

FECHEWHEIMSKÁ
DRBNA

č. 751-775/99

[16 v. 00.]

(volně, nest. váňkované
listy, prosím
nepomíchat)

Kočník XVI.

č. 750 - 775

1981

Podívaná kolem fontány

Nejprve téměř nikdo nic nevěděl. Najednou se v prodeji objevily stírací losy loterie Milión s motivem Průmyslového paláce a dalo se lehce vysledovat, že příští rok se má v Praze uskutečnit velkolepá akce, ale zdálo se to být daleko. Nyní do zahájení Všeobecné československé výstavy v Praze 1991 zbývá necelý půlrok. Když jsem však navštívila areál bývalého PKOJF, viděla jsem rozrytou zem a budovy pod lešením. Zákonitě se dostavily pochybnosti, jestli ta výstava opravdu bude...

»To víte, že bude!« dušoval se tiskový mluvčí Společnosti pro všeobecnou výstavu 1991 dr. Václav Brom. »Nápad uspořádat výstavu při příležitosti 100. výročí Všeobecné zemské výstavy 1891 je starý dva roky,« pokračoval. »Původní scénář byl poplatný době a výstava se měla zároveň konat k sedmdesátinám KSČ. Tuto ideu smetla revoluce. V dubnu letošního roku schválila federální vláda uspořádání výstavy v jiné podobě. Současně vznikla Společnost pro VČSV 91 jako organizace pro zřízení, provoz a likvidaci výstavy. Jakousi správní radou této Společnosti je výstavní výbor, jehož členy jsou mimo jiné místopředseda federální vlády Mikloško, předseda české vlády Pithart, předseda slovenské vlády Mečiar, ale také Juraj Jakubisko, Peter Dvorský, Rudolf Hrušínský, Karel Schwarzenberg...«

KDO TO ZAPLATÍ?

Hned se nabízel otázka: máme vůbec na to? Dozvěděla jsem se, že rozpočet činí přes 1,2 miliardy korun, ale je bez vazby a nároků na rozpočet státní. Výstava je totiž samofinancovatelná. Největší příjem by měl být z pronájmu výstavních ploch účastníkům. Další výtěžek se předpokládá z loterie Milión a z fondu výstavy, který je zřízen u obchodní banky. Na tento fond mohou přispívat úplně všichni, organizace i jednotlivci. Státní příspěvatelé obdrží čestnou vstupenku na zahájení výstavy, která platí i pro výstavu 2091. Takže se už mohou těšit... Zbytek příjmu by měl plynout z věcného sponzorství a v neposlední řadě z výtěžku za vstupné.

Dr. Brom mi vyličil, v jak zdevastovaném stavu našli areál Výstaviště. Na rekonstrukci stávajících budov a výstavbu nových pavilónů je nutno vydat více jak půl miliardy korun. Jedna z největších částek, 91 miliónů korun, připadla na rekonstrukci Křížkovy fontány. Bylo upuštěno od záměru ji za 17 mil. pouze takříkajíc »oprášit«. V novém pojetí bude uvedena do původního stavu. Okolo Křížkovy fontány vyrostou čtyři nové pavilóny, ve kterých se mají odehrávat největší akce. Posledním bude Strojirenský pavilón ve tvaru pyramidy. Za veškerou výstavbu odpovídá ing. arch. Vladimír Glejch, který měl v minulosti na starost i rekonstrukci »Zlaté kapličky«.

»Vyplatí se postavit čtyři jen sezónní pavilóny?« vznesla jsem dotaz, který se mi nevyplatil. Tak dr. Broma určitě z televize neznáte. »To víte, že jo,« rozčilil se. »Podívejte se, na všechno je tak krátký čas, že jiná možnost ani nebyla. A nebyly ani finance. Ale pokud budoucí uživatel v areálu otočí dvě výstavy, má peníze v kapse. Pavilóny pak »nabouchá« západní technologií, klimatizací a okamžitě budou pro celoroční užívání na velmi kvalitní evropské úrovni. My tam úplně všechno připravíme, včetně příslušných drážek.«

To určitě není marná představa, ale jakpak je to s ostatními objekty? Místo odpovědi jsem obdržela dopis ředitele Výstaviště Karla Klímy. Je z něj patrné, že ve Sportovní hale, která není součástí Výstaviště, nebude provoz přerušen. V době jubilejní výstavy bude oddělena od jejího areálu plotem. Vyloučení zimního stadiónu z provozu bylo zamítnuto. Narušila by se tím stabilita využívání již tak mála ledních ploch v Praze, zejména pro tréninkové procesy a pro pokrytí zájmu veřejnosti. Činnost plaveckého stadiónu však byla zastavena. Zamezilo se tak i neustálým polemikám mezi Výstavištěm a hygieniky o nezávadnost vody. Ostatně stav budovy po rekonstrukci už sám volá.

»Stejně by k uzavření bazény dřív nebo později muselo dojít,« schvaluje toto rozhodnutí dr. V. Brom. »Vždyť byly pod stropem natažené sítě, aby plechy nepadaly plavcům na hlavu. I když bude bazén na pár měsíců uzavřen, může být město i Výstaviště rádo, že bude zrekonstruovaný, na což by možná neměly peníze ještě bůhví jak dlouho.«

Jediný kámen úrazu vidí Společnost v budově Akademie výtvarných umění hned u vchodu do areálu, která svým účelem asi bude koncepcí narušovat. Organizátoři výstavy chtěli budovu opravit. AVU by v ní pak mohla instalovat svou expozici výtvarného umění, neboť ke stejnému účelu byla budova využita před sto lety. Ovšem akademický senát jakékoliv záslaby do objektu odmítl.

Zajímaly mě důvody, a proto jsem vytvočila telefonní číslo prorektora prof. Hugy Demartiniho. Jeho argumenty byly poměrně pádny. Předně se v těchto prostorech nacházejí učebny a výuka studentů musí probíhat až do konce června, dále jsou tam umístěny rentgeny a jiné přístroje pro výuku restaurátorství a v neposlední řadě i cenné sbírky. AVU nemá prostory, do nichž by v tak krátké době přemístila celé zařízení budovy. Já přesto musím plně souhlasit s dr. Bromem v názoru, že by tato budova měla dostat alespoň nový kabát; »...aby nebyla u vchodu do vyšperkovaného výstaviště takhle ruina«.

Samozřejmě mě zajímalo, kdo má rozsáhlé práce v areálu Výstaviště na starosti. »Generálním projektantem je Keramoprojekt Praha,« zněla odpověď. »Hlavními oddavateli staveb i nových pavilónů jsou Vojenské stavby a Armabeton. Proč právě tyto dva pražské podniky? Předně proto, že mohly nabídnout nejkomplexnější sortiment stavebních služeb. Oba dodavatelé uzavřeli hospodářské smlouvy, podle kterých se zavazují předat stavby do 15. dubna 1991, což je dosti krátký termín, aby se v průběhu zbývajících měsíců instalovaly expozice. Jediným jejich problémem je do těchto stísňených podmínek vměstnat potřebná zařízení stavenišť.«

UZDRAVENÝ PARTNER...?

Předpokládáme, že dodavatelé skutečně dodrží smlouvu a 15. dubna bude vše nové a krásné. Abych se dozvěděla, kdo, kdy a jak zde bude vystavovat, navštívila jsem generálního komisaře výstavy ing. Radima Menšíka. Výstava se bude konat od 15. května 1991 do 28. října 1991 a bude otevřena každý den od 9 do 23 hodin.

Ing. Menšík prohlásil: »Když začneme všichni pracovat a táhnout za jeden provaz, pak budeme mít otevřenou cestu do Evropy i do světa. Pouze za tohoto předpokladu můžeme prezentovat Československo jako uzdravujícího se politického, kulturního a hospodářského partnera. Proto i moto výstavy zní: Svět, ve kterém chceme žít. Výstava umožní, aby se naše i zahraniční firmy vzájemně poznaly, proto budou vystavovat určitý sortiment vždy současně. Maximálně se snažíme, aby zde byli zastoupeni zajímaví zahraniční vystavovatelé z celého světa. Chceme být laičtářem zahájení kontaktů. Neboť vzájemné poznávání je vždy nejtěžší. Není problémem získat adresu firmy, ale horší je zjistit, na koho se obrátit, aby vše k něčemu vedlo...«

»A čím se budeme prezentovat my?« zajímalo mě.

»To vám nemohu zatím přesně říct,« zaváhal generální komisař. »Denně přichází 15—20 nabídek tuzemských zájemců. Předpokládali jsme, že zájem bude větší, ovšem nedivím se, neboť v tuto chvíli nikdo neví, jak všechno v příštím roce bude. Jak se přeskupí kompetence, který podnik zanikne, který bude privatizován. Komise, které máme vytvořené z řad odborníků a expertů, vybírají to, co je zatím na našem trhu nejlepší a co by se mohlo prosadit na trhu světovém. Samozřejmě že už ani u nás nebude zájem vyrábět vše od špendlíku po lokomotivy.«

NĚCO SE UŽ VÍ, NĚCO NE

Že by ale tito pánové nevěděli, co, kde a kdy bude zhruba k vidění, to se mi nechtělo věřit. Nemýlila jsem se, dokonce jsem dostala i kalendář výstavy. Základem bude stálá expozice v Průmyslovém paláci a části lapidária. Jednou částí bude retrospektiva od roku 1791, kdy se na našem kontinentě konala vůbec první průmyslová výstava u příležitosti korunovace Leopolda II., až do Všeobecné zemské výstavy 1891. Druhá část se bude týkat mezinárodních výstavních akcí v dalších obdobích. Stálou expozici by zde měla mít Praha jako hlavní město a předpokládá se, že ani Bratislava se nenechá zahanbit, neboť na podkladě historických souvislostí je výstava pojata jako československá, nikoliv jen česká. V ostatních pavilónech se budou konat krátkodobé výstavy, asi čtrnáctidenní, a to ze všech komolit lidské činnosti. Mimo to se chystá doprovodný kulturní nonstop program na sedmi pódiích. Kulturní dění bude doplněno i sportovními akcemi, společností navazuje kontakty také s krajaňskými spolky. Vzhledem k tomu, že i náboženství patří nedílně k dějinám našich národů, bude na výstavišti univerzální prostor pro meditativní a církevní shromáždění, uzpůsobený jako zátiší v zeleni.

Jakou předpokládáte návštěvnost? »V zájmu jsme si nechali Institutem pro výzkum veřejného mínění udělat průzkum. Předpokládaná návštěvnost je šest až osm miliónů lidí. Takový příliv návštěvníků vyžaduje mnohá opatření včetně dopravních,« doplňuje odpověď ing. Menšík. »Spolupracujeme také s holešovickou radnicí a ministerstvem obchodu a cestovního ruchu, jež zajistí, aby areál nebyl obležen »černými« stánkaři. A protože s přílivem

tužemských a zahraničních turistů očekáváme i příliv takových živil, jako jsou kapsaři, budeme se snažit zabránit i jejich podnikání.»

Potom jsme si popovídali o koncích. Ano, o koncích. Při zahájení výstavy bude mít totiž v areálu premiéru jízdní policie, která se stane součástí běžného pražského života. Bude mít na starosti ochranu rozsáhlých lokalit jako jsou Stromovka nebo Riegrovy sady... Alespoň část koní se tak díky »státní službě« zachrání a přínos tu bude i z hlediska celkové ekologie.

Určitě zajímavá bude cena vstupenky — podnikla jsem poslední útok. »To vám ale neprozradím, protože výše vstupné není dosud stanovena,« pokrčil rameny ing. Menšík. »Bohužel nelze udělat dvojitě vstupné. Pro naše návštěvníky a pro cizince. Pro zahraniční turisty to bude zřejmě směšná částka, rovnající se ceně jedné kávy, ale i pro naše turisty je nutné stanovit výši dostupnou pro široký okruh lidí.«

Jubiléjní výstava 1991 by se snad mohla vydařit, co myslíte? Při odchodu z areálu jsem neodolala a zakoupila dva losy loterie Millón. Po seškrabání se objevil nápis: »Tento los nevyhrává. Děkujeme za účast ve hře.« Budiž mi útechou, že jsem na uskutečnění výstavy přispěla alespoň několika cíhlami...

STALIN: BEZ POMOCI USA RYCHOM VÁLKU PROHRÁLI.

a) Maršál Jeremenko: Proti inkvizici historie druhé světové války, Moskva 1959: »V době války vyrobily Spojené státy 297 000 letadel a více než 86 000 tanků. Do SSSR bylo z tohoto množství dodáno pouze 14 000 letadel a 7 000 tanků, což představuje necelých 5 procent výroby letadel a 8 procent výroby tanků.«

b) Kulkov, Ržeševskij, Čelyšev: Pravda a lež o druhé světové válce, Praha 1985: »Za dobu války obdržel SSSR od USA 14 700 letounů, 7 000 tanků, asi 427 000 nákladních automobilů a omezené množství spojovacích prostředků, potravin a dalšího materiálu. Celkem to byla 4 procenta sovětské výroby.«

Toto stanovisko ovšem zaujaly oficiální sovětské kruhy až po válce a přes všechny současné změny ve vedení státu a armády je dosud nezměnily. Nutno však říci, že za války zastával Stalin jiné stanovisko. Zveřejnil je E. Roosevelt ve své knize Jak on to viděl (Praha, 1949). Tato kniha se za komunistického režimu dočkala čtyř reedicí a poslední vydání knihy se objevilo ještě r. 1950. E. Roosevelt zde cituje Stalinovo prohlášení v Teheránu: »Chtěl bych vám povědět o tom, co ze sovětského hlediska vykonali prezident a Spojené státy pro vítězství v této válce. Nejdůležitější věcí v této válce jsou stroje. Spojené státy dokázaly, že mohou vyrobit více než 10 000 letadel měsíčně. Anglie vyrobí 3000 — hlavně těžkých bombardérů. Spojené státy jsou proto zemí strojů. Bez těchto strojů, dodaných na základě zákona o půjčce a pronájmu, bychom tuto válku prohráli.«

Kompletní čísla u nás a pochopitelně ani v SSSR nikdy nevyšla. Při svém rozboru jsem vycházel z pramenů, které jsou u nás k dispozici, ale údaje jsou v souhrnu natolik dostatečné, aby bylo možno otázku seriózně posoudit:

George Marshall: Vítězství v Evropě a v Tichomoří (DP, Praha 1948).

W. Churchill: Červánky osvobození (Fr. Borový, Praha 1948).

A. Werth: Od Stalingradu po Berlín (Epocha, Bratislava 1989).

Dějiny Velké vlastenecké války SSSR, díl

VI (Svoboda, Praha 1987).

Vyplyvá z nich, že SSSR obdržel za války z USA a Velké Británie tyto dodávky (zdrozňují, že seznam není úplný a zcela vyčerpávající):

VÝZBROJ:	
letadla	21 478 ks (14 700 USA, 6 778 V. Británie),
tanky	12 041 ks (7 000 USA, 5 041 V. Británie),
děla	9 800 ks (6 600 USA, 3 000 V. Británie),
tahače děl	2 000 ks (USA),
nákl. auta	431 236 ks (427 000 USA, 4 236 V. Británie),
motocykly	35 000 ks (USA),
jeepy	13 000 ks (USA),
náboje	1 117 000 000 ks (991 000 000 USA, 126 000 000 V. Británie),
granáty	25 000 000 ks (22 000 000 USA, 3 000 000 V. Británie),

TECHNICKÁ POMOC:	
obráběcí stroje	44 800 ks (USA),
vagóny	11 300 ks (USA),
lokomotivy	1 860 ks (USA),
telefony	245 000 ks (USA) — pro všechny štáby
tel. kabely	1 248 035 km (1 200 000 USA, 48 035 V. Británie, tj. 27krát kolem rovníku),
látky na uniformy	21 000 000 bm (USA), tj. 7 000 000 uniform,
voj. boty	5 000 000 párů (USA),
pneumatiky	2 000 000 ks (USA),

SUROVINY:	
benzín	2 870 000 t (USA) — tj. roční spotřeba aut,
hliník	212 000 t (99 000 USA, 32 000 V. Británie),
meď	221 000 t (184 000 USA, 37 000 V. Británie),
zinek	42 000 t (USA),
nikl	6 500 t (USA),
ocel	1 200 000 t (USA),
kaučuk	81 424 t (V. Británie),
čín	28 050 t (V. Británie),
sisal (na lana)	8 550 t (V. Británie),
tuha	3 300 t (V. Británie),
vlna	29 610 t (V. Británie),
juta	80 924 t (V. Británie).

POTRAVINY

Z USA 4 478 000 tun vysokokalorických potravin, z Velké Británie za 7 223 000 liber šterlinků; nelze zjistit toto množství v tunách. Ale pro srovnání: celý zlatý poklad, který nám Němci sebrali, představoval 8 500 000 liber.

PENIZE

Americká pomoc představovala 11 miliard předválečných US dolarů. Britská pomoc nebyla v penězích u nás vyhodnocena.

V komentáři k těmto údajům je nutné nejprve definovat dobu, ve které byla tato »bezvýznamná« pomoc dodávána. Sověti mají pravdu v tom, že v roce 1941 byla opravdu minimální. USA nebyly ještě ve válce, a tak se mohly angažovat jen pro-

USA, jsou vědomým klamáním skutečnosti a faktické porovnání je možno brát v úvahu jen výrobu v inkriminovaných letech.

2. VZÁJEMNÉ SROVNÁNÍ PRODUKCE LETADEL V LETECH 1942 — ČERVEN 1944

Budeme mluvit převážně o dodávkách letadel, neboť u ostatní výzbroje je to obdobné.

	USA	V. Bri-tánie	SSSR	Ně-mcko
výroba	192 000	90 000	80 000	80 000
dodávky	14 700	6 778		
procento z vlastní výroby	7,29 %	7,53 %	26,84 %	37,79 %

a Churchill, jsou datovány na konec října 1943 a dubna 1944. Je to proto, že v dalších měsících dodávky pokračovaly v menším množství (a ty nejsou v mých seznamech uvedeny). SSSR je už nepotřeboval. Většina těchto dodávek v závěru války se týká tobožní, které prakticky nahrazovalo jen bojové ztráty. Čtenář bude souhlasit snad v tom, že za rozhodující dobu pro absolutní největší dodávek lze považovat léta 1942, 1943 a polovinu roku 1944. Dodávky tedy probíhaly především v době trvajících 2,5 roku.

1. OBECNÝ ASPEKT ČASOVÉHO LIMITU DODÁVEK

Z výše uvedeného vyplývá, že všechny sovětské údaje, srovnávající vojenskou pomoc s celkovou válečnou produkcí at SSSR, či

čti nebo vyhledávané, byli by zůstali zcela hostejní. Kádyby se byli pohnutí, kádyž došlo k německému útoku na Balkán, leccos by se dalo podniknout, ale oni dopouští Hitlerovi, aby si ponechal iniciativu.»

Technicky nebylo prostě možné zajistit, aby velká pomoc přišla v plném rozsahu v roce 1941. Zorganizovat velké množství konvoje na tom nehorším moři, jakým je Severní moře ledové, jejich ochranu, uvolnit potřebné přístavy pro soustřeďování materiálu a jejich nakládání, a především sehnat potřebné obchodní loďstvo v době, kdy Němci potápěli víc lodí, než kolik jich mohli Britové vyrobit, to opravdu nebyl lehký úkol.

Ne náhodou seznamy, které uvádějí Werth

střednictvím V. Británie. Stanovisko Velké Británie pak jednoznačně osvětlil Churchill v dopise anglickému velvyslanci v Moskvě Crippsovi v polovině listopadu 1941:

»Rusové nemají právo nám cokoliv vyřádat. Sami si to nadrobili, kádyž podepsali pakt s Ribbentropem; umožnili Hitlerovi vpád do Polska a rozpoutali tak válku. Sami zneškodnili úctinnou druhou frontu, kádyž přitáhli, jak byla nitěna francouzská armáda. Kádyby se byli s námi radili před 22. červnem, pak by bylo možno učinit četná opatření, aby velká pomoc, kterou jim nyní posíláme, dorazila mnohem dříve. Než je Hitler napadl, nevěděli jsme, jestli budou bojovat a na či straně budou. Kádyby Hitler provedl invazi a v červenci nebo srpnu 1940 nás zni-

Vyhodnocení této tabulky si udělá každý čtenář sám. Ale ani tato tabulka není úplně pravdivá: Musí se totiž vycházet z toho, že USA a Británie vyráběly z 50 % strategické čtyřmotorové bombardéry a stroje pro letadlové lodě, které SSSR nemohli použít a také o ně neměl nikdy zájem. Pak je nutno uvážit, že nikoli celá německá produkce byla použita pro východní frontu, ale zase opět jen jedna polovina. Dostaneme pak jinou tabulku:

	V. Bri- tánie	USA	Ně- mecko	SSSR
výroba dotávk do SSSR	45 000	96 000	30 000	80 000
procento z vlastní výroby	15,06 %	15,31 %	26,84 %	71,59 %

Také tuto tabulku si dokáže čtenář vyhodnotit.

3. Pak si vezměme dotávky automobilů, které byly pro pohyblivost Sovětské armády rozhodující. Sověti uvádějí, že celá armáda měla na konci války 665 000 automobilů (všech druhů), a to ze zahraničních dodávek a z válečné kořisti. Číslo 431 246 nákladních aut z USA a 13 000 jeepů představuje rozhodující mobilní sílu Rudé armády. Konečně pro toho, kdo si pamatuje, na čem Sověti do východní a střední Evropy přijeli, je otázka jasná. Snad je dobré jen dodat, že auta dostali i s benzínem.

4. Pomoc v surovinách nebudeme hodnotit. Kdyby jí Sovětský svaz nepotřeboval, asi by o ní nežádal. Jisté je, že americké a britské dotávky benzínu a spojového materiálu byly v roce 1942 rozhodující.

5. Stejně rozhodující byly dotávky látek, bot a potravin. Nejprve několik čísel! Látek bylo do SSSR dodáno pro 7 000 000 uniform, bot pro 5 000 000 vojáků. Jen z USA došlo do SSSR potravin tolik, že 2,5 roku 10 000 000 vojáků mohlo denně dostávat 0,5 kilogramu vysokokalorických potravin. Ale vojáci z toho zřejmě nedostali všechno, ačkoliv to bylo určeno jim. Americké a britské dotávky potravin odvězla ze sovětských přístavů NKVD a není proto divu, že se o tom v literatuře nemluví. Byly rozdělovány především mezi prominenty a další funkcionáře.

6. Sověti celou dobu vytýkali Spojencům, že dotávky v kritické době r. 1941 byly malé. To je ovšem pravda a některé technické důvody jsem uvedl. K těmto problémům patřilo i to, že cesta Severním ledovým mořem byla tehdy jediná a navíc lehce zranitelná, neboť vedla přímo před nosem německých ponorkových a leteckých základen v severním Norsku. Později přicházela do SSSR pomoc i přes Írán, ale bylo nutno nejprve budovat železnici z Perského zálivu do Teheránu. Ještě později se vytvořil letecký most přes Aljašku a sovětský Dálný východ, ale i zde bylo nejprve nutno postavit přejímací základny. Navíc Stalin, který v roce 1941 propadl panice, zpočátku ani nevěděl, co vlastně chce. Jednou žádal tanky, pak zase letadla, pak protiletadlové dělostřelectvo, pak potraviny, benzín, suroviny atd. Do jisté míry je to zcela pochopitelné, ale skutečností je, že obsah dlouhodobých dodávek se vyjasnil až v prosinci roku 1941. Dnes je také známo i u nás (co Spojenci velmi dobře věděli již za války), že Stalin se v panice roku 1941 snažil o uzavření separátního míru s Hitlerem, a byl ochoten mu přenechat celý Balt, Bělorusko a větší část Ukrajiny. Kdo by se odvážil vytýkat Spojencům, že za těchto okolností váhali odesílat cenný materiál, kterého se jim samým nedostávalo?

Byla zde již řeč o kvalitě dodávek. Je nutno říci, že Spojenci dávali to, co momentálně měli a s čím také normálně bojovali. Jestli je někdo ochoten jim vyčítat, že modernější stroje si nechávali pro sebe, pak by měl uvážit, že i Američané vedli válku, a to po celém světě, kromě Evropy také s Japonskem na obrovské ploše Tichomoří,

kde bylo především zapotřebí v nesmírném množství nasazovat nejsložitější a nejtěžší vojenský technický materiál. A co dělal v této době Sovětský svaz? S Japonskem měl smlouvu o neútočení a až do roku 1945 s ním čile obchodoval, dokonce i proti USA.

Bylo by dobré si přečíst i údaje ze sovětské literatury. Tak např. slavný polární vědec Papanin si v pamětech stěžuje na to, že obrovské množství amerických a britských dodávek hnilo a ničilo se v přístavech Murmanska a Archangelska jen proto, že Sověti nebyli schopni zorganizovat jejich dopravu do vnitrozemí. Trojnásobný hrdina SSSR Pokryškin, který létal na americkém letounu Cobra, píše o tom, jak měsíce čekali na nové stroje, které stály na letišti v Teheránu a sovětské přejímací komise je nebyly schopny převzít. Nakonec si museli pro ně zajet piloti sami. Podobných příkladů je mnoho.

7. Nakonec ještě jedno číslo. Americká pomoc představovala 11 miliard US dolarů. Výše anglické pomoci není známa. Rozeberme si však těch 11 miliard. Americký válečný rozpočet pro rok 1942 byl 23,9 miliardy, pro rok 1943 63,2 miliardy a polovina roku 1944 činila 38,3 miliardy. Vyčlenily tedy USA pro SSSR 8,7 % svého rozpočtu. (Válečný rozpočet USA v roce 1941 činil pouhých 6 miliard USD!) G. Marshall uvádí, že kompletní vycvičení a vybavení obranné divize stálo tehdy 34 miliónů USD a pěší divize 10 miliónů USD. Za 11 miliard šlo tedy postavit a vybavit 323 obrněných divizí anebo 1100 divizí pěších. Pro koho je to málo, pro toho bude málo vše.

V tomto článku pracuji jen s takovými čísly, která jsou u nás k dispozici. Při časovém stanovení dodávek jsem vycházel ze sovětské literatury. Připouštím, že mohlo dojít k nepřesnostem. Ale snad se toho ujmou jednou historikové a řeknou konečné slovo.

Znamená to tedy, že měl Stalin pravdu, že bez dodávek formou půjčky a pronájmu by SSSR válku prohrál? To se zřejmě nikdo neodvážil tvrdit. Sovětsští vojáci bojovali s bezpříkladnou statečností, ale jejich životy se nesmyslně plýtvalo. A tak pravda bude asi jednodušší. Západní pomoc byla nesmírně významná, ale válku museli vyhrát prostě hoši ze všech plánů ruské MŠe za obrovských ztrát na životech. Na pravdivé zhodnocení války na východě z původních sovětských pramenů svět dosud čeká.

V ZEMI SVĚTOBĚŽNÍKŮ

Čech narazí na krajany všude ve světě, a tak jsem se s nimi shledal i v Irsku, což je trochu paradoxní, protože skoro desetina sobek počtu 3,5 miliónu lidí, kteří obývají Irskou republiku, tvoří Irové žijící v zahraničí; ve vlasti se těžko mohli uživit. Každoročně odchází z Irska přes 40 000 mladých občanů, absolventů středních i vysokých škol.

V jednom z krajanů, kteří už s Irskem srostli, jsem objevil dokonce dlouholetého odběratele Lidové demokracie. Je to důchodce M. Havel, který to nemá z životě

lebké. Prosadil se však: ačkoliv začínal dostal z něčeho, ve městě Waterford, vzdáleném asi 25 km od Dublinu, nakonec s úspěchem založil sklárnu; podarilo se mu přesvědčit akcionáře o svých schopnostech — a nechtěly. Skvělé ukázky českého skla z této továrny můžete vidět dnes na dublinském letišti, kde zdobí příjímací salónek. Pan Havel mi vyprávěl svůj životní příběh a pohovořil jsem také se dvěma z jeho šesti dětí, s kterými nejsem dohromady žádné starosti. S dcerou, velmi hezkou a chytrou mladou ženou, která mluví česky lámaně a nedovede vyslovit F, jsme přecházeli raději na angličtinu, ale její taffinek si uchoval krásnou čestinu, přestože žije v Irsku už od roku 1947. Odjel tam tehdy jako student v posledním ročníku pražské UMPRUM a pátorů 1946 se už nevrátil, ba ani nemohl,

protože československý zastupitelský úřad v Dublinu shořel, přičemž zmizel i jeho pas. Zůstat bez papírů bylo tenkrát velice nepřijemné, vždyť šlo o dobu, kdy všude po Evropě hledali ještě nacistické válečné zločince — a pan Havel uměl spíše německy než anglicky. »Deset let jsem si musel zvyškat na myšlenku, že se do vlasti nevrátím,« řekl mi. Oženil se ovšem s Irkou, v podnikání byl úspěšný a rodinu má velkou... Domů — do Držkově a ze lezného Brodu — se dostal poprvé až po 25 letech a pěkně bo tam uvítali. Jeho rodiče se hodně natrápili — otec pracoval na uranu — ale rozhodnutí zůstat v Irsku mu schvalovali. Pan Havel pomáhal teď dětem, která studuje politologii v Cor-ku, s její diplomovou prací na téma »Vývoj československa od roku 1918«. Až k nám

sv. Gall a sv. Gallen působili ve Švýcarsku, sv. Columbanus u Italského Bobbia, sv. Kilian u německého Würzburgu. Každý z 17. století nastala politická a náboženská diskriminace, řada Irov vstupovala do evropských kontinentálních armád, zvláště do rakouské, francouzské a španělské; nejsem odborník, ale myslím si, že tady možno hledat vysvětlení, proč i u nás potkámé občas ukázkového zrzka nebo zrzku. Irové se usazovali i při univerzitách v Paříži, Římě, Lovani, Lisabonu a Salamance. Hlavním magnetem se ovšem stala pro ně Severní Amerika a jejich počet tam rychle rostl. Z těch, kdo podepsali americkou deklaraci nezávislosti v roce 1776, byl čtyřl írově a devět mužů irského původu. Velká emigrační vlna se vzdušila ve čtyřicátých letech minulého století, kdy postřelil Irsko hiadomor, a potirva-

protiže československý úřad v Dublinu shořel, přičemž zmizel i jeho pas. Zůstat bez papírů bylo tenkrát velice nepřijemné, vždyť šlo o dobu, kdy všude po Evropě hledali ještě nacistické válečné zločince — a pan Havel uměl spíše německy než anglicky. »Deset let jsem si musel zvyškat na myšlenku, že se do vlasti nevrátím,« řekl mi. Oženil se ovšem s Irkou, v podnikání byl úspěšný a rodinu má velkou... Domů — do Držkově a ze lezného Brodu — se dostal poprvé až po 25 letech a pěkně bo tam uvítali. Jeho rodiče se hodně natrápili — otec pracoval na uranu — ale rozhodnutí zůstat v Irsku mu schvalovali. Pan Havel pomáhal teď dětem, která studuje politologii v Cor-ku, s její diplomovou prací na téma »Vývoj československa od roku 1918«. Až k nám

la až do konce století, takže k Irskému původu se dnes hlásí milióny obyvatel USA. Mnozí z nich vynikali v politickém, veřejném a hospodářském životě. To ovšem platí například i o Irech v Austrálii: ve dvacetiletí 1929—1949 bylo sedm australských premiérů irského původu. Ve značném množství se Irové stěhovali i do Jižní Ameriky, zvláště do Argentiny. Pokud jde o Británii, žije tam asi milión Irů.

Nejslavnější ze čtyř univerzit v Irské republice je Trinity College, oáza klidu uprostřed hlavního města Dublinu. Chová velké poklady a pro mne osobně byl tím nejcenějším portrét J. Swifta, který tu absolvoval svá studia. Nenapsal jenom Gulliverovy cesty, ale i spoustu sřizravých pamfletů, z kterých se může učit každý novinář všech věků. Když se například hluboce rmoutil nad osudem potulných opuštěných dětí, kterým se na přelomu 17. a 18. století samozřejmě ještě neřikalo bezprizorné, upozornil na ně pamfletem, ve kterém uvedl recepty na chutné pokrmy z křehkého dětského masíčka, aby se tak prý problém těchto ubohých stvoření nejnáze vyřešil. Před Swiftovým portrétem, ukazujícím mladého krásného muže, jemného a vůbec ne žlučovitého, mi najednou Česky pověděl prof. F. S. Drechsler, že podle uchovaných dokladů nebyl Swift žádný vynikající žák. A leccos mi pak vyprávěl pěknou češtinou, ačkoli žije v Irsku už přes půl století. Než odešel do důchodu, přednášel na Trinity College ekonomii. Původem je Plzeňák.

Někdo jistě má radši jiné Irské autory. Z těch, kdo psali anglicky, jsou u nás nejznámější O. Wilde, G. B. Shaw, J. Joyce, W. B. Yeats, S. O'Casey, S. Beckett — a mohl bych pokračovat. Irská kultura se má čím chlubit a jistě se pochlubí v příštím roce, pro který Evropská společnost vyhlásila Dublin »Kulturním městem Evropy«; dříve jsm byla například města Glasgow a Amsterdam. Tato významná kulturní akce bude mít pro Irskou republiku i význam politický a bezpochyby bude znamenat velký ekonomický přínos. Dublinčané se už těší, že přijede i Česká filharmonie. Bylo by pěkné navštívit příští rok Dublin. Vzájemný turistický styk je bezvýchový...

Kancelář Federálního shromáždění

restaurace

IV. skupina

den 28. 11. 1990

Ľidelní lístek

-- polední --

Polévka :	Hovězí a játrovou rýží	3,20
Specialita :		
100 Frankfurtská vepřová kýta, duš. rýže		14,40
100 Přírodní roštěná, vařené brambory		17,10
Dieta :		
100 Pražská hovězí pečeně, vařené brambory		16,30
100 Znojenská hovězí pečeně, houskové knedlíky		15,50
100 Maďarský hovězí guláš, houskové knedlíky		10,50
100 Vař. hovězí přední maso, rajské omáčka, houskové knedlíky		10,20
150 Nadívaný vepř. bůček, vař. brambory, okurka		8,20
100 Vepřová plec na žampionech, duš. rýže		10,70
100 Uzená krkovička, čocka, okurka		13,90
Bezmasá jídla :		
Čocka na kyselo, sáz. vejce, okurka		7,60
Zeleninové rizoto se sýrem, paprikový salát		9,-
Rýžová kaše s kakaem a cukrem		5,20
Saláty :		
Zelný	3,-	
Paprikový	3,10	
Celerový	2,90	
Žemlečky :		
Žvestky		2,60
Višně		4,70
Třešně		3,70

Nápojový lístek

Pivo Pilsaň 12°	0,33 l	4,70	Pomeranč juleš	0,2 l	5,-
Crenadina	0,3 l	1,30	Mínérálka	0,33 l	1,30
Sodovka	0,33 l	0,70			
		Káva	7g	3,30	
		Čaj Klub s citronem		2,40	

Jídla připravila
Karel Košanář a kolektivem.

Ceny kontroloval
vedoucí Vladimír Zima

■ Přinášíme autentický Ľidelní lístek z restaurace Kanceláře FS v Praze. V době všeobecného utahování opasek a vyšších cen v našich stravovacích zařízeních, v čase, kdy poslanci pobíraji velice slušné platy, které si sami odhlasovali, si soudný čtenář udělá názor sám.

STUDIUM V USA

- NEJLEPŠÍ INVESTICE PRO OŠPĚŠNOU BUDOUCNOST VAŠICH DĚTI.
- © získat spěškové znalosti ve zvoleném oboru.
- © zdokonalit se ve znalosti angličtiny.
- © nahlédnout do tajemství úspěšnosti v největší konkurenci.
- © poznat USA i život americké rodiny.
- © TO VŠE UMOŽNÍ ZÁJEMCŮM ve věku 16 až 21 let americká firma

ASPECT Foundation
— firma s dlouholetou tradicí ve spolupráci s předními univerzitami a středními školami v USA.

© Cena za roční pobyt v USA vč. ubytování a stravy v americké rodině, školního a pojištění asi 3600 USD. Cena dopravy podle místa pobytu.

© Předpokladem studia je dobré znalost angličtiny.

© Vřuku angličtiny může zajištit rovněž firma ASPECT v Praze.

© Další podrobnosti získáte na adrese: ASPECT Foundation, bořova SOU SSZ, Obradní 24, 145 00 Praha 4.

ASPECT — START NA CESTĚ K OŠPĚCHU!

Tei. č.:

Jméno:

Bydliště:

Datum narození:

Daniel Ladman

Kdyby dobrotitivý Báh neodpouštěl, byla by v nebi jen mateřská školka.

Auta pod drobnohledem

Koncern Volkswagen tvořily dosud tři na sobě nezávislé automobilové značky: Volkswagen, Audi a Seat. Každá z nich má značnou samostatnost a na trhu hájí vlastní pozici. Pomoc VW Seatu odálala z neznámé značky během čtyř let nejen největší automobilový podnik ve Španělsku, ale i vývozců: 60 procent produkce Seat exportuje, dokonce i na Tchaj-wan.

● Jaké přednosti bude mít vzájemná spolupráce VW a Škody? Zapadá výrobní program Škodovky do programu německého souseda?, zeptali jsme se dr. Carla C. Hanna, šéfa Volkswagenu, při jeho pražské návštěvě.

„Všechny naše značky rostou a tak nám scházejí výrobní kapacity. Škoda je velice známá a hrdá značka, která disponuje výbornými inženýry. S naší relativně malou pomocí bude moci rozhodujícími technickými kroky dospět mnohem dál a pokročit vpřed stejně rychle, jako Seat. Ten se v posledních čtyřech letech stal nejrychleji rostoucí automobilkou v Evropě, ač neměl vlastní odbyt a na rozdíl od Škodovky ani vlastní technický vývoj. Právě na příkladu Seatu můžeme dokázat, že základ naší filozofie tvoří silná samostatná národní značka. Společně využíváme drahé infrastruktury pro výzkum a vývoj, vzájemně máme pro sebe i různé druhy agregátů, tedy to, čemu říkáme stavebnice. Decentralizaci spojujeme s koordinací. Využíváme společných technických i finančních prostředků přináší jediné výhody: peníze můžeme opatřit snáze než nějaký malý podnik. Společný nákup oceli a gum je také levnější.

Tyto výhody daly všem zmíněným značkám velkou sílu: z páté evropské pozice jsme vypochoďovali do čela tabulky.

Ačkoliv mezi našimi jednotlivými továrnami existuje určité překrytí, společně se orientujeme na tu část trhu, kde je velká poptávka.

Produkty Škodovky vidíme v tržním segmentu, který začíná Favoritem, stupňuje jeho program dalším dolaďováním a zakrouhlí jej směrem nahoru. Podtrhuji, že bychom chtěli své vzájemné vztahy maximálně zpevnit, ale identitu značky Škoda stejně jako u Seatu posílit. Rovněž počítáme

s výstavbou velké továrny na motory, samozřejmě s velkou výrobní kapacitou, přičemž motory budou mít nízkou spotřebu paliva. Jejich vývoz umožní získat drahocenné devizy.“

● Z jakého důvodu chcete snížit daně na automobily v ČSRF a proč požadujete ochranu trhu?

Daňová politika je záležitostí československé vlády a my se nemíníme vměšovat. Máme jen dojem, že daňové zatížení automobilů v Československu je neobyčejně vysoké.

Pokud jde o ochranářskou politiku, československý automobilový průmysl za posledních čtyřicet let nedožal světové úrovně. V době nezbytné modernizace potřebuje určitě ochrany, jinak by se vlivem zahraničních tlaků dostal do potíží ještě větší. Také italský, francouzský, španělský a japonský automobilový průmysl měly v dobách svého rozvoje ochranu proti neomezenému dovozu cizích značek.

Ačkoliv chováme velikou důvěru zejména v československý průmysl, dobře víme, že jenom 35 procent zisku z exportu spolknou zvýšená cena dovozu ropy a ropných výrobků. Nemůžeme chtít, aby se opakovalo to, co přišlo se sjednocením Německa. Tam nevýhody kompenzoval západoněmecký kapitál. Ten není a po několik let nebude ve srovnatelném rozsahu československé vládě k dispozici.

Problémů, které vyvstanou, bude i tak dost.

● Váš koncern investoval do Španělska, potom do bývalé NDR a nyní se chystá k nám. Nemáte s toulkou soust najednou — za zhoršené světové hospodářské situace — nbevy?

„Zpráva o hospodaření VW ze 30. září 1990 hovoří o tom, jak dobře a solidně jsme financováni. Přestože nyní sledujeme projekty ve Španělsku a dřívější NDR, můžeme si další zatížení dovolit. Jsme velice aktivní i v hankovnictví, jsme partnery VISA, kolem výroby, prodeje a provozu automobilů máme vybudovaný systém. Stall jsme se nejdůležitějším automobilovým koncernem v Evropě, máme celosvětovou síť továren — včetně Číny. Z Mladé Boleslavi do Zwíckau je to jenom 200 km a do Wolfsburgu dalších 200 km. Uvedené vzdálenosti tvoří velice přirozenou bázi pro naši vzájemnou spolupráci. Na 400km okruhu máme osm velkých závodů. Minulými zkušenostmi jsme na svoji úlohu dobře připraveni.“

● Kolik prostředků u nás chcete proinvestovat, jak své investice rozložíte v čase a čemu budou patřit priority?

„Jsme velice konzervativní ve slibech — slibujeme jen to, co bezpodmínečně dodržíme. Škoda je v daleko lepším stavu než automobilový průmysl bývalé NDR, určitá „údržba modelu“ je také lepší. Celkově počítáme s totální modernizací, s obrozením programu produkce. Do roku 2000 hodláme proinvestovat 10 miliard marek, vlastně minimálně. Od roku 1991 plánujeme v joint venture ročně vyrobit 200 tisíc kvalitativně vylepšených Favoritů, od r. 1995 410 tisíc vozů ročně. Od roku 1995 vyvineme a budeme vyrábět nové modely. O výstavbě motorárny jsem už mluvil. Počítáme s výstavbou subdodávkového průmyslu, který bude i mezinárodně schopný konkurence a s vytvořením vlastní obytné sítě Škody.

Vývoj se samozřejmě nezastaví — obrození výrobního programu bude probíhat jaksi za pochodu, za stálého a trvalého směřování k ostré konkurenci.

BRAMBORAČKA ZA KAČKU

10 brambor, 1 l vody, kmín, sůl

Máme-li ještě brambory, je vyhráno! Oloupeme je, dáme stranou a slupky povaríme 1 až 2 hod v osolené a okmínované vodě. Pozor! Nefersolit a nepřekmínovat! Nemáte-li už talíře, nechte kolovat hrnec. Mňam!

KARBANÁTKY PRO PÁTKY

10 housek, 1 kg pilin, lžice škrobu, majoránka, česnek, cibule, sůl, pepř

Místo mletého masa a máčených housek zamícháte máčené housky a piliny, nejlépe z měkkého dřeva. Velmi levné! Pamatujte, že lípa je stravitelnější než dub! Směs nespojujeme vajíčkem (pamatujte na ně? Takové to bílé, oválné, od slepic!) nýbrž škrobem. Ještě levnější! Vmícháme nakrájenou cibuli, rozmačkaný česnek, majoránku, sůl a pepř a smažíme na vyjetém oleji. Ach! Podáváme s bramborami, které jsme ušetřili na polévce. Velmi vtipné!

Jan Kristofori

Zahraniční tisk o čs. federaci

Bonn — Německé listy věrovaly značnou pozornost situaci v Československu. Die Welt označil pondělní projev prezidenta Václava Havla ve Federálním shromáždění za dramatické varování před rozbitím ČSFR.

Deník přitom poukázal na situaci v Balharsku, Jugoslávii a Sovětském svazu. Podle jeho mínění se zdá, že mnohonárodní východoevropské státy se rozpadají právě v době, kdy v západní Evropě národní státy krok za krokem odevzdávají svoji suverenitu do Bruselu, či alespoň uznávají, že ji tam odevzdat musí.

Frankfurter Rundschau poznamenal, že Slovinci přechli do ofenzivy a i za cenu satěžkavací zkonky pro federaci žádají více práv při spolorozhodování. Situace se vyvíjela tak, že Václav Havel pocítil nutnost uplatnit v parlamentu celou svoji autoritu, když postavil na prantř ultimativní postup slovenského premiéra Vladimíra Mečiara, napsal deník.

Víděň — Československý prezident Václav Havel přednesl v pondělí v parlamentu dramatický speč na zachování státní

Jednoty, konstatovaly včera shodně vídeňské listy. Zdůraznily přitom zejména ty pasáže vystoupení, ve kterých Václav Havel hovořil o rozšíření svých pravomocí.

Komentátor listu Die Presse napsal, že slovenští politici sice vyzdvihují nutnost zachování společného státu, ale v praxi se snaží o co největší okleštění kompetencí federace. Označili zároveň za pozoruhodnost národnostního sporu v Československu to, že boj proti slovenským desintegracním snahám vedou nikoli představitelé české republiky, ale federální vláda a federální parlament. Konflikt se podle jeho slov nyní ocitá na ústavní půdě, která je ovšem úrasoviskem, neboť stará ústava je již platná jen částečně a nová se teprve vypracovává.

Londýn — Britské listy včera informovaly o vývoji v Československu pod tíhou upozorňujících, že „československý prezident si chce zajistit větší moc, aby mohl porazit nacionalismus“. V dohadách, co Václav Havel hodlá udělat, The Guardian s odvoláním na místopředsedu Československé vlády Pavla Rychetského napsal, že může jít o prá-

va vetovat návrhy zákonů, vyhlásit mimořádný stav, rozpustit parlament a nastolit prezidentskou vládu. The Times nevyloučily povolání armády v případě, že se „nenajde jiný způsob, jak zachránit unit“.

Vinu za vzniklou situaci kladou britské deníky na „slovenské ministry“. The Daily Telegraph citoval jednoho západního diplomata, který Vladimíra Mečiara označil za „neovladatelnou síťku“, jejíž další pohyb nelze odhadnout.

The Guardian popsal situaci takto: „Diplomaté uvádějí, že za hraniční investoři odešli své plány v Československu na dobu, až se právní a politická situace vyjasní. Vyhlička rozpadu státu vyvolává otázky hranic, zejména s Maďarskem, které má na Slovensku velkou menšinu. To se již dostalo do konfliktu s nacionalisty, kteří chtějí maďarštinu vyškrtnout z úředních jazyků.“ O pohledu slovenských oficiálních míst na současnou vnitropolitickou krizi The Guardian napsal: „Vládní předce v Bratislavě řekl, že reakce na Havlov projev byla „chladná“. Vláda Slovenské republiky má stále pocit, že je federálními politiky „podváděna“.

„Vona si s ním vůbec moc neužila.“

Stalinovy narozeniny

Pátek 21. prosince 1990. „Celý pokrokový svět dnes vzpomíná 111. výročí narození Josefa Vissarionoviče Stalina.“ řekl u Kremelské stěny mluvčí delegace všesvazové společnosti „Jednota — za leninské ideály a komunismus“. Mrzlo až praštelo, za mauzoleem foukal ledový vítr, řečníci vzpomínali slavných bitev a hojností, která provázela vládu báfušky. Stalinovo poprší rudlo karafiáty.

Celé to bylo penoptikální: důstojníci milice s kamennými tvářemi a vyslečkami obklopovali hlouček věřících, po hlavách kamenných soch poskakovali vrabci. Lež tu pod svými bytami: Černěnko, Buďonnyj, Vorosilov, Ždanov, Frunze, Sverdlov, Brežněv, Dzeržinskij, Andropov, Kalina, Stalin a Suslov.

Byl jsem tu naposledy jako student před jednacími lety. Tenkrát s ním byla naživu přesně polovina. Na žulovém průčelí mauzolea tehdy sátila dvě slova LENIN STALIN a oba vůdci ještě spočívali na kateřalku vedle sebe.

„Rusko zvíťazilo nad fašismem, zvíťazilo i nad stonismem.“ řekl řečník a jeden z přítomných mne šeptem přesvědčoval, že nás v roce 1968 sovětská armáda osvobodila od Šikovy, Pelikánovy a Goldstückerovy šidovsko-zednářské kliky. „Byli to agenti CIA.“ řekl. „Právě tak, jako váš prezident Havel. Doufám, že víte, jaké má u nich krycí jméno: Hyena. Je to úmyslná podoba s

Trockého přezdívkou Šakal.“ Možná, že bych nad tím měl rukou, kdyby jeden z řečníků nezavřel svůj projev slovy: „Co se nepodařilo udělat Hitlerovi, dnes u nás dokázali v krátké době „demokratičtí“ renegáti.“ I to bych snad přešel jako plod chorobné setrvačnosti, kdybych neměl před očima včerejší projev plukovníka Viktora Alkenise, přednesený těsně po Severodněžského abdikaci. „Ano, jsem ještě žeb.“ řekl Alkenis na Sjezdu lidových poslanců a znovu, až po několikaleté, požadoval vládu pevné ruky. Jako by to zaklínadlo lezlo ze všech děr, jakoby někdo po hladině vášní úmyslně rozhazoval záchranné kruhy: Chyťte se nešťastníci, my jedni vás zachráníme.

„Končete soudruzi.“ řekl milionář. „Přicházejí další delegace. Ty také chtějí položit květy.“

Každý rok přichází s květinami Stalinův vnuk Jevgenij jako vlivitě Džugašvili. Syn Jakova Džugašvilého a Olgy Golyševé, historik, učitel Frunzeho akademie. Zajímala mne jedna jediná otázka: „Proč Stalin nevyměnil svého syna Jakova, vojenského zajatce, za polního maršála Pauluse?“

Jevgenij Džugašvili: „Víte, Stalin nebyl ke svému synovi lhostejný, prostě si to nemohl dovolit. Byly tisíce jiných otců, jejichž syny nebylo možno vyměnit za maršály. Stalin obětoval na oltář vlastni, tu nejvyšší oběť — svého syna.“

Důstojníci milice nás dopravili k Spasské věži. Za dalších šestnácti let už mne pravděpodobně nebudou sužovat světské starosti. Ale přísámcobůh

bych nechtěl, aby v té době můj vnuk vzhlížel s posvátnou áctou k žulové krychli na Rudém náměstí, až už tam budou jména jakákoli. A už vůbec bych nechtěl, aby ho kdokoliv obětoval na ja kýcholi oltář. Konec konců všichni jsme Stalinovi vnuci.

Dvoji smála K. Gotta.

Jedna lidová moudrost říká: Nechvej dne před večerem. Bývalý dlouholetý Zlatý slavík Karel Gott, na to zřejmě trochu pozapomněl. Ještě před nedávnem tvrdil před novináři, že rok 1990 pro něj byl superrokem. Jedenapadesátiletý zpěvák si však neuvědomil, že rok končí až 31. prosince o půlnoci.

Uplynulo jen pár dnů od chvíle, co si tak vynachválil letošní rok a lidové moudrost se projevila v plně nahotě. A to hned ve zdvojené podobě. Jak uvádí zahraniční tisk, nejprve ho opustila jeho dlouholetá přítelkyně, čtyřladvacetiletá Alexandra, a nedlouho nato mu totálně vykradli jeho luxusní auto BMW 535i.

Zlatý slavík Karel Gott žil prý s Alexandrou v naprosté pohodě a shodě několik let. Oba byli velice šťastní a — objevil se německý milionář. Je to jako povídání z pohádky či z „červené knihovny“ nebo předválečného časopisu Hvězda, listu paní a dívek, ale skuteč-

ností je, že nejspíš nadlita německá penzenka byla pro Gottovu přítelkyni nepřekonatelnou návnadou. Sám zpěvák údajně přiznal, že zřejmě přebobhatý Němec obloužil Alexandru svými nákladnými dárky natolik, že ztratila hlavu. Přišlo na lámaní chleba a po rozmluvě, nazývané někdy v takových případech také „hrou na pravdu“, se Karel Gott s Alexandrou rozešli. Ale už jsem to překonali, konstatoje s nadhledem času v zahraničním tisku jedenapadesátiletý zpěvák.

Kvapem se blíží vánoce. a tak se Karel Gott rozhodl koupit pro své blízké, především pro svou sedmáctiletou dceru Domianku, dárky pod stromček. Rozjel se pro ně na do Kotvy, Bílé la-

kého piva, litr vody a čtvrt litru octa a věřím, až zelenina změkne. Pak procedíme omáčku byla dostatečně hustá, a chvíli později na kusy a necháme uvařit do měkka. Rybu vyndáme pozorně na misu. Do omáčky přidáme kus cukru, půl koflíku sirupu a tolik strouhaného perníku, aby omáčka byla dostatečně hustá, a chvíli později. Hotovou omáčku procedíme na rybu, přidáme hrst přebraných rozinek a hrst sladkých mandlí, nakrájených na nudličky, a lžičku usekané citronové kůry. Podáváme s knedlíkem nebo s těstovinami.

Kapr s čemou omáčkou po staročesku
Budeme potřebovat jeden celý celer, mrkev, kořen petržele a velkou cibuli — nakrájíme vše na kolečka, přidáme deset zrněk pepře, deset zrněk nového koření, tři hřebíčkové, trochu zázvoru, tři bobkové listy a trochu tymiánu, dále jádra z několika vlašských ořechů a asi deset velkých sušených švestek. Na všechno nalijeme litr slá-

buť nebo třeba na Špöitlov v Praze, ale do Německa. Když se vracel v Mnichově ke svému luxusnímu vozu BMW 535i, nechtěl vést vlastním očim. Boční okénko z pravé strany bylo rozbité a auto zmizelo vše, co zatím nakoupil a ve voze uložil. Zmizela kožená bunda, zlaté hodinky, zlatý náramek! A také spolu se zlodějí i bobáček vybarvení autu. Karel Gott, jak uvádí zahraniční tisk, odhaduje ztrátu na několik tisíc marek.

LOJZA HUBÁČEK MANŽELEM POSLEDNÍ RUSKÉ CAREVNY?

Milý Jirku, 16. 5. 1965

děkujeme ti za dopis, který mě potěšil. Tak ti Jirku, napíšu úpinou pravdu. Když mi bylo 14, můj otec mě poslal do Ruska. Já totiž hraji na housle. S hudbou jsem byl v Rusku 18 let. V roce 1917 jsem vstoupil dobrovolně do Československých legií a s nimi jsem se vrátil v roce 1920. Jeden rok jsme byli v Rusku na stanici Omsk. Tam byla jedna obchodnice a s tou jsem se seznámil. Měla dvě děti,

Anči bylo 6 let a Tonča byly 4 roky. No ale já jsem na to nehlédl a milou paní Naděždou Vochminovou jsem si vzal za ženu. Tam v Omsku jsme se dali oddat v ruském kostele. Do republiky jsme přijeli v roce 1920. Já jsem se dostal ke dráze a sloužil jsem celkem 26 roků. Anča a Tonča byly sestry. Jenže Tonča byla vlastní dcera mojí ženy, ale ta Anča pochází z císařské rodiny Nikolajevovy. Ona Naděžda měla muže zlatokopa a nějak byl z přízně té carské rodiny. Když toho cara Nikolaje a jeho rodinu v Jekatěrínburgu zastiřelil, Anču někdo zachránil a tato moje Naděžda si ji vzala za vlastní dceru. Její první muž zemřel, tak jsem ty děti vychoval. Tonča se provdala do Německa a Anča se provdala za Lojzu Hubáčka. Lojza byl babiččín mládeček a ten si vzal Anču za ženu. Měli spolu celkem 13 dětí...

VÝROBA KULOVITÝCH PRAŽINEN NA KÁVU A SLAD, MLÝNKO NA MÁK, CHLADICÍCH SÍT, PŘEBÍRAČÍCH STROJŮ A ELEKTR. RYCHLOPRAŽIČŮ.

Vážený pane, Praha 16. 3. 1935
odvolávám se na Váš ctěný listek ze 13. t. m. a dovoluji Vám oznámit, že chcete-li, aby Vaše

koule nově zhotovená přesně zapadala do starého těla, jest v tom případě nejlépe, pošlete-li svou starou kouli do naší dílny, kde podle ní vyrobí novou kouli. Posílám Vám za tímto účelem nákladní list, na který ji můžete zaslát zabalenu v pytlíkové (aby neoděrnila vše kolem). Prosim, abyste mi pak zároveň podal zprávu, posíláte-li kouli a přejete-li si po případě, i tu starou kouli opravit, ježto obyčejně vracíme v takovém případě obě koule zpět.

Pokud jde o cenu, račte mne poctití svou důvěrou. Napřed nemohu udát přesně cenu, ježto nevím co vše se bude dělati. Upíně novou kouli se stíky, se vzorníkem, s klíčkou, z prvotřídního materiálu, nýtovanou, násypnou 15 kg účtujeme cca 350,— až 380,— Kč., vyjma dovozu. Spolehněte se, že podle možnosti Vám vyjdu do krajnosti, jakožto svému odběrateli.

Těším se Vaši ctěnou zprávu a poručím se za-

ZE STARÝCH DOPISŮ

tím, doporučuje se k dalším službám a upozorňuje, že vyrábíme nyní praktické třecí mlýnky na mák (dodáváme na zkušební lhůtu bezzávadně za výhodných podmínek), přebíračky, atd.

V dokonale účtě

Josef Zák, Praha XII. H.,
Americká 23

MILÁČKU, SEŽEN SI VĚNO!

Vážený slečno, datum nečitelné předem mi laskavě promiňte, že nechávám na sebe s dopisem tak dlouho čekat. Zajisté jej v napětí očekáváte. Co se týče naší záležitosti, nepokročil jsem dosud nikam. Rodiče při protí naší známosti ničeho neměli, ale jest jim Vaše věno poněkud malým přínosem, který jest u nás nutně zapotřebí. Odpuště, že jsem Vám věc neobjasnil. více. Jak jsem se zmínil o odstupu společníka, jest tedy zapotřebí k jeho vyplacení 45. tis. Kč. Nerad bychom závod zatěžovali příliš velkým dluhem. Společník vystoupil během 3 měsíců a není tudíž jiné pomoci než jej částečně hradit přínosem nevěstinným.

Budete mi zajisté míti za zlé, že jsem se Vám o věci nezmiňoval hned, ale nechtěl jsem tím kalití naši schůzku a pak jsem doufal, že rodiče povolí. Doufám, že přece nějaké východisko se nalezne, neboť nerad bych Vás ztratil, když seznal jsem duši mi tak spřízněnou a milou, jako jste Vy. Nejsm s těch, kteří hledají peníze a na dívku hledí jako na něco méně důležitého. Pouze okolnost má činit závislým též na přínosu.

Klínu však nepřizní osudu, že čini takové stanné potíže. Neztráclim ale nadějí. Buďte tak laskava, promiňte s rodiči, mohli-li by Vám dodat aspoň do 35 tisíc, třeba bez úhavy. Budu se snažit sám, bych tu pře nějak zařídil, neboť velice ne-

rad bych od Vás upustil, když vi, našel-li bych kdy vůbec dívky Vám podobné? Přiznám se, že po dvou schůzkách jsem přilnul k Vám natolik, že na rozhod se bojím pomyslet. Zajistě se mi vysmějete že takto píš, ale nemohu jinak.

Odepište prosím brzy, Váš dopis budu toužebně očekávat. S milou vzpomínkou na Vás A. L.

BUDE RUSKÝ CÍSAŘ VÁLČIT S TURKY?

Mnoho vděčení páni rodiče, Linz, 23. 12. 1920
pozdravujeme jich všickni nastokrát, vědomost jim dáváme, že se při dobrém zdraví nacházíme. Těšilo by nás, kdyby jich těch pár řádků při dobrém zdraví natrefilo. Těší nás velice, že sme tento starý rok, obzvláště oni pantáto a pajmámo při dobrém zdraví a ke štěstí ho ztrávil.

Honda jim, pantáto a pajmámo, obzvláště svou

vlastní rukou nový rok vlnuje. On se dobře učí, má profesora u kompanie jednoho studenta.

Nového bych jim psal, tak dalece nic nejní styšet, jedinky to, že ruské císař s Turkama vojna má bejt a my jemu na pomoc jít máme, však ale šládn jistota v tom nejní. Vědomost jim ještě dávám, že jsem z Holomauce od generálova adjuntanta psaní dostal, že ten profos do pensu půjde a vo mně se pracuje abych to místo obdržel, kdežto já jsem jít skrze to byl u pana obršta, tak uhlídám, jak to dopadne uslyšej v druhým psaní, kdežto jim hned vědět dám.

Tady je velice draho, neboť tady všechno vzrostlo, ozvláště z mauky se nemůže nic dělat.

My jim všickni ruce lhbáme a zůstáváme jejich upřímný až do hrobu
Weselik Feldwebel

Černý kuba

Na kubu existuje řada variací. Klasický černý kuba musí být z kozáků, které při tepelné přípravě tmavnou. Pokud použijeme jiné houby, máme další variaci.

Půl kilogramu krup perliček spaříme a v osolené vodě do poloměkka uvaříme. Propláchneme je studenou vodou a na sítu necháme okapat. 50 gramů sušených hub necháme nabobtnat ve vodě, pokrájíme je a udušime na sádle. Dušené houby přidáme do krup společně se 100 gramy škvarků, lisovanými stroužky česneku (podle chuti), lžičkou majoránky, lžičkou pepře a přidáme trochu masového vývaru. Vše dobře promícháme a ve vymaštěném pekáči dočervena upečeme.

„Umělé vánoční stromečky? Krucinál, ty bysme mohli vysazovat v Krkonoších.“

O ČESKÉ POKOSTINOSTI.

Jak se dělá z republiky penzionát pro nezaměstnané? Zkuste se zeptat na severu Čech. Každý domorodec vám rád otevře své srdce. A až uslyšíte o snědených krámech, nespojuje je s Ignátem Herrmannem, ale s našim bývalým západním přítelem — nyní bratrem našeho bývalého západního nepřítel. Náš strach z Poláků (coby Vikingů našeho trhu) je sice oprávněný, ale pro Němce je o mnoho snadnější Seveřany nahradit, neboť naše republika je přijímá s valutychtivou náručí. A tak se tedy stalo, že příhraniční sousedé plní své tašky našimi levnými potravinami a medí si, jak tvrdou zdělili mařenku. Na náš obchod, který stále nemá s tržní ekonomikou ani zbla společného, tyto -ajajs vu exdřpu ovej jsoqnd lřpřegu tou stařenku. A prodejny pak předvádějí moskevský sortiment.

Stejně problematické jako shánění základních potravin je zajistit si v severních Čechách hotelové ubytování. Takový nezaměstnaný devizový bratr si přijede, vymění svou pro Německo minimální podporu 400 DM za místní superplat 8000 Kčs, ubytuje se v hotýlku a žije si na vysoké, germánské noze. A když se během měsíce penízky rozkutálejí, stačí jen sednout do trabantu, dojet domů, vyzvednout rentu a ...

Byla nám přisouzena role vyjřdaných, neboť naše potraviny jsou pro naše sousedstvo o mnoho levnější. A až se ty zdraží? Myslíím, že Němcům to moc neublíží, ale naše kapsy zapláčou. A Němcům už Sudety vracet nemusíme, stačí, když je tak dobře zásobujeme potravinami.

Na otázky malinkých, které se v posledních dnech stále častěji opakují — kdy přijde Ježíšek a jakto vlastně ten dobrodinec, rozdávající dárky, vypadá, odpovídají všichni rodiče vyhýbavě. Jak vypadá náš Ježíšek, vlastně nikdo neví. Známá obložená i vzhled Mikuláše, čerta a anděla. A to je všechno. Nepovedlo se k nám implantovat »dědušku Maróze« (kromě filmu Mrazík), i když k nám, do Československa, osobně zavítal poprvé přímo ze Sovětského svazu vlakem v roce 1949. A tak náš Ježíšek růstává stále disidentsky utajen. A kdo naděluje v jiných zemích?

V Austrálii je to například Santa Claus, který vypadá trochu jako Mikuláš a trochu jako děda Mráz. Má kalhoty zastrčené do válenek, přepásanou rubášku a na hlavě čepici s bílou bambulí. A protože o vánocích je v Austrálii pořádné vedro a děti mají prázdniny, přijíždí na surfu!

Santa Claus naděluje také ve Spojených státech, tam je ovšem většinou oblečen do dlouhého červeného pláště lemovaného bílou kožešinou, na hlavě má kapuci a nechybějí mu dlouhé bílé vousy. Dárky rozdává z náše, kterou nosí na zádech, a k vidění je v ulicích amerických měst dlouho před vánocemi — především v obchodních domech.

V černošském Harlemu mají svého černého Uncle Santa Clause, který se od svého bílého protějšku liší především tím, že hraje na trubku džezové melodie.

Vrátme se však do Evropy — trochu na sever. Ve Finsku chodí na vánoce vánoční dědeček Velký Ukko. Má taky bílé dlouhé vousy, červenou čepici s půlmetrovou špičí a rolničkou, červený kabátek. Doprovázejí ho pídimužníci obložení do pláštěnek s bílou kožešinkou a s vysokými červenými čepičkami. Každý rok sestupují z hory

Haltlotunturi a jsou rozpustilí a rozverní.

Ve Švédsku naděluje malinký pfihrblý dědoušek s bambulatým nosem, je nesmírně legrační a komický a doprovázejí ho opět trpaslíci, kteří se jmenují julnissarové. Obchází stavení a okny do nich vhadzuje dárky.

V Norsku mají zvláštní vánoční bytost — vánoční kozu. Severská báj vypráví o norském králi Olafu II., který na skalnatém výběžku zahlédl poraněnou kozu. Slezl z koně kozu snesl a nechal přenést do svého paláce. Po vyléčení jí vrátil svobodu. Každou noc se pak prý vracela ke královi domu a přinášela mu vzácné byliny. Dnes z vděčnosti naděluje norským dětem, doprovázena skřítky z hory Galdhöpingen. Lidé jí však musí uvítat — nevymlácenou ovesnou slámou, servírovanou v dětských botičkách.

V Německu naděluje Vánoční muž neboli Weihnachtsmann. Když si ho podle starých legend doprovázela manželka Freia, mátohy a strašidla. Časem však zůstal sám, přichází v dlouhém plášti s kapucí, má zrzavé vlasy a vousy a rozdává mimo jiné i figurky svých dětí — malých vánočních mužičků.

Milý Ježíšku,
je mi osm let a chodím do jedličkova ústavu pro tělesně postižené děti do první třídy. Přál bych si auto nebo vlak. Taky bych si přál, abych mohl pořádně běhat a zahrát si s ostatními fotbal.

ROBERT

V Holandsku mají děti svého koníčka Santa Klaase, kterému dávají do dřeváček mrkev se senem, aby v nich za to ráno našly cukroví.

Ve Francii naděluje bíle oděný Père Noël (»vánoční otec«), který své dárky dává ke krbu nebo ke kamnům. V Itálii naproti tomu mají zvláštní nadělovací figurku Befana, ošklivou čarodějnici, která rozdává dárky 7. ledna.

I v Africe se slaví nový rok nadělováním. V Guineji například nesmí chybět v ulicích slon, který má darovat lidem část svých vlastností — mírumilovnost, spravedlnost, dobráctví a trpělivost. V Sýrii zase naděluje dárky na Nový rok velbloud.

Slavnosti slunovratu (až ve IV. století našeho letopočtu se začalo se slavením narození Ježíše) jsou všude obdobím radosti, lásky a trochy tajemna. Lidé by se měli však především navzájem obdarovat dobrou vůlí, tolerancí a pohodou. Ledničky, lyže či barevné televizory by měly být až na druhém (nebo dalším) místě.

Milý Ježíšku, prosím tě, aby tatínek přestal kouřit. Pro mne bílou krysu Kristínku a bráčkovi autu. Bára a Honza, Letná

Milý Ježíšku, přála bych si nážky na psa, aby měl čtyřnohý bráška byl stále hezký. Dále bych si přála rybářskou pláštěnku, protože vydrží víc než normální. Pro svého něměho bratra bych si přála věnec vůřů a pro mamku myčku na nádobí. Simona, Praha 4

AHOJ JEŠÍŠKU
PROJZÍM ŤE MOC
BYCH SI PŘÁL POD
STROMEČEK DEŠŤÍČEK
A EŠŤE KOČÁREK
MIMIUKO A OBLEČKI
A HRU LOVCI POKLADU
BUDE MEMIT NA VÁNOCE
ŠIV MIMIUKO
AHOJ JEŠÍŠKU

MILÝ JEŽÍŠKU
PŘÁL BYCH
SI TATÍNKA,
KTERÝ MI
LONI UMŘEL.
LUKÁŠ

Adria vyklidí za sto tisíc »márů« ...?

Máte i pistoli...? dotazují se hosté muže, který od neděle přísně stráží vchod do známé kavárny Adria v Praze na Národní třídě. „Není třeba,“ usmívá se muž za mřížemi, které tam byly o víkend, kdy byla kavárna zavřena, instalovány, a ukazuje na své velké ruce...

Mříže jsou tam proto, aby se někdo z bývalých či ještě nynížších zaměstnanců Adria, kterou provozoval Raj Praha 1, nedostal dovnitř, protože kavárna má už nového majitele — 47letého Romana Paula. Jenže tomu doposud ve službách pro Pražany i turisty brání dřívější vedení kavárny a Raj Praha 1.

R. Paul je od Jochu. Je vyučený kuchářem, poznal svět gastronomie v SRN, NDR, Rakousku, pracoval v Interhotelech v Praze. Za úspěchy u nás i v cizině má pět vyznamenání z NEW YORKU. Od ledna letošního roku pomyslel na to, že si pronajme některou restauraci nebo kavárnu v Praze a bude ji provozovat podle svých představ. V květnu jednal s Filmovým ústavem v Praze, který od ÚNZ NVP měl na starosti celou budovu, tedy i místnosti kavárny Adria, jež využíval Raj Praha 1. A ten mu přislíbil kavárnu Adria „přenechat“, neboť už v březnu tehle Filmový ústav dal Raj Praha 1 výpověď...

● SMLOUVA S MAJITELEM DOMU

V červnu se však R. Paul obrátil se svou žádostí o místnosti kavárny Adria přímo na majitele objektu — ÚNZ NVP — a ten s ním 25. srpna podepsal smlouvu. Za od 1. října je kavárna, sklady a další prostory „jeho“... Prostě — máže v nich podnikat. Později pak podepsal smlouvu i na místnosti Filmového klubu, který je o patro níže. V tomto již od 1. prosince R. Paul také „hospodáří“, má v něm tři zaměstnance. O kavárnu Adria však dosud vědět bojí...

Proč...?

„Raj Praha 1 ji nechce vyklidit,“ světil se nám. „I když to měl učinit podle požadavků ÚNZ NVP k 1. říjnu, kavárna Adria chce mít i vaděle... A to i přesto, že od majitele budovy — ÚNZ — ředitele MUDr. V. Pánczého obdržel přísné varování, jestliže kavárna nevyklidí, že celá věc bude předána k arbitráži, bude zastavena dodávka elektrické energie do kavárny a podobně.“

● Přesto to nepomohlo...

„Ano. Ale vzhledem k tomu, že podle smlouvy a ÚNZ už kavárna Adria patří mně, a nemohu trpět další ztrátou, nechal jsem zřídit a vchod do kavárny mříže a postavil si tam muže, jako ochranu. Teď začnu avolit dělat opravy, zakonpil jsem už i věci na provoz kavárny za 350 000 Kčs, vzal jsem si 2,5 mil. Kčs půjčku, a tak nemohu dále nečinně přiblížit a kavárnu nevyužívat.“

● Nebojí se zaměstnanci kavárny Adria, kteří byli nebo ještě jsou zaměstnanci Raj Praha 1, že přijdou o „chleba“...?

„Tyhle obavy jsou zbytečné. Na vřobozí poradě jsem jim sdělil, že u všechny stojím. Z 25 se jich okamžitě ke mně přihlásilo 19. Nacpak počítám s tím, že od dubna budu zaměstnávat 50 lidí, neboť ebel provoz všech místností kavárny podstatně rozšířím, což Raj Praha 1 nedělá.“

● Co tomu říká ředitel Raj Praha 1 Láta?

„Od září jsem s ním v jednání. Na vyřeknutí celé situace mně však doporučil technického náměstka Benca, ale ten nic nezařídil... A to i přesto, že jsem se snažil ve všem pomoci. Např. když nařikali, že nemají odhadce na věci, zařídil jsem ho. Chci od nich odkoupit všechny věci, aby neměli žádné ztráty, a podobně. Ale stále je to málo... Teď jsem obdržel několik telefonátů, že Adria vyklidí jedním tehdy, když jim dám sto tisíc západoněmeckých marek, ježež kdo bych je vzal...?“

● Takže — co uděláte nakonec?

„Jestliže si nedá Raj Praha 1 říci, zařizování vystěbojí třeba na ulici. Kavárna totiž nesmí po úpravě zahájet!“

Při vzniku Československa stáli rovněž zednáři

Kdo to vlastně jsou zednáři? Pro někoho tajemné postavy, vystupující ze tmy, chladnokrevně vraždící své oběti, a znovu mizící v labyrintu podzemních skrýší. Pro jiného jsou to spásitelé a dobrodinci lidstva, nezištní buditelé, na jejichž bedrech spočívá začátek nového, šťastného věku. Na oběm bezpochyby něco je, ale protože samotní zednáři neradi seznamují s životem a chodem své organizace, nelze se divit, že někdo o nich mnoho neví. Počátky svobodného zednářství jsou, tak jako celé toto hnutí, značně temné.

Na přelomu 17. a 18. století se v Anglii a Skotsku začínají utvářet tajné spolky — zednářské lóže, které si stavějí za úkol všestranně usilovat o všeobecný rozvoj civilizace a lidského vědění. Po rozvoji tohoto nového hnutí v jiných zemích u nás zakládají pravděpodobně, francouzští důstojníci zednářskou lóžu v první polovině 18. století. Z celé třítisátileté historie zednářství vyplývá, že přes všechny kladné proklamace svobodných zednářů jsou prostými pragmatiky s jednoduchou filozofií: získat největší díl vlivu a moci ve všech důležitých oblastech společenského života, tedy především v oblasti hospodářství, politiky a kultury. Zednářům se v jejich praxi nejlépe osvědčila taktika vzájemného „strýčkování“ (vída — jaká podobnost s komunisty!). Novým členům bylo „pomoceno“ k postavení a oni v něm uplatňovali vliv ku prospěchu bratří.

Hlavní mocenská základna svobodného zednářství však spočívá v oblasti pohybu světových peněz. Peníze, jak známo, ovládají všechno dění a ten, kdo je má, si může dovolit prakticky všechno. Není lidí ani velkým překvapením, že ve velkou část svobodných zednářů tvoří národnostně etnická skupina, která penězům velmi dobře rozumí — Židé.

Bylo by bezpochyby nesprávné vidět za jakýmkoli našim neúspěchy všudypřítomnou ruku svobodných zednářů. Psychóza b jejich působení je již dostatečně rozšířená; je nutné však vzít existenci tohoto hnutí na vědomí a počítat s jeho značným vlivem.

Koneckonců i samotné založení Československa bylo do jisté míry v rukou zednářů, T. G. Masaryk, E. Beneš, M. R. Štefánik, K. Kramář a další politici, kteří stáli u zrodu našeho státu, byli údajně podle četných historických pramenů svobodnými zednáři. Vliv tohoto hnutí lze rozdělit do třech etap. První skončila v roce 1939 okupací ČSR a vzkříšena byla po roce 1945. Druhá etapa podle některých materiálů končila v roce 1970 a třetí byla nejspíše zahájena v roce 1989 po listopadu.

Svobodnými zednáři v Československu byli v minulosti mimo politiků rovněž velcí průmyslníci, podnikatelé a bankéři... Odřeknutí pomoci Palestíně a navázání styků s Izraelem, což byl jeden z prvních kroků nového prezidenta po listopadu 1989 se dá vykládat také různě. Teroristy máli oba státy, takže nelze jeden před druhým upřednostňovat. Spíše je třeba vycházet z tradice blízkých vztahů Masaryka s židovskými zednáři a obnovení vzájemných vztahů,

přerušených „neplánovaným vývojem“ Československa.

Francouzští svobodní zednáři pronikají do země střední a východní Evropy pomalu, ale velmi důsledně a důrazně. V dubnu letošního roku byl přijat nejvyššími státními činiteli vyslanec tajné společnosti, která spílaly všechny komunistické režimy — celkem neznámé Francouz. Pocty, kterých se mu dostalo, jsou vyhrazeny jen těm nejmocnějším. Bohužel nevíme přesně, zda se setkal také s Václavem Havlem, i když se o tomto setkání ledacos šušká. M. Jean-Robert Ragache je velmistrem hlavní francouzské zednářské lóže Grand Orient de France. Jeho návštěva měla údajně přispět i k obnově činnosti našich zednářů. Během návštěvy tohoto muže se přihlásilo více než tisíc nových členů zednářských lóží, kteří tak mohou posílit přeživší — dnes sedmdesátileté kmety — v pražské lóži a možná brzy i v brněnské. Místní lóže budou mít svého velmistra, protože se předpokládá velký počet jejich členů. Budou však podřízeni svému francouzskému šéfovi.

Kdo patří dnes do zednářské lóže? Kuloáry hovoří, že i prý někteří hradní amerikanofilové, a nejen oni. Zdá se tedy, že tradice z počátků našeho samostatného státu se začíná vracet. Nako-lik to bude ku prospěchu nás všech, to ukáže budoucnost.

Československé sdělovačské prostředky nepřetiskly fotografii, kterou přinesl vídeňský Kurler z nedávné cesty našeho prezidenta do Izraele. Václav Havel na ní byl s židovskými modřičmi temnými na hlavě. Židé byli vždycky na peníze dobří. Zachrání i naši hroutící se ekonomiku?

AUTOR MÁ PODIVNÉ NÁZORY A KROKÉ TOHO TSM NIKDY ČLENEM SVOB. ZEDNÁŘŮ NEBYL... TRPĚL JE A ŘIKALO SE MU „BRATŘI BEZ ZASTĚRY“ ZEDNÁŘSKÁ ZÁSTĚRA JE MĚNOU ŽE CYRLOU S.

CSFR will soziales Netz über die Bürger spannen

PRAG (AP). In der CSFR soll ein umfangreiches Netz sozialer Sicherheit geknüpft werden, um die Bevölkerung vor den Härten der im Januar in Kraft tretenden Wirtschaftsreform zu schützen. Arbeits- und Sozialminister Petr Miller versicherte, daß „niemand in die Armut getrieben“ werde. Geplant sei eine Reihe von Schritten, die sicherstellen sollen, daß jeder in Not geratene Tschechoslowake ein Minimum an Hilfe bekomme.

Der Bevölkerung stehe ein „wirtschaftliches Fegefeuer“ bevor, sagte Miller. Der Lebensstandard werde sinken, die Zahl der Arbeitslosen drastisch steigen. „Das wichtigste ist, daß eine unkontrollierte Inflation verhindert wird.“ Deshalb müßten die Löhne langsamer angehoben werden als die Preise.

(foto): Historické bicykly pořádané od věrejška v budově Muzea hl. m. Prahy. Stavovnstní vernisáž se zúčastnil také majitel sbírky zapůjčené pro tuto výstavu, pan Jaroslav Vavřík. Narodil se v roce 1913, ve 30. letech se věnoval cyklistice závodně, vyhrál několik silničních závodů. Než začal se sbírat bicykly, vlastnil ještě sbírku automobilů a motocyklů, ale v posledních dvaceti letech pečuje spolu se svojí dcerami pouze o historická kola. Ze své sbírky zapůjčil muzeum třicet expozit, z nichž některé jsou skutečnými unikáty. Například kolo značky Laurin & Klement vyrobené na konci minulého století, má na rámu vyražené pořadové číslo 001. Nejstarší je anglické vysoké závodní kolo firmy Rudge z roku 1885. Mimo samotná kola sbírá pan Vavřík ještě předmětníky, zvonky, sifonky, dobové plakáty a další cyklistické přístroje.

geschlossen werden. Wirtschaftsexperten schätzen, daß als Folge der Reformen innerhalb eines Jahres die Erwerbslosigkeit von derzeit 0,5 Prozent auf 15 Prozent steigen wird.

Anfang Januar sollen in der Tschechoslowakei die Preisbindungen für eine Reihe von Produkten aufgehoben, zahlreiche staatliche Unternehmen privatisiert und unrentabel arbeitende Betriebe

Milý, Jiříšku přála bych si, aby moje maminka měla dobrou práci a abym si mohla koupit panenku „Barbie“!

Régina IV. A.

KAPR PO RYBÁRSKU: 4 porce kapra à 150 g, sůl, cesnek, polohrubá mouka, mladá sladká paprika, mletá pálivá paprika, olej, 60 g másla, petrželka.

Porce kapra potřeme po obou stranách cesnekem utřeným se solí, obalíme v mouce ochucené paprikou (pálivá dáváme jen nepatrné množství) a opékáme po obou stranách na rozehrátém oleji. Hotovou rybu rozdělíme na předehřáté talíře, z pánve silně přehřetě oleje, přidáme máslo a podle chuti osolíme. Horkým obsahem pánve přelijeme rybu. Zdobíme petrželkou. Jako příloha je vhodný chléb nebo vařené brambory a pikantní zelenina nebo salát.

SLAVNÝ 21. PROSINEC 1918

Ohned po 28. říjnu 1918 nastoupila do plné služby pražská sokolská jízda jako představitel nové mladé republiky. V té době totiž vojenská jezdecko v Praze nebylo a rakouská jízdní policie se o obyvatelstva netěžila žádné přízvi. Policie jízdní hlídky tehdy objížděly blavně periferii města a často byly napadány různými polozločineckými tlupami, které je pod pláštěm národnostního cílení ve jménu boje s rakušctvím napadaly. Vyřešilo se to tak, že v každé policejní hlídce jel jeden Sokol v kroji a tím bylo zdůrazněno, že se skutečně jedná o českou pořádkovou službu, a nikoli o policejní svůll. Je však nutné říci, že i jízdní policisté byli řádní muži a dobří Češi. Staří zarytí Rakušáci byli hned po převratu z policejního sboru propuštěni.

Jízdní sokolské čety byly rovněž pověřovány četnými doprovody vyslanec i vládních činitelů při jejich oficiálních úkolech. Ze všech nejvlavnější byl

doprovod prezidentu T. G. Masaryka při jeho příjezdu do Prahy 21. prosince 1918. Dvanáctičlennou čestnou jízdní sokolskou četou vedl tehdy místonáčelník jezdeckého odboru Sokola Pražského Václav Čekal. Prezident u nádraží (posádku Wilsonova) nasedl do auta, kolem něj se seřadili ruští, italsí a francouzští legionáři a za oím následovala dvanáctičlenná sokolská jízdní četa. Trasa tohoto triumfálního průvodu vedla pražskými ulicemi, lemovanými nepřehlédnými zástupy jásajících občanů, až do staré anémovny na Malé Straně, kde byl první prezident oficiálně vítán.

Příjezdem pana prezidenta však služba sokolských jezdců nekončila, sjezd musela být, byl byla zastavena z amatérů, neustále připravena doprovázet často blavně státní při jeho návštěvách do sněmovny, do Národního nebo Vinohradského divadla atp. Jet na

konci z Hředu do Vinohradského divadla, kinsem, často po namrzlé, pražské hrbeleté dlažbě, to nebylo malčkostí, to byl účtybný sportovní výkon!

Prezident T. G. Masaryk také nikdy nezapomněl všem bratřím poděkovat a vždy zdůrazňoval jejich jezdeckou zdatnost, kterou dokazovali za každého požáři, většinou upravená nadržitelmeho a hltícího dachu. Dnos po 72 letech je vhodné i tuto činnost sokolských jezdců — v histerii republiky nicotnou — vzpomenout.

**PŘINESL JSEM
TI ČERVENÝ!**

**PŘINESL JSEM
TI ZELENÝ!**

**PŘINESL JSEM
TI KULOVÝ!**

„Pone vrchní,“ stěhuje si host, „ten kř-
sek je cítit alkoholem! Číšník položí ta-
lír na stůl, dve kroky poodstoupí a táže
se: „Ještě?“

Andělům, kteří nápis nesli
nad známou scénou v Betlémě,
už bolí ruce. Slámu z jeslí
snědí už oslík beze mě.

BYDŽOVSKÝ BETLÉM

Betlémáfství a vůbec tvorba jesliček, onen líbezný výhonek na stromě církevního umění jsou i dnes stále živé a mnoho nadšených lidových umělců vytváří stále svoje půvabné a vroucí vize o narození Dítěte ve chlévě na slámě.

Betlém zcela mimofádný, hovořící jedno značně o horoucím zaujetí svého tvůrce, jsou jesličky, umístěné celoročně ve zvláštní kapli u vchodu děkanského kostela v Novém Bydžově. Jejich autor Alois Štoviček, který letos v srpnu ve věku 83 let zemřel a téměř do konce života svůj betlém opravoval a doplňoval, byl kostelníkem zdejšího chrámu, člověk hluboce zbožný a mimofádně výtvarně nadaný. Na rozdíl od většiny tvůrců betlémů chtěl předvést výjev Narození Páně tak, jak se pravděpodobně opravdu odehrál, chtěl se co nejvíce přiblížit skutečnosti. Podkladem mu byla kniha Vidění ct. Anny Kateřiny Emmerichové, jak je zaznamenal básník Klement Brentano, ale studoval i utváření judské krajiny v okolí Betléma a obrisy kopců a hor, patrných od jeskyně Narození, aby

panoráma co nejvíce odpovídalo realitě. Není to tedy »betlém« nebo »jesličky« v běžném slova smyslu s dobráckými darovničky a s vedlejšími scénkami, které mnohdy nemají s náboženskou tematikou nic společného. Je to důstojné, slavnostní a vážné ztvárnění dějů Svaté noci, kde z temna pozadí vystupují světlé postavy lidí a andělů, vyřezané z lipového dřeva, ponechaného v přírodním stavu zcela bez polychromie — a tím působivější. Je zde několik větších celků, jeskyně Narození se Svatou rodinou, scéna Zvěstování pastýřům a zejména mohutné kůry radujících se a plesajících andělů v oblacích, rovněž vyřezaných ze dřeva, kteří tvoří světejnou spojnici mezi světem pozemským a nebeským.

Bydžovský betlém je životním dílem svého tvůrce, na kterém pracoval a které doplňoval až téměř do své smrti. Dějství Svaté noci, převedené do výtvarné mluvy nejen dovednými rukama, ale i srdcem, nemůže vnímavého diváka zanechat bez vzrušení.

NAD JESLICKAMI

Jaroslav Seifert

Už nevzbouzím se o půlnoci,
utrhnout sladkost se stromku,
a zoubky ať si na ovoci
brousí už dvě mých potomků.

A betlém ať si staví sami,
jeskyni s vůní kadidla,
město i s hradem pod hvězdami,
s andělem, co je bez křídla.

Marie, Josef, kteří stáli
vždy v koutku, i těm vybled šat,
všichni jsme trochu zestarali,
už je to marné zapírat. (X)

Gottovo německé turné

Třicet sedm úspěšných koncertů Karla Gotta — z toho šestnáct během československého a jedenadvacet během německého turné — takové je bilance posledních čtyř měsíců v pěvecké kariéře Karla Gotta. Připočteme-li k tomu před vlnou Supraphonem vydanou LP desku Pismo lásky a tři alba německého Polydora (Frühling im Prag mit dir, Ein Abend mit Karel Gott, In dieser Nacht), nezbyvá než konstatovat, že Karel Gott i nadále zůstává nejúspěšnějším interpretem naší pop-music. A to i v zahraničí.

Ne náhodou jsme proto během Gottova koncertu v Mnichově požádali o krátký rozhovor pana Fritze Raua, organizátora německého turné Karla Gotta a jeho orchestru.

● *Prostřednictvím vaší agentury »Mama Concerts + Lippmann + Rau« organizujete koncertní turné v SRN těm skutečně největším světovým hvězdám. Kterým konkrétně?*

»Spolupracujeme s rockery i interprety šlágrů. Třicet pět let v showbusinessu mne naučilo nabízet pouze kvalitu. Zkrátka to nejlepší, co svět nabízí. Jinak bychom neuspěli. V posledních několika letech jsme např. spolupracovali s Rolling Stones, Bobem Dylanem, Tinou Turner, Sammym Davisem Jr., Frankem Sinatrou, Lizou Minelli, Harrym Belafontem, Stewie Wonderem, Milvou, Nanou Mouskori, Petrem Alexandrem a s mnoha dalšími.«

● *Pro rok 1990 jste mj. připravil i koncertní turné Karla Gotta. Co vás přivedlo ke spolupráci právě s tímto umělcem?*

»Už více než deset let jsem v kontaktu s manažerem Karla Gotta JUDr. Zítkem a mrzí mne, že k naší společné spolupráci nedošlo už mnohem dříve. Karel Gott podle mého názoru patří k nejšestřannějším a nejlepším evropským zpěvákům-bavičům. Během svých koncertů nabízí svému publiku umělecky posvěcený zážitek a zve ho na výlety do nejrůznějších oblastí světové hudby. Ať už propaguje hudbu své

vlasti, muzikálové melodie, to nejlepší z angloamerické pop-music nebo své vlastní hity, z nichž se v mnoha případech v průběhu let staly evergreeny.

O mnohém mne přesvědčil Mjnový koncert ve vyprodané pražské Sptovně hale, během kterého jsem pochopil, co Karel Gott znamená pro lid Československa. Uvědomil jsem si, že k jeho oblíbě u všech generací čs. publika nepochybně přispěl i fakt, že v dobách, kdy mezi Východem a Západem napanovaly zrovna nejlepší vztahy, zůstal Karel věrný své zemi a své domácí příznivce seznamoval s tím nejlepším, co se zrodilo na scéně světové pop-music. Považuji to nejen za kulturní, ale i za vysoce politický čin.

Turné, které jsme po SRN uspořádali, bylo natolik úspěšné, a to nejen z hlediska publika, ale i odborné kritiky, že si troufám tvrdit, že bude-li Karel Gott i v budoucnu v takové formě, v jaké je dnes, bude hrát jednu ze stěžejních rolí ve vývoji populární hudby v německy mluvících evropských zemích. Proto jsem již dnes pevně rozhodnut uspořádat s Karlem Gottem a jeho orchestrem v roce 1992 další turné.

Na základě doporučení Karla Gotta a jeho kolegů se navíc hodlám porozhlédnout u vás po nových talentech. Zaujali mne například moderní a inspirující balet skupiny UNO a není vyloučeno, že prostřednictvím mé agentury se dostanou do zahraničí i další vaše talenty.«

Němčina je na postupu

VÍDEŇ: Téměř 20 miliónů šilinků vynaložilo od července letošního roku rakouské ministerstvo školství na přípravu učitelů němčiny z Československa a Maďarska, na organizaci různých seminářů, učebnice a další pomocný materiál pro jazykovou výuku. Více než 200 českých, slovenských a maďarských učitelů německého jazyka se zdokonalovalo na kurzech v Rakousku a metodické týmy rakouských pedagogů zase přednášely v severních Čechách a na středním Slovensku. Přednášky rakouských metodiků měly v ČSFR velký úspěch a obě republiky mají zájem na jejich pokračování.

snáží zejména vědomě zpochybňovat výsledky lustrací. Vyskytly se i případy vydírání. Vojenský prokurátor vzal do vazby příslušníka StB, který požadoval po bývalém spolupracovníkovi částku 15 000 Kčs. O peníze při donášení zřejmě tolik nešlo, neboť odměny konfidentům se v posledních letech na rozdíl od jejich počtu snížily na 500 až 300 Kčs. Připadně na věcné dary. Jména agentů StB i další skutečnosti zjištěné vyšetřovací komisí budou uvedeny v zvláštní zprávě, se jmény veřejných činitelů se možná seznámí i veřejnost. Ovšem jen v případě, že to schválí parlament.

Kdy bude podsvětí zvonit hrana?

Otázka byla vyslovena s mírnou nadsázkou a ředitel pražské policie podplukovník JUDr. Pavel Hofman jí také tak přijal. Ale tvářil se mimořádně optimisticky. Že by v předvánoční hrana bylo letos bezpečno?

Především: Hrana ani umíráček zločincům v Praze v dohledné době zvonit nebudou a velkoměsto se zločinu jako takového nezabaví nikdy. Ale že může být v Praze bezpečněji, svědčí současná situace. Od pondělí, tedy od 17. 12., probíhá ve městě mimořádná bezpečnostní akce. Je zaměřena mimo jiné na vekslačky, na trestnou činnost cizinců a na celkově zklidnění kriminality. Za první tři dny jsem s výsledkem spokojen.

Konkrétněji, prosím...
Odhaleno 352 trestných činů a 1000 přešlapků, z toho 80 nezákonných směn valut. Pět zákona dopadla na 415 pachatelů, bezmála 50 jich je ve vazbě. Vyhostili jsme 14 cizinců, kteří si naše zákony vykládali poněkud svérázně. Zajistili jsme i milión 102 tisíce korun pocházejících z nezákonné činnosti. Dostali jsme například pod zámkem jakéhosi pana P. V., jemuž jsme zatím dokázali 24 vlcupaček do bytů — ale asi

mu dokážeme mnoho dalších. Zaměřili jsme se i na porušování autorských práv — ani byste neřekli, kolik cudných a hlavně ne-cudných knížek či videokazet je vytištěno či natočeno načerno, a kdyby třeba zahraniční autor podal žalobu...

Jak se činí kapsáři?
Jejich předvánoční žed je letos slabší díky speciální skupině s pracovním názvem »Centrum — kapsa«. Za krátkou dobu své existence títo hoši chytili více kapsářů — většinou romského původu — než celá pražská kriminálka za několik let.

Takže se bijáká na lapši časy?
To se takhle říci nedá. Do akce jsme nasadili všechno a vše včetně dopraváků — žádné dovolené, žádné volno. Což je účinný lék na několik dní. Mít permanentně tolik policistů v normální službě, pak by pražská galerka sice neumřela, ale hodně zesmutněla.

Státní bezpečnost stále působí

(kár): Někteří příslušníci a tajní spolupracovníci StB stále působí a udržují vzájemné styky. Agenturní síť směřuje až do parlamentu. Existují velké znanhy vědomě zpochybnit výsledky lustrací.

To vše opravňuje k tvrzení, že současná bezpečnostní situace je vážná, až velmi vážná. S těmito závěry odcházeli včera novináři z tiskové besedy v Praze s členy vyšetřovací komise FS k událostem 17. listopadu.

Tiskový mluvčí P. Toman informoval nej-

prve o výsledku L. Štrougala. Bývalý premiér podrobně popsal bezpečnostní situaci ve státní a poměry v mocenských strukturních uplynulých let. O svém odchodu z funkce řekl, že byl donucen úřad předsedy vlády opustit.

Novináři se podrobně dozvěděli o způso-

svazků. Nedůvěryhodnost tohoto dokumentu se prý vylučuje a rovněž není možné, aby agent nebo důvěrník o spolupráci nevěděli anebo byla zneužitá nezasevěčená osoba. V minulosti i nás působilo přes 100 000 tajných spolupracovníků, z nichž každý dělal sáť byl agentem StB. Působili údajně i v nejvyšších orgánech politických stran a není důvod se domnívat, že v omezeném rozsahu aktivně vystupují dodnes a jsou i v kontaktu se svým řídicím orgánem. Příslušníci FMV se zapojili i do zakládání politických organizací po 17. listopadu. Například poručík Zítka stál u zrodu nezávislého studentského hnutí, další mají podíl na vzniku Demokratického fóra komunistů, jímí pronikli do vedení stávkových výborů, ale i do občanských fór. Nyní se

bech spolupráce s StB. Konfidenti byli rozdělení do dvou hlavních skupin. Na tajné spolupracovníky a důvěrníky (ti plnili jen díleč pomocné úkoly). »Tajní patřili buď k rezidentům, kteří řídili síť svých lidí k agentům nebo k držitelům propůjčených bytů (nebo bytů, v nichž se odehrávaly konspirační schůzky). Každý uchazeč prošel nejprve složitým přípravným procesem. Kandidát byl přísne prověřován a přitom mohl být i tajně sledován, odposloucháván jeho telefon apod. Poté byl zpracován návrh, který mused schválit příslušný náčelník. Pak byl uzavřen tzv. vázací akt, kterého se kromě vlastního spolupracovníka účastní nejméně dvě další osoby. Konfident si zvolil krycí jméno a závazek a smlouvu musel také podepsat. Teprve potom bylo jeho jméno zaneseno do registru

Znovu o budoucnosti státu

Stav společnosti našeho státu připomínal v minulém týdnu záchvat, který by psychiatr mohl nazvat mani-depresivní psychózou. Nejdříve nejlubší deprese, blízká se k sebevražděným úmyslům, pak euforie, blízká se bezmraznému nadšení z odvrácené katastrofy.

Po opadnutí euforie a v klidu se zamýšlíme, co nám tento týden přinesl dobrého a co špatného. Hlavně se ptáme, zda nás takové záchvaty čekají i v příštích týdnech a měsících.

Slovenská reprezentace nastolila zřejmě požadavky konfederace obou republik, i když mluvila o zachování federace. Tomu nasvědčovaly zejména opakované zmínky předsedy vlády Mečlara o potřebě uzavřít smlouvu mezi oběma republikami. Taková smlouva je typická pro volnější uspořádání vztahů mezi státy, než je uspořádání federativní. Dále tomu nasvědčovala orientace na jednání pokud možno jen s českou vládou, bez vlády federální, návrhy na takřka úplné rozdělení hospodářství včetně dopravních a zásobovacích sítí, dvě až tři emisní banky apod. Největší hrozbou pak bylo případné vyhlášení svrchovanosti zákonů SNR nad zákony federálními. Tím mohly být fakticky vytvořeny hospodářské, politické i správní předpoklady pro případné úplné oddělení. Slovenská reprezentace převzala řadu požadavků nacionalistů, takže ti ustoupili do pozadí a požadují nadále navíc samostatný slovenský stát. Tento požadavek však zřejmě nemá širší podporu. Nešlo ovšem jen o požadavky p. Mečlara, ten vždy mluvil jménem vlády a vedle něho vždy stál předseda SNR p. Mikloško.

Česká reprezentace, představovaná proti slovenské většinou jen vládou nebo dokonce jejím předsednictvem, sice bránila federaci, ale přispěla k vyvolání krize tím, že nelaformovala vůbec nebo zkresleně o různých jednáních vedených potají v zapadlých místech mimo hlavní města a často i bez zástupců federální vlády. Česká veřejnost až do jednání parlamentu nevěděla, v čem je podstata sporu a údajně hrozící ústavní krize, neboť to nebylo srozumitelně vysvětleno. Nikde např. nebyla zřejmá podstata návrhu kompetenčního zákona. Politicky myslící občan musel být zcela zmaten dramatickými prohlášeními premiérů a prezidenta. Nadto politici jednali stále jen mezi sebou, aniž zjišťovali mínění obyvatelstva.

Obhájcem fungujícího mechanismu federálního státu se stala federální vláda, vedená slovenským premiérem, který na to málem doplatil. Na Slovensku byla federální vláda označována za druhou vládu českou, jako by federální stát byl jen zájmem českým.

Intervence prezidenta byla jistě prospěšná. Ačkoliv sám před několika měsíci označil referendum za nevhodné, sám je nyní navrhuje, jistě i pro podobný případ. Návrh na rozšíření jeho vlastních pravomocí se však může ukázat jako politická chyba.

Skončily gratulace k tomu skvělému kompromisu, naposled v dojmavé televizní besedě představitelů tří vlád v pátek večer 14. prosince, v níž nejednou byla během několika dní zapomenuta obvinění o nátlaku, vydírání, rozbíjení státu, prago-centrismu a dokonce lžích. Lidé by si v drtivé většině přáli, aby s tímto kompetenčním zákonem bylo po všem. Avšak zřejmě „too good to be true“ — příliš dobré na to, aby to byla pravda, jak říkají Američané. Nezapomeňme na to, že šlo jen o vyvrcholení procesu, který započal smutně proslulou pomíčkou válkou, z níž vznikl podivný název jedné republiky jako dvou republik. Je třeba přijmout řadu prováděcích zákonů i praktických opatření.

Hned vzápětí začaly tahanice finanční a

navzdory ujištění o tom, že každý bude hospodařit za své, kupodivu slovenský požadavek, došlo opět k přijetí podílů a koeficientů, které neodpovídají skutečnosti, jen tak mimochodem se přesunula správa ropovodu z Prahy do Bratislavy s ohlášeným podstatně větším slovenským podílem na zisku, bez ohledu na pořizovací náklady, a tedy spoluvlastnické podíly, pan Mečlar požaduje federální dotaci na Gabčíkovo 163 mil. Kčs. Slovensko chce evidentně provádět jakousi svoji zahraniční politiku, příkladem je cesta p. Mečlara do Polska a Rakouska a často zmiňované ministerstvo p. Kňažka. A to jsou před námi jednání hned o třech ústavách a dokonce o jejich pořadí, ne-li nadřazenosti a podřazenosti.

Ke konfederaci tedy nedošlo, i když tezi o delegování pravomocí z republik na federaci a zákonným ustanovením, že republiky mají výlučnou pravomoc kromě té, kterou světlily federaci, není zcela zapomenuta. Federace byla udržena na hranici její funkčnosti, která ostatně bude muset být teprve potvrzena. Uvidí se např., jak funguje paritní zastoupení v emisní bance či jak fungují i v praxi nadnárodní společnosti, jak jsou ve světě označovány společností nadstátní. Příští měsíce ukáží, zda tento skvělý kompromis byl skutečně ku prospěchu našich národů a národností.

V českém národě může dodatečně vzniknout přesvědčení, že to rozdělení kompetencí práce jen nebylo tak špatné, a protože v politice se rychle stíhá vděk s nevděkem, je docela možné, že česká reprezentace za to jednou bude pochválena.

Příští měsíce ukáží, zda vyřešení této minulé krize může být se všemi poučeními z ní plynoucími metodou řešení sporů budoucích, anebo zda to byl jen mezistupeň k dalšímu osamostatňování obou států. Těžko říci, zda je to prospěšné, ale tato krize zřejmě přesvědčila i český národ, že jsme republiky dvě a že Československo je již jen několik elementárních funkcí, které lze federátu republiky ponechat. Uvidí se, zda těchto funkcí bude tolik jako dnes, nebo stále méně. Pak by ale bylo třeba se konečně zeptat obyvatelstva této země, třeba v referendu, které pan prezident navrhuje.

POCHYBNÉ OČNÍ OPERACE

V uplynulých letech se hromadnými sdělovacími prostředky dostávalo hojně popularity profesorovi Fjodorovi z Moskvy a jeho očním operacím. Jeho návštěvám v Československu bylo věnováno hodně prostoru a zejména byla propagována jeho metoda léčení krátkozrakosti.

V čem spočívá? Tým operatérů prováděl současně na několika pacientech operaci, při níž každý z operatérů má na starosti jen svůj díle úkon. Výkon je údajně předem propočítán na počítací a spočívá v několika málkých nádech rohovky, která tak ztrácí své nadměrné vyklenutí. Způsob propagace této metody dával najevo, že problém krátkozrakosti lze operačně řešit, a navíc v mnoha pacientech vznikl dojem, že profesor Fjodorov je zázračný lékař, který léčí všechna oční onemocnění u nás neléčitelná.

Jaká je ale skutečnost? Československý lékař od počátku měl k metodě velmi kritické stanovisko. Nebyl však záměr je vyslyšet. Nahledě k etickým problémům metody se ozývaly připomínky k technické části. Nyní se v Sovětském svazu upozorňuje především na to, že nelze předem operaci přesně naprogramovat, a tím méně jí pak s počítačovou přesností provést. Každý pacient je jiný a pauzální přístup k tak závažnému orgánu, jako je oko, je nejen neetický, ale může přinést i závažné škody. Nepočítáme-li možnost prořiznutí rohovky s následným odtokem nitrooční tekutiny, může dojít k kooperativnímu živení. Jizvy překážejí při vidění a jsou prakticky již neodstranitelné. Neuvažujeme ani o možných hnisavých komplikacích, které při takovémto sériovém přístupu a s tím související možností infekčního operačního pole i operačních odvětví nelze nikdy vyloučit. Třebaže bezprostředně po operaci může dojít ke zlepšení vidění, toto pozdní živení může — a často je tomu tak — celý efekt operace zhatit. Živení je i bez hnisavých komplikací o to závažnější, že rohovka je poté deformovaná zcela nepravidelně a porucha vidění není už korigovatelná čočkami.

V Sovětském svazu se objevují i námitky, že profesor Fjodorov a jeho tým provádí

operace, ale neví a ani nechce vidět kooperativní dlouhodobý výsledek své práce, se kterým se naopak setkávají praktičtí lékaři v terénu. Jsou zpochybňovány i profesorem Fjodorovem předkládané statistické výsledky. O malé úspěšnosti metody i malé důvěře k ní svědčí i fakt, že prakticky nikde ve světě (kromě Bulharska) nedošlo k otevření podobných Fjodorovových ústavů. Přes podporu, kterou všude od bělohorských komunistických funkcí dostával. Přes halasnou reklamu v západních sdělovacích prostředcích se nekonal ani ošklivý nával devizami platicích cizinců. Každý z nás se musí rozhodnout sám. Zda dá na radu svého lékaře, který mu zřejmě operaci nedoporučí, nebo zda se rozhodne riskovat možný neúspěch. Jisté je jedno: nacházející privatizace očních optik jistě přinese ještě větší výběr brýlových obrub a umožní každému si vybrat. A nezapomeňme ani na možnosti kontaktních čoček.

K 225. VÝROČÍ NAROZENÍ Jakuba Jana Ryby uvedlo pěvecké sdružení sokolských učitelů za řízení dirigenta Josefa Bolena v chrámu sv. Václava v Lokti nad Ohří jeho proslulou českou pastorální mši Hoj, místě a vánoční koledy za doprovodu obnovených historických barokních var-

han. Jako sólisté se zde představili členové Národního divadla v Praze A. Bartlová, L. Márová, A. Hampel a P. Horáček. Českou mši vánoční Jakuba Jana Ryby připomněla i nová pamětní deska odhalená na zdi chrámu Povýšení sv. Kříže v Rožmitále pod Třemšínem.

130 LET OD NAROZENÍ DR. KARLA KRAMÁŘE

Dr. Karel Kramář, první předseda vlády vinkou a J. Vymaralem odsouzen k smrti Československé republiky, se narodil 27. pro-
since 1860 ve Vysokém nad Jizerou. Jako celým národem, pokkozoval zájmy vídeň-
devatenáctiletý student napsal do svého de- ského dvora, a proto byl rozsudek odvolán
nku: »Mám svatou svou povinnost, abych a všichni odsouzení byli ještě během vál-
ozbrojen duševně vším materiálem potřeb- ky propuštěni. Ve své politické činnosti
ným mohli jednou vystoupiti s úspěchem však pokračovali, protože hybaou silou je-

JAKÝ BYL PRVNÍ PREMIÉR

na zápasitě, kde se rozhoduje o vlasti
naší.« Svě předsavzetí splnil a vstupil
v druhé polovině minulého století do řady
aktivních českých politiků, kteří se podíle-
li a nakonec zastoupili o obnovení našeho
samostatného státu. Vedle dr. Tomáše Ma-
saryka byl to hlavně dr. Karel Kramář a
dr. Alois Rašín, kteří zatlali politický boj
za státoprávní postavení Českého království
v rámci habsburské monarchie. Karel Kra-
mář vstoupil do politického života po té-
měř pětileté práci ve vídeňských archívech.
Studoval s primárních zdrojů tehdy ještě
málo známou činnost vídeňského dvora od
poloviny osmnáctého století a viděl v ní
porušování právní kontinuity vztahů s Če-
ským královstvím. Jestliže došlo k rozpadu
monarchie v roce 1918, bylo to vinou Habs-
burků. V době první světové války byl pro
svou činnost spolu s dr. Rašínem, V. Čer-

jich práce bylo odhodlané české vlasteneč-
tví. Dr. Karel Kramář, jako vyhraněná, cí-
levědomá osobnost s jasným programem,
sehrál významnou úlohu v poslední fázi
boje s monarchií.

V sobotu 19. října 1918 svolal dr. Kramář
Národní výbor, jehož byl předsedou, k za-
sedání v Praze, aby řídil osudy českého
národa. 25. října odjížděl přes Vídeň do Že-
nevy, aby se setkal se zástupci odboje v za-
hraničí, v jejichž čele stál dr. Edvard Be-
neš. 28. října došlo pak v Praze k převra-
tu, který byl dr. Kramářem připraven před
jeho odjezdem. Ihned se vrátil do Prahy,
aby 14. listopadu 1918 prohlásil v Národním
shromáždění svazek mezi Habsburky a če-
ským národem za zrušený. Karel Kramář se
pak stal prvním předsedou československé
vlády. Během roku 1919 obhajoval dr. Kra-
mář spolu s dr. Benešem na mírové konfe-

ni Evropy, jako mnoho politiků mírové kon-
ference v Paříži, že státy Dohody, Anglie
a Francie, musí zahájit účinnou vojenskou
intervenci, aby se moc na velkém ruském
teritoriu nedostala do rukou bolševiků. Če-
ské legie, nacházející se v té době v Rusku,
se měly aktivně na intervenci podílet. Tou-
to návrh vzbudil na domácí půdě nelibost,
protože se počítalo a jejich návratem domů
a převládal krátkozraký názor, že osud
Ruska se nás netýká. Politický vývoj pří-
štích desetiletí dal Kramářovi za pravdu.
Avšak v roce 1919 rozpor mezi válčáky a
zahraniční politikou přiměl Kramáře k od-
chodu z funkce předsedy vlády.

Z dobrých vztahů Karla Kramáře a jeho
manželky Naděždy Nikolajevny k početné
kolonii ruských bílých emigrantů v Praze
vznikl podnět ke stavbě ruského pravoslav-
ného kostelíka na Olšanských hřbitovech.
V den jeho zasvěcení Matce Boží 22. listo-
padu 1925, řekl Kramář k přítomným: »Až
přijdou z osvobozeného Ruska lidé poklo-
ní se prachu těch, kteří umřeli ve vyhnan-
ství, když je jim tato kaple vždycky svědec-
tvím opravdově bratrského našeho citění
k velikému ruskému národu i k obětem
boje za jeho osvobození ode jha nejhorších
tyranů...«

Do konce svého života K. Kramář těžce
nesl odklon od politiky, která našemu státu
přinesla nezávislost. Toho nejhoršího, odá-
losti v letech 1938 a 1939, před čím varoval
a čeho nebylo dbáno, se nedočkal. Zemřel
26. května 1938. Je pochován v kryptě pra-
voslavného kostela na Olšanech vedle své
manželky, která zemřela rak předtím.

Nad jeho rakví pronesl předseda vlády
dr. M. Hodža slova, že Kramáře nejlépe
charakterizují »...Kramář — tot program!«

Jubileum zakladatele polarografie

Dnes vzpomínáme profesora dr. Jarosla-
va Heyrovského, nositele Nobelovy ceny,
který se narodil právě před sto lety.

Již ve vyšších třídách Akademického
gymnázia se jevil u něho zájem o přírodní
vědy tak vyslovený, že volný čas věnoval
studiu vysokoškolských rukojetí. Seznámil
se tak s fyzikální chemií, která na Západě
už zapustila kořeny a pro niž pak se mladý
posлуhač pražské univerzity nadchl tou
měrou, že po osvojení angličtiny — v re-
kordním čase — na londýnské univerzitě
složil úspěšně přijíma-

cí zkoušku. Stal se po-
sluchačem věhlasného
profesora W. Ramsaye,
nositele Nobelovy ceny
za chemii r. 1904, a
u jeho nástupce prof.
F. Donnana dokonce
demonstrátorem. Úspěš-
né studium však pře-
rušila válka, během
níž jako rentgenolog

ve vojenských lazaretech pokračoval i na
své doktorské práci. Po dokončení ji

v Praze obhájl r. 1918 u profesora fyziky
B. Kučery, badatelsky zaměřeného na pří-
buznou oblast, a vynikajícího anorganika
prof. B. Braunera, žáka prof. R. Bunsena
v Heidelbergu a prof. H. Roscoa v Man-
chesteru. Tématem zadaným již v Anglii se
dál zabýval jako asistent, docent i profa-
sor, jímž se stal r. 1922, a zároveň byl
jmenován ředitelem nově zřízeného ústavu
fyzikální chemie na Univerzitě Karlově.
Tomuto problému zasvětil svůj celý, prací
vrchovatě naplněný život: jeho neúnavné
badatelské úsilí bylo odměněno objevem
polarografie. Její využití v praktickém ži-
votě je mnohostranné, např. v potravinář-
ství, lékařství, metalurgii, v ochraně život-

ního prostředí aj. Tak jako jiní velcí vědci
dovedl kolem sebe soustředit skupinu nadše-
ných studentů a našich i zahraničních
vědců, kteří přijždli do Prahy, aby se se-
známili s touto novou, velmi přesnou
i rychlou metodou, která umožňovala ana-
lyzu i při nepatrném množství zkoumané
látky.

Jako uznání dostalo se mu čestného
doktorátu na pařížské Sorboně i na šesti
dalších univerzitách i členství v prestiž-
ních zahraničních vědeckých společnostech,
jako např. bostonské a 20 dalších. Nejvyš-
ším oceněním významu jeho díla však bylo
udělení Nobelovy ceny v r. 1959.

Kšefty s »trídním nepřitelem«

S knihami vzpomínek těch, kteří zejména v posledním desetiletí stáli v čele ex-NDR, se roztrhl pytel. Kdekoliv spisuje své memoáry a vydává je většinou u renomovaných nakladatelství v původní západní části Německa, tedy u svých věrejších »trídních nepřítelů«. »Bývalí ministři sedí ve vyšetřovacích vazbách, jejich pravé ruky oblažují veřejnost svými vzpomínkami a obojí poskytují velmi dobře placené interview,« posteskli si nikoli bez špetky závidlivosti jeden major bývalé východoněmecké Státní bezpečnosti (Stasi).

Tvrzení nešťastného majora skutečně sedí. Generálpukovník ve výslužbě Markus »Mitscha« Wolf, zástupce šéfa Stasi a náčelník východoněmecké špiónáže, dokončuje knihu s názvem Ve vlastní režii. Wolfa, syna známého lékaře-spisovatele a bratra dovedného filmového režiséra, označují kupříkladu odborníci izraelské služby Mossad za absolutně nejúspěšnějšího šéfa všech rozvědek od druhé světové války. O tom, že jeho agent Guillaume po odhalení, že jako osobní tajemník kancléře Brandta ve skutečnosti dodával Stasi nejdůvěrnější informace, způsobil Brandtův odchod, vydal svědectví již dříve. Výše

Wolfova honoráře nebyla prozatím zveřejněna, avšak již prosákla suma 1,5 miliónu marek, která nebyla nikdy dementována. Na Wolfa byl vydán v SRN zatykač a podle posledních informací v dopise prezidentu von Weizsäckerovi naznačil, že se justici vydá.

Mnohem hůře pochodili jiní. Egona Krenze, generálního tajemníka vládní strany po dobu 47 dní, při autogramládě jeho spisu Když padaly zdi »vítaly« transparenty demonstrantů: »Egon patří před soud a ne do regálu!« Ani pro s mimofaktním zájmem očekávaný soubor vzpomínek někdejšího muže číslo 1 prozatím

nevyšla šťastná hvězda. Zemský soud v Hamburku vyřekl právní střet mezi východoněmeckým vydavatelstvím knihy Pád — Honecker v křžovém výslechu a ex-šéfem NDR rozsudkem, podle něhož kniha nesmí být uvedena na trh bez Honeckerovy autorizace. Nejsou to totiž vzpomínky v pravém slova smyslu. Dva publicisté totiž zaznamenali Honeckerovo vypravování při návštěvách v sovětském vojenském sanatoriu v Beelitz u Berlína, a to od února do dubna letošního roku. Svě smetení nevidí Honecker jako lidovou revoluci, nýbrž jako výsledek dokonalého spiknutí, na němž se podílely SSSR a USA. Již v roce 1987 měl prý na stole informace, že se řada »vysoce postavených sovětských politiků« při návštěvách Washingtonu vyjadřovala a neodkladnosti překonání rozdělení Německa. Stál jsem Gorbačovovi od začátku v cestě, stěžuje si.

Vejsce jen pro export?

Většina hospodyňek si v těchto dnech láme hlavu nad tím, jak připravit vánoční menu bez vajec, brambor, soli a oleje. Nedostatek těchto základních potravin na polních obchodů ještě zvyšuje panující nervozita posledních předvánočních dnů. Zvlášť nedostatek vajec vyvolává paniku spojenou s nejrůznějšími dohody o původu této vaječné krize.

Na to, jaká je skutečnost, jsme se zeptali ing. Pavla Fritsche, vedoucího odbytu Podniku vaječné výroby, Praha-Libuš: »Vejce nemáme a do konce roku nové dodávky nedostaneme. Naši dodavatelé nám neplní smlouvy — na čtvrtý kvartál jsme dostali asi o 18 miliónů kusů vajec méně, než bylo smluvně dohodnuto. Nemáme už žádné zásoby — to, co dostaneme, okamžitě rozvážíme. Naši dodavatelé vejce exportují za výhodné ceny např. do Polska a Německa. Upozorňovali jsme ministerstvo zemědělství i ministerstvo obchodu na celou situaci a žádali o zákaz exportu. Zákazy snad byly vydány, ale exportuje se veselé dál.«

O zásobení trhu solí a olejem nám poskytl informace ředitel Prámenů Praha inženýr Josef Šulc: »Rozruch kolem nedostatku soli trvá už asi půl roku. Poptávka stále převyšuje nabídku, přestože jsme dodávky do obchodní sítě zvýšili. V listopadu se např. prodalo o 114,5 % více než ve stejném období minulého roku. Předzásobování se potravinami z důvodu očekávaného

zdražení způsobilo obrovský zásah do distribuční sítě. Do vánoc zlepšení nezačistíme, ale v lednu, po cenových úpravách, bude všechno určité v pořádku. Co se týká oleje, toho bude na vánoco dost.«

S dotazem na zásobování předvánočního trhu bramborami jsme se obrátili na ředitele Velkoobchodu zemědělskými produkty — VEZEP, Dagmar Medvědovou: »S bramborami to vypadá špatně. Dodávky z Polska máme splněny jen z poloviny. Do konce roku nám chybějí podle podepsaného kontraktu 2000 tun brambor. Na zásobách máme 80 vagonů, což by snad mělo do vánoc vydržet. Rozvážíme, balíme, prodáváme, ale poptávka stále převyšuje naše možnosti.«

Čtenáře jsme asi nepotěšili, zato však trhovce, pro něž jsou nedostatky státního obchodu vítanou příležitostí, asi ano. Co říkáte takovému vajíčku za »pouhých« 7 Kčs? To není žert. Za tyto ceny se dnes již na několika místech prodávají.

Chybí mnoho vojáků

(Čtk): Čs. protichemická jednotka prošla v Saúdské Arábii tranzitním územím a dorazila do místa určení. Všichni její příslušníci jsou v pořádku a federální ministerstvo obrany s jednotkou udržuje pravidelné spojení. Tiskový přídělnec kancléře ministra obrany plukovník Petr Tax včera informoval, že o propuštění do civilní služby požádalo 19 151 vojáků v základní službě. Z toho jich zelený stejnokroj svléklo 16 477, další žádosti budou vyřízeny během dvaceti až třiceti dnů. Na otázku, kolik vojáků v současné době armáda má, odpověděl, že z plánovaného počtu 200 000 lidí odešlo z vlastní vůle nebo bylo propuštěno zhruba deset tisíc vojáků z povolání. Dodal, že »chybí velmi mnoho vojáků«, o vypsání nových nástupních termínů se dosud neuvažuje.

▲ Během vánočních svátků vnikl dosud nezjištěný lupič do kostela sv. Anny v Sudějově na Kutnohorskku. Po vypáčení odcizil osm sošek v hodnotě asi 110 tisíc Kčs. — Neznámý pachatel vnikl 23. prosince do kostela v Krnsku na Mladoboleslavsku,

Mikulášský kostel pošestě

(Čre): Mikulášský kostel v Plzni se stal v sobotu už pošestě terčem loupežného útoku. Při předcházejícím vloupání způsobili pachatelé škodu za 432 tis. Kčs. Tentokrát však zloděj nic nenašel — cenné předměty jsou bezpečně uloženy — a tak alespoň založil oheň v sakristii a pod kůrem se škodou 15 000 Kčs.

(Čre): Ve středu v časných ranních hodinách policisté v Kralovicích v okrese Plzeň-sever zadrželi dva 17leté žáky střední průmyslové školy z Plzně, kteří jsou podezřelí z krádeže v kostele. V jejich autě se našly předměty pocházející z kostela v Nečtiněch v okrese Plzeň-sever, který byl krátce předtím vykraden, přičemž pachatelé odcizili obraz Krista, deset dřevěných a sádrových sošek. Při dalším šetření vyšlo najevo, že jeden z mladíků má na svědomí vloupání do kostela sv. Martina a Prokopa v Plzni. Oba podezřelí předala policie do věznice na Borech.

odkud odnesl religiózní předměty v hodnotě 12 000 Kčs. Další zloděj se téhož dne vloupal do kostela v Teplýšovicích na Benešovsku a způsobil škodu za 30 000 Kčs.

NEPŘÍLIS IDEÁLNÍ PODMINKY

pro oružilce, voda 3°C, vzduch 1°C, přivítaly účastníky tradičního, 112. 44. ročníku Memoriálu Alfréda Nikodéma. Podle slov plavců je prý potřeba nejméně 10 až 15 centimetrů sněhu, teplota vody těsně nad nulou a venku mráz kolem deseti stupňů. Tohle všechno letošního únočního vystoupení plavců na Vltavě chybělo a tak alespoň hlasatel divákům i plavcům připomněl léta, kdy

borci vstupovali do vody se sekýrou, aby si vůbec zaplavali. Nesmazatelně se pak zapsal rok 1946, ledovou příkrov několik centimetrů silný se vůbec nepodařilo prorazit a k velkému zklamání všech se vůbec neplavalo. Naopak v roce 1974, vzhledem k vybudování kaskády přehrad a značnému otepění, přivítalo účastníky typicky jarní počasí, voda čtyři nad nulou, vzduch dvánáct. Za zmínku také stojí pionýrská léta otužování v Praze, kdy v roce 1928 Alfréd Nikodém získával první příznivce dávkového plavání. Neváhal několikrát přeplovat Vltavu ve vojenském stejnokroji i s kompletní výzbrojí nebo plavat zašitý do pytle, což bylo samozřejmě pouzrazení

pro diváky a účinná propagace. V současné době má memoriál své diváky i bez reklamy. V letošním roce jich bylo víc než 300, kteří od Národního divadla povzbuzovali téměř 150 plaveckých otužilců z Československa a Německa. Plavalo se na dvou tratích: na 100 m k Mostu legli a zpět a na 300 m směrem ke Střeleckému ostrovu a zpět. Mezi odvážlivci samozřejmě nechyběli ani přemotřelí kandidi La Manche a jezera Bajkal, František Vencloušský (58 let) a Jan Novák (48).

Finanzminister Theo Waigel läßt sich immer wieder Neues einfallen, um die Kosten der Einheit zu bezahlen: erst teure 100-Mark-Vignette, jetzt geht Waigel an den Goldschatz der Bundesbank (3700 Tonnen Gold, Wert: 66 Milliarden Mark). Waigel plant, 1000-Mark-Goldmünzen zu prägen, deren reiner Goldwert nur 250 Mark betragen soll. Waigel-Gewinn pro Münze: 750 Mark, insgesamt: 8 bis 10 Milliarden

Mark. Die Münze soll als Zahlungsmittel gelten. Bis jetzt gibt es nur 10-Mark-Münzen.

JAKÝ BYL OSKAR NEDBAL?

Nejnadanější z šesti dětí táborského advokáta, od dětství obdařený slavným nábojem veselí a sklonu k životu plnému pohody; vedle Josefa Suka nejoblíbenější žák Antonína Dvořáka; první český dirigent skutečně světového věhlasu; pínokreuný muzikant, písní radostného jasu, který marinozratně rozdával už za svého života, a tím, co z jeho hudby přetrvalo — a není toho málo! — rozdává lidem radost dodneška. Prožil však život písní rozporů: slávy, štěstí, závrtných úspěchů doma i v cizině — a zase krutých křivd, osočování a tvrdých ran osudu. Toho tragického případu bohužel větší podíl na domov.

Po šťastném dětství a mládí přišlo plodné období úspěchů violisty legendárního Českého kvarteta. Z Nedbalových prvních skladeb se dodnes hraje např. Scherzo caprice pro velký orchestr a Sonata h-moll pro housle a klavír. Na návrh Antonína Dvořáka zahajoval jako dirigent teprve dvaadvacetiletý druhou sezónu České filharmonie, s níž podnikl i úspěšný zájezd do Londýna (1902) a Fadu turné po Rusku. Má vlast zazněla pod jeho taktovkou prvně jako celek mimo domov ve Vídni (1902). Zasloužil se o první hudební festival v Praze (1904), kde přednesl Dvořákovu oratorium Svatá Ludmila s gigantickým sborem 1600 zpěváků a 120členným orchestrem. Jako úspěšný a oblíbený dirigent symfonického orchestru ve Vídni (1906—1919) byl často zván k hostování i v cizině.

K šťastným obdobím jeho života patřilo krásné, ale tragicky krátké první manželství. Rok před smrtí jeho libežné ženy, maminky sotva ročního synáčka, zažil obrovský úspěch svého baletu Pohádka o Honzovi (premiéra v Národním divadle

v lednu 1902). Ten spolu s baletem Z pohádky do pohádky záhy zakotvil i ve Vídni, našel si cestu do celého světa a hraje se dodnes. Nedbal se uplatnil i jako autor dalších baletů a pak i operet. Opínou dombou byla Pojská krev, nejen originální hudbou, ale i obsahem dramatickým a současně i mravním, což v tomto lehkonožném žánru bylo zcela neobvyklé. J. B. Foerster tehdy hodnotil Oskara Nedbala velmi kladně: ...je to hudebník z boží milosti, a je jen zánlivý rozpor v tom, že prokázal své geniální vlohy dirigentské v době, kdy skládal své balety a operety. Vždyť od začátku měl sklon k lehčímu, roziančenému žánru, má pro něj něhu i vzlet, eleganci i lehký krok, melodické bohatství i pohotovou a neustále rozehranou fantazii. A právě v Pojské krvi i neodolatelné kouzlo. Možná, že nesložil už nic lepšího, ale tahta hudba mu zaručuje nesmrtečnost už dnes... Je to pro něj vlastně jakýsi oddech, uvolnění, vždyť diriguje převážně skladby nejpáznější a nejtěžší.

Nedbalova šťastná hvězda však začala zapadat koncem války, kdy jeho sedmnáctiletý syn skončil sebevraždou. A návrat do Prahy v říjnu 1919 byl počátkem svízelného fetězu nepřídejských intrik a komplotů, kterými ho závistivci ubíjeli. V nesmyslných bojích mezi »smetanovci« a »dvořákovci« byl tento žák Dvořákov a propagátor Smetanův nemilosrdně drčen jako zrno mezi mlýnskými kameny, o což se přičinili i Zdeněk Nejedlý a jeho přívr-

ženci. Pro vynikajícího hudebníka, kterého uznávala a vážila si tehdy celá hudební cizina, prostě v českém hudebním životě místo nebylo. Tehdy se cítil šťasten jedině v cizině, kam byl jako dirigent opakovaně zván.

Nakonec byl »odsunut« do Bratislavy (1923), ovšem za podmínek vražedně riskantních, jako ředitel i podnikatel Slovenského národního divadla. To za nedostatečné státní dotace a ještě nevyvinuté divadelní tradice slovenského obecnstva zápasilo stále s finančními potížemi. Nedbal se zde ovšem dočkal uměleckých úspěchů jako dirigent i skladatel, oblíbený lektor na konzervatoři i univerzitě, pořádal symfonické koncerty v Bratislavě, Košicích a dalších městech, vedl hudební redakci bratislavského rozhlasu, zval ho pak i do Prahy, kde řídil např. slavnostní koncert 28. října 1928 k 30. výročí ČSR. Avšak hospodářský krach divadla, Nedbaltem nezaviněný, ale neustále se prohlubující, a stupňující se štvance nepřátel byly nakonec příčinou těžké duševní deprese z pocitu bezmoci a bezvýchodnosti.

A tak na Štědrý večer 1930 přinesl pražský rozhlas otřesnou zprávu: vynikající český dirigent a skladatel Oskar Nedbal, který odejel na pozvání do Záhřebu, se dnes dopoledne zabíjí pádem z okna druhého poschodí divadla. Bylo mu 56 let... Památku velkého umělce a vzácně dobrého člověka uctily všechny československé rozhlasové stanice třemi minutami ticha.

Svědectví o krutých letech

Aufgespießt

„Im Jahr 1989 erblickten ungefähr 59 000 Dänen das Licht der Welt. Es mag in den letzten Jahren einige Probleme mit der Geburtenrate gegeben haben, aber dies scheint sich wieder einzupendeln. Auch wenn nicht zu erwarten ist, daß jemals wieder die Zahl von 98 000 Menschen erreicht werden wird, die im letzten Jahr der deutschen Besetzung des Landes geboren wurden, als die Dänen in hohem Maß darauf angewiesen waren, es sich innerhalb der eigenen vier Wände gemühtlich zu machen.“

Aus einer Informationsbroschüre des Königlich Dänischen Ministeriums des Äußeren.

Revoluční změny, probíhající v poslední době v Sovětském svazu, se nevyhnuly pochopitelně ani filmu. Na rozdíl od společenského a politického života přinášejí okamžitý prospěch. Gorbáčovská hlasnost uvolnila řadu filmů, které odpočívaly v trezorech, a vedle toho vznikají filmy nové, zabývající se tematikou, jež až dosud byla tabu.

Na první pohled by mohlo překvapit, že v těchto snímcích vystupují cizí, zejména angličtí herci a že se na jejich výrobě podílejí zahraniční společnosti. Důvod je pochopitelný. Moskva počítá, že tyto filmy naleznou snáze cestu do západních kin, kde se sovětské filmy až dosud objevovaly více než sporadicky.

Jedním ze snímků, na nichž se výrobně podílí i zahraniční firma — konkrétně to je britský podnik Spectator Entertainment

International —, je dílo režiséra Alexandra Mitty Ztraceni v Sibiři. Ředitelem zmíněné anglické společnosti je pan Ben Brahm, který se narodil v Litvě a jenž hovoří rusky. Byl jedním z hlavních organizátorů Gorbáčovovy cesty do Velké Británie a Margaret Thatcherové do Sovětského svazu. Pokud jde o režiséra A. Mitty (1933), patří k nejpозорhodnějším talentům sovětské kinematografie, což dokázal například filmy Svět, svět, má hvězdo a Tečka, tečka, čárka. Snímek Ztraceni v Sibiři dává divákům nahlédnout do sovětských koncentračních táborů a režisér má zajisté morální právo o těchto stalinských věznicích mluvit, protože v době totalitního teroru ztratil šest rodinných příslušníků.

Jednu z hlavních rolí filmu hraje anglický herec Anthony Andrews. S natáčením je spojena jedna zajímavá historka, o níž vypráví sám režisér. »Protože dnes už nejsou zachovány žádné stalinské tábory, rozhodli jsme se, že pro potřeby filmu si jeden takový tábor postavíme. A když jsme našli vhodné místo u města Jaroslavl, asi 400 kilometrů od Moskvy, a začali se stavbou, místní obyvatelé se domnívali, že stavíme skutečný tábor, a uspořádali dokonce demonstraci. Když se nám posléze podařilo je přesvědčit, že jde o stavbu pro film, dostavili se k nám zástupci města se žádostí, abychom po skončení natáčení jim tábor darovali, že z něho udělají muzeum.«

Neméně závažným filmovým dílem bude i snímek Carovi vrazi, na němž pracuje režisér Karen Šachnazarov (1951). I v tomto případě se na výrobě podílí anglický partner a také v tomto filmu hraje jednu z klíčových rolí známý britský herec — Malcolm MacDowell, kterého proslavila role v Mechanickém pomeranči amerického režiséra Stanleyho Kubricka.

Jedna z nejotravnějších scén se odehrává v nočních hodinách sedmnáctého července roku 1918. Tehdy díla carská ro-

dina, Mikuláš II., jeho manželka Alexandra a pět dětí, ve vile v Jakatěrburgu (dnes Sverdlovsk). Byla zde internována s osobním lékařem a služebnictvem. Zmíněné noci probudil rudý gardista rodinu zvoláním: »Vstávejte! Připravte se k odjezdu!« Za tři čtvrti hodiny už byla rodina s lékařem a služebnictvem soustředěna v malé přízemní místnosti. Na dvoře hloučel nastartovaný nákladní automobil. Vtom vstoupilo do místnosti deset rudých gardistů a carskou rodinu postříleli. Neušetřili ani děti. I Leninovi a Trockému, kteří o den později tuto skutečnost oznamovali veřejnosti, připadalo asi příliš pobuřující přiznat vraždu dětí — a tak se v oficiální zprávě hovořilo jen o likvidaci cara a carevny.

Režisér Karen Šachnazarov říká, že už se dešít dobu zabýval myšlenkou natočit film o bestátní vraždě carské rodiny. Ale teprve s příchodem Gorbáčova se k tomu naskytla příležitost, neboť po sedmdesáti letech byly zpřístupněny kremelské tajné archivy. A v nich našel režisér protokol o likvidaci carské rodiny, který krátce před svou smrtí napsal komisař Jankel Jurovskij. Toho hraje Malcolm MacDowell, zatímco cara Mikuláše II. ztělesňuje známý sovětský herec Oleg Jankovskij.

To, že se s tímto filmem počítá i pro západní kina, zejména pro Anglii a Ameriku, dokládá pracovní postup, o němž hovoří režisér: »Nejdříve jsme pochopitelně pořídili ruskou verzi. Ale pak museli všichni herci bez výjimky hrát i ve verzi anglické. Ihostejno, zda řeč znají, nebo ne. Stačilo, když jen papouškovali anglická slova. Tím jsme zajistili správný pohyb úst pro pozdější dabing, který se uskutečnil už na Západě.« Na závěr dodejme, že s režisérem Šachnazarovem jsme se nedávno setkali při promítání jeho filmu Město Zoro a že z dřívějšího ho známe jako tvůrce snímků Mlujeme jazz, Zimní večer v Gagře a Kurýr.

DŮLEŽITÁ JE PRÁCE

Řečí kluci jako buci — Nikos a Kosta — vyrostli tam, kam se jejich rodiče dostali jako emigranti. Na severu Čech — v Jablonci nad Nisou. Každý peníz, pokud ho vůbec měli, museli před každým vydáním obrátit dvakrát v dlaní. S rozvojem soukromého sektoru u nás však dostali šanci ukázat, co v nich je. Pustili se do podnikání coby majitelé veřejně obchodní společnosti, která získala název podle prvních písmen jejich křestních jmen — NIKO...

Nejdříve dali dohromady hotel na okraji Liberce, v kraji známém pod názvem U potůčku. Pak přišla na řadu jejich zatím největší chloubka bitzko Vratislavic nad Nisou. Z ruiny vybudovali vsuktu elegantní výletní restauraci s terasou a s altánem nazývanou Mojžíšův pramen. Mezi prvními hosty byli emigranti, kteří se szami v očích vzpomínali na dobu svého mládí...

Všechno si to samozřejmě vyžádalo nemálo investic, dluhy společnosti NIKO zákonitě narostly. Nikos prohlašuje: »Byl to risk. Ještě dnes nevím, co bych s dluhy dělal, kdyby se se mnou něco stalo. Ze strany státních představitelů neustále slyšíme o podpoře soukromého podnikání, ale když se pak obrátíme na banku se žádostí o pomoc, tak nám všichni ukazují záda... Snad se bojí rizika, ale to bychom se přece spíše měli bát my, když jsme do zástavy dali i vlastní barák...«

O tom, že tihle řečí pánové nejsou žádné držgrešle, svědčí jejich sponzorská činnost. Dozvěděli se třeba, že liberecký pěvecký sbor Cantemus, známější více v cizině než doma, nemá finanční prostředky. Aby mohl dál jezdit do ciziny koncertovat, pomohl mu. Oplátkou za to jim ženy v bílých šatech starořeckého vzoru zapály v altánu Mojžíšova pramene letním podvečerem se rozléhající chorály. To byli naměkko zase Nikos a Kosta.

HŮŤ to vypadá s jabloneckými fotbalisty. Podnikatelé jim nabídli dost dobré finanční prémie, koupili nové dresy, ale Nikos teď má obavu, že si jablonečtí »mistři světa« sponzorství představují jako Hurvínek válku. On to sice tak nefekl, ale člověk v jeho slovech vycítil zklamání. Opustíme však už sponzorské pole a pojďme dál... K jádru věci.

Nikos s Kostou otevírají po republice jeden svůj obchůdek za druhým. S dovezeným konfekčním i koženým zbožím. Vše prý má prvotřídní kvalitu a je i módní. Ani jednomu příliš nerozumím, takže nemohu posoudit. Mohu prohlásit jen to, že sortiment je pestrý a líbivý. Důkazy můžete hledat v areálu libereckého i jabloneckého výstaviště, v pardubickém hotelu Grand, v Dlouhé ulici v Teplicích a od nedávna také v Praze.

»Máme vše postavené — jak bych to řekl správně — na rodinném klanu, na rodinných vztazích.« říká Nikos u kávy s mlékem. »Jsem ve spojení s příbuznými v Řecku a v Itálii, snad jenom s německými dodavateli nejsme nijak spřízněni. Jinak jsme všichni bratři a švagři, v nejbližším případě kmotři. Já třeba budu kmotrem Kostova dítěte, na tom už jsme domluveni. Nebo to vezměte takto — v řecké firmě Heilas Star jsou lidé, se kterými jsme společně vyrůstali. Třeba jeden kluk si tady vzal moji sestru za manželku, a když to v Řecku „povolilo“, vrátili se na jih. Já se oženil s Češkou a zůstal jsem. Teď už máme požádáno o vytvoření firmy se zahraniční účastí. Tím se vlastně dáme dohromady i obchodně...«

Jakými šéfem pražských poboček je Jan Hnilička. Podle jména je evidentní, že nejde o Řeka, ale o rozvoj obchodu se stará

stejně pečlivě jako Nikos a Kosta, kteří obchodnickou krev zdědili po předcích. Zatím otevřel prodejnu módní konfekce v Korunní ulici (dříve Wilhelma Piecka) a prodejnu koženého zboží v ulici Michalské. Právě v těchto ulicích totiž družstvo Druchema poskytlo firmě část prostor svých čistiřůn. Firma NIKO tyto prostory pěkně »oprášila«. Druchema však zůstává jejich nájemcem a provozovatelem. Další peníze bude od nové firmy získávat za specializovanou poradenskou činnost. Zkrátka měla by panovat všeobecná spokojenost. Nebude asi trvat dlouho a pan Hnilička se stane i šéfem poboček v Sokolovské ulici a u stanice metra Flóra... Určitě může říct to samé, co tvrdí Nikos: »Podnikání znamená věnovat se dvacet hodin denně práci a mít ji v hlavě i ve spánku...«

Zajímají mě další plány česko-řecké firmy a Nikos je začíná přímo chrlit: »Otevření dosavadních butiků, to je jenom začátek. Chceme vytvořit celou síť prodejen s módním zbožím, dále stánky s rychloběstvením typu McDonald. Chceme také rozšířit výměnu zboží mezi Československem a Řeckem. Navázali jsme tady kontakty s výrobními družstvy, která budou šít věci z námi dovezených látek. Na jaře spolu s profesionály připravíme kursy pro manekýnky a ty pak budou moci jezdit na módní přehlídky i do Řecka. A konečně — velice vážně uvažujeme o otevření cestovní kanceláře, která by mezi oběma zeměmi zajišťovala turistický styk...«

Plánů mají hodně, ale Nikos znovu kroutil hlavou nad našimi zákony. »Schválilo se jich za uplynulý rok hodně, ale soukromé podnikání se jimi příliš nepodpořilo. Mám pocit, že se o tom stále spíše jen mluví, ale ve skutečnosti... Pro běžného člověka je to úplné bludiště, kam se smí a kam už ne. Ještě že máme vlastního právníka, který nás tím labyrintem provádí, ukazuje nám cestu. Stejně však chybí hmatatelná jistota, že neděláme kroky do prázdna...«

Možná vás napadne stejná otázka jako mě: proč tedy nepočkají? Proč tolik riskují? Nikos se mi podívá do očí a malounko se pousměje: »Víte, my jsme vždycky byli kluci v odřbaných teplácích. Máme proto v sobě jakousi nepokojnou citlivost dokázat sobě i okolí, že jsme schopni něco pořádného udělat, že se nemusíme jen krčit v koutě. Nejsou přece důležité naše přijetí, nejsou důležité naše fotografie, důležité je právě ta práce, která za námi zůstává...«

Vinen je Kl. Gottwald

BONN (rnt). Erich Honecker, bývalý generální tajemník východoněmecké komunistické SED a předseda Státní rady NDR, ve své právě vyšlé vzpomínkové knize Der Sturz [Pád] odhalil, kdo je vinen, že se stal vášnivým lovcem: předseda KSČ a první československý komunistický pre-

Sauren Regen erfolgreich mit Gülle bekämpft

Essener Wissenschaftler haben einen ungewöhnlichen Weg gefunden, die anrühigen Abfälle aus den deutschen Kuh- und Schweineställen in den Dienst des Umweltschutzes zu stellen. Wie das Bundesforschungsministerium am Donnerstag in Bonn mitteilte, ist es gelungen, mit Hilfe von Gülle die Stickstoffoxide in Kraftwerksabgasen unschädlich zu machen. Stickstoffoxide verbinden sich mit Wasser zu Salpetersäure, einem der Hauptbestandteile des sauren Regens, der Kulturdenkmäler zerstört und für das Sterben von Wäldern und Seen verantwortlich gemacht wird.

Das neue Verfahren wurde im Technikum des Instituts für Umweltverfahrenstechniken in Essen entwickelt. Es wird seit April 1990 an einem mit Schweröl befeuerten Dampfkraftwerk der Veba Kraftwerke Ruhr AG mit staatlicher Förderung erfolgreich erprobt. Es nutzt den Umstand, daß Gülle, die Exkremente von Rindern und Schweinen, chemisch größtenteils aus Ammoniak, einer Verbindung aus Stickstoff und Wasserstoff, bestehen. Wird die flüssige Gülle in das Rauchgas gesprüht, verbindet sich der Wasserstoffanteil des Ammoniaks mit dem Sauerstoffanteil des Stickstoffoxids zu Wasser, während beide Ausgangsstoffe zu harmlosem Stickstoff reduziert werden. Von der Gülle bleiben dann noch staubförmige Partikel übrig, die weggefiltert werden. In der noch verbesserungsfähigen Pilotanlage wurde bereits eine Verringerung der Stickoxide um 60 Prozent erreicht.

Der Mitteilung zufolge fallen allein im alten Bundesgebiet jedes Jahr über 200 Millionen Tonnen Gülle an, rund drei Viertel davon bei der Rinderhaltung. Die Düngung der Felder mit Gülle hat inzwischen vom Gesetzgeber reglementiert werden müssen, da das zur Belastung des Grundwassers und zur Überdüngung der Oberflächengewässer führt.

Wie das Ministerium weiter mitteilte, könnten allein in deutschen Kraftwerken unter 500 Megawatt Wärmeleistung jährlich 20 Millionen Tonnen Gülle nicht nur umweltfreundlich entsorgt, sondern aktiv für den Umweltschutz eingesetzt werden.

Zident Klement Gottwald. Ten totiž daroval začátkem padesátých let Honeckerovi loveckou pušku. Tak prý Gottwald prakticky Honeckera donutil, aby chodil na lov. Vedle toho, že tak poznával »krásy přírody«, prý to přispělo k tomu, aby si udržoval fyzickou kondici. Honecker žije nyní se svou ženou Margot v sovětské vojenské nemocnici v Bealitz u Postupimi. Jeho zdravotní stav je po srdečním onemocnění podle sovětských údajů »velmi vážný«.

»A MĚL ZŮSTAT TAKY POSLEDNÍM!«

PhDr. Václav Procházka (1950) vystudoval na FF UK arabistiku a islamistiku, protože však nesměl pracovat ve svém oboru, živil se jako tlumočnický a překladatel znalý jazyka anglického. Brdologickým studiím se věnuje už drahně let. Výsledky svého

bádání osobně přednášel v Salónu Cimrman, při ekologických besedách

s Josefem Velkem a v pořadech folkové skupiny Smolaři. Z připravované

publikace Studia brdologica, shrnující výsledky výzkumů posledních let, uvádíme v poněkud zkrácené verzi první dvě kapitoly. Ilustrováno v. r.!

STUDIA BRDOLOGICA

Mezi proudy

(Vybrané kapitoly ze života podbrdského lidového politika a introvertního buřiče Lumíra Rucha)

Lumír Ruch se narodil krátce po obědě roku 1810 ve Zbiroze. Jeho praděd Josef, stejně jako děd Václav, byl zbírožský sládek. Kromě několika požárů na velkostaticích odrodil vrchnosti, motivovaných vlasteneckou pyrománií, založil zde i početnou rodinu. Lumírův otec Svatopluk, dobrý Čech, vštepoval již od kolébky vnímavému roběti svou lískovkou lásku k vlasti. V kraji byl znám nejen jako urputný obrozenec, ale i jako lidový písmák a primarius. Z jeho rozsáhlé muzikantské tvorby vyniká kantáta „Bezoušek“ pro housle a orchestrion, napsaná u příležitosti jmenin rodného přítele Ruchových, válečného vysloužilce Nešvervy. Ke svému žertovnému přizvisku přišel Nešvera za turecké vojny nedaleko Vídně, kde mu zbloudilá mahometánská kule ustřelila pravý boltec, nastražený z okopu směrem k nepřátelským pozicím. Protože hlava s jedním boltcem budila v bitevní vřavě nežádoucí pozornost, a navíc její asymetrický profil odrazoval Nešverovy nápadnice, nechal si statečný infanterista odstranit i zbývající ucho. Neobvyklou operaci provedl Nešverův leutinant Zeithamel, bývalý špediér a koňský handlír. Režnou nití ze své přehlídkové uniformy spojil osamělý boltec s chomoutem belhavé herky Fuksy, sloužící infanterii k rozvozu proviantu. Poté vyběhl nic netušící bestii ně-

kolika notnými ranami akátovou haluzí v pozvolný cval. Po několika škrubnutích, jež zpěnila emeritní klisnu k téměř smrtelné únavě, zanechal umíněný zvukovod konečně okolů a oddělil se od křečovitě vzpřímené Nešverovy hlavy. Hrdinnému majiteli pak zůstal, naložen v octě, jako trvalá upomínka na líté boje s neřestnými pohany.

Zašlý part Ruchovy skladby byl nalezen ve skrovné pozůstalosti Pepy Pedálové, představené kláštera alžbětinek v Praze. V podání sboru klášterních chovaneček, doprovázených na bukové skřipky

samotnou osvícenou řeholnicí, proslul tento skvělý chorus jako „Alžbětinská serenáda“. Notový originál objevil Lumír v den abatyšiny kremace při letmém pobírce oddělení erotické literatury v klášterní bibliotéce. Byl založen v ohmataném opise anonymního románu o zvrhlém kapucínovi „Mníšek pod Brdy“. Mimořádnou pozornost věnoval Svatopluk Ruch svého času i rodící se průmyslové revoluci. Byl dobrým přítelem a rádcem známým lidovým vynálezčům předradličky, bratrancům Františkovi a Václavu Veverkovým z Rybitví. Nejlepším důkazem opravdovosti tohoto vztahu je samo jméno jejich železného oráče — je nepochybné, že svůj pluh vymysleli a nazvali ruchadlem právě na počest Lumírova otce.

V den svých sedmadvacátých narozenin převzal Lu-

mír z ruky místního poštovního doručovatele povolávací rozkaz k nástupu základní presenční služby u c. k. záložního pěšího pluku v Hostibejku. Celá rodina s výjimkou strýce Jana, starého nerudy, jehož vojna připravila o nohu a o rozum, přijala zprávu s nepokrytým nadšením — vždyť Lumírovo jméno, založené neznámým nepořádníkem na víc než deset let až kamsi na dno vojenských matrik, bylo habsburskou armádou konečně vzato na zřetel.

Ihned po nástupu k útvaru byla Lumírovi udělena hodnost dozorcího proviantní skládky odpadu bez možnosti povýšení.

V historicky pohnutém období revolučního roku 1848 navázal Lumír čilé styky s několika předními vlasteneckopivními společnostmi. Později pořádali pak jejich členové na Lumírovu počest populární „Monate Bierruchrunde“ („Ruchovo měsíční pivní kolo“), mezi jehož vítězi jedenáctkrát figurovala sama Eliška Krásnohorská. Čestného členství v těchto pokrokových sdruženích se tehdy dožadovala řada významných osobností, jež kromě nevšedního vzdělání spojovala i láska k orosenému púllitru. Mezi těmito pivními vzdělanci oboustranně vynikal soukromý profesor hmyzovědy Kája Tesařík. Z Tesaříkových vědeckých prací, uznávaných většinou soudobých kapacit, měla největší dopad jeho objevná disertace „Ateistické tendence kudlanky nábožné“, jež se stala novým životadárným pramenem ve vysychající studnici světové entomologie.

Roku 1878 objevil Lumír ruský dadaismus. Ruské da-

Schéma prusko-rakouské bitvy u Hradce roku 1866, které Lumír Ruch vypracoval o vánocích roku 1865. Svědčí o tom datum, uvedené v pravém dolním rohu. Sadová byla Lumírem zvolena zcela záměrně pro svou ideální strategickou polohu 137,8 km od Prahy.

Lumír Ruch v boji s obávanou podkrkonošskou lavinou Terezkou roku 1899. Rukojetí tatínkova starého deštníku, zdviženého nad sněhovou hladinu, udržuje Lumír/pod hladinou/směr na Spindlerův Mlýn.

da bylo výrazem životního stylu nevelké skupiny příslušníků petrohradské smetánky, jejímž krédem se stalo patolízalské přitakání politice zahánějícího samoděržaví. Namísto pokrokového raznočinského hesla „choždění je v narod“ razila tato reakční soldateska pasivní a zpátečnické „něchožděníje nikuda“.

V době, kdy celá Praha prožívá hluboký zármutek nad požárem Národního divadla, sleduje Lumír tuto

událost z lavičky pod Nebozízkem s uspokojením a úsměvem na rtu. Dobře ví, že jeho čin, umně zahalený rouškou nešťastné náhody, vyburcuje národ k nadšeným sbírkám, z nichž si pak na troskách divadla starého postaví divadlo nové, lepší a radostnější. Tento odvážný počinek byl nejen výrazem promyšleného vlastenectví, ale zároveň tou nejlepší reklamou Entlicherově sušické sirkárně, s níž Lumír již léta udržoval velmi dobré styky.

Edison z Kotýzu

(Ze životní kroniky podbrdského lidového vynálezce a domácího kutila Čendy Buchara)

„Jediné On dokáže svařit víno autogenem!“ napsal roku 1900 Tomáš Alva Edison o tmáňském vynálezci v pravidelné příloze měsíčníku Amerického úřadu pro patenty a vynálezy.

Čenda Buchar spatřuje světlo světa v noci z 23. na 24. září roku 1815 jako osmý syn¹⁾ tmáňského majitele větrného hamru Antonína Buchara. Čendův tatínek se v okolí proslavil zneuznaným vynálezem plynového sporáku, automatického spořiče plynů, věnovaného místním občanům, stíženým stěvním meteorismem. Malý Čenda projevuje po otci zděděné technické nadání již velmi záhy – jako tříletý dokáže jíst vidličkou, krájet nožem

¹⁾ Před ním to byli Alois, Jan, Václav, Antonín a trojčata František, Xaver a Šalda.

Pavel Pikas: „Brdy pod sněhem“ /186j/.
/Soukromá sbírka F.L.Puchmerta ve Zbirohu/

a stříhat ušima. Svůj první velký objev učinil však Čenda až v době svého učňovského působení v Králově Dvoře. Za svých pravidelných pochůzek kolem Berounky si s oblibou krátil dlouhou chvíli metáním oblázků do vody, čímž nezdědka rozptyloval zamilované páry v orobinci na druhém břehu, takže porodnost v kraji začala povážlivě klesat. A právě tehdy objevil, že vždy po dopadu kamene na vodní hladinu se udělá kolo. Vynález vodního kola byl na světě.

Roku 1842 umírá ve věku 89 let následkem Tremensova deliria Čendův otec Antonín. Jeho smrt výrazně přispěla k nevitřavé popularizaci odkazu flámského psychiatra Theodora van Tremense (1800–1899), přímoře protialkoholního sanatoria v Haagu a autora světoznámých bestsellerů v této oblasti „Podíl opice na odlidštění člověka“ a „O bílých myších a lidech“. Okamžitě po pohřební veselici zamyká Čenda sklepní palírnu, prodává zchátralý záhumenek a za stržený obnos odkrývá nedaleko Králova Dvora první lom světla na území monarchie. Na práci v lomu najímá několik gasterbeitrů a stělmistra Jabůrka, avšak po prvních bezvýsledných detonacích jej všichni přežili opouštějí.

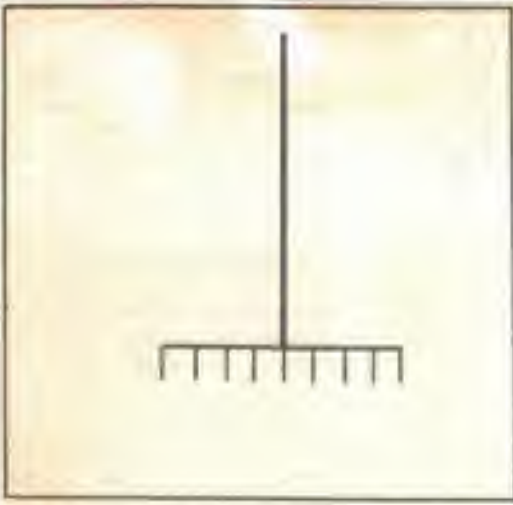
Jako náplast na dosavadní životní rány uzavírá na Škaředou středu roku 1852 sedmatřicetiletý vynálezce v tmáňském kostelíku sňatek s potulnou podbrdskou umělkyní Růženu Šípkovou z Koněprus. Její zásluhou postupně mizí z Čendovy

tváře panický pel a z pokladničky letité úspory. Nicméně Růžena je pro Čendu výhodnou partií, neboť velmi často pobývá mimo stavení na uměleckých tourné a umožňuje tak svému muži věnovat se nerušeně dalším objevům. Přestože nezbyvalo času ke společnému sdílení stolu a o to méně lože, povila Růžena celkem sedm synů. Všichni dostali jméno Čenda, jen příjmení byla po otcích.

V době, kdy pruské a ruské sbory kříží zbraně u Hradce Králové, vzniká v Čendově ruční dílně jeden z jeho nejlepších vynálezů. Je jím tzv. Bucharův hovnívál (lidově šajskalandr), mechanická linka na zavalování povrchu fekálních jímek. Vynález byl zprvu hojně využíván podbrdskými oddily říšské armády, postupně však ztratil na praktickém významu v důsledku aplikace mnohem účinnější fekální vývěvy, zkonstruované Čendovým konkurentem, uherským lidovým vynálezcem Istvánem Bigzou.

Pozoruhodným strojem, jímž Čenda vyjádřil svůj vřelý vztah k podbrdským podagrístům, byl ortopedický rotoped „Brdský cyklon“, samohybný šlapací vehíkl, sestrojený podle kopie výkresu tříkolky ing. Karla Benze z roku 1885. Ochotným konzultantem nebyl Čendovi nikdo menší než věhlasný vídeňský ortoped a odborník na záděry dr. Platfus. Nevýhodou tohoto skvělého stroje bylo, že nemocný musel během jízdy vytrvale šlapat, výhodou pak poměrně jednoduchá konstrukce a elegantní tvar. Rotoped se stal posléze soukromým majetkem Lumíra Rucha, který jej obdržel darem u příležitosti 60. výročí svého onemocnění dnou. Jediným dochovaným technickým parametrem stroje zůstal záznam jeho hodinové rychlosti (cca 0,04 uzle) dosažené na trati Brdatka–Mrtník během propagační jízdy.

Ani zatvrzelost říšských úřadů, zdráhajících se vydat řádnou koncesi, neodradila Čendu od dalšího, vpravdě revolučního počinku. Bylo jím otevření dolů na živočiš-

Hrábě "Monte Cristo", sestrojené Čendou Bucharem roku 1867, nepostradatelný pomocník podbrdských zahrádkářů.

né uhlí nedaleko Koněprus. Těžba vzácného léčiva přinášela užitek zejména podbrdské chudině, sužované vzhledem k převaze nadýmané stravy vleklymi průjmy. Léčba Čendovým střečným antiracitem byla ve srovnání s krajně nepopulárním klystýrem nejen příjemnější, ale přinášela i lepší výsledky. A svou roli tu jistě hrála i její nepoměrná láce – pouhých osm krejcarů za briketu. Zásoby dolů, původně odhadované na 50–80 let, byly vyčerpány ještě téhož roku. Protože další vrty skončily bezvýsledně, nezbylo, než se znovu vrátit k tradičním léčebným postupům v čele s neoblíbenými výplachy a otrubovou dietou.

Na návrh svého bratra Šaldy¹⁾ nabídl Čenda roku 1895 vídeňskému scheispapírenskému koncernu Kleiner und Söhne vylepšenou verzi toaletní buničiny, zpevněné skelnou vatou a drtí z kovových špon. Snad odtud pochází její pozdější zkomolený německý název „Brdische Scheissesmirke“. Vzhledem k nedostatku zmíněného artiklu, zapříčiněnému epidemií běhavky, byl Kleiner nucen okamžitě uvést Bucharova toaletní pučvol do výroby

¹⁾ Šalamoun Buchar (domácky Šalda), od roku 1848 majitel dancingu a žolíkové herny s dámskou obsluhou nahoře bez na Ferdinandově třídě ve Vídni.

Bucharova oblouková lampa z roku 1860. Nevýhodou tohoto universálního svítidla byla praktická nepoužitelnost vzhledem k poloze svíčky, výhodou pak úspora 10 kg vosku a 10 m knotu ročně.

a předložit ji na trh nedočkavým vídeňským spotřebitelům. Avšak již po první kolekci zájem o ni očividně poklesl a naopak prudce vzrostl počet zánětlivých onemocnění v krajině konečnicku. Sám Čenda přičítal však tuto skutečnost spíše necitlivému zacházení s křehkým materiálem a zároveň přílišné změkčilosti šosácké Vídne, která tak ostře kontrastovala se zdravou zemitostí obyvatel jeho rodného kraje.

Mezi nejvyhledávanější exponáty jubilejní zemědělské výstavy v Praze na Kanálce roku 1900 patřila Bucharova mlátička, jejíž největší před-

ností bylo, že kromě obilí dokázala vymlátit i půl hospody. Čendova vynálezu proto ochotně využívali nejen podbrdští soukromě hospodařící zemědělci, ale i personál nechvalně proslulé tmáňské špeluňky „U Krajbichů“.

Podle dobové dokumentace mykacího stroje pro přádelny vlny sestrojil Čenda onikací stroj pro oficiální příležitosti a tykácí stroj pro příležitosti důvěrné. Práci na vykacím stroji, jenž měl zavřít Čendovu jedinečnou sérii, převala jeho smrt v troskách soukromého dvojplošníku „Bismarck“ v září roku 1910.

Ceny: Kdo s koho?

(čtk): Většina lidí s napětím a obavami očekává již od Nového roku velký pohyb cen. Na otázku, co vše se skrývá, i falešného, pod pojmem liberalizace cen, odpovídal proto zpravodajům ČTK federální ministr financí V. Klaus. Ministr zdůraznil, že pohyby cen je nutno rozlišit do tří základních oblastí. Od 1. ledna dojde k cenovým pohybům, které budou mít řadu důvodů. Jedním z nich je skutečnost, že začneme promítat světové ceny do našich. To závisí na měnovém kursu naší koruny, který je ovlivněn devalvací k okolním měnám. Tedy dojde ke zdražení dovozu. Paralelně s tím dochází ke sjednocení sazeb daní z obratu. Dosud existovalo 1400 sazeb, které se nyní zužují na čtyři základní. Z původního 300procentního rozpětí (od minus 100 až po plus 200 procent) na zásadní: 0, 12, 22 a 32 procenta. Znamená to, že všechno zboží bylo nutno do těchto sazeb vtěsnat, což si vyžádá jejich cenové pohyby jak nahoru, tak dolů. Teprve třetí částí pohybu cen je jejich liberalizace. Na otázku, jak odhaduje dopad reformy v prvních dnech nového roku, ministr financí odpověděl: »První dny ledna budou znamenat obrovský odliv zájmu spotřebitelů o určité zboží, protože občané se svým způsobem předzásobili. Tento odliv vidím jako téměř dramatický. Výrobci tím dokonce dostanou signál ještě větší, než očekávali. Teď jde o to, jak dlouho to spotřebitel vydrží, a pak nastane situace kdo s koho.«

Stradivaris vom Fließband

Anne-Sophie Mutter spielt sie, Yehudi Menuhin ebenfalls, und der Wiener Stargeiger Thomas Zehetmaier sagt sogar: „Ich kann mir kein Leben ohne sie vorstellen.“ Die Geige namens Stradivari. 550 gibt es noch auf der Welt, jede kostet mindestens 1 Million Mark. Jetzt wollen sowjetische Wissenschaftler das Klanggeheimnis der Stradivari entdeckt haben. „Wir haben ihren Klang in die Sprache der Physik übertragen“, erklären die Russen geheimnisvoll, „und bauen sie jetzt

nach.“ „Russischer Blödsinn“, sagen italienische Geigenbauer. Ihr Vorsitzender Giobato Morassi: „Eine vom Computer berechnete Geige würde wie ein Waschzuber klingen. Kein Mensch kann das Geheimnis der Stradivari lüften.“ Der einzige Mensch, der das könnte, ist 250 Jahre tot. Antonio Stradivari baute aus Ahornholz, Fichte, Weide die Ur-Stradivari. Die Zusammensetzung des rotbraunen Lacks blieb sein Geheimnis. Geigenbauer Morassi: „Die

Luftverschmutzung hat heute das Wachstum der Bäume so beeinträchtigt, daß es das für die Stradivari nötige Ahornholz gar nicht mehr gibt. Selbst Stradivari könnten heute keine Stradivari mehr bauen.“

(č): Státní banka československá poskytla včera ČTK pravidla, podle nichž budou počínaje dnem 14. ledna 1991 prodávat čs. občanům při cestách do zahraničí devizové prostředky devizové peněžní ústavy a vybraná směnárenská místa.

1. Československý občan, starší 15 let, může nakupovat u československých bank a vybraných směnárenských míst devizové prostředky při cestách do všech států, kromě Maďarské republiky. Prodej je omezen do protihodnoty 2000 Kčs. Další devizové prostředky, až do výše limitu, schváleného pro rok 1991, tj. 5000 Kčs na osobu, a nevyčerpané devizové prostředky z limitu roku 1990 budou moci občané nakupovat nejpozději od 31. 3. 1991.

2. Při cestách do Maďarské republiky budou čs. občané nakupovat forinty mimo limit nákupu volně směnitelných měn.

3. Děti ve věku od šesti do patnácti let mohou být vybavovány v roce 1991 v poloviční výši stanoveného limitu. Prodej bude uskutečněn pouze na základě předloženého vlastního cestovního pasu dítěte. Nárok na prodej vzniká v roce, kdy dítě dovrší šesti let.

4. Směnárenská místa, oprávněná k prodeji devizových prostředků čs. občanům k vycestování do zahraničí, budou prodávat tyto prostředky v devizových šecích či ve valutách, a to v těch volně směnitelných měnách, které budou v daném prodejním místě k dispozici (mimo DEM a ATS též USD, GBP, FRF, CHF a ITL).

5. Prodej devizových prostředků bude směnárnou vyznačen v cestovním pase vždy s uvedením data a výše uskutečněné směny. Prodej devizových prostředků může být proveden pouze po předložení cestovního pasu zelené barvy. K nákupu tedy nelze použít pas, označený razítkem AB služebna ani zvláštní, služební či diplomatický pas.

6. Čs. občan není povinen provádět výměnu devizových prostředků do výše stanoveného limitu jednorázově. Za každou částečnou výměnu bude účtován poplatek.

7. Občan je oprávněn vyzvednout devizové prostředky jen na základě předložení platného pasu, a to pouze osobně, popř. pro manžela(-ku), pro své děti, a děti pro své rodiče. Tyto vztahy je nutno doložit platným občanským průkazem.

8. Výše uvedená pravidla prodeje devizových prostředků se vztahují na všechny devizové tuzemce, tedy i na cizí státní příslušníky trvale žijící na území ČSFR, kteří jsou podle devizového zákona považováni za devizové tuzemce.

Státní banka československá dále oznámila, že v souvislosti se zavedením vnitřní směnitelnosti čs. koruny dochází s platností od 28. 12. 1990 ke sjednocení dosavadních kursů pro obchodní a neobchodní platy a pro turistiku. Nová úroveň jednotného kursu čs. koruny byla stanovena usnesením předsednictva vlády ČSFR ve výši 28,- CSK/1 USD, což představuje oslabení proti dosavadnímu kursu pro obchodní a neobchodní platy o cca 17 procent, ale zároveň posílení oproti dosavadnímu kursu pro turistiku o cca 12 procent. Nová úroveň bude současně výchozí úrovní kursu čs. koruny pro rok 1991.

Od 1. 1. 1991 bude kurs čs. koruny stanovován SBČS denně na trzích principu.

PAŘIZ: Brigitte Bardotová, symbol ženského půvabu a přitažlivosti na stříbrném plátně 60. let, si už nikdy nestoupne před

Medizin aus dem Meer

Scholle hat viel Vitamin B₁, das vor Herzrhythmusstörungen und Muskelkrämpfen schützt. **Nerven**
Sehr wichtig für die

Rotbarsch enthält viel Eisen. Wichtig für Frauen wegen der Monatsregel. Eisen bildet **Blut**

Seelachs hat viel Eiweiß. Ein wichtiger Baustoff für die Körperzellen und das **Gehirn**

Kabeljau hat viel Kalium für die Verdauung. Das Mineral ist vor allem wichtig für den **Darm**

Makrele enthält das meiste Fischöl. Es verhindert Gerinnsel, schützt vor Thrombosen und das **Herz**

Hering enthält viel Vitamin A für die Schleimhäute. Im Winter schützt es auch die **Haut**

Jaké budou maximální ceny

Federální ministerstvo financí nám poskytlo pracovní znění výměru FMF, MF CR a MF SR, kterým se vydává seznam tuzemského a dováženého zboží, u něhož se uplatňují úředně stanovené maximální ceny. Ze seznamu vyjímáme:

- Brambory pozdní konzumní, I. jak. třída, ze sklizně 1990; 1. 1.—1. 31. 1991 4,80/kg
- 1. 2.—28. 2. 1991 5,—/kg
- Mouka pšeničná Zlatý klas — hrubá 6,40 za kg
- Mouka pšeničná výběrová 6,50/kg
- Mouka pšeničná hladká speciál pekařská 5,30/kg
- Mouka pšeničná hladká speciál 00 Extra 5,90/kg
- Mouka pšeničná chlebová bílá 5,20/kg
- Mouka pšeničná chlebová 4,50/kg
- Krupice pšeničné dětské 3,90/kg
- Mouka žitná chlebová 6,—/kg
- Cukr krystalový a krupicový 14,20/kg
- Maso vepřové, výskové, vepřové pečené 60,—/kg
- vepřová krkovička 51,—/kg
- vepřový bok s kostí 30,—/kg
- vepřová kýta bez kostí 72,—/kg
- vepřová plec bez kostí 51,—/kg
- Zabítá kuřata I. jak. 41,—/kg
- Vejce konzumní tříděná, skupina A 1,80/ks
- Mléko pasterované plnotučné konzumní, homog. 6,30/l
- Smaž. sůl. mléko pro dět. výživu (cena v současnosti ověřována) 30,80/500 g

„Moskaus Verlon eines Spionageflugs war erfunden“

WASHINGTON, 6. Januar (AFP). Der südkoreanische Jumbo, der 1983 mit 269 Insassen an Bord von sowjetischen Kampfflugzeugen über dem Pazifik abgeschossen worden war, befand sich nicht auf einer Spionagemission, sondern war auf seinem Flug von New York nach Seoul lediglich vom Kurs abgewichen. Zu

Der Aufmarsch am Golf			
IRAK	Erwartetes Kräfteverhältnis am 15. Januar	USA	ALLIIERTE
510 000	Soldaten	430 000	246 130
4 000	Panzer	2 000	1 673
500	Kampf-flug-zeuge	1300	440
15	Kriegs-schiffe	55	94
INDEX FUNK 4683		Quelle: IHT	

diesem Schluß seien sowjetische Ermittler gekommen und hätten damit der Version des sowjetischen Verteidigungsministeriums widersprochen, berichtet die amerikanische Zeitung „US News and World Report“ in ihrer Montagsausgabe unter Berufung auf Recherchen der sowjetischen Zeitung Iswestija.

Sowjetische Augenzeugen hätten den Iswestija-Reportern enthüllt, daß der Jumbo schon kurz nach seinem Abschub in der Nähe der sowjetischen Moneron-Insel im Pazifik gefunden worden sei. Der Kreml habe jedoch seinerzeit die Verbrennung aller Leichen angeordnet, um die Entdeckung des Jumbos geheim zu halten.

Wie „US News and World Report“ weiter berichtet, versucht das sowjetische Verteidigungsministerium zur Zeit mit allen Mitteln, das Erscheinen der Artikelserie zu verhindern. Ferner habe das Ministerium seinen Mitarbeitern jeden Kontakt mit der Iswestija untersagt.

☺ kamery. Dokonce je dnes na pochybách, zda bylo správné, že před nimi pózovala za svých slavných let.

Dnes 55letá BB přiznala, že z desítek filmů, v nichž hrála, si nyní skutečně váží pouze jediného — La Vérité (Pravda) —, natočeného v roce 1960 H.-G. Clouzotem; film tehdy získal hollywoodského Oscara jako nejlepší neamerický snímek.

I. M. Jirouse nacházíte uprostřed města, které mu je tak blízké. Fakt, je, že není sám, kdo po první návštěvě New Yorku měl pocit, že našel místo svého srdce.

Současné chceme upozornit, že redakce se nutně nemusí ztotožňovat s každou myšlenkou a formulací pana Jirouse. Nicméně rozhovor, který pro REFLEX A STUDENTSKÉ LISTY I. M. Jirous poskytl, pokládáme za tak závažný, že jsme respektovali přání této neopakovatelné postavy českého „undergroundu“ a nezměnili jsme v něm jediné slovo.

Martine, byli jsme spolu v New Yorku — mohl bys mi něco říct? Jak se ti tam líbilo — jaký je to tady a jaký je to tam?

- Jak se mi tam líbilo — o tom nemohu mluvit bez bolesti. Je to město méjch snů, jak říkají Francouzi, dějá vu — cosi ne uviděného, ale otisklého kdesi v paměti. Nevěděl jsem, že je někde na světě pro mne přichystané místo, kde bych mohl být beze zbytku šťasten. Bylo to největší pokušení mého života. Vrátil jsem se do země, kterou miluju o něco méně, než jsem ji miloval. To se netýká pahorků, chlumů, luk, stromů a řek, ale lidí. Protože už v Římě — a definitivně v New Yorku jsem si uvědomil, co se stalo strašného s mojí zemí. Pokud jde o ekonomiku, je celkem jedno, jestli ji dáme do kupy za pět let, jak si myslí optimisté, nebo za deset, jak si myslí pesimisté. Já myslím, že pět až sedm let by mohl stačit, ale nenapravitelně — ne nenapravitelně, ale těžce poškozený jsou lidský vztahy. To bude trvat, když to dobře dopadne, dvě generace, než k sobě budeme tak ohleduplní, tolerantní a mírní, jak je to normální v New Yorku nebo v Římě, abych mluvil o městech, která jsem navštívil. Když jsem se z New Yorku vrátil, telefonoval jsem své ženě domů a ona říkala, tak ses nám, tatínku, vrátil? a já jsem řekl, z čeho soudíš, že bych se snad nevrátil? a ona řekla já jsem tak napůl počítala s tím, že tam zůstanu. A já jsem jí řekl, Juliano, nebejt děti — a po delší odmlce jsem ze zdvořilosti dodal — a tebe — tak bych se nevrátil. Samozřejmě se to týká i dalších věcí, který tady mám rozdělaný, to znamená Půlnoci, takzvaného undergroundu a spousty různých lidských kontaktů. Ale mám pocit, že kdybych v roce '68 byl nějakým létajícím kobercem přenesený na tejdén přes Atlantik, jako jsem tam byl teď, tak bych tam zůstal. A vysral bych se na celou revoluci i na ten zastranej, šovinistickéj, nenávisnej, pyšnej, svinskej, hříšnej národ, do něhož, jak říká John Milton, mě Bůh neodvolatelně umístil.

Nejšeš na nás moc přísněj? Měli jsme na samostatnost jenom dvacet let.

Já jsem nepochopil otázku.

Jestli nejšeš na ten národ moc přísněj; měli jsme dvacet let na samostatnost: na samostatný myšlení, na demokracii, na sebevědomí, na slušnost — pořád máme nedospělou mentalitu chovanců...

Už jsem ti řekl, že na ten národ ubec. Já na něj nejsem přísněj — mé národ vůbec nezajímá; mě zajímá teritorium, mě zajímaj brouci, pokud nějakí zbyli, housenky, rejskové, sem tam nějaký lyšaj a eště vážka, kterou jsem viděl před pěti lety naposled. Mě zajímá teritorium, aby ho neuchvátil bolševik, ale na národ seru, protože ten si skutečně nezaslouží nic než žít — a teď bych použil nějaký zvířecí příměr, což nemůžu, protože zvířata miluju víc než tyhle ty lidi. Nevím, kdo to řekl, že každěj národ má tolik svobody, kolik si zaslouží. Tenhle ten národ podle mě by měl upět ještě dalších čtyřicet let pod bolševikem.

Ale to bych spíš předpokládala, že budeš krmič v ZOO nebo hajnej, ale ty kadiješ do federátu, jestli se nepletu. Do

konce jsem kdesi podepisovala petici, abys byl ministrem kultury.

Ministrem kulury bejt nechci, v tyhle pakulturní zemi už vůbec ne. Samozřejmě, kdybych se jim stal, tak bych s nima zacvičil... Do federátu kandiduju, protože mě k tomu donutil můj přítel John Bok. To je taky důvod, proč jsem se vrátil. Protože se na to nemůžu dívat a protože nechci, aby komunisti vyhráli volby. V případě, že bych nekandidoval, respektive neúčastnil se politickýho života, tak bych pak neměl právo si na něco stěžovat. To dneska zažívaj Poláci. Maj obrovský problémy. Velice dobře se jim podařilo rozdrnit a svrhnout bolševickou vládu. Ale teď stojí před otázkou, co s tím. Po pohřbu Jardy Kalka jsem seděl s Olgou, pani prezidentovou. A mluvil jsem o mým pokušení zůstat v New Yorku. A Olga říkala: když jsem jim tolik let tvrdil, že to dělají blbě, tak jim teď musíme dokázat, že to jde udělat. A že to bude šilená dřina, o tom nikdo z nás nepochybuje. Dělam to — nevím proč. Nejspíš proto, že občas s hrůzou zjišťuju, že tuhle zemi miluju, a lidi, který v ni žijou, mám rád.

Už nemluvíš o národu?

Ne, teď jsem to neřek. A nemějsem to říkat ani předtím. Potomčo: čo takoj národ? Já znám jenom lidi. „Národ“ je mršina 19. století, mršina, zplonená stoletím páry. Reziduum nikdy neexistujícího. Vlajkami národů se obalují chcipáci, kteří nemají na to, aby žili sami za sebe. Takže: když jsem pejorativně použil slovo národ, myslel jsem tím bílý limečky a klotový rukávce, tu shrnulou middle class, která vyležá z kanálů a děr a snaží se zkazit naši revoluci. Každá revoluce byla zkažená. Historicky v tom není výjimka. Ale já nedopustím, aby se zkazila i tahle.

Bílí limečci — tím myslíš lidi, co nosí bílou košili?

Promiň. Zase jsem špatně formuloval. Myslim tím zlé, neschopné lidi. Bílymi limečky nemyslim ty, kteří se smyslupně žijí práci, byl to byla i práce v kanceláři, učtárně nebo redakci. Myslim tím aparátники, nový establishment — příživníky na skutečné práci, kteří elegantním účesem a bílým limečkem kryjí svou zlobu a svou neschopnost.

Máš s nima nějaký zkušenosti?

Che — mám s nima tolik zkušeností, že bych tě jima utlouk. Teď například pan ministr Milan Lukeš se rozhod udělat takový svinstvo umělcům, malířům, grafikům a sochařům, že je mi z toho na blbě. Napsal jsem takovou petici. Jestli chceš, tak ti ji přečtu.

Chci.

My, podepsani umělci, i my, kteří umělci nejsme, jsme přesvědčeni, že ministr kultury ČR Milan Lukeš je nekompetentní nýmand. Protože chce zlikvidovat umělce jako třídu, protože hájí ministerstvo kultury a nikoli kulturu samu, protože se vůbec nevyzná v problematice odvětví, které si troufá řídit, musíme se bránit. Žádáme okamžitě odvolání Milana Lukeše z postu ministra kultury ČR. Čtyřicet let nám vládli lidé, kteří opovrhovali našimi skutečnými potřebami. Bylo by smutné, kdy-

by nám měli vládnout i nadále, ať se hali v jakékoli vlajky. Žádáme odvolání Milana Lukeše.

Mluvíš o ministru kultury, ale já se obávám, že nekompetentních lidí na vedoucích místech je daleko víc.

Právě proto. Řeknu ti příklad. Když tady byl Frank Zappa, dělali jsme v Kriváni, v nádherném hotelu, jedny ze tří secesních pohostinských budov, které zůstaly v Praze — to je Repré, Šroubek čili Evropa, a Kriváň — party pro Zappu. Kamarádi tam vymalovali salónek. Organizoval to Tomáš Hatle, můj mladý přítel. Bylo tam celkem dvanáct malířů: deset kluků a dvě nádherný holky. Vymalovali ten salónek tak fantasticky, že se stal národní kulturní památkou. Ve světě bylo pomalováno už mnoho věcí: pomalovávala se auta, domy, cokoliv. Teď se poprvé v historii stalo — a vim o čem mluvím, protože jsem bakalář umění — poprvé se stalo, že to malovalo dvanáct lidí dohromady tak, že nebylo rozpoznatelný, co maloval jeden, co druhěj; čili i historicky ve světovém umění naprostý novum. Věc, který by si kulturní národ měl úžasně vážit. Navíc tam byla udělaná vitráž — pomalovaný kov. A před týdnem nastoupil do Kriváně nový ředitel, Vladimír Hrádek, bývalý provozní hotelu Ametyst. Podle mého názoru estébák, protože Ametyst je maličkej hotel nad nusedskajma schodama, kam jezdily především sovětský výpravy. Já nejsem žádnéj blbec a soudím, že hotel, do něhož jezdily sovětský výpravy, byl velmi dobře obsazen kágébákama a estébáckejma poskokama. Čili si myslím, že Vladimír Hrádek je estébáckej poskok. Je příliš blbej na to, aby byl kágébák. Ale je to prasečí zmrď. Prosim, aby předchozí slova byla zachována, jinak nedám tomuto rozhovoru copyright. První věc, kterou udělal pan Hrádek v Kriváni, bylo, že nařádal na salónek, nechal strhat tapety, na kterejch to bylo namalovaný, a celý to nechal vytapetovat indiferečním bolševickým pseudookrem. Ačkoliv se to líbilo všem, od posledního pingla po provozního, ačkoliv si to jezdili fotit lidi z celého světa; veškeré výpravy mladých ze Západu ubytované v hotelu škemraly, aby mohly být v tom salonku. A ten člověk — místo aby poslat, aby tam nesmrďelý hajzly a aby tam byly koupelny — neomylně se zaměřil na ten salónek a nechal to strhat. Já jsem tam přišel ve čtvrtek, předěcirem, zrovna ve chvíli, kdy to tapetáři strhávali. A zved se mi žaludek a chtělo se mi blít. Ale nejsem Kozina, abych tu lipu tělem hájil. Tak sem prostě vodošel. Za půl hodiny jsem se uklidnil a rozhodl jsem se, že Vladimíra Hrádka zničím. Chladnokrevně, čistě a promyšleně. Protože je to prase, které by přemalovalo i sixtýnskou kapli, kdyby mělo tu moc. Je to jedna z těch zrůd, které vybombardovaly naše síředy měst, zbouraly historická místa, nacpaly tam paneláky a udělaly z mojí země rozvalinu. V lednu by si to ten člověk nedovolil. Jenomže to sou ty ksichty — nebo se jim říká bílý limečky nebo převílkací kabátů, který sežerou každou revoluci. Takhle: až doposud každou sežrali, ale tuhle revoluci nesežerou. Při památce těch posvátných dělátek, která se nechala převálcovat 17. listopadu na Národní třídě přísahám, že nedopustím, aby se tahle revoluce zkurvila. Ty svině — pardon, nechci urážet zvířata — tyhle ty limečky musej zalít do kanálů a stok, z nichž vylezaj, zpátky. Je mi úplně jedno, jestli jsou v partaji komunistický nebo bezpartijní nebo u lidovců nebo kdekoliv jinde. Jsou to stvůry a ikonoklasti. Vy, kteří neumíte cizí slova, si to nalistuj ve slovníku. Jsou to neávistnicki umění, kteří způsobili, že moje země vypadá, jako by jí proběhla třetí

dneska může Vladimír Hrádek, ředitel hotelu Kriváň, že si dneska může dovolit zničit katedrálu undergroundu, což byl ten salónek, tak já vám říkám, že mu to neprojde. Já nechci, aby se věšeli komunisti. Nechci, aby se věšelo. Jsem členem transnacionální Radikální strany, která prosazuje zákaz trestu smrti. Ne že bych neznal spoustu lidí, který by si zasloužili pověsit — jenomže ty lidi mají děti — a ty děti mají taky děti, to jsou

světová válka. Která ji skutečně proběhla: studená válka, která převálcovala mou zemi stejně jako Polsko, Maďarsko, Rumunsko et cetera. Jenomže dneska válka skončila a my jsme vítězové. Já, Vašek Havel, Jirka Dien-

vnoučata, který nechápu a nemůžou chápat, protože jsou malíčky, proč jim tatínka nebo dědečka pověsili — a samozřejmě, jak začnou růst, začnou se mstít těm, co jim pověsili tatínka — a tahle ta ruleta se nikdy nezastaví. Jediná možnost je ukončit to. V Pismu svatým se pravým Milii vindictum, latinsky Mně pomstu, česky se to říká: má je pomsta, pravil Pán. Když padly fašistické režimy v Portugalsku a Španělsku, což by nám mohlo být vzorem, nebyl souzen nikdo z bejvalých agentů. Jediná možnost je národní smíření, to znamená nemstít se nikomu, nikoho nevěšet, nikoho netajat, nikoho nezavírat. Ale: to neznamená, že ti lidé z té starý garnitury se budou dál podílet na řízení našich věcí.

Nový ředitel stačil zničit vaši katedrálu v rekordně krátké době. Nebyl to zámer? dosadit právě jeho do Kriváně?

Není to vyloučeno — je mi to jedno. Je to nepřítel umění, nepřítel kultury, podobně jako Milan Lukeš. A já po všech těchto lidech půjdu naprosto chladnokrevně, s bestialně čistým, vychladlým srdcem. Nemám je rád; budu se jim vénovat.

Dobře. Co to konkrétně znamená? Co zamýšlíte s tím salónekem?

Ti kluci — těch deset kluků a dvě holky to udělali zadarmo. Jenom za pití. Teď zaměřím, že jim to pan Hrádek zaplatí. Vymalují to znova. Udělá se rekonstrukce. Při této příležitosti vyzývám všechny fotografy, kteří mají barevné fotografie toho salónku, či kteří tam natáčeli videoklipy, aby u redakce, která tento rozhovor otiskne, shromáždili fotografie. Už jsem mluvil s panem Hercíkem i s panem Hatlem; ten salónek se vymaluje znova, ovšem tentokrát za peníze. Navrhuji padesát tisíc korun, což je směšná suma. Kdyby si to někdo objednal, tak by to stálo půl miliónu. Já navrhuji, aby to stálo padesát tisíc korun, které ovšem zaplatí pan Vladimír Hrádek. Plus tedy pití, jako předtím. Jestliže pan Hrádek přijde o úspory, které si nasušil na živobytí penzijní, budu jenom rád.

Mluvíte o mimosťi, toleranci, ohleduplnosti a pochopení. Máš dojem, že co tu říkáš, tomu odpovídá?

Ne...

(vydávání samizdatového Vokna a StB podstrčená marihuana) a 1988-1990 za „pobuřování“ (podpisová akce žadající propuštění politických vězňů, vyšetření smrti Pavla Wonky). Ve vězení strávil celkem osm let, pět měsíců a tři dny (z toho 4 roky ve III. nápr. vých. skupině ve Valdicích). V roce 1989 zvolen čestným členem newyorského PEN klubu. V samizdatu vydal Pravdivý příběh Plastic People, řadu básnických sbírek („Magorovy labuti písně“ dostaly v roce 1985 cenu Toma Stopparda). Je členem Transnacionální radikační strany.

VOŠTŘEJ CHLAPEČ, ALE MÁ HOBNÉ RECHT...

Škodovka

Anglický The Sunday Times měl senzaci. V hlavičce první stránky významné nedělní přílohy BUSINESS z 9. prosince 1990 přinesl palcový titul: „Volkswagen vede v závodě o převzetí Škodovky“. Následuje informativní článek, ve kterém autor Iain Jenkins mluví o politicky senzitivním odprodeji Škodovky v Mladé Boleslavi, pýchý Československa, svým rivalům — Volkswagenu. Popisuje se v něm, jak se utkal VW s Renaultem/Volvo při tomto největším východoevropském výprodeji národního jmění. Zdůrazňuje se, že Německo koupí zisková nízkonákladovou výrobu, ze které má, že vyjetí proti Japoncům i proti zbytku Evropy. Německé „převzetí“ je nazýváno ekonomickou kolonizací a vyvolalo vzpomínky na nacistickou invazi z roku 1938.

Marně se snažil tedy prezident Mitterand při svých návštěvách Prahy, marně se snažili Francouzi nabídnout půjčky. Prý vedení Škodovky a pracující se rozhodli proti. Dokonce prý pohrozili stávkami. VW proponuje tři miliardy liber investic, zatím co Renault uvažoval „jen“ o 1,3 miliardy liber. Renault proponoval jen malé zakoupení akcií, zatímco VW uvážil zakoupení s počátkem 25 %, které se mají zvýšit investicemi na 60 % akcií. V článku Iain Jenkins nazývá převzetí Škodovky karbonovou kopii převzetí španělské automobilky SEAT, kde tento závod po pouhých čtyřech letech investic byl stoprocentně převzat VW.

Volkswagen plánuje zvýšit výrobu na 360 tisíc aut ročně a konstruovat nového modelu, který bude kompatibilní s VW motory, převodovkami a náhradními díly. Podle slov německého mluvčího Hanse Petera Wodnolka, Škodovka je daleko více atraktivní pro VW než východoněmecké investice, protože se počítá, že Československo zůstane nízkonákladovým výrobním centrem dále než východní Německo. VW dá nákupem Škodovky na frak i svému rivalovi Fiatu, který už má továrny v Polsku, Rusku a Jugoslávii a který chystá další obrovské investice ve východní Evropě.

Tolik esence senzačního článku Iaina Jenkinsa, evropského editora The Sunday Times.

»Obchod« Volkswagenu a jeho závod s Renaultem může být jistě pro světové finanční magnáty velmi vzrušující. Ale co tomu řekneme my, čeští inženýři a národohospodáři? Co tomu řekneme jako Čechoslováci vůbec?

Předně, komu to patří Škodovka, že jí může takhle snadno odprodat? Kdo je novým majitelem státu? Vždyť Škodovka je dosud jedním ze skutečných inženýrských pokladů, které se podařilo přes nesmírné problémy posledních 40 let socialismu zachránit. Škoda-Favorit je jediným »východoevropským« automobilem, o který měl západní trh vážný zájem, a mluví o něm s uznáním! A Favorit je dílem českých inženýrů a dělníků od začátku až do konce. Ve Škodovkách byly a jsou motory, převodovky a ostatní součásti české konstrukce a je

v nich více než půlstoletá zkušenost a um našich lidí. Škodovka je tradice naší výroby. Škodovka je naše inženýrské sebevědomí. K čemu bude naše České vysoké učení a fakulta strojná, když se postupně nahradí naše konstrukce konstrukcemi cizími? Naše nejlepší mozky budou nuceny nad výkresy jen přikyvovat. Spolupracoval jsem v anglické Fordovce s německými inženýry na výstavbě automobilky ve Valencii pro model Fiesta a vím, co je odolávat jejich agresivitě a někdy holé aroganci. A to majitelem Fordovky je stále pan Ford a mluvilo se anglicky!

Co se to stalo 17. listopadu 1989? Kdo se to dostal do čela státu? Kdo jsou ti noví »majitelé« státu, kterým nezáleží na ničem jiném než nás co nejrychleji odprodat? K čemu jsou Klausovy privatizační kupóny, když to nejlepší, co máme, se prodá docela jinak a jinde? Jak národ bude dlouho tleskat tomuhle záměrnému sebezničení?

Přiliš mnoho českých otázek? Tak si položíme ještě jednu evropskou: proč ten poplach v londýnských Times? Inu, Anglie už vidí, jak si expanzivní Německo chce přichýlit balanc evropských vah, a to nikdy v dějinách nebylo dobré.

NA ZORY RODÍ NA ZORY...

Tajná organizace

(čtk): ilegální fanatická organizace, která si říká Poslové hledání, operuje na blíž neurčeném místě nedaleko Ostí nad Labem. Nyní o sobě po údajně několikletém působení dala vědět prostřednictvím redaktora Severočeského deníku J. Formánka, jehož pozvala do svého kruhu. Jádro jejich činnosti spočívá v dosti širokém pojmu DOBRO, za které chtějí bojovat třeba i zlem. V jejich filozofii se vyskytují prvky orientálního učení. Tato tajuplná organizace má nejen vlastní uniformy, krvavé rituální zkoušky, kodex, náboženství, ale i chladné zbraně. Např. dýky, meče, hvězdičky, struny, kuše apod.

„SUDICE, PALCÁTY, VOZOVÉ HRABDY A POZDRAV „HURÁ NA NĚ!“

„U Fleku“ wird privatisiert

PRAG, 6. Januar (AFP). „U Fleku“, berühmte Bierstube im Herzen Prags, deren dunkles Bier seit fast 500 Jahren nach dem selben Rezept selbstgebraut wird, geht in Privatbesitz über. Die vier Nachkommen des früheren Besitzers Valclav Brtník wollen die Brasserie in der Kremencova-Straße wieder übernehmen.

„U Fleku“ (Bei den Fleks) wurde 1495 gegründet. 1762 ging sie in den Besitz von Jakub Flekovsky über, der ihr auch den Namen gab. 1150 Gäste finden in den verschiedenen Sälen des Brauhauses, im Garten und im Hof Platz. „U Fleku“ ist auch wegen seines Kabarets beliebt. Seit Jahrhunderten gibt es nur hier ein besonderes Dunkelbier mit dem leichten Karamel-Geschmack. Seine Anhänger müssen allerdings seit 1. Januar 9,40 Kronen statt bislang 7,70 Kronen für den halben Liter hinblättern.

Alle unter den Kommunisten verstaatlichten Restaurants sollen noch in den nächsten Wochen den alten Besitzern zurückgegeben oder an den Meistbietenden verkauft werden. Als erstes soll am 26. Januar das Restaurant „Moskva“ am Graben versteigert werden.

ALE, FERRO-SIRKY-EUROPA ŠE TAJNĚ PŘEVZÍ...

Beim Turnier in Hamburg gewann Slavia Prag, die im Finale die Auswahl der Bundeswehr mit 3:0 bezwangen.

VÝSLEDEK ZÚČETAL VOŠTŘEJCHÝCH TAŽENSTVÍH...

Výtvarný teoretik a kritik, básník a publicista Ivan Martin „Magor“ Jirous se narodil 23. 4. 1944 v Humpolci. Po maturitě pracoval jako topič. V letech 1963 až 1968 studoval dějiny umění na filozofické fakultě UK v Praze (diplomová práce Vizualní poezie, Jiří Kolář a Henri Michaux). Během studií pracoval jako elév v časopise Výtvarná práce. Od počátku 70. let se živil jako hřídač, později zahradní dělník. V roce 1967 začal spolupracovat s rockovou skupinou The Primitives Group, po jejím rozpadu se stal uměleckým vedoucím naší nejslavnější undergroundové rockové skupiny The Plastic People of Universe. Tato spolupráce se stala zárodkem českého undergroundu, jehož vedoucí postavou se stal. Publikoval v časopisech Sešity, Divadlo, Mladá tvorba, Výtvarná práce, Výtvarné umění aj. Po nástupu normalizace publikoval v samizdatu články, eseje, recenze zabývající se převážně literárním a hudebním undergroundem. Razil termin „druhé kultury“, stojící mimo oficiální, zkorumpovanou „první“ kulturu. Pětkrát vězněn: 1973-1974 za „hanobení národa“ (důstojník StB ve výslužbě ho udal, že urážel KSČ), 1976-1977 za údajné obscénní texty skupiny Plastic People (tento proces byl jedním z podnětů vedoucích ke vzniku Charty 77), 1978 za „pobuřování“ (vykonstruované obvinění na základě úvodní řeči na vernisáži), 1981-1985 za „výtržnictví“

Ende Februar soll marktwirtschaftlich orientierte Nachfolge-Organisation gegründet werden / Ungarn wertet ab

MOSKAU (rtr/dpa/AP/FR). Der Rat für Gegenseitige Wirtschaftshilfe (RGW) wird kurzfristig aufgelöst. Dies beschloß das Exekutivkomitee des auch als Comecon bekannten östlichen Handelsverbundes am Ende seiner zweitägigen Sitzung in Moskau. Das Gremium stimmte Plänen zu, anstelle des RGW eine neue marktwirtschaftlich orientierte „Organisation für internationale wirtschaftliche Zusammenarbeit“ zu gründen. Der dafür noch ausstehende formale Beschluß aller (nach dem Wegfall der DDR) neun Mitgliedstaaten soll auf der 46. und letzten Ratstagung der Regierungschefs am 27. und 28. Februar in der ungarischen Hauptstadt Budapest gefaßt werden.

Zu dieser Sitzung werden erstmals auch Vertreter der Bundesrepublik eingeladen, weil diese, wie es heißt, nicht nur in moralisch-politischer, sondern auch in wirtschaftlicher Hinsicht Rechtsnachfolgerin der ehemaligen DDR sei. „Nach guter Tradition“ darf auch das Nicht-Mitglied Jugoslawien teilnehmen. Erwogen wird ferner, Beobachter der EG und Albanien, das den RGW 1961 verlassen hatte, nach Budapest zu bitten.

Nachdem zunächst vor allem wegen des Festhaltens Kubas an der Planwirtschaft von großen Schwierigkeiten die Rede war, erzielte das Exekutivkomitee nach Angaben der amtlichen sowjetischen Nachrichtenagentur TASS eine so weitgehende Übereinstimmung, daß die

Gründungsdokumente für die neue Organisation im Februar vorgelegt werden können. Dazu gehören unter anderem ein

Statut, ein Programm und das Budget für eine Übergangsperiode.

Aufgabe der RGW-Nachfolgeorganisation soll es sein, die Volkswirtschaften

der Mitglieder — Sowjetunion, Bulgarien, Tschechoslowakei, Ungarn, Mongolei, Polen, Rumänien, Kuba und Vietnam — besser mit den westlichen Marktwirtschaften zu verflechten. Die gewachsenen ökonomischen Beziehungen der RGW-Länder sollen dabei erhalten bleiben, wenn auch in anderer Form.

Durch die marktwirtschaftliche Orientierung etlicher RGW-Mitglieder und aufgrund mangelnden Interesses am sowjetischen Rubel war der RGW zunehmend bedeutungslos geworden. Der Handel innerhalb der Organisation vollzog sich zuletzt immer stärker auf Basis komplexer Warentauschgeschäfte. Seit dem 1. Januar diesen Jahres handeln die Mitglieder des östlichen Gegenparts zur (West-)Europäischen Gemeinschaft aber auf der Basis von Hartwährungen anstelle des „Transferrubel“. Ex- und Importe sollen in diesem Jahr zudem auf das Weltmarktpreisniveau umgestellt werden

BUDAPEST (dpa/vwd). Die ungarische Regierung hat mit Wirkung von heute an eine Abwertung der Landeswährung Forint um 15 Prozent beschlossen, um die Konkurrenzfähigkeit der Wirtschaft auf den ausländischen Märkten zu gewährleisten. Der Schritt sei erforderlich, weil die Inflation der Magyaren 1991 höher sein werde als in den wichtigsten Partnerländern, heißt es weiter zur Begrün-

dung. Außerdem soll durch die Abwertung die Politik der Wirtschaftsliberalisierung gefördert werden, insbesondere hinsichtlich der Einfuhren und bei der Umstellung des Außenhandels mit den osteuropäischen Ländern auf Dollar-Verrechnung.

Laut Finanzminister Mihaly Kupa ist die Abwertung ein wesentlicher Schritt in Richtung auf eine volle Konvertierbarkeit des Forint. Die Anpassung des Wechselkurses bedeute auch einen Schutz für den Inlandsmarkt. Ein weiterer Inflationsschub wegen der Abwertung sei nicht zu befürchten. Nationalbankpräsident György Suranyi weist darauf hin, daß der Forint für ausländische Investoren jetzt „de facto bereits konvertierbar (umtauschbar) ist“.

Die Inflationsrate lag nach Angaben des Statistischen Amtes 1990 bei knapp 29 Prozent. Für das laufende Jahr wird mit einer Beschleunigung des Preisauftriebs auf bis zu 35 Prozent gerechnet.

Das neue Jahr hat für die Ungarn schon mit einem weiteren Preisschub begonnen. So wurden Milchprodukte um 35 Prozent, Geflügel und Backwaren um 30, Zucker, Mehl und Reis um zehn bis 20 Prozent teurer. Die Postgebühren wurden am 1. Januar um 40 Prozent angehoben, die Tarife für Telefongespräche sogar um 65 Prozent. Im Frühjahr sollen zudem die Preise der Massenverkehrsmittel um 60 Prozent erhöht werden.

Co přinese devalvace koruny
 [k+ + k+]: Není žádným velkým tajemstvím, že se po Novém roce řada em na našem vnitřním trhu změná. Jednou z příčin jejich pohybu je skutečnost, že do nich začínáme promítat ceny světové, což dříve souvisí s měnovým kurzem naší koruny, který je ovlivněn devalvaci k ostatním měnám.

přičemž banka bude usilovat o zabezpečení jeho stability uplatňováním celkové restriktivní měnové politiky, jakož i intervencemi na trhu. Diskontní sazba se od 1. ledna 1991 zvyšuje na 10 procent. Dosaďadní maximální odchylka od diskontní sazby ve výši 14 procent se nemění. Znamená to tedy, že maximální hranice pro úroky z úvěru se zvyšuje na 24 procent.

Co další devalvace čs. koruny přinese? Podnikům ztěžá hospodaření. Budou muset počítat s tím, že dojde ke zdražení dovozu. Řadový občan však získá devizové prostředky na cestování v bance laciněji. Například francouzský frank za 5,51 čs. koruny (dříve 6,44), 1000 italských lir za 24,84 (28,99), rakouský šilink za 2,85 (3,11), německou marku za 18,69 (21,88), švýcarský frank za 21,87 (25,55), americký dolar za 28,70 (32,46) a anglickou libru za 53,81 (62,85).

VĚCNĚSLACI JSOU Z TOHO TUMPAKOVÍ...

Jak v minulých dnech oznámila Státní banka československá, v souvislosti se zavedením vnitřní směnitelnosti čs. koruny dochází s platností od 28. prosince ke sjednocení dosavadních kursů pro obchodní a neobchodní platy a pro turistiku. Nová úroveň jednotného kursu čs. koruny byla stanovena usnesením předsednictva vlády ČSFR ve výši 28,- Kčs za 1 americký dolar, což představuje oslabení proti dosavadnímu kursu pro obchodní a neobchodní platy o zhruba 17 procent, ale zároveň posílení oproti dosavadnímu kursu pro turistiku o přibližně 12 procent. Nová úroveň bude současně výchozí úrovní pro kurs čs. koruny pro rok 1991.

Od 1. ledna 1991 bude SBČS stanovovat kurs čs. koruny denně na tržních principech, tj. na základě vývoje nabídky a poptávky, na mezibankovním devizovém trhu,

Dobrou chuť!

PARIZ: Kdo máš čokoládu, pečuj o své zdraví, a dokonce i sexuální se udrží ve formě. V tento závěr vyznívá kniha „Terapeutické moc čokolády“, která vyšla v těchto dnech ve Francii. Její autor dr. H. Robert s odvoláním na vědecké výzkumy posledních let tvrdí, že čokoláda, bohatá na hořčík, vitamíny a oligobogenní látky, má na zdraví mimořádně blahodárné účinky: dokonce snižuje hladinu cholesterolu v krvi, povzbuzuje a působí též jako afrodisiakum.

(kyp) — Byly doby, kdy jméno „Škoda“ bylo ve světě zvůčnější než Volkswagen. Dnes se časy poněkud změnily. Západoněmecká automobilka se stala největším evropským výrobcem aut a Škodovka po desetiletích socialistického bankrotního hospodářství ztratila, zejména na Západě, něco ze svého původního lesku. Dnes nastává nová situace, ze které mohou mnoho získat jak Škoda tak i Volkswagen, každý svým způsobem. Umožní to kooperační smlouva, jejíž konečný text bude podepsán do konce března 1991. Oznámil to na krátké tiskové konferenci v Praze v neděli 9.12.1990 český ministerský předseda Petr Pithart.

Tím byl ukončen dlouhý vyjednávací maratón v boji o nové trhy ve střední a východní Evropě, které se otevřely následkem změněné politické situace na evropském kontinentě. Zklamaným poraženým bylo francouzsko — švédské konsorcium Renault — Volvo. Původních zájemců bylo čtyřicet.

Pro své konečné rozhodnutí měla Škodovka mnoho důvodů. VW má po celém světě a zčásti i na Východě dobrý servis a zásoby náhradních dílů. Jeho zastoupení již dnes je všude rozhodně větší než u francouzské nebo švédské firmy. Také nálada v mladoboleslavském podniku mluvila pro VW. Rozhodující ovšem bylo, že Volkswagen nabídl jako první investiční záruku 8 až 9 miliard DM, zatímco jeho konkurent jen 4 miliardy DM.

Prvním krokem k realizaci dohody bude založení akciové společnosti Škoda, na níž se Volkswagen zpočátku zúčastní čtvrtinou až třetinou kapitálu. Avšak plány koncernu VW předpokládají, že do roku 1995 bude nutně kapitál zvýšit postupně na 70%, do roku 2000 mají investice dosáhnout 9 miliard DM.

Za těmito suchými čísly stojí perspektivní kalkulace, která má své příčiny v politických změnách ve východní Evropě a v hladu obyvatelstva po lepší životní úrovni, ke které patří i slušný automobil. Předpokládá se, že pomocí jména Škoda, které má ve východní Evropě doposud velmi dobrý zvuk, se otevrou i pro Volkswagen nové trhy a že automobilový koncern získá tím nové strategické pozice, které se dají využít v okamžiku, kdy nastane explozivní poptávka po automobilech. Po politických změnách se počítá s tím, že do konce roku 2000 stoupne poptávka po vozidlech na 3 miliony jednotek ročně. Ovšem předpokladem je neustálé modernizování výroby. Sám VW-šéf Carl Hahn je si vědom propagačního významu slova „Škoda“, když nedávno řekl: „Škoda je „vehikl“, který nám pomůže otevřít východoevropské trhy.“

Americká agentura UPI napsala, že Škodovka se stala vynikajícím odrazovým můstkem na trhy střední a východní Evropy v době, kdy prodej automobilů v západní Evropě začal stagnovat a klesat. Rovněž i z USA a jižní Ameriky začínají docházet nepříznivé zprávy o prodeji evropských vozů.

Česko-německá kooperace předpokládá v hrubých obrysech několik priorit. Další zlepšení a produkce úspěšného modelu Favorit budou pokračovat do r. 1997/98. V druhé polovině 1991 se začne s výrobou malého transportéru se zvedacím zařízením. Od roku 1994/95 má být představen nový motor a na trh přijde i větší limuzína.

Zaměstnání 21.000 pracovníků podniku v Mladé Boleslavi je pro nejbližší budoucnost zaručeno. K přesunutím může dojít v případě racionalizace podniku. V každém případě však pracovní smlouvy s Poláky, Vietnamci a Kubánci, které končí v r.1991, prodlouženy nebudou.

Škoda je čtvrtá značka německé automobilky po VW, AUDI a SEAT (výroba ve Španělsku).

VW není jediným podnikem, který rozšiřuje svůj obchodní zájem ve východní Evropě. Podobné úmysly mají FIAT v Polsku a v SSSR, General Motors (Opel) a Suzuki (Japonsko) v Maďarsku.

Ke konečnému rozhodnutí přispěli i zaměstnanci mladoboleslavského závodu sami. Hrozili dokonce stávkou ve prospěch VW. Dnes s uspokojením prohláší, že optimální řešení zvítězilo. Tajemník odborového hnutí Jan Miller v krátkém proslovu k osazenstvu m.j. řekl: „Důležité je sociální zajištění, slíbené zvýšení mezd a více dovolené. Ovšem vše nejde přes noc. Kvalita aut musí souhlasit a musíme mít úspěch na zahraničních trzích.“

„Who is who“ doma i v zahraničí

Ivan Sviták. Známy exilový filozof-komunista a ideový vrtichov, člen KSČ již od puče 1948 (ve studentské sociální demokracii 1945-48), od r.1952 lektor v historii filozofie na Universitě politických a hospodářských věd v Praze. Jeho četná vysokoškolská skripta o Leninovi a proletářské revoluci usilovala o komunistickou indoktrinaci celé jedné generace mladé československé inteligence.

Komunista Sviták je dnes znám hlavně svým agresivním ateismem, protináboženským aktivismem a hrubou komunistickou propagandou.

Svitákovy ideologické „práce“ jsou četné, tedy jen známější tituly: „Jak vést ateistickou propagandu“ (*Osvětová práce*, 12/1955), „K některým otázkám metod historického materialismu“ (*Filosofický časopis*, 4/1955), „Některé příčiny zaostávání teorie“ (*Literární noviny*, 16/1956), „Změny společenské úlohy náboženských ideologií“ (*Filosofický časopis*, 3/1956), „Stranická organizace a ateistická výchova“ (*Náš pravda*, 10. února 1959), „Překonání náboženské přezítky“ (*Náš pravda*, 19.prosince 1959), „Okresní výbor strany v Kyjově cílevědomě řídí ateistickou výchovu“ (*Náš pravda*, 135/1959), a „Ateistická výchova na vesnici“ (*Otázky marxistické filozofie*, č.1, 1962). Ještě v r.1962, kdy mnozí trpěli ve vězení pro své náboženské přesvědčení, Ivan Sviták burcoval za „převýchovu

vu vesnice“.

Svitákův intelektuální recesismus jej nakonec vydal na pospas komunistickým „starším“: vyloučen z KSČ již v r.1965! Sviták tedy z KSČ nevystoupil, ale byl náležitě „vyhnán“, tak jako většina soudruhů jeho generace. Sviták byl tedy všim, co sám odsoudil v *RP* z dubna 1964: „domácím posluhou a kvalifikovaným klaunem“.

Svitákova „posrpnová“ díla zahrnují *Verboten Horizont* (Freiburg, 1969), kde vulgárně uvádí vedle sebe citáty z Marxe a Husa (!). Svitákovy kladné akce zahrnují známou návštěvu dolu Doubrava v Ostravě (vedoucí k nezvolení Drahomíra Koldera), znovuootevření případu smrti Jana Masaryka, vliv na založení KANu (Klubu angažovaných nestraníků) a „Desatero dospělého intelektuála“.

V r.1985 Sviták napsal: „Za sebe mohu jen říci, že jsem věřil a stále věřím v hodnoty socialismu...“, tedy v pravý opak debilního antikomunismu, jenž dnes sálá jako parafasistické květy nové pravice, „bující s bolševikem“ korporální slova, fekáliemi nové imaginace... Jen bezpáteřný, to jest liberální vrtichov v nich může vidět budoucnost a naději národa. Ač mi není dvacet, chce se mi z nich zvracet.“ (*Právo lidu*, 4/85). Starobylá hantýrka komunistů se tu odráží ve slovníku a v úrovni myšlení komunistického „filozofa“ a „intelektuála“ v exilu.

Ivan Sviták učil v Kalifornii (Chico) a střídavě napadal rockové skupiny v Československu, SVU, a podobně. V současné době žije Ivan Sviták v Praze, kde volá po sjednocení levice a posílá zprávy komunistickým sjezdům.

Eduard Goldstücker. Narozen 30.5.1913, členem KSČ od r.1933. Vystudoval 1940-43 němčinu a německou literaturu v Anglii, zaměstnán exilovou londýnskou vládou 1943-45; kulturní atašé v Paříži v letech 1944-45. Pracoval na ministerstvu zahraničních věcí v Praze (1945-47) a na velvyslanectví v Londýně (1947-49). Vyslanec v Izraeli (1949-51) a ve Švédsku (1951). V květnu 1953 zatčen a uvězněn jako „židovský buržoazní nacionalista“ ale propuštěn v r.1955. Stal se profesorem německé literatury na KU v letech 1956-68. Jeho pokusy o vykreslení Kafky jako dělnícko-proletářského spisovatele vedly k bojkotu jeho přednášek pražským studentským.

Rozhovor v Porcelánové jizbě

26

mezi premiérem ČSFR Mariánem Čalfou a mluvčím sudetských Němců Franzem Neubauerem dne 29. listopadu 1990

Neubauer zdůraznil, že při setkání nehovořil o žádném finančním odškodnění. Vyhnání požadují za vyvlastněný majetek náhradní pozemky! To by mohlo přilákat sudetoněmecké podnikatele a ponížit je k investicím. Hovořil o historické šanci, jíž by se měly chopit obě strany, aby překonaly zatížení minulosti řešeními, orientovanými na budoucnost, jako model pro střední Evropu.

Rozhovor se odehrával v Porcelánové jizbě mnichovské rezidence, za přítomnosti generála v.v.inž. Richarda Frodla, který pořídil těsnopisný záznam. Podle jeho záznamu mělo setkání zhruba následující průběh:

Mluvíci sudetských Němců zahájil rozhovor humorně míněnou poznámkou, že místem setkání je Porcelánová jizba, nicméně třeba doufat, že ani jedna strana porcelán rozbít nebude.

Neubauer uvedl, že sudetští Němci více než 40 let s upřímným srdcem usilují o smíření s Čechy. Z Havlových výroků orientovaných na budoucnost vzešla naděje, že nyní k vytouženému smíření dojde. V poslední době však vzniká dojem, že dialog mezi Čechy a sudetskými Němci ustrnul na místě.

Prezident Havel je respektován v celém světě. Odsoudil vyhnání jako „hluboce nemorální čin“. Z toho vyplývá, že nelze poměry, vzniklé tímto „hluboce nemorálním činem“, zakotvit a zacementovat pro budoucnost. Chce-li ČSFR nastoupit cestu do Evropy, stát se členem Evropské Rady a hrát v ní roli, jaká jí náleží, pak musí přistoupit na Evropskou konvenci lidských práv. Nestačí vydat prohlášení o tom, jak bude země jednat v budoucnu. Podle „teorie vyzáření“ je nutno na základě mezinárodních norem posuzovat a případně korigovat i to, jak země jednala v minulosti.

V jednom textu z ČSFR Neubauer nedávno četl, že země chce jít do Evropy „s čistými rukama“. To je podle jeho mínění správná cesta.

Vyslovil však politování nad tím, že diskuse o stávajících problémech pronikla do veřejnosti článkem v Hospodářských novinách ze 16. října, který odmítá vyrovnání. Také jeho osobní dopis, určený prezidentu Havlovi a předaný v Praze osobně krajanem Heinzem Krausem, se bohužel dostal v Praze do veřejnosti.

Ministerský předseda Čalfa podle tiskových zpráv před návštěvou v Bonnu a Mnichově prohlásil, že má být nyní při uzavření smlouvy mezi Prahou a Bonnem co nejrychleji udělena „konečná čára“ za českoněmeckou minulostí. Neubauer uvedl, že nechápe, mají-li být takovým řízením ve stylu „hej rup“ údajně vyřešeny také takové otázky jako je věc sudetoněmeckého majetku.

Sudetští Němci nevyžadují od ČSFR žádná nerealistická řešení, nýbrž ta, jaká mohou akceptovat obě strany. Sudetští Němci znovu prohlašují, že v případě vyrovnání s Čechy a Slováky nedojde k žádnému novému vyhánění. Po celá staletí bylo možné, aby Češi a Němci žili pospolu. Proč by to nebylo možné tím spíše v roce 1990 a v další budoucnosti?

Máme nyní, pokračoval Neubauer, historickou šanci vybudovat modelový příklad porozumění v Evropě, aniž by tím čeští občané byli přetíženi. Proto by se neměla překotně a bez vzájemných konzultací vést jakákoli konečná čára.

ČSFR potřebuje pro svou výstavbu okamžitou hospodářskou pomoc. Kdyby se sudetoněmecké podniky směly vrátit do ČSFR, byl by to nejlepší investiční program. Měli bychom se navzájem přibližovat, nikoli v takovém spěchu vést konečnou čáru.

Předseda vlády Čalfa odpověděl: ČSFR nechce jít v privatizace dále než do roku 1948. To není namířeno proti sudetským Němcům. Před rokem 1948 je však příliš mnoho nevyjasněných majetkových vztahů. Takové řešení by „nás“ příliš zatížilo. Čalfa dále řekl, že se „řešení od roku 1948“ vztahuje nejen na sudetské, ale i na karpatské Němce. ČSFR došla k závěru, že pro „velkou smlouvu“ (se Spolkovou republikou Německo) potřebuje „volné ruce“.

V ČSFR se lidé ptají, co se vlastně po druhé světové válce stalo. Vítězné mocnosti se usnesly (inspirovány Benešem) vyhnat sudetské Němce. Avšak: co se stalo v Mnichově? Byla tato dohoda spravedlivá? Pro Čechy se stala prokletím. V protektorátu i na Slovensku došlo k válečným škodám. ČSFR potřebuje jistou filosofii, aby se to vše uzavřelo: „Toto je naše minulost a toto je naše budoucnost.“

Čalfa dále uvedl: „Tento názor jsem sdělil i kancléři Kohlovi.“ To je závěr této historie. O těch věcech se bude jednat se Spolkovou republikou. „Naše setkání“ (se spolkovým kancléřem) bylo vyjasněním stanovisek, abychom nastoupili těžkou a bolestnou cestu: „Přejeme si přece, aby nová generace mohly vstoupit do společné Evropy.“ Společnou minulost jsme překonali, dodal Čalfa.

K tomu poznamenal náměstek ministra zahraničí, inž. Suchan: Dienstbier a Genscher vydali televizní prohlášení ke smlouvě. Genscher žádal, aby se rozhovory o smlouvě vedly s německou vládou. Články v českých novinách vyjadřují velké obavy českého obyvatelstva z požadavků sudetských Němců. Nakonec Suchan poukázal na rozhodnutí o ustavení komise historiků, která má zpracovat minulost. Pokud komise předloží svou zprávu, bude možno pojmout „otázku Mnichova“ do státní smlouvy.

Ministr v. v. Franz Neubauer k tomu podotkl: „Hovoříme-li o roce 1938, pak musíme hovořit také o roce 1918.“ Tehdy byli sudetští Němci proti své vůli začleněni do nově založeného československého státu, a bylo chybou, že v letech 1918 až 1938 byla Němcům v ČSR odpírána autonomie; této šance se tehdy nevyužilo. Dále: historická komise je nutná věc, musíme se však pohybovat směrem do budoucnosti, a pro budoucnost hledat řešení únosná pro všechny.

Konfiskace sudetoněmeckého majetku byla protiprávní — odporující národnostním právům a nemorální. K Čalfovi a jeho doprovodu: „Proč hodláte řešit tuto majetkovou otázku tak spěšně? Proč ji chce ČSFR vyřešit během tří měsíců? Proč nechcete svým občanům povědět, že by bylo užitečné pro výstavbu vaší země, kdyby se Češi a Němci opět dali dohromady?“

Sudetoněmecký mluvčí dále poukázal na př. Maďarska. Tam usilují o demokracii a tržní hospodářství jako nosné prvky západního společenského zřízení. Hodlá ČSFR postupovat jinak? Nyní, kdy je studená válka u konce, bychom měli vytvářet rozumné poměry. Neubauer je toho mínění, že by československá vláda nyní neměla rozhodovat bez ohledu na postižené. V minulosti rozhodoval o sudetských Němcích a Česích vždy někdo cizí. Konečnou čárou, která by vytvořila definitivní poměry, by opět vznikla historická chyba, pokud by se takové poměry octly mimo právní půdu.

Hodláte udělat konečnou čáru za minulostí, jak si to představujete? Čalfa odpověděl: „Nechťl bych formulovat žádné výpovědi. My máme problémy Mnichov, válečné škody, protektorát, Slovensko. Němci mají problém vyhnání, o tom však rozhodly velmoci. V generální smlouvě hodláme tento problém jednou pro vždy vyřešit.“ Čalfa dodal: „Dnes a zde žádnou smlouvu uzavřít nemůžeme.“

Neubauer souhlasil. Jestliže se však neustále hovoří o konečné čáře, měl by se partner rozhovoru dozvědět, co pod tím česká strana rozumí. To byl přece smysl dnešního setkání.

Čalfa uzavřel rozhovor slovy: „Můžete své mínění sdělit vašemu spolkovému kancléři Kohlovi.“ Novinářům, kteří čekali ve foyer, nedal Čalfa žádné prohlášení, nýbrž se vydal k východu z rezidence, stíhán žurnalisty a fotografy. Náhle se zastavil, krátce se obrátil k Franzi Neubauerovi a Richardu Frodlovi a rozloučil se s oběma stiskem ruky.

Rozhovoru byli z československé strany kromě premiéra ČSFR Mariana Čalfy přítomni náměstek ministra zahraničí Pavol Suchan, velvyslanec ČSFR v Bonnu Jiří Gruša, šéf protokolu Eimilan Vošický a překladatelka. Z německé strany byli u rozhovoru, k němuž Franze Neubauera doprovázel člen předse-

nictva sudetoněmeckého krajského spolku generálporučík v.v. inž. Richard Frodl, přítomni dva vyšší úředníci bavorské státní kanceláře, velvyslanec Spolkové republiky v Praze Hermann Huber a překladatelka.

Komunální volby v ČSFR — vítězství pravice?

Na první pohled to tak nevypadá. Komunisté zdánlivě posílili své pozice, ze 13% v parlamentních volbách v červnu zvýšili své zastoupení o 4%. Zároveň ale přibližně o dvojnásobný podíl „vyrostla“ Československá strana lidová, v současnosti (a spolu s ní též celá Křesťanská a demokratická unie) nejsilnější reprezentant české politické pravice. Přitom neúčast ve volbách byla mnohem vyšší než v červnu. Takže kdo vlastně v komunálních získal?

Z uvedeného je zřejmé, že vystoupení Jana Rumla v červnových volbách s údajným odhalením dr. Bartončíka jako agenta StB poškodilo ČSL (a spolu s ní celou KDU) o dobrých šest procent. Přibližně tolik voličů, jinak rozhodnutých volit KDU, se pod dojmem přesvědčivých slov náměstka ministra vnitra zaleklo a volilo jinak. KDU by byla pravděpodobně získala v červnových parlamentních volbách zhruba 14% hlasů, přibližně na úrovni KSČM, spíše o něco málo víc. Přitom KSČM fakticky zůstala stát na svých červnových výsledcích. Vzhledem k větší neúčasti lidí ve volbách se musí nutně projevit i procentuální zastoupení vyšší, takže jestliže stejný počet, co v červnu volil KSČM, jí dal své hlasy v listopadu, objevila se cifra 17%.

Nechme ale aritmetiky. Spíše se podívejme na další aspekty komunálních voleb. I když komunisté si nadále drží poměrně silný okruh svých příznivců, dostávají se čím dál víc do izolace. Jsou schopni jen uchovávat, nikoli získávat pro svůj program. I přes relativně vysoké procento svých stoupenců jsou v defensivě. Navíc někteří jejich kandidáti už svou vlastní minulostí, která se nedá utajit, odpuzují. V Blansku např. kandidoval za KSČM advokát dr. Karel Rujbr, původně důstojník Státní bezpečnosti, jenž musel ještě před listopadem její řady opustit pro alkoholismus. Když v r. 1970 v podnapilém stavu vyšetřoval předsedu Sdružení křesťanských pedagogů dr. Víta Lepila (organizace založená r. 1968 za účelem rehabilitace učitelů vyhozených z náboženských důvodů ze škol) a tento uvedl onu skutečnost u soudu, dostal ke svému trestu osmi měsíců nepodmíněně ještě tři další pro údajné napadení veřejného činitele. Přitom Úřad na ochranu ústavy a demokracie na tiskové konferenci v Brně tvrdil, že příslušníci bývalé StB nikde v Jihomoravském kraji nekandidovali.

Na světlo vycházejí i jiné ostudy KSČM. Jistá uklízečka jejich bývalého městského sekretariátu v Brně dostala od nich pozvánku na zábavu a spolu s ní i „pozornost“ 200 (slovy: dvě stě) korun. Těmito a podobnými akcemi se strana, osobující si dříve „vedoucí úlohu“, kompromituje čím dál víc.

Je však tím nebezpečí zažehnáno? Volební výsledky v Brně ukázaly přesvědčivě vítězství Hnutí pro samosprávnou demokracii — Společnosti pro Moravu a Slezsko. Jde o politickou organizaci s dlouhým názvem a vcelku rozumným programem. Jenže při četbě jmen kandidátů trochu informovanější volič naráží na celou řadu bývalých funkcionářů KSČ. V Rousínově byl málem zvolen starostou muž, kandidující za tuto společnost, proslulý ještě v listopadových

dních loňského roku svou obhajobou husákovsko-jakešovského režimu. V Brně se octlo na třetím místě tzv. Sdružení pro Brno, kde vedle katolíka dr. Šoba a vydavatele pornografického Inzertu expresu Z. Šouly, bylo možno číst rovněž jména bývalých komunistických funkcionářů.

Letošní komunální volby na Moravě ukázaly ve větším rozsahu než červnové parlamentní, že komunistické nebezpečí nehrozí jen ze směru KSČM, neboť tady každý ví, s kým má tu čest. Mnohem horší jsou strany a hnutí, kde si bývalí komunističtí aparátníci budují pozice, aby v případě potřeby mohli znovu „vyrazit do útoku“. Jde o politické organizace s levicovým nebo alespoň neutrálním programem.

V pravcových stranách tito skrytí stoupenci starého režimu nejsou. ČSL nemá ani jediného bývalého aparátčíka KSČ mezi svými poslanci. I když jsou v jejich řadách lidé spjatí s bývalým režimem jako funkcionáři ČSL v rámci Národní fronty, přece jen se nejednalo o ty, kdo mají přímý podíl na brutální a zločinné moci. To může být dobrou vyhlídkou pro budoucnost.

Přirůstek hlasů pro českou pravici byl jistě nepatrný a nelze mluvit o nějakém vítězství. Nicméně budoucnost se zdá vyčázet vstíc. Levice se kompromituje čím dál více komunistickými aparátníky, kteří se stávají pro ni brzdicí zátěž. Napravo se orientuje pod vedením ing. V. Klause také Občanské fórum. Klausova reforma naráží ovšem na nesouhlas značné části obyvatelstva, který v r. 1991 může vyústit až k sociálním nepokojům. Princip není v nesprávnosti reformy jako takové, ale v jejím špatném pořadí jednotlivých kroků a v neúnosné rychlosti, jež může znamenat zbídačení mnoha kategorií obyvatelstva. Pravice, reprezentovaná KDU jako nejsilnější složkou, zde může vyjít se svým vlastním programem, jenž se nebude od Klausova lišit co do obsahu, ale co do formy. Strany křesťansky orientované mají skvělou příležitost poukázat na hospodářskou reformu v poválečné Spolkové republice Německo pod taktovkou Ludwiga Erharda: pomalu, beze spěchu, s respektem k sociálním aspiracím občanů. Výsledek? Spolková republika už víc jak třicet let stojí jako hospodářsky stabilní stát a nic nenasvědčuje, že by se na tom mělo v budoucnosti cokoliv měnit. Pokud se podaří získat pro tuto koncepci rozumně uvažující hlavy z OF, lze vbrzku počítat s cestou podle vzoru Spolkové republiky, po níž půjde lid ČSFR, vedený politickou pravici, v níž se bude projevovat KDU jako jedna z neaktivnějších složek.

Nixon: Kein Kampf für Demokratie

„Wenn es unsere Politik wäre, gräusliche Führer zu bestrafen, dann wären wir nicht mit dem syrischen Staatspräsidenten Hafis el Assad verbündet. Dieser hat in der Stadt Hama in seinem eigenen Land 20 000 unschuldige Menschen massakrieren lassen.“

Nixon fuhr fort, Saddam habe „ungezügelt Ambitionen auf die Herrschaft über eines der strategisch wichtigsten Gebiete der Welt“, und die USA verteidigten mit dem Zurückwerfen der irakischen Invasion lebenswichtige Wirtschaftsinteressen. „Wenn wir ihn jetzt nicht stoppen, werden wir ihn später stoppen müssen, wenn die Kosten an Leben junger Amerikaner unendlich höher sind.“

Die USA kämpfen nach Meinung ihres früheren Präsidenten Richard Nixon nicht für die Demokratie, sondern für rein wirtschaftliche Interessen, falls es zum Krieg am Golf kommt. In einem am Sonntag in der Zeitung „New York Times“ abgedruckten Beitrag schrieb Nixon, Kuwait sei vor seiner Eroberung durch Irak keine Demokratie gewesen und werde auch nach einer Wiederherstellung der Herrschaft des Emirats keine sein.

Die USA könnten einen Sturz des irakischen Staatschefs Saddam Hussein auch nicht damit rechtfertigen, daß die irakischen Soldaten in Kuwait Menschen umgebracht, gefoltert oder vergewaltigt hätten, schrieb Nixon.

ON TO REXEL NIA MNOU MUŽŮ A TAD DO AVA...
2914 m vysokého úrčahu Gran Sasso sjele papež v modré kombinéze celkem šestkrát. sVyzaroval z něj obrovská radost i krásy a klidu COPAK ASI ŠTALO VÁPONO SJEŤI? hor. Ještě ředitel místní lyžařské školy Gemmaro di Stefano. Papež prodává šest osob z jeho sekretariátu a osobní ochrány.

In den USA lebt jeder 235. Bewohner hinter Gittern

WASHINGTON, 7. Januar (epd). In den USA verbüßen prozentual mehr Menschen eine Haftstrafe als in allen anderen Ländern der Welt. Wie die unabhängige Forschungsgruppe „Sentencing Project“ in der vergangenen Woche in Washington mitteilte, lebt derzeit jeder 235. Bewohner der USA hinter Gittern. Insgesamt sind über eine Million Männer und Frauen im Gefängnis. 38 Prozent der Häftlinge sind Schwarze, obwohl ihr Anteil an der Bevölkerung nur zwölf Prozent beträgt.

Die Plätze zwei bis fünf der Inhaftierungsrangliste belegen Südafrika (jeder 300. ist in Haft), die Sowjetunion (jeder 373.), Ungarn (jeder 510.) und Malaysia (jeder 797.). Vergleichsweise wenig Häftlinge gibt es in Spanien (jeder 1316.), in der Schweiz (jeder 1370.), Australien (jeder 1389.), Italien (jeder 1687.) und Japan (jeder 2222.). Deutschland wurde nicht in die Untersuchung einbezogen.

In den USA haben sich die Inhaftierungsrate und die Zahl der Gefängnisinsassen nach Darstellung der Forschungsgruppe „Sentencing Project“ in den vergangenen zehn Jahren verdoppelt, während sich die Verbrechenrate nach Angaben des US-Justizministeriums kaum veränderte.

KDYBY V ČSFR POZAVÍRALI BOLŠEVIKY, MOHLA BY NA I. MÍSTĚ...

V Sofii na přiděl

SOFIA: Od 1. února 1991 budou moci obyvatelé bulharského hlavního města nakupovat 20 druhů základních potravin a prací prostředky za státem dotované ceny pouze ve vyčleněných obchodech a na základě předložení spotřebitelského průkazu, který jim do té doby bude vydán. Rozhodla o tom sofijská městská rada.

Papež na sjezdovce

Přestávky mezi vánočními sňdky a Novým rokem využil ke sportovním aktivitám i papež Jan Pavel II. V pátek strávil několik hodin na sjezdovce, kterou speciálně pro něho připravili členové Horácké služby v Campo

Vážený spoluobčané, bývaly doby, kdy mohl prezident na Nový rok přečíst týž projev, který četl před rokem, a nikdo by nic nepoznal. Ty doby našelš pomínuly. Do našeho života se vrátil čas, vrátila se do něho historie. Pochmurná obloha nudy a umrtvujícího nedění se protrhla a my jen žasneme, jakou paletu možností má vskutku svobodné politické nebe a jak nás dokáže vždy znovu překvapovat v dobrém i špatném slova smyslu.

Dovolte mi promluvit nejprve o všech špatných překvapeních, která nám minulý rok přinesl. Především se ukázalo, že dědictví minulých desetiletí, s nímž se musíme vyrovnávat, je horší, než jsme v radostné atmosféře prvních svobodných týdnů tušili a mohli tušit. Denně se vyjevují nové problémy a denně se ukazuje, jak jsou navzájem propojeny, jak zdlouhavé je jejich řešení a jak těžko se hledá nejlepší pořadí, v němž by se měly řešit.

Věděli jsme, že dům, který jsme zdědili, není v dobrém stavu: omítka tu a tam opadávala, střecha vypadala dost podezřele, měli jsme pochybnosti o leccems další. Po roce průzkumných prací šokování zjišťujeme, že veškeré potrubí je zrezivělé, trámy jsou shnilé, elektrika je v havarijním stavu a rekonstrukce, kterou jsme si naplánovali a na kterou jsme se těšili, bude trvat déle a bude nás stát podstatně víc, než jsme si zprvu mysleli.

Zjišťujeme, že to, co se nám před rokem jevílo jen jako zanedbaný dům, je v podstatě rutina. Není to radostné zjištění a není divu, že jsme z něho všichni dost rozmrzení a zklamání. Mnoho občanů si klade otázku, proč se tak málo daří zúčtovat s minulostí, rehabilitovat všechny její oběti, napravit všechny spáchané křivdy a spravedlivě potrestat jejich viníky. Mnoho lidí se ptá, jak je možné, že pansivo minulého režimu, které se obohatilo na úkor společnosti, je stále ještě panstvem, a jak je možné, že se tak úspěšně zabydluje v nových podmínkách. Mnoho občanů je podiveno nad tím, že se o rozsáhlé transformaci naší celé ekonomiky stále jen mluví, a že ve svém každodenním životě přitom nespátávají jakékoliv změny k lepšímu. Lidé jsou nervózní z toho, že jedině, co jim zatím plánovaná reforma přináší, je zdražování a hrozba ztráty sociálních jistot, včetně ztráty zaměstnání. Všichni jsme zneklidněni povážlivým vzrůstem kriminality. Naděje na lepší budoucnost je stále zřetelnější prorůstána nitkami pocitu právě opačného: totiž strachu z budoucnosti.

V atmosféře obecné netrpělivosti, nervozity, zklamání a pochybností se rodí a do našeho veřejného života vkrádají prvky nevráživosti, podezřívavosti, nedůvěry, vzájemného osočování: svoboda překvapivě otevřela dveře projevům našich nejrozmanitějších špatných vlastností a ukázala hloubku mravního úpadku, který postihl naše duše. Monolitního, viditelného a všemi snadno rozpoznatelného nepřítele jsme porazili a hledáme teď — hnání svou nespokojeností a potřebou najít živoucího viníka — nepřítele jeden v druhém. Jeden druhý se cítíme být zklamáni nebo dokonce podvedeni. Před rokem nás všechny spojovala radost z toho, že jsme prolomili mříže totality a osvobodili se, dnes jsme všichni trochu zneurotizováni tíhou svobody. Naše společnost je stále ještě v jakémsi šoku. Dalo se předvídat, že tento šok přijde, někdo jsme však nepředvídal, že bude tak hluboký. Starý systém se zhroutil, nový není dosud vybudován a náš společenský život je poznamenán podvědomou nejistotou, zda vůbec víme, jaký systém chceme budovat, jakým způsobem ho máme budovat a zda ho vůbec umíme budovat.

Dosavadní systém se zhroutil nejen u nás, ale v celém bývalém sovětském bloku, a spolu s ním se hroutl i dosavadní systém našich zahraničněekonomických vazeb, takže i kdybychom chtěli udržovat dál při životě dosavadní veskrze neúspěšný centralistický hospodářský systém, nemohl bychom ho udržet prostě proto, že už zmizelo samo prostředí, v němž by mohl přežívat a v němž jedině byl myslitelný.

Dovolte mi, abych se na závěr pokusil shrnout a aspoň přibližně časově ohraničit základní úkoly, které před námi v tomto roce stojí.

Zajisté neřekám nic nového, když oznamuji, že nás čekají těžké doby. Nejtěžší bude zřejmě rok, který dnes začíná. Za nejdůležitější považuji, abychom v nadcházejících zkouškách, byť by byly jakkoli tvrdé, neztratili naději. Kdybychom ji ztratili, ztratily by tyto zkoušky v našich očích jakýkoli smysl. Nebyly by to pak zkoušky, bylo by to pouhé strádání. Pevně věřím, že v těchto zkouškách obstojíme. Přeji si, abychom v nich obstáli co nejlépe. A to právě záleží na míře naděje, jakou si dokážeme uchovat ve svých duších. Žádám vás proto všechny, abyste tuto naději v sobě i kolem sebe sřežili jako oko v hlavě.

Uvědomte si, prosím, že špatného domácího jsme už odstranili, a jakkoli je tento dům po dlouhých letech jeho vlády zruinovaný, je to teď už dům náš a jen na nás záleží, co z něho uděláme. Žádám vás proto všechny, Čechy, Slováky, i příslušníky jiných národností, abyste si vážili našeho nového státu, chápali ho jako stát skutečně svůj a pamatovali na jeho celkový úspěch. První zátěžkávací zkoušku soužití národů v tomto státě jsme už prodělali a Češi i Slováci v ní obstáli. Přeji všem Slovákům, aby se jim co nejlépe dařilo budovat svoji svébytnou a hospodářsky samostatnou republiku. Věřím, že to bude republika lásky a hrdoosti pro všechny její občany. Totéž přeji všem Čechům. Věřím, že jejich republika bude republikou moudrosti a tolerance pro všechny její občany. Všem krajanům, Čechům a Slovákům žijícím v cizině, přeji vše nejlepší, čas diaspory skončil. Ať již se vrátí domů či zůstanou v nové vlasti, budou zde vítáni, stejně jako jejich nesmírně cenné zkušenosti a podnikavost.

Obracím se na všechny, kteří svou prací vytvářejí hodnoty pro celou společnost. Po dlouhé době to budou opět hodnoty, které budou vytvářet pro sebe a své blízké, nikoli tedy pro své bičice a pro jakousi abstraktní budoucnost utopické ideologie. Vyzývám všechny z nich, kterým se rychle podaří nalézt své místo v novém hospodářském systému, aby citili s těmi, kdo takovému štěstí hned mít nebudou, a pomáhali jim podle svých možností.

Obracím se na všechny, kdo pracují na půdě, a přeji jim hodně úspěchů v jedné z nejstarších lidských činností. Přeji jim, aby si rychle znovu osvojili hrdoost hospodáře na dílo vykonané v potu tváře. Na zdaru jejich snažení budou záviset i základy spokojenosti a blahobytu nás všech.

Obracím se na všechny, kdo se rozhodli jít zatím neprošlápanou cestou soukromého podnikání, a přeji jim hodně štěstí v jejich práci. Prosím je, aby nezapomněli, že vytvořený zisk není cílem sám o sobě, nýbrž prostředkem pro další zvelebování společnosti a jejich statků a k tvorbě podmínek pro vskutku důstojný a plný lidský život.

Obracím se na žáky, studenty a všechny mladé lidi. Prosím je, aby se soustředěně zadívali ke všem obzorům, které se před nimi otevírají a o kterých se jim ještě před rokem jenom snilo. Na jejich touze po vzdělání, mravních hodnotách i na je-

ce a potřeba výstavby celnice. To je zřejmě důvod, proč naše oficiální místa dosud zachovávají zdrženlivý postoj k možnostem obnovení trati.

JEZŇVALI TAM V NEDELI NA KAFE...

• Heký dárek dostalo k Novému roku 47 000 obyvatel Andorrského knížectví, stá- tečku seřveného mezi Francií a Španělskem. Na jeho území o rozloze 457 kilometrů čtverečních bylo v úterý zahájeno vůbec první národní rozhlasové a televizní vysílání. Televizní programy budou moci obyvatelé Andorry sledovat čtyři hodiny denně.

A TAKY TO SLO...

• Heký dárek dostalo k Novému roku 47 000 obyvatel Andorrského knížectví, stá- tečku seřveného mezi Francií a Španělskem. Na jeho území o rozloze 457 kilometrů čtverečních bylo v úterý zahájeno vůbec první národní rozhlasové a televizní vysílání. Televizní programy budou moci obyvatelé Andorry sledovat čtyři hodiny denně.

• Dva vláda, lidé, se k tobě navrátili! Dnes bych na tuto větu navázal takto: »Je na tobě, lidé, abys ukázal, že návrat vlády do tvých rukou měl smysl.«

Znovu Vídeň — Bratislava?

(čtk): Obnova vídeňské elektrické dráhy, která byla postavena v roce 1897, má podporu nejen rakouské veřejnosti, ale i představitelů politického života — myšlenku podporuje i starosta Vídně Helmut Zilk. Na Slovensku vznikl v únoru letošního roku Klub pro obnovu železničního spojení Bratislava — Vídeň. Vzhledem k možnému participování Bratislavy na Expo 95, jehož cen-

• Dva vláda, lidé, se k tobě navrátili! Dnes bych na tuto větu navázal takto: »Je na tobě, lidé, abys ukázal, že návrat vlády do tvých rukou měl smysl.«

• Dva vláda, lidé, se k tobě navrátili! Dnes bych na tuto větu navázal takto: »Je na tobě, lidé, abys ukázal, že návrat vlády do tvých rukou měl smysl.«

Grandhotel Pupp v Karlových Varech oslaví letos 290. výročí založení. Stal se akciovou společností. Vyvrcholením zimní sezóny zde bude ples česko-bavorského přátelství.

Firma VW potřebuje Vaši spolupráci

Do našeho mezinárodního nákupního sdružení bychom rádi zapojili i rozvíjející se středoevropské státy, zejména tradiční firmy automobilového průmyslu ČSFR. A právě k tomu potřebujeme Vás, angažované a pružné spolupracovníky. Naše pražské zastoupení firmy Volkswagen hledá:

- kvalifikované sekretářky
- zkušené inženýry.

Kursy - mírný nárůst 3.1. 91.

(lh): Další devalvace čs. koruny znamenala i pokles kursu sledovaných západních měn. Ten se však stabilizoval a od Nového roku začíná opět mírně stoupat. Kursovní listek SBČS k dnešnímu dni má ve srovnání s předposledním dnem minulého roku tuto podobu:

Francouzský frank	5,53	(5,51)
1000 italských lir	24,99	(24,84)
Rakouský šilink	2,87	(2,85)
Německá marka	18,85	(18,89)
Švýcarský frank	22,22	(21,87)
Americký dolar	28,10	(28,70)
Anglická libra	54,49	(53,81)

Jako **sekretářka** byste měla mít několikaleté zkušenosti a ovládat slovem i písmem němčinu a angličtinu. Povedete korespondenci podle předlohy nebo podle diktátu. Budete překládat písemné podklady do češtiny, němčiny a angličtiny. Budete plánovat a organizovat termíny jednání a služební cesty. Pokud nemáte zkušenosti v práci s počítačem, můžete je u nás brzy získat.

Jako **inženýr** byste měl mít úspěšně absolvované studium se zaměřením na automo-

Volkswagen – s ročním obrátem vyšším než 65 miliard DM patří k největším automobilovým koncernům světa. Na evropském trhu je na prvním místě. Vyrábí automobily na čtyřech kontinentech, v Evropě, Latinské Americe, Africe a v Asii. Více než 250 000 pracovníků firmy VW vyrobí každý den asi 13 000 automobilů

bilovou techniku nebo na všeobecné strojírenství. Očekáváme, že budete mít praktické zkušenosti v oboru, pokud možno se zaměřením na plánování výroby a zajišťování kvality, zvláště v oborech elektrotechnika, elektronika, umělé hmoty a interiér vozidel. Musíte mít též znalosti němčiny. Po zapracování a seznámení se s kvalitativními požadavky společnosti VW budete spolu s ostatními spolupracovníky zajišťovat možnosti dodávek u subdodavatelů automobi-

VW, Audi a Seat.

Volkswagen – vyrobil 20 milionů „Brouků“ a model Golf je s přibližně 12 miliony vyrobených kusů na nejlepší cestě na tento úspěch navázat.

Volkswagen – je v automobilovém průmyslu největším evropským odběratelem investičních celků a automobilových součástí.

lového průmyslu v ČSFR a rozvíjet styky s těmito podniky.

Potřebujeme Vás jako členy našeho týmu, jako partnery s odbornou kvalifikací a vlastní iniciativou – pružné a mobilní.

Máte-li zájem o převzetí perspektivních úloh v naší kanceláři v Praze, napište nám. Těšíme se na Vaši nabídku.

Volkswagen AG
Poštovní příhrádka 1107
Praha 1

Stop národnímu měnám
(čtk): Federální ministerstvo financí a SBČS sdělují, že v souvislosti se změnou platebních dohod s členskými státy RVHP, Albánie a KLDR mohou být čs. občané vyřazováni při cestě do těchto států pouze devizovými prostředky v náhotové a volně směnitelné měně. Státní banka proto zastavila dnem 31. 12. 1990 prodej platebních prostředků v měnách: ruble, leva, tugriky, zloté, lele, pesy, dongy, vony, leky a cestovní šeky Národní banky Jugoslávie.

Od 14. jedna budou pobocky čs. bank a pověřené směnatny prodávat na soukromé cesty i do těchto států devizové prostředky do proit hodnoty 2000 Kčs. Zakoupené a naspořené devizové prostředky v uvedených nekonvertibilních měnách budou pověřené směnatny nakupovat zpět od čs. občanů nejpozději do 31. 1. 1991. Výjimkou zůstávají cesty do Madřska, pro které mohou čs. občané i nadále nakupovat forinty.

TAK A NE JINAK!

Vyšší úmrtnost

(čtk): V průběhu roku 1990 se v České republice rodilo méně dětí než v roce 1989, kdy se narodilo 128 356 dětí. Předpokládá se proto další snížení natality (porodnosti) o 0,2 promile na hodnotu 12,2. Konstatuje to v předběžné statistické zprávě o zdravotnictví ČR za rok 1990 Ústav zdravotnických informací a statistiky v Praze. Podle jeho zjištění je natalita v ČR od roku 1988 stále nižší než 13 promile a nyní to již bude pokles o celé jedno promile proti roku 1985. V roce 1990 došlo k poklesu potratov-

losti, která však ve srovnání s rokem 1988, kdy bylo zaznamenáno 99 452 potratů (tj. 74,2 potratu na 100 živě narozených dětí), je o 21 procent vyšší (v roce 1988 byl novelizován zákon o umělém přerušování těhotenství). »Odhadujeme mírné zvýšení úmrtnosti proti loňsku o 0,1 promile na 12,4 promile (tj. okolo 130 000 zemřelých). Tím bude přirozený přírůstek obyvatel v roce 1990 poprvé v celé ČR záporný – 0,2 promile,« píše se dále ve zprávě ÚZIS. Neveselé zjištění se týká i dětské úmrtnosti, která se jak v novorozeneckém, tak v kojeneckém věku letos zvyšuje o 0,8 a 0,5 promile.

SOUTĚŽÍ S DRAFOU O POSLEDNÍ MÍSTO!

Kňour César, 160kilogramový mazlíček Josefa Fialy ze Strachotína, oslavil své desáté narozeniny. Ke svému ochránci se dostal jako roční vepř, když byla zaplavována Mušouská nádrž vodou. Zpočátku dopravní svého pána při pochůzkách po vesnici a okolí, ale teď už je jen ve výběhu. Má prý velkou slabost pro pivo, speciálně dvandciku Zlatý bažant, ale tu si dopřává pouze jednou do roka, ve výroční den seznámení se svým člověčím přítelem.

MISE DO SRDCE POUŠTĚ

RIJÁD: Československý ministr zahraničních věcí J. Dienstbier včera přijel do saúdskoarabského hlavního města Rijádu a zahájil tak cestu do tří zemí Arabského poloostrova — Saúdské Arábie, Ománu a Spojených arabských emirátů. Účelem této vůbec první návštěvy na úrovni ministrů v dějinách obou zemí je podle slov náměstka ministra zahraničí M. Palouše předat králi Fahdovi poselství prezidenta V. Havla, podepsat protokol o navázání diplomatických styků a projednat možnosti ekonomické spolupráce.

J. Dienstbiera doprovázejí poradci prezidenta ČSFR R. Wagner a A. Vondra, náměstek ministra zahraničního obchodu L. Marták, náčelník Hlavní správy pozemních vojsk ČSA generál J. Vincenc a ředitelé československých bank a některých podniků zahraničního obchodu. »Je to klíčová návštěva, pokud jde o vztahy Československa s islámskými zeměmi,« řekl

M. Palouš. Právě Rijád by se totiž měl stát centrem spolupráce Československa s arabskými státy kolem Perského zálivu. Význam cesty se odráží i v poselství králi Fahdovi, které především usiluje o vybudování mostu mezi zemí, která je srdcem a baštou islámu, a státem, který leží ve středu převážně křesťanské Evropy.

Konkrétním výsledkem odpoledního jednání ministra Dienstbiera a jeho saúdskoarabským protějškem S. Ibn Fajsaalem je, že v nejbližších dnech vyšle Československo do Rijádu styčného úředníka, který bude požívat diplomatickou imunitu a řešit všechny otázky styků mezi oběma zeměmi. Píse diplomatické styky dosud Saúdské Arábie navázat nemůže, protože je nemá kryté ve svém rozpočtu. Co se půljičky týče, nemůže jí vláda v současnosti vzhledem k lokální krizi poskytnout, je však ochotna dát potřebné záruky místním bankám.

Odjel bez pozdravu

(čtk): Neuvěřitelným způsobem přišla v neděli 25letá žena z Plzně o osobní vůz Peugeot 205, který měla zapůjčený pro soukromou potřebu od německé firmy Koch. Vozidlo stálo před jejím bytem v Plzni zaparkované v řadě aut tak nešťastně, že s ním nezkoušená řidička nedokázala odjet. Přispěchal jí na pomoc náhodný svědek, neznámý muž asi ve věku 50 let. S prohlášením si hravě poradil a subtilního peugeotu snadno vysvobodil. Patrně však s auty podobné značky nemá víc zkušeností a tak se mu ho nepodařilo zastavit. Anž se rozloučil, odjel neznámý kam i s uloženými oděvy a kosmetikou v ceně přes 7000 Kčs a s hotovostí 200 marek a 7500 Kčs.

a obchodu nejméně tisíc nových pracovních příležitostí. Bavorský svaz maloobchodníků počítá ve své výroční zprávě rovněž i pro léta příští s lavinou zákazníků z nejbližší NDR do pohraničních měst a obcí v sousedství Saska a Durynska. I kdyby se tak snad třeba i nakonec nestalo, již teď si mohou mnout ruce spokojenosti: Informační středisko bavorského průmyslu v podkladu pro zemský parlament v Mnichově oficiálně sdělilo, že během deseti měsíců od listopadu 1989 obchodní obrát v pohraničních okresech stoupl nejméně o čtyřicet procent. A to ještě zaostal za střediskem tradičních veletrhů, Hannoverem — tedy statistiky dokonce hovoří o šedesátiprocentním nárůstu.

»Hlase« východních Němců způsobí situaci, kterou v SRN znají jen z poválečných dokumentárních filmů pro pamětníky: prázdné pulky u některých druhů zboží. Spotřební elektronika, především tu-ří věže a barevné televizory pod tisíc marek, ledničky a pračky občas i teď ještě nelze vždy na skladě.

Vnitroněmecký pohyb

Starosta Jürgen Silk to sčítal na uterzení svých slov během tří vět do televize kamery hned dvakrát: více než rok po otevření meziněmeckých hranic a dva měsíce po sjednocení se nachází severohesenská město Kirschwege i nadále v jakémsi výlučném stavu. Důvod spočívá podle starostova tvrzení v neutechajícím proudu návštěvníků z bývalé NDR, konkrétně ze sousedního Durynska.

Třežbe od prvního červencového dne, rynekas. V jakosti si v ničem nezadala s obkdy vstoupila v platnost meziněmecká mě- výklym standardem firmy Ritter, avšak nová unie, mubou obyvatelé ex-NDR naku- v názvu se vyskytovalo označení jedné nové povat, řekněme v Drážďanech, plus minus spolkové země na východě Německa — Du- stejné zboží za stejné ceny v »domácích« ryneku. A tak propadla. Stačilo však jen samoobsluhách a v obchodních domech ja- nasadit originální obal Ritteru pro nezmě- ko v Hamburku, vytrvale proudí zástupy něnou čokoládu a úspěch se dostavil oka- nic nezměnilo. Psychologové si lámou hlavu nad tím, jak někdy až komicky obya- východ od čtyřicetileté hranice, rozdávající telé pěti nových spolkových zemí upřed- nostňují západní výrobky. Kupříkladu firma na nákupy. Jedinateli Obchodní a průmyslové na výrobu čokolády Ritter v Norimberku komory v hesenské Fuldě Heinz Heimel vrhla na trh ve spolupráci s Durynskými se domnívá, že zásluhou nepolevujícího při- čokoládovými ve »východním« Suhlu nový livu zákazníkům vzniklo během uplynulých druh oříškové čokolády s označením »Du-

12 měsíců jen ve městě a okolí v službách

Pohyb cen ropy

NEW YORK: Světové ceny ropy v pondělí citelně vzrostly s tím, jak se zvyšuje napětí s blížícím se 15. lednem, který je termínem OSN pro Irák, aby dobrovolně stáhl své jednotky z Kuvajtu. Americká ropa West Texas Intermediate (WTI) s dodací lhůtou v únoru se prodávala poslední den roku za 28,44 dolaru za barel (159 litrů). Za jediný den vzrostla cena WTI o 87 centů. Na evropském trhu zdražila severomořská ropa Brent o 85 centů, na 28,4 dolaru za barel, a dubajská lehká ropa, která je hlavním vývozním artiklem Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC), zdražila o dolar, na 24,65 dolaru. Letošní ceny budou záviset především právě na vývoji situace kolem Irákem okupovaného Kuvajtu. V případě mírového urovnání situace odborníci očekávají pokles cen na úroveň mezi 20 až 25 dolary za barel. Naopak všeobecný konflikt by je mohl »vytočit« ještě podstatně více než byl říjnový rekord -- až na 60 a více dolarů za barel.

Svědék téměř stoletý

(fp): S koncem roku, v němž dovršil svou šestadevadesátku, odešel dr. Karel Steinbach, lékař a přítel Karla Čapka, kamarád F. Peroutky, J. Firta a J. Masaryka. Z rodného Střebseka u Příbrami vedla jeho cesta přes vinohradské gymnázium, divadelní ochotníčnicku a univerzitní studia na bojiště první světové války, odtamtud do důvěrné blízkosti významných kulturních a politických činitelů první republiky a přes dvojitou emigraci do New Yorku, kde ještě v devadesátí pět letěch vykonával svou lékařskou praxi a objížděl přednáškovou turné po Spojených státech. Zde poskytl své vzpomínky pro nedávno vydanou autobiografickou knihu Svědek téměř stoletý. Chtěl se vrátit do své vlasti a pozdravit všechna milovaná místa i těch několik pamětníků ze své generace. Zdravotní stav už mu to neumožnil. Dr. Karel Steinbach zemřel v New Yorku 31. 12. 1990.

• Novými členy Rady bezpečnosti OSN jsou od 1. ledna 1991 Ekvádor, Indie, Rakousko a Zimbabwe. Tato pětice nahradí Etiopii, Finsko, Kanadu, Kolumbiu a Malajsiu.

Léčba za ropu

(čtk): Z balneologického komplexu Státních léčebných lázní Karlovy Vary se včerejším dnem osamostatnila sanatoria Imperial a Thermal. Nadále budou hospodařit jako samostatné podniky manažerského typu se zaměřením na klientelu ze zemí s konvertibilní měnou. Výjimku tvoří sanatorium Imperial, v němž si letos upovul své zdraví kolem 2000 sovětských turistů z Tumeně, kteří výměnou za svůj pobyt poskytnou ČSFR tolik potřebnou ropu.

Třetina za pět tisíc marek

(čtk): Přestože dosud není přesně známo, kolik finančních prostředků vynaložil loni zahraniční stálec za ulovenou zvěř v honitbách jihočeských státních lesů, lze odhadnout, že tato částka se pohybuje okolo pěti milionů korun ve frankocencích. Lovci ponejvíce z Rakouska a Německa, dále Belgie, Francie, Španělska a Velké Británie stříleli na zátřadí plánu chovu a lovu dále jeleny, dahky, srnce, muflony i čer-

BEETHOVENŮV ČESKÝ PŘÍTEL VINCENC HOUŠKA

Po odchodu z rodného Bonnu usadil se mladý Ludwig van Beethoven natrvalo ve Vídni. Jako vřeborný hudebník, klavírista, hudební pedagog a skladatel prosadil se záhy v tamních hudebních salónech a pronikl i do vyšších společenských kruhů. Seznámil se s hudebními aristokraty a měšťany a spřátelil se s početnými domácími i cizími hudebníky, mezi nimiž byla řada muzikantů z našich zemí. Mnozí hráli významnou úlohu ve vídeňském hudebním životě, jako například Jan Nepomuk Emanuel Doležálek, skladatel a organizátor hudebních vystoupení, František Kramář-Krommer, dvorní skladatel, Jan Václav Hugo Voříšek, dvorní varhaník, Antonín Vranický, kapelník knížete Lobkoviců, a jeho bratr Pavel, ředitel orchestru dvorních divadel a další.

K nim patřil i Vincenc Houška (1766 až 1840), znamenitý violoncellista, hráč na baryton, dirigent, organizátor hudebních vystoupení a skladatel, jeden ze spoluzakladatelů vídeňské Gesellschaft der Musikfreunde (Společnosti přátel hudby). Jeho jméno — v rakouské metropoli komolené a upravované na Hauschka, Hauska, Hou-schka — dnes už hudebním laikům nic neříká, odborníkům jen málo, a péče to bylo jméno, jež koncem 18. a v první polovině 19. století ve Vídni mnoho znamenalo. Houška se narodil před 225 lety, 21. ledna 1766 na Stříbrsku, kde jeho otec Tadeáš působil jako učitel a varhaník. Po studiu na gymnáziu v Praze a rozvíjení hudebního vzdělání u Josefa Ferdinanda Segera působil mladý Vincenc v kapele hraběte Jana Josefa Thuna a veřejně vystupoval v Nostitzském Národním (dnes Stavovském) divadle, na Strahově, v Karlových Varech, Drážďanech a jinde.

Roku 1792, stejně jako Beethoven, odebral se Houška do Vídně, kde si první rok vydělával na živobytí jako úředník, v druhém byl jmenován účetním radou c. k. úřední rodových statků. Jako violoncellista se prosazoval ve vídeňských hudebních salónech i na veřejných vystoupeních, při nichž mnohdy uváděl vlastní skladby. Seznamoval se s předními rakouskými i cizími hudebníky, ještě v devadesátých letech s Josephem Haydnem a Ludwigem van Beethovenem.

V Hudební ročence pro Vídeň a Prahu byla o něm už roku 1796 uveřejněna tato zmínka: »Houška, u c. k. Kramářské pokladny, je jedním z našich nejlepších violoncellistů. Účastní se nejpřednějších akademii nejen jako doprovod, ale zejména jako koncertní sólista. Hraje na tomto nástroji zručně a prociťně.« V článku O stavu hudby v Čechách, který o čtyři roky později zveřejnil pražský pedagog, jeden z prvních Mozartových životopisec František Xaver Němeček, byl označen, spolu s krajanem Antonínem Kraftem jako »nejlepší vídeňský violoncellista«. Ovládl též hru na tehdy módní smyčcový nástroj baryton, nazývaný též viola di bordone, oblíbený Marji Terezii, druhou manželkou císaře Františka I., a koncertoval často u dvora. Zúčastnil se například vystoupení v císařském sídle v Persenbeugu, kde jeho spoluhráči v kvintetu byli císař, kníže Metternich, hrabě Vrba, polní maršál J. Kučera a kapelník a skladatel Joseph von Eybler.

Roku 1813 byla ve Vídni založena již zmíněná Společnost přátel hudby, která si vytkla za cíl zřízení konzervatoře, propagaci děl klasických autorů, vypisování hudebních soutěží, vydávání hudební vědeckého časopisu, založení veřejné hudební knihovny a podporování významných hudebních umělců. Většinu těchto úkolů se Společnost, dodnes existující, zhostila se zdarem. Zpočátku byl Houška členem přípravného, potom řídicího výboru, ředitelství, a v letech 1815—1827 působil jako dirigent koncertů a organizátor »malých koncertů« či »večerních zábav« Společnosti a navíc jako její účetní a pokladník, později inspektor a předseda výboru konzervatoře.

V prvních letech existence Společnosti zintenzivněl Houškův styk s Beethovenem,

jehož díla, zejména symfonie a předehry, byla téměř pravidelně uváděna na jejich koncertech a řízena Houškou. Krátce po založení Společnosti uvažovalo ředitelství o zadání velkého sborového díla některému z předních vídeňských skladatelů. Jeden z členů byl pověřen, aby se obrátil na varhaníka a skladatele, vamburského rodáka působícího ve Vídni, J. V. H. Voříška. Ten však nabídku skromně odmítl a navrhl, aby Společnost vyzvala Beethovena. Jednáním pak byl pověřen Houška, který docílil toho, že Beethoven na nabídku přistoupil. Skladatel však musel čekat pět let, než básník, redaktor a spisovatel Josef K. Bernard, rodák z Hořetic u Žatce, dokončil libreto oratoria s názvem Vítězství kříže.

Text oratoria pojednával o boji římského císaře Konstantina I. Velikého se vzdo-

Violoncellista, dirigent a skladatel Vincenc Houška (1766—1840). Foto: ARCHIV

ročisařem Markem Aureliem Valeriem Maxentiem, kterého Konstantin v bitvě, podle křesťanské legendy vybojované »ve znamení kříže« na Mulvijském mostě u Říma roku 312 porazil, a o konečném vítězství křesťanství. Podle pověsti se zjevil Konstantinovi před bojem na nebi ohnivý kříž s nápisem V tomto znamení zvítězíš. Konstantin pochopil význam křesťanství pro upevnění státní moci a zařadil je mezi povolená náboženství. Po smrti byl kanonizován.

K hotovému textu oratoria měl Beethoven řadu výhrad; uvědomoval si, že jej nebude moci využít bez značných úprav jako podkladu pro zhudebnění. Znovu a znovu pročítal text, uvažoval o úpravách, škrtech, odkládal jej a opět se k němu vrátil, aby splnil závazek vůči Společnosti. Ta se obrnila trpělivostí a čekala, že skladatel dilo přeče jen jednou dokončí. Žel, očekávání se nespěnilo, neboť hudebník zemřel dříve, než bylo libreto přepracováno.

Mnohé z podrobností o této záležitosti, táhnoucí se téměř devět let, dovidáme se

z Beethovenových konverzačních sešitů a zejména z dopisů Houškoví, svědčících o prohlubujícím se přátelství obou hudebníků. V prvních dopisech oslovoval písatel adresáta formálně, zdvořile, »p. V. Houška«, »Vážený a milý příteli«, »Můj milý H.«, v dalších vesele až rozpustile: »Milý Houško, Houškrle«, »Nejlepší první člene Sdružení nepřátel hudby v rakouském císařském státě«, a podepisoval je »Tvůj přítel« a »Tvůj opravdový přítel«.

V humorně laděném dopise psaném v Badeně 23. září 1824, ve kterém adresátu střídavě tykal a vykal, Beethoven napsal:

»Vážený a milý příteli!

Oznamuji Ti, že Bernardovo oratorium napíši, jakmile se vrátím do města //Vidně// a současně Tě prosím, abys panu von Bernardovi dal vyplatit honorář. O tom dalším, co potřebujeme a co pokládáme za nutné, promluvíme si ve městě. Zatím Tě zdravím jako velkomočného intendantu všech pěveckých a bruchových spolků, jako c. k. generála Violoncella, c. k. inspicienta všech c. k. honů...

Peř! Vám to i ono — cokoliv nejlepší si vyberete. Aby nedošlo k omylu, ohlašujeme, že bernardské oratorium Vítězství kříže zcela určitě zhudebníme a co nejdříve dokončíme, což stvrzujeme naším podpisem a pečeti...

Váš u Kristu a Apollu

Beethoven.

Houška si skladatele velice vážil, sledoval pozorně jeho tvůrčí činnost, navštěvoval jej a vypůjčoval si od něho partituru a party jeho skladeb k uvedení na koncertech.

Vedle korespondence neméně závažným pramenem k poznání přátelského vztahu obou muzikantů jsou Beethovenovy konverzační sešity. Vyplývá z nich, že jedním z častých návštěvníků v době jeho hluchoty byl právě Houška. Hlavním námětem písemných »rozhovorů« byla hudba, vídeňský hudební a divadelní život a Beethovenova tvorba. Bavili se však také o Houškových cestách do Čech, návštěvách Karlových Varů, Mariánských Lázní, o víně a jiných věcech.

Pro Houšku napsal Beethoven humorný trojhlasý kánon Prosim Tě, napíši mi stupnici Es dur, a připsal věnování »nejvznešenějšímu panu Houškoví — jeho sluha L. v. B.« a neméně žertovnou dvojitou fugu jsem připraven.

Od poloviny dvacátých let působil Houška jako ředitel konzervatoře, v posledním roce činnosti jako člen ředitelství. Roku 1834 se vzdal všech funkcí a tím rokem také mizí z vídeňského veřejného hudebního života. Zemřel 13. září 1840 ve věku čtyřlasedmdesáti let v Hietzingu, tehdy samostatné předměstské obci Vídně, dnes XIII. obvodu rakouského hlavního města.

Vincenc Houška je dnes hodnocen jako virtuózní violoncellista, proslulý technickou jistotou, pohotovostí a tónovou pevností. Zasloužil se nemalou měrou o vznik a zdar vídeňské Společnosti přátel hudby a její konzervatoře a hudební dění Vídně vůbec. Jeho díla jsou poplatná vzorům doby, tvorbě klasicistního období. Vyznačují se sice virtuózními party violoncella, využitím výborných znalostí technických možností nástroje, v mnohých skladbách však jen průměrnou melodickou nápaditostí. Ve srovnání s vrstevníky není jeho hudební odkaz valký: zahrnuje přes šedesát orchestrálních, komorních a vokálních děl, jež se většinou dochovala v rukopisech a opisech, tiskem bylo vydáno asi čtrnáct skladeb, dnes vesměs neprovozovaných.

K doplnění tohoto shrnujícího hodnocení lze už jen stručně připojit několik podružně konstatování, vyjádřená většinou beethovenových badatelů, lexikografů a spisovatelů a také vyplývající z obsahu této studie, že Vincenc Houška byl obětavým a upřímným přítelem hudebního velikána Ludwiga van Beethovena.

Za okradání výpověď

← TAKHLÉ VSUDE, IVE VLADĚ!

Když asi v polovině září v roce 1990 otevřela v renovovaném statku na návsi v Municích nedaleko Hluboké nad Vltavou českoamerická firma 21st Century Enterprises, Inc., svou první krčmu, bar a grill, málokdo asi tušil, že se v oblasti jihočeského pohostinství a turistických služeb zrodila hvězda první velikosti.

Firma postupuje podle systematického plánu a realizuje jej tak rychle, že je to na naše poměry takřka neuvěřitelné. Už k 1. květnu letošního roku nabídne svým zákazníkům v Českých Budějovicích minimálně 60 lůžek, a v dalších oblastech jižních Čech dalších více než 200 lůžek. V závěru loňského roku otevřela v Českých Budějovicích italskou restaurační bar pro 140 hostů, což stihla za necelých pět týdnů úplnou rekonstrukcí někdejší závodní jídelny v budově ČSAD, a za stejnou dobu výrazně rozšířila i kuchyňské a sociální zázemí své provozovny v Municích.

O dalších záměrech nás informoval generální manažer firmy Ing. J. Vágner. «Od děkanského dřadu v Českém Krumlově jsme si na 21 let pronajali v Zátóni někdejší farní areál včetně hospodářských budov, který od základu přestavujeme. Budeme tu mít hotelový provoz s 50 lůžky, restauraci a vinárnu. Pro letní období postavíme v bývalé farní zahradě velmi pěkné bungalovy. Celý objekt bude mít vlastní čistírnu odpadních vod a od hlavní silnice k němu povede nová asfaltka. Zátón s jedním z nejstarších gotických kostelů na jihu Čech jsme vybrali proto, že leží na turisticky frekventované trase z Českého Krumlova do Rožmberka. Naši lidé dále přestavují hospodářské budovy Loučkého mlýna nedaleko Vodňan, který je mimořádně v provozu. Budeme tu mít 52 lůžek a velký Kemp. Na náměstí v Jindřichově Hradci rekonstruujeme jeden z domů, kde zřídíme penzion s 18 lůžky. Podávat se tu bude pouze snídaně. A konečně poblíž Strakonice dáváme do pořádku velký statek, kde nabídneme turistům něco mezi hotelem a penzionem. Hosté tu budou mít k dispozici tenisové kurty a jezdecké koně. To vše bychom rádi stihli do letošního 1. května,» říká s jistotou v hlase Ing. J. Vágner.

Během ledna začne firma 21st Century Enterprises, Inc., s rekonstrukcí a asanační zámku v Nové Včelnici na Jindřichovské. Za pouhé dva roky v něm vybuduje luxusní hotel s bazénem, fitnesscentrem a dalšími možnostmi pro aktivní odpočinek. Opravdu mimořádný úkol na sebe vzala firma přímo v Českých Budějovicích. Od ČSD si totiž pronajala veškerá restaurační zařízení na hlavním nádraží, která postupně od základu přebuduje. Na přechodnou dobu se postará o náhradní občerstvení pro cestující. «Chceme tu zříditi takové nádražní restaurační zařízení, aby bylo vzorem pro celou republiku. V žádném případě nestřípíme, aby bylo jako dosud shromaždištěm místního podsvětí,» dodává Ing. J. Vágner.

K tomu je třeba poznamenat, že českoamerická firma 21st Century Enterprises, Inc. zavedla ve svých restauračních provozech znovu místa placených vyhazovačů, kteří přísně dbají na pořádek. Všichni zaměstnanci firmy jsou lépe placeni než v podobných oborech jinde, ale ve smlouvě mají, že za okradání hostů, firmy či poškozování dobrého jména firmy následuje hodinová výpověď. «V Municích jsme museli tuto zásadu už několikrát uplatnit. Jinak to nejde. Do budoucna počítáme s mladými, ještě nezkaženými číšníky, servírkami i kuchaři,» říká závěrem Ing. J. Vágner.

Zbude také něco na nás?

Od ostatních zákazníků je snadno poznáte. Jsou vždy velice dobře oblečení. Dámy mají většinou černé minisukně, vysoké kozačky, krátké kožičky nebo kožené bundy a jsou přepečlivě nalícené. Páni přijdou většinou v dřínových oblecích nebo výstavních kožených bundách. Typickým znakem jsou i vysoké kožené boty. Ale i kdyby nevynikali pro nás netypickou perfektní konfekcí, poznáte je stejně — podle nákupních košíků. Málokdo z nás totiž i přes nákupní horečku kupuje deset kelímků pomazánkového másla, dvacet kilogramů a více cukru, 150 lízátek nebo deset ovocných sirupů. Pro své nákupy vyhledávají většinou samoobsluhy, a nevím jak kde, ale u nás v Jablonci zásadně nemluví. V krámě jsou zkrátka hluchoněmí, neboť velmi dobře vědí, že v jabloneckém okrese platí příkaz omezeného prodeje potravin pro cizí státní příslušníky. Rozpovídají se vždy až před obchodem, když se celá rodinka sejde a hodnotí v kruhu rodinném nebo i s přihlížejícími krajaný míru své úspěšnosti. Kdo si nechal něco vzít u pokladny z košíku, ztrácí zřejmě body. Pak se dá všechno do velké nákupní tašky a jede se do dalšího krámu.

Naši severní sousedé mají perfektně zmapované všechny samoobsluhy od Harrachova až po Mladou Boleslav, která je jejich oblíbenou cílovou stanicí. Stačí, když několikrát zastaví, jdou každý «sólo» nakoupit i omezené množství potravin a napanáá auto z černobílými čísly se jen velmi těžce sunou po horských silnicích zpět domů. Zpátky k nám pojedou zkrátka lehounce jako vítr. A naši lidé, když se vracejí po třetí hodině z práce, jen kroutí hlavou nad poloprázdnými regály.

Aby bylo jasno, nikdy mně moc nevadilo, když si u nás někdo něco koupil, bylo-li to levnější nebo lepší. Razím zásadu, že si máme navzájem pomáhat, a jsem ochotna se o svoji porci rozdělit s hladovějícím. Tihle lidé však hlídají nemají. Svoji aroganci a neomalenosti nám naopak často dávají najevo svoji nadřazenost. V zásobování působí neuvěřitelné potíže i přes všechna existující opatření a omezení.

A lidem v pohraničí, kteří těmito nájezdy trpí nejvíce, zatím stále nikdo neřekl nic konkrétního, jak se bude nájezdům polských «turistů» čelit po Novém roce, jaká se udělají opatření, aby na ně v obchodech také něco zbylo.

Na dlouhé lokty

(čre): Až v polovině devadesátých let bude litvínovská chemička schopna vyrábět větší množství bezolovnatého benzínu. S jeho produkcí zde začali sice již před dvěma roky, ale např. loni vyrobili litvínovští pouze 11 tisíc tun, což je minimální množství. S vyšším podílem bezolovnatého produktu lze počítat až po zásadní úpravě technologie a rozšíření kapacit, zejména reformovacích jednotek. Navíc k tomu přistupuje zásadní podmínka: dodatečné dodávky základní suroviny — ropy.

▲ V noci na sobotu 29. 12. na hraničním přechodu Cínovec dva občané ČSFR při výjezdu osobním autem do SRN zatajili před celním odbavením 1319 skleněných figurek v hodnotě 140 tisíc korun. Jsou stíháni pro trestný čin porušování předpisů v oběhu zboží ve styku s cizinou.

Prodáno 60 lokomotiv

(KS): Atraktivní obchodní kontrakt na dodávku elektrických lokomotiv podepsali v minulých dnech představitelé akciové společnosti Skodaexport Praha a ministerstvem dopravy SSSR a moskevským Mašinoexportem. Znamená, že v roce 1992 Skodaexport dodá do Sovětského svazu 70 desát elektrických lokomotiv typu ČS 7 (82 E) z pižeňské Skodovky. Platební podmínky byly již stanoveny ve volně směnitelné měně a sovětský partner projevil zájem o dodávky el. lokomotiv i po roce 1992. Ide o osmiosobé, expresní lokomotivy, dosahující rychlosti až 100 km/h, schopné jezdit na stejnosměrném proudém elektrifikovaných tratích v extrémních klimatických podmínkách.

wollfasern und Kunstharz hergestellt, der Kunstharz, wiederum aus Erdöl.

Die Wissenschaftler zerschrederten «einen Trabi in handtellergroße Plastiktelle, legten sie in 30 Grad warmes Wasser, fügte Milliliter Bakterien zu. Dr. Weißbach: «Ideale Lebensbedingungen für die Bakterien.» Der Trabi löste sich praktisch in Luft auf: Zurück blieben nur Wasser und Kohlendioxid. Beides schiedel der Umwelt nicht.

Berlin - Der Berliner Chemiker Dr. Franz Weißbach (45) hat eine sensationelle Entdeckung gemacht: Im Forschungszentrum Biotechnologie züchtete er mit seinen 68 Mitarbeitern winzige Bakterien, die eine Trabi-Karosserie innerhalb von 12 Tagen komplett auflösen können. Bisher wurden die Trabis verbrannt. Dabei wurden giftige Chemikalien freigesetzt.

Dr. Weißbach: «Die Trabant-Karosserien werden aus Baum-

Kláster v plamenech

(lžtk): Krátce po 18. hodině vyjel v sobotu hasiči do Michalské ulice v Praze 1 k požáru kláštera sv. Michala. Celkem 14 vozů ze sedmi hasičských stanic se střídalo u hořící střechy zhruba 400 až 500 let starého objektu, který byl před nedávnem vystěhován a připraven k rekonstrukci pro státní knihovnu. Po půlhodinovém zásahu odvrátili hasiči nebezpečí rozšíření ohně na okolní objekty. Skody nelze přesně stanovit. Odbady se pohybují kolem 400 000 Kčs. Také přičina požáru ještě není jasná. Podle sdělení nájemníků se však v objektu delší dobu pobývali členové hnutí punk.

Kursovni lístek SBČS

Dnes platí tyto prodejní kursy valut: USA 1 USD 28,13 Kčs, SRN 1 DEM 18,83 Kčs, Francie 1 FRF 4,54 Kčs, Itálie 1000 LTL 25,05 Kčs, Rakousko 1 ATS 2,67 korun, Švýcarsko 1 CHF 22,22 korun, Velká Británie 1 GBP 54,89 Kčs.

5. 1. 91

Prag wiegelt Angste ab

Die tschechoslowakische Regierung zeigt wenig Neigung, auf die Forderung des Nachbarn Österreich einzugehen und zumindest zwei der vier Blöcke des Atomkraftwerks Jaslovské Bohunice abzuschalten. Prag spricht angesichts der österreichischen Vorwürfe, die beiden älteren Blöcke des Atommeilers nur 100 Kilometer nordöstlich von Wien könnten „jederzeit in die Luft gehen“, von emotionalen und aufgebauschten Argumenten. Die Sicherheit von Jaslovské Bohunice sei den tschechoslowakischen Verantwortlichen von Experten der Internationalen Atomenergiebehörde sowie der Firmen Siemens und Westinghouse bescheinigt worden.

In Österreich war die Furcht, eine Katastrophe wie im sowjetischen Tschernobyl könne sich in der unmittelbaren Nachbarschaft wiederholen, erneut ausgebrochen, nachdem Umweltministerin Marielies Flemming (SPÖ) in einem Bericht für das Umweltkommissariat der Europäischen Gemeinschaft ein vernichtendes Urteil über die Sicherheitsstandards der beiden älteren Blöcke des Atomkraftwerks Bohunice gefällt hatte.

Die Regierungskoalition aus SPÖ und Volkspartei hat den Vorschlag auf dem Tisch, der Tschechoslowakei umgerechnet 500 Millionen Mark jährlich zur Verfügung zu stellen, um den Ausfall der beiden Blöcke in Bohunice auszugleichen. Diskutiert wurde in Wien auch, der CSFR Ersatzstrom aus Österreich zu liefern. CSFR-Umweltminister Josef Vavrousek wandte allerdings bereits ein, daß die nötige Leitung nicht zur Verfügung stehe. „Wir würden sofort abschalten, wenn uns für diese Forderung wissenschaftliche Gründe vorlägen. Dies ist aber nicht der Fall“, sagte der Leiter der Abteilung Atomsicherheit im tschechoslowakischen Wirtschaftsministerium, Vaclav Urbanek, der FR. Die Sicherheitsanlagen in Bohunice seien in den vergangenen Jahren ständig ausgebaut worden. Noch diese Woche werde die CSFR-Regierung über die Empfehlungen von Wirtschaftsminister Vladimír Dlouhý und Umweltminister Vavrousek entscheiden, die auf Grundlage der Empfehlungen der internationalen Prüfungskommissionen das Optimum an Sicherheit für Bohunice bringen solle.

Urbanek wollte allerdings Berichte österreichischer Zeitungen nicht dementieren, nach denen es in der Tschechoslowakei in eineinhalb Jahren 364 Störfälle gegeben habe. Die Zahl liege vermutlich noch höher, meinte er. Dies sei aber darauf zurückzuführen, daß jede noch so unbe-

deutende Panne auch aufgezeichnet werde. Vavrousek hatte sich zuvor gegen westliche Zeitungsmeldungen zur Wehr gesetzt, es gebe in den tschechoslowakischen Atomkraftwerken ständig kleine Lecks. Nichts davon sei wahr, sagte er der tschechoslowakischen Nachrichtenagentur CTK.

In Jaslovské Bohunice unweit der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) sind vier Reaktorblöcke in Betrieb. Sie haben jeweils eine Leistung von 440 Megawatt. Die beiden älteren Blöcke vom sowjetischen Typ WWER 440/213, die als „V1“ vor rund zehn Jahren ans Netz gingen, gleichen denen des Atomkraftwerks Greifswald in der früheren DDR. In Greifswald wurden die Meiler dieses Typs stillgelegt, weil eine Nachrüstung nach Meinung westdeutscher Experten nicht mehr möglich war. Die beiden neueren Blöcke in Jaslovské Bohunice vom Typ WWER 440/230, die vom Kraftwerkszweig der tschechoslowakischen Firma Skoda in Pilsen in sowjetischer Lizenz gebaut wurden, gelten als weniger anfällig.

Ungeachtet der Kritik setzt die tschechoslowakische Regierung weiterhin auf den Ausbau der Atomenergie. Sie hat unlängst beschlossen, Kohlekraftwerke in Nordböhmen und -mähren zu schließen, um die ohnehin katastrophale Umweltsituation nicht noch weiter zu verschlimmern. So sollen auch die in Bau befindlichen Atom-Kraftwerke im südslowakischen Mochovce (vier 440-Megawatt-Blöcke) und die vier 1000-Megawatt-Blöcke im südböhmischen Temelin, wenn auch mit zeitlicher Verzögerung, bis 1993 beziehungsweise 1994 fertiggestellt werden. Vor allem die österreichischen Grünen hatten das Engagement der westlichen Atomindustrie bei der Nachrüstung der in Betrieb und in Bau befindlichen tschechoslowakischen Atomkraftwerke gerügt.

Urbanek wollte allerdings Berichte österreichischer Zeitungen nicht dementieren, nach denen es in der Tschechoslowakei in eineinhalb Jahren 364 Störfälle gegeben habe. Die Zahl liege vermutlich noch höher, meinte er. Dies sei aber darauf zurückzuführen, daß jede noch so unbe-

Panika není na místě

VÍDEŇ: Rakouská vláda je slepá vůči jedné z největších hrozeb, kterými se Československo v období rozvoje v oblasti Bohunice, probíhá v rozbojování ve věrohodném výhledu. Leto Nene Kromer Zet-tung náměstek dolnorakouského hejmana E. Prüll. Navrhuje v něm, aby se pomoci milionů šilinků, které se získají s připsaním voraňového zdroje elektřiny v Rakousku, financovaly dočasný proud po odstavení bohunického jaderného zdroje. Prüll zdůraznil, že obyvatelé Dolních Rakous, kteří by byli v případě havárie reaktoru zasaženi jako první, jsou pobouřeni šovtravou reakcí vládní vlády, a dodal, že zastupitelé Evropy Prüll uvedl, že Československá vláda nemůže odstavit bohunický zdroj, protože zásobování elektřinou by bylo v CSFR letě katastrofální. Důležitě se však, že Praha by mohla provoz této elektrárny zastavit v případě, že Rakousko bude financovat dočasný elektrický proud. Prüll krok k tomu by měl být právě s tím, že vybudování elektrické energie, který by se vložil do vývozu elektrického proudu do CSFR, tedy dolnorakouský politik. Rakouský stát však osadil, že nemá přístup k prvnímu ochrannému opatření proti radioaktivnímu záření. Ve všech lékárnách při budou k dispozici křehké tablety pro případ havárie v jaderné elektrárně. Tablety se mají pořídit jedou až dvě hodiny před okamžikem nebezpečí ozaření.

Rakouský projekt není reálný

ČTK: Nejen miliarda šilinků, ale ani původní návrh finančních nákladů na dočasný elektrický doplnění Československa za 3,5 miliardy šilinků by nepostačily ke krytí roční produkce jaderné elektrárny Jaslovské Bohunice. Jen ke krytí výroby při současných kúracích by bylo třeba 5,4 miliardy šilinků ročně. Nemluvě o ostromích nákladech, např. za pře-nos elektrické energie do CSFR, připadně za její přenos přes naše území z Polska do Rakouska a další náklady. Jen bohunická elektrárna V 2, která má podle mezinárodních

údajů fungovat ještě 23 let, vyrobí ročně 12 tisíc gigawathodin elektrické energie v hodnotě 600 miliard dolarů ročně. Fantazie je i výstavba energetického zdroje, který by využíval biomasy. V CSFR k tomu zatím nejsou podmínky. „Zivotnímu prostředí v naší oblasti by více prospělo, kdyby se rakouská strana více starala o svůj znečištěný úsek Dunaje.“ řekl k uvedeným problémům rakouského projektu inženýr Bohunické V 2 L. Kalinčík.

DNEŠNÍ PŘEDSTAVENÍ SE RUSŮ. VÍDEŇSKÝ ÚŘEDNÍK DO DÍKAMATEŘSKÝCH SUDŮ.

Bei Panzerexplosion 20 Tote

PRAHA, 9. Januar (AP). Bei der Explosion eines sowjetischen Panzers sind am Mittwoch in der Tschechoslowakei nach Angaben der Prager Nachrichtenagentur CTK vermutlich 20 Soldaten ums Leben gekommen. Aus sowjetischen Militärkreisen hieß es, zu dem Unfall habe ein tech-

nischer Fehler geführt, der die Bordmunition zur Explosion gebracht habe. 15 Soldaten starben den Angaben zufolge am Unglücksort, zwei weitere erlitten ihre Verletzungen in einem Krankenhaus. Von drei Soldaten, die während der Explosion im Inneren des Panzers gewesen seien, seien keine Spuren mehr gefunden

worden. Das Unglück ereignete sich in einer sowjetischen Kaserne 100 Kilometer nördlich von Prag in der Nähe der nordböhmischen Stadt Teplice (Teplice). Die in der Tschechoslowakei stationierten 73 000 sowjetischen Soldaten sollen das Land bis Juni dieses Jahres verlassen haben.

V Brně okraden novinář o materiál týkající se StB

Už je klid, jsou pacifikováni... Kdo? Samozřejmě příslušníci bývalé StB. Tak se lze občas dočíst v některém tisku nebo doslechnout od jistých vlivných osob. Skutecnost je ale zcela jiná.

Na tiskové besedě brněnské kriminálky bylo oznámeno, že v noci ze 2. na 3. ledna se se zlou potázal nejménovaný pražský novinář, který delší dobu shromažďoval materiály o činnosti bývalé StB.

Z vlastních informačních zdrojů jsme zjistili, že uvedený žurnalista měl na smír-

veném místě v Kamenné ulici v Brně ve 23 hodin schůzku s bývalými pracovníky dotyčné »humánní« organizace. Údajně mu měli předat další písemnosti týkající se práce StB. Místo slíbených materiálů však dostal »nakiádačku«. A výsledek? Na krku stopy po nezjištěném škrtidle, na pravé ruce slabší řezné rány. Chirurgický zákrok

nebyl nutný, stačilo našťastí jen dezinfekční ošetření.
Hůře však dopadly písemné dokumenty, které měl napažený u sebe v igelitové tašce umístěné v příručím kufříku. Týkaly se nejen StB, ale též prokuratur, soudů a věznic bývalého režimu. Pachatelé mu je odcizili i s igelitovou taškou. Trestní stíhání bylo okamžitě zahájeno, vyšetřování probíhá.

In der CSFR werden die Gauner frecher

kei neuem Muster. In Pilsen überfielen mehrere Täter das Spielcasino eines Hotels, fesselten die Gäste, sprühten der Kassiererin Tränengas in die Augen und flohen mit einer Beute in Höhe von über 100 000 Mark.

Daß es sich bei solchen Bubenstücken nicht um Einzelfälle handelt, beweist die Statistik. Die Zahl der Straftaten in der Tschechoslowakei stieg laut amtlichen Angaben im ersten Halbjahr 1990 um 41 Prozent gegenüber dem gleichen Vorjahreszeitraum. 70 Prozent davon waren Eigentumsdelikte. Stark zugenommen hat auch die Zahl der Mordtaten. Allein 170 Tötungsdelikte wurden im ersten Halbjahr 1990 registriert.

Im Stadtzentrum von Prag sind es vor allem illegale Geldwechsler — die »veksláci« — und die Taschendiebe, die der Polizei zu schaffen machen. Von denen knapp 900 Verdächtigen, die in der

die Täter hatten sich offensichtlich den Schichtwechsel der Wächter zunutze gemacht, um die im Format ähnlichen Bildern auszutauschen und sich mit dem Cranach-Werk davonzumachen, das bereits im Jahr 1685 in der Inventarliste der Prager Burg aufzuchtete und mindestens 300 000 Mark wert ist. Die Nationalgalerie verfügt zwar über eine elektronische Alarmanlage, die aber nur des Nachts eingeschaltet ist, wenn die Wärter fort sind.

In der Tschechoslowakei, deren Krones bald mit West-Währungen konvertibel sein soll, scheinen sich nun auch Überfälle auf Geldinstitute zu lohnen. In einem großen Prager Postamt raubten Mitte Dezember zwei Bewaffnete wild um sich schießend sechs Postsäcke mit 3,6 Millionen Kronen (rund 180 000 Mark). Und die Segnungen kapitalistischer Freuden verführen auch Gangster zu Coups nach für die Tschechoslowa-

Der Unbekannte gab sich ganz als Kavaliereur am Steuer. Als die 25jährige Tschechin mit dem geleasteen Peugeot einer deutschen Firma im westböhmischen Pilsen nicht aus der engen Parklücke kam, bot er seine Hilfe an, die auch dankbar angenommen wurde. Wie die tschechoslowakische Nachrichtenagentur CTK jetzt unter dem Motto »Ex und Hopp« meldete, startete der freundliche Zeitgenosse dann allerdings durch und ward nicht mehr gesehen. Der 25-jährigen war danach gar nicht zum Lachen zumute. Im Auto hatten sich Kleidung, Kosmetik und Bargeld im Gesamtwert von knapp 8000 Mark befunden.

Offenbar werden in der Tschechoslowakei die Gauner immer frecher. So trauten die Aufseher der Nationalgalerie auf der Prager Burg wenige Tage vor Weihnachten ihren Augen nicht, als an der Stelle des wertvollen Cranach-Gemäldes »Der verliebte Greis« aus dem Jahr 1531 die billige Reproduktion eines Rembrandt-Bildes hing. Der oder

die Täter hatten sich offensichtlich den Schichtwechsel der Wächter zunutze gemacht, um die im Format ähnlichen Bildern auszutauschen und sich mit dem Cranach-Werk davonzumachen, das bereits im Jahr 1685 in der Inventarliste der Prager Burg aufzuchtete und mindestens 300 000 Mark wert ist. Die Nationalgalerie verfügt zwar über eine elektronische Alarmanlage, die aber nur des Nachts eingeschaltet ist, wenn die Wärter fort sind.

Tentokrát ne násinec, ale NĚMEC

V poslední době, kdy se otevíráme Evropě, jsme zvyklí slyšet a číst o tom, jak nepekne se k návštěvníkům naší země chováme. Jak je přepracováme a oloupujeme. Tentokrát to bylo obráceně, což je jev víc než »zřídkaev«. 30letý občán SRN se dobře bavil v restauraci Na Radyni v Praze. Až množství vyptého piva ho nepřipravilo o kráso. Jeho pozornost upoutal těžký zlatý řetěz na krku 4letého Čecha M. C. Začal ho na něm mermít, silňoval ho ty doty. Pana M. C. předatava rychle nabýlých marek nalákala. Řetěz mu dal a těšil se na marky za 240 tisíc korun. Tvrdou realitou se mu však stal fakt, že milého Němce a svůj zlatý řetěz už nikdy neopatří.

Sobota na kopci

Pryč od politiky, daleko od trapných pokusů o tržní zkrocení státního monopolu — lákalo sobotní, skoro už jarní slunce. Kdo neodolal, ten nelitoval. Hlavu těžkou jako cent — pinou chmurných perspektiv a čísel — pronesl krajem, třeba středního Povltaví, a mezi lesíky, rybníky, úvozy a lučinami mu zase začala sedět na krku lehčejší a dokonce zpríma. Zvláště zamířil-il na nějaký kopec s pěkným rozhledem, který v jasném šikmém světle byl opravdu něčím novým a neobvyklým. Copak turistům to nikdo říkat nemusel, il byl od samého rána na těch nejlahodnějších trasách, aby se dosyta namísail.

Na jednom takovém kopci s výhledem na hluboké vltavské údolí nad starým pekla-díštěm soil v Solenic se potkávali pestrobarevní turisté s lidmi poněkud městsky až svátečně oděnými. Nějak se to smíchalo kolem kostela se šindelovou střešou, obehaného lešením, z něhož zněly řůzencové modlitby, zpěv a zvony. Ten kostel je zasvěcen Janu Křtitelil a Panně Marii Karmelské a to pěkné místo se jmenuje Maková Hora. Kostelík na šesulce kopeu opravdu jako makovlčka působí. Lidí přibývalo, každý chtěl alespoň nakouknout dovnitř, ale za chvíli už pro zvědavce nebylo mlsta. Kdo se dostal až pod kupolovou barokní klenbu, byl asi nejdříve překvapen obdivuhodnou zachovalostí rokokové vnitřní výzdoby. Vonělo to tu dřevem a bylo tu zařýcháno více než stovkou poulníků, kteří se tu na letošní první mariánskou

sobotu sešli. PH mší spatě řekl biskup F. V. Lobkovicz: »Neni náhodou, že lidé od pradávna stavěli kaple na kopcích. I Mojžiš a Ježiš s apoštoly odcházeli se modlit na horu. Třebaže si nepředstavujeme Boha tam někde nahoře, cítíme se mu blíž tam, kam jsme museli vystoupit a zanechat přitom své obyčejné a někdy zbytečné starosti tam dole, kam se pak silněji zase vracíme.« Jas a přitímí svíci se rychle stíhaly, jak nad kostelem pluly mraky. Elektrifinu tu ještě nemají, ale měchy šlapou bezhlučně a varhany juncují od roku 1723.
Dole pod kopcem jsme objevili matý vy-

topený autobus pana Machače, kterým přijel poulnici z Prahy. Podával se zde horký čaj a v plánu byla ještě zastávka na Svate Hoře. »Budeme sem jezdit každou první sobotu v měsíci.« řekl pan Machač, »ale lidé se musejí hástít včas, k stání nebereme.« Odcházel jsme březovou alejí s jasnou hlavou a s touhou vrátit se sem, až slunce nebude jarní jen jako...

ZÁSADNÍ OTÁZKA

Nemohu si pořád srovnat v pallici prodat trabanta a steak si odřici nosit jedny kalhoty a jedny boty a v nich se vrátit do Evropy?

nebyl nutný, stačilo našťastí jen dezinfekční ošetření.

svačinu vezmete s sebou

Novoroční cenová liberalizace mnohé z nás nepřijemně překvapila, především při nákupu potravin. Jenže jsou i další oblasti, jichž se určitě obtěžkání účtů k neprospěchu zákazníka nevyhne. Třeba turistika. Valutový cizinec pochopitelně strach mít nemusí, ale co domorodec, jenž se, dejme tomu, v sobotu rozhodne obhlédnout historická lákadla blavného města? Má šanci se v obstojném prostředí a za přijatelnou cenu najít a občerstvit? Zvu vás na malou procházku Prahou po trase Smíchovské nádraží—Karlovo náměstí—Národní třída—Václavské náměstí—Staroměstské náměstí—Pražský hrad a zpět na Smíchov k podvečernímu vlaku.

Dvacet minut před polednem vystupují z rychlíku od Plzně. Žaludek už se bláší o slovo. Jenže... Na druhém ani třetím perónu se v kioscích neprodává. Zkouším bufet v nádražní budově. Mají jen dva druhy chlebiček (ten se šunkou za 4,80 Kčs), obložené housky a karbanátky s chlebem a hořčicí. Pivo není, bláší cedulka na pultu. Stejně by to chtělo něco hutnějšího, omlouvám zdejší sortiment a metrem se vydávám na Karlovo náměstí.

Jídelní lístek hotelu Moráň není až tak nesympatický a cenově neúnosný (pomínu-li některé speciality), ale místa v restauraci jsou rezervována převážně zde ubytovaným hostům. Jen o kousek dál mě láká štítek Černého pivovaru. Měl-li bych volit mezi zdejším bufetem (IV. cen. sk.) a restaurací (II.), rozhodl bych se jako průměrně solventní člověk spíše pro to druhé, neboť úroveň stolování ve «čtyřce» věru příliš vysoká není. Ale... »Víte, milý pane, kolik teď už tady stojí malý pivo?« ukazuje jedna starší paní na restauraci. »Šest korun! Za oběd běžně zaplatíte dvacet korun a zrovna moc se nezasytíte... My důchodci bychom ale potřebovali nějakou levnou a přítom slušnou hospůdku, kde by se v sobotu a v neděli dalo najíst.« Pokračuji směrem na Zlatý kříž. Občerstvovací okénko ve Spálené ulici v ekonomickém pronájmu je sice zavřeno, ve všední den však nabízí párek v rohlíku za šest korun. Vzpomínám si na slogan »Dokaž, že jsi v balíku, kup si párek v rohlíku!« a zastavuji se před vinárnou U Šupů. Že bych to zkusil tady? Jeje! Japonská polévka za 19,40 koruny, Suang-Si za padesátku a Šupův biftek za 130 korun!! Přidávám do kroku. Zdá se, že jsem se dostal do turistické zóny, ve Smíchovském sklípku na Národní třídě už šunkový chlebiček stojí 8 korun... Třeba bude Václavák k našinci ohleduplnější.

Kdybch byl bez vody na poušti, tak bych to možná koupil, ale takhle nikdy. Píkám si při pohledu na improvizovaný stánek Na mdtku s litrovou krabicí ovocného džusu za 45 Kčs. U Domu obuvi je k máni moravská země za 9,20 Kčs, jenže to je tak na tři kousnutí a za půl hodiny máte zase hlad. Tak přece jenom!, zajásám při vstupu do automatu u restaurace Družba. Otevřeno je denně od 10 do 20,30 hodin a všude visí upozornění, že ještě prodávají »za původní ceny!«. Zapomínám na sobě nasazenou látku úrovně stolování a dávám si pořádného buřta. Přece jen má lidová moudrost co do sebe, hlad je skutečně nejlepší kuchař...

Přijemně mě překvapí i v sobotním odpolední otevřená prodejna uzenin pod Melantrichem, zákazníci vítají při knihkupectví a lákavě vyhlížející květinové stánky. Dům potravin u Muzea však už své brány zavřel a vůbec tahle opatná (hotelová) strana Václaváku je spíše pro majetnější, jak mě o tom přesvědčují i pohledy na jídelní lístky Jalty, Evropy a Ambasadoru. A přibohňívá: lahůdky naproti orloji na Staroměstském náměstí předkládají šunkový chlebiček s malinkým kouskem ananasu už za osm (!) korun. Jinak se tady činí především soukromníci a malíři nabízející turistům svá díla.

Pražský hrad drží s centrem velkoměsta krok. Zdá se, že si živnostníci především začínají uvědomovat, že bez tvrdé práce o víkendech se podnikatelský úspěch nedostaví. Turisté tak i v sobotu a v neděli mohou nahlédnout do několika antikvariátů a starozitností, nakoupit si něco z ovoce a zeleniny, posedět v některém z bister či už náročněj-

ších restaurací (to však zase spíše ti majetnější). Jenže — přírážka u některých druhů občerstvení je až stoprocentní. A tak Hrad i Praha samotná jsou sice turisticky lahůdkové, město je o víkendů o poznání živější, než tomu bylo třeba před rokem, ale pro návštěvníka tuzemce je tady přece jen draze.

Chvátám na Smíchov k vlaku. Kiosky na nástupištích jsou stále neprodyšně uzavřeny a tak se na skok stavím v bufetu, kde se cestujícím předkládá pořád stejně chudíčký výběr. Jen chlebičky jsou o něco víc okoralejší než v poledne. V rychlíku na Plzeň si konečně v klidu rozbálím svačinu od manželky, s chutí se zakousnu do chleba s máslem a se salámem a vděčně vzpomínám na slova naší paní učitelky ze základní školy: »Děti, na zlatější výlet si svačinu vezměte s sebou!«

Většina říká: Nevracet

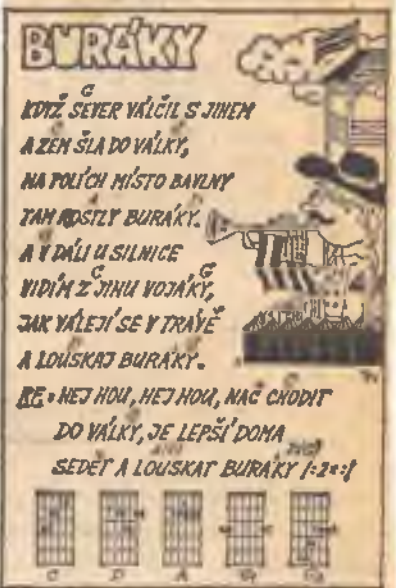
Praha — Podle sjištěné statistiky pro výzkum veřejného mínění (tři čtvrtiny obyvatel ČSFR starších 15 let sledovaly jednání federální a národních vlád o rozdělení kompetencí.

Z výzkumu vyplývá, že 54 procent dotazovaných z řad české veřejnosti se domnívá, že federativní uspořádání ČSFR se činnosti federální vlády upevňuje, ve slovenské veřejnosti je jeho názoru pouze 28 procent. Neopak snahu o oslabování federace přisoudila česká veřejnost (89 procent) činnosti vlády slovenské. Veřejnost na Slovensku vyjádřila nejčastěji názor, že k udržení federace přispívá její vláda (39 procent) a že neopak fede-

Nové ceny letenek

(čtk): Ceny letenek z Československa do bývalých socialistických států se od 1. 1. 1991 zvýšily zhruba o 200—300 procent. Za nejlacinější letenku do Moskvy a zpět zaplatíme tedy nově 9780 Kčs (dříve 2420), do Budapešti 3875 Kčs (870), do Bukurešti 8818 Kčs (1840), do Varšavy 3281 Kčs (1100), do Sofie 7718 Kčs (2500). Ceny letenek do Berlína se měnily již zavedením měnové unie na území Německa v polovině minulého roku. Tyto změny souvisejí s odstoupením od mnohostranné dohody o neobchodních platbách mezi státy RVHP. Nemať podíl na vysokých cenách letenek má i trojí devalvace koruny. Uvedené ceny — i přes svoji výši — neodpovídají ještě běžným tarifům, používaným státy sdruženými v mezinárodní organizaci IATA. Ceny odvozené z těchto tarifů jsou o 45 procent vyšší. Nižší hodnotu cen letenek umožnily zvláštní dvoustranné dohody zúčastněných zemí.

Zpěvníček kytaristy

Buráky (dokončení)
Plukovník sedí v sedle, volá:
„Yankesové jdou!“
jeho mužstvo v trávě leží, že dále už nemohou.
Plukovník se otočí a koukne do dálky a jeho slavná armáda tam louská buráky.

Až tahle válka skončí a my zas budem žít, své milenky a ženy zas půjdeme polibit. Až zeptá se tě: „Hrdino, co dělal za války?“ Já šlákal jsem se a kvěrem a louskal buráky.“

KDYŽ UŽ - TAK UŽ!

Všude slyším: Hopy, hopy. Co nejrychlejc do Evropy! Lidí! Proč ty cavyky? Proč ne do Ameriky?

STRHUJÍCÍ DRAMA

Nudím se u kriminálky, usínám při filmech z války... Konečně! Už drama je tu! Přímý přenos z parlamentu!

O CHUDOBĚ

Chudoba cti netrhlí říkával náš Rudy Proč jen neznám nikoho kdo chce zůstat chudý?

UMÍ? UMÍ?

Kdo s úsměvem jako robé umí kývat každé době stranám hnutí proudům vůdci přežije i revoluci!

VELKÁ HRA: ZÁKAZNÍK VERSUS PRODEJCE CSFR garantiert Umweltschutz

Stav cen zboží na našich pultech 3. ledna

Liberalizace cen, velký cenový »třesk«, ticho před bouří, jak vybrat a za kolik, vztahy zákazník—prodejce a naopak — o tom všem meditovali a napsali i s terénu naši dopisovatelé, neboli krajané.

Západočeská zpravodajka M. Pánková konstatuje: Zásobování masem a masnými výrobky patřilo spíše mezi horší stránky pizeňské obchodní sítě. Proto jsem se vydala do několika těchto obchodů: Soukromé feznictví U Jarošů v Revoluční ulici v Plzni-Lobčích je nevelký sympatický krámk s jídelnou, obojí nápaditě zařízené. Měli tu právě všechny druhy vepřového, hovězí zadní za 70 Kčs, i přední (s kostí) za 38 Kčs, svíčkovou za 150 Kčs. Uzeniny a další výrobky vynikající chutí si zde vyrábějí vlastní, takže jejich ceny lze těžko srovnávat s cenami podobných výrobků v jiných obchodech. V průměru se zdrazily o 2 Kčs na kilogram. O zákazníkovi tu strach nemají, uzavřeli také smlouvu se škodovčickou kantýnou, která bude odebírat každý týden dva až tři metráky uzenin. — V prodejně jednoty v centru města na Palackého třídě bylo po polední zákazníků málo a masa nebývalé množství. Lidé nakupují o pár metrů dále v prodejně potravin Pramen za levnější ceny. Debrecínku má například Pramen o 15 Kčs levnější. Vedoucí už volala do obchodního oddělení jednoty. »jestli se naše ceny nepřiblíží ostatním, nevydrží s nervama«. — Nejlacnější ve státním obchodě bylo možno nakoupit v prodejně Masného průmyslu sp. na Rokycanské třídě: kvalitní mleté maso za 40, vepřová pečeně za 59, krkovice 51, přední bez kostí za 55, s kostí 38 Kčs. Šunka je za 100, vysočina za 80 korun.

Z. Herrmann z Českých Budějovic hlásí: Ve všech osmi jihočeských okresech si s novými cenami zatím neumějí poradit nejen zákazníci, ale ani prodejci. U potravin byly nasazeny maximální ceny a čas ukáže, zda to byl ten správný krok. Rozumnější byli např. v závodě Mlékárny v Prachaticích, kde ve vlastní prodejně nabízejí máslo za 17,50 Kčs, mléko plnotučné za 4,80 a trvanlivé za 12,10. Masokombinát v Plané nad Lužnicí předkládá zákazníkům různé maloobchodní ceny: přední hovězí bez kostí za 45,50 (57), hovězí zadní bez kostí 60,50 (76), přední s kostí 27,50 (40), vepřová krkovice 42,80 (51), vepřová pečeně 49,80 (80), kýta bez kostí 60,40 (72), vepřový bok 25,20 (30). Ceny v závorce jsou podle nových ceníků Potravin a jednoty. Budějovický Budvar stanovil odběrní ceny na 1. čtvrtletí. V lepších restauracích půllitr dvanáctky zdaleka překračuje základní cenu. Soukromníci přicházejí s rozumnějšími cenami, např. pan Nuska ve své restauraci na Libinském sedle depuje 11 st. Plata za 5,90. V hotelu Zvon v Českých Budějovicích, kde jsou pod jednou střechou všechny cenové skupiny, stojí v bufetu vepřová s knedlíkem a zelím 14,90, v jedničce 55,20. Svíčková na smetaně se pohybuje od 23,80 až po 88,70. Biftek s vejcem a oblohou by stál v bufetu 66,20, ale v jedničce 243,80 korun. Pravdu tedy má ministr financí pan V. Klaus, že se ukáže, zda vyhraje zákazník nebo výrobce.

M. Vingerlík se rozhlídl po Olomouci: »V prodejních potravin v Olomouci musí kupující sáhnout hlouběji do kapsy při nákupu výrobků z olomoucké Olmy, které byly státem zvlášť výrazně cenově dotovány,« řekl obchodní náměstek Pramenů inženýr J. Kratochvíl. Litrový sáček modrého mléka stojí 5,50 Kčs, dražší je červené, kupuje se minimálně. Čtvrt kila másla I se prodává za 23,30 Kčs. Od včerejška podražila káva na 11 Kčs za 5 dkg. Výrazný růst cen je u dříve levnějších druhů mas, např. vepřový bok z olomouckého Masného průmys-

lu se prodává za 30 Kčs kilogram, stejně jako hovězí přední. Kabanos je za 37 Kčs kilogram, český salám za 54 Kčs, hodonínský za 72 Kčs, turistický za 83 Kčs, šunka za 116 Kčs a Poličan za 140 Kčs. Sodovka z Nealko Olomouc se prodává za 1,20 Kčs, kofola za 2,30 Kčs, 10 stup. lahvové pivo z pivovaru Olomouc za 4,80 Kčs a z pivovaru Litovel za 4,80 Kčs. V polovině ledna zavědou nové ceny na své výrobky Hanácké pekárny Olomouc a také Zelenina Olomouc prodává zatím své zboží ze závěru prosince. Ceny srovnáváme s olomouckou jednotou a s prodejními Zeleniny, aby rozdíl mezi obchodními organizacemi nebyly velké. Zákazník si začne určitě brzy vybrat, kde budou potraviny lacinější...«

R. Obrusník byl trochu »šokován« nad ostravskými cenami. Ostrava byla vždycky »baštou konzervatismu,« ale až dosud nikoho nenapadlo, že tento jev také může mít svou lepší stránku. Obzvláště když jde o ceny. Zatímco všude vypuklo ponorovění liberalizační cenové šikovní, v Ostravě sice zůstává pošmurno, ale poklidně. Některé ceny se posunuly, ale rozdíl jsou zatím nepatrné. V Ostravě velký cenový třesk ještě nenastal... I když chleba stojí kolem pěti či šesti korun, máslo bylo ještě včera za 18,80 a mléko i další mléčné výrobky se prodávaly stále za loňské ceny, stejně i maso a uzeniny. Pivo a nealkoholické nápoje, jsou však od nového roku dražší. Výrazněji se změnila ceny piva, i když místní Ostravan je za »pouhých« sedm korun, zatímco u Radegastu z nedalekého nošovického pivovaru se cena vyšplhala na 8,30 Kčs. Do výše cen se podařilo vnést zdravý chaos a určitou diferenciaci. Kdo např. obědval pařížský salát v mléčném baru na rohu Poštovní ulice v centru města, musel platit 5,80 za 10 dkg. O jednu ulici dále v jídelně Neptun byl pařížský salát už také dražší, ale jen za 4,40 Kčs. Ovšem v Bilovci, od Ostravy vzdáleném jen 25 km, byl chleba za 12 korun, máslo za 23,80 Kčs, šlehačka za 11,20 Kčs, mléko za 5,80 Kčs a kufeta už za 41 korun

PRAG, 10. Januar. Die Tschechoslowakei hat dem politischen Pluralismus Verfassungsrang verliehen. Das Parlament der CSFR faßte am Mittwochabend in Prag ein umfangreiches Bündel von Beschlüssen auf Grundlage der UN-Menschenrechts-Charta. Damit werden das Recht auf freie politische Betätigung und das Mehrparteiensystem garantiert. Auch das Recht auf Religions- und Informationsfreiheit sowie das Asylrecht sind festgeschrieben. Die Beschlüsse stehen im Zusammenhang mit der Arbeit an der neuen CSFR-Verfassung, die bis Ende des Jahres verabschiedet werden soll.

In der CSFR hat laut der Entscheidung des Parlaments jetzt auch der Umweltschutz Verfassungsrang. Jeder hat das Recht auf eine unversehrte Umwelt“ und auf „rechtzeitige und vollständige Information über die Umweltbedingungen“, heißt es. Außerdem wurde die Achtung der Todesstrafe konstitutionell verankert.

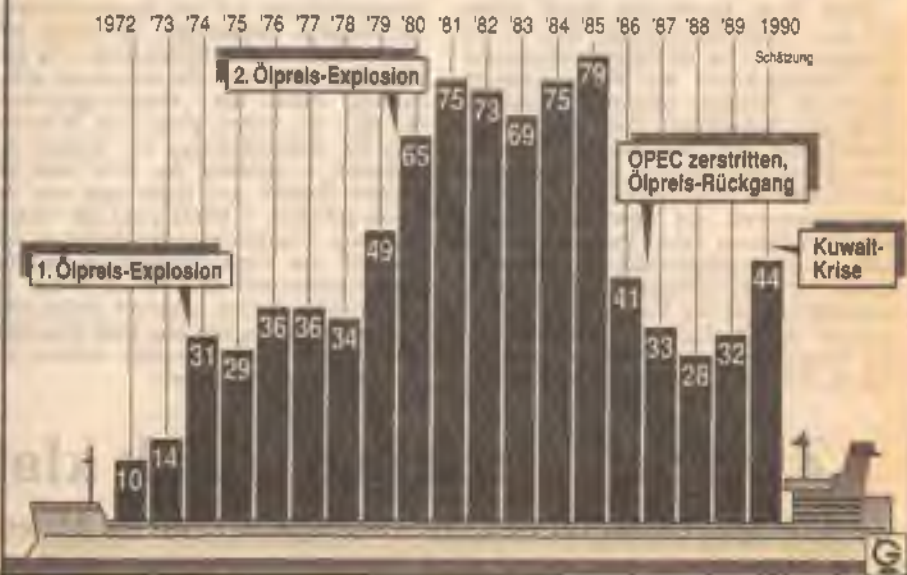
Zu einer scharfen Kontroverse kam es während der zweitägigen Debatte im CSFR-Parlament über die Abtreibungsfrage. Die Abgeordneten der Christlich-Demokratischen Union (KDU), die ihre Wähler vor allem in der überwiegend katholischen Slowakei hat, verlangten, die Garantie des Rechtes auf Leben durch die Formulierung „bereits ab der Empfängnis“ zu ergänzen, um einen legalen Schwangerschaftsabbruch künftig auszuschließen. Schließlich einigte man sich auf die Formulierung, das menschliche Leben sei bereits vor der Geburt zu schützen. Bisher entscheidet eine Ärztekommision über die Abtreibung.

Die Abgeordneten der Partei der ungarischen Minderheit in der Slowakei (Együttelés) verließen den Parlamentsaal vor dem Ende der Debatte. Sie wollten damit gegen den ihrer Ansicht nach unzureichenden Minderheitenschutz in den Verfassungsbeschlüssen protestieren.

Montreal — Die USA haben die höchste Lebensqualität, dicht gefolgt von Kanada. Das ergab eine kanadische Studie. Deutschland, 1990 noch Platz drei, fiel auf den siebenten Rang zurück. Schlußlich: Afghanistan.

Die deutsche Ölrechnung

Netto-Einfuhr von Erdöl, Erdgas und Ölprodukten in Milliarden DM (netto = Einfuhr minus Austuhr)

Náš svět neřestí v nových podmínkách reagoval okamžitě, pružně a dynamicky. Rozšířil a prohloubil škálu své nabídky, vytvořil výkonnou organizační formu, dosahuje vysokého zisku, rozšiřuje okruh stálých zákazníků a vypracovává nové diskrétní způsoby využívající inzertní tisk.

Tygrí dráp

Erotická inzerce v Annonci nemá jednoduše. Má různé role. Někdy je instou obdobně jako samolepky s telefonním číslem na stěnách veřejných záchodků. Stalo se mi, že mě na inzertní adrese v Praze 6 jedna žena přivítala živým výkřikem „Dáš si sviňák!“ a kbelikem, jehož nepřijemný obsah byl bohužel přesně zacílen. V jiném případě jsem byl po telefonické domluvě přijat dvěma ženami, nalícenými na způsob tygrí masky. Na rukou měly upevněny dlouhé železné drápy, které mně po krátkém rozhovoru s voláním „Tygrí drápi“ a napodobováním tygrčích zvuků zataly do ramenou. Vyvázl jsem po krátké bitce s roztrhanými kalhotami a sakem. Hlavu a hýždě jsem měl poškřábány. Pro některé osamělé nebo chronicky neuspokojené ženy se erotická inzerce stala pokusem o obstarání sexuálního partnera nebo partnerky. Rozhodující část inzerátů však patří do sféry prostituce. Zvláštní místo v ní mají tzv. erotické masáže. Metodou pokusu a omylu se lze v jejich sféře dostat při trošce štěstí a šikovnosti za závěs prostých forem prostituce k propracovanému stylu erotických salónů a jejich klientele.

Pařížský parfém

Jedna z pražských adres, slibující erotické masáže, plní více rolí. Spad nejspíšeji je vystihují slova výběrové triadici a dispečerské středisko. V činžovním domě a dobře zařízeném bytě mě na základě doporučení dopoledne přijala velmi dobře vypadající žena středního věku s pařížskou vůní parfému. Čas našeho rozhovoru jsem byl nucen honosit pod slibem neprospěšné diskretnosti. Paní s pařížskou vůní svůj erotický salón vybudovala ve velmi krátké době na jaře loňského roku. V úspěchu jí pomohly vlastní zkušenosti z branže a zájem kolegů z oboru. Forma salónu se ukázala bezpečnější, diskretnější a výnosnější. Jeho činnost je rozdělena do dvou vnitřně propojených celků. Tzv. masáž pomocí vibrátorů, orální sex a běžné soulož bez specifických přání zákazníka nebo zákaznice se dějí přímo na místě. V bytě pařížského parfému je od odpoledních hodin přítomno vždy několik pracovnic a pracovníků. Za odpoledne a noc každá prostitutka obslouží průměrně sedm mužů s hrubým výdělkem mezi dvěma až třemi tisíci korun. Částky určené za služby pomocí vibrátorů, orální sex a voyerství slouží k úhradě běžných provozních nákladů — alkohol, čaj a káva, chlebičky, zákusky, prezervativy, elektrická energie atd. Mužští heterosexuální prostituti pracují rovněž na místě, nebo jsou z centra vysíláni na adresy podle telefonických objednávek klientek, nebo na základě zprostředkování pomocí systému spolehlivých spojek pověřených také vyhledáváním obchodů. Přímé denní výdělků mužských prostitutek jsou v průměru o dvě třetiny nižší. Svůj obchodní handicap proto provozují ostraňova centra, externích pracovišť, hospodářských zájmových salónů a dalších potřebných činnostmi.

Satelitní pracoviště

Systém náročnějších služeb pro tzv. lepší klienty má taxativní názvy Erotická noc, Erotický víkend a Speciální úkony, pod nimiž jsou myšleny sexuální úchylky a jejich uspokojování. Výnosnost těchto forem (cena erotické noci má rozpětí tři až pět tisíc korun podle zaplacených technik a nákladů) vedla k tomu, že je pro ně vybraná část zákazníků a zákaznic centrem získávána. Poptávka je zajišťována pestrou škálou vnějších pracovnic a pracovníků, kteří udržují s centrem kontakt prostřednictvím diskretních spojek a telefonu. Úkony se dějí buď přímo ve vlast-

ních bytech, chatách a chalupách, nebo v hotelích a pronajatých prostorách, či přímo v bytech klientů. Přibližně polovinu prostitutek tohoto typu „pro náročnější“ tvoří vdané ženy, které si takto chtějí přivydělat. U některých z nich je motivem i touha po dobrodružství, sexuálním vyžití nebo uspokojení vlastních úchylek formou jejich samočinování. Na rozdíl od předchozí tzv. místní skupiny mají určitou možnost výběru klienta (je respektován „jejich typ“) a nejsou nasazovány každý den. Ani tehdy, jde-li o profesionální. Podle názoru paní s pařížskou vůní jim až na výjimečné případy v každodenním nasazení brání fakt, že při výkonu prožívají orgasmus, zahrnutý v ceně. „Zákazníci si rádi připlácejí použití vibrátorů a dalších technik, které ženu vyčerpávají. Ani s pomocí vitamínů a speciálních koupelí regenerace neprobíhá tak rychle. Vzhledem k poptávce a vysokým příjmům by bylo obchodně chybné naše ženy přetěžovat a připustit pokles úrovně služeb.“ Na otázku po aplikaci stimulačních hormonů a drog jsem obdržel zápornou odpověď se zdůvodněním, že by se „mohly při nechtěném přístupu objevit nežádoucí situace pro provoz salónu“.

V představách a plánech bude pařížská vůně v nejbližší budoucnosti salón rozšiřovat o diskretní prodej panenství. „O panený začínají projevovat velký zájem zvláště arabští a němečtí zákazníci. Z hlediska obchodu jde o velmi lukrativní artikl.“ Vážný problém v dané věci je spatřován ve velkém riziku proto, že až na výjimky jde prakticky o dívky mladší patnácti let.

Svoboda je za peníze?

Sexuální činnost v erotickém salónu probíhala bez rušivých událostí. Klienti byli zdvořilí, domluvy byly rychlé. Oděvní styl prostitutek a mamá a jejich parfémů vytvářely a udržovaly sexuální atmosféru spolu s hubbou, koňákem a glnem, erotickými a pornografickými fotografiemi, publikacemi a filmy. Obchody běžely dobře. Popíjel jsem gin a každou hodinu přítomnost platil stokrát. Jednoho ze zákazníků jsem na dvou hodinách začal považovat za nekvalitního konkurenta. Taký pozoroval dění a pravidelně každou hodinu platil. Po půlnoci se však mamá začal s někým důvěrně svěřovat. Ona se zasmála, vzala si předem smlouvanou peněžní částku a pozvala jedno ze svých děvčat a oba přítomné mužské prostitutky do vedlejšího pokoje. Zákazník odešel s nimi. Po dvaceti minutách se všichni vrátili zpět. Na zákazníkovi byly zjevné známky vyčerpání. Velmi brzy odešel. Na moji neaktívní otázku „o co šlo“ mamá odpověděla: „Voyer. Dobře platí.“

Noc končila. Její obrát jsem odhadl na třicet tisíc korun. Nad ránem už byli všichni unavení. Odešel jsem a bloumal pražskými ulicemi. Jako cary mraček mi hlavou táhly útržky rozhovorů prostitutek a jejich odpovědí na mé otázky, slova o tom, že každý se ve svém životě musí něčeho vzdát, a že pravá svoboda je jedině za peníze, o jejich původ se zajímají jen „debllové a blbci“. Nepatřím k mravokárcům. Děsila mě představa, že bychom se měli stát Thajskem v Evropě.

Ráno pokročilo. Počkával jsem děti, jdoucí do školy. Na Prokopsku hulákal optelec: „Všechno je jinak.“

UdSSR beziffert Auslandsschulden

Die Sowjetunion steht im Ausland mit 62,4 Milliarden Dollar in der Kreide. Diese Zahl nannte Finanzminister Valentin Pawlow vor dem Parlament. In diesem Jahr sollen 15,5 Milliarden Dollar an die Gläubiger zurückgezahlt werden; 1992 will Moskau neun Milliarden begleichen.

OzonkillerKühlschrank — hier wird er entsorgt

Von THORSTENG. WEHNER

Über 2 000 Kühlschränke gehen jeden Monat in Frankfurt kaputt. Gefährlicher Müll! Denn sowohl Kühlmittel als auch Dichtungsschaum enthalten hochgiftiges FCKW — Ozonkiller Nummer 1. Die Stadt hat dem jetzt den Kampf angesagt. Die Initiative „Recyclinghof“ im Osthafen gegründet.

Kühlschränke, Wasch- und Spülmaschinen, Herde, Fernseher, Leuchtstoffröhren, Batterien und Reifen holen die Männer des Recyclinghofs (☎ 212 - 3 23 63) kostenlos ab. 100 Mitarbeiter, ehemalige Arbeitslose, sortieren aus, was nicht mehr verwendbar ist. Giftstoffe gehen an die Hessische Industriemüll, der Rest wird recycelt. Manche Geräte werden repariert, an Sozialhilfe-Empfänger verschenkt.

Hessische Industriemüll, der Rest wird recycelt. Manche Geräte werden repariert, an Sozialhilfe-Empfänger verschenkt.

Umweltdezentern Tom Koenigs, der den „Recyclinghof“ vorstellte: „Alles was wiederverwertet wird, vermindert die Umweltbelastung.“

Polen mit hohem Exportüberschuß

Das erste wirtschaftliche Reformjahr Polens ist gekennzeichnet durch einen Rekordüberschuß im Außenhandel bei gleichzeitig stark geschrumpfter Industrieproduktion. Sie ging nach vorläufigen Berechnungen 1990 um 23 Prozent zurück. Bei einem Anstieg der Exporte um 34 Prozent in den Westen auf 11,4 Milliarden Dollar ergab sich ein Handelsüberschuß von 4,7 Milliarden Dollar. Das war sechsmal soviel wie zwölf Monate zuvor. Im Warenaustausch mit den Staaten des Rats für gegenseitige Wirtschaftshilfe (RGW) ergab sich ein Überschuß von 3,4 Milliarden Rubel.

braucht auch nicht umzuschulen!

Wer nichts gelernt hat,

Neue „Mutzenbacher“-Runde

KARLSRUHE, 10. Januar (AFP). Die Einstufung des Romans „Josefine Mutzenbacher“ als jugendgefährdende Schrift muß nach einem Beschluß des Bundesverfassungsgerichts nochmals geprüft werden. Die seit 1982 geltende Indizierung durch die Bundesprüfstelle für jugendgefährdende Schriften wurde auf Antrag des Rowohlt-Verlages für verfassungswidrig erklärt. Zugleich beanstandete das Gericht die personelle Besetzung der Beiräte der Bundesprüfstelle.

Moskau kauft viel US-Getreide

Die Sowjetunion hat in den USA rund 3,7 Millionen Tonnen Mais und 550 000 Tonnen Sojamehl bestellt. Nach den derzeitigen Marktpreisen in Chicago hätte das Geschäft einen Wert von fast 441 Millionen Dollar.

Kein Schlafsack für Obdachlose vom Sozialamt

Oberverwaltungsgericht: Kosten zählen zum Hausrat — das aber setzt Unterkunft voraus

KOBLENZ, 10. Januar. Ein Schlafsack gehört nicht zu den Kosten, die die Sozialhilfe bei einem Obdachlosen oder Nichtseßhaften übernehmen muß. Mit dieser Entscheidung hat das Oberverwaltungsgericht (OVG) Rheinland-Pfalz in Koblenz die Rechtsauffassung der Stadt Mainz bestätigt, die einem „Penner“ die Zahlung von 150 Mark für einen Schlafsack verweigert hatte. Die Koblenzer Richter begründeten ihre Entscheidung damit, daß durch die Finanzierung eines Schlafsackes die „Obdachlosigkeit von Amts wegen gefördert“ werde. Das Problem sei nicht durch einen Schlafsack, sondern nur durch die „Unterbringung des Wohnungslosen in einem Heim für Menschen ohne festen Wohnsitz oder in einer vergleichbaren Unterkunft zu lösen“. Dafür habe die zuständige Behörde zu sorgen.

Der Wohnungslose hatte im November Geld für Schlafsack und Rucksack von der Stadt Mainz verlangt, weil es — so der Mainzer Anwalt Bernhard Kahl — in

Mainz für Obdachlose keine Dauerunterkünfte gab, die dem Nichtseßhaften länger als drei Tage Übernachtungsmöglichkeiten gewährt hätten. Der Schlafsack, den der Wohnungslose für sich und seine Lebensgefährtin beantragt hätte, sei Ersatz einer „wärmenden Hülle“ gewesen, wie sie sonst eine Wohnung bietet.

Nachdem die Mainzer Stadtverwaltung die Zahlung von 150 Mark abgelehnt hatte, wies auch das Mainzer Verwaltungsgericht in einer Eilentscheidung den Anspruch des Nichtseßhaften zurück. Dabei seien aber keineswegs die wahren Unterkunftsverhältnisse in Mainz geprüft worden, bemängelten der Anwalt und der Verein „Starthilfe“, der sich um Obdachlose kümmert. Das Koblenzer Gericht bestätigte jetzt die Mainzer Entscheidung. Zwar gehen die Koblenzer Verwaltungsrichter davon aus, daß ein „Schlafsack, der als Bett dient“ zum Hausrat gehört. Sie machten aber deutlich, daß ein Schlafsack nur dann Hausrat sein kann, „wenn auch eine Unterkunft vorhanden ist, in

der der Schlafsack als Bettersatz dient.“ Übernachtungen im Freien ohne sanitäre Einrichtungen sah das OVG als nicht der Menschenwürde entsprechend an. Damit würde die Finanzierung eines Schlafsackes mit Mitteln der Sozialhilfe dem Ziel der Sozialhilfe widersprechen, die die „Führung eines Lebens ermöglichen soll, das der Würde des Menschen entspricht“. Im Geltungsbereich des Bundessozialhilfegesetzes sei dies, „ein Bett in einer Wohnung oder einer vergleichbaren Unterkunft aufzustellen“, schrieben die Koblenzer Richter in ihre Urteilsbegründung. Auch das Recht auf freie Entfaltung der Persönlichkeit begründe keinen Anspruch auf einen Schlafsack. Der Träger der Sozialhilfe könne — so entschied das OVG — nicht dazu gezwungen werden, „ein Verhalten des Obdachlosen zu unterstützen, das offensichtlich seine körperliche und seelische Gesundheit gefährdet und zudem eine Gefährdung der öffentlichen Ordnung darstellt“ (Az: 12 B12500/90 OVG).

Rettung durchs Fenster

Wenn ein Auto ins Wasser stürzt, verbleiben nur wenige Sekunden fürs Aussteigen

Unfreiwilliges „Badengehen“ mit dem Auto, etwa weil man von der Straße abkommt und in einen Fluß stürzt, ist viel gefährlicher als gemeinhin angenommen. Nur 12 bis 15 Sekunden stehen zur Verfügung, sich durch die vorderen Seitenscheiben zu retten, nur 30 Sekunden, um durch das Schiebedach „auszusteigen“. Diese Zahlen ergab ein Test, den die Autofahrendungen „Rasthaus“ vom Südwestfunk und „Wegweiser PS“ vom Bayerischen Rundfunk zusammen mit dem Verband der Autoversicherer (HUK-Verband) unternommen haben.

Passagiere auf den hinteren Sitzen können in den ersten Sekunden eventuell die Türen öffnen, wenn sie noch aus dem Wasser herausragen und wenn der Wagen hintere Türen hat. Düster sieht es aus, wenn hinten im Wagen zum Beispiel Kinder sitzen und das Auto ein Zweitürer ist. Rettung, so der bekannte Unfallforscher Prof. Max Danner, kann eigentlich nur ein kleiner spitzer Hammer bringen, mit dem sich die hinteren Seitenscheiben einschlagen lassen. Für Busse ist ein solcher Hammer Vorschrift. Man kann ihn für ein paar Mark kaufen.

„Vergessen Sie alles zum Thema ‚Auto fällt ins Wasser‘, was Ihnen je gesagt wurde!“ Wolf-Dieter Ebersbach, Rasthaus-Chef beim Südwestfunk, hebt beschwörend die Hände: „Es ist alles viel, viel schlimmer!“ Er ließ einen Ford Escort ins Wasser fahren: Sofort sah er aus wie ein sinkendes Schiff. Der schwere Motor zieht den Bug nach unten. Aus dem Armaturenbrett, aus den Lüftungskanälen, aus dem Handschuhfach rauscht Wasser in den Wagen in wahren Sturzbächen. Nach 12 bis 15 Sekunden erreicht es die Unterkante der vorderen Seitenscheiben, nach 30 Sekunden steht es

Wenn das Auto ins Wasser stürzt:
Was tun?

15 sek. nach dem Aufprall nach 30 sek. nach 45 sek.

- Seitenscheiben öffnen
- sofort Gurte lösen
- Ausstieg durch die Scheiben versuchen

(Zeichnung: Wedepress)

bis zur Höhe des Lenkrades. Das Auto hängt jetzt fast senkrecht nach unten. Vordere Insassen haben noch fünf Sekunden Zeit, durch das Schiebedach auszusteigen. Nach 45 Sekunden gibt es Luft nur noch im Bereich der Rücksitze. Nach einer Minute ist nur noch der Kofferraum über Wasser, nach eineinhalb Minuten ist alles vorbei. Alle Autos mit dem Motor vorn gehen mit der Nase voran unter, betonen die Unfallforscher. Das ändert sich auch nicht, wenn der Kofferraum voll beladen ist.

Angesichts dieser Realitäten geraten die Insassen in Panik: Durch den Wasserdruck lassen sich die vorderen Türen

nicht öffnen. Und die hinteren nur in den ersten Sekunden, solange sie bei schräg hängendem Wagen noch zum größten Teil aus dem Wasser heraus schauen. Ebersbachs erster Rat: Ruhe bewahren! Und dann schnell handeln, ganz schnell: Sicherheitsgurte lösen, Türfenster und, so vorhanden, Schiebedach auf — und raus! Ganz gefährlich wird es, wenn hinten keine Türen sind, aber hinten Passagiere sitzen: Sie müssen nach dem Aussteigen der vorderen blitzartig ebenfalls nach vorn und raus. Oder sie schlagen die hinteren Seitenscheiben ein — wenn das Hämmerchen da ist.

Elektrische Fensterheber, ein elektrisches Schiebedach behindern die Rettung nicht. Denn sie funktionieren, auch wenn das Auto im Wasser ist. Bei den Versuchen arbeiteten sie sogar dann noch, als das Auto zwei Stunden unter Wasser gelegen hatte. Elektrische Fenster und elektrisches Schiebedach funktionieren aber nur dann, wenn die Zündung eingeschaltet ist. Und natürlich auch nur dann, wenn das Auto nicht vor dem Sturz so schwer beschädigt wurde, daß die gesamte Elektrik ausfällt.

Ein Wasser-Fall mit dem Auto, so die Untersuchung, ist immer eine lebensgefährliche Angelegenheit. Daß ein Wagen minuten- oder gar stundenlang schwimmt, gehört bei modernen Fahrzeugen ins Reich der Fabel. In unseren Breiten ist es allerdings selten, daß ein Auto unfreiwillig ins Wasser stürzt. In Gegenden allerdings mit Seen und Kanälen aber kommt es immer wieder vor. Dort sollte man diese Zeilen mit besonderer Aufmerksamkeit lesen. Und sich vielleicht tatsächlich besagtes Hämmerchen besorgen und griffbereit unterbringen.

Hallenfußball: Slavia und Parta Prag im Halbfinale

.. RALI OPANOU A LAVIA YHRALA...
.. A MARTA, TU ZNA CELA PARTA,
A KDE PARTA JE, TAM TAKY MARTA JE.

Ein Brief aus Prag

Liebe Leute,

hat sich jemand von Euch vielleicht gestern im abendlichen Trubel über die lange Wartezeit an der Kasse des Supermarktes geärgert? Dem Mann (oder der Frau) kann geholfen werden. Ich lade Euch ein, mich beim Einkaufen in Prag zu begleiten — aber nur, wenn Ihr dazu viel Zeit mitbringt und nicht quängelt.

Hier wird nicht so einfach ins Geschäft gestürzt, wie das in Deutschland üblich ist. Gemach, gemacht! In unserer staatseigenen *trznice* — diese inzwischen zu Lebensmittelläden umgewandelten Markthallen gab es schon vor dem Zweiten Weltkrieg in jedem Prager Stadtteil — geht's nicht so schnell. Sollten wir das Unglück haben, leere Flaschen mit uns zu führen, stellen wir uns zum Zweck der Rückgabe zunächst einmal an der tschechisch *fronta* genannten Schlange vor dem kleinen Schalterfensterchen im Vorraum an.

Die meisten unserer Wartegenossen führen das Leergut in Taschen mit sich. Das ist auch kein Wunder, denn der Transport in ganzen Kästen ist hier durchaus unüblich. In den Besitz dieser Behältnisse gelangt man nämlich nicht einfach nur durch Zahlung von Pfand. Zusätzlich bedarf es noch irgendwelcher krummer Touren (in meinem Fall war es unverblümbte Bestechung des Marktleiters), um erstmals an einen solchen Kasten zu kommen. Neben dem Rückgabeschalter hängt übrigens eine Farbtabelle mit einer ausführlichen Abbildung aller Flaschentypen, die hier angenommen werden. Das hindert nicht, daß manche Formate über Nacht aus rätselhaften Gründen in Ungnade fallen. Fragt den Mann am Schalter nicht, warum. Er weiß es auch nicht.

Nach dem Aufenthalt bei der Flaschenrücknahme haben wir die letzte Hürde auf dem Weg zu den Selbstbedienungsregalen noch nicht überwunden. Um einen der raren Einkaufswagen zu ergattern, reihen wir uns in eine der zehn Schlangen hinter den Kassen ein. Selbst wenn wir nur eine Tafel Schokolade erstehen wollten, ohne Einkaufswagen kämen wir in den Laden gar nicht erst rein. Darüber wacht an der Eingangssperre ein Zerberus in Gestalt einer gelangweilten Verkäuferin, die uns außerdem unsere Einkaufstasche abnimmt. Lenins Wort „Vertrauen ist gut, Kontrolle ist besser“ gilt auch hier, obwohl sein Urheber in jüngster Zeit bei den Pragern ganz aus der Mode gekommen ist.

Und es wird hier schon einiges angeboten, was einen Normalverbraucher in Versuchung führen kann. Ich sehe, Ihr seid überrascht über das Warenangebot, obwohl es mit dem Westüberfluß natürlich nicht mithalten kann. Kämet Ihr öfters her, würdet Ihr mir recht darin geben, daß eine gewisse Vorratshaltung dennoch angebracht ist. Mal fehlt gerade die Milch, mal gibt es einen Tag kein Bier und mit Gemüse ist es sowieso schwierig. Insgesamt gilt die Faustregel: In Prag gibt es alles, man muß nur wissen wo und wann.

Zwischen den Regalreihen unserer *trznice* ist es voll, man kann sich kaum durchwinden. Zu der bedrück-

kenden Enge trägt nicht zuletzt die Vielzahl von Verkäuferinnen und Verkäufern bei. Die Jüngeren haben die Aufgabe, ihre Freizeit-Erlebnisse auszutauschen, die Älteren die Pflicht, sie dabei mit unbewegter Miene zu beaufsichtigen. Und dann ist da noch die kleine radikale Minderheit, die bedient, kassiert oder Ware einräumt. Zum Ehrenkodex von allen gemeinsam gehört es, Fragen von aufdringlichen Kunden möglichst mürrisch oder bestenfalls mit herablassender Huld zu beantworten. Auch in postsozialistischen Großmärkten ist der Verkäufer noch König.

Der Kunde geduldet sich und schweigt. Er steht klaglos am Gemüsestand an, verharrt regungslos vor dem Schalter mit Wurst und Käse, reiht sich ohne Murren vor der Kühltheke mit Fleisch ein, wobei die Schlange hier seit Freigabe der meisten Preise merklich kürzer geworden ist. Am Stand mit Delikatessen, Kaffee, Tee und Gebäck muß allerdings niemand warten. Viele der hier dargebotenen Produkte — zumal wenn sie westlicher Herkunft sind — können sich wegen der Teuerungen der letzten Wochen sowieso nur noch Mark-Protze mit ihrem albern günstigen Wechselkurs leisten. Aber an der Kasse — das verbindet dann doch wieder — dürfen wir wieder *ve fronte*, in der Schlange, stehen.

Die Menschen haben sich seit Jahrzehnten an diesen ganzen Ablauf gewöhnen müssen und sind über all der

Der Verkäufer ist König

Warterei schon ganz apathisch geworden. Wundert Euch deshalb nicht, wenn Euch Vordermann oder -frau beim Rausgehen die Schwingtür in die Visage pendeln lassen, obwohl Ihr in beiden Händen Einkaufstaschen schleppt. So etwas darf man nicht persönlich nehmen. Die Leute vor Euch haben sich ja noch nicht einmal umgeschaut.

Natürlich geht es auch anders. In den ersten privaten Geschäften Prags wird man flott und freundlich bedient. Die frischgebackenen Eigentümer haben einen Riecher dafür, wie sie an Produkte kommen, die in den staatlichen Läden wochenlang nicht zu haben sind. Es gibt aber auch keine Ladenschlußbestimmungen, schon gar keinen Kündigungsschutz und die Preise sind häufig so gesalzen, daß Einheimische bestenfalls zum Stauen herkommen. In dem Geschäft in der Innenstadt, das wegen seiner nächtlichen Öffnungszeiten „Abendstern“ heißt, hat selbst die Frau an der Kasse neulich gestutzt, als wir das sonst nirgendwo erhältliche Paprikapulver auf ihren Tresen legten. „Haben sie gesehen, wie teuer das ist, wollen sie das wirklich kaufen?“, fragte sie.

Ob so tatsächlich die Alternative aussehen soll, überlegt sich seitdem

Friedrich
Melid p. bo

Bürgerforum jetzt Partei

ug PRAG, 13. Januar. Das tschechische Bürgerforum, das während der Revolution im November 1989 gemeinsam mit der slowakischen Schwesterorganisation „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ als Sammlungsbewegung der Gegner des sozialistischen Regimes entstanden war, ist jetzt eine Partei. Diese Umwandlung beschloß ein Delegiertentreffen am Wochenende in Prag. Gleichzeitig nahmen die rund 170 Delegierten ein Programm an, mit dem sich das Bürgerforum zum politischen Pluralismus und zur Marktwirtschaft bekennt. Die Plattform ist so gefaßt, daß die im Vorfeld der Zusammenkunft befürchtete Spaltung der Fraktionen des Forums vermieden werden konnte.

In dem Programm wird eingeräumt, das Bürgerforum könne seine Ziele nicht alle auf einmal erreichen. Voraussetzung für die Marktwirtschaft seien Demokratie und Rechtsstaatlichkeit, Umweltschutz könne hingegen wieder nur in einer freien Marktwirtschaft wirksam werden. Eine klare Absage erteilt das Programm der Vorstellung eines dritten Weges zwischen Zentralplanung und freiem Markt. Das Modell der Marktwirtschaft müsse ohne jegliches Beiwort verwirklicht werden. Sozialpolitik dürfe nicht zur Versorgungsmentalität führen und Passivität der Bürger nicht ermuntert werden.

KONEKNE!

CSFR rückt Stasi zu Leibe

PRAG, 11. Januar (Reuter). In der Tschechoslowakei sollen alle Parlamentsabgeordneten und Vertreter der obersten Bundesbehörden auf eine etwaige Zusammenarbeit mit dem früheren Staatssicherheitsdienst (STB) durchleuchtet werden. Dies beschloß das Parlament in Prag. Es forderte alle ehemaligen STB-Informanten in offiziellen Positionen auf, zurückzutreten.

Der Leiter der STB-Untersuchungskommission, Jiri Ruml, verfügt nach eigenen Angaben über eine Liste der Namen von 100 000 Mitarbeitern des STB. Alle von dem Parlamentsbeschuß Betroffenen sollen verständigt werden. Wenn sie nicht binnen 15 Tagen zurücktreten, sollen ihre Namen veröffentlicht werden.

TEPRVE TED?

Die Größten in der Luft

Vom Spaltpilz im Bürgerforum der CSFR

„Nach meiner Uhr, Marke Rolex, sollten wir endlich anfangen.“ Mit der für ihn typischen Mischung aus Provokation und Selbstironie rief der Vorsitzende des tschechischen Bürgerforums, Vaclav Klaus, die 170 Delegierten auf, ihre Plätze einzunehmen. Klaus, als Finanzminister Garant eines radikalen Marktwirtschaftskurses mußte sich allerdings noch anderthalb Stunden gedulden, bis eine chaotische Debatte zur Tagesordnung beendet und mit der eigentlichen Arbeit des zweitägigen Delegiertentreffens begonnen werden konnte.

Für die Nervosität, die den Auftakt der Zusammenkunft prägte, bestand auch aller Grund: Es galt die Spaltung der Gruppierung zu verhindern, die mit der slowakischen Schwesterorganisation (VPN) im November 1989 praktisch aus dem Nichts heraus zur Trägerin der „sanften Revolution“ in der Tschechoslowakei geworden war.

Anderthalb Jahre nach dem Aufstand gegen das sozialistische Regime stehen sich im Bürgerforum zwei Hauptströmungen mit unvereinbaren Auffassungen gegenüber.

Forums-Chef Klaus selbst, der sich zur Veranschaulichung seiner Westorientierung auch schon mal bei Miß-Wahlen mit zwei Bikini-Schönheiten ablichten läßt, steht mit seinen strikt neoliberalen Ansichten dem „Interparlamentarischen Klub der demokratischen Rechten“ nahe. Ein Vertreter dieser Fraktion umriß deren Ziele mit den Worten, „Freiheit im wahrsten Sinne“ sei nun einmal nur

möglich, wenn ein reines marktwirtschaftliches System ohne falsche Sozial-Sentimentalitäten geschaffen werde.

Angesichts der bei diesem Konzept unausweichlichen Massenarbeitslosigkeit und der jetzt bereits zu verzeichnenden Verelendung der Rentner nach Freigabe der meisten Preise ist das den Leuten vom „Liberalen Klub“ denn doch zu starker Tobak. Für diese Fraktion steht der Ministerpräsident der Tschechischen Republik, Petr Pithart, der unterstrich, seine Regierung sei zwar für die Nichteinmischung des Staates in die Wirtschaft, aber er fühle sich den Beschäftigten in den Betrieben immer noch näher als der Weltbank, deren Sanierungskonzept für die CSFR-Wirtschaft unter anderem konsequenten Personalabbau zur Folge haben wird.

Bei aller Unversöhnlichkeit der Positionen wäre jedoch eine Spaltung des Bürgerforums zum jetzigen Zeitpunkt — das wissen die Kontrahenten — eine Katastrophe für die jungen Demokratie der Tschechoslowakei. Die slowakische Schwesterorganisation VPN hat deutlich gemacht, sie werde ihre Zusammenarbeit mit dem Bürgerforum bei dessen Spaltung aufkündigen. Und eine Trennung der beiden Klubs würde bedeuten, daß die Kommunisten im CSFR-Parlament die stärkste Fraktion stellen. So appellierte der wegen eines Genesungsurlaubes nicht anwesende Staatspräsident und Bürgerforums-Mitgründer Vaclav Havel in einem Grußwort an

die Delegierten aus Böhmen und Mähren, die Einheit des Forums zu wahren. „Die Verantwortung des Bürgerforums ist unteilbar“, mahnte er in einem vor der Versammlung verlesenen Schreiben. „Den Kredit der Wähler hat nicht der oder jener bekommen, sondern wir alle gemeinsam.“

Und trotz seiner momentanen Unpäßlichkeit bewies der Präsident auch in diesem Fall wieder seine große Integrationskraft. Forums-Chef Klaus betonte ebenfalls, es dürfe nicht zur Spaltung kommen. Hinter den Kulissen machte er vermutlich seinen ganzen Einfluß auf den Klub der Rechten geltend, um diese Fraktion auf die Zustimmung zu einem mehrheitsfähigen Programm einzuschwören. Dafür verlangte er allerdings unter Berufung auf den Willen der Basis die Umwandlung des Bürgerforums von einer für Interessenten jeglicher politischer Couleur offenen Bewegung in eine Partei mit professionellem Apparat und ausschließlicher Mitgliedschaft.

Nachdem Außenminister Jiri Dienstbier als Sprecher des „Clubs der Liberalen“ bei aller Skepsis gegenüber der Neuordnung deutlich gemacht hatte, seine Fraktion halte den Status des Bürgerforums für unwesentlich, wenn dort weiterhin unterschiedliche Meinungen über die Reformen in der CSFR respektiert würden, ging die überwältigende Mehrheit der Delegierten über die dargebotene Brücke.

Organizace Evropy

Struktura evropských mezinárodních organizací je poměrně složitá. Značná podobnost názvů svádí ke směšování několika odlišných institucí, s rozdílnými cíli, složením a náplní činnosti. Podívejme se na základní údaje o třech nejvýznamnějších evropských uspořádáních.

Rada Evropy v českém překladu nazývaná někdy chybně i Evropskou radou (angl. Council of Europe, fr. Conseil de l'Europe, něm. Europarat). Přistoupením Maďarska se rozrostla na 24 členů. Sídlo má ve Štrasburku. Vznikla na základě smlouvy, kterou v roce 1949 podepsali představitelé Belgie, Dánska, Francie, Irsko, Itálie, Lucemburska, Nizozemska, Norska, Švédska a Velké Británie; k nim se připojilo Finsko, Island, Kypr, Lichtenštejnsko, Malta, Portugalsko, Rakousko, SRN, San Marino, Španělsko, Švýcarsko a Turecko.

Hlavním zájmem Rady Evropy je - velmi stručně řečeno - vytvářet úzké svazky mezi svými členy, koordinovat evropskou spolupráci. Směřuje svou činnost do oblastí hospodářské, kulturní, vědecké, právní; s tím

úzce souvisí i úloha Rady Evropy na poli ochrany lidských práv a základních svobod. Bohatá je její aktivita při přípravě mezinárodních smluv; v jejím rámci byla uzavřena i známá Evropská úmluva o lidských právech z roku 1950, kterou v souvislosti se svým vstupem do Rady jako zatím poslední podepsalo Maďarsko. Podobný akt bude spojen (tj. se vstupem Československa, případně i Polska; my bychom tam měli vstoupit nejpozději na jaře 1991).

Jaké jsou hlavní orgány Rady Evropy? Nejvyšším rozhodovacím orgánem je Výbor ministrů vytvořený z ministrů zahraničí členských států. Poradní shromáždění (či parlamentní shromáždění), složené z poslanců vyslaných jejich národními parlamenty, předkládá Výboru ministrů svá doporučení.

Při Radě Evropy vyvíjejí svou činnost Evropská komise pro lidská práva, jakož i Evropský soud pro lidská práva, ustavený v roce 1959. Kromě těchto orgánů disponuje Rada Evropy rozsáhlou sítí výborů, komisí a dalších pomocných orgánů.

Radu Evropy spojují kromě společné modré vlajky s dvanácti

zlatohlavými hvězdami četné formální i neformální vztahy s významným činitelem nejen evropského významu, s Evropskými společenstvími (ES) (angl. European Communities, fr. Communautés Européennes, něm. Europäische Gemeinschaften). Evropské společenství (jejichž název bývá v běžné řeči používán i v jednotném čísle) jsou smlouvami z let 1957 a 1965 propojena se třemi mezinárodními organizacemi, které se nazývají: Evropské společenství uhlí a oceli, vytvořené v roce 1951, Evropské hospodářské společenství (EHS) vzniklé v roce 1957, a Evropské společenství atomové energie (Euroatom) pocházející z roku 1957. ES sdružují dvanáct západoevropských států - Belgie, Dánsko, Francie, Řecko, SRN, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Španělsko a Velkou Británii.

Cílem Evropských společenství je dosáhnout integrace evropských států v mnoha oblastech - hospodářské, sociální, měnové. Mezníkem ve vývoji by se měl stát rok 1992, kdy má dojít k vytvoření jednotného evropského trhu s volným pohybem osob, zboží, služeb a kapitálu. Ve světle těchto tendencí se prohlubují pochyby o tom, zda pokusy rozložit

nevelký stát na ještě menší prvcehlitele odpovídají zcela době.

Hlavním společným rozhodovacím orgánem Evropských společenství je Rada ministrů, složená z členů vlád zemí ES. Pracovním místem Rady je Brusel. Vedle této Rady zasedá tzv. Evropská rada, vrcholná konference hlav států a předsedů vlád členských zemí, která se schází alespoň třikrát do roka, a Výbor zástupců vlád členských států, grémium složené rovněž z členů národních vlád nebo jejich zástupců.

Komise vystupuje vůči Radě ministrů jako iniciativní orgán, skládá se ze 17 členů jmenovaných vládami; sídlí v Bruselu a některé své úřadovny má v Lucemburku. Kontrolní pravomocí vůči Komisi vykonává Evropský parlament, v němž pracuje 516 poslanců, na základě výnosu z roku 1976 volených přímými všeobecnými volbami v členských státech. Zasedá převážně ve Štrasburku. Dodržování práva při výkladu a provádění smluv zajišťuje Soud Evropských společenství v Lucemburku, složený z 12 soudců. ES disponují i mnoha dalšími orgány a rozsáhlým pracovním aparátem; jen sekretariát Rady ministrů čítá již v roce 1977 na 1200 zaměstnanců.

Parlament v právní oblasti či vytvořit a dekad jednokomorového parlamentu shromáždění dvoukomorové.

Uspořádání Evropských společenství se stále vyvíjí. O tom svědčí i správy v ústředních orgánech a v pravomoci Evropského

S LENINSKOU OTEVŘENOSTÍ

Hovoříme
s předsedou
a generálním
tajemníkem
ZSB (b)

Všichni, i my v novinách, poslední rok objevujeme lidi, kteří poledních čtyřicet, dvacet či deset let prožili v exilu. Patří mezi ně i PAVEL VOŠČICKÝ A PETR STEINER. První z nich byl na počátku šedesátých let vězněn za "pobuřování", potom se mu podařilo vystudovat UMPRUM. Po roce 1969 se setkal s Petrem Steinerem v USA. Ten se za oceánem stabiloval jako profesor klasické filologie na jedné z renomovaných univerzit. Až podíl "vádní" esey lidí, kteří pro nesouhlas s okupací odešli ze země. Jejich odpor proti komunistickému režimu vzal však na sebe podobu grandiózního happeningu, který má blízko k tradicím české bohémy dvacátých let.

Ve Filadelfii založili Západofiladelfskou stranickou buňku "zaměřenou na výchovu černošské mládeže", a jali se v "samém centru imperikalismu" pokládat hry ve stylu absurdních bolševických pravidel. Výsledkem jejich hry se stala i kniha leninskou cestou ve dvou médích, která právě přichází na náš trh. Proč ji vytvořili? "V době, kdy měl bolševik všechno v rukou, jsem chtěl nastavit zrcadlo jeho rétorice, nesmyslnosti celé té ideologie", říká Pavel Voščický.

Ala přenesme se teď už na chvíli mezi jedny z posledních přesvědčených bolševiků, kteří pod znakem srpů a koloček na prádlo hájí čistý štít komunistických idejí v našem tříděně rozděleném světě.

■ Jak vznikla vaše Západofiladelfská stranická buňka?

Steiner: Dovol, abych tě opravil, soudruhu redaktore, ZSB (b), tedy bolševiků. Bohužel, i my se setkáváme se zhoubnou frakční činností.

Byli jsme vysláni do Ameriky, abychom naplňovali nesmrtelné závěry historického zasedání ústředního výboru komunistické strany Československa v roce 1969. Po zradě našeho fideifního orgánu jsme se ocitli bez spjání.

My komunisté jsme ovšem lidé zvláštního ražení a nejsme zvyklí uhýbat před překážkami. Rozhodli jsme se pracovat přímo v terénu s černošskou mládeží a seznamovat ji názornou, neotřelou formou s ideály marxismu leninismu. A s leninskou skromností musím říci, že jsem odvedl kus poctivé práce.

■ Kniha leninskou cestou ve dvou médích je ovšem nyní vydávána v Československu. Co vás vedlo k sepsání a na-

kreslení vašich agitacních zkušeností zrovna pro českého čtenáře?

Steiner: Kniha přichází, bohužel, pozdě. Jedním z jejích cílů bylo zabránit kontrarevolučnímu puči, k němuž v listopadu, bohužel, došlo. Chtěli jsme v pokračujícím marasmu ukázat české a slovenské mládeži kořeny čistého leninismu. Návrat k původnímu, nezkrleslému Leninovi je východiskem z krize.

■ Nejsou ovšem vaše zkušenosti z práce s černošskou mládeží poněkud odtržené od mentality našich lidí?

Voščický: U nás socialismus zvítězil, bohužel se mu podařilo taky prohrát. Kdežto Ameriku teprve plody vítězství lidu nad zrádnou reakcí čekají. Z toho vyplývá, že naše mládež je v daleko vyšším stupni ohrožena vládm imperikalismem než mládež americká nota bene mládež černošská. Jak často říká soudruh předseda Steiner.

Steiner: A je naší neoddiskutovatelnou internacionální povinností, abychom se s podněty ze své neúnavné propagační činnosti podělili s agitátory všude na světě.

Voščický: Zároveň jsme oslovili československou mládež s vzhledem k tomu, že podle našeho názoru potřebuje tato mládež v této době vedení mnohem více než mládež černošská. Bohužel prochází traumatem z zjištění, že bylo upuštěno od všech aspektů politicko-výchovné činnosti.

Steiner: Například noviny Mladá fronta Dnes! Co se tam dočtete? To je samá buržoazní propaganda.

Voščický: To má širší aspekty. Proč se náš socialismus ocitl v krizi? Protože se například stavebnictví zbavilo Zlobinovy metody jako nosné metody stavebnictví. Byly tu i další negativní jevy. Vy jste třeba šel po ulici a na stěngazetě jste ještě v červnu viděl názornou agitaci k úno: ovému vítězství. Cíl pokulhávala práce na ideologickém poli, nevyměřovaly se nástěnky, opustila se Zlobinova metoda a neuplatňovala se usnesení stranických sjezdů a konferencí.

Steiner: Důsledně.

Voščický: Ano, důsledně; soudruhu předsedo.

Steiner: Naše publikace, jak říkáme, rázně skončí se šablonovitostí a rutinérstvím.

■ Ovšem komunistická strana se bohužel chyb nevyvarovala a zle se jí šablonovitá práce vymstila. Má vaše publikace smysl i po kontrarevolučním převratu?

Voščický: Jistě, tím se povznosila dialekticky na dialekticky vyšší rovinu, jak říká soudruh Lenin. Zkrátka už ani rok tu má 750 tisíc komunistů špatnou náladu. A tak jsme se rozhodli, že jim trochu dodáme.

Steiner: Sii, samozřejmě. Vždyť se nedělaly jenom omyly, těch čtyřicet let. To musíme říci s leninskou otevřeností, že se

nedělaly jenom chyby. Že soudruhu redaktore.

■ Jak hodnotí Západofiladelfská stranická buňka další perspektivy světového komunistického a dělnického hnutí?

Steiner: V západní Filadelfii má strana přírozonnu autoritu.

Voščický: Musíme ovšem otevřeně přiznat, že otázka určení poloha v příhodnou dobu. My, bohužel, teď hluboce trpíme, protože informace, které přicházejí z poslední bašty marxismu-leninismu na evropském kontinentě, z Albánské lidové republiky, nám příliš dobré nálady nedodávají.

Steiner: Ale ani tam se nedělaly jenom chyby, dvaatřicet kněžů tam přece přežilo! Ale budme optimisty, soudruhu generální tajemníku. Fidel je stále na naší straně.

■ Já bych nebyl úplně pesimistou. Některé výdobytky propagandy přežívají i v těžké době. Nedávno jsem se například dověděl, že i v našem, dnes už, bohužel, převážně buržoazně klerofaštickém parlamentu mají nástěnku, kde si vyvěšují různé podtrhaný denní tisk.

Voščický: Ano, to potvrzuje slova soudruha předsedy Steinera o tom, že v uplynulých čtyřiceti letech se nečinily pouze omyly. Také se vybudovalo něco pozitivního. A to, že se některé struktury v současném parlamentu rozhodly mít stěngazetu, na které zatrhávají podstatné věci, to jen dokazuje, že pozitivní oněch uplynulých dvaatřicet let lze přenést i do takzvaných nových poměrů. A řekněme si, že se to zdaleka netýká jen jednotlivých nástěnek.

Steiner: Já bych to řekl ještě jinak. V celých československých dějinách existují v podstatě jen dvě stylotvorná období. Jednak barok a jednak socialistický realismus. A vylili bychom dítě i s vaničkou, ba prokázali bychom tím medvědí službu, kdybychom na to zapomínali.

■ Máte ovšem i další zkušenosti s věcmi charakteristickými pro kapitalismus, které nás teprve očekávají. Ve Filadelfii se jistě denně setkáváte s desítkami tisíc hladových nezaměstnaných a bezdomovců. Co byste poradili našim nezaměstnaným a bezdomovcům?

Voščický: To samé, co radíme ve Filadelfii. Aby šel na nejbližší sekretariát KSC a podal přihlášku do strany!

■ Jak byste hodnotil historický význam osobnosti soudruha Steinera?

Steiner: Někdy pozitivně a někdy negativně.

Voščický: Soudruhu redaktore, na to vám odpovím a nekompromisně leninskou otevřeností. Záleží na tom jak - kdy a jak - co. Je to rozporuplná osobnost.

Steiner: Ale uvědomme si, že každá historická osobnost je svým způsobem rozporuplná, třeba i tady soudruh generální tajemník Voščický.

Voščický: Mám pocti, že soudruh Stalin byl nesporně velký vědec. Řídil se známým příkazem sovětského akademika Zelinského, který vyzýval vědce: Tovaríšči, nikdy nř zamykajtes v uzlkch rámkach svých specialnostějí (soudruzi, nikdy se neuzavírejte do úzkého rámce svých specializací - poznámka redakce). A soudruh Stalin jako by to slyšel, sepsal publikaci, která se jmenuje O národnostní otázce. To je stěžejní dílo, které nebylo dodnes předstřženo. Stalinových spisů bychom mohli vydávat ještě víc, než jsme vydali, a pořad by nebylo dost. Věřejnost by to ovšem opět ignorovala, protože tady chybí správný třídní přístup k celé problematice. A jak říká soudruh předseda správně, holt už chybí to pounorový nadšení. Což vy jenom potvrzujete, protože při zmínce o soudruhu Stalinovi jste emental.

■ Jak byste viděl nejbližší perspektivy Československa?

Steiner: Měli bychom co nejrychleji prodat státní majetek zahraničním kapitalistům a potom ho, nejraději kolem 25. února, zase zcetit. A dvacet let by se zase nemuselo nic dlat.

Voščický: To je velice pozitivní a vpravdě marxistický přístup. Jak to říká soudruh Lenin, kapitalista nám prodá provaz, na kterém ho uškrtíme. Kdyby to národnění nešlo pětadvacátého února, tak aspoň osmadvacátého října.

■ Neobávám se, že by československý lid nechtěl všechno prodat, ale obávám se, že to pak nebude chtít zas národnit.

Steiner: A k čemu má revoluční dělnickou stranu, která to jako v minulosti provede za něj? Uvědomme si, že kapitalismus je slepá ulička a to nejhumánnější heslo je: Každému podle jeho potřeb.

■ Jenomže bude toho ještě naše komunistická strana schopna, když oportunisticky opustila principy marxismu leninismu, což se projevuje i vnějškově, kdy revoluční srp a kladivo vyměnila za bojččné třešně?

Steiner: Dějiny mají své zákruty. Například komunistická internacionála musela rozpustit z objektivních důvodů polskou komunistickou stranu před válkou, když tato národní strana v sobě nedokázala najít dostatek síl.

Voščický: A co se týče těch třešněk, jestli nám soudruh Mohorita nechce naznačit, že do třešně to bude jinak...

■ Jak vypadají vnitrostranícké vztahy ve vaší buňce?

Voščický: Uznáváme principy demokratického centralismu. Cirkulujeme ve funkcích, aby nedošlo ke kumulaci moci. Jeden měsíc jsem předseda já

a soudruh Steiner generální tajemník, další měsíc se to mění.

Steiner: Bohužel jsme nepředšli frakční činností, kdy našo kandidátky soudružky Dvořáčková a Fierlingerová, které nemohou být přijaty za plnoprávné členy pro svůj nespolehlivý kádrový původ, se odtrhly a vytvořily východomannhattanskou stranickou buňku. Ale s touto frakční činností se na nejbližším plenárním zasedání s leninskou zásadovostí vypořádáme.

■ Jaká je členská základna?

Steiner: Vskutku masová, ale vzhledem k nechvalně známé činnosti Úřadu na ochranu ústavy se o tom zde nehodláme šířit.

Vošický: Kritéria pro přijetí jsou ovšem přísná, vyžadujeme kádrové materiály. Řídíme se heslem exprezidenta a herce Ronalda Reagana: Douwerjat no prouwerjat.

Ještě před rokem a pár měsíci nebyla rétorika, z níž si dělá Vošický se Steinerem legrači, jen k smíchu, byla našim denním chlebem, vyucovala se na vysokých školách, nástěnky se vyměňovaly i novýměňovaly, ale téměř nikdo se neodvážil zpochybnit svatou důležitost nástěnek. Krátce po Novém roce budl náš rozhovor varováním. Varováním před nemýšlením a strachem z všemocných frází. Ty totiž nemusejí mít jen červený kabát bolševiků...

Ptal se: (Jméno je v lustračním seznamu)

Podivná smrt Holce

"Huslítký král" Jiří z Poděbrad byl poměrně často historiky označován za traviče a vraha. Je prokázáno, že to v žádném případě nebyl muž holubičí povahy, ale naopak rázný a tvrdý politik, který se dovedl vypořádat se svými soupeři. V roce 1448 dal zavřít do vězení velitele Prahy pana Menharta z Hradce, který proti němu kul pikle s Rožmberky. Menhart ve vězení začal churavět, byl tedy propuštěn, brzy však zemřel. Jiří byl svými odpůrci obviněn z travičství motivovaného politickými důvody. To však prokázáno nikdy nebylo a Menhart zcela jistě zemřel smrtí nenásilnou.

Složitější situace ovšem nastala za necelých deset let. Devětatdvacátého září roku 1457 přijel do Prahy mladíček Habšburk Ladislav Pohrobek. Byl synem císaře Albrechta II., vnukem Zikmunda, a tedy i pravnučkem Karla IV. Svého otce však nikdy nepoznal, protože se narodil až čtyři měsíce po jeho smrti. Českým králem byl Ladislav Pohrobek korunován už jako třináctiletý roku 1453, ale teprve nyní se v Praze chystal ujmout vlády a také oženit s francouzskou princeznou Magdalénou.

Vydává se výhradně pro úřední účely. — Kofin prosto.

Potvrzení o úmrtí.

Jméno zemřelého (ho) *Mr. Jaroslav Pohrobek*

Datum narození *16. 6. 1908*

Datum úmrtí *5. 11. 1949*

Příčina smrti *rodinná a přirozená*

Datum *16. 11. 1949*

Takovým "úředním přípisem" se pozdější Davidovi a popravě

Přes srdečné přijetí a nadšené ovace se místo svatby konal pohřeb. Ladislav Pohrobek po pětadesáti dnech 23. listopadu zemřel. Jeho neočekávaná smrt otevřela cestu k trůnu zemskému správci Jiřímu z Poděbrad, který měl v zemi největší politickou, vojenskou i finanční moc. Podivné okolnosti smrti a získaný prospěch vedly k tomu, že Jiří z Poděbrad byl znovu označen za traviče, tentokrát dokonce v řadětisku mezinárodním. Ostatně jeho nepříteli dobré vztahy s králem byly veřejně známé. Otárávil tedy Jiří z Poděbrad krále Holce (říkalo se mu tak proto, že byl holý - bezvousý), nebo ne?

Podívejme se na poslední čtyři dny králova života. V neděli 20. listopadu se zúčastnil zcela zdravý Ladislav Pohrobek křtu dítěte pana Zdeňka z Konopliště. Při návratu ho začala bolet hlava, doma dostal zimnici a ulehl. V pondělí byl přítomen zasedání zemského soudu. Byl nápadně smutný, sužovaly ho prudké bo-

lesti břícha a objevily se hlízy v třáslech. Teprve večer si však postěžoval komorníkovi. Své německé lékaře zavolal až v úterý ráno. Ti mu naordinovali běžné prostředky proti otravě jedem i zkaženou potravou - pouštění žílou, dávidla a prostředky k pocení. Samozřejmě to nepomohlo a stav se naopak zhoršil. Ve středu 23. listopadu král cítil, že se blíží smrt, a v 16 hodin skutečně v motlíbách zemřel.

Za příčinu smrti byl považován mor, syfilida, perforace žaludečního vředu či salmonelóza. Vše bylo postupně pádnými důvody vyvráceno. A travičství? Je také vyloučeno! Není a ani v době Ladislavovi smrti totiž nebyl znám jed schopný vyvolat uvedené příznaky, především značné zduření třáselných lymfatických uzlin.

Ve skutečnosti šlo o prudkou sepsi, lidově "otravu krve", čímž zaplavení organismu rychle se množícími bakteriemi. K tomu stačila nepatrná oděrka, do níž choroboplodné organismy mohly

vniknout. Jednou z obvyklých lokací prvotní infekce byly pohlavní orgány. Ladislav se po této stránce nešetřil a už od svých 14 let "navštěvoval" nejen ochotné panny a paní u dvora, ale i vratslavské a vídeňské nevěstince. V Praze pak veřejné lázně společně mužům i ženám infekce pokračovala velice rychle, zachvátila mízní cévy i uzliny a vstoupila do pánve. V této fázi by se složitě léčila i s použitím současných antibiotik. Král invazí bakterií samozřejmě podleh, nebyl tedy otráven a Jiří z Poděbrad není jeho smrti rozhodně vinen.

J SUDEŤÁCI SE PŘIŠŤIVALI A HLASALI, ŽE DŽORDŽ BYL KILLER...

Sedesát procent dospělých v Austrálii se průběžně vzdělává a během života každý absolvuje průměrně tři rekvalifikační či jiné vzdělávací programy.

Když chtějí ochránci přírody vyhlásit chráněné území například v důlní oblasti, potřebují k tomu souhlas největšího tamního ničitele totiž dolů.

Die „Mutzenbacherin“ ist Kunst

„Man sagt, daß aus jungen Huren alte Betschwestern werden. Aber das trifft bei mir nicht zu.“ So beginnt der berühmteste deutschsprachige Porno-Roman „Josefine Mutzenbacher – die Lebensgeschichte einer wienischen Dirne, von ihr selbst erzählt“. Das Buch erschien 1906, blieb bis heute ein Bestseller.

Die Bundesprüfstelle für Jugendgefährdende Schriften hatte 1982 den Roman verboten. Mehrere Gerichte bestätigten die Entscheidung. Jetzt hat das Bundesverfassungsgericht alle Urteile aufgehoben. Begründung: „Auch ein pornographischer Roman kann Kunst sein.“

Ist das wirklich Kunst? Im gemütlichen Wiener Tonfall gesteht Josefine ihren Freiern: „I bin die Josefine – und hab ihn so gern drin!“

Ob der eigene Papa, ob Prälaten, Pollizisten: Sie war „immer gern eine Dirne“. Denn: „So ein Mannsbild liegt auf einem, stößt und sticht und bohrt und keucht vor Geilheit. Und wenn er fertig ist, brummt er manchmal noch.“

Ist das wirklich Kunst? „Er schmiß mich grob hin, warf sich mit einem einzigen Ruck meine Beine über die Achseln und stieß mir seinen riesigen Halbmond in die Spalte, daß i auf-

schrie. Jetzt konnt' ich alles voll aus kosten.“

Und der „wunderschöne Gutenmar gen-Fick“, den sie auf dem Korridor mit ihrem Briefträger hatte: „Nach eir paar Stößen war der Brave soweit.“

Ist das wirklich Kunst? Offenbar, wenn man dem Bundesverfassungsgericht folgt.

Gleich nach Erscheinen der obszönen Bekenntnisse rätselte alle Welt: Wer ist wirklich der Verfasser? Wahrscheinlich war es Felix Salten (1869–1945). Weltberühmt wurde dieser österreichische Autor allerdings mit einem ganz harmlosen Buch – der reizenden Tiergeschichte „Bambi“.

DILEMA
Stoji otec nad kolébkou dojetim se tlese hlas bude synka obouvat Bates nebo Adidas?

Lidový kalendář leden

POLNÍ HOSPODÁŘ

Na poli a na lukách. Vyvážeti hnojívku; zem a bahno z rybníků kopati; sbírat a vyvážeti mrvu chlévskou a hnojiva pomocná. Závěje sněhové uklízet, vody sváděti a brázdy i svodnice upravovati. Kamení poklízet, bodláčí mýtit. Zaviažovací strohy prohlížeti. Nemrzne-li, orbu opakovati. ● Na chmelci a vlnici. Hnoj všeho druhu přivážeti, zvláště hnojívku rozlévati. Tyčky poříditi a chystati. ● V zahrádě. Pafístě opravovati a hnojem opatřiti; zakládati chřestoviště; ořezávati živé ploty; hnojit, a nemrzne-li, hnoj zarývati. ● V sadech ovocných. Obrátiti housenky, suché větve odřezávati a zdravé čistiti. Holé stromy proti zajčím obalovati. ● V dvoře. Vyklízet záchody a zakládati komposty; mlátiti, zvláště za mrazivých dnů len a jetel; opatřovati jámy řepové a bramborové; pověsiti plésti do zásohy; obili na sejkách přehazovati; sklepy vyvětrávati a zeleninu v nich před mrazy ošetřiti. Ledy voziti, náhadi v kůlně opravovati. ● V učelství. Opatřovati oulu slamou, rohožkami neb houněmi před mrazem; svítiti slunce, nastýlati slámy před oulu, aby se včely čistily.

PRANOSTIKY

Na Nový rok z rána jasné lesky prorokují v létě časté blesky. ● Jsou-li červánky v novoroční den, přinesou jistě samou slotu jen. ● Na Nový rok o slepičí krok, na Tři krále o hodinu dále. ● Třpytí-li se hvězdy tu noc před Třemi králi, rodí se bílí beránci. ● Leden musí zimou skřipati, má-li úrodný rok nastati. ● Je-li teplo v lednu, sahá bída ke dnu. ● Stále mírná povětrnost v lednu, chystá na únor nám zimy bednu. ● Jsou-li v lednu mrazy řádné, nebývají klasy prázdné. ● Na jméno Ježíš, ke kamnům bžít. ● Jezvec-li pak se v hnízdě čtyry neděle ukryvá. ● Jasný den Pavla svatého slibuje mnoho dobrého. ● Svatý Fabián a Sebastián do stromu vlévá mizu sám. ● Jasně slunko na Vincence těší vinaře i žence.

ROZUMY STARĚHO OVČÁKA TOMÁŠE

Kdo udržuje svůj statek v pořádku, nemůže nic říci o nedostatku. ● Utrhní ústům, šatům přidej a zbyde ti ještě mnohý nověj. ● Taková řípa, jaké pole; jaký táta, takové pachole. ● Jaký otec, taký syn; jaká voda, taký mlýn. ● Pro vezdejší statek vložil sobě na hrdlo notný zmatek. ● Kdo pořád staví a drží si mnoho čeládky, nepůjde kupředu, nýbrž nazpátky. ● Korkhá-li slepice a kohout mlčí, jisto jest, že v statku blahobyť se krčí. ● Trpělivost jest hořká bylina, ale kvítke její vzácný. ● Ať cokoliv činíš, ke konci pohlížej. ● V lednu dva dobré kožichy jsou lepší než jeden špatný frek. ● Kdo u zatopených kamen stojí aneb sedí, bál se nemusí, že snad zmrzne. ● Kdo záhy vstává, tomu Pán Bůh dává.

PRAVIDLA POVĚTRNOSTI

V učení o povětrnosti panuje zásada tato: Příčiny každé změny počasí předcházejí buď kratší, buď delší čas před povětrností. Na této zásadě spočívají následující pravidla: ● 1. Nepovstal-li před nebo po rovnodennosti jarní žádný víchr, bývá nejbližší léto obyčejně suché. ● 2. Vznese-li se víchr z východních krajin dne 16., 20. nebo 21. března, bývá následující léto obyčejně suché; povstane-li víchr z jihozápadních krajin, následuje vlhké léto. ● 3. Byla-li sířední teplota července a srpna poměrně stejná, může se mírně studená zima očekávat. ● 4. Byl-li srpen teplejší než červenec, dá se jen vlažná zima očekávat; byl-li pak srpen značně chladnější než červenec, následuje obyčejně studená zima, a to tím tužší, byl-li Mjén studený a padala-li ku konci silně krupice. ● 5. V čase nejkratších a nejdelších dnů panující povětrnost jest obyčejně stálá. ● 6. Krásné počasí dá se očekávat, když večerní červánky stejné nebo barví a hvězdy vysoko nad obzorem jasné žlutočervenavě se lesknou; oblaka, takzvané kupy, v řasy se promění; duha odpou-

ledne na nebi stojí; slouhy žilí chmury (druh oblak) nad řekami a rybníky po slunce západu povstávají; když silná rosa padala a nemění se rychle v páry; hvězdy jasné jsou a Mlččná dráha v bílém lesku svítí a vítr se sluncem od východu k západu se točí. ● Hřmělo-li by měsíce ledna, větry silné, hojnost obilí a válka znamená. ● Krutá zima působivá studené jaro a teplé léto.

KRONIKA POVĚTRNOSTI

761 a 762. Bylo v mnoha zemích velké sucho a hlad. V Čechách nepršelo 8 měsíců, mnoho lidí zemřelo hladem, načež na rok 763 tak přísná zima připadla, že Černé moře zamrzlo, u Konstantinopole byl led na 30 loktů tlustý. I vůkol Vlach bylo moře zamrzlé. V Čechách začala zima již v říjnu a sníh ležel na mnohých místech na 20 loktů. Na tu přísnou zimu přišlo takové sucho, že žádný pramen vozu nevydával.

POVĚRY A ZABÍKÁVADLA

Sůl na Tři krále svěcená se dává dětem do uší, by jim tam žádný škodlivý hmyz nevlazol. ● Od rýmy pomáhá, jestliže matka chytí kočku a připálí ji konec ocasu a dá ji nemocnému dítěti k nosu – rýma pomine. ● Kdo se obává zimnice, hmatěj kolem sebe, a co uchopíš, přibij hřebíkem na stěnu; zimnice se nedostaví. ● Kdo hledá je něco nemůže naleznouti, nasyt trochu soli na kamna rozžhavená. ● Nechoď se žiznit spat, sice se půjde v noci duše napít, a zabloudíš-li, umřeš. ● Nejlepší lékem proti dně jest toto: Dej černého kocoura do pěkného bílého pytle a dones na čerstvě zorané pole; tam pytel pomalu otevři a kocoura pusť. Za utíkajícím se rozběhni a jakmile ho chytíš, můžeš být jist, že budeš neduhu svého zproštěn. ● Kde je více dětí v rodině, ať novorozenec dostane jméno počínající písmenem Z nebo X. Poslední písmeno v abecedě zabrání, by manželé více dětí neměli. ● Zloděj uřízne mrtvému dítěti prstíček, dá ho vyschnout, ať hoří, a pak může při světy-

SLAVA!!!
Zabij kočku, vlož celou do husy a upec spolu. Který úd schne, tím tukem maž. ● Spál-li se skořápky, oprýská Hř slepici, která to vejce snešla.
ČTENÁŘ
Svět nás klame, to je známé, nutno se s tím smířit. Vzdýt i ti tři mušketyři byli vlastně čtyři!

ti, avšak neber mrchy do hro-
lých rukou. ● Kdo má tlustý krk (votel), nechť ováže si jej tka-
nicí z mrtvého těla snatou a vo-
le zmizí za krátký čas. ● Pa-
vouk křtíků přináší štěstí. Dej
jej do skianice, kamž všech de-
vadesát čísel nandej na kousky
papiru napsané, a které křtíků
vytáhne do pavučiny ve aktin-
ci udlávané, ta zašleš vytkou v ko-
terti. ● Masť protit schnutí údů:

jest. ● Když se třetí, že tři mlá-
denci zvoní umřelému, i dosteň
tobo mazu z čepu zvonového,
aby oni nevzdělili, a masť se tím
po zádech; můžeš se nebáti, aby
tú zbroj (kuřka) chytla. Zkuše-
no jest. ● Škrkavka se dá vy-
puďt: Na lačný žaludek křička
sitelného prachu se soli dobře
pomáhá. ● Proti německým my-
šim: Vezmi od rasy ty kopyta
i s kostima, usuš je a kuř je,
kde jsou, v brzkým času se zira-

ku tomu krásit co chce a nikdo
se nezvzdá a řemeslo mu ne-
pokazí. ● Naber do nové nádoby
by vody studené, polij jí umři-
čí hlavu, a sice směrem od ucha
k uchu a dej několik kapek do
kořalky; zoskřivíš jí přikávi. ●
Kdo se po někom napije, zví je-
ho myšlenky. ● Vezmi peří ze
slepice, když se trčí, že sama
do pece vteř a škrvne, nos
ho při sobě, a když tě dali do
pát, spadnou z tebe. Zkušeno

T A J N É

„Nejsem zvyklý říkat v politice ‚nikdy‘, ani trvale zavírat dveře,“ upozornil Beneš.

UŽ dávno nejsou ta jediná tajemství, ač byla přísně tajná a ani v případě zradu se o jejich účastnicích a průběhu nemělo mnoho vědět. Věděl je koncem roku 1936 prezident Edvard Beneš s Albrechtem Haushoferem a Maxem Karlem Trauttmansdorffem, fem, vystupujícími jako prostředníci vysokých německých míst. Dnešní, vlastně již nijak objevný návrat k nim, vyvolaly polemiky o československé zahraniční politice ve třicátých letech.

Její hlavní tvůrce bývá viněn i z politické strnulosti, z přílišného stereotypu francouzské orientace, nedůvěry na stále zjevnější slábnutí Francie. Kritičtější většinou ani nenaznačují, kam mělo Československo mezinárodně zaměřit, vědomi si asi křehkosti rad. Nemohou se také odvolávat na své předchůdce z poloviny třicátých let, jejichž propagování korektur a dokonce vlastní tajné adresy o ně nenaznačily na cizích adresách pochopení. Také Beneš „se pokoušel“, i když zprvu většinou jen reagoval na iniciativu odjinud. Pak jí ale po svém rozvíjel, aby došla výsledku. Dosvědčují to i tajná vyjednávání s německými emisari.

Na jejich počátku byla písemná úvaha Albrechta Haushofera o německých „politických možnostech na jihovýchodě“ z dubna 1936. Haushofer se zabýval geopolitikou a také spoluprací se dvěma institucemi nacistické strany pro zahraniční politiku. Sídily v jednom domě, na berlínské Wilhelmstrasse 64, jednu vedl Rudolf Hess, druhou Joachim Ribbentrop. Haushoferův dubnový rozklad četli oba. Bylo po březnovou likvidaci německé demilitarizované zóny v Porýní, která důkladně zatřásla mezinárodním řádem a smlouvami její vytvářejícími. Německo se chystalo stavět na západě opevnění, jež znamenalo více než jen zpevnění jeho obrany. Znesnadňovalo také zásah Francie na pomoc jejím spojencům ve střední a východní Evropě, pokud by se dostali do boje s Německem. Žádný z nich nemohl tuto novou skutečnost přehlédnout. Haushoferovi se zdálo, že největší úzkostí musí trpět v Praze. Proč toho nevyužít ke změně v československé zahraniční i vnitřní politice?

Německé nabídky

Pro rozmluvy s Prahou nabídl několik námětů, které však tvořily určitý celek: uzavřít úmluvu o neútočení na deset let, rozšířit vzájemný obchod, podepsat „tiskový mír“, popřípadě vytvořit společnou prothabsburskou frontu. Podmínkou by bylo, že sudetskí Němci dostanou „kulturní autonomii a hospodářskou rovnoprávnost“. Za to by se Říše zřekla přímé anexe českého pohraničí, i tak by její politický zisk nebyl malý.

Několik měsíců to vypadalo, že Haushofer psal zbytečnou úvahu. Až v srpnu 1936 byl její autor vyzván, aby v Praze zjišťoval, jak se budou k německým nabídkám tvářit. Napomohl tomu zřejmě britský zájem o německo-československé vztahy a hlavně stále výraznější německé úsilí ovlivňovat středoevropský vývoj. Haushoferovu sondáž schválil Ribbentrop a Hess, Praha byla však představena především jako výraz vůle Hitlerovi. Spíše se dá mluvit o kancléřově obecně znějícím zvolení. Poučení Hitlerovým stanoviskem v jiných obdobných případech můžeme předpokládat, že kancléř ponechal svým podřízeným zatím volnou ruku, ať se sám určitěji vyjádří. Vyčkával — a chtěl se rozhodnout podle průběhu a výsledků se výsledků, i podle dalších okolností. Vždy při takových jednáních jistý čas čekal.

Haushofer si vybral pomocníka, svého přítele Maxe Karla von Trauttmansdorff-Weissberg, ministerského úředníka. Hrabě znal Čechy a Prahu — před léty tu maturoval — stal se však říšským občanem. Zajímal se o sudetské Němce, stejně jako Haushofer, který od roku 1934 znal Henleina a seznámil ho tehdy s Hessem. Trauttmansdorff tlumočil 14. srpna 1936 nabídku „důvěrné konverzace nediplomatickou cestou“ československému vyslanci v Berlíně Mastnému. Ten o ní neprodělaně zpravil Beneše a byl jím vyzván, aby námět dále sledoval.

Zase uplynul nějaký čas — vyčerpaly ho pozdní dovolené po olympiádě — než se mohl Trauttmansdorff znovu setkat s Mastným. Pak už šlo vše přece jen rychleji. Nahlédneme ale nejdříve do Mastného poznámek o Trauttmansdorffově audienci.

„Praví mi,“ zapsal si vyslanec, „že zmocněn byl, aby se mnou hovořil a sondoval, zdali by nebylo možno mimo koleje diplomatickou a to zcela důvěrně, navázat kontakt s Prahou, a to v rozmluvě pokud možno se samotným prezidentem republiky. K tomu cíli že by do Prahy říšský kancléř vyslal svého důvěrníka. Naznačoval, že by šlo o něco po dobného, jako byl případ Ribbentropův, jenž dříve, než došlo k jednáním diplomatickým, býval říšským kancléřem využíván k obdobným zájezdům informačním. Zdůrazňoval, že záteží na tom, aby se věci nedostaly do tisku a aby vůbec celá věc, pokud by nebyla zralá, zůstala utajena. Neřekl výslovně, že jde o uzavření paktu, nýbrž povšechně jen mluvil o potřebě vyjasnění atmosféry a sblížení obou států, jak politicky, tak hospodářsky.“

Hned příštího dne se Mastný dozvěděl, že hlavním prostředníkem bude Haushofer, jenž se mu také přišel představit. Vyslancem se rozjel do Prahy, dvakrát ho přijal Beneš, s jeho souhlasem

referoval i ministerskému předsedovi Hodžovi a ministru zahraničí Kroftovi. Nikdo další neměl o německé nabídce vědět. Beneš jí přijal.

Každý měl své starosti

Domníval se, že jejím hlavním cílem bude pakt o neútočení. Hitler ho přece veřejně nabízel, když v březnu 1936 trhal locarnskou smlouvu. S Rakouskem se ostatně nedávno dohodl, byl mu vnutil smlouvu krajně nerovnoprávnou. S takovou Beneš souhlasit nemohl: věřil si, že dokáže ovlivnit její obsah. Za jednacími stoly se vždycky cítil nejjistěji.

Německé prostředníky uviděl poprvé 13. listopadu 1936. Trauttmansdorff začal hned s tematikou německé menšiny. Beneš ho brzy zarazil — to je vnitřní československý problém. „Shodneme-li se však na smlouvě o dobrém poměru mezi námi a o přátelství, pak budeme moci mluvit také o německé menšině,“ připouštěl.

Haushofer přešel k mezistátním vztahům: „Každý má své starosti. My z vašich svazků se Západem a Východem, vy ze vzrůstající moci Německa a jeho úmyslů vůči Československu. Zjistíme, zda by se dalo docílit zmírnění a sblížení. Říšský kancléř už naznačil, jak se na to dívá.“

Beneš odpověděl ze široka. Dokazoval, že nikdy nedělá protiněmeckou politiku. Dokonce se po válce chtěl vzdát milónu Němců. Haushofer si pak poznamenal tato slova jako citát, zato v prezidentských poznámkách zmínka o nich chybí. „Musím si však velmi stěžovat na Německo,“ pokračoval Beneš. „Sedmáct let jsem dělal jako ministr zahraničí projevy v parlamentě a vždy jsem mluvil příznivě pro Německo. Mluvil jsem i o přátelství. Za sedmáct let jsem nedostal ani jednu odpověď.“

Byla to interpretační zkratka i poněkud nedsázka, ale snaha po korektním sousedství s Německem se u Beneše dala najít, třebaže mu ji německí diplomaté trvale upírali. „Chceme se teď dohodnout,“ řekl prezident. „A když se dohodneme, chceme, aby to bylo rozumné a trvalé, nikoliv něco, co by zase mělo padnout.“

Budou vůbec vaši spojenci s takovou dohodou souhlasit? — zeptal se Haushofer.

To vůbec není problém — odpověděl Beneš. Formálně ovšem Československo své smlouvy neruší a Německo to bude muset přijmout.

Haushofer chtěl vědět, jak se asi k německo-československému sblížení zachová Sovětský svaz. Prezident se zase pustil do výkladu. Přál si dokázat, že pakt se SSSR není tak důležitý, jak se v Berlíně jeví. O jeho uplatnění ostatně rozhodnou Francie a Anglie. „Překvapil jsem je tím, jak se mi zdálo, poněvadž to nevěděli, a prohlásil, že je to důležité,“ zapsal si o reakci německých emisarů.

Rozhovor pomalu končil. Haushofer naznačil, že by výsledkem

Drubý tento bod přeškrtnl. Neutralitu Československa, nechal bez povšimnutí, zřetelně ostře zamítnutím nonagresního paktu smysl. Nejvíce zaujalo říšského kancléře rozšíření obchodních styků s Československem. K tomuto námětu připsal jedničku, byl to tedy v jeho podání první bod dokumentu. Na druhé místo zařadil náměty týkající se sudetských Němců a na třetí omezení činnosti německé emi-

ler tento bod přeškrtnl. Drubý tento bod přeškrtnl. Neutralitu Československa, nechal bez povšimnutí, zřetelně ostře zamítnutím nonagresního paktu smysl. Nejvíce zaujalo říšského kancléře rozšíření obchodních styků s Československem. K tomuto námětu připsal jedničku, byl to tedy v jeho podání první bod dokumentu. Na druhé místo zařadil náměty týkající se sudetských Němců a na třetí omezení činnosti německé emi-

Haushofer vložil své poznatky do záznamu nazvaného „Berlín—Praha podle stavu v listopadu 1936“. Určil ho především pro Hitlera, k němuž se s osobním referátem nemohl dostat. O doručení dokumentu se postaral Himmler. Obsah příštího německo-československého dorozumění konkretizoval Haushofer v duchu svých námětů z dubna 1936. Na první místo postavil pakt o neútočení a šířeji zdůvodnil jeho mo-

te,“ upozornil Beneš. „Je to otázka, které se nebojím. O tom, co v ní dělat, se dohodneme snadno, když budou vyřízeny ostatní věci.“ S průběhem jednání byl prezident spokojen — napsal o tom i Mastnému — a doufal, že i oba Němci si odnesli dobrý dojem. Bylo domluveno, že budou referovat v Berlíně a že při dalším rozhovoru by se už „víc sjednávala písemně“.

„Mohu smlouvu s Německem podepsat třeba hned,“ vyjádřil se Beneš. Trauttmansdorff se ještě vrátil k sudetoněmecké otázce. Opravdu se má odmítní Henleina pokládat za defínitivní? „Nejsem zvyklý říkat v politice ‚nikdy‘, ani trvale zavírat dve-

grace na československém území. Případně společné vystoupení proti Habsburkům komentoval otazníkem.

Hitler si tedy nepřál, aby se s Československem dojednal pakt o neútočení, ač o jeho možnosti hovořil ještě před půl rokem veřejně. Souviselo to s jeho snahou vyhnout se bouřlivým následkům zničení locarnské smlouvy. Teď už nonagresní úmluva s Československem nepotřeboval. V ministerstvu zahraničí ji odmítali vždycky.

Haushofer se ocitl v obtížné situaci. Mohl sice znovu jet do Prahy, ale bez nabídky na pakt o neútočení. Kdyby dal najevo, že ho Hitler nechce, byl by výsledek s Benešem hned jasný. Volil proto při zprávě Mastnému o kancléřově stanovisku zvláštní taktiku: mlhavé formulace spojoval s ujištěním o smluvní německé „absolutní a bezpodmínečné záruce“ na deset let. Bez podstatných změn v československém bezpečnostním systému by se samozřejmě neobešla — co když na ně v Praze přistoupí? Pak by bylo třeba možné Hitlerovi námět s paktom o neútočení opakovat.

Společně čelit bolševismu

I na pražském Hradě byl 18. prosince 1938 němečtí prostředníci značně neurčití. Haushofer začal zase otázkou sudetoněmeckou, ale Beneš to odmítl. Přěšel na hospodářskou tematiku, vytvořil ekonomické vztahy jako posilování obou režimů a příspěvek ke společnému „čelení bolševismu“. Myslel i na projekty dlouhodobé, třeba na labsko-odersko-dunajský kanál. Teprve pak se hovořilo o německé minoritě. Němečtí hosté uváděli hlavně argumenty Henleinovy strany, Beneš je většinou vyvracel, poukazyval na jejich agitaci původ a smysl a citoval svá čísla a názory. Pak se přešlo k tomu, co Beneš považoval za hlavní, ale co Haushoferovi dělalo starosti — k paktu o neútočení.

„Haushofer a Trauttmansdorff byli trochu na rozpacích,“ zapsal si prezident o jejich vystupování. „Haushofer mně rozpacitě začal vykládat rezervy Hitlerovy. Především, že by chtěli udělat totální pakt o neútočení, ale to by předpokládalo, že by nesmělo vzhledem k Německu z naší strany být žádáno, aby byla uplatňována celá mašinérie Společnosti národů, že bychom se pak nemohli dovolávat článku 18 (paktu Společnosti).“

Československo by muselo ze Společnosti národů odejít, celý jeho spojenecký systém by byl rozrušen. Likvidaci smluv Němci přímo neřádali, „jen“ by je v případě války Německa s Československými spojenci Československo „neuveďlo v činnost“.

Na to Beneš nemohl a nechtěl přistoupit. Doporučil vzít za základ nové smluvní úpravy dosaženou arbitrážní dohodu ze 18. října 1925, která by se obsahově obohatila. „Myslím,“ řekl německým hostům, „že bychom měli navázat na tuto smlouvu, tu smlouvu rozšířit a zdůraznit tak,

že mezi námi nikdy korektní styky nebyly porušeny, že mezi námi není žádných konfliktů, že chceme pokračovat v politice, kterou už osmnáct let děláme: korektních a slušných styků sousedských, a to tím spíše, že tato dohoda v jistém smyslu paktom o neútočení je, že by to vyjedlovaťo skutečně stav poměru mezi námi a Německem, a že by to i po této stránce ukazovalo, že chceme upřímně své věci navzájem si vyřídit.“

Zákaz dalších vyjednávání

Haushofer v referátu o druhém pražském jednání napsal, že Beneš usiluje o zajištění lepších vztahů, ale „co nejlevněji“ (jinak „u Čechů možno pozorovat nanejvýš jistou ochotu, nikoliv však vážnou touhu po dorozumění“). Hitler stejně další vyjednávání s československým prezidentem zakázal.

V Praze se na návrhu smlouvy pracovalo. O Štědrém večeru řekl Beneš do rozhlasu, že považuje dohodu s Německem za možnou a v novoročním poselství naznačil, že „Československo se pokusí v příštím roce sblížit se ještě více se svými sousedy a vykonat další kroky k celkovému uklidnění této části Evropy“.

Črtalo se několik podob smlouvy s Německem, na nichž podle prezidentových pokynů pracoval vyslanec Heidrich. Beneš z nich upravil a dokončil návrh definitivní. Úmluva měla navázat na arbitrážní dohodu a zároveň ji obsahem a významem rozepnout — „aby se viděl širší politický smysl smlouvy nové proti smlouvě staré.“ Formálně se zamýšlený pakt neměl dotknout československých spojeneckých a dalších mezinárodních závazků, ty však v textu neměly být výslovně připomenuty. „Nechci Němce nutit dát to přímo do smlouvy,“ napsal Beneš ministru Kroftovi. Domníval se, že to zlepší vyhlídky na přijetí návrhu, o jehož realizaci usiloval co nejvážněji. Byl proto přístupný i řešením, za něž musel čekat kritiku spojenců. Platnost československých závazků by zaznamenalo jen zvláštní „komuniké“, jímž chtěl prezident smlouvu doprovodit.

Návrh smlouvy byl odeslán vyslanci Mastnému v naději, že ho v Berlíně posoudí a případně porovnájí se svým projektem. Žádný tu ale nevznikl, tajná vyjednávání byla opravdu dokončena. Beneš přičítal tento nezdar novému německému politickému „zájmu“, o němž se dozvěděl od Mastného. Ve vyslancově zápise z 9. února 1937 byl vyjádřen takto: „Především pokud jde o nastálý průtah, s prosbou za zachování plné tajnosti [Trauttmansdorff] připustil, že vlastním důvodem váhavosti kancléřovy jest jeho domnění, že dle jistých zpráv, jež dostaly se mu z Ruska, nastává tam pravděpodobnost brzkého náhlého obratu, pádu Stalimova a Litvinovova a nastolení vojenské diktatury. Došlo-li by k tomu, pak změnil by prý říšský kancléř celou pozici vůči Rusku a byl by ochoten vyřídit

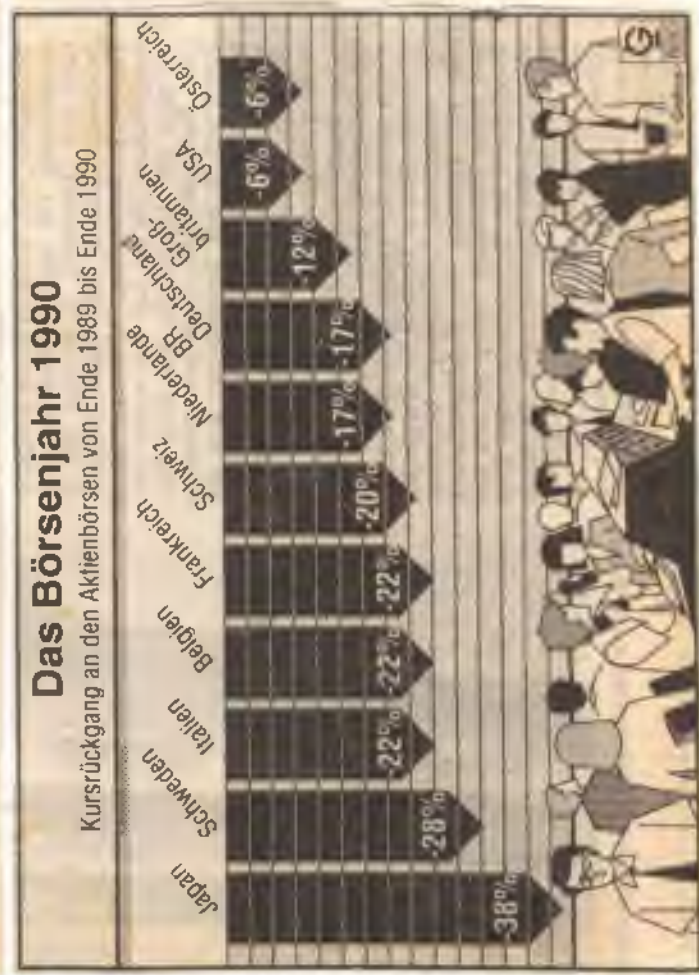
současně západ i východ, ačcil jen cestou bilaterálních smluv.“

Tato „informace“ odvíjející pak československou účast v „případu Tuchačevského“ — asi méně senzační, než soudí určitá literatura — nevystihovala skutečnou příčinu Hitlerova nezájmu na politické dohodě s Československem. Ta byla v rostoucí „Hitlerově posedlosti myšlenkou Československa spějící k řešení třeba i s'lou“, o níž se tehdy zmínil ministr Schacht francouzskému velvyslanci v Berlíně François-Poncetovi. Nemáme důvod mu nevěřit.

Když jsem spatřil ten košík, už jsem myslel, že je to náš konec . . .

- Když jsem spatřil ten košík, už jsem myslel, že je to náš konec . . .

Die Wunden von 1968 sind offen

In der Tschechoslowakei hat das Vorgehen der sowjetischen Armee in Litauen die Wunden des Jahres 1968 wieder aufgerissen. Damals hatten die Truppen der anderen Warschauer-Pakt-Staaten auf Initiative Moskaus den „Prager Frühling“ gewaltsam beendet. Sie hatten auf einen angeblichen „Hilferuf“ reagiert, dessen Urheber nach jahrzehntelanger Suche nicht aufzufinden war — jedenfalls bekannte sich niemand dazu.

„Die Besetzung des Rundfunks und des Fernsehens, die Lähmung der Regierung und die Paralytisierung des Parlaments in Litauen sind den Ereignissen des Augusts 1968 bei uns sehr, sehr ähnlich“, meinte der tschechoslowakische Außenminister Jiří Dienstbier am Sonntagabend nach einer Sondersitzung des Kabinetts.

Dienstbier warnte jedoch auch vor möglicher Hysterie in der tschechoslowakischen Bevölkerung, die nun auch die Wende im eigenen Land gefährdet sieht. „Ich glaube nicht, daß die Gefahr einer erneuten Invasion unseres Landes besteht“, wiegelte er ab. Michael Zantovsky, Sprecher des CSFR-Präsidenten Vaclav Havel, antwortete am Montag auf die Frage, ob Anzeichen für eine Verzögerung des vereinbarten Abzuges der sowjetischen Truppen aus der Tschechoslowakei vorlägen, es bestehe kein Anlaß zu übertriebener Sorge. „Aber wir beobachten die Situation sehr aufmerksam“, fügte er hinzu.

Auf jeden Fall will die CSFR wegen der Krise in den baltischen Staaten die Verhandlungen über einen Austritt aus dem östlichen Militärbündnis Warschauer Pakt beschleunigen. Bereits in der nächsten Woche, so der Präidentensprecher weiter, wird es ein Gipfeltreffen der CSFR, Polens und Ungarns geben, um ihr Vorgehen in dieser Frage zu koordinieren. Das Treffen soll nach Auskunft des Prager Außenministeriums vom Montag bis Mittwoch nächster Woche in Visegrad

in Ungarn stattfinden. Der Sprecher des CSFR-Außenministeriums, Egon Slansky, meinte auf die Frage der *Frankfurter Rundschau*, ob auch ein vorzeitiger Alleingang der Tschechoslowakei möglich wäre, es werde auf der Prager Burg über verschiedene Möglichkeiten diskutiert. Ein vorzeitiger Austritt der Tschechoslowakei komme aber nur in Frage, wenn die Situation in Litauen weiter eskaliere, was nicht zu hoffen sei.

Neben blankem Entsetzen haben die Fernsehbilder von Panzern und Todesopfern in Vilnius (Wilna) bei den Tschechen und Slowaken eine Welle von Hilfsbereitschaft und Solidaritätsbekundungen ausgelöst. Bei der Staatsbank wurde ein Spendenkonto eingerichtet, in Petitionen wurde die tschechoslowakische Regierung zur Unterstützung Litauens aufgefordert. Vereinzelt wurde sogar verlangt, die CSFR soll die baltische Republik als unabhängig anerkennen. Für Montagabend war zu einer Kundgebung auf dem Prager Wenzelsplatz aufgerufen.

Bereits am Sonntagabend hatten nach einem Aufruf der „Gesellschaft für litauisch-tschechoslowakische Freundschaft“ Hunderte Demonstranten vor der sowjetischen Botschaft in Prag gegen das gewaltsame Vorgehen der UdSSR-Armee in Litauen protestiert. Auf Spruchbändern verglichen sie den sowjetischen Präsidenten Michael Gorbatschow mit dem irakischen Staatschef Saddam Hussein.

Der sowjetische Botschafter in der CSFR, Boris Pankin, hatte sich zuvor noch überrascht über das Vorgehen der eigenen Armee gezeigt. Er könne nur betonen, so antwortete er auf Fragen von Fernsehreportern, daß Präsident Gorbatschow seine letzte Stellungnahme zu Litauen vor der Militäraktion vom Wochenende abgegeben und darin betont habe, daß er das Problem politisch und nicht durch weiteren Truppeneinsatz lösen wolle.

kového stylu u nás, byla dokončena kolem roku 1700. Jsou z ní vidět i krásné sochy zdobící schodiště zámku, které znázorňují antické bohy a bohyně v souboji s Titány. Umělecky velice cenné jsou i busty antických božstev od Jana Brokoffa. Mimochodem, právě díky této výzdobě schodiště se Troja jmenuje Trojou. Název se totiž změnil z původního (Zadní Ovenec) podle volného výkladu sochařské výzdoby.

V roce 1950 připadl zámek Národní galerii a již tehdy byl ve špatném stavu. Postupem doby se rozhodlo o jeho renovaci, která měla být skončena v roce 1989, tedy zhruba dvě stovky let po jeho výstavbě. A už tehdy si na toto ideální sídlo pro gardenparty ve velkém stylu broušilo zuby několik institucí. Zájem mělo západoněmecké vyslanectví, ale největší tlaky šly z městského výboru KSČ, kde tehdy královal ing. Štěpán Pražští aparátníci si prý představovali, že když má Husák Hrad, tak oni potřebují také nějaký ten zámek a Troja se jim zdála na prosto ideální. Nakonec vše dopadlo stylem, „vlk se nažral a koza zůstala celá.“ Zámek

zůstal Národní galerii, ale komunisté si vymínili, že ho občas použijí jako reprezentační sídlo.

Jenže už hned první příležitost, kdy rudí šlechtici ukázali, jak se chová vrchnost, dopadla katastrofálně. Oslava při otevření zrekonstruovaného zámku se přeměnila v bujarou pitku, kdy alkohol tek l proudem a chování „hostů“ bylo víc než nevkusné. Pánům z KSČ sice nikdy nechyběly finanční prostředky na život à la šlechtici, nechyběla jim ani politická moc, zato jim vždy a všude chyběla aristokratická vznešenost a smysl pro velký styl. Naštěstí doba vyměřená těmto radovánkám skončila podzimem 1989 a Národní galerie tu mohla už v klidu instalovat obrazy z dosud nepředváděných sbírek českého malířství 19. století.

Když procházíte nádhernými místnostmi zámku, když vidíte díla Antonina Mánesa, Josefa Mánesa, Chitussiho a Schikanedera, probouzí se ve vás zákonitě pocit krásy a také hrdošti na naši minulost (byť v tomto případě jde o záležitost habsburskou, alespoň co se týče zámku). Trojský zámek je tedy nejen důkazem vyspělosti kultury na našem území,

Večerní Český slovo

PRESIDENT MASARYK O STARÉM REŽIMU NA SLOVENSKU

President Masaryk odjel včera z Topoľčank na dvoudenní zájezd na jižní Slovensko. Ve všech obcích, jimiž projížděl a v nichž učinil zastávku, byl nadšeně pozdravován slovenským, maďarským i německým obyvatelstvem. Pozoruhodný projev učinil pan prezident v Lučencl, kde byl za maďarské obyvatelstvo pozdraven členem městského zastupitelstva dr. Gillerem. Giller projevil nejdříve úctu maďarskému obyvatelstvu k osobě prezidentově a potom pokračoval: „Nemůžeme zamířeti, že maďarské obyvatelstvo s nynějším svým osudem není spokojeno. Ani zákon a ještě méně jeho provádění neposkytují toho, nač bychom měli bezpodmínečně právo, jako národ žijící svým životem.“

Pan prezident ve své odpovědi prohlásil: „Pane dr. Gillerel Vyslovujete nespokojenost s menšinovým právem a jeho prováděním; rozumím-li vám dobře, dovoláváte se práva, jaké platilo za starého režimu. Otevřenost za otevřenost: Vy zajisté víte, že starý režim Slováckům nedopřál ani jediné státní školy! Právě jsem se v Dolní Strehově poklonil památce maďarského básníka Madache; za starého režimu jsem také zašel na hřbitov, abych vzdal počtu slovenskému básníku Kollárovi. Byl jsem bodáky ohrožován a ze hřbitova vyhnán. Mohl bych dále pokračovati v líčení starého režimu, ale neučiním toho, pro Slovensko je tento režim navždy odstraněn. Dnes tu ctíme Madache, čtíme Mikszátha a ani Balassa není zapomenut.

Máte-li, pane doktore, určité konkrétní požadavky, pošlete je mně a vládě písemně. Také máte v parlamentě své zástupce, ti mají právo a povinnost a své voliče se starati. Prosím ovšem o střízlivost věcně a oprávněně. Učiním všechno, aby rovnost před zákonem nebyla jen na papíře, ale také v životě. K tomu potřebuji součinnost minorit a jejich parlamentárních vůdců.“

ROK 1926

DRUHÁ EPOCHA ŠVEJKA – „ŠVEJK NA FRONTĚ“, byla promítána v Praze. V sedmi dějstvích snaží se K. Noll v hlavní roli zachytit charakter Haškova Švejka a vytváří tím způsobem Švejka vlastního, v podstatě odlišného od knižní psychologické postavy. Radostno je vidět tolik dobrých lidí, kteří kromě Nolla tvoří poctivě své figurky, nesnaží se být nápadnými. Je tu v epizodkách Nedošinská, Spenger, Lamač, Rovenský a Struna a především Pištěk. Všichni hrají nenáročně, takže vás musí těšit, jak chápou ono dokonalé, prostinké pojetí, které nám dosud dokázali předvést jen američtí kinoherci. Dobrý je i Hojer. Veselohra je libivá a divák se dobře pobaví. Poněvadž se vždy snažíme, zaujati kritérium divákového (nikoliv tedy „odbornického“), mohu říci, že „Švejk II.“ dobře doplní za hranicemi první epochu, třebaže některé scény jsou vypočítány na publikum méně vybíravé.

TELEVIZE

Když tak vidím její záti pod hvězdnatou oblohou, připadá mi, že to „tele“ není v názvu náhodou!

ale jeho osudy a události v něm se odehrávající v časech nedávných potvrzují starou pravdu: že přílišná pýcha je posledním stupněm, po němž přichází jen hluboký pád.

KOMUNISTÉ SI HRÁLI NA FEUDÁLY

Na tomto místě můžete obvykle číst o knížkách. Tentokrát uděláme výjimku, následující řádky jsou věnovány jednomu z nejkrásnějších míst v Praze, Trojskému zámku a zvláště jeho osudům z doby nedávno minulé.

Trojský letohrádek a kolem něj se rozprostírající zahrada francouzského stylu je ranně barokní stavba, kterou postavil architekt J. B. Mathey v letech 1679–85 pro hraběte Václava

Vojtěcha ze Šternberka a jeho manželku Kláru. Už zvenčí působí stavba divukrásným dojmem a což teprve, vstoupíme-li dovnitř. Všechny místnosti jsou vyzdobeny náročnými nástěnnými malbami, stropy také nesou pečeť malířského umu. Ten tu předvedl italský mistr F. Marchetti a jeho syn G. Marchetti, nástropní i nástěnná malba hlavního sálu zámku je dílem Abraháma a Izáka Godíne a zobrazuje Oslavu rodu Habsburků.

Zámek zahrada je první ukázkou francouzského par-

Carl H. Hahn Ein schlauer Fuchs

Der Hahn ist Symbol. Stolz, kämpferisch, im Alter zäh. Und schlau. Hat (als Wetterhahn) den Wind immer im Rücken. Dies ist eine präzise Beschreibung des Carl H. Hahn (H steht für Horst), oberster Boss von VW, Kaiser von Wolfsburg, 64 Jahre und noch lange nicht müde. Hat sich für sein letztes Manager-Jahr die schwerste Aufgabe vorgenommen - den tschechischen Auto-Konzern Skoda übernehmen und mit VW-Technik und VW-Leuten und VW-Robotern ein tolles Preiswert-Auto aus dem alten Skoda machen.

Im Rennen war bekanntlich auch Renault, aber Hahn, der Zähle, hat die Franzosen ausgebootet. „Großdeutsche Expansion“, lamentieren die Franzosen. Laßt sie lamentieren. Hahn kennt das ganze Auf und Ab im Leben eines Mannes, der das Risiko sucht. Raucht nicht, trinkt wenig, mag den 16 Stunden-Tag. Vater gründete die Auto-Union, Carl Horst machte Abi, Kfz-Lehre, studierte Wirtschaft, ging zu VW. Wirkt immer irgendwie englisch, wie ein Lord. Heiratete eine dunkelhaarige Amerikanerin (Traina), vier gelungene Kinder. War mit 28 Exportchef, dann im Vorstand, ging trotzdem. Brachte die Reifen-„Conti“ ins Rollen und kam als Sieger zu VW zurück.

VW geht's gut, zählen Sie mal auf der Straße ab: Golf, Golf, Golf. Bald Skoda, Skoda, Skoda?

ŠKODA - IST HAMMER!

● **Mistický sovět v Moskvě rozhodl o privatizaci obchodů, restaurací a provozoven služeb v sovětské metropoli a o přeměně velkých obchodních domů v akciové společnosti. Přednostní právo na získání podniků budou mít pracovní kolektivy.**

● **Průmyslová výroba Bulharska v roce 1990 poklesla ve srovnání s rokem předcházejícím o 10,7 procenta.**

Kde hledat vitamín C?

Často se dočteme, že pro naše zdraví a odolnost proti nemocem zvláště na podzim a v zimních měsících je nezbytný vitamín C. Kde však ho vzít?

Všeobecně je známo, že na C vitamín jsou bohaté jižní plody, ale poměrně málo se využívá domácích zdrojů. Následující tabulka by vám měla poradit, kde je hlavně najdete. **Obsah vitamínu C v některých druzích ovoce a zeleniny na 100 gramů váhy:**

šípky	500 mg
křen	400 mg
brusinky	350 mg
černý rybíz	220 mg
zelená paprika	170 mg
cibule	140 mg
zeli	70 mg
květák	70 mg
citrón	50 mg
pomeranč	50 mg
hlávkový salát	50 mg
rajská jablička	30 mg
jablka	30 mg
ředkvičky	25 mg
brambory	20 mg
kysané zeli	20 mg

Názory na doporučenou denní dávku se liší. Obecně však můžeme konstatovat, že člověk má dostatečný příjem tohoto vitamínu, j-li brambory, zeli, oběd nebo večeři zapíjí bylinkovým čajem, sní nějaké ovoce nebo posbírá v lese či na louce to, čím nás příroda obdarovává. Za připomínku snad stojí, že dlouhým skladováním a tepelným zpracováním vitamínů ubývá. Pro zachování maximální hodnoty potravin se proto doporučuje:

- brambory vařit ve slupce
 - zeleninu při vaření vkládat až do varné vody
 - jablka jíst omytá se slupkou
 - místo vařené zeleniny si dopřát zeleninu v salátové úpravě
 - vodu z kyselého zeli nevytlévat, ale vypít
 - ovoce uchovávat v mrazničce a konzumovat ihned po rozmrazení
 - citrónem ochucovat čaj až po vychladnutí na potřebnou teplotu
 - nař z mladých nebo rašících cibulek použít místo pažitky do polévky nebo na brambory, na chléb s máslem apod.
- I bez větších výdajů si můžete zabezpečit dostatečný přísun C vitamínu, vyberete-li si některý z následujících receptů:

Zelňačka
20 dkg kysaného zeli přisolíme, pokmínujeme a necháme v pít až třičtvrtě litru vody povafit do poloměkka. Před dovařením přidáme 20 dkg na kostky nakrájených brambor. Hotovou polévku ochutíme octem, mletou paprikou, přilijeme 1/8 litru smetany, vmícháme vejce, žloutek a kousek másla. Zelňaček však je několik druhů, vaří se i z čerstvého zeli a ochucuje se podle vkusu kuchatek.

Lepnice
Do uvářených, přisolých a omaštěných brambor rozmícháme nevařené, kysané, sterilované zeli. Podává se se škvarky, uzeninou, kouskem masa, chutná však i samotná.

Auch mit 80 macht's Spaß

Salerno - Jeder zweite über 80 hat Sex - mindestens einmal im Monat, berichten Italienerische und US-Forscher auf dem Sexkongress in Salerno. Die Befriedigung nehme im Alter sogar zu, weil die Partner weniger egoistisch seien. Und: Wer im Alter mehrere Monate keinen Sex mehr gehabt habe, werde leicht impotent.

Geschmack sehr gefragt

Paris - Die französische Verbraucherzeitung „50 Millions de consommateurs“ hat 12 000 Präservative getestet - in der Praxis. Ergebnis: Jede zweite Marke bekam das Prädikat „schlecht“. Und: Beim Verkauf von Verhüllterl sind für Franzosen Geschmack und Geruch ausschlaggebend.

K tragédie v Bohosudově

(čtk): Tragédie, která ve středu otřásla Bohosudovem na Teplicku, si podle posledních údajů vyžádala 18 životů sovětských vojáků, kteří zahynuli při explozi dělostřelecké munice v sovětských kasárnách. Podařilo se najít i těla tříčlenné posádky stroje, které jsou však neidentifikovatelná. Části těl a oděvů nacházeli místní občané v okolí. Osm obětí je v teplické měrnici, těla dalších deseti byla přepravena do sovětského vojenského prostoru Milovice. Okolí kasáren prohledává šedesát policistů. Všechna místa v rádiu možném ohrožení byla preventivně evakuována. Reakce našich lidí na včerejší tragédii je dvojitá - řekl starosta K. Rieger. Vyjadřují lítost nad ztrátou mladých životů, jsou však také rozčarováni z toho, že nebezpečí hrozilo po celých dvacet let, kdy tu jeden z největších sovětských útvarů sdílil. Ve středu se do Bohosudova dostavil genmjr. Načovič, náčelník správy FMO pro odsun sovětských vojsk. Poslední tank z Bohosudova měl odjet 18. ledna, konečný termín odchodu sovětských vojáků z Teplicka je v únoru.

Odstavení není nutné

(zč): Odborníci federálního ministerstva hospodářství poskytli včera ČTK stanovisko k problematice jaderné elektrárny V-1 v Jaslovských Bohunicích, ze kterého vybíráme: Čs. kompetentní orgány jsou si vědomy své odpovědnosti za bezpečnost provozu JE V-1 ve vztahu k ochraně svého obyvatelstva i obyvatelstva sousedních zemí. Případné podezření na nepříjemné riziko provozu by mělo za následek rozhodnutí o okamžitém odstavení bloků. Z výsledků práce komise expertů (s výjimkou rakouských) vyplývá, že takové opatření není nutné.

slovenska v případě, že bude odstavena jaderná elektrárna v Jaslovských Bohunicích. Pouze 36 procent se jich vyslovilo pro tuto formou kompenzace. Rada účastníků ankety upozorňovala na skutečnost, že státní rozpočet Rakouska pro tento rok počítá se schodkem 83 miliard šilinků. Energetický dar Československu by manko zvýšil o další 3,5 miliardy. **M. A. 91**

Feuer im AKW Bohunice

PRAG, 16. Januar (Reuter). Nach einem Feuer in dem umstrittenen tschechoslowakischen Atomkraftwerk Jaslovské Bohunice ist dem Direktor der Anlage zufolge ein Reaktor abgeschaltet worden. Juraj Kmosena sagte am Mittwoch, der am Vortag ausgebrochene Brand sei schnell gelöscht worden und habe die nuklearen Einrichtungen nicht berührt. Österreich, von dessen Grenze das Kraftwerk in Slowakien nur 55 Kilometer entfernt ist, hatte die Schließung der in der Sowjetunion hergestellten Anlage gefordert, weil sie unsicher und ein schwerer Unfall jederzeit möglich sei.

M. A. 91:

Francouzský frank	5,51
1000 italských lir	24,84
Rakouský šilink	2,65
Německá marka	18,70
Švýcarský frank	22,25
Americký dolar	28,52
Anglická libra	54,47

Slibují, co nemají

VIDEŇ: Většina Rakušanů - přesně 61 procent - je proti bezplatným dodávkám rakouského elektrického proudu do Česko-

Rottenführer ohne Reue

von Einsicht: etwas Unrechtes begangen zu haben, geschweige denn von Reue, ist beim ehemaligen Rottenführer der SS, Ernst-August König (71), nach fast vier Jahren Prozeßdauer und nahezu 200 Hauptverhandlungstagen nichts zu spüren. Sein Gang ist unsicher, seine Stimme kaum vernehmbar. Ein Schauspieler? Das nehmen die Nebenklageanwälte Arnold Rossberg und Ulrich Roeder an, die im Schwurgerichtssaal des Landgerichts Siegen nicht nur Sühne für die getöteten Angehörigen ihrer Mandanten verlangen. Der Prozeß hat für die beiden Anwälte auch eine historische Dimension, denn erstmals beschäftigt sich ein deutsches Strafgericht im Detail mit dem Völkermord an 500 000 Sinti und Roma im von Nazi-Deutschland besetzten Osteuropa.

Der Tatort, um den es in diesem Prozeß geht, ist das „Zigeunerlager“, das Anfang der vierziger Jahre im größten Vernichtungslager der SS, in Auschwitz-Birkenau, eingerichtet wurde. Vier Millionen Menschen, zumeist Juden, erstickten in den fünf Gaskammern der Tötungsfabrik, sie wurden erschossen, erhängt, starben des Hungers oder wurden erschlagen. Letztere Tötungsmethode soll die Spezialität des damals 24 Jahre alten Ernst-August König gewesen sein. Er war als Blockführer im zeitweilig bis zu 20 000 Sinti und Roma zählenden Lagerabschnitt B II e, dem „Zigeunerlager“, eingesetzt.

Sein Name tauchte erstmals Mitte der fünfziger Jahre im Vorfeld der großen Frankfurter Auschwitz-Prozesse in den Akten der Staatsanwaltschaft auf. Dabei blieb es zunächst. Nach Aussage der Anklagebehörde konnte König „nicht ermittelt werden“. Sicher ist, daß er bis zu Prozeßbeginn ein ganz normales Bürgerdarbeit in der Bundesrepublik führte. Als der Zentralrat Deutscher Sinti und Roma Anfang der achtziger Jahre Beauftragter für den Verbleib Königs vorlegen konnte, machte sich die staatsanwaltschaftliche Zentralstelle für die Bearbeitung von NS-Massenverbrechen in Konzentrationslagern ernsthaft an die Arbeit.

Im Resümee, rückblickend auf fast vier Prozeßjahre, forderte jetzt Oberstaatsanwalt Hans-Joachim Rössler lebenslange Haft für den Angeklagten. Von den ursprünglich acht angeklagten Exzeßanten suchte sich Rössler in seinem Plädoyer drei heraus, für die er Verurteilung begehrt. Demnach hat König die 48jährige Sophia Weiß im Sommer 1943 solange schlagend über die Lagerstraße getrieben, bis sie tot zusammenbrach. Nach Augenzeugenberichten soll König verär-

gert gewesen sein, weil die völlig Entkräftete beim Stehappell fehlte. Ähnlich geringfügig war der Anlaß für die Ermordung des 67jährigen Wolfgang Seeger. Ein Zeuge berichtete im Prozeß: „Er erschlug ihn, weil er nicht stramm stand.“ Opfer Nummer 3, Oskar Schopper (49), wurde — so der Staatsanwalt — von König mit einem Spatenstiel zu Tode geprügelt, weil der deutsche Sinti beim „Prominentensport“ schlapp gemacht hatte. Zu dieser im Lagerjargon als „Sport“ titulierten Quälerei wurden von der SS mit Vorliebe Funktionshäftlinge zitiert.

Ferner fordert die Staatsanwaltschaft eine Bestrafung Königs wegen Beihilfe zum Massenmord. Danach war König dabei, als in einer Marnacht des Jahres 1943 1087 Sinti und Roma gewaltsam in die Gaskammern getrieben wurden. Lager-„Arzt“ Dr. Mengele soll bei einigen der Todgeweihten Fleckfieber entdeckt und aus diesem Grunde die Vernichtung angeordnet haben.

„Freispruch“ heißt die prozessuale Forderung der Verteidiger Georg Bürger und Horst Loebe. Nach 47 Jahren sei es unmöglich, Zeugen die Schilderung eines ganz bestimmten Vorfalles abzuverlangen. Widersprüche in bestimmten Aussagen der fast 160 Zeugen würden eine Verurteilung verbieten.

Das letzte Wort spricht das Schwurgericht, unter Vorsitz von Richter Dirk Batz, am 24. Januar. Es ist damit zu rechnen, daß König nicht ins Gefängnis muß. Auch wenn er an diesem Tag zu lebenslänglicher Haft verurteilt werden sollte: Haftunfähig. Der Angeklagte selbst sieht sich zu Unrecht beschuldigt. Sein letztes Wort: „Ich erkläre vor Gott und der Welt, daß ich keinen erschlagen habe.“

Zájem o Podkarpatskou Rus

Československá republika byla v roce 1945 jediným evropským státem, který zvíťazil nad nacistickým Německem, obnovil svou existenci — a přitom ztratil část svého území. Nejvýhodnější část republiky, která patřila od září roku 1919 i podle mírové smlouvy v Saint-Germain k Československu, obsadil Sovětský svaz. Oficiální československé vládní orgány musely na podzim 1944 opustit zemi přinuceny k tomu sovětskými vojenskými a policejními silami. Po městech a vesnicích slídily nově zřízené Lidové družiny, které zatýkaly skutečné podkarpatské vlastence a demokraty. »Lidové« tribunály je odsuzovaly k vysokým trestům pro nic za nic. Na sovětských vojenských autech se rozvážely pytle pšenice těm, kteří byli za to ochotni podepsat prohlášení, že má Podkarpatská Rus připadnout Sovětskému svazu, přesněji řečeno — Sovětské Ukrajině. Prostě: odehrávalo se tu jako i v jiných okupovaných zemích typické stalinské násilí, od něhož se sice dnešní gorbáčovské vedení odvrátilo, nicméně jeho důsledky nebyly dosud napraveny.

Agresivita sovětských orgánů — armády a NKVD — se projevila i na osudech Slovenska. Část jeho území obsadila Sovětská armáda, začala je sama spravovat a o něco později — v roce 1945 — s tím musela souhlasit i Slovenská národní rada. Bylo to území severně a západně od důležitého železničního uzlu v městě Čop, které Stalin protiprávně zabral a přičlenil. Nové nádraží v Čierné nad Tisou jsme si pak museli postavit sami.

Osudy Podkarpatské Rusi v poslední době připomněly již také občanské iniciativy na Podkarpatské Rusi. Nejde tedy jen o akce české Společnosti přátel Podkar-

patské Rusi nebž Rusínské obrody na Slovensku. Členové těchto dvou organizací publikovali již mnoho článků a studií, v nichž především osvětlili historii země i nedávnou minulost. V Praze se konala nedávno valná hromada Společnosti přátel za účasti významných osobností z Podkarpatské Rusi, připravují se kulturní, společenské a turistické akce. Nejnověji jsme se dověděli, že Společnost karpatských Rusinů v Užhorodě poslala své prohlášení prezidentu SSSR M. Gorbáčovovi a prezidentu ukrajinského parlamentu, v němž požadují, aby se země přejmenovala ze Zakarpatské Ukrajiny opět na prvorepublikovou Podkarpatskou Rus a aby se jí dostalo rozsáhlé autonomie. Současně se společnost obrátila na Organizaci spojených národů se žádostí, aby věnovala pozornost Podkarpatské Rusi, jejím poválečným osudům i současnému stavu. OSN by měla podle názoru Užhorodských »napravit akt stalinské zvěle, protože likvidace autonomního území a rusínské národnosti porušuje mezinárodní smlouvy. To se praví v jejich memorandu.

Je přirozené, že se očekává i stanovisko slovenské vlády, které se přímo týká odtržení slovenského území. Svě slovo by však zřejmě měly říci i československá federální vláda a sněmovny národů a lidu, zejména když se v posledním období zajímají o Podkarpatskou Rus vládní orgány Maďarské i Ukrajinské sovětské republiky. Na Podkarpatské Rusi, jejíž obyvatelé mohou přes hranice do Budapešti mnohem snadněji, než do Prahy, se uplatňují i maďarské kapitálové investice, pořádají se kulturní akce a prohlubují i styky s maďarskou menšinou na jihu Podkarpatska. Osudy Podkarpatské Rusi nemůžeme proto u nás sledovat již jen mlčky.

● Mluvčí prezidenta V. Havla M. Zantovský přijel v neděli večer do Washingtonu na pozvání mluvčího Bílého domu M. Fitzwatera. Během svého pětidenního pobytu bude studovat práci tiskového oddělení Bílého domu, organizaci tiskových konferencí v sídle amerického prezidenta a práci tiskové služby prezidenta G. Bushe.

Více než 500letou tradici výroby olomouckých tvarůžků nepřerušil ani dědicové původních majitelů provozu, kteří obě firmy v Lošticích na Šumpersku převzali po opětovné privatizaci. Bývalé Olomoucké tvarůžkárny tak změnilly své štíty na Alois Veselý a Jaroslav Dubský.

Bilance parlamentu

(čtki): Informaci o stavu plnění legislativního programu FS ve druhém pololetí 1990 profednalo v Praze za řízení A. Dubčeka předsednictvo Federálního shromáždění. Celkem schválilo FS ve druhém pololetí 1990 46 zákonů či novel. V prvním pololetí 1991 hodlá vláda předložit FS přes 20 návrhů zákonů. Předsednictvo FS proto žádá vládu ČSFR, aby předkládala návrhy zákonů nejpozději 40 dnů před jejich projednáním.

Moskvané si sladí život

MOSKVA: Americké čokoládové tyčinky Mars si od všerejška mohou koupit Moskvané na Kalininově třídě, čtyři kusky za pět rublů. Ačkoli průměrná mzda se pohy-

buje kolem 250 rublů měsíčně, stojí na tuto pochoutku několik set metrů dlouhá fronta. Vzhledem k tak vysokému zájmu se prodává jen po čtyřech tyčinkách na osobu. Americká firma dodá Moskvě do konce února celkem 60 tun své čokolády.

● KOUP. MARKY. Za: >Tel. 461 91 34 — LD-3389.◀

Život je životu nebezpečnej

Vždycky ráno vstanu a jdu do koupelny, tam se podívám do zrcadla a nejrádší bych šel zase spát. Protože to je takový divný člověk, co se z toho zrcadla na mě dívá. Tak se na něj usměju, von na mě zpátky, protože vesele do nového dne. Pak ho umeju a učesám ho, pak mu dám župan a jdu na snidani, sám, jeho nechám v zrcadle. No, tam mám noviny a čtu si. A říkám si Tak copak, zas to bude veselejší – a vono né a vono né a vono né a vono né. A laviny a velká voda jednoho unesli, pak zas druhého přinesli, ale mrtvého, a právě jak si tak čtu, tak si říkám: Sakra, kdo to řek? Snad německej básník jeden říkal – jak von se jmenoval – Das Leben ist lebensgefährlich. Neboll život je životu nebezpečnej. A měl pravdu.

VĚŘTE, VIDĚL JSEM HO

Stál jsem tam, pár metrů od jeho chalupy ve Velharticích. Neměl jsem problémy najít ji. Poradili. Všichni ti dobří lidé z Velhartic, kterých jsem se, tápaje, ptal.

Stál jsem tam a doopravdy ho viděl. Mistra, polovičku V+W, třetinu V+W+J. Člověka, který se skvěle podepsal do kroniky naší kultury. Jeho; machra přes muziku, písničky, divadelní hry, aktovky, komedie, pohádky, film i přes ryby. Sledoval jsem ho, jak stojí v potůčku s prutem v ruce a ve vysokých černých „prdeláčkách“ loví pstruha, pod kterým rozpustí máslo. K snidani, k dobré náladě, ke dni příjemnému i k radosti své a prutu svého.

Tušil jsem, jak by se asi dnes podivil nad svým zamilovaným velhartickým královstvím, nad opuštěnou zahradou a zaslepenými okny, nad zarostlou příjezdovou cestou. Docela živě jsem si ho dokázal představit, jak tu žil svůj život filozofa, filozofa, který miloval klauny. A v tom bylo i jeho životní krédo.

Ne, nemohu se honosit tím, že jsem Jana Wericha znal, že jsem s ním kdy hovořil. Nemohu ani tvrdit, že znám vše, co vyšlo z jeho hlavy. Navíc je pro mě přetěžké věnovat se psaní o člověku nadaném neuvěřitelným rozhledem, lehkostí, i tak českému národu vlastním švejkovstvím. Jenže...

CHTĚL PRYČ

Jenže: Jsou tu určité okolnosti, které chtít nechcít, přibližují jeden nelehký úsek života Jana Wericha ke státní hranici. Pamětníci si možná vzpomenu, ač byla tahle přesmutná kapitola jeho života po dlouhé roky zahalena tajemstvím.

Psal se rok, kdy šestka a osmička v letoopočtu napovídaly všelicos. „Pak přišla druhá osmička a po ní jednadvačítka. Těžko bych si jinde přečetl, jak Werich tuhle dobu prožíval, než ve Škutinově „Tak už jsem tady s tím vápnem, pane Werichu!“ Vladimír Škutina určitě promíne, když si z jeho knihy vypůjčím pár řádků:

„Když v noci z 20. na 21. srpna přišli a já se to kolem půlnoci dověděl, první, co jsem udělal – volal do Velhartic Jana Wericha. Bylo to krátce před tím, než vyplil meziměstské telefonny.

Rozespálý hlas pana Wericha se ozval ve sluchátku. Rekl jsem mu co se stalo. Že nás Sověti okupují.

Byla půlnoc a Jan Werich, jehož vytláhl zvonek telefonu z postele, se ani

neptal, jestli jsem něco nepil, dokonce na podrobnosti se neptal. Jakoby to čekal. Jeho první slova byla:

„Ten nemocný strom se měl porazit... a škoda, že ta porada na tom ÚV netrvala ještě hodinu a my ten barák nepřevzali do svých rukou. Mohli to aspoň na někoho svést...“

Od tohoto okamžiku se zřejmě začal odvíjet příběh, o kterém se dlouho debatovalo, příběh, který naplnil mnoho a mnoho stránek v šanonech tajných archivů ministerstva národní obrany, příběh, jehož průběh na řadu hodin zablokoval vyšetřovací místnosti a soudní síně. Příběh, o jehož pozdějších důsledcích nevěděl zřejmě nic ani sám Jan Werich...

KDYŽ MĚL WERICH STRACH

„Už před jednadvačátým srpnem byl Jan Werich na chalupě ve Velharticích. Měl prázdniny jako každý jiný rok. Jenže po obsazení vojsky Varšavské smlouvy na tom byl velice špatně psychicky. Dokonce jeho právní zástupce na jednom útvaru Pohraniční stráže tvrdil, že Jan Werich musí brát uklidňující prášky. PŘišel požádat o pomoc. Šlo o to, že Werich dostal strach, bál se toho, co přišlo, i nejbližších chvil, a žádal pohraničnický, aby mu povolili přejít přes státní hranici. On i jeho manželka měli platné doklady, kdykoliv mohli přejet přes kterýkoliv hraniční přechod, jenže byl tu ten strach...“

Pohraničníci ho tedy převezli do rekreačního střediska PS. To ale stálo u silnice z Kašperských hor do Sušice a byl tam silný provoz sovětských vozidel. To Werichovi na klidu nedodalo, a proto se přestěhoval blíž k hranici, kde pobyl pár dnů. Protože se necítí dobře, opět zdůrazňují, že on i jeho manželka měli platné doklady, přistoupili pohraničníci na krajní řešení a Jana Wericha i s manželkou převedli přes státní hranici. Přes „zelenou“, jak se říká. Bylo to v prostoru dnešního hraničního přechodu v Železné Rudě. Tehdy tam ale pasová kontrola ještě neexistovala. Tohle všechno udělali vlastně jen a jen kvůli vážným zdravotním problémům pana Wericha. Předtím upřednostňovali druhou variantu: dovézt Wericha na normální hraniční přechod, kudy by mohl bez sebemenších problémů odejít z Československa. Jenže on tomu asi nevěřil a bál se, že si pro něj přijdou. Když se dnes vracím k tomuto případu,

dovídám se, že obdobných přechodů bylo víc, po celé hranici. Nebylo to sice vysoké číslo, ale Werich nebyl jediný.“

V NEJPROTIVNĚJŠÍM MĚSTĚ

Když tak uvažuji, co se asi odehrávalo v Janu Werichovi, tuším, jaké asi musely být jeho pocity, když se tak bál dětí Rusů, kterým hrával na svých zájezdech v Sovětském svazu. Myslím, že těch pár dnů změnilo Wericha víc než cokoliv jiného.

V září osmašedesátého Werichovi v Německu nezůstali, odjeli do Vídně, do města, které se tím Werichovi stalo snad nejprotivnějším na světě. Začátkem října zazvonil v bytě, kde bydleli, telefon. Na druhém konci se ozval Vladimír Škutina a ohlásil brzký příjezd do Vídně.

6. října přivezl Janu Werichovi osobní dopis prezidenta Ludvíka Svobody, ve kterém ho vyzývá k návratu a zaručuje beztrápnost.

Člověk Werich se tedy vrátil. Vrátil se, aby se zavřel za zdi svého království na Kampě. Vrátil se, aby se uzavřel nejen do zdi, ale i sám do sebe a svých úvah. Nutno připomenout, že se na tom podepsaly i nemoci a stále se zhoršující zdravotní stav. Z krále českého humoru, satiry a moudra, z filozofa s čistým člověčím myšlením se stal hostitel zviřavých novinářů a spisovatelů...

Chodím čas od času na Kampu. Kolem Trnkova modrého domku je to k Werichům co by kamenem dohodil. Je skoro neuvěřitelné, že tito velikáni naší kultury a zároveň blízcí přátelé žili tak blízko sebe. Člověk by až řekl, že na Kampě bylo přeuštělcováno. Kéž by tomu tak bylo znovu. No a jak vám tak chodím po té Kampě, taky ho vidím, stejně jako ve Velharticích, stejně jako ho vidím, když o něm čtu. Je to zvláštní, ale je to tak, je to tak, je to tak...

Jan Werich se narodil 6. února 1905 na pražském Smíchově. Díky matčným příbuzným se seznámil s filmem i tovlí ryby. Jeho otec ho zase nakazil humorem. Na jeviště se poprvé dostal ve dvaceti letech ve hře West Pocket Revue. To bylo v pražské Umělecké besedě. Třináct let předtím potkal Jiřího Voskovce, se kterým původně zkoušel loutkové divadlo. Do Osvozeného divadla přišel až dva roky po jeho založení, tedy v sedmadvačacátém. Od roku 1932 můžeme Wericha vidět i ve filmech – na plátně debutoval v Pudru a benzínu.

S našimi lidmi se nerozloučil ani během druhé světové války, a tak byl slyšet nejprve ve vysílání londýn-

ského BBC, později bavil a informoval posluchače přímo z USA. Do vlasti se vrátil 9. října 1945, o deset měsíců dříve, než Voskovec. Spolu pak založili Divadlo V+W, které přestalo existovat s odchodem Voskovce do zahraničí. Werich střídal divadla, pracoval na Barrandově, namuloval animované filmy, to vše

... A SEDI PO PRAVICI...
Tři roky na to (31. října 1980) zemřel v pražské nemocnici na Bulovce.

jeho hlas zněl z rádia i gramofonových desek a myšlenky? Ty se dostávaly na papír, aby pak na ně stáli lidé předlouhé irony v knihkupectvích. Na pódiu před diváky byl naposledy s Jiřím Suchým v Lucerně při koncertu k padesátému výročí premiéry West Pocket Revue. To bylo v roce 1977.

Máslo na ulici

Liberalizaci cen uviděl náš občan jako znamenitou příležitost, aby si namastil kapsu. Některé potraviny začal prodávat se stoprocentním ziskem. Výrobce, kterým drahé zboží nejde na odbyt, to vyhnalo do ulic.

Před Prašnou bránou jsem narazil na obchodního náměstka Mlékoproduktu. Stál u kamiónu vlastní firmy a prodával máslo za šestnáct.

»Prosím tě, Franto, tak ani ty už neměstkuješ?« ptám se letitého přítele.

»Ale kdepak,« odpovídá, aniž přestal prodávat jednu kostku másla za druhou, »jen plním příkaz ředitele.«

»Starej vás vyhnal do města?«

»Hned po liberalizaci jsme nevěděli, co s mlíkem. Direktor volal všem dodavatelům, že krátíme smlouvy na polovic, protože bychom se v mlíku mohli koupat, a nevíme kam s ním.«

»Zkrátka tu máme první krizi z nadvýroby, to se dalo čekat,« filozofuji.

»Víš, kam předsedové poslali našeho starého?« Povídají: Už od loňska krmíme krávy jako kozy, ale ty bestie pořád dojí jak z rohu hojnosti. Za socialismu se musely plnit dodávky, ať jutro bylo, nebo nebylo. Teď nám ty krávy chtějí podrazit reformu.«

»Proč ty největší chuděry nepošlou rovnou na laťka?« navrhuji.

»Rádi by, ale masný průmysl nebere. Řezníci nevědí, co s hovézím. Nikdo nechce ani vykrmený bejky, natož vydojený stráženy. A každý den z nich tečou bazény nepotřebného mlíka.«

»Takže ředitel ods vyhnal se zbožím na ulici?«

»Na vedení podniku zůstala jen stará Suchánková v centrále, aby vyřizovala stížnosti zákazníků na drahý máslo. Ředitele najdeš před Dětským domem. Nabízí Sunar za dvacet.«

Lidé mezitím brali náměstky do klate. Vedle v Potravinách prodávají za 25 a stěžují si na nezájem kupujících.

Rozpřel jsem balík novin a začal vykopat po kolemjdoucích dnešní senzace.

»Prosím tě, písálku, tož už taku odzvonilo? Svě ostré pero jsi zabodl do kalamáře?« opáčí překvapeně náměstek.

»Šej z nás udělal kameloty. Prý našeho Kurýra nikdo nechce, proto PNS snížila odběr o třetinu. Ale na stáncích už v devět nenajdeš jediný noviný. Dopadli jsme jako vy s máslem. Dopoledne prodáváme Kurýra, odpoledne dáváme dohromady příští číslo.«

Na další debatu už nebyl čas. Zákazníci by nás rozebrali i se zbožím.

Nabídka mlékařů

(zh): Od ředitele Jihočeských mlékáren v Českých Budějovicích ing. M. Teplého jsme se včera dověděli, že je docela rozestřen na státní obchod, který nesadil u mléka a mlékárenských výrobků vysoké ceny. Udělali proto rázný krok a v řadě svých závodů otevřeli vlastní prodejny. V Československém závodě například prodávají čtvrtku másla za 17,50 Kčs, AB máslo za 15 korun. Jeden litr polotučného mléka do stánu zájemci za 5,10 Kčs, pinočného za 6,30 Kčs, a trvanlivé mléko v křebici je za 12,10 Kčs. Slibačka stojí 7,60 Kčs, kilogram plisňového sýra Niva 61,30 Kčs. Svě výrobky nabídl na začátku týdne všem soukromníkům, obchodním organizacím téměř v celých Čechách a na Moravě s podmínkou, že je budou v maloobchodě prodávat za stejné ceny jako oni ve svých vlastních prodejnách.

Krajský odbor pasů a víz

Váš dopis ze dne 4. 7. t. r. jsem obdržel. Sděluje mi v něm, že mou žádost o povolení cesty do Rakouska zamítáte. Odvolávám se proti vašemu rozhodnutí z dvou důvodů. Ve své žádosti o výjezdní doložku do Rakouska jsem podle pravdy uvedl účel své cesty, to jest, že se chci sejit se svým celoživotním přítelem a spolupracovníkem Jiřím Voskocem.

Mnoho těch schůzek asi nebude navíc, i když si to neradi připouštíme. Hora ruit. Čas se kupí.

Je těžko uvěřit, že schůzka dvou starých přátel by mohla být v rozporu s ochranou bezpečnosti státu, vnitřního pořádku, veřejného zdraví nebo morálky. (VI. nařízení č. 114/65 Sb.) Nebo že by nebyla v souladu se státními zájmy. (Zákon číslo 63/65 Sb.)

Druhý důvod jest tento:

Jest tomu několik let, co nemůžu dělat práci, kterou umím, ke které mám sílu a kterou dělám rád. Kdybych řekl, že nesmím, lhal bych: Nikdo mi nikdy nic nezakázal. Rovněž mne nikdo nikdy z ničeho neobvinil, neobžaloval, a tím mi byla vzata možnost obhajoby.

Jsem jediný národní umělec, který nemůže provozovat své národní umělectví. Situace téměř groteskní.

To jest druhý důvod, proč se odvolávám proti vašemu rozhodnutí a žádám znovu o udělení výjezdní doložky do Rakouska.

(Odvolávám se . . . 1974 kráceno)

Na základě odvolání byla Janu Werichovi cesta do Rakouska povolena.

Při natáčení pořadu Černošský pánbůh v Československé televizi

Ve svém království ve Velharticích se Jan Werich cítil nejlépe

■ **PRODÁME VĚTŠÍ MNOŽSTVÍ** česneku a Česnekové pasy za výhodnou cenu. Informace na zn.: »Tel. 658 02 16 (7-15 h)«

O partnersvi s velkým českým novinářem Ferdinandem Peroutkou

Ferdinand Peroutka, brilantní český žurnalista, politik a spisovatel, ukončil svou životní pouť v New Yorku teprve před 12 lety, ale jen málokdo z jeho mladších druhů může ještě svědčit o předexilové spolupráci s ním. Patrně jediným autentickým, v Praze žijícím svědkem, který se podílel na Peroutkově významném týdeníku Dnešek, je jedenaosmdesátiletý novinář a spisovatel dr. František Kafka, dlouholetý člen Pen-klubu a zanícený šifitel české kultury. Posezení u šálku kávy s tímto kromobytelně vzdělaným a stále rufovitě čilým mužem přineslo nové zajímavosti a postřehy o Peroutkovi, zvláště pak o posledním tříletí jeho činnosti v Československu, kdy až do únorového puče pracoval ve funkci šéfredaktora Svobodných (Lidových) novin a Dneška. Dr. František Kafka vypráví:

»Před válkou jsem Peroutku osobně neznal a nesnažil jsem se s ním přilít do kontaktu. Tenkrát jsem se ještě neodvážil do Lidových novin psát. Byl jsem ještě mladý, bylo mi dvacet sedm let a žurnalisticky jsem teprve začínal. Hlavním povoláním jsem byl právník a Peroutku jsem znal jen od vidění. Pro mou ženu to byl ideál. Víte, aniž by to chtěl tvořit, Peroutka byl spojením krásného a estetického — nebyl krásný v obličejí, ale úžasné zajímavý. Jednou jsme ho viděli na Příkopech naproti Savarinu a moje žena řekla: on je prý strašně nafoukaný a nechce s nikým mluvit. Odpověděl jsem jí tehdy: víš, když je někdo na jeho úrovni, tak má právo si vybírat, s kým chce mluvit. Julius Firt, obchodní ředitel firmy Borový, hovořil o Peroutkovi jako o jednom z nejpříjemnějších a také nejlépe placených novinářů. Já jsem pracoval s Karlem Jiřím a s šéfredaktorem K. Z. Klímkou, to byli moji kolegové v Českém slově. Šéfredaktor Lidovek Bass byl proti mně, něčím jsem se ho dotkl, ale Klíma a potom i Peroutka mě měli rádi. Znal jsem ze společnosti první dvě Peroutkovy ženy — obě byly Marie a Karel Čapek to jednou glosoval — ten Peroutka je mániak. Líbilo se to stejně, jako když například o Hugo Haasovi, který se z nějakých lázní vrátil pohublý, řekl — ten nám tam nějak zhugnul.

Poprvé jsem přišel s Peroutkou do osobního styku v šestačtyřicátém roce, kdy mě požádal, abych napsal úvodník do Svobodných novin o evropských volbách. Předtím jsem z Paříže poslal do Dneška velký článek o Francii, který okamžitě vyšel, a po něm ještě dva další. Byl jsem pozván do Peroutkovy kanceláře, vyptával se mě na spoustu věcí a od té doby jsme dost často přicházeli do redakčního styku. Nikdy nejednal povýšeně, ale podle zásady — já pán — ty pán. Znal jsem jeho činnost v pražském židovském časopise Tribuna a věděl jsem, s jakou vehemencí i noblesou vystupoval proti rasové nesnášenlivosti. V té době jsem se také dověděl o Peroutkových depresích v koncentračním táboře Buchenwald kdy spoluvězni měli často co dělat, aby ho dostali z apatie. Sám jsem také prožil čtyři roky v polských koncentracích, kam nás šlo 5000 a vrátilo se nás pouhých 284. Později jsem se dověděl od Peroutky, že stejně jako Moravec za okupace pokoušel se ho pak přimět ke spolupráci i Gottwald, Zápotocký a Slánský. Odpověděl jim, že dokud zde bude křivdění jedinému člověku, nemůže pro ně psát. Gottwald řekl, že to zase dr. Kafka o něm napíše, že napodobuje Ameriku, když chce získat dobrá novináře. Od rotaček mu totiž donášeli, pod jakou značkou kdo píše, a já články s podobným názvem pod svým pseudonymem uveřejnil krátce předtím.

Že Peroutka byl katolík, a dokonce vědomý katolík, ale ne věřící, nýbrž názorový, to je známo. Bylo to podobné i u Čapka,

platilo to i pro Beneše, který na Masarykovo doporučení nikdy nevystoupil z církve, ačkoli v svého času byl dokonce marxista. Peroutka hrozně rád jezdil na venkov. On nebyl člověk ciziny, byl politickým partnerem Čapka na domácí půdě. Čapek přes velký ohlas v zahraničí byl na domácí politické scéně málo platný. V létě 1948 byl Peroutka na dovolené v Bechyni, kde se také debatovalo o mladých redaktorech. Řekl, že pokud někdo z nich něco umí, je tak namyšlený, že s ním nelze jednat. Tenkrát jsem u toho nebyl, ale dověděl jsem se, že se o mně velmi příznivě vyjádřil a toho si dodnes vážím. O rok později jsem se vracel do Prahy a napadlo mě zastavit se v Senohrabech, poněvadž jsem věděl, že tam Peroutka bydlí u Jiřiny Šejbalové. Výborně se tam vařilo a po obědě jsme s Peroutkou mluvili o poměrech na venkově. To byla doba velkého sucha, kdy národní socialisté hlásali — čím hůře, tím lépe. Peroutka hovořil o bídě na venkově a zmínil se o Ďurišově politice, které se daří skupovat přízeň vesnice pro komunisty. To byla jedna z chyb pravice politiky, která komunistům dopomohla ovládnout scénu. Ještě si vzpomínám, jak na podzim téhož roku jsme se spisovatelem Viktorem Fischlem navštívili Čapkovu Stráž a našli tam Olgu Scheinpflugovou. Peroutka a Karla Steinbacha v americké důstojnické uniformě. Olga tenkrát vypravovala o americkém stylu pobývání na zahradě a smál jsem se tomu americkému sezení na schodech, čímž má být pobytu v přírodě učiněno zadost. Mluvil se také o Tribuně a Peroutka nechtěl věřit, že jsem tam už jako dvanáctiletý kluk chodil za tatínkovým přítel, národohospodářem Šternem.

V té době byl Dnešek na vysoké úrovni. Šéf Československo-francouzského vysílání v Paříži Leon Hirsch řekl, že Dnešek je nejlepší politická revue Evropy. Náklad Dneška byl 80 tisíc výtisků, a když se na obálce objevila jména Peroutky, Michala Mareše, Eduarda Valenty, Bohumila Bílka či Františka Kafky, šel náklad automaticky na 100 tisíc. Pracovalo se tenkrát rychle. V neděli jsem sedl v osm hodin za stroj, a poněvadž jsem ty články celý týden promýšlel, měl jsem do jedenácti hodin 12 stránek hotových, jen jsem rozstříhal přeházené myšlenky, slepil a donesl to k Topičům do redakce Dneška. Tam to převzala Peroutkova sekretářka a jeho pozdější třetí žena Slávka Fenclová, nějak mu to ještě stačila dopravit třeba na hory, kam on v zimě pravidelně jezdil, Peroutka to tam zpracoval a v pondělí ráno to šlo do sazárny. V úterý večer jsem si mohl Dnešek u rotačky vyzvednout a ve čtvrtek ráno šel časopis na pult.

Třebaže vnitřně byl Peroutka sociální demokrat a velký přítel ministra Bechyně, dostal se do parlamentu jako nestraník v klubu národních socialistů. Tenkrát tam byl s Františkem Halasem jediní dva nestraníci a velmi dobře si rozuměli. Ale komunisté už v té době dělali obtíže i s uvolňováním papíru pro Svobodné noviny a Peroutka organizoval Sdružení kulturních organizací, aby vůbec zajistil jejich vycházení. Byl neobyčejně pracovitý a pečlivý. Na co šel, to mělo ducha. Psal drobounkým písmem, a když byly dveře jeho kanceláře zavřené, šeptala si redakce, že pan šéfredaktor tam svůj úvodník vyšívá. Ale to už vůbec nebyly idyllické doby, a když jsem se koncem března 1948 vrátil po dlouhé době z Jugoslávie a zavolal Peroutku, viděl jsem se s ním za pár dní už naposledy. Sešli jsme se u Národního divadla, v piném slunci chodili přes hodinu po nábřeží mezi Novotného lávkou a Národním divadlem a hovořili. V té době, kdy už tajní hlídali Pe-

Ein Lebenskünstler ist ein Mann, der es versteht, der Langeweile zu entgehen, ohne deswegen die Arbeit zu Hilfe nehmen zu müssen.

F. Peroutka se svou ženou Slávkou.

routku, to bylo dost riskantní, ale nikdo se na nás nepověsil. Řekl mi, že jsem jediný z jeho přátel, kdo mu od 25. února zavolal a odvětil se s ním sejt. Tehdy se mi také svěřil, že po válce už vlastně vůbec nechce dělat žurnalistiku, ale literaturu, a že to novinář psal pro myšlenku demokracie. Za několik dní jsem se dověděl, že Peroutka emigroval a květiny ze svého bytu ještě stačil poslat Jiřině Šejbalové. Tohle poslední drobné gesto na rozloučenou charakterizuje jeho citlivost a důkladnost.

Zaregistroval F. PEROUTKA ml.

... KDYBY ČEŠ TAK BYL DOŽIL-
"DRBANY"!

● MONACKÁ PRINCEZNA Carolina a manželka britského korunního prince Diana jsou podle výběru časopisu PARIS MATCH nejelegantnějšími ženami světa. Na opačném konci žebříčku se umístily hollywoodská herečka E. Taylorová a americká zpěvačka Madonna. Vítězky byly těsně následovány sestrou Carolinou princezny Stephanie a britskou královnou Alžbětou. Na méně lichotivém druhém konci pole se ještě umístily manželky dvou prezidentů, B. Bushová a R. Gorbáčevová.

Odhalují agenty StB ve FS

(It): Zdá se, že procelní masarykovské heslo „Pravda vítězí“ zachází postupně v našem nejvyšším zákonodárném orgánu své zaplnění. Normálně to vberají plenární schůze Federálního shromáždění, která po rozsáhlém exozé ministru zahraničí Jiřího Dienstbiera začala projednávat schválení návrh poslance KDU na očiata parlamentu od nezávislých živlů, které zastávají a břeďí má demokratický vývoj vprde.

Jako hlavní bod programu přišel totiž fanskodemokratické unie ve FS přišel před- na pořad požadovaný referát o dosavadním vě včas. Zjištěné skutečnosti a lustrace, šetření nedávno nové ustavené Komise 17. jež provádí Komise 17. listopadu, které si listopadu, která zjišťuje už v průběhu uv- vyzdávají pro svou složitost ještě nějaký nější láze šetření othesné skutečnosti: čas, docházejí k překvapujícím závěrům, Agenti StB, kteří pronikli už před 17. lis- takže člen uvedeně komise, posl. JIM Ruml, topadem 1989 do různých organizací a složek našeho veřejného života, byli strůj- ci Demokratického fóra komunistů a do- konce spolupracovali s některými oficiální způsoby napojení StB na složky KSČ, úo- uznávanými disidenty, mají své stoupence ba armády v předloškových událostech a i v dnešních řadách federálního parlamen- plán akce Klín, do něhož byli zapojeni tu. Ukazuje se, že podnět poslanců Ktes-

V diskusí k těmto otázkám byla v před- věm světle posouzena Akce Bartončík před- loškými parlamentními volbami. Bývalý mi- nistr vnitra R. Sacher upozornil na své zkušenosti a celkové zpráva Komise 17. listopadu, která byla vzata plénum FS na vědomí, ukázala ještě čitné mezery, jak také připomněl ve svém příspěvku poslanec KDU J. Cerný.

Návrh na nyníjší postup při lustracích přednesl všera posl. KDU V. Benda s pod- porou větší části klubu KDU. Upozornil na důležitost akce, která má zabránit ohro- žení stability a demokratickému vývoji v CSFR, kde broží nebezpečí z prodlení. Komise 17. listopadu byla zplnomocněna na základě svých pravomocí, aby podrobně prošetřila, kdo z poslanců, členů federální vlády a jejich náměstků v minulosti spo- lupracoval se Státní bezpečností. Výsledky svého šetření poskytne Komise do 15. února t. r. Na základě podnětů ve FS určí pak postup při provádění lustrací a očiš- tování našeho veřejného života, ale umož- ní také postřížením, aby v tichosti rezigno- vali nebo odešli vhodné z veřejného živo- ta. Posl. Benda nakonec konstatoval, že nás stát se musí zbavit lidí, kteří mají v rukou mocnou zbraň k nežádoucímu ovlivňování našeho svobodného a demokra- tického života.

S ROČNÍM ZPŘÍJENÍM

Entdeckte Gegner werden vom Bord- Computer über Satelliten sofort an die großen Zentralschreiber des Golf-Oberkommandos weitergeleitet. Die Genauigkeit des alliierten Luftangriffes beruht auf den genauen Beobachtungen der 5 saudischen und 8 US-„Awacs“.

Satan und die Feiglinge

Der irakische Präsident Saddam Hussein (unser Bild) hat sich am Donnerstagmorgen über Radio Bagdad an das irakische Volk gewandt. Im folgenden der Wortlaut der Rede Saddams:

„Oh großes irakisches Volk, oh Söhne unserer ruhmreichen Nation, oh Menschen, wo Ihr auch seid, in Eurer Entschlossenheit, dem Bösen und seinen Urheber, den Ungläubigen, ihren Dienern und ihren Verbündeten entgegenzutreten,

um 2.30 Uhr in der Nacht vom 16. auf den 17. Januar haben die Feiglinge mit ihrem Verrat angegriffen, und der Satan Bush hat sein Verbrechen begangen, er und der kriminelle Zionismus, und die große Konfrontation, die Mutter aller Schlachten hat begonnen zwischen dem Recht, das mit der Hilfe Gottes siegen wird, und dem Bösen, das mit Gottes Willen zerstört wird.

Eure wachsamen Söhne und Brüder, Nachfahren Mohammeds und der Propheten, Nachfahren der Gläubigen, die die Fackel des Islam trugen, die die Menschheit erleuchtet und geführt hat, traten ihnen festen Willens entgegen, und Gott half ihnen.

Die Verbrecher haben versagt. Fahd, der Verräter der Heiligen Stätten, Verräter der arabischen und der

islamischen Nation, der hier unten genauso der Verlierer sein wird wie vor dem Jüngsten Gericht, ist leider nur ein Krimineller, ein treuloser Verräter.

Gott ist mit uns, meine Brüder, denn er ist mit den Gläubigen und wird sie unweigerlich zum Sieg führen.

Mit dem Beginn der Konfrontation und dem Widerstand der Gläubigen rückt der Tag des Heils der arabischen Nation näher, der Tag, an dem die auf der Verderbnis gebauten Throne der Verräter fallen werden, wenn der Willen des Satans im Weißen Haus und der des Wespennestes von Kriminellen in Tel Aviv zerschlagen sein wird.

Das teure Palästina und seine guldigen und kämpfenden Söhne werden befreit, Golan und Libanon werden befreit, die Araber werden auf ihrem Boden frei sein, und die Völker werden überall dort, wo sie unterdrückt worden waren, frei sein.

Gott ist groß, Gott ist groß, Gott ist groß.“

STRIC ADOLF RIVAL HISTO „GOTT“ „VORSEHUNG“...

Strenge Sitten in Prag

PRAG, 17. Januar (dpa). Das Präsidium des tschechischen Nationalrates (Landesparlament) ist am Donnerstag aberufen worden. Nach amtlichen Angaben mußten die 25 Mitglieder des Parlamentsvorstandes wegen der Annahme einer Jahresprämie zurücktreten. Nach unbestätigten Berichten soll jedes Präsidiumsmitglied 50 000 Kronen von der Regierung der tschechischen Teilrepublik in Prag erhalten haben. Ein Sprecher des Nationalrates bestätigte lediglich die Auszahlung, aber nicht die Höhe der Summe.

Prager Ungeduld

Die CSFR-Führung zeigt sich entschlossen, den Warschauer Pakt zu verlassen. Um die tschechoslowakische Politik in diese Richtung zu lenken, hätte es der sowjetischen Militäraktionen in Litauen nicht bedurft. Aber die Bilder von Panzern und Sowjetsoldaten in Riga, die so fatal denen des Jahres 1968 in der Tschechoslowakei ähneln, haben den Austrittswunsch noch forciert. Die Tschechen und Slowaken möchten um keinen Preis mehr Waffenbrüder jener Okkupanten sein, von denen sie vor 22 Jahren beim gewaltsamen Ende des „Prager Frühlings“ selbst okkupiert worden sind – selbst wenn diese Waffenbrüderschaft nur noch formal besteht.

Ungarn und vor allem Polen, die sich von den Bindungen des Warschauer Pakts ebenfalls gefesselt sehen, gehen in

dieser instabilen Lage äußerst behutsam vor. Auf dem Spiel stehen nicht zuletzt die Ergebnisse der Wiener Abrüstungsverhandlungen. Ein Auseinanderbröckeln des Warschauer Paktes ist dabei nicht vorgesehen. Eine Neuordnung, die auch den Interessen der früheren Satellitenstaaten der Sowjetunion gerecht wird, kann auch bei gutem Willen Moskaus nur durch langwierige Verhandlungen im Rahmen der Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa erreicht werden.

Westliche Zaungäste können über zwei Jahrzehnte kommunistischer „Normalisierung“ in der Tschechoslowakei leicht ohne Emotionen urteilen. Dennoch muß die Frage an die Entscheidungsträger in Prag erlaubt sein: Ist Geduld zu viel verlangt?

lautlose Tod – ihre Triebwerke sind schallgedämpft. Das feindliche Radar kann den „Tarnkappenbomber“ nicht erfassen. Seine punktgenauen Laser-Bomben konnten deshalb Husseins Giftgas-Raketen gegen Israel ohne Gegenwehr vernichten. Die USA haben 74 „Stealth“-Flugzeuge am Golf.

Bomber B-52

Der strategische US-Bomber B-52 fliegt seit 1952. Er blieb im Dienst, weil die robuste achtstrahlige Maschine 30 Tonnen Bomben auf einmal ins Ziel tragen kann. Die Bombenteppiche von nur drei Flugzeugen können drei Quadratkilometer Boden umflügen. Die USA haben 30 Maschinen am Golf.

„Tornado“

Die britische „Tornado“ ist das beste Allwetter-Tiefangriffs-Flugzeug der Welt. Das Flugzeug kann in dunkler Nacht mit seinem rechnergestützten Bodenfolge-Radar in 30 m Höhe mit 1000 km/h angreifen. Der Jagdbomber wirt dabei Streubomben, die gegnerische

Boeing E-3 „Awacs“

Der riesigen Radarantenne auf der Boeing E-3 „Awacs“ entgeht in der Luft und auf dem Boden keine Bewegung.

sche Flugplatz-Rollbahnen durchschlagen. Die Briten haben 32 „Tornados“ am Golf.

F-15 „Eagle“

Der F-15 „Eagle“ (Adler) der USA ist ein vorzüglicher Abfangjäger und ein gefürchteter Bomber. Er fliegt zweieinhalbfache Schallgeschwindigkeit (2500 km/h) und kann über 10 Tonnen Waffen tragen – von acht

lasergesteuerten Präzisionsbomben bis zu 20 konventionellen Bomben. Die USA haben 144 „Eagle“ am Golf.

F-117 „Stealth“

Die F-117 „Stealth“ ist geformt wie ein Papierdrache, aber im Flug ist sie der

Täglich ein Glas Wein erlaubt

Patienten, die eine Herzoperation (Bypass) hinter sich haben, müssen nicht völlig auf Alkohol verzichten. Gegen ein Glas Wein am Abend ist nichts einzuwenden – Eine ganze Flasche pro Tag sei jedoch mit Sicherheit zuviel. Nicht nur das Herz kann dann Schaden nehmen, sondern auch die Leber. Selbst wer täglich nur ein einziges Glas Wein trinkt, sollte einen Tag der Woche völlig auf Alkohol verzichten.

Wichtig für Männer über 50: Erbsen, Bohnen und Linsen, aber auch Datteln und Rosinen enthalten Wirkstoffe zum Schutz der Prostata – entdeckten amerikanische Forscher der Loma-Linda-Universität in Kalifornien

● **Mikrowellenherde** konservieren Vitamine, besonders aber Vitamin C und B, sehr viel besser als andere Kochmethoden – entdeckten amerikanische Forscher ● Für eine gesunde Darmfunktion muß man täglich 1,5 bis 2 Liter Flüssigkeit trinken – rät der Hamburger Professor Heiner Greden. Aber nicht nur die Verdauung, auch die Funktion aller anderen Organsysteme bis hin zum Gehirn ist von genügend Flüssigkeit abhängig ● **Schnarcher** bringen sich selbst durch ihre Geräusche um die gesunde Nachtruhe – fanden schwedische Forscher heraus. Tagsüber leiden Schnarcher wesentlich stärker unter Konzentrationsstörungen und Müdigkeit als andere Menschen ●

Deutscher knackt das Geheimnis der Cheops-Pyramide

Sie gilt als das präziseste und gleichzeitig geheimnisvollste Bauwerk der Welt: Die ägyptische Cheops-Pyramide bei Gizeh. Etliche Wissenschaftler aller Nationen haben im Laufe der Jahrtausende sogar ihr Leben gelassen, als sie versuchten, dem Mysterium der geheimen „Kammer des Wissens“ oder dem Verbleib der Mumie von König Cheops auf die Spur zu kommen. Rund 4500 Jahre nach Erbauung der gigantischen letzten Ruhestätte des Pharaos sind jetzt dem Winterberger Archäologen und Publizisten Siegfried Wachsmann (59) zwei sensationelle wissenschaftliche Entdeckungen geglückt: Erstmals konnte der Sauerländer einen fotodokumentarischen Beweis für den bislang unentdeckt gebliebenen Nordausgang des Luftschachtes aus der Kammer erbringen, nachdem er zuvor herausgefunden hatte, daß die bisher festgeschriebenen Maße der Pyramide falsch und irreleitend waren.

Das gewaltigste Bauwerk der Antike wird in den gängigen archäologischen Lehrbüchern mit einer Höhe von 137 Metern bei 227 Metern Kantenlänge angegeben. Nach über 20 Jahren For-

schung fand Wachsmann aber nun heraus, daß die zugrunde liegende Maßeinheit, die sogenannte Königselle, exakt zwei Zehntel mehr beträgt als bislang angenommen. Der winzig erscheinende Unterschied zog bahnbrechende neue Erkenntnisse nach sich. „Die Cheops-Pyramide ist in Wirklichkeit 148 Meter hoch und hat eine Kantenlänge von 230 Metern“, stellte Wachsmann fest. „Daraus ergaben sich für die Berechnung der verborgenen Ausgänge und Kammern völlig neue Neigungswinkel, die mir endlich den Schlüssel zum Geheimnis dieses beispiellosen Monuments an die Hand gaben“.

900 Fotos, unter akribisch fixierten Bedingungen auf dem Plateau von Gizeh aufgenommen, wertete Wachsmann in den vergangenen Monaten aus, studierte archäologische Spezialkarten aus Kairo und belebte mittels überlieferter Aufzeichnungen ein alt-ägyptisches geometrisches System, das ihm „mit zwingender Logik“ die verborgenen Strukturen der pyramidalen Architektur offenbarte. So fand er schließlich auch den nur wenige Zentimeter kleinen nördlichen Luftschachtausgang an

der sogenannten Todeswand, die nie bestiegen werden konnte. „Es müssen noch mindestens zwei unentdeckte Kammern in der Cheops-Pyramide sein“, meint der Querdenker. In der einen befindet sich die Mumie Cheops; die andere sei die sagenumwobene Kammer des Wissens, in der der mächtigste Pharaos der vierten Dynastie Dokumente über die gesamten wissenschaftlichen Erkenntnisse seiner Zeit hinterlegt haben soll.

Neben Aufzeichnungen über Mathematik, Geographie, Physik und Astronomie sowie Abhandlungen über Edelsteine und Maschinen, Sternkataloge, Erd- und Himmelsgloben, soll die Kammer des Wissens der Überlieferung zufolge Glas enthalten, das sich falten läßt, ohne zu brechen, und Metall, das nicht rostet. Bewiesen – wenn auch ungeklärt – ist jedenfalls, daß Fleisch in den düsteren Gängen des Steinkolosses nicht fault, sondern mumifiziert. Noch in diesem Jahr will Wachsmann mit einem 14köpfigen deutsch-ägyptischen Forscherteam und modernster Technik den Geheimnissen der Pyramide auf der Grundlage seiner neuen Erkenntnisse

vor Ort zu Leibe rücken. Sachkundige Unterstützung erhält er dabei von dem renommierten Geophysikalischen Institut der Deutschen Montan Technologie Gesellschaft in Bochum.

Abgeschlossen sind bereits Computerberechnungen zum theoretischen Schwerkraftfeld der Cheops-Pyramide, die Professor Andreas Vogel von der Freien Universität Berlin vorgenommen hat. „Die Annahme weiterer Hohlräume ist nach den bisherigen Untersuchungen durchaus realistisch“, resümiert der Geophysiker. Auch politische Gremien auf deutscher wie arabischer Seite haben inzwischen die Seriosität des Winterberger Forschungsprojektes prüfen lassen und Wachsmann Hilfe auf seinem „wissenschaftlich völlig neuen Weg“ zugesagt.

Eine sauerländische Brauerei sponsert das ehrgeizige Unternehmen bereits mit 150 000 Mark. Eine Fernsehanstalt hat sich die Exklusivrechte an der filmischen Begleitexpedition gesichert. Außerdem will Wachsmann die Welturheberrechte an seiner Fotodokumentation verkaufen.

Wahrsager: „Sie werden demnächst mit Blumen und Lorbeeren überschüttet.“ – „Wie komme ich zu dieser Ehre?“ – „Das gehört nun mal zu einer Beeridung.“

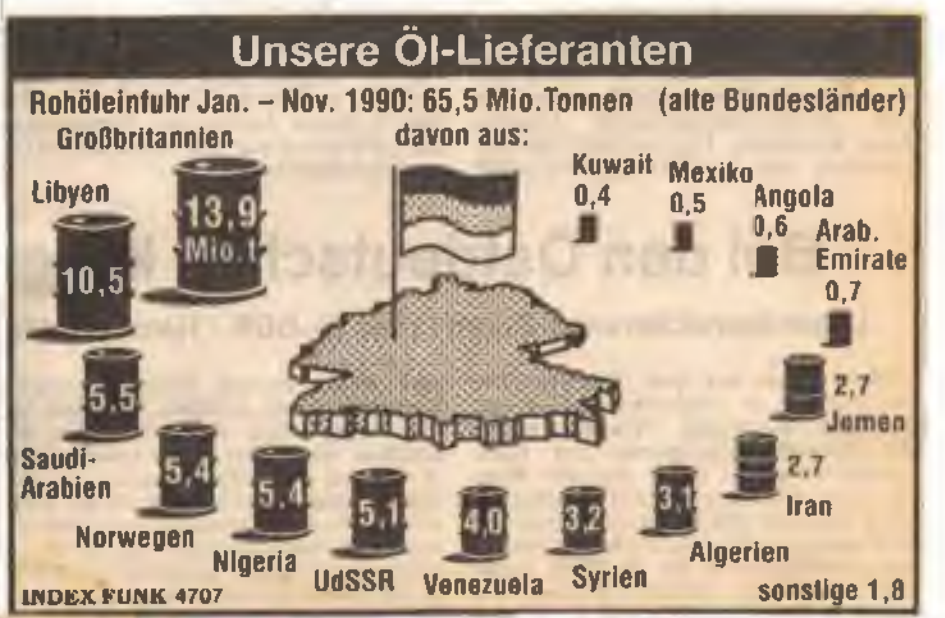
Hühnerbrühe lindert Husten
Entscheidend für die erfolgreiche Behandlung einer Erkältung ist reichliches Trinken – rät der Reutlinger Mediziner Dr. Christoph Häzel. Denn bei Husten und grippeartigen Infekten steigert der tägliche Flüssigkeitsbedarf von normal zwei Litern auf drei Liter an. Oft werden die Atemwege schon wieder frei, wenn man genügend trinkt, und auch der Husten lockert sich. Dazu eignen sich Mineralwasser und verdünnte Fruchtsäfte. Überaus schmerzhaft heilungsfördernd ist auch warme Hühnerbrühe, die man morgens und mittags trinkt.

Was ist der Unterschied zwischen Niederbayern und Oberbayern? Die Niederbayern haben weniger Berge, aber dafür mehr Horizont.

Was antwortet das Bonner Familienministerium auf die Anfrage: „Wer hat in seiner glücklichsten Ehe die Hosen an?“ – „Keiner!“

DELATI, CO HANOU, HISTO PIVA ŽINĀICA...

Státní podnik Sklárna Moser v Karlových Varech byl zrušen rozhodnutím ministra průmyslu ČR. Celý majetek podniku byl vložen do nově zřízené akciové společnosti s názvem Moser, akciová společnost, Karlovy Vary.

Především otázkám privatizace a rozvoji soukromého podnikání bylo věnováno včerejší setkání zástupců Sdružení čs. podnikatelů a zástupců ministerstva obchodu a cestovního ruchu ČR v čele s ministryní V. Štěpovou s novináři.

»Důvodů k radosti nebývá mnoho, zejména při vstupu do tržní ekonomiky, kdy se obchodní podniky chovají buď jako trhovci na matějské pouti,« těmito slovy zahájila V. Štěpová konferenci a pokračovala: »Dnes ten důvod máme, neboť se nám podařilo to, o čem jsme dlouho usilovali — mít živnostenské úřady pod jednou střechou.« MOCR dostalo tedy konečně malým kompetenčním zákonem pravomocí, podle nichž budou řídit živnostenské úřady. Nově jmenovaný náměstek ministryně MOCR pro záležitosti malého podnikání, živnostenské a personální Ivan Štern mj. zdůraznil, že živnostenské úřady musejí reprezentovat státní správu, a proto bude

veškeré úsilí ministerstva směřovat k tomu, aby byly vyřazeny z nynějších okresních úřadů. »Mají-li být živnostenské úřady námi řízeny, nemohou být zahrnuty v úřadech, které jsou v kompetenci ministerstva vnitra. Pokud by se situace nezměnila, dalo by se očekávat, že takto

všech okresech republiky. Jak bylo řečeno, do malé privatizace půjdou ty objekty, které jsou schopny samostatného provozu, nebudou to tedy jen obchody, provozovny služeb, restaurace atp., ale i menší výrobní podniky. Velké podniky, obchodní domy a interhotely jsou připraveny pro velkou

Mají důvod k radosti?

ustanovené živnostenské referáty by byly brzdou soukromého podnikání, neboť by se staly nositeli regionálních zájmů, a nikoli obecního ekonomického zájmu,« uvedl I. Štern.

Zájem novinářů se soustředil na otázky týkající se malé privatizace, zejména pak s netrpělivostí očekávaných prvních aukcí. Osmdesátičlenná pražská privatizační komise již byla jmenována, v týdnu od 19. ledna by mělo být ukončeno jmenování dvacetičlenných privatizačních komisí ve

privatizaci a na vstup zahraničního kapitálu. V souvislosti s výsledky komunálních voleb se liší i zaměření radnic, magistrátů, a tedy i jejich přístup k privatizaci. Snáze se bude privatizovat v okrese Benešov, kde volební sdružení čs. podnikatelů vyhrálo nad OF, oproti okresům Most a Havířov, kde vyhrála KSČM. První »modelová« aukce proběhne ve dnech 28. a 27. ledna v Praze a zúčastnit se jí může jako divák každý, kdo zaplatí vstoupní poplatek 50 Kčs.

CO JE TO »RADOST«? MUSKA JENOM PŘELETAVA...

Stál jsem v jedné z front samoobsluhy Bezovka. Všechny byly pořádně dlouhé. Jak by ne, když v celém okolí našeho předtídního Žižkova je to jediná prodejna tohoto typu. Navíc tu většinou fungují pouze tři z pěti pokladen. Proč? Na přeci, nejsou lidi! Jednoznačně to potvrzuje nabídka pracovních příležitostí vyvedená v obřím provedení na stěně přímo zde v prodejně. Asi z dlouhého čekání jsem si začal dávat do různých souvislostí jednu z otázek dne — problematiku zaměstnanosti, a realitu, jak jí kolem sebe vidím. Téměř denně se tím zabývají sdělovací prostředky. Jedny se obávají, jiné varují a další skoro vyhrožují. Z problému nezaměstnanosti se prostě politicky těžší. Rád bych se těchto »advokátů« zeptal, zda porovnali současnou pracovní nabídku s poptávkou. Zda se zamyslel nad tím, proč stále ještě chybí tolik žen za přepážkami pošt, kolik lidí v hromadné městské dopravě by potřebovala Praha a možná i jiná města, jak mnoho lidí by mohlo uvést do pořádku ostudně zanedbané parky, sídliště a vůbec veřejná

prostranství. Argument, že nabídka, co do vhodnosti pracovního zařazení, není pro každého přijatelná, neobstojí, a vysvětlím proč.

Jako syn drobného podnikatele jsem od útlého dětství měl za samozřejmost, že se

Nejsou lidi

vždycky musí udělat, co je třeba — vybrat si u nás doma tu »lepší« práci se pokládalo za nemorální chytračení. A dokonce se za jakoukoliv práci stydět, jak to názorně předvedli mladíci v listopadové televizní reportáži o náhradní vojenské službě, když bédovali, že musejí uklízet ulice, to už je vskutku názorná ukáзка skutečně »socialistického« vztahu k práci.

Vzrůstá počet nezaměstnaných. Jenomže — kolik z nich je ochotno přejít na jinou profesi? Kolik z nich nemá zájem o práci, neboť »není vhodná«? Kde jsou hranice oné »vhodnosti«, jestliže se chci poctivě

živit? Je to otázka o to víc diskutabilní, že každému myslícímu člověku by mohlo být jasné, že v mnoha případech půjde o období přechodné — nikdo nikomu práce nebrání, aby si kdokoli z nás hledal podle svých skutečných schopností, píle a chuti svoje nové, lepší místo na slunci.

Více než čtyřicet let desítky tisíc našich spoluobčanů těch nejlepších kvalit (profesionálně i morálně) musely vzít zavdek, když chtěly přežít, prací v kotelnách, skladech, myly okna. Kdo se jich zastal, když celé měsíce neměli prakticky z čeho žít, a kromě hmotného nedostatku byli oni i celé jejich rodiny perzekvováni? Jaké byly jejich šance, jejich perspektivy? Víím, že tohle srovnání trochu pokukává,« chci jenom připomenout dvě různé situace: zatímco za komunistů šlo vysloveně o pomstu a pronásledování, nyní, bohužel, musíme dříve nebo později pochopit, že chceme-li se z absolutně neprosperujícího hospodářství přebrodit k prosperitě, je jedním z »brodů« úplná změna v našem vztahu k práci.

JAKO TADY, JAKO TADY!

skou hranici nezákonně. Pohraničníci ji zadrželi a vrátili zpět do místa trvalého bydliště. Byl to už její druhý pokus v posledních dobách. ■ Také Poláci stále přabíhají hranice kvůli práci v cizině. V pondělí zadržela dvoučlenná pohraniční hlídka ze Skalitzého v okrese Čadca pětičlennou skupinu, která měla namířeno do Německa. ■ Dva bulharské uprchlíky vrátila přes pohraniční přechod Varnsdorf do ČSR německá policie. Bulhaři se sice vmlouvali, že zbloudili, ale nebylo jim to nic platné. Oba uprchlíci skončili v humanitárním táboře v Rumburku, NEPRAVINA!

LUPIŇA AŽ...

gramů. Zároveň Kabel Plus poskytné možnost zakoupení dekoderů a po zaplacení účastnického poplatku okolo 50 korun za měsíc příjem dalších čtrnácti stanic.

(čtk): Chut' na levné české pivo dostalo v neděli 19. Němeč z bývalé NDR. Protože však hranici překročili mimo hranicní přechod, byli pohraničníci z Mikulášovic na Děčínsku zadrženi a po zaplacení pokuty místo restaurace vráceni zpět domů. ■ Dva Bangladěšané, kteří přiletěli na ruzynské letiště, byli zadrženi v noci 7. ledna na čs.-německé hranici v úseku státních hranic Hora sv. Šebestiána na Mostecku. Do SRN totiž šli bez patřičného povolení. ■ Za práci do Itálie se vydala 28letá žena ze Slovenska. Dnes nic zvláštního, kdyby ovšem nešla přes čs.-maďar-

Konkurence začíná působit

(čre): Také u pekařských výrobků již neexistuje záporná daň. Obchodní ceny dvanacti druhů chleba ve s. p. Jihomoravské pekárny se pohybují za 1,5 kilogramu od 8,70 do 12,07 korun. Zisk podniku z této produkce činí od 3,5 do 10 procent. Na otázku, proč není v obchodech dostatek chleba, odpověděl výrobní náměstek J. Stejskal: »Objednávky prodejen našich 10 závodů jsou od začátku roku asi o 20 až 30 procent nižší než loni. S vyšší cenou vzrostla opatrnost obchodu, protože z neprodaného zboží má vyšší ztráty. Podle mne by však měli obchodníci již druhý den chleba zlevnit, jak je to běžné ve světě. Předpokládám, že se situace upraví během dvou až tří týdnů.«

Levné máslo z benešovských mlékáren, které Pražanům zprostředkovává Agentura Jiří Kappel bylo opět včera od 11 hodin k dostání na náměstí Míru v Praze 2. Cena za »čivrtku« ve výši 17,90 korun je zhruba o 6—7 korun nižší než jinde. Nelze se tedy divit, že zájem je značný. Zástupce této agentury pan V. Griga jednal včera se starostou Obvodního úřadu v Praze 4 Z. Klausnerem o způsobu a místě dalšího prodeje. Dohodli se, že firma ohlásí příjezd kamiónu s nákladem vždy den předem a obvodní úřad jim přidělí prodejní místo. V. Griga: »Másla máme dostatek. Jde jen o to, abychom měli v Praze volnou ruku. S obvodními úřady Praha 2 a Praha 4 jsme se již dohodli, nyní jednáme s ostatními. Zisk máme

nepatrný, ale nám to stačí, nežijíme totiž zbytečnou administrativu. Jsme rádi, že Pražané o nás vědí, těší nás i fakt, že vlastně zahajujeme opravdu zdravý konkurenční souboj.« Starosta OÚ Praha 4 k tomu dodal: »Přihlásila se i Nuselská mlékárna, která chce také prodávat rovnou z automobilu. Přidělili jsme jim deset prodejních míst, takže mohou začít. Budeme tento konkurenční prodej všemožně podporovat.«

Pravděpodobně za nejnižší ceny v celém městě včera nabízela poměrně široký sortiment masa Tržnice v Ústí nad Labem. Zdejší jednota totiž účtuje jen 15procentní přírážku, zatímco jiná spotřební družstva si přirážejí až 23 procent a Potraviny dokonce 25 procent. Zákazníci se marně ptají, co je v oné přirážce zahrnuto.

TEĎ TEPRVE MŮŽE MĚŘOB UDĚLAT!

Start kabelové televize!

(čtk): Systémy kabelové televize bude instalovat od počátku tohoto roku v sedmi regionech na území ČSRF nová akciová společnost Kabel Plus se sídlem v Ostravě. První desítky tisíc diváků budou moci jejím prostřednictvím sledovat již silvestra 1991. Příjem této televize má mít na půl miliónu odběratelů v Banské Bystrici, Ostravě, Olomouci, Českých Budějovicích, Plzni a Liberci. Za poplatek 11 Kčs měsíčně nabídne vysoce kvalitní příjem šestí televizních a patnácti rozhlasových pro-

(la): Plénum Federálního shromáždění zahájilo nový kalendářní rok s čerstvými silami a se snahou důrazněji a věcněji se zabývat svým legislativním posláním i otázkami, po kterých naléhavě volá současné třibídní politických sil a vyjasňující se atmosféra uvnitř samotného parlamentu. Vleká a nudné debaty stejně zatemňovaly řadu nedořešených problémů, které překážejí naší cestě vpřed.

Při téměř kompletní účasti federální vlády a za přítomnosti předsedkyně ČNR D. Burešové a předsedy SNR F. Mikloška zahájil předseda FS A. Dubček první letošní zasedání pléna obou sněmoven návrhem programu společné schůze, jehož ústředním bodem bylo projednání návrhu ústavního zákona Listiny základních lidských práv a svobod, která podle slov A. Dubčeka představuje náš první zásadní krok do Evropy. Na pozvání FS bude 10.

a 11. ledna v Praze zasedat komise pro právní otázky a lidská práva parlamentu Rady Evropy, která projedná žádost Československa o přijetí do Rady Evropského parlamentu, jehož předseda, baron Crespos, by měl hned následně od 13. do 15. ledna navštívit ČSFR.

Velké vrušení způsobilo v plénu vystoupení V. Benda jménem poslanců Křesťanskodemokratické unie se žádostí klubu KDU, aby do programu společné schůze sněmoven byla neprodleně zařazena otázka lustrací, respektive otázka složení zákonodárných sborů z hlediska bývalé nebo trvalé spolupráce s StB. Posl. V. Benda odůvodnil tento požadavek tím, že v poslední době čím dál, tím více vcházejí na jevo alarmujícími způsobem okolnosti, že orgány tohoto státu jsou ve velmi vysoké míře infiltrovány bývalými spolupracovníky StB. Přestává to být problémem morálním — řekl V. Benda — stává se to velmi aktuálním a akutním problémem politickým, problémem vůbec z hlediska stability a bezpečnosti tohoto státu, protože existuje důvodné podezření, že část těchto lidí je i nadále řízena ať svými řídicími orgány, nebo těmi, kdo převzali jejich funkci. Navíc je podezření, nebo téměř jistota, že mnoha lidem v této zemi i mimo tuto zem jsou k dispozici materiály, které jim umožňují vydírat bývalé spolupracovníky StB.

Domnívám se — pravil posl. Benda — že jsou možné skandalizační metody, mohli bych při každém svém vystoupení oslovovat kolegy poslance nebo členy vlády jejich krycími jmény a žádat od nich příslušná vysvětlení, ale tuto věc je třeba sprovodit ze světa důstojným a pňtím radikálním

způsobem. V tuto chvíli jsou lustrace zabíjeny, nebo závisí na rozhodnutí federální vlády. Federální shromáždění je jediným orgánem, který může dát pokyn, jak si v této věci počínat.

Proto navrhl řečník, aby jménem poslanců Křesťanskodemokratické unie byl tento bod neprodleně zařazen do programu pléna FS. Po bouřlivém potlesku se k tomuto návrhu připojil ústy posl. Macka Meziparlamentní klub demokratické pravice, prostřednictvím posl. Uhlíra Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, návrhem posl. Malého k okamžitému prověření členů FS a členů vlády také Komisař 17. listopadu. Posl. Kopřiva (OF) navrhl, aby tato lustrace byla rozdělena do dvou etap, přičemž aby především bylo lustrováno představenstvo FS, které má rozsáhlé pravomoci a odpovědnost. Zároveň aby plénum FS bylo podrobně informováno o posledních výsledcích šetření Komise 17. listopadu.

Při hlasování se vyslovila drtivá většina parlamentu (98 ve SL, 99 v SN, při zádném hlasu proti a 29 abstencích) pro návrh KDU.

Dnes pokračuje plénum Federálního shromáždění dalším programem, ve kterém vyslechne mj. exposé ministra J. Dienstbiera o zahraniční politice ČSFR.

Zájemců je dost

(čtk): Podle odhadu přijde do privatizace v karlovarském okrese nejméně 800 provozních jednotek. Zájemců je dost. Hotely a restaurace v K. Varech budou stoprocentně privatizovány. Prvních 20 provozoven Potravin z Abertam, Božšho Daru a Jáchymova přijde do aukce v polovině února.

Zemědělci začínají své výpěstky prodávat přímo. A co ceny? Například Státní statek Votice nabízí opravdu pěkné drambory v pětkilovém balení za 25 korun.

Tlak na hospodárnost

(la): Rozpočet hl. m. Prahy respektuje zásady protinflační politiky a má, přestože je pro tento rok v důsledku privatizací či liberizace cen a dalších opatření označován jako provizorní, restriktivní charakter, řekl na včerejší besedě náměstek primátora ing. J. Valda. V průběhu ledna budou přijímy i výdaje rozpočtu hl. m. i městských částí předloženy k diskusi občanům a poté zastupitelstvům. A co vyplývá ze základních čísel? Jde především o omezení investiční výstavby a dotací hospodářským organizacím jak ze státního rozpočtu 13 853 800 tis. Kčs, tak i z vlastních zdrojů hlavního města ve výši 1 788 500 tis. Kčs. V plném rozsahu budou kryty pouze potřeby na stavbách, které mají být letos dokončeny. Avšak např. pro výstavbu metra bude poskytnuto jen 80 procent finančních nákladů a zbytek by měl hradit Dopravní podnik z odpisů určených na opravy. Obdobná omezení čekají malešická spalovna i výstavbu základního komunikačního systému a rozestavěné objekty komplexní bytové výstavby. Z dalších organizací dostanou dotace pouze Pražské kanalizace a vodní toky, Pražské vodárny, Bytové podniky a Státní statek Praha. A ty své úpravy cen také ohlásí, vodárny počítají s cenou vodného a stočného 1,50 za kubický metr, před úpravou je cena odvozu tuhého komunálního odpadu. Z neinvestičních výdajů společenské spotřeby se změny nejvíce dotknou modernizace bytového fondu, a to snížením o 50 procent. Odbourává se také úhrada výdajů na zkvalitnění pražského školního stravování. Izv. přesnídávky pro děti budou záležitostí městských částí, příp. se zvýší rodičovské poplatky.

Hl. m. Praha Salátová, populární zpěvačka a legenda naší taneční hudby, zemřela po krátké těžké nemoci včera v úterý v Praze.

Vesnice pro černobylské krajany

(čtk): Podle statistického údaje federálního ministerstva zahraničních věcí by se měly vrátit do ČR 263 rodiny, tedy asi necelých tisíc občanů, z černobylské oblasti. Přednosta Okresního úřadu v Českém Krumlově Miroslav Svoboda předpokládá, že pohraničí v okrese bude v budoucnu osídleno asi dvaceti až pětadvaceti rodinami. Zhruba polovina z těchto lidí by byla umístěna v bývalé obci Pohoří, kde ještě v roce 1988 bydlelo přes 300 občanů, dnes již nikdo. Život se odtud prakticky vytratil. Podle již operativně zpracované projektové dokumentace a zájmu stavebních kapacit, s nimiž dnes nejsou na Čes-

kokrumlovsku problémy, je potřebné získat od státu okolo padesáti miliónů korun a může se začít s budováním nové obce. Pracovní příležitosti jsou v zemědělství, lesnictví i v papírnách Větrná. Největším problémem jsou byty, i když okresní úřad ví o některých podnicích a organizacích, které byty dříve chtěly, a dnes je nepotřebují. S těmi se postupně jedná. O znovuosídlení obce Pohoří mají značný zájem i Rakušané, kteří dokonce nabídli při řešení tohoto problému pomoc. Navíc je reálné, že v Pohoří bude opět hraniční přechod.

Kronika jednoho osudu

V roce 1951 zatčen, o rok později v říjnu odsouzen pro vlezradu k trestu smrti, později na doživotí a posléze ke 23 letům. Říjen 1952 — květen 1980: Valdice, Ostrov u Karlových Varů, Rovnost — Jáchymov, Bytíz, Pankrác a amnestie prezidenta republiky. V roce 1978 znovu zatčen, rok na to odsouzen na 11 let za šplonáž. Do roku 1982 vězněn ve III. nápravně výchovné skupině ve Valdicích — v období od roku 1982 do října 1985 věznice v Minkovcích. Propuštěn s podlomeným zdravím. Bezprostředně po návratu z vězení nabídka Státní bezpečnosti k okamžité emigraci — striktně odmítnutá. A příběh tohoto lidského utrpení končí přiznáním invalidního důchodu (vážné zdravotní následky z komunistickeho légru v Jáchymově — těžba uranu). To jsou nejdůležitější data ze šestiletého života pana Miroslava Dolejšího, autora analýzy událostí listopadu 89, uveřejněná v periodiku Sítredoeeský Express.

Ve čtvrtek 3. ledna 1991 byl pan Dolejší vystřelěn na místním oddělení VB v nechvalně známé Bartolomějské ulici v Praze ve věci trestního oznámení čtyř bratislavských komunistů z října 1989 — pro podezření z trestního činu podle paragrafu 198 tr. z. [hanobení národa, rasy a přesvědčení]. A to za projevy, který přednesl na Václavském náměstí 21. srpna 1989 a v němž se v duchu zmíněné analýzy vyjádřil k současné vnitropolitické situaci.

ZVACÍ DOPIS

Devět jmen

Ve včerejším vydání LN jsme zveřejnili informaci, že jedním z signatářů tzv. zvacího dopisu byl L. Štrougal. Vyplyvá to z polského zápisu schůzky v Moskvě (18. srpna 1988). Našemu zpravodaji se podařilo zjistit zbývající osm jmen, která L. Brežněv vyslovil: Hoffmann, Pavlovský, Laštovička, Krejčí, Korčák, Hamouz, Barbírek, Rigo.

Kolik bude stát favorit?

(K2): Na neformální besedě s novináři se včera sešli vedoucí pracovníci automobilmového závodu Skoda Mladá Boleslav, aby informovali o závěrečných automobilkách, které si vybrala koncem roku za svého životního partnera západoněmecký Volkswagen.

Podle informací ředitele koncernu někteří západoněmečtí specialisté, dnes nastupují například ti, kteří se zabývají nákupními cenami výrobků od dodavatelů K ustavení společného podniku, který bude mladoboleslavské automobilky. Právě v něm společně vrcholové vedení a dozorcí radu, dojde 1. března nebo 1. dubna 1991. Vlastní spolupráce mezi oběma automobilkami však již začala. V Boleslavi pracují některé německé firmy, které předpokládají mírné kolapsy dodavatelských cen by brzy cena favorita dosáhla, vzhledem k možnosti našeho řadového občana, závratně výše. Dnes přijde favorit zhruba na 129 tisíc. V tom je 40procentní daň z obrátu, která v západní Evropě dělá maximálně 20 procent, v SRN jen 14 procent.

V současné době však pracovníci Škodovky s prodáváním favoritů problémů na západních trzích nemají. Pozvedl se zejména východoněmecký trh, také do Francie by mohli vyvézt podstatně více, než kolik dočká. Vzhledem k ceně však klesá poptávka na domácím trhu, i když automobilka má zájem v tuzemsku prodat 120 až 130 tisíc vozů ročně. Počítá však s tím, že jich naši zákazníci odeberou o třetinu méně.

Volkswagen dělá tam, kde má své továrny, denně testy kvality. Když pracovníci Škodovky navázali s touto firmou spolupráci, zjistili, že mnoho nedostatků mohou odstranit hned. Zajímavé je, že západoněmecká firma preferuje především to, co považuje za dobré zákazník. Např. Volkswagen Golf byl v SRN hodnocen 2,2 až 2,7 bodu, favorit se v prvním testu dostal něco přes 4. Nyní půjde o to, aby se v hodnocení přiblížil právě k tomuto špičkovému vozu.

uším dobré vůle, zaujetí, talentu a až potom státních dotací.

Chování pana Klause není opravdu nijak zvlášť diplomatické, zaplatí pánů řádků, diplomaticky se chová jejich politika máme zvlášť na české a federativní politické scéně na rozhazování. Ministr Klaus je však bohužel jediným mně známým politikem, který dovede nekompromisně a neústupně bojovat pro reformu ne-

(K2): Na neformální besedě s novináři se včera sešli vedoucí pracovníci automobilmového závodu Skoda Mladá Boleslav, aby informovali o závěrečných automobilkách, které si vybrala koncem roku za svého životního partnera západoněmecký Volkswagen.

bu jako hlavní zaměstnání? Kolik z nich muselo financovat náklady svých knih? A „politika“ nakladatelů — jak dovedli rozmýšlet, aby mohli postát členy sdružení světa klasické dílo? Kolik malířů slavného francouzského impresionistického období se uživilo jen malováním? A studentská stipendia? Copak na obdivovaném Západě si studenti nepřivydělávají práci nebo kondicemi? I pan prezident jednou řekl, že si studenti mohou během studií přivydělávat jako číšníci, řidiči atd. Myslím, že je to dobrá rada nejen pro studenty.

Možná, že jsem trochu idealista, ale připadá mi, že našemu umění a kultuře je třeba především...

Achtěl bych zbytečně rozvíjet polemiku, ale jejeton Vladimíra Macury ze dne 11. ledna věnovaný obrozeneckému filologovi Václavu Hankovi mne přece jen podnítil k diskusi poznámce. — Vyprovokovala mne totiž autorova argumentace, kterou se snažil bagatelizovat Hankův falzifikační počin i snahy o odhalení jeho podvodu.

Argumentace nepůsobila přesvědčivě už v Macurově podnětné knize Znamení zrodu a nepůsobí tak ani nyní, kdy srovnal Hankovu falzifikaci s básnickou mystifikací Čelakovského (žofie Janová) či s případem domněle básničky „z ldu“ Marie Čacké. Jestliže v obou případech šlo o mystifikaci literární, ne nepodobnou hře s pseudonymy, v případě Hankově šlo o mystifikaci vědeckou.

A tu se rázem setkáváme s problémem rozdílu vědy a umění ve věci zodpovědnosti za sémantickou referenci informace

k předmětu, o němž se podává. Jestliže v případě umění je existence zobrazeného předmětu v zásadě irrelevantní pro smysl uměleckého sdělení, pak ve vědě tomu tak není. Tam existence či neexistence (a tedy i pravost či nepravost) předmětu a informace o něm má zásadní morální závažnost. V ní totiž

Ještě k roku H

spočívá morální odpovědnost vědce za pravdivost poznání.

Hanka nevystupoval se svou mystifikací na veřejnost jako umělec, nýbrž jako vědec, jenž vsadil svou vědeckou autoritu na podporu klamu. Samozřejmě dnes víme, že to učinil bona fide, v dobré víře, že tím pomůže národní sebevědomí (což se mu i podařilo). Neuvědomil si však, že jeho literární podvrh není záležitostí ryze uměleckou, nýbrž že tu jde též o pravdu vě-

deckou. Za tu ručí vědec nejen svou metodou, nýbrž i svým charakterem. Je to obdobná situace, jako když kdysi známý fyzik falzifikoval své výsledky, aby dosáhl světové prestiže. To není mystifikace, to je podvod.

Hankova falza měla navíc vážné důsledky pro celý další vývoj české historiografie (vizet-

ně Palackého), literární historie a uměnovědy, které své vývody založily na falešných základech. Tady přestává mystifikace hrát, jako tomu bylo v případě fiktivních básniček. To už je ideologická falzifikace historického fakt, která se týká národního charakteru.

Macura v závěru svého jejetonu narážel na otázku relativity historického poznání, jež umožňuje právě takové ideologické zkreslování. Zlehčující tón, s jakým mluvil o rituální očistě od falšování minulosti je sice vchochopitelný u člověka, jenž zažil několikrát zvraty v pohledu na minulost, ale pro historika citlivého nikoli stranlekovou, ideologickou, ale osobní odpovědnosti za svůj výklad dějinných souvislostí a za prezentaci fakt, je takový postoj nepřijatelný. Historik se může mýlit, ale nesmí v domě klamat.

Nejsem proti tomu, aby dnešek kladl snitky na hrob Václava Hanky, ale považuji za nepřímeřené, aby byla bagatelizována na morální stránka jeho vědeckého podvodu, bez jehož odhalení nemohla česká věda ani kul-

Hurá na Klause!

Tak nám zdražili housky, máslo, pivo... Do divadla někdo nechodí. Kničky nejdu na odbyt. Kultura se douří. Za všechno můžou pochopitelně ministři Klause. Teď se ke všemu chová neuhodně, ba trochu protektorský při rozhovoru s F. Galem.

Co k tomu dodat? O zdražení se popsaly kilometry novinového papíru a o kultuře? Kdy kolik spisovatelů mělo literární tvor-

Kursovni listek 12.1.91

Německá marka dnes 10,71 Kčs, americký dolar 28,47 Kčs a francouzský frank 5,50 Kčs. Kurs rakouského šilinku je 2,65 Kčs, švédské koruny 5,03 Kčs a švýcarského franku 22,24 Kčs. Britská libra se dnes naku- puje za 54,60 Kčs.

Co by, kdyby...

Stává se, že uprostřed strašně vážných věcí napadne člověka něco bláznivého. Všichni se tváří soustředěně a on se začne smát. Tak mně dnes uprostřed zpravodajství CNN z Perského zálivu přišlo na mysl, co by se asi v této zemi teď dělo, kdyby nám stále vládl Miloš Jakeš a Vasil Bilak.

A už to vidím: Ráno by nás z obrazovky vyzval Saddam Husajn ke spravedlivému boji. Vystrádal by ho Jásir Arafat. Sešlo by se předsednictvo ÚV KSČ, které by odsoudilo americký im-

perialismus i jeho sionistické příslušovače a vyjádřilo spravedlivý hněv pracujícího lidu. Svaz žen by uspořádal sbírku pro postižené z Bagdádu. Václav Havel a jeho přátelé z Charty by byli zajistěni na 48 hodin. Několik libyjských studentů by pomalovalo americké vyslanectví hanlivými nápisy. Večer by udolostil v rozhlase komentoval dr. Svatopluk Dolejš. Upozornil by na souvislost sionistické agrese s podvratnými rejdy buržoazních nacionalistů v Pobaltí.

tura nadýt morálního opodstatnění. Nad Hankovým výročím se proto nabízí spíše než causerie o mystifikaci hře úloha o politické morální rehabilitace našich současných společenských úředníků, jejich očistě od ideologických falzifikací.

jen ekonomickou. Ošem... v době nepopulárních opatření je vhodné mít po ruce obětinného beránka...

Nebudeš mně to moct říct

Potkal jsem známého, který čte pravidelně moje „zákampy“ a má k nim obyčejně rozumné připomínky. Zjistil i chybu, které jsem se dopustil v článku „Ypsilon versus jota“ (LN z 23.10.1990). Ostatně mě na chybu upozornila i jedna ze čtenářek Lidových novin. Zamánil jsem termíny **přísudek** a **podmět**. Pravidlo má znít takto: Následuje-li za přísudkem několikanásobný podmět, jehož členy mají různý přirozený rod, můžeme někdy volit v přísudku mezi jotou a ypsilonem. Je tomu tak např. ve větě **Cvičili // Cvičily ženy a muži**. V prvním případě postupujeme podle pravidla o přednosti mužského životního rodu před ženským, v druhém se přísudek váže k prvnímu podstatnému jménu, které je částí několikanásobného podmětu. Obojí je správné. Prosim, aby mě čtenáři za chybnou formulaci omluvili.

Tentokrát mi známý kladl na srdce jinou věc: mám prý jazykovědce, kteří jsou odpovědní za kodifikaci spisovné češtiny, pohnořit k uznání infinitivních tvarů na -t u typu **peče**. Podle dosavadních Pravidel českého pravopisu a také podle akademické-

ho Slovníku spisovného jazyka českého se za spisovné považují jen infinitivy na -ci: **pečí, vléčí, říci, močí** aj. Jednosvazkový Slovník spisovné češtiny z r. 1978 sice zavedl dublety **pečel // péct** atd [jen u slovesa **moci** neuznal dubletu **moct** za spisovnou], ale tuto slovník Slovníku byla upřena normativní povaha. A tak dodnes máme oficiálně ve spisovném jazyce k dispozici jen činné knižní tvary na -ci.

Z hlediska historického je ovšem všechno v pořádku. Zakončení na -ci vzniklo hláskovou změnou z původního -kti [obě souhlásky se vyslovovaly měkce], takže infinitivní přípona -ti se přeměnila spolu s kořenovou souhláskou slovesa v -ci. Jenže mluvený jazyk obnovil jednotu infinitivního tvaru: k -c- připojil -t **podle infinitiva sloves jiných typu [péct podle vést aj.]**. Máme tedy v hovorovém infinitivu **pečt** dvojitý infinitivní -t: jedno se ukrývá v -c-, druhé se vyslovuje stejně jako u jiných sloves. Protože původní infinitivy na -ci nabyly hlavně v povědomí mladších uživatelů spisovné češtiny silného knižního zabarvení, posunuly se hovorové tvary na -et do neutrální

ní stylové pozice. Tím vznikla situace, kterou by bylo třeba řešit změnou kodifikace: k tvarům na -ci by se měly připojit spisovné dublety na -et. Učinila to akademická Mluvnice češtiny [sv. 2] z r. 1988, ale tu zřejmě bude číst pro její náročnost málo našich občanů. Dublety **pečt, moct, tlouct** aj. by se měly co nejdříve dostat do Pravidel českého pravopisu.

Dále bych se přimlouval, aby se podle analogických tvarů **peču — pečou — peč** původně: **peku — pekou — pec** zavedly ve spisovném jazyce dublety i u slovesa **moci // moct : mohu // mážu — mážou // mážou**. Víím, že dostanu řadu dopisů s výtkou, jako bych chtěl vulgarizovat náš spisovný jazyk. Ujišťuji čtenáře, že si vážím češtiny stejně jako oni. Nemůžeme však ulpívat na jejím dosavadním stavu tam, kde se původní tvary posunuly do oblasti knižní a kde zůstalo místo pro prostředky stylově neutrální uprázděno. A to je právě případ infinitivů na -ci a tvarů **mohu — mohou**. V jazykové praxi ovšem musíme zachovávat dosavadní stav do té doby, než budou dosud nespisovné dublety zařazeny do Pravidel českého pravopisu.

Polen fehlen Penunzen

Nachdem die Schlangen vor den Läden verschwinden sind, macht den Polen nun vor allem der Geldmangel Sorgen. Bei einer Meinungsumfrage versicherten 49 Prozent, ihre Penunzen hätten im vergangenen Jahr gerade für die laufenden Ausgaben gereicht. 35 Prozent mußten sich Geld leihen oder auf die Ersparnisse zurückgreifen, um leben zu können. Nur 16 Prozent hatten keine finanziellen Probleme.

Ost-Textilindustrie schrumpft gewaltig

In der ostdeutschen Textilindustrie werden nach einer Studie des Verbandes der Baumwollindustrie Sachsens und Thüringens bis Ende des Jahres mehr als 50 000 Arbeitsplätze verloren gehen. Von den früher 77 000 Beschäftigten würden dann nur noch 21 000 übrigbleiben.

K ČLÁNKU NA STR. 58 - ČS. REFORMA...

Rozdíl ve vybraných postojích české a slovenské veřejnosti, v %; pramen: AISA — výzkumy „Hodnotové orientace obyvatel Československa“ (říjen 1990) a „Československo — listopad 1990“.

	ČR	SR
spokojenost s politickým vývojem v uplynulém roce	47	33
důvěra k Evropskému společenství	72	54
celkové hodnocení vlastní životní situace: šťastný(á), spíše šťastný(á)	73	52
je velmi důležité získat co nejvyšší vzdělání a kvalifikaci	43	28
je velmi důležité být s každým zadobře, nemá konflikty ekonomická reforma představuje odstartování chybného ekonomického vývoje	38	57
ekonomická reforma zabrání úplnému hospodářskému krachu	23	48
ekonomická reforma přinese velké sociální nespravedlnosti	75	57
reforma by se měla zaměřit především na to, aby neklesla životní úroveň	52	71
je třeba rozšířit soukromé vlastnictví obchodů a továren	40	58
za individuální snahu a výkon by měla být větší odměna	66	42
stát by měl mít větší odpovědnost za to, jak se občané mají	87	83
soutěž a konkurence jsou dobré, vedou k tvrdé práci	34	52
a vymýšlení nového	88	74
připravenost ke stávce při značném zdražení základních životních potřeb	41	59
připravenost ke stávce při hrozbě uzavření zaměstnavatelské organizace	27	37
obavy z nezdaru ekonomické reformy	26	42
obavy z toho, že reforma umožní některým lidem, aby velmi zlobatli	57	67

die Sucht — der sogenannte Koffeinismus

— nach diesem Zeitschriftenbericht bei etwa acht bis zehn Tassen täglich. Dabei kann es zu Symptomen wie Gereiztheit, erhöhter Körpertemperatur und Schlaflosigkeit kommen. Bei Abstinenz klagen die Betroffenen über Nervosität, Teilnahmslosigkeit und Kopfschmerzen. Eine körperliche Abhängigkeit wie bei anderen Drogen gibt es bei Koffein jedoch nicht, denn diese „Entzugsserscheinungen“ sind gewöhnlich nur von kurzer Dauer.

ten um die angeblich gesundheits-schädliche Wirkung des Kaffees nicht viel dran.

Im Vergleich zu illegalen und auch Alkoholdrogen wie Alkohol und Nikotin sei der Bohnenkaffee im Gegenteil das am wenigsten schädliche Genussmittel. Vorausgegangen war eine jahrzehntelange Kontroverse unter Ärzten und Wissenschaftlern über mögliche gesundheitsschädliche Folgen regelmäßigen Kaffeegenusses. Diskutiert wurden vor allem Gefahren für Magen, Herz und Kreislauf. Nach den neuesten wissenschaftlichen Erkenntnissen sind diese Befürchtungen jedoch unbegründet. Ein Kaffeekonsum von drei bis vier Tassen täglich gilt demnach als medizinisch unbedenklich. Bei durchschnittlich 80 bis 100 Milligramm Koffein pro Tasse entspricht dies einer Tagesdosis von etwa 350 Milligramm. Wie bei allen Drogen und Genussmitteln gibt es jedoch auch beim Kaffee eine Grenze, an der der Konsum zur Sucht wird. Beim Kaffee beginnt

Genfer Konvention von 1949

Kriegsgefangene stehen — so sieht es die dritte Genfer Konvention von 1949 vor — unter besonderem Schutz. Das Abkommen ist sowohl von den USA als auch von Irak ratifiziert worden. Die wichtigsten Punkte der Konvention nach einer Zusammenstellung des Roten Kreuzes:

- Auf Befragen sind Kriegsgefangene verpflichtet, Namen, Dienstgrad, Geburtsdatum und Dienstnummer anzugeben. Sie unterstehen den Gesetzen, die im Heer des Staates, der sie gefangen hält, gültig sind.
- Kriegsgefangene sind mit Menschlichkeit zu behandeln. Mißhandlungen sind untersagt, ebenso Vergeltungsmaßnahmen. Sie haben

Anspruch auf Achtung ihrer Person und Ehre.

- Sie sind alle gleich zu behandeln. Nur Gesundheitszustand, Geschlecht, Alter, Dienstgrad oder berufliche Eignung können eine Vorzugsbehandlung rechtfertigen.
- Ihre persönlichen Sachen und Gebrauchsgegenstände dürfen sie behalten. Sie dürfen nur in ein Gefängnis gebracht werden, wenn sie gegen Strafgesetze verstoßen haben.
- Der Staat, der die Gefangenen festhält, muß unentgeltlich und ausreichend Nahrung und Bekleidung zur Verfügung stellen. Die Unterkunftsbedingungen dürfen nicht schlechter sein als jene der eigenen Truppen.

Außerdem muß die erforderliche ärztliche Behandlung gesichert sein.

- Die Ausübung des Glaubens soll gewährleistet sein, ebenso die Möglichkeit zu körperlichen Übungen. Jeder Gefangene soll spätestens nach einer Woche Gelegenheit bekommen, seine Familie und das Rote Kreuz zu informieren. Er hat außerdem das Recht der regelmäßigen Korrespondenz mit seinen Angehörigen und soll Hilfssendungen empfangen können.
- Gesunde Gefangene, ausgenommen die Offiziere, können gegen eine bescheidene Vergütung zur Arbeit herangezogen werden, jedoch nicht zu gefährlichen, ungesunden oder erniedrigenden Tätigkeiten. Schwere Kranke und schwererwundete Kriegsgefangene sind heimzuschaffen.

Kaffeetrinkers Risiko

Diese Nachricht wird alle Kaffeetrinker freuen: Wie die Fachzeitschrift „Die Internistische Welt“ (Heft 5/1990) kürzlich berichtete, ist an den Gerüch-

Československá reforma nebo česká reforma a (nebo) slovenská reforma

Vyjasňování federativního uspořádání, vztahu mezi národními republikami, diskuse o kompetencích, atd. v uplynulém roce značně komplikovaly proces společenské a zejména ekonomické transformace naší společnosti. Klíčovými pojmy politického slovníku byly národní zájmy, národní identita, autentická federace, potřeba slovenské, české státnosti.

Závěrečné měsíce minulého roku vyjevily, že pod problémy označovanými těmito pojmy leží problémy sice zřejmě závažnější, ale také prostší a srozumitelnější. Nejde o nacionalismus či separatismus, ale o ekonomiku, přesněji o charakter, rozsah a razanci ekonomické reformy a s ní svázaných negativních sociálních dopadů. Jde o problémy přerozdělování finančních prostředků mezi republikami, o důsledky konverze, které se více projeví na Slovensku atd.

A tak teprve koncem roku jsme od některých politických reprezentantů explicitě uslyšeli nejen starost o sociální dopady reformy na Slovensku, ale dokonce i názor, že Slovensko potřebuje „měkčí“ reformu, takovou, která nebude mít negativní sociální důsledky. Stanovisko, že scénář ekonomické reformy, který v létě schválilo Federální shromáždění, není pro Slovenskou republiku ze sociálních důvodů přijatelný, oficiálně vyřčeno nebylo.

Podívejme se na základě výsledků výzkumů, které uskutečnila AISA — Skupina pro nezávislou sociální analýzu, zda mezi postoji občanů České a Slovenské republiky jsou takové rozdíly, které by mohly být základem pro odlišný přístup k reformě v obou národních republikách. Odpověď je kladná. Tyto rozdíly byly zřejmě již před parlamentními volbami a mnohé z nich se během léta a podzimu prohloubily. Stručně je shrňme.

Slovenská veřejnost byla v průběhu minulého roku daleko méně spokojená s politickým vývojem než veřejnost česká, měla

nižší důvěru jak k nejvyšším politickým institucím, tak i k jejím reprezentantům. Rovněž zájem o politiku byl na Slovensku nižší než v Čechách a na Moravě.

Klíčové rozdíly se projevují především v přístupu k ekonomické a sociálním problémům. V první řadě, občané Slovenské republiky nepřisuzují ekonomické reformě takový význam jako občané České republiky, jsou v menší míře přesvědčeni o její nevyhnutelnosti i o správnosti jejího provedení. Jestliže v Čechách a na Moravě je za úkol číslo jedna považována ekonomická reforma, pak na Slovensku je jím řešení sociálních důsledků reformy.

Shodně v obou republikách jasné převažují ti, kteří předpokládají, že ekonomická reforma povede k výraznému snížení životní úrovně, nezaměstnanosti a řadě dalších negativních sociálních dopadů. Rozdíl je ovšem jak v hodnocení těchto důsledků a ochotě akceptovat je, tak i v způsobech, pomocí nichž se s nimi občané hodlají vyrovnat.

Souhlas s takovou podobou reformy, které je pro Československo projektována, přesněji s jejími prvky, jako jsou privatizace, liberalizace cen apod., je na Slovensku výrazně nižší než v Čechách a na Moravě. Na Slovensku jsou rozšířenější obavy ze sociálních důsledků reformy, a tedy i jejich striktně negativní hodnocení. Slovenská populace klade větší důraz na sociální rovnost, výrazněji než česká populace se staví proti vzniku větších sociálních rozdílů, proti uplatnění principu zásluhovosti v odměňování a proti tomu, aby někteří lidé zbohatli [přitom ovšem zbohatnout patří na Slovensku mezi prioritní osobní cíle častěji než v Čechách a na Moravě].

V Čechách a na Moravě je více zastoupena aktivní hodnotová orientace na vzdělání, práci, výkon a kompetenci. Na Slovensku je naopak relativně častější defenzivní životní strategie reprezentovaná orientací na šetrnost, skromnost, bezkonfliktnost, samo-

zásobitelství apod. Přesvědčení, že starost o slušnou životní úroveň, zaměstnání, stabilní příjem nezávislý na pracovním výkonu atd., jsou věci státu, je typické spíše pro Slovenskou než pro Českou republiku. Slovenští občané jsou v menší míře ochotni přebírat odpovědnost za svůj vlastní život a uskovnit se v zájmu zřaru reformy. V listopadu slovenská populace jako minimální existenční příjem, tj. takový, ze kterého lze ještě žít, udávala v průměru částku, která byla vyšší než český průměr, a dokonce převyšovala její současný průměrný příjem. Slovenská veřejnost tedy uvádí, že již nemá žádnou rezervu pro snižování životní úrovně.

Celkově v řadě otázek v Čechách a na Moravě dominuje souhlas s liberálním pojetím ekonomiky, zatímco na Slovensku převažuje orientace na ekonomiku se socialistickými prvky. Tomu odpovídá i vyšší odhodlání slovenských občanů použít k prosazení svých požadavků nátlakových prostředků včetně stávek.

Svou roli v těchto rozdílech zřejmě sehrává i odlišný historický vývoj v obou republikách. Rychlá industrializace dříve převážně agrárního Slovenska, a tedy podstatně rychlejší celkový rozvoj, mohly u slovenských občanů vyústit i v relativně slabší pocit zůstávání za světem než u občanů České republiky. U nich naopak tristní srovnání předválečné vyspělosti se současnou bídou mohou vyvolávat datoko intenzivnější potřebu zásadních změn.

Málokdo pochybuje o tom, že vedle dosažení politické shody o razanci a tempu reformy bude o jejím zřaru rozhodovat právě sociální reakce veřejnosti. Ta je a bude hlavním argumentem v diskusích o tom, zda udržet původní koncepci reformy jako úplné a zásadní změny celého ekonomického systému, nebo naopak postupně a v tichosti přejít na kompromisní variantu, označovanou také jako třetí cesta.

Vedle problémů s uspořádáním našeho státu jako dvoučlenné federace, které znovu vyvstanou v souvislosti s přípravou nových ústav, tak budou politické postavení před další a zřejmě závažnější problém: co si počít s rozdílnou sociální situací v obou národních republikách. Konkrétně, zda „couvnout“, v zájmu zachování federace reformu zbrzdít a přizpůsobit jí situaci na Slovensku, nebo zda se naopak pokusit o pokračování v původní koncepci reformy.

Lze očekávat, že na Slovensku nastanou sociální konflikty dříve a že jejich intenzita bude vyšší než v Čechách a na Moravě. Je pravděpodobné, že aktivní odpor vůči reformě bude ve Slovenské republice podstatně větší. Tiak na předčasně vyčerpaní finančních prostředků a jejich použití ke zmírnění sociálního napětí bez ohledu na vznik rozpočtového deficitu bude, zvláště na Slovensku, vysoký. Tendence reformu rozmělnit či ji dokonce úplně zastavit budou mimofádně silné. To nepochybně v České republice povzbudí jak ty, kteří nabádají k uvážlivé reformě (třetí cestě), tak i pravice a separatistické proudy. Z úvah nelze vyloučit ani snahu využít vzniklé krize k politické destabilizaci. Z velké části se tyto problémy budou transformovat do zhoršujícího se vztahu mezi oběma národními republikami, resp. Slovenskou republikou a federací. Mohou na sebe brát podobu nacionálních konfliktů.

Úvahy o možných řešeních lze snad postavit na třech předpokladech. Za prvé, jak uznává i většina občanů, ekonomická reforma je jediná možnost, jak zabránit úplnému zhroucení našeho hospodářství. Jiná cesta reálně neexistuje.

Za druhé, pokud by se měly razance a tempo reformy plně přizpůsobit postojům veřejnosti k jejím negativním sociálním dopadům, z reformy nezbyde nic. Znamenalo by to totiž např. to, že na Slovensku by životní úroveň v

průměru nejenže neměla klesnout, ale musela by již nyní dokonce vzrůst. To nčividně možné není.

Za třetí, pokud má být Československo jedním státem, není možné, aby v makroregionech vymezených hranicemi národních republik byla diametrálně odlišná situace, aby reforma měla na Slovensku principiálně odlišné parametry, aby sociální krize byla v jedné z republik výrazně větší. Napětí pramenící z extrémní rozdílnosti by směřovalo přímo k rozpadu státu.

V první řadě bude velmi důležité tento problém od samého počátku reflektovat, necht se jej otevřeně identifikovat a jednat o něm. Dosažení konsensu mezi rozbudivými politickými silami pokud jde o charakter a razanci reformy, se — v hodině dvanácté — jeví jako nutná podmínka. Jde jak o vyjasnění pozic v rámci OF, tak o dosažení shody mezi českými a slovenskými politickými silami, zvláště mezi OF a VPN. Prosažení reformy bude vyžadovat silnou politickou reprezentaci. Pokud budou slovenští politikové r formu rozhodně prosazovat a realizovat — a ovšem právě za tohoto předpokladu — měli by k tomu dostat silnou podporu z federální i české strany.

Kolaps slovenské reformy by byl kolapsem reformy Československé. Důsledně uplatnění principu „každý za své“ by mohlo vést buď k nárůstu sociálních krizí ve Slovenské republice nad únosnou míru nebo např. k tomu, že zbývající partneři by byli v září [červenci, říjnu] postaveni před prázdnou slovenskou pokladnu jako před hotovou a již jen obtížně řešitelnou věc. O životní důležitosti redistribuce finančních prostředků na Slovensko by tedy nemělo být pochyb. Musí být ovšem použity právě na udržení rozsahu a tempa reformy v celém Československu a veřejnost v obou republikách by o tom měla být plně informována.

Tuberkulóze nímmt wieder deutlich zu
Seit Deutschland zum Einwanderungsland für Flüchtlinge der Dritten Welt geworden ist, erkranken immer mehr Menschen an Tuberkulose (TBK). Weltweit leiden oder litten nämlich etwa ein Drittel der Gesamtbevölkerung — das sind

1,7 Milliarden Menschen — unter Tuberkulose. Etwa drei Millionen sterben pro Jahr an den Folgen dieser Lungenerkrankung. Selbst in den industrialisierten Ländern überleben jährlich etwa 42 000 Menschen eine TBK-Infektion nicht. Während in den USA nur etwa neun von 100 000 Einwohnern an TBK erkranken,

liegt diese Zahl in Deutschland schon bei 23 Fällern pro 100 000 Einwohnern. Da diese Infektionskrankheit lange Jahre hindurch immer seltener auftrat, wird das Leiden heute häufig zu spät diagnostiziert. Die Ärzte denken zu wenig an die Möglichkeit des Vorliegens einer Tuberkulose.

Kampf der Computer-Chips

Fünf Tage nach Kriegsbeginn am Persischen Golf stehen bereits zwei Sieger fest: Der Computer-Chip und die US-Rüstungsindustrie. In den ersten Kriegsstunden und Tagen wurde auch ein annähernd 20 Jahre alter Streit zwischen US-Politikern und unter Militärs darüber ausgetragen, ob High-Tech-Waffen ihr Geld wert sind und ob sie verlässlich funktionieren.

„Es ist der Triumph von Silizium über Stahl“, urteilt in Washington John E. Pike, Militärfachmann der Vereinigung Amerikanischer Wissenschaftler und stößt damit in das gleiche Horn wie Senator Sam Nunn, der von einer „neuen Phase der Kriegsführung“ spricht. Obwohl die Nachrichtenzensur des US-Militärs dafür sorgt, daß nur über die Treffer, nicht aber über die Fehlschüsse von High-Tech-Waffensystemen berichtet wird, zeigen Fernsehaufnahmen und Kameras von Kampfflugzeugen doch die enorme Präzision der von Computern, Laserstrahlen und Videokameras gelenkten Waffen.

Zum Star unter diesen Waffensystemen entwickelte sich in den letzten Tagen die Raketen- und Fluzugabwehrrakete „Patriot“. Die computergesteuerte Rakete wurde in Saudi-Arabien erfolgreich gegen anfliegende irakische Scud-Raketen eingesetzt. Eilends nach Israel verlagerte „Patriot“-Batterien sollen den jüdischen Staat schützen und davon abhalten, gegen Irak in den Krieg einzutreten.

Das „Patriot“-Waffensystem hat wie die meisten High-Tech-Waffen eine lange, teure und umstrittene Geschichte. Ursprünglich als Flugzeugabwehrrakete entwickelt, wurde das System 1985 mit sechsjähriger Verspätung und zwei Milliarden Dollar teurer als vorgesehen ausgeliefert. Mehrmals drohte der „Patriot“ das Aus durch die wachsende Kritik im US-Kongreß. Inzwischen hat der Hersteller Raytheon Co. in Lexington, Massachusetts, das System an Deutschland, Holland, Japan und Israel verkauft; Italien und die Türkei wollen es ebenso wie Saudi-Arabien anschaffen. Seit 1985 hat Raytheon „Patriots“ im Wert von sieben Milliarden Dollar verkauft, die Produktionsanlagen arbeiten rund um die Uhr und in den Auftragsbüchern stehen Bestellungen für weit über zwei Milliarden Dollar. Eine Rakete kostet derzeit 700 000 Dollar (rund 1,05 Millionen Mark).

Ein anderes, in den ersten Kriegstagen gepriesenes Waffensystem ist der „Tomahawk“-Marschflugkörper. Es handelt sich um eine von Schiffen abgeschossene, durch ein Strahltriebwerk angetriebene fliegende Bombe,

deren Bordcomputer eine einprogrammierte Landkarte auf dem Weg zum vorgesehenen Ziel liest und mit den Bildern einer eingebauten Videokamera vergleicht. Die nach Angaben des US-Militärs zu 90 Prozent erfolgreiche Waffe soll in den ersten Kriegsstunden vor allem Radar und Kommandoeinrichtungen Iraks vernichtet haben. Über 200 „Tomahawks“ — Stückpreis 1,3 Millionen Dollar (zwei Millionen Mark) — sind bisher verschossen worden.

Die lasergesteuerte „Paveway III“-Bombe, die ihr Ziel erkennt und festhält, bevor sie selbst angetrieben bis zu drei Kilometer von dem angreifenden Flugzeug in ihr Ziel fliegt, gehört ebenfalls zu den Waffen, die aufgrund ihrer Präzision mit wenig Sprengstoff auskommen, berichtet James Digby von der Rand Corporation.

Hoch über der arabischen Halbinsel sind weitere Teile der neuen, computerbestimmten Kriegsführung stationiert. Das reicht von Radarflugzeugen zu Geräten, die speziell ausgerüstet sind, um die gesamte gegnerische Radaraufklärung lahmzulegen. Satelliten fotografieren die Raketenstellungen und Truppenbewegungen, Navigationssatelliten erlauben es einzelnen Soldaten oder Truppen mittels taschengroßer Empfänger, auf wenige Meter genau zu wissen, wo in der Wüste sie gerade sind.

Politiker wie der Abgeordnete Lee Hamilton räumen bereits ein, daß der Erfolg der Computer-Waffen der Rüstungsindustrie einen „starken Schub“ geben wird. Und Senator Sam Nunn meint: „Ab und zu müssen wir unserer Verteidigungsindustrie wirklich Lob zollen. Sie wird meist gescholten, aber sie hat enorme Mengen Technologie produziert, die wertvolle amerikanische Leben rettet.“

Andere Fachleute warnen davor, zu schnell Schlüsse zu ziehen. Sie weisen auf die laufende Zensur und die versagenden High-Tech-Waffen während der Invasion Grenadas und Panamas. Und vor allem auf den Abschluß eines iranischen Verkehrsflugzeuges 1988, weil das modernste „Aegis“-US-Radarsystem auf dem Kreuzer „Vincennes“ einen tödlichen Fehler machte.

Prag treibt Autobahnbau voran

Die Tschechoslowakei will ihr Autobahnnetz mit Hilfe westlichen Kapitals mehr als verdoppeln und favorisiert zur Finanzierung ein Mautsystem. Zu den 800 Kilometern Neubaustrecke, die bis zur Jahrtausendwende fertiggestellt sein sollen, gehören auch der tschechische Teil der Verbindungen Nürnberg—Pilsen—Prag und Dresden—Prag.

Wie der für Straßenbau zuständige Abteilungsleiter im Prager Verkehrsministerium, Milan Machart, im Gespräch mit der FR ausführte, hat die Föderalregierung der Tschechoslowakei die 800 Kilometer bereits im vergangenen September für westliche Firmen ausgeschrieben. Bisher seien 22 Angebote unter anderem aus Deutschland, Italien, Frankreich und Großbritannien, aber auch aus Übersee

eingegangen. Angesichts der Vielzahl der Offerten soll möglichst bald eine zweite Runde der Ausschreibung folgen. Nach Informationen aus der Regierung nahe stehenden Kreisen ist die Auftragsvergabe allerdings gegenwärtig wegen der Neuauftellung der Kompetenzen zwischen CSFR-Föderalregierung einerseits und den Regierungen der Tschechischen sowie der Slowakischen Republik andererseits ins Stocken geraten ist. Auch die Übernahme der Zuständigkeit für das Autobahnnetz durch die Teilrepubliken habe daran bisher nichts geändert.

Das tschechische Teilstück der Verbindung Nürnberg—Prag vom Grenzübergang Waidhaus-Rozvadov über Pilsen in die tschechoslowakische Hauptstadt soll nach Macharts Worten bereits 1997 in Be-

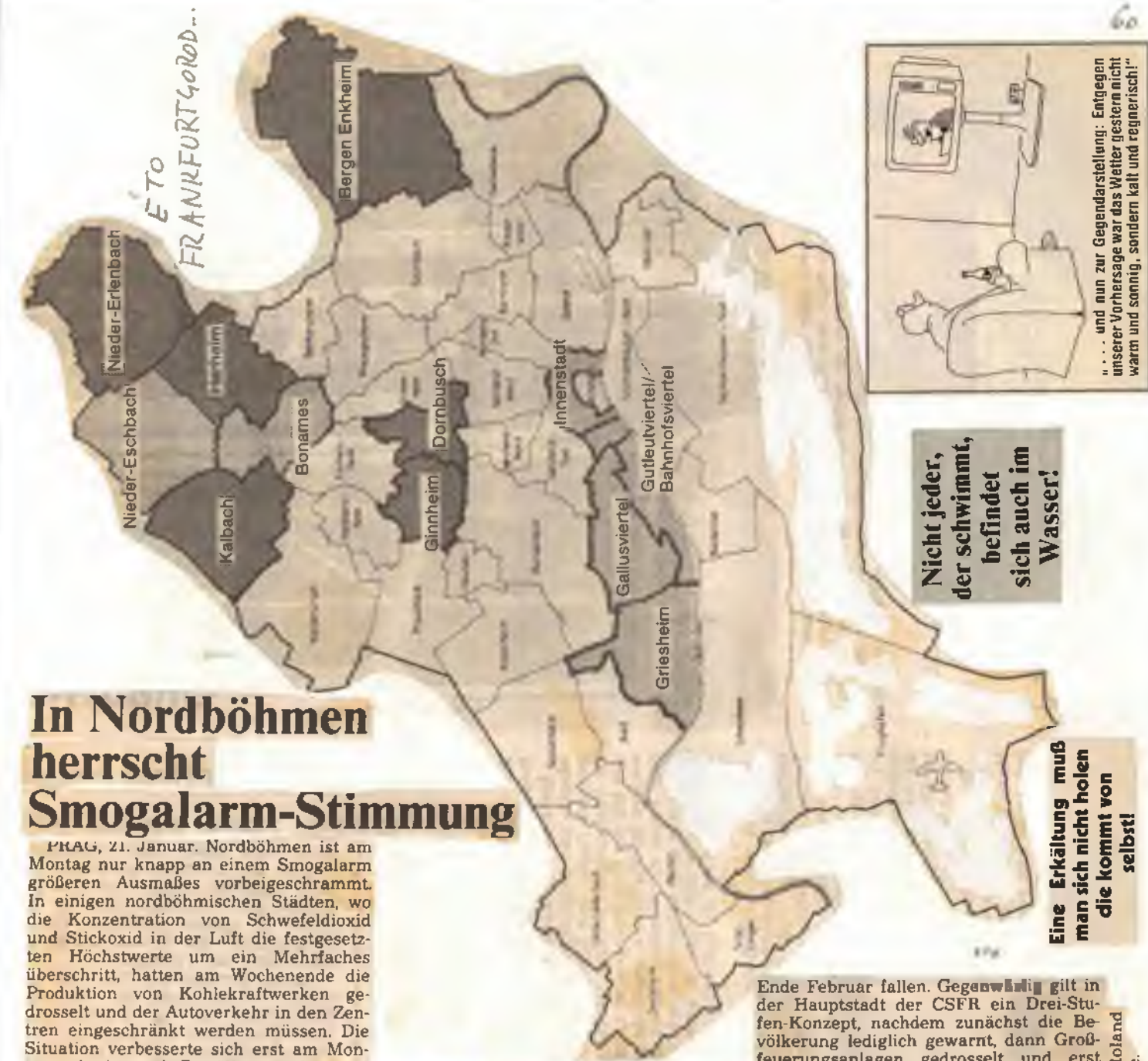
trieb gehen, wobei noch 122 Kilometer gebaut werden müssen. Bisher sind lediglich etwa 40 Kilometer von Prag nach Westen fertiggestellt. Eine Umgehung der westböhmisches Stadt Pilsen ist gegenwärtig in Bau. Für die Verbindung Richtung Nürnberg gibt es — so Machart — ernsthafte Gespräche mit einem bayerischen Unternehmen. Die Autobahn zwischen Dresden und Prag soll bis Ende des Jahrzehnts fertiggestellt werden. Das tschechische Teilstück von Decin (Tetschen) an der Elbe in die Landeshauptstadt ist 90 Kilometer lang.

Die Trassen für sämtliche Neubaustrecken sind nach Angaben des Abteilungsleiters bereits rechtsverbindlich eingeplant. Bis 2000 soll auch die Route von Ostrava (Mährisch Ostrau) nach Brno (Brünn) fertig sein — ein Teilstück der transeuropäischen Nord-Süd-Autobahn Warschau—Sofia. Prag—Brno—Bratislava (Preßburg) ist als einzige durchgehende Strecke der bisher in der Tschechoslowakei existierenden 547 Autobahnkilometer bereits seit einigen Jahren in Betrieb. Als West-Ost-Trasse ist die Strecke Brno—Kosice als Teilstück einer geplanten Verbindung in die Ukraine und weiter nach Moskau vorgesehen.

Laut Machart ist über die Rückzahlung des erforderlichen westlichen Kapitals noch nicht entschieden. Im Gespräch seien Mautstellen, in die dann auch die bestehenden Strecken einbezogen werden könnten, ein Plakettensystem für alle Bürger wie in der Schweiz oder Gebühren, die an der Grenze von Ausländern zu entrichten seien. Im CSFR-Verkehrsministerium neige man zur Maut-Finanzierung, wenn man auch die Problematik nicht verkenne. Offensichtlich will man in Prag Finanzierungsformen vermeiden, die sich später als Hürde für den erwünschten Eintritt in die Europäische Gemeinschaft erweisen.

Nach Informationen aus der Autobahnverwaltung der Tschechischen Republik haben Berechnungen ergeben, daß die heimischen Bürger bei Mautfinanzierung ohne staatliche Subventionen 170 Kronen für 100 Kilometer Autobahnfahrt aufbringen müßten — eine Summe, die angesichts eines durchschnittlichen Monatsverdienstes von 3000 Kronen jenseits des Erträglichen liegt.

In Nordböhmen herrscht Smogalarm-Stimmung

PRAG, 21. Januar. Nordböhmen ist am Montag nur knapp an einem Smogalarm größeren Ausmaßes vorbeigeschrammt. In einigen nordböhmisches Städten, wo die Konzentration von Schwefeldioxid und Stickoxid in der Luft die festgesetzten Höchstwerte um ein Mehrfaches überschritt, hatten am Wochenende die Produktion von Kohlekraftwerken gedrosselt und der Autoverkehr in den Zentren eingeschränkt werden müssen. Die Situation verbesserte sich erst am Montagnachmittag, als Bewölkung aufzog und Schneefälle die Inversionswetterlage der vergangenen Tage verdrängten.

Das neblige Wetter führte am Wochenende vor allem im nordböhmisches Industriegebiet mit seinen häufig durch stark schwefelhaltige Braunkohle beheizten Kraftwerken dazu, daß sich die Luft zunehmend mit Schadstoffen anreicherte. So lag beispielsweise die Konzentration von Schwefeldioxid in Decin (Tetschen) 900 Mikrogramm je Kubikmeter, in Usti nad Labem (Außig an der Elbe) bewegten sich die Werte um 500 Mikrogramm pro Kubikmeter. Als Grenze für eine Warnung an die Bevölkerung haben die Behörden 250 Mikrogramm je Kubikmeter Luft festgelegt. In Teplice (Teplitz) überschritt der Schwefeldioxidgehalt der Luft den als kritisch festgelegten Durchschnitt der 24stündigen Messung um das Vierfache.

In den Stadtzentren von Usti und Decin wurde daraufhin der Autoverkehr eingeschränkt. Die Kapazität der Kohlekraftwerke in der Region wurde gedrosselt. Die Behörden kündigten an, Kraftwerke mit besonders hohen Emissionen müßten den Betrieb am Montag völlig einstellen, wenn die Inversionswetterlage anhalte. Die Witterungsänderung vom Montag führte allerdings eine Verbesserung herbei. Nach Auskunft des für die Schadstoffmessungen im Osten Nordböh-

mens zuständigen Meteorologischen Instituts von Usti entspannte sich am Montag die Lage, so daß von weiteren Einschränkungen abgesehen wurde.

Am Wochenende hatten die Behörden in Nordböhmen die Bevölkerung aufgerufen, sportliche Tätigkeit und Spaziergänge auf ein Minimum zu beschränken. Die Bewohner der Region sollten möglichst in ihren Wohnungen bleiben und nicht lüften. Soweit Kinder die in den vergangenen Monaten verteilten Atemschutzmasken nicht zur Hand hatten, behielten sie sich - so die Zeitung „Obcansky denik“ - mit Schals oder Tüchern, wenn sie ins Freie wollten. Die Zeitung „Mlada fronta dnes“ berichtete in ihrer Wochenendausgabe von einer Empfehlung nordböhmischer Meteorologen, nach der die Luft in den Tropfsteinhöhlen des nördlichen Landesteiles am besten sei.

In Prag, wo die Luftverschmutzung ebenfalls bedenkliche Werte erreichte, wurden nach Auskunft der Stadtverwaltung keine Gegenmaßnahmen ergriffen. Dies sei unter anderem deswegen nicht erforderlich gewesen, weil am Sonntag in der Hauptstadt wenig Autoverkehr herrscht. Gegenwärtig sei die Prager Stadtverwaltung allerdings bemüht, effektivere Vorschriften für die Auslösung des Smogalarms zu erlassen. Eine Entscheidung soll - so ein Sprecher - bis

Ende Februar fallen. **Gegenwärtig** gilt in der Hauptstadt der CSFR ein Drei-Stufen-Konzept, nachdem zunächst die Bevölkerung lediglich gewarnt, dann Großfeuerungsanlagen gedrosselt und erst dann der Autoverkehr im Zentrum verboten wird.

Der Küchen-Bastler

Der Gründer des französischen Küchengeräte-Herstellers Moulinex, Jean Mantelet, ist am Samstag wenige Wochen nach seinem Rückzug aus dem Geschäftsleben im Alter von 90 Jahren gestorben. Noch kurz vor Weihnachten hatte der Bastler und Unternehmer gegen den Widerstand seines Finanzchefs Michel Vannorenberghie die Übernahme des angeschlagenen deutschen Traditionsunternehmens Krups durchgesetzt und Moulinex in Europa zum Marktführer mit 7,7 Milliarden Franc (2,3 Milliarden Mark) Umsatz gemacht.

Mantelet hatte 1924 seine erste Werkstatt eröffnet und 1932 mit der Erfindung einer Küchenpresse den Grundstein zum Erfolg gelegt. Sein Motto war, die Frau von Hausarbeit „zu befreien“. Bei Moulinex herrschte Mantelet patriarchalisch. Als die Firma 1985 von fernöstlicher Konkurrenz an den Rand des Konkurses geriet, half er mit seinem Privatkapital, sein Lebenswerk zu retten.

Ohne Erbe, verkaufte Mantelet die Firma 1988 an die Belegschaft, ohne jedoch die Entscheidungsgewalt aus

ten, indem er Generaldirektor Roland Darneau zum neuen Chef machte.

der Hand zu geben. Den danach einsetzenden Machtkampf um seine Nachfolge entschied er vor Weihnach-

Nicht jeder, der schwimmt, befindet sich auch im Wasser!

Eine Erkältung muß man sich nicht holen die kommt von selbst!

... und nun zur Gegenarstellung: Entgegen unserer Vorhersage war das Wetter gestern nicht warm und sonnig, sondern kalt und regnerisch!

Malá (privatizace) bude velká

CO JE MALE,
TO JE HEZKĚ...

Chtěla jsem tento rozhovor nazvat Zápisky z mrtvého domu. Ministerská budova na Senovážném náměstí v Praze byla totiž po léta sídlem ministerstva všeobecného strojírenství, ministři tu hovořili slovensky a před vchodem stávaly šestsetřináctky ze známých zbrojovek, automobilek a elitexů: už delší čas je však mrtvým domem, kde dožívají svůj ministerský život zrušení úředníci.

Titulek by však byl naprosto zavádějící, protože v prvním patře se od srpna usadila razantní skupina privatizačního ministra Tomáše Ježka. Třicítka lidí v pár kancelářích, jedná se i na chodbách, radí v chůzi i v poklusu. Stohy dopisů, nepřetržitý proud osobních návštěv, žádosti o informace, radu, stížnosti, nadávky. České ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci připomíná živý organismus v konzervě našich ústředních orgánů. Jeho výrazně živým představitelům je i ministr Tomáš Ježek.

Pane ministře, nelíbí se vám jeden z titulků v LN — privatizace se zpozděním — neměli jste však sami představit, že vše půjde rychleji?

To, co je možná zpoždění, vzniklo mimo nás. Vše, co jsme mohli udělat, jsme udělali. Kdybych například postupoval byrokraticky, zákon o malé privatizaci platil až od 1. prosince, tak bych začal shánět lidi do privatizačních komisí až v prosinci. Počítal jsem právě s tím, že zákon bude přijat a připraveni jsme komise předem. Chceme-li mít první aukce koncem ledna, měli jsme na všechnu přípravu jen jeden měsíc — třicet dní před aukcí totiž musí být seznamy dražebních provozních jednotek zveřejněny.

Myslím, že všechno proběhlo neuvěřitelně rychle. Myšlenka malé privatizace se objevila v srpnu, zákon musel projít třemi parlamenty, třemi vládami, navazují na něj předpisy, které také nevzniknou přes noc... Dražební zákon, jednací řád, odměňování členů komisí, oceňovací předpisy a k tomu 75x20+80 jmenovacích dekretů... V okresních privatizačních komisích včetně pražské je totiž 1580 lidí. O členství byl obrovský zájem, ne vždy solidní. Bylo nutné si zájemce ověřit, napsat jim jmenovací dekrety, dát vše do počítače.

• Malou privatizaci doprovází ovšem zajímavé jevy, zdánlivě i protichůdné. Někde například usoudili, že pro ně bude lepší se do ní dostat, jinde by rádi vyklouzli a podle toho se saňují. Lidé upozorňují, že se tvoří nové mafie, které mají poličeno na určité podniky nebo jejich části. Aby finančně zvládli koupí, sdružují se. Například skupina vedoucích pracovníků státního podniku založí vlastní akciovou společnost mimo tento podnik, složí potřebný základní kapitál, zapíší se do podnikového rejstříku a do dražby svého doševadního podniku jdou jako privátní osoba. Dá se očekávat, že tam nebudou mít konkurenci.

Co vám na tom vadí? Vždyť

co je vlastně spravedlivé? Já to chápu tak, že hraje všichni podle stejných pravidel. Jako ve fotbale. Když bude na jedné straně hrát Maradona a na druhé ne, řekne někdo, že to není spravedlivé? Někteří lidé mi přímo vnucují moc, abych v jejich případech zařídil menší vlastní braniku nebo aby mohli hrát s patnácti hráči. Já takovou moc nejen mít nechci, ale jako liberál z ní mám přímo hrůzu.

Přece jen, mnoha lidem chybí informace, případně úplně nechápu, o co jde. Můžete něco opravit, ale aspoň trochu, zčásti se nyní rozdává státní majetek. Je to mimořádná doba, která se nebudete opakovat. Chytrý, znalý člověk, který si umí opatřit kapitál alespoň půjčkou, se může domoci majetku, na který by jinak neměl šanci.

Dnešní doba je skutečně neopakovatelná, ale šance mají opravdu všichni a to pokládám za naprosto podstatné a spravedlivé. Myslím si, že nejvic se znepokojují lidé, kteří sami nemají chuť ani odvahu se o něco pokusit, nechtějí se na to. Závídím jim, kteří odvahu mají a úsilí vynaloží. Mnoha lidem vlastně vyhovovalo nejlépe státní vlastnictví, kdy jsme si všichni byli rovni v nevládnosti...

Hlavní starostí našeho ministerstva je, aby pro všechny platila stejná pravidla. Falešně hráči se samozřejmě také najdou, vždyť tu nožiče nikdo jiný než jen lidé.

Podplatit dvacet členů privatizační komise asi nebude dost dobře možné?

Nejenom to, ale co by vlastně mělo být podpláceno? I kdybychom předpokládali, že všude sedí samé úplatné bestie, co by vlastně mohly vykonat?

Abý například určitá provozovna do malé privatizace nešla.

Na to jsme samozřejmě mysleli. V zákoně jsou podle mého názoru dobře vymyšlené věci, jednu tam přidala jako významné vylepšení Česká národní rada. Do privatizační komise může přijít kdokoli a upozornit na hospodu, díhnu, sklad, kvěb, provoz, s žádostí dát to na seznam... Komise pak může říct nevěm, ale to už musí zdůvodnit nejen žadatel, ale přímo našemu ministerstvu, které rozhodne. Museli by tedy podplatit i nás... A navíc, privatizační komise už nemá vůbec žádnou šanci zařadit, aby na dražbu nepřišel jiný zájemce a nepřeplatil.

Co když na některou aukci přijde jen jeden zájemce?

I to je možné, ale to není ani jeho vina, ani zásluha. Všichni šanci mají a je třeba, aby všechno komečně dostalo nějakého pána... Resortní ministerstva nám dala seznamy průmyslových podniků, které také budou draženy v aukcích. Slovo „malá“ vás při privatizaci nesmí mást, půjde i o velké majetky. Komise nemá v tomto směru žádná omezení shora. Do aukcí by mělo být zařazeno vše, co lze vůbec takto prodat.

Za největší překážku považuji to, že není dosud rozhodnuto o mimosoudních rehabilitacích. Čeká se, jestli například lidé své činnosti ve městech dostanou, či ne. Nebo malé továrny, které by jinak měly jít do dražeb.

Jde o velký problém, který mi dělá starost. Původní verze našeho návrhu zákona o velké privatizaci obsahovala současně i restituci, ale návrh v parlamentu je jiný. Každopádně bych si přál, aby zákon o mimosoudních rehabilitacích nebyl odhlasován, protože je špatný. Bohužel, tato mezera hrozí poškodit malou i velkou privatizaci.

Co soudíte o názoru, že základem návrhu je vlastně snaha ušetřit — tím, že lidem dáme jen náhradu určité odhadnuté hodnoty a jejich majetek pak v naturální podobě mnohem draž prodáme jiným?

Přeceňujete mazanost byrokracie. Ta teď spíše třeští oči a lapá po dechu.

Před velkou privatizací se jako přípravný krok převádějí státní podniky na státní akciové společnosti. Co se tím mění?

Zatím nic. Transformace státního podniku na akciovou společnost není nic jiného, než nulová, univerzální přípravná fáze pro různé formy privatizace. Protože doufáme, že zákon bude přijat, abychom neztráceli čas, přetváříme státní podniky na akciové společnosti už nyní. Podobně jsme pracovali už před přijetím zákona o malé privatizaci, také jsme sázeli na jeho přijetí.

Dalšími kroky budou privatizační projekty, které určit, co se s akciemi udělá — kolik jich případně na investiční kupóny obyvatel, kolik na volný trh, kolik zahraničním zájemcům, kolik na zaplacení dluhů a kolik bývalým vlastníkům. Kdyby se však dál nic nestalo, tak by se prostě státní podnik jmenoval akciová společnost, jiná změna by nenastala.

Nejste nepolitickým ministrem, patříte k Občanskému fóru, tak-

se snaží být tím, čím byl například Winston Churchill. Těmi, kteří byli vždy nejpravděpodobnější odpůrci všech totalitních politických hnutí jako je fašismus a komunismus. Druhým otázkou je, zda a jak se jim to daří. Protože se komunisté vždy definovali jako levicové a všem protivníkům říkali pravice, říkali pravice i fašisté. Fašismus a komunismus však byly jen dvě odrůdy téhož

co řítil budu vždycky zastávat. I když často citovaná věta z prohlášení Liberálního klubu, že trh není cílem, mi zavání nedorozuměním. Skutečně liberálové by ji nikdy nevyšlovili. Vádí mi také, že někteří lidé se dívají na pravici v duchu komunistické propagandy, že totiž pravice rovná se — byl ve své krajní poloze — fašismu. Pravice jsou však lidé, kteří

mezování nepřerostlo v nějaké vylučování nebo podobné praktiky. Aby zůstal zachován dostatečně široký rámec, kam by se vešli lidé, kteří se cítí důležitě vázání k Občanskému fóru a k jeho odpovědnosti za radikální ekonomickou reformy...

... od Klausy po Dienstbiera? Přesně tak. Jedna strana s dvěma křídly, zdravě nepřít uvnitř. ani dva parlamentní kluby nejsou na škodu. Tuto slednucují-

svou neurčitostí, pletou nejde o akademické pozorování. Vidím to jako praktický, konkrétní problém. Potřeboval jsem třeba jmenovat členy privatizačních komisí a z jednoho a téhož města mi dvě fóra navrhovala různé lidi a jedno o druhém říkalo, že ti druhí jsou zločinci. To se nesmí dál dít. Takhle volným sdružením být nemůžeme. Nejmíc však bude záležet na moudrosti zúčastněných, aby vy-

že by mne zajímal váš názor na vývoj OF. Náš rozhovor sice vyjde až po republikovém sněmu, který rozhodne, ale na vašich názorech se tím set nej nic změnit. Myslím, že je správné, neuvážlivé a aktuální, aby se OF přeměnilo v politickou stranu. Aby náš politický život měl standardní struktury jaké jsou obvyklé ve všech vyspělých zemích. OF opravdu trpí a trpí

kollektivistického hnutí. Když to někdo neví a používá stále ve vztahu k pravici termínů komunistické ideologie, tak je to buď záměrné klamání veřejnosti, nebo nevědomost. Moderní pravice, to je Thatcherová, Reagan, Strauss, před nimi například Edhard, Adenauer. To jsou ti nejpravější odpůrci kolektivismu, socialismu, komunismu, lašismu. vycházející z nejryzejších zdrojů evropského liberalismu.

S názorem, že trh není cílem, ale prostředkem, tedy nesouhlasíte.

Trh je abstraktní struktura, která sama žádný cíl nemá. Peněžními a právními institucemi naopak umožňuje každému jednotlivci dosahovat svých vlastních konkrétních cílů včetně všech altruistických. Lidstvo zatím žádnou lepší nevyvinulo. Tím, že jednotlivci dosahují svých vlastních cílů, zároveň slouží i těm ostatním. Pekař píše housky, aby si vydělal, ale pochutnávají si ti ostatní. V tom to smyslu je udržování trhu nejvyšším a trvalým cílem svobodné společnosti. Tím spíše naším cílem, když se trh teprve pokoušíme budovat.

Heiß!

Feuerhauch: In einem feuerfesten Glas 2 Stück Würfelzucker, 1/2 Likörgläser Rum und 1 Likörglas Rotwein erhitzen. Mit heißem Wasser auffüllen.

Tee Jamaika: In ein feuerfestes Glas 1 Teebeutel mit schwarzem Tee hängen, zu 2/3 mit heißem Wasser auffüllen. Ein Stück Zitronenschale dazugeben. 2 Minuten ziehen lassen. Beutel herausnehmen, 1 bis 2 Eßl. Rum dazugeben, mit Orangensaft auffüllen, mit Honig süßen.

Irish Coffee: 85 g gemahlene Kaffee mit kochendem Wasser überbrühen, 5 Minuten ziehen lassen. In 4 Tassen je 2 Teel. braunen Zucker geben, zu 2/3 mit Kaffee füllen. Je 4 Eßl. Whisky dazugeben, mit Schlag Sahne abdecken.

Wildwest: In ein feuerfestes Glas 3 Likörgläser Scotch Whisky, 1 Teel. Zitronensaft und 1 Teel. Zucker geben. 1 Beutel Glühfix mit 1/2 Sprudelnd kochendem Wasser überbrühen, dazugeben.

Gintraum: In einem feuerfesten Glas den Saft von 1 Zitrone, 2 Stück Würfelzucker und 1 Likörglas Gin verrühren. Mit heißem Wasser auffüllen, mit Muskat bestäuben.

Ananaspunsch: In ein Punschglas 1 Teel. Zucker, 2 Teel. frischen Zitronensaft, 1 Eßl. Ananaswürfel, 2 Likörgläser Arrak geben. Mit kochendem Wasser auffüllen.

Schwarzwaldpunsch: In ein Punschglas 1 Zitronenscheibe, 2 Teel. Himbeersaft und 2 Likörgläser Himbeergeist geben. Mit kochendem Wasser auffüllen.

Punsch „Banana“: In ein Punschglas einige Bananenscheiben, 1 Teel. Zucker, 1 Eßl. Zitronensaft, 1 Likörglas Bananenlikör und 2 Likörgläser Arrak oder Rum geben. Mit kochendem Wasser auffüllen.

Karibikpunsch: In ein Punschglas den Saft einer Orange, 1 Likörglas Curaçao geben. Mit kochendem Wasser auffüllen.

Wintermärchen: In ein Grogglas 1 Zitronenscheibe und 1 Gewürznelke geben. Mit 1/2 l kochendem Wasser auffüllen und je 1 Likörglas Grand Marnier, Vanillelikör und Rum zugeben.

Eiergrog: In ein Grogglas 1 Eigelb und 1 bis 2 Teel. Zucker geben, gut verrühren. Mit kochendem Wasser auffüllen, 1 Likörglas erwärmten Rum zugeben.

Honeygrog: In ein Grogglas 1 Eßl. Honig und 1 Teel. Zitronensaft geben. Mit kochendem Wasser auffüllen, mit 1 Likörglas Rum aufgießen.

Grog Cynar: In ein Grogglas 1 bis 2 Teel. Zucker und 1 Teel. Zitronensaft geben, mit 1/2 l kochendem Wasser auffüllen und Cynar dazugeben.

GROG JE ŽSO LET STARY
NÁPOJ. VYNALEZL HO ADMIRÁL
„OLD GROG“ VERNON. VYDAL
ROZKAZ, ŽE SE SMI RUM PÍ
TEN S VOBOU. HUŠTVO POŠTE-
NOVALO NÁPOJ „GROG“. DO
SPRAVNÉHO NÁPOJNÍČNÉHO
GROGU PATŘÍ HÁSLŮ.

Von der modernen Medizin wiederentdeckt

Gewürze

Kümmel schützt den Magen, verhindert Gallensteine. Salbei hilft bei Halsentzündung. Basilikum wurde jetzt sogar vom Bundesgesundheitsamt als Heilmittel (gegen Völlegefühl) zugelassen.

Medizin aus dem Küchenschrank, seit vielen Jahren in Vergessenheit geraten, wird heute wieder als Mittel gegen viele Leiden empfohlen. Eine sanfte Therapie ohne Gift,

Aufwind für Atomgegner in CSFR

Tschechisches Umweltministerium lehnt Bau neuer Reaktoren ab

über einen neuen Störfall im mährischen Atomkraftwerk Dukovany. Im ersten von vier 440-Megawatt-Blöcken des Atommeilers brach nach Darstellung des Blattes „Rude Pravo“ am Montag ein Brand aus. Das Feuer sei sofort vom Sicherheitsystem gemeldet und der Reaktor abgeschaltet worden. Es sei keine Radioaktivität entwichen, meldete der Rundfunk am Dienstag.

Der zweite Block des slowakischen Atomkraftwerks Jaslovské Bohunice ging jetzt wieder in Betrieb, nachdem er wegen eines Brandes außerhalb des Reaktorgebäudes abgeschaltet worden war. Die tschechoslowakischen Behörden hatten daraufhin österreichischen Experten Zugang zum Gebäude ermöglicht. Die Regierung Österreichs fordert von der CSFR die Abschaltung zumindest der vier Blöcke von Jaslovské Bohunice, von denen zwei identisch mit dem Tschernobyl-Typ sind, und erwägt als Anreiz Gasstromlieferungen an die CSFR.

Am Dienstag berichteten die Zeitungen

ug PRAG, 22. Januar. Die Gegner der tschechoslowakischen Atomenergie-Produktion haben Rückendeckung vom Umweltministerium der Tschechischen Republik erhalten. Ein Sprecher sagte am Dienstag in Prag, sein Ministerium sei gegen den Bau weiterer Atommeiler. Das gelte auch für die Blöcke drei und vier des südböhmischen Atommeilers Temelin, dessen beide ersten Blöcke mit einer Kapazität von jeweils 1000 Megawatt fast fertiggestellt sind.

Das tschechische Umweltministerium hatte am Montag ein Grundsatzpapier vorgelegt, in dem es sich für Stromgewinnung aus alternativen Quellen und Energie sparen einsetzt. Außerdem müsse die Wärmeenergie der konventionellen Kraftwerke besser ausgenutzt werden. Erneuerbare Energien aus Quellen wie Sonne, Wind und Wasser sowie Abwärme von Kraftwerken trügen bisher lediglich mit 9,3 Prozent zur Stromproduktion bei.

Gorbi holt Rede nach
Oslo - Präsident Gorbatschow will im Mai nach Oslo reisen, um seine Rede zur Verleihung des Friedensnobelpreises nachzuholen.

CHAMISSO-Preis an Libuse Monikova MÜNCHEN: Die in Prag geborene Erzhälerin und Essayistin Libuse Monikova erhält in diesem Jahr den mit 15.000 Mark dotierten Adelbert-von-Chamisso-Preis der Robert-Bosch-Stiftung.

ohne Spritzen. Immer mehr Ärzte sind von der Heilkraft überzeugt.

Was Koriander, Anis, Ingwer, Nelke, Kardamom und Zimt bewirken, lesen Sie unter den Fotos.

Es gibt aber noch viel mehr Gewürze, die auf unsere inneren Organe wie Medizin wirken.

So haben amerikanische Forscher kürzlich entdeckt, daß Kümmel sogar das Darmkrebsrisiko senkt. Und Dermatologen fanden heraus, daß Senfkörner nicht nur die Verdauung fördern, sondern auch Haut und Haare geschmeidig machen.

Meerrettich enthält viel Vitamin C, Eisen, Phosphor und Schwefel. Frisch gegessen, regt er den Kreislauf an, wirkt harntreibend und tötet noch dazu Bakterien in den Harnwegen ab.

Aber so neu ist das alles gar nicht. Schon der große Paracelsus (1493 bis 1541) heilte mit Gewürzen. Er empfahl gegen Angstzustände einen Tee aus fünf Salbeiblättern,

fünf Malvenblüten, zehn Pfefferminzblättern* und einem Stück Brennesselwurzel. Zweimal täglich sollte man davon eine Tasse trinken. Dann fühlt man sich nach drei Monaten wie neugeboren, versicherte Paracelsus. Gegen Rheumaschmerzen empfahl er, die schmerzenden Glieder mit Ingweröl einzureiben - auch dieses Mittel haben die modernen Naturheilärzte als sanfte Medizin wiederentdeckt.

Vor allem Kohl (Sauerkraut) induziert die Fulgefährdung. Nach Schätzung des Bundesgesundheitsamtes werden in diesem Jahr etwa

20 000 Deutsche an Prostatakrebs erkranken. Etwa 9500 Männer werden daran sterben müssen.

DOBRA BUDE HLUVIT? DO ČERHASI?

Die Pille und der Infarkt

Frauen, die täglich mehr als 15 Zigaretten rauchen, sollten auf keinen Fall die Pille nehmen – warnt der Hormonexperte Professor Dr. Christian Lauritzen von der Universitäts-Frauenklinik Ulm. Die Gefahr von Herzinfarkt oder Schlaganfall ist dann viel zu groß. Raucherinnen sollten besser mit Spirale oder der Dreimonatsspritze verhüten.

● Wenn nach vier Tagen kein Stuhlgang: Einlauf mit lauwarmem Wasser (100 ml).

LEPSÍ JE ALE ODSTÁTA VODA, VEČER PŘED SPANÍM NÁTOČKA...

- Immer mehr Menschen leiden unter Darmlähme (Obstipation). Man ernährt sich falsch, nimmt sich für die Mahlzeiten zu wenig Zeit, hat nicht genügend Bewegung. Der Erlanger Magen-Darm-Spezialist Professor Dr. Ludwig Demling sagt, was man bei Darmlähme tun sollte:
- Gleich nach dem Aufstehen ein Glas kühles Wasser mit einem Teelöffel Magesiumsulfit (Apothekelinken).
- Zum Frühstück 4 Eßl. Weizenkleie, 1 Eßl. Milchzucker. Alles in kalter Milch verrühren. Vollkornbrot mit Pflaumenmus.
- Nach dem Frühstück grundsätzlich für mindestens 10 Minuten die Toilette aufsuchen.
- Mülltags und abends viel Gemüse und Obst, wenig Fleisch.
- Eiweißbedarf mit saurer Milch, Kefir oder Joghurt decken. Als Alkoholherben Weißwein bevorzugen.
- Vor dem Schlafengehen Quellmittel mit den Wirksubstanzen Plantago und Senema (Apothek) einnehmen.

Pragerinnen fielen auf Ulk mit Donald rein

dakteurin des satirischen Blattes „Dikobraz“, auf eine Idee. Unter dem Titel „Chance für Donald“ schilderte sie in der Silvester-Ausgabe der beliebten Zeitschrift eine Begegnung mit dem – selbstverständlich inkognito – nach Prag gereisten „Milliárdár Trump“. Und da es sich um eine Satire handelte, vergaß die Prager Redakteurin nicht, dick aufzutragen. Sie habe den psychisch und physisch fast bankrotten Amerikaner in einem kleinen, wenn auch noblen Hotel auf der Kleinseite unweit der Karlsbrücke getroffen. Unruhig sei der unglückliche Krösus im Zimmer auf und ab gelaufen, während er die Geschichte seiner kummervollen Ehe ausbreitete.

Am geöffneten Fenster, so die Satirikerin weiter, habe Trump verharret, wo er ungeachtet der Schneeflocken, die in sein Haar mit den ergrauenden Schlä-

fen fielen, frische Luft geschnappt habe. Dann sei der Entschluß gefallen. Mit der Scheidung von Ivana, der es nur ums Geld gehe, habe er sich abgefunden. „Aber mit ihr werde ich auch den tschechischen Trotz und die lieblichen tschechischen und mährischen Lieder verlieren, die mir Ivana in der Zeit unserer jungen Liebe sang“, soll Trump gesagt haben.

Nein, er wolle keine Amerikanerin, eine Tschechin müsse es sein, selbst wenn sie nicht Tennis spielen könne. Eine Kontaktanzeige in tschechischen Zeitungen verbiete ihm sein Stolz, die Journalistin müsse ihm helfen. Unter P. S. bittet Ida Rozovu deshalb Interessentinnen, die „den Mut finden, Donald aus seiner Krise zu helfen“, um ein Bild und einige Stichworte zur Erläuterung ihrer Persönlichkeit; sie werde den Kontakt zu Trump herstellen.

Die Reaktion auf den Artikel – so Ida Rozovu – sprengte den bei „Dikobraz“ üblichen Rahmen. Bisher meldeten sich bereits über 60 Leserinnen und täglich gehen weitere Briefe ein. Für die Satire-Redakteurin ist es am erstaunlichsten, daß es keinesfalls immer junge, naive Mädchen waren, die den Artikel für bare Münze genommen haben oder es doch zumindest für möglich hielten, daß das Angebot ernst gemeint sei. Viele der Frauen wollten Trump – nach Bewältigung von schweren Schicksalsschlägen im eigenen Leben – auch nur gute Ratschläge zur Überwindung seiner Krise geben.

Eine Leserin, nach eigenen Angaben bereits verheiratet, bot die Wochenendhütte im Gebirge an, damit der Milliárdár im Herzen der Natur auf andere Gedanken komme. Selbstlos offerierte eine andere Leserbriefschreiberin ihre Kollegin – „eine gesunde 40jährige Frau mit eigenem Häuschen“ – als ideale Lebenspartnerin. Eine Forscherin unter den Ehe кандидатinnen wollte den Umweg über die „Dikobraz“-Redaktion nicht gehen.

Sie wandte sich direkt an „Donald“ und schlug vor, er solle ihr den Termin seines nächsten CSFR-Besuchs mitteilen. Sie werde dann während seiner Spaziergänge durch das alte Prag in seiner Nähe sein. Und weiter: „Wenn sie mich ansprechen, dann ist es ein Zeichen, daß wir füreinander bestimmt sind.“

Ein Drittel der Leserbrief-Schreiberinnen durchschaute den Ulk allerdings und zahlte mit gleicher Münze heim. „Lybe ida“ begann eine davon ihr ironische Schreiben an die „Dikobraz“-Redakteurin, „ich kann weder Tennis spielen noch Englisch, aber dafür Tschechisch“. Auch sie fügte ihrem Brief ein Konterfei bei – als Hexe, die auf einem Besen reitet.

„Don Giovanni“ in Prag an der Uraufführungsstätte

PRAG. Das internationale Mozart-Festival in Prag soll das größte seiner Art in Europa nach den Salzburger Festspielen werden. Das erklärte der tschechische Regierungsbeauftragte für die Vorbereitung der Feierlichkeiten zum 200. Todestag Mozarts, Tomislav Volek, vor Journalisten.

Zu den Gästen des Prager Festivals vom 6. bis 29. September werden der Tenor José Carreras, der Geiger Salvatore Accardo, die Wiener Philharmoniker und das Orchester der Mailänder Scala gehören. Die Schirmherrschaft wolle der Europarat übernehmen.

Als Höhepunkt des Mozart-Jahres ist in Prag am 21. November die Premiere von Mozarts „Don Giovanni“ im restaurierten Ständetheater vorgesehen. Auf dessen Bühne war im Jahre 1787 diese Oper unter großem Beifall uraufgeführt worden.

Morgens 1 Glas Wasser trinken

Immer mehr Menschen leiden unter Darmlähme (Obstipation). Man ernährt sich falsch, nimmt sich für die Mahlzeiten zu wenig Zeit, hat nicht genügend Bewegung. Der Erlanger Magen-Darm-Spezialist Professor Dr. Ludwig Demling sagt, was man bei Darmlähme tun sollte:

- Gleich nach dem Aufstehen ein Glas kühles Wasser mit einem Teelöffel Magesiumsulfit (Apothekelinken).
- Zum Frühstück 4 Eßl. Weizenkleie, 1 Eßl. Milchzucker. Alles in kalter Milch verrühren. Vollkornbrot mit Pflaumenmus.
- Nach dem Frühstück grundsätzlich für mindestens 10 Minuten die Toilette aufsuchen.
- Mülltags und abends viel Gemüse und Obst, wenig Fleisch.
- Eiweißbedarf mit saurer Milch, Kefir oder Joghurt decken. Als Alkoholherben Weißwein bevorzugen.
- Vor dem Schlafengehen Quellmittel mit den Wirksubstanzen Plantago und Senema (Apothek) einnehmen.

Z Lán k situaci

(čtk): »Jsem rád, že Československo po dlouhých desetiletích participuje na rozhodném odporu proti zlu.« řekl prezident Václav Havel v Hovorech z Lán. »Žádný normální, rozumný člověk není rád, když je někde válka – válka je hrůzoplňná věc. Tím méně se může z války radovat někdo, kdo nejen že je normální člověk, ale navíc je vrchním velitelem armády, která vyslala svou jednotku do této války. Avšak zlu je nutné čelit už v jeho zárodku.«

»V tuto chvíli považuji za nejdůležitější přípravu nových ústav,« řekl mj. Václav Havel, když hovořil o domácí politice. Zmínil se také o lustracích. Celou záležitost označil za dědictví mravní zkázy, kterou předchozí režim v naší společnosti napáchal. »Principem totalitního režimu,« řekl V. Havel, »je infikovat všude a do všeho. Myslím si, že je třeba s tímto zúčtovat, pojmenovat to, vyvodit z toho důsledky.«

Památce F. Goldscheidera

(gf): Smutná zpráva přišla z Frankfurtu nad Mohanem: v pondělí 14. ledna tam zemřel ve věku 68 let filmový publicista dr. František Goldscheider. Jeho celoživotní láskou byl film a tuto lásku manifestoval jako novinář, jako divoholej šéfredaktor časopisu KINO (jako stálý spolupracovník televize) a jako stálý spolupracovník televizní (Mala historie filmu). V roce 1961 byl donoučen k emigraci, ale lásku k našemu filmu si vzal s sebou a šel si za hranicemi v režimě a prostředí, v něm přednášek na frankfurtské univerzitě. Ve dnech nové svobody navštívil několikrát navštívil vlast a na stránkách KINA vydal počet Z letopisť neradostných let. V další práci mu zabránila smrt, jež vzala čs. filmu fundovaného znalce a propagátora a nám, kteří jsme ho dobře znali a máli možnost s ním spolupracovat, i nezapomenutelného přítele.

Japonský úvěr: 200 miliard

(čtk): Ověr 200 miliard dolarů poskytne Československu Japonsko. S touto zprávou se vrátil do vlasti z jednatí v Japonsku guvernér Státní banky Československé Josef Tošovský a první náměstek federálního ministerstva financí Ivan Kočírník. Japonská vláda tak promptně odpověděla na žádost Československa, s níž se obrátilo na průmyslové nejvyšší úřady země, aby přispěly na naši ekonomickou reformu půjčkou zhruba jedné miliardy dolarů. *NEJEDNÁ SE O ŽEJDEK*

6 Theorien, warum Menschen immer größer werden

VPN má grémiu predsedu

(Titk): Sobotni jednat 3. setkání předsedstva hnutí Verejnost proti násilí, vláda a parlament s poslanci za VPN v Casé-Parlience skontilo v pozdnich nočních hodinách. Společné a hlavními představiteli VPN F. Galem a J. Flankem se ho zúčastnili předseda FS ČSFR A. Dubček, předseda vlády ČSFR M. Čalva, předseda SNR F. M. Kolko a poslanci SNR za VPN, předseda vlády SR V. Meliar a členové vlády SR za VPN a nově zvolení starostové měst a obcí kandidující za VPN. Výsledky charakterizoval předseda VPN F. Gál: „Podle mhu jsou nejdležitější dva závěry: vznikla Rada předsedů jako grémiu předsedů FS ČSFR, SNR, federální a slovenské vlády a předsedy VPN. Jejím cílem je permanentní a ak-

tuální řešení zásadních problémových situací a každodenního politického života. Druhá významná věc je shoda v otázkách perspektiv VPN. Odmitli jsme koncept vzniku politické strany, chceme raději zůstat hnutím neméněm svou platformu a zachovávali své základní atributy — fesit politické zkratky dialogem.“

Wunsch nach Sex gefriert

MÜNCHEN, 24. Januar (dpa). In arktischer Kälte friert der Wunsch nach Sex buchstäblich ein. Diese Erfahrung machte der Bergsteiger und Eiswanderer Reinhold Messner während seines wochenlangen Marsches durch die Antarktis. Der Zeitschrift „Playboy“ erzählte der Eiswanderer, während seines Extremmar-

ches habe er trotz erotischer Gedanken jeden Wunsch nach Sex verloren. Diesen vorübergehenden Zustand führte Messner auf das „Nichtstimuliertsein“ in der Kälte und die Anstrengung zurück.

Er könne zwar auch bei minus 40 Grad in Gedanken eine Frau nackt ausziehen. In der Kälte, nach langer Zeit, löste sich aber der Wunsch nach Sexualität auf. Er habe auf diesem Trip ähnlich gelebt wie tibetanische Mönche, schilderte Messner. Auf die Frage, warum er nicht mit einer Frau auf eine Expedition gegangen sei, erwiderte er: „Die Antarktisdurchquerung wäre mit einer Frau sicher interessanter gewesen als mit einem Mann.“ Frauen machten die Männerwelt menschlicher. „Aber wo sind denn die Frauen, die so was mitmachen?“

Der Urmensch war ein Zwerg. Nur etwa 1 m groß, krabbelte er vor 3,5 Millionen Jahren durch die Savannen Afrikas. Heute erreicht der Durchschnittsmensch eine Größe von 1,78 m (Männer) bzw. 1,68 m (Frauen). Wissenschaftler haben festgestellt: Die Menschen wachsen noch immer, sie wachsen immer schneller: allein in den letzten Jahren um 15 cm. Hormonspezialist Prof. Otfried Burenandt: „In 100 Jahren wird der Mensch eine Durchschnittsgröße von 2 m erreicht haben!“

Die Fakten: 18jährige Jungen überragen ihre Väter heute um 5 cm. Mädchen ihre Mütter um 3 cm. In den Großstädten sind die Menschen durchschnittlich 1 cm größer als Landbewohner. Die Model-Agentur Eileen Ford setzte in den 50er Jahren eine Idealgröße von 1,65 m voraus, heute bekommt kein Mädchen unter 1,80 m einen Mannequinvertrag. Alle 5 Jahre erhöht sich die Durchschnittsgröße der Menschen um 1 cm. Dabei sind Menschen aus dem Norden größer als Südländer. Der Club langer Menschen (1,80 m Mindestgröße für Frauen, 1,90 m für Männer) hat in Deutschland inzwischen über 3000 Mitglieder, sogar die Särge sind länger geworden: 2,10 m Standardlänge.

Ist der Saddam der Saddam?

LONDON, 24. Januar (dpa). Der irakische Präsident Saddam Hussein benutze Doppelgänger, um sich gegen Attentate zu schützen, meinen britische Geheimdienstkreise. Saddam habe in eigener Person in den vergangenen Wochen nicht überall da sein können, wo er gesehen wurde. Den Kreisen zufolge könnte Sad-

Die Wachstumstheorien

Warum der Mensch noch immer und zudem immer schneller wächst, können Wissenschaftler nicht genau erklären. Es gibt eine Reihe von Theorien.

Die Lichttheorie: „Bei der Wachstumsbeschleunigung spielt die künstliche Verlängerung der Lichtbestrahlung (elektrische Lampen) eine

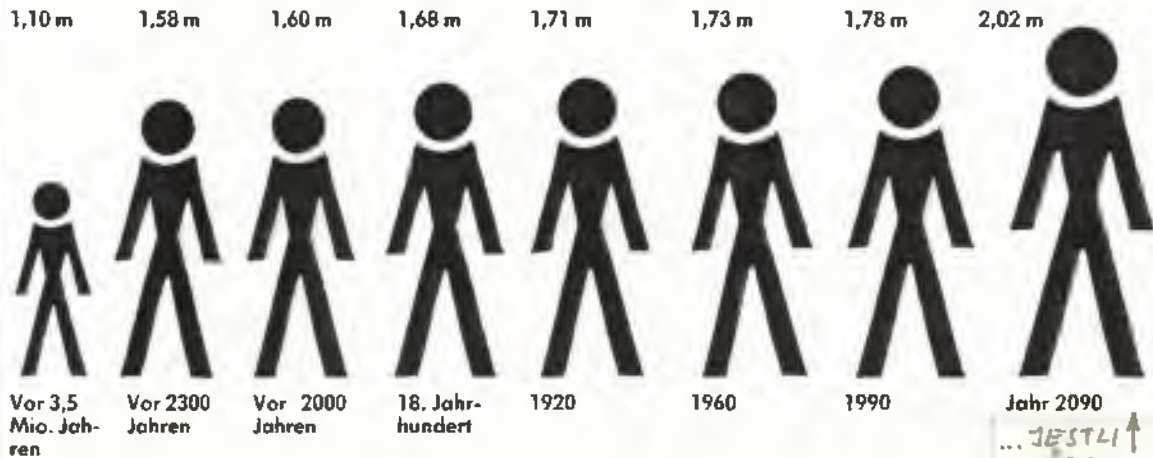
(der Grund, warum Stadtmenschen größer als Landmenschen sind).

Die Gen-Theorie: In der Neuzeit gibt es viele „Fernehen“, Eben zwischen Partnern aus verschiedenen Regionen der Welt. Früher genetisch völlig isolierte Bevölkerungen vermischen sich, Gene, die für die Körpergröße sorgen, setzen sich durch.

Die Evolutions-Theorie:

Die Menschheit befindet sich gerade in einer Wachstumsphase, bald kommt wieder eine Schrumpfphase.

Die Perspektive. Professor Wolf: „Bei 2 m wird sich die menschliche Durchschnittsgröße einpendeln. Knochenbau und Herz verkräften nicht mehr. Die Pumpkraft des Herzens ist bei einer Körper-

wichtige Rolle“, sagt Prof. Alfred Wolf (40). Gynäkologe, Böblingen: „Licht aktiviert im Körper des Menschen die Zirbeldrüse – sie ist der Wachstumsmotor, produziert die entsprechenden Hormone und Botenstoffe.“

Die Streßtheorie: akustische Reize (Geräusche) aktivieren Wachstumsnormone

Die Vitamintheorie: Säuglinge, Klein- und Schulkinder werden heute eiweißhaltiger ernährt, bekommen mehr Fleisch, Milch, Käse, mehr Vitamine.

Die Ökothese: Klimaveränderung: Erwärmung der Erdatmosphäre fördert das Menschenwachstum wie im Treibhaus.

länge von 2 m voll ausgelastet, eine höhere Pumpkraft ist – auch künstlich – nicht zu erreichen. Würde der Mensch im Durchschnitt weit über 2 m groß werden, gäbe es vermehrt Kreislaufprobleme.“ Trotzdem gilt: „Lange Menschen sind gesundheitlich genauso fit wie kurze“, sagt der Professor.

dam bis zu vier verschiedene Doppelgänger engagiert haben, bei denen unter anderem plastische Chirurgie die Ähnlichkeit mit dem Diktator verstärkt habe.

Die Benutzung eines Doubles ist ein von Regierungen in Krisensituationen mehrfach verwendeter Trick. So soll US-Präsident Franklin D. Roosevelt im Zweiten Weltkrieg einen Doppelgänger einge-

setzt haben, der ihn in den USA vertrat, während er selbst zu Geheimverhandlungen mit dem britischen Kriegspremier Winston Churchill nach Europa reiste. Der britische Feldmarschall Montgomery, im Zweiten Weltkrieg in Nordafrika Gegenspieler des deutschen Generalfeldmarschalls Rommel, ließ sich mehrfach durch einen Schauspieler vertreten.

Polako nadalje trva na tom, aby asi 50 000 sovjetských vojaků, kteří jsou nyní na jeho území rozmístěni, bylo staženo do konce letošního roku. Potvrdil to předseda vítěle polského parlamentu při čtvrtém sezení s delegací Nejvyššího sovětu SSSR.

Konkurence přes pečivo

Co znamená konkurence při současné liberalizaci cen, se začíná ukazovat v Českých Budějovicích. V soukromých prodejních, které pomalu, ale jistě přibývají, jsou ceny másla, mléka, uzenin i masa výrazně nižší. Do konkurenčního boje na úseku cukrářských a pekařských výrobků zasáhla úspěšně i firma Rollo, která včera v Hroznové ulici v centru města otevřela svůj obchod.

Ve vkusně upravené prodejně je pro příjemnou konzumaci i 12 míst u stolu a dětský koutek. Šlehačkové výrobky se dokončují zdobením přímo na místě, bohatý je sortiment celých dortů, zákusků, koláčů i pečiva. Poprvé u nás se objevují i francouzské rohlíčky croissants.

Majitelem firmy Rollo je Jiří Soukup, který se na soukromé podnikání připravoval plných osm měsíců. V Českých Budějovicích-Rožnově koupil starou stodolu. Od základu jí předělal na velkovýrobu cukrářského a pekařského zboží. Je převážně vybavena západoněmeckou technologií od firmy Fritsch. Ta usnadňuje pracovní postup a rychlou obměnu sortimentu. Za hodinu tu lze vyrobit přes 1200 kusů zmíněných francouzských rohlíčků. V nejbližší době, po ověření technologie, začne J. Soukup i s běžnými rohlíky, kterých za hodinu upeče 5500 kusů. Firma Rollo má vlastní dodávkové auta, takže každou hodinu bude do své prodejny v Hroznové ulici expedovat čerstvé výrobky. Od jara počítá i s vařenou zmrzlinou, jedinou tohoto druhu v Českých Budějovicích. Kdo z pamětníků ještě stále vzpomíná při projíždění Kamenným újezdem na zdejší někdejší vyhlášenou zmrzlinu, pak ta od firmy Rollo bude právě taková.

Pašije v Hořicích

(zh): Společnost pro obnovu pašijových her byla ustavena v Hořicích na Šumavě. Jejím členům se už podařilo objevit staré dokumenty a obrazový materiál. Snahou je navázat na tradici zdejších pašijových her v roce 1993, kdy uplyne sto let od jejich prvního představení. Naposled se tu pašijové hry konaly v roce 1948. Účast na slavnostech přislíbila i společnost pašijových her z hornorakouského Mettmachu, s níž Hořičtí už navázali přátelské kontakty.

Podmínky pro Baťa

(čtk): »Nelze směřovat nároky na větší majetku se záměrem založit joint venture,« prohlásil včera ministr průmyslu ČR J. Vrba, když informoval novináře o stanovisku jeho ministerstva při jednání s představiteli firmy Baťa. V případě, že T. Baťa chce tyto nároky uplatnit, musí se obrátit na soud, řekl. Čs. strana má zájem o účast této firmy na obnově našeho obuvnického průmyslu jen za pro nás přijatelných podmínek. Hodnotu managementu a know how, kterou tato firma do společného podniku vloží, ocení nezávislé poradenské firmy, zbylou částku pro získání požadovaného podílu by tato firma musela doplatit formou investic. Ministr Vrba připustil, že tento podíl může být i majoritní. Ke zvážení těchto podmínek dává naše strana firmě Baťa lhůtu do 14. února, kdy budou zahájena jednání se 14 dalšími zahraničními firmami, které mají o spolupráci s našim obuvnickým průmyslem zájem.

DRÍTKO BAŤOVSKÉ...

Výtisk z koncertu Rolling Stones - 4 098 905 Kčs - předala předsedkyni Výboru dobré vůle O. Havlové firma Mars Production.

Schießerei an der Grenze

PRAG, 24. Januar (dpa). Bei dem Versuch von etwa 50 bewaffneten Personen, die sowjetische Grenze in die Slowakei zu überschreiten, sind bei einem Feuergefecht mit sowjetischen Grenzsoldaten 14 Menschen getötet worden. Dies berichtete am Donnerstag der Abgeordnete des Bundesparlamentes und Mitglied des Verteidigungsausschusses der CSFR, Peter Kulán, dem Parlament in Prag.

Sowjetische Grenzposten hätten den illegalen Grenzübergang verhindert. Dabei hätte die bewaffnete Gruppe das Feuer auf die Grenzposten eröffnet. Kulán sagte nicht, wann sich der Vorfall ereignete.

Co se děje v Cholupicích?

(Jka): V areálu Agrofarmy v Praze-Cholupicích bylo včera křivo. Za asistence policie tam diskutovali cholupičtí zemědělci se zvoláskými družstevníky, kteří násilným způsobem otevřeli zdejší vrata farmy a obsadili některé budovy. Co se vlastně v Cholupicích děje — na to jsme se zeptali několika přítomných.

J. Pafua, místopředseda Agrofarmy Cholupice: »Farma Cholupice se rozhodla hospodářit od 1. 1. 1991 na katastrálním území Cholupice-Točná o rozloze 540 ha. Jsou na něm i budovy, které si Cholupičtí vybudovali nebo je vlastnili před sloučením s JZD Zvole v roce 1974. Ovšem členská schůze dne 28. 10. 1990 odsouhlasila návrh předsedy ZD Zvole, ing. J. Sedivého, na rozdělení družstva. Umožňuje farmě Cholupice hospodářit v působnosti bývalého JZD s tím, že vrátí Cholupicím pouze polozřícené stodoly se špýcharem a nevyhovující porodnu prasnic. Naopak ZD Zvole si na základě tohoto rozhodnutí ponechává v objektu dvora bývalé garáže pro traktory, balu pro stroje, kanceláře a dílny. Když mezi oběma stranami zůstala všechna jednání bezvýsledná, uskutečnil

4 CO JINDE?

• Koncem loňského roku dlužilo Polsko všem věřitelům celkem 46,1 miliardy dolarů. V nejbližších letech je s to splácet nejvýše 12 až 20 procent úroků, takže hrozí, že v roce 2000 dluh překročí 100 miliard dolarů.

Cholupičtí 2. ledna okupační stávkou a obsadili starý krávn a kanceláře s tím, že zamezí vstup členům ZD Zvole. Ti však nejprve vnikli přes zámek do kulturního domu, kde byla svolána členská schůze, a poté si družstevníci vynutili vstup do objektu farmy a vyklidili kanceláře. S takovým jednáním nemůžeme souhlasit, neboť nám vlastně znemožňuje nejen samostatně hospodářit, ale pracovat vůbec.»

Ing. J. Sedivý, předseda ZD Zvole: »Trváme na rozhodnutí, které bylo přijato členskou schůzí. Byly samozřejmě navrhovány i jiné varianty řešení, např., že celý dvůr bude předán Cholupicím a my si ponecháme pldruženou výrobu. Ani toto řešení však nebylo přijato. Naše jednání je v mezích zákona, všechno ostatní je protiprávní. Cholupicím jde o mechanické dělení pouze z toho důvodu, že zde v roce 1974 existovalo nějaké družstvo. To, co jsme zabrali, patří ZD Zvole.»

J. Duchoň, člen Agrofarmy Cholupice: »Nechceme nikoho okrást. Žádáme pouze prázdné budovy. Výši členských podílů neznáme, ale pokud bude kdokoli nějakou náhradu vyžadovat, jsme ochotni zaplatit.« Cholupičtí jsou rozhodnutí obrátit se na Státní arbitráž.

národních umělců, neboť byli ještě nedávno udělovány za politickou angažovanost pro bývalý režim a nikoli za umění. František Smolík patří k těm, jimž byl tento titul udělen v roce 1953 právem za obdivuhodnou uměleckou práci.

Kursovň listek

Francouzský frank	5,53	(5,52)
1000 italských lir	25,04	(24,97)
Rakouský šilling	2,67	(2,66)
Německá marka	18,84	(18,79)
Svýcarský frank	22,38	(22,39)
Americký dolar	28,05	(28,18)
Anglická libra	54,79	(54,86)

Střežte se sovětských zbraní

(čtk): Ministerstvo vnitra České republiky varuje všechny naše občany před nákupem zbraní a munice od sovětských vojáků, kteří rozprodávají nebo vyměňují střelbysochné zbraně a munici za různé věci. Tento životu nebezpečný materiál se snaží prodat i dětem, jak o tom svědčí příklad posledních dnů z Kostelce nad Orlicí, kde čtrnáctiletý školák vyměnil digitální hodinky za granát, se kterým se později chlubil spolužákům. Vyzývá naši veřejnost, aby na případy nedovoleného nákupu či prodeje zbraní a střeliva upozorňovala příslušníky veřejné bezpečnosti.

STŘEŽTE SE VŠECH ZBRANÍ...

Umělec právem národní

24. ledna by oslavil sté narozeniny nezapomenutelný český herec František Smolík. V mládí začínal u kočovné herecké společnosti, o něco později prošel několika menšími pražskými divadly. Na scéně smíchovského Švandova divadla zaujal jako komik, dostal však i příležitost v rolích charakterních. V roce 1921 nastoupil do vinohradského divadla, zde však byl pro svůj distingovaný vzhled obsazován zejména do rolí milovníků. Při světové premiéře Langrovy Periferie v roce 1925 objevila kritika jeho výrazný komický talent a dále působil na vinohradské scéně především v komických rolích. K výrazným

charakterním úlohám se dostal až poměrně pozdě. Od roku 1934 byl členem souboru Národního divadla, na jehož scéně vytvořil nespočet velkých postav. Za všechny můžeme jmenovat Marmeladova v Dostojevského Zločinu a trestu, Podkolesina v Golově Zentibě a doktora Galéna v Čapkově Bílé nemoc. Mladší diváci už ho znají pouze z filmů: Batalión se už příliš nepromítá, zato filmový přeplis Drdových Hrátek s čertem se na obrazovkách čas od času objeví.

Rozkošný byl i jeho podání senilní brabě z filmu Prstýnek. A připomeňme zejména jeho strhující výkon v roli profesora latiny z filmu Vyšší princíp. Se značnou dávkou přezíravosti jsme si v poslední době zvykli hovořit o titulech

IVAN LENDL MISTREM SVĚTA! To byla překvapivá zpráva z konce uplynulého roku. Všeobecně se očekávalo, že tento tenisový titul získá wimbledonský vítěz Stefan Edberg, ale komise ITF byla jiného názoru. Dale přednost stálosti formy. A v tomto směru

je náš tenista nepřekonatelný. Není tedy divu, že je stále středem pozornosti tisku. Mnozí novináři se přitom snaží objevit spíš to, jaký je Lendl člověk. To bylo také motem oběhblého rozhovoru v československém Sportu, s něž bych nejraději chtěl vyjít.

Tenista Lendle zná každý, člověka Lendle bobužel ne. Děláte to úmyslně?

»Dřív snad ano, teď už trochu má. Myslim si, že je dobré, když skončí turnaj, odjet domů a užívat soukromého života, odreagovat se. Mnoho sportovců to udelet může, protože se o nich všechno ví.«

Na dvorci vyhláškou velmi vážně, až zarypatilo. Když nehrájete, jste jiný. Má Ivan Lendl opravdu dvě tváře?

»Když hraji, musím se pftrozně koncentrovat, chci totiž vyhrávat. Nendvidim porážky. Jinak jsem docela společenský člověk. Rád žertuji, docela umím vyprávět vtipy. A především miluji situační komiku.«

Vadí vám, že lidé většinou znají jenom vášně Lendle?

»Mám legraci z toho, když lidé věří, že jsem velmi vážný.«

Jak tedy vypadá vaše osobnost? Jak byste se sám charakterizoval?

»Na to se těžko odpovídá. To, co vidět vidí, Lendl koncentrovaný a zarputilý na tenisovém kurtě, patří i v soukromém životě. I v soukromí plním silby a ujednání. Jsem tím, kdo přejímá zodpovědnost a chce dávat jen to nejlepší. Užívám rád život. Ne co se týká přepychu, spíš co se týká potádku z mých pocitů. Ten je pak moc důležitý pro mě výkony.«

Vzpomínáte si na titulok, který se objevil před několika lety v americkém magazínu Sports Illustrated? Znal — Ivan Lendl šampion, o kterého se někdo nezapomíná...

»Samozřejmě že si vzpomínám. A také na píší článek. Tam byl po mě kladných a záporných dopisů čtenářů asi deset k jedné. Nebyl jsem titulkem a celým textem moc

překvapen. Lidé ze Sports Illustrated nejsou právě tenisovými odborníky. Jenže tak je to s většinou médií. Zajímají se jen o vítěze nebo poraženého. Nebo o ty, co dopuší. Já osobně bych nejraději četl fakta — a potom sám řekl, co si o tom myslím. Nebo četl příběhy o Wayne Gretzkém a jiných kladných sportovcích. Nebo bych chtěl vědět, co je s Nikl Laudou, s Pelem, Cruyffem, Killym, Schranzem, Laverem nebo Budgem. Nebo můžeme mluvit o Agassim. Proč je hrdinou? Proč se stává vzorem hráč jen proto, že má dlouhé vlasy, neboh se a hraje strašně postroněný?«

To je přece věci Agassih vku...

»Dobře, ale nechal byste takhle behat své děti? Nebo jiný příklad. Fotbalista Laurence Taylor z New York Giants měl dvakrát či třikrát problém s drogami. Teď je čistý — a proto hrdina. Přitom je v týmu lucet hráčů jiných, kteří nikdy nebrali drogy. Ovšem nemají takovou publicitu jako Taylor. Víte v tenisu to není jiné než v jiném sportu. Každý chce vyhrát. Otázka je, za jakou cenu? To, co jednou řekl Becker, je k smíchu. Dopová, budou-li to dělat ostatní hráči — a tak vyhrát. Co je to za postoj? Jak se může někdo radovat z vítězství, když přitom podvádí?«

Vloni na jaře jste se stal otcem. Jaký to má na vás vliv?

»Chci jsem mít vždy děti, ale ne už během kariéry. Jenže museli jsme se s Samanthaou nějak rozhodnout. Nechtěli jsme totiž, aby nám jednou bylo sedmdesát a dětem teprve dvacet.«

Změnilo dítě něco ve vašem přístupu k tenisu?

»Vůbec ne. Zatím tedy ne. Dosud jsem neměl nejmenší problémy při

plánování svého programu. To se patrně změní, až budou Marice dva tři roky. Bude behat, mluvit a sama vyžadovat větší pozornost. Zatím je to jednodušší, než jsem si představoval.«

Obraťme list, jak se díváte na politické změny v Československu?

»Je to vše úplně jiné než se časů mého mládí. Před pár měsíci ještě nikdo s takovým úvojem nepočítal. Přirozeně je teď ještě mnoho problémů. Jsem však přesvědčen, že se všem zemím na východě časem povede ltp. Sleduji pozorně, co se tam děje.«

Dovedete si představit, že byste spát šil v Československu, když se iam vše změnilo?

»Ne, vždyt žiji už deset let v Americe. Moje žena a dcera jsou Američanky. Mým domovem je Amerika.«

MELI 31
HU 047
UZ 20.08
1968 !!!

Hlidáme východní hranici

(čre): »Bezpečnostní situace je standardní,« uvedl tiskový mluvčí ministerstva vnitra ČSFR, »žádné příznaky ohrožení zastupitelských úřadů v Československu nebo objektů zvláštní důležitosti se zatím neobjevily.« Dále sdělil, že na východní hranici našeho státu byla přijata zosřená opatření, takže je velmi dobře strážena.

Nepijte pivo!

(ml): Na zdražení piva, ke kterému došlo v Československu v noém roce, se rukou společnou a nerozdílnou podíleli nejen výrobci, ale především překupníci, takzvané nezrušitelné podniky jako Framen, Potraviny, jednota a kař. Uvedli to v prohlášení Strany přátel piva její představitelé Ivo Dvořák a Bohuslav Fenc. Datumem ve smíchovském pivovaru v Praze bylo zjištěno, že výrobce obilného Staropramenu prodává překupnickým organizacím například jeden hektolitr desetistupňového piva lahového za 820 Kčs, sudového pak za 550 korun. Hektolitr dvanáctistupňového lahového piva prodává smíchovský pivovar za 920 korun, sudového pak za 820 korun. Z uvedených důvodů vyplývá, že se vlastně nejedná o liberalizaci cen, ale o ohrázení spotřebitele nikolib výrobci, ale prodejní organizací. Na záněr zastupci Strany přátel piva vyzývají nejen své členy, ale všechny konzumenty tohoto obilného moku k omezení spotřeby piva na nejníž možnou hranici.

A CO TEĎA?

Nazí a mrtví

Promiňte, pane Normane Mallere, tuto krádež titulku vašeho románu — odpusťte i nedostatek fantazie. Neboť to, o čem budou následující řádky, se odehrávalo nejen v posledních letech druhé světové války, ale také po ní. Válka totiž neskončila jakýmsi smírem vítězů a poražených. Pokračovala jako soubor mučených a mučitelů. »Svlékali je do naha a mrtvolu zahrabávali jen lehce pod zem. Pokud nebyl čas, nechali je ležet jen tak... Nevíme, kolik našich druhů sežrali vici nebo toulaví psi...« To není horor, ale realita. Řekli to na včerejší tiskové konferenci představitelé Konfederace politických vězňů ze Slovenska. Lidé, kteří teprve teď mohou vydat svědectví o lidech odvělečených do sovětských koncentračních táborů ve dvou etapách: Od roku 1944 do roku 1945 — a což je zvlášť pikantní, v etapě druhé, tedy od ustavení svobodného státu přes únorové vítězství pracujícího lidu.

Ořesná fakta jsou, vybrána z mnoha úděsných svědectví, tato: V tiscovkách sovětských koncentračních táborů trpěli statisíce, spíše milióny lidí. V sedmdesáti z nich byli i naši, tedy lidé ze Slovenska, Moravy, Čech. Těchto našich lidí tam bylo několik desítek tisíc a zacházelo se s nimi jako v zemi, kde život má nulovou hodnotu. Jednotky NKVD (pro mladší čtenáře: speciální útvary ministerstva vnitra, tedy nynější KGB) postupovaly až s děsivou jednoduchostí. Po osvobození naší vlasti Rudou armádou třeba požádaly občany

osvobozené obce o pomoc při obnově mostů přes místní řeku. Sly celé rodiny — otec, matka, děti. Pak se jich ujaly ony šedozelené barety — tedy likvidační oddíly sovětského ministerstva vnitra. Ruca vzhůru, pěští do zubů, odjezd — desítky, stovky, tisíce kilometrů. Desítky let v podmínkách odpovídajících středověku.

Kolik se jich vrátilo — třeba s podlomeným zdravím? Lidé z Konfederace smutně krčí rameny. Šlo řádově o desítky tisíc lidí, svoji zemi opět uviděla necelá polovina, spíše třetina.

Je úděsné poslouchat vyprávění o gymnaziálním profesorovi, který v cílové stanici transportu vynášel z vagonu své mrtvé sedmnáctileté žáčky. Je ořesné slyšet slova o tom, jak v zájmu gottwaldovskohusákovské klíky umírali lidé jen proto, aby se umožnilo — vedle Podkarpatské Rusi — připojit k velkému Sovětskému svazu i celé Slovensko, nebo alespoň jeho další část. Je trapné slyšet slovo o desítkách národností v onom »souostroví Gulage. Je děsivé se dozvědět, že podle informovaných pramenů mnozí z československých občanů žijí v SSSR pod ohlupující propagandou, že by při návratu do »buržoazního Československa byli popraveni... V této situaci dotazy po rehabilitacích či odškodnění vyznívaly nalvně. »Sovětská vláda prohlásila, že rehabilitace sovětských občanů se vztahuje i na cízí státní příslušníky...« Gentální věta. Ti, kteří přezili, na to mají svůj názor: Kašleme jim na peníze. Snad by se měli alespoň omluvit.

Bulgarien nimmt sich Roßkur vor

SOFIA (dpa). Mit einem radikalen Programm will die bulgarische Regierung aus der wirtschaftlichen Krise herausfinden. Einen Monat nach Amtsantritt präsentierte der parteilose Ministerpräsident Dimitar Popov seine Reformvorstellungen. Sie sehen unter anderem die Begrenzung der Einkommen, drastische Preissteigerungen aufgrund der Aufhebung staatlicher Kontrollen, Privatisierung von Staatseigentum und Rückgabe des durch die Kommunisten enteigneten Landes vor. Ferner sollen die staatlichen Ausgaben beschnitten und die Geldmengen verringert werden.

Anfang Februar will das Koalitionskabinett sein »Programm des Überlebens und der Hoffnung« beim Internationalen Währungsfonds einreichen. Das Land hofft auf neue Kredite in Höhe von drei Milliarden Dollar. Seit dem vergangenen Frühjahr ist der Schuldendienst auf früher gewährte Darlehen über insgesamt elf Milliarden Dollar ausgesetzt.

Als Folge der Reformen erwartet Popov bis Jahresende einen Anstieg der Arbeitslosigkeit von derzeit 70 000 auf 300 000. Ein Viertel der Bevölkerung werde Sozialhilfe benötigen. Dennoch hofft er auf eine »optimistische soziale Partnerschaft« mit den Gewerkschaften, die sich verpflichtet haben, bis zu den Neuwahlen im Mai auf Streiks zu verzichten.

Nach Presseangaben werden die Nahrungsmittelpreise im Schnitt um 500 Prozent in die Höhe schnellen.

GRETA GARBO ZNOVU NA SCÉNĚ

Tentokrát byla tou scénou aukční sála Sotheby's v New Yorku, kde nebyl vyvolán její duch, ale zařízení jejího bytu. Na první pohled se snad může zdát zvláštní, že dědicové «božské» Garbo nepřevzali celé to intimní prostředí, které slavná herečka vytvářela po celý život, ale především posledních 37 let, kdy žila v ústraní na Dvaapadesáté východní ulici v New Yorku s výhledem na East River a mrakodrap Spojených národů, státní s podmlnkou, že vznikne muzeum GG. Myslí si, že pro mnoho lidí je vzrušující věstí do autentického světa velké osobnosti, kterou můžeme daleko líp poznat ze způsoby jejího života, který se nestylizovaně a nezáměrně obrátil v každé maličkosti. Konečně se tak dají vystopovat její záliby, vkus, hierarchie životních hodnot, povaha i její duchovní zázemí. Tomuto velkorysému odkazu jejích dědiců patrně zabránila velikost majetku, která byla ve hře. Padesát miliónů dolarů není samozřejmě zanedbatelná částka, i když téměř polovinu tohoto obnosu musí dědičky, neteř Gretu Garbo Gray Reiszfeldová a její dcera Gray Hora-

nová, vyplátni státu jako dědičkou daň. V listopadu minulého roku se tedy v New Yorku konala svého druhu senzační dražba, kde se prodával nejen starožitný nábytek, který Greta Garbo kupovala do svého sedmipokojového newyorského bytu celý život, ale také obrazy a nejrůznější maličkosti, které určitě kupovali cítilé jejího hereckého umění, aby vlastnili nějakou relikvii nebo něco na způsob fetiše. I když se zdá, že doba nadšenl pro velké filmové idoly je odváta větrem (vzpomeňme jen, jak se ženy rvaly o kousky kravaty Gérarda Philipa při jeho pražské návštěvě), skutečnost ukazuje, že mítus a legenda působí ještě dnes mnohem silněji, než jsme ochotni připustit. Svědčí o tom i fakt, že některé drobnosti se prodaly i za desetnásobek vyvolávací ceny. Tak třeba flakónek na parfém ve tvaru čaroděje byl prodán za 17 000 dolarů, ačkoli jeho prvotní cena byla 500 dolarů — a ani to jistě nebyla cena faktická. Tím zajímavější je skutečnost, že obrazy, které v posledních letech neobyčejně stouply v ceně a prodávaly se běžně za

neuvěřitelné částky, se prodaly za mnohem méně, než se původně předpokládalo. Ti, kteří se zabývali obrazy a uměním z hlediska ekonomického, tvrdí, že »party is over«; znamená to, že napříště už to nebude honba za dobrým uložením peněz, že to tedy nebude perspektivní investice, ale naopak mrtvý majetek? Je totiž jasné, že ceny za umělecké předměty nehnali nahoru jejich cítilé, ale obchodníci, kteří ovšem museli být znalci umění i trhu. A tak se ceny, které ještě nedávno byli ochotni zaplatit třeba japonští sběratelé z Goghy nebo Picassy, zdají nesrovnatelné s tím, zař se prodaly obrazy Greta Garbo; portrét Edmunda od Augusta Renoira za sedm miliónů dolarů, druhý jeho obraz za pět miliónů sedm set tisíc a třetí se neprodal vůbec. A obraz Pierra Bonnarda Květ včelého máku z let 1914—15 za pouhé tři milióny dvě stě tisíc dolarů. Ze svědectví baronky Rotschildové, která Gretu Garbo prodávala po galeriích a obchodech se starožitnostmi, je jasné, že tajemná GG si nikdy nenechávala radit od jejích majitelů, že měla svůj vyhraněný

vkus a umělecký cit, jimiž se řídila. Mohla si dovolit poslouchat takřka jako hlas svého srdce. Její praneteř Gray Horanová dokonce napsala, že rozvěšovala obrazy ve svém bytě tak, aby promlouvaly nejen k ní a k návštěvníkům, ale k sobě navzájem. Třeba měla i schopnost naslouchat tomu, o čem si povídaly. O tohle vzdjemné porozumění a popovídání je ovšem dráha dejtinně připravena. Greta Garbo měla však zřejmě nejen smysl pro umění a uměleckořemeslnou práci, ale také smysl pro humor. Do křesla z 18. století (údajně patřilo Madame Pompadour) posadila nafouknutého gumového sněhuláka, oblékla mu vestu, na hlavu mu posadila klobouk, do ruky mu strčila hůl a patrně ho představovala jako svého hlídače. Ve zprávě o aukci se však nic neptše o jeho dalším osudu. Ale snad jeho duše nesplaskla ani poté, co ztratil smysl svého bytí, totiž hlídat Gretu Garbo i její tajemný svět.

Pod emblémem Volkswagen se vyrábíli vory všech tříd od malého Pola nebo SEAT-Marbelli až po luxusní osmičlác V8 (in-goldstandard) automobilky AUDI. V závodu v Hannoveru vyrábili už na sedm miliónů letních užitkových vozidel pro různé náklady (celkem 64 druhů motorů) a malé autobusy. Z brna závodu Volkswagen ve jmenovaných zemích vyjde každý pracovní den v průměru 12 700 nových automobilů. Ročně se vyrobí 1 460 000 osobních vozů značky Volkswagen, a připočteme-li produkcí AUDI a SEAT, lenu to 2 800 000. Užitkových vozidel se vyrobí ročně 150 000.

Od Pola po AUDI V8

Pod emblémem Volkswagen se vyrábíli vory všech tříd od malého Pola nebo SEAT-Marbelli až po luxusní osmičlác V8 (in-goldstandard) automobilky AUDI. V závodu v Hannoveru vyrábili už na sedm miliónů letních užitkových vozidel pro různé ná-

V roce 1989 činil roční obrát koncernu 85 miliard marek.

Sociální zařízení ve VW

Koncern Volkswagen zaměstnává celosvětově 250 000 spolupracovníků, z toho v Německu 127 000. V tomto počtu ještě nejsou zahraniční spolupracovníci v novém závodě na území bývalé NDR a pochoptelně ani mladoboleslavské osazenstvo.

Pro Škodovku by se asi těžko našel vhodnější partner na Západě. S některými se spojil maale. Dosařední stav byl moudrilielny. Srdkové automobilky přilákal na trh každoročně nejmenš jeden nový model nebo novou generaci dosavadních. Když i více. Jeetlice Škoda přikie a novým modelem jednou za pět nebo sedm let, představitel vhr, který snad byl při ochra-lovacím řízení jakž takž moderní, ale do výroby první série už zastaral a zastaralí technicky vozům jiné proveniencce. Zahraničnima úspěchy navíc nepospěla pasivní obchodní politika a těžkopádnost zbytného meztěistáku — výsadkových společnost. Škoda nyní patří ke koncernu, který počkat let je co do počtu vyrobených automobilů už šest let nepřetržitě největší v Evropě a vedle německých značek Volkswagen a AUDI zahrnuje i španělský SEAT. Patnáct procent všech v Evropě prodaných vozů připadá na koncern Volkswagen, pro který se vedle Německa a Španělska vyrábějí vory nebo jejich díly v dalších zemích čtyř kontinentů: v Belgii, Jugoslávii, Kanadě, Mexiku, Brazílii, Argentině, jistě Africe, Nigrii a dokonce v Číně.

Volkswagen mohl škodovákům přilábit, že kromě zahraničních dělníků nedejde k propouštění pracovníků ve výrobě. To byl jeden z vážných argumentů pro československou stranu stejně jako ohleduplná sociální politika. Při nedávných tarifních jednáních v Německu dokázaly odbory ve Volkswagenu prosadit šestiprocentní zvýšení

... A K TOMU MALÉ TĚLA TKO...

V dobré společnosti

Pro Škodovku by se asi těžko našel vhodnější partner na Západě. S některými se spojil maale. Dosařední stav byl moudrilielny. Srdkové automobilky přilákal na trh každoročně nejmenš jeden nový model nebo novou generaci dosavadních. Když i více. Jeetlice Škoda přikie a novým modelem jednou za pět nebo sedm let, představitel vhr, který snad byl při ochra-lovacím řízení jakž takž moderní, ale do výroby první série už zastaral a zastaralí technicky vozům jiné proveniencce. Zahraničnima úspěchy navíc nepospěla pasivní obchodní politika a těžkopádnost zbytného meztěistáku — výsadkových společnost. Škoda nyní patří ke koncernu, který počkat let je co do počtu vyrobených automobilů už šest let nepřetržitě největší v Evropě a vedle německých značek Volkswagen a AUDI zahrnuje i španělský SEAT. Patnáct procent všech v Evropě prodaných vozů připadá na koncern Volkswagen, pro který se vedle Německa a Španělska vyrábějí vory nebo jejich díly v dalších zemích čtyř kontinentů: v Belgii, Jugoslávii, Kanadě, Mexiku, Brazílii, Argentině, jistě Africe, Nigrii a dokonce v Číně.

mezd a platů. Zaměstnanci v závodech Volkswagen jsou nejen dobře placeni, ale požívají i mnoho dalších sociálních výhod, ať už jde o zdravotní službu, nebo penzijní pojištění. Když před časem ve Volkswagenu snižovali stavy personálu, dělo se to bez protestů a v klidu, když ocházející zaměstnanci dostali odpovídající odstupné.

Od transakce se Škodovkou si Volkswagen slibuje, že bude mít v bývalé zemi Varšavského paktu, která ekonomovala a plánovaly hospodářstvím a samostatně je v třetí, odrazový můstek k novým trhům, kam západní vory jen sporadicky pronikaly a kde po nich zřejmě bude velké poptávka. Už kavé bylo i jméno Škoda, které je tradiční a má stále ještě ve světě dobry zvuk. Označení Škoda zcela jistě bude zachováno. Stejně tak nezauklí ve světě dobrý zvuk české fortelnosti a hlorových českých rukou, takže Československo bylo v otkch wolfsberkové podalkové rady nejvhodnějším místem pro základnu při produkci na východní tby.

● Poprvé od konce druhé světové války se loni snížil počet obyvatel Rumunska. Počet občanů, kteří ze země emigrovali, totiž o 20 000 převýšil přirozený populační přírůstek. K 1. lednu 1991 žilo v Rumunsku 23 190 000 občanů.

Škoda konečně pod čepem
Mařenka řekla své ano

»Dobrá věc se podařila,« spivá sbor ve finále Prodané nevesty, když Mařenka si konečně máže vzít svého Jeňku. Vše nasvědčuje tomu, že snatek mezi Škodovky s německým koncernem Volkswagen, k němuž také došlo po dlouhých námulvách, dohadování, rozpacích a nejistotě, než mladoboleslavská Mařenka řekla své ano wolfsberkému Jeňkovi, je také »dobrou věcí«. Odpovědět lidé ve Volkswagenu velice o česko Škodovka stali, povzročovali ji se technicky nejvýpělejší automobilka v zemích bývalého východního bloku a v adventu si dali pod stromeček dárek, který je bude do roku 2000 stát drazí a pát miliardy marek.

KRONIKÁŘŮV OMYL

Krůpěje včelího vosku, horkého jako minulé žádost, stékaly po všech sedmi ramenech bronzového solcnu, větvích stromu v Edenu. Dech vycházející z rozehřívajících chvil naplňoval místnost nedočkavým napětím.

A ulno trpělivě čekalo v konvicích. Víno, které se zrodilo ze zraněných kmenů révy, kapka po kapce kanula z řezu do poháru, který nikdo nikdy neviděl. Ostrý hvízd žil přerýval tu tichou vřavu. Svist koňských ohonů po ovčích stfepech. A v rohu, schoulen v kožešinách, seděl muž. Jeho mysl byla v tu chvíli těžká.

Byl sám. Sám, protože byl král. Na jeho skráních vždy na Boží hod ulpěl diadém. Koruna dávného předka, jehož jméno nosil a jehož míru byl nejvyšším strážcem. Ne, ne! On nebyl tím strážcem. Ochráncem byl předek. Vždyt chránil jeho a chránil celou zem.

Pax regis Wencezlai i manu sancti Wencezlai Vida, i tady se jejich jména scházela. Oba znali pokušení. A znali pokoru, již zaháněli pýchu vlády. Vosk kanoucí ze sedmi-ramenného solcnu jim páčil lýtka, plamen utrpení jim sžíval chodidla až k blízkým kostem...

Václav II., syn Přemysla Otakara, toho, jenž ztratil svůj život i království v vísky zvané Suché Kruty. Šestý český král, toho prožil za svůj nedlouhý život mnoho. Snad si leckdo z vás vzpomene na kruté peripetie jeho mládí tam kdeš i v sychravých Braniborech, mezi močály, v nichž ležela kamenná Špandava. Měl rád řeholníky. Bílé, šedé, hnědé i černé. První zbraslavský kronikář, opat Ota, když psal o mužích v hábitech, křepí pobývali na králově dvoře, zahrnul mezi ně i »křížovníky, jež liší se znamením kříže«. Křížovníky tehdy nazývali příslušníky řeholí, jejichž plášť zdobilo znamení kříže. Vedle sebe se tu sešel johanita s pláštěm černým a křížem bílé barvy, rozeklaným jakoby paprsky svatého Ducha, potomek Anežčin černě oděný, jehož červený kříž s hvězdou značil utrpení a milosrdenství, strohý člen řádu Marína pod bílým příkrovem s černým křížem i rytíř Kristova chrámu v plášti stejné, liliové barvy s rudou připomínkou jeho utrpení.

Jeden z těch mužů se stal králem velmi blízkým. Jmenoval se Heřman, z řádu Panny Marie domu Německého, Confessor regis. Slova vyznání Všemohoucímu se mísila se slovy útěchy a rad, jež se králem od Heřmana dostávalo. Podle kronikáře si panovník často bral od něho poučení a mnohá rozhodnutí ve věcech vlády byla často řeholním knězem ovlivněna. Heřman se nakonec, po splnění své úlohy, stal biskupem jednoho ze čtyř biskupství obsazených členy jeho řádu; usedl na stolec chelmský.

X X X

Jiným řeholníkem, o němž napsal cistercián Ota, byl Bertold. Tak to stojí v kronice: »In istius ducis introitu frater Bertoldus ordinis Templariorum... Nechme však raději zaznít českému překladu: »Při příchodu tohoto vévody přišel do Čech bratr z řádu templářského Bertold, zvaný z Gebzenštejna, národností Šváb, muž rozumný a prozíravý, který se pro pevnost své věrnosti úplně zalbil králi, a po věvodově smrti král mu nedal od sebe odejít, aby poznal v četných hovorech s ním mravy zemského přítele a poučení jeho radami zlepšil stav svého království.«

Takže templář. Jeho řád, opředen tolika bádorkami, se stal symbolem šeholí záhadného, skrytého zrakům i rozumu. Ale nebylo tomu tak v době Václavově. Templáři nepatřili v českých zemích mezi nejbohatší. Na jejich skutky upomínají dnes jen zříceniny Templářstjeina blíž Jamolic, několikrát přestavěná tvrz ve vinorodých Čejkovcích a obrysy rozšířené rotundy pod základy téměř se rozpadajícího svatoanenského chrámu na pražském Starém Městě. Nevryli se tihle rytíři s červenými tlapatými kříži hlouběji do našich tolikrát převrácených dějin. A přece: rádcem Václavovým měl být templář.

Jak to vlastně bylo s jeho příchodem? O jakém vévodovi se mluví v té souvislosti. A před očima se opět rozevře obraz pokolení Václavova otce, českého Přemysla. Syn v dětském věku tenkrát musel přijmout za choť Gutu, dceru pokořitele, a další dítě,

Anežku, otec vydal Rudolfovi synu Rudolfovi. A právě Rudolf mladší přijel v tom roce 1290 po Kristu do Prahy ke svému švagru a v jeho konduktu jsme našli i Bertolda, Švába, rodem z Gebzenštejna. Mladý vévoda Rudolf dorazil k Václavovi 23. dubna, zasnul však již 10. května, na neznámou jakou nemoc. Jeho ostatky byly uloženy na hradě českých králů, v chrámu svatého Víta. První Habsburk na Pražském hradě...

Švagr tak králi příliš nepomohl. Nemysleme si však, ovlivnění nevrážílostí dnešní doby, že mladý Václav k synu nepříteli svého otce choval zářil nehodnou panovníka, nenávisť nehodnou člověka. Vrstevníci zřejmě měli k sobě blízko. Václav uctil švagrova památku důstojně, při pohřbu rozdál četné almužny a před oltáři pražských kostelů se střídali kněží sloužící mše za spásu zesnulého příbuzného.

X X X

Po Rudolfově odchodu zůstal ve Václavově blízkosti templář Bertold. Tak to alespoň zachytil opat Ota. Templář s bílým pláštěm a červeným křížem na rameni. To vše se mělo stát roku 1290.

Věděl jsem, že jednou, jedinkrát, je tenhle rytíř řádu jmenován v listině. Třináctého září nám již známého roku 1290 svědčil spolu s jistým Helwigem von Goldbach při prodeji hradu Weissenecku Albrechtem z Hohenbergu českému králi. A jinak nic. Vůbec nic. Žádný pramen o něm nehovoří.

A pak přišel Norimberk. Město hrdých měšťanů a římských králů. Klenot v čele středověké říše. Jeho domy spřádají osnovu živé minulosti a jeho archivy dávají poznat prameny skryté a očekávané. A tam to stálo.

Bertold von Gebzenstein, ten švábský rytíř, zastával v letech 1287–1289 úřad zemského mistra po Alasaku a Burgundsko. V těch krajích žil před svým příchodem do Prahy i mladý Habsburk Rudolf. Zemský mistr byl Bertold. Dobrá! Ale kteréhože vlastně řádu? A prastaré písemnosti svědčí neochvějně a jistotou: ten muž byl členem řádu Panny Marie, ten muž byl německým rytířem a k templářům měl na honv daleko. A to, že Helwig Goldbach svědčil tam, kde svědčil on, bylo příliš příznačné. Protože Helwig byl také rytíř německého řádu.

Tak se ukázalo nové světlí. Kromě Heřmana, kněze a zpovědníka, stál u Václava také Bertold. Nebyl templář, byl rytíř jiného řádu, Poutěn řádovými sliby, znal českého krále.

Na mysl mi vytanula slova kronikáře Oty hovořící o tom, že křížovníky poznáš podle kříže. Idu, spíšet se to dá. I ve třináctém století to bylo možné. A navíc, Ota psal své pasáže o řádu let později, od události roku 1290 jej dělil velký skok. A tak si spletl barvu kříže, plášť měl jasně v paměti — byl bílý. Místo černého kříže však vzpomínky svědčily o červené. Bůhví proč.

Zemřela Eva Bosáková

Ta zpráva nás osáhla jako blesk z čistého nebe a nesmírně zarmoutila. Ve čtvrtek zemřela náhle ve věku 59 let EVA BOSÁKOVÁ, legenda naší a světové sportovní gymnastiky. Ti, kdo jí blíž poznali, ji měli rádi pro její obrovskou vitalitu, číserodost a lásku k milovanému sportu, kterému se věnovala do posledních chvil života. Rodička z Mladé Boleslavi se stala pojmem ve světové gymnastice. Sportovně vyrostla se sokolských základech, ale rychle se dokázala přispůsobit modernímu trendu sportovní gymnastiky. Reprezentovala naši vlast až na OH 1952 v Helsinkách ještě pod dívčím jménem Věchtová, kde byla členkou bronzového družstva. O čtyři roky později v Melbourne získala stříbro na kladině a na svém nejoblíbenějším nářadí se stala v Římě 1960 olympijskou vítězkou a přispěla ke stříbru družstva. Na MS vybojovala šest medailí, z toho tři zlaté. Sedmkrát vyhrála domácí mistrovství a získala 31 titulů na jednotlivých nářadích. Čestným dědicem nezapomenutelné sportovkyně.

JEZDILA S CIRKUSEM HARLEM GLOBETROTTERS JAKO ARTISTKA A JAKO... ASPON SE TO TAK ŘÍKALO...

ZLATÉ V SLAVIK MÝTÍ
BOSÁKOVÁ
Kubišová je 4. a Bára Basiková 5. V soutěžní skupině obhájí své loňské prvenství. Letos hlasovalo celkem 12 186 čtenářů.

K. Gott podvadvacáté

(Jd): Jíž 29. ročník nejoblíbenější ankety o nejoblíbenějšího zpěváka pop-music přinesl úspěch opět Karlu Gottovi — získal totiž Zlatého slavíka obdivuhodně již po dvadvacáté. Za ním s poměrně nepatrným odstupem se na druhé místo dostal Ladislav Křížek a bronzového slavíka získal Petr Kotvald. V ženách se po několikaletém odstupu dostala opět na první místo Iveta Bartošová a odsunula do savadní zlatou slavici Petru Janě až na druhé místo. Bronzovou příčku v oblíbenosti posluchačů obsadila Tanja Kauerová. Marta

A tak se zrodil jeden omyl. Můžeme jej nazývat, aniž enážijeme jeho zasluhu, kronikářovým omylem. Za sedm set let byl odhalen.

Raději bych se však mylil tak málo jako kronikář Ota. A psal tak poučavě jako on. Pravděpodobně by mi to zaručilo lidskou úctu. Co ale znamená tableta úcta proti věčnosti?

Nezítelím řádu za změni a literaturu udělovaného francouzskou vládou je režisér Jiří Menzel. Toto ocenění mu předal velvyslanec Francie J. F. Gueguinou jako hold jeho rozmanitému a originálnímu dílu.

... aneb ŽÁDNÝ HNĚV A ŽÁDNÁ RVAČKA

Před šedesáti lety byl v Praze promítán „první stoprocentně český zvukový a mluvicí film“ – Fidlovačka, který podle známé divadelní hry Josefa Kajetána Tyla natočil režisér Svatopluk Innemann.

I když původní název je širší a zní Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka, byl snímek uveden pod názvem stručným, jako by s ohledem na to, že příchod zvuku do naší kinematografie byl prováděn jak hněvem, tak i rvačkami.

Zatímco první uvádění „žlvožích pbrázů“ u Černého koně a u Saského dvora v Praze roku 1896 bylo přijímáno s nadšením, zdroj zvukového filmu měl cestu k divákovi mnohem trnitější. Zvuk, to byl ze začátku pochopitelně zpěv. První „zpívaný“ film se zrodil v Americe. Natočil jej režisér A. Crossland a jmenoval se Jazzový zpěvák. Vznikl v roce 1927 a tím zpěvákem byl Al Jolson.

Je samozřejmé, že zvukový film se v dalších letech rozletěl po celém světě a že zcela vytláčil film němý – a s ním i některé herce. S uváděním zvukových filmů u nás byly potřeba dvojího druhu. Předně technické. Aparatury – tehdy v monopolu společnosti Western Electric, RCA a německé Tobis Klangfilm – byly drahé a poplatky za jejich použití vysoké. Druhá překáž-

ka se ukázala mnohem vážnější. Byla jazyková. Pokud film jen zpíval, bylo oše v pořádku. Ale mluvené slovo – rozuměj mluvené české slovo – mělo velmi omezený dopad, a proto i velmi omezený ekonomický efekt. Přesto se už od počátku roku 1930 dály pokusy s ozvučením některých němých filmů. Režisér Karel Anton natočil například němý film Tonka Šibenice, který pak byl dodatečně v pařížských ateliérech firmy Gaumont ozvučen. Některé americké firmy dokonce „pobešťovaly“ určité sekvence ve svých hudebních filmech, aby se snáze prodávaly. Tak například v Paramount revui bylo dodatečně natočeno v Paříži několik skečů, jejichž interprety nebyl nikdo jiný než Jiří Voskovec a Jan Werich. Pro Hollywood revui obstaral české vločky Jiří Sedláček, Eman Fiála a Slávka Taubertová. Později se hledalo východiště v natáčení dvou jazykových verzí, české a německé, aby se spíše zaplatily vysoké náklady technické a licenční. Například snímek Tonka Šibenice K. Antona měl jazykově vločky hned ve třech verzích, kromě české ještě v německé a francouzské.

Distribuci na počátku třicátých let u nás ovládl německý zvukový film, který v podstatě snadno překonával jazykovou bar-

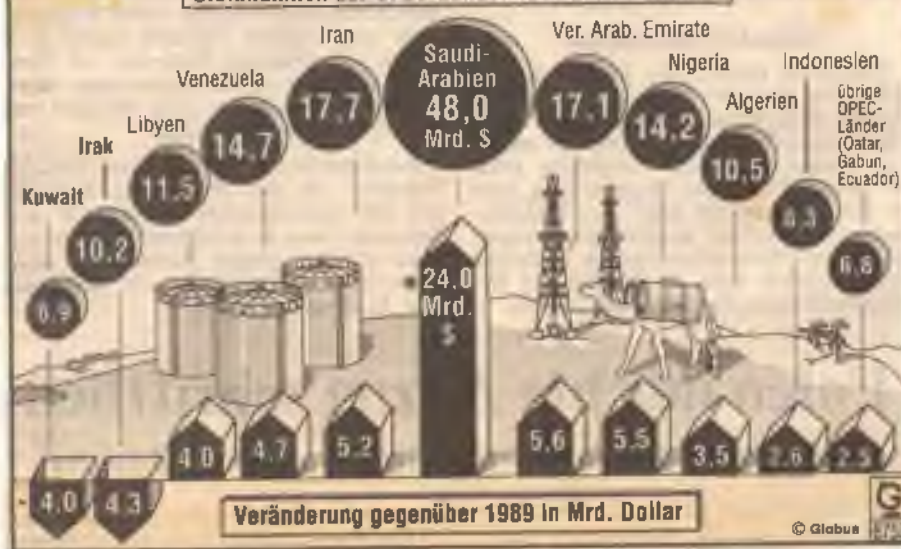
ru, neboť značná část obyvatelstva tehdy ještě uměla německy a navíc celé pohraničí bylo v podstatě německé. Tehdy ovšem ustoupil do hry i český nacionalismus, rafinovaně živený americkými firmami, které v německých snímcích viděly značnou konkurenci. Tak se stalo, že na podzim roku 1930 docházelo nejdříve k demonstracím, pak i k výtržnostem, srážkám a k vyhlášení několika kin. Výsledkem bylo dočasné zakázání německých filmů. Proti tomuto nacionalistickému rozhodnutí a proti živelní těchto vášní praviceovým tiskem vystoupil tehdy na stránkách Lidových novin Karel Čapek. Napsal: „Tak tedy velká část novin hlásá, že je to v pořádku, že pražské obecenstvo dalo spontánně najevo, že nechce být nadále provokováno německými mluvenými filmy a že si žádá, aby mu za jeho peníze nebyla vnucována němčina. Nicméně nám se zdá, že tu přece jen něco není v pořádku. Předně není jasno, kdo nutí pražské obecenstvo, aby se už dvacátý či kolikátý týden hrnulo na německý operetní film. Nikdo by mne nepřinutil, abych šel proti své vůli na Nesmrtelného lumpa či jak se ten tyrolský kříd jmenuje. Dnes noviny mají nebo měly by mít své filmové referáty, ve kterých mají mož-

nost říci obecenstvu i filmovým agenturám předem, který film je pro Prahu trochu hloupý nebo nevhodný. Rozčilují-li se proti některému filmu dodatečně, pak se usvědčují z bežosti jako opomenutí povinné péče. Chodí-li česká Praha po měsíce na německý film, zní trochu falešně, píš-li dnes noviny, že česká Praha protestuje proti německému filmu. Nelíbí-li se české Praze německé filmy, nemusí čekat, až proti nim zakročí pan primátor Baxa nebo cenzura; stačí, když se na ně P. T. publikum nebude tak ochotně hrnout.“

Existuje ovšem ještě jeden způsob, jak eliminovat monopolní postavení cizího filmu. Vytvořit atraktivní film český. A právě o to se před šedesáti lety pokusil režisér Svatopluk Innemann svou Fidlovačkou. Úspěch zaručovala především část hudební – nezapomínejme, že píseň Kde domov můj zpíval ve filmu slavný tenor Otakar Mařák – a velmi přitažlivé herecké obsazení v podobě Antonie Nedošinské, Jana Rovenského, Jindřicha Plachty, Čeňka Slégla a Emany Fiály. K úspěchu přispívaly i křčovitě milostné scény, budící odpor odborné kritiky, ale zřejmě tehdy nutně jako daň obecnému vkusu nejširšího filmového obecenstva.

Gewinner und Verlierer der Golfkrise

Öleinnahmen der OPEC-Länder 1990 in Mrd. Dollar

Francouzský frank	5,54	(5,55)
1000 Italských lir	25,07	(25,08)
Rakouský šilink	2,67	(2,67)
Německá marka	18,86	(18,85)
Švýcarský frank	22,31	(22,35)
Americký dolar	28,01	(28,03)
Anglická libra	54,85	(54,90)

PROSÍM VÁS, KOLIK STOJÍ METR PODOLKA?

Buga: 86 Millionen Miese
Frankfurt - Jetzt ist s amtlich: Die Bundesgorteneckhu vor ein Flap. 1989 gab's bei der Buga GmbH 7,65 Millionen Miese. Der Buga kamen 9,5 Millionen aus dem Vor-Jahr, machi insgesamt 17,15 Millionen.

V tom Brodečku na kopečku

V tom Brodečku na kopečku... Tak tehle název jsme si vypůjčili z jedné lidové písničky a před několika lety se tak jmenoval i regionální pořad tanců a písní z Uherskobrodské a Strážnické. Celý okolní kraj je skvěle proslulý folklórem, ale my jsme do města spojeného mimo jiné také s osobností Jana Amose Komenského, na oslavy jehož narození v roce 1992 se již teď připravuje, přijeli s jiným úmyslem. Chtěli jsme se seznámit s podniky a jejich výrobky, které město reprezentují nejlépe. Vybrali jsme dva: Českou zbrojovku a pivovar.

O minulosti i současnosti zbrojovky nás informoval obchodní náměstek ing. Ivo Janěba. Podnik vznikl v roce 1936 jako závod podniku Česká zbrojovka ve Strakoněcích, a v tomto svazku setrval až do padesátých let. V roce 1988 se Uherskobrodští vrátili k tradičnímu názvu, který lépe vystihuje hlavní výrobní program podniku. I zbrojní výroby se v letošním roce dotkla konverze, ruční zbraně pro naši armádu se nevyrobí. Zbrojovce však zůstává dostatečně atraktivní výroba loveckých a sportovních zbraní.

ÚSPĚŠNÉ PISTOLE

Z Uherského Brodu se do řady zemí světa exportují pistole, které mají velmi dobrý zvuk. Jde především o patnáctiranné CZ, modely 75 a 85, ráže 9 mm, Parabellum, akraťší model 83 v ráži 7,65 mm. Zbrojovka sama nemá zahraniční obchodní činnost, zprostředkovává ji Merkuria, a výhradní zastoupení mají v zahraničí jednotlivé firmy, např. v Rakousku firma Sarnitz, ve Francii Flobert atd. Tradičním odběratelem je i německá firma Frankonia, pro níž se ročně expedují tisíce kusů. Před několika lety bylo několik tisíců kusů vyvezeno i do USA, bez doložky nejvyšších výhod však tyto obchody nebyly příliš rentabilní. Nedávno Česká zbrojovka vyhrála se svými »čeztami« konkurs pro výzbroj turecké policie, a to i v konkurenci takových firem, jako byl Colt, Smith and Wesson či belgická Fabrique National.

Uherskobrodská zbrojovka je také výhradním výrobcem loveckých kulovnic v Československu. Její vzory ZKK 537 a 600 s Mauserovým závěrem jsou oblíbené poněkud i v anglosaských zemích. Na západních trzích jsou uherskobrodské kulovnice k máni za ceny lehce pod průměrem, i když jejich kvalita často předčí obdobné zahraniční zboží. I to je do jisté míry důsledkem uplynulých desetiletí. Vývoz zbraní na Západ představuje dnes cca 95 % zbrojní výroby podniku. Ročně se v Brodu vyrábí na 60 000—70 000 pistolí a 10—15 tisíc kulovnic. Nabídkovou škálu doplňují i vzduchovky a malorážky.

NÁVRAT PIVA K TRADICI

V pivovaru se stává našim průvodcem jeho ředitel Josef Brauner, který v pivovarnictví pracuje již 25 let, a z toho byl 18 let sládkem. Tedy muž na svém místě. Nejdříve se usazujeme v jeho pracovně a naše pohledy sklouznou obdivně na stěny ozdobené obrazy Antoše Frolky. »Ty tady jsou ještě z dob pana Janáčka,« uvádí ředitel Brauner. Pivovar totiž založil v roce 1894 František Janáček.

Ředitel nás seznamuje s akcí, která se uskutečnila 10. prosince loňského roku. Pivo se z pivovaru odebralo v minulých letech na základě podnikových smluv. Ředitel Brauner však uvádí, že lepším je pro všechny zainteresované strany, tj. výrobce, obchod i spotřebitele, přímé jednání s bezprostředními odběrateli. Proto svolali valnou hromadu hostinských a hoteliérů, připravili pro ně hospodářské smlouvy. Akce se setkala s nebývalým zájmem, hostinských přišlo na 150. Jako pozornost pivovaru dostali guláš a pivo a uskutečnil se také odborný výklad o ošetřování piva a manipulaci s ním. Pak začala laická degustace. Šest-

náct degustátorů z řad hostinských dostalo osm anonymních vzorků, které hodnotili podle devítibodové stupnice. Byl mezi nimi i pizeňský Gambrinus, Prazdroj, chebské pivo. V degustaci však zvítězil dvanáctistupňový uherskobrodský Olšavan.

Josef Brauner nám vysvětluje tajemství tohoto úspěchu. Začali pivo vařit tradičně, tak, jak se vařilo za Janáčků. Ze sladu a z chmele, bez řepného cukru. A to je vlastně celá ta věda. Nezanedbatelný byl ovšem podíl a zkušenosti pivovarských pracovníků.

Představa o cenách, tak jak je navrhoval pivovar, však padla po Novém roce. Obchod si totiž nasadil k ceně pivovaru až sto procentní přírůstek. Pivovar se však chystá rozšířit již dnes vlastní vzorkovou prodejnu, v níž prodává desítku za 4,50 Kčs a dvanáctku za 6,50 Kčs. Chce vybudovat i malé bistro. Prodejnu mají otevřenou i v sobotu a v neděli, prodávací je osobně zainteresován na množství prodaného zboží, které má vždy žádanou osmistupňovou teplotu.

Reportáž o brodské degustaci vysílala i ČST, zakrátko se ohlásil zástupce italské firmy a projevil zájem o export brodského

PIVO DO PARLAMENTU !!!

Lešení pro náročné

[kk]: Dne 11. prosince jsme uveřejnili článek s titulkem Lešení pro každé stavení. Jak jsme se dozvěděli od vynálezce lešení A. Šestáka z Klatov, měl článek dosti značný ohlas. Lidé si mu píšou o jeho publikaci Lešení pro rychlé opravy vysokých budov. Čtenáři však nepochopili, že toto originální lešení, jež má vskutku všestranné možnosti využití pro všechny domy a budovy, jak sděluje autor, bylo přece jen koncipováno především pro zvlášť náročné stavby a vysoké budovy. Bylo použito již při opravách mnoha náročných objektů v celé České republice. Ti, kdo ho použili, ušetřili si skutečně mnoho starostí i peněz, neboť jeho montáž je velice jednoduchá. Zbudovat se dá během několika hodin, a svede to každý, kdo se s jeho konstrukcí seznámil. Pro práce na vysokých budovách je to první na světě nejspolehlivější lešení zajišťující naprostou bezpečnost těch, kdo se na něm pohybují. Při jeho použití lze mimo jiné vytvořit na střeších i nový způsob vylézáků, které potom slouží každému dalšímu způsobu oprav na budově. Ty je možné provádět rychle, účelně a hlavně dříve, než škody na budově vzrostou do desetitisíců. Jeho originální konstrukce je chráněna celou řadou československých patentů. Zvlášť se hodí pro použití ve městech s úzkými uličkami v jejich historickém jádru, kde tradiční lešení brání komunikaci a pohybu chodců po chodnicích. Je to lešení moderní, víceúčelové, a ocení ho zejména ti, kdo chtějí stavět či provádět údržbu domů levně a šetrně.

piva do této země. Vída, vhodně postavená reklama může přinést našemu závodu brzký užitek.

Dál se dozvídáme některé další bolesti našeho pivovarnictví. Ještě po 2. světové válce bychom u nás našli kolem 400 pivovarů, dnes jich je jen asi 80. Tím se velice prodražila především doprava.

A jak je to s Janáčkovými? V září navštívil pivovar vnuk zakladatele, Jaromír Janáček z Kanady. Ochutnal tradičně vařeného piva, které mu připomnělo mládí. Ale co je hlavní, jednašedesátiletý dědic má o pivovar zájem. Zaměstnanci ani obyvatelé města nemají námitek, vždyť Janáčková rodina byla proslulá svojí lidumilností i charakterním postojem v době války.

Nové celní předpisy

[r]: »Každý čs. občan si bude moci bezcelně dovézt ze zahraničí zboží v celní hodnotě 3000 Kčs. Pokud bude celní hodnota vyšší, ale nedosáhne 8000 Kčs, zaplatí občan pětiprocentní clo. V případě dovozu ještě dražšího zboží se clo vyměřuje podle sazebníku,« sdělil na včerejší tiskové besedě novinářům ředitel 1. odboru ústřední celní správy V. Klučar. Tyto a další změny vstupují v platnost od 1. února. Odpadá ohodnocování zboží podle cen na našem trhu a vychází se z celní hodnoty, která je výsledkem ceny zboží v zemi nabytí po odečtení daně z přidané hodnoty a vynásobením kursem příslušné měny. Účastník celního řízení však může požádat, aby celnice při dovozu zboží v hodnotě 3000 až 8000 Kčs nevyměřovala clo podle jednotné sazby, ale podle sazeb celního sazebníku. Konkrétně třeba u počítačů je tato sazba 1,8 %, a tedy výhodnější. Další novinkou je, že již nebude možné sdružování limitů rodinných příslušníků a každý člen bude deklarovat dovážené zboží zvlášť.

Vynález lešení p. A. Šestáka se uplatní zejména při opravách střešních vysokých budov.

Pod nebem plným letadel

Podle kostela, bítova a hospody se přejí pozná vesnice. Kdyby to mělo platit pro Horoměřice, vesnici na návrší sotva dva kilometry severozápadně od Prahy, nedopadlo by hodnocení zrovna příznivě. Kostel tu není, jen zámecká kaple sv. Ludmily, v níž jsou sice občas bohoslužby (v úterý od 18 hodin), ale její stavba je značně zanedbaná uprosiřad sámku, který nř dávat není zámkem. Také místo odpočinku mrtvých je pro horoměřické obyvatele jen v sousedech Onětických. Živí si chodí odpočívout v hojném počtu do Restaurace u Kubrů, která však neoplývá příliš milotádáním. Čepají tu smičovskou dušičku za 4,70 Kčs, výzdoba hostince je sportovně-erotická a největší pozornost poulá automat na hazardní hru Super Flush.

Jenže Horoměřice nejsou jen kaple a hospoda. Je to minulými lety poněkud zpusťlá, ale stále živá obec s moderním nákupním střediskem, s kinem, kadeřnictvím, poštou, mateřskou a základní školou, knihovnou... Obec s 1600 obyvateli, nepitnou vodou a nedostavěnou kanalizací. Obec, která »měří« nejen »hory«, ale také počet letadel přistávajících na ruzyňském letišti.

DEMOKRACIE PO ČESKU

Listopadové volby tu vyhrálo Demokratické sdružení (ČSL, ČSSD, nezávislí demokráti a studenti) se šesti poslanceckými »křesly« před Občanským fórem (4 křesla), Čs. stranou zemědělskou a KSČM (po dvou křeslech) a jedna židlička zbyla pro nezávislé kandidáty. Při volbě užšího vedení obce rozhodovali zástupci každé strany, hnutí či koalice jednotně. Zřejmě poněkud zapomněli, že volí živé lidi. Že nejde o stranickou prestiž, ale o nalezení takových osobností, které budou co nejlépe prosazovat a hájit zájmy celé obce. Smělně je z tohoto hlediska podpora komunistických poslanců a zástupců zemědělské strany, díky níž »fórista« pan Blažek nejtěsnějším poměrem hlasů 8:7 porazil v boji o starostovství »nezávislého demokrata« pana Káška. Stejně směšný je však pozdní nářek Demokratického sdružení. Nový starosta buď rozhodně dojem muže na svém místě a jeho stranická příslušnost by měla být zdravě uvažujícím člověku lhostejná. A tak doufejme, že i náš způsob demokratické volby bude jednou na svém místě: Že se přestaneme dělit na lidovce a fóristy, na Zelené, černé a bílé — že si vzpomeneme na Adama s Evou, kteří se po vyhánění z ráje nepokoušeli dostat zpět na stranickou legitimaci. Ale vraťme se do Horoměřic, kde mají k ráji zatím daleko.

PROCHÁZKA ZÁMECKÝM PARKEM

První zmínka o vsi Horoměřice se objevuje již roku 1273. Obec je tehdy uváděna jako majetek Strahovského kláštera. Tomu také patřil horoměřický zámek, který byl postaven ve druhé čtvrti 18. století a později zvenčí i uvnitř upravován. Je to obdélková patrová stavba s malou věžkou, obklopená komplexem hospodářských budov. V patře zámku je velká kaple a přímo pod ní závodní jídelna zemědělského družstva Velké Pšilepy, jemuž dnes celý objekt patří.

Na úterní večerní mše (pokud jsou) do kaple mnoho lidí nechodí. Zvláště v zimě, kdy je namrzlo a tma, se starší ženy bojí chodit přes neosvětlený zemědělský dvůr. A tak je atmosféra bohoslužeb vpravdě rodinná.

K zámku patříla také hezká zahrada. Je tu ještě stále »zahrada«, ale na skutečnost, že byla kdysi hezká, si už teď v Horoměřicích málokdo pamatuje. Rozhodně ani dnes nepostrádá romantiku, ale přece jen... Zbyly neošetřované stromy a náhodně vyrostlé křoviny, přes polorozbohanou zeď se tu prohání mládež na motorkách a kousek nad nimi burácí každých pět minut přistávající letadla.

DOPRAVA ÚTOČÍ

»Za posledních pět roků se tu přelet letadel zvýšil zhruba trojnásobně.« říká starosta Ladislav Blažek. Je to dáno nejen růstem letecké dopravy, ale i tím, že dříve se přistávalo ze dvou směrů (druhý byl přes staré Řepy). »Měření hlučnosti, o které jsme požádali, se provádělo bohužel na

podzim, kdy je menší provoz. Navíc se podle dosud platných předpisů měří nejvyšší hladina hluku, která se pak rozpočítává na průměrnou 24hodinovou koncentraci. Tato zvláštní pravidla způsobila, že jsme se velmi těsně vešli do stanovené normy.« konstatuje trochu rozpačitě starosta. »A ohromný hluk nočního provozu tu nikdo neměřil.«

Ale nejde jen o hlučnost. Jde také o zplodiny vypouštěné do ovzduší, o značné množství produktů spalování leteckých pohonných hmot. Kromě toho je zdejší ovzduší znečišťováno také silniční, především nákladní dopravou. Vozí se tudy totiž zemina do Kralup, zpátky pro změnu písek. Ve vzduchu je proto značné množství oxidu dusíku (ve špičce šestnásobek hygienické normy), a také koncentrace síry normu výrazně přesahuje. V době dopravní špičky je tu ovzduší srovnatelné s průmyslovými centry severních Čech.

Přesto se tu ovšem projektuje vnější okruh základního komunikačního systému Prahy. Zatím se zvažují dvě varianty, z nichž tzv. severní by znamenala další zvýšení koncentrace dopravy a je pro Horoměřice ekologicky naprosto nepřijatelná. **NEPIJTE VODU!**

Vodu přivádí do Horoměřic vodovod z Onětického údolí. Studna, vlastní vodní zdroj pro vesnici, je pouhé čtyři metry od Onětického potoka. Prováděné zkoušky potvrdily, že voda z potoka studnu znečišťuje. Navíc se do vody uvolňuje řada škodlivých látek z půdy. V létě tady hygienici naměřili v litru vody až 125 mg dusičnanů, poslední zima měření prokázalo »jen« něco přes 80 mg (hygienická norma připouští ovšem maximálně 50 mg v litru). Ještě horší je však vysoký výskyt bakterií coli (až 1600 na litr), které se podle normy ve vodě nesmějí objevit vůbec. A tak je závěr hygienických zkoušek jednoznačný: Voda je nepitná i po převaření.

Správce vodovodu ovšem není obec ani její zastupitelstvo, nýbrž Středočeské vodovody a kanalizace (SVAK). Pokud momentální rozbor vody neprokáže bakteriální znečištění, nemají SVAK povinnost rozvést vodu cisternou. I přesto, že voda je nadále nepitná vlivem nadměrného výskytu dusičnanů a jiný způsob zásobování obyvatel vodou není možný. Rozvoz vody v tomto případě přebírá dobrovolně obecní úřad. Zajišťuje ho pomocí místních hasičů, a to (bohužel) na vlastní náklady.

Již v srpnu absolvovali horoměřičtí »radní« jednání na Federativní SVAK, jehož výsledkem bylo vypracování ekonomického rozboru. »Jasně nejlepší řešení je napojit Horoměřice na vodovod Suchbát 1, tenhle výsledek rozbor potvrdil.« říká pan Blažek. »Stačilo by udělat přivaděč dlouhý 1400 metrů. Jenže jeho stavba by přišla na tři milióny, a ty SVAK ani my nemáme.«

STAROSTI STAROSTŮ

»Zdaleka nejsme sami, kdo má potíže s vodou,« pokračuje horoměřický starosta. »Jako starostové v rámci okresu se pravidelně scházíme, a tak vím, že podobné potíže se týkají většiny vesnic v okolí. A nejen v úzkém okolí, protože okres Praha-západ je zvláštní (a podle mě nešťastná) prostorově vymezen. Je to taková podlouhlá osmička od Libčic skoro až k Benešovu, hodně přes 50 kilometrů, a každý soukromník, který chce začít podnikat, si musí všechny formality vyřizovat na okresním úřadě v Podskalské ulici v Praze.

ta. Má jeden specifický problém: letadla.

Ty ostatní jsou zřejmě obecné.

Okolů, které čekají místní magistráty, je tedy víc než dost. Důvodů k optimismu neopak mnoho není. Ale tím spíše bychom měli přiložit ruku k dílu. A také nastouchat jeden druhému, i tam, kde nám v tom brání příliš hlučné letecké motory.

● Schwangere sollten vor-
sichtshalber keine Leber es-
sen. Leber kann so viel Vit-
amin A enthalten, daß bei
häufigem Verzehr ein - wenn
auch sehr geringes - Risiko
für das Umegeborene nicht
mehr auszuschließen ist.

Übergewichtige Männer, denen das Sex-Hormon Testosteron gespritzt wird, werden im Bett aktiver und damit wieder dünner, fand Prof. Per Bjornorp, Stockholm, heraus. ● Alte Menschen fallen und ziehen sich Brüche zu, weil sie unterernährt sind, vermuten US-Gerontologen. ● 20minütiges Kaugumikauen nach dem Essen schützt vor Karies.

stála pět miliónů korun. Okresní národní výbor dal obci na tuto investici po dlouhých bojích 3,6 miliónů korun. Není to sice málo, ale horoměřický obecní úřad penězi rovněž neopývá. A tak vzniká vážné nebezpečí, že zbytek bude muset obec zaplatit z letošních prostředků na výstavbu kanalizace, což by jí přínutlo zastavit další stavbu. Přerušeni práci se ovšem neobejde bez značných škod, nehledě k tomu, že zůstané v podstatě nevyužitá čistířka odpadních vod ze sedm miliónů Kčs. Setřít lze jistě na mnohém. Ale jsou i situace, kdy na spořivost úřadů doplatí občané.

X X X

Tolik naše těsně »za cedulí« hlavněho měs-
fic, vesnice těsně »za cedulí« hlavněho měs-

je to trochu z ruky, nehledě k tomu, že opětnou centralizaci pravomoci na okresních úřadech nepovažují za správné řešení.

Totěž, co o pitné vodě, platí i o kanalizaci. Také ona je boletým místem většiny našich vesnic. Celý problém byl vlastně znášen v padesátých letech zrušením režimů, »slavných« kolektivizačních rozorá-ním mezi. To znemožnilo přirozené zachytá-vání jarní, tzv. přivalové vody. Dnes je nutno na její zachycení instalovat zvláštní potrubí, které stojí každou obec spoustu peněz. Skuteční viníci už asi sotva nahradí všechny škody...

V Horoměřicích se kanalizace budeje už dva roky. Její výstavba jen za loňský rok

V dnešním světě s 5,3 miliardami obyvatel je téměř 1 miliarda negramotných. Podle posledních statistických údajů UNESCO 982 miliónů obyvatel světa starších 15 let, z nichž 85 % žije v rozvojových zemích, neumí číst a psát. Více než dvě třetiny z nich jsou ženy, v 14 zemích, z nichž je 10 v Africe a čtyři v Asii, je jich více než 80 % negramotných. Do školy nechodí 130 miliónů dětí a je tedy obava, že až dospějí na počátku 21. století, zůstanou negramotnými.

Nejen třetí svět se potýká s negramotností, ale i ve vyspělých zemích poměrně značný počet obyvatel 10 až 20 procent nemá základní školní vzdělání a vedle nich se vyskytují i tzv. funkčně negramotní.

Podle UNESCO osoba je gramotná, když umí číst a psát a zná natolik počty, aby mohla účinně jednat ve své skupině či společenství, a je schopna užívat těchto dovedností pro svůj rozvoj vlastní i společnosti. Funkčně negramotný sice umí číst a psát, ale plně nechápe význam čteného slova a tím není schopen porozumět a zvládnout požadavky dnešní společnosti.

V dnešní době kulturního a technického rozvoje nevzdělanost brzdí světový pokrok. V rozvojových zemích je otázka získání gramotnosti nejtěžší. Tyto země jsou nuceny čelit ekonomické krizi, zadluženosti, novým strukturálním změnám a v důsledku toho se snížily výdaje na školství. V mnoha rozvojových zemích se tak stal cíl poskytnout všem dětem základní vzdělání opět vzdálenějším, než tomu bylo v minulém desetiletí, a současně se oddálilo dosažení gramotnosti dospělých.

Je obava, že do konce století více než miliarda mužů a žen nebude umět číst a psát. K zvrácení tohoto nepříznivého trendu je nutné řešit krizi zadluženosti, snížit obrovské rozdíly mezi národy, aby rozvojové země byly schopny věnovat více prostředků na vzdělání a jiné základní potřeby (např. na zdravotnictví, zemědělství) svých obyvatel. Čas, energie a kapitál investovaný do základního vzdělání je nejlepší investicí pro obyvatele i pro budoucnost jejich země.

Vzdělání činí lidi produktivnějšími, neboť chápou běžné pracovní a životní problémy a dovedou je zvládnout. Gramotnost, vzdělání má základní význam pro rozvoj třetího světa. Studie Světové banky ešodně ukazují, že ekonomický zisk ze vzdělání je vyšší než z ostatních způsobů finančních pomoci. Čtyři roky základního vzdělání jsou např. spojeny s průměrným růstem v zemědělské produkci o 10 i více procent.

Obzvlášť velký význam pro rozvojové země má gramotnost žen. Obecně se uvádí, že vzdělává-li se muž, vzdělává se jedna osoba, ale vzdělává-li se žena, je to celá rodina. Proto je důležité vzdělání žen, neboť žena pečuje o rodinu, děti a ještě se stará o hospodářství.

Důsledky negramotnosti jsou nedozírné, dotýkají se mnohdy lidské existence. Mladá matka v Etiopii, neznající číst, není schopna si přečíst návod na léku pro své nemocné dítě a tím je jeho život ohrožen. Indický zemědělec je ošizen o svůj zděděný pozemek, poněvadž si nemůže při jednání přečíst, co potvrdil otiskem palce.

UNESCO vyhlásilo na léta 1990—1999 Aktivní plán k snížení analfabetismu na celém světě. Tento plán spočívá v Latinské Americe, Karibské oblasti, Africe, Asii a oblastí Pacifiku i v arabských státech, na vlastních regionálních plánech. Jejich požadavkem je základní vzdělání pro děti a alfabetizační programy pro dospělé. V uskutečňování tohoto plánu UNESCO úzce spolupracuje s vládními i nevládními organizacemi a různými organizacemi Spojených národů.

Vůdové rozvojových zemí tvrdí, že s malou cizí pomocí při vzrůstajícím břemenu dluhů je nereálné očekávat, že jejich země budou schopny zajistit základní vzdělání pro všechny obyvatele do roku 2000. Ale

i za těchto obtížných podmínek by mohly rozvojové země určitě náklady přesunout do oblasti vzdělání, např. z výdajů vojenských. Nicméně i při maximálním vlastním úsilí budou nejhudší země potřebovat soustavnou pomoc pro podporu školního vzdělání.

Tyto země se snaží široce organizovanými kampaněmi zdůraznit význam gramotnosti a s externí pomocí současně investovat do základního školního vzdělání. V Jamajce se podařilo snížit během posledních 15 let analfabetismus z 50 na 18 procent, v Etiopii z 93 na 34 procent. Stále však zůstává v řadě zemí všech kontinentů vysoká negramotnost, např. v Indii 51,7 procenta, což představuje 280 miliónů obyvatel, v Bangladéši 64,7 procenta (42 miliónů obyvatel), Nigérii 49,2 procenta (29 miliónů obyvatel), v Súdánu 72 procent (10 miliónů obyvatel), v Brazílii 16,7 procenta (18 miliónů obyvatel).

Co je třeba, aby se lidé třetího světa naučili číst a psát, je zvýšení investic na vzdělání, zdůraznění jeho významu a změny v základních prioritách Jihu a Severu. Sever může pomoci Jihu snížením břemene dluhů a v hospodářství, zdravotnictví i v rozvoji základního vzdělání.

Problém gramotnosti není jen problémem zemí třetího světa, každá země má s ní problémy. Bylo zjištěno, že také vyspělé země mají 52 miliónů dospělých nevzdělaných a milióny funkčně negramotných. V USA je funkčně negramotných nejméně 13 miliónů a v Německu ne méně než půl miliónu.

Vyspělé země věnují velké náklady na boj s negramotností a nevzdělaností, neboť na ni doplácí také nepřímo, vzrůstem pracovních úrazů, nízkou produktivitou práce a vysokou nezaměstnaností. Mimoto na školení a přeškolení zaměstnanců je třeba vydat více než sedm miliard dolarů ročně.

V bývalém západním Německu vláda vybudovala asi 300 vzdělávacích středisek pro více než 10 000 negramotných přistěhovalců ze Sicílie a Turecka. Kanada investuje v boji s negramotností v pětiletém období 94 miliónů dolarů. Rovněž v USA jsou vzdělávací programy zaměřeny současně k základnímu vzdělání dětí i rodičů.

Dnes jsou stovky miliónů obyvatel naší planety zapojeny do kampaní k získání základního vzdělání. Intenzivní programy jsou organizovány v Číně, Nepálu, Etiopii, Sierra Leone, Somálsku, Nikaragui a mnoha jiných zemích Afriky, Asie i Ameriky.

Analfabetismus je sice ještě stále komplexním a obtížným problémem, ale známe jeho řešení a je naděje, že při úsilí celosvětového společenství se podaří jej zvládnout.

Konec ocelového mýtu

BRUSEL: Světová produkce oceli poklesla loni o dvě procenta, přičemž největší snížení zaznamenala v zemích východní a střední Evropy. Podle Mezinárodního ústavu železa a oceli se sídlem v Bruselu bylo celkem vytaveno 789,8 miliónu tun oceli proti 785,1 miliónu tun v roce 1989. Výkon oceláren v zemích RVHP se snížil o 8,8 procenta na 204,8 miliónu tun z 219,8 miliónu tun před rokem. Sovětský svaz, který je hlavním producentem tohoto odumrajícího ekonomického seskupení, vykázal pokles o 3,9 procenta na 153,9 miliónu tun.

Ratgeber

Kopfschmerzen, Depressionen, Angstzustände, Unruhe und Schlafstörungen sind die häufigsten Erkrankungen unserer Zeit. Ausgelöst werden sie meist durch ein Ungleichgewicht der sogenannten Neurotransmitter im Gehirn. Diese „chemischen Botenstoffe“ steuern den Informationsaustausch zwischen den Nervenzellen und sind für die körperlich-seelischen Zustände wie Freude, Schmerz, Angst, Stimmungen und Streßaktivitäten verantwortlich.

Geraten diese Transmitter aus der Balance, dann ist der Körper nicht mehr in der Lage, jenes Gleichgewicht herzustellen, das für unser Wohlbefinden so wichtig ist. Um mit den Folgeerscheinungen fertig zu werden, ist der Griff zu Tabletten für viele Menschen oft der einzige Ausweg.

Aber es gibt auch eine sanfte, medikamentenfreie Therapie, eine aufgewühlte Seele zu besänftigen: durch äußerlich angewandte Elektrostimulation mit dem „Brain Tuner 6“. Dieses neue Gerät, entwickelt von dem amerikanischen Biophysiker Dr. Robert Beck, schickt über einen Kopfbügelkontakt mehr als 250 verschiedene Stromfrequenzen ins Gehirn, die die körpereigene Transmitterproduktion stimulieren. Nach nur drei Tagen sind die „chemischen Botenstoffe“ wieder im Gleichgewicht. Resultat: Depressionen werden abgebaut, Schlafstörungen, Kopfschmerzen, Angst und Unruhe klingen ab.

Noch auf einem anderen Gebiet wird der „BT 6“ (Informationen: Pronova, Kantstr. 48, 5142 Hückelhoven 3. Tel.: 02435-644) erfolgreich eingesetzt: beim Drogenentzug. Dieter Sawalies, Therapeut der Evangelischen Entzugsklinik in Hagen-Hohenlimburg: „Süchtige haben mit dem „BT 6“ eine reelle Chance, von Drogen loszukommen.“

U zenských účastnic ankety to vyhrál herec A. Delon, pro něhož jich bylo plných 19 procent.

tech žebříčku figurují herečka C. Deneuveová (17 procent), její americká kolegyně K. Bassingerová (14 procent) a další Francouzka I. Adjanová (13 procent).

Na dotaz, s kým by chtěli „prožít mistrovskou ajeuru“, odpovědělo 20 procent francouzských mužů, že s televizní moderátorkou A. Sincclairovou. Na dalších místech...

Nové zdroje pravdy

MM: Za deset let — v období od roku 1978 do roku 1988 — poklesla produkce vlny v Itálii ze 75 na 60 miliónů hektolitrů. Plocha obdělávaných vlnic se ve stejném období zmenšila z 1 390 000 na jeden milión hektarů. Produkce vlny poklesla také ve Francii, Španělsku a Portugalsku, zatímco v USA, JAR, Brazílii, Austrálii, Rumunsku a Německu stoupla. V celosvětovém měřítku zabírají vlnice asi 10 miliónů hektarů a celková produkce vlny dosahuje 300 miliónů hektolitrů.

VINEČKO BÍVĚ,
VINEČKO RUDÉ...

SELSKÝ KNÍŽE

Od jeho smrti uplyne 29. ledna 811 let. Obvykle vzpomínáme kulatějších výročí. Ale je lépe vzpomenout nekulaté než nikdy.

Jak tak v poslední době zápatujeme naše dějiny, začínáme stále od bližšího konce. V hloubt více než osmi století vidíme většinou jen zástup krutých knížat, jejichž poslouposti neznají ani lidé vzdělaní, ve školách se neučí, nať taky, když donedávna byly dějiny jen nepřetržitým řídícím uvědomováním. Masy jsou bezejmenné, co na tom, že se pak staletí i lidé navzájem podobají jako vejce vejci? Ale co je to za národ, rezignuje-li na vlastní minulost? Jeden populární knihkupec se kdysi ptá, že byl výročí smrti Karla IV. překvapen čtenářským zájmem o Otce vlasti a dokonce hovořil o jeho kultu. A to byl Karel IV. po otci Lucemburk.

Soběslav II. byl po otci Přemyslovec. Oslí Fel v dětském věku a jeho otce, vítěze od Chlumce z roku 1126, uvážlivého politika nadaného výmluvností, následovala ani ne do roka do věčnosti i manželka, Adléta Uberská. Zůstalo pět dětí — dcera a čtyři synové. Nejstaršímu Vladislavovi zajistil otec nástupnictví a nechal je sněmem odhlasovat. Ještě však ani nevychladl a sněm své rozhodnutí změnil v duchu zákona knížete Břetislava o nástupnictví nejstaršího žijícího Přemyslovce. Tím byl jiný Vladislav, bratranec nedospělého Soběslava syna. Měl tu výhodu, že byl v té době dospělý. Další výhodou byla možná i jasná mysl, přijmeme-li myšlenku některých historiků, že Soběslavův Vladislav byl myslí zateměně. Není to vyloučeno, neboť ani v pozdějších letech nevystupoval tento Vladislav jako hlava Soběslavů, ačkoli mu k tomu jeho prvorozenství dávalo právo. Hlavou se stal druhorozený Soběslav, jehož napjaté vztahy s vládnoucím Vladislavem trvaly až do smrti a přenesly se až na další generaci.

Poprvé dal kníže bratrance Soběslava uvěznit, když mu bylo osmnáct, a držel ho v krutých podmínkách na hradě Pílmdu.

Odtud se mladíkovi podařilo uprchnout do Němce na dvůr Fridricha Barbarossy, kde už pobývali i oba jeho mladší bratři Oldřich a Václav. Soběslav snášel emigraci hůře než bratři a je otázka, jestli ho k návratu do vlasti vedla citlivost nebo stesk. Zdá se však, že Soběslav sám uslovoval spíše o úděl v Čechách, i když jeho návrat na knížecí stolec trvale připravoval jeho bratr Oldřich. Soběslav se tedy vrátil do Čech, aby od knížete žádal úděl. Podařilo se mu dobyt Olomouc a donutil knížete Vladislava k jednání. Dal se však oklamat, uvěřil knížecím slibům — což ostatně svědčí spíše o nikterak přehnaných nárocích — a byl znovu jat a odvezen na tutéž Pílmdu, kde už strávil dva smutné roky. Tentokrát tam prožil třináct let.

Měl štěstí, že se v polovině 70. let 12. století politická situace v Evropě změnila. Český kníže Vladislav dostal sice od Barbarossy dědičný královský titul za pomoc v bojích o Milán, ale pamětliv, jak se sám dostal na trůn, chtěl syna uchránit podobného osudu. Abdikoval ve prospěch svého syna Fridricha. Nic mu to však nebylo platné. Odstoupení Barbarossa přijal, ale na

královský titul záměrně zapomněl a kníže-tem českým prohlásil Soběslava, toho jména druhého.

Takřka přímo z vězení na Pílmde převzal Soběslav knížecí hodnost a vládu začal tím, že svému největšímu nepříteli, exknížeti Vladislavovi, nabídl klidné dožití v Čechách. Starý kníže odmítl a zakrátko zemřel na panství své choti královny Judity v Durynsku.

Soběslav II. tedy konečně usedl na trůn. Jeho návrat z dlouhého vězení, jemuž předcházela emigrace, byl v Čechách přijat s nadšením. S příchodem tohoto středověkého disidenta spojovali své naděje zejména lidé prostí a nezklamáli se. Kronikáři a historikové se shodují, že byl panovníkem přímo posledním spravedlivostí, a to spravedlivostí pro všechny, i pro ty nejposlednější. Vysloužil si u kronikářů i pozdějších historiků přívlastek »selský kníže« či také »kníže chámů«. Spravedlnost byla jeho významným a prosazovaným cílem, že si získal u dvora spoustu nepřátel. Každý spravedlivý a zbožný člověk však není ještě politik. Je také otázka, nakolik člověka Soběslava poznamenal krušný život v odtržení od vládních záležitostí. Cítil se být zavázán Barbarossovi a jako jeho spojenec podnikl krvavé a nevydařené tažení do Rakous, jež ho rozkmitlo s církví. V té době se narušily i jeho do té doby velmi dobré vztahy s bratrem Oldřichem. To už byl starší bratr Vladislav mrtev a nejmladší Václav se dal na církevní kariéru. Proti Soběslavovi intrigovalo domácí panstvo, horečnou činnost k získání trůnu vyvíjel zneuznaný synovec Fridrich. A jak se dalo čekat, při nejbližší příležitosti nechal Soběslava na holičkách a spojencem a protektorem Fridricha Barbarossa. Rozhodl se zapudit Soběslava a povolal Fridricha, ale to už našlo bez boje, vojska obou se střetla 23. ledna 1179 u Loděnic

u Prahy, kde Soběslav zvítězil. Nebyla to však konečná bitva, následovala další jen o čtyři dny později a v ní, poblíže Prahy, Soběslav podlehl. Dodnes se v tom místě říká Na bojšti.

Soběslav pak uprchl na hrad Skálu. Byl-li to však onen hrad toho jména u Přeštic, není známo. Bývalý kníže tu pobýval několik měsíců, podrobnosti však praměny neuvádějí. Odešel do ciziny, kde 29. ledna 1180 zemřel v zapomnutí neznámo jak.

Nespravedlivě upadají v zapomnutí osudy dávných českých panovníků. Neprávem budí zdání nelítostného krváku a vybičovaného touhy po moci. Krev zajisté tekla, ale to není výsadou středověka.

Soběslav II. byl zbožný, ač nikoli přehnaně bigotní člověk, muž nezhýčkaný osudem, osobně statečný. Dopustil se jediné skutečné krutosti, když dal rozčtvrtit žaláříka, který ho trápil na Pílmde po třináct let. Ale očekává-li někdo od středověkého barbara laciné uspokojení, mýlí se. Ta podívaná ho zděsila, a proto se dlouho a upřímně kál. Póza, mohl by se leckdo ušklibnout. Ale co když ne? Nemůže být pokán spravedlivého knížete za akt spravedlnosti považován za projev citlivého svědomí? A možná i za pozdě pochopené selhání?

Období Soběslavova života známe většínou málo. Byly v Čechách slavnější doby. Ale či je to zásluha? Jsou období, která osobnostem přeji, a jiná se k nim obrací zady. V těch druhých bychom měli posuzovat míru orientace příslušného člověka v podmínkách, které si sám nevybral.

Soběslav II. se nestal slavným panovníkem, neměl dost času ani prostředků, aby rozšířil Čechy až k moři, a možná to ani nechtěl. Chtěl, aby lidé žili ve spravedlivém státě bez ohledu na svůj majetek a postavení. Jeho lidský odkaz si zasloužil, abychom ho vzpomněli.

Smutná čísla
NEW YORK: Každý čtvrtý americký střední dospělák nedokonečí školu, čtyři z deseti amerických dívek otehnou před dvacátým

rokem svého věku, čtvrtina mladistvých má vážné problémy s alkoholem a každých 90 minut spáchá v USA sebevraždu jeden »teenager«. Tyto údaje uvádí ve svém nejnovějším bulletinu Fordova nadace.

Jedy na hranicích

[mi]: Námětem nejedné tiskové besedy s představiteli naší dopravní policie byl provoz mezinárodních kamiónů po našich silnicích. Zatímco v cizině musejí řidiči přísně bezpodmínečně dodržovat velmi přísné dopravní předpisy, u nás si dělají, co chtějí. Dříve VB, dnes policie, je ke kamiónům benevolentní a spíše potrestá našeho řidiče pro maličkost, ale na cizince si »netroufne«. Takové velkorysost ovšem v mnoha případech tkví v tom, že policista se s řidičem kamiónu prostě nedomluví. Kam však naše benevolence vede, ukázal včera v noci případ na hranicích přechodu Vojtanov. Ve 2.40 hodin musel být tento silniční přechod do SRN uzavřen. Řidič rakouského kamiónu byl totiž vrácen orgány

SRN zpět k nám, protože měl špatný tlak jedné nápravy. (Přes který hranicní přechod mu byl vjezd k nám s touto závadou umožněn?) Po návratu na naše území přečerpával asi 800 metrů od státní hranice jedovatou látku — anhydrid kyseliny malsinové. Praskla mu však hadice a asi sto kilogramů jedovaté látky vyteklo na zem. Protože byly důvodné obavy z výbuchu, uzavřeli naši celníci po dohodě s hranicními orgány SRN vojtanovský přechod. Na místo povolali veřejnou bezpečnost, hasiče a útvar Civilní obrany. Jak včera odpoledne řekl vedoucí vojtanovské celnice Karel Helta, Civilní obrana nyní připravuje mechanickou cestou odstranění škodliviny z půdy do sudů a její bezpečnou likvidaci. Protože další nebezpečí nehrozilo, byl vojtanovský hranicní přechod asi v osm hodin znovu

otevřen. Zbývá jen zodpovědět otázku, kdo zaplatí nasazení VB, požárníků a vojáků Civilní obrany stejně jako kdo uhradí výdaje za asanační práce a materiál? ↓

Stihán pro nedbalost

26.1.91
[čtk]: Rakouský řidič, který 24. 1. zavázil na hranicním přechodu Vojtanov únik 100 kg jedovaté látky — anhydridu kyseliny malsinové, bude trestně stihán pro obecné ohrožení z nedbalosti. V interních odděleních nemocnic v Chebu a K. Varech jsou na pozorování policisté, celníci, četa civilní služby i novináři, kteří byli na místě havárie. Všichni se musejí podrobit náročným testům. Naštěstí byl mráz a jedovatá látka nesublinovala. Nebezpečí již nehrozí, kontaminovaná zemina byla odstraněna.

Pozor v úschovných!

[čt]: Speciální bezpečnostní štáb doporučuje všem provozovatelům šaten, úschoven, úložných prostor, úschovných boxů atd., aby tam v době trvajících konfliktů v Perském zálivu zavedli zpřísněná opatření. Podle sdělení tiskového mluvčího FMV M. Fendrycha je potřeba vědět, jaký je obsah zavazadel v šatnách a úschovných. Doporučuje se, aby šatnář nebo správce takového zařízení požádal občana, aby mu obsah svého zavazadla ukázal, a když to odmítne, aby zavazadlo nepřijal...

Dobrý zvonějšek, perfektní vyjadřovací schopnosti a zajímavé vědomosti prezentované v logických návaznostech. Tak lze charakterizovat muže, který se po telefonické domluvě dostavil do naší redakce s úmyslem podat určité informace. Pan dr. Jaromír Sedláček, bývalý člen KSC, jeden ze spoluzakladatelů tzv. Demokratického fóra komunistů (dnes Čs. demokratické fórum). Dlouholetý spolupracovník a poradce někdejšího předsedy vlády Lubomíra Štrougala, ještě loni pracovník Úřadu vlády ČSFR — jak říká, dodnes s touto institucí spolupracuje. Takže, co nám chcete říci...

Především bych chtěl oamitnout tvrzení, že Demokratické fórum komunistů založila bývalá Státní bezpečnost, třebaže určitou infiltrací nemůžeme vyloučit stejně jako další instituce. Toto hnutí vzniklo jako důsledek vývoje v komunistické straně.

■ **To je samozřejmé, ale jistě nečekáte, že náš list bude obhajovat komunismus v jakékoliv jeho formě...**

Nikoliv. Ale všechno souvisí se vším. Chtěl bych vám říci některé skutečnosti o situaci v KSC před 17. listopadem loňského roku a těsně po něm.

■ **To zní zajímavě. Prosim...**

Mnozí vyšší funkcionáři KSC věděli, že situace tak, jak se vyvíjela po vpádu vojsk v roce 1968 a v následujících letech, je trvale neudržitelná. Za Jakesova vedení to bylo stále zřetelnější. Ale přejdu ke konkrétním faktům. V roce 1989 jsem se zúčastnil velmi zajímavého shromáždění v New Yorku, kde přední američtí i evropští politologové diskutovali o tom, jak urychlit změny ve východní Evropě. Abych předešel vaší otázce — ovi jsem tam samozřejmě neoficiálně, do USA jsem cestoval na jakousi pořídní mírovou akci, o skutečném smyslu mé cesty však věděl pouze tehdejší úřadující místopředseda tzv. mírového hnutí pan Josef Krejčí, který pomohl organizačně. Nu, a na onom shromáždění jsem vyslovil názor, že takovou cestou ke změně v Československu by bylo uplatnění jakéhosi »neodubčekismu«, tedy radikální reforma komunistického režimu, a to v politickém i ekonomickém smyslu. Toto stanovisko bylo přijato se sympatiemi zejména předsedajícím, jímž nebyl nikdo jiný než pan William Henry Luers, který v letech 1983—1986 působil jako velvyslanec USA v Československu. Pan Luers pak 28. června publikoval na toto téma v americkém týdeníku Newsweek zajímavou stať — prosím, tady je. (Pozn. red.: Jde o článek skutečně velmi zajímavý, v němž jsou definovány čtyři etapy zánikání komunismu. Je zde vyslovena myšlenka, že komunisté i nekomunisté se musí pokusit najít mírovou cestu k rozpuštění totalitních mocenských struktur.)

■ **Takže jste chtěli obnovit »socialismus a lidskou tvář«?**

Řekl bych, že plány šly poněkud dále. Představa byla taková, že KSC asi bude početně nejsilnější stranou, ale že vybědne ke spolupráci další politické síly při plné pluralitě názorů. Přesněji definováno, neměl to být návrat k roku 1968, spíše k roku 1947.

■ **Počítali jste s nějakým konkrétním stanoviskem sovětského vedení?**

Zpočátku jsme takové stanovisko mohli jen odhadovat. Konkrétní signál, o kterém bezpečně vím, přišel 7. 11. předloňského roku z Moskvy. Na recepci uspořádané k počtu výročí VŘSR řekl pánové Gorbačov a Ryžkov našemu velvyslanci panu Rehořkovi, aby informoval pana Jakese a spol., že by »měl něco udělat«. Chápejte, situace byla více než napjatá. Bylo po změnách v NDR a těsně před otevřením berlínské zdi. Kreml dal prostě na vědomí, že Jakese nepodpoří ani vojenským zásahem ani jinak.

■ **A co na to vedení KSC?**

Jakeš tuto informaci dostal. Ale dostal ji také Američané — byl zde pan Apple, dopisovatel New York Times, kterého jsem dobře znal, a požádal jsem ho, aby skutečnost, že Sověti Jakeše nepodporují, ně-

jak decentně pustil ven. Což on učinil především prostřednictvím velmi známých vyslačů. Konkrétní reakci Jakesovu neznám, nebyl jsem v jeho blízkosti. Začalo však jednání určitých skupin v KSC, např. pánů Hegenbarta a generála Lorence. Pan Hegenbart projevil zájem setkat se s některým předním představitelům amerického Kongresu. Podalilo se mi tlumočit jeho přání na americkém velvyslanectví a skutečně přiletěl šéf výboru, který kontroluje FBI, pan Don Edwards. Ovšem až po 17. listopadu, lépe řečeno — počátkem prosince. U tohoto setkání jsem osobně byl.

■ **Měl Rudolf Hegenbart nějaké osobní ambice?**

V rozhovoru s Donem Edwardsem potvrdil svou ochotu napomáhat prosazování společenských změn. Získal jsem dojem, že by měl zájem o funkci generálního tajemníka ÚV KSC nebo něco podobného. Pan generál Lorenc uvažoval o převzetí funkce federálního premiéra.

■ **Čili trvala ávaha o dalším velkém vlivu komunistů v dalším společenském vývoji. Ale počátkem prosince — to už bylo v podstatě rozhodnuto...**

Bylo i nebylo. Vždyť pan Havel nebyl dosud prezidentem. Státní bezpečnost fungovala a jak víte, velmi vážně se jednalo o možném zásahu armády. Společenský tlak byl ovšem obrovský a také reformní kruhy v KSC zcela zřetelně odmítly ozbrojenou akci, která by stejně nemohla nic vyřešit.

■ **Pane doktore, maoist odbočka. Jak se na vývoj díval tehdejší prezident Husák?**

To bychom se museli vrátit o hodně zpět. A souvisí to i s osobou pana Štrougala. Nevím, do jaké míry byl pan Štrougala sběratelem nemovitostí, ale v politice byl především pragmatik a prosazoval určité reformy. Nepodílel se zřejmě na pozvání vojsk, a proto se mnozí pánové začali obávat, že by mohl usilovat o návrat některých lidí vyloučených z KSC v normalizačním období. Pokud jde o pana Husáka: V roce 1987 byla určitá snaha, aby se pan Pitra stal Husákovým zástupcem ve funkci generálního tajemníka KSC a aby pánové Bilák, Indra, Hoffmann a další odešli jaksi do ústraní... Ale pak se to všechno zvrtilo, Jakes zřejmě slibil Husákovu podporu v doživotním prezidentství, Husák uvěřil spíše své staré gardě brežněvovců a pánové Pitra, Colotka, Beňo či Poledník přešli na jiné posty, jistě dobře placené, ale ztratili své pozice v mocenském aparátu KSC. To vítězství konzervativců však logicky muselo být a také bylo dočasně. V SSSR se objevil Boris Jelcin, naše skupina uvnitř KSC s ním udržovala styky přes akademika O. Bogomolova a jeho lidi...

■ **A jak se tedy díváte, ve světle svých osobních vědomostí a zkušeností, na tvrzení pana Dolejšího o 17. listopadu?**

Racionálně. Myslím, že se pan Dolejší dopustil základní chyby, když na skutečná fakta narouboval polopravdy, a pak vyvodil i některé mylné závěry. 17. listopad nebyl podle mne dílem jakýchsi dohod mezi CIA a KGB, ale ani pouhým náhodným výbuchem lidového hněvu. Skutečností je, že lidový hněv dovršil a překročil jisté plány, které reálně existovaly.

Policie boduje - ale podsvětí též

městská protidrogová skupina, na společném kontě s federální policií má již mnoho zabavených kilogramů heroínu či marihuany. Zdvoujnásoben byl počet příslušníků pohotovostní motorizované jednotky a navíc byla vytvořena tzv. rota rychlého nasazení, jejíž motorizování členové mají speciální výcvik i výzbroj.

Výzbroje se týká i jeden z dotazů LD: Podle finanční situace budou pražští policisté vybaveni modernějšími pistolemi devítimilimetrové ráže a specializisté snad časem dostanou pistoli světových parametrů, kterou podle přísloví o ševcově ženě a kovářově kobylye dodáváme např. policistům v USA.

pežníky jsou i cizinci. Zhruba na pětinašobek vzrostl počet vloupání do bytů. Krajinou se motorová vozidla, zejména typy Audi — ukázalo se, že vloupání do tohoto vozidla včetně nastartování trvá mnohem kratší dobu než třeba u škodovky (možná i díky tomu startování), policie na technickou dosažitelnost vozu již upozorňuje výbroje.

Smutných čísel by bylo možno uvést další přehršel z nejrůznějších oblastí zločinu. Pražská policie však má — v relaci k nárůstu — i docela slušné výsledky. Podalilo se, byť mírně, zvýšit počty policistů zejména v hlídkové službě. Dobrou práci odvádějí speciální skupiny řečené »Centrum«, »Vekt«, »Kapsa« atd. Ve spolupráci s federální policií vznikla speciál-

listopadu — prosinec není dosud statisticky zpracován — ke 44 468 trestným činům obecně kriminální povahy, tedy nárůst proti stejnému období roku 1989 o zhruba 120 procent. Vyšetření bylo dovedeno ke zdánlivému výsledku u pětiny. Jen pro ilustraci: Vyšetřováno bylo 46 vražd či pokusů o ně (zvýšení téměř na dvojnásobek). Zajímavé je, že hlavními, téměř rovnocennými motivy vražd jsou loupeže a neshody mezi partnery. Velice radikální vzestup je u loupežných přepadání (vede obvod Praha 1), z 509 pachatelů je asi třetina romského původu, ale mezi lou-

Fakta nepřilís radosinā předložili novějším na úterní tiskové konferenci vedoucí pracovníci pražské policie v čele s jejím šéfem podplukovníkem JUDr. Pavlem Hoffmannem. Praha dohání co do zločinnosti světová velkoměsta. Potěšitelné je, že i její policisté zvýšili — vyjádřeno v ekonomické hanýřce — celkovou efektivnost a produktivitu své práce díky zatím nepřilís velkým, ale přece jen nezanedbatelným investicím do techniky — a také dalším zlepšováním své organizační struktury.

V loňském roce došlo v Praze do konce

Odhalení o uralské Hirošimě

Po dlouhých desetletí se oficiální propaganda SSSR a jeho satelitních zemí společně s represivními složkami snažila ze všech sil představit sovětský systém, vzniklý po říjnové revoluci v roce 1917, jako nehumánnější systém celé naší planety, zatímco ostatní systémy, tzv. kapitalistické, byly prezentovány jako děbelské a sloužící pouze k bezmeznému vykořisťování člověka a k potlačování jeho lidské důstojnosti.

Měl-li někdo v SSSR nebo v jeho satelitních státech nějaké pochybnosti o exkluzivní humánnosti socialistického systému, vybudovaného pro všechny existující i budoucí generace, represivní složky se postaraly o to, aby se těchto pochybností zbavil.

Povážlivou trhlinu v proklamovaných rězových vědách bývalých mocipánů způsobil nejprve Chruščov svým odhalením kultu osobnosti Stalina a zvrstev, kterých bylo napácháno víc než dost, nyní pak Gorbačovova glasnosť, která na rozdíl od dob Chruščovovy vlády dovořila sovětské společnosti podívat se, jak ve skutečnosti fungují léta proklamované zásady a hesla. A tak po roce 1988 začalo období nepře-

tržitých šoků sociálních, ekonomických, ideologicko-politických a humanitních.

Jedním z nich — určitě ne posledním — bylo publikování nových faktů o jaderném výbuchu v SSSR v roce 1954. V minulých dnech sovětský list TRUD pod výmluvným titulkem Uralská Hirošima napsal nově o vojenském cvičení Sovětské armády, které se konalo v Tockém okrese Orenburské oblasti v září roku 1954, při němž byla vyzkoušena jaderná bomba. To by jistě nebylo tak strašné, kdyby však záměrem organizátorů cvičení nebylo bývalo zjistit, jak se budou chovat lidé pod jaderným deštěm, jak budou střílet, útočit a bránit se. Aby dosáhli tohoto cíle, vojenští hodnostáři neváhali obětovat životy desetitisíců lidí.

Jak napsal TRUD, příprava terénu byla přímo děbelská. V prostoru, kde se výbuch měl uskutečnit, bylo zakázáno jakékoliv přestěhování civilního obyvatelstva. Lidé byli pouze upozorněni, aby se po výbuchu nedívali nahoru a aby zbytečně nevycházeli ze svých domovů. Jadernou explozí, která v okruhu několika kilometrů proměnila lesy a pole ve spáleniště, cvičení neskončilo. V zamořeném prostoru se pokračovalo v bojových operacích. Tehdy z pozorovacího stanoviště přihlíželi cvičení ministři obrany NDR, Polska a Československa (tehdy byl ministrem A. Čepička), cvičení pak velel maršál G. Žukov.

Je nasnadě, že důsledky jaderného pokusu nenechaly na sebe čekat. U někoho se nemoc z ozáření začala projevovat již po půl roce, u jiných po několika letech. Pro tyto nemocné, kteří vlastně oficiálně neexistovali, nebylo místo v nemocnicích, nebyly pro ně léky, systematicky se likvidovala veškerá jejich lékařská evidence. Jinými slovy, jednalo se o tajné oběti za ještě větší slávu socialistického systému. Od uralské Hirošimy uplynulo více než 30 let, ale ten výbuch stále zabíjí.

Blahoslavená Zdislava

Zdislava slaví svátek 29. ledna. Jméno je to sice české, dokonce staročeské, ale jen zřídka ho rodiče vyberou pro své dcery. A stejně vzácné je i povědomí o patronce rodin, blahoslavené Zdislavě.

Blahoslavená Zdislava žila v první polovině třináctého století, za vlády Václava I. Vzdělání získala v klášteře dominikánek, kde kromě důkladné znalosti bible se pravděpodobně mohla seznámit i s léčivými účinky rostlin. Tehdy některé řády zakládaly takzvané špitály, kde používání odvarů, mastí nebo obkladů z bylin patřilo k nejznámějšímu způsobu lékařství.

Když nastal vhodný čas, rodiče vybrali, jak bylo zvykem, Zdislavě ženicha. Stal se jím urozený Markvart, Havel z Lemberka a na Jablonném. Těžko si dnes dokážeme představit, jak se asi žilo vzdělané, křehké Zdislavě na odlehklém a jistě velmi nepohodlném hrádě, mimo náboženské, společenské a kulturní centrum, jakým byla nejen Praha, ale i Brno. Kamenné zdi sice majitele i obyvatele tvrzí chránily před

nájezdy lapků, ale zároveň se stávali dobrovolnými vězni svých domovů.

Zdislavin manžel se na svém zboží v zapadlém koutě severních Čech zdržoval asi jen zřídka. Vždyť služba Václavu I. vyžadovala jistě častou a dlouhou přítomnost na královském dvoře. A nemálo času ho stály i časté lokální bitvy či verbířská tažení. Tak, jak odpovídal Havel z Lemberka předstávě tehdejšího šlechtice, soucinná a lesklá Zdislava se obrazu hradních paní vymykala. Matka čtyř dětí — Havla, Markéty, Jaroslava a Zdislava — naplňovala křesťanské učení svými skutky, svou obětavostí a příkladnou chudobou, do posledního písmene.

Založila první gotický kostel v Jablonném v Podještědí a posléze i špitál. Tajně v noci i se svým služebnictvem chodila na stavbu pomáhat. Nejistně a dobrovolně ošetřovala nemocné a raněné. O jejich záračných schopnostech se dochovala zpráva i v Dalimilově kronice, kde najdeme tyto verše:

Pět mrtvých jest boží mocí vzkřísila,
mnoho slepých prosvětila,
chromých a malomocných
mnoho uzdravila
a nad jinými pracnými
veliké divy činila.

Nemáme důvodu nevěřit, že dokázala uzdravit i na smrt nemocné. A že používala nejen léčivé byliny, masti, obklady a zábalení, ale pravděpodobně i energetické účinky svých rukou.

Blahoslavená Zdislava zemřela v necelých třiceti letech, zřejmě na infekční nemoc. Podle posledního přání ji pochovali v kryptě jablonského kostela, který založila a pomáhala stavět. V roce 1703 byla hrobka otevřena poprvé. Podruhé došlo k exhumaci v roce 1979 za přítomnosti biskupa Očenaška a profesora Vička, který kosterní pozůstatky konzervoval.

Je smutné i charakteristické zároveň, že o patronce rodin blahoslavené Zdislavě vědí turisté, přijíždějící do Jablonného z Itálie, Německa nebo Polska, víc než my. I to byl jeden z důvodů, proč jsme o této výjimečné ženě, o jejímž svatořečení se uvažuje, přinesli malý medailínek.

● V Maďarsku bude od čtvrtka zdražen benzín a motorová nafta. Benzín bude stát v závislosti na oktanovém čísle od 53 do 59 forintů, motorová nafta 31 až 34 forintů.

A TAKY TO VÍTE !!!

DOHODNOU SE JAKO
PRAVOU...
↓

označil celou řadu za naprostou provokaci. V souvislosti s touto zápletkou poukázal V. Havel na nedostatečnost nyníjší ústavy, které nepočítá s okolnostmi, které mohou nastat v demokratickém státu. Některé takové jevy by mohly vést dokonce až k ústavní krizi. Prezident vyjádřil své předsvědčení, že do přijetí nového ústavního svázání k němu podobnému nedojde. Protože takovou možnost nelze naprosto vyloučit, žádá o ústavní soud, referendum atd. Jen takovým způsobem lze předejít rozpustění parlamentu, vyslovení nedůvěry vládě i odvolání prezidenta, řekl na závěr V. Havel.

● Více než o polovinu klesla v Maďarsku spotřeba benzínu od zvýšení jeho ceny 17. ledna. Průměrná denní spotřeba nyní činí pouze 2000—2500 tun proti dřívějším 5300 tunám.

Co ukázal »minipuč«

(Čtk + JLa): Předseda Občanského fóra V. Klaus odmítl na včerejší tiskové konferenci OF informace, které proběhly některými našimi sdělovacími prostředky.

O co šlo? Některé poslanci FS prý údajně chtěli vyslovit federální vládě nedůvěru. Dokonce se uvažovalo o Jánú Čarnogurském z KDH jako o předsedovi vlády, o V. Klausovi jako místopředsedovi, a o V. Bendovi z KDH jako ministru vnitra. V. Klaus považuje tuto akci za výsledek snahy některých sil uvážit OF, které se nechtějí smířit s jeho dnešním vývojem. Současně odmítl i výrok místopředsedy FS Zdeňka Jičínského v rozhovoru pro ČTK, který se týkal potřeb personálních změn v OF. V. Klaus popřel, že by v OF existovaly skupiny, které by o to usilovaly. Označil všechna prohlášení za mystifikaci, kterou zneužívá několik jednotlivců k vyvolávání psychózy. Představitel Meziparlamentního klubu demokratické pravice a člen rady OF M. Macek uvedl, že na základě názorů některých slovenských poslanců by tato informace mohla určitým způsobem ovlivnit složení proudů ve VPN.

Vedoucí KC V. Sedláček se rovněž vyjádřil k nedávno publikované informaci, že OF bylo financováno a řízeno sovětským velvyslanectvím v Praze. Tuto informaci

sdělil švédské televizi sovětský plukovník Alksnis. V. Sedláček řekl, že pracovníci KC OF se spojili s naším zastupitelským úřadem ve Švédsku za účelem přesného zjištění plukovníkových výroků a současně i o možnostech jejich právní postžitelnosti.

□ □ □

(re): ČTK dodatečně informovala o prohlášení prvního místopředsedy FS Z. Jičínského, kterým reagoval na výrok předsedy OF V. Klause. Z. Jičínský se zmínil o určitých konkrétních údajích o skupinách v OF, které o obsazení ministerských funkcí vážně uvažovaly. Vyjádřil přesvědčení, že tyto frakce zatím vzhledem k poměru sil nemají velkou naději na úspěch. Znamenají však potenciální hrozbu rozpadu existující politické koalice a tím i narušení politické rovnováhy v naší zemi.

□ □ □

K informacím o úvahách, že by určití poslanci vyslovili nedůvěru některým členům vlády ČSFR, se všera vyjádřil i prezident republiky V. Havel. Uvedl, že jsou to zprávy nepotvrzené, neboť ministr V. Klaus

W. A. Mozart byl za svého krátkého života mnohokrát portrétován a také po jeho smrti vznikla řada jeho podobizen. Některá vyobrazení zachycují Mozarta jako zářivé hudební dítě, jiná ho představují jako sebevědomého umělce či mladého elegantního muže v typickém mozartovském obleku. Malíři byli často inspirováni koncertujícími malým Wolfgangem Amadeem.

Na olejovém obraze z roku 1766 od M. B. Olliviera hraje desetiletý Mozart na cembalo hostům čajové společnosti u prince Contiho v Paříži. Do prostorného sálu proniká vysokými okny sluneční světlo a mísí se s okouzlujícími tóny hudby. Chlapec je již o dost větší než v roce 1763, kdy byl zobrazen L. C. de Carmontellem [podle obrazu zhotovil rytinu Delafosse]. Wolfgang se zde lehce dotýká kláves a nohy mu jen nepatrně přesahují židli, na které sedí, hrou na housle ho doprovází jeho otec Leopold Mozart. Výjev je zasazen do romantického krajinného prostředí. Delafosse připravil rytinu jako reklamní tisk u příležitosti koncertování Mozartových v Paříži v letech 1783—1784.

Zpodobení rodiny Leopolda Mozarta z roku 1780 od J. N. della Croce zachycuje Wolfganga a jeho sestru v Salcburku hrající čtyřručně na klavír, o který se opírá jejich otec s houslemi v levé ruce. Na stěně visí portrét Wolfgangovy matky Anny Marie. Umělec vyjádřil citlivě hudební a sourozenecké spojení bratra a sestry. Vybavuje se nám obraz od H. Schneidera, který namaloval malého Wolfganga a Nanynku hrající na klavír zcela pohroužené v melodii tónů.

Malíř T. Helbling představuje dvanáctiletého vážného chlapce s podlouhlým obličejem a nápadnou stuhou v copánku, levou rukou bravurně přehrávajícím z listu menuet F dur. Wolfgang je natočen k divákovi a nás přímo přitahují velké hnědé chlapcovy oči (Mozart měl ve skutečnosti oči modré). Koncertující Mozart ve Veroně portrétován malířem Cignarolim v roce 1770 je zobrazen jako elegantní mladíček [bylo mu čtrnáct let] v červeném zlatě vyšivaném fráčku. Dívá se rovněž na nás a lehce se usmívá.

Nesignovaná olejomalba z počátku sedmdesátých let 18. století zachytila mladého Mozarta s diamantovým prstenem na levé ruce. Drahý kámen se týpí a my vzpomínáme na císařovnu Marii Terezií, která okouzlena hudebním uměním malého Wolfganga mu v roce 1762 darovala nádherný diamantový prsten. Šestiletý Mozart dostal od císařovny také světlé flakové obleček se zlatou portou, ve kterém ho nechal pyšný otec portrétovat. Dochovala se vyobrazení malého Mozarta s císařovnou Marií Terezií a její rodinou z doby Mozartova koncertování v Schönbrunnu.

Na obraze z roku 1777 stojí Mozart s řádem Zlaté ostruhy, který mu v roce 1770 propůjčil v Římě sám papež Kliment XIV. Tento řád byl spojen s titulaturou rytíře — cavaliere. Mozart se tehdy stal i členem bolognské Academia filarmonica.

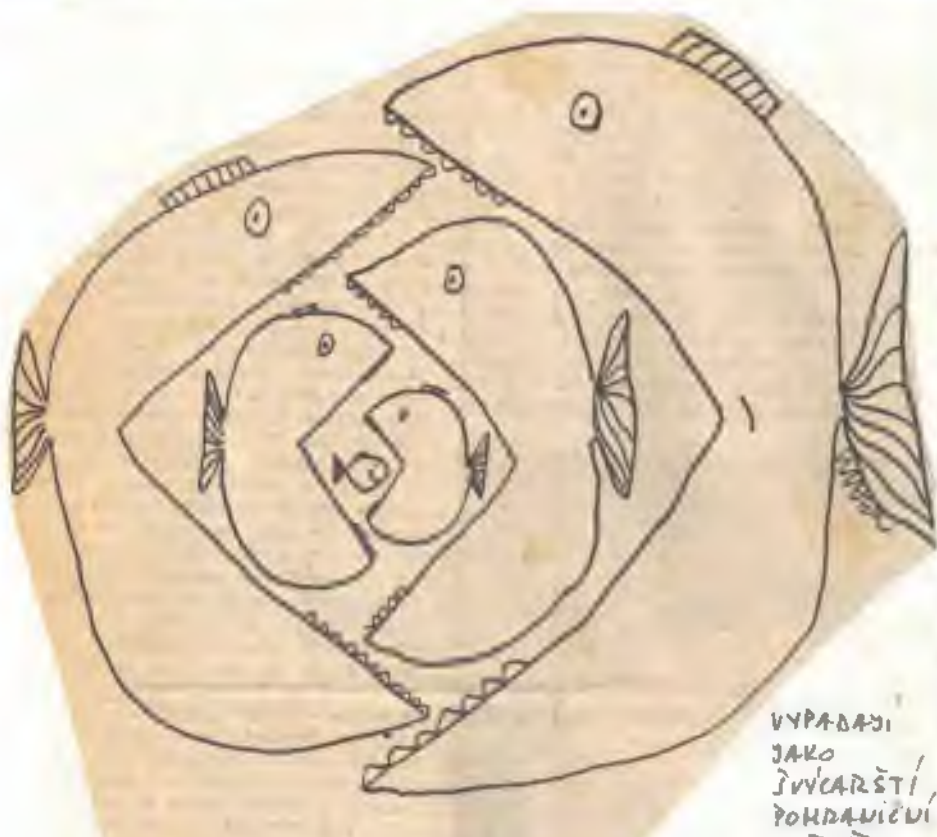
Zaujme nás Schützova kresba — Mozart hraje na klavír svým přátelům v Salcburku. Nesmíme opomenout známý obraz z roku 1782 malovaný a nedokončený Mozartovým švagrem J. Langem. Z celého obrazu je dohotovena pouze Mozartova hlava.

Na Kaulbachově plátně prožíváme poslední Mozartovy dny, jak je viděl ve své fantazii malíř. Mozart se opírá o podušku a dívá se upřeně do neznáma. Nevnímá přítomnost lidí ani slzy své manželky Konstance.

Kolik krásných obrazů, rytin a miniatur s Mozartovou podobou se nám zachovalo! Uvedme alespoň rytinu od J. Blaschka, na které je Mozart zachycen se zednářskými symboly, a rytinu S. A. Sossa podle kresby G. B. Boisla zobrazující Mozarta u spinetu. Rytina podle kresby D. Stockové z roku 1789 ukazuje Mozartovu tvář poznamenanou starostmi a začínající nemocí. Jako by se již objevovala ve tváři umělce pečť smrti a předjímání poslední Mozartovy skladby — Requiem.

Také Praha, kterou Mozart tak miloval, je spjata mnoha místy s velkým skladatelem. Jmenujme Bertramku, dům U tří zlatých lvů, rokokový palác Bretfeldský a Nosticovo (Stavovské) divadlo, kde měla 29. 10. 1787 premiéru opera Don Giovanni připsaná Mozartem milým Pražanům. Mozartovu mramorovou bustu pro Mozartovu síň dnešní pražské Národní knihovny vytvořil k padesátému výročí Mozartovy první návštěvy v Praze E. Max. V téže roce (1837) získala knihovna od českých pěstitelů umění i skříň se sbírkou všech Mozartových děl. Portrétní Mozartův reliéf od T. Konstantinové je umístěn na domě U tří zlatých lvů na Uhelném trhu.

V zahradě Bertramky, kde Mozart tak rád pobýval u manželů Duškových, se zastavme u jeho busty od T. Seidana. Rozloučíme se nyní s Mozartem jeho nezapomenutelnou árií věnovanou slavné zpěvačce Josefíně Duškové — Bella mia fiamma addio!

SYTÝ HLADOVÉMU NEVĚŘÍ

VYPADAJÍ JAKO ŽIVČARŠTÍ, POKHANIČUVÍ LYŽAŘI... →

Policejní uniforma, která zvítězila v anonymním konkursu FMV, byla vybrána porotou složenou z odborníků výtvarníků, oděvních odborníků, teoretiků i uživatelů z přímého výkonu služby. Základní kolekce obsahuje kalhoty, košile, vestu, sako, bundu, kabát, plášť a čepici v různých odstínech barvy fjord s lemováním červenými pruhy, s vyšívaným státním znakem a nápisem POLICEB. Bunda je určena pro dopravní službu. Autorem návrhu je vývojový pracovník ŮBOK ing. Petr Tyllnek.

Jak psát vojákům v poušti

(ČESKO-ARABSKY)

[čre]: Poštovní spojení s naší jednotkou v Saúdské Arábii je na adresu: Kingdom of Saudi Arabia, Hafar Al-Batin 31 991, p. o. box 10 107/491, nebo přes ministerstvo obrany: FMNO 81/9-PZ, 180 01 Praha 81. Vzkazy zasílá také rozhlasové vysílání pro Afriku a armádní vysílání s telefonny [02] 238 07 82 a [02] 330 45 504.

Bier-Rekord Die Wiesbaden Brauereien in den letzten Bundesländern haben im letzten Jahr so viel Bier wie noch nie verkauft — 104,3 Milliarden Liter. Grund: schönere Sommer und die Einheit.

BORIS A PIVO!

Viděno ze zahraničí

Nedávno se k nám dostaly dva loňské výtisky Nezávislého čtvrtletníku za sjednocenou Evropu s názvem Pól z Nizozemska. Řeč v nich je také o některých našich předních politicích, a proto není nezajímavé do nich — byť s odstupem času — nahlédnout. Článek Odpověď exulantů Jiřímu Dienstbierovi je reakcí na televizní výroky čs. ministra zahraničních věcí v červnu minulého roku.

MJ. se v něm uvádí: »Svaz bývalých čs. jeřáků v zahraničí, Občanská fóra v Mnichově a v Limburgu, redakce Národní politiky a další zahraniční signatáři vydali prohlášení, ve kterém odsoudili výroky Jiřího Dienstbiera v německé televizi, jež vyzněly (mírně řečeno) nepřívětivě vůči československému exilu. Veřejný činitel ve vysoké státní funkci by jistě mohl jevit trochu více politické zodpovědnosti i prostého lidského taktu.«

Prohlášení je v Pólu zveřejněno ve zkrácené podobě, kterou přetiskujeme: »V červnu vysílal druhý program západoněmecké televize ZDF pořad českého exilového režiséra Ivana Fily Schritte im Labyrinth. Nad problémy odchodu do exilu a nad životem v exilu se zaměřily osobnosti jak v okruhu bývalých disidentů, kteří nikdy neodešli, tak exulanti sami. Mezi dotázanými byl i Jiří Dienstbier, ministr zahraničních věcí ČSFR. Smysl jeho odpovědi byl tento:

Nikdo z těch, kteří po roce 1968 odešli do ciziny, nemohou, ať na nepatrné výjimky, vlnit komunistický režim z toho, že odešli museli. Bylo to svobodné rozhodnutí. Tak jako se Havel, on sám a další rozhodli zůstat, rozhodli se jiní odejít. O život nebo o 25 let vězení nešlo nikomu. Na rozdíl od doby po roce 1948. On sám nemá nic proti nikomu, ale vždy mu vadilo, jestliže „někteří“ lidé, sotva odešli na Západ, připsali vinu za svůj odchod režimu. Kdo odejít nechtěl, nemusel. (...) Pan ministr neřekl nic o jediném emigrantu, zato však hodně o Jiřímu Dienstbierovi — totiž, že dodnes nepěstal kádrovat lidi a stále ještě neví, co je svoboda člověka. Systém, z něhož jsme odešli a jemuž pan Dienstbier dávno před rokem 1968 pomáhal na svět, svou nevyočitatelností skutečně ohrožoval fyzické zdraví a život kteréhokoli člověka — snad s výjimkou promlčených. O kom se v cizině vědělo — a to zaslouho exilu, kdo by to chtěl popírat — měl i ten kriminál lepší jak skončil Pavel Wonka, který ve své době patřičný ohlas neměl, víme dnes všichni. A kolik bylo dalších Pavlů Wonků, o kterých ještě nevíme?

Je poučné srovnávat různé zkušenosti z komunistických věznic téže doby „normalizace“: na straně jedné Havlovy Dopisy Olze a na druhé Kantůrkové přítelkyně z domu smutku nebo svědectví Lenky Škrabánkové a ženských věznicích, které vycházelo v exilovém tisku.

Jaké arogance by nicméně bylo zapotřebí k poznámce z exilu, ke které samozřejmě nikdy nedošlo: „Však co by ten Havel vlastně chtěl, bylo to jeho svobodné rozhodnutí.“ Ano, bylo. Znamená to však, že žaláříkem nebyl režim?

(...) Pochybujeme, že by kdokoli z exulantů cítil potřebu panu Dienstbierovi připomínat, jak nekonečně složitá a intimita je rozhodnutí odejít, a že je přímo nestydatost chtít o tom komukoli udílet lekce. Vždyť co on o tom ví? Zde jde o něco jiného: o zcela konkrétní dopad Dienstbierových výroků. (...)

Pan bývalý disident a dnešní politik sdě-

luje německým předům jasné a nezastřené, že všichni ti „normální“, neprominentní emigranti neměli nikdy nárok na politický azyl. Pan Dienstbier autoritativně označuje jejich pronásledování v ČSSR za nedosta- tečné.

(...) Pokud ministrův výrok byl řečen vědomě a s přesvědčením, pak — ve světle jeho slibů nám emigrantům — je nutno označit jeho prohlášení pro německou televizi za politickou nezodpovědnost a arogantní cynismus. A to omluvit nelze. Exil byl a stále ještě je připraven pomocí de-

mokratickému vývoji v Československu. Budou-li však političtí představitelé s ním mluvit a o něm jednat tímto způsobem, nezbude brzy z této připravenosti nic...«

Tolik z prohlášení. Na následující stránce novín jsme si povšimli dalšího zajímavého článku, který s tím předchozím má určitou spojitost. Titulek zní: Vítání jen s valutami? Autorkou je V. Pavlíková.

...Doma velmi rychle zapomněli na to, že jsme zde zcela samozřejmě fungovali jako jakási charitativní hotelová zařízení pro krajany z vlasti, když mohli vyjet. Naše služby byly tehdy také takto zcela samozřejmě přijímány, ačkoliv většina z nás zde nepatřila právě k bohatým strýčkům z Ameriky. Dnes, kdy se i my po těch letech můžeme do vlasti podívat, jsme vítáni jen s valutami v kapse.»

Autorka článku dále píše právě o problémech českých emigrantů z již zmíněného pohledu: ...»Dále mně mrzí fakt, že se i někteří naši noví představitelé dívají na „emigranty“ jaksi přes prsty, jelikož jsme opustili vlast, ač nám nešlo „o krk“ jako těm v letech stalinových; z vlasti jsme odešli za lepším, kdežto doma odpárcí režimu ztratili původní zaměstnání a stali se umývači oken či topiči v kotelnách, nebo se také ocitli ve věznicích. Těm, kteří si toto myslí, ušel výsledný efekt: zda totiž pro budoucí Československo jednou budou užitečnější zkušenosti ze Západu, nebo ty z vězení a kotel. Mám za to, že stejně tak, jako my si vážíme — a vždy jsme si vážili — například chartistů doma za jejich neochvějný postoj proti Husákovu režimu, měli by i oni — a jím podobní — uznat určité zásluhy naše. Oběti jsme přinášeli všichni, i když mezi nimi jistě nejde dělat rovnítko. To by mělo být jasné řečeno.«

Na závěr přinášíme ještě jeden pohled, tentokrát na vládu. Vyjímáme z rozsáhlého článku »Tuhy život státního monopolismu«, stať nazvanou Vládu bez adjektiv, autor J. Loewy:

»Fráze o návratu do Evropy se už lidem počínají zajídat, zvláště když pozorují, že vláda zřejmě hodlá dospět na onen vzdálený kontinent s brzdou sešlápnutou až k podlaže, a se zakázanou zpátečkou restriktivních, protekcionistických, ba izolacionistických paragrafů. Řidič — federální vláda — sice nevybírám zatáčky příliš elegantně, zvláště zakruty mu dělají potíže, zato však nepřetřítitě troubí. A každou chvíli si říká jinak. Vlády premiéra Čalfy si vymýšlejí exaltované, trapně patetické, poněkud dětské názvy, pod nimiž by rády vešly do dějin; nechce se jim čekat, jakou přezdívkou jim jednou přidělí lidé. Jako by nám z mi-

V přijatém komuniké se praví mimo jiné, že předsednictvo ČNR shledalo informaci komise o výsledcích šetření jako dostatečnou pro posouzení celého případu. Přesto že nebylo zjištěno, že by B. Moldan poskytl informace o tzv. vnitřním nepříteli, předsednictvo ČNR považuje některé aspekty jeho styků s orgány StB za takové, že nelze vyloučit jejich zneužití.

Československou deskou desek, nejlepší za uplynulé čtvrtstoletí, se podle ankety zveřejněné časopisem Rock a Pop, stalo LP K. Kryla Braitficka, zavřel vrátka, vydané v Pantonu na jaře 1969.

B. Moldan odvolán z funkce

(b): Předsednictvo ČNR odvolalo včera RNDr. B. Moldana, ČSc., z funkce ministra životního prostředí ČR. Lustrací komise předsednictva ČNR, jejíž úkolem bylo připad B. Moldana posoudit, jednalá tento úden denně od rána do noci. Jak jsme se včera dověděli od jejího místopředsedy dr. J. Kasala, členové komise prostudovali velké množství materiálů a vedle dr. Moldana vyslechli řadu osobností — mezi nimi českého premiéra P. Fibarta a federálního ministra J. Vavrouška. Ve spolupráci s komisí pro vyšetřování údajů 17. listopadu byl vyslechnut tzv. řidič pracovník dr. Moldan. Na základě všech těchto informací lustrací komise dospěla

shledání tak obsáhlé — řekl dr. Kasal. je třeba zdraznit, že B. Moldan nikdy neposkytl informaci proti tzv. vnitřnímu nepříteli — řečeno terminologičtí minulých let. Ve svazcích StB byl veden jako kandidát na tajemného spolupracovníka, tedy v kategorii, kdy nelze předběžně určit, jakého druhu byla kandidátova spolupráce a zda o ní vůbec vědět — tyto případy je třeba vždy posuzovat individuálně, a proto bylo

nulostí nestačily vlády Národního sjednocení (1938), Národního souručenství (1939) a Národní fronty (1945—1989), muselo se nám dostat ještě vlády Národního porozumění a dokonce Národní oběti.

Doufáme, že se jednobo dne dočkáme ještě i vlády Národní pohody. Bude to taková vláda, která už nebude příliš fušovat do ekonomiky a raději přenechá její chod hospodářům, výrobcům a — trhu. Ve funkcích společnostech se ostatně vláda zpravidla jmenuje vláda. A klidně se obejde bez adjektiv.«

Myslím, že je důležité se občas takhle a podobně »kouknout« za hranice, abychom si uvědomili, že samet je sice látka krásná a ušlechtilá, ale že se také lebec prodaté

DVA KOVÁŘI V MĚSTĚ

78

Dnes už ustálené slovní spojení »soukromý podnikatel« se neodmyslitelně vztýlo do našeho slovníku. Vyvolává však ponejvíce představu majitele obchodu, bistra, eventuálně si ho spojujeme s poskytováním služeb, protože přechod od bývalých »melouchů« na podnikatele se nám zdá nejpřirozenější, nejrozumnější. Ze řemeslo má zlaté dno, platilo i v době totality, navzdor úpadku, který v minulých letech prodělalo. Jsou však řemesla, před jejichž uměním se i dnes pokorně skláníme. Mezi taková patří umělecké kovářství.

Když se před osmi lety Otakar Forman, v té době nejmladší mistr (22 let) Výzkumného vývojového závodu JAWA v Praze, rozhodl rozvázat pracovní poměr a zabývat se soukromě uměleckou kovářinou, byl pozván před fluktuční komisí, kde se mu snažili jeho záměr rozmluvit. Na to O. Forman reagoval poněkud furiantským výrokem, úměrným jeho sebevědomému mládí: »Jednou si celou tuto fabriku koupím!« Tomu se všichni jen smáli, považovali ho tak trochu za blázná. Jak by ne, vždyť v roce 1982 bylo soukromé podnikání takřka utopí.

Začal tím, že si s mladším bratrem Janem, čerstvě vyučeným uměleckým kovářem, podal na národním výboru žádost o stavební povolení na výstavbu dílny na vlastní zahradě. Povolení nedostali, ale protože někde pracovat museli, oznámili stavbu zděného přístřešku pro uskladnění sportovního náčiní. V tomto »přístřešku« se pod firmou JOFO téměř osm let věnovali své zálibě, vášni, kterou pro oba bylo a je umělecké kovářství.

V roce 1984, kdy začaly vznikat při národních výborech tzv. drobné provozovny, se nechali dobrovolně »znárodnit«, tj. poskytli svoji dílnu, zařízení a stali se jako zámečnická dílna jednou z jejich součástí. Jak dnes O. Forman říká, byla to ta nejlepší škola pro podnikatele — všechno leželo na jejich bedrech, a tak se naučili organizovat práci v dílně, zajišťovat materiál, zakázky, účtovat. Tato oboustranná prospěšná spolupráce skončila v r. 1988.

Protože byl objem zakázek stále větší a původní dílna přestala vyhovovat, nechali si před necelým rokem postavit novou prostornou halu — kovářnu. Její vybavení — buchary, kovářské nástroje, ponky aj. jsou, jak říká mladší z bratrů Jan, téměř muzeální kusy, získané příležitostným odprodejem i za cenu šrotu. Nové strojové vybavení si, vzhledem k vysokým cenám, podobně jako většina ostatních podnikatelů-začátečníků, nemohou dovolit.

Problém, se kterými se denně potýkají a které úzce souvisí s úspěšností jejich podnikání, je víc než dost. Patří k nim jak obtížné shánění materiálu, tak i nedostatek opravdových řemeslníků. »Co mne nejvíce trápí, je nezodpovědnost a nekvalitní práce,« říká starší z této sourozenecké kovářské dvojice O. Forman. »Lidé dosud nepochopili prostou, ale důležitou věc: pokud dělají u soukromníka, mají minimálně stejně, ale spíš větší povinnosti a zodpovědnost než u státního podniku. Dělá to na mne dojem, jako kdybychom si na zaměstnance a zaměstnavatele jenom hráli. Řešení tohoto problému vidím v nezaměstnanosti — strach z ní bude garantovat jak kvalitu práce, tak i odpovědný přístup k činnosti podniku.

Partnerské obchodní vztahy, tj. vztah mezi odběratelem a dodavatelem, bývají rovněž zdrojem nepřijemnosti. Ve své době je docela běžné, že mezi partnery platí pouze ústní dohoda, aniž musí být vystavena smlouva. U nás se zatím někdy nedodrží ani písemné smlouvy. Následné řešení sporu jinak než dohodou pak znamená pro firmu vždycky jen ztrátu. Je třeba pochopit, že smyslem uzavřeného obchodu není toho druhého napálit, ale oboustranná spokojenost.

Bratři Formanové, i přes všechny vylíčené potíže, spokojeni jsou, o zakázky není nouze, firma JOFO prosperuje. Za tím je však třeba vidět lásku ke kovářině, důvěru

ve vlastní schopnosti, překonávání nejrůznějších problémů a především denní poctivou práci. »Podnikatelem se musí každý narodit,« říká O. Forman, »pokud má pro podnikání podmínky, propadne mu jako jiný třeba kartám...« Otakar Forman mu opravdu propadl, podnikání bere jako své poslání, a protože se dnes už cítí dost silný, uvazuje o tom, že by svůj někdejší furiantský výrok naplnil. V případě, že bude jeho bývalý podnik privatizován, chce se zcela nezávisle, jak tvrdí, zúčastnit aukce. Na to, co stojí za tímto jeho záměrem, zda zdravá podnikatelská dravost či zdravá mužská ješitnost, zná odpověď jen on sám.

prohlásl v hlubokém dojetí: To byla úplně zbytečná jatka! Na to vše musím myslet, uvažuji-li o osudech Podkarpatské Rusi.

ALEXANDR MEŠKO, Kladno

Polens Wirtschaft ist im vergangenem

Polens Wirtschaft ist im vergangenem Jahr um zwölf Prozent geschrumpft. Die Industrieproduktion ging sogar um 23 Prozent zurück. Auch die Realloohnen der Polen brachen um 28 Prozent ein. Dagegen erreichte der Außenhandelsüberschub 1990 die Rekordhöhe von 3,8 Milliarden Dollar. Etwas ein Viertel des Handels wurde mit Deutschland abgewickelt.

Hledá se fragment

(r): Společnost pro obnovu mariánského sloupu v Praze prosí všechny občany o pomoc při hledání zbytků rozbité sochy Panny Marie ze sloupu, který stál na Staroměstském náměstí do 3. listopadu 1918. Po stržení sloupu si lidé mnoho úlomků odnesli a uchovávali je ve svých domovech téměř jako relikvie. Po výstavě konané v roce 1924 v refektáři u klarisů se nakonec ztratili i důležitý fragment sochy, jejíž zachycuje náš snímek. Vi-li některý z našich čtenářů o jeho existenci nebo má některou další součást sochařské výzdoby sloupu ve svém majetku, prosíme ho, aby nám o tom podal zprávu na adresu: Společnost pro obnovu mariánského sloupu — Ing. arch. Pavel Nauman, Špálova 24, 162 000 Praha 6, tel. 35 43 36. Nemáme v úmyslu nikoho o jeho památku připravit, chceme si jí pouze vyfotografovat, změřit, a bude-li to nutné, i odlišit bez poškození do sádky, abychom tak získali podklady pro věrnou rekonstrukci Bendlova originálu.

■ PRAVDA O PODKARPATSKÉ RUSI

S velkým zájmem jsem četl několik článků v Lidové demokracii o Podkarpatské Rusi. Také ten poslední: Není třeba odstalinšovat? Někteří lidé tvrdí, že k připojení Podkarpatské Rusi k Sovětské Ukrajině došlo na přání lidu. To co nejrozhodněji odmítám. Po obsazení země v roce 1944 ji zaplivali příslušníci NKVD. Byl jsem svědkem, jak tyto příslušníci činili nátlak na čes. ministra Němce, aby opustil Podkarpatskou Rus. V obci Jovra, kde bydlel můj rodiče, enkavédisté prováděli nábor do Rudé armády. Pokud jde o dospělá občana, nepřihlásil se snad ani jeden. Zato získali v této obci několik desítek školních dětí, které se podepisovaly na manifest schválně-jší připojení země k USSR. Jednacíletý

obchodní akademie, koedukační učitelství ústav, v Berehovu ruské a maďarské gymnázium a v Chustu ruské gymnázium. V Užhorodě byla postavena nová škola, kde sídlily všechny krajské úřady. Naskytá se i mnoho dalších otázek. Například proč sovětské vrchní velení zabránilo, aby byli českoslovenští vojáci nasazení při osvobozování Podkarpatské Rusi? Proč totéž velení poslalo Čs. armádu sbor na Duklu a vydalo gen. Kratochvílovi rozkaz, aby útočil proti výborně maskovaným německým jednotkám, které pak kosily tisíce Čechů, Slováků, Rusů i sovětských vojáků? Když po roce 1945 lidovecký ministr navštívil bojiště u Dukly,

CSFR wird Mitglied des Europarates

STRASSBURG, 30. Januar (AFP). Die parlamentarische Versammlung des 24 Mitglieder zählenden Europarates hat am Mittwoch einstimmig beschlossen, die Tschechoslowakei als 25. Mitglied des Staatenbundes aufzunehmen. Die CSFR ist das zweite Reformland nach Ungarn, das als vollwertiges Mitglied in den Europarat aufgenommen wird.

AZORE, TRHEJ!

Zitat des Tages

„Eine der wichtigsten Lehren des Golfkrieges ist, daß man nicht auf den deutschen Riesen zählen kann. Er ist vollauf mit seinen inneren Angelegenheiten beschäftigt und läßt lieber die Verbündeten den Krieg führen. Die Deutschen nehmen nicht nur nicht an dem Krieg teil, sie demonstrieren dagegen, nachdem sie Saddam Hussein geholfen haben, einen Teil seines militärischen Arsenalen aufzubauen. Bewußt oder unbewußt sind sie dabei, Europa einen der härtesten Schläge seit langer Zeit zu versetzen.“
„Le Figaro“, Paris

Kursovni lístek

Francouzský frank	5,52	(5,51)
1000 Italských lir	24,97	(24,90)
Rakouský šilink	2,66	(2,66)
Německá marka	18,79	(18,72)
Svýcarský frank	22,39	(22,28)
Americký dolar	28,18	(28,43)
Anglická libra	54,66	(54,68)

(V závorce kursy z minulého týdne.)

Sowjetische Munition lag in Mülltonnen

PRAG, 29. Januar. Während des Abzuges der Sowjettruppen aus der CSFR häufen sich die Meldungen über gefährliche Hinterlassenschaften der Soldaten. Im ostböhmischen Rokytnice fanden Kinder in Mülltonnen vor einer Wohnsiedlung sowjetischer Armeeingehörender Munition und Tränengaspatronen. Wie die tschechoslowakische Zeitung „Lidove noviny“ in ihrer Dienstagsausgabe berichtete, gaben die jungen Leute ihren explosiven Fund glücklicherweise sofort bei der Ortspolizei ab. Die Polizisten gingen davon aus, daß das sowjetische Militär auf diese Weise Material loswerden wolle, das sie nicht mit in die UdSSR transportieren wollten.

Die tschechoslowakischen Sicherheitsbehörden riefen die Bevölkerung laut einer Rundfunk-Meldung vom Dienstag zu erhöhter Wachsamkeit im Umgang mit Funden aus UdSSR-Beständen auf. Ein Bürger habe in seinem Garten einen ganzen Patronengurt sowjetischer Herkunft entdeckt, hieß es in der Meldung weiter. Über den genauen Zeitpunkt und Ort des Vorfalls machte der Sender aller-

dings keine Angaben. Vor wenigen Tagen war in der tschechoslowakischen Presse gemeldet worden, ein 14-jähriger Schüler in Kostelec nad Ohri (Kostelec an der Eger) habe von einem Sowjetsoldaten eine Granate gegen seine Digitaluhr eingetauscht. Der tschechische Innenminister Tomas Sokol sprach in diesem Zusammenhang von Hunderten von ähnlichen Fällen, in denen sowjetische Soldaten tschechoslowakischen Bürgern gegen Geld oder Waren Waffen überlassen hätten.

Diese Aussage dementierte umgehend der sowjetische Generaloberst Eduard Voroblov, der einen Teil der Sowjetarmee in der Tschechoslowakei befehligt. Im Gegenteil seien zehn Fälle bekannt, in denen Sowjetsoldaten das Ansinnen von Tschechoslowaken zurückgewiesen hätten, ihnen Waffen zu verkaufen. Der 14-jährige Schüler habe lediglich eine Übungsgranate eingetauscht, ergänzte Voroblov.

Kopfzerbrechen bereiten den tschechoslowakischen Politikern auch die Umweltschäden auf den bisherigen Stütz-

punkten der Sowjetarmee, die ihre ursprünglich 73 500 Soldaten bis Ende Juni aus der CSFR abgezogen haben soll. So war im vergangenen Jahr bekannt geworden, daß das Erdreich der bereits geräumten Stützpunkte Bruntal, Krnov und Frenstat hochgradig mit Treibstoff und Chemikalien verseucht ist, hatte Trinkwasser-Reservoirs und Flüsse in der Umgebung seien verschmutzt. Da zum Teil die Zusammensetzung der giftigen Verbindungen nicht bekannt ist, hatte Prag den Verdacht geäußert, es könne sich um Überbleibsel von chemischen Kampfstoffen handeln, deren Lagerung auf dem Gebiet der Tschechoslowakei Moskau immer betritten hat.

Mit der Säuberung der verseuchten Areale wurde eine Gruppe von Firmen unter Führung des Unternehmens eines in die USA ausgewanderten Tschechoslowaken beauftragt. Die Unternehmensgruppe schätzt, daß die Beseitigung der Umweltschäden umgerechnet rund 3,5 Millionen Mark pro Stützpunkt kosten wird. Über eine Kostenbeteiligung aus Moskau wurde bisher nichts bekannt.

Tomáš Bata odpovídá

(čtk): Tomáš Bata se vyjádřil ke státnímu ministerstvu spravedlnosti a ministerstvu průmyslu ČR, zveřejněnému 9. ledna 1991. Uvádí v něm mj.: „Již přes rok pracujeme na tom, jak pomoci Československu co nejrychleji přejít na moderní tržní hospodářství. Vbrzku předáváme vládě naše návrhy na modernizaci obuvnického průmyslu, zrušení současného monopolu a zapojení do světového trhu. Minulý týden uvěřila česká ministerstva spravedlnosti a průmyslu stanovisko k právním poměrům našeho majetku. Souhlasíme, že jejich poradci byli jednak špatně informováni, jednak ovlivněni vlastními představy včtí možné dohodě mezi naší firmou a vládou ČR. V blízké budoucnosti sdělíme vládě svůj postoj a opravíme mylná tvrzení. Pokud se nás týče, budeme pokračovat ve své práci v naději, že naše snaha a zkušenost přinesou na konec Československu takový prospěch, o jaký upřímně usilujeme.“ Z vyjádření zmíněných ministerstev vyplývá, že spor mezi J. A. Bataou a T. Bataou ml. o vlastnictví akcií firmy Bata ztrácí smysl, neboť ani jeden z nich je neuložil do veřejné úschovy a nepřihlásil se stanovene lhůtě, takže podle dekrety č. 95/1945 propadly státní. Tomáš Bataovi ml. údajně zůstává teoretická možnost uplatnit nárok na 25 procent akcií, které J. A. Bata převodil v roce 1939 na M. Bataovu.

Letecký pluk odletěl

(čtk): Z letiště Boží Dar u Milovic včera odletěl 114. letecký stíhací pluk, který byl posledním bojovým leteckým plukem Střední skupiny sovětských vojsk na čs. území. Do SSSR se včera vrátilo 24 letounů typu Mig-23 a deset strojů dosud nejmodernějšího typu Mig-29. V ČSFR ještě zůstalo sedm sovětských transportních letounů a 21 nebojových vrtulníků. Na odsun čeká šestnáct a půl tisíce vojáků, 71 tanků, 268 bojových vozidel, 4757 nákladních aut a 133 prostředků dělostřelectva. Čs. území opustilo všech 146 bojových vrtulníků a stažena byla i veškerá odpalovací zařízení (30). Poslední bojová jednotka odejde z Československa přesně rok po podepsání mezivládní dohody o odsunu – 28. února 1991. Závěrečná etapa odsunu skončí do 30. června 1991.

Die internationale Schokoladen-Skala

Verbrauch in kg je Einwohner und Jahr

• Generální tajemník Svazu vyhnanců M. Koschyk v bulletinu DEUTSCHLAND UNION DIENST napsal, že spolkový kancléř Helmut Kohl dal před poslancekou skupinou CDU/CSU srozumitelně najevo, že představitelé vyhnanců chce přizvat k poradám o jednáních ke smlouvám Německa s ČSR a Polskem.

Budoucí dominanta v Praze — Dům družstevních rolníků. (DDR.)

Navržen na Nobelovu cenu

BONN (rpt): Československý prezident V. Havel byl poslancem německého Spolkového sněmu za Křesťansko-demokratickou unii (CDU) H. Wernerem z Ulmu navržen výboru na udělování Nobelovy ceny míru v Oslo na letošního laureáta. Werner, který je také mluvčím Pracovního sdružení katolických vysídleneckých organizací, svůj návrh — který podal již také v roce 1990 — zdůvodnil Havlovými zásluhami o pokojnou revoluci v Československu.

Nová dominanta Prahy

Novou dominantu bude mít od příštího roku Budějovické náměstí v Praze na Pančákovi. Do té doby vyrostle hrubá stavba Domu družstevních rolníků, který začal stavět Agrokombinát Slušovice v roce 1988.

Investorem je Českomoravský družstevní svaz, v jehož režii dodavatel zatím odevzdal dílo za sto miliónů korun. Ukázalo se, že původní rozpočet 191 miliónů korun, kalkulovaný za existující ceny, nebude možné dodržet, a bylo třeba hledat východisko. Vznikla tedy akciová společnost a byl vypsan konkurs na partnera. Ze čtyř účastníků předložila nejlepší podmínky americká firma JOK, jejímž majitelem je pan Kubicek. Ta poukázala na účet 750 tisíc dolarů, v přepočtu 28 miliónů korun, což umožní dokončit hrubou stavbu v březnu 1991. Firma JOK je připravena poskytnout na stavbu hotelu celkem 25 miliónů dolarů, tedy miliardu korun. Přistoupila při tom na podmínku družstevníků, kteří si vymínil jedenapadesátiprocentní podíl na majetku a čtvrtinu kapacity hotelu pro své účely. Předpokládá se, že návratnost investice bude pět až sedm let. Hotel by se měl stát společenskoobchodním centrem,

přičemž jeho prosperitu by nezaručovala klientela, hledající rekreaci — měl by být zaměřen zejména na komerční využití.

Nový hotel bude stát na velice výhodném místě u stanice metra Budějovická, což by mělo přispět k jeho atraktivitě. Dvě podzemní podlaží budou sloužit pro garáže a služby a v šestnácti z dvaadvaceti nadzemních podlaží bude 256 pokojů s 512 lůžky a 200 přístýlkami. Změny, které provedl během stavby projektant — Pražský projektový ústav —, přispějí k tomu, že se zařízení hotelu lépe využije a zvýší se jeho standard. Víceúčelový sál se 400 místy by měl sloužit např. pro módní přehlídky, koncerty, kongresy i další akce společenského života. Restaurace a bar v přízemí budou přístupny i pro veřejnost. V posledních dvou patrech, dvacátém a jedenadvacátém, najdeme vinárnu, bar, bazén a ostatní společenské zařízení. Ještě se budou muset udělat některé úpravy, např. jídelna pro 800 lidí se zdá příliš rozlehlá, ale do konce roku 1992 by mělo být vše hotovo a 1. ledna 1993 začne hotel — Dům družstevních rolníků — sloužit svému účelu.

Agenti budou známi

(la): Obšrně se zabýval na včerejší tiskové konferenci mluvčí komise 17. listopadu P. Toman otázkami lustrace ústavních činitelů, kterou schválil parlament. Celkem projde tímto procesem pět až šest set osob. Agenty a rezidenty StB je možno na základě nynějších registrů svazků přibližně od 50. let celkem bezpečně zjistit, jiné je situace s důvěrníky a kandidáty. Komise proto s lustracemi teprve začíná a potrvá asi dva měsíce.

Už nyní však začínají různé aféry a jako příklad uvedl řečník případ posl. Devátého, který podává žalobu na časopis Spígl. V poslanecké ubytovně došlo dokonce k anonymnímu telefonátu s teroristickou pohrůzkou. Vyjádřil se také k nedávnému výroku předsedy slovenské vlády V. Mečlara o tom, že registry svazků týkajících se lustrací byly odvezeny ze Slovenska a označil je za vylučnou kompetenci federace.

Podle slov P. Tomana je snaha lustrace zpochybňovat a zatemňovat. Členové komise hovořili o tom v Lánech s prezidentem V. Havlem, který je ujistil, že je připraven a ochoten podrobit se sém výsledku před vyšetřovací komisí. Souhlasil rovněž s lustrací pracovníků Kanceláře prezidenta republiky. Zatím vypovídalo před komisí 17. listopadu ve věci pozadí 17. listopadu 1989 43 svědků, mezi nimiž byl jeden z bývalých příslušníků StB pro křivé svědectví vzat do vazby a bude prokuraturou trestně stíhán. Ke konečnému řešení otázky lustrací přispěje posléze chystaný zákon o lustracích.

PŘEDŽIHÁDOVÁNO

Válka v Perském zálivu nabírá obřích rozměrů především co se týče tzv. svaté války — džihádu. Jako první ji vyhlásil irácký diktátor S. Husajn proti všem nevěřícím, čímž myslel USA a ostatní země, které jsou členy spojeneckých sil. Pak ji rovněž vyhlásil kuvajtský představitel islámu proti »bezbožnému« Husajnovi, a do třetice vysoký duchovní Íránu vyzval všechny vyznavače islámu zase k bojů po boku iráckého diktátora. Takže tu máme hned tři »svaté války«.

.. PŘEIRAHOVÁNO, PŘEHUSCET-NOVÁNO...

Prezident úřaduje v Lánech

(mi): Tento týden bude prezident V. Havel úřadovat na zámku v Lánech, řekl včera jeho tiskový mluvčí M. Zantovský. Na Pražském hradech bude totiž probíhat stěhování prezidentovy pracovny. Vzhledem ke krizi v Perském zálivu byla také zvýšena ostraha našeho prezidenta, což prý velmi nelibě nese, ale ukázněně se podvoluje. M. Zantovský dále uvedl, že V. Havel strávil tři týdny na klinice v SRN, kam odjel na doporučení našich lékařů, neboť si začal stěžovat na trvalé bolesti hlavy. Prokázala se též zvýšená hladina cholesterolu v krvi — důkaz, že prezident byl přepracován. Pobyt na zahraniční klinice si hradił V. Havel z vlastních prostředků. Pokud se týká standardy prezidenta republiky, která vláda na Pražském hradech i v jeho nepřítomnosti, řekl M. Zantovský, že neexistuje právní úprava, která by nařizovala standardu sejmout v nepřítomnosti hlavy státu. Napříště bude standarda sejmuta. Pokud se týká litevského problému, hodlá se prezident Havel obrátit na M. Gorbačova. Pině podporuje vytvoření finálního fondu na pomoc Litvě.

Stalingrad

Das habe ich noch nicht erlebt: eine Reiseleiterin, die weint. Galina, braunäugig und mit Madonnenscheitel, weint über das, was sie uns aus dem Russischen übersetzen soll. Ein alter Mann, ein Kriegsveteran, berichtet über Stalingrad. Er erzählt von den Kindern der Stadt, von ihrem sinn- und schuldlosen Leiden vor beinahe fünfzig Jahren, und Galina, selber lange nach Kriegsende geboren und heute Mutter eines vierjährigen Sohnes, bricht in Tränen aus und entschuldigt sich bei uns Deutschen, weil sie einen Augenblick lang nicht „funktioniert“ habe als Dolmetscherin und Reiseleiterin.

Wir kommen mit der vielzitierten Gnade der späten Geburt, mit der Hilfsbereitschaft einer ganzen Nation im Rücken und mit Plastiktüten voller Gastgeschenke – von Nescafe und Kaugummi bis zu Zahnpasta und Rasierklingen; unsere Väter sind lange entnazifiziert; man fühlt sich, alles in allem, entsorgt und der Frage nach Schuldzuteilung und Schuldbekennnis enthoben, und dann passiert es doch: Man ist mittendrin, ist erfüllt von lebendiger Erinnerung, kämpft nun selber mit den Tränen und nimmt die Zuwendung, die vielen Gesten der Versöhnlichkeit und das aufmerksame Interesse an Deutschland wie ein Geschenk entgegen. Das Überreichen der Plastiktüten wird zu einem etwas peinlichen Akt.

Ort der Handlung ist Wolgograd, das einmal Stalingrad hieß, fast tausend Kilometer südlich von Moskau am rechten Wolga-Ufer gelegen, wo im Winter 1942/43 eine der größten Schlachten der Geschichte tobte. Der Sieg der Roten Armee war die Wende im Krieg Hitlerdeutschlands gegen Rußland. Die für die deutschen Soldaten erschütternde Tragödie von Stalingrad war für die Russen trotz aller Verluste ein triumphaler Sieg. Was für die einen sinnloses Sterben war, war für die anderen der „Große vaterländische Krieg“.

Im Februar 1943 kommentierte die sowjetische Wochenschau Bilder vom Elend der russischen Zivilbevölkerung in den Kriegsgebieten mit den Worten: „Unser Haß ist grenzenlos.“ Heute sagt Pjotr Solowjew, Kriegsveteran und Stalingradkämpfer: Nu wot, was denn, ihr wart Soldaten und wir waren Soldaten, und er bittet uns, einen Deutschen ausfindig zu machen, jung und blond war er und Soldat in Stalingrad, Spezialist für Mercedesmotoren sei er gewesen, doch den Namen hat der alte Herr vergessen. Aber wäre es nicht möglich, ihn trotzdem zu finden? Sie hätten sich so gerne gemocht und seien als Freunde auseinandergegangen.

Die Stadt, die als Stalingrad in die Weltgeschichte einging und die, seit Stalin auf dem XXII. Parteitag der KPdSU im Jahre 1961 entthront wurde, Wolgograd heißt, wurde unter dem Namen Zarizyno in der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts gegründet. An der Einmündung des Flußchens Zariza in die Wolga errichteten die Russen eine Festung als Bollwerk gegen die Tataren des Khanats Astrachan. Im Bürgerkrieg, der als Oktoberrevolution von 1917 folgte, versuchten die konterrevolutionären „Weißen“ in Zarizyno den Lebensnerv der „Roten“ zu durchschneiden. Doch unter dem Oberkommando von Woroschilow, dem Stalin als Kommissar und Mitglied des Kriegsrats zur Seite stand, wurde diese strategisch wichtige Position der Roten Armee erfolgreich verteidigt. 1925 benannte man Zarizyno nach Josef Stalin, der damals seinen Aufstieg als Diktator begann.

Im Zuge der ersten Fünfjahrespläne spielte die Stadt eine bedeutende Rolle beim Aufbau der sowjetischen Industrie. Die schon vorhandenen Fabriken wurden

modernisiert, fünfzig neue Werke wurden errichtet, darunter das mit amerikanischer Hilfe 1930 erbaute erste große Traktorenwerk der UdSSR, das später im Verteidigungskampf gegen Hitler berühmt wurde. In den kritischen Wintermonaten des deutschen Vormarsches widerstand Stalingrad abermals dem Versuch – nun eines äußeren Feindes –, den Lebensnerv der Sowjetmacht an strategisch wichtiger Stelle zu zerstören.

Die Rolle Stalins, als Oberbefehlshaber der Roten Armee und „Held des Großen vaterländischen Krieges“ mystifiziert, wird seit den fünfziger Jahren zunehmend kritisch gesehen. Chruschtschow, selbst Stalingradkämpfer, warf ihm vor, seine Strategie „mit Hilfe eines Schulglobus“ sei dilettantisch und militärisch inkompetent gewesen. Allgemein bekannt ist inzwischen auch die Tatsache, daß durch Stalins Terrormaßnahmen der dreißiger Jahre die sowjetischen Streitkräfte über achtzig Prozent ihrer Staboffiziere eingebüßt hatten. Die Aufdeckung der Verbrechen der Stalinzeit wirft in der Sowjetunion Schatten auf das bisher starre Geschichtsbild. „Wen diese Wahrheit umbringt, der kann getrost sterben“, sagt der Filmregisseur Arkadi Rudermann.

★

Die Überlegung von 1943, das völlig zerstörte Stalingrad als Mahn- und Gedenkstätte zu belassen, scheiterte am Aufwillen der Bevölkerung. Die Überlebenden kehrten unmittelbar nach Einstellung der Kampfhandlungen aus der Evakuierung jenseits der Wolga zurück und bauten ihre Stadt neu. Beträchtlichen Anteil an der Arbeit hatten deutsche Kriegsgefangene und russische Häftlinge der Stalinschen Straf-lager. Ob es unser Hotel schon vor dem Krieg hier gegeben habe, fragen wir Galina bei der Ankunft. Ja sicher, sie zeigt auf die Fassade aus Rustikasteinen mit Bogenfenstern und Pilastern zwischen den Balkonen, das Hotel stand früher schon hier, „vielleicht ein paar Meter weiter links“. Ein paar Meter weiter links: also war es auch Schutt und Asche gewesen.

Jetzt speisen wir in der großen Rotunde zwischen gelben Stuckmarmorsäulen. Ein Spiegel vervielfacht die goldenen Kugeln und Krönchen der Messingleuchter. Die eleganten weinroten Kostüme der Kellnerinnen harmonieren mit den Sesselpolstern. Gut gekleidete Russen, die es sich offenbar leisten können, tafeln im gleichen Raum wie die ausländischen Touristen. Sie trinken Sekt, wir trinken Tee. Bei südrussischen Spezialitäten erzählt Galina vom alltäglichen Leben, von katastrophalen Verhältnissen bei der Versorgung der Bevölkerung mit Konsumgütern. Sie stehen nicht nur nach Fleisch, Butter oder Käse stundenlang Schlange, sondern auch nach Zucker, Nudeln, Mehl, Salz. Fast alles ist rationiert, fast alles ist „defizitno“, Mangelware. Nur wer Geld hat und zur „Privilegenzia“ gehört, kann einigermaßen leben; auf den freien Märkten oder auf dem Schwarzmarkt gibt es alles, was in den Läden fehlt, zu horrenden Preisen. Im Restaurant unseres Hotels steht Zucker in Schalen auf den Tischen, und zum Dessert gibt es zucker-süße Cremetorte.

Nicht alle Bauten der Stadt sind so prachtvoll und gediegen wie das Intourist-Hotel. Neben der fast florentinischen Großzügigkeit der Repräsentationsbauten und einem verspielt ornamentierten Säulenklassizismus erscheinen die normalen Wohnblocks recht einfach und phantasielos, besonders die fünfgeschossigen Miethäuser aus Fertigbauteilen im sogenannten Chruschtschow-Stil weiter draußen. Nu wot, was wollen Sie, über achtzig Prozent der Stadt waren zerstört, und die Mieten sind so, daß jeder sie zahlen kann. Nach offiziellen Angaben übersteigen die Mieten in der Sowjetunion keine vier Prozent des Familieneinkommens.

Nachdem im September 1942 der größte Teil der Stadt von den Deutschen eingenommen worden war, starteten die Russen im November eine erfolgreiche Gegenoffensive, die zur Einkesselung von 280 000 Mann der 6. Armee führte. Sowjetische Kapitulationsangebote wurden abgelehnt, ein Ausbruch aus dem Kessel von der Obersten Heeresleitung untersagt. In seinem Kriegsroman „Stalingrad“ beschreibt Theodor Plivier die in der Zange der Einkesselung sterbende Stadt. Langgestreckt am Ufer der Wolga, glich sie eher einem Steinbruch als einer menschlichen Ansiedlung; ein trostloser, aus tausend Wunden, blutender, siecher Organismus. Nichts als nackte, vom Brand geschwärzte Mauern mit hohlen Fenstern, aufragende Schornsteine ohne Rauch, von Laufgräben und Bombentrümmern aufgerissene Straßen mit verbogenen Straßenbahnschienen und zerschossenen Fahrzeugen zwischen Zementbrocken und Eisenschrott, zeretzte Baumskelette, zerbrochene Gipsfiguren und Stacheldrahtverhaue in den Parks.

Heute ist die Stadt wieder grün. Alle Bäume in den Allen sind neu gepflanzt und unzählige Blumenrabatte werden im Sommer ständig mit Wolgawasser künstlich bewässert, denn Wolgograd ist eine Steppenstadt, in der es in den Sommermonaten nicht regnet. Wo sich Spaziergänger ergehen und Liebespaare auf Bänken sitzen, wo Menschen vor den Geschäften geduldig in der Schlange stehen und sich nicht nur über Familie und Fernsehprogramm, sondern vielmehr über das, was es zu kaufen gibt und was es nicht mehr gibt, unterhalten – am gleichen Ort dröhnte einst der Gefechtslärm Tag und Nacht, heulten die Stukas, rasselten die Panzerketten. Und unter der Steinwüste breitete sich das gespenstische Reich der Ruinenkeller, der Bunken und Erdlöcher aus. Dorthin und in die Kanalisationsschächte hatte sich das Leben verkrochen. Auf engstem Raum fristeten in der Stadt verbliebene Bewohner ihr kärgliches Dasein, pflegten und versorgten die verwundeten Soldaten der Roten Armee, sofern diese nicht ans andere Ufer der Wolga gebracht wurden.

In straßenlangen Zeilen zogen sich unter den Häuserruinen auch die Keller voller verwundeter deutscher Soldaten hin, die keine ärztliche Hilfe erhielten, für die es nicht einmal Verbandszeug gab, und die am Ende nicht mehr mit Nahrung versorgt wurden, weil das wenige, das der deutsche Nachschub liefern konnte, der kämpferischen Truppe zukommen sollte. Zwischen den halbtoten krochen halblebendige, von ihrer Truppe versprengte Soldaten herum, desorientierte und verwirrte Menschen, und Marodeure, denen jegliche Moral abhanden gekommen war. Und je aussichtsloser die Lage wurde, desto pathetischer wurden die Heeresberichte des Oberkommandos der deutschen Wehrmacht. Feldpostbriefe wurden säckeweise zurückgehalten, damit nichts von der wirklichen Situation im Stalingrader Kessel nach Deutschland verlautete. In den Straßen der Stadt waren täglich die Erfassungskommandos unterwegs, um diejenigen, die noch auf den Füßen stehen konnten, wieder in die vorderste Kampflinie zu werfen. Bei starkem Frost wurden die Toten nicht mehr begraben; sie lagen gefroren wie Holzscheite in Ecken und Winkeln, bis Schnee sie gnädig bedeckte.

★

Die Stadt wurde nicht nur neu gebaut, sie wurde auch neu geplant. Straßen, die früher radial zum Hafen liefen, sind heute parallel zur Uferböschung angelegt. Neubaugebiete entstanden nicht in der wüstenartigen Steppe des Umlandes, sondern als schmales Band am Ufer der Wolga, die im heißen trockenen Sommer Feuchtigkeit und eine erfrischende Brise spendet. So schuf man mit achtzig Kilometer Länge bei

nur zehn Kilometern Breite wohl eine der längsten Siedlungen der Welt. Waldgürtel, Alleen und Gartenanlagen schützen die Bewohner vor dem Steppenwind. Promenaden machen die Ufer zugänglich. Über die Wolga, die hier etwa tausend Meter breit ist, gibt es nur eine einzige Brücke im Norden der Stadt. Von der breiten, reich begrünten Heldenallee hinab zum Fluß, wo sich die Hauptanlegestelle befindet, führt eine grandiose Freitreppe. Jede Seite schmückt ein mit Sowjetstern, Halbmond, Hammer und Sichel gekröntes Säulensensemble. Hier landen die großen Passagier- und Kreuzfahrtschiffe und die Tragflügelboote der Ausflügler. Wie Moskau das Herz Rußlands, so ist die Wolga seine Lebensader. Daß Moskau vom Feind nicht eingenommen und die Wolga bei Stalingrad von ihm nicht überschritten wurde, war für die Russen von großer emotionaler Bedeutung.

Gleich hinter der Wolga beginnt die Steppe, die bis nach Asien reicht, hatte Galina gesagt, und deutsche, nicht russische Dimensionen im Kopf, meint man, der Sand am Ufer sei schon der Anfang davon. Doch hinter Schilf und Weiden ist der Uferstreifen fruchtbar, das Steppenland wurde durch Bewässerung zu Ackerland. Hier haben die Wolgograder ihre Datschen, die die Versorgung der Stadt mit Obst und Gemüse auf privater Basis garantieren. Hier reifen im Sommer die Trauben und die besten Melonen des Landes.

Der Wind, der aus dem Osten weht, fegte einst mit Eiseskälte über die Wolga in jeden Schlupfwinkel der Stadt. Auf der linken Uferseite, wo jetzt an freundlichen Holzhäuschen weiße Schnitzschnörkel leuchten, waren einst russische Artilleriestellungen und Nachschubverbindungen. Jeder nächtliche Transport von verwundeten russischen Soldaten ans östliche Ufer war unter dem Sperrfeuer der deutschen Artillerie und der Stuka-Flugzeuge ein Todeskommando. In mancher Nacht wurden bis zu dreitausend Verwundete ans andere Ufer übersetzt. Durch den Abwurf von Brandgeschossen setzten die Deutschen die Öltanks auf der Stalingrader Seite in Brand. In breitem Strom floß das Öl zum Ufer hinab und verteilte sich brennend auf dem Wasser. Die Menschen verbrannten in den Booten. Als der Fluß zufror, hangelten sich die russischen Stoßtrupps unter schwerem deutschen Feuer an Drahtseilen über das Packeis.

Flußabwärts befindet sich der Eingang zum Wolga-Don-Kanal, dem Stalinischen Jahrhundertwerk, das schon Peter der Große schaffen wollte. Weiter nördlich — wie der Kanal ein Programmpunkt jeder Reisegruppe — legt sich mit eiserner und steinerner Hand der Damm des großen Kraftwerks „XXII. Parteitag“ über den Strom. Auch dieses ein Superlativ. Nur: die Störe leiden unter dem Fortschritt der Technik. Trotz Fisch-Fahrstuhl kommen jährlich Tausende auf ihrer Laichwanderung zu Tode. Die übrigen, geschädigt durch die Verschmutzung des Wassers, vermehren sich nicht mehr wie früher. Die Kaviarproduktion geht zurück, und mit jedem Löffel Kaviar verspeist der Feinschmecker heute ein gehöriges Quantum an Quecksilber und anderen Schwermetallen.

Über Umweltprobleme wird überall offen diskutiert. Der riesige Stausee, der durch den Kraftwerkbau entstand, hat nicht nur 123 Dörfer überflutet — man denkt an Valentin Rasputins ergreifende Geschichte „Abschied von Matjora“ —, auch Wälder und große Gebiete fruchtbaren Auenlandes gingen verloren. Statt dessen wird trockenes Steppenland künstlich bewässert, was den Boden verseucht und dem Fluß immer mehr Wasser entzieht. 1990 hat das „Staatskomitee für Umweltschutz“ erstmals alarmierende Zahlen über die Verschmutzung der Wolga veröffentlicht. Ein „Komitee zur Rettung der Wolga“ hat sich gebildet. Nicht nur ein massenhaftes Fischsterben erschreckte die

Wissenschaftler, auch im Organismus von Menschen, die ihr Trinkwasser aus dem Fluß beziehen, seien bereits, so die Gewerkschaftszeitung „Trud“. „Veränderungen und Pathologien“ nachweisbar.

★

Wer seine Reiseandenken nicht im hotel-eigenen Berioska-Laden für Devisen kaufen will, geht nach nebenan ins Kaufhaus „Univermag“. Es ist Sonnabendvormittag. Ein Menschenstrom arbeitet sich die Treppe hinauf. Es riecht nach Bohnerwachs, nach Staub und Desinfektionsmittel. Hinter einer Verkaufstheke im ersten Stock stehen verpackte Kartons. Noch bevor sie wissen, was da geliefert wurde, bilden die Leute eine Schlange. Es wird sich schon lohnen, so oder so.

Samoware gleißeln silbern in der Elektroabteilung, denn heutzutage bereitet die Russin den Tee nicht mehr mit Holzkohle, sondern mit elektrischem Strom. Daß Elektrogeräte wie Fernseher und Waschmaschinen Mangelware sind, für die es jahrelange Wartelisten gibt, muß wohl kaum noch erwähnt werden. Die Versorgungslage wird immer schlechter. Socken gibt es nur noch für Kriegsveteranen, beklagt sich der Germanistikstudent Sascha, und man merkt, daß die Verehrung derer, die unter großen Opfern den Krieg gewannen, bei den jungen Leuten nicht mehr groß ist. Heile Socken sind Sascha wichtiger als der Kriegeruhm der Alten.

Doch in der Damen-Abteilung gibt es schöne Schuhe. Die Kundinnen werden schubweise durch die Absperrung gelassen, damit kein zu großes Gedränge entsteht. Die Schuhe sind elegant, knochenhart und nicht gerade billig. Aber die Russinnen lieben es, sich schön zu machen. An der Wolga sind die Männer nicht so kühl wie am nördlichen Newa-Strand; sie schauen gern den Schönen hinterher. Hochhackig und fast immer im Rock klappern die jungen Russinnen in der ihnen eigenen Eleganz übers Wolgograder Pflaster.

Im ganz alltäglichen Kaufhausgetriebe taucht plötzlich wieder ein Stück Geschichte aus der Vergessenheit. Eine Tafel erinnert daran, daß sich in Keller- und Lagerräumen der Kaufhausruine das Armeehauptquartier der Deutschen Wehrmacht befunden hat. Hier wurde am 31. Januar 1943 Generalfeldmarschall Paulus, Befehlshaber der deutschen Truppen, nach der unruhlichen, viel zu lange hinausgezögerten Kapitulation gefangengenommen. Während die Soldaten der Sechsten Armee bei 35 Grad Kälte zu Fuß ihren tagelangen Leidensmarsch in die Gefangenenlager antraten, fuhr der Generalfeldmarschall, der sich als Privatperson ergeben hatte, im Kraftwagen in die Gefangenschaft, ohne das schreiende Elend der Neunzigtausend, die ohne festes Schuhwerk zerlumpt, verkrüppelt, halbverhungert dahinzogen, gesehen zu haben. „Ich stehe hier auf Befehl!“, nannte Paulus später entschuldigend seinen Lebensbericht. Ich stehe hier auf Befehl — fünf Worte für eine Tragödie.

Bis heute ist der Krieg für viele Russen ein heiliges Thema. Das zeigt ein Blick auf die Bücherregale und auf das Kinoprogramm, das bestätigt ein Gang durch das Wolgograder Kunstmuseum und der Besuch einer der zahlreichen Gedenkstätten. Gemeint ist allerdings immer der Zweite Weltkrieg. Bezüglich der jüngeren sowjetischen Geschichte ist das Thema Krieg ein Trauma. Das Sterben in Afghanistan und das Leben derer, die zurückkehrten und sich im Alltag nicht mehr zurechtfinden, die verstümmelt, drogenabhängig, orientierungslos sind, haben das Bewußtsein der Menschen verändert. Man spricht offen vom „Afghanistan-Syndrom“. Man will leben, und man will ein gutes und bequemes Leben. Die Zahl der Verweigerer steigt von Jahr zu Jahr.

Wolgograd hat nicht die heitere Liebenswürdigkeit anderer südlicher Städte. Der entschlossene Wille, alte Ideen zu verteidigen und Erinnerungen zu bewahren, prägt jede Straße und jeden Platz. Wie auf einem Kreuzweg pilgert der Besucher der Mamai-Gedenkstätte von Station zu Station. Blumen werden zu Füßen der Standbilder niedergelegt; beim Soldatendenkmal „Kämpfer auf Leben und Tod“, bei der „Trauernden Mutter“ in Nischen und auf Vorsprünge der Reliefwand mit den kämpfenden Bürgern der Stadt. Blumen auch in der „Halle des Ruhms“, wo die ewige Flamme brennt und die Namen der Toten in goldenen Lettern verewigt sind, Blumen im „Meer der Tränen“, einem mit Wolgawasser gefüllten Becken. An manchen Tagen sind die Treppen und Wege so voll von Menschen, daß sie wie ein bunter Blumentepich wirken, und das „Meer der Tränen“ ist ein Blumenmeer. Sie kommen freiwillig hierher: ordensgeschmückte Kriegsveteranen mit ihren Enkelkindern, Schulkinder in Feiertagsschürzen und mit großen Haarschleifen, Liebespaare und Brautpaare, Arbeitskollektive und Familien. Menschen trauern hier, und Menschen freuen sich; es wird viel fotografiert. Da die Kirchen an Bedeutung verloren haben, wurden die Gedenkstätten zu Kultstätten.

Das alles überragende gigantische Standbild „Mutter Heimat“ auf der Kuppe des Mamai-Hügels, einem der am heftigsten umkämpften Punkte der Stadt, hat eine Höhe von beinahe siebzig Metern. „Mutter Heimat“ ist kein Mütterchen Rußland. Mit ausgestrecktem Schwert und dem zornigen Blick eines Gorgonenhauptes symbolisiert die Figur, an der Bergsteiger die Wartungsarbeiten verrichten, die gewaltige Größe des russischen Landes und die moralische Kraft, die zum idealisierten Menschenbild des Kommunisten gehörte. „Mutter Rußland“ wendet Arm und Kopf mit drohender Gebärde gen Westen, kehrt ihm aber gleichzeitig kalt den Rücken zu. Das war die Geste des Krieges, und noch in den kühlen fünfziger und den sechziger Jahren, als die Gedenkstätte errichtet wurde, lagen für die Russen Gefahr und Bedrohung im Westen. Sieben- und dreißigtausend Tote sind hier begraben.

Anders als bei den Sehenswürdigkeiten Moskaus oder Leningrads vernimmt man in Wolgograd nicht allenthalben die deutsche Sprache. Die meisten Touristen der letzten Jahre kamen aus der ehemaligen DDR; es kamen und kommen Gruppen der Kirchen. Auch die Landgänger der Wolga-Don-Kreuzfahrten schauen sich mal kurz die Gedenkstätte an. Hin und wieder tauchen ehemalige Stalingradkämpfer auf: alte Herren mit alten Erinnerungen. Was uns als Deutsche auf dem Mamai-Hügel besonders berührt, und was uns doch letztendlich unverstündlich bleibt, ist die Lautsprechermusik, die den Besucher von der Halle für die gefallenen russischen Soldaten bis hinauf zur „Mutter Heimat“ begleitet: nicht Tschaikowski oder Schostakowitsch, sondern Robert Schumanns ach, so deutsche vertraute „Träumerei“. Ist dies eine Geste der Versöhnung? Ist es ein Angebot an die deutschen Gäste, auch um die eigenen Toten zu trauern, deren Gräber hier niemand mehr findet?

Neben der einzigen verbliebenen Ruine der alten Mühle, die einst von einem deutschen Besitzer betrieben wurde, liegt am Wolga-Ufer der Rundbau des Kriegsmuseums. Ein eindrucksvolles Panoramabild im Rund des gesamten Gebäudes zeigt in epischer Breite das Ende der Schlacht. Vor naturgetreu nachgebildeter Staffage, zwischen Flugzeugwracks und Geschützen, auf gipsweißem zerfurchten Schnee, vereinigen sich im Licht einer tiefstehenden Sonne die beiden russischen Armeen, was durch die Bildung des berühmten Kessels endgültig zum Sieg über die Deutschen führte. Einzelnen Rotarmisten, de-

ren Namen dem Besucher genannt werden, geben Beispiele hervorragender Tapferkeit. Den langen Zug der deutschen Kriegsgefangenen erhellt kein Sonnenstrahl; klein und feldgrau verliert er sich in der eisigen Ferne.

Zu dem Zeitpunkt, als das in Stalingrad geschah, hieß es in der deutschen Presse: „Der Heldenkampf um Stalingrad hat sein Ende gefunden. In mehrtägiger Trauer wird das deutsche Volk seiner Söhne gedenken, die bis zum letzten Atemzug und bis zur letzten Patrone ihre Pflicht getan und damit die Hauptkraft des bolschewistischen Ansturms gegen die Ostfront gebrochen haben. Der Heldenkampf um Stalingrad wird nunmehr zum größten Heldenlied der deutschen Geschichte werden. Aus dem unsterblichen Heldentum der Männer von Stalingrad werden sich in der deutschen Nation noch stärker als bisher der Geist und die Kräfte entfalten, die ihr den Sieg sichern, den zu erringen sie jetzt um so fanatischer entschlossen sind.“

Auf der Kuppe des Mamai-Hügels, wo einst Linden standen, zählte man nach der Schlacht auf jedem Quadratmeter Erde bis zu 1250 Granat- und Bombensplitter. Der Boden war so zerstört, daß auf ihm lange Zeit nicht einmal mehr Gras wuchs. „Meine schwarzäugige Mila“, schrieb ein russischer Soldat seiner Tochter in einem Feldpostbrief, der, in Bronze gegossen, zum Denkmal wurde, „stell' dir vor, rundherum ist Krieg, und vor mir wächst eine kleine blaue Blume...“ Er habe Geschwüre an den erfrorenen Zehen, schreibt ein deutscher Soldat 1943 an seine Familie, er habe einen Schultersteckschuß und leide fürchterlichen Hunger: „Auf Wiedersehen, so Gott es will.“ Es gab kein Wiedersehen. Der Brief war fünfzig Jahre lang verschwunden. In diesem Jahr wurde er zugestellt.

A NA MOŘI CIHA SMRT...

V době, kdy tyto řádky vycházejí, uplynul od zahájení války v Perském zálivu více než týden. Opět umírají vojáci, a co více, i nevinní lidé. Nejen za války si smrt vybírá svou daň. I v hlubokém míru přicházejí o život na světových mořích, nad hladinou i pod ní, stovky lidí, vojáků a civilistů při vojenských manévrech či nehodách lodí a letadel. Přitom důsledky některých tragických událostí nelze dnes dobře odhadnout. Atomová zařízení, ztracená kdesi ve vlnách, se podobají časované nálož, o níž tušíme, že existuje. Kdy a kde může dojít ke katastrofě, však nikdo neví. Nehod nosičů atomových zbraní už bylo tolik, že je možné zde popsat co nejstručněji jen ty nejzávažnější.

Připomínkou této hrozby naše vyprávění začínáme.

ZTRACENÉ ATOMY

Středozemní moře, oblast poblíž Sicílie. V březnu 1956 zde beze stopy mizí bombardér B-47 se dvěma vodíkovými pumami na palubě. Americké letectvo i námořnictvo pátrá marně. Bez výsledku skončilo hledání dvou dalších vodíkových pum, ztracených při havárii amerického transportního letadla Globemaster severně od Bermudských ostrovů v červenci o rok později. V lednu 1961 havaroval za letu nad atlantickým pobřežím Spojených států bombardér B-52; jedna z vodíkových pum, které nesl, zůstává do dnešního dne nenalezena.

Píše se duben 1963 a celý svět vzrušuje drama jaderné ponorky USA Thresher. Ve vzdálenosti asi 400 km od mysu Cod na pobřeží Nové Anglie má Thresher s celou posádkou i skupinou expertů z loděnic dosáhnout maximální možné hloubky. Po celou dobu pokusu je udržováno spojení s hladinovou doprovodnou lodí. Desátého dubna krátce po deváté hodině se ponorka ozývá naposledy. Podle pozdějšího oficiálního vyjádření americké vlády katastrofu způsobila podmořská vlna, která zatlačila loď o výtlaku 3732 t hlouběji, než její trup snesl. V hloubce přes 2000 metrů našlo smrt 129 mužů. Spolu s nimi na dně leží atomový reaktor i (pravděpodobně)

čtyři raketová torpéda s atomovou náloží typu Subroc.

OSÚDOVÝ ROK 1968

Rok 1968 byl osudný pro tři podmořské obry. Nejvíce informací přinesl světový tisk o katastrofě Scorpion. Americká atomová ponorka se naposledy ohlásila 21. května od Azorských ostrovů, do Norfolk u státě Virginia měla dorazit o šest dnů později. Nedoplnila. Trosky útočné torpédové ponorky, která vezla na palubě 99 členů posádky a opět čtyři střely Subroc (některé prameny uvádějí i raketu s atomovou hlavici), našla pátrací expedice v polovině října 720 km západně od Azor. Na dno Atlantiku přibyl další reaktor.

Nehody se samozřejmě nevyhýbaly ani ponorkám sovětským. Jen se o nich jaksi méně psalo i mluvilo. Na podzim 1968 v Severním ledovém moři klesla ke dnu stíhací ponorka třídy E se čtyřmi torpédy, vybavenými jadernou hlavici. Megatony, ukryté v atomových náložích, přibýly v témže roce i do hlubin Pacifiku. Nedaleko Havajských ostrovů mizí nenávratně pod hladinou sovětský podmořský člun třídy G. S sebou bere do hlubin přibližně sto námořníků a tři rakety s jadernými hlavici. V tomto případě má smutný příběh ještě své pokračování.

ÚLOVEK CIA

Slovo »nenávratně« se nezamlouvá americké CIA. Za 100 miliónů dolarů si nechává postavit loď Glomar Explorer o výtlaku 36 tisíc tun, oficiálně vedenou jako plovoucí těžební zařízení na exploataci manganových koncentrací z mořského dna. Tento plovoucí »důl« má však na palubě i sto chladicích boxů pro těla námořníků... V roce 1974 operace za 350 miliónů dola-

A DOVĚTEK POLITICKÝ
Přestože M. Gorbačov informoval o nehodě premiéry Norska a Veliké Británie i prezidenta USA a zároveň TASS upozorňovala, že nebezpečí úniku radioaktivity nehrozí, rozpoutala se kolem problematiky havárií jaderných zařízení obrovská diskuze. Černobyl je dosud v živé paměti. Norsko se cítí ohroženo (a celkem právem) největší vojenskou základnou na světě na poloostrově Kola s rozmanitými nosiči jaderných zbraní. Její výstavba začala po ka-ribské krizi v roce 1962. A dvě třetiny strategických ponorek SSSR mají svůj mateřský přístav zde. Cesta lodí ze severu do Atlantiku vede právě mezi Medvědími ostrovy a pobřežím Norska. Existuje také spor mezi Moskvou a Osloem o tisíce čtverečních kilometrů pobřežního šelfu... Podle norských odborníků SSSR má místo stažených

DOVĚTEK TECHNICKÝ...

Nad místem, kde spočívá na dně atomový Komsomolec, hlídkuje dnes a denně sovětská loď. Američany by samozřejmě po-drobnosti lodní konstrukce zajímaly. A tak nedlouho po katastrofě, 27. června, pode-psalo sovětské ministerstvo obrany kontrakt s firmou Netherlands Deep Sea Operation na vyzdvižení nešťastného pětitisíc-tunového obra. Na neobvyklé operaci se bude podílet celé konsorcium nizozemských firem. K akci, která má proběhnout v příštím roce, je už připraveno na 150 kilometrů lan a kabelů ze syntetických vláken Aramid, ve vodě patnáctkrát odolnějších než ocel. Vyzdvižení Komsomolce z hloubky 1600 metrů má stát 250 miliónů dolarů.

hovat řádově třikrát větších hloubek než s trupem ocelovým.

Podle ministra obrany SSSR D. Jazova měla v době nehody 7. dubna na palubě 10 torpéd, z toho dvě s jadernými náložemi. Požár, který při cvičné plavbě Komsomolce v jeho zádí vypukl, ho přinutil vy-mořit se poblíž norských břehů asi 180 ki-lometrů jihozápadně od Medvědího ostro-va. Přibližně od jedenácti do sedmácti hodin bojovala posádka nejdříve s obněm v SSSR se obávalo vyvrazení některých detailů této prototypové lodě, a tak nepo-žádalo o pomoc z norských základen. Ry-bářská loď Alexandr Chibystov, která na místo příplula nejdříve, zachránila 29 z 69 členů posádky (dva z nich později zemře-li na následky zranění s podchlazením).

rů začíná. Z hloubky Tichého oceánu 1350 km severozápadně od Havajských ostrovů se Glomar Exploreru podařilo vylovit jen pět lodí s pozůstatky asi 70 těl. Zád ponorky, která se při vynášení přelomila, opět mizí. A s ní i rakety a kódovací zařízení, o které měla CIA zájem především. Jak je možné, že ponorku objevili Američané a nikoliv větší experti? Jedno z vysvětlení poskytuje právě katastrofa Scorpionu. Implóze ponorky v hloubce se projeví na záznamech podmořských naslouchacích stanic jako výbuch nálože. Pobřeží USA i námořní základny jsou těmito stanicemi vybaveny. Stačí pak prostudovat příslušné grafy a prostým trigonometrickým výpočtem místo havárie najít. Tak byl dodatečně specifikován prostor, kde skončil Scorpion, a CIA těchto zkušeností už mohla využít.

Další nehoda sovětské ponorky, která je do dnešních dnů obestřena tajemstvím, se odehrála v dubnu 1970 na západ od Biskajského zálivu. Americký průzkumný letoun zde fotografoval podmořský člun v nouzi, ve věku za hladinovými lodmi. Po návratu průzkumného letounu však po sovětské ponorce třídy N nebylo stopy, na hladině zůstali jen zachránci. Poblíž španělského pobřeží leží někde na dně zřejmě další čty-

ří jaderné nálož.

Havárii, která začala požárem 3. října 1966 na palubě jaderné ponorky třídy Y tisíc kilometrů severovýchodně od Bermudských ostrovů, se Sovětskému svazu utajit nepodařilo. Tři dny bojovala posádka s ohněm. Marně. V Atlantiku přibyl další atomový reaktor a spolu s ním 15 raket; každá se dvěma jadernými hlaviciemi.

KOMSOMOLEC NA DNĚ

V živé paměti je drama Komsomolce, jediné z uvedených sovětských ponorek, která je obecně známá jménem. Byla postavena v roce 1964 a podle pramenů NATO, v nichž je uvedena pod kódovým označe-ním Mike, má 120 metrů dlouhý trup z titanu. Tato konstrukce umožňovala lodí dosa-

raket SS 20 má připraveny na lodních odpalovacích zařízeních rakety SSN 21 — především na ponorkách třídy Yankee (podle kódu NATO) — schopné zasáhnout do poloostrova Kola kterékoli místo v Evropě.

Co se týče sovětských ponorek, ty byly spolu s odchodem S. Gorškova postahovány blíže k mateřským základnám. V této souvislosti experti předpokládají, že nastupci «otce vojenského námořnictva», jenž za 30 let postavil flotilu 400 ponorek, sázejí více na kvalitu. Americký odborník J. Breemar uvádí mj.: «Mnohé starší ponorky trpí poruchami a nedostatkem náhradních dílů. Značná část flotily, asi 40 procent lodí, se stala nebezpečnější pro vlastní posádku než pro nepřítel.»

Jiní odborníci se domnívají, že stažení ponorek má souvislost s vylepšenou výrobou technologií (můžeme připomenout porušení embarga na dodávky do SSSR firmami Toshiba a Kongsberg, jejichž obráběcí stroje umožnily těšší chod sovětských ponorek), a není tudíž výrazem obranné doktríny Moskvy. S minimalizovanými náklady na provoz flotily vyčkávají moderní lodě na povel, aby nenápadně pronikly na strategická stanoviště světových moří. V září 1989 ministr obrany USA R. Cheney se vyjádřil v tom smyslu, že SSSR sešrotoval pouze staré ponorky, ale přitom zvětšil arzenál těchto válečných lodí se strategickými raketami.

NEJSOU JEN VELMOCI

Atomovými zbraněmi disponují samozřejmě i jiné státy než USA a SSSR. Jaderné ponorky má v námořnictvu Francie, Velká Británie a jedna pluje dokonce pod vlajkou indického válečného námořnictva(!). Tuto ponorku, označovanou podle kódu NATO Charlie I, zapůjčila v roce 1988 Indii Moskva. Vážná nehoda se stala v srpnu 1981 na Dálném východě. Při manévrech v Pochajském zálivu zde vybuchla čínská ponorka (její technické parametry nejsou známy a lze se jen dohadovat o přítomnosti jaderných zařízení) při pokusu o vypuštění strategické rakety. Počet obětí se odhaduje na sto až dvě stě lidí.

RYBY V SÍTI

Ponorky nehraní jen svým obrovským ničivým potenciálem. Smrt civilním osobám přinášejí daleko častěji, než leckdo tuší. Oběťmi bývají posádky rybářských lodí. Takovým »bermudským trojúhelníkem« je Irské moře. Za šest let zmizelo osmnáct rybářských lodí a došlo ke třem desítkám srážek s neidentifikovaným plovoucím předmětem. Vzhledem k nedalekým základnám Faslane Bay a Holy Loch na západním pobřeží Skotska jsou viníci téměř stoprocentně jisti.

Při cvičné plavbě ponorky SRN 30. března 1988 nedaleko ostrova Bornholm plul v jejím kursu dánský kutr. Ponorka se zamotala do sítě a stáhla loď se třemi muži na palubu pod vodu. U stejného ostrova o rok později při manévrech námořnictva Národní lidové armády NDR se do sítě dánského kutru pro změnu zamotala ponorka sovětská. Výsledek nebyl tak tragický, rybáři přišli jen o své náčiní. Za pouhé dva týdny se něco podobného povedlo švédské ponorce u Karlskrony, další měsíc nato francouzská ponorka La Praya připravila v Severním moři o síť norské rybáře.

Také v Barentsově moři se v srpnu 1989 »podařilo« chytit norským rybářům neznámou ponorku. Ta se vynořila, její posádka bleskurychle přesekala síť a opět se svou lodí zmizela v hlubinách. V listopadu v síti Nord v téže moři uvízla sovětská jaderná ponorka s konvenční výzbrojí třídy Foxtrot v kódu NATO.

ATOM NEJEN NA PONORKÁCH

Reaktory nemají jen ponorky a jaderné zbraně nejsou jen na jejich palubách. Teprve nedávno odhalila Greenpeace podrobnosti o srážce dvou lodí US Navy, k níž došlo 21. listopadu 1975 při námořním cvičení Silver Fox. Zhruba 150 km na východ od Sicílie se srazil křižník Belknap s letadlovou lodí J. F. Kennedy. Devět hodin trval požár po výbuchu palivových nádrží na křižníku. Z letadlové lodí byla už dokonce odeslána šifrovaná zpráva o hrozcím atomovém výbuchu, protože v době kolize se na Belknapu nacházelo několik stříelných typů Terrier s jadernou blavicí. Oheň se našťastě podařilo uhasit a křižník byl čtyři roky opravován.

Dlouho tajena byla i nehoda raketového torpédoborce Odvažný (třída Kašin) sovětského námořnictva. Při plavbě Černým mořem v září 1974 na něm vypukl oheň, který přivedl k výbuchu munice. Pět dnů trvajícím požáru a potopení torpédoborce padly podle odhadu za obět na tři stovky osob. Podrobnosti o výzbroji nebyly zveřejněny.

HROZBA U FALKLANDSKÝCH OSTROVŮ

První válečný konflikt, do něhož zasáhly lodě s atomovým pohonem, byl britsko-argentinský střet o Falklandy (Malviny). Osudovým setkáním generací by se dal nazvat nerovný soubor anglické jaderné ponorky Conqueror s argentinským křižníkem Generál Belgrano. Argentinská loď začala ještě pod americkou vlajkou nálet Japonců na Pearl Harbour. Stačila dvě torpéda a život ocelového pamětníka spolu s životy několika stovek námořníků skončil ve vlnách Atlantiku.

Britská admirálie nikdy nedsděluje, zda loď nese na palubě atomové zbraně. Mlčí dodnes i v případě potopeného torpédoborce Sheffield. Zásah rakety Exocet, vypuštěné z argentinského letadla, způsobil výbuch na druhé palubě a vmžiku zapálil torpédoborec. Jeho velitel komodor Salt stačil před zásahem jen vykřiknout: Kryjte se! Odborníci soudí, že spolu s lodí ležící na dně oceánu i jaderné zbraně. Na dně jsou i další britská plavidla: sesterská loď Sheffieldu Coventry, fregaty Ardent a Antelope a dopravní Atlantic Conveyor. Dozvíme se někdy, zda u těchto nehostinných ostrovů číhá pod hladinou smrt?

NEŠTASTNÁ SÉRIE

Na patnáctý listopad 1989 američtí námořníci nezapomenou. Poprvé od 2. světové války byly na 48 hodin zastaveny všechny operace US Navy. V nečinnosti zůstalo 566 plavidel a na 599 tisíc mužů. Důvod? Série nehod na válečných lodích.

V roce 1984 byly znovu zařazeny do služby v americkém námořnictvu po čtyřiceti letech od spuštění na vodu bitevní loď Iowa, New Jersey, Missouri (na její palubě byla podepsána japonská kapitulace) a Wisconsin, který je v současné době v oblasti Perského zálivu. Pancéřová obří, kteří měli být anachronismem, ale dodnes slouží, každý o výtaku 58 000 t, s devíti 408mm děly, 32 raketami s plochou dráhou letu a 18 raketami Harpoon. Jejich modernizace pohltila 400 milionů dolarů za kus. Poblíž Portorika se 19. dubna pohybovala na námořním cvičení Iowa. Na její palubě byl s posádkou 1575 mužů i velitel 2. americké námořní flotily viceadmirál J. Johnson. Při cvičné střelbě otkásl lodí obrovský výbuch. Jak ukázalo pozdější vyšetřování, v jedné z dělových věží explodovala prachová náplň, která vystřeluje na vzdálenost téměř 45 km náboje o hmotnosti 1200 kg. Při neštěstí zahynula část osádky věže — celkem 47 mužů, kteří huč uhořeli, nebo se udusili. Podrobnosti nebyly spolehlivě vysvětleny. Nejčastěji je za

vají dva reaktory, které dodávají páru čtyřem skupinám turbin. Čtyři šrouby pak dokážou hnát loď rychlostí 33 uzlů. Zásoba paliva přitom vystačí na 13 let. V hangárech je prostor na sto letadel, od F-14 až po letouny včetně výstřelky E-6C. Zásoba munice představuje téměř tři tisíce tun. Celý trup lodě je rozdělen havarijními přepážkami na dva tisíce částí. Posádka těchto lodí čítá šest tisíc lidí, z toho lodní posádky přes tři tisíce osob, zbytek je letecký personál a malá část (72 mužů) oddíl námořní péchoty.

K těmto šesti velikánům přistupuje 12 dalších letadlových lodí a 13 výsadkových vrtnutkových lodí. Ve službě jsou dále čtyři bitevní lodě, o nichž se zmiňujeme výše. Provoz jedné z nich stojí 36 milionů dolarů ročně. Dále pod americkou vlajkou

svým letadlem do města Smyrny — dva mrtví. Černou sérii završil jiný letec, který nedopatřením srazil 200kg pumu na vlastní loď. Pauza mnoho nepomohla. Nebody pokračovali a pokračují i po onom 15. listopadu. Dva výbuchy 20. června loňského roku na letadlové lodi Midway, jež se nacházela 200 km severovýchodně od domovské základny v Jokosuce, zranily 16 členů posádky. Jeden muž zůstal nezvěstný. Oheň, který exploze způsobil, vypukl — jaká útrona — ve skladišti basicnoho zařízení.

TANEC MILIARD

Uvedený výčet nejznámějších případů nemůže samozřejmě zahrnovat a ozřejmit všechna nebezpečí, která číhají at na vojáky, či civilisty na světových mořích. Stále

pluje 40 křižníků, z toho čtvrtina na atomový pohon, na 70 torpédoborců a přibližně sto fregat.

Zvláštní kapitolu tvoří ponorky. Ballistickými raketami je vyzbrojeno přibližně 40 jednotek třídy Lafayette, Benjamin Franklin a nejnovější Ohio. Jen pro zajímavost — po zátluku v Grotonu, kde sídlí loděnice Electric Boat, která staví nejmodernější ponorky třídy Ohio, koná soukromá společnost vyhlídkové plavby. Pláky, jež jízdu po moři za 8,5 dolaru na osobu inzerují, vyzývají zájemce, aby nezapomněl s sebou fotoaparát. Dostrojovanou ponorku o délce 170,7 a šířce 12,8 metru, výtlaku 18 770 t si může kdokoli z povzdálí vyfotografovat. Nic nenavzděčuje tomu, že loď nese atomovou smrt 192 cílům, na něž zaměří své rakety Trident s vícenásobnou hlavicí. Mráz běhá při této představě po zádech přesto, že na rozdíl od Ponorky autorů Scotta a Robinsona je nutno k odpálení střel vyslat kódovaný signál z družice a rozhodování posádky je tak omezeno. Kromě těchto ponorek je ve službě na sto dalších, vyzbrojených torpédy, samozřejmě opět s atomovým pohonem.

A PENÍZE UPLAVOU

Osmdesátá léta byla v námořních silách Sovětského svazu ve znamení gigantomanie.

M. Gorbačov v jedné ze svých odpovědí na dotazy poslanců řekl v červnu minulého roku: »Při ochraně komunikací životně důležitých pro Ameriku je námořnictvo posuzováno jako významná složka celkové politiky, nemluvě již o tom, že je to samozřejmě i významná složka v soupeření. Přesto si myslím, že v příštích etapách se přiblížíme i k tomuto oblíbenému dítěti americké vlády.«

Jak toto přiblížování vypadá? Již jsme se zmínili o mohutné základně na poloostrově Kola i o potížích a nehodách, které pronásledují sovětské ponorky. Podle odborníků i ročenky JANE'S přecházejí do činné služby moderní ponorky označované podle kódu NATO Typhoon. S délkou přibližně stejnou jako u třídy Ohio, avšak dvojnásobného průměru a výtlaku 31 000 t. Má nahradit postupně třídu Yankee. Je pravděpodobně vyzbrojena 20 strategickými raketami SSN 21 a její operační hloubka se má přiblížit jednomu kilometru. V provozu je už také druhá výrobní linka pro ponorky typu Akula [kód NATO], vyzbrojené střelami s plochou dráhou letu.

V roce 1987 byla do činné služby uvedena loď typu Balauz 2 [kód NATO] s atomovým pohonem, určená ke sledování satelitů a raket, o výtlaku 36 000 t. Jako prostředek imperialistické politiky odmítné letadlové lodě došly uznání v minulých desetiletích. Nejdříve coby vrtníkové křižníky, z kterých však mohou startovat rovněž letadla se svislým startem JAK 38. Tyto lodě třídy Kyjev mají konvenční pohon výtlak 35 až 40 000 tun. Letadlům i vrtníkům slouží paluba, která dosahuje dvou třetin celkové délky (276 metrů) lodí. Křižník je samozřejmě vyzbrojen raketami. Zřejmě jsou doposud čtyři postavené jednotky.

LOD, KTERÉ NEPŘIŠLI NA JMÉNO

Velkým překvapením pro odborníky byla stavba letadlové lodí, započatá v roce 1980 v černomořské loděnici v Nikolajevě. Názvy této lodí připomínají Římovou revoluci, která byla v listopadu, Stalina, jež se jmenoval Džugašvili, a Lenina, vlastním jménem Uljanova. Nejdříve byla pojmenována po L. I. Brežněvovi. Spustili ji však na vodu koncem roku 1985 pod jménem Tbilisi. Protože podle mezinárodní úmluvy z roku 1945 je průjezd Bosporem letadlovým lodím zakázán, a tak by Tbilisi zůstala uvězněna v Černém moři, sovětské prameny ji uvádějí jako »tjažolov avianesjuščij krejser«, což přeloženo znamená těžký letadlový křižník. Její sesterská loď, původně pokřtě-

ná jako Riga, byla loňského července přejmenována v duchu nejlepších tradic carské flotily na Varjaž. Změnu názvu si vyzádala armáda, neboť »není možné, aby válečná loď nesla jména metropolitních republik, kde se ničí povolávací rozkazy a jsou napadáni veteráni světové války«. Totéž se samozřejmě čeká i Tbilisi.

Největší lodí v historii Rudého námořnictva se přibližují velikostí americkým lodím třídy Forestal. Jsou dlouhé zhruba 300 metrů, šíře paluby je něco přes 30 metrů. Plují rychlostí až třicet uzlů a nesou kolem šedesáti letadel a vrtníků. Zakončení startovací paluby, mírně zahnuté vzhůru — takzvaný skokanský můstek —, umožňuje vzlet letadlům MiG 29, Su 24 a Su 25. Testuje se také použití čtyřcítunového bombardéru Su 24 s proměnnou geometrií křídel. V současnosti probíhají práce na další letadlové lodi, která se bude jmenovat Uljanovsk a její výtlak by mohl dosahovat už 75 000 t.

Jak se na stavbu letadlových lodí, vyzbrojených samozřejmě nosiči atomových pum, dívá sovětská veřejnost? Není samozřejmě investováním peněz za současné ekonomické situace nadšena. Velitel vojenského námořnictva SSSR admirál V. N. Čerjavin však říká: »Těm, kdo se nyní tážou, zda výroba letadlových lodí není v rozporu s naší obrannou doktrínou, odpovím jednoznačně: Ne! Letadlový křižník je v naší koncepci obrannou zbraní. Nesmíme ovšem pojem obrana chápat primitivně, i v přesvědčení, že když máme obrannou doktrínu, budeme se případnému útočníkovi jen bránit a pasivně ustupovat do hloubky vlastního území.«

Ve službě v sovětském námořnictvu jsou od roku 1981 i raketové křižníky třídy Karov na jaderný pohon. Atomu na světových mořích přibývá.

MEMENTO

Jeden z hořce politicky zabarvených výpovědí minulých let se tázal: Kdy nastane konec světa? A odpověď zněla: Až San Marino (dosadit možno i Lichtenštejnsko, Andorra a podobně) spustí na vodu atomovou ponorku. Samozřejmě, že nelze srovnávat nesrovnatelné. Ale skutečnost, že technika schopná zabít má stále v rozpočtech států světa zelenou, nemůže nechat nikoho v klidu. Tím méně, že démon zla v neukrytí se dokáže vymknout z ruky i těch, kteří jsou přesvědčení, že mu vládnou pevnou rukou. Náš výčet takových případů není úplný. Má jen upozornit, že stále zbytečně umírají lidé.

Co se skrývá pod hladinou světových moří v označených místech, to by chtělo vědět mnoho lidí. (1.) Pochažský záliv, místo katalystů čínské ponorky s balistickými raketami. (2.) V Černém moři skončil raketový torpédoborec Odvažný. (3.) Ponorka třídy E sovětského námořnictva vzala sebou do hlubin

Po 43 letech opět AC Sparta

VZ 2. 2. 1988
TĚT

Při nedávných rehabilitačních proměch obdrželo 42 postizžených alespoň symbolicky titul MUDr. Jde přitom o pouhý zlomek vyložených. Ti, kteří se dočkali své alespoň morální satisfakce, převzali vlastní diplom jakoby i jméno těch, kdo se nedožili nebo zatrpklí, a už se nehlásili. Reabilitační titul doktora medicíny je tak trochu varovný. Upozorňuje, že jen prospěchu a odborné kvality jsou kritériem, zda studovat, či neustudovat. Už k nim v budoucnu nemusí přibýt žádné další.

i torpéda s jadernými hlavicemi. (4.) Místy tragédie posádky Komsomoce. (5.) Zde se ztratili bombardér se dvěma vodkovými pumami. (6.) Další čtyři atomové nálože v moři spolu se sovětskou ponorkou třídy N. (7.) Vrak Scorpionu. (8.) Vrak Thresheru. (9.) Dvě vodíkové pumy, ztracené z transportního letadla. (10.) Sovětská ponorka třídy Y spolu s 30 atomovými hlavicemi. (11.) Ztracená puma při havárii letadla B 52. (12.) Nevýbavená část sovětské ponorky třídy G. (1.) Poslední místo odpovídá Sheffildu.

Die dritte deutsche Republik

(čtk): Vzhledem k postupnému zvyšování cen osobních automobilů na našem trhu (Skoda Favorit asi 150 tis., vozy Lada a Moskvitě více než 200 tis. Kčs) se zvyšuje počet případů, kdy původní zájemci nereaktují na výzvy prodejních organizací k odběru vozů. Ministerstvo obchodu a cestovního ruchu ČR posoudilo situaci a rozhodlo, aby prodejci osobních vozů ukončili od 21. ledna přijímání vinkulovaných záznamů na vozy Skoda Favorit, Lada i Moskvitě. Jednotlivé prodejny budou automobily nadále prodávat podle platných zásad na záznamy až do úplného vyčerpání pořadí. Teprve po vyčerpání vinkulovaných záznamů zahájí prodejní volný prodej. Prodejní organizací by znatelně usnadnilo práci, kdyby zájemci, kteří se rozhodnou pro zrušení svého zájmu, své rozhodnutí oznámili co nejdříve příslušné prodejci.

Konec vinkulací

»Ted' se cítím tak, že bych mohla hrát do padesáti,« tvrdí Martina Navrátilová

MĚSTU ASPEN v USA se Mlá americký Sv. Mele. A zatímco se koncem roka ve střední zimních sportů veselé lyžování, v jednom příbyku panoval relativní klid. Ve dvacetipokojovém bytě se točovala tabu šachu třetí hráčka světového tenisového žebříčku MARTINA NAVRÁTILOVÁ po operaci obou kolien. Rehabilitační idylku »rušili« vítání hostů, přátelů Martiny, její pař a tu a tam někde a norlaně, aby zjistili, jak to a nejlepší tenistka světa všech dob teď je. Proč se vlastně rozhodla pro operaci obou kolien?

»Zlobila mě, a protože zdaleka ještě nepomýšlím na odchod ze scény, rozhodla jsem se pro toto radikální řešení. Bolesti jsem pociťovala skoro dvacet let. Už letošní Wimbledon jsem hrála se speciální bandáží. Fakt je, že už asi tři roky jsem nemohla hrát na sto procent. Přitom už pár dní po operaci jsem se cítila mnohem líp.«

■ Vrátila se letos opět na první místo světového žebříčku?

»Takže si myslíte, že nejsem spokojená s třetí příčkou na světě? Steffi Grafová je první zaslouženě. Jenže ráda bych letos ještě samichala karty. Kdo ví, co by se stalo, kdybych znovu vyhrála Wimbledon. A to já chci!«

■ Nenapadlo vás, když už jste vlastně všeho dosáhla, uznání, cti, slávy, peněz, že skončíte? Co vás znovu žene dopředu?

»Mám ještě dva velké cíle. Chris Evertová vyhrála 157 turnajů, já zatím 152, chci ji překonat. Stejně i Billie Jean Kingovou, která má doma o dvě wimbledonské trofeje víc než já. Samozřejmě tím myslím za dvouhru i čtyřhru. Po šestém wimbledonském vítězství jsem začala o zdoání tohoto rekordu snít, nyní k němu mám zase o hodně blíž. Kdybych loni ve finále prohrála, měla bych třeba jiné nápady. Spíš však stejně: zkusit to znovu.«

■ Razila jste teorii, že i po třicetce se můžete zlepšovat. Platí to i teď, když je vám pětatřicet?

»Platí, protože přesně vím, jak se mohu zlepšovat. A tak se mi podařilo zlepšit forhend, hrát ho líp než dříve. Také druhé po-

dání mám preciznější, snad nikdy v životě jsem nehrála druhý servis tak dobře. Zdráskují, se nehraji pro peníze, ale proto, že mě to stále baví. Nebudete mi věřit, ale čím jsem starší, tím se to stále zesiluje. Podívejte se na Connorse, jak ještě dokáže vypadat mladý. A je mu jedno, kolikrát je na žebříčku, hlavně že hraje. Ovšem já pád v žebříčku nechci přepustit. Kdyby byl větší, asi bych hrát přestala.«

■ Přemýšlíte o tom, jak dlouho ještě budete hrát?

»Když mi bylo sedmaadvacet, řkala jsem, hrát budu do třiceti. Ted' cítím, že mohu ještě nějaký rok vydržet v popředí světového žebříčku. Kdy skončím, nevíím. Tuším ovšem že jednou kariéru zakončím vítězstvím na nějakém pěkném turnaji.«

■ Wimbledonském, nebo třeba olympijském v Barceloně?

»Ne, žádný konec jako z červené knihovny, tím si hlavu nelámu. Ted' se cítím, tak, že bych mohla hrát do padesáti. Tedy aspoň doba a mix.«

■ V tenisovém světě jste vlastně už »stará dáma«. Jaké to je hrát proti věkem dětem?

»Děti? Třeba Selešová je šestnáct, ale mluví jako třicetiletá. Podobně ostatní. Musím říci, že někdy je problém se s nimi domluvit.«

■ To Mláte vy, která jste byla v patnácti mistryni Československa?

»Jenže prožila jsem normální dětství. Chodila jsem do školy, hrála si s dětmi. Dnešní tenisté s dětstvomí rodiče, kteří se realizují prostřednictvím svých dětí. A devíta je jaand - vítězství za každou cenu. Proto ubíhý útočných hráček. Vlastně i Grafová a Sabatiniová jdou na síř, jen kdůž musel. a hrát na Hsta-

tu. Tenis se stal obchodem, každý hraje na vlastní triko a tak se chová i mimo kurt. Dřív jsme byly dobrá parta, chodily společně na jídlo, za zábavou.«

■ Stala jste se Američankou, jste tak opravdu šťastná?

»Amerika je teď mou vlastí. Cítím se zde doma a opravdu šťastná.«

■ Co se vám na Americe nelíbí?

»V kostele se kdže být milým ke každému, ale hned za jeho branami člověk hostejnost. Život diriguje úspěšnost a peníze. Lidé slich nemají stále dost. Cháňt je mít bez ohledu na to, zda je potřebuji. Mohou pak být šťastní?«

■ Vám se to líbí, když vyděláte za hodinu skoro tři tisíce marek. Průměrné americké rodině to stačí na měsíc...

»Jenže já potřebuji denně dvacet tisíc dolarů.«

■ Za rok 1990 jste vydělala kolem tři a půl miliónu dolarů, to je slušná suma. Nevýdělavější tenisté nějak moc?

»Podívejte se na boxery. Chudí do sebe mldíř a pak shrábnou dvacet miliónů dolarů, třeba za pouhou minutu u ringu. A je jedno, kdo vyhraje nebo prohraje.«

■ Většinou se pohybujete na ženských turnajích. Kdo vás však zaujal z tenistů?

»Jako hráč mě fascinuje McEnroe, jako slovoč Becker. To jsou dvě napěťší osobnosti. Edberg je milý chlapík, dobrý tenista, ale nevim co uř k němu říci.«

■ Třeba Becker nad ženským tenisem ohrnuje nos. Říká, já hraji tenis a Steffi ženský tenis.

»Já ovšem v principu nevidím žádný rozdíl mezi Lendlem a Grafovou.«

■ Před pár lety jste se ve vlastní autobiografii ptala sama sebe - kdo jsem - e odpověděla - toť otázka. Víte nyní už o sobě něco víc?

»Asi ne. Vím však, co chci pro všechny kolem sebe, kteří mi drží palce. Rozdávat jim radost hrou. A pokud budu mít tento pocit, tak u tenisu zůstanu.«

(čr): Ve washingtonském Kennedyho středisku se ve čtvrtek 17. 1. konal u přítelstvi 150 let od narození A. Dvořáka slavnostní koncert Národní filharmonie Spojených států, který byl věnován mužům a ženám armády USA a spojeneckých jednotek bojujícím v Perském zálivu. Pod vedením šéfdirigenta Českého filharmonie J. Bělohávkera americké hudební těleso předneslo díla A. Dvořáka a L. Janáčka. Jako solista se představil R. Firkusný, jehož přednes Dvořákovy koncerty g-moll byl publikem přijat velmi srdečně stejně jako Janáčkovy Sinfonietta. J. Bělohávkera vystoupil s R. Firkusným a v hlavním městě USA celkem čtyřikrát. Výběžek sobotního koncertu, pořádaného ve spolupráci s kranjanskou Společností pro vědy a umění, bude věnován na podporu bývalých politických vězňů v Československu.

Koncert pro armádu

Stále pokles průmyslové produkce

(čtk): Pokles průmyslové produkce o 3,5 procenta a nepatrné snížení produktivity práce v průmyslu České republiky v roce 1990 uvádí informace Českého statistického úřadu. Z 19 průmyslových odvětví vzrostla výroba pouze ve čtyřech, nejvíce v polygrafickém průmyslu, a to téměř o šest procent.

Podle předběžných výsledků se na poklesu výroby nejvíce podílela odvětví, ve kterých byla uplatňována strategie útlumu. Omezení těžby černého a hnědého uhlí o jednu desetinu znamenalo více než devítiprocentní úbytek ve výrobě odvětví paliv. Zhruba o čtyři procenta poklesla výroba elektrické energie. Pokles výroby surového železa, oceli a válcovaných materiálů o téměř

pět procent se projevil snížením produkce hutnických odvětví. O téměř osm procent se snížila výroba elektrotechnického a elektronického průmyslu, výroba automobilových benzínů a motorové a topné nafty klesla zhruba o 8 až 24 procent. Odstranění dotací k potravinářským výrobkům a úprava cen vyvolaly mj. snížení výroby výsekového masa o čtyři procenta a mléka

o více než deset procent.

Devalvace koruny se projevila jako významný proexportní faktor. Růst dodávek a jejich efektivnost pro vývoz ze konvertibilní měny ovlivnil i celkový hospodářský výsledek průmyslu ČR. Zisk ze zahraničního obchodu se ve čtvrtém čtvrtletí předpokládá zhruba ve stejné výši jako za celé první pololetí roku 1990.

Změny v organizační struktuře přinesly v minulém roce zvýšení počtu podniků na dvojnásobek. Průměrný počet pracovníků se snížil ze 3697 na 1770. Ke konci roku zůstaly jen dvě desítky organizací s více než deseti tisíci zaměstnanci. Podle odhadu odešlo z průmyslu ČR v roce 1990 více než 60 000 zaměstnanců.

KADITALISTI, CO DĚLATE?

Revizor v Plzni

(čr): Na účet pracovníků odboru školství Okresního úřadu Plzeň se ve čtvrtek pobavil dosud neznámý občan romského původu, který se jim představil jako »doktor Feči« z Romské občanské iniciativy z Prahy. Prohlásil, že přijel na kontrolu škol. Podle informací mluvčího Městské správy VB Plzeň kapitána J. Soukupa úředníci hosta doprovodili do školy pro nesyšící v Plzni-Doubravce, kde mu zároveň nabídl ubytování, aby se nemusel vracet do Prahy. Na zplněmnění večera hostitelé cikánovi do pokoje instalovali video a přidali i dvě kazety. Důvěryhodný návštěvník, aniž se rozloučil, zmizel a s ním i videorekordér v hodnotě 17 000 korun. Naposledy byl revizor, který zřejmě četl Gogola, spatřen v 5.40 hodin, jak odchází z budovy.

POKAL HO GOGOL 2 ↓

TÉ NOCI VE VAGÓNĚ

Italský časopis La Stampa uveřejnil rozhovor známého politického činitele a poslance Evropského parlamentu J. Gawroňského s generálem W. Jaruzelským. »Bez nás by nikdy nebylo Gorbačova ani sovětské perestrojky.« tvrdí v něm generál Jaruzelski. Rozhovor nese titul: »Té noci ve vagóně s Andropovem.«

Jak známo, zmíněný rozhovor J. Gawroňského dal podnět k dementi (a kontradementi) — tiskový mluvčí bývalého polského prezidenta dementoval některé části rozhovoru. V plném rozsahu jej však přinesly všechny velké tiskové agentury. Proč?

Nějakou dobu před státním převratem v Polsku 13. prosince 1981 hlavní náčelník sil Varšavské smlouvy maršál Kulikow požádal generála Jaruzelského, aby navštívil čtveř sovětských vojsk v Lehulci. Generál měl nedobrou předtuchu, a proto neřekl nic o svém výletu ani vlastní ženě. Byl večer, když nastoupil spolu s tehdejšími prvními tajemníkem PSDS S. Kanlou na palubu letadla. PM pohledu na oblohu za letu si generál uvědomil, že kurs letadla směřuje jinam, než mu bylo řečeno. Když požádal o vysvětlení, dostalo se mu odpovědi, že jen pilot zná cíl letu. Po přistání na vojenském letišti a nasednutí do auta zjistili podle azbuky,

že jsou na území Sovětského svazu — v Brestu.

Byli odvezeni na železniční stanici, kde v salónku vagónu stojícího na slepé koleji se setkali s tehdejším šéfem KGB J. Andropovem a čelným ideologem Suslovem. »Musíte z toho vybědnout sami,« takový byl smysl jejich rozhovoru. »Nechtějte, abychom byli donuceni přijít vám na pomoc. Je však samozřejmé, že nemůžeme dopustit, aby se v Polsku změnil politický systém.«

Italský list La Stampa tvrdí, že tak to doslova interpretoval generál Jaruzelski. Nezávisle na překvapivých výpovědích odhalujících něco ze zákulisí temného období historie Polska jsou velmi zajímavá tvrzení W. Jaruzelského týkající se aktuálních i minulých událostí. Generál přiznává, že také komunisté se dopustili chyb tím, že očerňovali všechno, co bylo před nimi, a lakovali narůžovo všechno, to, co činili sami.

Generál Jaruzelski hovoří s obdivem o postfrankovském Španělsku, kde byly skutečně eliminovány osoby nejvíce zkompromitované a kde byly zachovány všechny dosavadní struktury a všechno to, co bylo udržitelné z předchozí éry.

Na otázku, zda tehdy existovalo skutečné nebezpečí sovětské agrese, odpověděl generál Jaruzelski redaktoru La Stampa: »Věřte mi, kdybych to nečinil, ležela by dnes na mně veškerá odpovědnost za to všechno, co se stalo: Tragédie, která by mimo jiné oddálila o kolik let Gorbačovův příchod a uvolnění vůbec.« Operace »V« [jak se tehdy nazývala] začala dne 12. prosince ve 14.20 hodin. Po tom, když z Gdańska přišly další potvrzené zprávy, že vůdcové Solidarity odmítli ustoupit od demonstrací, Jaruzelski zvedl telefon a vydal rozkaz, aby byly doručeny po celé zemi zapečetěné obálky obsahující instrukce, které měly být otevřeny o půlnoci. V této hodině bylo informováno o připravované operaci jen deset osob. O 18. hodině bylo jich už sto a ve 22 hodin dva tisíce. Generál se domnívá, že Polsko ztratilo osm let; ale bez tohoto zdržení by nebylo možné zahájit reformy v jiných komunistických zemích. »Sám Gorbačov souhlasil s tímto názorem,« tvrdí W. Jaruzelski.

DÁVAJÍ PŘEDNOST KVALITĚ

Byli žili dva bratři. Starší Miloslav má v Mannheimu v SRN prosperující firmu, která dodává zejména výpočetní techniku předních světových výrobců i různé programy. Mladší, Vladimír, získal loni na jaře část prostor bývalého KV KSČ v Ústí nad Labem a pod vedením svého staršího bratra zde založil filiálku, která, stejně jako firma v SRN, nese jejich příjmení — FCC Folprecht.

Na rozdíl od většiny ostatních společností se FCC Folprecht orientuje pouze na výrobky špičkové kvality, které jsou sice dražší než jiné, ale zákazník má jistotu, že jej po čase nezlámou. Je autorizovaným distributorem kalifornské firmy Tandon, zastupuje společnost Helwett-Packard, Mannesmann-Tally, v softwaru se orientuje především na oblast CAD firmy Autodesk Ltd.

»Do západního Německa jsem odešel v roce 1969 na jeden rok. Když byly hranice uzavřeny, tak jsem tam zůstal,« řekl nám M. Folprecht. »Nikdy jsem nepožádal

o politický azyl. Pro ně jsem byl komunist, pro lidi u nás kapitalista. Začínal jsem u firmy, která dělala vysílače. Po jedenácti letech jsem přišel k jiné firmě, která vyráběla automatizační techniku. Vedle svého zaměstnání jsem se zabýval též počítači. Když máj roční obrát dělal kolem miliónu marek, tak jsem se osamostatnil. To bylo v roce 1985.«

Do ČSFR se Miloslav Folprecht vrátil po dvaceti letech — v prosinci 1989. Co se za tu dobu u nás změnilo?

»Když jsem byl v Brně a chtěl například telefonní ústřednu, tak mi zástupci onoho podniku říkali — co tu chcete, v tomhle muzeu? To je to nejhorší, co může být, když lidé vědí, že dělají špatné výrobky,« pokračuje M. Folprecht. »Musel jsem se také poučit, co se tu za těch dvacet let dělo. Hledali jsme prostory v Praze, ale nenašli. Získali jsme je však v Ústí. Od 1. 9. je firma FCC Folprecht zapsána v podnikovém rejstříku. V SRN bychom čekali pět minut, tady pět měsíců. Když

jsem chtěl telefon, museli jsme mít razítko. Vůbec nevedlo, že dodací lhůta byla potom tři měsíce. Když lidé viděli, že mám auto se západoněmeckou značkou, začali se mnou jednat jinak. Když do ČSFR chtěla západoněmecká firma dovážet, tak se často musela starat, koho „podmáznout“. V ČSFR se totiž rozšířilo, že je to na Západě běžné. Není Vždycky může přijít někdo, kdo dá více...«

Firma FCC Folprecht v Ústí nad Labem nepatří k těm společnostem, které chtějí draho prodávat a po čase, až si vydělají, dělat něco jiného. Kromě výpočetní techniky se zaměřila i na nové metody zpracování projektové dokumentace pomocí počítače, souhrnně ve světě nazývané CAD (Computer Aided Design), a rozhodla se podporovat široké spektrum uživatelů v oborech stavebnictví, strojírenství a elektrotechnika.

Když M. Folprecht v roce 1969 od nás odjížděl, dostal na cestu kapesné dvacet marek. Dnes má firmu s ročním obrátem kolem 10 miliónů marek. Dá se tedy říci, že ona investice čs. bankou do něho vložená se vyplatila.

Pomoc z prezidentova konta

(čtk): Tiskový mluvčí čs. prezidenta řekl, že telefonický rozhovor V. Havla s prezidentem Walesou, který se uskutečnil minulý týden, se týkal termínu setkání představitelů ČSFR, Maďarska a Polska na nejvyšší úrovni. Mluvčí označil rozhovor obou státníků za neoficiální, proto o něm nebyla vydána oficiální zpráva. Dodal, že V. Havel je stoupencem myšlenky uspořádat tento summit, a vyvíjí snahu, aby k němu došlo co nejdříve. Řekl také, že podle informací, které měl včera k dispozici, není reálná hrozba spiknutí ze strany zrušené StB a Sovětské armády.

K návrhům V. Havla na posílení prezidentských pravomocí mluvčí sdělil, že část byla vtlačena do návrhu zákona o vnitřní bezpečnosti státu, který již projednávala federální vláda. Další návrhy budou součástí diskuse o nových ústavách. Prezident Havel údajně opět na Pražském hrádě.

Od poloviny loňského roku probíhá dopisová akce, nazvaná Dialog s panem prezidentem, v níž pisatelé vyjadřují své pří-

pomínky a názory. Do ledna 1991 obdržel prezident Havel 4600 dopisů. Všechny jsou čteny a pokládány za důležitý zdroj informací.

Prezidentu ČSFR náleží ze zákona osobní měsíční plat 55 000 korun, 25 000 korun každý měsíc jako výdaje na reprezentaci a milión korun ročně z dispozičního konta, uvedla včera na pravidelném setkání M. Zantovského s novináří poradkyně prezidentka V. Čáslavská. Celkem prezident V. Havel ze všech svých platů neutratil 1 455 478 korun, tj. 75 procent těchto příjmů. Jak sdělila V. Čáslavská, prezident se rozhodl věnovat 100 tisíc korun ústavu R. G. Masaryka, a zbytek, s ohledem na výrazné omezení rozpočtu Kanceláře prezidenta republiky, dal na nevyhnutelné výdaje spojené s jejím provozem. Finanční částky spojené s některými cenami, prezident už dříve věnoval na různé účely, například cenu Erasma Rotterdamského, Nadaci Charty 77, cenu K. Rennera na nákup

invalidních vozků atd. Výtěžek z později obdržených cen V. Havel ukládal na zvláštní konto, na němž je k dnešnímu dni 132 740 amerických dolarů, což je více než tři milióny korun. Celou tuto částku se prezident rozhodl věnovat ministerstvu zdravotnictví obou republik na nákup léků.

● Ministr financí ČSFR V. Klaus převzal včera na vídeňské radnici z rukou starosty H. Zilka Cenu Josepha Schumpetera. Cenu nazvanou po světověznámém rakouském ekonomovi začal od letošního roku vídeňský magistrát udělovat za vynikající výsledky v oblasti ekonomie, které významně přispívají k rozvoji hospodářské teorie, praxe a politiky.

Jen dva se vrátili

(čtk): Přítomnost genmjr. J. Jindry, náčelníka Správy zahraničních vztahů generálního štábu Čs. armády a plk. A. Turka, pověřeného řízením oddělení mírových sil OSN téže Správy po jejich návratu z krizové oblasti Perského zálivu určila téma větší tiskové besedy v Praze.

Tiskový mluvčí ministerstva obrany plk. P. Tax a genmjr. J. Jindra označili stav čs. praporu za velmi dobrý, mezi jeho příslušníky panuje vynikající nálada. Ještě den předtím měli naši dobrovolníci možnost se vrátit. Nazpět putovali pouze dva z nich. První dával nejvo obavy o svůj život, druhý musel domů pro podezření z narušování morálky ostatních. Oba byli ihned nahrazeni dalšími dobrovolníky — naše armáda má k dispozici dostatečné zálohy. Pokud by ale měl být stav čs. praporu zvýšen nad dosavadní počet, podléhá to schválení FS.

Naše jednotka podléhá přímo pouze svému veliteli. Pokud jde o její postavení v poli, bylo potvrzeno, že dvě části se nacházejí dvě až tři desítky kilometrů od předpokládané frontové linie, další dvě skupiny jsou hluboko ve vnitrozemí. Znovu byly připomenuty její základní úkoly v případě napadení: chemický průzkum, odmořování, zdravotnická první pomoc,

školení saúdskoarabských vojáků a civilních obyvatel.

Na dotaz, zda by se nerozpadla protirácká koalice v případě, že by se Izrael zapojil do boje a arabské státy by »zapomněly« na Irák a vrhly se proti všem »nevěřícím«, J. Jindra reagoval, že pokud se Izrael bude pouze bránit, rozpad koalice se nepředpokládá.

Pokud jde o vztah čs. armády k Varšavské smlouvě, v současné době jde skutečně o řešení otázek spojených a její likvidací. Představitel velení Varšavské smlouvy pracují v Praze pouze symbolicky, žádným způsobem nezasahují do velení čs. armády a odejdou ihned, jakmile bude záležitost s konečnou platností dořešena. Vojenské svazky z Varšavskou smlouvou jsou přerušeny.

WASHINGTON: Společnost pro vědy a umění (SVU), krajanská organizace působící ve Spojených státech, uspořádala v neděli večer na československém velvyslanectví ve Washingtonu večer na podporu bývalých politických vězňů v Československu. Setkání se konalo pod záštitou velvyslanekyně R. Klímové a pianista R. Firkušný na něm přednesl tři z Dvořákových Slovanských tanců.

Nesřadná nehoda

(čtk): Podle ministerstva obrany ČSFR večer v 10 hodin síředoevropského času došlo v Čs. jednotce v Saúdské Arábii k tragické události. Při oblékání po vyhlášení bojového poplachu se v důsledku nesprávné manipulace se stříelnou zbraní smrteelně zranil četník Československé armády Petr Simonka. Přestože byl okamžitě převezen do zdravotnického zařízení, zranění podlehli. Ministr obrany ČSFR L. Dobrovský nařídil přísné vyšetření všech okolností této tragické události. Byla přijata opatření, aby k podobným nešťastným nehodám nedocházelo, píše se ve sdělení ministerstva obrany.

TOKIO, 30. Januar (dpa). Zwei Gegner des Golfkriegs haben am Mittwoch im japanischen Parlament von der Zuschauertribüne aus mit ihren Schuhen nach Ministerpräsident Toshiki Kaifu geworfen, als der am Rednerpult die finanzielle Unterstützung der Amerikaner mit elf Milliarden Dollar verteidigte.

„Nein zum Aggressionskrieg“, riefen die beiden, bevor sie aus dem Saal gezerrt wurden. Kaifu, der nicht getroffen wurde und seine Rede fortsetzte, sagte anschließend vor Reportern: „Schuhe zu werfen, während das Parlament über den Frieden diskutiert, ist unzulässig.“

Nur beim Meiler Bohunice gegenüber Wien kompromißbereit

PRAG, 30. Januar. Die Tschechoslowakei bleibt in der Energiepolitik auf Atomkurs, ist jedoch gegenüber der österreichischen Forderung nach Abschalten des Meilers im slowakischen Jaslovske Bohunice kompromißbereit. Das unterstrich CSFR-Regierungschef Marian Calfa am Dienstag abend nach einem Treffen mit dem österreichischen Bundeskanzler Franz Vranitzky in Bratislava (Preßburg).

Calfa nannte die österreichischen Vorschläge „äußerst interessant“, nach denen Wien den Nachbarn kostenlos Strom liefern will, wenn sie Bohunice vom Netz nehmen. Die beiden Regierungschefs hatten zuvor vereinbart, das österreichische Angebot von einer Kommission mit Fachleuten beider Seiten „unter technischen, wirtschaftlichen und finanziellen Gesichtspunkten“ zu prüfen.

Nach den Worten Calfas kann es sich die Tschechoslowakei auf absehbare Zeit nicht leisten, auf den Ausbau der Atomenergie zu verzichten. Die geplanten Reaktoren in Temelin und Mochovce müßten auf jeden Fall gebaut werden. Allerdings werde Prag beim weiteren Ausbau

der Atomstromerzeugung auf keinen Fall mehr die sowjetischen Reaktoren vom Typ WWER verwenden. Bei den neuen Atomkraftwerken solle der „westliche höchste technische Standard“ verwendet werden. Der tschechoslowakische Finanzminister Vaclav Klaus sagte dem tschechoslowakischen Fernsehen am Dienstag abend auf die Frage, ob er die von Österreich angebotenen 3,5 Milliarden Schilling (rund 500 Millionen Mark) für ausreichend halte, die Vorschläge Wtens gingen sogar noch weiter. Nach Vranitzkys Worten müßte ein Teil der angebotenen Elektrizität aus Drittländern besorgt werden. Allein die beiden Blocks V1 von Bohunice, die als besonders unsicher gelten, produzieren ein Achtel der österreichischen Stromkapazität.

Die tschechoslowakische Presse berichtete am Mittwoch, sämtliche Reaktoren des Atomkraftwerks Dukovany seien wieder in Betrieb. Einer der vier Meiler des Kraftwerks in Südböhmen war vergangene Woche nach einem Brand, bei dem nach offizieller Darstellung keine Radioaktivität freigesetzt wurde, vom Netz genommen worden. Wenige Tage zuvor hatte es auch in Bohunice gebrannt.

do Bechyně, dlouhý 24 kilometrů, je rovněž dosud v provozu. Křizíkův elektrický vůz po ní jel poprvé 1. června 1903. Za své zásluhy o technický rozvoj a za vynálezy, kterými obohatil svět techniky, byl inženýr Křizík jmenován doktorem technických věd honoris causa. Zemřel právě před 50 lety, 22. ledna 1941.

ním osvětlením. V té době postavil v Praze dvě lanové dráhy, které se staly atrakcemi výstavy. První vedla na Letnou, a druhá, které je dosud v provozu, na Petřín. Třetím vynálezem, jímž se inženýr Křizík na výstavě představil, byla elektrická pouliční dráha, která velmi rychle vytlačila z pražských ulic tehdy populární »koňku«. První útrasa »elektriky« s kladkovým sběračem proudu vedla z náměstí Republiky do Královské obory. Inženýr Křizík poté elektrifikoval železniční trať, ležící úsek z Tábora

RYBÍ KŮŽE - MÓDNÍ HIT.

Peau de mer (Mořská kůže) je obchodní název, pod kterým se objevily tam, kde v USA vznikaly módní vlny — v butikích na East Side v newyorském Manhattanu — úgrobky z rybí kůže: řemínky k hodinkám, pásky, náprsní tašky, plavky i klobouky a náušnice. Rybí kůže, zpracovaná v široké škále od nejméně až po šupinatou, ovlivní pravděpodobně módní kolekce pro příští sezónu, a uplatní se všemožně. Vyšší rybí kůže se může podobat jak nejméně vepřovici, tak kůži z aligátora. Její cena je o málo nižší než cena kůže hadů, ale pro obchodníky je důležitá okolnost, že úgrobky z ní jsou pro ochránce přírody přijatelnější než úgrobky z kůže hadů, ještěrek a ptákosů.

Nápad vyrábět doplňky z rybí kůže určitě není nový, od nepaměti je možno ji vydělat, jenže ji nikdo nedokázal zbavit charakteristického zápachu, až se to

nedávno podařilo jednomu australskému odborníkovi. Netrvalo dlouho a dvě kanadské firmy (Neptune Leather a Mermaid Leather), a pak i další, americké společnosti (např. Paul Wilms, Ocean Leather a Ataskins) využily technologický objev a hodily rybí kůži na trh. Zdá se, že s úspěchem, alespoň to ukazují výsledky vlnového trhu. Návrháři si pochvalují nejen rozmanitou texturu a barevnost tohoto materiálu, ale i jeho irvanlivost: kůže z lososa a halibuta může dít dvakrát pevnější než hovězína. Barva kůže mívá i tóny leďově šedé, což je teď nejmódnější barva.

Český Edison

(mlj): Zapsal se zlatým písmem do historie české techniky a pro množství svých vynálezů v elektrooboru byl právem srovnáván s T. A. Edisonem. František Křizík se narodil 8. července 1847 v Písnici u Klátov. Přesto, že se otec, drobný farníkník, umožnil nedanému Františkovi studium. Po předvedení v roce 1878 svůj vynález světového významu: samočinný regulátor oboukólové lampy. V roce 1891 udělil návrstvníky Zemské jubilejní výstavy v Praze kolosální

Nach dem Schewardnadse-Rücktritt drohte der radikale Oberst Alksnis, 40, Gorbatschow: „Sie haben nicht mehr viel Zeit, Genosse“

Sie nennen ihn den „Schwarzen Oberst“ oder „den Falken“, und er ist der aktuelle Hardliner der sowjetischen Politik. Mitglied des Parlaments und inoffizieller Sprecher der Gruppe Sojus, die nur eines will. Weg von Glasnost und Ordnung mit allen Mitteln. Sein Name: Viktor Alksnis, 40, Oberst der Roten Armee und Enkel des General Alksnis, der bereits unter Stalin mit harter Hand für Law und Order sorgte und später erschossen worden ist, weil er dem Diktator zu stark wurde.

Jetzt ist der Enkel dran. Als Schewardnadse seinen Rücktritt erklärt hatte und vor einer neuen Diktatur warnte, war der „Schwarze Oberst“ der nächste Redner auf der Tribüne des sowjetischen Parlaments und sprach von „Verrätern“, mit denen man aufräumen müsse. Notfalls mit Hilfe der Armee. Gemeint waren die nach Souveränität strebenden Teilrepubliken, und nur drei Wochen später schlug die Fallschirmbataillon in Litauen zu. Der „Schwarze Oberst“ hatte Wort gehalten. Noch weiß niemand in der UdSSR, wieviel Macht er bereits hat. Ist Alksnis der neue Mann nach Gorbatschow, oder ist er nur die Stimme jener Männer im Schatten, die die Fäden ziehen? Aber eines ist sicher: Oberst Alksnis ist der einzige, der laut, deutlich und unmißverständlich das sagt, was das sowjetische Militär denkt und plant, und es ist alles andere als Zeitverschwendung, diesem Mann zuzuhören. Wir sprachen über zwei Stunden im Hotel „Moskwa“, gegenüber vom Roten Platz, mit ihm, zwei Tage vor dem Ausbruch des Kriegs am Golf, und natürlich war das unser erstes Thema:

BUNTE: Herr Oberst, Sie haben vor einigen Tagen gesagt, daß es ein Fehler sei, wenn die UdSSR sich an einem Krieg gegen den Irak beteiligt. Warum?

Oberst Alksnis: Tatsache ist, daß in der UdSSR ein hoher Anteil der Bevölkerung moslemisch ist. Deshalb bleibt uns nichts anderes übrig, als eine pro-arabische Politik durchzuführen. Ich verbessere mich. Nicht pro-arabisch, sondern pro-moslemisch.

BUNTE: Also raus aus der internationalen Allianz und dann . . . ?

Oberst Alksnis: Wenn es nach mir ginge, Neutralität. Aber es kann auch anders kommen. Nicht nur die Hälfte unserer Bevölke-

„Die Deutschen halten nicht ihre Versprechen“

rung ist moslemisch. Dasselbe gilt auch für die Rote Armee. Und wenn es dazu kommen sollte, daß die Rote Armee direkt an den Kampfhandlungen im Golf beteiligt wird und die ersten Särge mit den gefallenen russischen moslemischen Soldaten zurückkommen, dann steht ganz Mittelasien auf. Dann ist die UdSSR mit im heiligen Krieg gegen den Westen.

BUNTE: Aber Gorbatschow steht nach wie vor zu der Allianz mit den Amerikanern.

Alksnis: Gorbatschow muß weg.

BUNTE: Wie groß sind Ihre Chancen, ihn wegzubekommen?

Alksnis: Gorbatschow ist ein sehr guter, ein ausgezeichnete Taktiker. Das ist seine Stärke. Aber seine Schwäche ist, daß er keine politische Substanz hat. Er hat keine eigenen Ideen. Er kann nur fremde Ideen umsetzen. Das allerdings sehr gut. Er ist die Zunge, aber nicht der Kopf, und jetzt, nachdem ihn die Intellektuellen um Jakowlew verlassen haben, wo ihn Schewardnadse verlassen hat, wo ihn al-

měsíc v letní sezóně projelo v Rozvadově přes 900 tisíc, zatímco rok předtím kolem 50 tisíc. Rušněl je na přechodech také v těchto dnech, neboť od pátku 1. února vstoupí v platnost nový celní zákon.

le verlassen haben, erweist sich Gorbatschow als ein nackter Zar. Ein nackter König.

BUNTE: Sie haben gesagt, daß Sie es für einen Fehler hielten, die Rote Armee aus Osteuropa abzuziehen.

Alksnis: Das stimmt nicht. Ich habe gesagt, daß ich gegen solch einen Abzug aus Osteuropa gewesen bin. Und dieses Wörtchen solch ist irgendwie abhandengekommen.

„Wir brauchen von Bonn 100 Milliarden Mark“

BUNTE: Dann erklären Sie doch bitte dieses Wörtchen.

Alksnis: Wenn zum Beispiel die Belgier fünf Jahre Zeit haben, um ihre 3000 Soldaten abzuziehen, so sind wir gezwungen, unsere Hunderttausende innerhalb von drei Jahren zurückzuholen. Das meine ich unter anderem mit solch einem Abzug.

BUNTE: Ist das der Grund, warum Sie 2 plus 4 nicht unterzeichnen wollen?

Alksnis: Unter anderem. Die Bundesrepublik bricht bereits jetzt den Vertrag mit der UdSSR in zahlreichen Punkten. In der Frage der sowjetischen Deserteure zum Beispiel, denen Deutschland vertragswidrig Asyl gewährt. Die Deutschen halten nicht ihre Versprechen.

BUNTE: Das sind ganz neue Töne. Oder

besser: alte. Das kennen wir aus den Zeiten des kalten Kriegs. Wissen Sie nicht, Herr Oberst, daß Deutsche und Russen schon seit einiger Zeit keine Feinde mehr sind? Und wissen Sie nichts von den elf Milliarden, die Deutschland Ihnen geschenkt hat? **Alksnis:** Elf Milliarden sind für so etwas wie fünf Kopeken. Wir brauchen 50 Milliarden. Oder 100 Milliarden. Aber elf sind für uns ein Kleingeld. Und der Preis dafür ist viel zu hoch.

BUNTE: Der Preis?

Alksnis: Durch den Abzug der sowjetischen Truppen aus Osteuropa ist die Sicherheit der

„Wir stehen vor einem Bürgerkrieg, einer Apokalypse“

sowjetischen Grenzen völlig zerstört. Vorher verlief die Frontlinie etwa eineinhalbtausend Kilometer vor unserem Land. Jetzt wird diese Linie so dicht an die Grenze der UdSSR verschoben, wie es zum Beispiel 1941 oder sogar 1937 der Fall war.

BUNTE: Aber was wollen Sie machen? Es ist zu spät für Sie, das noch einmal zu ändern. Egal ob Gorbatschow bleibt oder nicht.

Alksnis: Ja. Es ist zu spät. Aber 2 plus 4 ist noch nicht unterschrieben.

BUNTE: Eine Frage zwischendurch: Was sind Sie überhaupt? Kommunist. Sozialist, Demokrat, Militarist? Wie würden Sie sich bezeichnen?

Alksnis: Als Staatsmann. Die Ideologie interessiert mich vorläufig weniger. Die Ideologie kann sich irgendwie ändern – aber der Staat ist ewig. Und dieser Staat ist es, der in erster Linie gerettet werden muß. Wie Sie wissen, stehen wir vor einem Bürgerkrieg. Einige Teilrepubliken haben sich von Moskau losgesagt. Einige wollen das noch tun. Das ist der eine Konflikt. Der zweite ist das Problem zwischen einzelnen Republiken wie

„Mit uns wird die ganze Welt sterben“

Armenien und Aserbeidschan, wo wir es mit Hunderttausenden von Flüchtlingen zu tun haben. Und der dritte Konflikt liegt in den Republiken selber, wie in Moldavien, das praktisch in drei verschiedene Teile zerfällt. Wenn das so weitergeht, wird der Bürgerkrieg in der UdSSR unvermeidlich. Und es wird ein schrecklicher Krieg. Eine richtige Apokalypse. Dann werden wir ohne Zweifel alle tot sein, aber leider, es ist sehr, sehr schade, mit uns wird die gesamte Welt sterben.

BUNTE: Wie bitte?

Oberst Alksnis: Wenn wir gehen müssen, dann gehen wir nicht allein.

● Obchodní delegace čs. podniku Chemapol zahájila v Gabonu jednání o nákupu ropy. Oznámila to včera agentura AFP s odvoláním na oficiální zdroj v Libreville. Uvedla, že ČSFR si přeje dodávat do Gabonu zboží, budovat vedení vysokého napětí a spolupracovat na budování ropovodů.

Nejvzácnější ruská madona

Světově známé mariánské poutní místo Fatima je od portugalského hlavního města Lisabonu vzdáleno dvě a půl hodiny jízdy autobusem. Širokému náměstí s kolonádou dominuje hlásněná sáňčí bazilika, která stojí na místě, kde se v létě roku 1917 zjevila třem dětem, Jacintě, Fernandovi a Lucii, Matka Boží. Sem připutoval 13. května 1982 papež Jan Pavel II. — rok po atentátu na Svatopetrském náměstí —, aby zde poděkoval za svou záchranu, neboť 13. květen je zároveň výročním dnem fatimských zjevení. Proto jeho první zahraniční cesta směřovala s příležitostí 65. výročí těchto událostí do Portugalska. A nešlo ani zapomenout, že při této děkované návštěvě byl zmařen další pokus o atentát na něj.

Nedaleko baziliky bylo v roce 1983 vybudováno fatimské byzantské středisko, které nese název, jak hlásá tabulka, Domus pacis (Dům míru). A právě v tomto domě našla své dočasné útočiště nejvzácnější a neuctívanější ikona celého Ruska, Kazanská Matka Boží. Mladou projevila jako blek myslenková asociace na tehdy nerozumitelné fatimské proroctví, na poselství z 13. července 1917, které předpovídalo tragédii a později obrácení Ruska, čtyři měsíce před Říjnovou revolucí, která předznamovala začátek nesmírného utrpení. Jak se ocitl tento nejposvátnější náboženský a důležitý symbol deštěné země právě zde, v místě tohoto proroctví?

Ikona představuje horní část podoby Matky Boží s čelně stojícím zehnaným dítětem patřícím za matku. Na vyptávaném dřevě malovaná ikona měla vzniknout ve 13. století v Konstantinopoli, v 17. století byla celá pokryta stříbrnou deskou a vyzdobena velkými smaragdy a perly, jen obličje zůstaly nezakryty.

Původ ikony je obklopen tajemstvím a opředen legendou. Předrevoluční ruská encyklopedie zaznamenala takovou historii: V roce 1579 dívka jménem Matrona spatřila v tatarském městě Kazani, kterou krátce před tím dobyl Ivan Hrozný, ve snu Největší Panna, jež jí vyzvala, aby na místě vyhořelého domu vykopala její obraz. Děvče se s tím stálo své matce, a ta to sdělila kazanskému arcibiskupovi. Počali kopat, nic však nenalezli.

Teprve když se dívka sama chopila lopaty, narazila hned na neporušenou ikonu. Byla přenesena do nedalekého kostela sv. Mikuláše, kde se počaly dít zázraky. Když v roce 1612 obsadili Moskvu Poláci, přenesli dohrovolně ikonu s Kazaně do Moskvy. Stala se záhy předmětem mimořádné úcty, neboť ji připsovali vyhnaní Poláci z Moskvy. Petr Veliký rozkázal nést ikonu do vítězné bitvy u Poltavy proti Karlu XII. ze Švédska. Také Napoleónova porážka jí byla připsována.

Až do roku 1710 zůstala ikona v Moskvě, kde byla uctívána ve slávi pro ni postaveném kazanském chrámu. Ještě v témže roce byla však opět na rozkaz Petra Velikého přenesena do Sankt Petěrburgu (od roku 1924 Leningradu), kde byla uctívána nejprve ve vlastní kapli, až pak v roce 1721 byla umístěna v metropolitním klášteře Alexandra Něvského. A konečně v roce 1811 byla opět přenesena do kazanské baziliky, kterou dal postavit Alexandr I. podle vzoru Svatopetrského dómu a, která byla nejkrásnějším ze všech chrámů ve

městě. Ikona se stala paláciem ruské země a symbolem ruské lidové nábožnosti.

O porevolučním osudu Kazanské madony podává správu brožurka, která je k dispozici ve fatimském Domě míru. V revolučních bojích, když se komunisté zmocnili vlády, ikona zmizela. Kazanská bazilika samotná byla v roce 1929 proměněna v náboženskohistorické muzeum. V tomto meziodobí putovala ikona dosud ještě neobjasněnými cestami přes Polsko do Anglie, kde byla uložena v trezoru do té doby, než její dědička Anna Mitchell-Hedges projevila přání vrátit ji zpět do chrámu. V roce 1960 vystavil ruský pravoslavný arcibiskup J. Zágovskij ikonu v chrámu v San Francisku, aby získal peníze na její odkoupení. Tato akce však stroskotala. Po delším vystavení ikony v Bostonu a New Yorku, vyvinul v roce 1970 jezuita K. Pazzell a ruskokatolického střediska v San Francisku nové úsilí o její znovuzískání a odkoupení, což se mu podařilo. Rektor ruskokatolického kostela v Bostonu J. J. Mowatt snažil se velmi taktně přesvědčit pravoslavné věřící, že katolická církev chce ikonu zachránit a uchovat jen do doby, než přijde vhodná chvíle k jejímu návratu do vlasti a setkal se s všeobecným porozuměním. A tak dne 21. července 1970, ve výroční den svátku Objevení Matky Boží kazanské, byla ikona přenesena do fatimského byzantského střediska — Domu míru —, který nyní vede arcikněz J. J. Mowatt. Tím se ocitl obraz v nápadné souvislosti s proroctvím, které bylo vysloveno při fatimských zjeveních v roce 1917.

Fatimská brožurka o osudech ikony vyšla v roce 1988 k milénium křtu Rusi. Dostavivým způsobem vyjadřuje naději, že toto jubileum by mohlo být ávodem k politickým změnám v dějinách východní Evropy. Po dvou letech se začalo — tehdy ještě velmi vzdálené — zbožné přání naplňovat. V tomto krátkém meziodobí se počal 70 let trvajícím neofetistový řád boršit. Události se dnes lílí rychle kupředu a stejně správným směrem, takže lze doufat, že kazanská bazilika bude opět vysvěcena. Vrátil se rovněž Petěrburg k svému původnímu názvu? Tam, kde až dosud neprostopupá ideologie bránila jakémukoli výhledu, dá se dnes aspoň tušit, že jak Kazanská Matka Boží, tak všechno to, co symbolizuje, najde opět své původní místo. Dobrým znamením mnohoznačného významu je i to, že katolická církev se považuje jen za dočasnou opatrovníci ikony, aby tím projevila svou spolutěstnost s utrpením těžce zkoušené sesterké církve. Snad tato starostlivá pozornost pomůže vyhojit rány dlouholetého odcizení, když právě toto jedinečné znamení uzdravení a spásy je ve hře.

Je tato podivuhodná souvislost — přítomnost nejposvátnějšího symbolu Ruska ve Fatimě — širokým vrstvám zcela neznámá? Nejde pochybovat, že mnoho poutníků, kdyby o tom vědělo, by si jistě uvědomilo mnohem hlubší význam a smysl tohoto poutního místa. Nebo řečeno přesněji: ti, kteří uvěřili, by názorněji pochopili světový význam proroctví z roku 1917 o událostech na Východě. Přirozeně že nejde jen o návrat víry, které tento obraz slouží. Ikona, Dům míru i byzantské středisko ve Fatimě zasvětily své úsilí právě tomuto cíli.

Auto fríft Geld

Monatliche Ausgaben für das Auto in DM (4-Personen-Arbeitnehmerhaushalte mit mittlerem Einkommen)

JESTLI TĚB BUDE HADDEY HNE CHYTRĚJ, ČERNÁKAS BLÁDĚ DORA!

BYL BYTE TĚ KŘEŠŤANSKÝ LÁSKY A PODŘÍL MI TADY MÍSTO VE FRONTĚ!

Pastviny čekají na dojnice

Znovuzrození Umělecké besedy

Soužití hudby, literatury, výtvarného a dramatického umění, vzájemné předávání nových uměleckých myšlenek a proudů je základním programem po letech obnovené Umělecké besedy, která byla zrušena nařizením ministerstva vnitra o Národního výboru hl. m. Prahy v roce 1972. Dne 28. listopadu minulého roku se v pražském Radiopaláci uskutečnila valná hromada, kde bylo v tajných volbách zvoleno představenstvo a starosta Umělecké besedy, jímž se stal letošní osmdesátník, významný skladatel Klement Slavický. Místostarostou je dr. Jan Rabas, my hovoříme s jednatelem, hudebním skladatelem Karlem Odstřelilem.

● Umělecká beseda byla jako první spolek soustřeďující pokrokové české umělce založena v Praze v březnu 1863. Do vlnky si dala stát se »kadlubem, v němž se mají vyvíjet pokrokové duchové českého umění, hudebníci, malíři, sochaři, literáti«.

V zakladatelských ideích budeme pokračovat. Chceme, aby nové umělecké proudy prorůstaly na široké ploše do druhých oborů. Jsme proti atomizaci umění do různých spolků, která neumožňuje české tvorbě otevřít se naplno světu.

● Prvním starostou Umělecké besedy byl básník a překladatel Josef Wenzig a výbor byl složen z předsedů tří odborů — Bedřicha Smetany, Josefa Mánesa a Vítězslava Háška. Jakou činnost budete vyvíjet vy?

Stanovy jsme již schválili a po registraci na ministerstvu vnitra zahájíme výstavy, koncerty, vydavatelskou činnost ap. Kromě tří tradičních odborů — hudebního, výtvarného a literárního — máme též odbor dramatický (divadlo, film, televize).

● Umělecké besedě patří dům s koncertní sálou v Besední ulici na Malé Straně, kde byl také velmi cenný archiv.

Až do zrušení v roce 1972 jsme se v Besední ulici scházeli, diskutovali, hráli, recitovali. Posledním starostou byl skladatel Karel Hába. Ve výboru byly také osobnosti, jako Miloslav Kabeláč nebo nynější starosta Klement Slavický. Téměř kompletní archiv je dnes uložen v depozitáři Památníku národního písemnictví ve Starých Hradech.

● Takže znovu ožívá »spolek naprosté rovnosti, bratrské podpory, vedený v národních otázkách jednou nadšenou myšlenkou povznesení lidu a kultury«, jak o to usilovali vaši předchůdci v minulém století.

Je to tak. V tisku se sice objevily úmysly zneužít tradice a jména Umělecké besedy ve prospěch soukromých osob a samozvaných skupin, avšak tuto krásnou myšlenku můžeme obnovit pouze my, bývalí členové a přímí dědicové. Uskutečňme tak touhu po splynutí nejrozličnějších uměleckých směrů a druhů ve spolek, jaký jinde v Evropě není, a který nám svět odedávna záviděl.

● Děkujeme za rozhovor.

JA MŮŽU BEJIT KLUBŮNEM, PANE KOVČO - JA JSEM S SOB NESTOPUPAČOVAL. JA JSEM JI JSEM VĚSEL.

ZEMŘEL SLAVNÝ AUTOR SLAVNÉ NIAGARY

Ze South Lake Tahoe oznamuje telefon smutnou zprávu. V daleké Kalifornii zemřel 13. ledna 1991 — necelý měsíc před svým šestaosmdesátým narozeninami — známý hudební skladatel a cestovatel Eduard Ingrit. Narodil se v malém městečku Zlonec, v muzikantské rodině. Jeho vztah k hudbě byl rozvíjen v klášteře sv. Markéty na Břevnově a na Státní hudební konzervatoři v Praze. Jeho profesory byli Vítězslav Novák, J. B. Foerster, Jaroslav Křička a další osobnosti české kultury. O jeho hudebním díle i o cestách, které podnikl ve stopách přítele Thora Heyerdahla, jsme v našem tisku již psali při příležitosti jeho pětáosmdesátých narozenin v loňské příloze LD č. 25.

Pingoch dvacet let sloužil poctivě divadlu a hudbě v Praze. O tom, že pracoval naplno, svědčí denní zkoušky v divadle, večerní představení a komponování po nocích. Je mj. i autorem nejznámější trampské písně Niagara. Před vánocemi roku 1947 se loučil s matkou, kterou jak již nikdy nespasil, a odjížděl přes Paříž a Dakar do Jižní Ameriky s pouhými padesáti dolary v kapse. Eduard má boty z toulavého telete, ale zároveň cítí blízkost únorového převaru. Jeho odchod byl protestem a současně snem procestovat povodí Amazonie, vidět Machu Picchu, jezero Titicaca a uskutečnit cestu na voru z Peru na Tahiti. A skutečně se v historii vorových cest přes Tichý oceán stal jedním Čechem a jedním muzikantem z povodí, který tyto

cesty podnikl. Snad nemusíme zdůrazňovat, že šlo mnohdy doslova o život. Nezměrnou vůli a vírou v Boha Eduard Ingrit potíže a neuvěřitelné překážky překonal. Zřejmě proto se ženil až v šedesát letech v Los Angeles, později již se synem si jej žena Nina (známá zpěvačka) odvádí k břehům jezera Lake Tahoe.

Zde miloval s Eduardem naposledy. Právě loni v létě jsem do hluboké noci nastouchal jeho vyprávění. Bylo cítit, jak by se rád podíval domů do Čech, ke Svatojánských, proudům, kde měl chatu, a do Prahy, kde žije jeho sestra Melánie. Těžká nemoc však poslední touhu nevyplnila. Po jedné noční návštěvě muzikálu Sweet Charity v kasinu Harrahs, kam nás pozval tiskový mluvčí kasin v South Lake Tahoe a známý dirigent Brian Farnon, vzpomínal Eduard na své přátele. Bylo jich mnoho. Já v té chvíli získal největší odměnu ve svém životě za klavírní doprovod. Prezident klidně napsal přes písmena šedelného listku velkými písmeny T. G. Masaryk. Dnes, v zemi vzdálené, i taková jemná vzpomínka nevybledla, případně člověku jako zářivý meteor z jiných světů.

Tak rád by se Eduard podíval do svobodné vlasti, ale jako by cítil, že jeho život brzy skončí, v jeho druhém horském domě v Steře Nevadě se uyznal: »Chci uzdravit domů, že jsem projel polovinu světa, ale ta nejhezčí zem na světě je pro mne můj domov. Mohu ji ale ukázat jen na mapě světa.«

du ani slechu. A přece! Srdce se mi rozbušilo! Procházeli se v zámeckém parku ve společnosti dvou mužů. Byli to bratři Čapkové. Za pár minut jsme již koncertovali pro prezidenta a jeho společnost. Za hráli jsme drto z' nejznámějších českých oper a Biblické písně Antonína Dvořáka a společnost jsme si rádem ztskali. Na sdvvr jsem chtěl splnit svůj dávný sen, získat vlastnoruční podpis prezidenta republiky. Nyní k tomu byl jen malý krůček. Neměl jsem však s sebou památník, chyběl i čistý papír. Prezident, kterého uznával celý svět, nejdůstojnější postava, kterou se mi podařilo potkat, byl najednou metr ode mne a já mu podal rub šedelného listku. Pan prezident vzal listek do ruky a otočil jej. Já cítil, jak mně buší srdce a stydne krev v žilách. Pan prezident se ale neurazil a Nyní k tomu byl jen malý krůček. Neměl jsem však s sebou památník, chyběl i čistý papír. Prezident, kterého uznával celý svět, nejdůstojnější postava, kterou se mi podařilo potkat, byl najednou metr ode mne a já mu podal rub šedelného listku. Pan prezident vzal listek do ruky a otočil jej. Já cítil, jak mně buší srdce a stydne krev v žilách. Pan prezident se ale neurazil a

Vater des Transistors ist tot

HAMBURG, 31. Januar (dpa). Der Vater des Transistors, der US-Professor John Bardeen, ist am Mittwoch im Alter von 82 Jahren in Boston gestorben. Als

bislang einzigem Experten wurde er bislang mit dem Physik-Nobelpreis gleich zweimal ausgezeichnet. Der brillante Theoretiker, der nach der Erfindung des Transistors auch für seine Untersuchungen zur Supraleitung ausgezeichnet wurde, erlag nach einer Operation einem Herzinfarkt in der Klinik von Boston.

Výmysly bez hranic

MOSKVA: Sovětský svaz kategoričky opírá pomluvy o vměšování do vnitřních věcí suverénního státu ČSFR, řekl včera mluvčí prezidenta SSSR V. Ignatěnko ohledně nedávného prohlášení plukovníka V. Alksnise, ve kterém mimo jiné tvrdil, že se Moskva podílela na událostech v Československu 17. listopadu 1989. JEN ABY!

Als Boris Jelzin im November 1987 mit Schimpf und Schande von Michail Gorbatschow aus dem Politbüro der KPdSU davongejagt wurde, kursierte in Moskau eine bittere Witzfrage: Was ist die Maßlatte der Perestrojka? Antwort: ein Jelz.

Der hünenhafte Mann mit dem stets sorgfältig gefönten silbernen Haarschopf, Sibirjake und deshalb klimatische Härte gewöhnt, hat einen sensationellen politischen Aufstieg nach einem nicht minder sensationellen Fall geschafft. Statt „verdienter Rentner der UdSSR“ ist Jelzin heute Parlamentspräsident Rußlands.

Die Karriere des Boris Nikolajewitsch verlief nach einem für Parteiapparatschiks der Breschnew-Ära klassischen Muster. Am 1. Februar 1931 wurde Jelzin im Dorf Butka in der Nähe der sibirischen Rüstungsmetropole Swerdlowsk geboren.

C BABLADLA

Er galt damals als eins der Sprungbretter für das Amt des KPdSU-Generalsekretärs. Neun Jahre später siedelte Jelzin nach Moskau über. Der frisch gewählte Parteichef Gorbatschow holte ihn in den zentralen Parteiapparat. Wenig später wurde Jelzin der mächtigste Mann der sowjetischen Hauptstadt. Er stand nun an der Spitze der Moskauer Parteiorganisation der KPdSU. Außerdem rückte er als Kandidat (Mitglied ohne Stimmrecht) in den erlauchten Kreis des Politbüros ein.

Noch nicht einmal zwei Jahre später bat er — Skandal und Sensation zugleich — um seinen Rücktritt von allen Ämtern; Kooperationsprobleme mit dem verzickten, konservativen Moskauer Partei-Establishment und persönliche Differenzen mit Gorbatschow bewogen ihn zu diesem Schritt. Damals sagte Gorbatschow zu Jelzin: „In die Politik lasse ich Dich nicht mehr.“ Damit wurde das Fundament gelegt für das, was sowjetische Publizisten heute die „persönliche Feindschaft zwischen Gorbatschow und Jelzin“ nennen.

Über Jelzin wurde der Stab gebrochen. Über ihn, sein Privatleben und seine Familie kursierten Verleumdungen und Lügen. Doch der als Vize-Bauminister in ein karges Moskauer Büro verbannte Sibirier gab nicht auf. Für Moskau zog er nach einem überwältigenden Wahlerfolg — fünf Millionen Hauptstädter stimmen für ihn — 1989 in den Volkskongreß der UdSSR ein. Von dort rückte er, weil der sibirische Jurist Kasannik auf sein Mandat verzichtete, in das neue „Arbeits“-Parlament, den Obersten Sowjet, ein.

Jelzin, längst zu einem „Phänomen“ geworden, hat die Achtung breiter Bevölkerungskreise zunächst als mutiger Kämpfer gegen die Privilegiensucht der parteibürokratischen Elite gewonnen. Als erster prominenter Politiker der UdSSR kritisierte er offen Gorbatschows und dessen Politik der halben Perestrojka. So entzog er der KPdSU politische Autorität.

Als Parlamentarier schloß er sich dem intellektuell weit überlegenen Friedensnobelpreisträger und Bürgerrechtler Andrej Sacharow an, der als Parlamentarier schnell die moralische Autorität der KPdSU untergrub. Zusammen mit Sacharow, dem heutigen Moskauer Bürgermeister Gawriil Popow und weiteren bekanntesten Radikalreformatoren gründet Jelzin die „Interregionale Abgeordnetengruppe“, die sich nach Sacharows Tod im Dezember 1989 zu einer linksdemokratischen Opposition im Parlament erklärte.

Jelzin galt damals als Populist, als Demagoge, der es verstand, durch geschickte Kritik an Gorbatschow und dem

erkonservativen Politbüro-Mitglied Jegor Ligatschow die Massen zu begeistern.

Im Februar 1990 erlebte Jelzin seinen zweiten politischen Triumph. Mit Riesenherrschaft wurde er in seiner Heimatstadt Swerdlowsk zum Abgeordneten des russischen Volkskongresses gewählt. Im dritten Anlauf und nach einem zähen Kampf gegen zwei konservative Kandidaten der KPdSU schaffte Jelzin am 29. Mai 1990 schließlich den Sprung auf den Sessel des russischen Parlamentspräsidenten.

Gorbatschow hatte noch einmal versucht, ihn öffentlich zu demontieren. Spätestens zu diesem Zeitpunkt wußte der Kremelchef, daß er in Jelzin einen erbitterten politischen Rivalen gefunden hat. Ein Ausgleich zwischen beiden war, trotz wiederholter Verständigungsversuche, nicht mehr möglich. Seit der Zeit ist Gorbatschow, der „einsame Politiker“, so der Publizist Witalij Tredjakow, nicht mehr bemüht, verlorene Sympathien des Volkes zurückzugewinnen, sondern Jelzin dieser Sympathien zu berauben.

Um allen politischen Kräften in Rußland gerecht zu werden, trat Jelzin im Sommer 1990 auf dem 28. KPdSU-Parteitag aus der Partei aus. Tausende taten es ihm gleich. Gorbatschow, inzwischen Sowjetpräsident mit diktatorischen Vollmachten, blieb KPdSU-Generalsekretär — laut Tredjakow wohl der größte Fehler in seiner sechsjährigen Amtszeit.

Jelzin, dem seine Gegner übergroßen politischen Ehrgeiz vorwerfen, ist in seine neue Rolle als russischer Parlamentspräsident schnell hineingewachsen. So setzte er, gestützt auf fähige Berater und im Unterschied zu Gorbatschow iernfähig, im mehrheitlich konservativen russischen Parlament und Volkskongreß weitreichende, dem Zentrum und seinen Gesetzen zuwiderlaufende Reformen durch. Rußland erklärte seine staatliche Souveränität, erlaubte Privateigentum an Boden und wollte einen schnellen Übergang zum Markt.

Während Gorbatschow immer wieder Krisen durch Ablehnung jeder Verantwortung für mißlungene Konfliktbewältigung verschärft, versucht Jelzin im Epizentrum des Geschehens zu vermitteln und verhärtete Fronten so aufzuweichen. In Workuta verhandelte er mit den Bergleuten und wendete damit neue Streiks ab; im Baltikum konferierte er mit den Führungen und verhütete damit noch größeres Blutvergießen.

Jelzin plädiert für Verhandlungen und Verträge mit den Republiken, wo Gorbatschow mit Druck, Drohungen und Diktat reagiert. Damit aber füllt Jelzin gleichsam usurpatorisch, ja „verräterisch“, Funktionen aus, die in die Vollmacht des Sowjetpräsidenten, also Gorbatschows, fallen. Als Folge verschärfte sich die Konkurrenz der beiden Männer weiter. Jelzin ist den einen Garant für die Unumkehrbarkeit der Perestrojka, den anderen Hoffnungsträger für einen künftigen sowjetischen Staatenbund; Gorbatschow will, „verseucht vom Komplex des bolschewistischen Messianismus“, so Tredjakow, die UdSSR gewaltsam als Bundesstaat erhalten. Damit wird er nach Meinung vieler Sowjetbürger zum Totengräber der von ihm selbst erfundenen und eingeleiteten Perestrojka.

Die Politik Gorbatschows und Jelzins ist konträr, spiegelverkehrt: Der Fehler des einen ist der Erfolg des anderen. Die Waagschale hat sich auf Jelzins Seite gesenkt.

„Zdravíčko!“

nim cílem je udržet kvalitu piva, zlepšit balení a perfektně pinit termínované dávky. Nejde o to být pouze komerčním pivovarem, kde se pivo bude vždy vařit na špičkovém úrovni podle staré technologie. V souvislosti s nastávající privatizací se opět hlásí různé zahraniční společnosti a podnikatelé, kteří mají zájem třeba poskytnout úvěr nebo pomoci s prodejem piva v zahraničí a podobně. Ovšem veškeré tyto nabídky mají háček — nejsou neziskové a pivovar by pak byl do určité míry vázán. Proto se Pilsenáci snaží, aby slavná ochranná známka Pilsener Urquell zůstala čistá, obchodně nesvázaná, a nepočítají zatím se žádným přímým zahraničním kapitálem. *LEK. MĚ. VÝZKUM...*

Vůdce po akademiku Sacharovovi přijal na Pražském hradech prezident republiky V. Havel. S Jelenou Bonnerovou hovořil o současné situaci v pobaltských republikách.

Stále populárnější Prazdroj

na tuzemském trhu se zahraničtím obchodu ve větší míře netýká. Ve vývozu platí zatím dílevo, to znamená, že se neplatí daň z obrátu za vyvezené pivo. Pokud tedy nestoupnou ceny základních surovin a energie, důvod ke zdražení exportního piva nebudou.

I když se říká, že popularita pizeňského Prazdroje utrhla v posledních letech řetězy, trh tomu nenasvědčuje. Zájem o něj stále stoupá, zejména v oblasti německy hovořících zemí. Konkretně v Německu je teď nabývalý zájem o všechna česká piva, protože po sjednocení došlo ke značnému výpadku v produkci bývalých východoněmeckých pivovarů a zbývajících pivovarů nestačí poptávku pokrýt.

O zvýšení produkce piva pizeňský Prazdroj v současné době neuvažuje. Prvot-

Pizeňský Prazdroj, jeden za čtyř podniků, sdružených pod hlavičkou Západočeských pivovarů, si na nedostatek popularitu rozhodně nemůže stěžovat. V současné době však cena slavné pizeňské dvanáctky stoupá tak, že mnohé zákezníky odradí. Jen tak mimochodem, v Praze se prý na hlavním nádraží točí velká pizeň za sedmáct korun. Přičemž ale pivovar dodává odběratelům tento mok za obchodní cenu 5,50 Kčs za půl litru. Desítku Gambritus dostanou odběratelé za 2,90 — takže ono drestické zvýšení cen piva má na svědomí především, nikoliv výrobce.

Jak je to s exportem pizeňského piva do zahraničí? Zvyšují se také jeho ceny? Na tyto otázky nám odpověděl vedoucí referátu pro zahraniční obchod s německy hovořícími státy Jindřich Rascha. Zvýšení cen

Sonderausstellung über das Kondom

OTZBERG. Entsetzt notierte Marie Marquise de Sévigné 1671 in einem Brief an ihre Tochter über das Säckchen aus Schafsblinddärmen: „Das Kondom ist ein Boilwerk gegen die Lust, aber nur ein Spinweb gegen die Gefahr.“ Hätte Madame im 20. Jahrhundert gelebt, hätte sie wohl freudig davon Kunde tun dürfen, daß Kondome durchaus der Lust nicht hinderlich sind, zumal hautdünn, dehnbar und auf Wunsch mit Erdbeergeschmack zu haben. Das unschuldig Töchterlein hätte zudem erfahren, wie hochleistungstauglich das klein Ding aus Latex sein kann, wie sehr es gegen die „Gefahr“ — die heute weniger Syphilis als Aids heißt — zu schützen vermag.

So aber war es gewiß nicht nur für die fürsorgliche Marquise eine „Last mit der Lust“. Von Sonntag an und noch bis 24. Februar (jeweils mittwochs und samstags zwischen 14 und 17 Uhr, sonntags zwischen 10 und 17 Uhr) läßt sich nun die mutmaßliche Tristesse vergangener Liebesnächte in vergnüglicher Manier nachvollziehen — bei der Sonderausstellung „Vom groben Linnen zum feinen Latex: zur Historie des Kondoms (oder ein Stück Alltagskultur)“. Und das nicht etwa in einer Großstadt, sondern im volkskundlichen Museum auf der Veste Otzberg (Kreis Darmstadt-Dieburg).

Jedermann wußte indes im 18. Jahrhundert keineswegs von der Existenz eines Kondoms. Und wenn, dann hätte sich der arme Bürgermann das in diesen Tagen exklusiv aus London vertriebene Stück nicht leisten können. Das Kondom geriet zum Privileg des Adels: Etwa am französischen Hofe unter Ludwig XI., der auf diplomatischem Wege „Capotes anglaises“ („Englische Regenschirme“) zu Hunderten orderte, freilich königlich verfeinert mit Samt oder Seide.

Nur gut, daß Charles Goodyear 1844 das Verfahren zur Vulkanisation von Kautschuk entwickelt hatte. Fortan gab es nämlich serienmäßige und damit preiswertere Gummikondome, waren geheime Kuriere überflüssig. George Bernhard Shaw jubelte: „Die größte Erfindung des Jahrhunderts.“ Vorbei und vergessen das Zeug aus Schafsblinddarm, das Zeug aus Leinen, das Mann bitte schön vor dem Liebesakt stets zuzuschneiden hatte. Jedoch wiesen die ersten „Gummis“ im heutigen Sinn noch zwei Tücken auf: sie konnten nur in Längsnaht hergestellt werden und hatten eine „Wanddicke“ von 0,3 Millimeter (heute 0,05 Millimeter).

Warum in deutschen Landen Kondome hartnäckig „Pariser“ heißen, verrät die Ausstellung ebenso gefühlsrecht: Danach waren deutsche Firmen einfach zu schlapp, um Kondome herzustellen. Selbst dann, als es sie nahtfrei gab und einfach Glaskolben in eine Rohgummimischung getaucht wurden, was die bis heute bekannte Form des Kondoms ergab. Folglich mußte importiert werden, und das aus Paris. Sogar das „hechtgraue Feld-Präservativ M14-15“, weshalb die deutschen Bestimmungen über den Betrieb von Feldbordellen im Ersten Weltkrieg ausdrücklich darauf verwiesen, daß „größte Sparsamkeit geboten erscheint, da sonst der Nachschub dieses Artikels, welcher auch im Hinter-

lande einer erhöhten Nachfrage unterliegt, bald überhaupt unmöglich sein könnte“.

Nachschub Sorgen gibt es heute — 71 Jahre, nachdem Julius Fromm in Leipzig die erste deutsche Kondomproduktion aufgenommen hatte — nicht mehr. Unvorstellbar heute auch, daß der Verkauf von Kondomen und das Werben für das (gleichwohl vor ungewollter Empfängnis) schützende Stück 1922 verboten wurde, daß 1959 Kondom-Automaten von öffentlichen Plätzen verbannt wurden und dies der Bundesgerichtshof erst 1970 revidierte. Nicht unvorstellbar dagegen, daß heute etwa in der Schweiz „Verhüterli“ in allen Wintersportorten kostenlos verteilt werden und die Eidgenossen die Aktion ihrer Gesundheitsbehörde augenzwinkernd „Guten Rutsch“ nennen.

HONĚM, JAK SE ŘEKNE ANGLICKY
-JAKÉ NEKTERÉ DROBNÉ POTÍŽE ?

Ausstellung über Emigration: „Drehscheibe Prag“

In die unmittelbare Nähe einer der wichtigsten Quellen deutscher Exilliteratur, in die Deutsche Bibliothek mit ihrem berühmten Exilarchiv, ist die Ausstellung „Drehscheibe Prag — Deutsche Emigranten 1933—1939“ gerückt, die bis zum 18. März dort zu sehen ist.

Wenn man die Liste der Leihgeber verfolgt, der sich der Veranstalter, der Münchener Adalbert-Stifter-Verein, bei der Zusammenstellung bediente, so fallen neben dem Exilarchiv und etlichen anderen offiziellen Leihgebern die vielen privaten Namen auf: Werner Grosz, Ruth Weisz, Anna Maria Jokl, Lea Schubert, Edith Moses, Gnuilla Palmstierna-Weiss, Walter Zadek, Olda Kokoschka, Florian Adler ... Namen, wie aus einem Gotha der Emigranten gelesen, die sich damals, ähnlich wie in Paris, London oder Amsterdam, vor dem mörderischen Regime der Nazis nach Prag geflüchtet hatten.

Prag und die Tschechoslowakei kamen den deutschen Exilanten aus mehereren Gründen entgegen: Man fand dort zum einen eine demokratische Staatsform vor. Deutschland, die Heimat, war in unmittelbarer Nähe. Es gab deutsche Theater, Zeitungen, Bücher, Cafés, Schulen, Bildungsvereine. Alles Gründe, zu hoffen, daß man sich als Emigrant sehr bald unter sich befinden könnte.

Und so kamen sie denn auch, wie der

Maler Oskar Kokoschka, der Graphiker und Fotograf Helmut Herzfeld, der sich John Heartfield nannte, wie die Schriftsteller Peter Weiss oder Oskar Maria Graf, oder Maler wie Hugo Steiner-Prag, ein Prager, der, in Leipzig als Professor engagiert, wieder in seine Heimat zurückkehren mußte, ähnlich wie Paul Roubiczek, der Leiter des Berliner Universitäts-Verlags.

Vielen wurde das „Verbrechen“ zur Last gelegt, Kommunisten, Juden oder „entartete Künstler“ zu sein. Aber sie fanden dort in Prag offene Türen, Anlaufstellen, Menschen wie den Prager Feuilletonisten Max Brod, den Kafka-Freund und -Verleger, der seine Beziehungen spielen ließ, um zu helfen, um sich für die Emigranten und für jene einzusetzen, denen es nicht mehr möglich war zu emigrieren (zum Beispiel Carl von Ossietzky). Brod gründete einen Vereins eigen: zur Rettung Ossietzky's.

Genau diese Situation belegt die Ausstellung in vielen Bildern, Karikaturen Zeitungsberichten, Fotografien und noch mehr Briefen: Es ist eine Leseausstellung geworden, ganz im Sinne dieser Männer und Frauen des Worts. Von Prag aus begannen viele von ihnen ihren Kampf gegen den Naziterror und um die Freiheit fortzusetzen. Solange, bis sie gezwungen waren, weiter zu fliehen, nach Paris, London, in die USA.

Nekoupíte Karlštejn?

Za první republiky jistý jeřábek prodal bohatému důvělivému Američanovi Karlštejn a vešel tak do světových dějin podvodů. Svět se chechtal a vysmíval důvělivým Američanům, kteří majlce piné kapsy dolarů, kupují kdco. Dnes všechno svedl pro to, že nám tuto ostudu vracejí. Inzerční rubriky časopisů se hemží inzeráty, ve kterých se síluje, že vložíte-li 200 DM, v krátké době se Vám tato suma nejen vrátí, ale svěšenou hřivnu bohatě rozmnožíte! A lidé, omámení svádou vidinou snadného a rychlého zbohatnutí, se na tyto nabídky vrhají jako můry ke světlu. Nabídky jsou založené na principu fetišových dopisů, které se v různých dobách a podobách opakují — pošli pohledník, dostaneš jich desetkrát více a podobně. Je hoštevě, že prostý výpočet dokáže, že při tomto způsobu geometrického šíření již v sedmé řadě by počet účastníků přesáhl počet obyvatel této republiky. Jindy zase si studentka nechá zprostředkovat ve valutách placené zaměstnání jako pečovatelka v nemocně a teprve dodatečně zjistí, že se od samého počátku jednalo o podvod, který jí přišel zhruba na 1500 Kčs. To jí ale neodrazuje od toho, aby letos neopakovala totéž — nesnažila se získat letní brigádu jako vedoucí oddílu v dětském táboře ve Spojených státech. Nenechá si vymluvit, že podobných studentů, kteří by si o prázdninách rádi přivydělali, je v samotných Spojených státech dost a dost a není třeba je dovážet až z Evropy. Chce to jen maličkost — podobit se vstupnímu testu, samozřejmě v ČSR, za pouhý pakatel — 45 US dolarů. Neobstojí-li při něm, má smůlu. Teprve když obstojí, budou s ní dále jednat. Podmínky testu samozřejmě nejsou ani známy, ani předem dány. Jiní zase shánějí různé zříceniny, aby prorazili v cestovním ruchu. Nejlépe zřícenina hradu — dáta by se nabízel západním cestovním kancelářím atrakce — pobyt o svítkách na zemi v hladomorně zříceného hradu, využitelný třeba pro svatební cestu! Všichni s ldkavou vidinou snadného, rychlého a bezpracného zbohatnutí si myslí, že na Západě žijí lidé, kteří si nevdají svých peněz nebo jsou úplně padlí na hlavu. Zapomíná se, že peníze jsou věštinou zasloužený tvrdou prací, prací a zase jen prací, ať už rukou, nebo mozku. To je ale příklad, který není k následování tak lákavý.

Copak Jarda Jeřábek, ten prodával Karlštejn, který, ač nedosažitelný, byl alespoň vidět. Zdá se, že mnozí z našich lidí dnes kupují za nemalé peníze od různých Heinzů Jerschabeků nebo Harry Džlrejbků ne Karlštejny, ale jen vzdušné zámky.

známila s tím, jak je stará průmyslová oblast rekonstruována pro moderní způsob života.

Delegace ČNR v čele s její předsedkyní D. Burešovou, která je na návštěvě v Severním Porýní-Vestfálsku, se včera se-

NE, MŮJÍ TAH ÚSTR. TAPÉTI...

SOUD NAD KOMENSKÝM

Štefánikovy kasárny v Praze na Smíchově v popředí s pověstným tankem »osvoboditelem« jsou notoricky známé. Po léta byly spojeny se zelenou barvou uniform, a tak si možná i málokterý Smíchovák umí představit na jejich místě komplex kulturních a vzdělávacích zařízení — kinosály, koncertní sítě, galerie, knihovny, posluchárny, fitcentrum, zdravotnické středisko, restaurace a kavárny. A právě s tímto nápadem přišla panevropská společnost COMENIUS, založená v září minulého roku. Ke škodě věci jiná idea napadla místopředsedu federální vlády Pavla Rychetského...

Jak vyplývá z názvu společnosti, hlásí se především k odkazu J. A. Komenského, jehož socha měla u příležitosti čtyřstého výročí narození v roce 1992 nahradit současný symbol nově otevřeného kulturně vzdělávacího centra. Armáda se sice nerada vzdává svého majetku, ale přesto se její vedení [konkrétně ještě ministra Vacka] podařilo nadchnout pro velkolepý projekt. Po šesti měsících jednání s Comeniem bylo rozhodnuto objekt, který armádě patřil od r. 1892, Pražanům věnovat.

RÁNA Z DRUHÉ STRANY

Zdálo by se tedy, že existence projektu Comenia nemůže už nic ohrozit. A přece. Jak už to tak bývá, rána přišla ze strany, odkud ji nikdo nečekal. Místopředseda federální vlády Pavel Rychetský využil (či snad spíše zneužil) slibů se rozvíjejícího jednání Comenia s armádou a zě své vysoké politické pozice rozhodl, že právě Štefánikovy kasárny jsou tím nejvhodnějším objektem pro zřízení justičního paláce. Podařilo se mu získat podporu jak federální, tak i české vlády, která svým usnesením osud kasáren zpečetila. V závěru minulého roku se po podepsání předávacího protokolu jejich novým vlastníkem stalo ministerstvo spravedlnosti.

Zádný rozumný člověk nepochybuje o potřebnosti soudního dvora. Všichni víme, jak tíživá je situace v naší justici i jak nedostatečná je kapacita soudnictví. Je ale zabrán Štefánikových kasáren tím nejšťastnějším řešením? Adaptace kasáren na justiční palác bude nákladnou investicí a naše státní pokladna je přitom poloprázdna. Můžeme si ji dovolit zatížit vynaložením tak velkých finančních prostředků, nezbytných na celou rekonstrukci? Naproti tomu projekt Comenia by nejenže státní rozpočet v nejmenším nezatížil (všechny náklady spojené s přestavbou by byly řešeny formou úvěrů světových bank), ale naopak by se stal nezanedbatejným zdrojem peněz do naší společné kapsy...

Prezident republiky na závěr svého novoročního projevu parafrázoval slova J. A. Komenského: »Je na tobě, lidé, abys dokázal, že návrat vlády do tvých rukou měl smysl.« Vrátila se však skutečně lidu této země vláda do rukou? Vše než jedenáct tisíc obyvatel Smíchova se se svými podpisy, sebranými během jediného týdne, jednoznačně postavilo za projekt Comenia. Celá tato podpisová akce se minula účinkem, což by se v jiném opravdu demokratickém zřízení stát nemohlo. Zdá se, že z hlediska vyšších zájmů se o věcech veřejných rozhoduje stejně jako v nedávno minulé době totality.

PLÁNY COMENIA

Protože jsme přesvědčení, že nic není

nezvratitelné, rozhodli jsme se — pravda, pět minut po dvanácté — seznámit naše čtenáře s celkovým problémem. U zrodu původního projektu stál přirozeně také prezident Comenia, ing. Karel Muzikář, CSC.: »Jako obyvatel Smíchova a zároveň jako specialista na zahraniční obchod jsem pochopil, že pro evropskou metropoli, jakou je Praha, je komplex budov Štefánikových kasáren unikátní věc a že je škoda nechávat v nich vojáky. To mne napadlo dávno před revolucí, ale v tu dobu byla pozice armády ještě neprůstředná. Po revoluci jsem navštívil generála Vacka, kterého se mi podařilo po půl roce přesvědčování přimět v září k podepsání smlouvy o uzavření budoucí smlouvy. V této smlouvě bylo určeno, že armáda objekt kasáren předá Comeniu do konce roku 1990. Tomu všemu předcházelo založení Comenia. Organizace, jež má vytvořit systém intenzivního vzdělávání v oblastech, které jsou v nových ekonomických podmínkách klíčové — podnikatelství, bankovníctví, zahraniční obchod, účetnictví. Ze Štefánikových kasáren jsme chtěli vybudovat jediné centrum kultury a vzdělanosti v Praze. Projekt, který se nám ze všech předložených studií nejvíce líbil a který jsme nakonec přijali, počítal třeba i s podzemními garážemi, v nichž by byla vyhrazena místa i pro obyvatele Smíchova. Důležitou strategickou součástí projektu byla nová administrativní budova, situovaná do prostoru dvora uvnitř kasáren. U nás chybí vskutku reprezentativní moderní kanceláře běžné v západních zemích. Tohoto nedostatku bychom chtěli využít a nabídnout vysoce standardní administrativní místnosti této nové budovy zahraničním firmám, s nimiž bychom uzavřeli krátkodobé, asi tříleté nájemní smlouvy.«

Nová budova by představovala asi dvacet tisíc metrů čtverečních pronajmatelnského prostoru. Při předpokladu, že by bylo účtováno za 1 m² padesát marek, měl by pouhý pronájem kanceláří vynesl asi dvacet miliónů marek ročně. To už je slušný zisk, ze kterého by se kryly veškeré náklady spojené s činností Comenia. Na rozdíl od jiných akciových společností je Comenius společenská organizace nezisková, a tak by se veškeré zisky, které by se eventuálně vytvořily, vracely zpátky do procesu. Při očekávaném příjmu by měla financování kulturně vzdělávací aktivity zajištěné bez problémů na léta. To je možná jeden z důvodů, proč se členy Comenia staly od samého počátku osobnosti jako P. Pithart, V. Klaus, V. Dlouhý, br. A. Baudyš a další.

Nájemci nové budovy by byly hlavně banky a věhlasné světové firmy, které projevily obrovský zájem. Společnost chtěla využít takového zájmu a požádat nájemce o vyslání odborníků, kteří by naše lidi v tom kterém oboru zadarmo školili. Pro jednotlivé firmy by to nebylo žádné velké zatížení, ale naopak reklama.

Smíchov je charakterizován velice hustou blokovou zástavbou s malými dvory. Kasárny s otevřeným prostorem jsou určitým výdětím v této lokalitě. Je to plocha poměrně cenná tím, že je v těsné blízkosti sídla města. Historické jádro je přetřeno, chybí jí parkovací plochy. Určitě by se proto vyplatilo realizovat tuto investici, která by náklady poměrně rychle zaplatila a zároveň by přinesla do zmíněné části Prahy vítaně oživení. Smíchovským, a nejen jím, bylo možné nabídnout absolutně transparentní někdejší dvůr a celou škálu obchodů, služeb, videoklubů, kaváren, restaurací a dalších kulturních aktivit. Důležitý by byl i vliv objektu na okolí, které by se výrazně změnilo. Uživatelé areálu by jistě chtěli bydlet v blízkosti — tím by vznikl tlak na rekonstrukci

celé, aby se v Praze neuvolnil nějaké budovy — zrušilo se české ministerstvo strojírenství i elektrotechniky. Státní plánovací komise, ministerstvo stavebnictví, krajští národní výbor na Smíchově a jiné. Náš projekt by měl najít u vlády podporu, vždyť zastupuje zájmy lidu. Nemá pochyb, že má justice své potřeby, ale mělo by se najít takové řešení, které by také odpovídalo potřebám a možnostem města. Faktor času hraje důležitou roli — potřeby Comenia do Prahy získat zahraniční kapitál co nejdříve. Pokud se to nepodaří nám, podaří se to jiným. Některé iniciativy se objevily třeba na Slovensku...

Vítězný projekt je z tvůrčí dílny KMS Architects s r. o. Jeden z jeho spoluautorů, ing. arch. Petr Svoboda, říká: »Celý

Celý objekt by znamenal pro tuto část Prahy jisté povznesení dřevě. Místo mrtvého objektu justičního paláce, za jehož účelností se odpolehna zavřou vrata, by tedy vznikl nový živý organismus.

Lidé z okolí by měli večer kam zajít. Ať už za kulturou, nebo si jen posejdit v pěkném prostředí restaurace, vinárny a podobně. Toto všechno zřejmě díky iniciativě P. Rychetského padlo, a je to věčná škoda. Lokalita Štefánikových kasáren je opravdu mimořádná. Justiční palác má být prakticky kdekoli, i na okraji Prahy. Pan ing. Muzikář dodává: »My samozřejmě podporujeme návrhy justice na budovu, ale jsme přesvědčení, že v novém systému řízení naší ekonomiky je nemyšlil-

MRTVÝ PALÁC MÍSTO ŽIVÉHO ORGANISMU?

Projekt Comenia je svým způsobem unikátní. Dá se totiž realizovat, aniž bychom se komukoli zavázali, přijali kobokoliv jako svého partnera a tedy se vzdali nároku na českou půdu nebo na některou část objektu. Projekt by byl financován přes úvěry od mezinárodních bank, zajištěný nájemními smlouvami. To je možné díky tomu, že v současné době je v Praze takový blud po supermoderních kancelářských s podzemními garážemi. Navíc tedy by to bylo v blízkosti centra a s perfektním napojením na komunikační vstup do Evropy. Velmi důležitá je i to, že by se zde vytvořily asi dva tisíce pracovních příležitostí. A to s většinou než běžnými příjmy.

ci bytového fondu v technicky vyšší kvalitě. Pozitiv je hodně. Navíc podle mého názoru soudnictví nemá na velkou rekonstrukci finanční prostředky...»

JEDEN ČLEN VLÁDY PROTI

Ríká se — to nejlepší na konec. Tím posledním, kdo se k danému problému vyjádřil, je místopředseda české vlády br. doc. ing. Antonín Baudyš, CSC., který se jako jediný při projednávání dalšího osudu Štefánikových kasáren na zasedání české vlády postavil za projekt Comenia: »Česká vláda rozhodla spor o kasárny ve prospěch ministerstva spravedlnosti. Požadavky justice jsou jednoznačně prioritní. Soudnictví je ve velké prostorové tísní, bude třeba učinit spoustu soudních rozhodnutí, přešetření, rehabilitací atd. Pokud jsou však moje informace správné, bude použitli kasáren pro ministerstvo spravedlnosti vyžadovat náročnou rekonstrukci, značné finanční náklady a tedy i čas, než se budou moci použít pro účely soudnictví. Proto se domnívám, že by bylo asi vhodnější přidělit justici jiný objekt. Pokud jde o vybudování panevropského kulturně vzdělávacího centra, počítalo se s tím, že by bylo možné získat na jeho výstavbu 1 miliardu 200 miliónů korun, což jsou obrovské peníze, které jsme tímto způsobem zablokovali. Lokalizace kasáren byla pro západní partnery velice příhodná. Samozřejmě se bude hledat nová, ta ale nemusí být zdaleka tak výhodná. Stát se tak vlastně připravil na jedné straně o velké peníze, na druhé straně je bude muset sám vydat. Proto jsem preferoval Comenium před ministerstvem spravedlnosti. Požadavky justice jsou skutečně prioritní, ale je třeba její situaci řešit hned a nikoliv až po zdoluhavých rekonstrukcích.«

Na závěr jedna zajímavost — na zasedání federální vlády se podobným způsobem za projekt Comenia postavil ministr financí Václav Klaus. Také to nebylo nic platné. Kultura a vzdělávání neměly v Čechách nikdy ustláno na různých...

Bude tento projekt realizován? (Křížkem je označeno místo, kde nyní stojí tank a měl by stát Komenský.)

Být Čechem vyžaduje optimismus

Před rokem jsme si my, obyvatelé střední Evropy, nejčastěji představovali náš příklon k intelektuálně i průmyslově vyspělejší části Evropy jako úkol, který sice nebude prost obříží, ale na jehož nedalekém konci nás bude očekávat lákavá odměna. Mnohé z nás spojovala společná zkušenost nepřízně osudu, nezdědka víra ve vlastní schopnosti a takřka jistota nadcházející doby spolupráce při obnově lepších podmínek života. Postupem času se však původní naděje začaly vytrácet v nemilosrdném světle skutečnosti, aby je vystřídaly rozčarování, apatie a návrat ke každodenním starostem soukromého rázu.

Vedle nejružnějších hlasů kritiky i obhajoby našich nových poměrů se nejčastěji vynořuje znovu a znovu historie. Vracíme se k ní při zpytování sama sebe a pokoušíme se z jejích úkolů vyčíst něco o sobě a tím i o našich budoucích možnostech. Tu a tam se dávají rovněž slyšet hlasy, které před takovými návraty varují jako před ztrátou času a nabádají k pohledům do budoucnosti. Ale to jsou výzvy, které sice nepostrádají určitý díl reality a zejména poezii, ale nezabývají nás onoho břemene naší minulosti, které tak přísně určuje i naši budoucnost. Vždyť již ve starověku vplynula lidská zkušenost v této záležitosti do návozu »Chceš-li vidět dopředu — ohlédní se za sebou.« A tak, pokud zcela nerezignujeme, nezbyvá než hledat poučení v minulosti.

A právě při hledání naší nedávné historie, zejména hledáme-li poučení, narážíme na nejružnější překážky. Stále ještě se dozvídáme o naší minulosti v rozhodující míře jen tolik, že nejdenně se zájemců se uchýlí k názoru, že ztrácí čas, který může prožít příjemněji nebo užitečněji. Ale ať jsme seznámeni s historií méně nebo více, podléháme všudypřítomnému zákonu, že v ní musíme pokračovat. A jak se zdá, je nám souzeno pokračovat v tradici uhýbání před touto oblastí lidského ducha, jejího vytěšňování z našeho vědomí.

Snadno lze namítnout, že si pod takto vysloveným podezřením můžeme představit mnoho odlišných věcí. Proto bude dobré vyjasnit tuto výtku nějakým příměrem.

O obyvatelích naší země v dávné minulosti, kdy nebyli ještě s to projevit se psanou literou, dočítáme se tu a tam v záznamech vzdělanějších cizinců. Jak to souvisí s naší dobou? Tím, že (bohužel) v jisté míře podobný vztah mezi námi, domorodci, a cizinci s ohledem na historický význam přetrvává až do současnosti. Můžeme se ale utěšovat vědomím, že to neplatí toliko pro nás, stále jsou tu ještě společnosti, které jsou na tom dokonce hůř.

Jako důkaz takového názoru může posloužit např. náš poměr k historii posledních dnů života Jana Masaryka. O otázkách spojených s touto temnou událostí se mohlo u nás otevřeně hovořit až na jaře roku 1968. Tehdy to bylo téma pro veřejnost asi ještě zajímavější než dnes, neboť žilo mnohem více našich spoluobčanů, kteří pamatovali na březen 1948 z vlastní zkušenosti. V té době se začalo o tomto truchlivém, ale současně pro veřejnost velmi zajímavém příběhu pojednávat a právě úroveň i způsob, jakým se to dělo, vypovídá o našem nakládání s vlastní historií. Naše veřejnost se tehdy mohla seznámit se vzpomínkami některých zúčastněných osob, s popisem místa tragédie a s nejružnějšími názory na celou záležitost. Vada se však skrývala v tom, že nebyly využity všechny tehdy dostupné prameny, ale pouze takový materiál, který byl celkem snadnější k dispozici. Nebyl zájmu americké žurnalistky Claire Ster-

lingové, která nelenila a během léta 1968, a to jak před invazí, tak i po ní, se seznámila nejen s dostupnými písemnými doklady, ale zaznamenala i rozhovory s dvaceti lidmi, kteří byli s touto záležitostí nějak spojeni a v roce 1968 ještě návraty ztraceno. V její knize »The Masaryk Case«, která vyšla ve Spojených státech již alespoň dvakrát, v letech 1970 a 1982, zůstal tak dochovan zápis všeho toho, co přečetla, viděla a slyšela. Tak z iniciativy americké novinářky, ne do morálního historika, zůstaly zachovány do »ežité svědecké výpovědi«.

Co si můžeme vyčíst z ohledem na náš příspěvek historii? Nesystematicnost, nedostatek nestrannosti, malý rozhled za hranice našeho prostředí, nedostatek informací o detailech případu, přílišný respekt před vládními představami apou s dalšími projevy opatrnosti.

Omluvou nám na druhé straně může být to, že dějepisectví je náročným oborem. Přichází-li nějaký autor v této oblasti s netradičními názory na jakékoli ožehavé téma, nese doslova svou kůži na trh. Naše celkem do sebe uzavřené a tím i malé prostředí může tomuto jevu sloužit jako nejlepší příklad. Zde se přímo sěma vnuťuje vzpomínka na články Jana Tesáče z roku 1968, zejména na dosti bouřlivé polemické odpovědi na ně z obce členů řádu. Pokud nedoprovází odpor proti novým názorům nějaké důkazy nebo vhodnější či příležitější vysvětlení, vychází takové rozčilení občanů z podobných pohnutek, jakými byl vedení např. pohané při obra-

ně svých posvátných obyčejů či uctívání svých bůžků. Přitom nejčastěji nejde o ná- jného, než že se kdosi pokouší vrátit ná- mi uctívané, nebo naopak zavrhané osob- nosti či události do skromnějších možnos- ti lidského života. Kdo by však ve chvíli uražené hrůzotě nad dějiny vlastního národa uvažoval, kolik pro naši kulturní úroveň znamená střízlivý a nekonformní úsudek?

Vedle obav z nelibosti veřejnosti zde existují i jiné překážky. Leckdy je těžké nedbat vlivu prostého pudu sebezáchovy a otázka po tom, nakolik je opatrnost zdrženlivost na místě, je obvykle nezo- pověditelná. Připomeňme si osud manželu Kozákových, o kterých se zmiňuje auto- biografické vyprávění Vojtěcha Jasného. Ti byli sice občany Spojených států a na

naše území nevstoupili, ale sotva začali připravovat film o posledních dnech života Jana Masaryka, zmizeli beze stopy z lodí uprostřed Atlantiku.

Další naší slabostí je, že při pojímání jak historických, tak i současných politických událostí užíváme velmi často svého intelektu pro jiný účel než k prostému objasnění vlastní pozice ať již v historii, nebo ve světovém dění. Na rozdíl od vět- sích či úspěšnějších společensví převládá u nás právě ten jiný cíl. A to rozhod- ně neplatí pouze pro poslední období, tuto tradici můžeme docela zřetelně vystopovat již v době trvání první republiky. Během posledních světové války a zejména v pr- ních poválečných letech dokázali naši vůd- či politikové i žurnalisté tento způsob

přístupu ke skutečnosti ještě zdokonalit a žádný varovný úkaz nebyl dost silný na to, aby je od této linie odradil.

Náš stát od samého počátku trpěl množstvím problémů i nesvárů. Situace u našich sousedů nebyla o nic stabilnější. Jak oprávněně působily argumenty proti opozičním hlasům, odvolávající se zprvu na »nezakořeněnost demokracie«, později na potřebu »nerozbíjet jednotu národa v jeho těžké chvíli«, dále pak na »nenarušení dojmů jednoty a spolupráce spojeneckých velmocí« a posléze dovolávající se »ohledů a úcty k mocnému osvoboditeli«. Neprosvítá ale tím vším snaha vyhnout se nejen kontroverzím, ale i čínorodému jednání, které je za neustálého zklidňování nabíráváno politikou zajišťování se aliancemi? Nepůsobilo ono důkladné zklidňování občanské veřejnosti i k její dezorientaci v rozhodujících okamžicích?

Způsob vícerozí nazírání na skutečnost vyjádřil také dr. E. Beneš v soukromém rozhovoru, ve kterém se přihlásil k nadřazenosti pravdy politické, oficiální, nad pravdou sdílenou soukromým, osobním rozumem. Potom ovšem ten z občanů ČSR, který nebyl s to dovířít se takového pojmání, navíc s omezeným přítokem více či méně usměrňovaných informací, byl ponechán na pospas své obraznosti a vystaven tak nejrozdůrnějším dohadům, zklamání, hněvu i slepému optimismu či apatii. A přitom, čistě teoreticky, spočívá demokracie v tom, co má být i jedinou její zbraní — v naprosto otevřené výměně názorů a informací, kdy i ten nejbezvýznamnější občan má naději, že ve chvíli potřeby bude jeho hlasu dopřána možnost ozvat se před veřejností. Jenže teorie a praxe se obvykle rozcházejí, příčin pro to je celá řada.

Dostl výstižně nejen naši politickou situaci, ale i povahu charakterizoval britský ministr zahraničí A. Eden, když v roce 1935 po rozhovoru s našim ministrem zahraničních věcí dr. E. Benešem prohlásil před reportéry: »Člověk patrně musí být optimistou, má-li být Čechem.«

Neúplné a neujasněné znalosti o minulosti působí i v současném politickém a veřejném životě. Ať již se mluví o politické orientaci, pravici a leviči, jsou vědomosti o její historii a tím i o jejím významu jak u řadového občana, tak i u nejednoho politika nevelké. A takový pojem, jakým je »fašismus«, stal se především náhradou toho nejsilnějšího jedu, jaký lze, obrazně řečeno, naservírovat politickým odpůrcům. O tomto termínu, který získal v našem politickém slovníku nevyvratitelné místo, velmi vhodně pojednal na své jarní přednášce M. Lobkowitz (přednášku přetiskl tehdy v sobotní příloze deník Práce), ale jak čas od té doby uplynulší prokázal, ani naši intelektuálně orientovaní muži politiky neměli na tuto důvtipnou práci čas.

Dnes, když nás pozorují spoluobytelé naší planety, velmi často se zkušenostmi a nároky, které přesahují ty naše, měli bychom dělat něco víc, než posilovat vlastní sebedůvěru chlácholením, že v takovém soudu obстоjíme, že k tomu máme schopnosti apod. Měli bychom se vši skromností uznat vlastní nedostatky a pokusit se něco, cokoli vykonat k jejich nápravě. Vždyť kolik lidské paměti se doslova promrhalo naší opatrností i lhostejností. Což může přemýšlivý člověk užívat historie pouze k blaženému pocitu uspokojení, že náleží k národu »se slavnou historií«, a unikat tak občas před neklidem, že jak doby dávne, tak i nedávne a dokonce i přítomnost mají k takovému obrazu daleko? A je vhodné či poctivé ponechávat obraz naší historie cizincům nebo pisatelům paměti? I když takové řešení vyhovuje naší národní povaze, uznáme, že ti první, ač s cenným

náhledem, nemusejí chápat náš vnitřní svět — a ti druzí zase upadají do extrémů vyzdviňovat nebo obhajovat vlastní osobu. Je tu péče varování, že ať již je náš vztah k historii jakýkoli, žádným přehližením nebo upravováním ji neunikneme. Při všech lidských nedostacích není historie bez jistého obecného významu, je pro nás také v morálním či duchovním smyslu projevem spravedlnosti. Přesto, že se dějiny často mýlí, je v nich viditelná snaha omyly napravovat.

Snadno lze vyslovit námitku, že máme závažnější důvody ke starostem než třeba dějepiscké. Jenže vše spolu souvisí, nemůžeme přervat kořeny, zbavit se minulosti a zapomenout na ni. Buď se z historie poučíme, nebo budeme žít na úrovni mnohem nižší, třebas naší.

Letecký speciál C-9 amerického vojenského námořnictva dopravitel učera z Frankfurtu n. Mohanem na letiště v Praze-Kuzmici tělesné ostatky betaře Čs. armády Petra Šimmonky, který 18. ledna tragicky zahynul v Saúdské Arábii. Smutečnmu ceremoniálu s vojenskými pocity byli kromě rodičů zemeitého přítomni představitelé Čs. armády a vojenský a letecký přidělenec velvyslanectví USA v ČSR plk. E. Motyka. Přísne vyšetřování tragické události potvrdilo původní zvěřeji o nešťastné náhodě. Petr Šimonka se smrtelně zranil při obléhání po vyhlášení bojového poplachu v důsledku nesprávné manipulace se střelnou zbraní.

Francozský frank	5,55
1000 italských lir	25,09
Rakouský šilink	2,67
Německá marka	18,85
Švýcarský frank	22,27
Americký dolar	28,02
Anglická libra	55,17

PF/1991/RENTISW

MORE INTELLIGENCE FOR COMING NEW YEAR

Více inteligence v novém roce přeje Vladimír Rencín.

CO JSTE MU UPĚLAL, PROBOHA, ŘEKL O VÁS,

ŽE JSTE KULTIVOVANÝ ČLOVĚK!

Dluhy na úrovni loňska

(čtk): Hrubá zahraniční zadluženost ČSFR ve volných měnách činila na konci loňského roku asi 7,5–7,9 miliardy dolarů. Byla tak na úrovni roku 1989. Poněkud jiný je vývoj tzv. netto pozice, která činila na konci roku 1989 –0,2 mld USD a v loňském roce se odhaduje na –0,9 až –1,3 mld USD. Závěrečné výsledky

roku 1990 jsou předběžné. Loni se začalo přecházet v zahraničně obchodních operacích z metodiky RVHP na metodiku Mezinárodního měnového fondu. Znamená to mj. přeoptist dluhy a pohledávky v rámci RVHP podle zcela nových kritérií a přitom je třeba jednat s každou zemí zvlášť.

● **Předseda vlády Slovenské republiky V. Mečiar včera přiletěl do Mnichova. Zahájil tak oficiální návštěvu Bavorska a Dolního Saska, na níž ho doprovázejí někteří ministři vlády SR.**

Prag übt die Marktwirtschaft

Die erste Begegnung mit der Marktwirtschaft tut meistens weh. Das bekommen jetzt auch die Bürger in der Tschechoslowakei drastisch zu spüren. Die Freigabe der Preise ist neben der „kleinen Privatisierung“ von Häusern, Läden sowie Handwerksbetrieben und der „großen Privatisierung“ der Staatskonzerne einer der drei Marksteine auf dem Weg von der Plan- zur Marktwirtschaft. Sie hat zu einer hohen Teuerungswelle geführt, deren soziale Härten nur unzureichend durch geringe Aufbesserungen der

Löhne und Renten kompensiert werden. Doch nicht nur die Prager Politiker bezeichnen die Startbedingungen für die ökonomische Reform als vergleichsweise günstig. Auch die Fachleute des Internationalen Währungsfonds schließen sich diesem Urteil an, wie die jüngste Zusage für einen 1,7 Milliarden-Dollar-Kredit zeigt. Im Vergleich zu anderen Ländern des ehemaligen Ostblocks ist die CSFR nur gering im Ausland verschuldet und lebte bis vor kurzem mit einer sehr niedrigen Inflationsrate.

Aus der Glosse der linksorientierten tschechoslowakischen Tageszeitung Rude Pravo (Rotes Recht) sprach Empörung. Seit Freigabe der Preise zum Jahresbeginn habe das Restaurant „u Maliru“ auf der Prager Kleinseite – so geißelt das Blatt – seine Speisekarte mit allzu gesalzenen Zahlen gewürzt. 500 Kronen (rund 30 Mark) müsse der Gast für ein Geflügelsüppchen mit Austern hinblättern. Man hoffe nur, das Hörnchen dazu sei in dem Betrag inbegriffen.

Tatsächlich langten die aus dem staatlichen Preisgruppen-Diktat entlassenen Manager des Lokals mit Feinschmecker-Anspruch kräftig zu. Wenn auf der Liste der erlesenen französischen Rotweine Preise von umgerechnet 860 bis 1500 Mark pro Flasche stehen, dann schluckt auch der Westler trocken. In der Tschechoslowakei, wo noch vor zwei Monaten ein Liter inländischen Rebensaftes in Gaststätten des obersten Standards höchstens hundert Kronen (fünf Mark) kosten durfte, wirkt so etwas gleichermaßen wie Hohn und Provokation.

Natürlich muß man sich nicht ausgerechnet bei „u Maliru“ sehen lassen. Aber den meisten der geselligen Prager ist auch der Appetit auf gemütliche Einkehr in einem der unzähligen anderen Lokale vergangen. Für einen Normalverbraucher mit einem Durchschnittseinkommen von 3400 Kronen (rund 170 Mark) monatlich ist auch ein Abendessen in einem bisher in der zweiten von vier Kategorien eingestuftem Restaurant wie dem „Axa“ in der Prager Neustadt nur noch schwer erschwinglich. Anstatt 32,80 Kronen (1,70 Mark) wie im vergangenen Jahr müssen für ein Schweineschnitzel mit Beilage nun 57,90 Kronen berappt werden.

Härter trifft es das Gros der Bürger selbstverständlich, daß die galoppierende Inflation vor den Regalen der Lebensmitteläden nicht halt macht. Ein Kilo Rindfleisch kostete zuletzt gemäß staatlicher Anordnung 49 Kronen, jetzt muß der Kunde dafür um die 80 Kronen hinlegen. Viele Läden verlangen für ein Yoghurt, das früher für 1,10 Kronen zu haben war, inzwischen rund vier. Auch ein Fahrschein für die Prager Straßenbahn wird demnächst um 300 Prozent teurer. Und wer vor einem halben Jahr glaubte, sich bald ein Auto vom Typ Skoda-Favorit leisten zu können, der wird noch ein bißchen sparen müssen. Damals konnte man das Vehikel noch für 85 000 Kronen erstehen. Heute kostet der Spaß 135 000 – nicht ganz 8000 Mark.

Ganz geschäftstüchtige CSFR-Bürger versuchen sogar Kapital aus Produkten zu schlagen, bei denen selbst die kapitalistischen Vorbilder im Westen Festpreise für das Vernünftigste halten. So sahen sich zwei überregionale Tageszeitungen gezwungen, Mitteilungen in eigener Sache ins Blatt zu rücken. „Wir weisen unsere Leser darauf hin“, hieß es da, „daß für unsere Zeitung der aufgedruckte Verkaufspreis gilt“. Findige Köpfe hatten ausprobiert, ob sich die Gazetten nicht mit einem 25prozentigen Aufschlag weiterverkaufen ließen.

Nach Berechnung der Gewerkschaften beträgt die aktuelle Teuerungsrate 40 Prozent binnen Jahresfrist. Laut Rude Pravo, dem bisherigen Zentralorgan der Kommunistischen Partei, sind die Lebenshaltungskosten um 80 bis 100 Prozent gestiegen. Egal, wer der Wahrheit näherliegt – die Regierung kalkulierte die Teuerungswelle in ihrem Reformkonzept mit ein. Deshalb hat sie in ihrem Liberalisierungspaket von vornherein gewisse Sicherungen eingebaut, um soziale Härten zu mildern. So sind die Preise für Grundnahrungsmittel und die wichtigsten Güter vor allem für junge Familien nach wie vor reguliert.

Aber in vielen Fällen greifen die von der wirtschaftspolitischen Theorie ersonnenen Bremsen nicht. „Der berühmte tschechische Erfindergeist“, so beklagte kürzlich ein Kommentator in der Bürgerforum-Zeitung Obcansky denik, „zeigt manchmal leider auch negative Folgen“. Händler tricksten die Preisfestsetzung für Vollmilch ganz einfach dadurch aus, daß sie diese nicht mehr anboten. Statt dessen nahmen sie Magermilch ins Sortiment, die frei verkauft werden darf. Es sei wohl nur eine Frage der Zeit, mutmaßt der Redakteur, bis die Lebensmittelhändler die Ein-Kilo-Tüten Zucker in kleinere Mengen umpacken würden, um so das Höchstpreis-Gebot bei diesem Artikel ebenfalls zu umgehen.

In der Regel sind es allerdings nicht die wenigen privaten Händler, die mit abenteuerlichen Kalkulationen zum Nachteil des Konsumenten auffallen. Wendiger im Sortiment, sparsamer mit Personal und verschont von riesigem Verwaltungsaufwand können sie mit spitzerem Bleistift rechnen als die Filialleiter der noch weitgehend staatlichen Lebensmittelbetriebe. Die Geschäftsführer der Läden im Volksbesitz langen wohl auch deshalb kräftiger hin, weil sie von der bevorstehenden Privatisierung per Rückgabe an enteignete Besitzer oder per Versteigerung verunsichert sind. Sie wollen ein finanzielles Polster für den erwarteten härteren Konkurrenzkampf schaffen.

Mit einem Ausgleich auf der Einkommenseite für die davonrennenden Preise hapert es andererseits gewaltig. Denn dort gilt die Marktwirtschaft noch nicht. Die Regierung in Prag hat sich die Kontrolle der Löhne weiterhin vorbehalten, um einer noch stärkeren Inflation zu begegnen. Allerdings mußte sich das Kabinett jetzt doch zu einem Zugeständnis an die Bürger bereitfinden. Mit den Gewerkschaften, die ihre neue Rolle nach der Wende in der Tschechoslowakei noch üben müssen, und dem frisch gegründeten Arbeitgeberverband wurde vereinbart, die Löhne zumindest soweit anzuheben, daß der Kaufkraftverlust zehn Prozent im Schnitt nicht übersteigt.

Vor allem Kleinverdienern soll mit dem „Generalvertrag 1991“ genannten Abkommen geholfen werden. Der monatliche Mindestlohn beträgt neuerdings 2000 Kronen (etwa 100 Mark). Die Arbeitsstunde einer 42,5-Stunden-Woche muß mit wenigstens 10,80 Kronen (55

Pfennig) honoriert werden. Dies bedeutet beispielsweise in der Slowakei eine Aufstockung der Niedriglohngruppen, in die dort 80 Prozent der Frauen eingestuft sind, um sieben Prozent. Erstmals wird auch die Unterstützung für Arbeitslose geregelt, die im ersten halben Jahr der Zwangspause 65 und in den folgenden sechs Monaten 60 Prozent des letzten Monatslohnes erhalten sollen. Zusätzlich zum Generalvertrag beschloß das Parlament eine Erhöhung der Altersversorgung. Alleinstehende bekommen jetzt mindestens 1440 Kronen (bisher 1200) und Ehepaare 2400 Kronen (2000) Rente.

In der Zwickmühle von regulierten Preisen, Streichung der Subventionen und steigenden Gewinnspannen der Zwischenhändler ist insbesondere die fast vollständig genossenschaftlich organisierte Landwirtschaft der Tschechoslowakei in eine tiefe Krise geraten. Schon ist in der Presse von „neuen Bauernkriegen“ die Rede, wenn die Situation auf den Höfen beschrieben wird.

Vor allem der Absatz von Milch und Fleisch ist alarmierend zurückgegangen. So befürchten die Genossenschaften in der Gegend um das mährische Olomouc (Olmütz), daß sie die Hälfte ihres Viehbestandes notschlachten oder zu Dumping-Preisen ins Ausland verkaufen müssen, weil sich die Produktion nicht mehr lohnt. Sauer sind die Landwirte auch, weil eine Bodenprivatisierung zwar angekündigt ist, eine entsprechende Gesetzesgrundlage allerdings noch fehlt.

Die schlechte Stimmung hat Aufrufe laut werden lassen, über Konsumverzicht Druck auf die Politiker auszuüben. So schlug der Bürgerforum-Abgeordnete Milos Zeman während einer populären Fernsehsendung vor, die Bevölkerung solle ihren Protest durch einen Boykott der im Preis stark gestiegenen Produkte deutlich machen.

In dem Land, in dem das Wort für „trinken“ (pit) sehr eng mit dem Wort „Bier“ (pivo) verwandt ist, hat diese Anregung vor allem bei den Genießern des ebenfalls erheblich teurer gewordenen Gerstensaftes ein lebhaftes Echo ausgelöst. Nachdem die Prager Sektion der Partei der Bierfreunde mittels eigener Recherchen festgestellt hat, daß auf dem Weg von der Brauerei bis zum Glas an der Theke der Preis auf das Doppelte steigt, der Zwischenhandel also hundert Prozent kassiert, wollte sie empört zur Abstinenz aufrufen. Da die „Bierfreunde“ jedoch vermuten müssen, daß viele Parteianhänger soweit denn doch nicht gehen möchten, empfehlen sie ihnen jetzt zumindest „die Beschränkung des Bierkonsums auf die niedrigstmögliche Gren-

Jožo, šorto šikal LENIN?

Präsident V. Havel včera přijal delegaci nejstarší a největší židovské kulturní a sociální organizace B'Nai B'Rith, vedoucí jejím prezidentem K. Schinerem.

An Südfrüchten mangelt es in der Tschechoslowakei nicht. Dennoch bilden sich immer lange Schlangen vor den Ständen „fliegender Händler“ wie hier in Prag, wenn diese ihre Ware besonders preiswert anbieten.

Die Ausnahmen von der Regel

Um schlimmste soziale Härten zu vermeiden, sind vor allem bei Lebensmitteln gesetzliche Ausnahmen von der völligen Freigabe der Preise in der Tschechoslowakei festgelegt. Dabei wird zwischen drei Kategorien staatlicher Einflußnahme unterschieden.

Zur ersten gehören die Grundnahrungsmittel. Für diese Erzeugnisse setzt die CSFR-Regierung nach der im vergangenen November verabschiedeten gesetzlichen Vorschrift Höchstpreise fest, die von den Endverkäufern nicht überschritten werden dürfen. Das Finanzministerium nennt als Beispiele Getreide, Mehl, Milch, Eier, Zucker, Hühner und Schweinefleisch sowie Wasser, Gas und Kohle.

Als zweites Dämpfungsinstrument

sieht das Gesetz zeitlich regulierte Preise vor. Der Erzeuger muß geplante Verteuerungen für Waren dieser Kategorie bei einer Regierungskommission anmelden. Die Behörde kann die Preise dann für einen bestimmten Zeitraum genehmigen. Erst nach Ablauf der Frist sind erneut Aufschläge möglich. In diese Gruppe fallen beispielsweise Babykleidung und Kinderschuhe.

In einer dritten Kategorie sind Produkte zusammengefaßt, die nur dann teurer verkauft werden dürfen, wenn der Fabrikant nachweist, daß seine Zulieferer die Preise ebenfalls erhöht haben. Dazu gehören unter anderem Schulbücher, Leder, chemische Produkte, Medikamente und verschiedene Hygiene-Artikel.

* a) ČESKA

b) SLOVENSKO
c) FEDERACE (ČESKÁ A SLOVENSKÁ)

Jízdní policie se připravuje

Patří ke koloritu velkoměst. V Londýně mimo běžného hlídkování doprovází denně královskou stráž k Buckinghamskému paláci, ve Stockholmu projíždí dvojice policistů na koních, které silný automobilový ruch nijak nevzrušuje, najíždí do rozsáhlých městských parků, nedostupných autům a nakonec i pěším policistům. Jízdní policie je i v jiných městech — v Cíchách, Římě, Curychu, a všude vzbuzuje patřičnou úctu a respekt.

Také v Praze i v jiných našich městech bývali až do konce čtyřicátých let jízdní policisté. Léta byli nepříznivou propagandou líčení jako nepřátelé lidu, kteří bezohledným útokem vjížděli do demonstrantů. To byly ovšem značně zveličené legendy. Jízdní policie má svou nezastupitelnou funkci i při pořádání velkých sportovních akcí.

Pražské jízdní policie měla pět stanic, většinou na okraji města, a jejím hlavním úkolem bylo projíždět po periférických, kde se opuštěné kůlny, staré usedlosti, stodoly,

RANGERS OF PRAGUE...

bývalé cihelny apod. často stávaly rejdištěm zločineckých žvlů. Dále jízdní hlídky doprovázely různé slavnostní průvody apod., kde vystupovaly nejen jako organizátoři a strážci pořádku, ale jako čestná stráž.

Mjr. JUDr. Miroslav Neumann, velitel policie v Praze 7: »Myšlenka zřídit jízdní policii vznikla v našem obvodu na žádost občanů. Rozsáhlá Trojská kotlina, Stromovka i jiné pro automobilové hlídky nepřístupné či nedostupné místa byla a stále jsou pro slušné občany nebezpečná.« Mjr. JUDr.

R. Charvát z Městské správy Praha doplňuje: »Prostudovali jsme policejní praxi mnoha evropských měst a získané poznatky jsou více než kladné. Policista na koni má přirozený respekt, je pochopitelně mnohem rychlejší než pěší policista a v neschůdném terénu i značně pohyblivější než autohlídky. Pražská periferie je sice trochu jiná než před padesáti lety, ale do bezpečnosti má stále ještě daleko.«

»Po mnoha jednáních, schvalováních a po přijetí určité koncepce, kterou prahe ještě upřesní, utvořili jsme oddíl jízdní policie. Já jsem zatím jeho velitelem.« Fiká mj. JUDr. Josef Kotrba. »Konkursem jsme vybrali z našich řad dvacet mladých policistů, z nichž někteří dokonce již měli určitý základní jezdecký výcvik, jiní jen lásku k této práci a lásku ke koním.«

Povídáme si na zaskleném balkónu jízdní policie u Svinčicích u Mostu, kde 7. ledna začal výcvik těchto prvňáčků průkopníků, a

pod námi v prostorné kryté hale probíhá pod vedením kpt. F. Michálka školní jízdárna. »Z mnoha nabídek,« pokračuje dr. J. Kotrba, »byly Svinčice tím nejlepším místem, a proto jsme se pro ně rozhodli. Máme zde dobré ubytování, krytou jízdárnu pro jezdecký výcvik, stáje, prostory pro kondiční cvičení, učebny atd. Tento první čtyřměsíční kurs dokončíme 28. dubna. Nemohli jsme zatím provést mnoha žádostem z řad civilistů, protože nezbytný policejní výcvik je dost náročný a s latky bychom tento úkol v tak krátkém termínu nestihli.«

Vedoucím výcviku je kpt. v záloze František Michálek, jeden z posledních absolventů dvouletého jezdeckého kursu pro důstojníky ve Výcvikové korouhvi v Pardubicích (1947—1949), která byla poválečnou následnicí proslulého jezdeckého vojenského učiliště.

»Zhruba do roku 1955 jsem startoval na výborných armádních koních. Z armády jsem odešel při radikálním snížení počtu koní a po zrušení většiny jezdeckých útvarů. Pak jsem jezdil v civilním klubu, ale kvalita koní mě neuspokojovala a účast na velkých závodech byla téměř nemožná. Koně jsem však neopustil, shodou okolností jsem se stal odborným poradcem při filmování jezdeckých scén. Současná práce při výcviku jízdárních policistů je však značně odlišná. Zatímco u herců muselo jít všechno rychle, při obtížných scénách je nahrazuje profesionální, zde musí být výcvik velice důkladný, stejný jako kdysi v armádě. Při této práci vděčně vzpomínám na své učitele v Pardubicích i jinde a snažím se ho dělat stejně pořádně.«

Dvacet frekventantů ve Svinčicích tvoří dobré a kamarádské společenství. Nikdo z nich zatím nevykuká nad ostatní. Denní dvouhodinový výcvik je značně náročný na fyzickou kondici, kterou si ještě zlepšují dalším cvičením. Nedílnou součástí kursu je i teorie. K dispozici jsou videofilmy z činnosti zahraničních jízdárních policistů a jejich výcviku, teorii jízdy na koni přednáší F. Michálek, nauku o koních doc. Ing. J. Dušek, DrSc., psychologii koně plk. J. Klement a další odborníci.

K tomu, aby se někdo stal dobrým jízdárním policistou, nestačí jen touha po romantice, ale stále učení, kázeň a praxe. Nadšení všech zúčastněných od velitelů přes učitele až po frekventanty je známkou, že se dobrá věc podaří. Bezpečnost obyvatel a návštěvníků Prahy bude zvýšena dvaceti jízdárními policisty. Pokud se osvědčí, bude oddíl rozšířen a ve výcviku se bude pokračovat. Již dnes se všichni mohou těšit na 15. květen, kdy Policejní jízdárni oddíl bude představen prezidentu republiky i Pražanům při jubilejní výstavě na tradičním starém výstavišti v Praze 7.

Favorit znovu dražší.

(čtk): Od 1. února bude automobil Favorit opět dražší. Škodovka 135 a 136 L by se měla prodávat za 153 500 Kčs, 135 a 136 LS za 163 660 korun a Favorit 135 a 136 L Praktik za 153 300 Kčs. Ceny jsou však pouze orientační, tedy doporučené podnikem. Vedení automobilového koncernu Škoda navíc v těchto dnech projednává cenové požadavky dodavatelů, z nichž mnozí mají vysoké finanční nároky. Zakalkulována zatím nebyla ani vyšší cena spotřeby energie, takže favorit v dalším období zřejmě dosáhne hranice kolem 180 000 až 200 000 Kčs.

..A2 NEJEDNÁ...
 ● Ministr financí 12 zemí Evropských společenství včera v Bruselu vyslovil souhlas s půjčkou 500 miliard dolarů pro ČSFR, která je určena především na podporu platební rovnováhy a na stabilizaci a modernizaci československého hospodářství.

NÁVRAT DO ČESKÉ HISTORIE

torátu čs. letectva v Londýně v zatezení přednosty 3. oddělení, od r. 1942 je velitelem Czechoslovak Depot v St. Athanu a od r. 1943 je v hodnosti Group Captaina (plk. letectva) velícím důstojníkem u H. Q. Fighter Command v Bentley Priory ve Stanmore. Za svou bojovou a organizační činnost byl vyznamenán československými a spojeneckými řády a vyznamenáními a oceněn osobními uznáními předzidentské republiky dr. E. Beneše a vrchního velitele čs. letectva Air Marshal, brig. gen. dr. K. Janouška, K. C. B. Dne 16. května 1945 ukončil svou službu v čs. zahraniční armádě a po šesti letech mimo domov přistál se členy londýnské vlády dne 16. května 1945 na letišti v Praze-Ruzyně.

Po návratu do vlasti zůstal nakrátko v hlavním štábu Velitelství letectva v Praze, ale již od června byl ustanoven velitelem vojenských letišť ve Střichovicích a v Olomouci a od r. 1946 se stal velitelem VLU v Prostějově, kde také v r. 1947 vytvořil první nové letce republiky. V témže roce jej britský král J. V. jím VI. povýšil do rytířského stavu jmenováním »Honorary Commander of the Most Excellent Order of the British Empire« — C. B. E. a prezidium Národ. skup. federace Jugoslávie mu udělilo řád »Za zásluge o národní«. Je těsně před jmenováním do generálské hodnosti, ale komunistický puč v únoru 1948 mu uzavřel další vojenskou i občanskou činnost. Zemřel zcela opuštěn dne 7. prosince 1977 v Prostějově.

vzniklou čs. 312. stíhací perutí, v níž se stal velitelem letky »Ac. Od 5. září 1940, kdy byla perutí prohlášena za bojeschopnou, operuje nad důležitým britským přístavem — Liverpoolem. Podílel se na závěrečné 5. fázi »Battle of Britain« a svými 10 vzlety je ve Velké Británii úředně zapísán jako »Battle of Britain Fighter Pilot« a je uveden v »The Narron Margine. Jako starší pilot odchází od perutě a jeho další činnost v Anglii se odvíjí na velitelských postech. Nejprve instruktorská, na inspek-

zahraničního odboje na čs. konzulátě v Krakově, kde po podepsání formuláře č. 222, oprávnujícího ke vstupu do cizinecké legrace, následoval odjezd lodí Sobieski z Gdyně ke břehům Francie. Když se rozšířily frontové boje, byl v rozhodující fázi bitvy o Francii přemístěn na frontu k bojové peruti Groupe de Chasse II/5 v rámci slavné La Fayette »Les Cigognes«, ve které byl velitelem čs. skupiny letek Siouxové a Canards. V bitvě o Francii zaznamenal dva sesíťely německých letounů — Dornierů Do-215 a Heinkela He-111. Za tyto činy byl vyznamenán Croix de Guerre se zlatou hvězdou a dvěma armádními citacemi. Po kapitulaci Francie odléta do Severní Afriky, odkud se s Casabianky dostal do Gibraltaru a po námořní trase do Velké Británie, kde se našel letci formováni do rozhodujícího bojů s nacistickou Luftwaffe.

Britové uvítali čs. letce s otevřenou náručí, neboť v nich viděli významnou posilu se značnými bojovými zkušenostmi s okamžitou použitelností. Důležitý příchod na leteckou bázi RAF se uskutečnil dne 10. srpna 1940 v Duxfordu a dne 16. srpna je přijat do RAF VR jako »Pilot Officers«. Nejprve je s ním počítáno do záložní sestavy čs. 310. stíhací perutě, která mezi tím již naplno vstoupila do bitvy o Britá-

Dne 23. ledna 1991 se uskutečnil v Praze slavnostní akt vyhlášení rozkazu prezidenta ČSFR ve věcech personálních, při němž byl jmenován do hodnosti generál-majora letectva in memoriam Josef Duda, C. B. E. Tento muž náležel k těm, jejichž jména měla zmizet z paměti národa. Celých 42 let byl vojínem-úderníkem a za svého života nebyl nikdy rehabilitován. Tento bezprávný vojenský a občanský čin byl konečně napraven Centrální rehabilitační komisí FMO ČSFR dne 9. srpna 1990. Po očistě morální mu byla vrácena jeho původní hodnost plk. let. s roku 1948, jež byla stvrzena ministerským podpisem spolu s udělením medaile »Za zásluhy o čs. armádu I. stupně«.

Josef Duda se narodil dne 9. srpna 1903 v Praze. Vyrůstal v katolické rodině, jež vojenská a politická prostředí mělo na mladého muže podnětný vliv. Asi největší vliv měli oba jeho strýcové: mladočeský politik O. Simandl a voj. pol. pl. letec, od r. 1920 šéfkonstruktér firmy Aero Ing. A. Husník. Nebylo tedy překvapením, když po maturitě na České st. reálce vstoupil v r. 1923 do Vojenské akademie v Hradci nad Moravou, kterou ukončil jako poručík dělostřelectva. Svou bohatou dráhu důstojníka z povolání začal v Olomouci a u 111. děl. pluku v Košicích, kde si také podal v r. 1928 žádost o přezáření k letectvu a stal se děl. letec, pozorovatelem.

Dne 9. června 1939 je škpt. let. J. Duda zaregistrován pod č. 253 jako příslušník

● Prezident ČSFR V. Havel navrhl udělit letošní Nobelovu cenu za mír přední představitelce barmské opozice Do Aun Schan Su Tij.

(čtk): Federální ministerstvo financí a ministerstva financí republik vydávají s účinností od 1. února 1991 výměr číslo 02/91, kterým se mění a doplňuje seznam zboží s regulovanými cenami. Tímto rozhodnutím se pozměňuje seznam úředně stanovených maximálních cen a upravují některé položky v části věcné a časové regulace. Jde zejména o maximální ceny brambor, které se stanoví i pro další měsíce — tj. březen až květen —, doplnění cen černého koksovateleiného uhlí do úředně stanovených maximálních cen, zvýšení úředně stanovené maximální ceny plnotučného mléka z 6,30 Kčs na 7,50 Kčs z důvodu zrušení dotací ve výši 1,20 Kčs od 1. února t. r., poskytovaných ministerstvem zemědělství, a o stanovení maximální hranice pro ceny výkonů vnitřního obchodu (obchodního rozpětí) u mléka konzumního, trvanlivého i sušeného.

Minuspunkte beim TÜV

So viel Prozent der Pkw hatten diese Mängel*

Násilí místo demokracie

(rč): Čtyři neznámí muži napadli poslance FS za Hnutí za samosprávnou demokracii — Společnost pro Moravu a Slezsko F. Pernicu včera v Brně krátce po jeho odchodu z domu. Zranili ho, ale na policii se neobrátil. Tento útok považuje poslanec Pernica za další projev radikálních nálad zastánců zemského zřízení na Moravě. Je reprezentantem skupiny 11 poslanců za HSD—SMS, kteří zastávají názor, že v současné situaci není vhodné zemské zřízení prosazovat.

● Občané Československa a Maďarska si přejí mít velmi dobré a blízké vztahy v první řadě s USA, potom s Německem a pak s Rakouskem. Vyplývá to z ankety, kterou provedl v Německu, Rakousku, Polsku, Maďarsku a Československu itnecký ústav pro výzkum veřejného mínění.

(čtk): V uplynulých dnech zjišťoval Institut pro výzkum veřejného mínění u více než 700 občanů názor na naše zahraniční spojení. Tři čtvrtiny dotázaných se domnívají, že ČSFR by měla spolupracovat se všemi demokratickými státy. Přednost Spolkové republiky Německo dává 12 procent lidí a 10 procent uvádí, že by to měly být ekonomicky vyspělé demokratické země. Osm procent dotázaných si vybralo USA a další západní země a 11 procent občanů si myslí, že je vhodné hledat spojení v Sovětském svazu a současně i v dalších východních nebo západních zemích.

Kopfbahnhof

Der Hauptbahnhof von Leipzig entstand zwischen 1909 und 1915 nach Plänen des Dresdener Architektenduos Lossow und Kühne. Er wetteifert mit dem Frankfurter Hauptbahnhof um den Titel Größter Kopfbahnhof und Verkehrsknotenpunkt Europas. In Leipzig münden 26 Gleise auf einen 250 Meter langen Querbahnsteig in der Haupthalle. Dort verkehren über 750 Züge am Tag, mehr als 40 Millionen Reisende benutzen den Hauptbahnhof pro Jahr. Zum Vergleich: Der Frankfurter Hauptbahnhof zählt 25 Gleise für den Zugverkehr, hat aber für S- und U-Bahn noch acht weitere, unterirdische Gleise. Die Länge seines Querbahnsteiges beträgt 350 Meter. An Werktagen verkehren rund 1800 Bundesbahn-, S- und U-Bahnzüge für 250 000 Fernreisende und berufstätige Pendler.

... AEO "QUERKOPFBAHNHOF" ?

● Severské rada, sdružující poslance skandinávských zemí, rozhodla vyslat ve dnech 4. až 9. února do Litvy své pozorovatele. Jejich úkolem bude sledovat průběh průzkumu veřejného mínění ohledně nezávislosti Litvy. Ve stejné době hodlá do Litvy vyslat se stejným cílem své pozorovatele také Islandský parlament.

"Ich bin um Jahre älter geworden."
Ein vom vierwöchigen Einsatz in der Türkei zurückgekehrter Obergefreiter der Bundesluftwaffe in Oldenburg.

Aufgespießt

- Zu Heizzwecken werden insgesamt 28 Prozent des Öls verbraucht.
- Die Industrie verbraucht nur ein Viertel der gesamten Ölmenge. Und das, obwohl sie Öl sowohl als Rohstoff wie auch als Energiequelle benötigt.
- 1 Prozent des gesamten Jahresölverbrauchs in der Bundesrepublik schließlich entfällt auf Kraftwerke.

ter notgedrungen viel Heizöl verbrauchen, sind die Amerikaner einfach nur verschwendet. Die 249 Millionen US-Bürger stellen 5 Prozent der Weltbevölkerung, benötigen aber 25 Prozent der insgesamt geforderten Ölmenge.

● Der größte Ölschlucker in der Bundesrepublik ist der Verkehr: 46 Prozent des importierten Öls fließen in die Tanks von Pkw und Lastwagen, Dieselloks und Schiffen.

mehr bezahlen könnten. Andererseits verfügten der Bund und die alten Bundesländer über erhebliche Steuermehreinnahmen aufgrund des wirtschaftlichen Aufschwungs, den die Nachfrage aus der früheren DDR verursachte. „Jeder Finanzzuwachs im Westen muß nun unverzüglich an den Osten weitergeleitet werden“, verlannte Lambedorff

Hamburg. Im internationalen Vergleich zählen die Deutschen zu den eher sparsamen Nationen: Sie verbrauchen pro Kopf nur 4200 Liter Öl im Jahr. Spitzenreiter beim Ölkonsum sind dagegen die Kanadier mit 9300 Litern, dicht gefolgt von den Amerikanern und den Norwegern.

Während Norwegen und Kanada wegen der strengen Winter

FDP-Chef Otto Graf Lambedorff fordert nach einer Präsidentsitzung seiner Partei die Regierungskonferenz von Bund und Ländern auf, den ostdeutschen Ländern einen Steuervorschuß von mehreren Milliarden Mark zu überweisen. Viele Ostgemeinden stünden bereits vor der Zahlungsunfähigkeit. Statt wie erforderlich zusätzliches Personal einzustellen, würden die Kommunen die Gehälter entlassen, weil die Kommunen die Gehälter

"Hände hoch — das ist keine Steuererhöhung!"

Bude Hácha rehabilitován?

Často myslím na třetího prezidenta Československé republiky JUDr. Emila Hácha. Zažil jsem období jeho vlády jako dorůstající chlapec. Hrůzy nacismu těžce dopadly na moji rodinu a odrazily se negativně i v mém životě. Velmi dobře si vzpomínám na ten strašný den, kdy za padajícího vlhkého sněhu projížděly německé tanky Brnem a my jsme byli zdrzeni krutou porobou.

Prezident Hácha měl na této strašlivé záležitosti jistě svůj podíl. Dívali jsme se na něho sympaticky i nesympaticky. Odpor jsme však k němu neměli. Slyšel jsem na jeho adresu pouze jeden vtíp: Ve škole se probírá abeceda. Jakmile se řekne písmeno — h — a — ch — tedy há, chá, musí se povstát, poněvadž tak se jmenuje náš současný prezident.

Jeho řeči za nacistické okupace byly často nepochopitelné, hovořil o „horkých hlavách“, které myslí na vzpouř; po atentátu na Heydricha označil „emigrantského prezidenta“ Beneše jako nepřitele českého národa. Nesouhlasili jsme samozřejmě s těmito projevy.

Po osvobození byl Hácha zatčen a držen ve vazbě v pankráčské věznici. Zacházení s jeho osobou bylo kruté „ve směru tělesném i duševním“ (prof. Adolf Procházka), údajně byl i fyzicky nejhorším způsobem ponižován. Zemřel velmi brzy. Těsně před smrtí bylo dovoleno jeho dceři, aby mu uléhčila konec života.

Když jsme četli v novinách, jak se volá po jeho odsouzení a potrestání, byli jsme pobouřeni. To jsme ještě nevěděli, že je vězněn a jak surově se s ním jedná. Jistě to byla většina českého národa, která cítila a myslela jako všichni ti, které jsem znal. K soudu nad ním nedošlo. Avšak dodnes je souzen morálně a jeho historická rehabilitace nebyla provedena.

Zatímco E. Beneš rozhodoval o našem státě v situaci kritické, kterou nezvládl, rozhodoval o něm Hácha v situaci katastrofální, kterou zvládnout musel. Falešné hrdinství bylo nutno nahradit rozvahou a láskou k těžce zkoušenému českému lidu. Šlo o přežití národa! Proto jel Hácha do Berlína, aby zdánlivou kapitulací dosáhl maximálních výhod pro zbytek občanů státu, za který byl zodpovědný. Vytýká se mu, že měl zavčas nechat odletět naše poměrně silné letectvo (přibližně 1.700 letadel) na západ a zničit děla a tanky. Nevím však, jak by s ním potom nacističtí běsové jednali. A to, že s námi Němci až do odvolání Neuratha jako říšského protektora, tedy celé dva a půl roku, zacházeli jakž takž slušně, bylo zásluhou Emila Háchy. Teprve Heydrich začal řádit a další běsnění nastalo po atentátu na něho.

Oběti našich národů, včetně Slovenského povstání, byly sedmkrát menší než oběti Jugoslávců, třicetkrát menší než oběti Poláků a téměř stokrát menší než oběti národů Sovětského svazu. Hácha se po celou dobu protektorátního prezidentský snažil ovlivňovat nacistické prohlávy tak, aby řádili co nejméně. Svoji čest obětoval za prospěch národa.

Jako věřící jednal v souladu se svým svědomím. Trpěl od nacistů a potom od vlastních lidí. Mělo by se přikročit k objektivnímu rozboru jeho jednání, k jeho rehabilitaci.

HELBY RYT!

Rakušané se bojí Bohunic

model spolupráce mezi oběma zeměmi je i odstoupení ČSFR od provozu elektrárny v Jaslovských Bohunicích. Na dotaz, zda má Rakousko dostatek elektrické energie, aby jí mohlo zásobovat Československo, F. Vranitzký odpověděl, že v případě příjeitu rakouské nabídky by šlo o rukoušské i zahraniční dodávky. Premiér M. Čalfa řekl, že ačkoli elektrárna v Jaslovských Bohunicích představuje jen jednu osmiinu produkce rakouské energetiky, její okamžitě odstavení si čs. strana nemůže dovolit.

Je to pochopitelné. Při zajišťování našich palivoenergetických potřeb máme, pokud pomíneme následnou racionalizaci spotřeby, tři možnosti. Využívat uhlí, které je však sřínaté a jeho zásoby se tendí. Využívat plyn, který dovážíme ze SSSR, a není sioprocenatní jistota, jak budou vypadat je ho dodávky v příštích letech. Poslední možností je jaderná energetika — vlastní zdroj. Jak je vidět, nemáme na výběr.

MA STRACH MÁVÍ PRAVO

ku. Na zdražení se rukou spotřebou a nerozdílnou podílejí výrobci, ale především překupníci. Jde o nezrušitelné podniky, jako jsou RaJ, Potravniny, Jednota... Dotazem v pivovaru Smíchov jsme zjistili, že pivovar prodává překupnickým organizacím pivo za následující cenu: 1 hl 10stupňového lahvového

piva za 820 Kčs, sudového za 500 korun, 1 hl 12stupňového piva lahvového za 920 Kčs, sudového za 820 korun. Z uvedených údajů vyplývá, že nejde o liberalizaci cen, ale o sprosté okrádání nás — zákaz. Vyzýváme vás proto, aby jste bojkotovali případně omezi-li konzumaci piva na nejnižší možnou hranici!

Zatímco my jeme v minulosti vsadili na jaderný program, který by postupně umožnil odstavít elektrárnské bloky v severních Čechách, a tím i snížit dopady z jejich provozu na tamější životní prostředí, Rakousko jej před lety odvrhlo. Mohlo si to dovolit — potencionálně jejich vodních elektrárns je větší než má.

Podívá-li se však dnes Rakušan na me-kanceléřem F. Vranitzským rozhodně nepřítup, zjistí, že výsledek referenda je spor-spěly dva požáry, které vznikly během ný. Všechny naše jaderné elektrárny se sedmi dnů v našich jaderných elektrárns náležají nejvýše sto kilometrů od Vídně — první 15. ledna v Jaslovských Bohunicích, druhý v Dukovanech. Proto představitele rakouských zelených Bohunicích, ministr zdravotnictví hovoří o tom, že se ČSFR stane atomovým státem, jakousi Francií východní Evropy. H. Ettl upozornil na to, že ČSFR porušuje Neutóči však jen na nás. To, co pro východní Rakousko znamená například Jaslovské Bohunicé, pro západní česť představuje švýcarská jaderná elektrárna v Müllbergu, která je od roku 1972 stále častěji odstavována kvůli poruchám. Velkou odevzu v rakouském tisku mělo i prohlášení slo-vinského premiéra L. Peterleho, který požáru uvedl, že Slovinsko má v úmyslu uzavřít dohody, nýbrž že se jednalo jen o in-ci- zlepení naší pozice před úterním jednáním mezi premiérem M. Čalfou a spolkovým

vedli, že současně návrh a pláně na nový předkládají Dopravni podniky prostřednictvím tisku veřejnosti k vyjádření, ještě než bude 14. února o něm jednat plénum zastupitelstva hl. města Prahy.

Jestě žije!

Kde se vzala, tu se vzala, stárá dobrá Strana přátel piva. Orzoala se prostřednictvím pražského zmocněnce sirany I. Dvořáka a člena občanské organizace Hoftýlek B. Pence s následující výzvou: Od ledna došlo k podstatnému zdražení našeho oblibeného mo-

Pro zmírnění dopadů zvýšení ceny jízdeného na sociálně slabší skupinu obyvatelstva, bylo v návrhu počítáno i s určitými úlevami. Např. měsíční sazba za jízdeno pro žáky a studenty se nemění. Starobní důchodci do 70 let zaplatí za měsíční jízdenku 50 korun. Zcela ušetření placení za MHD by podle tohoto návrhu měly být mj. děti do 6 let, důchodci nad 70 let, důchodci s určitými ústavní odboje, vojáci základní služby do hodnosti četaře včetně těch, kteří vykonávají náhradní vojenskou službu, držitelé průkazů ZTP a ZTP-P. Placeni rovněž nepodléhají dětské kofárky s dítětem, invalidní vozíky a živé zvířátka, přepravovaná v příručním zavazadle. Tento návrh

Od 1. dubna nové ceny MHD

MĚSTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA (POZV. ROKACE).

(va): V sedmi městech ČR již cenu jízdeného v městské hromadné dopravě zvýšili. Od 1. dubna postihne zvýšení sazeb i Prahu, neboť dotace přidělené Dopravním podnikům Magistrátním úřadem hl. města Prahy na pokrytí nákladů městské hromadné dopravy, v důsledku nárůstu cen elektrické energie a nafty, nestačí. Proto DP přistoupily sice k nepopulárním, ale nevyhnutelnému kroku — ke zvýšení sazeb MHD, které včera posuzovala rada zastupitelstva hl. města Prahy. Jak tedy návrh, přijatý radou, vypadá? Jednotlivé jízdenka bude stát

4 koruny, děti 0—16 let a matky s dětmi do 3 let za ni zaplatí 1 Kčs. Určité zvýhodnění pro Pražáky představují nové ceny předplatných jízdenek: měsíční se zvýší z 80 na 120 korun, čtvrtletní z 210 na 300 korun a roční ze 780 na 1100 korun. (Ten, kdo si již roční jízdenku zakoupil, bude jezdit do konce roku za starou cenu). Novinkou je desetidenní předplatná jízdenka pro obyvatele Prahy za 80 korun. Pro návštěvníky jsou připraveny jednodenní jízdenky za 25, dvou denní za 40, třídenní za 50, čtyřdenní za 60 a pětidenní za 70 korun. Podniky mohou pro své zaměstnance zakoupit přenosné předplatná jízdenka na měsíc za 300, na čtvrtletí za 780 a na celý rok za 3000 korun.

ROZHOVOR S ČLEMEM KOMISE 17. LISTOPADU ING. J. CUHROU

S lustracemi veřejných činitelů se musí vyrovnat nejen oni samotní, ale celá společnost. Každého z nás se tento politický a etický problém týká, každý z nás si o něm myslí své. Chtěli jsme znát názor jednoho z nejlépe informovaných lidí, jímž se nadlouho staly lustrace hlavním předmětem jeho práce. Na otázku LD odpovídá člen komise FS pro objasnění událostí 17. listopadu, člen předsednictva ŮV ČSL ing. Jaroslav Cuhra.

■ Jaký je váš postoj k zásadní otázce — ■ lustroval, nebo nechat být?

Ríkám rozhodně »ano«. Odpovídám-li však takto jednoznačně, je nutné k tomu něco dodat. Musím především odpovědět na další otázku — »proč?« Proč riskovat nebezpečí nezvládnutých problémů, které s lustracemi souvisejí, a nabízející se analogii s dřívějšími prověřkami? Nevracíme se tak do dob nedávno minulých a ke skutečnostem, na něž už jen vzpomínka vyvolává mrzení a strach? Věřím, že se nevracíme zpět. Začíná být až s podivem, jak si společnost, a tím i jedinec, v nastávajících životních těžkostech přestává uvědomovat velikost změny, její kategorizaci. Z násilí, totality a bezpráví k naději práva, demokracie a spravedlnosti. Čímž se dostáváme k meritu věci. Tato zem byla přivedena téměř k záhubě. Kdo jí tam přivedl, je známo, i když podle toho není jednáno. Na záhubě se nepodílela jakási fiktivní strana a vláda, ale konkrétní jedinci. Mělo by být alespoň známo, kdo s StB — touto velezrádnou »společností« spolupracoval, a tím se k ní připojil. Přesněji řečeno, mělo by být známo, že to je

známo. Když pro nic jiného, tak pro pořádek. Proto říkám »ano«, je to služba spravedlnosti.

■ Jste přesvědčen o objektivitě lustrací a ■ chápete možnost jejich zneužití?

Samozřejmě obsah této otázky trápí nejvíce. Je stále znovu a znovu kládena. K její první části byl uveden televizní pořad, kde byla podrobně a názorně předváděna celá mechanika lustrace. Nelze názorněji popsat to, co lidé viděli na obrazovce, ale přimlouvám se za opakování pořadu i několikrát s doprovodným komentářem. Mohu jen dodat, že si těžko představuji možnost podvrhů v rozhodující kategorii spolupracovníků StB, tj. důvěrníků, agentů a rezidentů, kteří vše stvrzovali podpisem na téměř slavnostním tisku při vázání aktu. Pokud by měla výjimka potvrzovat pravidlo, pak musela být vskutku mimořádná.

Otázka politického zneužití se mi jeví

nebezpečnější a také nechutnější. Vydírání je vždy odporné. Proto by měl být v této souvislosti důsledně uplatněn zákonný postih. Předpokládejme, že obviňující materiály mohou mít v ruce lidé, kteří právě s tímto »využitím« počítali. Vypracování zákona, který by čelil tomuto nebezpečí a k ochraně lidské osobnosti a důstojnosti, by jistě bylo významným činem.

■ Dovedete si představit důsledky lustrací?

Výsledkem služby spravedlnosti musí být

zda následně všechny tyto »špinavé« dokumenty zničit. V zájmu smíření.

■ Zdá se, že lustrace se komunistů, zvláště ■ tě výše postavených, příliš netýkájí. I to ■ patří k argumentům odpárců lustrací...

To je otázka, která jako by zmizela, a přesto ji pokládám za prvofadou. Je nepřijatelnou skutečností, že se lustrace KSČ, až na výjimky, skutečně netýkají. Důvod je nasnadě. StB přece nemohla zavádět do registrů významné členy KSČ, když právě jimi byla řízena. Dohlížet na narušovatele jejich pořádku, ukazovat prstem na vše-

Lustrace slouží spravedlnosti, nikoli mstě

pořádek a klid, tolik potřebný pro záchranu a obnovu společnosti. Žádná msta, odveta, nenávisť. V tomto duchu vyznělo usnesení Federálního shromáždění, jehož obsahem je dána možnost rozumného řešení. Každý, kdo byl získán pro spolupráci s StB, a mohlo se tak stát pod nátlakem, vydíráním, vyhrožování a dalšími »účinnými« metodami, bude znalostí a důkazem, což je podmínkou, soukromě seznámen. To další je již jeho rozhodnutím včetně možnosti zákonné obrany. V podstatě stejný postup stanovil ŮV ČSL, aby se zamežilo nevybíravým útokům politických protivníků. Cíl tedy obecně vidím ve zklidnění společnosti a politické scény. Stojí za zamýšlení,

chny ty reakcionáře, disidenty a antisocialistické živly, bylo v náplni jejich práce. A tak hlavní agenti, rezidenti a důvěrníci StB se zájmem hledí na lustrace ostatních, oni jsou navenek čistí. Včasným odložením legitimace KSČ si zajistili bezúhonnost. Společenské otřesy — inflace, obavy lidí o budoucnost, zřetelná nespokojenost — je jejich plodem. Lidé zahalených do sametu a balasně se dovolávají jejich práva, spravedlnosti a demokracie, které vesměs pošlapávali. Proto pozor na zavedení na vedlejší nebo dokonce slepou kolej! Domnívám se, že lustrace opravdu není pro KSČ. Jsou skutečnosti, kdy průchod spravedlností dává zákon.

VIZ ČLÁNEK „ŠIRORA“ ZÁDA

V. MEČIARA - STR. 109

Otazníky nad rozhlednou

Sté výročí letos oslaví petřínská rozhledna, jedna z nejvýznamnějších technických památek v Praze. Narozeniny to však nebudou nikterak radostné, neboť oč více byla středem pozornosti v roce 1891 při svém pompézním otevření v rámci Zemské jubilejní výstavy, tím menší je nyní zájem o její správu.

Dvě základní funkce petřínské rozhledny se před dvěma lety zúžily pouze do role televizního vysílače. Vyhledávané turistické místo bylo z technických důvodů pro veřejnost uzavřeno a všechno nasvědčuje tomu, že si na kouzelný dotek s oblohou spojený s lákavou prohlídkou pražské kotliny ještě nějaký ten rok počkáme. Jak nás informoval vedoucí televizního vysílače Petřín ing. J. Koukolík, v současné době je dočasným uživatelem Správa radiotelekomunikací, která se nyní o dalším majiteli pokouší jednat s pražskou radnicí. Rok po zahájení vysílání žižkovského vysílače a období přesměrování antén totiž dojde k likvidaci staré vysílací aparatury na

Petříně a měla by být zahájena celková oprava věže. Problém je v tom, že bez vlastníka zatím nelze uskutečnit projektovou přípravu a zvolit jednou variantu rekonstrukce. Ta první předpokládá pouze menší opravu v hodnotě sedmi milionů korun, zatímco druhá uvazuje s rozsáhlou rekonstrukcí za téměř pětácti miliónů korun. Záměrem tohoto projektu je mimo jiné i vyhloubení montážní jámy pro novou tlustostěnnou rouru, které se stane páteří rozhledny. Uvnitř bude instalován moderní výtah, v přízemí se počítá s restaurací. Celková doba opravy by neměla přesáhnout dva roky.

Petřínská rozhledna usí nikdy nedosáhne popularity pyšné Eiffelovky, ovšem bezpochyby patří k raritám našeho hlavního města. Je proto s podivem, že bývalý vlastník Pražská informační služba již nemá o její užívání zájem. Přestože jde o státní památku, bohužel ani Národní technické muzeum v Praze nebylo doposud na stav záležitosti upozorněno. Jelikož Správa ra-

diokomunikací opatruje rozhlednu jenom přechodně, definitivní rozhodnutí vlastnických práv je v rukou Národního výboru hl. města Prahy. V zájmu úspěšné rekonstrukce Petřínské rozhledny a následného znovuotevření je rozhodnutí NVP mělo přijít co nejrychleji.

Nejvíce věří (údaje v procentech)					
záti	listopad	prosinec	leden		
Havel	52	Havel	54	Havel	50
Klaus	7	Klaus	15	Klaus	11
Pitbart	3	Čalfa	5	Čalfa	5
		Pitbart	3	Pitbart	4
		Dlouhý	3		

Nejvíce nevěří (údaje v procentech)					
záti	listopad	prosinec	leden		
Mohorita	9	Mohorita	13	Mečiar	28
Klaus	0	Klaus	9	Klaus	13
Langoš	6	Čalfa	7	Čalfa	8
Barčončík	5	Langoš	6	Langoš	5
		Moric	6	Mohorita	3
		Mečiar	6		

A ČECHU TY MĚLI VĚŘIT, TO NEZKOUHA NIKDO!

Komu lidé v ČR věří a nevěří

2 údaje, které vyplynuly z šetření Institátu pro výzkum veřejného mínění zveřejňujeme přehlednou tabulku, z níž si sami vyčtete, jak je to se stavem důvěry u českoboslovenských politiků v České republice. Pro zajímavost na Slovensku byl a je nejdůvěryhodnější premiér Mečiar, nejnanáhlivější V. Klaus.

Ta zpráva byla smutná. ERICH TYLINEK zemřel v půlce ledna. Vraťme se však zpět. Před více než dvadesáti lety se u jeho kolébky v Saské Kamenici sešly tři soudičky: od jedné dostal do vínku brankářskou hůl, od druhé fotografickou kameru a od třetí smysl pro humor...

V patnácti letech se stal hokejovým brankářem Kladna, později procestoval svět se Spartou i Slávií a zachytil si i v národním mužstvu. Brusle pověsil na hřebík teprve po třiceti letech aktivní činnosti. Jeho toulky s fotografickým aparátem začaly ve švýcarských Alpách, kde působil jako hrajecký trenér v H. C. Chur. Horám pak zůstal věrný i po návratu domů. Právě v našich velehorách vznikla jeho první fotografická publikace Tetry, naše Tetry.

Zpočátku ale postrádal dostatečnou technickou výstroj. Naměl třeba teleobjektív a musel zvířata fotografovat tvář v tvář. Jednou ho to málem stálo život. Jedna z vítězek tehdejšího populárního televizního pořadu Sedmero přání ho chtěla vidět při fotografování a lví klec. Režisér a kameraman vyádovali, aby

ve výběhu liberecké zoo byl lev i lvice, přestože v noci napadl sněh a zvířata byla neklidná. Drama začalo ve chvíli, kdy Erich Tylinek musel pokleknout do středu kruhu, i když tužil, že se ho lvice pokusí napadnout zesadu. A skutečně mu skočila na ramena! Bobudík jí po sněhu ujížděly nohy. Kromě kameramana a fotografa, kteří natáčeli napadení Ericha Tylineka a jeho zápas o hoší život (přáním fotografa bylo filmovat, ať se děje cokoli), všichni ostatní ztratili duchapřítomnost. Stačilo málo — ponze rozdělat oheň. Napadlo je jenom tlouci lvici železnou tyčí, což Erich Tylinek odnesl jednatřicetkrát razami na hlavě, krku a na zádech. Teprve později se ošetřovateli podařilo lvici zahat proudem vody. Televizní přání bylo splněno, ale fotograf zvířata to odnesl několika operacemi.

S fotografickou kamerou se Erich Tylinek dostal do celého světa, čímž se mu splnily dávné sny. Od rovníku po polární kruh ještě viděl poslední ráje zvířat na naší planetě. O zážitky z přírody a ze života lidí se chtěl podělit i se čtenáři. Téměř stovka jeho publikací vyšla ve všech světových jazycích. Velmi oblíbená byla Velká kniha koní a Olympiáda zvířat.

Nestor našich fotografů se dožil požehnaného věku. Téměř do poslední chvíle jezdil se svým autem a fotografickou kamerou po vlasti i po cizině a vyhledával krásu a radost. O svých cestách přednášel a barevné diapozitivy vždy doplnil šifrovaným a jadrným vyprávěním.

Celý život se řídil zásadou většepovanou otcem: »Ať budeš dělat cokoli, dělej to poctivě a ze všech svých sil.« A skutečně, pokud Erich Tylinek zrekapituloval svoji práci, mohl tak učinit bez

JENHO DCERA ISABELA JE VOJANA V NĚHECKU. JEHO 1. ŽENOU BYLA HERBČKA "MAMA KAVALIROVÁ".

války jako vedoucí velké mise odborníků sovětské rozvědky a armády. Jako generál výzvědné služby NKVD jsem byl hlavním poradcem republikánské vlády v otázce rozvědky, kontrarozvědky a partyzánské války, služba, kterou jsem zastával téměř dva roky. Jako všichni Rusové ve Španělsku jsem byl vášnivě oddán věci republikánů.

RADIOGRAM Z MOSKVY

Otevřeli jsme pracoviště v horním patře sovětského velvyslanectví, kde bylo k dispozici silné telekomunikační zařízení. Nebyl jsem tam ani měsíc, když do mé kanceláře přišel šifrant s kódovací knihou a radiogramem z Moskvy: »Absolutně tajné. Musí být dešifrováno Schwedem osobně.« Schwed bylo mé krycí jméno. Rozšifroval jsem zbytek zprávy. Po úvodní poznámce Nikolaje Ježova, náčelníka NKVD zněla: »S ministerstva předsedou Largem Caballerem zařídíte dopravu zlatých rezerv Španělska do Sovětského svazu. Použijte sovětské lodí. Zachovajte nejvyšší utajení. Budou-li Španělské požadovat potvrzení — odmítněte, opakujte — odmítněte. Řekněte, že formální potvrzení bude vydáno v Moskvě Státní bankou. Jste osobně zodpovědný za operaci. (Podepsán) Ivan Vasiljevič.«

Podpis bylo zřídka užívané krycí jméno samotného Stalina. Bylo by skutečně možné, že Largo Caballero a jeho kolegové — poctiví patriotičtí Španělé — by souhlasili s předáním zlata jejich země do Stalínových rukou? Mohl se domnívat, že Kreml, který opovrhoval »buržoazní« morálkou a zákonem, by se zřekl takového bohatství? Má šetření vyzněla kladně. Skutečně, myšlenka »ochrany« zlatých rezerv odesláním do Ruska před jejich zmocněním se nacionalisty vznikla u samotných republikánských vůdců Nacionalisté stahovali smyčku kolem Madridu a pád města se zdál být nevyhnutelným. Transfer zlata a stříbra z trezorů španělské banky byl nařízen tajným výnosem z 13. září s podpisy prezidenta

NAKLADÁNÍ JAK PO DRÁTKU
jednat rychle bylo příkazem. I náznak podezření by vystavil naše lodě pravděpodobně zásahu Itálie a Německa. Navíc bylo nutno brát v úvahu povahu španělského lidu. Kdýby se totiž prozradilo, že národní poklad je odeslán do ciziny — dokonce do komunistického Ruska! — celá operace by byla asi zmařena a její původci zabiti. Po drobnosti o zlatu a jeho uskladnění jsem dostal na základě Negrinovy instrukce od vysokého představitelce státního pokladu.

Stalín má opět štěstí, pomyslel jsem si vrušeně. Můj problém byl enormně zjednodušen skutečností, že náklad byl již v Cartagena. Je to velký přístav, kde sovětské lodí vykládaty zbraní a zásoby. To znamená, že nejen lodí, ale rovněž sovětská důvěryhodná síla byla v dosahu. O podniku musel být informován také další španělský činitel: Indalecio Prieto, ministr námořnictva a letectva. Byly zapotřebí jeho vědecké lodí jako doprovod Středozemním mořem do Oděsy na Černém moři. Souhlasil.

Intelektuála oponujícího teoreticky komunismu, avšak vzdáleně sympatizujícího s »velkým experimentem« v Rusku. Tato politická nalivka pomohla vysvětlit jeho podnět exportovat zlato do Ruska. Kromě toho proti Hitlerem a Mussolinim podporovaným nacionalistům (demokratické státy stály stranou) bylo Rusko spojencem a jedinou mocností pomáhající španělským republikánům.
»Kde jsou nyní zlaté rezervy,« tázal jsem se. »V Cartagena,« odpověděl Negrin, »v jedné ze starých jeskyní užitvaných námořníky za skladistě munitce.«

Jak STALIN ukradl poklad

22. října 1936 večer, ještě však za slabého světla, jsem vyjel z Cartagena, námořního přístavu na severovýchodě Španělska. Vedle mne ve voze, neschopen skrývat nervozitu, seděl vysoký činovník španělského státního pokladu. Za námi jela kolona dvacetipětitunových nákladních automobilů. Náš cíl ležel v kopcích 4—5 mil na sever: bylo to skladiště střešiva španělského námořnictva. Na mysl jsme však měli něco důležitějšího než granáty a střelný prach. V době, kdy konvoj dojezdil k cíli, byla už tma. Až po rozsvícení jsem spatřil řadu těžkých dřevěných dveří vyztužených mřížemi a hliďaných vojenskou hliďkou, která odstranila masivní závoru a otevřela dvojité dveře. Dívali jsme se do prostorné jeskyně, spoře osvětlené několika žárovkami. Uvnitř nás čekala šedesát španělských námonků. Proti stěnám bylo uloženo tisíce stejných dřevěných beden, obsahujících zlaté ingoty a mince — v hodnotě stovek miliónů dolarů. Poklad starodávného národa, shromážděný po staletí. To bylo to, proč jsem přišel. Měl jsem poklad dostat do Moskvy...

Bylo to v prvních měsících španělské občanské války. Po deset dnů jsem organizoval OPERACI ZLATO rozpracovanou na minutu přesně. Někteří vůdcové republikánů se obávali, že by národní zlaté rezervy mohly padnout do rukou útočících nacionalistů generalissima Franca a rozhodli se

svěřit poklad »do úschovy« J. V. Stalínovi. Tato transakce, třebaže schválena vůdci republikánů (i s pochybnou legalitou), představuje pravděpodobně největší loupež v historii.

Přijel jsem do Madridu 16. září 1936, asi 2 měsíce po vypuknutí španělské občanské

dena Manuela Azana a ministra financí dr. Juana Negrina. Tento výnos zmocnil ministra financí k převozu drahých kovů do Madridu »do místa, které podle jeho mínění nabízí nejlepší bezpečnost«. Výnos dále předpokládal, že převoz bude ve »vhodné době« předložen ke schválení parlamentu. To se však nikdy nestalo. Ať je oprávněnost výnosu jakákoli, pak jistě nepředsedá odvezení pokladu ze země, jak se však odvezení situace zhoršovala, Negrin v zoufalství přehnal své oprávnění: pouze s vědomím prezidenta a ministerského předsedy informoval sovětského obchodního atašé o úvaze uskladnit zlato v Rusku. Atašé informoval Moskvu a Stalin skočil po příležitosti.
Dva dny po obdržení Stalínových příkazů jsem konferoval s Negrinem na našem velvyslanectví. Profesor fyziologie a nováček

Okénko pro Moraváky

Je až s podivem, v jakých tajnostech se připravují da tisku formuláče pro březnové sčítání lidu. Zatím pronikla na veřejnost pouze informace, že v nich (entokrát rovněž bude rubrika, zaznamenávající náboženskou příslušnost sčítaného. To je jistě správné, a národy naší federace s tím jednoznačně souhlasí.

Moravany nejen na Moravě, nýbrž i v Čechách a na Slovensku, nyní však velmi zajímá, zda v rubrice „národnost“ vybuduje „okénko“ pro národnost moravskou. Dosud se na sčítacích arších nevykytovala. Za první republiky se prosazoval čechoslovakismus za války se v Protektorátě Čechy a Morava nesčítalo (Němci však byli k moravské národnosti naprosto tolerační a plně ji uznávali), po válce se zprvu opět protěžovala národnost „čs“, později jen česká a slovenská, Moravská se nesměla vyskytnout ani na dílech průzkumech různých ústavů a institucí, například na průzkumech Slezského studijního ústavu v Opavě. Měl to být jeden z genocidérských argumentů, že moravská národnost neexistuje. Vedoucí činitele státu zajímal nanejvýš internacionalismus, vůbec ne národnostní smýšlení občanů. Když záměrně chybělo „moravské okénko“, prostě občana „šoupli“ do českého okénka a basta lidli.

Je rozumné pokračovat v dosavadní praxi vůči moravské národnosti? Protiivníci Moravy argumentují znaky národa, které vypracovali Engels a Stalin. Podle nich chybí Moravě jeden znak — vlastní řeč. Moravani odpovídají s útrpným úšklebkem: „Jakkak asi uvaluil knize Borivoj při svém křtu na Moravě s králem Svatoplukem a s arcibiskupem Metodějem? Svatopluk nepochybně moravsky, Borivoj českým dialektem. Čestina je pouze jedním z dialektů moravštiny. Ostatně Engels znal vztahy srbské a chorvatštiny, a uznal srbu chorvatštinu za společný jazyk obou národů. Když znal vztahy Čech a Moravy, zřejmě by se zachoval obdruhá.“ Takže jazykový argument proti Moravě je hodně vykotlaný a rozviklaný. Mezi seriózními, nezanajými lidmi by prostě nemohl obstát.

Nemají tedy Moravane nezadatelné právo na svou národnost v naprostém souladu s chartou lidských práv Organizace spojených národů? Nemají právo na „moravské okénko“ ve formulátech pro březnové sčítání lidu?

Snad tudíž „moravští“ poslanci Píthart, Burešová, Klaus, Šabata (zvolení Moravany na Moravě za Moravy a další důležitou, aby nedošlo k „nemilému nedopatření“ (jako již tak často!), a aby pro „moravské okénko“ na sčítacích arších vedle „okének“ Poláků, Němců, Romů, Zakarpatských Ukrajinců atd., „nevybylo místo“. Aby se znovu nehovalo o genocidě vůči moravskému národu v srdci Evropy, které se již přes rok tak pracně otvíráme, a jejíž představitelé i národy by se na jedince, pokaušející se prosazovat genocidérskou politiku, dívali jistě skrz prsty.

Prezident Havel se v novoročním projevu sice ani slůvkem nezmiňoval k tomu, aby se tento stát stal státem všech, S oprávněnou roztrpčeností více než tři miliónů jeho obyvatel, kteří se cítí národnostně utla-

Bylo to okolo 10 tisíc beden rozměru 12X19X7 palců. Každá obsahovala 145 liber zlata — celkem asi 850 tun.

Přítšního dne jsem odejel do Cartageny. Náš námořní atašé Nikolaj Kuzněčov (který se během 2. světové války stal ministrem sovětského námořnictva) byl mým starým přítelem. Instruoval jsem ho, aby všem sovětským lodím v Cartageně nařídil vylodit náklad co nejrychleji a byly mně k dispozici. Jeden sovětský nákladní parník byl v přístavu, další byly očekávány. Také jsme jednali se španělským velitelem námořní základny. Právě tam mi dal k dispozici šedesát námořníků. Potom jsem věnoval pozornost problému transportu zlata z jeskyně na molo. Sovětská tanková brigáda se vylodila v Cartageně před dvěma týdny a byla nyní ve 40 mil vzdálené Archeně. Jejím velitelem byl plukovník Krivošejn, který mi dal k dispozici 20 armédních nákladních vozů se stejným počtem nejlepších tankových řidičů.

Konečně bylo všechno připraveno. Mé vozy parkovaly u železniční stanice v Cartageně, každý z nich se sovětským řidičem oblečeným do uniformy španělské armády. Španělští námořníci byli posláni k jeskyni hodinu či dvě předem. Posádky čtyř sovětských lodí byly upozorněny, že po několik nocí bude nakládána důležitá zásilka. A tak v podvečer 22. října za soumraku jsem odejel ke skladišti munice provázen kolonou nákladních automobilů. Španělští námořníci, všichni z ponorkové flotily, byli vesměs mladí muži slabší tělesné konstrukce a vždy dva z nich odnášeli bedny a nakládali je do vozů. Pro snazší počítání jsem našel, aby na každý vůz bylo naloženo po padesáti bednách a pak vždy deset vozů směřovalo do přístavu, kde byly bedny naložovány. Než se během dvou hodin vrátily, dalších deset bylo připraveno s dalšími 500 bednami. V čele každého z těchto konvojů jsem jel se svým vozem v doprovodu jednoho muže NKVD a jednoho zástupce státního pokladu.

Zatímco převoz a nakládání probíhalo hladce, položil jsem vedle mne stojícímu zástupci státního pokladu otázku, které jsem se dosud pečlivě vyhýbal. „Kolik zlata máme nalodit?“ Za strany španělské byla celá operace připravena tak neorganizovaně, že odpověděl: „Oh, předpokládám, že více než polovinu.“ Bude to, řekl jsem si v duchu, mnohem více. Nakládání a převoz probíhal po tři noci od sedmi hodin večer až do rána. Noci byly dokonale tmavé, město bylo úplně zataženo a my nemohli používat světla. Někdy některý z řidičů ztratil vůz před ním jedoucím z dohledu a celá kolona se rozdělila. Následkem toho bylo několik mých velkých obav, neboť ruští řidiči, oblečení do španělských uniforem, neznali ani slovo španělsky. Co kdyby byli zadrženi vojenskou hlídkou a považováni za německé špióny? Válečný soud umí být rychlý a nemilosrdný. A co kdyby vozy byly prohlédány? Zprávy, že cizinci odvázejí v autech zlatu, by způsobily politické výtržnosti.

Další nebezpečí spočívalo v možnosti německého bombardování. Sousední jeskyně byly plně výbušnin a přímý zásah by znamenal konec nás všech. Také naše lodě by mohly být v přístavu potopeny. Nespál jsem denně více než čtyři hodiny. Námořníci také spali na podlaže jeskyně. Dávali jsme jim obložené chlebičky, kávu, studené nápoje a burské oříšky. Pro ukrácení chvíle mnozí z nich hráli karty o měděné mince anebo také o oříšky — a při tom byli obklopeni milióny ve zlatě!

POTVRZENKU JSEM NEDAL

Štěstí stálo při nás až do třetí, poslední noci. Asi ve čtyři hodiny ráno německé bombardéry přeletěly nízký hřeben kopců. V jeskyni jsme mohli slyšet dvě výbuchy pum z loděnice. Od vracajících se řidičů jsem se dověděl, že Němci zasáhli španělskou nákladní loď kotvící blízko u našich

lodí. Rozhodl jsem se urychlit operaci a lodě ze základny odeslat co nejdříve. Po odejtu posledního nákladu jsem se otázal zmocněnce státního pokladu na konečnou cifru. Odpověděl, že to bylo 7800 beden, asi tři čtvrtiny zlatých rezerv.

25. října v deset hodin dopoledne byla naloděna poslední bedna. Teď se dostavil nepřijemný, ale nevyhnutelný moment pro mne. Byl jsem požádán o potvrzenku Vyšebaje se téžavým, krví podlitým očím zástupce státního pokladu, snažil jsem se odpovědět co možno lhostejně. „Potvrzenku? Ale, companero, nejsem oprávněn jí vydat. Nemějte však obav, příteli, vydá jí Státní banka Sovětského svazu, až bude vše překontrolováno a zváženo.“

Muž těžce vzdychl, jakoby bleskem zasažen. Stěžl dovedl vyslovit několik souvislých slov. Že nerozumí... To může být v těchto dnech o jeho život... Neměl by zavolat Madrid? Rozhodně jsem si nepřál, aby telefonem způsobil nějaký poplach. Navrhl jsem mu, aby pro každou ze čtyř lodí určil reprezentanta státního pokladu jako úřední doprovod zlata. Logicky vzato tento ústupek neznamenal nic. Avšak nanejvýš zneklidňavý muž se má nabídky chopil. O dvě hodiny později lodě odpluly. Konečně jsem byl s to informovat Moskvu, že drahocenný náklad směřuje do Oděsy.

OSTŘE STŘEŽENÝ VLAK

Teprve později na základě informací příslušníků rozvědky jsem se dověděl o závěru operace. Velký počet vysokých důstojníků NKVD byl nasměrován do Oděsy, kde po několik dnů pracovali jako dělníci vykládající zlato a přenášející bedny do zvláštního vlaku. Velký prostor od doků k železnici byl uzavřen zvláštními oddíly. Vlak na cestě s nákladem do Moskvy byl doprovázen stovkami ozbrojených důstojníků tak, jako by projížděl nepřátelským územím!

Večer po příjezdu nákladu do Moskvy Stalin pro výkvet NKVD uspořádal bohatou hostinu, aby oslavil svůj čin. Přítomni byli též všichni členové politbyra. Diktátor byl ve výborné náladě. Jaký úspěch pro muže, který začal politickou kariéru organizováním bankovních loupeží pro věci Náčelník NKVD Ježov také citoval mému příteli Stalinova nadšená slova: »Již nikdy neuvídí své zlato, právě tak jako nevidí své vlastní uši!«

V jedenadvaceti měsících mezi Operací zlato a mým rozchodem se sovětským režimem jsem byl ve stálém styku s vůdci španělským republikánů, ale aféra zůstávala nevyřčená a bolestným tajemstvím mezi námi. Byl jsem si jist, že na svůj počín začal nahlížet jako na hrubou chybu. Pouze jedankrát během hovoru s Negrínem došlo ke zmínce o případu jeho otázkou: »Pamatujete si na ony čtyři muže, kteří na vašich lodích odejeli do Ruska? Nyní je to již více než rok a ještě jsou v Rusku. Jsem zvědav, kdy nešťastníci dostanou povolení k návratu.« Později jsem se dověděl, že povolení dostali ke konci španělské války.

Franco se musel dovědět o chybějícím zlatu hned po dobytí Madridu, avšak jeho vláda po osmácti let o tom neřekla ani slovo. Španělská měna, již tak slabá, by se byla zhroutil, kdyby bylo vešlo ve známost, že národní truhlice jsou téměř prázdné! Teprve po smrti dr. Juana Negrína v prosinci 1956 bylo oficiálně ticho přerušeno. Španělské ministerstvo zahraničí sdělilo, že mezi jeho soukromými doklady našlo úřední potvrzenku na zlato deponované v Sovětském svazu. O několik měsíců později připustil oficiální sovětský deník Pravda v článku typicky ironickým, že asi 500 tun zlata bylo skutečně převzato v roce 1938. Zlato, jak dále Pravda uváděla, tvořilo záruční plat za sovětská letadla, zbraně a jiné zboží dodané španělské republice. Nejenže bylo na tento plat spotřebováno všechno zlato: ještě 45 miliónů dolarů zůstali Španělé Sovětskému svazu dlužní! A tak celá záležitost skončila...

člování, by se prezidentovo práni nemohlo reálně naplnit. Mor-kost a ne-důvěra by zcela zákonitě zůstaly.

Už dlouho jsem se pokoušel smluvit si schůzku s federálním ministrem financí Václavem Klausem. Jeho časová vytíženost je obrovská, ale mezi pražským a republikovým sněmem Občanského fóra si pan ministr našel čtyřicet minut. Tady je výsledek:

● Jak vypadá stav naší pokladny, jak jsme na tom se zadlužeností?

»Takže nejprve naše situace korunaová. Definitivně je, že za uplynulý rok máme několikamiliardový přebytek státního rozpočtu. A o to nám šlo především. Pravděpodobně to nebude oných 5,4 miliardy korun, ale naším prvořadým cílem byla přebytečnost. Co se týče vnější zadluženosti v průběhu roku 1990 nedošlo k jejímu prohloubení. Mluvíme o hrubé zadluženosti čili to, co dlužíme, nedávám proti tomu, co kdo dluží nám, protože to má leckdy spornou kvalitu. Navíc jsme v loňském roce získali řadu aktiv. Váči SSSR naše aktivum činí 1,7 miliardy převoditelných rublů. Zhoršení zahraniční zadluženosti, připomínám, že vědomě, vázané na půjčky Mezinárodního měnového fondu (MMF), předpokládáme v letošním roce. K tomu bych chtěl ještě podotknout, že mě velice mrzí, jak málo prostoru věnovaly sdělovací prostředky zasedání MMF ze 7. ledna. Tam totiž nešlo jen o poskytnutí půjčky, ale především o schválení našeho reformního programu. V řadě periodik se dává široký prostor názorům pana Zeleného, pana Svitáka, kterým se to čli ono na naši reformě nelíbí. Ale toho, že v této oblasti nejvýznamnější světová instituce konstatuje, že náš ekonomický program je naprosto zdravý a stvrzuje to poskytnutím půjčky, toho si novináři nevímej...«

● Jak nám právě z pohledu MMF uškodila »pomalčková válka«?

»Nám tyto spory, obecně vzato, škodí, protože zpochybňují přetrvání společného státu. A sám víte, že finanční svět reaguje velmi citlivě na každou destabiliza-

Pro mě se život odehrává tady - doma, říká ministr financí Václav Klaus

jičí malíčkovost. Neprojevilo se to teď ze strany MMF, ale v reakci jednotlivých obchodních bank. Jejich zástupci začali považovat Československo za o trochu riskantnější zemi. A v tu chvíli zvyšují úrokové sazby. Což pro nás zrovna výhodné není.«

● Ve dvacátých letech upevnil ministr financí A. Rašín naši měnu velice striktním zásahem. Snažíte se o něco podobného? Existují nějaké paralely?

»My se určitě snažíme o něco podobného. To, jak vláda klade důraz na restriktivní finanční měnovou politiku, to je zásah stejného druhu, charakteru. Odlišné je to v tom, že tehdy existovala soukromokapitalistická ekonomika. De iure existovalo soukromé vlastnictví, čili nebylo třeba dělat ten nejobtížnější manévr, kterým je privatizace ekonomiky. Za druhé - rozbilo se Rakousko-Uhersko a okolováním peněz dostal ministr financí pod svou kontrolu oběživu ve státě. Tím se tehdy vytvořila rovnovážnější situace v měnové oblasti. My v žádném případě o nějakém kolčování či měnové reformě neuvažujeme. Výsledkem bohužel je přebytečná poptávka, která je zdrojem roztáčející inflační spirály. Čili toto jsou odlišnosti. Ale změna ve vztahu k práci, změna vztahu ke stát-

ním financím, důraz na odpovědnost jednotlivce, pokus vyprovokovat všechny ekonomické subjekty, jednotlivce k úsporné činnosti, apel na lidskou činnost, podnikavost a aktivitu - to je naprosto identické. Rašínovi, a nejen jemu, šlo o to změnit morálku válkou zdeptaného obyvatelstva, změnit vztah k vlastní zemi, posílit vědomí patriotismu...«

● Jaký je největší problém ekonomické reformy?

»Problémy jsou tu velmi různorodé. A to je dáno tím, že jednotlivé kroky mají odlišný takt, odlišný rytmus. Například cenovou liberalizaci můžete vyhlásit přes noc, privatizaci nikoli. To je dlouhodobý program. A přitom si je třeba uvědomit, že akcelerace všech společenských, politických i ekonomických procesů vedla k tomu, že liberalizaci jsme nemohli odkládat. Ale mluvit o disharmonii je pouhá teorie...«

● Jak dlouho nám bude trvat, než se dostaneme z ekonomického marasmu a regresu?

»Potřebujeme přežít tyto dva roky (91-92) s maximálním ubrzděním inflace. To test udělat všechno, abychom zabránili vytknutí nových peněz... V tom

Jeho cílevědomost je exportní!
Je třeba mu zatím fandit!
Není jiné cesty a už prave ne třetí = síkovi!

Václav Klaus

můj stůl, vidíte, že je zavalen kupou dopisů. A tak je to den co den, týden co týden. A ve velké většině se jedná o dopisy, které vyjadřují podporu ekonomické reformě. I to mi mimo jiné dodává vnitřní sílu dělat to, co dělám.«

● Kdysi, před listopadem 1989, jste dostal nabídku stát se členem ekonomického týmu OSN pro východoevropské země... Nelitujete?

»Také tu byla nabídka stát se panem profesorem na chicagské univerzitě... Ale to všechno byly spíš únikové aktivity minulých let. Pro mě se život odehrává tady. Doma. A nezdá se, že toho, to bych považoval za zradu sama sebe.«

jsme s předsedou SBČS naprosto jednotní. A navíc kdybychom podlehl tlaku, který je na nás činěn z mnoha stran, MMF by okamžitě zastavil svou pomoc.«

● Pane ministře, nechcete s tím vším někdy praštit? Zvláště když vidíte v poslední době tak silné protiklausovské zaměření. Co vás vlastně motivuje?

»To zaměření je zjevné u několika ambiciózních jednotlivců. Pohled valně většiny lidí je poněkud jiný. Když se podíváte na

Dozvíme se kolik?

Uběhlo pouze půl roku od doby, kdy hladinu veřejného mínění jaksepatří rozvířil problém poslanceckých platů a z naší paměti dosud nevytizela ani vzpomínka na to, s jakými reakcemi (vesměs zápornými) se tato „zákonodárná“ činnost nového parlamentu setkala.

Aby se tehdy otupilo ostří společenské kritiky nad tímto nehorázným postupem, bylo pro uklidnění veřejnosti oznámeno, že v případě neplnění povinností ze strany dobře honorovaných poslanců, jako je např. neomluvená neúčast na jednání apod. (o spánku

ve sněmovně se neřikalo nic), dojde ke krácení platů provinivších se lidových zástupců.

Od té doby už několikrát ve sdělovacích prostředcích pruskočila informace o tom, že zasedání parlamentu muselo být předčasně ukončeno pro neschopnost se usnášet (z důvodu nedostatečné účasti „trinactitisicových“ poslanců) a při občasných televizních záběrech - ostatně velmi zřidkavých - se skutečně mohl každý přesvědčit u tom, že řady sedících a jednajících poslanců připomínají uoty na huben.

Naskýtá se tudíž veskrze logická otázka, totiž zda a jak často bylo zmíněné restriktivní opatření uplatněno, a případně i to, jaké omluvy, či spíše „omluvy“ uváděli nepřítomní poslanci na zdůvodnění své neúčasti. Nic takového se však zatím veřejnosti nedo zvěděla - přitom na to má plné právo, neboť poslanci byli do parlamentu zvoleni občany, kterým se ze své činnosti odpovídají a z jejichž daní jsou také, jen tak mimochodem řeč uo, placeni.

Věříme, že se jedná pouze o dotazy nedostatek v informování veřejnosti a že uvedené úřady, které budou zřejmě na v současně jižive hospodářské si-

tuaci občany velmi zajímaví, budou přistupnými činiteli v nejbližší době doplnit stránky Spiglu jsou k tomu pine k dispozici.

Rozvod se nekonal

Náměstí Rudé armády se už dávno jmenuje Masarykovo, sovětský tank uprostřed se dočkal splnění přání, které nesl na boku: Já chci dolů. Restauraci Záložna chtějí převzít zaměstnanci, koncern Tesla hledá nový výrobní program. Sokolovna kolaudovaná v roce 1930 patří zase sokolům.

Na radnici v Přelouči sedí nový mladý starosta Dušan Kulka a snaží se řešit problémy desetiletí nečestné, lidé postávají u cen potravin a shodují se, že by to chtělo nějakého soukromníka. Hladinu nad normál zdvihla na přelomu roku jediná událost: hrozil rozvod ve sportovní rodině v tomto sportovním městě. To když se sokolové přihlásili o svůj majetek. Poprvé zdvihl hlavu v roce 1968 a vše skončilo násilným "smírem" v roce 1971, kdy byl oddíl sokola cvičící v TJ rozpuštěn a některé děti sokolů se nedostaly na střední školu.

K rozvodu nakonec nedošlo, dohodli se, ale ne že by si hned padli do náručí. Majetek byl jasný a protokol o navrácení majetkových práv podepsali 5. ledna za Sokol starosta Ing. Jaromír Čermák a za Tesla Ing. Miroslav Vasyka. Což znamená navrácení sokolovny s inven-

tářem a také majetku oddílů ZRTV, basketbalu, volejbalu, nohejbalu a šachů. Ty přešly pod Sokol v počtu 819 členů. Setva je už motivovaly sokolácké ideály, ale holá skutečnost, že jejich sportovníci jsou v areálu sokolovny. TJ Tesla zbyl 502 členové, a to fotbalisté, ragbisté, tenisté a kuželkáři. Dávod stejný - zůstali tam, kde sportují. Jabkem sváru byly dva problémy. Sokolovna byla v roce 1971 rozšířena o přísluší, byl správce, sklad a část šaten v celkové hodnotě 1 298 000 Kčs, ale na základě zákonného opatření FS nemůže být toto zatím sokolům převedeno, majetkové vypořádání bude provedeno po vyjití převáděcích předpisů. Jak to dopadne, nikdo dnes neví, ale sokoly mrzí, že se nedohodli hned. Prý to bylo stejně hrazeno ze státních peněz. Druhý problém byl horší. Na kontě TJ zbyly pochopi-

tební peníze, celkem ke konci roku 600 000, a sokolové chtěli, aby byla částka rozdělena podle počtu členů. TJ nesouhlasila s tím, že je to její veškerý kapitál, neboť ztratila dotaci ze závodu a hlavně příjmem z nájmu za tělocvičnu, kam chodí denně školy. Ročně bratru 120 000. Má sedm družstev ve fotbalu, drahé je ragby hrajeji ligu. Sokol naléhal, ale ustoupil, ačkoli bude z pronájmu sokolovny hradit jen provozní náklady, ty sportovní ponosou sportovci nebo jejich rodiče sami. Takže i dcera předsedy TJ přijde za otcem, protože hraje basket.

Starosta řekl: "Je to otázka tří, k soudu s tím nepůjdeme. Ale jasně je, že za náklady na jednoho fotbalistu by cvičilo deset dětí."

A předseda TJ: "Dobře, ale přece nepošleme 150 žáků domů. Ostatně, předali jsme vám koks na celý rok a nic za to neúčtujeme."

A znovu starosta: "Až začne váš slavný fotbalový turnaj žáků, přijďte, abychom vám kluky abytovali. A my vás nevyhodíme!"

Takhle se hašteří dál, ale posedí spolu, zdraví se. Na radnici jim slíbili všem pomoc, ale až v budoucnu. Hlavně prý, že nepřestal nikdo sportovat ani cvičit.

něvadž se u nás hormon na léčení poruch růstu nevyrábějí, nakupoval produkt zptřítí.
Nutno podotknout, že dnem 1. dubna tato praxe u nás skončila. Je ovšem kruto ironii, že toto skončilo. Západní firmy vyvinuly výrobu hormonu chemicky, syntetickou cestou.

socialistická společnost. A tak mizerně, jako pečoval socialistický stát o člověka za života, zvláště v době, kdy už nemohl vykořisťovat jeho pracovní sílu, ještě hůře se k němu choval po smrti. Mrtví totiž ztratili nárok na jakékoli ohledy a bylo nutné je rychle odklidit z očí zdravé přecující společnosti. Naše zákony totiž umožňovaly odejmuti každému zemřelému kterýkoliv orgán nebo tkáň bez souhlasu příbuzných. Minulý režim jako rozvojová země vyvážel suroviny, tedy podvěsky mozkové, do farmaceutických laboratoří západní Evropy, a po-

KUK Klausova úsporná kuchařka aneb Vaříme s vtipem

Milí čtenáři, naše úsporná kuchařka vzbudila u vás zájem, který nás nesmírně těší. Originální recepty, které od vás dostáváme, psané s vtipem i nadhledem, si naše kulinářská cena, i hlavní cenu - večeři s Václavem Klausem, určitě zaslouží. Neváhejte a pište o tom, co je lovné a dobré, zařaďte se mezi přátele KUK stejně jako Jitka Turtenwaldová z Kladna, která posílala recept na Placky z »hadry«.

1. Babičku, pamatující Rakousko-Uhersko, bídu první republiky, lístky za války a fronty z druhé republiky, zvykli čekat na dědečka a lepší časy, vyšleme čekat do fronty na brambory. Když babička brambory sežene, přistoupíme k dalším krokům:

2. Kilo brambor uvaříme v osolené a okmínované vodě. Potom přidáme jedno vejce a hladkou mouku ze zásob z doby normalizace a vypracujeme bramborovou hmotu.

3. Čtvrt kila kysaného zelí mírně předvaříme

a necháme důkladně okapat. Získáme tzv. »hadry«. Hadry nekrájíme, zirácejí typickou chuť.

4. Smícháme zell s bramborovou hmotou, na vále vytvoříme těsto, vyválíme placky asi půl centimetru silné.

5. Placky pečeme v chudších rodinách na oleji na pánvi, v nejchudších nasucho na plotně a masitě sádlem.

Hotové placky mají konzistenci dobře roztrženého hadru, odtud název. K plackám jako přílohu si můžeme namalovat na kus kladivkové čtvrtky uzené, bravčové, hovězí nebo jiné maso, pokud si pamatujeme, jak vypadalo. Zkuste uvařit, zvyknete si taky, píše Jitka Turtenwaldová.

Současný cenový šok va vás vyvolává i humorné nápady, byť lehce černě podbarvené. Naočividně Václav Milota z Prahy 10 nám poslal recept na Klausova chlebovna polévku, zvanou úsporná: »Sníme půl krajíčku tvrdšího chleba, nakrájímeho na kostičky, zapijeme půl litrom studené vody a sedneme si na půl hodiny na sluníčko.«

PROČ KLAUSOVA? PROČ NE HUSÁKOVA, BILÁKOVA...

SMŮLA SI HOLT NE VYBÍRA - JE TO SMUTNÝ FAKT!

Nepochybně smolař

Nikdy jsem nebyl v žádné politické straně. V totalitních obdobích jsem byl pasivním členem. Měl jsem slušné pracovní zájmy, povolání, odborovou kvalifikaci. Na chůzi jsem si nenechal. U »padesátých letůch« jsem mnoho nevěděl, ale tušil jsem, že každé moc vládnoucí usilovala - ne zrovna čísnými prostředky, včetně roku 1968. o svoje udržení - protože každá moc má svoje nepřátele. Charu 77 jsem chápal jako očistu, jak se drtve bítalo - v oblasti ideologie, dnes - morálky. Nechápu, proč ti, co v minulosti ubližovali lidem, podváděli, kradli a zneužívali svoje mocenské postavení, nebyli postaveni před soud. Kvůli nim bylo nutné zavádět kolektivizmus? Jak je možné, že se nekapitalistické soustavy zašly systematicky hromadit jako při plánované chemické reakci? Jak je možné, že velmuži, které školily jim nekontrolovaný zbytek světa, a demokracii, kulturu, svobodu ducha, svobodu pohybu, morálce apod., teď od něho polohoucku dávají ruce pryč, a vyplouvá ho povrch, že mají co dělat se svými nesobědru, pakulurou, amonránsí, a agresivitou? Proč má bombarďované město připomínat roztržené venoucí stromek? Hospodářství v minulosti špelo ke krachu. Kam směřuje teď? Proč ve me moje místo dostal méně sebošný mluvka? Proč moje manželka bez zaměstnání, když vyhrála konkurs na ředitelku a přitom bude podnik v břežou likvidovat? Proč můj syn, toni promovány inženýr, štenár a soukromého stěhovka o přelézánínu práci? Proč můj druhý syn, rok po vyučení, bude bez místa? Proč nemám esonů půl miliónu, abych se stal podnikatelem? Proč nevím, na to se mám kvalifikka vař? Proč mám poslouchat, že se na mne má slít vykašle? Přijme mne už uprchlický tábor jako »ekonomického psance? Proč vykradli můj byt? Proč musím a nákladáku kopovat másin? Proč se bojím, že bude můj otec žebřákem? Proč se bude na nutekém moust stavět mříž pro sebevrahy?

Proč musím být zrovna já, tím největším smolařem?

Humanita našeho zdravotnictví

V dobách nedávno minulých, kdy ještě náš tisk psal o lesku zemí světové socialistické soustavy a zahajující bíd kapitalismu, jsme se nejjednou dočetli o špinavém obchodu s částmi lid-

ských těl. Nezaměstnaní zpod mostů klenoních se nad kalnými vodami buržoazního světa nabízelí v člancích našich renomovaných žurnalistů v zoufalství své orgány, aby za ně utržili pár mízerečných dolarů, marek či liber na nákup jídla, ošacení svých dětí či nekrásteny drahého nájemného. Pro nebudě nezajímavé podírat se, jaká byla situace v zemích humánního socialismu. Nedostačtečně vyspělá lékařská technika a málo léků regulujících imunitu, nezbytné nutných k provádění náročných operací, neumožňovaly širší realiza-

ci transplantaceho programu, který je omezen pouze na špitková pracoviště v nejvícejších městech. Proto ani potřebo orgány není tak velká, a tak bylo Československo spojono pučítátem s radou evropských zemí, aby se vybrala vždy nejvhodnější imunitní souhra orgánů a jeho budoucího příjemce. Nejčastěji byly orgány získávány od mladých lidí, kteří zemřeli na mozkový nádor nebo těžký úraz, nejčastěji po autonehodách. Právní stránka věci pak byla přinejmenším zářezější. Podle zákona čísné 20 z roku 1968 o péči o zdraví lidu zajišťuje péči o zdraví

To tu ještě nebylo, tvrdí plzeňští pamětníci s husí kůží na zádech

LOD SE HOUPE NA MOŘI VÁŠNÍ

Sotva stačili banskobystrští vyšetřovatelé odvést do archivu splay a hokejovým případem Beránek versus kočícká policie, narodil se na ligovém ledě v Plzni skandál, který svým rozsahem a zřejmí a následky předčí vše, na co i nejstarší plzeňští pamětníci vzpomínají s husí kůží. Nedohraný zápas Plzeň—Slovan (5:2), v němž hosté padají sekund před koncem po zranění svého trenéra Waltera odmítli pokračovat ve hře, rozkolébal naši hokejovou loď plující už pár měsíců celkem poklidně mořem smoci a vášní.

Do tance, pánové

V hledišti plzeňského stadiónu sedělo v úterý večer kolem čtyř tisícovek diváků a každý z nich viděl nechutnou koncovku vlastního očima. Jinak ji sledovali rozhodčí, jinak hosté a jinak domácí. Snažili jsme se z kamínků jednotlivých názorů poskládat mozaiku, která by co nejpravděpodobněji přiblížila události a atmosféru zápasu Plzeň—Slovan. Hra měla až do 50. minuty vynikající úroveň a minimální počet vyloučených, pak ale Slovan neunesl porážku a začal, mohutně povzbuzován vlastní střídačkou, provokovat domácí hokejisty. Vyvrcholením byla bitka párů Rezníček—Matulík (po neúspěšném pokusu chytit se v NHL vnesl do ligy kanadskou tvrdost až rvavost) a Kofínek—Hornák. Naštěstí ostatní hráči vytvořili kolem bludů kruh a sami se do prance nezapořili, marnost svého počínání předem odhadli i rozhodčí. Ve chvíli, kdy se i rváči unavili, strhla se mela kolem bratislavské střídačky. Diváci se dobývali na hosty, ti zase blíž přední řady hokejovými hlavami nahlavali. Otec bratislavského kapitána Ondřejčky se oháněl hokejkou jako valaškou, trenér Walter se mu snažil jí vytrhnout z ruky a za pár okamžiků padl k zemi s tržnou ránou na hlavě. Zraněn byl údajně hrozeným předmětem (pušk?), který se však na střídačce nenašel.

Nevěřili doktorům?

Trenéra Waltera odvedli hráči Slovanu do šatny. Jeho asistent Ziška rozhodl, že mužstvo v zápase pokračovat nebude, což také Ondřejčka ml. oznámil rozhodčímu Havlůvovi, který po několika minutách zápas předčasně ukončil. Domácí lékaři, kteří zajišťují ošetření i pro hosty, se okamžitě nabízel,

že Walter prohlédnou, byli však k němu vpuštěni až po skončení zápasu a bratislavští funkcionáři navíc odmítli domácího dr. Voitu jako předpojatého. Sanitkou byl tedy Walter převezen do škodovické nemocnice, kde jej prohlédl dr. Beran. Trenér Walter byl okamžitě propuštěn, diagnóza zněla: lehké povrchové zranění. Výprava Slovanu však nemohla Plzeň okamžitě opustit, protože fanoušci rozbili sklo u klubového autobusu. Naštěstí domácí náhradní sklo sehnali v místním podniku ČSAD, ve 23 hodin Slovan odjel a domů dorazil v půl čtvrté ráno. Ve středu dopoledne přišel J. Walter na trénink. Dohra? Pět hráčů vyloučených do konce zápasu, tím se bude zabývat disciplinární komise. Posouzení ostatních záležitostí — od nezabazpečené pořadatelské služby, po odmítnutí Slovanu dohrát 50 sekund, čeká na ligovou komisi.

Slovní pina-pono

Jak jsme již naznačili, názorů a verzí se při posuzování tohoto případu sejdou desítky, prakticky všichni zúčastnění se však shodují, že velký díl viny leží na rozhodčím Havlůvovi, který rostoucí agresivitu nezvládl. Dejme mu tedy slovo jako prvnímu: „Za stavu 5:2 Slovan nepochopitelně přitvrdil hru a na ledě začaly obyčejné šarvátky. Domácí však nezdali požadu a já byl nucen vyloučit.“ Jeho kolega na čáře Šafrtek přidává posípek ze závěru zápasu: „Viděl jsem hostujícího Vebera, který si odpovídal desetiminutový trest, jak si násilně ntevlel trestnou lavici a napadl hokejkou diváky stojící v jeho blízkosti.“ Zatímco Slovan si stěžuje na urážlivé pokřiky diváků (Bj Slováka do hlavy! a Připojte se k Rusku!), Škodovka poukazuje, že prakticky od začátku hosté provokovali nechutnými posunků a

nadávkami. „Naši hráči nám dali signál. Ze hráč Matulík dostal ze své střídačky pokyn zlikvidovat našeho Rezníčka. Radili jsme proto ko opatrnosti a za stavu 5:2 měli jediný zájem — v klidu dohrát.“ říká plzeňský trenér K. Trachta. A bratislavský Walter, shodou okolností jediný Čech na střídačce Slovanu, přidává: „Na kluzišti se strhla hromadná bitka, ze naší střídačky se domácí fanouškové snažili na hráče dostat. Vyvrcholilo to vhozením nějakého černého předmětu, který mě trefil do hlavy a způsobil tržnou ránu. V zájmu bezpečnosti a zdraví celé výpravy jsme opustili led i střídačku a již se nevrátili. Na tvrdost domácích dopletili zranění naši hráči Franta a Halahija.“ Domácí lékař však tvrdí, že je o ošetření nikdo nepožádal, zato od „bratislavských seker“ a přehánění holí je pobítá většina plzeňského mužstva a Vanák s natrženým vazem musel z ledu už v první třetině.

Chtějí kontumaci?

Plzeň se Slovanem se dohodli, že nebudou kolem celého případu vytvářet zbytečnou nervozitu a závěry ponechají na příslušných komisích. Už dnes si však můžeme položit otázku, jak je to s bezpečností hokejistů a trenérů na našich stadiónech. Plzeň se nepočula z kočícké zkušenosti, kde na začátku konfliktu bylo rovněž napadení trenéra domácími diváky a příslušníkem VB. Na druhé straně se však řada očitých svědků shoduje, že chování hráčů a především funkcionářů na bratislavské střídačce bylo neslyšitelně provokativní a diváky rozdráždil vlastně oni. A do třetice je tu odmítnutí Slovanu pokračovat ve hře, až příliš přehledně motivované snahou otočit prohraný zápas díky případnému kontumacnímu výsledku. Předseda Slovanu dr. Stanovský nám však včera řekl sympaticky znějící větu: „Bez ohledu na to, co se stalo, chceme být s Plzeň přáteli.“ Snad toto předsedství vydrží výroky komisi i odvetu v Bratislavě 28. února.

Ne zrovna šťastný krok!
krádeže v obchodech odepkali v Německu tresty. Dále 15 dětí, které mají na svědomí totéž a další desítky občanů, které po zaplacení pokuty pouze vykazali z Německa. A to na cestě do Evropy pro nás není zrovna šťastný krok — čs. rozhlas hlásí.

Ne zrovna šťastný krok!

Ve druhé polovině loňského roku předali němečtí policisté na hraničním přechodu ve Folmavě naši pasové kontroly přes 30 čs. občanů, kteří si za

Z LETOŠNÍCH PRVNÍCH HOVORŮ Z LÁN

Jaký jsme stát

„Za nejdůležitější považuji v tuto chvíli přípravu nových ústav.“ řekl Václav Havel v Hovorach z Lán. Prezident pak vysvětlil, že „zdánlivě jen kus papíru je tím, co rozhodne nebo kolem čeho se vyjasní budoucnost této republiky, naše budoucí státoprávní uspořádání. Jak bude fungovat federace, zda to vůbec bude federace. To všechno se teď, v okamžiku přípravy ústav, předurčuje. Jakým státem budeme, jak uspořádáním a jak fungujícím... Proto jsem si stanovil zájem o tuto věc jako prioritu.“

Prezident se pak zmínil o lustracích a označil je za děsivé dědictví našeho minulého systému, který byl založen na ideji totální demoralizace, vydrání lidí, zaplétání je do sebe samých. Součástí obecné demoralizace byly praktiky Státní bezpečnosti. „Já si myslím, že je třeba s tím nějakým způsobem skoncovat, je třeba to pojmenovat, odhalit a vyvodit důsledky. Ve veřejných funkcích skutečně nemohou být lidé, kteří podepsali závazek agenta,“ řekl Václav Havel a zároveň paradoxně vyzval,

aby veřejnost automaticky nepro-následovala každého, u něhož se spolupráce s StB zjistí, protože títo lidé byli „často nekonečně nemorálními tlaky k tomu donuceni“. Postupovalo se metodou rukojmích... mnoho lidí bylo označeno a vedeno v registrech svazků jako důvěrníci nebo kandidáti tajného spolupracovníka, aniž u čom věděli... /pch/

450 Mio. für Strahlenkanone gegen Krebs

Tokio — 450 Millionen Mark kostet die neue Waffe der Japaner gegen den Krebs. Eine riesige Strahlenkanone, die winzige elektrisch geladene Teilchen so genau auf die Krebszellen abschießen

kann, daß kein gesundes Gewebe zerstört wird. Die Behandlung mit der Ionen-Kanone dauert nur Sekunden.

KAMIONŮ SE VALÍ DO PRAHY

Jednoduché, výsledek však tragický. Ale až nastoupí první náměstek za pult, pak si snad uvědomí všechny souvislosti. Protože však předpokládám, společně s našimi nejvyššími, že to bude ještě nějakou dobu trvat, doporučuji zájemcům budovat funkcionáře pro kamióny, které se budou do hlavního města sít. děl z celé republiky. A mohly by ministr másla a brambor přivážet třeba ledničky, pračky, pračky prošívačky. Vlastně by se mohly zkusit prodávat a všechno by se dalo pendlovat z kamiónů. Bylo by zajímavější zboží a tržní mechanismy by fungovaly dříve, jen se obávám, aby ředitel podniku Letraviny nezačal nalimat více kamiónů a posléze vytvářel novou síť, v níž budou omít fungovat zcela neologické příkazy ohrožující normální chod obchodu.

...NĚJAK TO ZACÍT HUSI, POKUD VLÁDNOU VŘEŠTĚ HOLMOPOLY...

Warschau — Polens Präsident Lech Walesa gehört zu den Kleinverdienern unter Europas Spitzenpolitikern: 1350 Mark im Monat. Durchschnittslohn in Polen: rund 235 Mark. Bundespräsident von Weizsäcker verdient 26 357 Mark monatlich.

Když se objeví v Praze první nákladní vozidla naplněná maslem, kroužili mnou Pražané nevěstičně hloubo. To je ta cesta k tržnímu hospodářství? Když jsem se u jed-ného z nich setkal s předním československým violoncellistou, který vysvětlil svou devítiletá deční, že to tak podobně vypadalo ve středověku, musel jsem se smát. Ano, tenkrát přijížděli trhovci s traktáři zblízka i vozy z čalokla, aby uradili své zboží. „Dnes kamióny přivážejí lidé, kteří chtějí porazit monopol, z Benešova stejně jako z Opavy. Nemyslím si, že tak vypadá tržní hospodářství, ale zřejmě nic neuděláme. Naše děti jsou tak obklopeny u vřavku dějepisu“ v praxi.

Ale vzpomněli to kolem a kolem. Zapař pán Báb, že tihle podnikavci existují. Alespoň něco máme levnější. Přitom je ovšem v tom, že vedoucí producent, který nebudou dostatečně vydělávat pro své nadřazené administrativní nadřazené, budou propouštět prodáváčky. Nabude totiž na jejich výplaty, nesplní se prémiové ukazatele, je to celkem

Černý Petr v Holkově

Nápravy křivd minulých přinesly naději i pro pana Václava Rubáše z Velešína. Jeho zesnulý táchán Jan Beran, vyhnaný v roce 1951 ze svého statku v Holkově a poslán komunistickým režimem na nucené práce do uranových dolů v Příbrami, byl vloni plně rehabilitován. V očekávání navrácení holkovského hospodářství s rybníčkem a 42 hektary půdy se rodina Rubášových rozhodla pro budoucnost soukromých farmářů. Smířit se s devastací majetku, kterou tu způsobilo družstvo za 40 let hospodaření, není lehké. Převzít však statek v II. pásmu hygienické ochrany vodního díla Římov, pakliže jeho stav odporuje zákonu o vodách, to už by byl hazard. A tak z budoucího majitele se vloni na jaře stal stěžovatel.

"Děly se tu hrozné věci. Boxy, co jsme měli na koně, kolchozníci vybourali, udělali z nich slepičárnu a uhnulé slepice házeli do studně. Jejich kosti musí být ještě dneska na dně. Hned u domu zřídili jímkou splášků, které tečou rovnou do přehrady do studně. Jsou to diletanty, dělají jen škody." Slova V. Rubáše na adresu zemědělského družstva Netřeblice padala tento týden v kanceláři Obecního úřadu Velešín. S Českou vodohospodářskou inspekcí jsme sem přišli na šetření, které mělo vést do celého případu jasno. S příchodem nového roku totiž zemědělskému družstvu vyprčela lhůta, kterou mu v červnu poskytl vodohospodářský orgán ONV Český Krumlov pro nezbytné odbahnění rybníka a opravu jeho výpustě.

"Na opravě rybníka pracujeme od září. Našli jsme sice výpustné zařízení, ale někde se to ucpalo, rybník se nám nepodařilo vypustit. Čerpadlem jsme částečně vysáli vodu i s bahnem, ale teď nám rybník zamrzl. Žádáme o prodloužení termínu do konce května." říká stavební technik družstva František Jůda. Neodbornost prací, které dělali při tomné inženýrky českobudějovického Povodí Vltava, vidíme na místě. "Nevím, o co tady jde, ta studna se už léta nepoužívá," diví se F. Jůda, když hygieničky v úžasu hledí do útrobu kamenného tarasu původní studny, kde na kalné hladině plavou plechovky a kusy dřev. "Prádelna už taky není v provozu," ohrazuje se pan Jůda u jejího odpadu v podobě kusu roury, vyvedené z budovy rovnou nad zem. Jako

bychom neviděli, že podlaha pod sprchou prádelny je ještě mokrá a že septik pro odpadní vody obydlené části statku je jen pár metrů od studně, tedy zákonem chráněného zdroje pitné vody? Vždyť o těchto studni družstevníci už léta prý ani nevědí!

Ze zdoluhavého jednání je jasné, že tady si logika zemědělců jen těžko rozumí a logikou zákona. Česká vodohospodářská inspekce proto navrhuje uložit JZD Netřeblice pokutu za nerespektování vodohospodářského rozhodnutí. Pro nezbytnou opravu výpustného zařízení rybníka i jeho odbahnění si teď družstvo bude muset objednat řádnou projektovou dokumentaci, popřípadě i dodavatele. Necelých šest měsíců bude mít na povinné vyčistění studny, po kterém teprve rozbor vzorků vody odhalí, zda jí sousedící septik skutečně ohrožuje.

Řeklo by se, že pan Rubáš má konečně vyhráno. Nad vodou v Holkově už bdí dohlížitelé zákona, a tak ze starosti s navrácením majetkem mu aspoň jedna ubude. Má to však háček. Družstvo, jak sám jeho stavební technik tvrdil, je před rozpadem. "Můžu vám prozradit, že nikdo nemá ani floska a že to, co jste si tady nadiktovali, už nikdo neudělá," řekl. A tak teprve čas a nezbytný vývoj naší legislativy ukáže, kdo v takových případech ponese černého Petra.

Pořadník po cikánsku?

Syn mých přátel čeká už pět let na byt, je ženatý, má dítě a bydlí v svých rodičích. Včera mě navštívil a rozhořčeně poukazoval na to, že se Romové ze Slovenska stěhují do Prahy a českých měst s podporou slovenské vlády, která se jich chce zbavit. Obsazují bez povolení volné byty a ty, samozřejmě, nebudou platit, zatímco řádné české nebydlící rodiny poctivě — on říká, že hloupě — čekají, až na ně přijde řada.

NA ROMY JSME KRÁČÍ

Ponachme stranou jednání slovenských představitelů, s nimiž se asi českí o tom dohodli, aby se Slovensko neodírlo. Vezměme jenom fakt že jedni občané si mohou dovolit jakékoli protizákonné jednání a mají z toho výhody, zatímco druzí respektují zákony a mají z toho jediné zlo. Není pravda, že by bylo protihumanitní vystěhovat tyto romské rodiny a vrátit je tam, odkud přišly; mají tam práce byty, které opustily. Takže ty české rodiny, které žádný byt nemají, nebudou jej mít nadále, a svévolně jednající cikánské mafie budou porušovat zákony a žít na úkor společnosti jako dosud.

NESCHOPNOST ÚŘADŮ

Syn mých známých dokonce vyhlásil, že spolu s ostatními nebydlícími založí ochranný úřad, a budou obsazovat úsoud volné byty těmi rodinami, které poctivě na byt čekaly, a nyní jim ho zabrali Romové, aniž naše úřady jsou schopny provést nápravu.

Atlespoň — říká — budou byty platit, zatímco od Romů se toho nikdo nedočká. Když úřady nezakročily proti svévolnému, protizákonnému jednání Romů, nemají právo zakročit proti nchranným oddílům českým. Tolik tvrdil.

Snad to byl jenom výbuch hněvu a skutek je ďaleko; ale kdo ví? A bylo by to ve skutečnosti tak protizákonné, když je to pouze snaha dosáhnout stejných práv jako ti, kdo si je sami upravují ve svůj prospěch na úkor všech?

Zákazník v roli oběti

7 ceníků drogistického zboží, který získala naše kolegyně Jste si v úterý přečetli, že se nám při nákupu pracích prášků zřejmě zatočí hlava. Zcela protichůdná je ovšem informace, kterou jsme zjistili včera u výrobce v RAKONĚ RAKOVNÍK. Od pondělka začnou obchodníci dodávat lenněji. Proč, na to jsme se zeptali ředitele EMANUELA SMUTNĚHO.

Pro skutečném vyčíslení nákladů si naši dodavatelé spočítali, že nám mohou účtovat méně. Původně totiž upravovali liberalizované ceny Indexové, to znamená pro chemický průmysl o 25 procent směrem nahoru v porovnání s cenami platnými koncem loňského roku. Ukázalo se, že mohou jít s cenou dolů, proto zlevňujeme i my. Pro odběratele současně uvádíme i námi doporučenou cenu, ve které je již započítán dvacetiprocentní rabat."

Znamená to, že ceny obchodu jsou nadzrazené?

"My jsme cenovou regulaci nepřekročili ani po Novém roce, prostě jsme nyní zpsnili skutečné náklady. Jaké kritéria používá obchod při stanovení ceny neví. Oněch 25 procent maximálního zvýšení se ovšem týká i jich. Musíme spoléhat na serióznost obchodníků. Že ceny našich výrobků sníží a nebudou zvyšovat svůj zisk na úkor spotřebitelů. Kromě juvelu a lanzy zlevňujeme veškeré prací prášky téměř na úroveň cen z konce loňského roku."

X X X

"O žádném zlevňování nevíme a dost o něm pochybuji." řekla nám včera předavačka drogerie v Praze-Holešovicích. "Včera jsem byla objednávat zboží a ceny jsou šilene — až o 300 procent vyšší. Cenníky dostávám rovnou s fakturami z Velkoobchodu průmyslovým zbožím Praha."

Rozumí Václav Klaus železnici?

Ministr Klaus v poslední době není moc populární. A není divu. Když někdo úskostlivě hlídá státní měšec, vědět se nedočká. Ale nedámo přý ministr Klaus udělal „botu“. Botu jako hrom. Když přý prosazoval zdražení železnice ČSD. Netuřím to já, ale časopis Obzor, širndictičenk Odborového sdružení železničářů. Ale jejich argumenty jsou logické. Posuďte sami! Ministr Klaus přý vědec nerozumí železnici, jinak by nemohl tvrdit, že naše železnice je nejlevnější na světě, když opak je pravdou, také by nemohl chytit, aby si dráha na sebe vydělala a už vůbec by neprosazoval, aby dráha platila maloobchodní cenu nafty, která obsahuje jak státní daň, tak daň z obrátu. Argumenty časopisu Obzor jsou zajímavé, a proto je budu doslovně citovat. Tedy:

"Kdyby totiž zůstalo železnice na nejlevnější úrovni na světě, mohly ČSD zvest intervalovou expresní dopravu Praha—Brno—Bratislava, která je časově rovnocenná s autobusovou dopravou. Při ceně železnice 56 korun by bylo možné konkurovat jednak ČSAD, jednak soukromníkům. Zajímalo by nás vysvětlit, jak si pan Klaus představuje cenovou konkurenci, kterou káže jako základní nástroj tržního mechanismu a přitom direktivně namíří zvýšení cen železnice na železničář napříkald do Brna za 82 korun, zatímco soukromník jezdí

Mehr Arbeitslose in Ungarn

Die Zahl der Arbeitslosen in Ungarn ist im vorigen Jahr von offiziell 23 426 auf 81 379 gestiegen. Damit lag die Erwerbslosenquote in dem Land bei 1,7 Prozent. Gleichzeitig sank die Zahl der offenen Stellen um fast 30 000 auf knapp 17 000.

na knihovny, skřínky na líkery, sprechové koutky, skřínky a akordia. Pomíjíjí i na to, že je upraveno nebo ptačí křece, sauny, kábovary chu britské tradice však nebude nijak levné: budky v původním stavu mají stát 300 liber, předemtané na bar budou za 3500 liber a na akordium dokonce za 7000 liber.

Přinesou budky bohatství?

Podnikatel Willy White koupil od britských spojů 1500 tradičních telefonních budek červené barvy, které jsou nahrazovány novými z nerežavějící oceli a barebného skla. Hodlá je přeměnit

mnoho známých. Konzultoval jsem s ním jako odborníky v šce citovaný článek. A každý má jeho pravdivost potvrdit. A co si o tom myslím já? Pan ministr Klaus je uzdravením odborníkem z zahraničí. Ale to ho nemůže ochránit před tím, aby neudělal „botu“. A vše nasvědčuje tomu, že ji udělal. Inu, i ministr tesar se ušne. Ale toho to nestojí tolik, jako ty milióny litrů nafty.

za 59 korun. Kdyžby totiž dráha mohla jezdit za starou cenu, nemusely by jezdit levnější autobusy... Je známo, že ministr Diouhng je udeřený za každý litr ušetřené nafty. Kdyžby nemusely jezdit levnější autobusy, pan Diouhng by šel zn. „mz.“ čas. Obzor získal nejméně tři milióny litrů nafty, které autobusy každý rok prolezají. Článek ve v šce zmíněném časopise mne zaujal, protože jsem v minulém ducetiletí dělal i na dráze, mám tam

ských novinářů je při svých soudcích o slovenském vývoji neomluvitelně povrchní. Ironizují-li postoj Slováků k ekonomické reformě, v němž je zřetelná obava z dalšího vývoje, prokazují jen své hluboké neznalosti. Podle výzkumu AISA, který proběhl v říjnu a listopadu loňského roku, například ze sta dotazovaných v ČR souhlasilo 52, že ekonomická reforma přinese velké sociální nespravedlnosti, zato v SR až 71; obavu z nezdravé ekonomické reformy vyjadřu-

k předsedovi OF. Tam by opravdu mohl docházet k tragickým třenicím. A po pravdě řečeno, vůbec bych se panu Mečiarovi nedivila, kdyby brzy svému koaličnímu partnerovi ukázal záda.

Vzdělí to, jak se delegáti sněmu OF chovali k zástupcům VPN, to bylo du nebe volající, urážlivé a především politicky nekonečně hloupé. Fedor Gál se málem ani nedostal k řečnickému pultu a v celém slavném programu naší nové pravice strany nebyla původně ani

ligentně. Tytéž pocity mám při časté slovenské tisku. Jinými slovy, politopadový vývoj dal vzniknout na Slovensku žádoucímu myšlenkovému kvesu, zatímco v Čechách je zatuchlo od nevyvětraneho pachu. Fandim Vladimíru Mečiarovi, protože je svůj, protože uvažuje v souvislostech, i proto, že tak háječně dokáže do tupe nepřičetnosti přivádět české hochy od novinářského řemesla.

Široká záda V. Mečiara

Je v ČR 26 lidí ze sta a v SR 42; obavu z toho ze reforma umožní obkterým lidem, aby velmi zbohatli, pak v ČR 57 a v SR 67 lidí ze sta.

● MEČIAR KONTRA KLAUS

Slovenský vývoj jde opravdu jinou cestou, než jak jí v Čechách a na Moravě ujal pan Klaus. Proto také tu jiskření mezi nimi a nejvýraznějším reprezentantem slovenského politického života Vladimírem Mečiarom. Poslední dobou se vyrujily články, kterými prosakuje obava z toho, že kdyby se slovenský premiér stal zároveň předsedou koaličního hnutí VPN, pak by to vedlo k nebezpečné koncentraci moci v jeho rukou, ale hlavně ke komplikacím ve vztahu k OF a především k jeho předsedovi. Té příšlání moci bych se nebálo. Na rozdíl od V. Klause jde totiž V. Mečiarovi o skutečnou prosperitu národa, záleží mu na jeho Slovácích a celý politopadový vývoj nebere jako sklonkový experiment pro své ekonomické teorie, ale jako převetlkou odpovědnost za budoucnost své země. Čeho bych se zato bála zcela reálně, to je vztah

zmlnka o VPN a o Slovensku jen jednu nepatrná. Nelze se pak divit, že už nás Slováci mají občas plné zuby, násého protektorování, poručnickování, poučování, arogance. A tak federaci při kumpelečních sporech vlastně zachránil uvažlivý a moudrý Petr Pithart, protože kdyby to vzal do rukou Václav Klaus, dnes bychom už zřejmě na mapě Evropy si gurovali jako dva státy.

● MYŠLENKOVÝ KVAS NA SLOVENSKU

Ale nejde jen o tak zásadní věci, jakým je soud federace. Když poslouchech slovenské představitele, například ministra Snopka, nebo místopředsedu vlády Kučeráka, nebo když sledují slovenské televizní publicisty při kulatých stolech, vždycky si řeknu — kde jen se v nich bore ta svobodomyšlnost, hrdoť, originalita myšlení. Proti šedivým, servilním a někdy až primitivním českým uovizářům jsou ti slovenští plni nápadů, sárnu, ale především schopnosti jít svými otázkami na dřeh problémů, nebojí se je klást provokativně, ale zároveň tato-

● PROČ NECHCE MEČIAR LUSTRACE

Zamysleme se společně třeba nad jeho politickou prozíravostí v tak ožehavé věci, jako jsou lustrace. V Čechách zrušil lustrační aféry a každému mystičimu člověku je jasné, že je to genialní nástroj politického i lidského vydirání na celou řadu let, pochopitelně nikoli od bývalých příslušníků SIB, ale od těch, kteří mají dnes k registrům přístup. Jistě, je to vysoká hra, takže každý prostředek je dobrý. A do toho nejednou přijde jako blesk z čistého nebe Mečiarův generální pardon. A vysvětlení? Raději bude spolupracovat se dvěma bývalými agenti SIB, než aby si vzal na své dnmí to, že za agenta bude označen byl jediný nevinný člověk. Český tisk spustil hurovsky portik, že slovenský premiér hodlá krýt estébáky, ale nikdo z velevážených kolegů už v subě nenasel dost odvahy k tomu, aby se zamyslel nad lidským rozměrem takového přistupu. A navíc — je tu přece věc slovenského premiéra a slovenského národa, tak co jim kdo do toho z české strany má co mluvit?

Všimněme si napříště pozorně slovenského vývoje a snažme se ho sledovat bez předsudků, bez poklivených, předem naoktrojovaných hodnocení.

NADATÍ ŠLAPLA KAPRU DO MOUKA.

PRVNÍ Odstavec Odstřihla PRAŽSKÁ
REDAKCE - FRANKFURTSKÁ SE OHLUOVÁ A
NEKLAPĚ ČTENÁŘŮH HRAVICE V REKONSTRUKCI
ODSTŘIHNUTÉHO...

Podvodné praktiky České národní rady Ve znaku místo lva pes

Zákonodárná iniciativa prezidenta republiky ve věci státních symbolů skončila 13. března loňského roku v ČNR přijetím ústavního zákona č. 68 Sb. V českých zemích tím vešlo v platnost užívání malého znaku (český lev) a velkého znaku (slezská a moravská orlice, dva lvi). Zákonem č. 102 Sb. pak Federální shromáždění 20. dubna přijalo jako federální znak symbol složený ze slovenského znaku a malého českého znaku, schválených SNR a ČNR. Příslušné částky Shírky vyšly s velkým zpožděním a byly rozekřány až v polovině srpna.

V tu chvíli se neuvěřitelně stalo skutkem — řečeno s Bohumilem Hrabalem. Ve Sbirce totiž vyšel jiný malý znak, než jaký schválila plénní schůze ČNR jako nejvyšší zákonodárný orgán v České republice. Jak k něčemu tak nehoráznému mohlo dojít?

Koncem března se do budovy ČNR dostavil tehdejší poradce prezidenta republiky Joska Skaliník, malíř. Tehdy oznámil některým členům předsednictva ČNR, že panu prezidentovi se lev, který je na už přijatém malém znaku, nelíbí, že je příliš tlustý a nevýjmal by se dobře vedle slovenského znaku. Nic proti tomu i přijatý zákon se dá revidovat, když by to opět projednalo a schválilo plénum ČNR. To se ovšem nestalo.

Tehdejší místopředseda ČNR ing. Josef Kaha a vedoucí legislativního odboru ČNR dr. Ledvína se 4. dubna 1990 dostavili před členy výboru pro obchod, služby a dopravu (a poté zřejmě do všech ostatních výborů) a poslancům sdělili, že malý znak se v dané podobě nehodí do federálního, takže se momentálně předělává. Na námitku jednoho z poslanců, který se přímo účastnil přípravy zákona o státních symbolech, že nový znak musí projít plémem ČNR, bylo řečeno, že si nepříšl pro souhlas, ale pouze jim to příšl oznámit. Zmi-

něný postup se tak vlastně rovna trestnému činu padělání státní listiny. Na přeříštných reprodukcích schváleného a používaného malého českého znaku můžete pozorovat zřetelné rozdíly, k nimž došlo přemalováním lva, ze kterého se vlastně stal pes s tlačimí drápy.

Když jsme se v redakci o postupu ČNR dověděli, napadlo nás — byl to jediný zákon, který spatřil světlo světa v jiné podobě, než v jaké ho poslanci schválili? Od čeho tedy vlastně máme tři parlamenty a jaký mi zákony se řídí tento stav?

Malý znak, schválený ČNR 13. 3. 1990

Malý znak, oříštný ve Sbirce zákonů s srpnu 1990

JE JAKSI OSKUBANŮ...

Jak nejlépe likvidovat

Dřívější řadni představitelé OF, především liberální intelektuálové, zaujali místa v ústředních orgánech státní moci, kde byli zcela vyřizení pracovními povinnostmi a nezbyl jim čas na politikaření, popřípadě unavení překutným a týčerpávajícím vývojem opustili politickou scénu, aby se věnovali svým povoláním. Jejich místa zaujali političtí věřáci, pokukující po moci, což není výjimečný povahový rys. Pochopili, že svého cíle dosáhnou právě prostřednictvím programu předsedy OF Václava Klause, takže tomuto politikovi dali zelenou a maximálně jej podpořili.

Pokusili se prosadit návrh, aby členy OF jakožto strany nesměli být bývalí komunisté, ani lidé organizovaní v jiných stranách Národní fronty. Trochu to zavání popřením principu individuálního hodnocení, ale podařilo by se tak zlikvidovat řadu potenciálních a jistě

schopných konkurentů, a šel světi prostředky. Konečně zněl podmínek (konečně pouze relativně, budou další příležitosti, jak se prosadit), vynucujících členství v OF, je spolupráce s SIB a členství v Lidových milicích. Na mysl se vkrádá bazdický kančíká oiažekče: A co přímá přičlenění SIB (nedělení, i ti z 50. let)? Př přece nespolupracovali s SIB, členy LM také nebyli a lustraci

Polední zamyšlení

Příčina růstu cen je všeobecně známa. Od 1. ledna odešel na definitivní odpočinek starý systém administrativního dirigování a určování cen. V podstatě až tímto dnem jsme se rozloučili s přídelovou ekonomikou, i když se nepřidělovalo na listky, ale náhodně, případně podle známosti a úplatků. Ve všech případech, kdy se v Evropě přecházelo zpět k tržním cenám, důsledkem byl růst cenové hladiny. Růst cen je sám o sobě cenou za to, že vyrovnáme poměr nabídky a poptávky.

■ **Ala pokud vím, přechod k volným cenám není úpiný. Existuje ještě nějaká regulace cen...?**

Ano, a i to je podepřeno zkušenostmi vyspělých ekonomik. Všude tam na přechodnou dobu působily systémy regulace cen, umožňující poměrně hladký přechod k trhu. A působily dlouho, například v SRN asi patnáct let; něco tam zůstalo regulováno dodnes. My se domníváme, že nám dnes stačí mnohonásobně kratší doba.

■ **Na druhé straně se setkáváme s názory, že rozsah regulace cen je příliš malý. Někdo by chtěl například regulovat ceny tvarohu, jogurtů.**

Tyto názory skutečně nejsou řídké. Když se projednával seznam zboží s regulovanými cenami, nejdelší návrh na regulaci cen přišel právě od zástupců odborů. Byly tam v podstatě všechny potraviny a valná část průmyslového zboží. Kdybychom byli na tento způsob přistoupili, nedostali bychom se do tržních podmínek nikdy. A přitom trh má svou dokonalou regulační logiku. V konečném důsledku jsou na něm nejdražší jen nejkvalitnější výrobky a nejlepší služby. Pokud jde o druhou část otázky, je omylem, že ceny jogurtů a tvarohů nejsou regulovány. Regulovány jsou, ne však maximálními cenami. Patří do tzv. věcně usměrňovaných cen. Znamená to, že do nich výrobci a obchodníci směřují jen skutečné náklady a přiměřený zisk, a stát to bude kontrolovat.

■ **Mluvil jste o výrobcích a obchodnících, kteří odpovídají za neúměrný růst cen. V listku čteme nejdrážší stávkoviska, kde zemědělci, potravináři a obchodníci svalují vlnu jeden na druhého. Jaký na to máte názor?**

To se dá těžko říci, mění se to asi na každém případě. Pravděpodobně se na tom podílají všichni. Nicméně v posledních dnech se ukazuje, že velký podíl na tom mají tzv. doporučené sazby obchodního rozpětí, které dost nešťastně vydalo ministerstvo obchodu a cestovního ruchu ČR, a jichž státní a družstevní podniky obchodu s místně monopolním postavením dosyta využívají. Tyto sazby obchodního rozpětí „kopírují“ do určité míry stav v tržních ekonomikách, kde je však obchodník jinak zdaněn, platí jiné nájemné a také obsluha a nabízený sortiment je na nesrovnatelně vyšší úrovni.

Výhodou tržních podmínek je právě, že umožňují podíl zemědělce, potravináře a obchodníka vymezit naprosto přesně. To platí i pro zemědělské podniky; pokud se poptávka absolutně nesníží, budou muset i ony s cenou dolů. Pak samozřejmě na trhu daného zboží zůstanou jen ti pěstitelé a chovatelé, kteří ve výrobě dosahují nejnižších nákladů.

■ **A jak má ne nepříjemný vývoj cen reagovat spotřebitel?**

Spotřebitel by si měl především uvědomovat, že je sice jen příslušnou kapkou v moři celkové poptávky, že se však jeho chování na trhu počítá s chováním jiných spotřebitelů a že tedy i na něm záleží, zda je moře klidné nebo rozhrané. Bude-li panikařit, nakupovat bez rozmyslu, potom toho budou monopolisté využívat a ceny se hned tak neustálí. Spotřebitel by měl být uvědomělý a vytrvalý, koupit jen to, co musí, a to ještě nejlevnější a nejkvalitnější. Setkávali se s předraženým zbožím, neměli by ho kupovat, nebo když tak jen nejnужnější množství. A uvidí-li že někdo prodává nad stanovenou maximální cenu, je na místě to oznámit příslušnému finančnímu úřadu nebo orgánu obchodní inspekce.

■ **Jaké posliby čekají ty, kteří poruší cenové předpisy?**

Zákon o cenách hovoří jasnou řečí. Tomu, kdo poruší cenové předpisy, hrozí pokuta až do výše tržby, kterou neoprávněným předražováním získá, a kromě toho musí ještě neprávem získané prospěchy vrátit okradeným, nebo, neměli-li to možné, do státního rozpočtu. I v případech, kdy není možné tento prospěch ani odhadnout, hrozí pokuta až do výše jednoho miliónu korun.

■ **Jaké jsou vaše zkušenosti z prvního týdne liberalizace cen?**

V tomto období nás dosud nepoznané a neobvyklé věci potkávají každý den. Všichni se vlastně učíme. Můžeme ocenit klidný a rozumný přístup spotřebitelů, kteří nepanikařili a obraceli se zády k předražnému zboží. Zjišťujeme také, že ti z výrobců a obchodníků, kteří nejsou posedlí okamžitým ziskem a myslí na budoucnost, účtují přiměřené ceny. Tím si vlastně vytvářejí nejlepší podmínky pro budoucnost, kdy trhem zavlaďné konkurence, budoucí si své dobré jméno. S radostí kvitujeme, že všude dochází ke snahám obejít předražujícího monopolistu, jak to třeba již dnes vidíme na trhu masa. Na druhé straně je mi smutno z toho strašného množství kartelových dohod mezi výrobci nebo obchodníky, oslabující konkurenci a ženoucí ceny do výše. Protimonopolní zákonodárství a úřady tu citelně scházejí. Ale na druhé straně to pomůže nazvat věci pravými jmény a chybějící rychle dohnat.

■ **Růst cen, který jsme v uplynulých dnech zazili, určitě nebyl ještě konečný. Co můžeme ještě v příštím období očekávat?**

Příspěbení cen změněným tržním poměrům bude samozřejmě mít dlouhodobější charakter. Všichni se teprve učíme pravidla té složitě, a přitom tak efektivní a do budoucna nadějně hry, kterou je moderní trh. Například teprve v těchto dnech se mění ceny mnoha položek zboží, které jsou předmětem běžného skladování ve velkoobchodě, později dojde na zprostředkované vlivy z devalvaci a přechodu na dovoz ze SSSR za směnitého měny. Navíc máme z minulosti ještě dluh: připravené změny cen paliv a energií, které se dotknou celé řady výrob a v podstatě všech domácností. Změny měly být realizovány k 1. lednu 1991, avšak nebyly a stát tyto ceny dotuje nesmírně draho ze svého rozpočtu. To nebudeme moci dělat dlouho. Nevíme ani, jak se budou vyvíjet ceny ropy a vůbec její nabídka. Odkládají se také změny nájemného ve státních bytech. Proto nás čekají ještě velmi těžké chvíle. Je samozřejmě, že dopady těchto vlivů budou tlumeny zácliranou sociální sítí, valorizací sociálních příjmů i možnými modifikacemi regulace mezd. Veškeré kompenzace však zcela kategoriicky musejí být neúplné a opožděné. Jinak se nedočkáme tržní rovnováhy a vzniklé mzdové-cenové inflace může zničit i ty nemalé naděje a jistoty, které nám stále zbývají.

Výměna bankovek

Podle prohlášení Státní banky československé dnem 1.1.1991 přestaly platit bankovky Kčs 100, — z vyobrazením K. Gottwalda. Do konce června 1991 je možné tyto bankovky vyměnit ve všech bankách, spořitelnách a poštách. V druhé polovině tohoto roku budou bankovky vyměňovat pouze banky a spořitelny a po 1.1.1992 pouze SBČS.

Dále 30.6.1991 skončí platnost bankovek Kčs 20, — modrá s vyobrazením Jana Žižky a Kčs 50, — červená, větší s vyobrazením bojovníků. Tyto bankovky bude také možné po skončení platnosti vyměnit v bankách, spořitelnách a na poštách po dobu druhého pololetí 1991.

Jára Kohout: Dialog

Všechno je možné vyřešit dialogem. Dialog je nyní doporučován v celém světě. A po právu. Někdo je pro, jiný je proti. Musí se dohodnout rozhovorem. Na tacky je času dost. Kdo umí mluvit, musí tomu, kdo neumí mluvit všechno rozmluvit. Kdo umí křičet, ten si výhrve nemožné věci, zvláště když má k tomu uličnický mikrofon s amplionem. Je mnoho stran. Aby jich bylo méně, to mohou zařadit jenom dialogy. Stranici se musí domluvit mezi sebou. Uprchlíci s těmi, co zůstali. Provinciáři a neprovinciáři musí dát hlavy dohromady. Ti z roku 48 se musí domluvit s těmi z roku 68. Vzduchem létají věty: „Vy chcete být ve vládě? Právě proto, že jste tady zůstal, jak nevíte jak demokracie vypadá.“ — „A vy nám chcete vládnout? Jste starý utečenec a neznáte naše domácí poměry.“ „Co jste vůbec na Západě dělali?“ „A co vy jste doma dělali? Jaké jste měli záhadné důvody, že jste neutekli?“ „My jsme doma upěli a vy jste na Západě pěli!“

Je to zamíchané a dá to fušku, než se všechno vyjasní. Od toho je tu dialog. Máme Spojené národy. Polovina členů tam chodí kvůli míru a polovina se tam chodí vyspat. Japonci ovládají průmysl, že si nikdo jiný ani neurvne. Mluvíte s nimi, když nikdo japonsky neumí. Zaměstnavatelé vedou dlouhé dialogy se stavěujícími. Někdy se ti mali vytahují a nechťejí uznat demokratické jednání. Nechťejí uznat většinu. Ti co byli dřívě u vesla, nechťejí vesla pustit. Prohráli to na celé čáře a myslí si, že nikdo s nimi nehne. To bylo za dob diktátora a na diktátora dialog neplatí. Když se jeden dialog nevyvede, trpělivě zahájí hned jiný.

Dialog je uždycely dobrý, na ty prcky i na obry.

Je dobrý na pravičáky, levičáky, syčáky a nesýčáky. Velmi těžký je dialog mezi chytrým a hloupým. V letadle z Prahy do Bratislavy sedí dva muži nazývám si sympatičtí. Dají se do řeči: „Víte co? Budu vám vyprávět vtipy.“ Povídá první. „Znám spoustu nových výborných anekdot.“ „Jó?“ ošivá se ten druhý. „Ale to nebude tak lehký. Já jsem totiž byl leta a leta v Plzni... zástupcem náčelníka StB.“ „Ale co by!“ povídá první. „Já je budu říkat pomalu a třeba dvakrát.“

Nejlepší je s každým zahájit dialog. Jenom ne mlčet. Už před mnoha lety československý ministerský předseda Antonín Švehla říkal. On byl agrárník: „Dialog musí být. Mluvit, mluvit! Jen volové spolu nemluví...“

Terorismus i v SSSR

Ve zprávě americké tiskové kanceláře AP se hovoří o vzrůstající hrozbě terorismu v SSSR. Právě se v ní, že dokumenty bývalé státní bezpečnosti z východní a střední Evropy zcela potvrdily, co se na Západě dlouho podezíralo, že sovětská vláda a její komunistické satelity podporovaly teroristy z organizace pro osvobození Palestiny, z jihoamerických a západních zemí. Jak se ukázalo, zmizeli teroristé ze západního Německa našli útočiště

Havel besucht NATO-Hauptquartier BRÜSSEL, 5. Februar (AFP). Der tschechloslowakische Staatspräsident Vaclav Havel wird am 21. März als erster Staatsschef eines Mitgliedsstaates des Warschauer Paktes das NATO-Hauptquartier in Brüssel besuchen.

va je založena na rozhovorech reportérů se členy štábu obranného výboru v senátě amerického kongresu a soukromého washingtonského Institutu strategických a mezinárodních studií.

v tehdejší NDR. Ted se však karta obrátila. Sovětský svaz má plně ruce práce s terorismem na domácí půdě. Seznam teroristických incidentů je dlouhý. Na Kavkaze nacionalisté několikrát vyhodili do povětří úseky tratí a železnicí. Na palubě letadla. Zpra-

Republikový sněm Občanského fóra sice neskončil rozkolem tohoto hnutí, nedošlo na něm ani k neodvolatelnému střetu mezi Liberálním klubem OF a pravcovým křídlem V. Klause – nicméně zneklidňující pocity nad závěry sněmu zůstávají. Názorové rozdíly mezi liberály a pravci tentokrát sice překryla snaha obou křídel udržet jednotu OF a tím i stabilitu vládní koalice, avšak z výroků V. Klause a také liberálů bezprostředně po sněmu je zřejmé, že jde o dva zcela odlišné pohledy na podobu fóra a jeho budoucnost.

Smír v OF fikcí?

ňoval i Václav Havel, mělo být místem či formou zprostředkování společného postupu různých společenských sil, které chtěly odstranit starý totalitní systém. Zároveň však mělo společnou vůli budovat novou demokratickou společnost. V tomto smyslu zvítězilo OF ve volbách a v České republice se stalo hlavní vládní silou. Existuje tu tedy i vládní program, spojený s koncepcí rychlé ekonomické reformy a s vytvářením principů demokratického právního státu. Jeho cíle však ještě zdaleka nebyly splněny. Hnutí OF ve spojení s VPN bylo zároveň tou silou, která garantovala úsilí o zachování ČSFR. Ani v tomto ohledu nelze říci, že by šlo o již uzavřenou kapitolu.

● **Domníváte se tedy, že rozhodnutí sněmu o přerodu OF v politickou stranu bylo předčasně nebo dokonce nesprávné?**

»Myslím se, že sněm nemohl rozhodnout o tom, že OF jako politické hnutí zaniká. Mohl se usnest jen na tom, že je tu politický záměr změnit je v politickou stranu. Ten se však zřejmě nemůže týkat OF jako celku. Stoupenci, kteří se s tímto záměrem neztožňují, nepřestávají být součástí OF, které dosud jako hnutí existuje a má právní důvod existovat i do budoucna.

● **Jenomže právní důvod je jedna věc a život druhá. Nelze přece popřít, že za myšlenkou nové politické strany i jejího programu stála většina delegátů sněmu...**

»Já si přece nemyslím, že hnutí OF je nějaký trvalý nebo jakýsi definitivní specifický fenomén našeho vývoje,

nicméně vim, že žádná politická strana nevzniká usnesením. K jejímu vytvoření je třeba delší doby. Právě snahy o urychlenou změnu OF v politickou stranu, která by napodobovala ve své organizační struktuře a principech fungování tu stranu, jejíž vedoucí role jsme se před rokem zbavili, by mohlo odradit značnou část společnosti. A právě na sympatických rozhodující část veřejnosti, která se mohla ztotožnit s cíli hnutí OF, do značné míry závisí i politická stabilita této země. Kdybychom se o ně lehkovážně připravili, vzniká nebezpečí politického vakua, které sebelépe organizovaná strana nebude s to nahradit. Síla OF byla a je v permanentním spojení se širokou sociální základnou těch voličů, kteří se jinak nechťejí pevně organizovat a tedy ani vstupovat do politické strany. Vznik úzké kádrové strany by mimo to mohl být zdrojem velmi nedeokratických tendencí, které se ostatně již v projevech některých představitelů fóra objevují.

● **Čím si vysvětlujete poněkud překvapující potřebu organizovat se přísně stranicky?**

»Podle mého názoru vyplývá především z pocitu neuspokojení některých stoupenců a aktivistů OF z toho, že určité změny nejdou dost rychle. Od pevnější struktury mnozí očekávají i větší akceschopnost. Ve hře jsou však i další aspekty. Určitá část stoupenců OF, lépe řečeno jeho aktivistů, spojuje se svou činností i osobní ambice. Ve vertikální struktuře vidí možnost lépe a účinněji je prosadit.

● **Za dnešním posunem v postojích značné části přívrženců OF lze**

nepochybně sledovat hbitou a ráznou taktovku Václava Klause. Lidé se jí, zdá se, ochotně podrobují...

»Při svém vystoupení na sněmu OF jsem mimo jiné konstatoval, že svého času jsme všichni hrdě nosili emblém s názvem OF. Zároveň jsem položil otázku, proč mnozí název instituce nahradili jménem. Přiměla mě k tomu skutečnost, že se někteří delegáti ozdobili „plackou“ se jménem Václava Klause. Chápu ovšem, že v osobě Václava Klause vidí dnes řada občanů symbol člověka, který vystupuje rázně a bez servitků, což jim imponuje. Hledají v něm zdroj síly, se kterou, jak se domnívají, bude možné snáze překonat současné problémy. Je to tedy otázka jakési identifikace.

● **Václav Klaus rázný nepochybně je. Vždyť už bezprostředně po sněmu, který alespoň navenek přikryl rozpor mezi liberály a stoupenci pravého, tedy Klausova křídla, neopomněl veřejně vyjádřit podív nad opětovným a čiperným převlékáním dresů. Adresátem této poznámky jste byl patrně i vy.**

»Sněmu pochopitelně předcházela určitá jednání, která měla zajistit programovou a organizační platformu, ze které by bylo možno vyjít. Týkala se i zastoupení obou klubů, tedy Liberálního a Meziparlamentního klubu demokratické pravice v Radě OF. Od začátku bylo zřejmé, že si nepřejeme definitivní roztržku. Poznámka sama mě nepřekvapuje, protože pana Klause natolik znám, že nepředpokládám, že by se mohl chovat jinak. Za varovné však považuji, že panu předsedovi uniklo z lahve víc „džinů“, než si mož-

že v OF dojde možná dost brzo k novému měření sil vyplývá i z následujícího rozhovoru, který Zemědělským novinám poskytl jeden z čelných liberálů v OF, místopředseda Federálního shromáždění, profesor Zdeněk Jičínský.

● **Sněm OF se jednoznačně postavil za návrh, aby se dosavadní hnutí, zatím organizačně i názorově značně volné, změnilo v politickou stranu. Její orientace je dána přijatými programovými tezemi, které ji posunují značně doprava. Jak se s touto skutečností vaše liberální křídlo vyrovná?**

»Přeměna OF z hnutí na politickou stranu má řadu aspektů. Chceme-li jít cestou k právnímu státu, nemůžeme ignorovat platné právní normy ani existující právní prostředky. Na rozdíl od předsedy OF Václava Klause si tedy nemyslím, že právní aspekty této přeměny jsou nepodstatné. Myslím si naopak, že jsou velmi důležité. Platný zákon o politických stranách přijatý loňského roku proto, aby se vytvořily politické subjekty, které by mohly kandidovat ve volbách, výslovně označuje OF a VPN jako hnutí. Tímto způsobem bylo OF i registrováno. V jeho vlastních stanovách najdeme také to, že v rámci OF působí i další politické strany. Čili takto OF vstupovalo do voleb a takto bylo i voleno. Zřejmé je, že velká část občanů volila OF právě proto, že nešlo o politickou stranu. Samozřejmě každý, kdo se zajímá o problematiku politického vývoje, si musí být vědom toho, že občanské hnutí v té podobě, v jaké vzniklo, nemůže vydržet, protože nebylo a není stabilním politickým útvarem. Z právního hlediska však tuto povahu má a jeho přeměna tedy není jednoduchou záležitostí.

● **Jaký postup by byl podle vašeho názoru nutný ke změně hnutí OF v politickou stranu?**

»Především by muselo napřed zaniknout. Pak se může konstituovat nová strana, která by ovšem těžko mohla nést název zaniklého hnutí. To se sice může jenit jen jako otázka symbolická, ale podle mého mínění ji není, protože OF, jak o tom svědčí jeho název a jak to od samého počátku hnutí zdraz-

Odešel svědek našeho století
Dr. Karel Steinbach zemřel

(KJ) — Odešel svědek našeho století: 31. prosince, právě na Silvestra, zemřel v New Yorku dr. Karel Steinbach. Jen pár měsíců mu chybělo do 97. Pro ty

nepraměnký: Karel Steinbach se narodil 8. června 1894 v Trebsku u Příbramě. Pak trochu proti své vůli na přání maminky se stal lékařem. I když ho srdce táhlo k divadlu. První světovou válku prožil na Balkáně, na pražských ulicích zažil památný 28. říjen 1918. Všechny jeho volné chvíle patřily čes-

ke kultuře. Zvlášť velké přátelství ho spojilo s Karlem Čapkem, který ho literárně vztělil jako svého Kadeřáka. Před nástupem okupace odpůl gymnolog dr. Steinbach do Spojených států, kde se plně podílel na odbojovém hnutí, jako lékař v americké armádě i jako spolupracovník čs. exilové vlády.

terou při různých příležitostech i zastupoval. Tu zase vzniklo jeho přátelství s Janem Masarykem. Do Prahy se vracel s jeho sestrou Alicí a s tehdejšími prvními čs. velvyslancem u Spojených národů Janem Papánkem, aby své mi-

lované město musel po komunistickém puči v r.1948 opustit znovu. A opět do Spojených států. Za své zásluhy v oblasti medicíny dostal i vysoká americká vyznamenání. Podílel se však neúnavně i na československém

krajanském a exilovém životě.

V New Yorku ho osud svedl do stejného domu se starým spolužákem a kamarádem Ferdinandem Peroutkou. Své vrstevníky vítální dr. Steinbach všechny přežil. A nakonec se dožil i své-

ho velkého snu, svobodného Československa, i když se do něj už navrátit nemohl. Odešel v klidu a se svým životem vyrovnán velký český vlastenec, lékař a humanista.

ná sám přál. Vezměte si to, že se na jednu začne projednávat otázka, kdo všechno musí být vyloučen z možnosti členství v nové straně.

● **Pane profesore, myšlenka úzké kádrové politické strany se vám zjevně nezamlouvá. To je však otázka formy, důležitější je podle mého názoru její obsah. Můžete se ztotožnit alespoň s programovými tezemi?**

»Program, tak jak byl sněmem OF schválen, je velmi obecný a nekonkrétní. Neodpovídá na otázku, jakou politikou bude OF dělat. Je to spíš politická proklamace, formulovaná ovšem v určitých ohledech zcela záměrně velmi ideologicky. Proč se v něm například hovoří o tržním hospodářství bez jakýchkoli adjektiv? Pojem sociálně-tržní hospodářství se přece vyskytuje i u konzervativní CDU a ve všech příslušných zákonech SNR. Programové teze mají patrně odradit tu část dosavadních přívrženců OF, kteří nemají naprosto vyhraněné pravcové orientované názory. Vadilo mi, že se na sněmu řešily v podstatě jen vnitřní otázky hnutí, jakoby nikoho nezajímalo, v jak vážných vnitřních i vnějších podmínkách naše společnost existuje.

● **Domníváte se, že „soužití“ dvou naprosto názorově odlišných směrů v jedné straně či hnutí je udržitelné a účelné?**

»Podle mého soudu ještě existuje možnost, aby OF jistou dobu fungovalo z právního hlediska jako hnutí. Vnitřně by se však mohlo utvářet jako politická strana s určitou volněji organizační strukturou, která by umožnila existenci a působení různých politických proudů. Tato má představa neplyne z naivního podceňování názorových rozdílů, které uvnitř OF nepochybně jsou, ale z vědomí nutnosti udržet křehkou politickou rovnováhu v zemi i koaliční spolupráci OF s VPN, která je nezbytná pro existenci čs. federace. Jen tak se snad podaří neztratit podporu nejširší veřejnosti, což je zároveň nutný předpoklad ke splnění nejen volebního programu OF, ale i programu vlády.

Michael Žantovský, tiskový mluvčí prezidenta ČSFR, působí na veřejnosti velice soběvědomě. Přesto mival v mládí jeden velký mindrák. Bylo to kvůli tomu, že je malý. Jeho mindrák však už zmizel. Nyní z něho má švandu už pouze prezident Havel, který má jen o centimetr více.

Kolos polyká milióny

Několik zajímavostí k dostavbě Veletržního paláce

Dostavba Veletržního paláce i koncepcí Moderní galerie, která v něm bude sídlit, jsme se na této straně věnovali už několikrát. Přesto se dnes k této problematice vracíme, abychom vám možná nejnovějších informací i zajímavostí předali část toho, co bylo řečeno na tiskové besedě, která se konala za velkého zájmu novinářů v Anežském klášteře.

Víte například, že o vystavování trvalých hodnot umění moderní doby se česká výtvarná kultura snaží už od dob národního obrození? V roce 1798 byla založena obrazárna Společnosti vlasteneckých přátel umění, v roce 1902 Moderní galerie království českého. V roce 1948, kdy byla založena Národní galerie, se její sbírky i stálé expozice rozmístily do různých historických objektů, na prostory pro Moderní galerii se čekalo do listopadu 1978, kdy byl Národní galerii po dlouhých jednáních přidělen Veletržní palác.

Veletržní palác je evropsky významná památka funkcionalistické architektury, vybudován byl v letech 1925–1928 podle návrhů J. Fuchse a O. Tyla. Byl využíván k obchodním účelům až do roku 1974, kdy byl poničen požárem.

Záměr využití Veletržního paláce pro Moderní galerii je z dílny týmu architektů Stavoprojektu Liberec. Souhrnný rozpočet stavby v cenách z loňského roku je 602,2 mil. Kčs. Původní rozpočet byl dvakrát snižován, celkem o 260 miliónů. Projekt Galerie tím byl redukován zejména o podzemní parking, kvalitnější technologické

prvky a o špičkové vybavení pro kulturní programy Velké dvorany.

K dnešnímu dni schází na dostavbu a na další náklady asi 154 miliónů korun, vyjasněne není ani otázka financování nákladů na provoz po otevření ga-

lerie, což bude ročně činit více než 30 miliónů. Tento problém by se částečně vyřešil získáním sponzorů, podle posledních informací však zatím četná jednání nevedla k žádné konkrétní dohodě.

Původní termín byl stanoven na prosinec 1990, nyní je odložen (zatím) na červenec 1992. K tomu je nutné přičíst dalších šest měsíců na zkušební provoz a instalování expozic.

... A PROČ CLOVEK PŘIZNÁ? PROTOŽE TUDĚ VŠECKO NEHÁ...

Ladislav Klausová, pracovníce Ekonomického ústavu CSAV v Praze, manželka ministra financí a předsedy OF, je původem Slovenka. Od svých dvou let však vyrůstala v Čechách, přestože její rodiče pocházeli z Lipтова a od Banské Bystrice.

Frank Švehla

Na Nový rok 1991 zemřel Frank Švehla, bývalý vydavatel a redaktor *Amerických listů*, a bývalého *Nového světa*, vlastníků nakladatelství Universum Sokol Publications, Inc., a známý aktivista v čs. exilovém dění. Spolu s manželkou, paní Gerdou Švehlovou, se od r. 1962 zasloužili o udržování tradic čs. tisku v Americe. Jejich nezištné úsilí a osobní sebeobětování v těch nejtěžších a nejtemnějších dobách Československa nesmí být zapomenuto.

Frank Švehla vystudoval Institut grafických umění v Lipsku, pracoval 17 let v pražském nakladatelství Orbis a 12 let pro *New York Herald Tribune* v New Yorku. Již od r. 1956 měl svoji vlastní typografickou společnost a od r. 1958 vydavatelství. Vydával knihy F. Peroutky, E. Hostovského, dra L. Feierabenda, dra M. Rašína, J. Martínka, P. Javora, M. Ferjenčíka, E. J. Popera a j. Byl přítelem nedávno zesnulého dra. Karla Steinbacha.

Frank Švehla byl činný v řízení Sokola a společnosti pro Bohemian Hall v New Yorku, jakož i v četných dalších projektech exilového dění.

Americké listy byly po dlouhá léta jediným čs. týdeníkem na východě USA. Dnes bychom oslavovali již 126 let jejich hrdé a zajímavé novinářské tradice. Nemělo tomu tak být — události, lidé, okol-

nosti a Bůh rozhodli jinak. Přesto je třeba se zastavit, zamyslet, vzdát hold a poděkovat: nebylo to lehké, nebylo to vědecké, ale muselo to přece stát za to. Paní Gerda Švehla zůstává s námi a jí patří naše díky. Adresa i telefon *Amerických listů* (285 Oak Street, Perth Amboy, NJ 08862, tel. 201-826-1998) představovaly pro mnohé z nás spojení se světem exilu, s přáteli, se spulbojovníky — spojení s exilovým světem.

Vzpomínáme, na Franka Švehlu a na *Americké listy!*

VYBA LI JSTE S NĚM, EUROPSKÉ LISTY... A PAK SE S NĚM HOŘA POKAĐAL (2 BYTČENĚ!)

Parken Sie auch schon mal gern auf Zebrastreifen, wenn sich sonst nichts findet? Oder auf Taxi-Haltestellen, weil's so bequem ist? Oder auf Schwerbehinderten-Plätzen, Motto: „Geht ja ganz schnell“? Vergessen Sie das alles, schon aus Geldgründen! Abschleppen wird ab sofort – schon wieder – teurer. Diesmal sind's 4 Prozent mehr.

Vor einem Jahr der erste „Hammer“: Damals setzten die acht Frankfurter Abschlepp-Firmen ihre Preise mit einem Schlag um 20 % rauf, die Grundgebühr schnellte von 51 auf 62 Mark. Jetzt legen die „Schlepper“ nach, trotzten der Stadt schon wieder einen neuen „Tarif“ ab.

Soviel muß künftig geblecht werden:

- Grundgebühr. Montags bis freitags 64,50 Mark (bisher: 62 Mark).
 - Samstags: 79 Mark (bisher: 76).
 - Sonn- und feiertags: 86,30 Mark (bisher: 83).
- Dazu jede Menge Zuschläge:
- Nachtzuschlag (14,50 Mark).
 - Kran-Benutzung (35,35 Mark).
 - Schlepp-Kilometer (2,20 Mark).

● Abstell-Gebühren (4,45 Mark pro Tag).

Schon wieder ein Kreuzzug, um Autofahrern die City zu vermiesen? „Hat damit nichts zu tun“, sagt Werner Hartwig, Chef der Frankfurter Verkehrsüberwachung. „Die Anhebung ist für die Firmen ein Ausgleich der allgemeinen Teuerung.“ Wolfgang Steichele (ADAC-Zentrale München): „Vier Prozent halten sich im Rahmen.“

Zu tun gibt's jedenfalls genug: Genau 22 850 „Wildparker“ mußten Hartwigs Hilfspolizisten 1990 auf den Haken nehmen lassen (1988: 15 346). Übrigens: In anderen Städten ist's noch teurer: 125 Mark sind's in Essen, 90 in München.

einzelne Haar leitet (wie ein Glasfaserkabel) das Tageslicht an die Haut weiter, wo es dann in Wärme umgewandelt wird. Wir kennen das von Solarzellen. Das Prinzip Eisbärenfell soll jetzt die modern Technik verbessern: Die Leistung von Sonnenkollektoren könnte verdoppelt werden.

strukturen, die jetzt von kanadischen Wissenschaftlern entwickelt wurden. In jedem Eisbärenhaar gibt's mikroskopisch kleine, kanalförmige Luftleiterschläuche. Sie speichern die Körperwärme fast ohne Verluft – eine tolle Isolierung. Aber das Eisbärenfell kann noch mehr: Jedes

überleben wollen? Die Natur läßt sich da viel einfallen. Warum schützen uns mit warmer Wintergarderobe bei minus 50 Grad nicht vor der Kälte. Was machen aber Tiere, die im arktischen Winter

Warum der Eisbär nicht friert

Frost, Schnee – wir schützen uns mit warmer Wintergarderobe vor der Kälte. Was machen aber Tiere, die im arktischen Winter

Die „schönste Stadt der Welt“

Christus breitet von der Spitze des Corcovado seine Arme segnend über Rio de Janeiro aus. Dabei ist er alt und müde geworden. Falten haben sich in sein steinernes Antlitz gegraben und sein Gewand zeigt Löcher und Risse. Baugerüste stützen Krücken gleich den Heiland, mit Kalk und Zement rückt man ihm zu Leibe. Eine Fernsehgesellschaft und ein Mineralölkonzern finanzieren die Frischzellenkur der 30 Meter hohen Statue aus Speckstein und Beton.

Das Wahrzeichen von Rio de Janeiro wird nach seiner kosmetischen Behandlung wieder freundlich strahlen. Aber der Segen hängt schief. „Die schönste Stadt der Welt“ wird täglich häßlicher. Als ob eine schleichende Krankheit die Abwehrkräfte der Hafenstadt gebrochen hat, breiten sich Dreck und Elend wie unheilvolle Schwären immer weiter aus. Die Nachrichten von Entführungen, Mordtaten und Bandenkriegen laufen um den Globus. Der Stern von Rio sinkt.

Lang ist's her, La Belle Epoque, die Kaiserstadt: Venezianische Leuchter tauchten die Insel in sphärisches Licht. An den Kais von Rio de Janeiro drängte sich der Pöbel, um das Defilee der 5000 vornehmen Gäste zu begaffen, die sich hinübersetzen ließen. Die kaiserliche Marine hatte zum Ball geladen. Seit den frühen Morgenstunden waren die Damen der Gesellschaft mit ihrer Toilette beschäftigt. Schneider, Coiffeure und Juweliere hatten alle Hände voll zu tun. Dienstboten, Hausdiener, Gouvernanten und Gardeoffiziere hasteten geschäftig von den Modehäusern zu den Adelspalästen und zurück.

Gegen zehn Uhr abends traf der Kaiser ein. Seine Majestät Pedro II. wurde begleitet von der Kaiserin Teresa Cristina, Prinz Dom Pedro Augusto, Prinzessin Isabel und dem Grafen Deu. Zahlreiche Hochs wurden auf den Herrscher und seine Familie ausgebracht. Der greise Kaiser nahm sie huldvoll entgegen. Seine Gegenwart war ihm nahegelegt worden, alle Gerüchte von einer Krise der Monarchie zu widerlegen.

Die Tafel im jüngst errichteten Palast auf der Zollinsel war mit Orchideen, Pfauenfedern und Zuckerschloßern festlich gedeckt. Das Beste vom Besten hatten die kaiserlichen Küchenmeister aufgetischt. Fünfhundert Puter, 64 Fasane, 800 Kilo Langusten, 300 ganze Schinken, 1300 Hühner, 800 Portionen Trüffel und 12 000 Becher Eis, 10 000 Liter Bier und 1350 Flaschen Champagner verzeichnen die Chronisten staunend. Dem Mahle folgte ein rauschender Ball mit Walzern, Polkas und Mazurken. Alles, was Rang und Namen hatte, feierte ausgelassen bis zum Morgen. Ein solches Fest hatte Rio de Janeiro noch nie gesehen; es sollte das letzte im kaiserlichen Brasilien sein. Eine Woche später, am 15. November 1889, erzwangen ehrgeizige Offiziere und heimliche Republikaner die Abdankung des Kaisers, die Verbannung der Herrscherfamilie und die Ausrufung der Republik.

Fast fünf Jahrzehnte lang hatte Pedro II. das Riesenreich regiert und Rio de Janeiro in ein tropisches Paris verwandelt. Doch der Glanz des Hofes überstrahlte selbst in der Metropole nicht den Schatten, der auf Brasilien lastete. Der Schiffsarzt Franz Johann Friedrich Mexen vom königlich-preussischen Seehandlungsschiff „Prinzess Louise“ berichtet: „Die Magazine der Sklavenhändler waren mit dem erste, was wir hier besuchten, um endlich selbst diesen, aller Würde der Menschheit entehrenden

Handel mitanzusehen. Wir fanden mehrere hundert dieser unglücklichen Geschöpfe in solchen Läden; sie waren ganz nackt bis auf die Schamgegend, die durch irgendein kleines Stückchen Zeug verbunden war; das Kopfhaar war meistens gänzlich abgeschoren, so daß sie einen schrecklichen Anblick gewährten. Sie saßen reihenweise auf kleinen Bänken oder niedergekauert auf der Erde, und ihr Zustand war schaudererregend (...) Ihre Haut wird von impetiginösen Krankheiten befallen, die zuerst in einem kleinenartigen Ausschlag bestehen, der sich immer mehr und mehr ausbreitet und kleine Geschwüre bildet, die bald um sich fressen. Durch Hunger und Elend hat die schwarze Farbe der Haut ihren Glanz verloren.“

Vor einhundert Jahren trug die Hälfte der Cariocas das Kainsmal der Sklaverei, ein Brandzeichen, auf der dunklen Haut. Die freigelassenen oder flüchtigen Sklaven errichteten ihre Hütten auf herrnissem Land hinter den Palästen und Parks, an den Stellabhängen des Küstengebirges oder auf den Bergkuppen mitten in der Stadt. Die „Favelas“ störten nicht weiter. Europäische Ästheten und amerikanische Touristen fanden die Bambushütchen im tropischen Grün sogar farbig und pittoresk.

„Wie oft bin ich diese glitschigen, lehmigen Stufen hinaufgeklettert in diese Negerdörfer, und nie habe ich hier einen unfreundlichen Menschen gefunden. Ein sonderbares, ein unvergleichliches Stück Rio wird mit diesen Favelas verschwinden, und ich kann mir die Hügel von Gaves, den alten Morro, kaum denken ohne diese kleinen, dem Felsen kühn aufgeklebten Dörfer, die mit ihrer Primitivität daran erinnern, wie vieles an Zuviel wir haben ...“ — Stefan Zweig, der österreichische Erfolgsschriftsteller im komfortablen Exil. Wo er 1940 exotische Armut schwinden sieht, befindet sich heute der größte Slum Südamerikas. Fast 200 000 Menschen vegetieren in der Favela „Rocinha“ am Morro da Gavea ohne Aussicht auf ein halbwegs gesichertes Leben, aber mit Blick aufs Meer.

Während Europa in den Kriegen verblutete, funkelte der Stern von Rio wie nie zuvor. Maurice Chevalier, Josephine Baker, Louis Armstrong, Carmen Miranda feierten ihre Triumphe an der Copacabana und im Casino da Urca. Am Strand die ersten Bikinis auf brauner Haut. Und dann, natürlich: der Bossa Nova und „The girl of Ipanema“. Rio de Janeiro — ein Synonym für Lebenslust und Samba. Die Zukunft erschien grenzenlos und Brasilien als das Land der Zukunft. Aber für Rio sollte darin kein Platz sein.

Inzwischen war die Stadt auf über fünf Millionen Menschen angewachsen. Sie bekam einen neuen Flughafen, eine neue Strandpromenade, eine Brücke über die Bucht. Aber Arbeitsplätze bekam sie nicht, denn registriert wurde nun in Brasilia und gearbeitet in São Paulo. Irgendwann hatte Rio den Anschluß verpaßt. Der Boom der sechziger Jahre ging an der alten Hauptstadt vorbei. In Rio blieben die reichen Rentner, die Tauben und Touristen. Aber man hatte ja die Copacabana. „Die Paulistas leben, um zu arbeiten; wir lieben und leben“, das dolce far niente, der ewige Sonntag, das Paradies auf Erden: Rio de Janeiro, eine von Gott geliebte Stadt.

Die Armut wurde ausgegrenzt. Nova Iguaçu, Duque de Caxias, São Joao de Meriti, Campo Grande und Nilopolis — Vorortgemeinden mit jeweils mehr als einer Million Einwohner, Bretterbuden-Städte im sumptigen Norden mußten sehen, wo sie blieben ohne Schulen, Krankenhäuser und Kanalisation. Rio de Ja-

neiro — das war und ist in den Augen des Carioca-Adels nur die „Zona Sul“ entlang der Strände. Die „Baixada“, der Lieferanteneingang und Hinterhof der Stadt, liegt für die Eliten weiter entfernt weg als Miami. Von dort kommen ja nur die Köchinnen und Kindermädchen, die Putzfrauen, Gärtner und Chauffeure, die Austräger und Büroboten, die Schuhputzer und Wäscherinnen, die Trödler und Barbiers, die Müllmänner und die Sambaschulen.

„Wehe, wenn sie von ihren Hügeln herabsteigen — dann hat die letzte Stunde der Stadt geschlagen“ — die Angst vor der Invasion der Armen in ihre Viertel trieb die Reichen dazu, immer weiter hinauszuziehen. Die Copacabana, die in den 30er Jahren Mode wurde, war bald schon wieder out; zu viele Favelas im Nacken, zu viel Volk am Strand. Man zog nach Ipanema und von dort nach São Conrado und schließlich an die Barra. Aber die Favelas folgten auf dem Fuß. Kaum waren am Strand die Luxus-Suiten hochgezogen, sprossen nur wenige hundert Meter weiter am Rand der Abwasserkanäle und Bauküne die Bretterbuden wie Pilze aus dem Schlamm.

Die Flucht der Reichen und die Abrisspolitik der Militärregierungen führte zur Zerstörung der einst bestechend schönen Altstadt von Rio de Janeiro. Barockpaläste versanken für Bürocontainer, Parkanlagen mußten Parkplätzen weichen, und Schneisen für den Schnellverkehr fraßen sich brutal durch traditionelle Viertel. Trümmer, Ruinen, rußgeschwärzte Mauern, Lücken in alten Häuserfronten, Ödflächen — Kernbereiche Rio de Janeiro sehen heute teilweise aus wie nach einem Bombenangriff. Zwischen Schlaglöchern und Abfallbergen nistet sich das Elend ein. Mit jedem Tag mehr verwandeln sich die Gassen zu einem Basar der Diebe und Bettler. Der Weg durch Rios Zentrum verkommt zu einem Spießrutenlauf durch Plunder und Pöbel.

Einen Steinwurf weit davon tagt im neuklassischen Palacio Pedro Ernesto der Stadtrat. Schon seit Jahren zanken sich die Volkvertreter um die Geschäftsordnung, die Bürobelegung, die fabrikneuen Dienstwagen, die Diätenerhöhung, die Gewährung von Urlaubsgeld und die Beschäftigung ihrer zahlreichen Nichten und Neffen. In der Regel ist das Parlament gar nicht beschlußfähig, weil die Stadtverordneten wieder einmal „mit der Basis“ an der Copacabana sprechen müssen. Doch kürzlich haben sie Rio de Janeiro tatsächlich zur atomwaffenfreien Zone erklärt.

Rio ist pleite, aber im Fernsehen läßt der Gouverneur des Staates teure Propagandafilme senden, die so rosa gefärbt sind wie sein frisch getünchter Palast im Stadtteil Botafogo. Die Politiker sind vor allem verantwortlich für die Korruption, die Rio de Janeiro wie ein Virus befallen hat. Sie haben es versäumt, der Stadt neue Ziele zu setzen und wirtschaftliche Impulse zu geben. Die schönsten Strände haben sie den Immobilienhaien geschenkt, und den Mafiosi der Unterwelt die Favelas überlassen. Dafür bekamen sie den Wahlkampf erstattet. Hunderttausend obdachloser Kinder von der Straße zu holen, hatte sich der populistische Gouverneur mit dem Bau von zweihundert Ausbildungszentren vorgenommen. Die meisten Schulen stehen heute als Betonruinen zwischen den Bretterbuden der Favelas. Das Geld versickerte bei den Bauunternehmen und in der Bürokratie.

Die klapprigen Pritschenwagen, die zu jedem Sommeranfang durch die Straßen von Rio de Janeiro rumpeln, ziehen eine stickige Abgasfahne hinter sich her. Doch nicht Dieselqualm oder Benzinschwaden, sondern dichte Wolken von Insektenpulver entströmen dem Vehikel. Die Gesund-

heitsbehörden setzen die Nebelwerfer ein, um den Moskitos vom Stamme Aedes Aegypti und Aedes Albopictus den Garaus zu machen. Die Stechmücken sind nämlich für die Epidemien des Dengue-Fiebers verantwortlich.

Mehrere tausend Personen werden jedes Jahr Opfer dieses Tropenfiebers, das durch Viren hervorgerufen wird. Durchfall, Mattigkeit und Schüttelfrost sind die ersten Symptome. Gesunde Menschen überstehen durch körpereigene Abwehrstoffe die Infektion. Für Kleinkinder und Kranke besteht dagegen Lebensgefahr. Ideale Bedingungen, um sich schnell auszubreiten, findet die Seuche in den Elendsquartieren am Rande der Stadt. Die Favelas der sumpfigen Niederung im Norden von Rio de Janeiro werden vom Dengue-Fieber besonders heimgesucht. In den stehenden Abwässern und Kloaken zwischen Bretterbuden und Baracken entwickelt sich die Larvenbrut der Moskitos ungestört.

Oswaldo Cruz und Carlos Chagas zieren die Cruzeiro-Scheine. Wie Rudolf Virchow und Robert Koch haben diese Männer für die Volksgesundheit Großes geleistet. Oswaldo Cruz befreite Rio de Janeiro vom Gelbfieber und Carlos Chagas von der gefährlichen Krankheit, der man seinen Namen gab. Um das Dengue-Fieber zu bekämpfen, braucht man dieselbe Entschlossenheit, mit der man früher in Rio mit Epidemien fertig wurde. Aber die Behörden streiten sich darüber, ob der Degue-Moskito in die Zuständigkeit der Stadt, des Landes oder des Bundes fällt...

Alltag an der Copacabana: Gegen zehn Uhr abends in einem vornehmen Restaurant geht die Tür auf und eine Gruppe junger Männer stürmt herein. Geschäftsleute? Statt Akten ziehen sie Revolver aus den Köfferchen. Der eine stürzt zum Telefon, der andere setzt dem Wirt die Kanone an die Schläfe, die übrigen fuchteln mit ihren Waffen den überraschten Gästen vor der Nase herum und fordern sie auf, Brieftaschen, Uhren und Schmuck neben die Teller zu legen. Die Banditen räumen die Preziosen ab und stammeln dabei Entschuldigungen: die Krise, die Inflation, die hungernden Kinder - man wisse schon. Alles geht blitzschnell und dauert doch eine Ewigkeit. Dann ist der Spuk vorbei. Jetzt stoßen die Frauen spitze Schreie aus, springen die Männer erregt von den Stühlen. „Calma, calma“, ruft der dicke Wirt, noch ein wenig blaß um die Nase. Wie soll er bloß seine Gäste beruhigen? „Freibier und das Essen auf Kosten des Hauses!“ Die Angst schlägt um in Jubel. Als zum Nachtsch die Polizei erscheint, können sich die meisten Gäste an nichts mehr erinnern.

Jeden Morgen werden statistisch fünf Leichen aus dem Schlamm der Favelas geborgen. Die „Baixada Fluminense“ wurde bereits 1980 von den UN als eine der gefährlichsten städtischen Zonen der Welt eingestuft. Fast jeder zweite Carioca wurde bereits einmal Opfer eines Verbrechens. Die Täter wie die Opfer kommen zumeist aus dem unüberschaubaren Heer der Hungernden und Hoffnungslosen, die buchstäblich an den Rand der brasilianischen Gesellschaft gespült wurden. In Rio de Janeiro ist dieser versteckte Bürgerkrieg offener und brutaler als anderswo, weil die Eliten ihre Stadt aufgaben. Wie New York vor zwanzig Jahren befindet sich Rio de Janeiro in einer tiefen Krise. Womit sollen die Cariocas ihr Leben bestreiten? Eine glückliche Minderheit der Stadt lebt von den staatlichen Ruhegehältern - aber angeblich 200 000

Menschen ernähren sich inzwischen von der Industrie des Verbrechens. Die verhängnisvolle Spirale von Mord und Totschlag reduziert die Chancen der Tourismusbranche. Viele Hotels von Rio de Janeiro sind nicht länger ausgebucht.

Die Regierung im fernen Brasilia hatte bislang alle Warnsignale ignoriert. Das hat sich nun geändert. Der junge Präsident Fernando Collor de Mello nannte Rio de Janeiro ein Symbol Brasiliens - und wenn dieses Symbol international an Glanz verloren habe, dann müsse etwas dagegen unternommen werden. In Begleitung des weltweit bekannten Ökologen José Lutzenberger unterzeichnete der Staats-Chef als erstes ein Dekret, das den Bergwald der Stadt unter vollständigen Schutz stellt. Die „Flores ta da Tijuca“ ist mit einer Ausdehnung von 30 Quadratkilometern der größte Stadtwald des Kontinents, der „englische Garten“ von Rio de Janeiro. Der Kaiser hatte ihn anstelle von Kaffeepflanzungen anlegen lassen. Damals, vor hundert Jahren, hatte man erkannt, was in der Zwischenzeit vergessen wurde: wie wichtig die grüne Lunge für das Klima der Stadt und die Erholung der Menschen ist.

Rio de Janeiro soll 1992 die Weltkonferenz der Vereinten Nationen zu Umweltfragen ausrichten. Das, so hoffen die Planer, wird der Stadt neuen Auftrieb geben. Natürlich reicht das nicht, aber es setzt Zeichen. Die begnadete Lage der Metropole an den Gestaden des Südatlantik, eingebettet in tropische Üppigkeit, wird trotz aller Probleme immer wieder Fremde herlocken und sie begeistern. In Rio de Janeiro wohnt die Seele Brasiliens. Sie ist verletzt, aber lebt. „Wunderbare Stadt voller Zauber, Herz meines Brasiliens, Wiege des Sambas... Gott gab Dir die Fröhlichkeit“ - das Lied dieser Stadt wird immer noch gesungen, wenn auch leiser als früher.

Adriana Stastny, prosulá modelka českého původu, atraktivní šiflná dívka, známá ze stránek módních žurnálů Burda, Elle, Madamé, Vogue se při nedáv-né návštěvě našeho hlavního města nechala slyšet, že chce teď dát přednost herecké dráze. Slečna Adriana žije momentálně v New Yorku a tak to vypada nejspíše na nějaký film americké produkce.

O herci Miloši Kopeckém [68] se prou-slychalo, že je vážně nemocen. Proto bylo překvapením, když se v minulých dnech objevil v Pizni jako pozice účastního veřejného kola soutěže o titul Miss Československo 1991. Herce, jemuž byly v minulosti často svěřovány důležitější role, provázela půvabná ošetrovatelka, jak prohlašují očiti svědkové, mistr má stále dobrý vzkus.

Manifestace proti diskriminaci Moravy a Slezska se konala v sobotu na ostravském Masarykově náměstí.

Obdobné demonstrace se konaly rovněž v Ostravě a Olomouci.

Alltag an der Copacabana: Gegen zehn Uhr abends in einem vornehmen Restaurant geht die Tür auf und eine Gruppe junger Männer stürmt herein. Geschäftsleute? Statt Akten ziehen sie Revolver aus den Köfferchen. Der eine stürzt zum Telefon, der andere setzt dem Wirt die Kanone an die Schläfe, die übrigen fuchteln mit ihren Waffen den überraschten Gästen vor der Nase herum und fordern sie auf, Brieftaschen, Uhren und Schmuck neben die Teller zu legen. Die Banditen räumen die Preziosen ab und stammeln dabei Entschuldigungen: die Krise, die Inflation, die hungernden Kinder - man wisse schon. Alles geht blitzschnell und dauert doch eine Ewigkeit. Dann ist der Spuk vorbei. Jetzt stoßen die Frauen spitze Schreie aus, springen die Männer erregt von den Stühlen. „Calma, calma“, ruft der dicke Wirt, noch ein wenig blaß um die Nase. Wie soll er bloß seine Gäste beruhigen? „Freibier und das Essen auf Kosten des Hauses!“ Die Angst schlägt um in Jubel. Als zum Nachtsch die Polizei erscheint, können sich die meisten Gäste an nichts mehr erinnern.

Morava žádá zemský sněm
Demonstrace v Brně, Ostravě a Olomouci

„Manžel je velký umělec. Podvězte se, co mi namaloval do špažu.“

„Požadují novou revoluci, nové volby. Tady jsem si přinesl kyselinu a rozpustilne parlament!!!“

Morava žádá zemský sněm
Demonstrace v Brně, Ostravě a Olomouci

(akt): Transparent Morava a Slezsko - žádá Česko zavítat v sobotu dopoledne na hlavní náměstí Olomouci a demonstraci proti diskriminaci na rozpočtu, jímž se zaplnilo téměř celé brněnské nám. Svobody.
Z úst mnoha řečníků zazněla slova o nespravedlivém rozdělování finančních prostředků. Např. B. Zatloukal, poslanec CNR za HSD-SMS, která demonstrace v Brně i dalších městech iniciovala, připomenul, že moravská nemocnice v Praze má dostat 900 mil. Kčs, zatímco brněnská fakulta jen 50 milionů. Poslanekyně G. Mazalová otevřeně prohlásila: „Návrh zákona o zemském úřadě je paskvil.“
Přístup českého premiéra kritizoval člen zastupitelstva města Brna dr. P. Hálek, který uvedl, že „P. Pithart jezdil před parlamentními volbami po Moravě chytat dušičky a pak ztratit paměť (a podobně i před

Odsouzený k smrti se vrátil

Z TŘETÍHO ODBOJE SLÁVISTICKÝCH ATLETŮ, O KTERÉM VÍ JEN MÁLOKDO

Objevil se v Praze jako blesk z nebe. Desítky let jsem po něm marně pátral, po svém nejlepší kamarádovi. Bojovali jsme spolu za druhé světové války na žvýčkové atletické dráze v brněnských Pisárkách a společně jsme zatoužili po červenobílém dresu pražské Slavie. Blížil se mír a chtěli jsme být v té osudové hodině v Praze »při tom«.

Náš útulek ve staré dřevěné tribuně na Letenské pláni v posledním výbuchu zloby Němci zapálili. Pro nás dva vlastně z těch trosek začínal nový život. Konečně jsme se dočkali konce války, sportu se zase otevíral celý svět a otevířely se též vysoké školy.

Standa Vlašimský se ve svých 22 letech vrátil na techniku, já na práva. Standa, velký sportovní talent, překážkář, výškař, oštěpář, stihl hrát ještě navíc znovuzrozené ragby. Byl rychlý, tvrdý, nebál se jít do »mlýna«. Takové hráče měl rád trenér Alfa Zeda, v jehož čalounické dílně na vltavském nábřeží našel Standa později spolehlivý úkryt, když ho horlivě hledala Státní bezpečnost.

Teď sedíme v restauraci s výhledem na Prahu. Standa, který přiletěl z Oklahomy, si poručil svičkovou s knedlíky a brusinkami, k tomu pizeň, ale pěna ve sklenici klesá, protože Standa se dal do vyprávění.

»Sumavské lesy jsem znal jako své boty, protože jsem tam byl dvakrát jako vysokoškolač na brigádě. A bylo tedy logické, že jsem po tom únorovém puči v roce osmačtyřicátém svých znalostí využil. Převáděl jsem ty, kteří po tom toužili anebo to nejvíc potřebovali, na druhou stranu. Jak to bývá, někdo se asi příliš chlubil a já na to doplatil. Osmačtět měsíců, které jsem vyfasoval, jsem si odkroutil v Kladně. Když jsem vycházel vězenskou branou opět na svobodu, tlouklo mně srdce nejistotou. Věděl jsem, že se prokurátor odvolal a že mi dodatečně dali pět let. Netušil jsem ovšem, že vězeňská správa na mě zapomenla jen díky našemu společnému trenérovi Fišerovi, který »zapracoval«.

JUDr. Ladislav Fišer, který přivedl k světovému rekordu mílaře Standa Jungwirtha, byl kamarádem, na kterého bylo spolehnutí. Ve své funkci prokurátora vypadal na první pohled jako ustrašený, roztržitý úředník, ale byla to jen maska. Ládo ví se podařilo založit v archivu Standův spis, aby nebyl k nalezení, alespoň pro tu chvíli, než se Standa dostane z kladenského vězení. Pomohl mu tak otevřít cestu na západ. Jenže Standa byl přesvědčen, že je ho ještě doma zapotřebí. Zmizel do podzemí a převáděl přes hranice dál. Když byl na řadě Zdeněk a Jiří, Alfa mně prozradil, že tentokrát už půjde Standa opravdu naposled. Přes čáru se ti tři dostali bez problému. V rakouském lese ale časně ráno narazili na houbafce. Rozšafný děda jim rozmluvil zamýšlený noční pochod do Vídně jako zbytečnou

štrapáci. I když jsou v ruské zóně, od Rusů prý nebezpečí nehrozí. Af jen klidně nastoupí do autobusu, který vyjíždí z blízké vesnice. Ale chyba lávky! Na autobusovém stanovišti bezstarostnou trojici zatkla četnická hlídka v rakouské uniformě. Místo v Prátru na fotbalu skončili za katrem s trestem 21 dní vězení.

Standa vyrobil šperhák a čekal na příležitost k útěku. Věděl, že jinak je budou Rakušané eskortovat zpátky. To se také stalo. Standa netušil, že si pospíší o týden. A tak se jako vůdce svých parťáků octl opět v soudní budově na Karlově náměstí v Praze. A opět se děly zázraky. V malé kanceláři po boku vyšetřujícího soudce stál v taláru opět Láda Fišer. Když se začali dorozumívat očima, soudce významně zakašlal a řekl suše: »Nechám vás tady o samotě deset minut, snad vám to postačí.« Stačilo. Standa předstoupal před soudní stolicí jako dosud zcela bezúhonný. A trest? Osmačtět měsíců, obvyklý trest pro obyčejné »kopečkáře«. Stejně tak dopadli Zdeněk a Jiří, kteří přes všechny kopance a vyhrůžky neprozradili nic ze Standovy minulosti. V jáchymovských uranových dolech pracovali potom oba na povrchu, Standa se přihlásil dobrovolně do podzemí. Když se ti dva nakonec vrátili domů, o Standovi toho moc neřekli. Pracoval na jiném místě, pokusil se prý o útěk a byl snad při tom zastřelen. Ale skutečnost byla jiná, dramatičtější.

Standa po dlouhém monologu si zhluboka oddechl a spláchl sucho v ústech pořádným douškem plzeňského. Potom pokračoval: »Stal jsem se odstřelovačem dynamitových náloží. Na mém place se bachaři vždy rychle ztratili, protože se báli, že nálož vybuchne předčasně, což se občas stávalo. Já však zůstával vždycky co možná nejdéle, abych rychle jednu nebo dvě rozbušky schoval pod bundu. Postupně, zatímco kamarádi za mě nahrazovali šichtu a kryli mne při rubání záda, probourával jsem výstup ve velmi vzdálené, zapomenuté stole, zabíjené někdy v 15. století. Objevil jsem ji po dlouhém a namáhavém pátrání a musel jsem být při své práci maximálně opatrný. O přesném místě v labyrintu chodeb věděl jen mí dva spoluvězni, odsouzení na doživotí. Dalším čtyřem, kteří »dělali stěnu«, jsem řekl, že o podrobnostech se dozví až deset minut před útekem.

Rozhodli jsme se pro noc na 1. máje. Cesta byla volná, prostřílená, výstup ze šachty na svobodu byl jen lehce zamasko-

ván. Proplížili jsme se do bezpečné tmy. Ve vedení skupiny mi pomáhal propašovaný kompas.

Z NDR nám trvalo dalších pět dní a přet nocí, než jsme přestoupili hranice do Spolkové republiky Německo. Američtí vojáci nás zadrželi a komisi vojenské prokurátorka nás dala zavířit na tři týdny. Potom jsme se teprve dostali do sběrného tábora. Jeden náš parťák s dobrými styky staršího data byl volný okamžitě, já za dva dny. Má první cesta vedla do Innsbrucku navštívit patrona slávistických atletů a bývalého závodníka Milu Svobodu. Toho jsem přes čáru převedl nejprve samotného a potom mu přivedl zbytek jeho rodiny. Když jsem se vrátil zpátky do tábora, tři z naší party tam už nebyli. Odešli zpátky do Československa. Tušil jsem, že se nevraceli jen jako na výlet. Jejich návrat však skončil tragicky. Byli zadrženi, odsouzeni k smrti a spolu s nimi za nepřítomnosti — in contumaciam — i já jako organizátor útěku, zrádce, šplón.

Už mě v Německu nic nedrželo. Dostal jsem ve Švýcarsku stipendium na technice a dostudoval na stavebního inženýra. Potom přišel těžký existenční začátek v USA. Někteří z mých kamarádů to vzdali a vrátili se do Evropy, protože Amerika, to je tvrdá škola, v níž se nikdo s níkým nemazlí. Kdo jí však projde a vydrží, je odměněn. Stal jsem se ředitelem velké mezinárodní stavební firmy a dodnes v ní, i jako penzista, v roli poradce působím.

Má zvědavost nebyla ještě uspokojena. Co ostatní slávističtí atleti, ilegální emigranti? Také kvůli nim byla Slavie v takové nemilosti u totalitní vrchnosti. Standa, i když se držel celou dobu v ústraní, má dobrý přehled: »Mila Svoboda se stal úspěšným podnikatelem, ale dožil se v Americe jen padesátky. Morková mrtvice. Po náhlé smrti je i bývalý přední funkcionář dr. Láda Brom, proslulý filmový režisér. Mnoho ostatních stále spokojeně žije v Los Angeles. Mezi nimi nestor Ota Rozvoda, slavný cyklista i běžec vytrvalec, malíř Luboš Vomáčka, tyčkař Josef Stříška, štrekař Láda Kořán (dostal se za hranice, až když si odseděl 14 let), maratonec Karel Zablounil. Vzduch Kanady dýchá středotrafář a ragbista Aurel Kaucký, Vlasta Holeček, kdysi rekordman na 400 metrů překážek, je zámožným občanem v Austrálii. V další vlně po roku 1968 následovali vytrvalec Vojta Hec a trojskokan Václav Bártl do Švédska, sprinterka Táňa Svobodová do Anglie, sprinter Milon Hirsch do Německa, překážkář inž. Kurfürst a tyčkař inž. Trmal zaktovili v Kanadě. Nejmladším z té dlouhé řady je trojskokan Čado.«

U zpěvačky Ince Zemankové (55), literpřice písní Divka v rytmu zrozená, káda zpívám hot a Slunečnice, se ti kávalo, že neměla příliš velké štěstí na mužské. Ted však, jak sama tvrdí, jí Pán Bůh všechno vynahradil. Paní Inka byla 18 let vdovou. Nyní je už pět let provdána, její manžel je lázeňským lékařem v Richmondu-Svýcarském dvoře v Karlových Varech. »Je to obrovská výhoda«, světlá se někdejší hvězda, stále temperamentní dáma, »spoustu času trávím v lázních.«

Poněvadž Dominik Háček, náš proslulý hokejový brankář s angažmá v USA, byl přetřen do farmářského klubu — údajně pro nedokonalou angličtinu, a níž se špatně domluví, se svým obráncí před brankou — musel se se svou rodinou přestěhovat z Chicaga do Indianapolis. Jeho žena Alena z toho měla větší problémy než by se mohlo zdát. Dominik totiž zbožňuje knedlíky a v Indianapolis se na ně neseženě správná monka. Ale teď už prý má paní Alena po starostech, nechala si ji dovézt z Chicaga.

Moc času už nezbývalo. Tak ještě otázka. »Proč ses tak dlouho, Stando, neozeval?« Po malém zaváhání odpověděl: »Už jsem uvěřil, že by se zde něco změnilo.«

»Budeš žádat o rehabilitaci?«

»Jen o tu soudní. Nedovědu si představit, jak byste teď, kdy se na vás valí problémy ze všech stran, měli ještě všem nahradit škody utrpěné tím zločineckým režimem.«

Poslední pohled na Prahu a

MIRKO PARÁČEK

KDO DYNAMITUJE PARÁČKA Z 100 M ZA 10,5; 200 M ZA 22,2 - SPISOVATEL, UJVNÍMÁŘ BAŠNIK - A VĚRUVÝ SLÁVISTA / PŘI BĚHAVÍ ČTRÁZNĚ DŮPAL.

»Nechci farmářský klub pro západoevropský fotbal,« říká podnikatel Boris Korbel

NEKOLIK SET STRÁNEK analýzy současného stavu fotbalové Sparty, kterou mu předložili jeho spolupracovníci, studuje v apartmá pražského hotelu Palace, kde se ubytovával. Sběh americký podnikatel českého původu Boris Korbel z Orange County v Los Angeles. V rozhovoru, který nám poskytl, upřesňuje a hodnotí své poznatky a vysvětluje i představy o letovní akci v klubu, ze kterého by chtěl udělat moderní akciovou společnost.

»Od listopadu jsem sáhl šou se zabývat Spartou,« dodává BORIS KORBEL. »Ještě jsem se nezaměřil ani s celou analýzou, která není jen finanční, ale i historické povahy a zabývá se minulostí i přítomností klubu. Zdejší kapituly, ekonomové, účetní, právníci a odborníci z bankovního světa, pro které není sport neznámou věcí, mi připravili podklady. Ze všech uvedených důvodů se s vedením Sparty přece sejdu a několik dnů později.«

Podnikatel, který se půl roku před naším rozhovorem vzdal všech funkcí ve svých osmi podnicích (třeba společnost na výrobu velmi populárních obrázků baseballových hráčů v Kalifornii má roční obrát přes půl miliardy dolarů), ale je nadále podnikatelem, zůstává jako investor stále činný. KORBEL: »Chci bych se Sparty oddát sportovní klub, který by prosperoval. Jeho hráči by měli mít takové podmínky, aby s ním mohli odcházet do zahraničí a nikde se na Letná nechtěli jako chudí přibírat. Če nechtěl, je, aby Sparta byla farmářským klubem pro západoevropský fotbal. Byly by to vlastně dvě akciové společnosti, jedna, jed by

spravovala majetek, druhá tvořila klub. Co mi zatím chybí, je prognóza budoucnosti Sparty. Te bude svám vycházet z přítomnosti. Vše závisí na prognóze, na na švábích u pivu. Víte, že to má být třet až sedm let, než se Sparta dostane do pozice, aby sebyla konkurenceschopná. Ale proč by se nemohla pouta každým rokem analýzou? Hovoří se o tom, že by fotbalový stadion měl sloužit i jiným účelům, že by se na něm pořádaly chrti závody, koncerty... KORBEL: »Chci bych vybudoval víceúčelový stadion, který by pomohl krýt náklady. Je práce logická, že se pojedete v autě, když nemáte na benzín.«

Dát Spartě kalifornskou energii

Na Letná se hovoří i o tom, že chtějí až 70 procent akcií, někteří činovníci mají obavy, nevědí, na čem jsou. KORBEL: »Nejvíce máne překvapilo, že kromě jednoho dvou lidí ve Spartě nemá nikdo sehemnutí představy, jak by měla být Sparta řízena. Tabule nevedoucí neví, jak se má řídit, říkám to a pakuro a s vědomím, že každý také ří a vás aplynačních činy? To, aby byl bych možná jiny. Je Československa dnes ještě opravdu mnoho lidí, kteří musejí dělat byznys. Já jsem v privilegovaném prostředí. Pro mne je fotbal hobby, mám ke Spartě vztah a byje by mi cti, když bych jí mohl pomoci. Pokud vím, jsem na to víc sám. Většina si myslí, že akcionář je jen k tomu, aby vydělal, ale zapomíná, že

má také zodpovědnost, když se bude prodívat v ní i o pasiva se musejí akcionáři rozdělit. A k té věci podíl? V tom zmysle jsem se ještě nevyjádřil, ale existují určitá měřítka, třeba když jste partner a nemáte peníze...«

S čím tedy půjdete do jednání se Spartou? KORBEL: »Navím, kdo padne až při nabídkách jednotlivých rozhodnutí, ale bude záležet na Spartě a podnikatelské vyvítkové akciové společnosti. Proti masem jednat i se ministerstva financí a s příslušnými ministry, která rozhodují o privatizaci. Když se nebude chtít Sparta stotožnit s mými představy, tak to neudělám. Chci oprávně řešení a neubíhat ani o cen-

timistr. Jsem srovnatelný živák se srovnatelně svete a doufám, že bude víc těch, kteří mi pomohou udělat se Sparty prosperující společnost. Jsem optimista a rásanu jím, stojím jako přísaivcem, i když bych se nedohodil. Jsem tu práce stále dobiti fotbalisté a věřím, že nastanou i lepší podmínky, pro které se vytvoří i politické a ekonomické ústředí vhodné atmosféry. Dnes se soustředí lidé na každodenní starosti, ale přijde opět doba, kdy vedoucí hlava a budou hlodat věci, které jim zpřijmal život. Bude to dlouhá cesta, ale méle by sečit co nejdříve, Víte, jsem a Kalifornie, te je moje láska. Západní Amerika je nový svět, jeobá mentalita je obrovská energie. A tu bych chtěl dát Spartě.«

Cesty vedou na Zvir

(Čt): Od 5. srpna 1990, co se na kopci Zvir u obce Litmanová (okr. St. Lubovňa) údajně zjevila dvěma děvčatům Katce a Ivě Panna Marie, směřují sem kroky stovek poutníků. Zjevení se opakovala ještě několikrát a pověst se rychle rozšířila a proto delegace věřících z Litmanové požádala v minulých dnech sídelního biskupa řeckokatolické diecéze J. Hirku, aby se církev urychleně k celé záležitosti vyjádřila.

LOURDES - ZVIRDES...

Damit fliegen sie meilenweit
OLDENBURG, 6. Februar (dpa). Die Bundeswehr hat die Unterstützung eines internationalen Zigarettenherstellers für die Ausstattung ihrer in die Türkei entsandten Soldaten angenommen. Dem Unternehmen nach handelt es sich um die Marke Camel. Ein Sprecher des Oldenburger Bundeswehr-Geschwaders bestätigte die Werbeaktion.

Soldaten der Einheit waren mit 18 Alpha-Jets im Rahmen der NATO-Eingreiftruppe wegen des Golf-Krieges in die Türkei verlegt worden. Im Zuge des Austausches von Piloten wurden vom Fliegerhorst Oldenburg 200 Reisetaschen mit Werbeaufdruck und zwei Stangen Gratiszigaretten nach Erhac geflogen.

Zahlreiche Soldaten hatten ihr Gepäck in den Grutaschichten verstaubt. Aus ihrer Sicht ein praktisches Hilfsmittel, versicherte ein Pilot. Beim Hinflug in den türkischen Standort am 6. Januar hätten sie lediglich Seekisten der Bundeswehr zur Verfügung gehabt. Aus dem Bundesverteidigungsministerium hieß es, man wisse nichts von dieser Aktion.

Píše se životopis V. Havla

BONN (rst): Spisovatelka Eda Kriseová píše první autorizovaný životopis prezidenta Václava Havla. Vyjde pravděpodobně v druhé polovině roku 1991. Oznámil to Západoněmecký rozhlas (WDR) v Kolíně nad Rýnem, který na 30. ledna chystá hodinový portrét Edy Kriseové. V oznámení WDR se uvádí, že ihned po »sametové revoluci« v Československu povolal prezident Havel Edu Kriseovou na Pražský hrad jako poradkyni pro kulturní otázky. Rozhlasový pořad natočili pracovníci kolínského rozhlasu společně s hamburským studiem.

Po dlouhých letech, kdy se o zpěvačce Ince Zemanové (63) mlčelo nebo se objevovala v našem televizním a rozhlasovém vysílání jen sporadicky, s ní Československá televize natočila velký reportáž. Úvodní slovo pořadu, jenž je prvním výraznějším zpracováním historie našeho jazyka, obsluhoval velký mltovník tohoto žánru, spisovatel Josef Skvorecký (66).

Moskva

Je jednou z restaurací, která jde mezi prvními do aukce. (Pokud se nemůžete upamatovat, ještě budete vědět, kde je Na Příkopě Arbat.) Na pražském

Magistrátě sačne její draha ve dnech 26. a 27. ledna, je-li multimilionář, pak vás jistě zajímá vyvolávací cena - přesně 20 518 000 korun. Podle slov zdrojích zaměstnanců je o restauraci velký zájem.

So verwenden Sie den Käse

● Würzige Käsesorten, z.B. Limburger, Munster, Edelpilzkäse oder Harzer, schmecken ausgezeichnet auf Vollkorn- oder kernigem Nußbrot. Besonders lecker ist in Scheiben geschnittener Harzer Käse, der mit Zwiebeln, Essig, Öl und Gewürzen mariniert wurde.

● Alle Edelpilzkäsesorten, Camembert und Brie eignen sich gut für pikante Cremes, z.B. mit Butter, Sahne und Kräutern verührt. Zum Überbacken von Aufläufen, Toasts oder Pizzas können Sie die oben genannten Sorten ebenfalls verwenden.

So wird der Käse aufbewahrt

- Schnittkäse können Sie – wie Hartkäse (siehe Ideen-Buch Heft 1) – locker in Folie gewickelt aufbewahren. Wichtig dabei: einige Löcher in die Folie hineinstecken, damit der Käse „atmen“ kann.
- Wenn Sie den Käse unter einer Käseglocke auf-

bewahren, sollten Sie eine halbierte Tomate oder ein Schnapsglas mit trockenem Weißwein dazustellen. Dadurch behält der Käse seine Feuchtigkeit.

● Käse mit ungeöffneter Schutzrinde oder -folie hält sich im Kühlschrank mindestens einen Monat.

So wird der Käse verwendet

- Halbfester Schnittkäse eignet sich sehr gut als Tafelkäse, also für Käseplatten, als Brotbelag oder für Salate.
- Da halbfester Schnittkäse eine gute Schmelzeigenschaft aufweist, empfiehlt er sich auch für warme Gerichte, zum Beispiel zum Gratieren (Überbacken) von Aufläufen, Toasts, Pizzas oder für die Zubereitung von Käsesoßen.

Übrigens: Alle Käserinden sollten Sie grundsätzlich entfernen. Sie schmecken oftmals unangenehm bitter und verfälschen den Käsegeschmack.

So bewahren Sie den Käse auf

- Weich- und Sauermilchkäse in der Originalpackung oder lose in Folie gewickelt (siehe Hartkäse, Heft 1/91) an einem kühlen Ort aufbewahren.
- Jungen Weich- und Sauermilchkäse (mit festem „Kern“) 1–3 Tage bei Raumtemperatur nachreifen lassen.

Sie reifen von außen nach innen. Weichen Käse bald verbrauchen.

● Edelpilzkäse, z.B. Roquefort, reift nach dem Öffnen der Schutzfolie weiter. Deshalb sollten Sie ihn luftdicht, also fest in Alufolie eingewickelt, im Kühlschrank aufbewahren.

Danablu

Dieser Edelpilzkäse kommt aus Dänemark. Er ist ein halbfester, leicht bröcklicher Schnittkäse mit Edelpilzschimmel und kleinen Löchern. Die rindenlosen Laibe haben mitunter eine leicht schmierige Oberfläche. Danablu gibt's auch in abgepackten, kleineren Portionen. **Farbe:** weißgelb, mit blaugrünem Edelschimmel. **Geschmack:** kräftig pikant bis leicht scharf. **Fettgehalt:** 50 bis 60% i.Tr. **Reifezeit:** etwa 6 Wochen.

Camembert

Weltberühmter Weichkäse aus der französischen Normandie, der auch in anderen Ländern, z.B. in Deutschland, hergestellt wird. Cremig-geschmeidiger Käse aus roher oder pasteurisierter Milch. Mit wenigen kleinen Löchern und Oberflächenschimmel. **Farbe:** rahmgelb, mit Weißschimmelinne. Am Rand teilweise rötliche „Schmiere“.

Geschmack: champignon-ähnlich, mild bis pikant. **Fettgehalt:** 30 bis 70% i.Tr. **Reifezeit:** mind. 21 Tage.

Roquefort

Weltberühmter Edelpilzkäse aus Frankreich, der aus roher Schafsmilch hergestellt wird. Rindenloser, halbfester Käse mit Edelpilzschimmel und unregelmäßigen Löchern. Nach einmonatiger Reife in natürlichem Felshöhlenklima werden die Käselaike in feinporige Zinnfolie gewickelt. Sie verlangsamt die Reife. **Farbe:** weißgelb, mit blaugrünem Edelschimmel. **Geschmack:** pikant-würzig. **Fettgehalt:** 50 bis 60% i.Tr. **Reifezeit:** mind. 4 Monate.

Gorgonzola

Beliebter Edelpilzkäse aus Italien. Die traditionelle Herstellung von Gorgonzola – das Vermischen von kalter und warmer Käsemasse – ist sehr

Was bedeutet „halbfest“?

Die Grenze zwischen festem (siehe Ideen-Buch Heft 2) und halbfestem Schnittkäse verläuft zuzusagen fließend: Die schnittfesten Sorten haben einen Trockenmassegehalt von 50 bis 60 Prozent. Bei halbfestem Schnittkäse liegt dieser zwischen 44 und 55 Prozent. Das bedeutet, er enthält mehr Wasser. Auch ist sein Fettgehalt meist höher (siehe einzelne Sorten). Nach dem Äußeren unterscheidet man:

- Rindenlose Sorten: Sie reifen in Folie oder werden während der Reifezeit mit Salzwasser besprüht oder abgerieben („geschmiert“).
- Käse mit „gewaschener“ Rinde: Auch sie werden regelmäßig mit Wasser oder einer Salzlake abgewaschen. Dadurch entsteht eine Art „Schmiere“ auf der Oberfläche. Sie kann antrocknen oder sich zu einer leicht feuchten und geschmeidigen Rinde entwickeln.
- Käse mit einer Weißschimmelinne. Alle Sorten werden oft in Folie oder mit einer Schutzrinde angeboten. Der Geschmack variiert von mild bis kräftig pikant.

aufwendig und wird nur selten angewandt. Geschmeidiger, fast weicher Käse mit Edelpilzschimmel und wenigen unregelmäßigen Löchern. **Farbe:** strohgelb, mit graugrünem Edelschimmel und grauweiß-rötlicher Rinde. **Geschmack:** mild-würzig. **Fettgehalt:** 48% i.Tr. **Reifezeit:** etwa 3 Monate.

Castello bianco

Eine neue dänische Spezialität. Es ist ein cremig-geschmeidiger Weichkäse ohne Löcher. Die kleinen flachen Käselaike sind zum Teil mit feinem Oberflächenschimmel überzogen. Sie werden halbiert (halbmondförmig) in entsprechenden Faltschnackeln angeboten. **Farbe:** elfenbeinweiß, teils mit weißgrauer Schimmelinne und hellrötlicher „Schmiere“. **Geschmack:** sahnig-mild. **Fettgehalt:** 70% i.Tr. **Reifezeit:** etwa 3–4 Wochen.

Brie

Er kommt ursprünglich aus Frankreich, wird heute aber fast überall hergestellt. Flacher Weichkäse aus roher oder pasteurisierter Milch. Mit wenigen Löchern und weichem Oberflächenschimmel. Wird in Frankreich mit Herkunftsbezeichnung, z.B.

In der Reife liegt die Würze

Ihren unverwechselbaren Charakter bekommen diese Käsesorten durch unterschiedliche Herstellungsverfahren. So gibt es:

- Käse mit Rotschmiere: Sie entsteht durch das Besprühen oder Abreiben mit einer speziellen Salzlake. Dadurch erhält der Käse seine Würze und den intensiven Geruch. Dieses Verfahren wird bei Weichkäse (z.B. Limburger) und Sauermilchkäse (z.B. Harzer) angewendet.
- Käse mit Oberflächenschimmel: Er bildet sich durch die Zugabe von verschiedenen, mikroskopisch kleinen Schimmelpilzen, die meist als „Reinkulturen“ gezüchtet werden. Je nach Sorte schmecken die Käse mild bis würzig. Dazu gehören Weichkäse (z.B. Camembert) und diverse Sorten Sauermilchkäse (z.B. Korbkäse und Stangenkäse).
- Käse mit Innenschimmel: Hier wird die Milch vom Gerinnen mit Edelpilzkulturen gemischt. Der weiße Rohkäse wird mit feinen Nadeln durchstoßen. Damit die Gärgeise entweichen können. So z.B. beim Gorgonzola.

„Brie de Meux“, angeboten. **Farbe:** hellgelb, mit Weißschimmelinne. Am Rand teilweise rötliche „Schmiere“. **Geschmack:** mild-säuerlich. **Fettgehalt:** 45 bis 60% i.Tr. **Reifezeit:** meist 3–4 Wochen.

Munster

Französischer Weichkäse, der auch in anderen Ländern hergestellt wird. Ursprünglich stammt er aus dem elsässischen Munstertal. Geschmeidiger Käse mit wenigen unregelmäßigen Löchern. Seine hautähnliche, oft schmierige Rinde entsteht durch das „Abwaschen“ mit Salzlake. **Farbe:** hellgelb, mit orangegelber bis -roter Rinde. **Geschmack:** fein säuerlich, pikant-aromatisch. **Fettgehalt:** 45 bis 50% i.Tr. **Reifezeit:** etwa 2 Monate.

Limburger

Eine ursprünglich aus Belgien stammende Spezialität, die auch in Deutschland – vorwiegend im Allgäu – hergestellt wird. Seiner Form entsprechend nennt man ihn oft auch Backsteinkäse. Es ist ein rindenloser, geschmeidiger Weichkäse mit wenigen Löchern und leicht feuchter Oberfläche-„Schmiere“. **Farbe:** hellgelb, mit gelbbrauner

me Bel Paese bedeutet übersetzt „schönes Land“ und ist als Firmenmarke geschützt. Andere Käse dieser Sorte heißen in Italien „italico“. Elastischer weicher und glatter Käse mit sehr wenigen Löchern. Die dünne Rinde hat einen wachsähnlichen Paraffinüberzug.

mit gelbroter „Schmiere“. **Geschmack:** mild bis pikant. Gibt es auch mit Kümmel. **Fettgehalt:** unter 10% i.Tr. **Reifezeit:** etwa 8–10 Tage.

ter, elastischer Sauermilchkäse (Gelbkäse) ohne Löcher. Die kleinen Käselaike werden mit einer speziellen Salzlake behandelt. Dadurch bildet sich auf der speckigen Käsehaut ein dünner Schmierfilm. **Farbe:** goldgelb, leicht glasig.

graugrünem Edelschimmel und Weißschimmelinne. **Geschmack:** mild-würzig. **Fettgehalt:** 70% i.Tr. **Reifezeit:** etwa 3 Wochen.

eine „Kreation“ zwischen Camembert und Gorgonzola: innen geschmeidig, mit Edelpilzschimmel marmoriert und wenigen Löchern; außen wie der Camembert – mit weichem Oberflächenschimmel. **Farbe:** weißgelb, mit blaugrünem Edelschimmel.

Ein sogenannter Blauweisschimmilkäse aus Süddeutschland. Cambozola ist

Bel Paese

Eine berühmte italienische Butterkäse-Spezialität. Der Na-

Harzer Käse

Eine deutsche Spezialität. Aus Magerquark hergestellt.

Cambozola

Geschmack: kräftig würzig. **Fettgehalt:** 20 bis 50% i.Tr. **Reifezeit:** 2 bis 4 Wochen.

Cushlee

Eine Spezialität aus Irland. Der Name Cushlee (sprich: kaschlie) bedeutet übersetzt „von den Ufern des Lee“ (irischer Fluß). Geschmeidig-weicher, aber gut zu schneidender Käse mit zahlreichen unregelmäßigen kleinen Löchern. Die flachen, runden Käselaike haben eine dünne, leicht gerippte Rinde.

Farbe: hellgelb, mit hellbrauner Rinde.
Geschmack: mild-würzig bis leicht pikant.
Fettgehalt: 46% i.Tr.
Reifezeit: etwa 3 Monate.

Gaperon

Eine französische Spezialität. Gaperon wird aus Butter- oder Magermilch hergestellt und ist mit Knoblauch und Pfeffer gewürzt. Geschmeidiger bis weicher Käse mit vielen unregelmäßigen Löchern. Die kleinen halbkugelförmigen Käselaike haben eine dünne Weißschimmelfarbe und reifen teilweise noch auf Strohmatte.

Farbe: weißgelb, mit weißer bis weißgrauer Rinde.
Geschmack: fein säuerlich und sehr pikant.
Fettgehalt: 40% i.Tr.
Reifezeit: etwa 8 Wochen.

Port Salut

Auch unter dem Namen Port-du-Salut bekannt. Eine Spezialität aus Frankreich. Der Käse wurde ursprünglich von den Mönchen eines gleichnamigen Trappistenklosters erfunden. Ähnliche „Trappistenkäse“ werden auch in anderen Ländern hergestellt. Geschmeidig-weicher Käse mit wenigen Löchern und dünner, weicher Rinde.

Farbe: blaßgelb, mit hell- bis orangegeborer Rinde.
Geschmack: sehr mild.
Fettgehalt: 40 bis 45% i.Tr.
Reifezeit: etwa 2 Monate.

Weißacker

Eine süddeutsche Spezialität – auch Bierkäse genannt. Weißacker ist ein speckiger, cremig-bröckeliger Käse mit wenigen kleinen Löchern. Die würfelförmigen Käsestücke sind rindenlos und reifen sehr langsam. Dabei werden sie regelmäßig mit Salzwasser „geschmiert“. Dadurch bildet sich auf der Oberfläche ein lackartiger Film.

Farbe: weiß bis weißgelb.
Geschmack: sehr pikant bis scharf.
Fettgehalt: 40 bis 50% i.Tr.
Reifezeit: etwa 5–6 Monate.

Steinbuscher

Eine ursprünglich in Ostpreußen (Gut Steinbusch) entstandene Spezialität. Geschmeidig-weicher Käse mit vereinzelten Löchern. Die kleinen

quadratischen Käsestücke werden zum Reifen mit sogenannten Rotschmierenkulturen behandelt. Deshalb haben sie eine leuchte, intensiv duftende Rinde.

Farbe: gelb, mit goldbrauner bis rötlicher Rinde.
Geschmack: mild, mit zunehmendem Alter pikant-würzig.
Fettgehalt: 30, 45 und 50% i.Tr.
Reifezeit: 3 bis 8 Wochen.

Butterkäse

Eine deutsche Spezialität, die ursprünglich aus Italien kommt. Denn Butterkäse wird nach dem Vorbild des berühmten Bel Paese hergestellt: geschmeidig-weicher und glatter Käse, der möglichst keine Löcher haben soll. Butterkäse gibt es in Laib- oder in würstlicher Rollenform.

Farbe: buttergelb, ohne oder mit gelb-bräunlicher Haut.
Geschmack: sehr mild und fein säuerlich.
Fettgehalt: 45 bis 60% i.Tr.
Reifezeit: 4 bis 5 Wochen.

Bonbel

Eine französische Butterkäse-Marke. Geschmeidig-glatter Käse mit wenigen kleinen Löchern. Gibt es in rechteckiger Block- oder in kleiner, abgeflachter Kugelform. Die kleinen Käselaike haben eine wachsartige, gefärbte Schutzrinde mit einem praktischen Aufreißband.

Farbe: hellgelb, mit gelber, orangegeborer oder roter Schutzrinde. In Blockform mit gelblicher Naturrinde.
Geschmack: sehr mild.
Fettgehalt: 50 oder 25% i.Tr.
Reifezeit: etwa 4 Wochen.

Kernhem

Er kommt aus Holland. Ein geschmeidiger Käse, der so gut wie keine Löcher hat. Die flachen, runden Käselaike werden während der Reifezeit regelmäßig mit Wasser besprüht. Es wird gleichmäßig verrieben, damit sich eine dünne, geschmeidige Rinde bildet. Sie ist durch einen Kunststoffüberzug geschützt.

Farbe: goldgelb, mit orangegeborer Rinde.
Geschmack: mild-aromatisch.
Fettgehalt: 60% i.Tr.
Reifezeit: 4 Wochen.

Esrom

Er wird sowohl in Dänemark als auch in Bayern hergestellt. Elastischer, weicher Käse mit vielen unregelmäßigen Löchern. Die flachen rechteckigen Käselaike haben eine dünne, fettige Rinde. Den Käse gibt es oft mit einem wachsähnlichen Paraffinüberzug.

Farbe: weißgelb, mit gelblicher Rinde.
Geschmack: fein säuerlich, pikant. Esrom gibt es auch

mit Krautern, Kümmel oder Pfeffer gewürzt.

Fettgehalt: 45 oder 60% i.Tr.
Reifezeit: etwa 5 Wochen.

Křtiny hned po svatbě

Podle statistických výzkumů se plná jedna třetina dětí narodí dříve, než od sňatku jejich rodičů uplyne 9 měsíců

Journalistinnen auch darin, daß „bei uns die Konzeption von Verhütungsmitteln hundert Jahre hinterm Mond ist“.

Das slowakische Gesundheitsministerium hat eine Anweisung an die Krankenhauserwartungen herausgegeben, die es Ärzten, Pflegepersonal und sogar Laborbeschäftigten ermöglicht, aus Gesundheitsgründen die Teilnahme an einer Abtreibung abzulehnen. Sie dürfen sich nur in Fällen nicht weigern, in denen das Wohl der Mutter bedroht ist. Nach Darstellung von „Ladove Noviny“ machen immer mehr slowakische Mediziner von dieser Möglichkeit Gebrauch.

Die tschechische Ministeriumsexpertin Begusova beharrt darauf, daß die Entscheidung weiterhin den Frauen selbst überlassen bleiben muß, ob sie ein Kind zur Welt bringen wollen oder nicht. Ein Verbot der Abtreibung werde lediglich zur Folge haben, daß sie heimlich und unter kriminellen Umständen vorgenommen würde. Ihr Chef, der tschechische Gesundheitsminister Martin Bojar, stärkt ihr den Rücken: „Das Problem geht viel tiefer. Es hängt mit der Erziehung der Jugendlichen in Familie und Schule sowie mit der sozialen Situation zusammen. Wir denken nicht an ein Verbot und auch nicht an eine Gesetzesänderung.“

Slowaken wollen Schwangerschaftsunterbrechungen verbieten

PRAG, 6. Februar. Für Tschechoslowaken ist es möglicherweise bald eine Frage des Wohnortes, ob sie bei einer Schwangerschaftsunterbrechung gegen das Gesetz verstoßen. In der traditionell katholisch geprägten Slowakei gibt es starke Bestrebungen, Abtreibungen zu verbieten. Die Regierung der Tschechoslowakischen Republik, wo zwei Drittel der CSFR-Bevölkerung wohnen, möchte es dagegen bei der bisherigen liberalen Regelung lassen. Schon fragt die tschechische Presse, ob bei derart konträrer Lösung des Problems eine „Invasion von Schwangeren“ in böhmische und mährische Krankenhäuser bevorsteht, falls nur noch dort Abtreibungen vorgenommen werden dürfen.

Die Tageszeitung „Ladove Noviny“ berichtete beispielsweise, daß im Krankenhaus der slowakischen Kleinstadt Povazska Bystricka im vergangenen Jahr 1250 Schwangerschaften unterbrochen wurden, 1450 Frauen bekamen dort ein Kind. Nach den Recherchen der Journalistinnen Blanka Kutlikova und Petra Prochazkova haben während des gleichen Zeitraums in dem Gesundheitszentrum von Povazska Bystricka nur 691 Frauen um die Einsetzung einer Spirale gebeten. Lediglich 362 Besucherinnen der Gynäkologischen-Sprechstunden wollten sich die Pille verschreiben lassen. Die Ursache für das geringe Interesse sehen die beiden

die Preise für eine ganze Reihe von Kinderartikeln erhöht wurden“, weist die Fachreferentin im tschechischen Gesundheitsministerium, Marie Begusova, die Argumente der Befürworter eines Verbots zurück. Sie ist der Auffassung, daß neben sozialen Gründen wie den beengten Wohnverhältnissen und der Unwirksamkeit sozialistischer Plattenbau-Siedlungen vor allem mangelnde „Ehe- und Partnererziehung“ Ursache für die hohe Abtreibungsziffer sind. „Viele junge Leute verwechseln Schwangerschaftsunterbrechung mit Verhütung“, meint die Ministeriumsexpertin.

Das Thema Schwangerschaftsunterbrechung wäre fast zum Knackpunkt der jüngsten Debatte über die neue Verfassung im Föderalparlament geworden. Ein Abgeordneter der slowakischen Christlich-Demokratischen Bewegung (KDH) hatte dort gefordert, bei der Verankerung des Rechtes auf Leben im neuen Grundgesetz auch festzuschreiben, daß das menschliche Leben mit der Zeugung beginnt, womit Schwangerschaftsunterbrechungen grundsätzlich als kriminelles Delikt einzustufen gewesen wären. Nach

Wer allein in der Liberalisierung den Grund für die hohe Zahl der Abtreibungen sieht, läßt außer acht, daß 1986 auch

ANDELICHÁDI BUDOV HÍT ZASEJC NA LOVENICKU ZNE.

VZKAZY prezidentu HAVLOVI

Ve vzkazech pro prezidenta šlo nejčastěji o konkrétní vyjádření podpory, důvěry a povzbuzení v jeho činnosti. Občané dále upozorňovali prezidenta na to, aby věnoval více pozornosti našemu státu a méně se staral o cizí problémy. Tento názor byl akcentován výrazněji ve Slovenské republice. Více rozhodnosti a důslednosti doporučovali prezidentovi častěji respondenti z ČR proti SR. Sloveňtí občané častěji chtěli, aby prezident více chodil mezi lidi, více se o ně staral a dbal na jejich názory.

Jednotlivé typy vzkazů byly zastoupeny takto (v %):

	ČR	SR
Podpora, důvěra a povzbuzení	35	18
Věnovat více pozornosti našemu státu a méně se starat o cizí problémy	3	10
Více rozhodnosti a důslednosti	12	1
Více chodit mezi lidi, více se o ně starat a dbát na jejich názory	6	10
Nenechávat se tolik ovlivňovat od poradců, spolupracovníků	5	2
Amnestie byla chybou	3	6
Prezident nespínil sliby, není takový, jako býval	2	4
Je naivní snílek	2	2
Měl by být tvrdší ke komunistům	4	1
Měl by odstoupit	2	4

Celkově kritický pohled na vzkazy pro prezidenta republiky dokazuje, že 12 % v ČR a 27 % v SR uvedlo další jednotlivé kritické připomínky, které jsou však velmi rozmanité, a proto je nemožno shrnout do samostatných kategorií (dopočet do 100 % za každou republiku tvoří kódově nezařaditelné odpovědi a odpovědi »nevím«).

Z uvedených vzkazů je možné usoudit, že sloveňtí občané mají k prezidentovi kritičtější vztah, než občané ČR, což odpovídá i zjištěním z jiných výzkumů Institutu pro výzkum veřejného mínění.

VZKAZY FEDERÁLNÍMU SHROMÁŽDĚNÍ

Včera jsme zveřejnili vzkazy prezidentovi, jak vyplynuly z výzkumu Institutu pro výzkum veřejného mínění. Dnes pokračujeme vzkazy poslancům FS. Nejzávažnější kritika vztahující se k FS směřuje k vysokým platům poslanců a k nedostatečné pozornosti větší zájmům obyčejných lidí a voličů.

Jednotlivé typy vzkazů byly zastoupeny takto (v %):

	ČR	SR
Vysoké platy poslanců neodpovídající jejich výkonům	17	23
FS věnuje málo pozornosti zájmům obyčejných lidí, svých voličů a jejich spravedlivým požadavkům	14	21
Poslanci se zdržují nepodstatnými problémy	12	8
Nedostatečná kázeň poslanců, nízká úroveň na jedné a nízká profesionalita	10	10
Větší pozornost schvalovaným zákonům	9	7
Zbytečné řečnění, předvádění se, »divadlo«	7	7
Podpora a důvěra poslancům FS	2	1

Další konkrétní kritické připomínky uvedlo s ČR a v SR 12 % respondentů (dopočet do 100 % za každou republiku tvoří kódově nezařaditelné odpovědi »nevím«).

Při hodnocení vzkazů pro FS

nemusí být nevýznamný fakt, že prostřednictvím podrobného zpravodajství a přímých přenosů jsou občané o práci ve třetí třídě v tomto výzkumu sledovaných politických subjektů informováni nejvíce.

Bazar ve Veletržní ulici budou možná v příštích měsících vyhledávat všichni ti, kteří budou mít hluboko do kapsy.

Texpress znamená pomoc sociálně slabším

Letná (šim). Second hand, neboli zboží z druhé ruky, je novinkou v našem hlavním městě, byl je jistým druhem bazaru. První obchod tohoto druhu se objevil ve Veletržní ulici na Letné. Za tři týdny se tu vyklubal krámelek jásavých barev.

Dražba na Václavském náměstí

Dražba na Václavském náměstí to vedoucí dobře pochopit. Zřejmě je jedním z těch, kterého zajímá zákeřník a pak pochopitelně dobrý obřet. Prodej za původní ceny se mu stálie vyplácí.

OBČANÉ RŮMOVÉ; Vzhledem k Vašemu nevhodnému a násilnému chování Vás personál hostince odmítá obsluhovat. Věříme, že slušní občané mezi Vámi tuto naši situaci souhlasně pochopí.

S vedoucím prodejny Petrem Opitem jsme si povídali o systému nazvaném Texpress, který by zanedlouho měl proniknout i do dalších pražských obvodů.

»Tato firma vznikla v květnu loňského roku, jejím generálním partnerem pro dovoz a vývoz je švýcarský podnik Poledna+partner. Do Československa dováží použité textilní zboží včetně bot, igelitový odpad a bračky, vyváží použité textilní odpady, igelitové obaly a stavební profabrikáty z odpadových materiálů. Jakési centrum má tato firma v Počkách u Kolína, kde se zánětky třídí, perou, žehlí a expedují do prodejen.«

• Je ve vaší prodejně draho?

»Nemělo by být. Je vlastně určena sociálně slabším vrstvám. Invalidům a těhotným ženám dokonce poskytneme 20procentní slevu. Stádní si tu vyberou dle ceny i za 50 Kčs, dáčhodci třeba levné svetry...«

• Texpress je tedy sociálním programem?

»Firma věnuje každý rok 10 procent zisku na loň invalidních dětí. Její občedky budou asi v této době jednou z možností, jak vyjít s rodinným rozpočtem. To všechno určité sociální program je...«

o maso prostě bifenyli a jiných chemikálií. To je ovšem omyl, jde čistě jen o využití přírodních míst v centru města -- tudíž o obchodnické vyhledávání. Otázkou však je, kdo si může dovolit stravovat se za tyto cenové relace. Nám, obyčejným smrtelníkům, zbývá zase jenom bulet. A zase ne každý. V automatu Koruna na Václavském náměstí stojí »desítka« pivo 7 Kčs. DĚJENÍ NA STR. 420

Ve Slavii biftek za 300 korun

Zamrazilo mne, když jsem se dovědě, že v restauraci Slavia (na Národní třídě v Praze) bych musel zaplatit za biftek s oblohou 300 Kčs. Zprvu mne napadlo, že se jedná

MAFIE KRADE AUTA

Praha (ha!). Přimo zběsilé řádění zlodějí, kteří se zaměřili na osobní auta cizinců, zaznamenali policisté v Praze v průběhu tohoto víkendu. Celkem šest vozidel VW, dvě Audi 80, jedna mazda a jeden ford. Deset aut v hodnotě 4 017 000 Kčs je pryč!

Jako první oznámila krádež občanka SRN, která svůj golf zaparkovala v Praze 9, Biliňské ulici. Dalším v pořadí byl Švéd, který svůj VW opustil v Praze 1, v ulici U sv. ducha. Třetí golf zmizel v Praze 5. Zde ho německý majitel poměchal v ulici, která nese jméno Vítězná.

Audi 80 za 760 000 Kčs zmizelo v Praze 2 z Karlova náměstí. V tomto případě je poškozeným rakouský turista. Kalamita pokračovala v průběhu večernějšího dne. Policejní stanici navštěvoval jeden cizinec za druhým.

V Praze 1 z Opletalovy ul. nezná-

mí pachatele ukradli německému turistovi golf, z Hyberské Francouzovi rovněž golf a z Národní třídy dalšímu Němci Mazdu 626. Přival oznámení pokračoval v Praze 8. Tam bylo ukradeno v Křížkově ulici Audi 80, opět německého majitele, a z Pavlovské ulice znovu ke škodě Němce Ford Taunus. V Praze 2 zmizel, jak jinak, opět golf občana ze SRN. Poslední golf byl Itala, tomu ho ukradli v Praze 1, Petřské ulici. Pokud připočteme vykradeného renaulta v Praze 1, Na poříčí se škodou za 150 tisíc Kčs rakouského turistu, je toho více než dost.

dia; magnetofony a, což nás udivilo nejvíce dokonce i automobily. Tak například: na folmavské celnici stojí deset zabavených vozidel a na ostatních hraničních přechodech je situace obdobná. Nejpokantnější nám ovšem připadá, že v některých případech si nás přičinlivý turista přimontoval svojí SpZ na vybláznuté auto — bez vědomí právoplatného majitele!

Jenom na Folmavě v druhé polovině roku 1990 německé úřady předaly naší pasové kontrole přes třicet československých státních příslušníků, kteří si v SRN za krádeže odpykali tresty, a 15 dětí, které měly na svědomí totéž. Další desítky našich občanů přitom po zaplacení pokuty z Německa prostě pouze vyhnaly. To není dobrá vizitka pro nás „návrat do Evropy ...“

První privátní lékárna stále bez zákazníků

Vedle lékařského domu blízko nám. I. P. Pavlova zasvítila v šedém špinavých a slepých výloh nová lékárna. Zřídila ji firma PRO.MED. CS/Biointer, což je akciová společnost s belgickou a hlavně andorrskou kapitálovou účastí. Dveře lékárny však zůstávají už víc než měsíc zavřené...

„Stále čekáme na povolení činnosti,“ řekl nám ředitel firmy Biointer dr. Petr Elala. „Na lékárnu má dosud monopol stát. Chceli jsme nabídnout město, že by se mohla vyzkoušet v praxi jedna lékárna, jiná než státní, která by nabízelá kompletní paletu běžných léků včetně výrobků firmy. Vše samozřejmě za koruny. Po magistrátu ani ministerstvu zdravotnictví nechceme ani haléř. Vše jsme vybudovali v vlastní režii. Nejnová lékárna, ale i nový farmaceutický závod postavený během šesti měsíců z bývalé továrny Strojobalen v Praze 4. Dovedli jsme špičkovou technologii za pět milionů marek. Budeme vyrábět dva druhy léků — kardiovaskulární a proti onemocněním zažívacího traktu. Ročně za 500 milionů korun. První etapa závoda již skončila a některé léky, například Ranican na žaludeční vředy, jsme již dodali do běžné lékárenské sítě.“

Co na to představitel magistrátu, vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MUDr. O. Tlhmáň? „Velice taková lékárna vítám a

buď ji prosaxovat. Končné slovo však musí říci ministerstvo zdravotnictví.“ I tam je ředitel odboru lékárenské služby RNDr. Petr Palouš také pro, ale... „Nejsem banánová republika, ale právní stát. Stále platí zákon č. 20 o státním zdravotnictví. Potřebujeme archivačně změnit a doplnit o další dva zákony. Zákon o zdravotní a provozování zdravotních zařízení, tedy o jiných než pouze státních, a zákon o lékařských komorách. Ty budou poskytovat licence a garantovat odbornost poskytovaných služeb. Do konce května by je měla projednat ČNR. Také si budeme znát zájem bývalých majitelů lékáren o navrácení majetku a zečítá se privatizaci, kterou naše ministerstvo plně podporuje. Těžko však může do té doby udílovat výjimky.“

Škoda pro nás pro všechny, že už nejeme tak daleko, aby podnikatelé místo na výjimky čekali už jen na zákazníky!

Soukromá společnost se ujímá toalet ve stanicích pražského metra

Praha (ats). Stížnosti na to, že tam či oude bylo tuhle či ondy zavřeno WC ve stanicích metra, patří v naší pešce k častým. Dřívější obvyklou odpovědí bylo, že je nedostatek personálu. Když jsme se však na provozovatelé — Pražské kanalizace a vodní toky — obrátili tentokrát, dostali jsme odpověď jinou: „Ke konci února s provozováním WC v metru končíme!“ Cestující se však bát nemusejí. Místní úřad

KOLIK JE PONDÁČO NA HRADČI? Sčítáte s námi: 9 pro lidská práva, 11 pro vnitřní záležitosti státu a legislativu, 11 pro hospodářství, 7 pro sociální problematiku, 11 pro kulturu, 16 pro zahraničí a 20 pro tisk. Vyšlo vám 857 Nám také.

buď ji prosaxovat. Končné slovo však musí říci ministerstvo zdravotnictví. I tam je ředitel odboru lékárenské služby RNDr. Petr Palouš také pro, ale... Nejsem banánová republika, ale právní stát. Stále platí zákon č. 20 o státním zdravotnictví. Potřebujeme archivačně změnit a doplnit o další dva zákony. Zákon o zdravotní a provozování zdravotních zařízení, tedy o jiných než pouze státních, a zákon o lékařských komorách. Ty budou poskytovat licence a garantovat odbornost poskytovaných služeb. Do konce května by je měla projednat ČNR. Také si budeme znát zájem bývalých majitelů lékáren o navrácení majetku a zečítá se privatizaci, kterou naše ministerstvo plně podporuje. Těžko však může do té doby udílovat výjimky.

Znovu biftek ze Slavie

V pístek, krátce poté co vyjel Spigel, nám telefonoval vedoucí kavárny SLAVIA pan Petráň, již z intence jeho blahu bylo patrné, že výše adrenalinu v jeho krvi přerostla přípustnou mez, a jeho slova to zbyly potvrzila. Konkrétně mu šlo o článek našeho úpisovatele v němž bylo totiž uvedeno, že cena bifteku ve SLAVII došla astronomické výše tří stokrát. Tu prý rozhodně není pravda.

Šetření „na místě činu“

Pan Petráň nás vyzval, abychom se příteli přesvědčili osobně, což jsme v pondělí rádi učinili. Předložili nám jídelní lístek, platný od 1. ledna a zahrnující veškerá jídla od studených předkrmů po šéfkuchatovy speciality. Do tohoto zadání graficky vyvedeného „menu“ se denně vkládá nabídka hotových jídel. Nás ovšem zajímaly ceny.

Nejdražší a nejlevnější

Nejvíce náctětvák SLAVIE zaplatí za dvě speciality: za biftek Svatého Michala 1200 Kč a za biftek s vejcem a teplou oblohou (rovněž 200 g) 117,90 Kčs. Protože kavárna SLAVIA je situována v těsné blízkosti Národního divadla, z jehož mimopražských návštěvníků se rekrutuje značná část hostů tohoto re-

stauračního zařízení, zajímaly nás i ceny „lidových“ hotových jídel. Nejdražší byla v pondělí 14. ledna játra na cibulce s rýží (150 g) za 28,60 Kčs, nejvíce stála myslivecká hovězí pečeně s knedlíkem za 47,10 Kčs (125 g).

Počítá se pohřeb...

Není důležitější jak človek žije, hlavně je, jak umírá — tvrdí obyvatelé Nigérie a zadlužují se nebo prodávají všechny věci, aby mohli vystrojit co největší a nejkrásnější pohřeb s co nejvíce busty a velkolepou hosiňou, pohřební obřady trvají obvykle celý týden, a jak kaže starší lidé, je vše v té době zapomenuto a opuštěno. Například práce na poli v době, kdy nebožtík ještě není pohřben, přiměse prý zcela určitě smůlu. Pokud zembel přední oachnost města nebo osady čítlen některé z nejbohatších rodin, drží smutek a účasní se obřady celé město nebo vesnice. Tisíce lidí oplakávají zemřelého, kterého časlá ani neznaaly. Když například v roce 1980 zemřel guvernér státu Bende, vypravil mu jeho syn pohřeb, na který dojedne všichni vzpomínají — stál 8 milionů dolarů. Úřady zatím marně apelují na rozum. V Nigérii prostě stále ještě není důležité, jak člověk žije, ale jak zemře...

Pašeráci a zloději z Folmavy

Sortiment spotřebního zboží, které se k nám bez prohlášení pašuje ze Spolkové republiky Německo, je opravdu široký: videořebiavače, kazety, rá-

Dražba jako velká zdravotní operace?

(va, JLa, fk, luk, kra): Velkolepé divadlo, vzrušující podívanou, první privatizační aukci na území republiky zahájil v sobotu dopoledne v budově Magistrátu hl. m. Prahy ministr T. Ježek slovy: »Pfejl dražitelům hodně štěstí a nám ostatním prospěch z této velké zdravotní operace.« A pak už začal tanec čísel, při němž se licitční částky zvyšovaly až na padesátinásobky vyvolávací ceny.

KLADÍVKO NA PAMÁTKU. — Z úpině prvního souboje o prodejnu ovoce a zeleniny v Koněvově ul. v Praze 3 vyšla vítězně paní I. Dandová, spolujitelka firmy JORCO, obchodující s jízdními plody. Musela sáhnout hluboko do kapsy — z 35 tisíc se -cena vyřoubovala až na 580 tisíc korun. Na památku — jako všichni ostatní noví majitelé — dostala od ministra T. Ježky právě licitovací kladívko.

APARÁTNÍCI V PRIVATIZACI. — Mezi zájemci o provozní jednotky ovšem nechyběli ani představitelé býv. komunistické nomenklatury. Aktivizovali se při dražbě prodejny Elektro-domáci potřeby na Vinohradské třídě v Praze 2 s vyvolávací cenou 58 000 Kčs. Zájemci přihazovali tolik, že během několika minut stoupla cena na 1,4 mil. Kčs, pak 2 milióny a dále stoupala. Asi v páté řadě seděla skupina mužů, z nichž jeden, s dražebním lístkem č. 203, přihodil k částce 2,2 mil. rázem 800 tisíc na rovné tři milióny! Koho jsme nepoznali? Statistice a milióny přihazovali bývalý tajemník OV KSČ v Praze Hofman a sekundoval mu přítom bývalý vedoucí oddělení ÚV KSČ Cejka. Šli až do výše 4,1 mil. Kčs, než to vzdali. Částka ještě stoupla o pár set tisíc, ale nakonec byla celá tato aukce anulována pro chybu privatizační komise (připustila účast družstva, což zákon nedovoluje). Ale soudruzi se — jak bylo vidět — čínili a za měsíc budou mít příležitost znovu. Diváky na dražbě by určitě zajímalo, jak přišli k těm čtyřem miliónům, s nimiž zde disponovali...

TREFA HNED VEDLE. — Tanec čísel pokračoval v neděli. Novým majitelem prodejny oděvů »Femina« v Železně ulici se stal vídeňský výrobce textilu M. Liška (z 580 000 Kčs vyšla cena na 3 580 000), který měl před příchodem komunistů k moci shodou okolností obchod s kožešinami hned vedle Není bez zajímavosti, že v Maislově ul. už otevřel obchod se starožitnostmi a zlatem (joint venture se Solunou). Celou hodinu se dražila další prodejna textilu v Anglické ul. — z 25 000 na konečnou sumu 1 650 000 Kčs ve prospěch anonymního vydražitele. Čtyřicetinásobně stoupla ze 128 tisíc na 3,180 mil. korun cena prodejny domácích potřeb v Rabasově ul. (Praha 4) a paní E. Kubíková zde bude nabízet nábytek.

POTĚŠÍ RADOTIN? — Potravin v Zitavské ul. v Radotíně získal 30letý R. Ruřička za 892 000 Kčs: »Chťš jsem jít do 800 tisíc, ale nechal jsem se vyhecovat. V Radotíně musí potravinářská prodejna prosperovat, náklady pod mým vedením budou nižší, budu nakupovat i u soukromníků. Chci se dohodnout s dosavadním personálem, který zůstane. Supermarket to nebude, ale služby budu řídit podle potřeb oblasti.«

PŘÍŠTĚ 10. ÚNORA. — Státní pokladna získala při sobotní premiéře 4 550 000

korun, z nichž se část použije na rehabilitace a zbytek na úvěry podnikatelům. První pražská aukce bude 10. února.

V době od 10.00 do 13.00 h bylo v neděli v zasedací síni Magistrálního úřadu hl. města Prahy vydraženo deset významných obchodních provozoven. Jejich základní cena byla 561 900 korun, která po dražbách vzrostla na 17 290 000 korun.

U většiny prodejen je ještě nutno mimo rámec dražby převzít i zásoby, které jsou dosti značné.

SKANDÁL V BRUSELU

V Bruselu vypukl skandál, který pro jednu nemá ani finanční, ani národnostní pu- zádí. Přesto otfásá soudržnost vlády, které se podařilo husarský kousek. Těsně před zahájením válečných operací v Perském zálivu vyměnili belgické rukojmí, zdržované palestinskou organizací Al Fatah v Libanonu, za palestinského teroristu Nasira Saida. Ten si odpykával v Belgii trest za atentát na švédskou synagógu v Antverpách, při němž byl usmrcen jeden chlapec. Již toto výměna vyvolala rozepří mezi ministrem zahraničních věcí a jeho kolegou z ministerstva spravedlnosti. Pravá bouře však měla teprve přijít.

Hlavní vyjednávач za Al Fatah, její mluvčí a jeden z nejlépeznějších světových teroristů Waid Chaled, projevili přiležitost do Bruselu »dojednat poslední podrobnosti«. Ředitel politického odboru ministerstva zahraničních věcí tedy zařídil, aby diskretně mohl přijet, a vše by dopadlo k všeobecné spokojenosti, kdyby pan Chaled dodržel diskretnost. Ten ale zatoužil po procházce historickým Bruselem a při obdivování bruselské radnice, kde je umístěn i ústřední komisariát policie, jeden z policistů si všiml, že ten pán se nápadně podobá muži, jehož fotografie visí na zdi každé služebny.

Následovalo zatčení, dokonce poua a hlasité protesty pana Chaleda. Pak několik telefonátů na nejvyšší místa a rozhodnutí ministerského předsedy Martense o vyhoštění, ale s omluvou! Jak se ukázalo, ministerstvo zahraničí jednalo na svou pěst a opomnělo informovat ministerstvo vnitra a spravedlnosti. A poněvadž v Belgii vládne »velká« koalice sociálně křesťanské a socialistické strany, vzal to Louis Tobback, socialistický ministr spravedlnosti, od Marka Eyskense, sociálně křesťanského ministra zahraničí, jako politický podraz. Zatím to stálo místo vedoucího kabinetu ministra zahraničí a samozřejmě onoho nešťastného ředitele politického odboru. Do aféry se vložili i další ministři a vláda se hádá. O kompetence. Na rozdíl od kompetenčních vládních sporů v ČSFR přece jenom jmenování ministrů mají výhodu, že jejich národnost v tom nehraje roli. Oba dva jsou Vlámové.

Co se mů že stát...

(čt): Ve svých Hovorách z Lánu prezident V. Havel hovořil mj. o možných obecných politických a zcela konkrétních důsledcích, které může mít pro naši zemi nestabilita v SSSR a vývoj v Pobaltí. »Může se stát, že k nám náhle nepeteče ropa, nebudou jezdit osobní auta, bude ochromena autobusová doprava, petrochemický průmysl atd., může se stát, že k nám začnou pronikat ozbrojené skupiny z Ukrajiny nebo z jiných oblastí.« Upozornil na nebezpečí teroristických akcí, které vyhlásil S. Husajna, a do kategorie ohrožujících momentů zařadil i přechod sovětských vojsk z Německa přes Československo. »Myslím si, že by nebylo vhodné, aby tudy a v této době přecházela. To vše vytváří stav nebezpečí. Nemáme vlastně legální možnosti, jak eventuálním ohro-

121
TO SNAH
NENÍ
MOŽNÝ...!

Automobilový rekord hlásí Japonsko, kdo bylo loni vyrobeno 13,888 miliónů osobních, užitkových a nákladních automobilů, což je o 3,5 procenta více než před rokem. Produkce se tak vyrovnala již tři roky za třem ve světovém měřítku.

BLBČI HOLT
VLÁDNOU
SURTEN...

Neboj, kdo to udělal, ty nebezpečnějším
na řeny, ani na diti. Nechtil se ani
filmy v Československu v Krimu prořezána
Autentiknost snímku chorvatský ministr
obrany popřel.
HAŠI - FAŠISTI 2 ÚSTŘEDNÍ
NO HAVEL ZA J. LUPT

nyňjší chorvatské vlády byli zapleteni nejen do ilegálního vyzbrojení příslušníků vládnoucí strany, ale osobně připravili seznamy osob určených k fyzické likvidaci a ozbrojenou vzpouru proti jugoslávské armádě. Film během noci odvysílaly všechny republikové televizní stanice kromě chorvatské. Vyvolal v Jugoslávii doslova šok. Je opravdu neuvěřitelné slyšet, jak ministr obrany Špegelj natizuje fyzickou likvidaci příslušníků jugoslávské armády a v rukou má seznam, v němž zaškrťává příslí oběti. Skryté kamery a mikrofony zaznamenaly mimo jiné i rozhovor v autotomoblu mezi Špegeljem a ministrem vnitra Boljkovcem, jak domlouvali fyzické likvidace v bytch. »Zaklepe se na dveře, bum, bum a hotovo. Pak už policie vy-

žením čelit. Nejde tedy o to, užívat organizovaných nebo ozbrojených složek proti obyvateilstvu, ale na jeho ochranu.« Frezident v této souvislosti upozornil na křehkost čs. demokracie i politického systému, na nedokonalost právního systému a na složitou ekonomickou situaci. »Vzrušká tak páda pro autoritativní typy, které by mohly vzít pořádek samozvaně do svých rukou.« Za nejlepší ochranu proti nebezpečí diktatury považuje V. Havel vybudování ústavních mechanismů: To je smyslem návrhu zákona o stavu ohrožení státu.

SOK NA JUGOSLÁVSKÉ OBRAZOVCE.
BĚLEHRAD: Politický skandál, jaký Jugoslávie nepamatuje, vyvolal film, který bělehradská televize vysílala v pátek večer a který dokazuje, že křivcovi ministři

Válka v Perském zálivu, agrese v Pobaltí, různé ceny másla, nedostatek brambor — a k tomu ještě zprávy o možné vládní krizi. Vyfukaly jí dálnopisy oficiální vládní agentury v době, kdy ředitel této instituce informuje prezidenta, že v parlamentu nic takového nehrozí. Lidé zmínění v souvislosti s touto zprávou reagují podrážděně. Mluví se o »šokující informaci«, o »příznaku všeobecně napjaté atmosféry«, o »cilené akci lidí, kteří se nesmířují s dnešním vývojem v Občanském fóru«. Přední politici se navzájem obviňují z mystifikací. Je plná názorová pluralita, což se projevuje také v úvahách — čemu to slouží?

V naší redakci jsme zprávu ČTK pomínuli s tím, že jítro bývá moudřejší večera. Po informacích ostatního tisku můžeme s odstupem přidat i vlastní názor. Takové kampaň buď něčemu předchází, nebo něčemu slouží, a možná oboje dohromady. Ponechme stranou fakt, že nemalá část ve-

řejnosti má k federální vládě či k některým jejím členům jisté výhrady, a zkusme spekulovat: buďto ti, jak o nich hovoří jeden z představitelů OF, jsou »slušní, humánní, sociálně ladění hoši z Liberálního

Krise sem, krize tam

klubu«, měli nějaké rebelantské úmysly a zveřejnění je zaskočilo, čehož může využít formující se strana OF. Nebo jim zveřejnění naopak poslouží, aby občané věděli, že už v parlamentu jsou lidé nepříteli nadešení současným politickým a ekonomickým vývojem. Další možnost — pan prezident žádá po parlamentu zvýšení svých pravomocí a úvahy o »spiklenecké vzdorovládě« mu k takovému požadavku, dosud přijímanému jen rozpačitě, dávají nové argumenty.

Skutečností ovšem zůstává, že současná koalice není tak pevná, jak se proklamuje. Co bude dále? Nejspíše k žádné krizi nedojde, alespoň zatím ne. A kdyby ano? Věřte, nejspíše pokrčí rameny: Vždyť o tom už psaly noviny, takže nic nového...

Atmosféra je jistě, jak řekl jeden moudrý politik, všeobecně napjatá. A to z mnoha důvodů. Do jaké míry by jí zklidnila výměna několika ministrů, těžko odhadnout. Lidé si zvykají — na cenu, na shánění brambor, krize sem, krize tam, starosti mají věšdnější. Soudruzi si mnou ruce. Za jejich éry brambory byly, byť nahnilé, a vlády se netvořily v parlamentu, nýbrž tiše a decenně v jistém pompézním domě na jednom pražském nábreží. Tisk o tom přinášel jednotně, zřetelně a povolené zprávy. Takže — komu takové situace či jen fámy o situaci slouží především? Chytřejmu napověz, hloupému dolož.

422

Saddám a ti druzí...

Dějiny světa mají své profesionální revolucionáře. Rusové se chlubil Leninem, my se stydíme za Gottwalda a Iráčané dnes prezentují světa svého Saddáma Husajna. Jeho život, poznamenaný převraty, rebeltemi, lairkami a krví, má dal důkladnou školu pro osobní a politickou bezpečnost. Tyto zásady se dají shrnout do několika příkazů. Zásadou rutina, nikdy nebýt měkkosrdcáctvím, nepošlést nepřítelům veřejné procesy, slyšetně nenaplnovat vězení a neposílat nikoho do vyhnanství, vládnout bez odporu a vše likvidovat možné konkurenty...

Tato předsevzetí, kterých se Saddám pevně drží, jsou přirozeným důsledkem vlastní autobiografie. Důsledně poučení se z cizích chyb, poznání na vlastní kůži. Když mu bylo dvaadvacet let, vedl teroristickou skupinu, která měla zavraždit tehdejšího iráckého vůdce Abdala Karima Kásima. Práci, byť nakonec nezdařenou, jí značně umožnila dokonalá znalost trasy prezidentova konvoje. Jakákoliv návštěva Saddáma je proto do poslední chvíle důsledně tajena a několikrát jsou měněny trasy, místa i časy...

Když se atentát na prezidenta Kásima v roce 1959 nepodařil, bylo v Iráku veřejně souzeno 78 obžalovaných, jejichž odvažný a provokativní styl obhajoby značně postřílil přitažlivost strany Baas. Poučení pro Saddáma? Nepřítelů likvidovat bez jakýkoliv dlouhých cavyků hned, nebo po rychlém a tajném soudu...

Právě tak na sobě poznal rychle učenílý

a chápavý Saddám, že vyhnanství či věznění nepřítelů nelikviduje, ale dává jim možnost kout další pikle, jako jsem v egyptském exilu. Sám si úspěšně vyzkoušel i útek z vězení, když první pokus strany Baas o uchopení moci ztroskotal. I zde je poučení nasmadě. Názorové oponenty okamžitě odstranit...

Pochopitelně že Saddám, bedlivě střežící své samolibé, jedinečné já, ve své mocenské blízkosti nesnese nikoho, kdo by jeho vůdcovské ambice mohl ohrozit. Všichni musí myslet jako on, jednat jako on a mít obdobně krvavou minulost jako on. Jedním z nejtvrdších mezi jeho věrnými revolucionáři je nám z televizní obrazovky CNN známý Latif Násir Džazim, ministr informací a kultury. Člověk velmi arogantní a nedůtklivý, který svým návštěvníkům připravuje překvapení hned po vystoupení z výtahu, kdy se ocitnou čelem proti hlavní samopalu strážce. Jeho vystupování, pistole houpa-

jíci se u boku i styl odpovědí jsou věrným obrazem režimu, který reprezentuje...

Jedenapadesátiletý Tahá Jasín Ramadán, někdejší bankovní ředitel a od roku 1989 člen Rady revolučního velení, je nejtvrdším z kruhu důvěrných Saddámových přátel. Bývalý předseda porevolučního »očištěného soudu« má na svědomí stovky rozsudků smrti. V roce 1972 se stal ministrem průmyslu a jeho nástupní řeč byla věru pozoruhodná. Svoji kvalifikaci prokázal slovy: »O průmyslu vím hlavně to, že kdo v něm nebude tvrdě pracovat, bude popraven!...

Chceme-li se setkat s nejméně zvrhlým reprezentantem politiky Saddáma Husajna a jeho režimu, musíme se poohlédnout po ministerstvu zahraničních věcí. Ministra Tárika Azize, velmi schopného a mezinárodně uznávaného diplomata, Saddám trpí a ponechává mu jeho značný vliv. Nemůže mu totiž být nebezpečný. Je křesťanem. A představte, že by křesťan stánuv i čele muslimské země, je prostě absurdní.

Za kladnou zmínku stojí i postava náměsíka ministra zahraničí Nizára Hamdúna, který v letech 1983 až 1987 zastupoval Irák jako velvyslanec v USA. Svým vystupováním na washingtonském diplomatickém parketu dokázal získat v USA značné sympatie i podporu pro svou zemi. Výrazně se to projevilo ve válce s Iránem. Ze by byl tajnou zbraní Saddáma Husajna pro případ, že by slova měla vystřídat zbraně?...

● Americká vesmírná sonda Magellan zmapovala od poloviny listopadu již téměř 55 procent povrchu planety Venuse. Z údajů zastavěných sondou vyplývá, že na Venusi dochází k silné vulkanické činnosti, dují silně až bouřlivé větry, hustá atmosféra je devadesátkrát těžší než naše, obsahuje jedovatý kyslíčnatý uhlíčitý a vyskytují se zde dlouhé horské hřbety.

Posilování obrany Slovenska

(Čtk): O přestávce Bratislavského jednání slovenské vlády s návrhu zákona o komerčních právnících, vyrovnání majetku bývalé Národní fronty SSR a analýze školství v národnostně smíšených oblastech se vyjádřil premiér V. Mečiar k sejiřování bezpečnostní situace na Slovensku. Zdůraznil, že v pondělí budou v Bratislavě předložena stanoviska v tom smyslu, že armáda, bezpečnost i Pohraniční stráž nemohou zůstat stabilně dialokovány, a to i v případě, že se změní mezinárodní situace.

»Nektotožňujeme se se stanovisky federálních orgánů, ať už ministerstva vnitra nebo obrany, v čase a způsobu řešení.« uvedl předseda slovenské vlády. Jeho vystoupení poté ve večerním vysílání Čs. televize ministr obrany ČSR L. Dobrovský označil jako matoucí nedorozumění, neboť premiér Mečiar na zasedání Rady obrany státu žádné námítky či požadavky nevzněl. »Bylo dohodnuto, že v pondělí seznámím jeho a přednosty okresních úřadů na Slovensku s harmonogramem redislokace vojsk na území SR.« řekl L. Dobrovský. »Tento harmonogram se již realizuje, vychází ze specifické situace Slovenska a původní termín redislokace vojsk zkracuje o celý rok tak, aby na slovenském území mohly plnit obranné úkoly dvě plně divize ČSA, jedna tanková a jedna mechanizovaná, již k 31. říjnu tohoto roku. Zároveň se vy-

razně posiluje protivzdušná obrana.« L. Dobrovský rovněž zdůraznil, že tyto skutečnosti V. Mečiar znal před svým vystoupením stejně jako operační plán, podle něhož je ČSA připravena k případné regulaci předpokládané migrační vlny.

Slovenský premiér se také vyjádřil k údajnému vytvoření tzv. stínového vládního kabinetu, jehož návrh zpochybnil. »Považuji to spíše za perličku nebo výkřik do tmy.« řekl. »Česká politická scéna se výrazně orientuje doprava a velký vliv v ní nacházejí různé extrémní prvky. Její vývoj je v poslední době jednou proti komunistům, jindy proti chartistům či Slovákům, případně je orientována pro ilustraci proti spolupracovníkům StB. Výrazně působí určitým způsobem destruktivně a málo konstruktivně, nedefinuje to, co by dokázalo směřovat.« uvedl V. Mečiar.

SEX A NEZAMĚSTANOST

Válka v Perském zálivu má nepředvídatelné důsledky na nejstarší řemeslo světa. Majitelé barů i sexshopů a provozovatelé útěkčích lásky v Amsterdamu lomí rukama. Navštěvnost poklesla o 60 procent od zahájení války. A tak většina »slečen« je v nezaměstnanosti. Když k tomu připočteme, že vlna sexu, tak vzrůstá u nás, na západě už dávno opadla a řada »podniků« musela zanít, budoucnost pověštině čtvrti okolo Damráku je více než nejistá.

● Odměna tisíc rublů vojákovi spojenec-kých armád, který zajme iráckého prezidenta S. Husajna, nabídl V. Ceperov, ředitel malého podniků Servo v Rosově na Donu. Telegraficky to oznámil velvyslanec USA v SSSR I. Matlockovi. Něméné si nepřete, aby byl Saddám Husajn zabít. **PŘÍMĚŘE 2**

První autobusové spojení mezi Prahou a Londýnem zprostředkovává bývalý čs. občan B. Nuší Zíjčí v Anglii, který je společně se svým švagrem M. Váňou vlastníkem firmy Kingscourt Expres. Pana Váňu jsme navštívili v jeho pražské improvizované kanceláři zřízené v prostorách kuchyně rodinného domu a položili mu několik otázek.

Můžete pohovořit o organizaci vaší firmy?

Administrativu u nás obstaráváme s manželkou, švagr pracuje v Londýně, a kromě toho ještě na anglickém území řidi. Jde o dodržení mezinárodně předepsané doby pracovní pohotovosti, která nesmí přesáhnout sedmáct hodin. Pokud je mi známo, jsme jedinou naší společností, jež tuto bezpečnostní lhůtu respektuje. Dále zaměstnáváme dva řidiče, kteří se během cesty střídají a po předání řízení mému švagrovi odpočívají v hotelu na anglickém pobřeží. Při zpáteční cestě do Prahy je postup opačný.

Čtenáře budou jistě zajímat základní podmínky přepravy a cenové relace.

Jezdíme pravidelně každý týden v pátek v 9.30 h z Prahy-Florence a příjezd do Londýna je v sobotu o půl osmého ráno. Z Londýna máme opět pravidelné spojení v sobotu v 18.30 h a příjezd do Prahy je plánován na 17.30 h. Cena za cestu tam a zpět je 4380 Kčs, jedna cesta stojí 2400 korun. Děti do čtrnácti let mají pětadvaceti

tiprocentní slevu. Velkou výhodou je platnost zpáteční jízdenky, která činí devadesát dní. V ceně je přeprava jednoho zavazadla a příruční kabely na osobu. Zdarma je také občerstvení — káva, čaj, coca-cola a sendviče. Jede se upraveným autobusem Karosa systémem non-stop, pouze s malými zdravotními přestávkami po třech hodinách.

Jak chcete obstát v konkurenci?

Především perfektní kvalitou služeb. V současné době ovšem kromě s. p. Bohemiatour podobné spojení neexistuje. Proti nim jsme však výrazně levnější, rychlejší a vzhledem k dodržování předepsané lhůty i bezpečnější. Naše cena je výhodná i ve srovnání s vlakem. Považte, jedna cesta do Londýna vás takto vyjde okolo pěti tisíc korun...

Je Kingscourt Expres rentabilní firmou?

Vzhledem k tomu, že působíme teprve dva měsíce, je předčasné hovořit o tom, zda firma vydělává. Rozhodující je hlavně zájem zákazníků, který je nestálý. Například o svátcích jsme měli plno, teď zájem poněkud opadá. Co bude dál, pochopitelně netušíme, ale chtěl bych zdůraznit, že jezdíme skutečně pravidelně i s nenaplněným autobusem, přestože se nám cesta vyplácí teprve od šestnácti cestujících výše.

A výhledy do budoucna?

Chtěli bychom otevřít kancelář v centru města, ale zatím nás odrazují pěticiferné položky za měsíční pronájem. Zamýšlíme také zavést další spoj asi v polovině týdne a vybudovat v našich autobusech toalety. Počítáme i s instalací videa.

hlavě a od r. 1933 představeným kleriků a sekretářem opata na Strahově. Po smrti opata nastoupil na jeho místo. Kázání P. Jarolímka byla velká služba právu, spravedlnosti a národu. Za války pracoval v odboji a byl vyznamenán Čs. válečným křížem. Věrný svému poslání, přesvědčen o určitém náboženství, církve a svého Strahova, byl spolu s ostatními církevními a řeholními představenými totalitním režimem pronásledován. Těžce nemocen byl v r. 1950 zatčen a odsouzen na 20 let vězení, ze kterého jej po dvou měsících vysvobodila smrt. Zemřel padesátiletý. Je pohřben na řádovém hřbitově v Nebušicích. Čtyřicáté výročí jeho smrti si zaslouží vzpomínky.

BYL TO PŘÍKLADNÝ ČASOVIK!

hačka zlevnila z 10 na 8,90 a máslo z 18,50 na 17,60 koruny. U více než 600 položek šel od včerejška s cenami do téké podnik Potravinový Karlový Vary. Jak řekl jeho ředitel V. Černý, snížení šlo především na úkor obchodního rozpětí. Např. cena předního hovězího zde poklesla ze 48 na 42 korun. Masokombinát Skalický v České Skalici již prodává hovězí přední bez kosti za 34 Kčs a hovězí zadní bez kostí za 58 korun.

Vzpomínka na P. Jarolímka

Dne 31. ledna 1951 zemřel ve vězeňské nemocnici na Pankráci opat strahovského kláštera Bohuslav Jarolímek. Narodil se v r. 1906, teologičt studoval v Praze a v Římě, byl kaplanem klášterní fary v Ji-

Automobily za pohádkové sumy

[ml]: Nedávno vyhlášené ceny favoritů z Mladé Boleslavi, dosahující skoro dvou set tisíc korun, odradily mnohé zájemce o nákup vozů této značky. Kdo se ale domnívá, že v pražském obchodním domě Kotva 700 tisíc korun za nový model francouzského peugeotu je na naše poměry příliš, toho vyvedou z omylu ceny vozů Opel, s kterými přichází na náš trh společnost General Motors Czechoslovakia, v jejímž čele stojí generální ředitel ing. Andrej Barčák, nedávno ještě čs. ministr zahraničního obchodu.

Na včerejší tiskové konferenci v Praze byli novináři seznámeni s touto společností, patřící do amerického koncernu General Motors. General Motors Czechoslovakia bude prodávat nové automobily z dovozu. Předpokládá se, že nabídne asi dvacet modelů osobních vozů Opel a čtyři typy lehčích užitkových vozů Isuzu. Ze pětadvaceti

o ceny vskutku »lidové«, vyplynulo ze sdělení ing. A. Barčáka: »Opel Corsa o obsahu 1,2 litru bude stát od 480 do 600 tisíc korun, silnější Kadet pořídíte za 550 až 700 tisíc korun, typ Vectra bude stát 650 až 800 tisíc korun a luxusní Omega, o obsahu 1,8 l, koupíte za 937 tisíc až 1,2 miliónu korun.«

Koncern General Motors se však u nás nezabývá jen prodejem vozů. Jedná i se zástupci Bratislavských automobilových závodů o jejich výrobním zapojení do evropské sítě koncernu GM. Na otázku, jak jednání pokračují, odpověděl ing. A. Barčák, že probíhá opravdu intenzivně, ale průběh nedokončených jednání nehodlá zatím koncern General Motors zveřejňovat.

SOVDORUH ING. A. BARČÁK BYL SVADĚ NEVYSKOPNĚJŠÍ, BOLESLAVIK A ANIČI PO NĚM CHĚDPLI - JAKO DO NACISTECH.

Násilí v metru

JAK BY TO BYLO URČIL OBĚTI ZASI JAKO TADY! I

Asi 20.15 h, stanice metra C Florenc: Z hloubky »běžka« se ozývá řev. První vyjíždějí o patro výš dva Vietnamci, za nimi v patách asi 20 mladíků. Křik, smečka cizince obklopuje, nadávky, šfouchání, další úprk Vietnamců po schodech z metra ven je hrdinsky odříznut, v ruce jednoho z cizinců se objevuje nůž. Vietnamci se opět proplétají mezi cestujícími na nástupišti, horda pubertáků za nimi. Lidé se usmívají, jdou radši z cesty, nepřekážejí ani štvancům, ani pronásledovatelům. Jen jedno dvě křičí na holohlavce — nachte je!!! jediná, ostatní to nezajímá, ať se honí... »Drž hubu, krávo,« komentuje její výkřik solidní pán na nástupišti. »Vždyť jsou to Vietnamci.« Chybí »jen«, jen Vietnamci. Oba »žlufoši« byli zahnáni až do rohu stanice, jeden bezmocně mává rukama ve stylu — běžte pryč!, druhý s nožem

v ruce sleduje přibližující se bělochy. Zastahuje zřízenec metra, »zavři tu kudlu«, křičí na Vietnamce. Přijíždí souprava, lidé nasedají, úsměvy, pobavení, nasedá i pán, který se jako druhý zastal Vietnamců proti přesile holohlavců. »Otiř si brejle, bíbe, nevidíš, že má kudlu?« komentuje rozhorleně jeho vystoupení jeden ze smeček. »Divíš se, vždyť je vás dvacet — rasisti mizerný,« zněla odpověď.

Nevím, co incidentu předcházelo, pochybuji však, že byl vyprovokován Vietnamci. Co mě však šokovalo? Z přibližně dvou set přihlížečích zasáhli — alespoň slovně — dva. Pro ostatní to bylo pobavení. Co však scházelo, aby pronásledovaný Vietnamec nůž použil. Rozhorlení našinci by ho možná potom ukopali. Dvě stovky přihlížečích by pravděpodobně nezasáhlo. Vždyť je to »jen« Vietnamec...

Pro maso a mléko do Plzně?

(z)k Ze statistického šetření Českého statistického úřadu vyplývá, že spotřeba masa v potravine se v průměru za Československou republiku zvýšila o 32 procent. Ze všech skupin zboží vzrostly nejvíce ceny mléčných výrobků, zejména růst měly zatím ceny ovoce, zeleniny a konzervárenských výrobků.

Nejvyšší růst cen potravin byl zaznamenán v Brně — celkový index za potraviny zde dosáhl hodnoty 138,9, nejvyšší (proti prosinci 1990 asi o čtvrtinu) byl zjištěn v Ostravě. Setření dále ukazuje, že je nejhodnější kupovat maso a mléko v Plzni, tuky, brambory a zeleninu v Ol. ec, ovoce a nealkoholické nápoje v Českých Budějovicích. Naopak je lepší vyhnout se Praze při nákupu mléčných výrobků, Plzni, chcete-li pivo do Hviehova. HRADČI...
Mnohé obchodní organizace i výrobci jdou již s cenami doh. Snížil je např. podnik Potravinový v Západočeském kraji. V prodejnách jeho pizeňského závodu se včera dvoukilogramový bochník chleba prodával za 9,60 Kčs místo za 11. Slep-

me-li si obstarat mlýnské a pekárenské výrobky i brambory, a Hradec Králové, sháníme-li vejce a alkoholické nápoje.

O způsobu, jakým operuje na naší politické scéně pan Mečiar, už byly popsány stohy papíru. Demokratickým politikům, ale i novinářům se pochopitelně jeho metody přelí. Nemyslí si, že to pana Mečiara přilíh znevůzňuje – zajímají ho spíše průzkumy veřejného mínění a ty mluví jasnou řečí. V českých zemích sice poskočil mezi nedůvěryhodnými politiky ze šestého místa suverénně na první místo. Dnes mu nedůvěvuje 21 % občanů. Vyměnil si tak místo na žebříčku s panem Mohoritou. Ten se začíná propadat do obskurity a v tabulce »zloudu« získal jen tři procenta hlasů. To všechno za pouhý měsíc!

Zato na Slovensku mu vycházejí plány perfektně. Zatímco v září důvěřovalo Mečiarovi 24 % obyvatel, dnes už je to 49 %, tedy téměř polovina!

Takové popularity se netěšil ani sám Klement Gottwald, když po únoru 1948

... »Domnívám se, že by bylo nerozumné přehlížet důležitý fakt – jeho fungování (Mečiara) ve funkci ministra vnitra Slovenské republiky v době, kdy ještě všechny diskrétní materiály na různé novináře, rozhlasové a televizní

Minulost a cíle

Vladimíra Mečiara

Foto Roman Šejka

zavlel k vítěznému tažení směrem ke komunismu.

Poučen dějinami, buduje si pan Mečiar zcela odevědomě kult vlastní osobnosti. Ohromně mu náhrává skutečnost, že na současné politické scéně neexistuje slovenský politik, který by se mu dokázal postavit na odpor. Na Slovensku totiž začíná opět vládnout strach, a to nejen mezi obyčejnými lidmi. Velice mě zarazilo, když se mi nezávisle na sobě ptázali dva poslanci VPŇ, že mají i oni docela obyčejný lidský strach – a dokonce mi vysvětlili proč. »Bojíme se, že pokud vystoupíme proti Mečiarovi veřejně, rozpoutá se proti nám doma v rodném městě diskreditní kampaň.« Pan Mečiar je slovenskou veřejnosti vnímán jako nový Jánošík, který povstal z lidu, aby vyrazil z rukou nepřátelských Čechů posvátná slovenská práva. Zdá se, že zážka na nesnášenlivý nacionalismus zase jednou vychází. To je na povážení.

Získat tak obrovskou popularitu v tak krátké době není věc jednoduchá. To chce velkou podporu tisku, nejlépe nezávislého, jako například Národní obrody, která má nezávislost zdůrazněnou velkým písmem přímo v titulu – Nezávislý denník občanů Slovenska. Když ovšem odočíte noviny na zadní stranu, dočtete se tam, tentokrát ovšem velmi malým písmem, že noviny vydává – a teď se podříže – vláda Slovenské republiky.

Dovolte, abych si na tomto místě pomohl čtenářem z mého vlastního článku, který jsem napsal před pár týdny, ale který díky rozhlasové cenzuře nikdy neopustil světlo světa.

Bulharská republika zavádí ode dneška pro turisty z ČSFR i ostatních bývalých socialistických zemí povinnou minimální směnu ve výši 15 dolarů na osobu a den. Navštivníci Bulharska budou povinni vyměnit si finanční prostředky nejméně na dva dny.

pracovníky, bývalé politiky atd. byly v jeho sejfích. Nejde o to, jak a zda byly tyto materiály použity. Slabší povahy stačí zlomit i pouhé vědomí toho, že by zde mohly být jisté materiály a že by je první muž ve státě možná, snad mohl nějak použít. »Zkusme se na mnohé slovenské sdělovací prostředky podívat tímto prizmatem.

Ale vraťme se zpět k panu Mečiarovi. Jeho nesmírná popularita na Slovensku zákonitě evokuje – co vlastně o něm víme? Znáte jeho životopis? Přiznám se, že ani já jsem neměl informace po ruce. Opatřil jsem si je, a mohu se tedy s vámi podělit.

Pan Mečiar (nar. 26. 7. 1942 ve Zvolenu) začal po absolvování vojenské služby stoupat po nomenklaturním žebříčku tehdejšího Československého svazu mládeže. Dotáhl to daleko – až na předsejdu okresního výboru. V roce 1966 mu bylo dokonce svěřeno vedení stavby mládeže Kollárovo – a to nebyla malá funkce. Jako vynikajícího pracovníka jej vyslal ÚV ČSM na studium na Komenskou školu do Moskvy. (Znáci vědí, co z toho vyplývá.) Po absolvování školy se vrátil domů do okupovaného Československa. Zde byl zbaven nejprve funkcí v ČSM a pak i členství v KSC. Zajímavé je, že mu přesto bylo umožněno vystudovat vzápětí při zaměstnání prestižní právnickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě. Zaráží mě to proto, že znám řadu případů, kdy nejen že vyloučení členové strany nemohli sami studovat, ale jejich děti nebyly přijaty dokonce ani na gymnázium.

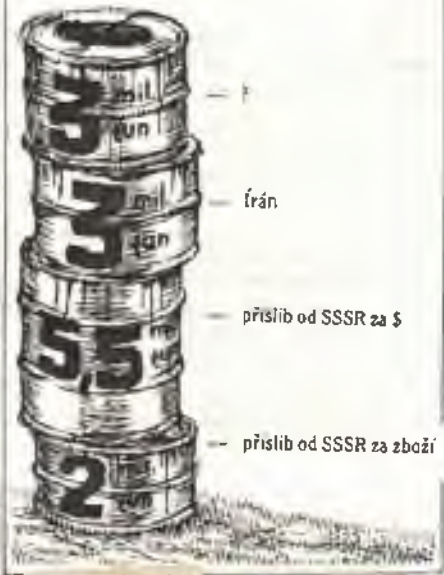
▲ Od sovětských vojáků z Milovic nakoupil Jaroslav S. (1967) 133 tis. litrů nafty a 26 tun ropného oleje v hodnotě 1 911 000 korun a dodal je zemědělskému družstvu Kardašova Řečice. Nákupem za koruny porušil devizový zákon.

Od roku 1973 až do roku 1990 pracoval pan Mečiar jako referent a právník ve Skloobalu Nemšová. Za svůj prudký porevoluční vzestup a funkci ministra vnitra údajně vděčí přímluvě pana Jána Budaje. Budaj z předsednictva VPŇ sám odešel poté, co vyšla najevo jeho spolupráce s StB.

Každý z voličů pana Mečiara by si měl pravděpodobně položit otázku, zda je moudré světit post ministra vnitra člověku, který pracoval téměř 10 let v komunistické nomenklatuře. Můžete namítnout, že ... že bolo, bolo. Samozřejmě, minulost v některých případech nemusí nic znamenat, v demokratické společnosti jí ovšem znát musíme.

Slovenský národ má plné právo zvolit si do čela kohokoli – třeba i Gustáva Husáka, koneckonců dnes už také není ve straně, ale myslím si, že každý Slovák by měl vědět, koho do čela posílá.

Dodávky ropy zajištěné na rok 1991 min. spotřeba 13,5 mil.tun

— írán

— příslib od SSSR za \$

— příslib od SSSR za zboží

v akciové společnosti, a navíc stále ještě není jasno v legislativě kolem velké privatizace,« prohlásil dále ředitel Synthesia.

»Vím, že bez zahraniční pomoci se neobejdeme, ale máme přednostní zájem o takové partnery, kteří budou ochotní s námi podnikat v rozsahu celá budoucí akciové společnosti,« řekl Jaroslav Valoušek.

Osm let prošel s transplacovanými játry Josef Mlynář z Tišnova (okr. Brno venkov). Jako prvnímu u nás mu játra byla transplantována 2. února 1983 na II. chirurgické klinice ve FN v Brně. J. Mlynář pracuje jako dělník v železniční stanici v Tišnově.

Hledají především spolumajitele

... v práci tak proti těm, kdo se rozhodli rychleji,« uzavřel článek pražský zpravodaj deníku.

Ředitel podniku Synthesia J. Valoušek přijal zprávu britského listu s úsměvem a v rozhovoru se zpravodajem ČTK uvedl, že bez výhrad lze souhlasit pouze s konstatováním o konzervatismu britských podnikatelů při zvažování investic.

»V žádném případě nehledáme kupce, ale především spolumajitele. Je sice pravda, že se u nás vysřídalo několik návrhů včetně firmy ICI, ale vesměs šlo o předběžné jednání informativního charakteru. Hovořit již nyní o prodeji je předčasné, neboť celý podnik musí nejdříve projít

O budoucích záměrech pana Mečiara můžeme jenom spekulovat. Osobně jsem přesvědčen, že tento pán zahájil promyšlenou cestu k uchopení neomezené moci. Na jejím konci záh vidina prezidentury ve svobodném Slovenském státě.

Ve chvíli, kdy jej podporuje polovina obyvatel Slovenska, stačí k vyhlášení samostatnosti jakákoli záminka. Jestliže tak pan Mečiar neuděl hned, brání mu v tom jediné vědomí, že by vzápětí upadlo Slovensko do nepředstavitelných hospodářských problémů. Pak by se ovšem začali asi voliči brzy ptát, jak je to s tím slibovaným blahobytem.

Tedy ... vytvoříme s Čechy »autentickou federaci«, ve které si vydíráním urveme ze společného krajce co největší kus. Jakmile se hospodářsky vzpamatujeme, vyhlásíme za velkého jásova Slovenský štát.

Nevim, jak vám, ale mně bylo vždy protivné, když se mnou kamarádil někdo jenom proto, že z tohoto přátelství měl materiální výhody.

Nehodlám se dále zabývat panem Mečiar, domnívám se, že mu rozumím až příliš dobře. Spíš bych se chtěl zeptat, jak v tom všem figuruje VPŇ jako celek? Souhlasíte snad s metodami pana Mečiara? Pokud totiž nezaujme jasně stanovisko a bude-li i nadále jeho chování nejjapně omlouvat, dospějí nutné ostatní občané k závěru, že pan Mečiar a VPŇ jedno a to samé jsou!

MAJTEL MŇ ODUKNU...!

LOMNŮN: Semitská továrna Synthesia, jediný světový výrobce trhaviny Semtex, je na prodej za 140 milionů liber, napsal včera britský deník THE DAILY TELEGRAPH. List dále uvedl, že zástupci britské firmy ICI byli mezi vyslanci deseti chemických společností z Evropy, Japonska a Spojených států, kteří si továrnu u Pardubic prohlédli. Zejmání se zejména o její výzkumné pracoviště. THE DAILY TELEGRAPH předpovídá, že kupec přijde pravděpodobně z Německa nebo z USA. »Čechoslovačci soudí, že Britové jsou při zvažování investic konzerva-

TAJEMNÝ MUŽ Z FRANKFURTU

125

V polovině listopadu minulého roku uveřejnila sovětská Komsomolska-ja pravda fotokopii dokumentu z archívu amerického ministerstva zahraničí. Šlo o zprávu šéfa Federálního úřadu pro vyšetřování (FBI) E. Hoovera z roku 1940 o setkání Hitlera a Stalina, k němuž podle FBI mělo dojít 17. října 1939 ve Lvově. Sovětský list v této souvislosti upozornil, že jednoznačnou odpověď na otázku, zda se setkání opravdu uskutečnilo, může dát až otevření nejtajnějších sovětských archívů.

I když politický vývoj v Sovětském svazu v posledních letech není skoupý na nejrůznější překvapení, přesto se zpřístupnění nejtajnějších dokumentů zdá v dohledné době iluzorní. Někde v těchto archívech jsou patrně uloženy i dokumenty k případu Leimer. Jsou staré více než 45 let a pro nás významné tím, že na nich líčí krev českých vlastenců popravených a umučených nacisty.

DOPIS Z MOSKVY

Osoba kriminálního komisaře Williho Leimera není odborníkům, kteří se zabývají činností nacistů na území tzv. protektorátu Čechy a Morava, neznámá. V šedesátých letech ale určitě netušili, že se o tohoto muže kromě nich zajímá i československá rozvědka. Na jeho jméno narazil při přípravě jedné akce zpravodajec J. Frolík (po srpnu 1968 emigroval do USA, jeho vzpomínky špión vypovídá nedávno vyšly i u nás). V archívu zjistil, že W. Leimer byl v roce 1945 deportován do SSSR, a proto písemně požádal KGB o umožnění jeho výslechu nebo o zaslání výslechových protokolů vztahujících se k činnosti W. Leimera na okupovaném československém území. Odpověď byla poněkud překvapující: „... SS-Obersturmbannführer Wilhelm Leimer, náčelník oddělení IV/2 úřadovny gestapa Praha, byl 11. května 1945 zatčen orgány sovětské Státní bezpečnosti v Praze. Po převozu do SSSR byl vyslýchán ve věci svých zločinů proti československému a sovětskému lidu. Na základě nezvratných důkazů a vlastního doznání byl Wilhelm Leimer 10. září 1947 popraven. Při požáru budovy KGB v Saratově v roce 1948 byly veškeré výslechové a operativní materiály související s Leimerem zničeny.“

Další překvapení přichystal J. Frolíkovi jeho nadřízený, podplukovník V. Táborský, když mu sdělil: „Poradce mi soukromě řekl, že Leimer je plukovníkem v centrále KGB v Moskvě. Krátce po nástupu Hitlera k moci se jako nelegální agent dostal do služeb gestapa a byl prý jeden z nešlepe zabydlených nelegálů v gestapu.“

Z PORÝNÍ DO PRAHY

Bez znalosti dokumentů z tajných sovětských archívů lze jen těžko jednoznačně označit W. Leimera za pracovníka sovětské tajné služby. Nelze to však ani vyloučit. Každá tajná služba pracuje s „nelegály“, tzn. s kádrovými pracovníky, kteří jsou speciálně připravováni pro dlouhodobou práci v zahraničí. Kromě příslušného školení dostanou nový životopis, jemuž odpovídají i úřední dokumenty a záznamy v matrice a dalších evidencích státu, do něhož jsou vysláni. Perfektní znalost jazyka je samozřejmostí. Pokud by např. takový člověk působil v Praze, pak si můžete být jisti, že ho od rodilého Pražáka nerozeznáte.

O tom, že sovětská tajná služba měla v aparátu „třetí říše“ své „nelegály“, se sice mnoho nepíše, ale čas od času se některé informace na veřejnost dostanou. Dnes víme, že k nim mimo jiné patřil důstojník abwehru Johann Weis, ve skutečnosti sovětský rozvědkář Rudolf Abel. Důstojníkem abwehru byl i jistý Peter Himmel (pracovník sovětské kontrarozvědky Matusov) a další. Nás však zajímá W. Leimer.

Ti, kdo ho znali, se shodují, že beze zbytku splňoval nároky kladené nacistickým rasovým expertem na novodobé Nibelungy: vysoký štíhlý blondýn s ostře řezanými rysy, který mohl být ozdobou každé jednotky SS. (Ostatně lze jen těžko předpokládat, že by sovětská tajná služba vyslala do Německa člověka, který by vypadal jako úderník z moskevského závodu Srp a kladivo.) W. Leimer byl prý rodákem z Porýní. Původním povoláním měl být stavební inženýr. V roce 1933 byl přijat do Geheimle Staatspolizei (gestapo), tedy do řad nechalně známé nacistické Tajné státní policie. Přijímací řízení jistě nebylo jednoduché. Pokud byl skutečně sovětským rozvědkářem, pak Moskva hned na začátku jeho nové dráhy odvedla perfektní práci. O tom, že W. Leimer se v gestapu zabydlel a získal si důvěru nadřízených, svědčí i skutečnost, že se 15. března 1939 v uniformě SS objevil v Praze.

PRAŽSKÁ KARIÉRA

Položme si otázku: jaké úkoly by asi sovětská rozvědka dala svému agentovi, když by se dostal do pražské úřadovny gestapa? K těm nejdůležitějším by zcela jistě patřilo v rámci možnosti chránit komunistický odboj, získávat informace o západním odboji a využívat je v souladu se strategickopolitickými zájmy sovětského vedení. Podívejme se z tohoto pohledu na činnost W. Leimera.

V Praze začínal u šéfa kontrašpiónážního oddělení rady F. W. Clemense. K jeho povinnostem mimo jiné patřilo vyhodnocování materiálů československé vojenské zpravodajské služby a odhalování jejích agentů, kteří nadále pracovali proti Berlínu. Tady si získal ostruhy a byl hodnocen jako člověk, který „má pro tuto práci nadání“.

V říjnu 1940 W. Leimer povýšil. Stal se šéfem referátu II A, který se zabýval komunistickým odbojem (pro každou tajnou službu by byl agent na tomto místě doslova výhrou v loterii). Jedním z největších úspěchů Leimerova referátu bylo v únoru 1941 odhalení a zabavení vysílačky ilegálního komunistického vedení, která byla určena pro spojení s Moskvou. Události, které následovaly, pak jsou z hlediska Leimerovy možné příslušnosti k sovětské tajné službě velmi zajímavé.

Tehdejší šéf pražského gestapa SS-Standardenführer dr. Hans Ulrich Geschke nelenil a zaslal do Berlína svému nejvyššímu představenému Heinrichu Himmlerovi naléhavou žádost o povolení rádiové protihry s Moskvou (žádost měla č. j. 310/41 gRS s nejvyšším stupněm utajení). Himmler neodmítl. Výsledkem ale bylo flásko.

V pracích publikovaných ve druhé polovině osmdesátých let se autoři shodují, že protihra byla zmařena zejména díky tomu, že Moskva byla včas varována prostřednictvím sovětského konzulátu v Praze. Např. v práci Zločinná role gestapa se píše: „Šťastnou shodou náhod došlo k jejímu odhalení komunisty přímo v Praze. Když B. Škrlantová dostala povolení k návštěvě svého muže v Petschkově paláci, mohl jí naštěstí přímo E. Urx sdělit, že gestapo má v rukou vysílačku. Okamžitě poslala varování prostřednictvím sovětského konzulátu. Rádiová protihra gestapa byla tak odhalena v počátečním stadiu.“ Sama B. Škrlantová

o tom napsala, že E. Urx jednal z pokynem O. Synka a šéfem jí sdělil: „Naše vysílačka je už dva dny v rukou gestapa. Mají klíč-šifru...“

Kdo z gestapáků prozradil informaci, která tehdy patřila k nejtajnějším říšským záležitostem? O rádiové protihře věděl jen úzký okruh lidí. W. Leimer k nim musel patřit. Byl to tedy on? Po tom, co o něm napsal J. Frolík, to lze předpokládat. Zadrženi vysílačky by samo o sobě nebylo tím nejhorším, ale zadrženi šifry a možnost úspěšné rádiové protihry — to už hrozilo katastrofou. Bylo nutno jednat okamžitě a přitom tak, aby možnost dekonspirace byla co nejmenší. O. Synek — člen prvního ilegálního ústředního výboru KSC — patrně křikal největší zárukou, že nic neprozradí. V Příručím slovníku k dějinám KSC se můžeme dočíst, že všichni členové prvního ilegálního ÚV KSC „zabývali hrdinskou smrtí v nacistických koncentračních táborech“. Není to pravda. O. Synek, který jako jediný musel znát zdroj informace o rádiové protihře, byl popraven v Praze-Kobylisích už 29. září 1941.

LOVEC PARAŠUTISTO

V létě 1942 strávil W. Leimer šest týdnů v Berlíně, kde absolvoval školení na téma Metody boje proti sabotáži a parašutistickým agentům. Dáme-li si do souvislosti, že do kursu byl vyslán na vlastní žádost a že se s jeho frekventanty počítalo jako se šéfy nových, velmi důležitých referátů, pak i to leccos napovídá a svědčí ve prospěch Frolíkova tvrzení. Z hlediska zpravodajského včetně možnosti ovlivnit chod událostí byl nový Leimerův referát opravdovým zlatým dolem. Byl zařazen do IV. oddělení pražského gestapa pod označením IV 2 a nazýval se Sonderreferat SBF (Sabotage — Bahnen — Fallschirmagenten), přeloženo do češtiny: Zvláštní referát proti sabotáži na železnicích a proti parašutistům. V práci Konec pražského gestapa se píše: „Tento referát se skládal z pěti větších částí: vyšetřovat sabotáže, nedovolené držení zbraní, zabývat se bojem proti partyzánským a parašutistickým skupinám (proto býval tento úsek IV 2 někdy nazýván protipartyzánské oddělení a s blízkým se koncem třetí říše nabýval v aparátu gestapa stále větší důležitost a význam), prováděl radiotelegrafické a dešifrovací práce za pomoci zatčených agentů ze zahraničí, získaných ke spolupráci s gestapem, a organizoval tzv. rádiové protihry.“

Ve funkci šéfa referátu SBF W. Leimer setrval až do května 1945. Z titulu své funkce měl k dispozici velmi cenné informace o nekomunistickém odboji jako možný sovětský nelegál měl tedy ideální možnost napomáhat svým dílem politickostrategickým cílům Stalinova vedení, k nimž — vyjádřeno slovy P. Tigrída — mimo jiné patřilo „všemi způsoby včetně vojenských zajistit vládní moc v zemích střední a jihovýchodní Evropy buď rovnou komunistům, nebo aspoň koalici a různým „národním frontám“, v nichž by komunisté měli hlavní slovo a mocenské předpoklady k úplnému převzetí moci.“

Z akcí řízených W. Leimerem proti nekomunistickému odboji (byla jich celá řada) uveďme jen dvě. První je likvidace londýnského výsadku Antimony počátkem roku 1943 (npř. F. Závorka a svob. L. Jasínek spáchali sebevraždu, čet. S. Srazil byl zatčen, nezradil a koncem roku 1944 byl bez soudního řízení popraven v Terezíně). O skupině Antimony se zmiňuje i J. Frolík, jehož tchán pomáhal parašutisty ukrývat a byl zatčen gestapem: „Tchán byl Leimerem mučen, zbit do bezvědomí a vrátil se z Dachau jako čtyřicetkilový kostlivec. Ve dvoumetrovém obru v pravém slova smyslu chrástily kosti.“

Největším úspěchem Leimerova referátu bylo zatčení dlouho gestapa unikajícího vedoucího představitelů ÚVOD (Ústřední vedení odboje domácího) (Vladimíra Krajiny 31. ledna 1943 v Turnově.

POSLEDNÍ DĚJSTVÍ

V roce 1974 vyšla ve vydavatelství Magnet brožura Poslední pokus. Sledovala zpočtybně nekomunistického odboje a především V. Krajiny, který je v ní vykreslen jako nepevný člověk a příslušovác nacistů. Lze důvodně předpokládat, že brožura pochází z dezinformační dílny ministerstva vnitra, neboť se v ní objevují obvinění V. Krajiny, která byla jednoznačně vyvrácena už krátce po válce zvláštní vyšetřovací komisí, které předsedal komunist dr. Adamec z ministerstva vnitra. Autor se tu také zmiňuje o tom, že prý V. Krajina s pomocí Mezinárodního červeného kříže umožnil W. Leimerovi útek do Londýna. To už je ale příliš přitážená za vlasy.

Jaké byly poslední dny Leimerova působení v Praze? Podle výpovědi jeho zástupce M. J. Ruskeho 3. a 4. května likvidoval spisy z trezoru. Ruske uvádí, že všechny nezničil, a e část uložil zpět. Když se ho zeptal na důvod, dostalo se mu prý této odpovědi: »Proboha, snad jste to nečetli? To by mě mohlo stát hlavu, kdyby se prozradilo, co v nich je!« Vzal si Leimer tyto spisy s sebou, když opouštěl Petschkův palác? Co bylo jejich obsahem? Byly to snad seznamy konfidentů? V. Hejl se v práci Zpráva o organizovaném násilí nedomnívá, že by W. Leimer byl sovětským agentem, ale usuzuje, že patřil k těm, kdo pomohli sovětské NKVD při budování agenturní sítě v poválečném Československu: »Část agentů byla získána slibem beztrestnosti činů spáchaných za okupace. Nepochybně přítom sehrály významnou roli ukořistěná nacistická archívní materiálu, odvezené po válce do SSSR spolu s některými nacistickými experty, jako byli W. Leimer a J. Nachtmann.«

Podle gestapáka Andrese opustil W. Leimer Petschkův palác 5. května 1945 odpoledne. Odjel údajně automobilem Červeného kříže směrem k Černínskému paláci. Otázková zůstává, proč se jako jeden z nejzkušenějších pracovníků gestapa nesnažil uprchnout k Američanům, ale skrýval se v Praze? Byl tedy opravdu sovětským rozvědčíkem a v Praze čekal na příchod Rudé armády? Má J. Frolík pravdu? Těžko říci. Jsou tu některá pro, ale jsou tu i proti. Konečnou odpověď mohou dát až sovětské archívy. Ty zatím mlčí.

do Vodňan, že už zase koupil nějaké haraburdí — »úplně proti svému předsevzetí, ale prosím Tě, když jsem dostal za třicet krejcarů v jedné zapadlé vsi v horách překrásnou starou lampu oltářní — to je přeci nemožné ji tam nechat?« Konečně v krásném, uměleckém prostředí vyrůstal — jeho otec byl sice především obchodník a majitel pily (bylo to těsně u bývalých hradeb, v místech dnešního Wilsonova nádraží a přílehlého parku), ale byt prý měl zařízený s vytříbeným vkusem. Skoda, že toto zařízení vzalo z velké části za své, když se Zeyerovi přestěhovali do vily v Líboci; Julius tu bydlel, když se vracel ze svých toulek po dalekých krajích. Vůbec děje, které se v této vile odehrávaly, byly nanejvýš zajímavé, jak o tom píše Anna Lauermannová, která vytvořila pražský literární salón, psala pod pseudonymem Félix Téver (zřejmě v Itálii a hlavně v Římě našla skutečné štěstí — v překladu je to totiž šťastná Tibera) a nakonec koupila také libockou vilu. Tato »bábuška« napsala vzpomínky Lidé z minulých dob, v nichž mnoho stránek věnuje právě Juliu Zeyerovi. Mimo jiné se zmiňuje i o tom, že tento básník dovedl vyvolávat nebožtíky, kteří pak ve vile strašili. Vila ovšem připadla nejmladšímu Juliovu bratrovi Jindřichovi a jeho žena ji právě kvůli těm strašidlům prodala Anně Lauermannové.

O Zeyerovi je známo, že se neustále vracel do minulosti. Svědčí o tom konečně celé jeho dílo, které je jako by rozpomínáním se na vlastní životy, které prožil kdysi dávno, kdy ještě platily základní lidské ctnosti jako statečnost, spravedlnost, čest, kdy lidé ctíli absolutní hodnoty. A protože je nemohl nalézt v ryzi podobě v určitých historických skutečnostech, miloval legendy, báje a pohádky, kde nalézal absolutno, ať už v dobru, nebo ve zlu. Tady bych jen na okraj chtěla připomenout příhodu, která se nám zdá komická, ale která byla patrně míněna vážně. Když mu Ladislav Stroupežnický jako dramaturg Národního divadla vrátil hru, vyzval ho Zeyer na souboj. (Pokud to není pravda, je to alespoň dobře vymyšleno, jakož i Stroupežnického dovětek — kdyby se měl bít s každým autorem, je muž vracel nepovedené dílo, nestačil by mu plat ani na náboje. Trochu nás přítom ovšem mrazí v zádech, když si uvědomíme, že právě tento sarkastický Stroupežnický si při pokusu o sebevraždu znetvořil obličej.)

Julius Zeyer byl tedy exaltovaný snilek, který sám o sobě prohlášoval, že je plachý a nevýbojný. Ale mnozí kritici z jeho díla vyčetli, že jeho sklon k askesí, meditaci a melancholickému rozjímání je sublimací neuskutečňovaných milostných vášní. Jeden z nejmarkantnějších důkazů o tom nalez-

mu jistě chybělo a měl v sobě v tomto ohledu pocit prázdna. Uniká mu výlety do světa, do tvorby, do sbírání krásných předmětů, ale nakonec musel cítit, že mu něco podstatného chybí. A tak skutečný odstup si nezachovával zřejmě jen ve vztahu k dětem. Existují mnohá svědectví, jak s dětmi bruslil, válel sudy po stránkách, jak s nimi bujně skotačil jako kluk... Těžko uvěřit, že v něm bylo několik tak rozdílných lidí. V literární historii totiž figuruje povytce jako melancholický básnický romantik, který se obrací do minulosti, aby se nezašpinil o všední přítomnost. Jako snilek, který je přesvědčen, že jeho sny žijí nejen jím vymyšlené postavy, ale i všechny věci, mezi nimiž prožíval své pozemské bytí.

Julius Zeyer (1841-1901), český básník a prozák.

Wrackteil erzielt hohen Preis

AMMAN, 8. Februar (AFP). Das Trümmerstück eines von den Irakern abgeschossenen US-Kampfflugzeugs ist in einem Jugendclub in Amman für 33 000 Dollar versteigert worden. Die Versteigerung des Wrackteils dauerte vier Stunden und entwickelte sich zu einem pro-irakischen Happening. Das Objekt, ein 1,5 Meter langes und 35 Kilogramm schweres Teil einer Tragfläche — nach Angaben der Veranstalter von einem F-16-Kampfflugzeug — wurde auf einem Schild bezeichnet als: „Flügelstück eines feindlichen amerikanischen Flugzeuges, hergestellt in New York, finanziert von Saudi-Arabien, abgeschossen von den heldenhaften irakischen Streitkräften und verkauft im Land der wahrhaften Araber.“

ZÁHADNÁ DUŠE JULIA ZEYERA

Julius Zeyer (narodil se 26. 4. 1841 v Praze, a tady také zemřel 29. 1. 1901) byl jako cizokrajný pták, který k nám přilétl z daleka a z hloubi času. Když se probírám jeho dopisy, když čtu jeho básně, novely nebo hry, mám pokaždé stejný dojem: že to byl člověk, který patřil někde jinde, do jiných dob a do jiných skutečností. Že trpí malostí, s níž se potýká ve všedním životě, a proto si buduje svůj mikrosvět, který ho chrání před vnějšími ranami a ústrky. Ten mikrosvět je v jeho básnickém podání zahalen oparem a mlhou, z níž lze předmět a věci poznat jen z náznaků, z barevných skvrn, tak podobných impresionistickým výtvarným vizím. A tam, kde nemůže nahradit skutečnost touto clonou neurčitosti, se obklopuje krásnými věcmi. O tom máme konečně věcné důkazy, zařízení jeho bytu se zachovalo. Viděla jsem je na výstavě ve Vodňanech. Je jisté, že měl neobyčejně vlnutý vkus pro krásné předměty, a jak píše mnohokrát v dopisech, nemohl ani v cizině odolat tomu, aby nějakou starožitnost nekoupil. Svému příteli Horitesovi píše

neme v Janu Plojharovi, v románu, který je jeho patrně nejpravdivější zpovědí o příběhu vlastního života. Jeho vášnivý román s paní Dragopulos má kontrastní bod v idyllické platonické lásce ke Caterině. Proto se Zeyer bránil skutečnosti a riziku, že z takového zápasu by odešel poražen. Víme z jeho korespondence se Zdeňkem Braunerovou, že mezi nimi vznikl zvláštní vztah, bylo to mimořádné přátelství už proto, že Braunerová básníkovi nabídla sňatek a dostala košem. Zeyer jí ovšem neodmítl proto, že by jí nemiloval, ale svoje odmítnutí odůvodňoval tím, že Zdeňka jako umělkyně by v manželství ztratila umění, kterého si on cenil nejvýš ze všech lidských statků. A nedal se zvíkat ani její námitkou, že srdce je pro ni víc než umění. Přítom je jisté, že toužil po lásce, po citovém vztahu, který by naplnil jeho život. Přestoval sice přátelství, měl mnoho lidí upřímně rád a cítil potřebu přinášet jim radost, ať už laskavým slovem, krásným dárkem nebo úsměvnou náladou, ale hluboké milostné pouto

ČSR se prací do Evropy a Havlík se vrátil do Vrsovic -- to je nápis ve výloze proslulé soukromé drogerie v Praze. Po čtyřiceti letech otevřel v sobotu pan Jan Havlík obchod, který v roce 1913 založil jeho otec ve Vrsovicích v Moskenově ulici. Koncem loňského roku byl jeho rodinný vácen dům a na základě restitučního zákona i krám. Od Drobného zboží odkoupil zásoby a zařízení za 1 100 000 Kčs. Zatím je v prodeji zboží ze stávajících zásob, ale od příštího týdne by se mělo objevit zboží nové. Při sobotním slavnostním otevření byli první zákazníci uvítáni matým pohostěním.

Inflace bývala strašidlem ze vzdálených ubohých zemí, v nichž zaháličiví, neschopní obyvatelé se svými hluboce zkorumpovanými vládami nedokázali pochopit, že se musí zvýšit produkce chleba a bot dřive než tisk peněz. Problémy inflace patřily k teoretickým studium.

Československo jde z extrému do extrému. Po první světové válce stoupal kurs koruny proti inflačním měnám Německa a Rakouska, jejichž ekonomika byla ničena stávkami. Naši turisté kupovali světříčky za pětikorunu a bavorští hostiatiši si vážili dvacetníku sprotíného naší tvrdé měny. Mladé Československo se dokonce podílelo na sanování ekonomiky sousedů. Naše tehdejší vláda, ve své hrdoosti na stále se zlepšující kurs koruny, včas nedocenila snižování konkurenceschopnosti našich výrobků. Byli jsme příliš drazí. Export klesal a nezaměstnanost stoupala. Nadhodnocení koruny bylo drabým extrémem mladé republiky. Samozřejmě bylo v tehdejší světě neduhů mnohem více.

Současnou vládu rozhodně nelze obviňovat, že by opakovala tak škodlivé nadhodnocování. Všichni víme, že upadáme do extrému zcela opačného. Banka nám prý kurs nestanoví, pouze přejímá černý kurs. Znehodnocujeme korunu u bíhové naději, že cizinci přestanou měnit načerno, pokud bude oficiální kurs opravdu vysoký. Ale ilegální směna bude trvat, dokud náš občan nemůže legálně směnit libovolný obnos za libovolnou měnu. Na to naše ekonomika nemá, takže černotu nemůžeme za-

tím vymýtít ekonomicky. Zůstává tedy otázka výše černého kursu — ten je ve své podstatě vždy dán oficiálním kursem + příplatkem. Dáme-li za marku pět korun, pak na černém trhu nadchne desetikoruna. Dokud turista dostával za marku sedm korun, byl spokojen 11—12 korunami. Vnutíme-li šokovaným cizincům dvacet peněz, pak nepřestane černá výměna, jen se bude platit ještě víc. Černý kurs bychom mohli do-

Devizové extrémy

hnat jedině tak závratným oficiálním znehodnocením koruny, které by ještě dále přesáhlo zdravý rozum a dokonalo dílo zákrý posledních desetiletí.

Devalvace znamená, že celkový přínos za export zboží a služeb poskytnutých turistům bude tak malý, že nemůžeme koupit alespoň trochu souměřitelné protihodnoty. Použití WC ve Vídni představuje 5 zlinků — za které rakouský turista může u nás vyplatit několik piv. Při čtyřech korunách za šilink může turista u nás nakupovat pivo a doma vrátet prázdné láhve a znovu přijet a pít.

Směnitelnost je skutečně podmínkou velkého vzestupu. Ale je to pouhá náhoda, že Rakousko, Francie i Británie uvolnily pohyb deviz až několik desetiletí po válce? Volná směnitelnost nebyla jejich prvním krokem.

Klesli jsme tak hluboko, že se již cizincům přestáváme líbit. Turista, který dá 120 korun za polévku, předkrm, hlavní jídlo, moučník, pivo a kávu, si uvědomí, že 6 DM je cenou polévky a malého piva v nejlevnějších hospodkách Hamburku. V tu chvíli mu přestane chutnat a začne přemýšlet o masě z nouzové porážky. Přílišná léce znehodnocuje.

Dosud jsme jako turisté v cizině platili za devalvaci «jen» pocitem zahanbení. Devalvace a její následky se nyní již projevuji v cenách leckterého zboží naší výroby. Zahraniční obchodníci ale nechápuou záměry našich devalvaci. Měna bývá obvykle znehodnocována při potížích s odbytem nadbytku zboží. My jsme ale zatím dokázali většinu našeho malého množství zboží prodat i při dřívějších kursech. Devalvace pouze způsobí, že za omezené množství našeho zboží dostaneme méně deviz — a za ně samozřejmě nakoupíme méně. Nevíc bude tlak po zvyšování cen, protože v budoucnu nemůžeme počítat s jinými cenami pro export. Zatím nemáme rozumně konvertibilní měnu, ale celníci mohou nejlépe prozradit, kolik je u nás «konvertibilního» zboží.

To nejzávažnější ale stojí před námi. Jsme na prahu privatizace, musíme se otevřít přílivu zahraničního kapitálu. Právě tedy bude kurs řádově mnohem důležitější než v turistice. A působení bude dlouhodobé.

RUB A LIC NEZAMĚSTNANOSTI.

Dost lidí, nepřítelů nakloněných komunistickému režimu, bylo ochotno přiznat jako «přednost» socialismu proti západní demokracii neexistenci nezaměstnanosti. Teď, když se s nezaměstnaností potýkáme a budeme potýkat tvář i tvář, mohou z neznalosti věci někdejší s nostalgii vzpomínat na «zlaté časy komunismu». Jak vlastně vypadá nezaměstnanost v moderní společnosti a co obnáší?

Objektivně vzato není ničím příjemným a žádoucím. Je společenským zlem, a přesáhne-li určitou hranici únosnosti, tak krizový jevem a pro ty, které postihne, může být i životní katastrofou. Bohužel se dosud nepodařilo vytvořit systém, který by nezaměstnanost vyloučil z hospodářského a společenského života. Komunistické tvrzení, že nezaměstnanost vítězně odstraní socialismus, je humbukem a podvodem zároveň. To, že se nevedou statistiky o počtu nezaměstnaných, ještě neznamená jejich neexistenci. Referenti pracovních úřadů té doby by mohli dlouho vyprávět o absolventech filozofické fakulty marně hledajících zaměstnání. Někteří zvláště neodbytní brali i podpory. A nejednalo se pouze o «disidenty» a vůbec lidí nepohodlné režimu, jimž se zavíraly brány seberealizace v oboru, nýbrž o všechny, kteří nemohli momentálně sehnat zaměstnání. Komunisté řešili problém nezaměstnanosti prostě a jednoduše: když se nenašlo zaměstnání pro občana v jeho oboru, tak ať jde dělat mimo obor, třeba i nekvalifikovanou práci!

Pro západní společnost by nebylo problémem sáhnout k takovému řešení také. Jenže demokratické principy, na nichž je vybudována, jí nutí respektovat právo občana najít si zaměstnání podle stupně dosažené kvalifikace. Když ho momentálně nenachází, má právo na podporu v nezaměstnanosti, která vyplývá z pojistění, jež si pro tento případ platí. Výše podpory je v jednotlivých státech různá. Nejlépe je na tom Švýcarsko, kde nezaměstnaný bere po dobu jednoho roku po splnění zákonem stanovených podmínek (tzn. odpracování určitého počtu let, minimální doba nepřetržitého pracovního poměru atd.) plných 100 % své poslední mzdy. Nenažde-li si do té doby zaměst-

nání, podpora klesá na cca 80 % a následně ještě méně. Podobně i nezaměstnaní ve Švédsku pobírají 100 %, jenže ne po celý rok. Nezaměstnaní v Dánsku a v Norsku dostávají 90 % své poslední mzdy, v Nizozemsku, Belgii, Spolkové republice Německo a Rakousku kolem 70—80 % po dobu jednoho roku, dále potom čím dál méně, nikdy však ne pod 50 %. Poněkud hůře vypadá sociální zabezpečení nezaměstnaných ve Francii, kde závisí na síle odborových organizací v jednotlivých resortech, podobně i v Řecku, Itálii a pyrenejských státech. V anglosaských zemích platí zase jiný systém. Podpory jsou nižší než v Evropě, ale stát přebírá na sebe platbu nejvíce zatěžujících položek, např. nájmu, inkasa, nutných oprav v bytě apod. Ve Velké Británii bere nezaměstnaný podporu tři roky. Když skončí nezaměstnanému nárok na ni a nenajde si do té doby práci, dostává potom tzv. podporu sociální, která je nižší než podpora v nezaměstnanosti, v SRN činí 51 % platu s možností brát ji až do konce života, ve Francii a některých státech USA jsou poskytovány lístky na potraviny.

Z těchto faktů by ovšem bylo mylné vyvozovat, že nezaměstnanost je vlastně selankou. Neopak, pro lidi, kteří chtějí pracovat a uplatnit se, zejména pro mladé vstupující do života, platí slova jistého německého průmyslníka: «Nezaměstnanost je podobná smrti.» Tím spíše by měla být oficiální snaha našich ekonomických odborníků o nezaměstnanost skutečně co nejnižší, jež by umožňovala postiženým nalézt v oboru práce během 2—3 měsíců bez zbytečných průtahů

Schlupfwinkel. Aus Angst vor der Ausweitung des Golfkriegs auf ihr Land hat die jordanische Königin Nur al Hussein («Das Licht Husseins»), 39, für ein standesgemäßes Ausweichquartier in ihrer alten Heimat gesorgt. Die gebürtige Amerikanerin mit dem Mädchenamen Lisa Halaby, die seit zwölf Jahren mit dem jordanischen Herrscher verheiratet ist und mit ihm vier Kinder hat, kaufte für umgerechnet neun Millionen Mark ein drei Hektar großes Anwesen in Palm Beach — dem teuersten Flecken Floridas.

«Wir Deutschen stecken mihendrin. Worin besteht der Unterschied, ob man selber tötet oder töten läßt?»
Achim Exner, 46, Oberbürgermeister von Wiesbaden

«Deutschland ist so reich geworden, daß es seinen Kampfgeist vollständig verloren hat.»

Turgut Özal, 63, türkischer Staatspräsident

«Es wäre ein Verhängnis, wenn das Leben deutscher Soldaten für die Machtinteressen des türkischen Präsidenten gefährdet würde.»

Gerhard Schröder, 46, niedersächsischer Ministerpräsident

«Die Amerikaner haben uns zu Partnern in der politischen Führung gemacht. Es sieht nicht so aus, als wären wir schon soweit.»

Karsten Voigt, 49, SPD-Bundestagsabgeordneter

«Wer hätte geglaubt, daß Deutsche tödliche Waffen liefern, die gegen ein Land gerichtet sind, das ein Drittel seines Volkes in Gaskammern verlor.»

David Levy, 52, israelischer Außenminister

Milovice byly vojenským městem od svého založení v roce 1904. Pamětníci první republiky na ně vzpomínají jako na krásné město. Byly ale také svým způsobem vřátné – žili tam vojáci na vysokém postu. Dnes se o nich mluví zejména v souvislosti s odchodem sovětských vojsk.

První prostory vyklidili sovětskí obyvatelé již na podzim. Sídliště se říká Balónka a bylo vybudováno pro čs. armádu v padesátých letech. V roce osmašedesátém byly obsadila sovětská vojska. Po dvaadvaceti letech je stav domů a bytů až katastrofální. Kdo to neviděl, není asi schopen si představit: jen vyklizení sklepů přišlo bytový podnik na 800 tisíc korun a vyklizeno bylo asi 200 m² odpadu. Do sklepa šlo všechno, co by kulturní člověk vynesl do popelnice či kontejneru. Divíme se pak hmyzu, myším, potkanům? O omítlacích vnitřní a venkovní omítky ani nemluvě. Doslova jsme se šitřili vstoupit na až neuvěřitelně špinavé schodiště. Snad se nikdy nemýlo. A na dveřích jsou mnohde i stopy po zásahu sekýrky. Jak to musí teprve vypadat v táboře, kde si příbytky stavěla sovětská strana sama? Na obecním úřadě jsme se od starosty M. Müllera dozvěděli, že stavby tam vůbec neodpovídají našim normám a předpisům. Někde se dokonce stavělo bez základů. Jen na dvou vrstvách panelů. A stavělo se i na černo.

Ve vojenském prostoru je 2800 bytů, na Balónce 460. Celkem se počítá s 800 objekty. Iluzi, že by to vypadalo v Milovicích líp než jinde, si dělat ani nemusíme. Ale něco snad se zrekonstruovat dá. Ostatní lze jen zbourat. Rekultivace půdy a lesů je zcela nezbytná a bude zřejmě velká. A přece je o bydlení v Milovicích zájem již nyní.

Na likvidaci škod po Sovětské armádě uvolnila vláda částku 200 mil. Kčs. Milovice dostanou na jeden byt 20 tisíc. Pochybují, že to bude stačit. Jen oprava Balónky je propočtena na 50 miliard. Proto obecní úřad uvažuje, že by byty za solidní odhadní cenu prodal s tím, že opravy si majitelé provedou sami.

Vystavá ovšem i možnost ubytovat na Balónce volyňské Čechy. Jím vláda přislíbila návratnou půjčku na jeden byt ve výši asi 100 tisíc Kčs. S tím by se už dalo něco pořádit, zvláště když obecní úřad může investovat další 3 milióny.

V úvahu ovšem přicházejí i možní emigranti. A tak je nad dalším osudem Milovic stále otazník.

O budoucnosti Milovic uvažoval již před komunálními volbami národní výbor. A do vínku také dal novému zastupitelstvu projekt, s nímž do vypsaného konkursu vstoupila a také jím zvítězila a. s. Impuls. Po odchodu sovětských vojsk přejde totiž celý vojenský prostor do správy obce. Armáda si ponechá jen místní letiště. Konečně bude město po desítkách let civilní. A za deset let snad i s desetkrát vyšším počtem obyvatelstva, než má nyní.

Kdo ponese náklady s vybudováním města? Nad tím se asi zamýšlí každý. Zřejmě však bude nezbytná také účast zahraničního kapitálu. Měly by tu totiž vyrůst i menší továrny. S mamutím podnikem se v žádném případě nepočítá. Před válkou prý chtěl v blízkosti Milovic postavit svou filiálku i Baťa.

I nový majitel letiště by se měl chovat k obyvatelům Milovic šetrněji. Nebude létat s motory puštěnými na plné obrátky, kdy se mu zachce, nebude ani střemhlav nalétávat na obytnou část města. Letiště by kromě vojenské části mělo sloužit i dopravně, v níž by zaměstnání mohlo najít až 11 tisíc lidí. Zájem o Milovice proje-

vili i Japonci a za dnešním sovětským, notně zdevastovaným tankodromem se uvažuje s vybudováním golfového hřiště. Se zahraniční účastí, která by měla rovněž pomoci rekultivovat dnes velmi zubožený les a vybudovat i hotel a restauraci. V kvalitě, která by odpovídala požadavkům diplomatického sboru. Do Milovic je z Prahy přece jen blíže než do Mariánských Lázní. O rekultivaci lesů projevíli zájem i průhoníci botanici ČSAV.

Ono to tak bývalo na celém světě. Do kraje, který se lidem líbil, se nastěhovali s rodinami i výrobou. A jak se výroba i rodiny rozrůstaly, rostla i města. Stavěly se domky, kolem nich rostly zahrádky s květinami, zeleninou i ovocnými stromy. A lidé si toho svého díla hleděli právě tak jako čistoty a pořádku doma.

Chodíme po Milovicích a myslíme na spoušť i na to, co všechno jistě bude. Do deseti let by tu měl pulsovat život města. Obklopeného zelení, s obytnými domy i domky, kulturními objekty, sportovními hřišti. Okna i domy budou čisté. A domy budou plné lidí, kteří sem přišli žít.

KDY ANTIMONOPOLNÍ ZÁKON?

První měsíc cenové liberalizace máme již za sebou. Spotřebitel je nucen několikrát obracet každou korunu, výrobci zvyšují ceny a zkrátka nechce přijít ani obchod.

První výsledky z průzkumu spotřebitelských cen v ČR zpracoval již i Český statistický úřad. Vyplývá z nich, že nejvyšší nárůst cen potravin byl v prvním období zaznamenán v Brně. Prodávaly se tam nejen předražena tuky, cukr, cukrovinky, ale i zelenina, ovoce a nealkoholické nápoje. Nejlevnější vejce, mléčské a pekárenské výrobky, dále pak cukr, brambory a alkoholické nápoje jste mohli nakoupit v Ostravě. Maso a mléko byly za nejnižší ceny v Plzni a pro brambory a zeleninu bylo dobré dojet do Českých Budějovic.

Příčinami nedostatků, které při procesu liberalizace cen vznikly, se zabývaly jak krajské inspektoráty ČOI (kontrolovaly dodržování maximálních cen v prodejnách), tak i ministerstvo státní kontroly ČR. To se zaměřilo na vybrané výrobky a obchodní organizace. Z výsledků jeho kontrol vyplývá, že postavení monopolů zůstalo prakticky zachováno. Ty se pak mezi sebou dohadují o cenách, za které své zboží prodají obchodu. U obchodních organizací zase dochází k dohodám o úrovni sazeb obchodního rozpětí.

V poslední době je často diskutována otázka, zda liberalizace cen měla předcházet demonopolizaci, nebo jestli tržní prostředí mělo být vytvořeno primárně a teprve do něho měla »odstartovat« liberalizace cen. Ekonomičtí odborníci se shodují v tom, že nyní je důležité odstranit monopoly, které určují ceny. Pak se »cenovým úřadem« stane spotřebitel, který svým zájmem či nezajmem cenu určí. V první řadě to znamená vyhlásit antimonopolní zákon, na který se zatím jen čeká.

TO UŽ NĚLO DÁVNO BÝT, TO JE PŘECE ZÁKLADNÍ POŽADAVEK PRIVATIZACE A LIBERALIZACE CEN..!

Konec anonymity?

(čtk): Vyšetřování vstupu vojsk států Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968 stále pokračuje. Zatím se však nepodařilo prokázat konkrétním osobám naplnění skutkové podstaty trestného činu podle příslušného paragrafu. Podle sdělení náměstka generálního prokurátora ČSFR L. Velety směřují k tomuto cíli vyšetřovatelé i za pomoci některých zahraničních orgánů, zejména vyhodnocováním dokumentů poskytnutých z Polské republiky. Pokud se podaří procesním způsobem autorizovat například procesní projev L. Brežněva z 19. srpna 1968, kde jsou mj. uvedena jména některých čs. občanů, kteří se domáhali vojenské intervence, lze předpokládat, že proti nim bude vzneseno obvinění.

rozhodla, zavolala své matce a spolu odvezly kabelku na místní policejní stanici, kde už věděli, komu zavolat.

Tinina příběh se okamžitě chopili novináři. Ocitl se na stránkách i celoslovenských novin a padl třetistrán do noty, což potvrdila odezva. V novinách bylo možno dočíst se i o další návštěvě u Tyny, které tentokrát přivítala redaktorka s dítětem v náručí, v p.ně zařízeném bytě a s většinou problémů vyřešených. Celková hodnota darů, které mladá maminka dostala, daleko převýšila sumu nalezenou v kabelce. Vyprávění jak vystřiklé z kalendáře, ale zřejmé i v tvrdých dobách se takové věci stávají. A kdoví, zda v dohledné době nebudeme také vědět za každé podlahy počtení.

Zázraky se stále dějí

V situaci, kdy je téměř neprohlédnuta sítěmi nových hrás děnicích azurných padlých a z nejhorší hospodářského problému, přišel náhodou příběh amerického tiskaře jako na zaručenou, takto se ho chopit, jako by ani nebyl ledem, ale jen několik dní chybělo do věno.

Vše se událo ve Wilmington v Severní Karolíně. Šestnáctiletá Tina Hudspethová našla ve vozíku za samoobsluhou zapomenutou kabelku. Otevřela ji a našla nejmenší šok svého života. Bankovky v celkové hodnotě 1200 dolarů by totiž okamžitě vyřešily všechny problémy, které měla jako neprovdaná nastávající matka, skňho účtu pro svého invalidního manžela její přítel byl propuštěn z práce. Oba dva peníze ještě někdy uvidí. K ránu se Tina

Až co řekne parlament

Po jednání vlády ČR s poslanci o územním uspořádání nejasno

(Br): Na státním zámku Lnáře v sobotu skončilo jednání vlády České republiky, ke kterému se sešla spolu s některými poslanci České národní rady a experty. Cílem společné rozpravy bylo vyjasnit si názory a stanoviska k územně správnímu uspořádání České republiky.

Po nezbytném dopracování seznámí plénum ČNR s postojem české vlády její předseda P. Pithart ve středu 8. února v rámci zprávy o plnění programového prohlášení vlády ČR.

»Všichni tady uznávají, že ideálním státoprávním a územním uspořádáním by byl spolkový stát, který, má-li fungovat, musí mít tři země.« Uvedl to místopředseda ČNR Z. Malík (poslanec za Hnutí za samosprávnou demokracii Moravy a Slezska) v rozhovoru pro ČTK, když reagoval na obsah pracovního setkání. Dodal, že podmiňující pro vznik trojdielné federace je stanovisko Slovenska.

Podle slov Z. Malíka bylo hlavním důvodem jednání zúžit počet variant zemského uspořádání na jednu, maximálně dvě, z nichž by vycházela práce na nové ústavě, a formulovat prohlášení vlády, s nímž má k dané problematice vystoupit premiér ve středu v ČNR. Jak řekl, o formulaci stanoviska se ostře debatovalo. Hledal se kompromis mezi tím, že vláda ČR sice na sebe vzala úkol připravit varianty, a tudíž by měla udělat nějaký konkrétní závěr, avšak její prohlášení mělo být natolik neutrální, aby nevyznělo jako ovlivňování a předjímání určitého řešení. To je výhradně v kompetenci zákonodárnyho sboru, tedy ČNR.

V rozporu s vyjádřením Z. Malíka, že všichni se shodují na spolkovém uspořádání, je např. postoj dalšího účastníka setkání, místopředsedy ČNR J. Kalvody (poslanec za OF). Osobně věří, že federace v současné podobě přežije. Usilovat o samosprávnost Moravy, řekl, je jev iracionální, který znamená nefunkční zásahy do politického a státního aparátu.

Český premiér P. Pithart k územnímu uspořádání ČR včera v televizi uvedl mj.: »Víme všichni, co se odehrávalo na některých náměstích na Moravě a ve Slezsku minulý víkend. Velmi populární tam bylo heslo o vykořisťování Moravy. Vláda řekne

velmi podrobně na příštím zasedání České národní rady, že se nebude podrobovat žádným ultimátům, žádnému demagogickému nátlaku. Právě na tomto hesle o vykořisťování Moravy dokážeme, co to demagogie je.«

Premiér dále uvedl příklady z předvolební kampaně, kdy navštívil některá moravská města: »V Boskovicích jsem se dozvěděl, jak je v Blansku ukrutně „berou na hůl“. V Blansku mě samozřejmě přesvědčovali, že je to Brno, které má na svědomí jeho bídu... Nemusím říkat, co jsem se dozvěděl v Brně o Praze — že Praha vykořisťuje Brno,« zdůraznil. »A předpokládám, že kdybych se setkal v této souvislosti s panem Jakešem před 17. listopadem, tak by mě samozřejmě diskrétně řekl, že Prahu vykořisťuje Moskva. Je to velmi nešťastná logika,« řekl premiér Pithart.

KOLO DĚJIN

■ Kdykoli se rozvíjí sotva utišená otázka sudetských Němců, vždy se nad ní znovu zamyslím. A vždy dojdou ke stejnému závěru: Kolo dějin nelze obrátit zpět. A když už to přece jen někdy někoho napadlo a pokusil se o nemožné, dočkal se brzo poučení o pravdivosti pravidla, na kterém se pokusil vynutit výjimku. Návrat k něčemu, co samo prokázalo svou neživotnost a neúnosnost, byl vždy a musí být osudově riskantním omylem, který ve změnách podmínek záhy vytvoří ve společenském podvědomí otravný vřed. Jeho provalení bude mít horší důsledky, než byly ony, co doprovázely odstranění restaurovaného stavu. Stačí vzpoménout diletantských pokusů o restauraci Bourbonů, nebo francouzského císařství, či novodobé snahy o oživení tyranské totality. A na adresu těch, co vyšroubovali své požadavky až k absurditě, aby vše bylo tak, jako by se zcela nic nestalo, bych rád řekl jedno: Milí přátelé z landsmannschaftu, když nám vzkřísíte lidické a ležácké mučedníky, když nám vzkřísíte všechny ty tisíce mrtvých z koncentračních táborů a terezínského hřbitova, když nám je všechny vrátíte živé a zdravé se vším, co jste si vzali na památku z jejich majetku, pak se k nám klidně můžete vrátit, a dáme vám vše, oč jste přišli. Zbývá jen otázka, kdo přišel o víc... Domnívám se, že jediná cesta ke zdravému soužití je poctivé zřeknutí se zla do všech důsledků.

O. MENSÍ, Praha 6

Kursovni lístek

Francouzský frank	5,57	(5,57)
1000 Italských lir	25,20	(25,18)
Rakouský šilling	2,69	(2,69)
Německá marka	18,98	(18,98)
Svácarský frank	22,18	(22,18)
Americký dolar	27,75	(27,78)
Anglická libra	54,97	(54,88)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Prag schickt Spürpanzer

PRAG, 11. Februar (AFP). Das Team von rund 230 tschechoslowakischen Chemiewaffen-Experten in Saudi-Arabien soll demnächst durch elf Spürpanzer und sechs Spezialfahrzeuge verstärkt werden, teilte am Montag ein Militärsprecher in Prag mit. Außerdem werde die CSFR Saudi-Arabien Labors auf Rädern und Ersatzteile für tschechoslowakische „Tatra 815“-Geländewagen im Gesamtwert von 2,8 Millionen Dollar liefern. Die saudi-arabische Armee soll über mehrere hundert dieser „Tatra“-Geländewagen verfügen. Auch die US-Truppen benutzen solche Fahrzeuge.

● Polská státní pokladna přišla o 17 miliard zlotých (asi 1,7 miliónu dolarů) za nezaplacené celní poplatky a nepříznanou daň z obrátu za dovážené, respektive pašované cigarety značky Marlboro.

Hranice hlouposti

Všední den v pražské holešovické tržnici. Na jedné z pěších zón, jak se honosně nazývají prostory mezi bývalými halami látek, je shluk lidí. Nedá mi to, abych se nezaslivil. A opravdu, stojí to za to. Zraký všech náhodných chodců se upírají na urcholek koše na odpadky, kde na kartónové desce předvádí eskamotérská kouzla s třemi gumovými kolečky mládík evidentně polského původu. Vtip je v tom, že máie uhodnout, které ze tří koleček je na spodní straně označené. Zánětlivě naprosto jednoduchá záležitost. Chcete se zapojit? Prosim, stačí 500 korun a rázem jste ve hře. Kluk vedle mne, ani ne osmnáctiletý, vy-

Odcházejí podle plánu

Letěl k 8. února 1991 opuštělo území ČSR 50 519 sovětských vojáků, 13 007 vozů a 31 771 rodinnými příslušníky. Dále bylo usunuto 30 odpalovacích zařízení, 1191 tanků, 2332 bojových vozidel a obrněných transportérů, 1184 prostředků dělostřelečnických, 51 prostředků protivzdušné obrany 14 460 automobilů, 155 vrtulníků, 96 letadel a další materiál týlového a technického zabezpečení. Zmocnění obou vlád věra konštatovali, že úkoly druhé etapy odchodu sovětských vojsk byly splněny v plném rozsahu.

Arzneimittelpreise in Europa

— EG-Durchschnitt = 100 —

PRACOVNÍCI KGB POJEDOU DOMŮ

(zř): «Vyslýchání uvězněného na mrtvém boží a případ se seš nepodříti objemní.» Těži na vševejší tiskové besedě a vedoucími pracovníky FMV v Bratislavě náměstek ministra vnitra J. Ruml k výbuchu tchaviny na Staroměstském náměstí v Praze.

Dále se novináři dozvěděli, že causa V. Ciklamini by měla být co nejdříve uzavřena. Inspekce FMV získala několik důkazů, na jejichž základě začalo proti tomuto bývalému prvnímu náměstkovi ministra vnitra stíhání pro trestný čin pomluvy. Obsáhlým tématem byla činnost KGB na našem území. Na základě smlouvy, kterou podepsal začátkem roku 1990 bývalý ministr vnitra R. Sacher a souhlasila s ním tehdejší vláda, působí při velvyslanectví SSSR oficiálně šest pracovníků KGB. Vedení FMV společně s vládou již rozhodlo o jejich vypovězení diplomatickou cestou. J. Langoš navrhl, aby odešli z ČSFR co nejdříve a aby se jejich činnost brala jako protizákonná a protidůstavní.

J. Langoš na tiskové besedě nepopřel, že se jako člen parlamentní komise několikrát zúčastnil pohovorů s odsouzenými začátkem loňského roku v několika slovenských NVÚ, ale kategoricky odmítl obvinění, že naváděl odsouzené NVÚ Leopoldov k odporu vůči vedení a nakonec k podpálení věznic. Dále uvedl I. Ruml, že v současné době nejsou v činnosti odposlechová zařízení řízená na dáiku (tzv. štěnice), nevyloučil však možnost odposlouchávání telefonických hovorů. Každý

případ odposlechu souvisí se závažnou trestnou činností nebo činností ohrožující suverenitu státu.

P. Tigríd v kolegiu

(Pa): Pavel Tigríd přijal nabídku čs. prezidenta V. Havla, aby se stal členem jeho kolegia, s tím, že nebude zaměstnancem Kanceláře prezidenta republiky a nebude pobírat plat. Tuto informaci sdělil včera v Praze novinářům tiskový mluvčí prezidenta ČSFR M. Zantovský. K nedělní schůzce prezidenta s čs. politiky, poslanci a experty k přípravě ústav M. Zantovský řekl, že čs. prezident s ním nebyl stoprocentně spokojen. Základní rozdíl se objevil v názoru mezi OF a VPN na straně jedné a KDH na straně druhé. KDH prosazuje, aby na základě nejdříve vytvořených ústav republikových vznikla následně federální. Většina ostatních účastníků však tento názor považuje za ignorování Federálního shromáždění jako nejvyššího zákonodárného sboru v ČSFR.

TYDLE SRANDY NEVĚŘTÍ NIC CHAROČNEHO!

Sdílný Jan Ruml

VARSAVA: Jsem znepokojen situací v Československé armádě, prohlásil náměstek federálního ministra vnitra Jan Ruml v rozhovoru, který včera otiskl polský list RZECZPOSPOLITA. Než se spoléhá na generály, kteří nedávno připravovali akce proti společnosti. Kromě změny ministra obrany se v armádě nic nezměnilo, uvedl J. Ruml a sdělil také, že někteří pracovníci StB nadále pracují proti mladé demokracii, organizují se, prostřednictvím bývalých agentů získávají informace, udržují styky s KGB a zakládají nové sítě. V kritické situaci mohou některé jednotky bývalé StB ve spolupráci s KGB destabilizovat politickou situaci.

K výroku o armádě

(čtk): První náměstek federálního ministra vnitra J. Ruml poskytl ČTK prohlášení, v němž m. j. uvádí: «Můj výrok o tom, že se v armádě prakticky nic nezměnilo, byl neuvážený. S poměry v armádě nejsem seznámen natolik, abych se k nim mohl takovým způsobem vyjadřovat.» 6. 2.

Ruský medvěd rozevívá objetí

Hollywood-Stars vom Vater mißbraucht

Als Rita Hayworth 6 war, mußte sie ihrem Vater Eduardo Cansino immer das Badewasser einlassen. Mit 12 wurde sie regelmäßig von ihm verprügelt, mit 16 sexuell mißbraucht. Mit 18 floh sie in die Arme des Produzenten Harry Cohn. Er erzwang sie zum Sex mit anderen. Wie Rita Hayworth, so Sex später nur unter hat jetzt die Autorin Gloria Steinem enthüllt, wadren viele Hollywood-Stars „geschlagene, ungeliebte und gedemütigte Kinder. Sie fühlten sich wertlos – außer als Objekt der Begierde.“ Hedy Lamarr, auch als Kind mißbraucht, konnte wurden als Teenager die

Brüste mit Mullbinden abgebanden. Kim Novak („Vertigo“) wurde vom Vater gelyncht, weil er einen Sohn hatte haben wollen. Sie landete auch bei Harry Cohn, der sie auditiv und blond färbte. Sie sollte eine zweite Marilyn Monroe sein. Autorin Stefani: „Die Stars ertrugen das Leben nur mit Alkohol und Medikamenten. In jedem Mann suchten sie den Vater, den sie nie besessen hatten.“

KONĚ SE STRÍLET NEMUSÍ

DRAŽBY.

Narodili se s láskou ke koním v krvi. Mladí lidé na venkově i ve městech projevují až pozoruhodný zájem o živou přírodu. Přetechtizovaná civilizace vyvolává u naší mládeže pochopitelnou reakci. Zejména děvčata si nechtějí hrát s panenkami. Jejich láskou se stali pejskové, křečkové, andulky — a koně. Vim, o čem mluvím. Mám to doma...

A přece se mnohde mluví o tom, že se budou hřbatům »řezat hlavy«. Tvrdé ekonomické podmínky a krize čs. zemědělství se už nějaký čas dotýká zvláště chovů anglického plnokrevníka. Družstva a státní statky zápasí o přežití, proto se nedivíme, že své sportovní stáje považují za luxus, jenž si nemohou dovolit. Hovořil jsem o tom s MVDr. Jiřím Rajmanem ze Státního veterinárního ústavu v Pardubicích. Velký znalec a milovník koní však zůstává optimistou. Je přesvědčen, že koně se střílet nemusí. Naopak jim předpovídá dobrou budoucnost.

NAVRAŤ K FORMANSKÉ TRADICI

Bývalý státní hřebčinec v Nemošicích vsadil před deseti lety na chov chladnokrevníků. O jejich norických koně je dnes takový zájem, že poptávka převyšuje možnosti chovatelů. Jak by ne! Drahá nafta, zmenšování zemědělských podniků a jistý návrat k tradičním způsobům hospodaření vyvolává novou potřebu koňských potahů. K formanské tradici se vrací i pardubický pivovar. Sudové pivo bude po městě rozvážet pár norických koní. Nesilbuje si od toho jen dobrou reklamu, ale možná i úsporu přepravních nákladů.

Chladnokrevníci patří už dlouho k nedostatkovému zboží. Proto založili jejich rozmnožovací chovy tam, kde je nejvíce potřeba — ve státních lesích. Pěknými výsledky se mohou pochlubit třeba v lesních závodech Teplá u Toužim, Broumov nebo Vitkov, kde si nejdříve uvědomili, že se bez koní při přiblížování neobejdou. Stále více kočích si bere koně do pronájmu nebo v lese pracují s vlastní pérem. Že taková soukromá péče prospívá všem, není třeba zdůrazňovat.

Ovšem ani teplokrevníci nejsou bez šance. Tito koně s všestrannou užitkovostí jsou využíváni nejen pod sedlem, ale i v potazích. Právě nyní se dá očekávat jejich návrat na vesnici. V zemědělském družstvu Humberky například úspěšně působí se svou vozatajskou čtyřkou mistr sportu Josef Dymeš. Jeho koně však neslouží pouze k tomu, aby se s nimi několikrát do roka blýskli při vozatajských soutěžích. Družstvo s nimi pořádá spoustu potřebných prací. Navzájem s nimi krmivo do stájí, vyváží hnoj, přepravuje na kratší vzdálenosti vše, co je právě třeba. A jim to jde pochopitelně k duhu! Podobně využívá Jaroslav Kadavý v ZD Bylany své dvojspěži.

Naši teplokrevníci patří také k artiklu určenému na export. Pro letošní aukci, která se uskuteční v březnu v Pisku, je připraveno 120 koní. Zatím nás může mrzet, že ceny v dolarech neodpovídají chovatelské péči. Zřejmě je to tím, že prodáváme na Západ jen jakási »polotovary«, zatímco za lépe přeježděné, tedy sportovně připravené koně bychom dostali mnohem víc. Ale i v tomto případě budou volné tržní vztahy jen ku prospěchu.

JAKÝ ŮDEL PRO PLNOKREVNIKY?

Nejohroženějším se v nových podmínkách bezpochyby stává elitní plemeno — anglický plnokrevník. Jeho využití jen v dostihovém sportu z něj dělá exkluzivní záležitost pro bohaté majitele. Navíc se jeho chov musí vyrovnat s těžkým dědictvím minulosti. Stavby těchto ušlechtilých zvířat jsou nadměrné a ťroveň chovu špatná.

V Československu napočítáme zhruba 1300 kusů, zatímco v Sovětském svazu chovají o 400 méně, v bývalé NDR dokonce jen čtvrtinu našich stavů. Dopláme na velikášství a frajerství novodobých »Cimburů«, předsedů družstev a ředitelů státních statků, kteří chov anglického plnokrevníka považovali za prestižní záležitost, ať to stálo cokoli.

Už řadu let se u nás hovoří o nutnosti početní stavu plnokrevníka omezit a zkvalitnit. Vždyť výsledky na dostihových dražbách v mezinárodní konkurenci nám nedělají dobrou reklamu.

»Nechceme koně střílet,« říká doktor Rajman. »Ale je třeba zapouštět méně kilosen a od těch nejlepších získat kvalitní hřebata.«

Do finančních nesnází se spolu se zemědělskými podniky dostaly i státní hřebčiny. Také v Napajedlech, Mimoně i jinde hledají možnosti, jak své chovy zachránit. Nejčastěji se nabízí pronájem soukromým osobám. Objevují se i první sponzoři. Větší i menší firmy, podnikatelé a milovníci koní také chtějí pomoci. Není pochyb o tom, že atraktivní dostihoví koně budou nacházet stále větší zájem u těch, kteří je budou spojovat se svým společenským postavením.

Osud koní v Československu proto není třeba vidět černě. V podmínkách tržního hospodářství však budou chovy pod silným tlakem na kvalitu. Věme, že se nestanou jen výsadou bohatých, ale rozmnoží kulturní bohatství národa.

(čt): Další kolo pražských dražeb proběhne v neděli 10. února, následující o víkendy 2. a 3. března a na řadu přijde 32 prodejen. Budou to mj. obchody ovocem a zeleninou, Framen-maso, Drobné zboží-drogerie. Nabízena bude i prodejna Knihy, a také tři stánky Raj v Praze 9. Vytvářecí ceny budou velmi rozličné, od 15 tisíc do 198 tisíc korun. Jediná opravdu levná nabídka — pouhý jeden tisíc korun, je základní vyvolávací cena prodejny tabáku v Praze 9. K většině provozoven se vážou i zásoby zboží, jež dosahují hodnoty až půl miliónu korun. Pokud jde o zatím nejdražší pražskou nabídku ve výši 22 miliónů korun, již byl komplex Moskva na Pítkopě, dražba mušela být zastavena, protože se přihlásil oprávněný majitel — syn někdejšího restaurátora, který podle zákona má na tuto nemovitost plný nárok. Dražby budou pokračovat a každý zájemce se jich může po zaplacení vstupného 50 Kčs u vchodu do radnice zúčastnit. Za další poplatek se může přidat k dražitelům. Začátek je vždy v 9 hodin. Do aukce 2. a 3. března vstoupí další 21 provozních jednotek v Brně. Z taxislužby Služeb města Brna přichází do aukce 25 osobních a jeden nákladní automobil.

olomoucká mlékárna Olma: Z pterovské jednoty tam přišla jako reklamace zásilka 10 kg másla. Karton byl síce označen datem 1. ledna 1991, avšak uvnitř se nacházelo sedm měsíců staré máslo — s výrobním datem 7. 7. 1990!

Z vazby doma PROČ?

(čv): Rozhodnutím Vyššího vojenského soudu Příbram byl 6. 2. propuštěn z vazby bývalý federální ministr vnitra František Kincel a jeho bývalý první náměstek generálporučík A. Lorenc, kteří jsou v souvislosti s událostmi 17. listopadu 1989 sřináni pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele. Trestní říhání obou obviněných pokračuje na svobodě.

Slavia zavádí bingo

Spočescká hra jako ekonomická pomoc

PRAGA (a): »Ekonomika nás tlačí, proto hledáme nové možnosti, jak zajistit chod a činnost našich oddílů.« Pekl se pondělní tiskovec SK Slavia v Edenu ekonomicko-obchodní náměstek ALŘŠ NOSEK. Překrásnost situace klubu nejlépe ukazuje skutečnost, že státní dotace byla loni 21 miliónů krasa a letos je přislíbena jen ve výši dva milióny.

Nepěkná vizítka obchodu

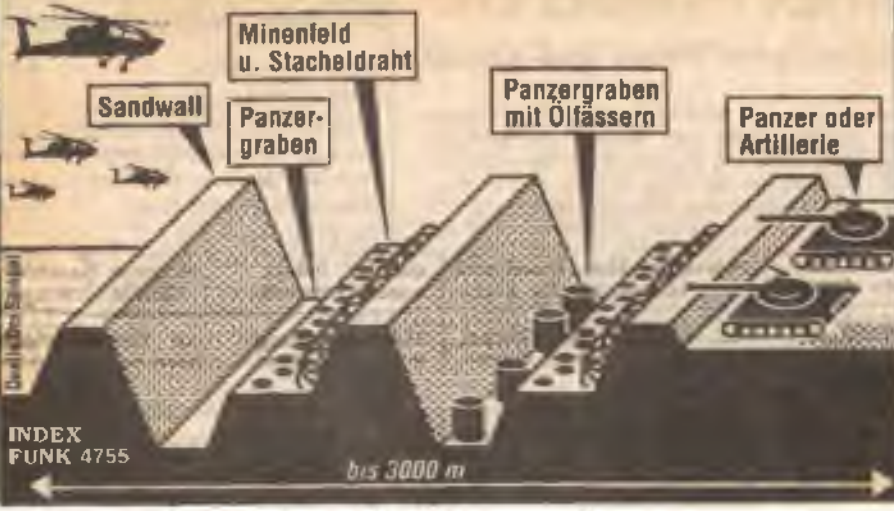
(čt): Vzánat cen potravín vedl i na Moravě k výraznému poklesu jejich prodeje. V prodejnách a skladech se hromadí zboží s prošlou záruční dobou. Pracovníci inspekce, kteří uskutečňují řadu mimořádných kontrol, zjišťují ve více než padesáti procentech případů závady. Ve vstřícném Prámanu objevili prošlé pivo, na náměstí v Blfovci nabízel rovněž Framen půl roku prošlé ananasové kompoty. V nákupním středisku Moravanka (Framen Olomouc) se prodáváci snažili udát 477 pěstářských osmi-něk másla. Kuriozní případ zaznamenala

Corvenubříl cestovní ruce v kina. Získali licenci na zveřejnění možná rodni apolejená bry Bingo u nás, která je velmi populární v USA. Velké Británii a Švédsku, kde se hraje ve 100 halách s ročním obrátem dvě miliard švédských korun. Jen ve Stockholmu příspěví Bingo na činnost 60 sportovních klubů a různých spolků. Podíl Slavia se švédským partnerem Kungshallen Bingo AB je 52-48 procentům. Tato hra je podobná sportce jen s tím rozdílem, že se výhry okamžitě proplácí. S útkotem (za 10 Kčs je každý jang) o třech čtvrtcích se 75 tisíců si sázející křička je čísla, která vyhazuje počítač na světelnou displej.

Kdo ze sázejících začítne vodovně nejprve i řadu, pak dvě, tři, čtyři a konečně celý čtverec s tzv. zvedna ruku a vyhrává. Vše výběr bude odeslána od počtu sázejících a podle přesného procentuálního systému. Vše se doručí účastníkům před zahájením. Při proměně tuto etfedu v restauraci plaveckého střediska v Edenu [17. b] dvě hla-vní cenu švédský partner ve výši 10 000 Kčs. Přítomní budou i kontroloři. Slavia odehrává ze zisku 15

TRAFIKY BY HĚLI BEZPLATNĚ

Irakische Befestigungen an Kuwaits Grenze

INDEX
FUNK 4755

O situaci v armádě

(Čr): Ministr obrany ČSFR L. Dobrovský informoval novináře na tiskové besedě, že vojáci čs. jednotky v Saúdské Arábii jsou zdraví, v prostoru, kde je naše jednotka umístěna, neprobíhá žádná bojová činnost. Vyslovil znepokojení nad aktivitou určitých sdružení v armádě, které vznikají na elitářském nebo národnostním principu. Prohlášení Asociace slovenských vojáků počítuje jako první krok k rozdělení Čs. armády ve dva celky, což by bylo v hlubokém rozporu se zájmem ČSFR, neboť by to ohrozilo akceschopnost a funkčnost Čs. armády a obranyschopnost země. K problému vojenského letiště v Mošnově ministr řekl, že občané jeho vojenské užívání odmítají. Kdyby bylo letiště zrušeno, znamenalo by to, že prostor Moravy nebude zabezpečen stíhacími letouny z moravského území a její letecká ochrana bude náročnější a méně efektivní. Personální změny v armádě probíhají podle slov ministra kontinuálně, z armády dosud odešlo 70 generálů a desítky důstojníků.

Velbloudy vidáme jen v zoo nebo v cirkusech, pro obyvatele severní Afriky a obrovských oblastí Asie jsou všednější než automobily. První velbloudi byli ochočeni před více než pět tisíc lety a záhy se stali nepostradatelnými pomocníky lidí.

Znašou měrom se zasloužili o rozvoj civilizace: výpravy na velbloudech vytýčily nové zeměpisné cesty v dosud neznámých oblastech.

Prapředci velbloudů se objevili na území Severní Ameriky asi před 45 milióny let a teprve mnohem později se dostali na další kontinenty. Dnešní druh velbloudů je známý asi 5000 let. Jeho první stopy vědci objevili v Asii, a to byl již zdomácněný. Dvouhrbý velbloud (Camelus bactrianus) se později rozšířil do Mongolska a Číny, kde žije dodnes.

Dorůstají do výšky až 220 cm, délky tří metrů a váží až 700 kg. Jedno zvíře unese v průměru náklad 220 kg a pohybuje se rychlostí 30–40 km denně. Takový pochod vydrží celý měsíc. V pouštních podmínkách bez vody, za písečných bouří, je to výkon vskutku obdivuhodný. Velbloud dokáže vystoupit i s nákladem do hor do výše 4000 metrů.

Obyvatelé pouští říkají velbloudům »džama«, což znamená krásný. Od dávnych dob byl pro ně měřítkem všech hodnot a patřil k jejich nepostradatelným druhům.

Randy Schülers Sammlung flügelloser Schmetterlinge

Saddam wie Hitler

In einer Rundfunkrede lief Saddam Hussein am Wochenende die Iraker zum letzten Kampf gegen die Alliierten auf. Der Historiker und Hitler-Experte Prof. Werner Maser (69) vergleicht diese Rede mit dem letzten veröffentlichten Appell Adolf Hitlers vom 18. April 1945, wenige Tage vor Ende des Zweiten Weltkriegs.

Was Adolf Hitler in diesem Aufruf zwei Wochen vor seinem Selbstmord im Bunker unter der Reichskanzlei behauptete, deckt sich verbal und inhaltlich weitgehend mit der Durchhalteparole Saddams Hussein. Die Appelle, Beschwörungen, Prophezelungen und stillierten Zweckbehauptungen sind identisch.

Hitler hatte erklärt: „Zum letzten Mal ist der jüdisch-bolschewistische Todfeind mit seinen Massen zum Angriff angetreten. Er versucht, Deutschland zu zertrümmern und unser Volk auszurotten... Wir haben die Stunde vorausgesehen, und es ist... alles geschehen, um eine starke Front aufzubauen. Eine gewaltige Artillerie empfängt den Feind. Die Ausfälle unserer Infanterie sind durch zahllose neue Einheiten ergänzt... Der Bolschewismus... muß und wird vor der Hauptstadt des deutschen Reiches verbluten.“ Ähnlich Saddam Hussein. Er

sagt: „Die geballte finanzielle, militärische und wirtschaftliche Macht der USA wird nicht ausreichen, die Festung des Glaubens im Irak zu besetzen.“ Das Ende vom Imperialismus und Kolonialismus im arabischen Raum werde kommen.

Hitler hatte den deutschen Soldaten im Osten zugerufen: „In dieser Stunde blickt das ganze deutsche Volk auf euch... und hofft nur darauf, daß durch eure Standhaftigkeit, euren Fanatismus, durch eure Waffen und eure Führung der bolschewistische Ansturm in einem Blutbad erstickt. Im Augenblick, in dem das Schicksal den größten Kriebsverbrecher aller Zeiten von der Erde genommen hat, wird sich die Wende dieses Krieges ent-

HITLER, HÖRER, MIL'AN, MINDRA, HONORITA, HUSSERIN, HA'PO - TUCKY, HOTTWALD, HOUOTNY, HTALIN, HBRZINEV..

scheiden.“ Saddam Hussein: „Bush und seine Spießgesellen und diejenigen Araber, die nach gottloser und schelnelliger sind als er (Bush), wurden geschlagen in jedem Augenblick, jeder Minute, jeder Stunde und an jedem Tag, nachdem die Startlinie (gemeint ist der Angriff der Alliierten) überquert wurde... Jede Stunde und jeder Tag, der seit der Belagerung gegen die Versammlung der Vorhut der Gläubigen im Irak vergangen ist, ist eine Stunde und ein Tag der Niederlage der Versammelten des Athelismus, der Unterdrückung und der Tyrannei.“

Hitler prophezelte unmittelbar vor seiner endgültigen Niederlage den baldigen deutschen Endsieg. Zu einem Zeitpunkt, wo alles verloren scheint, spricht auch Saddam Hussein vom Endsieg. Er geht sogar noch weiter und behauptet, daß Irak „in den Augen Gottes den Golf-Krieg bereits gewonnen hat“. Beide Diktatoren appellieren an den Durchhaltewillen der Bevölkerung, sie loben die Standhaftigkeit ihrer Soldaten

Bleifrei in Europa

Anteil des Absatzes von bleifreiem Benzin am gesamten Benzinabsatz 1989 in %

und drohen mit katastrophalen Konsequenzen nach einer Niederlage. So viele Ähnlichkeiten – ob auch das Ende Saddams ähnlich ist?

Jak hluboko do kapsy?

Když jsem na začátku roku procházel mezi regály jedné sídlištní samoobsluhy, jsoucí ovečkou mohutného stáda pastýřova, jehož jméno jest Potraviny, kulil jsem v němém úžasu oči. Tak třeba balíček čaje čínského obyčejného zde stál 22,20 Kčs, ač v lahůdkách poblíž redakce by mi stejný tovar nabídli za 15,20. Mléčná čokoláda? Tady za šestnáct, jinde běžně ohodnocena na jedenáct korun. A přehlídka cenové erupce pokračovala, když v tom... »Já ti dám, ty zloději jeden, krást tady nebudeš!« zařval někdo u mrazicího pultu. Někdo... Byl to zákazník, nebo prodavač? Až pak jsem zaostřil zrak na rozlíceného vedoucího držícího za levé ucho střapatého kluka. Pobertíčkoví přitom z kapsy větrovky vykukoval cizžený nanuk. Přemýšlel jsem nad touto příhodou ještě cestou domů a přitom jsem si řekl. No jasně, vždyť přece otázka pro naši Anketu měsíce února by mohla znít: **JAK VÁŠ ŽIVOT OVLIVNILA CENOVÁ LIBERALIZACE?**

JAROSLAVA ERKOVÁ, důchodkyně, 58 let

»Co to vlastně znamená liberalizace? Uvolnění? Ale uvolnění jenom z jedné strany a to ještě ne z té pravé? Měla by být VOLNÁ konkurence a měl by být především UVOLNĚN byrokratický aparát. Takto to platíme všechno my!«

JIRÍ PANENKA, dělník, 45 let

»Nelíbí se mi, že někdo, kdo má dost peněz, rozhoduje o tom, co my, co jsme dosud žili „z ruky do huby“, si máme ještě odepřít dalšího.«

MARTINA LUBESOVÁ, studentka, 21 let

»Když si jdu koupit rohlík, už se rozmyšlím. Dříve jsem třeba měla odpoledne chuť na sýr, tak jsem si ho koupila, ale teď mi musí stačit večer. Vlastně jsem ráda, protože se učím přemýšlet, zda opravdu potřebuji to, co kupuji.«

Ing. FRANTIŠEK SROVNAL, starosta, 43 let

»Snažíme se míň kupovat, při čtyřech dětech není opravdu lehké vyjít. Takže místo mléka musíme pít víc čaje, musíme kupovat míň sýrů a masných výrobků. Pevně však věřím tomu, že privatizace obchodní sítě vytvoří podmínky pro výběr nejen cenově dostupného, ale i kvalitního zboží. Monopolní podniky zatím nejsou ochotny se přilížit požadavkům spotřebitele přizpůsobovat. Také bych chtěla poznamenat, že od listopadové revoluce vláda slibuje zlepšení situace pro sociálně slabší — pro rodiny s dětmi a důchodce, ale zatím to vše silně pokulhává za zvyšováním životních nákladů...«

MILENA HRUBÁ, nezaměstnaná, 46 let

»Zatím vedle manželova platu žijeme z odstupného, které jsem dostala, ale jestliže neseženu práci, tak nevím, jak to budeme řešit dál. Pár věcí jsme si ještě před začátkem liberalizace koupili do zásoby, ale dnes jen těžko po obchodech sháním třeba lacinější čerstvé potraviny. Soukromníci se zatím více zaměřují na různé butiky...«

RENATA KRANSOVÁ, aranžérka, 20 let

»Vzhledem k tomu, že můj čistý příjem je 1400 korun, maximálně 1800 korun a nájemné za byt 1+1, který vlastním, zatím činí 400 korun měsíčně, musím si hodně rozmýšlet, co si koupit a co ne. To mluvím o potravinách. Jako žena jsem šokována cenami dámských vložek, jejichž koupě je nezbytně nutnost. Ty by snad měly být spíše zdarma. Jedním slovem — je to hrůza!«

Ing. MARKĚTA MATOUŠKOVÁ, zooteknička, 28 let

»Když jsem přišla do obchodu po zdražení, tak se mi protáhli obličej. Ale když je

úplně nejhůř, říkám si: chtěli jsme to a doufám, že to bude lepší. Musíme to vydržet!«

JUDr. JAN BLAŽIČEK, tajemník ZOO, 44 let

»Zaskočila mě asi jako většinu lidí v tomto státě. To je tím, že přišla dříve než privatizace, umožnila pětadvacítmu monopolnímu postavení obchodních organizací zlatokopecké pojetí, a tak se vlastně zvrhla ve svévolné zdražování, vyvolané snahou nejvyššího zisku na úkor ubohého spotřebitele. Zatím jediná obrana je nekupovat předražené zboží a doufat, že vyvolané snížení životní úrovně je pouze přechodné a bude odstraněno zavedením konkurence.«

JANA ŠUSTOVÁ, obchodní referentka, 42 let

»Kdykoliv jsem nucena koupit něco v potravinách nebo jiné výrobky denní spotřeby, dostávám se do varu. Zvyšování cen chápu jako nezbytný průvodní jev současné reformy, ale trápí mě to, že není pořádně kontrolovatelné, zda nepoctiví prodavači nepřijímají vlastní kapsy.«

VLADIMÍR VOCETKA, programátor, 35 let

»Liberalizace cen mi přinesla poznání, že počet děr v opasku roste exponenciálně v závislosti na počtu děr v ekonomické reformě a zároveň zjištění, jak je snadné sklouznout od reformy k jakési „deformě“.«

Ing. JAN VELEK, generální ředitel Komerční banky, 59 let

»Jako spotřebitelé mi cenová liberalizace ovlivnila život rozefvením nážek mezi potřebou a možností ji realizovat. Na to je možné reagovat buď zvýšením příjmu, nebo snížením spotřeby. Nemám čas na druhé zaměstnání a mám nadváhu. Cesta je pro mě proto jediná: snížím spotřebu a upevním si tak zdraví. Jako funkcionář v čele banky mi liberalizace působí také určité potíže. Roste totiž i cena peněz, se kterými pracujeme, a mění se ocenění hodnot, které úvěrujeme. Roste počet vkladů na vyšší úrok, přibývá i zájemců o úvěr. Nám tím přibývá práce. Ovšem i to může pozitivně ovlivnit moji nadváhu.«

MARIE CHOVANČIKOVÁ, zdravotní laborantka, 41 let

»Poznámela mě po nervové i finanční stránce, musím se držet, abych nemluvila sprostě. Když máte dvě děti na studiích, není to snadné. Nemám čas lítat po městě, a jediná prodejna v našem okolí, patřící mělnické jednotě, neholdá jít s cenami dolů. I kdyby třeba zboží neprodala. Jak se už stalo třeba s „červeným“ mlékem, které prostě přestala objednávat.«

obtížně shánět nejlépejší potraviny po celé Praze a přitom plnit své pracovní povinnosti. Zatím jsem byla nadšená možností, že mě děti budou moct cestovat do zahraničí, třeba tam i studovat. Ale právě to jim v současné době z finančních důvodů dopřát nemohu.«

PETE SVATOŠ, řidič autobusu MHD, 25 let

Nepocituji žádný vážný dopad. Pouze jsme v rodině omezili spotřebu ovoce, zeleniny a mléčných výrobků, které kupujeme jen dětem. A dále jsme snížili spotřebu takových potravin, jako jsou sušenky, salám a podobně.«

RICHARD SLAVÍK, mistr v tkáčárně, 38 let

»Citelně. Manželka dostala v polovině loňského roku výpověď z důvodu pronajmutí prodejny soukromníky a dodnes hledá slušné placené místo. Zatím si našla práci

na malé důchod. Já větší, takže když se podělíme, nějak to vydržíme... Zvoral to už Gottwald se Zápotockým, když rozdělil všechny peníze dělníkům. Bez ohledu na to, že odvedená práce mnohdy neodpovídala vysoké odměně. I v rámci státního průmyslu měla zůstat konkurence. To musí přece každého rozumného člověka napadnout, že nemůže být monopol, že musejí být různé podniky, aby šly proti sobě, a tím aby šlo všechno dopředu...«

MIROSLAV HANEL, brusličkář, 33 let

»V podstatě nijak. Ale jsem racionálnější určitě zdravěji!«

Ing. SYLVA DVORÁKOVÁ, vedoucí odd. výčebny ZOO, 58 let

»Uvedla mě do svízelné situace. Je velice

vdala za cizího státního příslušníka. Teprve teď pravděpodobně půjdu do práce. Vždycky jsem s dcerou žila dost skromně, proto mě rozčítují někteří lidé, kteří namítají, jak v dnešní situaci udrží auto, nebo za co si koupí nové. Ve světě, všude, kam jsem přišla, je to tak: buď na něco mám, na něco si vydělám, a pak si to mohu koupit. Anebo šetřím a čekám, až na to budu mít. Mohla jsem samozřejmě žít u rodičů — ve Švédsku, v Kanadě, prostě někde, kde by mi bylo ekonomicky líp — jenže já nemohu žít bez staré Prahy, kde jsem se narodila. Nemohu dopustit, aby mě teď vyhnal finanční nedostatek, když se to nedopadlo „bolševikovi“.«

Ing. arch. JIŘÍ ŠTURSA, důchodce, 69 let

»Já a moje žena jsme důchodci. Moje že-

STEFAN PROKOP, soukromník, 35 let

»Naprostě s ní souhlasím. Možná by mohla být ještě větší.«

PAVEL BULÍN, umělecký kováč, 42 let

»Dotkla. A to tak, že velmi.«

ZUZANA HUDEČKOVÁ, advokátka, 28 let

»Nijak moc. Víc si ovšem vybírám, nekupuji na kila, ale na kusy. Jsem disciplinovaná občanka, takže chápu, že to jinak nejde.«

NELLY RASMUSSENOVÁ, sphaoretalka, etnografka, cestovatelka, 43 let

»„Socialistické útlino“ mi umožňovalo být na volné noze. Třeba už jen proto, že mi „bolševik“ nedal po absolvování vysoké školy odpovídající zaměstnání, protože jsem se

za 1500 korun čistého. Tudíž je to znát na celém rodniném rozpočtu. To znamená zase shánět a stát fronty, aby nákupy byly co nejlevnější. Jinak žensnu, co si výrobci dovoří s cenami, které předkládají spotřebitelům. Třeba u takového zboží, jako jsou dámské vložky a toaletní papír.»

DRAGOSLAVA RŮNOVÁ, soukromá kadeřníčce, 29 let

„Jako soukromnice jsem začala vloni v září s úrokovou sazbou 7,8 procenta. Ta je ovšem každý měsíc zvyšována, nyní činí 12,3 procenta a bude se zvyšovat dál. Zvýšení cen potravin a základních hygienických potřeb je jen dalším šokem.»

MARIE TOMALOVÁ, studentka, 28 let

„Cenová liberalizace? Ani ne tak mě jako spíš mých rodičů. Zvýšili mi o stovku kapesné, a když k tomu připočtu prospěchové stipendium, celkem to ještě jde. Hůř bude, až zdrazí kolej a skripta.»

JAROSLAV PAPOUŠEK, scénárista, režisér, malíř, 51 let

„Počkejte, já se zeptám ženy... Moje žena se směje!»

VIKTOR VACEK, učeb, 18 let

„Nevím. Mě žijí rodiče. Ale je fakt, že dřív, když jsem měl hlad a šel do samošky, vždycky jsem nakoupil plný košík různého jídla. Teďka se mi stalo, že jsem nic nekoupil, i když mi kručelo v břiše. Tak se mě dotkla cenová liberalizace.»

Ing. JANA HRDÁ, invalidní důchodkyně, 38 let

„Nemohu podnikat, nemohu si přivydělat, vyšší alimenty na dvě děti nemohu vymáhat... Něco málo nám přidají, ale živobytí je několikanásobně dražší. Z lidského pohledu je to neřešitelné. Zde pomůže jen zážrak a já věřím Bohu, že i toto břemeno mohu složit na Něho a On nás vyvede z každé pouště.»

STANISLAV POLÁK, stavitel, 34 let

„Jsem rád, že je tady. Očekávám druhou vlnu s předpokladem celkového sklidnějšího hladiny.»

FRANTIŠEK PITHART, mistr sportu, důchodce, 75 let

„Budu muset přestat kouřit, ale to zdaleka stačit nebude. Zvlášť až se zvýší nájem. V obchodech skoro nic není, a to ostatní je drahé... Abych nebyl sám, mám ještě psa. Je mi líto, když vidím, že někteří lidé se svých psů zbavují, ale chápu to. Na žrádlo prostě už nezbyde...»

Řezník, jak má být

Pan Miroslav Petříček si loni v červnu vzal do ekonomického pronájmu řeznictví a uzenářství v Hejnicích na Liberecku. Dát krám do pořádku po řádně vypovězené jednoty nebylo asi nic hezkého. Prohlížel si fotografie, na kterých vidím dlaždičky nalepené seschlou směsí krve, starého masa a much, díry po vytrhaných kovových háčcích, rozbité stěny. Jednota zde nenechala nic, ani chladicí agregáty, které jsem a MŠNV slibila.

A tak začal od začátku. Se svými pěti spolupracovníky nejdříve vygruntovali. No a začalo se udit, vařit a prodávat. Lidé chodí k panu Petříčkovi zdaleka — hlavně za jeho uzeninami a polotovary vlastní výroby. Také guliáš, zabitácková polévka, jitrnice a prejt si už získaly uznání. I když se zatím dělají tak říkajíc na kolenně. Nyní, když prodává maso i uzeniny v průměru o deset korun za kilogram levněji, dveře se u něj prakticky netrhnou. Měsíční obrát je zde kolem 700 tisíc, a když přijedou o sezóně Pražáci, utrhá se i více. Otevře-

no je od pondělí do pátku nejméně do 17 hodin, chodí-li lidé, zůstane se v krámě i déle.

Na moji otázku, zda na něj nemají ostatní řezníci zlost, jen pokrčí rameny: »To je jejich starost. Jsem obchodník a na to se nemohu ohlížet. Chci sloužit lidem, a ne z nich dělat kůži. Proč bych dával rabat 30 procent jako státní obchod, který musí uživit celý svůj aparát, když mě a moje lidi užívá 10 procent? Nemůžu zdímat z lidí peníze, když vím, že je nemají. Nedělám to proto, že jsem lidumil, ale protože věřím, že se mi to vyplatí. Získám si zákazníky, kteří si budou pamatovat, že jsem s nimi jednal solidně a budou ke mně chodit i pak, až se situace uklidní. Nejsem překupník, který lacino kupuje a draho prodává, jsem řezník a nebudu kazit řemeslo. Nemohu si dovolit dělat špatné uzeniny ani prodávat staré maso. Lidé ode mě očekávají víc než ve státním obchodě a já si nemohu kazit firmu. Moji zákazníci jsou nároční a hned mi řeknou, když se jim něco nelíbí. Nemusejí to psát do žadné knihy pění a stížností a mohou se spolehnout, že se sám postarám o nápravu.»

Při sériové výrobě se vychovávají »specialisté« jen na něco. Panu Petříčkovi a jeho přátelům se podařilo navázat alespoň některé zprůřezané nitky řeznického řemesla ke spokojenosti své i zákazníků. Všude je čistota a pořádek, úsměv a ochota. Proto má trochu zarazili tři přísní pánové z Okresní veterinární stanice v Liberci, kteří pana Petříčka upozornili po pečlivé prohlídce, že musí mít jednou za měsíc potvrzený doklad o hygienické nezávadnosti svých výrobků. Jinak mu hrozí zákaz činnosti. Dále musí prodávat jen podle oficiálních norem, vlastní normy by si musel nechat schválit státní inspekci. Nevažené uzeniny nesmí prodávat, protože hrozí nákaza salmonely. Proto musí zastavit výrobu bytí sebestatnějšího mědského salámu, dokud mu ji neschválí. Kroutím hlavou a ptám se, jestli jsou také tak přísní ve státním obchodě. Pan dr. Král mně vysvětlil, že dřív to našlo, protože pokud by chtěli zastavit nějaký provoz z hygienických důvodů, byli by určitě zlikvidováni a obviněni, že sabotují zásobování. Dnes už ale mají natisknuté plakáty »Pro špinu a nepořádek zavřeno« a jsou ochotni je nalepit kdekoli. Pohříchu musím přiznat, že jsem takový plakátek ještě nikdy neviděl.

ŘEZNÍKA, ŘEZNÍKA, TO JE... A HA... Piraten als Kriegsgewinnler

DUBAI, 13. Februar (Reuter). Ausgerechnet im Persischen Golf haben Piraten einen dänischen Frachter überfallen der zuvor britische Militärausrüstung zum saudischen Hafen Dschubail gebracht hatte. Wie der Kapitän der „Arktis Sun“, Henri Staerke Hansen, am Mittwoch in der Hafenstadt Dubai mitteilte, erbeuteten zwei bewaffnete und maskierte Männer Bargeld, Lieferscheine und Papiere mit Anweisungen der dänischen Regierung und der NATO für den Kriegsschiff.

„Verdammt, jeder hat mir gesagt, es sei hier sicher, inmitten Hunderter Kriegsschiffe und Militärhubschrauber“, beschwerte sich Hansen. Im Telexraum des Frachters sei er von den Männern mit einer Maschinenpistole bedroht und dann gefesselt worden. Sie hätten Englisch mit Akzent gesprochen, sagte Hansen. Sein Hilferuf über Funk sei von einem US-amerikanischen Tanker und einem Kriegsschiff aufgenommen worden.

STL TO KLI RŮNOVĚ ? PRAHY...

Aufgespießt

„Für alle Hurra-Patrioten besteht die Möglichkeit, der französischen Frem-

Sowjetpanzer entzweit die Prager Bürger

Gegnern der Entscheidung an, den Panzer zu entfernen. In Anspielung darauf, daß die Befreiung Westböhmens durch US-Truppen während der kommunistischen Ära strikt verweigert worden war, warnte er vor einer Umkehrung früherer Ideologien: „Das Lachen ist mir bei dem Beschluß der Smichovyer Ratsherren vergangen. Ich befürchte, daß meine Enkelkinder lernen könnten, Prag sei von den Amerikanern eingenommen worden, so wie früher die Kinder in Pilsen nicht lesen durften, daß ihre Stadt von der US-Armee befreit wurde.“

schloß des Rates in dem Prager Stadtteil, den Panzer zu versteigern — nur an Inländer wohlgemerkt. Der Erlös aus der Auktion soll für die Neugestaltung der Gedenkstätte verwendet werden. Die Entscheidung von Ende Januar wurde von der Presse erst als Thema aufgegriffen, als vergangene Woche im Parlament der Tschechischen Republik einige Abgeordnete den Plan herb kritisierten. Sogar Verteidigungsminister Lubomir Dobrovský, dem man übertriebene Sympathie für die UdSSR sicher nicht nachsagen kann, schloß sich den

der sowjetische Panzer durch das Land, diesmal allerdings als gewalttätige Zerstörer des „Prager Frühlings“. Der Panzer vom Typ „T 34“ auf einem Denkmalsockel im Prager Stadtteil Smichov gehört zur ersten Sorte. Der Tank rückte bei der Befreiung Prags am 9. Mai 1945 an der Spitze der Sowjettruppen in die Stadt ein. Inzwischen ist um den „T 34“ auf dem „Platz der sowjetischen Panzergrenadiere“ unterhalb der Kinsky-Gärten eine erbitterte Kontroverse ausgebrochen, die bis nach Moskau Wellen schlägt. Ursache war der Be-

Ein Panzer ist nicht dasselbe wie ein Panzer, und ein sowjetischer Tank kann sehr verschiedene Erinnerungen wachrufen. Die Tschechoslowaken haben da so ihre Erfahrungen gemacht: 1945 war es die Rote Armee, die weite Teile des Landes und die Hauptstadt Prag von der nationalsozialistischen Okkupation befreite. 1968 rollten wie-

Ähnliche Befürchtungen äußerte auch das sowjetische Außenministerium in einer geharnischten Stellungnahme. Ein Sprecher erinnerte in Moskau daran, daß 140.000 sowjetische Soldaten für die Befreiung der Tschechoslowakei ihr Leben gelassen hätten. Als die Rote Armee von der Prager Aufständischen zu Hilfe gerufen worden sei, hätten die Soldaten eine Zerstörung der Stadt durch die deutschen Truppen verhindert. Man

DALE VA STR. 435

denlegion beizutreten, um sich mit Knarre und Helm für die Freiheit zu bewähren.“

Oskar Lafontaine (SPD) beim „politischen Aschermittwoch“ im saarländischen Stiersburg zur Frage eines Einsatzes deutscher Soldaten am Golf.

ESKAPISOWANĚ, DO ROMA A DO DŮBĚ...

Bei MinisterInnen darf das I auch klein sein ...

Die FDP hat es schwer im Düsseldorfer Landtag. Da gibt es die Sozialdemokraten, die mit ihrer absoluten Mehrheit machen, was sie wollen. Da hockt die CDU als die größte Oppositionspartei. Und da turnen seit dem Mai vergangenen Jahres auch noch die Grünen herum, deren zumindest gelegentlich noch aufmüpfige Argumente im Parlament mehr Aufmerksamkeit erregen als das liberale Einerlei der FDP. Nun aber glaubt die FDP, einen Anlaß gefunden zu haben, die unwillkommene grüne Konkurrenz madig zu machen. In einem geharnischten Beschwerdebrief an die Landtagspräsidentin Ingeborg Friebe verlangte der FDP-Fraktionsvorsitzende Achim Rohde, „daß die amtlichen Drucksachen des Landtags in deutscher Sprache abgefaßt werden“. Aus diesem Verlangen ist beileibe nicht zu schließen, daß die amtliche Papierflut aus der Landtagsdruckerei bisher in türkischer, serbokroatischer oder chinesischer Sprache beglückte.

Seit die Grünen im Landtag sind, hatte sich „nur“ das große I in die amtlichen Drucksachen geschlichen und da-

könne die Geschichte zwar umschreiben, aber die historischen Tatsachen nicht rückgängig machen. Es bleibe dabei, daß die Befreiung auf die „helle Seite der geschichtlichen Beziehungen zwischen den Völkern der UdSSR und der Tschechoslowakei“ gehöre.

Die Ratsherren und -frauen von Prag-Smichov fühlen sich angesichts dieser Protestwelle mißverstanden. Keinesfalls sei es das Ziel des Beschlusses, den Anteil der UdSSR am Kampf gegen die nationalsozialistischen Okkupanten Prags zu unterstreichen, unterstreicht die stellvertretende Leiterin der Stadtteil-Verwaltung, Eva Kalhousova. Aber die bisherige Darstellung entspreche nicht der historischen Wahrheit. Wie diese historische Wahrheit aussieht, sei schwer zu entscheiden.

Obwohl nach ihren Worten aus einer Flut von Briefen zu ersehen ist, daß die überwiegende Mehrheit der Bevölkerung das Vorgehen der Verwaltung gutheißt, will der Stadtteiltrat deshalb die Versteigerungspläne vorerst stoppen. Eine Kommission von Historikern und Politikern soll in den nächsten Tagen zusammenkommen, um zu klären, welche Darstellung der Ereignisse im Mai 1945 denn nun angemessen ist.

durch in den Augen der FDP die Gefahr provoziert, daß „Tagesordnungen, Anträge, mündliche und kleine Anfragen eher zu Kauderwelsch werden“. Wenn die Grünen sich nämlich beispielsweise über die auch noch in Nordrhein-Westfalen übliche Diplomatenjagd beschwerten, schrieben sie nicht von den Diplomaten und Diplomatinen, die sich auf Steuerzahlerkosten im Wald ergötzen, sondern platzsparend von Diplomatinen. Dies, so beschwerte sich die FDP, „ist nach den Regeln der deutschen Sprache nicht korrekt“. Und die Frau Präsidentin möge bitte für Abhilfe sorgen. Bei Ingeborg Friebe rannte die FDP mit der Beschwerde eine offene Tür ein.

In einem Schreiben an die Grünen teilte Friebe die Auffassung der FDP, „daß der Landtag bei seinen offiziellen Schriftsätzen, die als Drucksachen im ganzen Land verteilt werden, auf eine dem Duden entsprechende Schreibform zu achten hat“. Sie habe deshalb die Verwaltung angewiesen, daß große I der Grünen aus deren offiziellen Drucksachen zu eliminieren – zumindest so lange, bis der Duden das große I erlaubt. Falls das geschehe, werde der Landtag „selbstverständlich auch bei offiziellen Drucksachen“ das große I übernehmen, versprach die Präsidentin.

So lange aber wollen die Grünen nicht warten. Der Duden, so konterte Michael Vesper, Parlamentarischer Geschäftsführer der Fraktion der Grünen, sei ja bekanntermaßen nicht das Flaggschiff, das der Entwicklung der deutschen Sprache voranföhrt, „sondern eher ein ungelinker Schlepper, der dem Mainstream hinterherbrummt“. Die „Sprach-Machos“, denen das große I ein Dorn im Auge ist, sollten doch ruhig die Durststrecke bis zur Aufnahme des großen I in den Duden zu überstehen versuchen und „damit all“ den Ärger nachvollziehen, den Frauen erlitten haben und erleiden, als sie in den männlichen Formen versteckt wurden und werden“. Vesper bot allerdings einen noch konkreteren Vorschlag, um den Ärger mit dem großen I aus der Drucksachen-Welt zu schaffen: Als Ausgleich für die vielen Milliarden Male, in denen

Ernährung ab 50

3 wichtige Spurenelemente

Menschen ab 50 müssen besonders gut darauf achten, daß sie sich richtig ernähren. Vor allem die folgenden drei Spurenelemente sind wichtig:

● **Zink.** Es fördert die Abwehrkraft, schützt Leber und Prostata, wirkt gegen zuviel Cholesterin. **Enthalten in:** Spinat, Pilzen, Kürbiskernen, Käse.

● **Chrom.** Es verbessert die Auswertung von Kohlehydraten, beugt Arterienverkalkung vor. **Enthalten in:** Maisöl, Bierhefe, Fisch, Austern.

● **Selen.** Es schützt das Herz, wirkt gegen degenerativen Gelenk- und Wirbelsäulenschleiß. **Enthalten in:** Vollreis, Vollkomprodukten, Fisch, Fleisch.

Stellt der Hausarzt einen Mangel an Zink, Chrom oder Selen fest, kann er seinem Patienten entsprechende Präparate aus der Apotheke verordnen.

SK Slavia Praha dává k dispozici své volné prostory v Edenu, aby se mohla v Praze přece jen uskutečnit matejská pouť, pro kterou se dosud nenašel prostor.

Frauen von der männlichen Form einfach zugedeckt wurden, sollte der Landtag in all seinen offiziellen Drucksachen bis zur offiziellen Erlaubnis des großen I durch die Duden-Redaktion nur noch die weibliche Form benutzen. Bei Ministerinnen wären dann auch die Minister gemeint, bei Lehrerinnen auch die Lehrer, bei Mitarbeiterinnen auch die Mitarbeiter.

Der Frau Präsidentin verschlug dieser Vorschlag derart die Sprache, daß sie bis heute keine Antwort fand.

Siemens drängt in die CSFR

Prag. Siemens will sich in der Tschechoslowakei umfassend engagieren und setzt dabei auf den Ausbau der Atomenergie sowie auf den gemeinsamen Export von Kraftwerkskomponenten. Bei der Vorstellung der Anfang des Jahres gegründeten Vertretung mit Büros in Prag und Bratislava sagte Siemens-Vorstandsmitglied Heinrich von Pierer, unter einer Fülle von möglichen Kooperationen unter anderem bei der Autoelektronik sowie der Automatisierungs-, Anlagen- und Medizin-Technik spiele die Energieerzeugung in konventionellen und nuklearen Kraftwerken eine besonders erfolgversprechende Rolle. „Da wir die Kernenergie für die umweltfreundlichste und auf lange Sicht wirtschaftlichste Art der Energieerzeugung halten, würden wir es gut verstehen, wenn dieser bereits eingeschlagene Weg von der CSFR-Regierung weiter beschritten wird.“

Der Siemens-Vorstand hält es für vorstellbar, daß die Tschechoslowakei die Einfuhr von Teilen für neue Atommeiler mit Stromexport finanziert. Denkbar sei, daß sich westeuropäische Energieversorger an den Investitionen für ein Kernkraftwerk beteiligten und dafür über einen Teil des dort produzierten Stromes verfügen könnten. Wenn sich die CSFR vom östlichen Stromverbund abkopple und dem westlichen Netz anschließe, wie es die Prager Regierung gemeinsam mit Ungarn und Polen anstrebe, sei ein Austausch mit der Bundesrepublik und Frankreich nichts Ungewöhnliches. Da Energiepolitik langfristig geplant werden müsse und auf Dauer die Überkapazitäten in den westeuropäischen Ländern schwinden, sei durchaus Bedarf für Strombezüge aus der CSFR vorhanden.

Nach den Worten von Hans Hirschmann, im Siemens-Vorstand für die Spar- te Energieerzeugung (KWU) zuständig, wollen der deutsche Konzern und sein französischer Partner Framatome mit den tschechoslowakischen Partnern auch Kernkraftwerkskomponenten exportieren. Als mögliche Kunden nannte Hirschmann Finnland und die auf dem Gebiet der ehemaligen DDR tätigen Stromversorger. Über die künftige Westbeteiligung bei Skoda-Pilsen, dem wichtigsten Hersteller von Kraftwerkskomponenten in der CSFR, ist nach von Pierers Darstellung allerdings noch nicht entschieden. Zur Wahl stehen bei Skoda-Pilsen die Beteiligung des künftigen Partners an einer Holding als Dach der verschiedenen Unternehmenszweige oder die Vergabe von Anteilen an den einzelnen Tochtergesellschaften. Ein Sprecher der Pilsener hatte Mitte Januar erläutert, bei der Turbinen-Produktion seien Asea Brown-Boveri und Westinghouse, bei der Kernenergie Siemens und Westinghouse in die engere Partnerwahl gezogen worden.

Nicht äußern wollen die Siemens-Manager sich zur Sicherheit des Atomkraftwerks Jaslovce Bohunice, dessen Stilllegung aus Sicherheitsgründen Österreich stürmisch fordert. Laut von Pierer habe Siemens eine Sicherheitsstudie vorgelegt, alles weitere sei Sache der Tschechoslowakei. Nach Angaben Hirschmanns hatten die Münchner bereits im Oktober 1990 den Auftrag erhalten, das in Bau befindliche tschechoslowakische Kernkraftwerk Mochovce mit einem modernen Leitsystem auszurüsten.

ztzžení spolkového typu v rámci České republiky. Měly by je tvořit Země česká, Země moravskoslezská a Praha se zvláštním statutem.

litního systému,“ píše se ve stanovisku zástupců ČSS, HSD-SMS, Strany zelených, Zemědělské strany a Hnutí zemědělců k našemu státoprávnímu uspořádání. Počátek řešení spatřují v samosprávném zemském

principu se neosvědčila jak pro svoji dvojnásobnost, tak pro uplatnění národního principu v rozporu s principem demokratickým. Obojí je dědictvím minulého tota-

Jaký spolkový stát?

(čtk): „Dosaavadní československá dvoučlenná federace založená na národním

Prag macht der Sowjetarmee die Rechnung für ihren langen ungebetenen Besuch

Die Angst sitzt immer noch tief. „Ich bin dagegen, daß auch nur ein einziger sowjetischer Soldat unser Staatsgebiet durchqueren darf“, lehnte der tschechische Innenminister Tomas Sokol unlängst schroff den Plan ab, einen Großteil der aus der ehemaligen DDR abziehenden UdSSR-Truppen durch die Tschechoslowakei in die Heimat zu transportieren.

Sein Stellvertreter Jan Ruml präzisierte in der vergangenen Woche die Gründe für die Ablehnung des Projekts, das einen reibungsloseren Ablauf des sowjetischen Truppenrückzugs aus den neuen Bundesländern ermöglichen und damit deutschen Interessen dienen würde. „Die Anwesenheit von Sowjettruppen in irgendeinem mitteleuropäischen Staat — ob in Polen, Deutschland, Ungarn oder der CSFR — ist in jedem Fall ein destabilisierendes Element, und das dürfen wir auf keinen Fall unterschätzen“, meinte der Vizeminister. Seine Befürchtungen werden von vielen Tschechen und Slowaken geteilt. Die Gefahr liegt nach Rums Auffassung nicht nur in den unsicheren Verhältnissen in der UdSSR, sondern auch im „psychologischen Auftrieb“ für diejenigen Kräfte innerhalb der Tschechoslowakei, die sich nach der kommunistischen Ära zurücksehnen.

Zuständig für die Erlaubnis sowjetischer Militärtransporte ist allerdings weder der Innenminister der Tschechischen Republik noch sein Stellvertreter, sondern die CSFR-Regierung. Und das tschechoslowakische Kabinett hat eine Entscheidung zunächst einmal hinausgeschoben. „Präsident Vaclav Havel und maßgebende Regierungsmitglieder sind der Auffassung, daß ein Beschluß in dieser Sache erst nach dem vollständigen Abzug der in der Tschechoslowakei stationierten Truppen der UdSSR gefaßt werden kann“, erläuterte der Sprecher des tschechoslowakischen Außenministeriums, Egon Lansky, dem FR-Korrespondenten. Prag werde deshalb vorerst nicht auf eine entsprechende Anfrage der deutschen Reichsbahn eingehen, obwohl der Transport durch die CSFR technisch auf jeden Fall machbar sei. Moskau hat vertraglich zugesichert, daß der Truppenabzug aus der Tschechoslowakei bis Ende Juni abgeschlossen ist.

Die CSFR-Regierung zögert vermutlich auch deswegen, weil man den polnischen Nachbarn nicht in den Rücken fallen will. Denn im Gegensatz zur Tschechoslowa-

kei, die nach dem Sturz der Kommunisten umgehend einen Vertrag über den Abzug der 1968 mit dem gewaltsamen Ende des „Prager Frühlings“ im Land stationierten Sowjettruppen aushandelte, hält Warschau bisher keine Vereinbarung mit Moskau in Händen. Erst wenn diese Frage geklärt ist, wollen die Polen einem Transit von UdSSR-Militär aus der Ex-DDR zustimmen. „Sie können sicher sein, daß die CSFR-Regierung bei ihrer Entscheidungsfindung angesichts unserer außerordentlich guten Zusammenarbeit auch alle Aspekte der polnischen Sichtweise berücksichtigen wird“, meinte Lansky dazu diplomatisch.

Der Abgeordnete Miroslav Sychra, Mitglied in der parlamentarischen Kommission zur Kontrolle des sowjetischen Abzugs in der CSFR, wurde in einem Zeitungsinterview bereits konkreter. „Die Polen haben uns beim Abmarsch der sowjetischen Armee sehr geholfen, indem sie eine Reihe von Einheiten polnisches

Teritorium passieren ließen. Es war deshalb unsere moralische Pflicht, Truppentransporte von Deutschland in die UdSSR über unser Gebiet vorerst nicht zu genehmigen.“

Das letzte Wort in dieser Sache dürfte in Prag allerdings noch nicht gesprochen sein. „Die Polen haben bis zum 30. Juni Zeit für Verhandlungen mit Moskau. Wenn sich die beiden Seiten nicht einig, müssen wir irgendeine Lösung finden“, deutete Sychra eine weiche Linie an. Außenamts-Sprecher Lansky gesteht offen ein, daß einige Kabinettsmitglieder die West-Devisen locken, die mit dem Transport durch die CSFR zu verdienen wären. In Prag wird eine Summe um 100 Millionen D-Mark genannt, andere Angaben liegen um ein Mehrfaches darüber.

In Bonn hält man sich nicht nur in diesem Punkt bedeckt. Man werde sich nicht in die bilateralen Verhandlungen zwischen zwei anderen Staaten einmischen, heißt es. Die Bundesregierung halte sich an den Vertrag mit der Sowjetunion, der Moskau für den Abzug der rund 370 000 Sowjetsoldaten und ihrer 200 000 Angehörigen bis Ende 1994 eine Summe von 13 Milliarden Mark garantiere. Im übrigen habe die Truppenverlegung nach dem vorläufigen Inkrafttreten des Vertrages gemäß einem von den zuständigen Militärs vorgelegten Plan bereits begonnen — über die Ostsee.

Das CSFR-Kabinett wartet offensichtlich noch auf eine offizielle Bitte um Unterstützung, ob sie nun von deutscher Seite oder aus Moskau kommt. „Wenn die Truppen der UdSSR unser Gebiet verlassen haben, sehe ich gute Chancen für sowjetische Transporte durch die CSFR — in Absprache mit andern Ländern“, ließ sich Verteidigungsminister Lubomir Dobrovsky in der vergangenen Woche nach einer Kabinettsitzung vernehmen.

Die Schamfrist könnte schneller verstrichen sein, als bisher angenommen. Laut Dobrovskys Worten ist es wahrscheinlich, daß der letzte Sowjetsoldat bereits Ende des Monats und nicht erst, wie vorgesehen, Ende Juni das Land verlassen wird. Während in Ungarn der Abzug stockt, weil sich Budapest und Moskau über finanzielle Fragen in die Haare geraten sind, ist der Zeitplan für den Abzug der Truppen im Fall der Tschechoslowakei nicht an die Ergebnisse solcher Verhandlungen gekoppelt. Die Verantwortlichen in Prag sind glücklich darüber, daß sich die CSFR als einziger der noch existenten ehemaligen Satellitenstaaten Moskaus auf einen Staatsvertrag stützen kann, der immerhin vom sowjetischen Staatschef Michail Gorbatschow und von CSFR-Präsident Havel unterschrieben wurde. Die Trennung von Abzugstermin und -kosten zahlt sich aus, nachdem neuerdings die Furcht vor der Umkehr der Entspannungspolitik eines geschwächten oder gewendeten Gorbatschow umgeht.

Die Meinungsverschiedenheiten zwischen Prag und Moskau über die finanzielle Seite des Abzuges sind deshalb nicht minder groß. Die CSFR fordert von den ehemaligen Brüdern im Osten, die inzwischen drei Viertel ihrer 73 500 Soldaten und deren rund 40 000 Angehörigen aus der Tschechoslowakei in die Heimat

verlegt haben, allein mehr als 2,3 Milliarden Kronen (rund 110 000 Millionen Mark) für entgangene Mieten sowie für Reparatur und Renovierung der von Sowjetsoldaten bewohnten tschechoslowakischen Kasernen. Exakte Zahlen über die Höhe der Prager Ansprüche will Ministeriumssprecher Lansky allerdings nicht nennen, weil nach seinen Worten die Umweltschäden noch gar nicht beziffert sind, die auf den sowjetischen Stützpunkten angerichtet worden sind.

Bisher wurde erst ein Teil der verlassenen Standorte gründlich untersucht. Ein erster Überblick besagt, daß von 227 Militärbasen und Übungsplätzen nur zwölf als ökologisch unbedenklich angesehen werden können, wobei in vielen Fällen bereits das Grundwasser verpestet ist. Zumeist sind die Areale mit Benzin oder Öl verseucht, das die Soldaten offensichtlich sorglos ins Erdreich sickern ließen. Aber auch Spuren von giftigen Chemikalien wurden gefunden, deren Herkunft unbekannt ist.

Moskau hat es bisher abgelehnt, auf die Prager Rechnung einzugehen. Die sowjetischen Militärs werfen in die Waagschale, daß sie einige Werte an selbst errichteten Gebäuden und Infrastruktur in der CSFR zurücklassen. Ähnlich wie in ihrer Argumentation beim Aushandeln des Truppenabzugsvertrags mit Bonn verlangen sie von der Tschechoslowakei dafür eine nicht bekannte Summe, die es ermöglichen soll, für die zurückkehrenden Soldaten und ihre Familien in der UdSSR Wohnungen zu bauen. „Die größten Differenzen sind ausgeräumt, wir erwarten eine baldige Einigung“, schätzt Ministeriumssprecher Lansky die Atmosphäre der laufenden Verhandlungen ein.

Die Stimmung bei der tschechoslowakischen Bevölkerung ist weniger freundlich. Das beweist die Äußerung des Bürgermeisters im nordböhmisches Städtchen Turnov, wo eine Sowjetgarnison bereits geräumt wurde. Moskauer Entschädigungsforderungen für Gebäude, die vom UdSSR-Militär errichtet wurden und sämtlichen Bauvorschriften der Tschechoslowakei widersprechen, kommentierte er mit den Worten: „Wenn sie dafür Geld wollen, sollen sie die Häuser abreißen und das Material mitnehmen.“ Bei den zum Gebäudekomplex gehörenden Garagen ist ein Abbruch nicht mehr nötig. Laut Zeitungsberichten sind sie bereits in sich zusammengefallen.

Wasser lindert Blasen-schmerzen

Wintertagen: Ursache ist eine Störung der Blasen-schleimhaut — erklärt der österreichische Mediziner Dr. Gero Hohbrunner vom Krankenhaus Dornbirn. Er empfiehlt, zur Schmerzlinderung täglich zwei Liter Mi-

nerwasser zu trinken. Dadurch wird die Salzkonzentration im Harn verdünnt und die Blasenwände werden weniger gereizt. Gleichzeitig muß die Störung der Blasen-schleimhaut behandelt werden. Gute Erfolge wur-

den vor allem mit dem Wirkstoff Natrium-Pentosan-Polysulfat erzielt.

Dobada o vřivabě podzemních garží pro 450 vozidel na Palachově náměstí v Praze 1 podepsali všichni pražští primátoři J. Křehán s prezidentem firmy Elite Trust Václav z Lichtenská J. F. L. Průženstěm.

Einige Kabinettsmitglieder locken die Devisen, die mit dem Transport durch die CSFR zu verdienen wären.

Territorium passieren ließen. Es war deshalb unsere moralische Pflicht, Truppentransporte von Deutschland in die UdSSR über unser Gebiet vorerst nicht zu genehmigen.“

Das letzte Wort in dieser Sache dürfte in Prag allerdings noch nicht gesprochen sein. „Die Polen haben bis zum 30. Juni Zeit für Verhandlungen mit Moskau. Wenn sich die beiden Seiten nicht einig, müssen wir irgendeine Lösung finden“, deutete Sychra eine weiche Linie an. Außenamts-Sprecher Lansky gesteht offen ein, daß einige Kabinettsmitglieder die West-Devisen locken, die mit dem Transport durch die CSFR zu verdienen wären. In Prag wird eine Summe um 100 Millionen D-Mark genannt, andere Angaben liegen um ein Mehrfaches darüber.

In Bonn hält man sich nicht nur in diesem Punkt bedeckt. Man werde sich nicht in die bilateralen Verhandlungen zwischen zwei anderen Staaten einmischen, heißt es. Die Bundesregierung halte sich an den Vertrag mit der Sowjetunion, der Moskau für den Abzug der rund 370 000 Sowjetsoldaten und ihrer 200 000 Angehörigen bis Ende 1994 eine Summe von 13 Milliarden Mark garantiere. Im übrigen habe die Truppenverlegung nach dem vorläufigen Inkrafttreten des Vertrages gemäß einem von den zuständigen Militärs vorgelegten Plan bereits begonnen — über die Ostsee.

litř za jednu korunu) zahájil v těchto dnech ve svém středisku závod Vodovody a kanalizace Hradec Králové. Voda je

z podzemních zdrojů v Třebechovicích pod Orebem. Závod může nabídnout neomezené množství této stolní vody, zásoby jsou bo-

haté, ale nemá zájem na stáčení do lahvi. Zákazníci si musejí přinést vlastní nádoby. Závod proto hledá partnera.

Pitná voda za korunu

(čtk): Prodej kvalitní pitné vody (jeden

V komentářích francouzského tisku se v souvislosti s tímto prohlášením objevily úvahy o tom, že navrácením zlatého pokladu Litvě bude spojeno s množstvím politických problémů i právních komplikací. Šéf informační služby Francouzské banky, Allain Tirault k tomu prohlásil: »Skutečně máme u nás deponováno 2200 kg zlata poukazaného nám Centrální litevskou bankou v předvečer války a také 1000 kg poslaných z Lotyšska. Až dosud se na nás v této záležitosti oficiálně neobrátila ani Litva, ani Lotyšsko. Celá záležitost má dva aspekty: politicko-diplomatický a právní. Podle mého názoru je možné celou záležitost rozřešit především na úrovni ministerstva zahraničních věcí, které musí určit, kdo je pravoplatným představitelem Litvy. My sami to, pochopitelně, udělat nemůžeme. Naši právní poradci musejí v rámci svých možností zjistit, zda strany, které se na nás obrátily se žádostí o vrácení zlata, jsou pravoplatnými nástupci Centrální litevské banky.

Nevměujeme se do vnitřních záležitostí Sovětského svazu a nemáme právo poskytnout Litvěcům jakékoli rady či doporučení. V minulosti se Sovětský svaz obracel na Francouzskou banku prostřednictvím ministerstva zahraničních věcí s žádostí o navrácení u nás uloženého zlata, ale my jsme tyto žádosti neprozkoumávali. Připomínám, že Francie nikdy neuznala včlenění Litvy do svazku SSSR. Jsme připraveni vrátit zlato těm, kteří nám je světili,« uvedl na závěr svého prohlášení Allain Tirault. »To je naše principiální stanovisko. Musíme to udělat pro to, aby naše banka neztratila důvěru klientů. Je to však velice dlouhá procedura, vyžadující zcela jasná stanoviska a přehlednost situace.«

Z prohlášení oficiálního představitele Francouzské banky jasně vyplývá, že navrácení předválečných zásob litevského zlata do země nemůže být uskutečněno, dokud bude Litva závislá na moskevských vlivech, dokud nezíská plnou suverenitu.

odtud do Bukurešti a pokračují do Lipska a Drážďan. Jak sdělili, snaží se setřít historický kolorit obou tragédií a vyzdvihnout jejich všelidskou a nadčasovou náplň. Proto Krále Leara hrají v blíže historicky nespécifikovaných kostýmech, Richarda III. ve scénickém koloritu 30. let. »Herci jsou okouzlení budovou a interiérem vašeho Národního divadla,« řekla na závěr režisérka Krále Leara Deborah Warnerová, »shodli se, že je to nejkrásnější divadlo, v jakém kdy hráli.«

Kdy se vrátí litevské zlato?

vzrostly díky úspěšným obchodním transakcím se Západem. Litva dodávala svým západním obchodním partnerům například máslo, len, dřevo... Navíc bohatí Američané litevského původu poskytovali své dávné vlasti ve formě dotací něco kolem tří milionů dolarů ročně, což celkově posílilo litevskou státní pokladnu o 30 milionů dolarů, v přepočtu 300 milionů litů.

Děkanozov, vybaven Kremlím všemi potřebnými pravomocemi, se domáhal na Paknisovi, aby byl litevský národní poklad předán bezpodmínečně Státní bance Sovětského svazu. Přes stále se stupňující hrozby ze strany Děkanozova Paknis nepodleh. Druhý den už nebyl ředitelem a jeho nově jmenovaný nástupce podepsal Kremlím požadovaný dokument. O několik dnů později však přišly z londýnské i newyorské banky odpovědi, že litevské zlato bylo zablokováno. Tímto způsobem bylo přes 50 milionů zlatých litů v těchto bankách deponováno ve prospěch nezávislé Litvy. Naproti tomu Stockholm i Bern, kde byly litevské vklady mnohem skromnější, poukázaly do Státní banky SSSR částku 19 milionů litů. Tehdejší parita směnitelného litu byla 0,150462 g čistého zlata.

Pokud jde o předválečné zlaté zásoby Litvy ve Francouzské bance, hovořil o nich nedávno předseda Nejvyšší litevské rady Vytautas Landsbergis při svém setkání s francouzským prezidentem Françoisem Mitterrandem. Francouzský tisk okamžitě začal po celé záležitosti pátrat a z Francouzské banky dostal vyjádření: »Francouzská banka vrátí Litvě 2200 kg zlata, které jí tato země světila v předvečer podepsání sovětsko-německého paktu 23. srpna 1939. Banka vždy stála za svými závazky, které přijala a k nimž se zavázala a vrátí zlato té litevské vládě, kterou uzná vláda francouzská.«

Bylo to v létě roku 1940. Psal se 15. červen, když »Rudá armáda« dokázala plnou okupaci Litvy a rostrhala tak dohody a smluvy mezinárodního charakteru (přesně tak, jako tomu bylo v září 1939 v případě východních území Polské republiky) včetně smlouv o vzájemné pomoci mezi Litvou a Sovětským svazem, uzavřené osm měsíců před anexí.

Zástupce lidového komisaře zahraničních věcí SSSR Děkanozov, dříve sovětský vyslanec v Berlíně a v létě roku 1940 už několik týdnů zastávající funkci zplnomocněnce sovětské vlády pro oblast Litvy, si 6. července pozval v Kovně k pohovoru tehdejšího ředitele Centrální litevské banky, ministra J. Paknise. Kategoricky na něm požadoval sdělení, kolik zlata má Litva deponováno v zahraničí. Paknis věděl, že situace je nejen složitá, ale také velice nebezpečná, a tak přiznal, že v zahraničních bankách je uloženo deviz v celkové hodnotě 69 milionů litů v cizích valutách. V Anglii 27 milionů, ve Spojených státech 23 milionů, ve Švédsku 11 milionů a ve Švýcarsku 8 milionů. Mimoto se litevské vládě, která měla vážné obavy z hrozby války, takřka den předtím, než byl 23. srpna 1939 uzavřen nechvalně proslulý pakt mezi Sovětským svazem a nacistickým Německem (pakt Molotov-Ribbentrop), podařilo deponovat zásoby zlata ve Francouzské bance. Váha převezeneho litevského národního pokladu byla 2200 kg čistého zlata, což představuje v dnešní hodnotě 28 milionů dolarů. V téže době bylo převezeno do Francie i lotyšské národní zlato — plných 1000 kilogramů. Podle názoru sovětské vlády tvořil podstatnou část zlatých zásob Litvy »dar« vlády SSSR z roku 1920 v rámci mezistátního vyrovnání — tři miliony carských zlatých rublů o váze přibližně 2226 kg. Litevské zlaté zásoby však od roku 1920 značně

sice? Ale my jsme přece humanisté! Zeptejme se však ještě jednou. Kdo se to tedy skrývá za zájmemem »my«? A co tomu propuštění z vazby říká komise pro vyšetřování událostí 17. listopadu? Hlavní vojenský prokurátor plk. M. Křížanec v denišku Práce prohlásil, že mu vyšetřování případu »jako boj orgánů právního státu proti představitelům orgánů státu, který se za právní jenom vydával.« S tím lze souhlasit, až na malíčkovost. Jistě pochyby lze mít o právním státě i v současnosti.

Národní je nejkrásnější

(rol): Hosté z Královského národního divadla v Londýně vystoupí od 7. do 10. února

ra v budově Národního divadla celkem pětkrát se Shakespearovým Králem Learem a Richardem III. V Praze zahajují své turné po zemích — jak se vyjádřili na »černé« tiskové besedě — »nové Evropy«. Odjízďe!

Směj se, panáčko...

I když mlčování není trojná koncovka, v daném případě mlčování není světem slouženo a systémem justice. Bývalý ministr vnitra pan Kincel je z vazby opět na svobodě, jeho náčelník generál Lorenec byl také propuštěn z vazby (státní příslušnost, kolik státek se v loňském roce nemelo na PVD. Richarda Sechera za to, že v roli ministra vnitra tohoto pána okamžitě existenci neuklidil). Větš vojenský soud o jejich propuštění rozhodl, vytkl vojenská prokuratura hodle věli tomuto rozhodnutí podati stížnost k Nejvyššímu soudu, jen aby jí to bylo co platné, aby argument z možného ovlivňování svědků byl dosti vědný...

Nebot, jak se nám doneslo, justice je ohleduplná. Pan Štěpán sloz zastoupil výkon velmi mírného trestu — vshledem ke své hlavní tinnosti vedoucího tajemníka a vrehního velitele praktické ozbrojené pěší družice třidy svane »lidské milice« —, ale už do stal »opuštěk« a v kriminálu přes den delé dřítřřřřř. Doufejme, že

při propuštění potkal vězňá z totálního režimu a vyměnil si s ním vězňácké zkušenosti: To za mne, pánové, jete takový fatální kriminál nematli... Nemáil ani se dňho, ani souzřkná za Kincela či Lorenca. Nebot my nejme jako oni... Ale kdo je to vlastně — my? Dobry, kdy se soudenci navzájem postřili na šibenici, jsou dávano za zámě, dnoe si epše plou na ruku. Ze se tím jaksi plive do tváře bývalým vězňám komunistám, kteří určité nabývali postřeni navoer domě k podlažím a ve vazb třávili bez rozsáklé dlouhé mž-

(čtk): »Masové demonstrace v listopadu 1969 v Československu byly spontánním výrazem nespokojenosti obyvatelstva se socialistickým režimem. Proto je směřná vytrženi, že byly někým řízeny,« uvedl se ve stanovisku předsednictva poslaneckého klubu OF ve FS k prohlášení plukovníka V. Alksnis, poslance Nejvyššího sovětu SSSR, který prohlásil, že revoluce ve východní Evropě byly do značné míry usměrněny a řízeny z Moskvy přes velvyslanectví SSSR. »Jiná otázka je, proč tehdejší vedení KSČ nepoužilo k potlačení demonstrací armády, zaletko se krveprolití a vdhalo tak dlouho, až bylo pozdě? Nedočká-me posoudit, zda na tom, že v Československu před rokem netekla krev, mají zřřřřřinu některé sovětské činitel. Jejich zřřřřřenlivý postoi ale určitě přispěl k obnově mezinárodní prestiže SSSR.«

Alksnis si vymýšlí

Katolický „buřič“

[str]: 10. února 1981 zemřel v Třebíči katolický kněz a básník Jakub Deml. Proti své vůli získal na jedné straně pověst buřiče a odpadlíka, který se zpronevěřil kněžskému poslání, z druhé strany byl nazván reakčním katolíkem. Jeho život byl dramatem plným vnitřních zvratů, krizí i duševních „zmrtvýchvstání“. Přes všechno nepochopení veřejnosti si však Deml až do poslední chvíle uchoval čistou, chtělo by se říci dětskou, duši. Svědčí o tom i ukázka z jeho poslední vytištěné básně Triptych. Deml ji napsal ve svých 82 letech, několik měsíců před smrtí: »Poutníku, pojďte jen dál, / Bůh sem Váš příchod požehnal. // Odhodte brašnu i tu hůl / a sedněte si uprostřed — / Jídlo přinesu hned — / jen si sedněte za ten stůl / naproti ženichu a nevěstě, / nemusíte se ostýchat, vždyť nejste ve městě // ... Rozmarýn voní, harfa a lýra / srdce až svírá, / růže prolamují strop — / juchuchá, hop! // Budou to asi lidé chudí, od Proseřtína. / Mají dost lásky, nemají vina — //«

Jakub Deml (1958)

Jakub Deml: AŽ BUDU UMÍRAT ...

Až budu umírat, o to Tě prosím, Matko Boží, Ty sama zhasni červenou lampu srdce mého a těm, kteří mne budou oplakávat, se zjev podobou květin, které jsem miloval, poněvadž jsou krásné jako Tvé panny a mlčí.

A vy, přátelé moji, netruchlete!

Dopodrobna vás znám a jen svou smrtí mohu se odvděčit za vaši lásku, která neviděla mých slabostí.

Nehleďte dolů!

Svět byl tak bolestný pro vás i pro mne, že lépe jest přitulit se ke kořenům stromů a trav a s nadějí novou vítatí slunce pažemi větví a stvolů.

Kriste Ježíši, světlo naše věčné, zapřísahám Tě pro Tvé hořké umučení, až mi dohořívati bude světlo denní, převed mne přes propasti smrti nebezpečně a Srdce Tvoje jako měsíc v úplňku a jako Hostie bílá osvítilž krajinu přechodu mého z tohoto času

do věčnosti! (V závorce jsou kursy z věrejšího dne.)

(1. XI. 1925)

KGB končí, agenti, zakopejte se!

Takový rozkaz by měla vydat moskevská centrála KGB poté, co federální ministerstvo vnitra úředně oznámilo vypovězení smlouvy se sovětskou tajnou službou. V praxi to znamená, že z Československa se bude muset poroučet šest pracovníků KGB, kteří oficiálně působí při sovětském velvyslanectví.

Těchto šest příslušníků KGB je však onou pověstnou špičkou ledovce, která je vidět nad hladinou. To, co se skrývá pod ní, je neveselá. Sovětská tajná služba u nás měla a dosud má rozprostřenou husté tkanou pavoučí síť. Kolik lidí v ní uvízlo? Těžko říci, ale nebude jich málo. Autor knihy Špión vypovídá, bývalý zpravodajec J. Frolik, například tvrdí, že infiltrace bezpečnosti a zpravodajského aparátu ze strany SSSR byla nejhlubší a nejsilnější z celého státního aparátu Československa. Potvrzuje to i šlovec znalý této problematiky, spisovatel a publicista V. Hejl, který uvádí, že »sovětské bezpečnostní a zpravodajské orgány měly vliv v čs. bezpečnosti již od roku 1945, a to prostřednictvím spolupracovníků v bezpečnostní a zpravodajské (zvl. vojenské) službě a vlastní agenturní síti, které řídili dva důstojníci na sovětském

velvyslanectví v Praze».

Agenturní síť sovětské tajné služby byla budována důkladně a perspektivně. Některé prameny uvádějí, že do ní byli zapojeni i bývalí konfidanti gestapa. Mnozí už jistě nežijí, ti zbylí jsou hodně staří. Ale měli známé, příbuzné, děti... Tajné služby pracují bez skrupulí. V létě minulého roku v rozhovoru pro týdeník Moskovskije novosti J. Ruml upozornil, že »nelze zapomenout na těsné svazky naší státní bezpečnosti s KGB, na to, že celá země byla prolezána agenty obou těchto institucí. Dnes víme — a bylo to publikováno — že StB měla přes 100 000 spolupracovníků, z toho 10 000 agentů. Sovětská tajná služba jich snad u nás měla méně. Asi nemůžeme říci, že podstatně. Kromě toho jí nelze upřít, že patří k nejlepším na světě. Vždyť měla vysoko nejen pokud se týká cílů, ale i agen-

ty byly uloženy asi 3,5 metru pod povrchem země poblíž města Chongwe u Lusaky a byly zakryty betonovou deskou. Tamní obyvatelé k proražení betonu použili krumpáček. K zabránění konzumace radioaktivních konzerv byla přizvána policie.

(čre): Se třemi mladými ženami se 6. února večer v jedné přezáské restauraci seznámil 51letý občan SRN. Kolem půlnoci s nimi odjel do bytu, kde usnul patrně po pořití uspávacího prostředku. Následující den odpoledne se probudil ve svém automobilu a zjistil, že mu chybí peníze, spotřební elektronika, kolekce značkových hodinek a další věci. Vše v ceně 58 100 DEM.

Dvě stě miliónů pro rozvoj

(kk): Do tří let chce německá firma Linde AG vložit do společného podniku s a. s. Technoplyn 200 miliónů marek. Díky poskytnutému know-how na výrobu kapalných plynů včetně návodu a technologie se odstraní naše pokulhávání v této oblasti. Zvětší se výrobní základna o další tři výroby a hlavně se rozšíří skladovací síť, takže se produkt dostane snadněji k zákazníkům. Pro kapalně plyny se u nás naskytá řada dosud nevyužitých možností v potravinářském průmyslu, v ekologii, Metalurgii i dalších oblastech. Smlouvu o spolupráci podepsali včera v hotelu Praha ředitel Technoplynu ing. R. Rázek a za Linde AG předseda představenstva dr. H. Meinhardt.

Radioaktivní maso z ČSFR?

LUSAKA: Hladoví Zambijci vykopali a požíli stovky konzerv radioaktivního hovězího z Československa, které bylo v rámci bezpečnostních opatření loni zasypáno zemí. Oznámil to včera list TIMES OF ZAMBIA. U nejméně 2880 masových konzerv, které Československo darovalo Zambii loni v říjnu, byla podle zambijského listu po vědeckém testování prokázána radioaktivita. Podle zambijských úřadů byly konzervy zřejmě ozářeny při havárii na černobylské jaderné elektrárně. Konzervy

Kursovňí lístek

Francouzský frank	5,57	(5,57)
1000 Italských lir	25,24	(25,25)
Rakouský šilink	2,69	(2,69)
Německá marka	19,00	(19,00)
Švýcarský frank	22,38	(22,38)
Americký dolar	27,60	(27,64)
Anglická libra	55,02	(55,05)

0.2.91

relný a nesmlouvavý boj. Jedním z jeho prvních, výjimečně viditelných kroků, je zrušení smlouvy s KGB.

tá. Dosavadní průběh lustrací, jak naznačují výroky členů parlamentní komise při různých příležitostech, ukazuje, že se patrně budeme muset rozloučit s některými poslanci (rozhodně jich ale nebude 70, jak některý tisk uvedl), možná i s jinými vysoce postavenými lidmi. Hodně pomohly tzv. registry StB. Ovšem registry KGB k dispozici nejsou a nebudou. Jisté není náhodou, že první náměstek federálního ministra vnitra J. Ruml v rozhovoru pro polský list Rzeczpospolita vyslovil obavu, že v »krizové situaci mohou některé jednotky bývalé StB ve spolupráci s KGB destabilizovat politickou situaci«. Zdá se, že Československá tajná služba vstupuje na pole zatím neorávané, kde bude probíhat tajný, neviditelný boj.

KOYPAK A LI
"VYKYP/IN LIDNA
TPPĚLIVOST 2

(lh - kk): Jak jsme všere napsali, list Times of Zambia uveřejnil správu o několika zambijských občanech, kteří vykopali a požíli stovky konzerv radioaktivního ho-
vězího z Československa. Do Zambie jsme je dodali údajně loni v Kijnu a v rámci bezpečnostních opatření byly zasypány semínou.

O podrobné informace k této věci jsme požádali bývalého pracovníka PZO Kooopol M. Zavázala: »Dar vlády ČSSR byl odeslán z příkazu ministerstva zahraničního obcho-
du prostřednictvím PZO Kooopol. Nebylo to ovšem loni v Kijnu, nýbrž na jaře roku 1988. Zboží plně vyhovovalo ČSN a do-
dávku, za kterou jsme byli odpovědní, řád-
ně převzal zambijský příjemce. Po něko-
lika měsících však přišla reklamacce, že
zásilka jeví zvýšené známky radioaktivity.
Ačkoli v Zambii žádnou radioaktivní nor-
mu nemají, Státní veterinární správa ČR
vyslala odborníka, který měl celou zále-
žitost posoudit na místě.«

Výzkumný pracovník Státní veterinární
správy MVDr. M. Husták nám sdělil ná-
sledující fakta: »Zboží jsme pochopitelně
prověřovali ještě před expedicí a namě-
řená radioaktivita byla hluboko pod nor-
mou tehdejšího EHS. S předáním zboží
v Zambii dostal příjemce také pokyny, jak
se zbožím zacházet a při jakých teplotách
je má skladovat. To zřejmě vzbudilo
u Zambijců podezření a začali zkoumat
obsah konzerv. Naměřili zhruba stejné vý-
sledky a argumentovali, že jejich výrobky
mají hodnotu radioaktivity nižší. Na zákla-
dě tohoto zjištění žádali o převzetí zá-
silky zpět na naše náklady. Až na místě
jsem ovšem spatřil hrozně podmínky skla-
dování, kde teplota ve skladech korespon-
dovala s teplotou venkovního vzduchu. Vel-
ká část konzerv byla potlučená a rezavá
— zkrátka — nepoživatelná. Jelikož změ-
ny stavu zboží vznikly mimo území
naší republiky a hodnota radioakti-
vity nenaplnovala normu EHS ani z jedné
desetiny, převzetí zásilky jsem odmítl.«

»Radioaktivitu prokážete u všeho,« řekl
mám také RNDr. J. Salava z odboru hlav-
ního hygienika ministerstva zdravotnictví
ČR. »Radioaktivita je v přírodě běžná. Jde
jen o její míru. Žádný produkt průmyslově
vyráběný v ČSFR však nemůže být kon-
taminován tolik, že by to ohrožovalo zdra-
ví. Veškerá naše produkce potravin je
pod kontrolou, ne kus po kuse, ale pro-
vádí se se systematicky. Nedojde-li u nás
k havárii jako v Černobylu, je vyloučeno,
aby se radioaktivita ohrožující zdraví vy-
skytla. Po černobylské havárii stály
Evropského společenství stanovily normu
několika set becquerelů na kilogram zboží,
které jsou ochotny dovážet. Takové hod-
noty u nás nikdy nebyly a v posledních
dvou třech letech jde nejvýše o jednotky
becquerelů na kilogram. Je-li zpráva ze
Zambie pravdivá, považuji proto za ne-
smyslné likvidovat v zemi, kde je hlado-
mor, potraviny. Nabízejí se dvě vysvětlení
— buď jsou odborníci, zkoumající úroveň
radioaktivity, nekompetentní, anebo existují
takové nesmyslné předpisy, které dovolují
pouze nulovou radioaktivitu. A ta, jak jsem
řekl, neexistuje.«

Skutečnost je tedy poněkud jiná, než
uvádí list Times of Zambia a nakiádání
tamních úředů s potravinami je třeba
označit za neodpovědné. Tím spíše, že
v Zambii umírají ročně desítky lidí na
podvýživu.

„Es war eine schöne Zeit“

Nur 20 Tage schwang Boris Becker das Zepter als Weltranglisten-Erster, dann hat er die Vorherrschaft im Welttennis wieder an seinen Vorgänger Stefan Edberg abgeben müssen. „Es war eine schöne Zeit, und ich muß zu-
geben, ich wäre dort gerne noch etwas länger geblieben“, meinte er ent-
täuscht (X) ŠKODOLIBOST 20 „KRAJ'SNA' VLASTNOIT, CO Y

Trestní věc Kincl, Lorenc, Vykypěl a spol.

lách zajištění a zadržení nebo otevře-
ní kontrolování operativními pracovníky. Ve
vyhodnocení opatření k »21. výročí interna-
cionální pomoci« jsou konkretizovány pod-
niknuté kroky — od zadržení čs. občanů
až po zabrahování vjezdu cizích státních
příslušníků do Československa. Jsou vesměs
nezákonné.

Na dalším operačním štábu 18. srpna
1989 generálporučík A. Lorenc náčelníkov
II. správy SNB plk. K. Vykypělovi mj. ulo-
žil: »... mimořádnou pozornost věnovat
osobě Havla a nepřipustit, aby opustil
bydliště a účastnil se nepřítelských akcí.«
Je to v podstatě příkazání pobytu, které
nás právní řád v té době neznal.

Doslova ořetně působí fakt, že bylo při-
jato a realizováno »opatření«, jehož cílem
bylo zabránit přepravě věřících, kteří se
chtěli zúčastnit Anežské pouťi, do Prahy.
A to i za cenu incenování závažných do-
pravních nehod. Občané, kteří chtěli reali-
zovat ústavní právo, zaručující svobodu vy-
znání a provádění náboženských úkonů,
byli SIB nezákonně zadržováni. Orgány mi-
nisterstva vnitra, místo aby dbaly na do-
držování bezpečnosti silničního provozu,
vytvářely záměrně zcela opačnou situaci

Porcelánovou sošku »Salciburského býka,
která je nejvyšším rakouským významná-
ním, uděleným každoročně v době masopu-
stí, získal v neděli 10. února v Saicburku
Karel Gott a vídeňská herečka Margot
Wernerová. Porota ocenila zejména výdř,
s jakou po desetiletí oba tyto umělci pro-
mouvali k svému publiku.

Der letzte Chefredakteur, Rudolf Thomas,
und seine Frau Grete verübten Selbst-
mord.
Supraphon se v druhém pololetí letoš-
ho roku patrně stane akciovou společností
s přibližně čtyřprocentním podílem zdra-
ničným kapitálu.

Práha (čtk): Metody a formy práce Státní bezpečnosti za úseku boje proti valitě-
nima nepříteli označil hlavní vojenský prokurátor plk. M. Kříženecký za metody
a formy práce slotické organizace. Zprávojí ČTK s tím a se starším prokurá-
torem vyšší vojenské prokuratury Příbram plk. J. Schöterem hovořili o vyšetřování,
které vedou orgány vojenské prokuratury.

S praktikami SIB, jejichž cílem bylo od-
radit veřejnost od účasti na demonstra-
cích u příležitosti takových výročí, jako
ilka rozhovorech pro tisk A. Lorenc: Ze už
dávno pochopil, že situace spíše ke zvrata-
statného Československa a 10. prosince —
Den lidských práv, se v uplynulých letech
seznámil mnozí občané. Vainá většina opa-
tření, která nesla označení »preventivní«,
byla namířena proti signatářům Charty 77,
členům Výboru na obranu nespravedlivě
stíbaných a dalších nezávislých iniciativ.
Cílem bylo znemožnit účast na vzpomín-
kových a protestních akcích.

Prokázat bývalým vedoucím funkcioná-
řům resortu federálního ministerstva vni-
tra — F. Kinclovi, A. Lorencovi a K. Vykyp-
pělovi — osobní podíl na nezákonných opa-
třeních a akcích, je úkolem orgánů vojen-
ské prokuratury. Podle informací obou vo-
jenských prokurátorů vyplývá z dokumen-
tů, které má nyní vojenská prokuratura
k dispozici, jak funkcionáři FMV dokázali
und Schriftsteller angezogen, darunter
Franz Werfel, Egon Erwin Kisch, Max
Brod und Willy Haas. Das Ende des Blat-
tes kam mit der deutschen Besetzung
nach der Aufteilung der Tschechoslowa-
kei auf der Münchener Konferenz 1939.
TO RYLY NOVINY!

„Prager Tagblatt“ soll neu entstehen

WIEN. Das renommierte deutschsprachige „Prager Tagblatt“ aus der Zeit zwischen den Weltkriegen soll wiederer-
stehen. Die Wiener Zeitung „Standard“ mel-
dete unter Berufung auf Kreise in Prag,
eine Gruppe erfahrener Journalisten ar-
beite daran. Mündliche Zusagen für die
Finanzierung lägen aus Bayern, von
einer österreichischen Computerfirma
und von der tschechoslowakischen Über-
setzervereinigung Intertermin vor.

Die legendäre Zeitung hatte einst zahl-
reiche deutschsprachige Prager Literaten

Becker unterbot mit
seinen 20 Tagen den „Rekord“ des
Australiers John Newcombe, der 1974 mit
sieben Wochen bisher die kürzeste Zeit
an der Spitze der Weltrangliste stand.

Rudá mafie na čtyřech kolech

Mezi fidiči nákladní dopravy najdete mnoho čestných »millionářů«, kteří najeli bez nehody už před lety více kilometrů. Jsou mezi nimi však i černé vrány, které milióny nashromáždily v bankovkách. Jejich hnizdo už před lety objevil jeden podnikový kontrolor a upozornil na obrovské rozkrádání odpovědné osoby. Místo odměny za svědomitou práci však nakonec dostal, jak jinak, »padáka«, a mohl být rád, že jako protisocialistický živel neskončil za mřížemi. Překvapuje vás, že skuteční viníci jsou stále na svobodě?

Tohle byl skutečně výborný kšeft. Počátkem sedmdesátých let začal závod Plastimat Praha využívat k přepravě svých výrobků službu ČSAD Praha 9-Klíčov. Těžkotonážní nákladní automobily i s vleky převážely na značnou vzdálenost lehčený pěnový polystyrén. Takový materiál sice zabere mnoho ložné plochy, ale nevážel o mnoho víc než prachové peří. Nic však nebránilo dopravci, aby svému zákazníkovi účtoval sazby, jako kdyby vozy přepravovaly náklad o hmotnosti 20 i více tun. Místo objektivní spotřeby 30 litrů nafty na 100 km (při zátěži přibližně jedné tuny) vykazovali fidiči spotřebu 48 litrů pohonných hmot.

Ředitel Plastimatu i ČSAD si uvědomili, že narazili na vydatný pramen černého zlata. Další dohromady partu vybraných a spolehlivých soudruhů, která »uspokojeně« tuny nafty rozprodávala soukromým zájemcům. Navíc se i při zpáteční cestě od odběratele polystyrénu účtovala sazba za plně naložený vůz, ačkoliv se auta vracela prázdná. Za revizované období od ledna do června 1979 tento rozdíl ve prospěch ČSAD činil u deseti vozidel asi 30 tisíc litrů nafty.

Ale zlodějská parta se nechtěla spokojit s málem. S tichým souhlasem odpovědných pracovníků začala přispívat i kilometry navíc, které ratořili přičinliví fidiči vrtáčkou na tachometru.

Docházelo pak k absurdním situacím ve výkazech. Vozidlo s poznávací značkou PH 79-12 ujelo při cestě z Prahy do Kolína rovných 180 kilometrů. Z 1049 jízdy bylo řádně vykázáno jen 14 procent, zatímco více než třetina jízdy byla vyúčtována s nadsazenými kilometry a v polovině případů se přeprava materiálu uskutečnila jen na papíře. Podvody stejného rozsahu lze ovšem doložit u dalších aut ČSAD. U vozu PH 74-18 byla vzniklá škoda z nadsazených a černých jízdy v období leden až červen 1979 podle revizní zprávy 113 171 Kčs. Protože byla sledována jen tři procenta celkové doby (od r. 1972 do r. 1987), lze dojít prostým výpočtem k celkové škodě ve výši 108 miliónů korun. Za tutéž dobu rudá mafie rozkradla 18 miliónů litrů nafty.

Zdá se až neuvěřitelné, k jak závratným sumám se revizní orgány dostaly. Zároveň člověka napadá, jak bylo vůbec možné

tak rozsáhlé rozkrádání krýt. I na to však existuje zcela jednoduchá odpověď. Mafie zařídila vše potřebné a zajistila i ochranu vysoce postavených straníků.

Faktury ČSAD se zfalšovanými údaji se vůbec nekontrolovaly, bez dalšího ihned byly propláceny. Bývalý ředitel Plastimatu vydal pokyn, aby se formálně likvidovaly jen soupisky faktur, které ovšem nic konkrétního o podvodech říci nemohly. Dispečeré vydávali fidičům bílko orázkované stazky, kam bylo možné napsat cokoli bez ověření nadřízených. Když chtěl Výbor lidové kontroly ČSR zjistit skutečnost z kotočků tachografu, na něž se zaznamenává provoz vozidla, byly najednou ve skladu zničeny vodou a staly se nepoužitelnými.

Zdálo se, že podvod i v tak rozsáhlém měřítku zůstane neodhalen. Vše by šlo svou cestou dál, kdyby závod nezaměstnával jednoho šouravého kontrolora. Pan A. Hujer se začal zabývat nesrovnalostmi ve výkazech a upozornil na ně svého ředitele. Nestalo se však vůbec nic, jen revizor dostal upozornění, aby od záležitosti dal ruce pryč. Nedal.

Do případu se na přelomu let 1981 až 1982 pustil VLK ČSR. Kontrola zjistila ve sledovaném 1. kvartálu velké podvody, přesahující částku mnoha set tisíc korun. Ředitel dostal závěry na stůl a měl přijmout patřičná opatření. Ale opět zavládl klid, jen mafie pokračovala ve své činnosti.

Když se VLK nedočkal odpovědi, předal případ Bezpečnosti. V listopadu 1983 se do Plastimatu dostavil pracovník kriminálky z Prahy-východ a vyžádal si revizní zprávu. O pár týdnů později byla nařízena hloubková revize dopravy ČSAD v závodě Plastimat. Výsledek, který odhalila, byl zdrcující. Kontrolor A. Hujer však odmítl nařízený ředitele, aby zjištěná fakta zfalšoval. Přišel o třetinu platu, prémie a osobní ohodnocení — a když se neumoudřil, dostal výpověď.

V Plastimatu byla vytvořena revizní skupina z lidí věrných řediteli. Ač se snažila podvody »minimalizovat«, přišla na podvody za dva milióny. Podklady předala okresní prokuratura ve Praze-východ. Na nátlak z okresního, městského, krajského i ústředního výboru KSČ však případ zůstal stát na mrtvém bodě. Řízení se táblo téměř tři roky a bylo ukončeno 3. května 1987 pod záminkou promlčení. Trestní řízení proti 26 fidičům ČSAD bylo zastaveno. Do špatného světla se však dostal svědek — revizor A. Hujer. Podle úředního záznamu »politicky negativně ovlivňoval některé pracovníky na závodě...«.

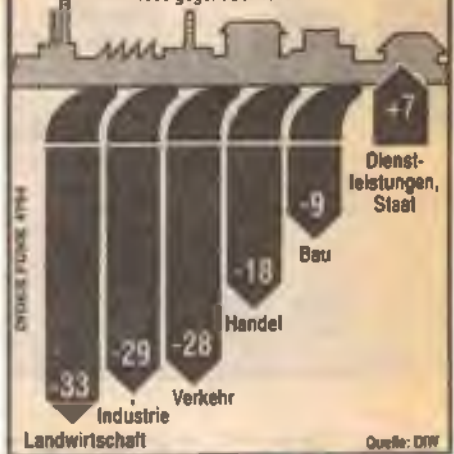
Před několika týdny se případ obrovského rozkrádání opět dostal do rukou kriminálky. Bude dnes úspěšnější?

Die Nachricht von dem mörderischen Luftzwischenfall an der Ostgrenze der Sowjetunion erschütterte vor acht Jahren die Welt.

Jetzt hat der Pilot, der damals auf das zivile Flugzeug feuerte, zum ersten Mal öffentlich geredet. Gegenüber Journalisten gab Sowjetoffizier Gennady Osipovich zu, daß die Regierungsstellen seinerzeit massiv gelogen haben. Sie wollten damit den Hergang des Zwischenfalls verschleiern, der die Welt

Niedergang der Wirtschaft in den neuen Bundesländern

Veränderung der Wirtschaftsleistung (nominal) 1990 gegenüber 1989 in %

Aufgespießt

„Das Management der Bundeswehr ist mir sympathisch. Die mangelnde Fähigkeit ist hier wirklich mal friedensfördernd.“

Der saarländische Ministerpräsident Oskar Lafontaine (SPD) über den an der Transportfrage vorerst gescheiterten Versuch der Bundeswehr, „Roland“-Raketensysteme in die Türkei zu bringen.

„Hure als Beruf anerkennen“

ISERLOHN, 17. Februar (dpa). Die rechtliche Anerkennung des Berufes Hure mit einem einklagbaren Anspruch auf den „Liebeslohn“ sowie Aufnahme in die Sozialversicherung haben am Wochenende Vertreterinnen von Prostituierten-Selbsthilfegruppen, Kirche, Parteien und Gewerkschaften gefordert.

Mehr als 1,2 Millionen Männer aller Altersstufen und Bevölkerungsschichten suchen nach Angaben deutscher Prostituierten-Selbsthilfegruppen hierzulande täglich Huren auf. Jährlich geben sie bei rund 250 000 in diesem Gewerbe tätigen Frauen mindestens 12,5 Milliarden Mark

aus. **WAS SO BOLSHEVICI PŘEČE DOČKALI?**

Aufgespießt

„Die deutsche Industrie hat die hingebungsvollen Dienste, die sie Adolf Hitler geleistet hat, nie zu bereuen gehabt, daß sie seinem Nachfolger mit demselben Eifer zu Hilfe eilt, ist daher nur konsequent.“

Der Schriftsteller Hans Magnus Enzensberger im Nachrichtenmagazin „Der Spiegel“ über die Rolle der deutschen Industrie bei der Aufrüstung Iraks.

gegen Moskau aufgenommen der sowjetische Pilot an, das fremde Flugzeug befindet sich auf einem Spionageflug. Deshalb habe er es weisungsgemäß vom Himmel geholt.

Um sich reinzuwaschen behauptete die Sowjets, die koreanische Maschine sei ohne Lichter geflogen. Der Düsenjäger habe, wie es internationalen Vereinbarungen entspricht, Warnschüsse mit Leuchtspur abgegeben. Außerdem habe er den Jumbo-Kapitän über Funk angesprochen.

Dagegen berichtet der Sowjetflieger Osipovich jetzt: „Ich hatte gar keine Leuchtspurmunition an Bord. Und ein Funkkontakt zu den Koreanern war mit der Sukhoi Su-15, die ich flog, technisch überhaupt nicht möglich.“ Aufgrund der Angaben seiner Leitstelle

So geschossen werden Jumbo ab

Die 249 Passagiere des Fluges Korean Airlines 007 schliefen oder dösten vor sich hin. Noch vier Stunden bis zur Landung in Seoul. Da passierte das Unglaubliche: Aus tiefstem Dunkel feuerte ein Düsenjäger zwei Ra-

keten auf den zivilen Jumbojet. Taumelnd stürzte die Maschine aus 10 000 Meter Höhe ins Meer. Für die Passagiere und die 20köpfige Crew gab es nicht die geringste Chance einer Rettung. Alle starben.

ARY FRANKFURŤÁCI VĚDĚLI...

Affe stellt Steinmesser her

Schimpanzen sind nicht nur zum gezielten Werkzeuggebrauch fähig, sogar Steinmesser können sie herstellen. Über einen Schimpanzen als Erfinder berichtete Nicholas Toth, Professor der Anthropologie an der Universität von Indiana in Bloomington am Samstag auf der Tagung der Amerikanischen Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften (AAAS) in Washington. Der Affe warf Steine auf den harten Boden seines Käfigs und benutzte die dabei entstehenden schärferen Bruchstücke zum Öffnen von Schachteln. Schon länger bekannt ist, daß Schimpanzen zum Beispiel lange Stöcke zu Hilfe nehmen, um an hoch hängende Bananen zu gelangen.

Das bereits seit längerer Zeit in Gefangenschaft lebende Tier namens Kanzi lernte darüber hinaus von den Forschern, wie man einen Stein als Werkzeug benutzen kann. Der Affe zerschnitt mit Hilfe der scharfen Klinge die Schnur einer Schachtel, um auf diese Weise an darin verborgene Leckereien zu gelangen. Völlig verblüfft waren die Wissenschaftler, als sie mit dem Schimpanzen im Freien experimentierten. Dort lernte er, so lange zwei Steine aneinander zu schlagen, bis ein scharfer Splitter abbrach. Die Forscher wollen nun ihre Beobachtungen mit menschlichen Werkzeug-Funden aus der Steinzeit vergleichen.

Rekvalifikace téměř nulová

(Čtk): Podle údajů ministerstva práce a sociálních věcí ČR v měsíci lednu přibýlo v České republice 31 310 nezaměstnaných. O měsíc dříve bylo hlášeno 39 379 uchazečů o práci, během ledna se však podařilo umístit 11 794 občanů, takže celkem se nyní uchází o zaměstnání 58 895 lidí. Podíl neumístěných občanů k celkovému počtu obyvatelstva v produktivním věku činí 0,982 procenta. Koncem ledna pobíralo příspěvek v nezaměstnanosti 31 744 osob. Z toho bylo 17 109 osob v dělnických profesích, 11 955 technicko-hospodářských pracovníků, 1875 absolventů středních škol a 805 absolventů vysokých škol. Pouze 199 občanů pobíralo příspěvek při rekvalifikaci. Nejvíce neumístěných občanů je hlášeno v okresech Bruntál, Opava a Ostrava.

revoluce. Po vítězství revoluce byl však uvězněn pro politické neshody s tehdejšími vedením.

Saláty opravdu »speciál«

(Čtk): Pouze třetina kontrolních vzorků různých druhů salátů byla označena za vyhovující při prověrce, kterou uskutečnila Česká obchodní inspekce v Plzni ve výrobnách a prodejnách Potravín a Raf. V centrální výrobně Potravín v Plzni se ukázalo, že lahůdkový výrobek doznává v prodejně «kvalitativních změn.» V provozně na Belánce našla kontrola ve vlašském salátu »speciál« kůži z ovarových kolien, v salátu koupěném na náměstí Krautwurma objevila zbytky okoralého sýra. Kolektiv nádražní restaurace »vylepšil« vlašský salát starými kyselými bramborami. Není výjimkou, že se do zmíněné pochutiny přimíchávají zbytky uzenin a další už nepotřebné potravinářské výrobky. Otfesné skutečnosti vyšly najevo v prodejně kořenů v Plzni, kde krajský inspektorát ČOI odhalil v majorance příměs holubího trusu a pěti. Přitom nešlo o malé množství.

Alespoň do výlohy

(Čtk): S rostoucí cenou favoritů rychle opadá zájem o toto »lidové« vozidlo i ve východních Čechách. Ještě v polovině ledna evidovalo pět prodejen Mototechny bezmála 6000 adeptů, v závěru minulého týdne kolem 3000. Vedoucí skupiny motorových vozidel pardubického závodu s. p. Mototechna M. Kostelecký odhaduje, že na výzvu bude reagovat odebráním vozu asi 500 lidí. Prodejní ceny jsou však od všerejška opět vyšší — základní typy za 153 500 korun a v provedení lux za 183 800 korun. Kolik lidí je ochotno vůz koupit, těžko předvídat. Jsou však i tací, kteří tvrdí, že cena půjde ještě nahoru. »Objednali jsme 500 oltců, což je dluh z loňska, a jejich cena se nezměnila, na zkoušku 20 samar za 284 000 Kčs a jednáme o tři vzorky formantů. To proto, aby alespoň pohled do výkladní skříně nebyl tak jednotvárný.« řekl M. Kostelecký.

Jeden kubánský rekord

HAVANA: Komise OSN pro lidská práva by měla přihlédnout k faktu, že na Kubě je již téměř 30 let vězněn M. Chanes de Armas, považovaný za politického vězně s nejděším pobytém ve vězení. Uvádí se to v dopise, který zaslala komisi OSN pro lidská práva skupina 81 bývalých kubánských politických vězňů, kteří nyní žijí v zahraničí. M. Chanes de Armas se zúčastnil kubánské revoluce a 26. července byl rovněž v útoku na Moncadova kasárna. Poté byl spolu s F. Castrem vězněn 21 měsíců Bartistovým režimem. Spolu s F. Castrem se rovněž zúčastnil vylovení skupiny z jachty Gramma, což byla poslední etapa kubánské

Karel Čapeks Mißgeschick auf dem deutschen Buchmarkt

Über seine „Gespräche mit Masaryk“ und die noch nicht ganz verstorbene Werkausgabe

Der Ostberliner Kritiker, Biograph und Übersetzer Eckard Thiele arbeitet jahrelang für den Aufbau- und andere Verlage. Thiele legte als Herausgeber zum hundertsten Geburtstag des Schriftstellers im vergangenen Jahr den ersten Band der Karel-Čapek-Werkausgabe im Mindelheimer Sachon-Verlag auf. Ein Unterfangen, das bisher weder West noch Ost gelungen war, denn der tschechische Autor gilt leider immer noch als Geheimtip. Entsprechend verteilt erschienen Romane und Erzählungen kreuz und quer durch die ost- und westdeutsche Verlagslandschaft, Karel Čapek ist bei Diogenes, Fischer, Ullstein und bei Zsolnay vertreten. Lobenswertes Ziel Sachons war es, das verstreute Werk unter die eigenen Verlagsfittiche zu nehmen.

Für die erste Abteilung war die „noetische“ Trilogie vorgesehen: „Hordubal / Der Meteor / Ein gewöhnliches Leben“, die laut Thiele zu den wichtigsten Prosawerken unseres Jahrhunderts gehören. Den zweiten Teil der insgesamt auf zehn Bände konzipierten Werkausgabe sollten die Erzählungen bilden. Hinzu gesellten sich die Anti-Utopien, unter ihnen Čapeks bekannteste Werke: „Kra- katit“ und „Der Krieg mit den Mol- chen“. Mit der kleinen Prosa wäre das erzählerische Schaffen vervollständigt worden. Bis 1993 wollte der Verlag die Ausgabe mit einer Biographie, den journalistischen Arbeiten und den Dramen abgeschlossen haben, darunter das von Karels Bruder Josef mitverfaßte erfolgreiche Theaterstück „RUR“, in dem das erfundene Wort „Roboter“ verwendet wurde.

Das Beiheft zur Ausgabe ist rein graphisch von erlesener Schönheit. Von Prospekt kann nicht mehr die Rede sein: zahlreiche Fotografien, Zeichnungen, Daten, Aufsätze, Auszüge aus Briefen und tschechische Zeitungsauschnitte. Interessierte Leser, Bibliomanen und Čapek-Fans durften sich erwartungsvoll die Hände reiben. Immerhin hatte das Unternehmen in der Mindelburg, das eigentlich Fachzeitschriften wie „BDI Die Deutsche Industrie“ herausgibt und Literatur aus Liebhaberei druckt, schon Luigi Pirandello umfangreiches Schaffen in einer bisher noch nicht ganz abgeschlossenen Aus-

gabe herausgebracht. Doch mit welchem Werk des tschechischen „Zeitungsschriftstellers“ (Čapek über Čapek) die Ausgabe beginnen? Wegen der Umwälzungen in der Tschechoslowakei fiel die Entscheidung auf die „Gespräche mit Masaryk“: ein Zeitzeugnis der Demokratie, das aufgrund seines politischen Inhalts im gesamten Schaffen eine Sonderstellung einnimmt.

Der „Befreier-Präsident“ Thomas Garrigue Masaryk war für die Tschechen in den letzten Jahrzehnten als Symbol der Freiheit und Demokratie keineswegs verbläßt. Gerade in einer Zeit, als der Ruf nach Vaclav Havel laut geworden war, schien die Parallele zu Masaryk nahe: Er hatte der Tschechoslowakei zur politischen Selbstständigkeit verholfen, er war Philosoph, Schriftsteller und ein großer europäischer Humanist. Obwohl die „Gespräche“ bis vor kurzem in der Tschechoslowakei verboten waren, zählen sie immer noch zur Pflichtlektüre. Die Tschechen liebten Masaryk, sie liebten Čapek und heute lieben sie Havel. Doch — um für Sachon zu sprechen — wer konnte ahnen, daß sich fast alle Ostblockländer in ihrer bisherigen politischen Form auflösen würden. Wer hätte ernsthaft damit gerechnet, daß wir die DDR vom Laster direkt in unseren Garten gekippt bekamen? Die deutschen Leser jedenfalls haben den Beginn der Čapek-Werkausgabe verschlafen.

1922 hatte Karel Čapek Masaryk kennengelernt. Čapek war bereits ein bekannter Schriftsteller und angesehener Journalist, der bis zu seinem Ende für die Zeitung „Lidové noviny“ schrieb. Masaryk und sein Nachfolger Edvard Benes besuchten regelmäßig Čapeks Freitagsgesellschaften, eine Art Künstlertreff mit Politik und Kultur. Masaryk und Čapek entwickelten eine so intensive Beziehung zueinander, daß der Autor ganze Wochen auf Masaryks Landsitz in „Topol cianky“ verbrachte. Bei ihren ausgedehnten Spaziergängen im Park des herrschaftlichen Anwesens entstand die Idee, ihre täglich geführten Gespräche aufzuzeichnen: eine Biographie aus täglichen Gesprächen. Čapek protokollierte aus dem Gedächtnis, das Staatsoberhaupt las Korrektur und flocht mit großem Vergnügen neue Er-

innerungen ein. Er wäre, so bekannte er, selbst gerne Journalist geworden. Masaryks Eifer bei den Manuskripten wurde so groß, daß Čapek sich moralisch gezwungen sah, ihm die Hälfte des Honorars zu überlassen (das dann einer bedüftigen Witwe zukam).

Masaryk profitierte von den frischen Ansichten seines Biographen, und Čapek bewundert, den „alten Herrn“, zwar nicht kritiklos, aber mit Hingabe: „Der Herr Präsident ist gesund und guter Dinge, nur verärgert von all den Niederträchtigkeiten und Nichtigkeiten, von denen die Luft erfüllt ist; ich versuche, ihn auf andere Gedanken zu bringen, und wenn ich gerade nicht mit ihm zusammen bin, denke ich nach, was ich ihm erzählen werde, oder ich lese Sachen, die er mir gibt und über die er meine Meinung hören will; kurzum, ich bin ganz ausgefüllt, aber ich würde gern noch mehr tun.“ Als Čapeks Vater stirbt, tröstet ihn dagegen Masaryk mit seiner Freundschaft: „Nun bin ich bei Ihnen.“

Neben der Noetik, Masaryks Erkenntnislehre, enthalten die Gespräche vor allem Biographisches. Der Präsident erinnert sich an seine Kindheit und Jugend, ungehemmt berichtet er von seiner Entwicklung. Die Gründung der Republik wird durch Masaryks Bescheidenheit fast wie belanglos erzählt, wüßte man nicht um den geschichtlichen Inhalt.

Ein unbequemes Kapitel, das Masaryk Respekt aus politischen Kreisen und aus der breiten Bevölkerung einbrachte, waren die berühmten Ritualmorde. Fast alle Anschuldigungen gegen Juden hatten sich in einem Dutzend Prozessen als unhaltbar erwiesen. Lediglich der geistig behinderte Leopold Hilsner, der angeblich ein Mädchen ermordet haben sollte, wurde zunächst zum Tode verurteilt und dann zu lebenslanger Haft begnadigt. Masaryk reiste an den Ort des Geschehens und riskierte in der gewalttätigen Stimmung der Bevölkerung sein Leben. An der Universität hielt er Vorträge und bemühte sich aktiv um die Freilassung Hilsners. Masaryk zu Ehren haben viele Juden daraufhin ihren neugeborenen Söhnen den Vornamen Thomas. Obwohl auch dieses Engagement großen Wirbel

verursacht hatte, kommt es im Buch auf nur einer knappen halben Seite vor.

Durch die Zusammentreffen mit Masaryk engagierte sich Čapek politisch aktiver, schrieb jedoch weniger über politische Themen: „... das liegt wohl daran, daß ich etwas mehr darüber weiß als früher. Nur wer von einer Sache schrecklich wenig versteht, hat den Mut dazu, andere Leute darüber zu belehren...“

Ein Jahr nach dem Tod des Staatspräsidenten 1937, erliegt Karel Čapek einer Lungenentzündung. Die Hetzkampagne seiner politischen Feinde, der Verrat an der Tschechoslowakei durch Europa, hatte ihn zermürbt. Daß Čapek an gebrochenem Herzen starb, vermutet auch der Herausgeber der „Gespräche“, Eckhard Thiele, der für die Ausgabe fast alle Schriften neu übersetzte. Er hatte die Übertragung des Camill Hoffmann (er starb 1944 in Auschwitz) behutsam überarbeitet und die bisher nicht in Deutschland veröffentlichten Abschnitte neu übersetzt. Thiele befaßt sich seit zwanzig Jahren mit dem Werk Čapeks und hatte 1988 eine Biographie im Reclam-Verlag (Ost, natürlich) veröffentlicht. Im Herbst 1990 sollten endlich die zwei von Sachon angekündigten Romanbände in seiner Übersetzung erscheinen. Das geschah bis heute nicht. Auf der letzten Frankfurter Buchmesse war der Verlag noch nicht einmal anwesend. Man hatte nichts Neues anzubieten, hieß es. Ist die Gesamtausgabe etwa gestorben, bevor sie richtig begonnen hat? Der Verlag hält sich bedeckt. Man sieht die Sache „optimistisch“, ein Ausdruck, dessen Ernsthaftigkeit durch häufige Verwendung in der Tagespolitik eingebüßt hat. Gerüchte kursieren, daß die literarische Spielwiese in Mindelheim ihr Ende gefunden habe. Was aus der Werkausgabe werden soll, weiß keiner. Vielleicht pflegt der Aufbau-Verlag die gesammelten Werke weiter, hofft Thiele. Seine pessimistischen Ansichten über die Zukunft der Werkausgabe erscheinen realistisch: „Was Sachon angeht: Nicht aus literarischen, sondern innerbetrieblichen Gründen wird wohl das Čapek-Projekt (wie die ganze Belletristik dort, Pirandello! Fuks!) eingestellt. Ein Jammer, aber es wird wohl so sein.“ **PISATEL VI...**

Kursovni listek

Francouzský frank	5,57	(5,57)
1000 italských lir	25,22	(25,22)
Rakouský šilink	2,70	(2,89)
Německá marka	19,03	(18,99)
Svýcarský frank	22,24	(22,21)
Americký dolar	27,55	(27,68)
Anglická libra	54,98	(54,98)

[V závorce jsou uvedeny kursy z věrejšího dne.]

Zachráněno

Včera po 6. hodině večer skočila z pavlače v I. patře ložárny v Po- břížní ulici v Karlíně (blatě dě- nice Barbora P. z Vřesovic, v samo- vrazedném úmyslu, do vedle leko- ci Vítězvy. Mlynářští pomocníci dý- če zachránili, jak uvedla, dohnaly ji k tomuže zoolatému činnu domáci nesavý a zoolatavý.

Národní listy 15. 1. 1891

Prodej dříví

Prodej osaké a zbytků dříví ze starby dřevěného mostu, kteréz by- ly nakupeny s pomníkú Karla IV., jest velice štýl. Dříví se málo pá- vodně prodá v celku, jednoma zá- jama. Vyskyti se jen jediná a chytí zaplatit za vše 400 zlatých. Po li- bovolných částech se prodáto již za 1000 zlatých.

Národní listy 16. 1. 1891

Bude dostatek léků?

TO JE STRANA, CO? NEBOCATEK, NEJNAZEV, TICED, SMRT...

Dostaly se mi do rukou dopisy, v nichž farmaceuti už v červnu 1990 upozorňovali českého ministra zdravotnictví M. Bojara na neudržitelný stav v oblasti lékárenství. Jejich mluvčí RNDr. PhMr. J. Velkoborský v odporu proti snaze ministra o zachování současného modelu, sebral roli neaktivnější. V srpnu 1990 mu například napsal: »Lékárníci, pane ministře, nemohou akceptovat Vaše tvrzení, že když jsme to vydrželi čtyřicet let, ještě dva roky nám neškodí. Tyto dva roky jsou právě Vaším funkčním obdobím a nelze se ubránit myšlence, že Váš případný nástupce nebude při stále se zhoršujících ekonomických potížích vycházet ze stejné opatrných zásad jako Vy. V souladu s názory mnoha našich i zahraničních odborníků jsme toho názoru, že čas pracuje proti nám a že už nesmíme ztratit ani jediný den.«

Lékárníci navrhovali vytvořit samosprávnou lékárenskou organizaci, která získá provozní prostředky vlastní činností. Sama by si tedy hledala i kontakty s domácími i zahraničními výrobci. Od tohoto základu by se pak odvíjely návrhy řešení v dalších oblastech. Postoj ministra se však nezměnil a koncepce lékárníků se neprosadila.

V BYV. NDR NEBOCÁVÁVÁJÍ LEHANI A LESNÝ PLAT...

Pojďme však do současnosti. Než vyličíme skutečný stav, charakterizujeme jeho hlavní příčiny. Ani při maximálním využití kapacit nedokážeme zatím vyrobit požadované množství léků. Před listopadem 1989 jsme nakupovali v zemích bývalé RVHP a tento trh se dnes rozpadl. Na nákup ve vyspělých zemích údajně nejsou devizové prostředky. K tomu všemu ještě připočítáme nízké dotace nemocnicím a cenový nárust, který je ve farmaceutickém průmyslu až několikasetprocentní.

V minulých dnech jsem obtelefonoval celou řadu lékáren. Dozvěděl jsem se, že ačkoli si platíme zdravotnické pojištění, nosí mnoho nemocných recepty s označením »hradí nemocný«. Řada léků však není vůbec. V některých místech chybějí léky pro nemocné se srdcem, cévami a vysokým krevním tlakem, např. Nitromac, Dopegyt, Ascorutin. Nejsou ani antiastmatika a léky pro psychicky nemocné. Povážlivá je situace v první pomoci. Někde totiž zdravotníci nemají ani nitrožilní preparáty k vitální indikaci, které se používají při selhání srdce.

Až po dokončení článku jsem dostal z dobře informovaných kruhů zprávu, že ministr Klaus na posledním uzavřeném jednání se zástupci zdravotníků prohlásil doslova: »Na léky budou peníze, i kdybychom se měli venku zadlužit sebevíc.« Doufejme, že tato zpráva bude brzy potvrzena i oficiálně.

A. Lorenc byl převezen do všežské nemocnice Praha-Pankrác. — Bývalý federální ministr vnitra František Kincel zůstal na svobodě, ovšem jeho trestní stíhání dále pokračuje.

První jarní posestvi

Při vtěrejší sychravé nepohodě zavítal k nám v papírové krabice drobný host, první letošní motýl. Tento vštec jara, drámaletého do sud kdesi daleko v kraji pod chladnou rouskou sněhu, se předčasně vydal na cestu. Nebohému žínfaku bylo v krabici tak příjemno, že nechtěl ani ven. Byl ponechán v kleci s v ručkách slečny Marušky Tyllové, která se jej ujala. Národní Listy 16. 1. 1991

hodnutí podal 7. února hlavní vojenský prokurátor u Nejvyššího soudu ČSFR stížnost pro porušení zákona. Protože však bylo zjištěno, že krátce po svém propuštění z vazby navštívil A. Lorenc kontakt s bývalým spolupracovníkem StB, potvrdila se obava, že by dále působil na svědky a jinak mohl objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání. To vedlo k jeho zadržení. Podle informací mluvčího hlavní vojenské prokuratury byl A. Lorenc po svém zadržení stížen nábilou nevolností a byl proto umístěn na oddělení intenzivní péče nemocnice ministerstva vnitra Slovenské republiky v Bratislavě. Jakmile tým lékařů rozhodl, že jeho zdravotní stav umožňuje převoz do Prahy, rozhodl prokurátor vyšší vojenské prokuratury Příbram o jeho vzetí do vazby a

ČKD Praha v nesnázích

[1h]: »Dejte nám naše peníze, zaplatte nám za naši práci,« hlásaly včera transparenty před generálním ředitelstvím a. s. ČKD Praha ve Vysočanech, kde právě probíhalo jednání k závažné ekonomické situaci jednoho z největších strojírenských podniků u nás.

Generální ředitel Ing. J. Havelka informoval přítomné o příčinách, které vedly k platební neschopnosti některých členů holdingu. Po velkém úsilí bylo ČKD rozděleno na osmáct dceřiných akciových společností (DAS), pracujících zcela samostatně, což bylo i nutnou podmínkou ke vstupu zahraničního kapitálu. Ačkoli se předpokládalo určité krizové období, spojené především s pasívní bilancí z minulých let, ekonomické chování DAS dávalo značnou naději na přežití a pozdější prosperitu.

Devadesát procent výrobků exportovalo ČKD Praha prostřednictvím a. s. Pragoinvest, která se nyní ocitla na pokraji krachu. Následkem toho obchodní banka, zainteresovaná na celé věci svými úvěry, zablokovala z došlých plateb téměř miliardu korun, přičemž kolem sedmi set miliónů z této částky patří jednotlivým DAS. Dopad na

podniky se dal očekávat. V Hradci Králové a v Hronově například neměli na výplaty pro všechny zaměstnance...

Ing. J. Havelka: »Stanovisko předsedy obchodní banky ing. R. Petráše uvolnit zmíněný obnos jediné, když ČKD zakoupí za 600 miliónů korun pohledávky Pragoinvestu a za 400 miliónů korun sklad v Hradci Králové, je podle mého názoru absurdní a amorální. Jednání expertní komise české vlády za přítomnosti zástupců ministerstva financí bylo pro nás neúspěšné, neboť se nenašel způsob, jak částku uvolnit. Dnes by mělo vzniknout konsorcium obchodní, investiční a komerční banky, které poskytne účelový úvěr podnikům, kde bude hrozit zastavení výroby lokomotiv. To všechno v době, kdy jsme podepsali významný kontrakt se SSSR.«

Po skončení jednání se zástupci vedení a odborů a. s. ČKD Praha odebrali do obchodní banky, kde je přijal předseda ing. R. Petráš. O výsledcích rozhovorů nás informoval vrchní ředitel banky ing. V. Staňura: »Bylo dosaženo dohody, že Pragoinvestu zvýšíme úvěrový rámec o 400 miliónů korun, ze kterého bude platit pohledávky svých věřitelů, tedy i a. s. ČKD Praha. O celkovém rozsahu plateb se obě akciové společnosti domluví mezi sebou. Zdůrazňuji, že jde o kompromis pouze dočasný.«

Provizorní řešení sice umožní nadále pokračovat ve výrobě, nicméně situací je potřeba vyjasnit na vyšší úrovni, než tomu bylo včera. Může se totiž stát, že řadový zaměstnanec nebude ochoten podruhé riskovat svojí výplatu a poohlédne se po jiném místě. A to by byla škoda.

V. Havel u výsledku, A. Lorenc ve vazbě

[čtk]: Prezident ČSFR Václav Havel byl včera podroben zástupci vojenské prokuratury dvouhodinovému výslechu ve věci trestního stíhání proti generálu Aloju Lorencovi, bývalému ministru vnitra Františku Kincelovi a plukovníku Karlu Vymáňalovi. Genpor. A. Lorenc, bývalý první náměstek federálního ministra vnitra, je opět ve vazbě. Byl zadržen ve večerních hodinách v Bratislavě. V noci z 6. na 9. února rozhodl prokurátor o jeho vzetí do vazby. A. Lorenc byl propuštěn z vazby na srovnání s rozhodnutím vyššího vojenského soudu v Příbrami 6. února. Proti tomuto roz-

Zemřel B. Kudrna

V pondělí zemřel v Praze ve věku 71 let dvojnásobný mistr světa v kanostice, olympijský vítěz z Londýna 1948 a stříbrný z OH 1952 v Helsinkách, Bohumil Kudrna. Poslední rozloučení se zesnulým je v pátek v 9.30 h ve strašnickém krematoriu.

Barrandov v tísni

[č+JLa]: Ředitel našeho největšího filmového studia Václav Marhoul vidí budoucnost Barrandova v privatizaci. Současný stav studia srovnává se stavem naší republiky — prostě je na huntě.

V. Marhoul, 32letý absolvent produkce FAMU, vyhrál loni v Mjnu konkurs, a poté

stanul v čele filmového studia. V té době se v něm točily čtyři filmy, kolem deseti se dokončovalo a dalších dvanáct se připravovalo. Těch dvanáct bylo v důsledku nedostatku peněz již odesláno. Ostatní snímky byly dokončeny. Nově vyšla z výroby pouze Menzelova Žebrácká opera, a to

Největší zásluhu na tom, že se v ateliérech pracuje, má nyní režisér Jindřich Polák. Točí totiž podle vlastního scénáře pro partnery z Mnichova, Kolína nad Rýnem a Vidné koprodukční televizní seriál »Kačenka a strašidla«, který bude mít rovněž filmovou podobu. Všechny ostatní letošní barrandovské snímky jsou zakázkami pro televizi nebo pro zahraničí. Největším letošním zakázkovým projektem by měl být snímek firmy Warner Brothers »Fantom opery«. Zatím se však čeká na uzavření smlouvy, neboť Američané zvažují i řadu jiných nabídek. Brzdou filmového podnikání je i předražené hotelové ubytování v ČSFR.

Reforma musí jít ráz na ráz

(rh): Včerejší brifink s tiskovým mluvčím M. Zantovským neočekávaně navštívil prezident republiky V. Havel.

Na otázku, kdo bude stát v čele plánovaného koordinačního výboru OF, prezident odpověděl, že o tom se zatím nejednalo, ale tuto funkci by neodmítl. Zdá se mu však, že to nebude nutné.

K přípravě federální ústavy V. Havel písemně připravil svou představu a k posouzení obdržel stručné pojetí OF a VPN, ve které jsou určité, ne však nepřekonatelné rozdíly. Píšíti nedělí chce proto prezident uspořádat další společnou schůzku.

Na otázku, zda Československu nehrozí nebezpečí z případného rozpadu Sovětského svazu, V. Havel odpověděl, že vývoj v SSSR pečlivě sleduje, protože se nás události bytostně týkají a zkušenosti navíc učí, že nestabilita ve velké zemi vyznačuje neklid i do svého okolí.

K problému mimosoudních rehabilitací prezident prohlásil, že dobrou vůli mají všechny zúčastněné strany. V tomto boji za nápravu křivd není ovšem možné brzdit probíhající ekonomickou reformu. Prezident doufá, že v tomto týdnu bude tento a zákon o velké privatizaci přijat. Klidně se

vyjádřil rovněž k urychlenému přijetí zákona o půdě, protože v současné době zemědělcí nevadí, na čem jsou, a trvá velké nejistota.

K dosavadnímu průběhu ekonomické reformy V. Havel řekl, že je třeba, aby reforma probíhala ráz na ráz, v určité soulednosti, aby se neprotahovaly její sociální dopady na obyvatelstvo. Mrzí mě, prohlásil prezident, že již mnohem dříve neproběhly aukce a dosud nebyl přijat zákon o velké privatizaci.

Na otázku Mladé fronty dnes k případnému náratu Lucerny V. Havlovi, prohlásil, že sám nemá žádné podnikatelské záměry. Předpokládá vznik akciové společnosti s tím, že akcie rozdá.

Ke konání případných předčasných parlamentních voleb se vyjádřil prezident negativně už proto, že by zdržely reformu a navíc neshledává důvod, proč by se měly konat.

Na brifinku se novináři rovněž dověděli o tom, že o uvolnění ze zdravotních důvodů požádal poradce prezidenta R. Wagner.

..NEBO TAKY NE!

Nuda se zvířaty

Dvanáctiletý Artur Schopenbauer si zapsal, že v Praze byl svědkem štvaniče na zvířata na »Hecinzelu«. Bylo to prý malé prostranství ohrazené prkny, kde se tato podivná konala každou neděli. Nejprve vpuštěli do areálu uherského voja, který měl nadobytěj dubrácký vzhled. Pustili na něj několik psů, ale jakmile jej popadli za ucho, byli od něj udehnáni. Potom přivedli medvěda, na něj si psi trochu zaštekali, ale i tohu brzy odvedli. Nakonec byla štvaniče na jeleny, který poděšen v ohradě běhal před psy smečkou podrážděně štěkající. Napsal autor, že se na té štvaniči hodně »ponoukali« a poté odjeli zklamáni domů...

Vladislavský sál. Pak se svými vychovateli navštívili katedrálu sv. Víta, kde je očekávaní světlo biskupa F. Radkowský. Ve svatovítské kapli je slouvy přístupnými matým posluchačům seznámil se životem sv. Václava a jeho významem pro naši vlast. Děti i pan biskup políhli kořtiny k světovou hrobu a pěvecký kroužek vedený vychovatelkou J. Zrzavoukou na tomto historickém místě zapěl radostné Aleluja.

Čtyři desítky pražských dětí ve věku od čtyř do patnácti let, jež osud v podobě rodičů, kteří neplnili reditořské povinnosti, odvěč až na Tábořsko, si z Prahy odvezly mnoho nezapomenutelných dojmů.

Perla napospas

(par): V Deníku ČST byla rozvířena hladina kolem Perly Zábřeh na Moravě, jejíž ředitel odmítl televiznímu štábu sdělit důvody mimořádné celozávodní dovolené.

Samočtý tento fakt nás zaujal a spojili jsme se proto se starostou města bratrem Ing. Františkem Srovnalem, který nám poskytl následující informace.

»Sám jsem se snažil ředitele Josefa Frydrychovského sehnat a zjistit příčiny jeho počínání. V závodě však nebyl a měl jsem dojem, že na sebe záměrně nenechal žádný kontakt. Vedením pověřil mistra

strojní údržby, protože v podniku zůstali vlastně jen údržbáři. Zhruba 700 zbylých zaměstnanců dostalo zatím týdenní dovolenou...«

Starosta dále zjistil, že závod má plně sklady jak surové bavlny, tak vyrobené přize. Což je hlavní důvod celozávodní dovolené. Zjištěná fakta svědčí o tom, že velkou část viny na vzniklé krizové situaci má zřejmě právě sám ředitel, mimochodem přední člen bývalé krajské organizace KSČ. Při jednání o jeho setrvání ve funkci ho prý plně podpořil ředitel celého podniku Perla Ostří nad Orlicí, což ovlivnilo výsledek porevolučního hlasování. J. Frydrychovský, který se blíží k důchodovému věku, vystupoval proti jakýmkoliv možným změnám. Odmítl prý jednat o nových odbytištích, blokoval osamostatnění zábřežského závodu, čímž se fabrika se slabou odborovou organizací dostala do takřka neřešitelné situace.

Neobvyklí hosté pana kancléře

podpořit, a tak jim nejen obstaral, ale i sám dovezl sadu nápaditých hudebních nástrojů pro děti, výrobků rakouské firmy Honer. Kroužek se chtěl dále odvést třikrátovým koncertem v chatovinském kostele. Protože však termín panu kancléři nevyhovoval, přijely mu děti zazpívat a zahrát do Prahy. Autokar jim i ostatním jejich kamarádům z dětského domova zaplňovali věřící z Chotouvně z výsiedku adventních sbírek.

Po pohostění v Nové galerii si děti kromě reprezentančních prostor Pražského hradu na výslobně přání hostitele prohlédly také

Drahá ochmatika

Praha (hal). Celkem 50 tisíc korun stála 43letého muže návštěva Grill-baru ve Vodičkově ulici. Přidružily se zde k němu dvě dívky, které sexuchtivého Francouze začaly osahávat. Když odešly, cizinec zjistil, že mu z kapes chybí 1400 dolarů a 2000 Kčs.

OCHMATITIS ACUTA...

Rom sem, Rom tam

Pokud to někdo pochopí jako parafrázi na lidový popěvek »šup sem, šup tam, nám už je to všechno jedno«, pak se mýlí jen v závěru, protože tohle nám jedno není. Pan premiér Mečiar, jak tvrdí předseda Romské občanské iniciativy, nevytváří pro Romy dobré podmínky, proto migrují a zřejmě dále hodlají migrovat do Čech a snad i na Moravu a do Slezska. Za komunistů se taková migrace odehrávala také, jen v jednodušší formě: Okres ten a ten dostal kvótu — tolik a tolik cikánů, jak se jim tehdy neuctivě říkalo. Přidělit byty, zaměstnání... Z mnoha bytů pak bylo něco jako kůlničky na dříví a noví najejmníci brali plat, z něhož nejpodstatnější díl tvořily přídatky na početné potomstvo.

RIM SEM
ROM TAM...

Pan premiér Mečiar je rázný a chytrý a ví, co je pro jeho republiku dobré. Zdá se, že pan český premiér je proti tomu dobrák od kosti a bere to, co pro země české a moravskoslezské tak dobré není, ale když pro ty Romy se na Slovensku nevytvářejí dobré podmínky, musíme jim je vytvořit u nás... Tedy, ono vůbec nejde o rasismus a každý má přirozené právo žít v rámci federace kdekoliv. Proč však má dobré podmínky tvořit jen Česká republika, není známo. Není ani známo, proč není, nebo kdy bude zákonně ustanovení, po němž marně volá pražská (a asi nejen pražská) policie, tedy ustanovení, podle něhož by bylo možno recidivisty a násilníky poslat tzv. »šupem« — tedy podle výše uvedeného popěvku — do rodné obce. Pak by zřejmě došlo k jakémusi reexportu, který by se slušných romských občanů netýkal a od těch druhých by si Praha i další česká města oddechla. Co vy na to, pane předsedo vlády ČR a pánové poslanci ČNR?

Reprezentativní prostory Pražského hradu, kam jsou uváděny pouze nejvýznamnější domáci i zahraniční osobnosti, se učera slavnostně rozšířily na pobřeží hostů zcela neobvyklých — chlapců a děvčát z Dětského domova v Nemyšli na Tábořsku. Hrad děti navštívily na pozvání vedoucího předstíratelky kanceláře K. Schwanzemberka. Pan kancléř se s dětmi z Nemyšle nebo alespoň s členy jejich pěveckého kroužku zrná od loňského května, kdy se spojil s M. Paloušem zúčastnit předobolného shromáždění v nedalekých Chotouvních, kde tehdy účinkovaly K. Schwanzemberk chtěl mít zpěvky v jejich uměleckém snažení

Když se řekne Královská zahrada, začne každý ukazovat směrem k Pražskému hradu. Ovšem zapomíná přitom na to, že vlastní první královská zahrada byla úplně jinde — o staroměstského královského sídla zv. Králův dvůr.

Nechal ji koncem 14. století zříditi Václav IV. a byla tak rozsáhlá, že dosahovala až k Novému Městu, do něhož ústila její jedna branka. Až do husitského hnutu byla vzorně udržována, ovšem pobyt koní a válečných vozů hasitů, chystajících se roku 1420 k bitvě na Vítkově, ji proměnil k nepoznání. Pečlivý správce pan Jitka z Poděbrad, dal zahrada včetně královského sídla znovu upravit, aby nový panovník Ladislav mohl títit zemi v důstojném prosředí. Když se on sám později stal českým králem, hýčkal si zahrada o častu v ní pořádal letní shromáždění dvora královského a panstva dvorského. Teprve výstřel, který vydeštil v Královském dvoře sídliciho Vladislava Jagellonského a přiměl ho k okamžitému přestěhování na Hrad, znamenal konec slávy této první zahrady českých králů.

PEKAŘI

Příslušníci tohoto řemesla to neměli snadné, neboť jim silně konkurovaly spořivé hospodynky. Objevují se v 15. století a nabízejí chleba, šemle, koláče, preclicky, „bousky k vnočím“, tj. vánočky, svítky k postům, jídáše ap. Nejlépe se jim vedlo v Praze, kde jejich zboží šlo velmi dobře na odbyt.

Výrazný nárůst zaznamenalo toto řemeslo především za vlády Rudolfa II.; zatímco do roku 1550 bylo na Starém a Novém Městě zapsáno 75 pekařských mistrů, po tomto roce jich v záznamech pražských městských knih bylo zaznamenáno 256. Roku 1606 nabízelo na Novém i Starém Městě své voňavé zboží přes sto »pekařských stolic«.

I mezi pekaři postupně narůstal počet těch, kteří byli německé národnosti. V 16. století jich bylo mezi 299 pražskými měšťanskými mistry pekařskými všech tři pražských měst 74; nejvíce Němců se usadilo na Malé Straně, kde tvořili až 60 procent.

Staroměstští i novoměstští pekaři byli organizováni v cechu již od 15. století, pouze na Malé Straně vznikl cech teprve r. 1577.

Významnou skupinu příslušníků tohoto řemesla tvořili pekaři dvorští a pekaři pražských klášterů.

Sochu sv. Václava vytvořil už architekt a sochař z doby Karla IV. Petr Parléř. V historické expozici Muzea hl. m. Prahy je zobrazen kníže-světce i na sejmuté malbě z gotického domu U pětli tykvi na Starém Městě, kde stojí vedle Krista a Panny Marie. Rovněž sv. Václav z kostela na Proseku z roku 1600 se nachází v městském muzeu. Barokní pojeli sv. Václava najdeme a malíře Karla Škréty a jeho následovníků. V roce 1680 zpodobnil ho sochař Jan Jiří Bendl nejen na jezdecké soše na Koňském trhu (Václavském náměstí), která předcházela soše Mysibeková, ale i na nároží Starého proboštství na Hradčanech a na Vlnařském sloupu u Karlova mostu. Pod vlivem nazaronismu v první polovině 19. století Fr. Tkadlík zpodobnil sv. Václava jako ministranta. Jako vévodu-bojovníka ho viděli J. Mánes a M. Aleš. Novodobou představu měl sochař J. V. Mysibek na jezdeckého pomníku na Václavském náměstí. Za druhé světové války vytvořili pro soštitě na návrh světceva náhrobku plastiky sochař K. Dvořák, J. Wagner a B. Stefan.

Nejznámější

sv. Václava najdeme na Václavském náměstí.

K »nejdražším« městům na počátku února patří Praha, kde se zvýšily ceny potravin proti prosinci v průměru o 37,2 procenta, Hradec Králové (36,8 procenta) a Brno (35,5 procenta). Nejnižší ceny za potraviny byly zaznamenány v Ostravě (zvýšení proti prosinci o 26,9 procenta) a Českých Budějovicích (31,1 procenta).

léta k největším organizátorům leteckých zájezdů na Kanárské ostrovy. V současné době s naší firmou přicestuje na tyto ostrovy každý týden více než 3000 zájezdníků. Na základě tohoto velkého objemu jsme schopni nabízet skutečně špičkové služby za přijatelné ceny. Ubytování zajišťujeme v moderních komplexech bungalovů, jež jsou vybaveny recepčí, zahradou a bazénem a terasou, s ležáky, obědováním. V komplexu Duna Flor je stravenčí formou švédského stolu v restauraci. Bungalovy jsou vybaveny kuchýnkou s nádobím, lednicí, k dispozici je obývací pokoj, oddělená ložnice, koupelna s WC, terasa. Aby se o kvalitě našich služeb mohlo přesvědčit co nejvíce Československých zájezdníků, rozšířili jsme naši nabídku o letecké zájezdy jen s ubytováním právě v těchto moderních bungalovech. Cena za 14denní pobyt bez stravy váží je již od 13 990 korun. V RAM CI TĚTO MIMOŘÁDNĚ NABÍDKY BUDE ZA MIMOŘÁDNĚ VÝHODNĚ CENY PRODAJEN JEN TISÍC MÍST. PRO NEJZAJÍMÁVĚ V PONĚLÍ 18. ÚNOŘA V 9 HODIN V JEČNĚ ULICI 6 V PRAZE 2.

Kanárky za 13990

Prodej začíná v pondělí • Levněji než Čedok

ského roku dvě zkušené průvodkyně, které vedle češtiny perfektně ovládají též španělštinu a němčinu. Ve spolupráci s velkým týmem našich německých průvodců na Kanárských ostrovech zajišťují služby na skutečně vysoké úrovni. Obě dívky — Zuzana a Milena — jsou z Prahy.

• Jaké poskytnete ubytovací služby?
• Fischer Reisen patří již dlouhá

Fischer Reisen je jedna z velmi mála zahraničních cestovních kanceláří, která má zastoupení v Praze. Jejím majitelem je položil několik otázek.

• V našem rozhovoru otištěném 18. ledna jste řekli, že vaše cestovní kancelář nabízí pro pobyt na Kanárských ostrovech ty nejvýhodnější ceny. Čedok však nyní přišel s nabídkou už od 14 400 korun, což je méně než nabízíte vy. Co na to říkáte?

»Nabídka Československé konkurence nás v prvním okamžiku poněkud zaskočila, ale při podrobnějším studiu cen se velice rychle potvrdilo, že nabídka Fischer Reisen zůstává s odstupem cenově nejvýhodnější nabídkou leteckých zájezdů na Kanárské ostrovy na Československém trhu. Vámi zmíněná nabídka 14 400 korun se vztahuje na 14denní pobyt bez stravy a navíc je to cena za osobu při ubytování čtyř osob v jednom apartmánu. Podobné služby poskytuje Fischer Reisen za 14 dní již od 13 990 korun. Jestliže zájmemější je srovnání dvou týdenních pobytů s polopenzí. Zatímco konkurence nabízí dva týdny s polopenzí za 27 720 korun,

Babo, rad'!

Bitva o Moskvu pokračuje ● Nyní manželka

Bitva o Moskvu, podnik na Příkopě 29, pokračuje zajímavým způsobem. Nejenže se přihlásil syn bývalého majitele Františka Křištofa pan Jan Křištof, ale vzápětí se přihlásil další dědic.

Je jím bývalá manželka Františka Křištofa, paní Jarmila Křištofová, rozená Cejnarová. Svým dopisem ze dne 25. ledna adresovaným jak vedení restaurace Moskva, tak obvodnímu soudu pro Prahu 1 vyzývá k navrácení majetku po bývalém manželovi (je to druhá manželka Františka Křištofa, svatbu měli v roce 1976, paní Cejnarové bylo tehdy 43 let, panu Františku Křištofovi 71 let).

Ředitel státního podniku Moskva—Praha Ing. Antonín Izák se zase obrátil proti tyrzání dědiců restauranta, pana Jana Křištofa, že podnik je zanedbaný a že jsou tu jakési zbytky majetku po jeho oci. Podnik prošel několika komplexními rekonstrukcemi a syn bývalého majitele byl ještě dítě, když restauraci opanovali, takže si těžko může pamatovat, co jeho bylo a co nikoli. Navíc mají ve státním podniku Moskva—Praha velmi zajímavé návrhy, jak dále aktualizovat stávající návštěvašským (nepřikládá stálé zimní zahrada v prostornosti před restaurací, přechod na náležiště paliva, rekonstrukci druhého podzemního podlaží včetně vybavení novou mrazicí a chladič technologií atd.). A teď — babo rad'!

Federál se dohaduje o restitučních, soudy praskají ve švech, dědici se hádají o své práva. Ať už případ Moskvy dopadne jakkoli, doufáme, že jí nestihne případ Savarinu, který chátrá už hezkou řádku měsíců právě kvůli hádkám a dohadům.

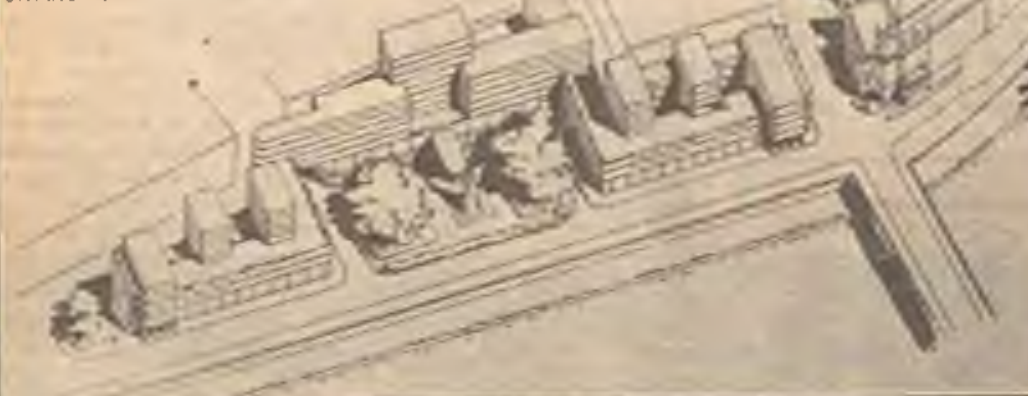
„U KRÍŠTOFA“ — TO RYLO SUPERNOBL!

Představujeme vám

málo známý návrh hotelového komplexu, který měl vyrást na nábreží u Národního divadla od Lažanského paláce směrem k pomníku Františka I. Návrh vznikl ve 30. letech našeho století a byl součástí řešení dopravního systému Velké Prahy, navrhovaného Škodovými závody. Směrem od Vltavy byly navrženy dvoupatrové budovy, přímo naproti divadlu měla stát budova třípatrová; v zadní části komplexu jsou zakresleny sedmi-patrové budovy, které však neměly převyšovat »kapličku».

ZASTAVOVACÍ NÁČRT HOTELU NA NÁBREŽÍ U NÁROD. DIVADLA

NA NÁBREŽÍ USTUPUJE STAVĚRNÍ ČÁRA A JSOU POUZE 2 PATRA (S OHLEDEM NA NÁRODNÍ DIVADLO) PŘOTI DIVADLU JEN 3 PATRA, DVŮRNÍ KRÍDLA DÁLEKO POSUNUTÁ OD NÁBREŽÍ MÁJÍ 7 PATER, JSOU NIŽŠÍ NEŽ STŘECHA DIVADLA. KŘIDLOVÉ ROZČLENĚNÍ NEKONKURUJE. DIVADLO VELKÝMI PLOCHAMI.

JAK KISCH TANCOVAL

V počínám kabareta Montmartre v Retězové ulici na Starém Městě, kde se dům rekonstruuje pro Památník Jaroslava Haška, se objevoval mezi hosty, zvláště nezaměstnanými umělci a tzv. uměleckou bohémou i vznlivý reportér Egon Ervin Kisch, který tu rád ještě před první světovou válkou jako redaktor Bobemie a Prager Tagblatt tancoval a studoval i figúrky z pražského podsvětí. Jeho román Pasák holek i hra Nanebevzeší Tonky Šibenice, později i zfilmovaných, toho byly dokladem.

Tonka Nechvátilová s ním tancovala tanec zvaný vopiták. Štěpák Manly tancoval s Jindrou Rostochilovou. Holešovického apače a argentinské tango tancoval s Emou zvanou Revoluce, vlastním jménem Annon Cackou, které se mu přihlásila dopisem ještě před smrtí v roce 1940. Podobně s ní předváděl tento tanec i vrchní číšník Josef Jiráek, zvaný Hamlet. Nejraději měl Kisch tančit písničku Ty jsi moje racajdička, racajda... Na parketu se ocitli i manželé Emil Artur a Xena Longonovi. Xena byla ideální představitelkou Tonky Šibenice, a kdyby nezemřela v roce 1928, pak by o dva roky později určitě hrála i ve filmu jako Ita Rina.

To už není pravda

Nové Město (sts). Už jedenáctý rok máme Václavské náměstí bez tramvají v podélném směru, každý rok pění zámru na Městku a abych se pro nás stala samozřejmostí. Někdo si však připomenout, že vlaky metra na trase A a B, v oblasti Městku jediné dopravni prostředky, nahrazují přes devadesát tramvají, které na dříve projely za hodinu a k tomu 30 tisíc aut za čtyřicet hodin.

Domnívám se, že by náš parlament měl ihned přestat projednávat takové maličkosti. Jako jsou restituice, mimosoudní rehabilitace a velká privatizace, a měl by se zabít neprodleně zabývat názvem nové konfederace a také novým znakem

ZNAK

ČMSSFR (Českomoravskoslezskoslovenská federativní republika). Doufám, že projednávání těchto záležitostí bude předšet rozhlas či televize — takový kabaret totiž jen tak někdo nevymyslí. Už to slyším — český lvík bude mít v pravé tlapce košťár, v levé hornický kahan, budou kolem něj poletovat orlice a z kopečků bude vykukovat chodská psí hlava. S takovým zvěřincem, nad nímž by žasl i Kludský, potáhne tedy do Evropy. Možná bychom si měli vybrat do znaku jen jedno zvířátko (ostatně pražská zoo má taky jen koníka) a to poctit reprezentaci naší země ve světě. Ze by jeptici?

Amnestie zločiny nevyvolala

[čtk]: Právní a společenské problematicke amnestie z ledna 1990 a zkušenostem sociálních kurátorů byl věnován včerejší seminář, který uspořádal Institut pro kriminologii a sociální prevenci. O amnestii, kterou po svém zvolení do funkce prezidenta ČSFR vyhlásil V. Havel, se stále diskutuje. Odborníci z oboru práva, kriminologie i vězeňství zkoumají její výsledky, ovšem i laická veřejnost se často ptá, do jaké míry mělo propuštění více než 20 000 obviněných a odsouzených vliv na růst kriminality. Ředitel Institutu pro kriminologii a sociální prevenci O. Osmančík konstatoval, že v případě, kdyby se amnestie neuskutečnila, musela by společnost počítat s frustrací z nesplněných očekávání vězňů. Skutečnost, že nárůst trestné činnosti je dáván do souvislosti s amnestovanými, označil za nebezpečné zjednodušení. Naopak velmi znepokojivým je podle jeho slov fakt, že kriminalita se šíří ve vrstvách, které dříve zasazeny nebyly. Rozsáhlá amnestie z ledna 1990 je podle mínění mnoha odborníků výrazem nové humanitní trestní politiky ve zcela nových společenských podmínkách. Přestože podíl amnestovaných na současné kriminalitě je stále ještě předmětem výzkumu a statistiky, lze konstatovat, že příčinou výrazného nárůstu trestné činnosti není amnestie sama o sobě.

Jaké jíme maso?

Poněkud málo zamrazilo při představení, že se mlobou roňavé zmeniny vyrábět i v sekoreho masa, tedy masa pocházejícího se senitních porážek nemocných zvířat. Tato informace zazněla s ást MVD. J. Ládra, ředitele. Státní veterinární správy ČR, na včerejší tiskové konferenci věnované otázce jakosti výrobků. Masa máme vío než chodá s nuceným výšekom stráci po metrech a dostává do potravinářské síte — např. do sounkromých restaurací, řeznictví. Čisté svědomi nemá ani masný průmysl, který výšekové maso zpracovává, aniž usenářské výrobky jsou ornastony tak, aby

vektivním chovu hospodářských zvířat. Podle slovy Ředitele Ládra budou od 1. 1993 převedeny velkáre veterinární směrnic EHS, jenže podle nich se bude muset od dalšího vakcinování upustit — nakažené zvířata budou fyzicky ilikvidována, tak jak je to v zemích EHS běžné. Dá se před-

pokládat, že se u nás do té doby rozšířil a sounkromé hospodárení. Stát za jedné straně podporuje sounkromou zemědělskou výrobu, ale na straně druhé máze takto její ruvoji sbrzdít. Který malochovatel se bude chítit vystavit riziku, že o jeho neotkoveného chovu máze dojít k nákase a tedy k jeho likvidaci? Kdo mu pak pomáže — stát?

ČLOVĚK SE ŽEŘE VĚŠKNO!

... ALE I VUL...

Schon 17 Milliarden bezahlt

Ob nun „Scheckbuchdiplomatie“, wie Bayerns Max Streibl dem Außenminister Hans-Dietrich Genscher verächtlich vorwarf, oder Solidarität mit den Alliierten, der Golf-Krieg kommt die Deutschen teuer zu stehen. „Mehr als fast alle anderen“, lobte Bundespräsident Richard von Weizsäcker im ZDF, trüge die Bundesrepublik „materiell“ zur Durchsetzung der UN-Beschlüsse am Golf bei. In der Tat belaufen sich die Aufwendungen Deutschlands, das nicht Teil der militärischen Allianz gegen Saddam Hussein ist, im Rahmen des Golf-Kriegs bereits auf mehr als 17 Milliarden Mark.

Wie aus einer Aufstellung des Bundesfinanzministeriums hervorgeht, die in dieser Woche dem Haushaltsausschuß des Bundestages vorgelegt werden soll, hat Bonn für die Zeitspanne zwischen dem Überfall auf Kuwait am 2. August 1990 und dem 31. März 1991 16,752 Milliarden Mark entweder bereits ausgegeben oder fest zugesagt. Dazu kommen noch einmal 314 Millionen Mark, die im Rahmen der EG an die Frontstaaten gehen.

Die 17 Milliarden Mark teilen sich in Sachleistungen (4,133 Milliarden), Geldleistungen (9,497 Milliarden), Materialdarlehen (906 Millionen) und humanitäre Hilfen/Entwicklungshilfe (2,216 Milliarden) auf. Hinter dem Begriff „Sachleistungen“ verstecken sich ausschließlich die Lieferung von Militärmaterial und die Erfüllung militärischer Dienstleistung für die Alliierten. So haben die USA und Großbritannien 71 ABC-Spürpanzer im Wert von 244 Millionen Mark aus den Beständen der Bundeswehr bekommen.

„Militärische Ausrüstung“ ging für 675 Millionen Mark an die USA, für 2,9 Milliarden an Frankreich, für 1,517 Milliarden an die Türkei und für 203 Millionen Mark an Israel. Darüber hinaus nahmen die Alliierten, die Türkei und Israel Transportleistungen der Bundeswehr im Wert von rund 101 Millionen Mark in Anspruch.

In der Rechnung taucht auch der Posten „Materialdarlehen“ auf. Hinter ihm verbergen sich Munitions- und Ersatzteillieferungen an die Alliierten. Diese Abgaben aus Bundeswehr-Beständen rechnen sich bei den USA auf 360 Millionen Mark, bei Großbritannien auf 382 Millionen, bei Frankreich auf 115 Millionen, bei Italien auf 26 Millionen und bei der Türkei auf 23 Millionen.

Zu den Sachleistungen rechnen die Beamten von Theo Waigel auch die Zusage an Israel, 880 Millionen Mark für die Beschaffung von zwei U-Booten zur Verfügung zu stellen. Weitere

BUNDESWEHR? NE! BUNDESWAHNDIG!

Právě v dnešní den před 160 lety se narodil architekt a věhlasný mecenáš Josef Hlávka. Pocházel z rodiny soudního úředníka v Přešticích. V Praze na polytechnice studoval pozemní stavitelství, ve Vídni na akademii architekturu.

Při studiu pracoval jako zednický učeň, a tak zároveň s diplomem obdržel také výuční list zednického tovaryše. Po studijním pobytu v Itálii se usadil ve Vídni jako stavitel. V roce 1862 se oženil se vzdálenou příbuznou Marií Čermákovou. Choť mu po dvaceti letech zemřela, a tak Hlávka v roce 1888 uzavřel druhý sňatek, se Zdeňkou Havelkovou, jež pro něj opustila dráhu koncertní umělkyně.

Obě manželství zůstala bezdětná. Pro Hlávku byl charakteristický dlouhý plnovous, pro který mu Vrchlický přezdíval Rybcou, a pro jeho neústupnou povahu mu

ROZDAL SVÉ MILIÓNY

lidé říkali Balmaceda podle diktátorského prezidenta Chile.

Josef Hlávka vynikal nezdojnou pílí a hospodárností, takže se zakrátko stal nejvyhledávanějším stavitelem. Za svého vědeckého působení postavil 142 stavby. Měl běžně rozpracováno až padesát staveb najednou a všechny osobně řídil. Znamenalo to však neustálé fyzické i psychické přetížení, které organismus neunesl. V roce 1869 Hlávka ochrnuł na obě nohy a mohl se pohybovat pouze na invalidním vozíku. Uchýlil se do soukromí svého zámku v Lužanech a léčil se s vytrvalostí sobě vlastní, až postupně zaměnil vozík za berle a posléze za hůl. Již zcela zotaven se v roce 1880 vrátil k veřejné činnosti. Postavil si velký dům čp. 736 ve Vodičkově ulici a nastěhoval se do něj. Svou intenzivní podnikatelskou činností velmi zbohatl, sám však žil neobyčejně skromně. Za své nemoci mohl dlouho přemýšlet o způsobu, jak co nejvíce prospět svému národu Činil to promyšleným systémem. Svou nadací položil základem a pak se staral o podporu

státu a obce. Jen takto mohl založit tolik prospěšných institucí. Výstižně to charakterizoval nejvyšší maršálek: »Darujete nám postroj, ale ekypáž a koně si máme koupit sami.« Hlávka se neobyčejně zasloužil o založení České akademie věd, o Národohospodářský ústav, zřídil celou řadu nadací k podpoře studentů, vědců, umělců, architektů, lékařů. Jeho největší láskou se však staly Hlávkovy studentské koleje, které postavil v Jenštejnské ulici pro 211 chudých a na-

daných studentů. Podmínkou k přijetí byl výborný prospěch po celou dobu studia, a proto z těchto kolejí vycházeli mimořádně vzdělaní lidé. Hlávka odkázal celé své sedmimiliónové jmění českému národu formou Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových. Není přehnané tvrzení, že »co v jiných zemích ke kulturním účelům poskytují stát nebo země, zčásti i vyšší bohaté kruhy společností, to pro národ český vykonal skoro sám jediný, z lidu vyšší bohatýř ducha a práce Josef Hlávka.«

V Bulharsku již začali

SOFIA: První ze soudních procesů proti bývalým vysokým stranickým a státním představitelům začal včera v Soli. S. Ovčarov, 48letý bývalý ministr hospodářství a plánování, se musí zodpovídat z toho, že v říjnu 1989 podepsal příkaz k vysídlení Živkovova vnuka T. Slavkova na pětileté studium do Švýcarska. Bulharsko za to zaplatilo téměř 33 000 švýcarských franků, čímž podle žaloby vznikla státu majetková škoda a obžalovanému hrozí trest odnětí svobody od tří do deseti let. Ten před soudem prohlásil, že se necítí vinou a že obviňací pokládá za neoprávněné a nepřesné.

PROTI CS. BOLSĚVIKŮM HADRÍ

a Belgie požádaly o dlouhodobější pauzální povolení k nebojovým letům vojenských letadel. To jim bylo poskytnuto, takže USA dosud uskutečnily takto v obou směrech 717 letů. Při těchto přeletech navádí letadla čs. letové řízení, zhruba po trasách Cheb—Praha—Brno—Nitra—Štárovo a Cheb—Vlašim—Brno—Bratislava—Štárovo. Podobné lety se uskutečňovaly i za komunistického režimu, jenže tehdy nikdo neinformoval veřejnost.

CO KDE LITÁ

(čte): Zadržá cizí vojenská letadla nekonají nad našimi blavami bojové lety, ani nepřetávjají čs. území s nákladem výzbroje či munice, sdělilo úředně FMZV. V souvislosti s válkou v Perském zálivu vláda USA, ale napt. i vlády Svědsta, Německa

PRAHE LITÁ, KOHL LITÁ, ČSER V TOM LITÁ...

KUK-KLAUSOVA ÚSPORNÁ KUCHARKA.

Milí čtenáři, vaše recepty jsou prostě úžasné! Je vidět, že vás tak trochu vynucená hra na vtipné a úsporné vaření začala bavit. Sportivě dietní pozdrav jsme dostali od Miloslava Šetky z Prahy 5, který nám poslal recept Klasy a nebolí Klausův salát:

»Kilo brambor uvaříme ve slupce, oloupeme, překrojíme podélně a nakrájíme na plátky 2-3 mm silné. Dvě větší cibule nakrájíme na čtvrtkolečka. Ocet, sůl, pepř, olej (ne vyjetý) - všechno přiměšené. Vše smícháme dohromady a podáváme studené.

Vylepšení: Zbyl vám od nedělního oběda točený salám? Nakrájete na proužky a šup tam s ním. Přijela teta ze Znojma? Vraďte tam dvě nakrájené kysele okurky! Daroval vám váš soused rybář vlastnoručně uloveného zavináče? Pokrájete a jen houští! Přestala vaše slepice kvokat a je už zase snášenlivá? Dvě nakrájená natvrdo vařená vejce nemohou nic zkazit. Přelstili jste chytrou vránu? Ani kus pokrájeného tvrdého sýra salátu neublíží. Potkali jste ježka? Vraďte tam pokrájené jablko, atd. atd. Přílohy (seřazené sestupně podle platu): řízek, kotleta, kus pečeného buřta, opečená sekaná... Ale dobrou službu prokáže i křupavý rohlík. Trvanlivost salátu v lednici je asi 1 týden. Ale nebojte se! Sníte

ho mnohem dřív, a to i v základním provedení bez přílohy.»

Paň E. Tukanová z Horních Počernic nám poslala krásnou knížku Vaříme z příděju (něco určitě použijeme) a také pár svých receptů: **Levné řízky:** Starší chleba nakrájíme asi na centimetrové plátky a pokropíme jako prádlo vodou. Pak obalíme jako řízek a smažíme (pokropení chleba nebere tolik omastku). Hotový řízek podáváme k dušené zelenině nebo obložený (to po výplatě) jako samostatný pokrm k čaji. Jinak můžeme nakrájet chleba na tenčí plátky, vložit mezi ně kolečko salámu a plátek sýra, sepnout párátkem a je to od skutečného řízku k nerozeznání!

Chudí rytíři: Den starou veku nakrájíme na centimetrové plátky. Vajčko a dvě deci mléka rozšleháme a plátky veky namočíme. Na plátek veky dáme kousek tvarohu, lehce přitiskneme, přiklopíme druhým plátkem a obalíme ve strouhance. Smažíme po obou stranách a osmažené pocukujeme. Je to výborná rychlá večeře nebo moučnik.

Přidáte se i vy k přátelům KUKu? Každý měsíc vyhodnocujeme nejlepší recept kulinářskou cenou a tři nejlepší recepty za celý rok budou odměněny super cenou - jejich autoři povečeří v luxusní restauraci s ministrem financí panem Václavem Klausem, který celou útratu »zátáhne« ze svého!

(ml): »Na situaci v místě dislokace našich praporů na severu Saúdské Arábie, že místem zasedání ministrů obrany v pobliží města Hafer Al Batin, asi 150 km od hranic s Irákem, kde je základní tábor vy, plánované na 25. února, bude Budapest. Na otázku, jaká opatření by přijala čs. armáda v případě, že by varšavské jednotky včerajší tiskové besedy mluvčí ministerstva obrany plk. dr. Petr Tax. Také ostatní naše jednotky, rozložené asi 40 km od mecka a Polska ztroskotala, tiskový mluvčí potvrdil stále platný oficiální názor, že přítomní stále platný oficiální názor, že přítomní padný průjezd sovětských jednotek přes náleží v nejbližší době posílenu a jedenáct z lehkých obrněných transportérů BRDM s vybavením pro protichemický průzkum. Osádku každého z nich bude tvořit řidič a tři

NOVÁ TECHNKA PRO ČS. JEDNOTKU.

A TĚM JE TAKY BAŤA! Weltausstellung wird teuer

HANNOVER, 18. Februar. Die geplante Weltausstellung in Hannover im Jahr 2000 wird die Bundesrepublik teuer zu stehen kommen. Niedersachsens Ministerpräsident Gerhard Schröder (SPD) schätzt allein die Kosten für die notwendige Verkehrserschließung auf vier bis sechs Milliarden Mark. Bei einer Anhörung von Experten im hannoverschen Funkhaus des Norddeutschen Rundfunks kündigte Schröder baldige Verhandlungen mit Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) über die Finanzierung der „Expo 2000“ an. Dieses Vorhaben, erklärte er, sei „eine Herausforderung an die ganze Nation, an das größere Deutschland“.

Zu der Mammutschau, die fünf Monate dauern soll, werden mindestens 30 Millionen Besucher erwartet; manche Schätzungen laufen auf die doppelte Zahl hinaus. Einem solchen Andrang sind die vorhandenen Verkehrswege und -mittel nicht annähernd gewachsen. Daniel Goedevert, Vorstandsmitglied des VW-Konzerns, bot für die Verkehrserschließung ein „visionäres Konzept“ mit

Schnellbahnen, Elektroautos und elektronischen Verkehrsleitsystemen an. Seine Vorschläge verstärkten aber bei anderen Teilnehmern der Anhörung den Eindruck, daß die Kosten alle bisherigen Schätzungen weit übersteigen können. Als Hauptfrage wurde von mehreren Experten herausgestellt, welchen Nutzen die Investitionen nach Ablauf der fünf Monate noch haben werden. Der Frankfurter Dezernent für multikulturelle Angelegenheiten, Daniel Cohn-Bendit, äußerte Zweifel, ob die Bundesrepublik neben den fünf neuen Ländern, dem Golfkrieg und den von Berlin gewünschten Olympischen Spielen auch eine Weltausstellung bezahlen könne.

Der Sinn der Expo 2000 ist in Hannover heftig umstritten. Das zeigte sich auch bei der Anhörung, als 50 Anti-Expo-Demonstranten die Bühne des NDR-Sendesaals besetzten und ein vorzeitiges Ende der Veranstaltung erzwangen. Auf einem Transparent der Demonstranten stand: „Mensch, Natur, Technik - Die Weltausstellung findet am Golf statt.“

НЕЗНАБУВАЄТЬСЯ! ВЕЛТНАЙСТРІ-АДОЛФ СБ В НРОЗБІ ТЕТБЛІ!

BLU-82 und BLU-73

Während die ersten vier Wochen des alliierten Luftkriegs gegen Irak von punktgenauen lasergesteuerten Bomben, Marschflugkörpern und anderen „High-Tech“-Waffen geprägt waren, verlagerte sich die Waffenwahl des Luftkrieges jetzt auf Bomben, deren verheerende Flächenwirkung irakische Truppen ausschalten und Minenfelder zünden soll.

Zwei Bombentypen kommen vor allem zum Einsatz. Die BLU-82-Bombe ist die schwerste Bombe des US-Waffenarsenals. Sie wird aus einer C130-Transportmaschine abgeworfen und fällt von einem Fallschirm gebremst zu Boden, wo ihre Explosion einen kreisförmigen Kahlschlag bewirkt. Die Kraft der Detonationswelle der Bombe reicht aus, um Abschnitte von Minenfeldern zu zünden. Der „daisy-cutter“ (Splitterbombe) genannte Sprengsatz wurde bereits während des Vietnam-Krieges eingesetzt. Im

Dschungel abgeworfen, ebnete die Bombe Waldstücke ein, die dann als Hubschrauberlandeplatz dienten.

Eine womöglich noch verheerendere Wirkung hat die BLU-73 „Luft-Benzin-Bombe“, die auch die „Atombombe des armen Mannes“ genannt wird. Der Bombenkörper enthält drei getrennte, mit einem hochbrennbaren Benzingemisch gefüllte Sprengsätze, die einzeln an Fallschirmen zum Boden sinken. Etwa zehn Meter über der Erde zerstäubt ein Sprengsatz das Benzingemisch zu einer weiten, aber dichten Benzin-Luft-Wolke, die weiter zum Boden sinkt. Diese Wolke wird von einem zweiten Sprengsatz zu einem Feuerball entzündet. Die Druckwelle zerlegt Häuser und zündet allen Sauerstoff in der Umgebung aufsaugt und die Menschen förmlich erstickt.

A CO PÁN BOM NATO ?

Začneme si vážit památek?

Památky jsou němi svědkové naší minulosti, zrcadlo národa. A jak se o ně staráme, tak nás poutají i cizinci. Každé město má tolik pamětihodností, jaké ekonomické podmínky si vytvořilo v minulosti. Praha, ta jimi přimno býti. Ale jde o to, jestli ona -hřýně- je doceněována. Například asi dvě stě let stará kaple v pražské Seminářské zahradě, nacházející se ještě do loňského jara v zoubatém, schátralém stavu a bez povšimnutí, je již z dovedacími procent opravěna. Zmizely stopy po požáru a rozpadlé střeše, má nové okna, dveře. Také okolí kaple, bývalé vinice a pozdější ovocný sad, se upravuje. Fráče, které začaly před deseti lety, budou trvat až do roku 2000 a mě- CHTEL BYCH BYT HEM TĚ DOBY DOJDE K OBNOVĚ VELEKÉHO OVOČNĚHO SORTIMENTU. HMINSTABEM PRO V BLISKÉ budoucnosti by tedy měla kaple v Seminářské zahradě PAMÁTKY S OBOU. V blízké budoucnosti by tedy měla kaple v Seminářské zahradě zepřít rozšířet. Nějakým, možná by byla zajímavou vřtavnou síln. Jauže kolik existuje historických skvostů, kde kdosi sídlil a headřoval je. V rámci Dae otevřených dveří navštívila naše čtenářka z Prahy Emanuelky Klášter a přílehlý kostel sv. Kosmy a Damiana, který desetiletí vlastnila Akademia věd a stvatal stejně používal jako skladistič. Co viděle? Rozmlácený oltář, rozebrané a po zemi poházené píšťaly varhan, praktky strop a oprřkanov zad. Domnívá se, že některým organizacím by docela pro- spělo přidat k soudní vřpovědi a vystěhování i natřesení opravít a uvěst budovy do původního stavu. S tím lze jednat souhlasit.

Jedné jsme snad všichni nezapomněli na ony chvíle, kdy se do svobodné Prahy po předložském 17. listopadu vraceli ti, kdož před lety byli nuceni opustit svou vlast. Rádi jsme spolu s nimi podíleli euforii a s pocitem štěstí ze znovuobjevené svobody jsme vítali Ra- laela Kubelíka, Pavla Landovského, Rudolfa Firkusného či Josefa Škvoreckého.

Neměli bychom však zapome- nout na ty, kteří se už vrátit nemohli. Byli to ti, kteří se to- hoto okamžiku již nedožili. Patří k nim i Alfréd Radok. Tento vý- znamný činoherní, operní i fil- mový režisér, jeden z hlavních protagonistů českého poválečného divadla, odešel do emigrace po sovětské okupaci v roce 1968. Žil ve Švédsku, avšak před 15 lety zemřel náhle ve Vídni, když se dožil necelých 62 let.

Připomeňme si, že Radok pro- šel celou řadou pražských i mí- mopražských divadel, jako bylo např. Burianovo Dětko, Městské divadlo v Plzni, vinohradské di- vadlo, Divadlo Státního filmu, Divadlo S. Května, Vesnické di- vadlo, Městská divadla pražská, ale především pak Národní di- vadlo, jehož činohře v několi- kerém angažmá v 50. a 60. let- ech odevzdal to nejlepší ze své osobnosti. Byl ovšem i spolu- tvůrcem a vlastně i prvním umě- leckým šéfem Laterny magiky: je to právě on, jemuž je sprá- vedlivé připsat onen téměř epo- chální úspěch Laterny na Expo 58 v Bruselu.

Najde však nyní o rekapitulaci ani analýzu Radokova díla.

K tomu směřují jiní; Zdeněk Hedbávný nám zajistí v době co nejkratší předloží monografii, na

profesi oddaným pracovním ko- lektivem. To dávalo záruku, že věc bude v dobrých rukách. A skutečně tomu tak bylo. Po ví- ce než 10 let se Radokův archív těšil tomuto azylu.

Paní Radoková však ani na chvíli nepochybovala o tom, že by celý soubor materiálů, jenž obsahoval to nejcennější, tj. re-

obychným pochopením a vyšší nám maximálně vstříc. Můžeme tedy s potěšením ohlásit: pozů- stalost se nyní nachází v diva- delním oddělení Národního mu- zea v Praze. Obsahuje téměř všechny Radokovy režijní knihy, část korespondence, fotografie z inscenací a další rukopisné materiály. Věříme, že časem bu-

NÁVRAT DOMŮ

níž již delší dobu intenzivně pracuje. Jde teď o jinou věc: rádi sdělujeme naší divadelní veřejnosti, že se podařilo do Pra- hy vrátit podstatnou část Radokovy umělecké pozůstalosti.

Paní Marie Radoková, žijící dodnes ve švédském Göteborgu, brzy po smrti svého manžela ne- chala většinu materiálů doku- mentujících Radokovu umělec- kou práci od samotných začátků až po zahraniční režie ze 70. let převést do Nizozemského diva- delního ústavu v Amsterdamu. Tato autoritativní instituce, síd- lící v samotném středu města na Herengrachtu č. 168, disponuje perfektně vybavenými depozitá- ři, moderní dokumentační a in- formační technikou, sympatic- kými studovny, ale především vysoce kvalifikovaným a své-

žijní knihy, se měl jednou vrá- tit jako dar do vlasti. S touto myšlenkou se světovala svým přátelům. Prostřednictvím jedno- ho z nich, někdejšího ředitele Městských divadel pražských Oty Ornesta, jsme už před lety za- čali v divadelním oddělení Ná- rodního muzea hledat cesty, jak ideu uskutečnit. Avšak nakonec bylo nutno vyčkat až na novou situaci, která přišla po 17. listo- padu 1989. Paní Radoková oka- mžitě zahájila jednání, přijela do Prahy, dohodli jsme se na po- stupu a ona sama informovala Nizozemský divadelní ústav o svém přání. Trochu jsme se obávali postoje vedoucích čini- telů z Amsterdamu, avšak naše pochybnosti byly rychle rozptý- leny. Holanďtí kolegové přijali rozhodnutí paní Radokové s ne-

de tento fond ještě zkompleto- ván tou částí, která je doposud v Göteborgu. V ní se nachází velké množství korespondence, zápisků, textů, poznámek a ru- kopisů publikovaných i nepubli- kovaných prací. Po dohodě s pa- ní Radokovou, která byla znova v posledních týdnech v Praze, a díky jejímu veškerému přístu- pu lze s tím najisto počítat.

I když umělecký odkaz Alfré- da Radoka přes všechny snahy z našich kulturních dějin nikdy nemohl odstranit — má své trvalé místo v dějinách českého divadla —, byla pro teatologii umělecká pozůstalost uložena v Amsterdamu přece jen trochu z ruky. Nyní je tedy v samotném centru Prahy. Alespoň takto se Alfréd Radok vrátil domů.

Praha očima primátora

(mi): »Dlouho utajované skutečnosti o kritickém životním prostředí v Praze jsou dnes volně přístupné.« Řekl na veřejném zasedání Zastupitelstva hlavního města Prahy primá- tor J. Kořán.

Uvedl dále, že na magistrátu vznikl od- bor životního prostředí a do poloviny le- tošního roku bude zpracován Program ozdravení hlavního města. Federální i re- publiková vláda budou požádány o pomoc ve všech projektech, zejména při rychlém zavádění katalyzátorů pro automobily s přednostním prodejem v Praze. Pražský primátor dále seznámil přítomné se zá- sadními rozhodnutími, mezi něž mj. patří výstavba metra do roku 2002, ukončení vý- stavby panelových domů, demonopolizace místního stavebnictví a projektové činnos- ti. Dále uvedl, že je v Praze nutné urych- leně nahradit tuhá paliva zemním ply- nem, elektřinou nebo získáváním tepla z jiných zdrojů. Značné úkoly čekají rad- níci v oblasti kanalizace, zásobování mäs-

ta pitnou vodou, likvidaci tuhých komu- nálních odpadů, neboť chaberská centrá- lní skládka končí letos v prosinci svou činnost a zatím se nepodařilo získat ná- hradu. Primátor Kořán také uvedl, že v současnosti je v Praze 8400 nezaměstna- ných.

Návrh rozpočtu hl. m. Prahy na rok 1991 byl vymezen částkou 15 miliard korun. Po- slanci postrádali zejména potřebné finanční krytí sociálních potřeb a zdravotnictví. Na druhé straně je nadměrně dotována řada institucí, mj. Palác kultury, Výstaviště, Praž- ská informační služba, Symfonický orchestr FOK a další, jež by si vlastní činností moh- li v současnosti je v Praze 8400 nezaměstna- ných.

VÝBĚRNĚ UK DO SPOURNOÝCH RUKOU!!!

Ve středu 6. února jako vzešel na zasedání ČNR sávanos Interpelaci na předsedu vlády České republiky dr. Petra Pitharta. Vále vystoupení vyvolalo značnou odezvu mezi poslanci, některé demky přinesly zveřejnenou informaci. O co vlastně šlo?

Interpelace se týkala znepokojivé situace státní správy a vyvo- díli závěry, které budou na ústředních orgánech státní správy, kde odpovídá výsledkům svobodných voleb. Mohl bysťe upřesnit a konkretizovat zastoupení bývalých nomenklaturních kádrů na jednotlivých ministerstvech? Samozřejmě. Údaje, které mám k dispozici od předsednictva Únie státních zaměst- nanců, hovoří o stavu k 15. 11. 1990. Bo- hužel, musím konstatovat, že k dnešnímu dni se situace spíše zhoršila, než zlepšila. Takže, pokud se jedná o Českou republiku, mohu uvést např. tato čísla: Na minister- stvu finanční pracuje 79 procent bývalých nomenklaturních kádrů, ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR 59 pro- cent a ministerstvo zdravotnictví 88 pro- cent. To je NOVINA!!! (DALE STR. 150)

Štěpánská 35

(fr): V únoru vyšel poprvé česko-fran- couzský časopis Štěpánská 35 s podtitu- lem La Nouvelle Revue Française. Časo- pis navazuje na předválečnou Revue Fran- çaise de Prague, kterou ve 20. a 30. le- tech vydávali pracovníci pražského insti- tutu Ernesta Denise. V prvním čísle časo- pisu, který bude vycházet každé dva měsí- ce, si můžete přečíst francouzsky jeden z Dopisů Olze od V. Havla, článek o pře- hliďce nejúspěšnějších filmů J. Svankmajer- a, která se uskutečnil v kinosále FI 16. 2. až 21. 2., informace o únorových a březn- vých pořadech FI a zprávy, z nichž se například dovídáme, že: rozruch v Pizni, Brně, Olomouci a Bratislavě způsobila vý- stava 72 Plantuových kreseb z Le Mondu, inspirovaných událostmi ve východní Evro- pě. Časopis L'Autre Europe (Ta druhá Evro- pa) otiskl ve svém 23. čísle texty V. Havla, L. Vaculíka, P. Oufředníka a recenze o kni- hách B. Hrabala, P. Krále, R. Welnera a J. Hejdy. Komise pro spolupráci se země- mi střední a východní Evropy při fran- couzském MK udělila finanční podporu V. Chytilové na realizaci jejího nejnovej- šího filmu Tvář naděje, s názory B. Hra- bala na Československo se můžete sezná- mit ve 2. čísle časopisu La Régie du Jeu (Pravidla hry), z iniciativy Cédre Pro- duction a společnosti La SEPT a ve spolu- práci s ČST byl natočen film o dramati- kovi V. Havirovi.

VÝBĚRNĚ KADROVÉ JE NUTNÁ!

cent bývalých komunistů. Co se týče situace na federální úrovni, mohu sdělit počet komunisticky orientovaných pracovníků mj. na federálním ministerstvu financí — 68 procent, stejně zastoupení má federální ministerstvo práce a sociálních věcí, federální ministerstvo spojů je útočištěm 70 procent starých kádrů, federální ministerstvo kontroly dokonce udržuje ve svém stavu 73 procent osvědčených úředníků z doby rozvíjeného socialismu.

Bývalé nomenklaturní kádry hájí své postavení všemi prostředky, činnost některých ministerstev je prakticky zcela v jejich rukou. Jsou dokonce známy případy, kdy došlo v rámci tzv. snižování stavů k propouštění těch, kteří proti »starým strukturám« aktivně vystoupili.

Hlavním argumentem bývalých komunistů je, že kdo chtěl pracovat ve vedoucím postavení, ten musel s funkcí přijmout i legitimaci člena strany. Je nutné, aby tyto lidé, navzdory své odbornosti a dlouholetým zkušenostem, museli opustit své vedoucí místa?

Je to jediné možné východisko ze současného špatného personálního stavu v ústředních orgánech státní správy. Odchod starých kádrů je nutný ze tří důvodů. Z politického hlediska je neúnosné, aby nositelé postojů a ideologií, kteří se podepsali na devastaci naší společnosti, zůstali a působili nadále ve vedoucích funkcích. Druhým důvodem je hledisko pragmatické. Nemůžeme si dovolit zvyšovat riziko brzdičských snah totalitní mafie, pracující osvědčeným systémem využívání starých dobrých známých, stavějících se proti zájmům demokracie, privatizace, úkolům nově se tvořící obchodní sítě apod. Několik krizí, vyvolaných v poslední době, ukazuje na opodstatněnost tohoto nebezpečí. Třetím důvodem je aspekt morální. Jak víme, zastávání nomenklaturních funkcí s sebou neslo i odpovídající mocenské postavení, různé osobní výhody, osobní důchody, přebendy v podobě zahraničních cest, příplatků atd. Další setrvávání ve funkcích by znamenalo absolutní popření morální odpovědnosti za dřívější poslušnost a bezpáteřný kariérismus.

Výměna kádrů však neměla být podnětem k čistkám, jaké si mnozí z nás pamatujeme z minulých let. Nikdo by neměl nikoho zatracovat, neopak, odborné zkušenosti vedoucích pracovníků mohou být nadále využívány jejich pozitivou prací v podnicích, vědeckých ústavech, v laboratořích, v zemědělství a podobně. Rozhodujícím kritériem pro jmenování do vedoucích funkcí musí být v první řadě odborné, organizační schopnosti a morální vlastnosti budoucích státních zaměstnanců. Je načase, abychom se už také poohlédli do řad mladých absolventů vysokých škol, kteří právě teď těžko hledají zaměstnání a čekají na svou šanci. Je zapotřebí vsadit na mláď. Také Československá strana lidová, jejímž jsem místopředsedou, je schopna nabídnout odborně zdatné pracovníky na potřebné úrovni. Výměna kádrů by měla proběhnout na základě konkursních řízení, vedených snahou o nápravu věci. Čím dříve se nám to podaří, tím dříve získáme šanci návratu do demokratické Evropy.

...MLÁDEŽ VLAŠNĚ ČEKÁ...!

Dvořákův svátek v USA

(Čr): Za vůbec největší svátek české hudby na západní polokouli označují pořadatelé týdenní festival ke 150. výročí narození Antonína Dvořáka, který dnes začíná v New Orleansu. Představitelé místní univerzity, kteří jsou hlavními organizátory vědeckého sympózia a série koncertů, zdůrazňují, že festival je zároveň příležitostí k zahájení nové éry kulturních vztahů mezi USA a ČSFR. Devíti semináři v USA 1893-54 BYL ZBOHLENA

Mezi to invektiva, ale příměr, který použil jeden z představitelů OF na středním brifingu této instituce — že totiž OF připomíná v současné době kulhající kobylu, která potřebuje veterináře. Chirurgem zřejmě bude mimořádný republikový sněm OF 23. února, jehož smyslem má být potvrzení toho, o čem v úterý rozhodla republiková Rada OF. Toto seskupení se rozdělí na dvě skupiny, z nichž jedna bude politickou stranou a druhá, sdružená kolem tzv. Liberálního klubu, bude mít volnější organizační strukturu politického hnutí a odlišný program.

»Nelze usilovat o udržení neudržitelného, dnes už není jiná možnost,« prohlásil pan Václav Klaus, na něhož se soustředila celá plejáda zvědavých dotazů. Lidová demokracie položila otázky dvě: Jak situace v OF ovlivňuje současný neklid ve vládě a parlamentu a zda pan Klaus jako budoucí předseda pravicové strany OF má nějakou představu o možné spolupráci, případně koaličním partnerství se stranami křesťanskými, například s ČSL. Pan Klaus vysvětlil, že ve vládě žádný neklid není, snad trochu jen v parlamentě, a řešení situace OF ke klidnějšímu přispěje. Pokud jde o koalici, obě seskupení OF zůstanou těsnými partnery až do voleb, takže o žádných jiných koaličních vztazích nemůže být řeč, a po volbách se nikdo ničemu předem neuzavírá. Předseda OF pak vyjmenoval všechny body, v nichž se obě budoucí nová seskupení shodují — zahraniční politika, ekonomická reforma, státoprávní uspořádání atd., což vyvolalo dotazy, proč tedy onen, jak bylo doslova řečeno, rozvod od stolu a lože. Pan Klaus zdůraznil, že odpověď by byla časově náročná, a tazatele odkázal na své statě v tisku. Rozvod od stolu se týká majetku a prý je již jakási předběžná dohoda, že Liberální klub bude sídlit ve Špalíčku, kde již prakticky sedí, a politická strana pana Klause bude mít své orgány ve Sněmovní 3, odkud je to blíže na ministerstvo financí. A pokud jde o majetek jako takový, předpokládá se parita, což lze pochopit jako dělení fifty-fifty.

Jisté oživení mezi novináři vyvolala i odpověď na otázku možných změn ve vládě, kde má údajně Liberální klub převahu svých stoupců. Václav Klaus kategoricky vyvrátil jakékoliv následné změny v osobách členů federální vlády a opětovně zdůraznil těsnou spolupráci obou příštích seskupení. Řekl také, že pokud nadcházející mimořádný sněm navržené změny, tedy rozpad na dva subjekty, neschválí, nebude předsedou OF ani minutu. Ale protože na mimořádném sněmu bude stejné složení delegátů jako na sněmu lednovém, kde byl v podstatě již schválen vznik nové politické strany, takové nebezpečí zřejmě nehrozí.

Jaké poučení tedy plyne ze situace v hnutí, které zvítězilo ve volbách, je vedoucí politickou silou a drží v rukou všechny klíčové pozice? Zdá se, že navzdory mínění pana Václava Klause není situace klidná nejen v parlamentě, ale také ve vládě. Ze narůstají rozpory, jejichž řešení není snadné. Jde o ekonomickou situaci, které je taková, jaká je, a naděje na to, že bude brzo lepší, se nejeví jako reálná. Jde o mezinárodní vztahy, které se komplikují, o státoprávní uspořádání, o přetrvávající vliv komunistů ve státních orgánech... OF získalo po předchozím režimu dědictví hořké, o tom není třeba diskutovat. Ale také je zatím příliš neopocukovalo... A je známo, že kulhající kůň i po zásahu veterináře má na dostihové dráze šance dosti omezené.

SE SVOU KULHAVOU KOBÝLOU PO ČSFR SE TOULÁH A DO KROKU SI PÍŠKÁH: F-F-F-F-F...

Kursoví listek

Francouzský frank	5,56	(5,57)
1000 italských lir	25,19	(25,21)
Rakouský šilling	2,69	(2,69)
Německá marka	16,96	(16,98)
Svýcarský frank	22,14	(22,15)
Americký dolar	27,77	(27,69)
Anglické libra	54,96	(55,08)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

se něco skrývat, výsledky vlastního měření případně nedostatků stejně odhalí. Jde jen o to, jestli už nebude pozdě.

Provozovatelem vysíláče i jeho technickým garantem, nepostupovala se vši přisností a mohla svého monopolního postavení využít ke zkreslení údajů, jež jsou zatím k dispozici. Rovněž také vědomě zamlouvá, že existuje alternativní možnost kabelové televize, která je mnohem kvalitnější a může zprostředkovat signál až dvanácti televizních programů.

Provoz žižkovské věže je možný jedině za předpokladu, že svým magnetickým polem neznásobí působení škodlivin. Žižkov patří k ekologicky nejvíce postiženým oblastem v Praze s velmi hustou koncentrací obyvatelstva. Je proto s podivem, že Správa radiokomunikací zahájila vysílání bez povolení příslušných úřadů. Pokouší-li

Vysílání načerno

(lh): Ekologické otázky ned žižkovským vysíláčem Praha-město neustále přetvárají. Další vyhoření situace nastalo v minulých dnech, kdy Správa radiokomunikací zahájila bez povolení obvodního úřadu v Praze 3 vysílání na plyný výkon 3X20 kilowattů.

Na základě oznámení místního hygienika zástupci starosty Praha 3 RNDr. J. Prokopovi, ČSC., obdržela Správa radiokomunikací ostrý dopis, v němž obvodní úřad pobrovil sankci ve výši 200 000 korun. Výsledkem následného jednání mezi oběma stranami byla dohoda, že během března bude provedeno měření všech režimů vysíláče, které se porovná s dosavadními výsledky. Po skončení jednání vyjádřil J. Prokop domněnku, že Správa radiokomunikací, která je

Smutek z Rusalky

K operní premiéře v Národním divadle

Mezi italky i odbornáky se často vede debata o žebříčku těch »nejkrásnějších« oper. V řadě děl Verdiho, Wagnera, Pucciniho, Janáčka a Smetany téměř nikdy nechybí také Rusalka Antonína Dvořáka. Jediné přesné vystižení tohoto díla není dost odborné — je to překrásná hudba. Pro hudební divadlo jen jeden z důvodů úspěchu, ale zato podstatný.

Na premiéře Rusalky v Národním divadle jsem si ono ujištění o kráse hudby nemusela opakovat, protože mne o tom každým taktém přesvědčovala. Ale to bylo také spolu se scénou jediné, co divadelní představa naplňovalo. Na první operní scénu, kde se Rusalka od světové premiéry r. 1901 hraje plných devadesát let, je to žalostné málo. Pádejme-li po stopách neúspěchu, ač hudební a scénografická složka prokázaly přínosnost, pak se velmi rychle octneme před problematickou režii. Nikolaus Windisch-Spoerck, pracovní sí konvenující s prof. Svobodovou, autorem scény, opravdu na mnoha místech ukázal, že umí s jeho specifickou matérií a tím i prostoro- vým řešením pracovat. Avšak nedal Rusalku koncepci, ani obvyklou, ani novou, ponechal postavy bez vzájemných vztahů, potlačil známé scény (svatební) i citové reakce na slavné árie (Mášíčka na nebi hlubokém, konec III. dějství celý ad.), aniž mohl divák pochopit proč.

Pěvci dostali svých rolí, ač neoslíbili. Tentokrát velmi dobře disponovaná Daniela Šoubová-Brouková jako cizí kněžna patřila k nejlepší postavám večera, pěvecky i herecky. Leo Marian Vodička (princ), jenž tuto roli nedávno přeměroval na své mateřské scéně v Brně, je v dobré pěvecké kondici, postava prince je ale pouze hereckou šarží. Škoda. Rusalka Jiřiny Markové na mnoha místech vyzněla nadějně; domnívám se však, že jí režisér ublížil nejvíce, v nelehkých áriích ji nechal zpívat v obtížných polohách, popřípadě situoval vyprávěcí dueta do zadní části jeviště.

Všichni, co máme rádi Rusalku, známe slova árií. Naštěstí. Rozumět bylo tentokrát o hodně méně než obvykle (I v 7. řadě parteru). Kostýmy Šárky Hejnové chtěly zřejmě víc, než nakonec sdělily. Tu měla vila šaty dnešních dní tam kněžna vysoce stylizovaný šat, Ježíbaba skoro ve stylu hippies, k tomu hostman z pohádek, panstvo na podivné svatební »party« v současných oděvech. To, v čem výtvarnice donutila vystoupit Rusalku před princem coby čerstvě »šlovčička«, bych považovala pro typ J. Markové za žalovatelné pro vědomé ublížení na kráse. Stěží si nemyslet, že princova slova vzápětí »jsi-li ty přelud nebo pohádka« nejsou ironií. Režisér mohl pracovat na krásné Svobodově scéně, v řešení ne nově, ne provokativně, ale nosněm.

JAKO TADY, JAKO TADY!

Pryč s ruštinou?

Za poslední rok se mnoho změnilo, i v našem školství. Od základního až po vysoké, řada předmětů zmizela, objevily se jiné. Tak třeba jazyky. Zatímco v minulých letech byla povinná ruština a jazykům západním byl dán povětšinou prostor takzvaně »nepovinný«, je dnes situace naprosto opačná. Váude se vyučuje a přednáší angličtina a němčina. Méně už francouzština a téměř vymizely španělština a ruština.

Je možné chápat, že děti byly ruským jazykem přesyceny. Ale je taková selekce v ýnce rozumná? Kdyby třetřnové dnešních učebních programů přemýšleli trochu ekonomicky, muselo by je nutné napsadnout, že naše ekonomika, zejména export, se bude muset v budoucnu obracet na Východ. Nebo si snad nainé představujeme, že v budoucích letech od nás budou třeba Itelové kupovat střevice? Nebo Angličané sukna a tvrdy? Či Francouzi kosmetiku a Japonci elektroniku?

Pravda, zlaté české ruce ještě ápiné netřpi aržřozu, ale abychom pošli s vývozem na Západ, to je přinejmenším nemístný idealismus. Těžkě našeho vývozu bude patřně na té části světa, kde se nehovoří ani anglicky ani německy, ale rusky a španělsky. Protože španělštinou nemluví jen Fidel Castro.

T. G. Masaryk, velký muž, jemuž by se (doutám) jistě chtěla podobat řada našich politiků, nebyl naprosto zádáný rusofil. Když ale citlivě poznal, že budou nezbytné styky se zemí, s jejíž politickou koncepcí bytestně nesouhlasil, naučil se ruský jazyk.

A pro ty, kteří tvrdí, že dnes je jiná doba, připomenu zprávu, kterou 10. ledna přednesl ve FS Jiří Dienstbier.

Třeba potom mnozí začnou myslet hlavou. Dokonce i ve školství.

a oslovujícím. Ze stovek proužků látky různých délek (manipulovatelných z provazitéž) je vytvořen prospekt, na nějž lze promítat, kouzlit, prostě cokoli. Sifed jeviště pokrývá stříbrná fólie coby jezero, s otvory na mnoha místech pro vyukování Rusalky, vil, vodníka. Mízanscéna tím byla omezená, ale přesto dobře možná. Mnoho chyb s nedůsledností řeže tento scénický nápad kazilo, scána svatební se nepovedla natolik, že došlo pravděpodobně k nepo-

chopení díla či zcela nečitelnému režijnímu nápadu. Svoboda dal režisřovi skvělou šanci! Domnívám se, že takto promarnit by ji nedokázal snad nikdo z českých operních režisřů. Máj smutek při chabém potlesku na závěr (ani jeden potlesk na otevřené scéně po tak slavných áriích) vycházel z vědomí, jak obtížná práce divadlo je, kolik nadměrné energie vyžaduje operní inscenace, o penězích nemluvě (ostatně v nastupujícím režijním hospodářství by honorář režiséra krajně enormní).

Vždycky jsem tvrdila, v recenzích i referátech o opeře, že »pánem operní inscenace a garantem jejího úspěchu je z největší části režisér. Je mi líto, že v tak výrazně záporném případě jsem si to musela ověřit.

A TO VYBUDELMIZ ROCE ANI. DUDŇARA!

KNEIFT DER KANZLER VOIR DEN FREUNDEN? 151

Greizt ballerte er in einem Fernsehinterview los: „Ich bin nicht auf Abruf. Der Bundeskanzler der Bundesrepublik Deutschland pflegt seine Kontakte nach den Interessen der Bundesrepublik Deutschland und ihrer Freunde einzurichten. Wenn ich praktisch jede Woche mit George Bush telefoniere, brau-

che ich nicht die Aufforderung eines Abgeordneten aus dem Deutschen Bundestag, ob ich fahre oder nicht fahre...“ Wie der Suppenkasper: „Nein, meine Suppessel nicht.“

Ermeinte den SPD-Abgeordnete Karsten Voigt, der in Washington zu hören bekam: „Als es um die Deutsche Einheit ging, kam der Bundeskanzler, und wir haben ihm geholfen. Jetzt kommt nicht.“ Auch FDP-Chef Graf Lambsdorff und Weizsäcker neuer Sprecher, Horstmann, zuvor Pres-

seattache an der deutschen Botschaft in Washington, wissen von solchen Vorwürfen zu berichten. Der wichtige amerikanische Senator Ross, gestern auf Besuch in Bonn: „Jetzt kneift ihr!“

Vor allem im amerikanischen Kongress gibt es trotz des guten Einvernehmens zwischen Kohl und Bush harsche Kritik am schlappen Verhalten der Deutschen im Golfkrieg. Nachzulesen im neuesten Bericht des deutschen Botschafters in Washington, Ruhfus. In der US-Armee tun mitunter Elternpaare unter Zurücklassung ihrer Kinder in den Staaten Dienst am Golf. Sogar eine Großmutter ist als Sergeant im Einsatz!

Da gibt es wenig Verständnis für deutsche Wehrdienstverweigerer, juristische Ausflüchte über nicht gegebenen „Bündnisfall“ und ähnliches. Darum besteht dringender Erklärungsbedarf durch den Kanzler. Aber der zielt sich.

Zum Vergleich: Letztes Jahr war Kanzler Kohl allein zwischen Februar und Juni dreimal drüben! HELMUTH SCHMIDFLECK...

Hlasy z podhradí

Bývalo dobrým feudálním zvykem, že čas od času vyšli královi rádcí v přestrojení mezi lid obecný zjistit, co si poddani myslí. Dnes se tomu říká „názorová hladina“ a díky masmédiím by pánům poradcům bylo přestrojení málo platné, riziko osobní inzultace by se tím nesnížilo. Můžeme jim ale poskytnout ukázky „názorové hladiny“ z dopisů, adresovaných naší redakci:

Třeba Kohoutovi píš, že si nemohou dost dobře srovnat v hlavě rozpor mezi tvrzením, které odeznělo v televizním pořadu „Co tyden dal“, že paní M. Kubišová byla sociální případ, obráběje každou korunu, se skutečností, že těsně po listopadu věnovala na konto postižených dětí sto tisíc korun. Co je pravda a co lež, vyslovovaná bez uzardění, ptají se.

Paní A. R. z Prahy 10 uvažuje nad tím, rovná-li se utahování opasků snaze o vyhlášení země, jako matka dvou dětí, očekávající třetí, má k podobným úvahám potřebnou kvalifikaci. Píše, že vloni ocenila přístup vlády, která slibovala, že k dětem nebude „zlá“ a bude usilovat o to, aby s nimi matky mohly zůstat doma co nejdéle. Dnes už je jí jasné, že ono „nejdéle“ reprezentuje přesně 5 měsíců věku batolete — pak bude nucená (900 příjmů) dítě odložit — nejlépe do jeslí, které měly být rušené.

Zvednout sukni a jít

S obdobnými pocly se nám svěřuje paní Jiřina H., která lituje, že její věk už jí ne dovoluje „zvednout sukni a jít do ulic“, což jediné může v průběhu ekonomické reformy zajistit slušnou životní úroveň. Pokračuje: „Asi si ti naši mocní myslí, že jsou opravdu jen lupé ovce, že nepřemýšlíme... Ale když ženská nemá brambory, sůl, cukr, vejce a za ovoce a zeleninu platí nekřesťanské peníze a ještě vidí, co jí čeká, že téměř celý plat přijde jen na džínz v králikár-

nách na sídlištích, zatímco ten, kdo má vily, je na tom dobře (pronajme jednu místnost za 500 DM nebo 80 UŠ), tak přemýšlet začne. Co ty sliby, že děláme vše pro naše děti? Ono se dělá vše pro to, abychom jako národ vymíteli. Jen nezodpovědný

Z DOPIŠŮ ČTENÁŘŮ

člověk by si dovozil mít do toho sra- bu rodinu.“

S Chartou skončil

Aby bylo spektrum širší — napsal nám i bývalý signatář Charty 77 (dodává, že dnes už s Chartou nechce mít nic společného), t. j. postovní domčovník pan Robert B. Uvádí, co jako státní zaměstnanec s platem 1700 musí ve své pracovní i mimopracovní době „předvést“, aby si ty těžké

peníze zasloužil. S odvoláním na prohlášení panů Klause a Čalfy o výši jejich platů, dovádí svou úvahu k závěru, že i naši ministři — jako státní zaměstnanci — pravděpodobně pobírají stejných sedmáct set Kčs.

Pod finanční rozvahou o tom, kolik mají vlastně důchodci „na den“ se podepsali hned čtyři čtenáři. Uvádějí, že 30.— korun je přemrštěný odhad, do něhož navíc nejsou zakalkulovány jiné potřeby než strava. Tento smutný výpočet koresponduje i s životním pocitem, koncentrovaným v jedné větě. „Nehyli jsme na Václaváku proto, aby starí lidé umírali hladu“ — jak píše pan Jaroš.

Kolik rodin u moci

Ale abychom skončili optimističtěji a dokázali, že našim čtenářům nejde jen o „sprosté“ materiální zájmy — dame slovo panu Řezáčovi: „Ona ta nová totalita, která se opět vytvořila ve sdělovacích prostředcích, tedy v tisku, rozhlase i televizi, se drží zuby nehty a nedovolí říkat jiné, než jím přijatelné názory. Říká se, že sto rodin ovládá tento stát a když si promítnou, kdo je na vedoucích místech ve státě, pak tomu věřím.“

—MK—

OTEVŘENÝ DOPIS MINISTRU KLAUSOVI Jídelníček pro důchodce

Vážená redakce,

Jsem penzistka a píši vám proto, že nevím, jak se teď — po „úpravě cen“ — užití. Když zaplatím nájemné a inkaso, zůstane mi 300 Kčs. Penzi беру osměho. Dnes je 28. a zbývá mi 100 korun, za což musím být živa ještě 10 dní. Prosim vás tedy, zda byste nemohli zveteřit jídelníček pro penzistky za osm set měsíčně. A prosím vás, aby v tom byly i snídaně. Pijí čaj a byla bych moc ráda kdybych si aspoň občas mohla dopřát citron a džem a aspoň jednou týdně ovoce, ale mám strach, že už to nebude možné. Snad se najde někdo, kdo si s tím bude vědět rady a doporučí mi jídelníček za oněch 300 ..

Srdečně díky. Vaše čtenářka Marie P., Praha

Výnosný džob

Ta euforie nabývá stále větších rozměrů. Práce v SRN. Za zprostředkování dávají lidé desetitisíce korun. O práci a pohledkových výdělech se vyprávějí mezi lidmi úplně oby. Sotakových pedesát tisíc je jistě slušný za džob. Pochopitelně v prepočtu marek na koruny. U nás i slušné placení zaměstnanec si k této částce přijde za rok. A v tom je jádro pudla. Nebetýlný rozdíl mezi pracujícími i různých systémech je sice pozůstatkem minulosti, ale to je jedna stránka problému, který zasahuje do mořátní a etické oblasti.

Pro zaměstnavatele v SRN je práce našich lidí výhodná. Zedníkovi to platí kolem 11 či 12 marek na hodinu. V prepočtu je to asi 200.— až 240.— korun. Německý zedník dostává 17 až 18 marek tedy o jednu třetinu více. Uvšem i tak je náš člověk spokojen, neboť si logicky spočítá, že to co vydělá v SRN za měsíc; to má doma sotva za celoroční práci.

Do těchto počtů však chybí malice. S tím mnozí naši lidé ovšem nekalkulují. Zvykli si u nás na lážoplášivé pracovní tempo a několikahodinnými pauzami na svatbiny a oběd. V SRN to pochopitelně nejde. Tam obslojí jen pořádný fachman, který se umí pořádně otáčet. Ale i tak u porovnání a penězi vydělanými u nás a „tam“ vyselávají etické a hlavně morální přístupy k těm šťastným a šikovným a těm, techněme nepraktickým, kteří si nedokázali takový džob obstarat.

Mikuláš II. žije

Inženýr bělgorodského podniku „Ritm“ Oleg Jakovlev, jenž se podobá posledního ruskému carovi Mikulášovi II., vyhrál všesvazový konkurs dvojteků.

Spolu s „Trockým“, „Leninem“, „Lvem Tolstým“, „Hitlerem“, „Helmutem Kohlem“, „Saddámem Husajnem“ a „Fidelem Castrem“ se carby dvojnásobně zúčastní závěrečného show, které se konalo v Leninhradě.

Diplom, který byl Jakovlevovi na konkursu předán, mu dává právo vystupovat jako Mikuláš II. během jednoho roku.

BUDĚNĚ ZPRZDIT DO SRN K LÁKARŮM?

Mám značné obavy z dalšího vývoje naší malé, ale krásné republiky, a to především díky slovním výrokům a praktickým krokům, které podnikl a chystá podniknout náš prezident. Bohužel, začínám věřit, že se obklopil skutečně nefandovými lidmi. Když tomu tak nebývá, nikdy by nepronesl řeč, tak jako dne 13. 1. 1991 v CST, a to na adresu pana prezidenta SSSR. Pan prezident Havel si zřejmě nově dobral nebo rychle zapomněl, že především díky politice ztělesněné Gorbacovem se podařilo zlomit totalitní systém v naší zemi a že tento slom postavil pan Havel a jeho kamarádi do největších státních funkcí. Bojím se, že jejich sekompetentních kroků našeho vedení státní věci SSSR, neboť jsme stále životně závislí na jejich dodávkách ropy a plynu. Stále si kladu otázku, jak máhu dávat šlo kritizovat, když mám sám problémy a odněmání si potřebu ve dvou pokoleních u pan Gorbacova jich má 15. Doporučoval bych panu prezidentovi, aby si nejdříve nechal odělat objektivní analýzu všech dostupných informací z Pobaltí, a potom se veřejně k věcem vyjádřoval, a hned se to, nejsem si jist, že se vyjadřuje na nás všechny.

Od 17. listopadu 1989 jsem panu Havelovi velmi fandil, ale díky jeho posledním krokům, že on byl na léčení v SRN a ne brědě vláda presidentská zůstava, jak tomu máme rozumět? A to pan Havel neví nešim lékařům? Škoda, že my obyčejní si nemůžeme zažít také k subati třeba k našim senadům do SRN.

OPĚT ŽE „ZPÍČLŮV“ ČOTT SI NĚKAVÁ OZPÍČLŮV ZUDY V SRN, NEŽE SE NEKAL OPEPOVAT VE FAKT. A KONZULTU TO ČE SE SPORT. LÉKARŮM HC BAYERN V MÜNCHENĚ... HAVEL SI PLATIL OČENĚBUI V SRN Z VLASTNÍ KAPKY. JSOU TO HNEVŮŠE „NOVINY“..

Radosná událost

V etické sociologické zahradě měl v polníh ledna památnou událost: narodil se tam jako druhý syn roditě Saši a Sagany malý aserorec topozný. Tito fibocitřičtí aseroreci patří mezi obrozené draby — volně žijí pouze asi tři tisíce jedinců a jejich šlym přerývají přirozky. V zájeji je áanco ne rozmnožování pouze tam, kde mají dobré podmínky. Především dostatečně velký výběh. O to větší je úspěch Ústeckých — tamní soo přiláká velkým výběhem neopřívá.

„DOPISY ČTENÁŘŮ“ Z NEJODPORNĚJŠÍCH ČERVENÝCH „NOVIN“ SPÍGLA... PANI ŽKOTINA CI MÁL DOPISY ČTENÁŘŮ DO „JENO“ REPORTÉRA VĚTČINOU SAH, ABY HOHL PROČIZOVAT VĚKILU I DOHA ČYAKUN... ŘÍKAL „V TAHZEHSKO“) SVOJE ŽKOTINIAHY...“

Když se ženil Tomáš Baťa

Zajímavý pohled na neznámá fakta

Již před první světovou válkou dokázal podnikatel T. Baťa ve své továrně se 350 zaměstnanci vyrobit 3300 párů bot denně. Úspěšně pronikal do Německa, na Balkán a také do tehdejší Malé Asie. Starostí bylo hodně a jejich množství sponzořovali obchodní a firemní cesty mladého pana šéfa. Mezi nimi nechyběla samozřejmě ani Vídeň. Jedna z cest do tohoto města se mu stala v pravém slova smyslu osudnou.

Češi ve Vídni

T. Baťa tam obvykle bydlel ve Slovanské besedě, která sídlila v hotelu Pošta v prvním vídeňském okrese. I dnes tam má své centrum řada našich krajanských sdružení a spolků. A právě tam T. Baťa poprvé uviděl sympatickou tvář Marie Menčíkové. Jemu bylo tehdy pětadvacet a jí — 19 let.

Dr. Ferdinand Menčík, otec děvčete, patřil mezi významné osobnosti české menšiny. Působil jako kustod dvorní knihovny, pak jako lektor českého jazyka a literatury na Univerzitě a na tamní Vysoké škole zemědělské. Sblížil se i s hrabětem J. Harrachem, který jej jmenoval svým archívářem a správcem knihovny. F. Menčík byl aktivní i v českých spol-

cích — ve školském spolku „Komenský“, v divadelním ochotnickém sdružení „Pokrok“ a působil i jako místopředseda Slovanské besedy. K jeho blízkým přátelům náležel i T. G. Masaryk, který při svém poslaneckém pobytu ve Vídni byl častým hostem rodiny Menčíků.

Opatrné námluvy

Menčíkův syn a Mariln starší bratr Vladimír Alexander, pozdější okresní hejtman v Třebíči, Prostějově a Olomouci, ve svých vyprávěních o rodině Menčíků vzpomíná, jak se ho Tomáš Baťa — při jakémsi setkání ve Zlíně — „po svém způsobu začal na Maril vypyátvat, jakou má povahu, jaké názory na život. Chtěl znát celé její curriculum vitae“. Také při dal-

du a zároveň v dosahu několika minut chůze pěšky. Za architekta si vybral nejlepšího z nejlepších — profesora Akademie Jana Kotěru.

Neznámé rodinné vazby

Z tohoto období Baťova osobního života těsně před první světovou válkou nebo na jejím počátku přinesl právě V. A. Menčík řadu zajímavých pohledů. Snad to bylo nejen proto, že s ním byl sešvagrien, ale i zkmotřen.

Podnikatel se totiž stal kmotrem jeho syna Ferdinanda, který dnes žije v Paříži a zastává funkci předsedy dozorcí rady mohutného obuvnického impéria T. Baťi mladšího, tedy syna zakladatele a jeho ženy Marie, rozené Menčíkové.

„Dokud jsem byl v Hradčích,“ vzpomíná V. A. Menčík, „navštěvoval jsem novomanžele ve Zlíně takřka každou neděli. Jezdilo se hodně ven, hlavně do Lubačovic. Když jsem byl v Třebíči, vídali jsme se málo. Byla válka a Tomáš Baťa měl plnou hlavu starostí a práce nad hlavu. Přijel do Třebíče jen jednou, na křtinny mého syna Ferdinanda.“

I když byl Baťa na hospodaření s penězi „jako kat“, přesto pro něho bylo příznačné — alespoň jak tvrdí V. A. Menčík — že v té době u sebe nikdo neměl žádné peníze, když jel mimo Zlín.

Bývalo to prý často veselé, když svého švagra pozval do Brna na oběd a ten přizval několik hostů. Když došlo k placení, prostě řekl — „Ty, Ládo, zaplať to, já nemám žádné peníze.“ A tak Menčíkovi, který sám počítal s každou pětikorunou a zřídka měl u sebe víc než stovku, často nezbylo, než si vypůjčit a zaplatit. Ale hned druhého dne Tomáš Baťa telefonoval, co to stálo a oplatil dvojnásobně — „na úroky a na případnou ztrátu, kdyby se někdy stalo, že by zapomněl zaplatit“.

Brzy po svatbě se nad Čepkovem i Zlínem začaly stahovat zlověstné mraky. Blížila se válka. Na Balkáně již „úspěšně“ probíhala její předehra. Hrněla děla, umírali lidé. Ale i v této těžké době se noví lidé rodili. Byl mezi nimi i Mariln a Tomášův syn Tomáš. Dnešní pan Tomáš Baťa z Kanady. Stalo se tak 17. září 1914.

PREZIDENTŮV MLUVČÍ Žantovský odpovídá

Jeden novinář, který nesměl psát ani do sportovních časopisů v Československu, neboť mu to mohlo na OV CSTV zakázat, se pokoušel spolupracovat s jistou zahraniční agenturou, která měla sídlo v Praze. „Proč ne...?“, řekl mu zástupci „jenže musíte dostat svolení od Správy služeb diplomatického abortu, jinak to nejde“.

„A co myslíte, že v tomto podnikku bylo ze lidí...?“, světlí se nám jeden členář. Přisluhuje SIB, Vichni, kteří na zahraničních ambasádách pracovali a dodnes pracují — křičí, uklízky, předkladatelky a mozi jiní pracovníci — museli být řádně prověření a tanpuvat podle muziky SIB. Kdo neuposlechl, msto na zahraničním zastupitelském úřadě byl nusen opustit.“

A tak jsme se dostali k tiskovému mluvčímu prezidenta M. Zantovskému, který dříve posílal z CSSR zprávy do Anglie...
Na dopis, který jsme mu zaslali, nám odpovéděl:
„Zasílám odpovědi na vaše otázky. Pokud jsou mé odpovědi stručné, je to dno jednak velkým množstvím otázek a jednak jejich nekorektní formulaci. Dopřímám se, že není v souladu s pravidly novinářského temoia kláasi otázky sugestivním způsobem, který již nazna-

čuje odpověď, navle odpověď nepravdivou. Záměr vás o uveřejnění vašich otázek a mých odpovědí včetně tohoto vnohu v plánu změnil. Prezidenta SIB tiskovému mluvčímu.

totalitního režimu jste pracoval jako zpravodaj zahraniční agentury Reuters. Každý kdo spolupracoval se západními embelamenty prostředky, byl stíhán jako zpravodaj. Vše nechať na pokoji, abno jste byl též agentem SIB? V případě, že ne, jak jste mohl a britskou agenturu spolupracovat? Nepochyběte, že vi i prezident Havel, protože si vás vybral jako tiskového mluvčího. Zpomínas se — napoň a některých lidí? Na to, co děláte diver?

„Odkazují vás na svou odpověď na podobnou, leč korektnější položenou otázku v denku Mladá fronta Dnes 22. 12. 1990. Agentům jsem nebyl.“

„Loni jste zahraničním novinářům řekl, že do konce roku 1990 jedné Čalova vláda a zřejmě bude i nový premiér. Nestalo se... Vase výroky se emulovaly a přehrozovaly... Ať jste je přeceal či no, bylo a je na nich hodně prazdy. Kade oband CSSR stále používá na to, že po 17. listopadu 1989 te

Čele naší vlády stále Komunisti M. Čalva, i když odložil legitimaci KSČ a je ve VP. Dělní předseda CZV KSČ v úřadu předsednictva federální vlády, věrná šoukají G. Husákovi, I. Strengs-kerl, A. Adamcovi, M. Jakesovi a jiným. Připravovali novou konstitucionální ústavu a nové kriminálně zákony. Lidé se domnívali, že jakýs šarvák nemůže být v čele nové vlády a připravovat demokratické zákony a ústavu... A pokud se prý zice změnili — nedodávají lidé lidé v vlády i dalších orgánů — doboře, nezmenit se ani dolo. Co tomu říkáte? Meji pravdu, anebo se najfij?

„Odkazují vás na své prohlášení z července 1990, v němž jsem slova o pádu vlády do konce roku 1990 uvedl. Přijedna v denku The Financial Times kategoricky demontoval. Vláda v současném složením získala důvěru svobodně zvoleného PS a stále této důvěry požívá.“

„V případě, že se mylí, proč šel lidé nusejí odejít ze svých míst a ministrů, Ča. rozhlaseu, Ča. televize a podobně?“
„Není mi známo, kolik lidí v uvedených institucích muselo odejít ze svých míst. Bylo by lépe adresovat otázku jím, neboť se přímo nedotýká kanceláře prezidenta republiky.“

„Prezident Havel — nemýlíme-li se, jednou řekl, že si nedovíde představit, kde by byl na místě M. Čalby. Ale dříve koerliv hovoril o významě kádrů neboho G. Husák a M. Jakes. Přitom současně tvrdil, že nejsou schopni lidé... Přitom je jich dost. I dnoal proč se tam nedalij? Není to tím, že by věrně nastonili, jako M. Čallov?“
„Odpovídám se na odpověď na otázku číslo čtyři.“

„Jak si lidé mohou esít takových lidí, kteří převládli kádrů, nepř. též ministrů Dlouhý, V. Klaus dříve jezdili čas-to do zahraničí přednášet, studovat a podobně, takže ani on jistě nejsou porovnaní orgánům, které tyhle udobrovi-ly a dovolaly. I on musel stěžně podáv-let zprávy orgánům SIB, anebo jiným...? Jestiže ne, jak to vysvětlíte obodnem CSFR? Sóni totiž mají se prvníkrát krala a okresní jist poznatky...“
„Nesím kompetentní odpovídat na otázku, která se nekorektním způsobem dotýká pověsti ministrů Klaus a Dlouhého. Připomínám pouze, že federální vláda, PS i Kančov přezidentia republiky OK ekováním prosily a myslí zrovna prodejší instruce.“

„Ať bude OF stranou, stanece se jejího členem?“
„Ne.“
„A prezident Havel...?“
„Ne.“
„Český premiér Pithart prohlásil, že v žádné straně už nebude být. Čili nebude ani v OF...?“
„Na tuto otázku nejsem kompetentní odpovídat.“
„Ať budou musejí mít Menšev OF legitimace, kolik pak bude mít tato strana členů...?“

„Nejsem kompetentní odpovídat.“

„Poslanec Saček prohlásil, že cesta OF vede do propasti. Program OF nadal odpověď na mnoho otázek, ale spíš se mění v beznaděj a skeps. Téhní nášora jsou i prosti lidé v obcích a městech CSFR. OF jim nepomáhá v nouzi. Kde najdou dovolání v esazích, kdo jim poradí a pomůže v beznaději, které or-

„Prvním místem, na které je třeba se obrátit, jsou svobodně zvolené orgány místní samosprávy.“
„Když jsou lidé v nouzi, nedostanou odpověď a nenajdou pomoc na orgánech a okrese nebo v kraji, piší na ministerstvo kontroly ministrů Kofinkové, sou-ároha Čalovi, případně prezidento

Havelovi. Avšak jak dostáváme zprávy, ani z těchto orgánů nedostávajíčas odpověď. A tak tomu bylo i za vlády Husáka a Jakesa. Navíc jich ještě sledovala SIB... Co si o tom však mají myslet nyní...?“
„Snažíme se odpovídat na všechny podepsané dopisy a stížnosti se zpáteční adresou.“

(DÁLĚ STR. 154)

● Proč tomu tak je? Kdo je za to vinen...?

„Za jiné instituce nejsem kompetentní odpovídat...“

● Kolik jich bylo vyřizeno podle dosud platných zákonů a vyhlášek ve stanovené době? Čili do měsíce...? Někteří lidé nehošťávají odpovědi ani za měsíc, dva, tři... jak tomu bude letos...?

„Všechny dopisy se snažíme vyřídit ve lhůtě co nejkratší.“

● Kolik pracovníků Kanceláře prezidenta vyřizuje stížnosti občanů, jestliže je jich málo, proč se neposílí...?

„Agendou dopisů, stížností a milostí se zabývá 35 pracovníků. Přijmout více není možné pro zkrácení navrhovaného rozpočtu Kanceláře prezidenta republiky ministerstvem financí a FS.“

sá přesáhne hranici 100 000 dopisů (dříve kolem 20 000). Obsahují nejrušnější žádosti či stížnosti z oblasti sociálního a důchodového zabezpečení, bytové, pracovní, zdravotní, majetkové, finanční a podobné. Samostatnou část tvoří dopisy, které se týkají činnosti orgánů justice nebo obsahují žádosti o milost. Asi tři procenta dopisů tvoří anonymy.“

Mnozí odpovědní činitelé z místních i vyšších úřadů včetně vlády a poslanců však v poslední době namísto toho, aby se lidem i sdělovacím prostředkům zapovídali ze své zodpovědnosti a plnění daných úkolů, raději se ohánějí „ochrannou osobností“. K tomu by proto měly zaujmout co nejdříve jasné stanovisko Nejvyšší soudy, Generální prokuratury i FS.

Věra jsme hovořili o tom, co zajímá obyvatel ČSFR, a tiskovým mluvčím M. Zantovským. Dnes přinášíme druhou část...
● Kolik dostal loni Pražský hrad stížností a čeho se týkají?

„Statistické údaje za loňský rok se vyhodnocují. Je předpoklad, že počet dopisů...“

● Proč se některé dopisy posílají zpět na orgány dole, na něž si lidé stěžují? Je to tak, jako za vlády komunistů...
„Orgány dole početně myslíte státní úřady a orgány samosprávy. Vedení všech těchto orgánů vzešlo z dvojích svobodných voleb v minulém roce.“

● Ministrůň Kořínková nám řekla, že když na stížnosti lidí neodpovídá premiér Čolfa, případně prezident Havel, že by se měli ohánět obrátit o pomoc na FS. Avšak ani odtud nedostávají odpovědi, i když dopis adresují přímo A. Dubčákově. Co tomu říkáte?
„Nejsem kompetentní odpovědět.“

● Kdy už konečně v ČSFR nebudou vládní sdělovací prostředky — televize, rozhlas a ČTK, ale jako v USA a v jiných zemích nezávislé a skutečně svobodné?
„Souhlasím s vámi v tom, že vláda by neměla vlastnit ani kontrolovat sdělovací prostředky a doufám, že tomu tak v budoucnosti bude.“

● Vaši zástupkyně je Věra Ipsarová, která pracovala v Čes. televizi, a to jen údajně díky soudruhovi Divišovi, jehož prý byla milonkou. Víte o tom...? Může dnes klidně pracovat v takové funkci na Pražském hradě?
„Věra Ipsarová je pracovník sekce pro tisk a informace, nikoliv mou zástupkyní. O vašem tvrzení mi není nic známo. Navíc není mým úkolem pátrat v životním životě svých spolupracovnic. Vaši otázku pokládám přinejmenším za nevkusnou.“

● Psali jsme o tom, že jste údajně koupili — přes zákaz prodeje — bývalou celnici v Ceveinách. Jak je možné, že se vaším případem byla účinně vyjímka?
„V Ceveinách jsem v životě nebyl, nevím ani, kde to je. Žádnou celnici tam či jinde nevlastním ani já, ani nikdo z členů mé rodiny. Vaše nesmyslné tvrzení se důkladně má pověřit a jako takové zakázat právní důvod pro občanskoprávní žalobu podle zákona na ochranu osobnosti.“

● Je takových vyjímek víc? U koho bylo ještě učiněno?
„Nevím o žádných vyjímkách v Kanceláři prezidenta republiky. V jiných oblastech nejsem kompetentní odpovídat.“

● Slyšeli jsme o tom, že členové vlády —

české i federální — si dnes kupují oběhky (a volně ložené) sponžové podlahové stráže. Jsou to pomluvy, nebo pravda?

„Nejsem kompetentní odpovědět.“

● Posílají se pravomoc česká a slovenská vlády. K čemu pak bude federální? Proslauer Saecher je přesvědčen o tom, že slovenská reprezentace učiní všechno pro to, aby se SR stala subjektem mezinárodního práva. A téhož názoru je i mnoho dalších lidí. Tvrdí, že čím dříve se to stane, tím lépe. Osdělování nemá cenu a škodí všem lidem v ČSFR. Nelze mít nádoře tří vlády, jako za totality. Souhlasíte?

„Navíc, o čem mám hovořit. Shodují se s vámi v tom, že systém ekonomický i výkonná moc by měl mít strukturu co nejracionalnější a nejjednodušší. Rozhodování ve všech státoprávních úsporných je v kompetenci nejvyšších zastupitelských orgánů a v kompetenci lidu naší země. Přípomínám v této souvislosti návrh zákona o referendu, který prezident ČSFR předložil FS.“

● Při vstupu do hradních místností se neohlíží — a možná i jiní návštěvníci — přísně kontrolují. I zařazením ochranky. Jsou obavy, že by mohlo dojít k atentátu na prezidenta Havla?
„Ochrana prezidenta ČSFR a dalších státních činitelů je předepsána zákonem.“

● Zvýší se letos, anebo sníží počet poradců prezidenta Havla? Kolik jich je a mohou se na ně obrátit o pomoc i proti lidem z měst a venkova?
„Poradců prezidenta je devět, i když tento termín již neuplatňujeme, neboť jsou dnešně vesměs vedoucími politicko-informačních sekcí Kanceláře prezidenta republiky. Jejich hlavním úkolem je zajistit prezidentovu informovanost v jednotlivých oblastech. Přesto všichni od samého začátku svého působení i pro občany podle svých možností i při vyřizování žádostí a stížností občanů.“

● Z Moravy, Slezska i z dalších míst ČSFR přibíhájí návrhy, že by Československo mělo být spolkovou republikou. Bylo by to prý upravedlivější i pro obyvatel Moravy a Slezska. Co tomu říkáte?
„Nejsme kategorickými odpárci spolkového uspořádání. Je k němu však třeba získat souhlas národa a politických sil v naší zemi.“

● Dostud není vyřešen problém sudetských Němců. Lidé v pobřežích mají obavy, že dřívější majitelé továren a mnohých jiných objektů Kostanou zpět svůj majetek, podobně jako dostal Drlik pan Kvačel. Jsou tyto obavy oprávněné?
„Tyto obavy nejsou oprávněné. Veškeré restituční, musejí probíhat podle zákonů o soudní a mimošoudní rehabilitaci.“

● Lidé se domnívají, že pan Schwarzenberg dostal údajně Drlik zpět proto, že dříve vedl archiv V. Havlovi. Mají i jiní šanci dostat svůj majetek?
„Pan Schwarzenberg Drlik nedostal. Vaše tvrzení se dotýká jeho pověsti a jako takové zakládá právní důvod pro občansko-právní žalobu podle zákona na ochranu osobnosti.“

● K poradcům prezidenta patří i pan Bata. Avšak dodnes se do ČSFR nedostal a nepodniká tu. Proč? Když se to nepodaří, jak se to může podařit jiným, kteří nejsou poradci V. Havla?
„Pan Bata není poradcem prezidenta Havla, nýbrž členem Švora konzultantů, složeného z významných osobností se vztahem k ČSFR jižních v citlivě. Opodmínkách jeho podnikatelské působnosti v ČSFR rozhoduje česká, respektive federální vláda.“

● Mnozí členové, kteří nám přili nebo telefonují do redakce, jsou toho názoru, že nyní již „moci“ vynutí opět vzhod dřívějšího režimu; například dostávají přednostná byty v Praze i jinde, například P. Landovský, M. Kocáb atd. a podobně. Proč tomu tak je, když chceme být jiní?
„Naši mi o tom nic známo. Osobně jsem nedostal nic, ani nic nechci.“

● Při cestě prezidentem Havla do USA prý M. Kocáb nebyl a letěl ještě poštou do vnitř-

semí FBI, neboť je na seznamu lidí, kteří používají nebo rozšiřují drogy. Jsou to pomluvy, anebo fakti?
„Jsou to pomluvy.“

„Dnes už mají naši filmaři dost inspiračních zdrojů pro natáčení tvrdých a nefalšovaných gangsterek, ale zase nemají peníze...“

Aby zamazala stavebním překážkám na dálnicích, způsobujícím v dopravních špičkách návaly, rozhodla německá správa dálnic, že takové práce, při nichž je třeba jedna dálniční stopa vyřadit z provozu, se smějí konat pouze v době od 9 do 15 hodin.

Kdy a jak doženeme Evropu?

Trvalý výprodej našich špiček nahrazuje import z ciziny jen II. jakosti

Odchody československých sportovců do zahraničí, ať legální, či nelegální, nebyly a nejsou už dávno žádnou zvláštností. Opáčná možnost, aby cizinci přicházeli k nám, byla však dlouho neuskutečnitelná. Teď je však doba jiná a v ligových soutěžích kolektivních sportů jich hraje už celá řada. Což ostatně kdysi dávno nebylo nic mimořádného.

Asi prvním zahraničním sportovcem, který z nás hrál, byl už v roce 1895 anglický fotbalista Buckley (AC Vinohrady, později Sparta). Následovali McInacks, Maďaři Sedlacek, Schaffer, Kalocsay, Rekaš, Hačil, Belgičan Braine, Ukrajinci Glanovová, krátce před válkou přišel do Slavie legendární Nican, a to jmenujeme jen ty nejvýznamnější. Už v roce 1920 hráli basketbal za pražského YMCA Československá Brusil a Lotyšů Braman, Haltoň a Towarowski, o rok později se přidal další American Hart, který se zde dokonce i oženil, atd. Hokejový impakt začal v roce 1930 Kanadán Watson (LTC Praha) a pak přicházeli další jeho krajané, mimo jiné Hallquist, McKenzie, slavný Buckna, Doyle, Bates, McIntyre, Boda, McLean, Teeple...

Po válce byly jiné starosti a v dalším období socialistické tělovýchovy se dlouhá léta na něco podobného nemohlo ani pomyslet. Jako první vlivitovky se o nás před nedávnem začali objevovat cizí fotbalisté. Ti ze SSSR a nepřilítí volným zdatem, výrazněji se prosadili jen American Tritschuh ve Spar-

tě. Platovické se zatím jeví pokusy v hokeji a o mnoho lépe se tom není ani odhánět. Jiná je situace v házené a především v basketbalu.

Zatímco špičkové basketbalisty Evropy usilují o angažmá za evropskou lanku, je tomu v basketbalu napopak. Univerzity v USA chrlí každý rok mnoho výborných hráčů, z nichž jen ti nejlepší odcházejí do profesionální NBA. Mnoho dalších nenajde uplatnění doma, a tak se už v šedesátých letech objevují první Američané v evropských klubech, zejména v Itálii a Španělsku. To také během několika let zcela změnilo poměr sil v evropském klubovém basketbalu v neprospěch bývalých socialistických zemí. Dnes je už běžná, že téměř ve všech zemích kontinentu hrají cizinci. Počtem převládají Američané, ale jsou to také ihošovani, hráči se semí jimi Ameriky, SSSR a čas od času i Poláci a také naši bratři. Většina z nich ovšem působí jen v Maďarsku, Rakousku, Lucembursku, na Kypru a v asijských soutěžích v dalších zemích. Nejvíce jsou na tom házenkáři, volejbalisté a většina fotbalistů.

Jak už bylo řečeno, nejvíce zahraničních hráčů z nás hraje liga basketbalu. Možnosti jejich startu už vyznílo dříve celkem mužů (nemí jistě bez zajímavosti, že mezi nimi nejsou dva nejlepší týmy, Sparta a VŠ Praha) a pět družstev žen. Zdroj našich posil však není v USA či Jugoslávii, ale v SSSR. Přesto, že nejde o žádné hvězdy, jsou krajané většinou oporami svých mužstev a aspoň částečně nahradili naše hráče, kteří odešli do cizích služeb. Ke zvýšení kvality a popularity naší ligy však moc nepřispěl. A totéž platí i v házené. Současně však vznikl další problém: cizinci zabírají mnohde v sestavách místo našim mladým hráčům, kteří sedí na střídačkách.

Na otázku proč z nás nehrají kvalitní fotbalisté ze SRN, Velké Británie, Nizozemska, Brazílie, Bes-

ketballisté z USA a Jugoslávie, hokejisté z Kanady a Švédska, házenkáři ze Skandinávie atd., je odpověď — nejsou středně peníze — poněkud zjednodušená. Na vysvětlení toho snad budou stačit jen dva příklady. Fotbalové Sparta by si asi měla dovolit za prodané Griga, Chvoasce, Haška, Skuhrového, Stojkala, Straku, Čabala, Bilka nekoupit určitě atraktivnější a kvalitnější posily než Mwitwa a Tritschuha. Podobně třeba basketbalový Sokol (Zbrojovka) Brno, odkud odešli postupně Brabenec, Havlík, Okáč a Krejčíl. Jinde by se za čtyři reprezentanty a medailonem z ME dali pořádně dva velmi slavní Američané. Cena na evropském trhu za solidního hráče z USA či z Jugoslávie se pohybuje od 25 000 dolarů výše, a to není zase tak mnoho. Nemluvíme samozřejmě o hvězdách, které uzavírají v nejobohatších ligách v Itálii, Španělsku, ale i ve Francii, Rusku či Izraeli kontrakty na statisíce dolarů. Ani tam však před léty ne této úrovni nehrávali...

BRATŘI ULANOVUŠI!
STARŠÍ NARAN ULANOV
HRAL CENTRALVA
V DFC PRAHA (NĚH,
FOTB. KLUB), HLAVŠÍ
JE JHEVOVAL BAJIR.
SORBĚMA TĚM BYL ZA
VÁLKY V BERLÍNĚ A
ODKRAJALI ZA ČESKÉ
REPR. MUŽSTVO.
NARAN MEL JEN DOKL
PRAVĚ PAZE. PŮVODNĚ
BYLI KALMICI, NE
UKRAJINCI. BYLI TO
PRITIA KAMARÁDI.
NARAN BYL TECHN.

(par): Ze ceny v lednu prudce vzrostly, nemůžeme zdůrazňovat. Zajímavé je ovšem konkrétní číselné vyjádření, které nám sdělí tlakový tajemník Federálního statistického úřadu ing. V. Prudl. Proti lednu loňského roku se naše životní náklady zvýšily zhruba o 45 procent, proti prosinci o 25 procent. Nejvíce upatopaly ceny ve veřejném stravování — proti lednu 1990 vzrostly o 69,9 procenta, proti prosinci se zvýšily o 43,7 procenta. Pro srovnání — potravinářské zboží jako takové se zdražilo o 63,7 procenta (o 31,4 procenta), průmyslové zboží o 37,5 procenta (o 23 procenta), služby o 17,8 procenta (o 8,6 procenta).

ČLOVĚK DR. ALFŘED FUCHS.

Před 50 lety, dne 16. února 1941, byl umučen v koncentračním táboře Dachau český novinář a katolický myslitel PhDr. ALFŘED FUCHS. Ve smrti heroickým způsobem osvědčil zásady a pravdy, které hlásal. Patřil k těm intelektuálům prvních desetiletí dvacátého století, kteří dlouho hledali, rozumem se dopátrávali vyšších životních hodnot, hlásali zásady univerzality a spolupráce.

Narodil se v pražské židovské rodině dne 23. 6. 1892. Po maturitě studoval na filozofické fakultě KU a zároveň chodil na některé přednášky teologické fakulty. Každého udivoval svou vynikající pamětí, nadáním a pracovitostí. S literární a žurnalistickou prací začal již ve studentských letech. Jako třináctiletý vydal dva překlady Heineovy poezie, jako dvacetiletý student překlad Goethových balad. Přispíval do celé řady časopisů nejrozumnějšího zaměření, nejčastěji do Lidových listů. V jeho článcích a literárních pracích nacházíme dokonalost i obdivuhodné úsilí o syntézu, která je plodem jeho uvědomělého křesťanství (konvertoval již v r. 1921).

Své nevhodné schopnosti a kulturně politickou vyspělost uplatnil v řadě publikací,

KONSTRUKTÉR, BAJIR TECHN. OUBADA. JAK
KONČILU - TO SE PŘESVĚDIL; ŘÍKA ŠE, ŽE
BOLŠEVICI ZASTĚRILI.

jako například: Novinář (1924), Dnešní myšlenková krize (1928), Autorita (1930), Zákulisí novin (1931), Chytrost či moudrost v politice (1932), Kurs křesťanské státovědy (1938), Propaganda v demokracii (1938), Anekdoty o řečnících (1939).

Dr. Fuchs byl velmi vážnou osobností a v literárních kruzích měl mnoho přátel. Patřili k nim O. Březina, J. Š. Baar, J. Florian, V. Zahradník, norská spisovatelka S. Undsetová, anglický spisovatel G. K. Chesterton, francouzský básník P. Claudel atd.

FUCHS BYL KONVERTITA, CHODIL DENNĚ DO NOSTĚLA SV. VÁKLAVA U PRAŽSKÉ NA SMÍCHOVĚ.

V Mně 1940 byl dr. Fuchs zatčen, vězněn na Pankráci, v Terezíně a pak poslán do Dachau s poznámkou, že jeho návrat je nežádoucí. Do vlasti byla přivezena jen urna s popelem a uložena na hřbitov v Praze-Břevnově. Dnešní naše řádky jsou živou vzpomínkou na opravdového křesťana a obliběného novináře, který před 50 lety dobrý boj dobojoval a i v nezměrném utrpení si věru, neohroženost a lásku k lidem zachoval.

z čeho děti žijí. Matřili někdy i soudní řízení v zemi pobytu a v zámoří byli zcela nepostizitelní. Byla to doba mnoha tragédií nejen těch, co emigrovali, ale i těch, které zde zanechali.
Naturální restituce majetku těchto státnic je prakticky neproveditelná. O movitých věcech by se vedly desítky soudních (POKR. STR. 156)

Rozsah zanechaného majetku lze těžko odhadnout, ale v průměru se asi nejednalo o sto tisíc korun na osobu, jak o tom bylo jednáno v parlamentě.
Kromě politických uprchlíků a lidí, kteří se chřelili mít lépe, emigrovali i ti, co se zde chtěli vyhnout trestu za kriminální delikty. Dále lidé, kteří zde zanechali dluhy a musel je za ně zaplatit ručitel. Bylo také dost rodičů, kteří zde zanechali děti a neplatili na ně výživné a nestarali se.

Záleželo na věku, i na tom, zda rozhodnutí k emigraci bylo učiněno náhle, či zda bylo připravováno a bylo možno s majetkem před odjezdem disponovat i na nemovitosti však byly někdy před odjezdem uzavírány kupní smlouvy a inkasované kupní ceny. Soudy někdy takové smlouvy prohlášovaly za neplatné, ale postih dopadl na kupujícího, který pak neměl ani a výkostí, ani peníze. Jestliže emigroval je z manželů, druhý musel státu zaplatit polovinu společného majetku.

Rozpory kolem emigrantů

Připomeňme základní fakta. Od února 1948 do listopadu 1989 emigrovalo od nás na západ skoro 800 000 lidí. Motivů byly různé. Skoro všichni byli odsuzováni k trestům odnětí svobody, které nebyly vykonány, a většinou i k propadnutí majetku. Pokud se na to zapomnělo, majetek připadl státu podle občanského zákoníku jako opuštěný.
Rozsah zanechaného majetku byl různý — od těch velkých brzy po února, až po téměř žádný u emigrantů v posledním de-

»Jsem taky stará struktura, ale na rozdíl od tebe jsem zničila jen manželství a ne celou společenskou přámysl!«

Příkladné mecenášství

Faksimile Kodexu vyšehradského jsou vystaveny v České státní spořitelně v Rytířské ulici v Praze od 12. 2. do konce května. Podnětem k zajímavé výstavě bylo rozhodnutí spořitelny podílet se na záchraně naší nejstarší románské rukopisné památky, která vznikla zřejmě u příležitosti korunovace prvního českého krále Vraťslava v r. 1085 a patří spolu s korunovačními klenoty k nejzávažnějším národním pokladům. Než dojde k vlastní restauraci Kodexu, musí být proveden jeho předběžný průzkum, který potrvá asi tři roky a náklady na něj se odhadují na půl miliónu korun. »Spořitelna přispívá v tomto roce na průzkum částkou

150 000 Kčs a cítí se být morálně zavázána k této pomoci i v budoucích letech.« Fekl na vernisáži výstavy ředitel spořitelny dr. JIM Klán. K tomu je nutno dodat, že spořitelna v Rytířské byla od loňského roku sponzorem dvou kulturních akcí – výstavy obrazů z majetku pražských spořitel a výstavy Aventinská mansarda (hradla kolem poloviny nákladů). Toto kulturní sponzorství je hodno pozornosti a ocenění o to víc, že zatím nepřináší žádné daňové úlevy ani jiné finanční výhody, že je nezištnou službou naší kultuře, která nemá a v dohledné době mít nebude prostředků nazbyt.

Nejvíce uteklo

(čre): Od účinnosti zákona o soudních rehabilitacích, tj. od 1. července 1990, do 31. ledna 1991 soudy v CSFR rehabilitovaly 146 362 osob, což je 68,5 procenta z původně předpokládaného počtu 220 tisíc osob protiprávně odsouzených v letech 1948–1989. Hlavní důraz se klade na rehabilitaci nejstarších případů. Téměř 47 procent dosud rehabilitovaných bylo odsouzeno v letech 1946–1954. K nejpobětnejší skupině patří občané odsouzení pro opustění republiky. Pro tento trestný čin bylo v minulosti odsouzeno asi 110 tisíc osob.

co by to naša národy užlo škoda, že porušování nejsou víc mezi svými politiky. Žijte, to je, že v tom je zábor někdo nepočtuje.

Lambada verboten

Menlo - In einigen Philippinischen Provinzen wurde der Modetanz Lambada von den Schulen verboten. Die Behörden fürchten um die Moral der Schüler.

K žalobě na Živkova

Bulharsko se rozhodlo rozseknout gordický uzel a postavit bývalého komunistického šéfa T. Živkova před soud. Ten bez váhání kontaktoval Amnesty International (AI), a ta přislíbila, že k soudu pošle svého pozorovatele. Nepřímou tím naznačila, že tu může jít o proces politický. Naše nedávné režimy (jde tu o celý »stábor míru a pokroku«) měly k AI velice smíšené vztahy. Pokud se tato organizace, zabývající se ochranou lidských práv kdekoliv, jen zmínila o čemkoliv nepěkném v rámci východního bloku, spustily pokřik o nepřipustném zasahování a překrucování. Týkalo-li se to však »druhé strany barikády«, nadšené se tím oháněly. Někteří z těch, kdo připravují současný proces v Bulharsku, patřili jistě ještě před nedávnem k těm, kdo AI brala pod svou ochranu, a nechtěli-li ztratit tvář, nemohou nyní AI ze hry vyloučit.

metodami a brozila by i následná korupce při rozhodování, kdo do provinilého stádečka patří a kdo už je z něj venku. Nejen pro Bulharsko, ale i pro všechny jeho bývalé bratrské státy se tu naplno otevírá jedna slepá ulička demokracie. Ukazuje se tu, že mnohdy je zdrženlivost v politice více než akce. Kolikrát jen drobná uřeknutí západních demokratických politiků naznačují, jak redi by třeba jen na chvíli vztáhli ruku jako Mojžíš před Rudým mořem, rozdělili demokracii a suchou nohou udělali to, co považují za dobré a spravedlivé. Nejde to však a oni to vědí. Svou obranou již nyní sám Živkov ukazuje, co učinit lze. Mluví totiž o pouhé politické vině. A tu je možno tvrdě a nekompromisně politicky i morálně odsoudit.

...ABY TO NEPOHABLO JAKO S TISOU...

lidí, aby se ujalo svého majetku. Mnoho emigrantů se sem po převratu 1989 nepřijelo ani podívat.

V této věci má tedy pravdu vláda, když pevně obhajuje zásadu, vrátit majetek jen tomu, kdo se sem vrátí. Ti, co zde zůstali, říkají, že za to by také měli dostat nějaké odškodné, vždyť pykali i za emigraci svých příbuzných. Kdyby byli všichni odjeli, nikdo by se neměl kam vracet. A nadto: Kdyby měl každý dostat 100 tisíc korun, bylo by to 60 miliard. Každý zaměstnaný člověk v tomto státě by na to nepřijel musel přispět částkou 7 až 8 tisíc, každý občan kolem 3,5 tisíce korun.

A tak člověka jímá úzkost z těch nepovedených a lehkomyšlných poslanců našeho parlamentu, kteří si neumejí spočítat.

Zaloba proti Živkovovi směřuje jednak ke kolektivní vině na celkovém úpadku státu, jednak k několika finančním čechům. Podal-li se čachry prokázat a nespada-li pod nějakou amnestii, nemá tu soud žádný problém. Horší to však bude s první částí. K té prakticky neexistuje ani v Bulharsku žádný zákonný podklad a pokusit se ho vytvořit ad hoc, to by až příliš zaváhlo klasickými komunistickými

MUSÁVA SI PBY CHDÁV SLOVÁCI...

Kakeš jedenáctý

Petr Kakeš, jediný náš zástupce ve fladé SP v rychlostním lyžování v Les Arcs (Fr.), skončil jedenáctý výkonem 206,085 km/h, což je jeho osobní rekord. Zvítězil Francois Bealle (210,831 km/h) před svým krajanem Sietschem (209,871). Mezi ženami byla nejrychlejší podle očekávání Finka Mulariová výkonem 202,910 km/h. Závod se jely na tratě, na níž se akrobatický sport v rámci ZOH 1992.

BECKER DEVÁTÝM V ŘADĚ

BORIS BECKER je teprva devátým tenistou, který se od roku 1973, kdy je vedeno pořadí ATP, dostal na nejvyšší příčku. Předtím to byli Rumun Nastase, Australian Newcombe, American Connors, Švéd Borg, American John McEnroe, náš Ivan Lendl, Švédové Wilander a Edberg. Jako nejmladší se usedl na pomyslný světový trůn McEnroe, v této době mu bylo pouhých 21 let a 16 dnů. Za ním následují Borg (21 let, 2 měsíce a 17 dnů), Connors (21 let, deset měsíců a 27 dnů), Lendl (22 let, 11 měsíců a 20 dnů). Jako nejstaršímu se podařilo stanout na čele žebříčku ATP Newcombovi (30 let a 10 dnů). Nejvíce týdnů kraloval mužskému tenisu Ivan Lendl (267), o pouhé čtyři týdny méně Connors. Ten však nejdéle v řadě (od 29. července 1974 do 22. srpna 1977), následují McEnroe (164 týdnů), Borg (104),

Nastase (37), Edberg (24), Wilander (20) a Newcombe (7). Becker má však jako jediný aktivní bilanci se všemi tenisty, kteří kdy vedli žebříček a se kterými se utkal, i to o mnohém svědčí: s Connorem 5:0, s McEnroem 6:1, s Lendlem 10:9, a Wilanderem 7:3 a Edbergem 17:10. Se zbývajícími se nestřelil. Jediný, kdo se se všemi potkal na kurtě je Connors, ale aktivní bilanci má pouze s Edbergem (4:0). Ten je na tom naopak nejhůř, aktivní není s nikým: McEnroe 4:7, Lendl 7:10, Wilander 0:10 a Becker 10:17. spory, v převodu nemovitosti by se maseo dokazovat porušením zákona, když již odmyslíme prosím důvody lidí. Ani oněch sto tisíc korun nemá žádná opodstatnění. Pro bývalého majitele vltij je to málo a pro pachatele trestného činu zanedbání povinné vřživy velkorysý dar. Jsou zbytečné obavy, že by se vrátilo třeba sto tisíc

BORISKU NAŠ, COPAK DELÁ...

NEZAPOMENUTELNÝ HUGO HAAS

Český předválečný veseloherní film zabíral široký rejstřík; živelnou až excentrickou komiku Vlasty Buriana, inteligentní klauniádu Voakovce a Wericha a tzv. salónní komiku O. Nového a Huga Haasa. Ten vytvořil jakousi spojku mezi »králem komiků« a »českým Chevalierem«, jak byl někdy O. Nový nazýván.

Brněnský rodák H. Haas začal hrát divadlo nejprve na Moravě. V polovině 20. let jej angažoval J. Kvapil do Divadla na Vinohradech, kde vytvářel většinou milovnické role. V roce 1929 byl angažován K. Hilarem do »zlaté kapličky«, kde hrál již rozsáhlý repertoár. Stále konkrétnější nacistické hrozba a rasistické štvánice zůsoby nejdříve Haasovo propuštění z divadla a posléze i odchod do emigrace. Dosáhl určitého úspěchu na Broadway a podařilo se mu proniknout až do Hollywoodu. Na začátku 60. let se vrátil do staré Evropy a přestěhoval se do Vídně, kde žil až do své smrti 1. prosince 1969.

V českém filmu se poprvé mihl už v němém éfu. Po několikaleté pauze se objevil v epizodce prvního v Praze natočeného zvukového filmu Když struny lkají. Avšak mezi nejpřednější filmové herce pronikl neodolatelnou postavou židovského obchodníka střízlivým zbožím a guměky a fanatického fanouška S. K. Slavie Richarda Načeradce v Innemannově filmové adaptaci Poláckových Mužů v ofsajdu. H. Haas vytvořil řadu postav židovského typu, »malého českého člověka«, nepraktických inteligentů, sympatických milovníků, ušlechtilých boháčů i prohnaných zebřáků. Hrál pod vedením celé plejády režisérů, avšak více než třetinu jeho filmů natočil Martin Frič, který patřil ve třicátých letech k tvůrcům inteligentní české veselohry.

Ve vlastní adaptaci Čapkovy divadelní hry Bílá nemoc vytvořil Haas, stejně jako na divadle, hluboce lidskou až tragickou postavu lékaře-lidumila. Rolí dr. Galéna napsal K. Čapek přímo pro Haase, a ten v ní,

ač člověk nepolitický, podal jeden z největších hereckých výkonů v českém poválečném filmu.

A nepřehlédneme také Haasovu činnost režisérskou. Kromě Bílé nemoci režíroval snímky Kvočna, Děvčata, nedejte se! a Co se šeptá.

V emigraci pak hrál v řadě amerických filmů. Po úspěchu snímku Pick Up, kde vytvořil velkou tragickou postavu hluchého železničáře, hrál a režíroval ještě několik televizních filmů. Historii vlastního útěku z Československa zachytil ve filmu Escape (Útěk). Několik televizních snímků natočil ještě po svém návratu do Evropy, ale dřívějších úspěchů již dobohužel nedosáhl.

Díky filmovému pásu je uchována, pro vědecké diváky dnešní i budoucí, alespoň část umění Hugo Haase, který by se 18. února dožil devadesáti let.

ZKAZIL ALE PANNU ADINKU HANDLOVOU...

Znova Přítomnost

(kr): Přítomnost, sdružení pro soudobou hudbu, tzn. instituce, která významně působila v Praze v letech 1924-49, byla znovu ustavena. Na žádost přípravného výboru, jehož členy jsou J. F. Fischer, I. Jirásek, V. Kalabala, J. Ledeč, V. Riedibauch a Z. Šesták, potvrdilo ministerstvo vnitra ČR dne 6. února 1991 registraci sdružení. Připravuje se ustavující valná hromada a paralelně s tím je již postupně činnost Přítomnosti ožívována.

Migrace Romů ze Slovenska do Čech

(čtk): Neochotu vlády premiéra Mečiara místní správy a zajistila by tak nové pražské problémy slovenských Romů označil covní příležitost. Další šanci jsou i soukromě za jednoznačnou příčinu jejich migrace do mě romské firmy — jedna z nich se rodí Čech předseda Romské občanské iniciativy např. v Osl nad Labem.

Poslanec ČNR M. Tatar hovořil v souvislosti s nezaměstnaností také o příslibu vlivu ce než 60 míst na úřadech práce pro romské zaměstnance v okresech s vysokou koncentrací Romů. Podle jeho slov vyrostou v některých z těchto míst také útulky pro by měla získávat zakázky především od romské bezdomovce.

A CO ANGSTY INTERNATIONAL NATO?

Barzel: Regieren heißt vorausschauen

TO HE TEDY KOHL
CLEPEJ JAKO PATRONA!

Stellt Bonn seine Politik internationalfalschdar?
Barzel: Tatsachen schaffen Eindrücke. Als etwa bekannt wurde, daß Israel aufgrund deutscher Hilfe von Gas bedroht ist, hätte Bonn sofort sagen müssen: Wir werden diese Verbrecher bestrafen und zur Kasse bitten. Bonn wußte, was las war. Als ich im November aus Israel kam, habe ich berichtet, was sich da aufstaute.

und ihr gebt Kindern schulfrei, damit sie gegen uns demonstrieren. Ihr seid doch so weit entfernt, daß wir euch kaum noch sehen.“ Wenn es an Leuten fehlt, die unsere Politik im Ausland korrekt darstellen können, sollte Bonn auf alte Hasen zurückgreifen, etwa Leisler-Kiep für die USA.

Gehört der Genscher jetzt nicht nach Washington?
Barzel: Politik findet auch am Fernschirm statt. Meine US-Freunde sagen mir am Telefon: „Unsere Boys sterben am Golf,

Was halten Sie denn davon, daß die Bundeswehr als Bundeswehchengilt?
Barzel: Das tut mir weh. Die Soldaten sind in Oranung. Aber eine gute politische Führung ist

nicht zu ersetzen.
Wenn's brennt, gehört der Verteidigungsminister nicht hinter den Schreibtisch. Als Soldaten sich verweigerten, hätte er hinfahren und ihnen sagen müssen, daß Verteidigung unteilbar sei: Es war richtig, in die Türkei zu gehen, weil sie sich auf uns verlassen muß, so wie wir uns auf sie verlassen konnten.
Wo war Minister Stoltenberg eigentlich, als ein Russe unsere Waffensysteme nicht in die Türkei fliegen wollte?
Barzel: Eine große Peinlichkeit! Man hat diese große Indistruktion dem Gespött der Welt ausgesetzt.
Brauchen wir einen neuen Verteidigungsminister?
Barzel: In einer solchen Situation tauscht man keine Minister aus. Der Kanzler kann ihm Dampf machen.

Heizen in der CSFR deutlich teurer
Die tschechoslowakische Regierung will die Preise für Brennstoffe und Energie vom 1. März an drastisch erhöhen. Braunkohle soll 234 Prozent, Koks 246 und Erdgas 134 Prozent teurer werden. Für Fernwärme wird Anfang kommenden Monats 170 Prozent mehr verlangt. Am 1. Juli steht eine zusätzliche Anhebung um 154 Prozent ins Haus.

Hugo Haas jako pan Načeradec ve filmu Muži v ofsajdu.

Bulgarische Währung abgewertet
Im Kampf gegen den Schwarzmarkt und eine auf amerikanischen Dollar basierende Schattenwirtschaft hat die bulgarische Nationalbank die Landeswährung Lew drastisch abgewertet. Der US-Dollar kostet nunmehr 28,25 Lewa. Davor betrug der offizielle Kurs sieben, auf der Straße waren 15 bis 16 Lewa üblich.

Wenn Kinder Fieber haben: Ab in die Wanne

Das beste Mittel, bei Kindern das Fieber zu senken, ist ein Wannenbad. Dr. Adler, Chefarzt der Kinderklinik Eberswalde: Wasser einlassen, das zwei Grad kälter als das Fieber ist. Dann durch langsames Zulassen von kaltem Wasser auf 30 Grad abkühlen. Dabei soll das Kind keine Gänsehaut kriegen und das Bad nicht länger als 20 Minuten dauern.

TO SWAD ALB JBN 70D LEMARSLYH DOHLEDETA, NE 2

KRATKÉ VLASY, PLOUHÝ ROZUM?

Miss má krátké vlasy

V brněnském KONDU byla v pátek večer zvolena MISS MORAVA 91. Geikem soutěžilo dvánáct dívek. A těsně před sedmou, kdy mělo ono velkolepé hodnocení krásy propuknout, jim asi nikdo nezdálo, že poloprádňou halu, jejíž stěba návštěvníci mohli svěřit o mnohém. Snad nepřímo poukázovala na možnost vidět MISS MORAVY 91 v kildu doma v televizi, snad byla důsledkem omrzelosti hospodářskou situaci, rozvrácením věřičtím světem nebo soutěží jako takovou.

I za těchto okolností, tudíž v tondr každém prázdných sedádek, dělali všichni — psáno bez ironie — co mohli. Konferenciér Jan Vala, porota v čele s Magdalenou Dietlovou a samozřejmě všechny kandidátky. Usmívaly se, hovořily na vybraná témata, hymnotizovaly, zpívaly a recitovaly. Člověk až chvillemi zapomněl na navbitu a nepřesvědčivost jejich sdělení ve vzdáleném čísle Moravskoslezského večerníku, kde krom své fyzické podoby prezentovaly své názory a své přání.

Magenschmerzen? Völlegefühl? Vielleicht ist es der Alkohol

Regelmäßiger Alkoholgenuß schädigt den Magen mehr als Rauchen. Das ergab eine amerikanische Untersuchung. Wer an Magen- und Darmbeschwerden mit Oberbauchschmerzen, Völlegefühl und Übelkeit leidet, sollte Alkohol nur noch einmal in der Woche trinken. Das hilft meist. Bisher wurden solche Beschwerden mit nervlichen und seelischen Ursachen erklärt.

Spritzen unnötig: Insulin-Tabletten helfen Diabetikern

Diabetiker und Krebskranke, die Insulin oder immunstärkende Medikamente brauchen, sind bislang lebenslang Spritzen verurteilt. Diese Substanzen können nicht als Tablette genommen werden, weil sie verdaut werden, bevor sie wirken können. Jetzt ist es gelungen, diese Substanzen chemisch so zu „verpacken“, daß sie als Tablette genommen werden können.

Wir brauchen einen Churchill

BESSER GLEICH ZWEI!

1990 war das Jahr des Kanzlers. Zwar war seine Prognose falsch, es werde allen Deutschen bald bessergehen, keiner brauche Opfer und Einbußen zu fürchten. Aber sein Entschluß, die deutsche Einheit rasch zu bewerkstelligen, hat sich als einzig richtig erwiesen. Sonst hätten wir Deutschland nicht bekommen. Wenn wir auf Lafontaine gehört hätten, langsamer vorgegangen wären, hätten wir die Gelegenheit verstreichen lassen. Was nützte es uns dann, daß Lafontaines Einschätzung der Kosten richtiger war als die des Kanzlers?

So gut 1990 alles lief, so schlecht läßt sich 1991 an. Jetzt zeigt sich, daß die Regierung erschöpft ist, überanstrengt von den Strapazen des vergangenen Jahres. 1991 ist offenbar geworden, daß wir in Europa und der Welt eine völlig neue Situation haben, der wir uns bisher in keiner Weise gewachsen zeigen.

Deutschland steckt in einer Krise, deren Ausmaß und deren Beilegung noch gar nicht abzusehen sind. Uns fehlen neue Kategorien, uns fehlen Konzeptionen — uns fehlt offenbar auch die politische Führung, die in einer solchen Krise angemessen reagieren könnte. Vieles stagniert in bürokratischer Routine; Bonn bleibt in bisherigen Bahnen. Das reicht heute nicht mehr.

„Überall will man Geld, mehr Geld“

Was müssen wir neu lernen? So viel ist klar: Wir können uns nicht loskaufen. Unsere Mittel reichen einfach nicht aus, und jedes Schuldmachen hat Grenzen. Wir dürfen unseren Kindern und Enkeln nicht verantwortungslos eine untragbare Last aufbürden.

Unsere jetzige Politik, allen alles zu versprechen, auf Kredit, auf Pump, kann nur drinnen und draußen morgen in Wut und Enttäuschung enden.

Die Neuen Bundesländer, Berlin eingeschlossen, werden noch viel kosten, zumal — falls Bonn Regierungssitz bleibt — den Neuen Bundesländern der Magnet in der Mitte fehlt. Doch das ist zu schaffen, sobald wirklich klare Worte gesprochen, wieder kraftvoll geführt wird.

Aber damit wird die Welt nicht hell. Wir haben Verpflichtungen in der EG, haben den Golfkonflikt, die Allianz. Und die Entwicklungshilfe. Vor allem Polen, Ungarn, die Tschechoslowakei. Und natürlich die Sowjetunion, Ihre Nachforderungen. Überall will man Geld, mehr Geld. Es ist kein Ende abzusehen.

Wir können jedoch nicht die Probleme der ganzen Welt lösen. Wir müssen uns über unsere Prioritäten klar werden: Was sind unsere wichtigsten Interessen, welche sind zweit- oder drittartig?

Es ist in der Politik wie im privaten Leben: Ein klares, offenes Wort versteht, ja schätzt im Grunde jeder. Der Golfkrieg war eine Stunde der Wahr-

heit in der Allianz: Wir wirken mit dem lauen Herumgerede auf unsere Verbündeten verwöhnt und verantwortungslos.

Wir sind nach 1945 von einem Extrem ins andere gefallen, von der Machtbesessenheit in die Machtvergessenheit. Daher verstehen jüngere Generationen Heutigen nicht, daß Macht auch in demokratischen Staaten ein unerlässliches Element der Politik bleibt. Und zwar immer dann, wenn man auf jemanden stößt, national, international, mit dem demokratische Dialoge und Kompromisse unmöglich sind.

Wir brauchen künftig mehr Nüchternheit, mehr Mut zu unbequemen Einsichten, mehr Realismus, auch mehr Tapferkeit — weniger zweifelhafte moralische Urteile. Und wir brauchen eine politische Führung, die unserem Lande die Wahrheit sagt und den Weg weist. Wir brauchen jetzt einen Kanzler vom Format Winston Churchills.

← NESPRAVEDLNOST POKRACUJE

Můj tchán pracoval jako živnostník a provozoval nákladní dopravu v obci Zaslav nedaleko Prahy. V r. 1949 byl přinucen dobrovolně odezdat své vozy — dvě pětitunové PRAGY — do vznikajícího komunálu Lysolaje. Protože odevzdání bylo dobrovolné, udělo se bez náhrady. Později byly vozy převedeny do n. p. ČSAD. Tak jednoduše vznikl mamutí podnik, jehož základem se stal majetek drobných živnostníků. ČSAD se s původními majiteli vyrovnal. Za obě vozy částkou 30 tisíc korun, přestože jejich hodnota byla úředně odhadnuta na 750 tisíc korun. Dnes, kdy se mluví o neprávě, se ovšem o takovéto neborázné zločiněví nikdo ani nezmíní. Kdyby tchánovi vrátil garáž, jejíž cena tehdy byla nepoměrně nižší, mohl bych se s nynějším podnikem ČSAD alespoň dohadovat o případné náhradě. Pan ministr Klaus hovořil často o tom, že monopolní podniky je nutno rozbit. Nevidím důvod, proč podnik ČSAD je nutno zachovat. Tak, jako vznikl, tj. že vozy doslova ukradl, tak je může vrátit a získat. Každý může namítnout, že vozy již dnes neexistují, ale všichni takto okradení odpoví, že v současné době by měli stejný vozový park jako nynější ČSAD. Každý bývalý majitel nebo dědic rád vrátí částky, které tehdy za tento majetek byly uhrazeny.

V. ŠTASTNÝ, Roztoky u Prahy

KDE JSME SE NARODILI

Do pravdělných profilů autorů, kteří byli v minulých letech na Indexu, zařadila Lidová demokracie nedávno také mou tvorbu. Všichni, kdo nemohli hovořit ke svým čtenářům, jsou vděční za to, že se jejich jména a literární práce opět připomínají. Rád bych doplnil údaj o místě, kde jsem se narodil. Bylo napsáno, že jsem spatřil světlo světa v Chustu na Ukrajině (narodil jsem se v Chustu jako syn českých rodičů, můj tatínek, ruský legionář, tam byl lesníkem). Stejnou, mírně řečeno nepřesnost mi uvedli i v občanské legitimaci, kde mám černé na bílém, že jsem se narodil v Sovětském svazu! Není to pravda, Chust ležal na území Československé republiky, na Podkarpatské Rusi, a nikde jinde, jestliže úřady dosud neberou na vědomí tuto historickou zkušenosť, pak vlastně jen potvrzují stalinskou okupaci nejvýchodnější části naší republiky, a s tím se neize smířit. Týká se to i agendy ústřední evidence, které funguje v Brně pro ty naše občany, kteří se narodili na Podkarpatské Rusi. Je třeba změnit zásadní názor na tuto otázku a hlavně pak právi: Narodili jsme se na Podkarpatské Rusi — ne v Ukrajině nebo v Sovětském svazu — ale v Československu. To je naše rodina země a žádná jiná.

PhDr. J. HOŘEC, Praha 4

»Pozvánka« pro irácké vojáky

Čtrnáct miliónů letáků, obsahujících tyto reprodukované kresby, shodili spojenci nad Irákem a Kuwaitem. Někteří trdili vojáci přeběhli do zajetí svraťce v pěsti tyto listky, které jim říkají, že je lépe vzdát se a žít než zemřít. Bombardování je jistě neúčinnější přípravou na útok, ale dobře vedené psychologické působení je o to významnější, že zachraňuje životy, aniž je ohrožuje. Při prohlížení obrázků byste měli začít vpravo, protože arabština se čte zprava a tomu bylo také podřízeno uspořádání kresb. Tak tedy zprava doleva: První kresba radí, jak má kapitulující voják nést svou zbraň, a druhá ukazuje — s jistou nadsázkou —, co ho čeká v zajetí.

Kolik je u nás Němců

BONN: Bavorský ministr práce a sociální péče G. Glück odhaduje, že německou národnostní skupinu v CSFR tvoří reálně až 150 000 osob — na rozdíl od údajů ze sčítání lidu v roce 1980, podle kterých žilo v Československu 61 900 Němců. Jak napsal mnichovský list SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, ministr Glück se vyslovil pro rozšíření spolupráce s CSFR a za důležitý předpoklad pro rozvoj dobrých oboustranných vztahů označil »rozumné uspořádání« německého majetku, který byl zkonfiskován čs. státem po roce 1945.

„A UŽ ZASE BUĐOU LA'KAT „HEIM INE REICH!“

Mirákl poprvé v angličtině

(kr): »Nikdy jsem nechtěl být politickým spisovatelem, raději bych psal o jiných věcech. Ale většinu života jsem prožil v represivním režimu a to člověka prostě donutí být politický«, říká Josef Skvorecký v obsáhlém článku, který mu 5. 2. věnoval americký list Wall Street Journal. U příležitosti prvního vydání jeho románu Mirákl v angličtině v nakladatelství KNOFF deník rekapituluje nejdůležitější fakta o životě a díle »spisovatele, který se vždy místrně pohyboval v oblasti absurdního humoru s hořkou pfcihutí, někde mezi smíchem a slzami«. Připomíná činnost manželů Skvoreckých v nakladatelství Sixty Eight Publishers v Torontu, za niž byli loni vyznamenáni v Praze Řádem bílého lva. »T. j. když mohou zakázání autoři publikovat doma, je naše poslání skončeno«, cituje list Zdena Salivarovou a uvádí, že příští rok bude nakladatelství uzavřeno. Ale Skvorecký nebalí kufry a nevracejí se do Prahy. »Po 21 letech si na novou zemi zvyknete.« říká J. Skvorecký, který loni ukončil působení na Torontorské univerzitě a odešel na odpočinek, aby se mohl konečně věnovat »nepolitickým« tématům. Na jeho stole leží teď první verze románu o Čechích, kteří se zúčastnili občanské války v USA.

ŠEN VILKHOHN...

Bürgerforum vollzog Spaltung

PRAG, 24. Februar. Die Spaltung des tschechischen Bürgerforums (OF) ist vollzogen. Rund 15 Monate nach Gründung dieser Trägerbewegung der „sanften Revolution“ am 19. November 1989 stimmten am Samstag 161 Delegierte in Prag mit überwältigender Mehrheit einem Vorschlag zu, der die Bildung von zwei Parteien durch die beiden stärksten OF-Fraktionen — Liberale und Demokratische Rechte — vorsieht.

Der Name und das Symbol des Forums — die Initialen des tschechischen Namens „Obcanske forum“ mit einem lachenden Gesicht im O — werden einem auf Drängen des Staatspräsidenten Vaclav Havel entstandenen Koordinationsausschuß vorbehalten bleiben, in den beide Gruppierungen je fünf Vertreter schicken. Das Gremium soll jedoch lediglich „harmonisierende“ Funktion und keine Entscheidungsbefugnis haben.

Das Parteivermögen des Bürgerforums, das zum 31. Dezember 1990 auf Republikerebene 1,2 Millionen Kronen (rund 60 000 Mark) betrug, soll zu gleichen Teilen an die beiden Hauptfraktionen gehen. Die Liberalen werden zudem voraussichtlich das OF-Haus am Prager Wenzelsplatz erhalten. Die Gruppierung der Rechten

Zvítězila podnikavost

(čtk): Podstatně snížený odběr prasat i hovězího dobytka Masným průmyslem České Budějovice nutí zemědělece, zejména ty, kteří na tom nejsou finančně dobře, k podnikání. Příkladem může být zemědělské družstvo Hůry na Českobudějovicku, které začíná s prodejem masa na základě objednávký soukromník, ale i třeba domovů důchodců a škol. Bez problémů již prodali asi 50 živých prasat a nyní se připravují na prodej již opracovaného vepřového a hovězího masa. Letos tak užítají přes 300 prasat a prakticky neomezené množství hovězího dobytka. Jeden kilogram čerstvého a již upraveného vepřového bude stát 30,50 koruny, hovězího podle druhu a samozřejmě kvality stejná hmotnost od 36,50 do 48,60 koruny.

Pantomime Ladislav Fialka gestorben

PRAG. Der tschechoslowakische Pantomime Ladislav Fialka, einer der wenigen international bekannten Künstler seines Fachs, ist im Alter von 59 Jahren in Prag gestorben. Er war jahrzehntelang auf Gastspielreisen in aller Welt aufgetreten. Fialka unterrichtete zuletzt an der Prager Akademie der Schönen Künste

V. Havel je zneklidněn

(č): »Přiznám se, že mne naše domácí politická scéna začíná trochu zneklidňovat. Objevují se tam fenomény, kterým přestávám rozumět.« uvedl v rozhlasových Hovorách z Lán prezident V. Havel. Vyšlo mu z toho, co by se stalo, kdyby skutečně parlament nemohl pracovat. Zároveň upozornil, že jsou otevřeny tak závažné problémy, že se přímo nabízí otázka, zda by se k nim nemělo vyjádřit veškeré obyvatelstvo. Téma lustrací označil V. Havel za bolestné. Řekl, že se dá po zveřejnění zprávy příslušné komise očekávat vznik další — ne-li větší — krize v parlamentu. Prezident dále hovořil o odpovědnosti poslanců k naší zemi, ke svým voličům. Řekl, že země není vůbec v takové situaci. Zmínil se o signálech možného ohrožení zvenku. Upozornil na nebezpečí zhroutení tzv. velké ekonomiky, nebudou-li včas jasně legislativně upraveny podmínky jejího fungování. Vyzdvihl proto význam zákona o mimosoudních rehabilitacích, zákona o půdě a transformačního zákona, který vlastně stanoví pravidla velké privatizace. Prezident uvedl, že chápe různost názorů politických činitelů, ale je zneklidněn tím, že u přiležitosti merltorních sporů o věcné stránce těchto problémů a o nejlepších způsobech jejich řešení se stále zřetelně ohřívají různé politické »politickéky«. »Faklize je tu nějaká instance, na kterou lze vsadit,« poznamenal V. Havel, »na kterou lze spoléhat, které lze důvěřovat, pak je to snad moudrost našich lidí. Moudrost veřejnosti, která by měla nakonec zvítězit.«

Straßenschilder garniert mit Reklame

Die belgische Gemeinde Heist-op-den-Berg bei Antwerpen vermietet Straßenschilder, um dadurch Geld zu sparen und sogar noch etwas zu verdienen. Betriebe erhalten die Möglichkeit, die 1200 neuen Straßenschilder, die in der Gemeinde benötigt werden, für Reklamezwecke zu mieten. Ein Unternehmen in Brüssel befaßt sich im Auftrag der Gemeinde mit der Plazierung und Vermietung der Schilder. Firmen, die auf diese Weise Reklame machen wollen, müssen umgerechnet 600 Mark bezahlen. Der Reklametext auf den Schildern darf allerdings höchstens einen sechsten Teil der Oberfläche beanspruchen, weil sonst die Straßennamen nicht mehr gut lesbar wären. Unter dieser einzigen Bedingung erlaubt das belgische Innenministerium die Einschaltung eines Sponsors für Straßenschilder. Die Gemeinde Heist-op-den-Berg zieht daraus nur Nutzen. Das Brüsseler Unternehmen sorgt dafür, daß die Schilder plaziert und instandgehalten werden. Die Anbringung eines Schildes mit dem dazugehörigen Pfahl würde die Gemeinde ungefähr 100 Mark kosten. Hinzu kämen noch die Auslagen für Sauberhaltung und Reparaturen. Die Gemeinde spart daher 120000 Mark. Außerdem zahlt die Firma an die Gemeinde pro Straßenschild zehn Mark.

KŘEŤE TOHO ŽE MÁVÍ VEŠTĚ
NAJEN ZA 10 m² PUDY PRO
STAVLI...

STRANA MÍRNÉHO POKROKU V MEZÍCH ZÁKONA

Prosbá o mír a o smíření byla předmětem krátké modlitby nikaragujské prezidentky V. Chamorrové před známou soškou Pražského jezulátka. V. Chamorrová spolu s doprovodem navštívila kostel Panny Marie Vítězné na Malé Straně v průběhu své dnešní prohlídky Prahy. Zdejší duchovní správce P. Bohuslav Hlaváč jí uvítal a věnoval publikaci o této světoznámé sošce.

Milí přátelé, dlouho jsem odolával, ale musím prozradit jedno tajemství. Nemohu jinak, protože včera jsem se již po sté a prvé dočetl v našem svobodném tisku zásadní lež. Po sté a prvé tam stálo černé na bílém, že jsme se za ten rok od plyšového převratu jaksi záhadně změnili. Je prý to nevysvětlitelné, ale je to fakt: zatímco jsme před rokem stáli na náměstí, zdvihali vzhůru pravice s prsty ve tvaru písmene V, a přísahali si jednotu, tak dnes lezeme po čtyřech v blátivé oranici a hádáme se o winstonky spadlé odkudsi s nebe jako mana. Zatímco koncem roku 1989 jsme jásali, dnes kňučíme. Tehdy jsme se vzájemně objímali, teď si podrážíme nohy. MY...

Tedy především - to nejsme MY. Základní chybou je, že pisatelé uvedených řádek neumějí počítat. Na Václavském náměstí se scházela ta odpoledne a po večery maximálně dvěstětisícová společnost. Ano, to jsme byli MY. Ale byli tu ještě ONI. Byl tu minimálně stejný počet, možná větší, možná půlmiliónový - JICH. Když jsme MY dojatě mávali a tleskali na malostranském Tržišti Němcům, trhajícími odvážně svou ostatou klec, tak ONI se plížili jako mnohachapadlová chobotnice a očesali všechna východoněmecká, ale také jiná auta- i zevnitř. Když jsme se MY bez dechu a s bušícími srdci sledovali první boje o demokracii v parlamentu, ONI se cpali nepřevým, nalávali dvanáctkou a povýšeně se na NÁS ušklebovali: "Co tam v tý Praze zase vyvádíte!?" A když jsme MY v zimě ráno co ráno stávali zkřehlé fronty na noviny, ONI se chystali do JEJICH front na úplně jiné nedostatkové zboží, a v nich vedli své řeči o nejisté budoucnosti a hlavně o sociálních jistotách.

A pak to pokračovalo. Uvolnění hranic, cesty do ciziny bez doložek. Zatím co MY jsme se jeli nadechnout svobody, ukázat dětem, jak je také možné žít a jak to jednou bude vypadat i u nás, ONI tam ukradli co se dalo, počůrali hlavní třídy, aby ušetřili groše, pečlivě spočítané na barevnou televizi. A přišla předvolební kampaň a volby. Zatímco MY jsme se chvěli obavami, zda vítězí Občanské Fórum, ONI našeptávali už dopředu, že stejně jde jen o novou totalitu.

Zatímco MY jsme se nemohli odtrhnout od obrazovek a brodili se doma k telefonu přes hromady nepřečtených novin a časopisů, ONI množili a šířili seznamy zaručeně zdrazovaného zboží a křečkovali podle nich do zásoby. Zatímco MY jsme nevěděli co dřív, jak se rozhodnout, kudy a kam se vydat v té chvíli zázračně otevřených dveří, ulic a dálnic, trávili ONI nesčetné hodiny ve frontách na benzin a tam diskutovali strašnou vizi - rozprodání našeho národního majetku zahraničnímu velkokapitálu. Když MY jsme se radovali ze zrušení trestu smrti, ONI odmítli poskytnout přístřeší zahraničním běžencům a začali pořádat hony na cikány...

A pořád to pokračovalo. MY v hrůze naslouchali nepřičetným výkřikům nacistů ze Slovenska, avšak ONI měli jedinou starost, zda příliš neustupujeme sudetoněmeckým spolkům. MY se děsili nad miliardovými škodami, otrávenými vodami a zaminovanými lesy po okupačních vojskách, JE však vnoci budily ministerské a poslanceké platy. MY jsme chtěli co nejrychlejší privatizaci, obchody bez front a s úsměvnou ochotou, ale ONI si hned osobovali právo na stávkou, když nebude po JEJICH. Zatím co MY jsme chtěli štěstí a spokojenost pro všechny a hlavně pro ty, kdo přijdou po nás, ONI chtěli to vše vždy jen pro sebe a jen pro své potomky.

MY jsme totiž jiní než ONI. Prosím proto všechny, aby nás už dál nespaly do jedné krabice. Pamatují si dobře, jak to bylo a je: zatímco MY stáli na náměstí a přísahali, zatímco MY se po celý ten rok modlili za vítězství Dobra nad Zlem, tak ONI kradli, panikařili, reptali, leptali ...

Milí přátelé, MY jsme se nezměnili - ONI také ne.

Aukce Alcronu odložena

(jp-ld): Slágr třetího aukčního týdne v Praze se nekonal - o hotel Alcron se hlásí původní majitel a záležitost se bude řešit. Dražební kladívko však klepalo v Ústí n. L., ale bez rekordů: Z 11 provozních jednotek bylo v sobotu prodáno 10, některé jen za vyvolávací cenu. Napětí vyvolal 80minutový boj o cukrárnu na Střekovské, když ze 39 tisíc se ve finále částka vyšplhala na téměř čtvrt miliónu. Střekovská traťka z vyvolávací ceny 1000 Kčs (bez zásob; stánek byl

Ivan Hanousek

Strana mírného pokroku v mezích zákona

7. 2. vykradení] vzrostla na 121 tisíc. Majitele Fr. Maška tak přišel 1 m² na 3100 Kčs, ale je klidný: Loni kráček utřel 1400 000 korun. Nejmenší zájem byl o prodejny masa, z nichž jedna zůstala na ocet. V neděli šlo o restaurace, pivnice a hotely s vyvolávací cenou kolem tří miliónů. Sice se přihlásil jeden zájemce, ale nesložil dražební jistinu. Všechny šest objektů tedy přechází do druhého kola, které bude přístupné už i zahraničním zájemcům.

Don Camillo und Peppone

ug PRAG, 24. Februar. Der Streit zwischen Kommunismus und Katholizismus, in den italienischen Figuren des Don Camillo und Peppone symbolisiert, tobt auch in der tschechoslowakischen Provinz weiter. Wie das ehemalige Parteiorgan der tschechoslowakischen Kommunistischen Partei „Rude Pravo“ jetzt berichtete, verweigerte ein katholischer Pfarrer in der ostslowakischen Gemeinde Secovce einer Verstorbenen ein kirchliches Begräbnis, weil sie sich vor ihrem Tod geweigert hatte, aus der KP auszutreten. Die Frau hatte sich die christliche Beerdigung in ihrem Letzten Willen gewünscht.

Nach dem Bericht der Tageszeitung hat sich das Bischofsamt in Kosice hinter den Pfarrer von Secovce gestellt. Es habe sich jedoch ein katholischer Kaplan gefunden, der den Sarg der Verstorbenen auf deren letztem Weg begleitet habe, ohne allerdings in das Trauerzeremoniell einzugreifen.

1,14 Milliarden Chinesen

PEKING, 22. Februar (Reuter). In China, dem bevölkerungsreichsten Land der Erde, lebten Ende vergangenen Jahres 1,143 Milliarden Menschen. Die staatliche Amt für Statistik gab am Freitag in Peking bekannt, die Zahl der Chinesen sei 1990 um 16,29 Millionen angestiegen. Im Durchschnitt kommt auf je 1000 Chinesen ein jährlicher Geburtenüberschuß von - statistisch gesehen - 14,39 Babys. China hat in den Städten eine strikte Familienplanung eingeführt, nach der die meisten Ehepaare nicht mehr als ein Kind haben dürfen.

Falls der Anstieg außer Kontrolle gerät, befürchten Experten bis zum Jahr 2000 eine Bevölkerungszunahme auf 1,3 Milliarden.

Das öffentliche Doppel weltweit: Die Tenniskönigin und ihre Geliebte

Martina Navratilova, 34, Tennisweltrangliste Nr. 3, ist weltweit die prominenteste Bekimmerin zur lesbischen Liebe. Und sie gibt auch den Grund an - ein Tölpel von Mann. „Ich war 17. Es war eine einzige Enttuschung. Ich hörte keine Musik, kein Glockengeläut, sah keine

Sterne.“ Seitdem nur noch weibliche Liebhaber Bekannt sind: Rita Mae Brown (Frauenrechtlerin und Schriftstellerin), Dr. Renee Richards (Augenärztin, vor ihrer Geschlechtsumwandlung Tennisspieler), Nancy Lieberman (Basketballstar).

Martina: „Ich habeschonfrüh gefühlt, was mit mir los war. Meine Lehrerinnen faszinierten mich. Ich wollte alles über sie

wissen, alle ihre Geheimnisse erfahren. Männer interessieren mich viel weniger.“

Über ihr erstes lesbisches Erlebnis (1975): „Sie war schon älter als ich. Mit ihr war es ja so natürlich.“ Seit 1984 lebt Martina mit Judy Nelson, 40, der ehemaligen „Miß Texas“, in Fort Worth. Judy hatte Martina drei Jahre zuvor einen Liebesbrief geschrieben. Sie verabredeten sich.

Judy, zwei Kinder, war noch verheiratet mit dem Chirurgen Dr. Edward Nelson. Für einige Wochen wohnte Martina bei den Nelsons. Mr. Nelson merkte nicht, daß seine Frau eine Frau liebt.

Judy heute: „Noch nie war ich so glücklich. Martina ist eine wunderbare Frau. Sie ist meine Sonne. Meine beiden Söhne sind bei uns. Wir leben als normale, glückliche Familie.“

Zemřel M. Macháček

(č): Režisér a herec Národního divadla Miroslav Macháček zemřel včera ráno po dlouhé těžké nemoci. V květnu by se dožil 89 let. M. Macháček byl osobitý, temperamentní a nekompromisní divadelník, jedna z největších osobností českého divadla po druhé světové válce. Od roku 1959 působil v Národním divadle, kde vytvořil desítky vynikajících inscenací světového i českého repertoáru, např. Shakespearova Jindřicha V. a Hamleta, Goldonyho Poprask na laguně a Náměstíčko, Ze života hmyzu a Břítu nemoc bratří Čapků. Macháček byl rovněž vynikajícím hercem, a to nejen na scéně Národního divadla, ale i v Činoherním klubu, ve Viole, ve filmu a televizi. Miroslav Macháček byl umělcem čistého srdce, příkladného občanského cítění a odpovědnosti, kterou projevoval po celý život, a proto se zcela samozřejmě a přirozeně stal vůdčí osobou a mluvčím divadelníků a studentů v revoluci 17. listopadu 1989.

Auf der Suche nach Profil

Die beiden großen Fraktionen des tschechischen Bürgerforums (OF) sind sich in der Zwietracht einig: Nur getrennt lassen sich die Herausforderungen bewältigen, die der Umbau der Wirtschaft und der Weg der CSFR „zurück nach Europa“ mit sich bringen. Rund 15 Monate nach ihrer Gründung wurde die Bewegung, die gemeinsam mit der slowakischen Schwesterorganisation „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN) an der „sanften Revolution“ vom November 1989 beteiligt war, bis auf ein unverbindliches Koordinationskomitee aufgelöst. Jetzt suchen „Rechte“ und Liberale nach einem eigenständigen politischen Profil in der nivellierten postsozialistischen Gesellschaft der CSFR.

Am ehesten läßt sich noch absehen, wohin der „Klub der Demokratischen Rechten“ um den Finanzminister und bisherigen OF-Vorsitzenden Vaclav Klaus strebt. Die neue Organisation, die vermutlich „Demokratische Bürgerpartei“ heißen wird, soll nach Ansicht ihres Stars eine „moderne Partei“ mit einer Struktur nach westlichem Vorbild sein. Nach dem Motto „klein, aber fein“ soll sie keine Massenpartei werden und politische Heimat für „fähige, unternehmungsfreudige und souveräne Bürger“ sein.

Auch wenn der Vergleich hinkt: Die Position von Klaus läßt sich am ehesten mit den Standpunkten eines Otto Graf Lambsdorff vergleichen. Die „Rechten“ im OF sind stolz, bei der Privatisierung und Einführung der freien Marktwirtschaft eine dominierende Rolle zu spielen. In der Außenpolitik betonen sie, zur Entsendung von CSFR-Truppen an den Golf und einer harschen Stellungnahme Prags zum Vorgehen sowjetischer Truppen im Baltikum beigetragen zu haben.

In den Grundpositionen Pluralismus, Marktwirtschaft und Anbindung an die westliche Außenpolitik stimmen die Mitglieder des „Liberalen Klubs“, für deren Partei als Name „Liberale Bürgerbewegung“ vorgeschlagen wurde, mit den OF-„Rechten“ durchaus überein. Ihr Sprecher, der stellvertretende CSFR-Ministerpräsident Pavel Rychetsky, hat allerdings die Zielsetzung des ökonomischen Umbaus durch die Schwerpunkte Umweltschutz und Bildung ergänzt. Die Einschätzung von Klaus, die OF-internen Gegner würden sich wohl nach der Spaltung ein Programm geben, das zu „sozialdemokratischen Positionen neigt“, ist sicher nicht aus der Luft gegriffen. Die Liberalen, die in der Bundesrepublik wohl Sozialliberale hießen, wollen den Bewegungskarakter des OF als Dachorganisation von Gruppen verschiedener Couleur aufrechterhalten.

„Toleranz“ lautet ein Schlüsselwort der Gruppierung, der viele ehemalige Dissidenten wie Außenminister Jiri Dienstbier nahestehen. Auch Staats-

präsident Vaclav Havel gehört zu ihren Sympathisanten, obwohl er sich an der Spaltungsdiskussion nur hinter den Kulissen beteiligte.

Der Spaltungsprozeß wurde vor allem vom OF-Vorsitzenden Klaus vorangetrieben, den totalen Bruch will der Finanzminister jedoch nicht. Drei Gründe zwingen die beiden OF-Gruppierungen weiterhin in ein Boot:

— Die Wähler haben den OF-Abgeordneten ihr Mandat als Forums-Vertreter gegeben und nicht als Anhängern von dessen Fraktionen. Schon ist in der Öffentlichkeit von Wahlbetrug die Rede. An ein vorgezogenes Votum vor dem geplanten Termin im nächsten Jahr mag im Bürgerforum, das in der CSFR Regierungsverantwortung trägt, angesichts der politischen und wirtschaftlichen Krise der CSFR niemand denken.

— Die mühselig austarierte Balance im Nationalitätenstreit würde gekippt, wenn der slowakische Koalitionspartner VPN vor die Entscheidung zwischen „Rechten“ und liberaler OF-Fraktion gestellt würde. Die VPN liefe Gefahr, daß sie eine Vielzahl ihrer Wähler an die vor allem in der Slowakei starken Christdemokraten mit ihrer stramm konservativen Ausrichtung verlore.

— Auch Klaus erkennt, daß er beim Kampf gegen die von der Reformpolitik bereits jetzt enttäuschten Rechtsradikalen auch innerhalb der eigenen Reihen die Rückendeckung der Freunde von einst gut brauchen kann.

Auf der anderen Seite des politischen Spektrums hat das OF seine integrative Funktion längst verloren. Die „Linke Alternative“ beklagt, daß sie als kleine Gruppierung im OF keine Möglichkeit zur Durchsetzung ihres Ziels eines demokratischen und undogmatischen Sozialismus hat, und strebt Eigenständigkeit an. Sie ist wohl zur Existenz als Splitterpartei verurteilt wie die Sozialdemokraten, die in der CSFR nach ihrer Zwangsvereinigung mit den Kommunisten trotz der Neuorganisation des Jahres 1989 nicht wieder Fuß gefaßt haben.

Snad peníze pomohou

(bob): „Peníze samy o sobě nic nevyřeší. Hlavní je to, jak s nimi lidé dokážou naložit.“ Fokla velvyslankyně USA v Československu paní Templeová-Blacková na včerejší tiskové konferenci v Praze, již se mimo jiné dále zúčastnil ministr — předseda federálního výboru pro životní prostředí J. Vavroušek, členové sdruženého studijního týmu pro otázky životního prostředí tvořeného zástupci vlády USA, Světové banky a Evropského společenství, a reprezentanti republikánských ministrů. Slova paní velvyslankyně byla reakcí na zprávu radostnou (nejen) pro naše ekology. Vláda USA totiž Československu na rok 1991 poskytne dotaci ve výši sedmi miliard dolarů, určenou k financování projektů ovlivňujících stav životního prostředí v naší zemi. Tato částka připraví půdu k tomu, aby následná vysoká půjčka od Světové banky (až 0,5 miliardy dolarů) určená na podporu přechodu ČSFR k tržnímu hospodářství (včetně ekologických investic) byla efektivně zužitkována. Přitom sedmimiliardová injekce „made in USA“ je pouze malým dílkem americké pomoci Československu pro rok 1991. Doufáme, že si slova paní velvyslankyně vezmou za své ti naši politikové, kteří o dalším osudu velkých „zdravých“ peněz budou rozhodovat.

Kursovni listek

Francouzský frank	5,53	(5,53)
1000 italských lir	25,11	(25,11)
Rakouský šilink	2,87	(2,88)
Německá marka	18,85	(18,85)
Švýcarský frank	22,04	(21,98)
Americký dolar	28,12	(28,13)
Anglická libra	54,82	(54,81)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Deutschlands neue Mitte

GÜTERSLOH, 25. Februar (dpa). Eine 50 Jahre alte Kaiserlinde ist am Montag in Gütersloh auf die 220 Kilometer lange Reise nach Thüringen geschickt worden:

In der Vogteigemeinde Niederdorla soll der Baum mit den angenehm duftenden Blüten den „neuen geographischen Mittelpunkt des vereinigten Deutschlands“ markieren, teilte Hans Peter Wessels von

ner Stelle soll sich von 600 vor Christus bis 800 nach Christus eine Opferstätte der Germanen aus dem Thüringer Raum befunden haben.
schen Wahfried, wie ein Göttinger Wissenschaftler ermittelt hatte, sondern im thüringischen Niederdorla neben einem alten Torfstich angesiedelt. An je-
der Landwirtschaftskammer Westfalen-Lippe mit.
Nach neuesten Vermessungen ist der Mittelpunkt Deutschlands nicht im hessi-

Prliš velká daň z obratu

Nedávno podepsaná smlouva mladoboleslavské Škodovky s německou firmou Volkswagen vzbudila nemalý zájem naší veřejnosti. O nejčerstvější informace jsme požádali jejího tiskového mluvčího J. Daňhelku.

■ Jaká je současná atmosféra v podniku?

»Náladu bych označil za mírně optimistickou, a přestože ne všichni mají své místo jistě, zavládli klid. Pronikavě se mění vzhled vnitřních prostorů, zejména pořádek a čistota na pracovišti. Klidně hodnotím vztah k vykonané práci. Zavádíme některá sociální opatření, např. jako snad jediné jsme nezdrazili obědy. Vedení podniku intenzivně pracuje na přetvoření s. p. Škoda v akciovou společnost, která se bude skládat ze dvou částí. Tu první rozhodující mají tvořit produktivní jednotky koncernu, druhá část je určena pro postupnou privatizaci.«

■ Očekáváte určitý pokles výroby?

»Výrobní situace byla v prvním měsíci tohoto roku velice dobrá, přes nárůst cen našich subdodavatelů jsme kompletovali 920 vozů denně. V únoru výroba poklesla z důvodu regulačních opatření, ovšem máme i další problémy, především s prodejem. Po ustanovení základní ceny 153 500 Kčs za typ Škoda 135 L se o dvě třetiny snížil zájem soukromých odběratelů. Snažíme se přesvědčit dodavatele, aby ceny dále nezvyšovali, a chceme přimět ministerstvo financí ke snížení daně z obratu, která nemá ve světě obdoby. Na Západě činí okolo dvaceti procent, u nás podle německého výpočtu asi sedmdesát pět procent.«

■ Jestliže se nepodaří zastavit nárůst cen od dodavatelů, přistoupíte k nákupu komponentů ze zahraničí?

»Jestliže se nepodaří zastavit nárůst cen od dodavatelů, přistoupíme k nákupu komponentů ze zahraničí.«

»Jedině ve zvlášť složitých případech, protože velkou roli hraje dvacetiprocentní clo, a pak je tu ještě morální faktor, jinými slovy rozpoutání vlny nezaměstnanosti, neboť řada našich firem by zkrachovala. Při dalším poklesu domácího trhu budeme muset regulovat výrobu nejspíše omezením třetí směny.«

■ Bude se tedy propanžtět?

»Počítáme s odsunem zahraničních pracovníků, našich zaměstnanců by se až na výjimky propouštění dotknout nemělo. Je připraven také široký rekvalifikační program.«

■ Proč vůbec byl v konkurzním řízení výrobce Volkswagenu?

»Předností koncernu VW spočívají především v dlouhodobém zájmu o Škodovku, odhadnutí celkových možností, blízké teritoriální vzdálenosti, menších jazykových bariérách a naopak větších sociálních jistotách. Určitý význam měly také stejné technické normy a příbuznost favorita s golfem. V neposlední řadě i vytrvalost a preciznost německého výrobce.«

■ Můžete čtenářům přiblížit další výrobní program, příp. nějaké novinky?

»Favority budeme vyrábět do roku 1997. Do té doby připravíme nový, rozměrově větší model, který ponese označení opět Škoda a měl by být představen po roce 1995. Podle posledních informací odzkoušíme ve Škodě Forman nový motor VW a motor Audi.«

Muzeum A. WARHOLA

(fr): Muzeum moderního umění s ukázkami tvorby Andyho Warhola chtějí zřídit v Medzilaborcích v okrese Humenné. Proč právě zde? Z obce Mlková nedaleko Medzilaborců pocházel rodiče slavného představitel amerického pop-artu, který se do USA vystěhoval ve 20. letech. Inicátorem myšlenky založit toto muzeum byl před třemi lety učitel výtvarného odboru medzilaborcké LŠU dr. Michal Bycko, později začala propagovat založení muzea také Společnost Andyho Warhola. Muzeum by mělo být otevřeno v prostorách Domu kultury v letošním červnu, kdy se v Medzilaborcích koná tradiční festival kultury a sportu Rusinů a Ukrajinců.

Ocenil nabídku V. Havla

PRAHA: Veltel Střední skupiny sovětských vojsk generálplukovník E. Vorobjov v rozhovoru se zpravodajem PRAVDY uvedl, že stanovení sovětských vojsk z území ČSFR je po technické stránce zajištěno dobře a že celní kontroly se neprotáhují. Za problématické označil spíše umístění vojsk a zejména rodin vojáků v Sovětském svazu. E. Vorobjov ocenil nabídku prezidenta Havla, že ČSFR poskytne standardní domky pro sto tisíc lidí. Řešení této otázky však závisí na finančních otázkách. Sovětská strana má sice u Československé státní banky otevřený účet, ale ten je blokován až do doby, než bude stanovena výše škod způsobených sovětskými vojsky ČSFR od vstupu vojsk v roce 1968.

VESNICE SE PROBOUZÍ

Až do roku 1957 hospodařil Bohumil Sochor s otcem na svých 13 hektarech v Horské Kamenici a vedlo se jim — zaplat Pán Bůh — dobře. Potíže nastaly, když se v tomto roce založilo družstvo, pan Sochor do něj po delším váhání vstoupil a vydržel tam necelý rok. Scházela mu svoboda, nechťelo se mu tupě vykonávat neoborné příkazy stranicky prověřených družstevníků. Při výplatě, když za 250 odpracovaných hodin dostal stejný počet korun, bouchl dveřmi a odešel zpátky na grunt. Myslel si, že zase bude moci být svým pánem.

Dost se přepočítal. Nepřipadalo v úvahu pěstovat plodiny vhodné pro podhůří Jizerských hor. Plán je plán a nařízení se musí plnit. Při jednom z výsledků mu příslušníci mávali před očima fotografiemi rozkvetlých polí máku a heřmáčku a moc se zlobili, že pěstuje jen to, co chce on, a ne, co potřebuje socialistická společnost. Nejčastější návštěvou byla v té době u Sochorů trestní komise, pokuta stíždala pokutu — za nesplněné dodávky i za to, že si ve vlastním lese porazil suchý strom. Dvakrát mu družstvo vyměnilo pole za vzdálenější a horší pozemky. Začal boj, kdo s koho. Tvrdá selská pýcha se vzpírala ustoupit, co však zmůže člověk sice tvrdý a pracovitý, ale poctivý, proti zlu, násilí a podlosti?

V roce 1960 přišli tzv. »zplnomocněnci« a odvezli celou úrodu brambor. Příští rok si pan Sochor koupil novou sadbu a zasázel brambory jen pro svoji potřebu. Chybal za svoji neposlušnost a nesplněné dodávky vyfasoval šest měsíců »natvrdo«. Když se vrátil, neměl doma dobytek, krmivo, ani podestýlku, zabaveny byly některé hospo-

dářské budovy včetně chléva. V tu chvíli zněl příkaz, že se má věnovat zemědělství, jako špatný vtip.

V roce 1968 vykřesla jiskřička naděje, pan Sochor dostal zpět celý hektar pozemků i chlév, mohl si koupit dobytek i obhospodařovat část luk, které mu sice vráceny nebyly, ale nikdo se o ně nestaral. Až do konce roku 1975, kdy už byla jiskřička dávno udušena a okresní prokurátor podepsal návrh na potrestání a žalobu za to, že z louky, která nyní patří družstvu, sklídl pan Sochor 3 q sena. Za opovržlivost dostal peněžitou pokutu a dva měsíce s podmínkou. Pozemek mu byl vrácen až v roce 1981, ne však jako louka, ale stavební parcela pro dceru. Pan Sochor začal pást dobytek na mezích, ale vždy, když někam chvíli chodil, byla mez zorána. JZD dokonce zoralo i stáletou obecní cestu, po které vodil dobytek k háji, a když tam začal chodit po silnici, nasázely se tam smrčky.

Tehdy si pan Sochor i přes pocit vzdoru a nespravedlnosti přiznal: »Už mě dostali, končím.« Na jaře 1989 si koupil posledního býčka, že ho vykrmí zbylým senem... Na jaře 1990 se dohodil se synem, že začnou znova. Požádal zpět o pozemky a jako první začal v Horské Kamenici hospodařit. Na třech hektarech už má — tentokrát podle svého rozumu — zaseto, na jaře zaseje oves a řepu, zasází brambory.

»Pomalu budu zase zavádět šestiletý osevní postup, aby se půda ozdravila. Monokultury, umělé hnojiva a hlavní postřiky proti plevelům udělaly moc škody. I Kristus řekl: „Nechte vzejít plevel, a až vzejde, oddělte jej od zrna.“ Musí se pracovat i s hnojem a rozhrnováním ničít vzešlá semena plevelu, oni však vyloží hnůj i s močůvkou na pole, semena v něm vzkličí, všechna se dostanou do půdy a ničí se dodatečně postřikem. Nikdo si neuvědomuje, že plevel je také život a jeho ničením

se vesnice skutečně probudí. Taková, jak má být, na jakou se můžeme spolehnout, že nám zajistí »chléb náš vezeďší«.

Přijďte k nám podnikat

ANKARA: Ministr zahraničí J. Dienstbier ukončil včera v Ankarě rozhovory s čelnými tureckými představiteli věnovaně zejména dvoustanným vztahům a válce v Perském zálivu. Sef čs. diplomacie jednal se svým protějškem A. K. Alptemoci-nem, s premiérem Y. Akbulutem a ministrem energetiky a přírodních zdrojů F. Kur-trem. Přijal jej též turecký prezident T. Üzal. Podle agentury AFP J. Dienstbier vybičil turecké firmy k podnikání v ČSFR, zvláště při přebudování infrastruktury.

se ohrožují i životy další. Koho to prosím vás zajímalo? Peníze byly na prvním místě, vytratil se vztah k půdě, zvířatům, k práci a nakonec i k lidem. Vidím to u syna, je šikovný, pracovitý, lecos odkoukal, ale ještě více mu chybí a bude se muset té práci sedlačtině teprve naučit. Sedlák si musí umět poradit, nemůže ke všemu zvat specialisty. Musí také umět šetřit, tedy nejde vykazovat žádné plánované ztráty, tužka zde nic nespraví. Ošdít mohou jen sám sebe.«

Jak je vidět, vesnice se nám probouzí. Dá-li Bůh, zase se k nám vrátí sedláci, nerozlučně spjatí s půdou, kteří dali všem, co potřebují — půdě, zvířatům a nakonec i lidem. V Horské Kamenici se už přihlášili další tři odvážní, a tak doufáme, že

Předpokládáné majetkové vypořádání 2 sekretářky (jedna bere 3100, druhá 2900 dva organizátoři 4000 a 3000 Kčs. A tak uvnitř stěpícího se OF — mezi propomovanou pracovní stranou V. Klause a levitiskový mluvčí KC OF má plat 8100 Kčs, rou 3900 Kčs a vrátní-informátoři 3400 Kčs. Všechny uvedené platy jsou »měsíčně» brucovými tzv. liberálními hnutím — má se dít podle dostupných informací jednoduším způsobem »půl na půl«, přestože je známo, že příslí strana má převrácenou podstatně více. Bude takové na první pohled nespravedlivé dělení na její úkor? Možná ani ne, protože »liberální» má připadnout Spalíček i se zaměstnanci Koordinačního centra Občanského fóra, což znamená nemalé finanční zatížení. Nevěříte? Stačí se podívat na následující výřez z Přehledu platů zaměstnanců KC OF — 8. 2. 1991: Vedení Rády KC OF má 9 míst s platy od 3500 korun (sekretářka zást. ved. KC OF) do 9000 Kčs, branné bezpečnostní komise 2 místa à 3900 a jedno za 3400 Kčs, sekretariát Rády OF má vedoucího s platem 4600 korun, vedoucího hovorny za 3600 Kčs a

Program »liberálního« hnutí v OF, existuje-li vůbec jaký, zůstává zcela nejasný. Uvážlivě přehled platů zaměstnanců KC OF má pomoci k tomu, aby si voličstvo objasnilo, oč »liberálům« vlastně jde. Dokument jsme dostali od člověka, který si neptejte být jmenován, ale o jehož dobré vůli nepřispívá ke zdárnému vývoji věci veřejných nemáme nejmenší důvod pochybovat.

Na pražském celorepublikovém sněmu OF, »liberální« tolik zpochybovaném, šlo o to — a přáli si to hlavně zástupci manažerská (3800 Kčs). Manažerská síť má 12 míst s platy od 2850 až 4500 Kčs okřesů — aby se KC OF po přeměně hnutí a kromě ní působí ještě Oddělení manažerské sítě, kde vedoucí dostává 7200 a vatajným a redukovatelným.

Drahé KC OF

není podceňována, o tom svědčí i platy z oddělení Analýza médií: jeho vedoucí má 5100 a dva pracovníci 4400 a 4100 Kčs. Existuje také oddělení nazvané Image OF, jehož vedoucí bere 5200 a jediný pracovník 5150 Kčs. Důležitý je i jistý i Odborný institut OF, který má vedoucího s platem 5900 Kčs a kde za méně než 4500 Kčs dělá sekretářka (3800 Kčs). Manažerská síť má 12 míst s platy od 2850 až 4500 Kčs okřesů — aby se KC OF po přeměně hnutí a kromě ní působí ještě Oddělení manažerské sítě, kde vedoucí dostává 7200 a vatajným a redukovatelným.

Organizoval KGB Honeckerův pád?

Pád generálního tajemníka východoněmecké komunistické Sjednocené socialistické strany Německa (SED) E. Honeckera ministra Státní bezpečnosti a člena polit. říjnu 1989 byl organizován nejvyššími kruhy sovětské bezpečnosti KGB a východoněmeckým ministerstvem Státní bezpečnosti. Po analýze dostupných dokumentů dochází k tomuto senzaci odhalením západoněmecký publicista K. W. Fricke, jeden z nejlepších znalců práce východoněmecké Státní bezpečnosti. Fricke byl v 50. letech Státní bezpečnosti odvěšen na Východ a prožil řadu let jako politický vězeň v NDR.

To, že Honecker byl k odstoupení donucen, vyplývá již z Honeckerova nedávnou zveřejněného prohlášení. Honecker, pád jako šéfa strany a státu byl výsledkem dalekosáhleho manévru, jehož orgánům antifašistům, jak se oficiálně v jeho

»pivovaru Zlatopramen v Ústí nad Labem-Krásném Březně. O jeftí náleze se minulé léto postarali skauti nedaleko skanzenu lidové architektury v Zubrnici na Ústecku. Při budování lázeň je objevili v bahně studánky, kterou čístiti. Přitomni zástupci okresního muzea, městského archivu, pivovaru a sdělovacích prostředků po symbolickém ochutnání konstatovali, že chuť je mírně nakysilá, ale vůni připomíná pivo. Chemický rozbor ukázal, že šlo o čtyřstupňové pivo, které se v době druhé světové války vyrábělo v ústeckém pivovaru. Lidé si žádali pivo i v tomto těžkém období a vzhledem k tomu, že chyběly suroviny k výrobě zlatého moku, vyrábělo se tzv. úsporné pivo. To, že šlo o ústecký výrobek, dokazuje i vyfotografo-

Pivo ze skanzenu

(čtk): Pínd pívni láhev pocházející podle odhadu odborníků z let 1938—1945 byla včera odpoděně očištěna v laboratoři

Jeden lepší než druhý

MOSKVA: »21. srpen 1968 zanechal v životě naší generace otevřenou ránu. Pozdě, příliš pozdě jsme pochopili, že »internacionální pomoc« nepřerušila kontrarevoluci, ale rozvoj demokracie a obnovu socialismu, a to nejen v Československu.« Tímto sbrnutím zahajuje pondělní moskevská PRAVDA rozsáhlý rozhovor s pracovníkem historického odboru ministerstva zahraničí SSSR I. Bucharinim, zaměřený především na rozbor stanovisek vedení ostatních účastníků intervence. Velmi radikální postoj v otázce zásahu zaujímal W. Gomułka. Jíž za A. Novotného podzírál Československo ze snahy o sblížení se SRN a pozdější rychle sblížení Československa s Rumunskem a Jugoslávií označil za snahu vytrhnout tyto země z tábora socialismu. Maďarské vedení změnilo svůj postoj k Československu začátkem léta a zejména po rozhovorech v Černé a v Bratislavě. J. Kádár prohlásil, že »Dubček buď za nás volá pravice, nebo se on sám jako chytrý slo-

venský sedlák snaží za nás vodit nás.« Stanovisko W. Ulbrichta z přelomu července a srpna 1968 je vyjádřeno v několika pruských různých bodech. Požaduje koordinovanou akci, která by »potlačila reakční a kontrarevoluční síly« v Československu. Dubček a jeho skupinu označuje za »chytré revizionisty, kteří nejsou takovi prostáči, jak se zdálo ze začátku«. Zcela extrémní stanoviska zaujímal T. Živkov. Ve všem viděl sionistické spiknutí, tvrdil, že »11 členů nového předsednictva ÚV KSČ je šest židů, a požadoval co nejenergičtější zásah.« Československé vedení je třeba přinutit ke kapitulaci, jinak musí být použito jiné krajní řešení.« Uvedené dokazuje, že »vstup vojsk« byl skutečně kolektivní akcí a že představitelé spojeneckých zemí měli sebou přímo soustředili, kdo ostřeji odsoudil situaci v ČSSR, prohlásuje PRAVDA.

Naše cesta je správná

ROCHESTER: Rochesterská obchodní škola a Institut technologie, patřící k nejstar-

ším vysokým školám technického směru v USA, se rozhodly udělit čestný doktorát společenských věd ministru financí ČSSR V. Klausovi jako prvnímu cizinci vůbec. V. Klaus při této příležitosti řekl zpravo- dáji ČTK: »Do Severní Ameriky jsem přišel na konferenci ekonomů ve Fraserově výzkumném institutu ve Vancouveru. Sešel jsem se tam s M. Friedmanem a znovu jsem se ujistil, že doma jdeme po správné cestě. Friedman mi potvrdil, že náš postup s reformou je správný.

Cyklosporin i na vývoz

(zh): Někteří jihočeské biologické centrum ČSAV snížilo stav pracovníků a přeměnilo se ve Sdružení biologických ústavů

2 sekretářky (jedna bere 3100, druhá 2900 dva organizátoři 4000 a 3000 Kčs. A tak uvnitř stěpícího se OF — mezi propomovanou pracovní stranou V. Klause a levitiskový mluvčí KC OF má plat 8100 Kčs, rou 3900 Kčs a vrátní-informátoři 3400 Kčs. Všechny uvedené platy jsou »měsíčně» brucovými tzv. liberálními hnutím — má se dít podle dostupných informací jednoduším způsobem »půl na půl«, přestože je známo, že příslí strana má převrácenou podstatně více. Bude takové na první pohled nespravedlivé dělení na její úkor? Možná ani ne, protože »liberální» má připadnout Spalíček i se zaměstnanci Koordinačního centra Občanského fóra, což znamená nemalé finanční zatížení. Nevěříte? Stačí se podívat na následující výřez z Přehledu platů zaměstnanců KC OF — 8. 2. 1991: Vedení Rády KC OF má 9 míst s platy od 3500 korun (sekretářka zást. ved. KC OF) do 9000 Kčs, branné bezpečnostní komise 2 místa à 3900 a jedno za 3400 Kčs, sekretariát Rády OF má vedoucího s platem 4600 korun, vedoucího hovorny za 3600 Kčs a

zivotopise tvrdilo. Mielke měl kompromitující materiály uschovány v pověstném, stále ještě nenalezeném »rudém kufříku«. Tyto materiály chtěl Mielke — na radu svých poradců z KGB — předložit veřejnosti, kdyby se Honecker zdráhal odstoupit. Honecker dále prohlašuje, že Mielke byl noustále ve styku s moskevským vedením KGB. Za svou oddanost Kremlu byl podle Honeckera několikrát vyznamenán Leninovým řádem. Proti Honeckerovi se spikl E. Mielke a východoněmecká Státní bezpečnost s KGB již někdy v roce 1988. Spiknutí vyvrcholilo na podzim 1989 — jen několik týdnů před »sametovou revolucí v Československu«.

E. Mielke k odhalení K. Frickeho mluví. Je ve vazbě v Berlíně, ale trpí naprostou arteriosklerózou. Ve své cele si hřeje přátelé, které považuje za své nejlepší přátele.

Nápís na píni záče »Sudetendruž

Aussig.

● Zločinnost je v SSSR na trvalém vzestupu. Za rok 1990 bylo zaregistrováno 2786 000 zločinů, což představuje proti předchozímu roku růst o 13,4 procenta. Uvedl to v rozhovoru pro moskevskou PRAVDU svazový ministr vnitra B. Pugo.

● Neobyčejné mrazy v Berlíně, trvajících už přes měsíc, přinutily krysy vylézt z podzemních doupat a hledat si obživu v ulicích. Hladová zvířata zaplavila o víkend park v berlínské čtvrti Kreuzberg, takže policie musela toto místa pro veřejnost uzavřít.

ZLOČIN HROZÍ VELKOMĚSTU

Hrozba zločinu zařadila současnou Prahu na úroveň předních evropských velkoměst, v tomto směru se tedy vstup do Evropy daří. Již méně se daří vybavit pražskou policii potřebnými prostředky i žádoucími právními jistotami. O tom všem se hovořilo na úterní tiskové besedě s velitelem MS VB Praha [již z této zkratky je vidět stále zakořeněný archaismus totalitní éry] pplk. JUDr. Pavlem Hofmanem a jeho spolupracovníky. Pražská radnice se k policii chová poněkud macešsky. Údajně vymáhal magistrát i daně ze služebních psů. Policie uvolní některé objekty v Bartolomějské a zejména Konviktské ulici, které byly kdysi uzmuty řádovým sestrám, ale marně čeká na náhradní objekty. Rozpočtové částky přidělené v prosinci stačí vzhledem k rychlému postupu liberalizace cen na platy a benzín, nikoliv na investice, nebo třeba na do-

cela obyčejné, leč bezporuchové baterky americké provenience.

Policie za těchto okolností dělá, co může. Letos v lednu došlo na území hlavního města ke 2260 trestným činům, ve srovnání s lednem loňského roku vzestup o 67 procent. Zvyšuje se počet vražd, loupežných přepadení a vloupání do bytů. Podarilo se vypátrat a uštvědit pachatele brutální vraždy v areálu podolského plaveckého stadiónu, kde se obětí cikánského násilníka stal noční hlídač. Pražský zločin má z velké části romskou tvář — Romové se podílejí na kapesních krádežích z 90, na loupežných přepadeních z 50 procent, stejně vysoký je podíl cikánských prostitutek na uspávání zákazníků, 45 procent pachatelů souzených městským soudem v Praze jsou Romové. Policie znovu upozorňuje poslance zákonodárných sborů a další zalíbené na potřebu zvýšit tresty za přestupky a dát legální možnost k vyhoštění recidivistů z Prahy do domovských obcí.

Pokud jde o drogy, můžeme opět zaznamenat čs. »úspěch« — doma vařený pervitin čili »perník« se s úspěchem prodává na západních trzích a naši překupníci jezdí na brigády do Německa, kde rozprodávají sladké sny; u tamní policie nebývají ještě evidováni a drogoví bossové jim platí pro ně královskou, pro místního distributora nepřijatelnou mzdu.

A tak se zdá, že záležitosti kriminologické se vtmelují do problémů politiky a ekonomiky. Jak kriminalita ovlivní vzrůstající nezaměstnanost, to si zatím ani policisté, netroufají odhadnout.

počtu VS 13 procenty (po SSSR největší vklad). Smluvní strany by také, podle sovětských návrhů, měly zajistit pracovní příležitosti pro vojáky a exparty, kteří va VS pracovali. »Nedovedu si představit, že bychom hledali zaměstnání generálům,« podotkl E. Lámský. K návštěvě místopředsedy federální vlády a ministra zahraničních věcí J. Dienstbiera v Turecko mluvčí FMZY řekl, že turečtí představitelé mají zájem o hospodářskou spolupráci. Zmínil se v této souvislosti o čs. exportu investičních celků — tepelných elektráren a chemických podniků. Turecko leví zájem o zakládání společných podniků, např. o výstavbu společného hotelu v blízkosti pražského letiště, a nabídko prodávat čs. výrobky do zemí třetího světa.

Životní náklady rostou

(čtk): Index životních nákladů se v lednu ve srovnání se stejným měsícem předchozího roku zvýšil zhruba o 45 procent. Vyplývá to ze zprávy Federálního statistického úřadu o předběžných výsledcích čs. ekonomiky za leden 1991. Zvýšení tohoto indexu z titulu liberalizace cen, tj. srovnání ledna 1991 s prosincem 1990, dosahovalo přes 24 procent. Nejrychleji rostly ceny ve veřejném stravování a ceny potravinářského zboží. Mírnější růst vykázaly ceny služeb.

Počet neumístěných uchazečů o práci dosáhl v ČSFR k 31. lednu 119 500 osob a oproti stavu ke konci prosince 1990 se zvýšil o 40 500 osob, tj. o 51,2 procenta. Míra nezaměstnanosti dosáhla 1,5 procenta z celkového počtu průřezového obyvatelstva. Na území ČR bylo 58 900 neumístěných uchazečů o práci (1,1 procenta z průřezového obyvatelstva), na území SR 60 600 osob (2,4 procenta).

Volných pracovních míst bylo ke konci ledna na území ČSFR 58 400. Z celkového počtu volných míst v ČSFR připadalo více než 88 procent na místa dělnická. Příspěvek před umístěním pobíralo koncem ledna 68 600 osob.

výboru Varšavské smlouvy, které se bude konat 25. února v Budapešti. Podle jeho názoru se však některé aspekty návrhu zdají nepřijatelné. Finanční stránku chtějí Sověti například řešit tak, že se členské státy doptědu vzdají všech finančních nároků. V této souvislosti E. Lámský připomněl, že Československo každoročně přispívá do roz-

US-Karikatur: „Wie lange wollen die denn eigentlich dableiben?“

CHEMICKÉ ZBRANĚ NEVYRÁBÍME

(ml): »Poněkud napjatá atmosféra vzhledem k očekávané pozemní ofenzivě panuje v čs. protichemické jednotce,« uvedl včera na pravidelné tiskové konferenci plk. dr. Petr Tax. Dále informoval přítomné novináře, že velitel naší jednotky na Blízkém východě zkontroloval předsunuté chemické odřady praporů, aby se znovu ujistil o jejich připravenosti. Část osádek a techniky pro posílení čs. speciální jednotky je přichystána k přesunu, záleží ovšem na Saúdské Arábii, jak a kdy její přesun provede. Náčelník chemického vojska Čs. armády genmjr. J. Černý k tomu dodal, že naši vojáci jsou velmi dobře připraveni pro případ, že by byly použity chemické zbraně. Dále uvedl, že naše republika jako jediná po USA a SSSR zveřejnila veškeré údaje o objektech, ve kterých se u nás vyrábějí škodliviny označované jako »zvlášť nebezpečné« a »nebezpečné«. »Jde o první krok čs. přípravného výboru pro realizaci úmluv o zákazu chemických zbraní,« konstatoval generál Černý, když charakterizoval hlavní důvody vystoupení čs. delegace

na Ženevském jarním zasedání Konference o odzbrojení. Druhým závažným momentem čs. vystoupení v Ženevě v polovině února byla informace o návštěvě chemických specialistů americké armády ve vojenském opravárenském závodě v Zemianských Kostanech, kde se vyrábějí otravné látky v mezích povolených mezinárodní úmlouvou. Slouží zejména v lékařství, k vojenskému a civilnímu výzkumu. Američtí zástupci se přesvědčili, že Československo nemůže na tamních zařízeních vyrábět chemické zbraně, a ani je nevyrábí.

Šance pro Československo

(čtk): Kuvajť počítá s tím, že na poválečné obnově a rekonstrukci země se budou prioritně podílet právě státy, které daly jednoznačně najevo své stanovisko k irácké anexi. Zdůraznil to včera v Praze náměstek ministra zahraničních věcí Kuvajtu Sulaiman Šahin při svém setkání s místopředsedou federální vlády ministrem

zabranitních věcí J. Dienstbierem. Přítomen byl i kuvajtský velvyslanec v ČSFR Mousa Sulaiman Al-Mous Al-Salif. Kuvajtský diplomat rovněž uvedl, že vláda jeho země vysoce oceňuje československý podíl na mezinárodní spolupráci směřující k naplnění rezoluce Rady bezpečnosti OSN. Ministr J. Dienstbier vyjádřil připravenost Československa podílet se na poválečné obnově Kuvajtu a předal kuvajtským představitelům pozvání pro ministry veřejných prací, energetiky a vodohospodářství k návštěvě ČSFR.

PŘEBYTEČNÍ GENERÁLOVÉ

(čtk): Zastupitelský úřad Maďarské republiky v Moskvě obdržel v úterý text sovětských návrhů týkajících se rozpuštění

vojenských struktur Varšavské smlouvy. Uvedl to včera na tiskové konferenci v Praze mluvčí federálního ministerstva zahraničních věcí E. Lámský. Maďarsko je koordinátorem zasedání Politického poradního

Süßer Sieg des Glaubens

Auszüge aus der Rede Saddam Husseins, in der er den Abzug Iraks aus Kuwait bekennt (Text laut dpa).

„Wir werden diesen großen Kampfgeist nie vergessen, mit dem die Gläubigen am ehrenvollen Tag des Angriffs die Befestigungen stürmten... Was sie taten, war legitime Abschreckung und große, notwendige Aktion...“

Diese (islamischen) Werte, die sich bei allen diesen Gelegenheiten bewiesen haben, die Opfer in diesem Kampf forderten und die den tiefen gläubigen Charakter Iraks symbolisierten, werden weiter ihre Auswirkungen auf die Seelen haben. Sie werden weiterhin die Ernte einfahren... im Konflikt zwischen den unterdrückten Armen und den ungerechten und opportunistischen Reichen oder zwischen Glauben und Gotteslästerung...“

Jeder wird sich erinnern, daß sich die Tore von Konstantinopel nicht schon nach dem ersten Angriffsversuch der Moslems geöffnet haben, und das die internationale Gemeinschaft die Freiheit des geliebten Palästina und seine Unabhängigkeit ins Abseits (geschoben) haben. Was immer diese verächtlichen Parteien auch versuchen, mit der Tugend der Opferbereitschaft und dem Kampf der Palästinenser und der Irakier hat Palästina erneut an die von den Bösen verschlossenen Tore geklopft...“

Die Soldaten des Glaubens haben über die Soldaten des Bösen triumphiert... Der Sieg ist süß – mit der Hilfe Gottes.“

ADOLFE, TY JSI BYL UČEDNÍČEK...!

Aufgespießt

„Es macht keinen Sinn, wenn wir den Ausweg in Steuererhöhungen suchen.“

Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) am 26. August 1990

„In dem Augenblick, in dem die Steuererhöhungsschleuse geöffnet wird, kann man die Diskussion über den Subventionsabbau beenden.“

FDP-Chef Otto Graf Lambsdorff am 31. Oktober 1990

„Wenn ich dem Bürger jetzt vor dieser Wahl sage: Wir machen keine Steuererhöhungen im Zusammenhang mit der deutschen Einheit, dann machen wir keine.“

Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) am 15. November 1990

„Wir reden vor der Wahl nicht anders als nach der Wahl: Keine Steuererhöhung im Zusammenhang mit der deutschen Einheit.“

Kanzleramtsminister Rudolf Seiters (CDU) am 18. November 1990

„Wir wollen keine Steuererhöhungen, die Gift für die Konjunktur, das wirtschaftliche Wachstum und die notwendigen Investitionen wären.“

Bundesfinanzminister Theo Waigel am 15. Dezember 1990

„Ich behaupte nach wie vor, daß diese Aufgabe ohne Steuererhöhungen zu leisten ist!“

FDP-Chef Otto Graf Lambsdorff am 18. Februar 1991

LIDI JSOU JAKSE, NICHT WAHR PANE KOHL!

Martina Navratilova verstieß ihre Judy

Sie lebten wie ein Ehepaar. Einmal hatten sie sich schon bei einem Londoner Goldschmied Trauungs-Ringe bestellt. Jetzt ist die innige lesbische Beziehung zwischen Martina Navratilova (34) und Judy Nelson (43) zu Ende.

Im verfluchten 7. Jahr hat die Tenniskönigin die Ex-Schönheitskönigin verstoßen.

Das meldet die angesehene Londoner Tageszeitung „Daily Mail“. Reportern war aufgefallen, daß die neunfache Wimbledon-Siegerin im Einzel und Weltranglisten-Dritte diese Woche ohne Judy zum

Virginia-Slits-Turnier im kalifornischen Palm Springs erschien. Sonst hatte die blonde Geliebte immer vorn auf der Tribüne gesessen, die Navratilova mit Rufen angefeuert.

„Sie hat mich ausgebootet“, zitiert „Daily Mail“-Kolumnist Nigel Dempster die unglückliche Judy. Einer Freundin des Tennis-Stars war

MARTINA
BYLA
YATINER...
←

schon früher aufgefallen: „Wenn Martina genug von einem Spielzeug hat, wirft sie es weg. Das gilt selbst für die engste Beziehung.“

Krisen zwischen Martina und Judy waren öfter aufgeflackert, doch hatten die Frauen immer wieder zueinander gefunden. Für Martina ließ die Ex-Miß Texas 1985 nach

17 Jahren die Ehe mit dem berühmten Gynäkologen Edward Nelson sausen. Die Söhne Eddy (heute 19) und Bales (17) zogen mit in das luxuriöse Liebesnest, das sich das lesbische Paar in Fort Worth (Texas) einrichtete.

„Martina ist für die Kinder wie ein Vater“, schwärmte Judy Mutter,

Europawährung ECU?

Von je 100 Befragten sprachen sich dafür aus, die nationalen Währungen durch den ECU zu ersetzen.

Letzte Rotarmisten ziehen ab

PRAG, 26. Februar (dpa). Die von der Bevölkerung ungeliebten sowjetischen Truppen haben am Dienstag ihre letzten Kampfeinheiten aus der Tschechoslowakei abgezogen. Der Regierung in Prag ist es gelungen, eine Rückkehr der Kampfverbände vier Monate vor der vereinbarten Frist zu erreichen.

BYLY PAVENYKY SILNICY A NEVOTKAV JE RUDOARMYJSKI...

Stopy k jantarové komnatě

Wittmann je přesvědčen, že v bednách, které tehdy dopravoval, byly rozloženy části jantarové komnaty.

Současné s Wittmannovou výpovědí byla veřejnost seznámena i s tvrzením mnichovského historika umění Maurice P. Remyho. Ten uvádí, že v moskevské Leninově knihovně objevil deník ruského archeologa Alexandra Brjusova, který byl sovětskými důstojníky až dosud přisáhnut tajen. V deníku Brjusov píše, že společně s ředitelem uměleckých sbírek v Královci Alfredem Rohdem pátrali v roce 1945 v městském zámku po jantarové komnatě. Našli však již jen pouze několik obořelých částí jantarové komnaty a jejího kódní. Vlnu na komnaty zámku a jejího podlaží vlnu na komnaty měl, podle záznamů v deníku ruského vědce, sovětský voják.

Pátrání po jantarové komnatě z carského paláce v Puskínu u Leningradu, kterou při svém ústupu odvezla německá polska do Královce, dnešního Kaliningradu, ve východním Prusku, a která pak záhadně zmizela, dostalo nové impulsy.

V Brandenburku vypověděl třináctdesátiletý Herbert Wittmann, že v prosinci 1944 obdržel společně s několika příslušníky technické služby v Královci rozkaz dopravit z vyhořelého zámku k ponovnému mostu na řeku řeku Pregely několik desítek beden. Bedny byly převážně skupinou potápěčů a tunelem pod vodou přemístěny do podzemního krytu východopruského nejvyššího nacistického funkcionáře, zrušního vedoucího Ericha Kocha. Přístup ke krytu, který byl pouze pod vodou, byl při požáru vyhozen do vzduchu.

Francia Hill (69). Sie spielte mit ihren Fußball, trockenete auch mal Tränen. Judy damals: „Ich himmle sie an. Nie war ich so glücklich.“ Gemeinsam erholten sie sich im rötlich-schwarzen Marmorbad. Wenn sie sich im Schlafzimmer liebten, konnten sie sich in riesigen Deckenspiegeln sehen.

Lesbische Affären hatte die Navratilova schon häufiger – so mit der Basketball-Spielerin Nancy Lieberman sowie mit der Journalistin Rita M. Brown. Erst Judy aber schien die Liebe fürs Leben. Nun könnte sie enden wie viele „Ehen“: mit dem Kampf ums Geld. Insider erwarten, daß Judy die Hälfte des beanspruchten, was die Navratilova in den Jahren des Zusammenlebens verdient hat. Diese Hälfte beträgt rund 18 Millionen Mark.

Prag will mit der Atomenergie West-Devisen verdienen

westlicher Technologie dadurch möglich zu machen, daß Prag die Beteiligung von Energieversorgungsunternehmen aus West-Europa an den CSFR-Kraftwerksbauten erlaubt. Sie könnten dann im Gegenzug über einen Teil der dort produzierten Elektrizität verfügen.

Die Siemens AG hat inzwischen ein Gutachten über den Zustand der umstrittenen Meiler in Jaslovske Bohunice erstellt. Noch sind Einzelheiten nicht bekannt, die tschechoslowakischen Spezialisten sehen sich jedoch schon in ihrer Auffassung bestätigt, daß auch „V1“ bei entsprechender Nachrüstung weiterbetrieben werden kann. In Mochovce soll die Nachrüstung von Sicherheitstechnik vermieden werden. Siemens erhielt hier den Auftrag, ein Leitsystem nach dem neuesten Stand der Technik einzubauen.

Ein ganz neues Betätigungsfeld könnte sich für den Münchner Konzern ergeben, wenn eine gemeinsam mit Skoda und der Pilsener Verwaltung begonnene Studie über die Fernwärme-Versorgung der Stadt mittels eines „nuklearen Heizreaktors“ abgeschlossen ist, der sich von „herkömmlichen Kernkraftwerken durch wesentlich niedrigere Leistung und einen wesentlich einfacheren Aufbau“ unterscheidet, wie Siemens mitteilt. „Aufgrund der vorliegenden Ergebnisse erwarten beide Seiten, daß die gemeinsame Studie eine gute Grundlage für eine Entscheidung durch die Stadt Pilsen — und damit für mögliche weitere Projekte anderswo — darstellen wird“, heißt es in einer Pressemitteilung, die auch die Bedeutung der Studie für „eine seriöse Diskussion mit der Bevölkerung“ betont.

Eine seriöse Diskussion wird in der CSFR vor allem auch zum Thema „Energie“ notwendig sein. Der bisherige Weg, die abgebrannten Brennstäbe aus den Atomkraftwerken in der Sowjetunion wiederaufarbeiten oder lagern zu lassen, wird nach der Abkopplung von der dortigen Technik und dem gemeinsamen Stromnetz nicht länger gangbar sein, weil Moskau die heikle Ware nicht mehr übernehmen will. Nach Informationen der tschechoslowakischen Tageszeitung *Mlada fronta dnes* hat Großbritannien angeboten, die Brennelemente wiederaufzuarbeiten. Der radioaktive Abfall aus dieser Prozedur soll — so das Blatt — in Glas gegossen wieder in die CSFR zurückkehren, wo allerdings über ein Endlager bisher nichts bekannt ist.

Panikmache von schlecht informierten Nachbarn abgetan, die sich bereits vor Jahren per Volksabstimmung aus der Nukleartechnik verabschiedet haben.

Da auch Polen auf die zivile Nutzung der Atomenergie verzichtet, hat die CSFR im östlichen Mitteleuropa tatsächlich eine Schlüsselstellung bei der Atomstrom-Produktion und -Verteilung inne. Die Regierungen in Prag und Bratislava sind deshalb entschlossen, die im Bau befindlichen Atommeiler im slowakischen Mochovce (viermal 440 Megawatt) bis 1993 und im südböhmischen Temelin (viermal 1000 Megawatt) bis 1994 fertigzustellen. Schon wird über weitere Projekte diskutiert. So gibt es Pläne für einen neuen Kraftwerksstandort in der Nähe der ostslowakischen Stadt Kosice. Bei all

konventionellen Kraftwerke zugesagt — von der Europäischen Gemeinschaft bis zu den Vereinten Nationen. Auch die Lieferung von Strom aus dem Ausland wäre im westlichen Verbundsystem, an das Polen, Ungarn und die CSFR nach der ersehnten Abkopplung von der sowjetischen Stromversorgung Anschluß finden wollen, nichts Ungewöhnliches. Österreich hat sogar die kostenlose Lieferung von Strom im Wert von umgerechnet 500 Millionen Mark für den Fall zugesagt, daß die Tschechoslowakei die beiden „V1“-Blöcke des Atomkraftwerks Jaslovske Bohunice vom Netz nimmt. V1 werden die beiden äußerst störanfälligen 440-Megawatt-Reaktoren sowjetischer Bauart genannt; es handelt sich um den gleichen Typ wie im Meiler Greifswald in der ehe-

Pilsen läßt untersuchen, ob die Fernwärme-Versorgung mittels eines „nuklearen Heizreaktors“ erfolgen soll.

diesen Plänen — so betonen die tschechoslowakischen Experten — soll allerdings nicht mehr auf sowjetische Konstruktionen zurückgegriffen werden, die bisher von der Pilsener Kraftwerksabteilung des in Auflösung befindlichen Großkonzerns Skoda gefertigt wurden. „Neueste westliche Technik“ lautet das Zauberwort, das den Ausbau der Atomenergie in der Tschechoslowakei absichern soll.

Von den westlichen Unternehmen, die in den Ländern der Europäischen Gemeinschaft einen schweren Stand bei der Suche nach Standorten für Atommeiler haben, werden die CSFR-Politiker in ihrer Orientierung auf die Atomenergie bestärkt. So heißt es vom Vorstand der bundesdeutschen Siemens AG: „Da wir die Kernenergie für die umweltfreundlichste und auf lange Sicht wirtschaftlichste Art der Energieerzeugung halten, würden wir es gut verstehen, wenn der bereits eingeschlagene Weg von der CSFR-Regierung weiter beschritten wird.“ Auch ein Finanzierungsmodell haben die Siemens-Manager parat, die aus dem Interesse ihres Unternehmens an einer intensiven Zusammenarbeit mit der Skoda-Kraftwerksfertigung in Pilsen keinen Hehl machen. Vorstellbar sei es, den Kauf

maligen DDR, der aus Sicherheitsgründen stillgelegt wurde.

Am liebsten möchte die Wiener Regierung aber auch die anderen beiden 450-Megawatt-Blöcke in Bohunice („V2“) und die vier Blöcke des zweiten tschechoslowakischen Atomkraftwerks im südmährischen Dukovany vom Netz genommen sehen. Dafür hat Wien angeblich neben dem Stromgeschenk auch den Bau eines weiteren Donau-Kraftwerks auf österreichischem Territorium angeboten, das gemeinsam genutzt werden könnte.

Man werde das Angebot prüfen, heißt es in Prag — aber die wirkliche Botschaft ist eine andere. Es geht den Prager Politikern keineswegs nur darum, den Engpaß nach der Abschaltung der schlimmsten „Dreckschleudern“ unter den Kohlekraftwerken Nordböhmens bis 1995 zu überbrücken, wie zunächst beteuert wurde. „Warum sollte ein Land wie die Tschechoslowakei mit großer Erfahrung in der Atomtechnologie nicht auch Strom exportieren können“, sagt man inzwischen in Prag, wo die Finanzpolitiker in der Phase der Umstellung auf Marktwirtschaft dringend auf Westdevisen angewiesen sind. Die österreichischen Ängste werden in den Medien der CSFR nicht selten als

„Machen Sie Reklame für die Kernenergie, machen Sie Reklame für uns!“ — so verabschiedete der stellvertretende Direktor des tschechoslowakischen Atomkraftwerks Jaslovske Bohunice, Viliam Ziman, den Prager ARD-Rundfunkkorrespondenten Jan Metzger nach dessen Besuch in der umstrittenen slowakischen Atomanlage. Ziman legte mit dieser Bemerkung die Motive bloß, von denen die tschechoslowakischen Energieexperten und -politiker anderthalb Jahre nach der Wende umgetrieben werden. Die CSFR schickt sich an, auf dem Weg „zurück nach Europa“ eine zentrale Rolle in der dortigen Atomstrom-Produktion einzunehmen.

Auf den ersten Blick scheint die Argumentation der tschechoslowakischen Experten plausibel, wonach dem Land, das schon während der kommunistischen Ära knapp 30 Prozent seines Strombedarfs mit Atomenergie erzeugte, kein anderer Ausweg bleibt, als die Atomkraft weiter auszubauen. Die zumeist mit schadstoffreicher Braunkohle beheizten Kraftwerke in Nordböhmen gelten als große „Dreckschleudern“. Sie sind die Ursache des sauren Regens, der schon weite Gegenden im Umkreis entwaldet hat; eine Reinigung der Rauchgase durch Filteranlagen aber würde teure West-Devisen erfordern. Wind und Sonne scheiden nach Ansicht der Energieexperten als alternative Energieträger angesichts des heutigen Standes der Technik in dem mitteleuropäischen Binnenland weitgehend aus.

Im Unterschied zum Nachbarn Österreich hat das Land abgesehen von der Tatra in der östlichen Slowakei auch keine hohen Gebirge, in denen die Wasserkraft nennenswerte Energiemengen erbringen könnte. In der Nähe des slowakischen Gabcikovo wird zwar in wenigen Monaten ein Donaukraftwerk fertiggestellt. Doch die riesigen Investitionen, aus guten Gründen von Österreich mitgetragen, ließen sich nur im Zusammenspiel mit dem ungarischen Kraftwerk Nagymaros 40 Kilometer donauabwärts auf der anderen Flußseite rechtfertigen. Budapest hat das Projekt allerdings sofort nach der Wende in Ungarn wegen der Schäden für die Donau-Auen eingestellt.

Doch diese Probleme alleine können die tschechoslowakische Fixierung auf die Atomenergie nicht erklären. Dem Land wurde Hilfe bei der Sanierung der

BRD nun amtsdeutsch

sp HANNOVER, 27. Februar. Die niedersächsische Landesregierung hat die im Jahre 1978 unter dem damaligen Ministerpräsidenten Ernst Albrecht (CDU) beschlossene Sprachregelung aufgehoben, wonach alle Lehrer, Richter und sonstige Amtspersonen verpflichtet waren, die Bundesrepublik Deutschland stets bei

ihrem vollen Namen zu nennen. Der damalige Beschluß war damit begründet worden, daß die Abkürzung BRD eine Gleichwertigkeit mit der DDR vermute lasse. Die neue Landesregierung begründete ihren Entschluß damit, daß nach der Einigung keine Veranlassung mehr bestehe, die Abkürzung BRD zu achten.

● **Trest smrti pro teroristů, kteří v USA žijí** Kdekoliv v zahraničí zavraždí americké občany, schválně ve středu Senát americké ho Kongresu. Návrh dodatku zákona, jenž umožní vyhnout trest smrti, souvisí se současnými náladami obyvatele USA, kteří se obávají terorismu v souvislosti s válkou na Blízkém východě. **O.K.?**

»PRACÁK« — labyrint světa, nebo ráj srdce?

Je něco málo před osmou. Velká budova se utápí ve sluneční záři, na prostorném balkóně stojí nůbl pán a krmí své statné dogy kuřecím masem. Dole na nádvoří přešlapuje jeho tajemník s lejštry v ruce, venku na ulici čeká hladový dav. Ti šťastnější visí na kovových vratech, křečovitě svírají špruše a v očích mají vzdor. Čekají na práci. Tajemník vzkřikne: »Dnes беру jen dva kopáčel« Dav se zavlní. »Vemte mě,« úpěnlivě prosí muž s propadlým hrudníkem. Ale tajemník ukáže na dvě lam-železa. Zřízenci je pustí na nádvoří, tajemník jim ohmatá svaly a spokojeně kývne na nůbl pána, který krmí na balkóně dogy masem. Dav u brány má v očích vzdor. — Takhle a ne jinak se prý nakládalo s nezaměstnanými před »slavným« Únorem. Tak nám to dříve servírovali v pečlivě vybraných povinných školních filmech a pečlivě vybrané povinné školní četbě. A jak se s nezaměstnanými (díky Únoru a letům pozdějším) nakládá dnes?

Je něco málo před osmou. Budova pobočky Úřadu práce hlavního města Prahy (dříve smíchovský »Kreml«) na Štefánikově třídě (dříve třída S. M. Kirova) na Smíchově (dříve dělnický Smíchov), se utápí ve smogu Rozptylové podmínky pro znečišťující látky dnes budou opět prachmizerné. V čekárně úřadu už teď odevzdaně čeká, netrpělivě poposedává nebo stydlivě klopi oči asi osmácti žadatelů o práci. Úřadovat by se mělo až od osmi, jenže...

»Ty lidi stejně musíme vyřadit,« říká vedoucí této pobočky mgr. Měřík Faturík. »Aby tu nemuseli tak dlouho čekat, berou je naše pracovníce už před osmou.« Dnes všechny čeká perný den. Je druhý pracovní den měsíce února, to znamená, že právě dnes sem přijde spousta těch, kterým skončil pracovní poměr koncem ledna. Navíc pátý pražský obvod patří k těm největším v Praze, takže tu bývá nedýchatele dost často. A ke všemu jednu za čtrnácti pracovníci skosila chřipka, a tak se ostatní musí o její práci podělit.

CHODBA

Chodba tohoto »pracáku« je úzká nudle a připomíná čekárnu u doktora. Jen lyžol tu nepáchne. Mnoho žadatelů, zvláště ti, co sem jdou poprvé, také do chodby vstupují s pocitem, jako by jim tu měli trhat zuby. Prostě pro některé je potupa jít na úřad práce, jenže co jim zbývá? Přišli o místo. Liberalizace je honí po krámech. Vyhledky do budoucna jsou prý špatné. A tady na pracáku se prý rozdávají peníze. Proč tedy nepodstoupit trochu toho stresu?

Co však vědí žadatelé o právech a povinnostech plynoucích z »pracovního zařazení«: Nezaměstnaný? Někdy je to míha přede mnou, míha za mnou.

TROCHA TEORIE NIKOHO NEZABIJE

Jak se zachová, až se jednoho dne bud z vlastního rozhodnutí, nebo v rámci nějaké reorganizace v podniku ocitnu na diažbě? Za prvé se dopídám, pod který úřad práce patřím. Do tří dnů se tam nahlásím, přinesu s sebou zápočetový list a potvrzení o svém průměrném čistém platu. Chciš jít a potvrzení o sporožiru a o přídavcích na děti. Jakmile se tu přihlásím a dostanu se do kartotéky úřadu práce, je mojí povinností s pracovníci spolupracovat. Hned při první návštěvě už dostanu nejspíš dvě až tři představenky, tedy lístečky s názvem podniku, kde bych se měla na místo poptat. Ta místa jsme předem vybrali s pracovníci ve zprostředkovatelně. Moji další povinností bude se do podniků dostavit, zeptat se, zda by mě vzali, a nechat si na umístěnouku potvrdit, zda pracovní poměr vznikne, nebo ne. Dále jsem povinná se dostavit na další návštěvu na úřad práce ve stanoveném termínu. »Pracák« je totiž teď mým náhradním zaměst-

navatelem, a tak se k němu musím také tak chovat. Pokud se nebudu moci návštěvy zúčastnit, budu mít třeba přílušnice nebo vymknutý kotník, nechám si od doktora vystavit neschopenku, a tu zašlu příslušné pracovníci ÚP, ke které patřím.

Pokud jsem na žádném z nabídnutých míst neuspěla, dostanu při další návštěvě další představenky. Proces se bude opakovat. Úřad práce je povinen udělat všechno pro to, abych našla odpovídající místo do týdne. Jinak mi vznikne nárok na příspěvek, který činí šedesát procent mého číselného průměrného platu po dobu jednoho roku, pokud jsem na bývalém pracovišti dala výpověď sama. Pokud mě propustil v rámci reorganizace podnik, měla bych pobírat 85 % během prvního půl roku a teprve v druhém půlroce šedesát procent platu.

Některým pracovníkům zaplatí organizace takzvané odstupné, bývá to několik měsíčních platů. Příspěvek jim úřad práce začne vyplácet až po tolika měsících, za které dostali odstupné.

Pokud jsem tedy získala příspěvek, neznamená to, že mám na rok vystaráno, a že mě od té chvíle na pracáku nevidí. Chyba lávky, chodit sem budu dál, podle závazného termínu dohodnuté návštěvy, a dál budeme hledat. Shánět místo mohu i na vlastní pěst — přes známé, na inzertát, jakkoli. Takovou iniciativu úřady práce vítají. Když si zaměstnaná najdu sama, musím to na ÚP ohlásit do sedmi dnů.

Mohla bych na nezaměstnaností vydělávat? Nemohla. Tl, co si myslí, že odmítnou z různých důvodů všechna nabízená místa a pak budou rok pobírat příspěvek, odpovídat a nic nedělat, jsou vedle. Nabízené místo mohu odmítnout jen z opravdu vážných důvodů. Například: nevyhovuje mi po zdravotní stránce, nemohu dělat na směny, protože mám malé děti, a podobně. A pak — úřad práce mě rok lenošit nenechá. Pokud nebudu chodit na pravidelné návštěvy, vyřadí mě z kartotéky a peníze mi sebere.

PRAHOU OBCHÁZÍ STRAŠIDLO NEZAMĚSTNANOSTI

Je to pravda nebo ne? Mám hned od zítra podkuřovat svému zaměstnavateli, jen aby mě nevyhodil, nebo to s volnými místy v hlavním městě není zase tak špatné? M. Faturík si vede pečlivě záznamy, jak situace vypadá. Strašidlo zatím neobchází, ale za dvěma už je. V Praze 5 bylo loni koncem roku k máni 1225 míst pro technicko-hospodářské pracovníky, poptávka však byla jen po 743 místech. Co se týče dělnických profesí, nabízel úřad práce 9370 míst, poptávka byla jen po 2712 místech. Začátek ledna byl dost bouřlivý — za prvních deset dnů na tomto pracáku vyřídili víc žadatelů než za celý loňský prosinec. Přesto měli stále k dispozici více volných míst, než kolik bylo žadatelů. U THP pracovníků v lednu nabízel 1130 míst, poptávka činila jen 700, u dělníků to

co nejdříve. Vezme ráda i nějakou úřednickou pro středokolačku, zájem profenla a rekonifikaci.

● Mladá paní v různých koutkách je absolventka takzvané esběsky, tedy dnešního gymnázia. Pracovala u pošty, ale její podnik také zrušili. Přiznala se, že by ráda soukromička, právě v oblasti výpočetní techniky. Dostalo se jí poučení, že pokud se do podnikání pustí, musí se dát pozřít. Od té chvíle už nebude vedena jako nezaměstnaná.

● Dívka s fetiškem na krku a bohatou hřbou skončila ve zkušební době jako pomocná síla u kuchyně. Má základní vzdělání. Prý bude dělat cokoli. Jen směny by jí nevyhovovaly. má dvě děti, šest a čtyři roky.

někdo takhle maminkovsky jedná. A to by nebohě dámy vybavit za jeden den třeba dvě stě lidí! Mnohokrát opakuje paní Vrkočová, že doba, po kterou je žadatel veden do úřadu práce, se mu započítává do důchodu, ač má do něj žadatel ještě hodně daleko. Mnohokrát musí opakovat, že ještě šest týdnů po ukončení pracovního poměru proplácet nemocenskou dávku bývalý zaměstnavatel. »Kdybyste onemocněli, což vám samozřejmě nepřejí, musíte během této doby poslat neschopenku do bývalého podniku!«

PŘÍPADY I

● Do »zpovědnice« vstoupila mladá žena v bílém svetr. Prozradila, že je inženýrka ekonomie a samožibička. Podnik, kde pracovala, se rozpadl. Práci chce najít

s číslem 1. Sem se dostane žadatel nejdříve u třech stůlů sedí tři pracovníce. Pěkně si vás proti sobě posadí a vyzývají se na něco. Co jste dělali, co jste vystudovali, jaké je vaše sociální zázemí a tak dále. Vyplní vám vaši osobní kartu, poučí vás o právech a povinnostech. U nich si vyplníte žádost o »klausurné« a o přídavky na děti. Když mi M. Faturík říkal, že pracovníce této pobočky úřadu práce nejsou jen úřednice, brala jsem to jako zřevolení frází. Ale bylo to tak. Paní Vrkočová, Simonová a Kratochvílová, které tu žadatele zpodobují, mě po hodině posloucháni začaly připadat jako učitelky, kterým se dostalo někdy nezavděčného posilání poučovat prvníky. Ne že by to žadatelé o práci potřebovali, většinou chápali všechno hned napoprvé, ale bylo na nich vidět, jak je jim milé, když s nimi

bylo ještě lepší. Nabídka 8000 míst, poptávka 2977. Zatím jsou tedy vyhlídky nadějně. Jsou samozřejmě profese, které se v rámci páteho pražského obvodu umislují borko těžko — řidiči, čističi, prodáváči, servírky, chemici, absolventi CVUT nebo umělci. A o to také jde — na úřad práce se nesmí jít s plánými představami, že to všem nabídnou úplně stejnou funkci a stejný plat, jaký měli v původním zaměstnavateli. Pokud je nedostatek míst, která by odpovídala žadatelovu vzdělání a zaměstnání, mají tu právo nabídnout vyšší školní vzdělání a požadovaným středním školním vzděláním a středokolačkám třeba dělnickou profesí.

KAM Z CHODBY? DO ZPOVĚDNICE!

Ta »zpovědnice« je místnost za dveřmi

● Mladí manželé (většina žadatelů, alespoň tento den, má hodně daleko do čtyřicítky) a jejich dvě děti ziji zatím z odstupného, které dostala ona. On je průmyslovák na bývalém místě měl dobré postavení, ona je švadlena, ale tuto práci už dlouho nedělala. Na to, že se v tíživé situaci ocitli oba dva, jsou dost veselí. Nieméně prý nejsou výjimka. Manželských párů, co přišli o místo, je tu daleko víc.

● Velké procento žadatelů tady na Praze 5 tvoří Romové. Bývalí prý s nimi dost práce. Pomáhá sice Romská občanská iniciativa, ale to často nestačí. Mezi tímto obyvatelstvem se totiž rozneslo, že jakmile přijdeš o místo, úřady práce vypícejí peníze hned na ruku. Romové tedy dávají houfně výpovědi a na chodbě prý pak čekají celé rodiny. Většinou dá zdejším pracovníkům dost námahy přimět je, aby se na pracíku alespoň občas ukázali. I dnes tu je dost Romů. Tito jsou naštěstí spořádaní, docházejí sem pravidelně. Jeden z nich přišel o místo řidiče. Z kapsy kožené bundy vyndá všechna potřebná listina. Všechno je mu jasné — i to, že by chtěl zase jezdit, i to, že jako majitel tmavší pleti bude hledat místo daleko hůř než kdokoli jiný.

ZPROSTŘEDKOVATELNA

V čem jsme zatím dohnali Západ? Že už i my máme zprostředkovatelnou práce. V této práci také tři — dvě ženy a počítač. Za nemocnou kolegyni tady musela zaskočit doktorka Kuželová. Normálně na ÚP působí jako psychologka, i taková profese je tu třeba. A pro speciální rady je tu i právník.

Ve zprostředkovatelně musí denně odbavit daleko víc žadatelů než ve »zповědnici«, protože sem chodí uchazeči o místo i na druhou, třetí, případně další návštěvu. Když už zaměstnání našli, vyjmou je tu z evidence. Tady denně několikrát padá otázka: A dáte nám hned peníze? I odpovídá: Nikoli.

Ještě že tu mají ten počítač. Paní Peřtová si s ním pohraje a hned ví, kolik účtů nebo uklizeček může »udat«. Tady dostane žadatel představenky, tady mu mohou věnovat »sjetinu« z počítače, ve které si může číst a hledat vhodné místo.

PŘÍPADY II

● Mladý geograf s brýlemi je ve zprostředkovatelně už poněkolkáté. Zatím marně. Jeho profese patří mezi ty úzkoprofilové.

● Mladá smutná žena se přišla zeptat na práci domů. Má invalidní dítě. Jenže ani domácí práce není a nebude.

● Silnější paní hledá místo kuchařky. I o ty je nouze. Nemůže pracovat večer, má doma školka. Její syn má teď zrovna chřipku, neměla ho kam dát, tak ho vzala s sebou. Kluk občas zakašle a pošle dál trochu náказы.

● Pak přicházejí naši známí. Mladému Romovi nemohou slíbit místo řidiče, ale na představenky mu přiši doš závoznická místa. Paní v různých kazačkách po několikahodinovém čekání na chodbě definitivně dospěla k rozhodnutí: podnikat! Dívka s feřtkem, bujnou hřívou a dvěma dětmi se směje. Od jedné spolužakatelky totiž zjistila, že jí pro »snížení počtu pracovníků síle« propustili z místa, které teď cvšem na úřadu práce interují jako volné. Paní Peřtová jí nabádá, aby si doplnila vzdělání. Dneska se se základní školou člověk daleko nedostane.

● Mladá inženýrka-samoživitelka se skromně uohází o středškolské místo. Dostane dlouhý seznam. Projeví zájem o rekvalifikaci. Mohou jí tu nabídnout kurs výpočetní techniky, marketinku, kurs pro průvodce Prahou (tam je ovšem nutná zkouška z germánského jazyka), kurs pečovatelský nebo pro střední zdravotnický perso-

nal. Všechny platí úřad práce.

...

Bliží se dvanáctá hodina, oběma pracovnícím se už protáčejí panenky. Proší ženy ze »zповědnice«, aby už další zájemce o práci nebraly. Až zase po obědě. Nejvíce energie má zatím počítač. Každý týden dostane novou porci volných míst, podniky totiž mají povinnost nahlásit je do pěti dnů od uvolnění. A taky telefony tu ustavičně vyzvánějí. Mnozí nezaměstnaní si totiž myslí, že všechno mohou vyřídít na dálku.

Za posledním dopoledním zájemcem se zavou dva až v půl jedné. Žony z úřadu práce si běží koupit něco k jídlu. Na schodišti už zase stojí asi dvacetihlavý pracovní dav. Odpoledne se úřaduje od jedné. Zatím se prý tedy daří uspokojit velkou většinu nezaměstnaných, jen málo jich očchází s nepořízenou jako pán na obrázku Marka Douši. Větší nárůst nezaměstnanosti se očekává až ve třetím čtvrtletí letošního roku.

Nevím ovšem, co by na úřadech práce dělali, kdyby se najednou zrušila všechna cpravdu nepotřebná místa. Ještě dnes je tolik útulných kanceláří, kde administrativní pracovníci a pracovníce plně překládají papíry z jedné strany stolu na druhou, aby dvakrát za měsíc dostali slušný plat. Někdy dokonce tak slušný, že by si mohli pořídít dogu a krmit ji kufecím masem.

NEJNĚ. ŽKUSTE TO VEDLE.

naposledy usedl do sedla, výkonal přehitáku čs. armády 28. října 1933 na jiném koni. Hektor se svým způsobem zapsal do historie našeho státu.

Aufgespießt

„Liebe Mitbürger! Bitte haben Sie Verständnis dafür, daß die Steuern erst nach der Wahl erhöht werden können. Mit gesamtdeutschem Gruß Ihr Bundeskanzler Helmut Kohl“

Text auf einer schwarz-rot-geiben Postkarte nach einer Originalgrafik Klaus Staechs aus dem Jahre 1990, die der Künstler der FR-Redaktion am Mittwoch mit Gruß und „Zur Erinerung“ zugeschickt hat.

Hektor byl jediný

HEKTOR, jezdecký kůň T. G. Masaryka, spatřil světlo světa roku 1906 v jakési dědčině u Nových Zámků. Ušlechtilý anglický polokreonič, v mládí byl velice šetrně odchován a v roce 1910 byl dovezen do usedlosti Horní Stromky na Královských Vinohradech. V listopadu 1910 byl po pečlivé veterinární prohlídce zakoupen pražským policejním ředitelstvem a přidělen k policejnímu ředitelství oddílu. Čtyřletý světlý hnědáček výšky asi 165 cm, s hvězdičkou na čele, s bílými nohama, byl pojmenován HEKTOR. Remontní výcvik prodělal na nezastavěných maninských pro-

storách v Praze-Libni, a prokázal nejen dobrý charakter, ale i talent pro skákání. Pak byl zařazen pro policejní službu a za krátký čas se stal služebním koněm velitele.

Na jaře roku 1919 hledala správa Hradu spolehlivého koně pro prezidenta T. G. Masaryka. Z několika koní ho pro svého otce vybral Jan Masaryk, a tak 4. října 1919 přišel do hradič stáji. Od té doby, až nebo v Zidlochovicích, zkrátka ňstude, kde prezident delší dobu pobýval, byl i Hektor. T. G. Masaryk mu často říkal: »Hektore, my dva to spolu dosloužíme.« Ale nedo-sloužili, protože Hektorů čas vypršel 4. ledna 1933. Prezident si finého koně již nevybral a tak ve svých 83 letech, kdy

VW ist jetzt Favorit im Rennen um BAZ

PRAG (rtr/AFP). Der US-Autokonzern General Motors (GM) hat Pläne zur Produktion von Getriebegehäusen in der CSFR aufgegeben. Damit wird auch eine Partnerschaft mit der Bratislavske Automobilove Zavody (BAZ) abgehackt. Die Opel-Mutter denkt nun an ein Engagement in Österreich, nachdem laut Firmenangaben die slowakische Seite einige Probleme nicht habe lösen und GM nicht länger habe warten können.

Nach dem GM-Rückzug gilt VW als Favorit für eine Kooperation und anteilmäßige Verflechtung mit BAZ. Den Wolfsburgern steht damit ein zweites Standbein in der CSFR in Aussicht. In dem osteuropäischen Land ist sich VW im Dezember schon über eine Beteiligung am Autobauer Skoda einig geworden.

Einer Meldung der Nachrichtenagentur CTK zufolge erklärte der slowakische Ministerpräsident Vladimír Mečiar, „acht von zehn Punkten“ sprächen für ein VW-Engagement bei BAZ. Eine Entscheidung solle am Dienstag nächster Woche fallen. Beim deutschen Konzern hieß es dazu, der Vorstand wäre froh, wenn man den Zuschlag erhalten würde.

BAZ liefert im übrigen Teile an Skoda. Gemäß den Plänen von VW soll das Unternehmen künftig aber auch Autos für die Wolfsburger produzieren. In der CSFR wird gemunkelt, VW habe angeboten, in einem ersten Schritt 50 Millionen Mark bei BAZ zu investieren und jährlich 350 000 Getriebe und 30 000 Autos zu fertigen.

● Veřejislanýně CSFR ve Spojených státech R. Klímová převzala ve čtvrtek večer v Beverly Hills cenu Diplomát roku, kterou uděluje losangeleská Rada pro světové záležitostl

CSFR und Asyl:

Nur die Angolaner wollen bleiben

Nikolaj Dymcuk aus Sotschi im Kaukasus hatte Angst um sein Leben. Der 38jährige Jurist, Volksdeputierter im örtlichen Parlament und Nichtkommunist, konnte nicht glauben, daß in dem Schwarzmeerkurort bei der Kommunalwahl vom vergangenen April alles mit rechten Dingen zugegangen sei. Als sein Freund trotz vieler Sympathien in der Bevölkerung bei der Abgeordneten kandidatur durchfiel, schrieben beide nach Moskau. Die Staatsanwaltschaft in der fernen Hauptstadt nahm Ermittlungen auf, ob in Sotschi nicht vielleicht Wahlfälschung vorliege.

Damit begannen — so schildert es Dymcuk heute — die Schikanen durch die Etablierten in der örtlichen KP, in Stadtverwaltung und beim Geheimdienst KGB, deren Filz nach Meinung des 38jährigen in Sotschi die Macht trotz aller Bemühungen um Perestrojka noch fest in Händen hält. Zuerst seien es nur Nadelstiche gewesen — wie die Beendigung einer von ihm organisierten Ausstellung im kommunalen Rathaus oder eine unerklärliche Verschlechterung im Schulzeugnis der älteren seiner beiden Töchter. Dann büßte der Invalide, der als Kind bei einem Zugunglück beide Unterschenkel verlor und auf seinen Prothesen nur mühsam gehen kann, seinen Job in der Verwaltung ein. Schließlich folgten anonyme Morddrohungen — telefonisch oder mit der Post.

Die letzte Chance

Im vergangenen Sommer nutzten Dymcuk und seine Frau eine Einladung polnischer Bekannter, packten ihre 15 und sechs Jahre alten Töchter in den klapprigen Lada und verließen Sotschi. „Es war unsere letzte Chance“, glaubt Nikolaj Dymcuk. In Warschau wandte sich die Familie von der Krim an die deutsche Botschaft, aber dort wurde den Dymcuks keine Hoffnung auf ein Visum für Deutschland gemacht. So reisten sie im September in die CSFR weiter. Hier waren die Abgeordneten des Föderalparlaments gerade dabei, ein Flüchtlingsgesetz mit der Garantie auf Asyl für politisch, religiös und rassisch Verfolgte zu erarbeiten, das dann im vergangenen November verabschiedet wurde.

In einem Lager bei der böhmischen Stadt Bela pod Bezdazem 70 Kilometer nordöstlich von Prag wartet die sowjetische Familie gemeinsam mit 350 Flüchtlingen jetzt auf die Anerkennung als Asylberechtigte durch das tschechoslowakische Innenministerium. Auf dem im Wald versteckten Kasernengelände leben die Dymcuks in einer Einzimmerwohnung, deren Küche und Bad mit einer Nachbarfamilie gemeinsam benutzt werden. Noch vor wenigen Wochen haben hier ebenfalls Staatsbürger der UdSSR gekocht, gegessen und geschlafen. Das Areal war erst im Herbst letzten Jahres von der sowjetischen Armee im Rahmen ihres Truppenabzuges aus der CSFR geräumt worden, bevor es von der tschechoslowakischen Regierung als eines von fünf Asylantenlagern des Föderalstaates eingerichtet wurde.

Die 35 Mitarbeiter in Bela haben in der Kürze der Zeit Erstaunliches geleistet. Organisation und Einrichtung des Camps, das gegenwärtig noch renoviert wird, würde trotz des Mangels an Kleidung, Medikamenten und Ausbildungsmaterialien für die Schule manchem

deutschen Flüchtlingslager zur Ehre gereichen. Die Asylbewerber — 150 Rumänen, 70 Angolaner, 40 Sowjetbürger, Bulgaren, Albaner, Kurden aus Irak und der Türkei, eine nigerianische Familie, einige Kubaner und eine Chinesin — können sich ihre Mahlzeiten auf Wunsch selbst zubereiten. Sogar Hundehaltung ist erlaubt. Wegen des Zwangs zum Nichtstun droht trotzdem der Lagerkoller. Das karge Taschengeld von acht Kronen (40 Pfennig) täglich, von dem zudem Toilettenartikel zu kaufen sind, erlaubt noch nicht einmal einen Ausflug auf ein Bier in das fünf Kilometer entfernte Bela.

Eine Perspektive bietet die CSFR auch nach der Anerkennung nicht. Die ersten Flüchtlinge, denen das Prager Ministerium auf ihre Verfolgung in der Heimat Brief und Siegel gab, sind die Eheleute Duculescu aus Bukarest, die ebenfalls über Polen eingereist sind. In einem Land, in dem der Wohnungsmangel chronisch ist und die Umstellung auf die Marktwirtschaft rasch anwachsende Arbeitslosigkeit verursacht, sehen die beiden Rumänen keine Zukunft. So warten sie im Lager, ob ihr Antrag auf ein Einreisevisum für Kanada positiv beschieden wird. Auch die Dymcuks wollen wie fast alle nach Westen — nach Deutschland. „Aber illegal gehen wir nicht, das kommt gar nicht in Frage“, beteuert der Jurist aus Sotschi, bevor er sich mit mühsam unterdrückter Verzweiflung wieder seinem Lehrbuch der deutschen Sprache zuwendet, die er bereits einigermaßen beherrscht.

Bei 20 000 ist Schluß

Es ist nicht der Durchreisewunsch der meisten Asylbewerber, der die Verantwortlichen in der Tschechoslowakei nach westlicher Hilfe Ausschau halten läßt. Die vergleichsweise geringe Zahl von gegenwärtig 1100 politischen Flüchtlingen, von denen die CSFR-Flüchtlingsbeauftragte Michaela Freiova spricht, wäre für das Land leicht zu verkraften. Aber Freiova rechnet damit, daß die Gruppe von Leidensgenossen der Dymcuks bald blitzschnell wachsen könnte. Denn sämtliche Experten aus Ost und West erwarten, daß die Zahl der sowjetischen Flüchtlinge bei einer weiteren Verschlimmerung der Wirtschaftskrise in der UdSSR und erst recht beim Ausbruch weiterer Bürgerkriege rasant steigen wird. Russische Diplomaten sprachen Ende des vergangenen Jahres von mehr als einer halben Million Menschen, die vermutlich die Sowjetunion verlassen möchten. Die CSFR würde zu den Hauptbetroffenen dieser Völkerwanderung gehören. Der Leiter des Lagers von Bela, Josef Hudera, meint dazu: „20 000 Flüchtlinge können wir aus eigener Kraft unterbringen und versorgen, dann ist Schluß.“

Lockt denn wirklich alle der „goldene Westen“? Hudera kennt Ausnahmen. „Die Angolaner wollen in der Tschechoslowakei bleiben“, hat er bemerkt — und ist über dieses abweichende Verhalten offensichtlich selbst leicht verwundert.

VATIKAN »ZBROJÍ«

Trochu nevědní objednávku na zhotovení zbraní dostala nedávno západoněmecká firma uměleckých femesel Franz Kammerer a syn ve Schlußfeldu. Má ukovat nové meče pro papežskou švýcarskou gardu, jedinou dosud ještě existující vojenskou jednotku se starými zbraněmi, která podléhá přímo papeži a je pověřena jeho osobní ochranou. A tak v dílně uměleckých femesel, v bezprostředním sousedství kří-

žů, svíců a sakrálních předmětů, dostává svou staronovou podobu papežský zbrojní arzenál.

Prostřednictvím sakrálního umění dostal se F. Kammerer i k této zvláštní »zbrojní zakázce«. Když před lety zajišťoval v Římě výzdobu kteréhosi kostela, přišel do styku i se švýcarskou gardou. Při častých návštěvách v Římě se pak dozvěděl, že meče švýcarských gardistů, které pocházejí z doby renesance a slouží jen mírovým reprezentačním účelům, v průběhu staletí přece jen trochu utupěly a zašly a potřebovaly by nutně opravu. Od papežských vojáků se také dověděl, že nelze najít člo- věka, který by 95 nebo 85 centimetrů dlouhé a 1750 gramů těžké meče věrně podle originálu okopíroval. Franz Kammerer se nabídl, že se o to pokusí.

Se zvláštním povolením v kapse mohli si pak jeden původní meč odvézt s sebou do Schlußfeldu. Na jaře 1990 si umínil, že do čtyř týdnů vytvoří první kopii. Všechny možné staré femeslníky si vzal na pomoc, aby poradili, jak zhotovit kožené pouzdro pro kovovou pochvu, nebo jak by měl zpracovat ocelovou čepel, která je čtyři centimetry široká a osm milimetrů silná. Když přišel s prvním svým výrobkem do Vatikánu a ukázal ho důstojníkům a gardistům, nemohl ho od originálu rozeznat. Vyřízení zakázky bylo perfektní, přičemž F. Kammerer usiloval nejen o to, aby odvedl poctivou práci, nýbrž i o to, aby našel sponzory, kteří by usnadnili vatikánské pokladně nové »vyzbrojování«.

Každý díl meče se musí samostatně vyrobit a opracovat. Pochva se skládá ze tří dílů, meč s broušenou čepelí z ušlechtilé oceli ze čtyř. Po dokončení výroby mečů má umělecká dílna další nabídku na opravu bradnic pancířů a halaparten. Švýcarským gardistům se otevře možnost získat po ukončení služby meče do svého vlastnictví jako trvalou památku. Doposud si mohli po rozloučení ponechat jen uniformu, historické zbraně však musely zůstat v papežské zbrojnici. Ve své vlastní tvůrčí bývají gardisté spolek záložníků a ve svých parádních uniformách vystupují jen o svátku Božího těla.

Švýcarská garda byla založena v roce 1505 papežem Juliem II. k ochraně papežovy osoby a rezidence jako žoldnéřské vojsko. Se 150 muži vstáhl gardisté 22. ledna 1506 do Říma. V Sacco di Roma padlo v roce 1527 při obraně Vatikánu 147 gardistů, 42 se zachránilo s papežem Klementem VII. v Andělském hrade. V upomínku na smrt kamarádů se koná každý rok 6. května slavnostní přísaha nováčků. Do válečných událostí byli gardisté naposled zapleteni v roce 1848, když bránili papežský palác na Quirínálu proti revolucionářům.

Švýcarská garda neměla nikdy víc než 250 mužů. Dnes jich má sto. U papežské gardy může sloužit jen ten, kdo je rodilým Švýcarem, pochází z dobré katolické rodiny, těší se bezúhonné pověsti a je svobodný. Musí mít švýcarskou školu branců.

Dvořák-Haus geschützt

New York — Ein Haus im New Yorker Stadtteil Manhattan, in dem der tschechische Komponist Antonin Dvořák von 1892 bis 1895 lebte, wurde unter Denkmalschutz gestellt. Dvořák komponierte dort die Sinfonie „Aus der Neuen Welt“.

SCHVÁLILI HO I SLOVÁČISKA ?

Tschechen privatisieren

Prag — Alle staatlichen Industriebetriebe der Tschechoslowakei sollen in Privatbesitz übergehen, beschloß das Parlament in Prag. Das »Transformierungsgesetz« tritt am 1. April in Kraft.

POSTAVIT NA PRANÝR ZLOČINY KOMUNISMU

Sešel jsem se s jedním z iniciátorů přípravného semináře, filozofem a historikem, tajemníkem Konfederace politických vězňů Československa Vladimírem Struskou, který na svolání takového tribunálu pomýšlel již dávno v komunistickém vězení. Položil jsem mu několik otázek.

**Jaké poslání má přípravný seminář
Stálé mezinárodní konference o zločinech komunismu?**

Dvacáté století se vyznačuje dvěma politickými směry, které neblaze určily chod dějin — komunismem a fašismem. V roce 1917 byl za pomoci německého kapitálu zorganizován v Rusku pod Leninovým vedením převrat, který měl nastolit sen sociální spravedlnosti. Vývoj komunistického hnutí, které čerpal z filozofie 19. století, ukázal, že praxe a výsledky jsou zcela jiné než silbované. Fašismus a nacistický systém byly již odsouzeny v Nčrimberku.

Stejně jako fašismus také komunismus řeší společenské otázky direktivně, jednoduchým způsobem, za použití represí. Oba tyto systémy jsou v diametrálním rozporu se snahou demokratických struktur, které — řečeno obdobně s Lincolnem — představují vládu lidu pro lid. V totalitních režimech vládne oligarchie pro oligarchii, bez ohledu na lid. Nacistická a komunistická socialistická hesla zůstávají jenom hesly a vytknou se jenom proto, aby mohla vládnout skupina lidí nebo jeden člověk. Faktická situace, jak se vyvíjí v Sovětském svazu, tomu dává plně za pravdu. Údržení se u moci je tím hlavním.

Šokuje mne, že komunistický systém, který se zrodil v potocích krve, stál v nich a skončil v nich, dosud nebyl před celým světem morálně odsouzen, a vysvětlují si to tím, že SSSR je pořád ještě vojenskou supervelmocí. Norimberský proces dokázal odsoudit nacistické hnutí, ale ještě nikdy nikde nevznikl tribunál, který by měl odsoudit ještě větší zločiny komunistické. Nikdy jsem úplně nevěřil knihám ruských emigrantů, až jsem se pak z vlastní zkušenosti přesvědčil. A to ličily jen zlomeček brůzy. O historii komunismu bylo napsáno mnoho knížek, ale ještě nikdy nikdo nepřišel na to, že by měl být před dějinami odsouzen tento systém, který podle Solženicyna zahubil přes 60 milionů lidí jen ve vlastní sovětské zemi. Jde o to, aby tento systém byl odhalen a souzen po všech nejdůležitějších stránkách, to znamená, aby bylo ukázáno komunistické souznicví, správa státu a tajná služba, která je zároveň výkonným orgánem.

Váš názor na KGB či StB...

KGB, služba dříve jinak jmenovaná, a u nás StB představují fenomén, jaký se v dějinách ještě nikdy neobjevil: zpravodajská služba, která dokáže proniknout do všech struktur společností a dokáže hoví-

dat, která dokáže všude vyvolávat strach a dokáže i zabít lidi, která dokáže, že jsou odsuzováni lidé naprosto nevinní jenom proto, že jsou režimem nebo jen nějakému mocnému jednotlivci nepohodni. Něco takového předtím ještě nikdy nebylo. Přichází mi na mysl jediné to, že říše Inků byla řízena desítkami, stovkami a tisíčkami, ale tam to bylo vloženo z ekonomických důvodů. Žili ve vysoko položených horských sídlech a museli mít takový systém zavedený, aby mohli přežít. U komunismu

JEN NA PRANÝR?

nejde o ekonomické přežití — aspoň ne v této souvislosti — u něj jde výhradně o posílení a udržení moci. Vždyť ekonomicky, jak nám těch 70 a více let ukázalo, ekonomicky to komunistický stát vůbec nedrží: jejich ekonomika je antieconomika, jejich tzv. humanita je antihumanita, komunistický systém je protisociální, protilidový a protilidský, drží se jediné represivními metodami.

Jde teď o to, že tento lidský systém se musí jednou před dějinami odsoudit, aby pro naše potomky bylo jasné, co je dobré a co je špatné, aby bylo jasno o tom, že totalitní režimy se vždycky topí v krvi. Má být dán výstražný signál pro všechny příští generace, že totalitní systémy, ať jsou zavedeny zprava nebo zleva, musejí být odsouzeny. Ve vězení jsem přemýšlel o tom, že by se to mělo uskutečnit, podařilo se mi najít odezvu u přátel v KAN a dohodil jsme se na postupu, který začíná pracovním přípravným seminářem za účasti Institutu pro středoevropskou kulturu a politiku a zahraničních odborníků.

Čím přispějí zahraniční odborníci, z nichž někteří nepoznali komunismus na vlastní kůži a nemohli se seznámit s jeho proměnlivými praktikami?

Proč jsme zvali také lidi ze zahraničí? Právě proto, že jejich pohled je nezaujatý, nejsou stimulováni všemi našimi zkušenostmi, oni mohou říci „Tady se mylíte, my to vidíme takto.“ Neseme s sebou podvědomé defekty, podvědomě jsme přijímali určité negativní vlastnosti, toho se budeme zbavovat po generace. Není důležitý jenom náš pohled zvnějšku, vždyť ten je automaticky zkreslený, protože jsme byli a jsme součástí toho dění a máme své postoje, které mohou být supernegativní a také superpozitivní. Vidíme to i na našich volbách a při jiných příležitostech, že se najdou lidé, kteří — ať skrytě, či otevřeně — komunistické principy prosazují.

Je to přece systém, který vyznával či vyznával určitý typ inteligence, ale především pro nevzdělance je velmi účinný, praktický a sympatický a je jim předkládán tak, aby ho mohli přijmout, aniž by museli přemýšlet, a za jeho fungování nemusejí jeho přívrženci nic riskovat, dostanou všechno jako hotovou věc. Vytáhne se poučka z marxismu-leninismu, vytáhne se nějaký názor generálního tajemníka strany a je to — ať se to líbí nebo nelíbí — shora až dolů jasné. V demokracii je to pravý opak. Psychologické hledisko považují proto za zvláště důležité. Člověk je totiž ve své podstatě tvor, který, pokud to jde, vyhne se odpovědnosti, nerad se rozhoduje — a právě demokracie má svůj pevný rys v tom, že v ní jde o neustálé rozhodování, neustálé říkání si „Co je správné, co není správné?“ To v totalitě není. Tam je správné to, co řekne generální tajemník, co řekne strana. „Věřte straně,“ říkal Gottwald.

PRAHA (14). Nejlépe placeným hokejistou NHL je Wayne Gretzky z Los Angeles Kings, jehož roční příjem činí rovně tři milióny dolarů. Za ním následuje plzeňský útočník Mario Lemieux s 2 177 000 dolarů. Montrealský útočník Denis Savard má 1 250 000 dolarů, jeho odložený kolega brankář Patrick Roy pak o 50 000 dolarů méně. Následuje bostonský obránce Ray Bourque s 1 190 000 dolarů a poslední střelec ze St. Louis Brett Hull — 1 166 000.

Z č. hokejistů je ne tom nejlépe Petr Srobona, který před nedávnem podepsal smlouvu s Montrealem Canadiens za roční příjem 825 000 dolarů, Peter Šťastný je pak s 560 000 nejlépe placeným hráčem New Jersey Devils. Klíma bere letos 250 000, Růžička a Musil po 215 000, Neudvůd 175 000, Hrdina, Jäger, Pivoňka a Volek po 150 000, Holík a Ciger po 130 000, Látal a Reichel po 125 000 dolarech aid.

Konference by měla především trpělivě shromáždit faktografický materiál o komunistické genocidě — vždyť za genocidu ne- lze považovat jen přímé vraždění, ale i vytvoření podmínek k nepřetržitému a posouzení komunistický systém na základě práva mezinárodního, ústavního a státního. Ukázat, jak posílá morálku, ekonomiku, ekologické poměry, školství, zdravotnictví... Nakonec své závěry vysunout před oči celého lidstva.

Předpokládám jsem původně, že stálá konference bude pracovat dva roky, ale dneska o tom pochybuji, protože jsme si vzali velkou úlohu; chceme-li ho splnit do důsledku, abychom skutečně varovali příští generace, tak může trvat i déle.

tamentu jsme to učinili.

Konference by měla především trpělivě shromáždit faktografický materiál o komunistické genocidě — vždyť za genocidu nelze považovat jen přímé vraždění, ale i vytvoření podmínek k nepřetržitému a posouzení komunistický systém na základě práva mezinárodního, ústavního a státního. Ukázat, jak posílá morálku, ekonomiku, ekologické poměry, školství, zdravotnictví... Nakonec své závěry vysunout před oči celého lidstva.

Předpokládám jsem původně, že stálá konference bude pracovat dva roky, ale dneska o tom pochybuji, protože jsme si vzali velkou úlohu; chceme-li ho splnit do důsledku, abychom skutečně varovali příští generace, tak může trvat i déle.

Proč te myšlenka tribunálu je dneska tak důležitá... Jsme ve stavu ohrožení nejen my v Československu, ale i lidé v Polsku, Maďarsku a jinde. Nikdo neví, co se může stát, repese opět mohou přijít, a to tím spíše, že je u nás tak silná páta kolona. Jak jsme se dozvěděli, pozvání Litvci nemohou přijet, úřady to nedovolí. Doba je přímo přezráá k tomu, abychom stárou mezinárodní konferenci uspořádali. Neodsoudíme-li komunismus, netřkneme-li, že také tedy byly struktury lidí, kteří proti němu bojovali, pak nebudeme mít právo stát po boku demokratických států. Vrádech se k Lincolnovi. Největší hřích na lidem je, když se jim vezme svoboda. A co dělají systémy fašistické a komunistické? Nejprve sáhnou na svobodu člověka. My se k těm svobodám dnes hlásíme, i když p-

Z toho pak vyplývá fanatismus, který je pro určité vrstvy přiznačný. Stačí předhodit jim jednoduchou myšlenku. Vzpomínám si na studii Psychologie davu, ve které Le Bonn v roce 1917 napsal, že dav se nejlépe řídí jednoduchými pádnými argumenty, o kterých nemusí přemýšlet. Když je na ulici mezi lidmi tisíc profesorů a dvacet agitátorů, tak ti profesori křičí to, co vyvolali napřed agitátoři. To už je ovšem psychologie davu přímo na ulici. Fakt je, že všechny ty metody, ať už machiavelistické, či převzaté z psychoanalýzy a psychologie, komunisté mistrně používali a používají dodnes.

V čem spočívá aktuálnost svolání přípravného výboru a vytvoření Stálé konference?

Brutale Jagd auf tschechische Roma-Familie

Polizei in südböhmischer Stadt Klatovy fahndet nach Maskierten

PRAG, 28. Februar. Nach den Mitgliedern einer Bande von mehreren Dutzend Maskierten, die in Klatovy (Klattau) förmlich Jagd auf Roma-Familien machten, eines ihrer Opfer töteten und vier schwer verletzten, fahndet die Polizei in der südböhmischen Stadt. Zwei Verdächtige wurden laut Behörden inzwischen verhaftet. Einzelheiten des brutalen Vorgehens der Bande wurden erst am Donnerstag von Prager Tageszeitungen veröffentlicht. Danach war es offensichtlich während zwei Tagen nicht gelungen, den Schlägern Einhalt zu gebieten.

Nach einem Bericht der Tageszeitung „Lidove noviny“ hätte bereits am vergangenen Freitag eine vermummte Schlägertruppe eine Roma-Familie und ihren gerade anwesenden Besuch in ihrer Woh-

nung überfallen. Während die Bewohner mit kleinen Kindern auf den Dachboden flüchteten, demolierten die Schläger das Mobiliar und zündeten es an. Die Überfallenen auf dem Dachboden erstickten nach dieser Darstellung nur deswegen nicht, weil es einem der Männer gelang, einige Platten aus der Wand zu hauen. Zwei Roma mußten ins Krankenhaus eingeliefert werden. Die Polizei war zuvor mit einer anonymen Bombendrohung aus dem Revier weggelockt worden.

Als die jetzt obdachlose Familie am Samstag in einem nahen Dorf bei Verwandten Schutz suchte, fuhr ihr eine Kolonne von sieben Autos hinterher, die mit 30 bis 35 maskierten Männern besetzt waren, schreibt das Blatt weiter. Sie demolierten den Zufluchtsort der Roma-Fa-

milie ebenfalls, zerrten einen 21jährigen Enkel des Familienoberhaupts aus der Wohnung und schlugen ihn so brutal zusammen, daß der junge Mann zwei Tage später im Krankenhaus starb. Zeugnisaussagen lagen nicht vor.

Am Dienstag habe die Polizei dann 50 Verdächtige ermittelt, wobei „nicht alle an beiden Attacken teilgenommen haben müssen“, so ein Polizeisprecher laut „Lidove noviny“.

Nach Angaben der Zeitung „Mlada fronta dnes“ war unter den 35 Mitgliedern der Bande auch ein Roma. Das Blatt spekuliert deshalb darüber, ob es sich vielleicht um Streitigkeiten unter Roma gehandelt haben könnte. Laut „Lidove noviny“ ist daher die Stimmung in Klatovy gespannt.

TALESTONCŮM PALĚSTINU. ROHŮM ROH!!

Nejúspěšnější dražby: tabák a zelenina

(Čr): V celé republice se rozběhly o posledním víkendů aukce, které v rámci privatizace získaly nové majitele pro desítky drobných podniků v obchodní síti. Výsledky dražeb jsou mnohdy překvapující. Celkem osm provozoven bez nemovitosti nabízel na aukčním shromáždění v mladoboleslavském kině Forum, kde se překvapivě objevil v hledišti bez ohlášení prezident V. Havel. Podle jeho vyjádření na něj udělala dražba velice dobrý dojem. Ocenil, že vše proběhlo s nadsledem a rozumem, bez vášně a dramatu jemu známých z nevyšších politických kruhů.

Holandský způsob dražby uplatnili poprvé při aukci nepotravinářských provozoven v Litoměřicích. S padesátiprocentním snížením vydražili Fotosluzbu, za dvojnásobek ceny sklenářství, o Pohřební službu neměl nikdo zájem. S dvě století starým dražebním kladivkem se konala aukce v Jáchymově, kde neprodali potravinový dům Tolar a další ze tří prodejen.

Mimořádné ceny dostoupila prodejna ta-
.. A CO BORDELAKY?

láku v Bratislavě — ze 8000 korun na 1320 000 Kčs. V Novém Smokovci pod Tatrami vzbudila rozruch aukce o prodejnu zeleniny, kterou získal nový majitel za více než čtyřicetnásobek — 305 000 korun. Vloni měla prodejna obrát 715 000 Kčs. Naproti tomu o nákupní středisko Cemjata v Prešově neprojevili zájem nikdo.

Právo na návrat?

BONN: Podle názoru mluvčího sudetských Němců F. Neubauera chce Sudetoněmecké krajské sdružení pomoci ČSFR na cestě do sjednocené Evropy. V ještě nevyjasněné majetkové otázce v souvislosti s vyhnáním sudetských Němců usiluje SKS o úpravu, která ČSFR neškodí. Sudetští Němci ale trvají na tom, že vyhnání po roce 1945 a konfiskace majetku někdejších Němců v Československu jsou v rozporu s mezinárodním právem a musejí být zrušeny. Sudetským Němcům má být přiznáno právo na návrat.

.. ALE JDE O TO KAM A PROČ ?

Wiesenthal o Tisovi

(Čtk): »Je mi 82 let a polovinu života jsem strávil bojem za spravedlnost. Budu v něm pokračovat, pokud budu fyzicky i psychicky schopen.« řekl včera na tiskové besedě v Bratislavě prezident židovského dokumentačního střediska nacistických obětí Simon Wiesenthal. Novinář požádal Simona Wiesenthala i o názor na Tisův proces, označovaný v současné době mnohými za komunistickou frašku. Rozsudek byl podle jeho slov spravedlivý, bez ohledu na to, že ho vyslovili komunisté. Vína Tisa byla dvojnásobná — protože byl kněz — a protože nacisti před ním nic netajili. Věděl, že lidé z transportů ze Slovenska jdou na smrt, věděl, co páchají členové Hlinkovy gardy, a nic neudělal. Dokumenty to vše potvrzují. Dodal, že i když zdůvodnění rozsudku mělo více než 300 stran, neříkalo ještě o všem.

SVĚTÝ TISO, PRODUK ZA NÁS!

Miss Čechy 81 byla zvolena v noci ze středy na čtvrtek v slavnostním sále grand-hotelu Pupp v Karlových Varech 21letá soukromá kadefnice Petra Vavrušková z Prahy, vážící 52 kg, s mírami 170/90, 58, 88. Společně s dalšími třemi umístěnými postoupila do finále soutěže o titul Miss Československo.

Tajná laboratoř na drogy

(J): Ve fakultní nemocnici v Hradci

Uznání prezidentovi

(Čtk): Mezinárodní cena Karla Velikého bude letos udělena prezidentu ČSFR Václavu Havlovi. Na Pražském hradě tuto zprávu čs. prezidentovi sdělil včera starosta Cách J. Linden spolu s předsedou direktoria pro udělování ceny H. Cadenbachem. J. Linden pozval čs. prezidenta ke květnové návštěvě Cách a k osobnímu převzetí ceny.

Mezinárodní cena Karla Velikého je udělována od roku 1950 osobnostem, které mají výjimečné zásluhy o rozvoj evropské spolupráce. Mezi jejími dosavadními laureáty jsou mj. Winston Churchill, španělský král Juan Carlos I., francouzský prezident François Mitterrand a německý spolkový kancléř Helmut Kohl.

DRŽMA HO TAKY UZNA...

● V Rakousku vzrostla loni průměrná roční spotřeba piva na obyvatele o tři litry — ze 119 na 122. Tím si upevnilo čtvrté místo na světě — před ním jsou podle rakouských statistik Německo se 143 litry, Československo se 130 litry a Dánsko se 127.

Králové odhalili policisté perfektně vybavenou laboratoř na výrobu omamné látky Pervitin. »Majitelem« laboratoře je 33letý V. G., který nikde nepracuje. Kromě pervitinu vyráběl tento podnikavoc marihuanu z indického konopí, nikoliv v laborato-

Auftellung 1991 in Mrd. DM

Die ergiebigsten Steuerquellen

Aufkommen 1990 in Milliarden DM (Schätzung für Gesamtdeutschland)

ri, ale ve svém bytě. Případ souvisí s největšími krádežemi léků, které měla na svém kontě bývalá manželka nynějšího pachatele, když pracovala jako pomocná síla v hradecké fakultní nemocnici.

Ihre letzte Stunde

Doe, der Schlichter von Liberia

Samuel Doe, 40, Diktator in Liberia (Afrika) wurde am 10. September 1990 von Rebellen gefangen genommen. Damit sichergestellt war, daß er nicht flieht, wurden ihm die Beine lahm geschossen. Danach schnitt ihm ein Rebell quer übers Gesicht ein tiefes Kreuzzeichen und trennte ihm ein Ohr ab, damit er für immer gekennzeichnet war. Der sterbende Doe wurde auf einem Karren durch die Stadt zum Meer gezogen. An diesem Strand hat Doe fünf Jahre zuvor seinen Vorgänger gefesselt in der brennenden Sonne verdursten lassen. Das Volk jubelte: Samuel. Rache ist süß. **Heinrich VIII.** (1491 – 1547). König von England und Frauenmörder, war vor seinem Tode so fett geworden, daß er weder gehen noch stehen konnte. Er litt unter Syphilis. Auf dem Sterbebett rief er nach einem Philosophen. „Worüber wollen Sie mit ihm sprechen“, fragte der Diener. „Das muß ich mir noch überlegen, erst will ich aber ein bißchen schlafen“, murmelte der Tyrann und starb.

Kardinal Richelieu (1585 bis 1642) lief vor seiner Todesstunde eine Heilpraktikerin; sie steckte (als Medizin) Pferdemeist in den Kardinals-Mund. „Mit dem Geschmack von Exkrementen gab der Schiedsrichter über Europas Schicksal seinen Geist auf.“ **Kyros II.**, blutrünstiger König von Persien, wurde 529 v. Chr. der Kopf abgeschlagen und in einen Weinschlauch voller Blut gesteckt. „Für den Blutsäuer“, höhnten die Mörder.

Saddams Lieblings-tyrann: auf der Flucht durch die Wüste zerhackt

Das heutige Bagdad hieß früher Babylon. Und sein Saddam Hussein hieß Nebukadnezar. Tyrann auch er. Als er gestürzt wurde, floh er in Lumpen gehüllt durch die Wüste und versteckte sich in einer Oase – bis ihm Goldstücke aus den Lumpen fielen. Da erkannten ihn seine Untertanen und zerhackten seinen Körper in tausend Stücke. Damit erlosch der Aufstand gegen den Tyrannen, der mehr Menschen umbrachte, als die Wüste Sandkörner hat, wie die Legende erzählt. An einem Tag war der Aufstand gegen ihn so blutig gewesen, daß 70 000 Köpfe von erschlagenen Kriegern den Tigris hinunterschwammen und die Bewässerungsanlage verstopften.

Khomeini. Manchen läßt Allah noch auf Erden büßen

Ayatollah Khomeini, 89, der grausame Greis ist 13 Tage lang gestorben.

Schnell nimmt auch Allah einen solchen Menschen nicht. Er hat Tausende von Kindern als Minen-Hunde in den Krieg geschickt. Er hat 10000 Hinrichteten lassen. Sein Körper war vom Krebs zerfressen. In seinen letzten Tagen fielen ihm 5 Herzinfarkte. Er starb in seinem +qm-Zimmer. 6 Mio. Menschen folgten seinem Sarg. Ein Chaos aus Tränen und Hysterie. Die Träger des Sargs strauchelten. Der Deckel sprang auf und die kalkweißen Beine Khomeinis rutschten heraus. Die Menge schrie. Will Allah ihn nicht?

Stalin. Die Angst liquidierte ihn

An seinen letzten Tagen kroch Rußlands grausamster Diktator (über 30 Millionen Tote) meistens unters Bett. Stalin hatte eine solche Angst vor Attentätern, daß er glaubte, unterm Bett würden sie ihn nicht vermuten. Als weitere Sicherheitsmaßnahmen hatte er sich ausgedacht: Dreimal am Tag mußte ein Chemiker die Luft in der Datscha auf Giftgas untersuchen. Neben jeder Mahlzeit lag ein Formular, auf dem der diensthabende Sicherheitsoffizier schwor, daß er die Speisen vorgekostet habe. Nikita Chruschtschow, einer seiner Nachfolger, beschrieb später Stalins letzte Stunde: „Er lag auf dem Teppich, ein Blutgerinnsel hatte einen Arm, ein Bein und die Zunge gelähmt. Einen Moment öffnete Stalin die Augen. Ein furchtbarer Blick, halb wahnsinnig, halb zornig. Mit dem gesunden Arm deutete er auf das Bild über seinem Bett. Es zeigt ein Lamm, das von einem kleinen Mädchen mit einem Löffel gefüttert wird. Mit Gesten deutete er an, daß er nun genauso hilflos wie das Lamm ist. Etwas später starb er.“

Nette Diktatoren starben leichter

„La Santa muere“ – die Heilige stirbt. In Buenos Aires weinten die Armen, die Reichen lachten. Endlich stirbt die Hure. Die Gefühle galten Evita Perón, 33, der Frau des Diktators. Sie schrie hinter den erleuchteten Fenstern des Präsidentenpalastes, zu dem hunderttausend Arme hochwimmerten. Evita Perón blutete aus dem Mund, alle Zähne waren ausgefallen. Leukämie (Blutkrebs) zehrte sie weg. Sie war leicht wie ein Engel, 35 Kilo. Sie kam aus dem Schatten. Prostituierte, Barmädchen, Frau des Präsidenten und – wie gesagt – Heilige. Sie hatte die Diktatur der Güte errichtet. Den Reichen nehmen, den Armen geben. Die Ärzte schenkten ihr den Morphiumtod. „Don't cry for me, Argentina.“

Im Invalidendom liegt der Kaiser nicht ganz unversehrt

Napoleon wurde kurz vor seinem Tod von furchtbaren Magenkrämpfen geschüttelt. Seit Wochen hat er sich nicht mehr rasiert. Seine Wangen waren eingefallen, sein Gesicht hatte eine dunkle Farbe angenommen. Er fieberte. Schöne Frauen erschienen ihm, längst tote Generale, seine Mutter. Er wurde wieder Kind. Sie streichelte ihn. Er wurde wieder Kaiser und befahl: „Verhaften Sie den Herzog Enghien.“ Es war das sechste Jahr seiner Verbannung auf der Insel Helena, als am 5. Mai 1821 der Todeskampf begann. Im Fieber brüllte Napoleon: „France – tête d'armee“ (Frankreich – die beste Armee). Der Sterbende sprang aus dem Bett und versuchte den Wachoffizier zu erwürgen. Niemand erfuhr mehr, welchen Feind er glaubte vor sich zu haben. Am nächsten Tag trug die Wache den toten Napoleon ins Arbeitszimmer des englischen Arztes. Der schnitt ihm den Penis zu Propagandazwecken ab, damit England, der Todfeind, beweisen konnte: Der große Kaiser war nur ein kleiner Mann.

Hinrichtung modern: vor laufenden Kameras

Nikolai Ceauşescu, 71, der Diktator Rumäniens, trug in seiner letzten Stunde einen grauen Tuchmantel mit feinem Persierkragen. Zu seinem weißen Hemd hatte er eine rote Krawatte umgebunden. Es war der 25. Dezember, 16 Uhr, bitterkalt. Soldaten führten ihn zu einer ockerfarbenen Kasernenwand. Ceauşescu sah Soldaten mit ihren Gewehren und Fernsehkameras. Seine Hinrichtung würde also gefilmt werden. Neben Ceauşescu nippelte seine Frau Elena. Und vorwurfsvoll sagte sie zu einem Soldaten: „Ich war wie eine Mutter zu euch.“ Letzter Versuch, ihr Schicksal zu wenden? Aber der Soldat antwortete: „Was bist du für eine Mutter, die unsere Mütter tötete.“ Ein kurzes Kommando, Schüsse fielen. Ceauşescu sank nach rechts, seine Frau nach links. Es war 16.01 Uhr.

Cäsaren-Mord. Hier die Premiere

Im Prinzip war Cäsar noch kein Diktator. 23 Dolchstiche hinderten ihn, die letzten Sprossen der Karriereleiter zu erklimmen. In den Iden des März (44 v. Chr.) stürzten sich die Neider im Senat auf ihn und stachen in seinen Körper. Cäsars Anspruch war natürlich total: Ich will Gott sein. Er hatte Gallien erobert. Er hatte Rom eine neue Bedeutung gegeben und jetzt wollte er der Bruder Jupiters werden. Nein, nein, nein! Er versuchte sich mit einem Bleistift (Schreibgerät) zu wehren. Als er merkte, daß es nichts nutzte, verhüllte er sein Haupt mit der Toga. Als er seinen Lieblingsschüler Brutus unter den Verschwörern sah, sagte er: „Auch du, mein Sohn Brutus!“ Es war sein letzter Satz, weltberühmt.

Hitler. Flitternacht des Grauens

14 Tage vor seiner Todesstunde sah Hitler zum letztenmal die Sonne. Sie war verschleiert vom Rauch der brennenden Hauptstadt Berlin. Fahl und zitternd verlieh der Diktator seinen letzten Soldaten Eiserne Kreuze. Es waren Kinder zwischen 15 und 17. Dann verschwand er in seinem Führerbunker und tauchte erst wieder in einen Teppich gewickelt als Toter auf. An seinem letzten

Tag hatte sich Hitler noch mit seiner Geliebten Eva Braun trauen lassen. Eine Nacht-Trauung, gegen eins am 30. April 1945. Die kleine Hochzeitsgesellschaft aß belegte Brötchen und nippte am Sekt. Man unterhielt sich. Small talk würde man heute sagen. „Wo sind die Russen?“ fragte Hitler den Kommandeur der Leibstandarte. „An der Wilhelmstraße, mein Führer.“ Das war nahe, etwa 300 Meter. Hitler verließ seine Hochzeitsparty und ging mit der Braut ins Schlafzimmer. Ein paar Stunden später entdeckte Kammerdiener Linge drei Tote. Hitlers Schäferhund Blondie, vergiftet. Hitlers Ehefrau, vergiftet. Er selbst hatte sich in die rechte Schläfe geschossen. Der Kammerdiener holte SS-Leute, die den Diktator und seine Frau in den Teppich rollten und nach oben brachten, um den letzten Befehl zu befolgen. „Der Führer wünscht verbrannt zu werden.“ Hitler bibberte vor Angst, daß die Russen seine Leiche ausstellen würden, als Wanderausstellung sozusagen.

Neros letztes Todesurteil: Erdolcht Nero!

Nero bedeutet „tapfer“ oder „stark“; aber der römische Kaiser (37 bis 68 n. Chr.) war in seinen letzten Lebenswochen nur noch die monströse Karikatur seines Namens. Ausschweifungen hatten seinen Körper aufgedunsen. Ein gewaltiger Bauch wurde von dünnen Spinnenbeinchen getragen. Der Kaiser war hoffnungslos kurzsichtig und benutzte als Monokel einen großen Smaragd. Trotz der Todesnähe gait seine Liebe dem Theater. Als letzte Rolle spielte Nero eine Jungfrau, die von einem Sklaven vergewaltigt wird. Der Höhepunkt des Stücks waren die naturgetreuen Schmerzensschreie des Kaisers. Das Volk hatte ihn satt. Aufstände brachen im Reich aus. In Panik befahl Nero eine Dimen-Armee aufzustellen, um die Revolution niederzuschlagen. Als die Bürger zum Palast zogen, bat er seinen Kabinetts-Sekretär Epaphroditus, ihm einen Dolch in die Kehle zu stoßen. Im Sterben röchelte Nero: „Was für ein Verlust werde ich für die Kunst sein.“ Er wurde nur 30.

Mussolini starb dreimal. Das 1. Mal war direkt schön

Benito Mussolini (1883–1945), Italiens Mini-Hitler, wollte sich in seiner letzten Stunde italienisch verabschieden. Er zog eine deutsche Wehrmachtsuniform an und versuchte mit seiner Geliebten die neutrale Schweiz zu erreichen. Partisanen erkannten beide am schönen Comer See, sperrten sie in eine Villa. Mussolini und seine Geliebte gingen zu Bett. Die letzte Stunde kam. Sie wurden in einen Wald geführt und starben engumschlungen unter der Salve einer Maschinenpistole. Mussolinis Körper wies sieben Einschüsse auf. Das Hinrichtungskommando warf die beiden auf einen Lastwagen und ratterte mit den Leichen nach Mailand. Dort wurden sie auf der Piazza Loreto mit den Köpfen nach unten aufgehängt. Der Haß auf den Diktator und seine Konkubine war so groß, daß die Menschen Mussolinis Kopf mit Gewehrkolben zertrümmerten und seiner Geliebten die Brüste abschnitten.

Franco (100 000 Tote): „Ich wußte nicht, daß sterben so schwer ist“

Franco, 82, saß an der Stirnseite (Machtseite) des Kabinetstisches, bleich, zittrig, aber aufrecht. Es war beschlossene Sache, daß es seine letzte Kabinettsitzung nach 36 Jahren Herrschaft über Spanien sein sollte. Unter dem Hemd registrierte eine Sonde seinen Herzschlag und übertrug ihn über einen Draht ins Nebenzimmer, wo Ärzte an Monitoren wachten. Als der letzte Minister gegangen war, brach Franco bewusstlos zusammen, dämmerte 4 Wochen dem Tod entgegen. Als er am 20. November 1975 starb, kam er noch einmal zu Bewußtsein, röchelte: „Ich wußte nicht, daß es sich so schwer stirbt.“

Cenová lavina v Ostravě

(čtk): Na Ostravsku včera výrazněji klesly ceny některých potravinářských a tabákových výrobků. Podnik Potravniny Ostrava zlevnil trvanlivé pečivo, některé druhy čokolád až o čtyři koruny, bonbóny a cukrovinky. Nižší jsou v obchodní síti ceny hotových jídel, některých vín z vybraných druhů potravin a pochutin. Jde mj. o akcii Slezských mraziren Opava pod názvem Cenová lavina. Po dobu tří týdnů budou zákazníkům dodávat své výrobky za nej-líže ceny v ČSFR.

O HUSÁKOVĚ A ŽILÁKOVĚ SE TO ZATÍM NEVÍ...

Teplo dražší až od května?

(kč): Dvě a půl hodiny se včera federální vláda zabývala návrhem ministerstva financí ČSFR na úpravu cen paliv a tepla pro obyvatelstvo. Hlasováním její členové rozhodli, že k úpravě cen dojde jednorázově až od 1. května.

Původní návrh předpokládal zvýšení cen konečné spotřeby tuhých a plynných paliv a ceny tepelné energie celkem o 324 procent (ve dvou etapách). S tím souhlasila s vážnými připomínkami vláda České republiky. Vláda Slovenské republiky však vyslovila zásadní nesouhlas. Cena uhlí a koksu se má zvýšit o 230 procent, u tepla o 134 procent a obdobně i u zemního plynu. Vzhledem k tomu, že ke zvýšení cen dojde proti původnímu předpokladu později, budou státní rozpočty zatíženy celkem 11,6 miliardy korun navíc. Vláda uložila svému místopředsedovi V. Valešovi, aby zvýšení cen projednal s vládou ČR i vládou SR a ponechal dořešení této otázky na nich. Odsouhlasila také zvýšení měsíčního vyrovnávacího příspěvku o 50 Kčs pro děti a o 80 Kčs pro důchodce.

Vláda se včera také seznámila s faktem, že maďarská strana navrhla odsunout termín závěrečného zasedání RVHP, které se mělo konat 27.–28. 2. 1991 v Budapešti. V této souvislosti vyjádřila souhlas s dokumenty o zrušení RVHP a navržený statut OMES považuje za základ pro další jednání. Pověřila ještě ministra V. Dlouhého, aby ještě tento týden svolal do ČSFR skupinu stálých zástupců RVHP.

Jak novináře informoval ministr P. Miller, nařizemím vlády se stanoví minimální mzda pracovníků v pracovním poměru a duchovních. Pro pracovníky odměňované podle mzdových tarifů to má být dva tisíce korun měsíčně, pro ty, kteří pobírají čas-tečný invalidní důchod, 1500 Kčs, a invalidní důchodci mohou počítat s 1000 Kčs.

...A BUDE Z TOHO VŠECH NIC.

Kursovní lístek

Francouzský frank	5,51	(5,54)
1000 Italských lir	25,08	(25,17)
Rakouský šilink	2,88	(2,88)
Německá marka	18,78	(18,88)
Švýcarský frank	21,91	(22,04)
Americký dolar	28,39	(28,08)
Anglická libra	54,89	(55,00)

(V závorce jsou kursy z minulého dne.)

Selbst die Fragebögen stammen aus der CSSR

Vollzug auch gegen Widerstand soll verzichtet werden. Der Volkszähler „ist berechtigt in die Wohnung, das Haus oder andere Räumlichkeiten einzutreten, allerdings ist der Zugang gleichzeitig verbunden mit der Zustimmung des Besitzers oder Mieters.“

Die Verquickung der persönlichen Daten mit den Angaben zu den Wohn- und Lebensverhältnissen auf einem einzigen Fragebogen scheint in der CSFR niemanden zu stören. Die Bürger können sich — so die föderalen Statistiker — darauf verlassen, daß ihre Personalien nicht mißbraucht werden. „Es kommt nicht in Frage, daß individuelle Angaben zusammen mit Namen und Adresse der gezählten Personen irgend jemand mitgeteilt werden — auch nicht Verwaltungsbehörden“, heißt es da. In die Computer werde bei der Bearbeitung der Zählungsergebnisse nichts von

den persönlichen Daten eingegeben, versichert das Amt hoch und heilig.

Sollte das Gesetz von 1971 tatsächlich für Inländer zeitlos anwendbar sein, zumindest bei der Behandlung von Ausländern zeigt es noch deutliche Spuren einer untergegangenen Epoche. So werden die Zähler ausdrücklich darauf hingewiesen, daß auch „zufällig auf dem Gebiet der CSFR befindliche“ Touristen persönliche Angaben machen müssen. Wenn sie sich mit den Fremden sprachlich oder aus anderen Gründen nicht verständigen können, müssen die Staatsbeauftragten die entsprechenden Rubriken selbst ausfüllen. „Ausgenommen sind Diplomaten und die Angehörigen ausländischer Armeen sowie deren Familienmitglieder“, wird als einzige Ausnahme zugelassen. Angaben über letztere Gruppe dürften ohnehin bald hoffnungslos sein. Gemeint können nur die sowjetischen Truppen in der CSFR sein, und die wollen ihren Abzug spätestens bis Mitte des Jahres abgeschlossen haben.

Auch der Prager Oberbürgermeister Jaroslav Koran war für den Verbleib des Panzers auf dem Denkmalsockel in der Mitte des „Platzes der sowjetischen Panzergrenadiere“ eingetreten. „Wir würden mit einer Entfernung des Panzers nur zeigen, wie unkultiviert wir sind. Ein ostentatives Wegwischen eines solchen Symbols ähnelte sehr dem Vorgehen unserer Vorgänger“, meinte das Städtobershaupt unter Anspielung auf die Tatsache, daß während der kommunistischen Ära sämtliche Hinweise auf die Befreiung der westböhmisches Stadt Pilsen durch die US-Armee sorgfältig unterdrückt worden waren.

Dabei hat der Zähler schon einmal geklingelt, um die Formulare für die Erhebung abzugeben. Am Sonntag oder im Verlauf der nächsten Woche schellt er zum zweiten Mal, um die Bogen wieder abzuholen. Darauf sollen die bisher auf rund 16 Millionen bezifferten CSFR-Bürger dann unter anderem angeben haben, welche Ausbildung sie haben, wie sie zu welcher Arbeitsstelle kommen, wie groß ihre Wohnung ist und mit welchen technischen Geräten die Räumlichkeiten ausgestattet sind.

Streitigkeiten gab es in der CSFR weniger wegen des Themas Datenschutz, sondern vor allem wegen der zulässigen Angaben in der Rubrik Nationalität. Zunächst war den innerhalb der Tschechischen Republik nach Autonomie strebenden Mähren verweigert worden, diese Nationalität statt „tschechisch“ einzutragen. Nach harschen Protesten bil-

Mit einem Jahr Verspätung sind die Tschechoslowaken aufgerufen, an diesem Wochenende bei einer Volkszählung den staatlichen Statistikern Angaben über ihre Wohn- und Lebensverhältnisse zu machen. Die Erhebung, die eigentlich für vergangenen März geplant, von der neuen Regierung aber nach der Wende in der Tschechoslowakei verschoben worden war, basiert auf einem Gesetz von 1971 — als in der Ära der kommunistischen „Normalisierung“ Schnuffelei und Gesinnungsverfolgung an der Tagesordnung waren.

Daß selbst das Muster für die Fragebogen noch aus dieser Zeit stammt, scheint die CSFR-Bürger wenig zu stören. Vielleicht sind den meisten Tschechen und Slowaken diese Zusammenhänge auch nicht klar, denn die Volks-, Wohnungs- und Gebäudezählung hat in den Medien nur eine untergeordnete Rolle gespielt. Auch eine Broschüre, in der sich ein Normalverbraucher informieren könnte, liegt nach Angaben der Prager Kommunalbehörden nicht vor.

Odesla sestra J. Novotné

(Jup): V dzkém rodném kruhu, za dčestí necelých dvou desítek lidí, se v třech- to dnech konalo poslední rozloučení s Pavlou Kittlerovou, sestrou slavné české zpě- lvačky Jarmily Novotné. Sama J. Novotná bohužel nemohla z New Yorku, kde žije, přijít. Pavla Kittlerová dývala časou ná- vštěvnictví Hudebního divadla a v jednu to- hoto roku se dožila čtyřicetých 85 let.

Havel greift in Panzerstreit ein

„Denkmal der Befreiung von deutscher Besetzung erhalten“

Prag, 3. März. In den Streit um einen sowjetischen Panzer, der als Denkmal an die Befreiung Prags von der nationalsozialistischen Besetzung seit Jahrzehnten auf einem Platz des Stadtteils Smichov steht, hat jetzt auch Staatspräsident Vaclav Havel eingegriffen. Wie die Prager Tageszeitung „Lidove noviny“ berichtete, wies Havel den Plan der Stadtteilverwaltung zurück, den Panzer vom Typ „T 34“ zu entfernen und durch eine Gedenktafel zu ersetzen.

„Der Panzer ist nicht gerade ein ästhetisches Objekt. Aber ich denke, wir haben uns an ihn gewöhnt. Wir sehen ihn nicht als Panzer, sondern als ein Symbol für die Hunderttausende, die bei der Befreiung unseres Landes gefallen sind. Die Entscheidung, ihn zu entfernen, ist nach meiner Meinung eine Attacke auf diese Erinnerung“, meinte der Staatspräsident.

Der Kommandant von Prag-Smichov hat die Verantwortung für das Schicksal des Panzers, dessen geplante Entfernung republikweit für Aufsehen sorgte und

gegen die inzwischen eine Unterschriftensammlung läuft, inzwischen abgegeben. Da der Panzer an dem Sockel, auf dem er steht, festgeschraubt ist, sei er ein „festes und kein bewegliches Denkmal“. Damit seien die Denkmalschützer im Kultusministerium der Tschechischen Republik zuständig, fanden Experten im Auftrag der Kommunalpolitiker heraus.

Auch der Prager Oberbürgermeister Jaroslav Koran war für den Verbleib des Panzers auf dem Denkmalsockel in der Mitte des „Platzes der sowjetischen Panzergrenadiere“ eingetreten. „Wir würden mit einer Entfernung des Panzers nur zeigen, wie unkultiviert wir sind. Ein ostentatives Wegwischen eines solchen Symbols ähnelte sehr dem Vorgehen unserer Vorgänger“, meinte das Städtobershaupt unter Anspielung auf die Tatsache, daß während der kommunistischen Ära sämtliche Hinweise auf die Befreiung der westböhmisches Stadt Pilsen durch die US-Armee sorgfältig unterdrückt worden waren.

»Pozvánka« do hor

(čtk): Jarní přednášky a dobré sněhové podmínky v Krkonoších přinesly zvýšený zájem lyžařů: rekreační střediska nemají nouzi ani o zahraniční turisty, bohužel však ani o zloděje nejčastěji ve Spindlerově Mlýně zmizely na centrálním parkovišti ze sítěchy renaulta s německou státní poznávací značkou čtyři páry sjezdových lyží a pět párů běžeckých lyží i s holemi. Skoda kolem 30 000 korun. Ze sítěchy wartburgu ukradli neznámý zloděj dvoje sjezdové lyže v hodnotě 10 000 korun. A třetí případ — ze zaparkovaného trebanta ukradli lupiče marky, čs. koruny a doklady německé občanky a způsobil škodu asi 30 000 korun. V Harrachově před hotelem SKI centrum zmizelo z vozu Ford Escort německé SPZ přebízení a kosmetika v ceně 14 000 korun. Před zlatavou (Varná) kradli zloději ze sítěchy mercedesu dvoje lyže v hodnotě 20 000 korun. Neznámý zloděj sebral v Harrachově i nezajištěné horské kolo v hodnotě 35 000 korun. Jan- ské Lázně: U zotavovny Stréna zmizel ně- meckému občanovi bílý automobil Audi 80 v hodnotě 324 000 korun.

REVERZACE PRO NĚNĚCHAVCE...

Korbelova nadace

(čtk): Americký milionář českého původu Boris Korbel se rozhodl založit nadaci expresní pomoci. Bude určena k poskytování jednorázové peněžní pomoci starým osamělým osobám, které se staly obětmi trestných činů spáchaných brutálním nebo vandalským způsobem, a zůstaly tak zcela bez prostředků. Boris Korbel již na konto nadace vložil 100 tisíc dolarů. Další prostředky bude nadace získávat z darů občanů a institucí na účet České státní spo- řitelny v Praze 1, Rytířská 29, číslo

HAVEL MA RECHT, HA- FL HAT RECHT, O.K. HEYUL!

7853658-038. Expresní pomoc by měla fungovat tak, že vedoucí výjezdové skupiny VB upozorní postižené osamělé osoby na možnost požádat Korbelovu nadaci o pomoc, a zároveň jim vydá tiskopis žádosti, kterou

je možno vyřídit prostřednictvím široké sí- tě evangelických církví do 24 hodin.

Konec trabantů i wartburgů

Dvě ztělesněné produkce s označením Vyrobeno v NDR vsuktu zmizí. Dvoutaktní bakelitový trabant, »světově první sériově vyráběný automobil s celoplošnou karosérií ze syntetických hmot« — jak praví pamětní nápis v muzeu automobilismu v Eisenachu — se přestane objevovat ve výrobních halách.

Dvoutaktní motor o obsahu 550 cm³, 18 koňských sil, maximální rychlost 90 kilometrů v hodině, rok zahájení výroby 1957 — to jsou v kostce základní charakteristiky modelu P-50. V roce 1964 spatřila světlo světa nová verze a od té doby se všechny další projekty konstruktérů a techniků odrážely od kategorického »ne« špiček SED. Ještě předloni se v pořadnických tisknách na tři milióny zájemců, kteří čekali v průměru 13 let v Berlíně a 17 let jinde. Ještě v břez-

nu loňského roku se mohlo 80 000 zaměstnanců podniku IFA spolehnout na 27 000 objednávek vozidla se čtyřtákním motorem Volkswagen, které se vyváželo i do Spánělska, Francie a Kanady. Podle projektu Volkswagenu by mělo výrobni pásy ve Cvikově opouštět do konce roku 1994 až 390 000 vozů ročně. Legendární trabant dosluhuje jako nevhodná, obdivuhodná rarita. Z USA si i ojeté »trabants« objednávají sběratelé autoveteránů a loni před vánočními jednáními — namísto obvyklého rolls-royce — dotovala první cenu jedna londýnská loterie.

Wartburg pochodil ještě hůře. Polovina východního Berlína ho s láskyplnou důsledností neděli co neděli šampónovala a leštila, lidé od tajné policie Stasi v něm pronásledovali disidenty, vesnický pastor ho mohl jako dar obdržet od svých západních přátel

a pro dovolenou na Rujaně nezůstal v jeho zavazadlovém prostoru využití snad ani centimetr — a teď najednou vystavili wartburgu úmrtní list. Jeho verzi se čtyřtákním motorem zastavil Poručenský úřad pro správu národního majetku bývalé NDR k poslednímu lednovému dni. Podle tiskového mluvčího úřadu by si subvence do ztrátové automobilky vyžádaly do konce roku nejméně 200 miliónů marek, protože každý zhotovený vůz se dotoval 8000—7000 markami. Nepomohla ani již podepsaná dohoda s Litvou o nákupu 300 vozů, každého za 8000 marek, ani vyhlídka, že baltická republika případně skupí celou produkci. Část dobře kvalifikovaných dělníků mezitím odešla za jinou práci, což do značné míry svazuje ruce automobilce Opel, která v části bývalých dílen pro wartburgy zamýšlí investovat do montážních závodů přibližně miliardou marek. Má odtud sjíždět nejméně 150 000 automobilů osvědčených »oplovských« modelů ročně.

GOTSAYBANK!

Italien am teuersten

In fast allen europäischen Ländern können Pkw-Reisende nunmehr bleifrei tanken, der Literpreis für das umweltfreundliche Benzin liegt dabei meist deutlich unter dem Tarif für verbleites Super. Am preiswertesten ist — nach einer jetzt veröffentlichten Übersicht des Allgemeinen Deutschen Automobil-Clubs (ADAC) — derzeit Polen. Dort kommt der Liter bleifrei auf umgerechnet 79 Pfennig, die entsprechende Menge verbleites Super kostet 71 Pfennig. Auch Luxemburg (bleifrei 99 Pfennig/verbleites Super 1,10 DM), die Schweiz (1,11 bis 1,28 DM/1,21 bis 1,37 DM) und Deutschland (1,13 bis 1,25 DM/1,22 bis 1,34 DM) zählen ebenso wie Ungarn (1,17 DM/1,21 DM) und Bulgarien (1,17 DM/1,25 DM) zu den für Autofahrer günstigeren Ländern.

Etwas teurer ist Kraftstoff schon in Großbritannien — dort kommt der Liter bleifrei auf umgerechnet 1,22 DM, die gleiche Menge verbleites Super kostet 1,30 DM —, noch mehr zahlen Reisende in der Türkei (bleifrei 1,25 DM/verbleites Super 1,21 DM) und in Griechenland (1,30 DM/1,40 DM). Weitere Tarife: Österreich (bleifrei 1,34 DM/verbleites Super 1,40 DM), Spanien (1,39 DM/1,45 DM), Belgien (1,40 DM/1,48 DM), Niederlande (1,41 bis 1,46 DM/1,47 bis 1,53 DM), Dänemark (1,44 DM/1,64 DM), Irland (1,63 DM/1,66 DM), Finnland (1,72 DM/1,85 DM), Italien (1,74 DM bis 1,98 DM/1,80 bis 2,05 DM), Schweden (1,76 DM/1,85 DM), Portugal (1,76 DM/1,89 DM) und Norwegen (1,79 DM/1,95 DM), Frankreich (1,47 bis 1,89 DM/1,61 DM).

A V CESNOMORAVSKO-SEZSKO SLOVENSKO POUKARPATORUSKU ?

meřtř, a tak není divu, že obce navázaly neformální spolupráci. Tak například reichentalská klempřířská firma už loni ot novila okapy na kostele v Horním Dvci řířtí a nyní dostala obec od svých sousedů přes komerční banku 26 tisíc rakouských šilinků na obnovu řesady celých církevních objektů. Práce začínou na řetě Peněžní dar pochází ze sbírky rakouských věřících, kteří přisílili i finanční pomoc na nová chrámová okna zalitá do olově

Steffi Graf vom Thron gestoßen

TOLE BUDE KÁT: DIE 197 WICKEN LANG WELTABELLEN-BERTE... UND DER X-FACHE WIMBLEDON-SIEGER UND 14 TAGE LANG WELT-TABELLEN-BERTE... 5075E!

Létající kanón Thunderbolt II

Při průniku do obsazeného území jednotky protitankové koalice musely počítat s tím, že ne všechny tanky Husajnovy armády byly důkladnou leteckou přípravou zničeny. Přitom ve výzbroji irácké armády jsou poměrně moderní tanky T-72.

Účinnou zbraní proti nim jsou helikoptéry Apache a Huey Cobra s protitankovými raketami. Jejich nevýhodou je omezený dolet a tím i závislost na postupu pozemních základen. Ke krytí pozemního útoku slouží tedy dvacet let starý bitevník Fairchild A-10 Thunderbolt II. Létá podzvukovou rychlostí (něco přes 700 km/h) a svoji první přezdívkou »létající kanón« si vysloužil oprávněně. Jako účinná protitanková zbraň byl vytipován sedmiblaňový rotační kanón, označený GAU-8/A, a letecké firmy měly za úkol postavít kolem něj trup letadla, které by bylo schopno ho nést a zároveň vydržet ofěsy, způsobené výstřely. Nastavitelná kadence 30mm děla umožňuje střelbu rychlostí 2100 ran za minutu nebo její zdvojnásobení. Náboj pro ničení tanků má střelu s jádrem o průměru 15 mm vyrobenou z ochuzeného uranu. Toto jádro zvyšuje kinetickou energii střely,

takže je dostatečná k probití jakéhokoli pancíře známých tanků. Uranové jádro se při průniku vzněcuje a zapalí vnitřek zasaženého vozidla.

Při konstrukci bitevníku byla dána přednost jednoduchosti, a tak »utrpl« i jeho vzhled: pro nízké rychlosti zapuštěné nřtování je zbytečné, takže nřty na povrchu evokují srovnání s prasetem bradavičnatým — odtud tedy i přezdívkva »warthog«. Jednoduchost ale nebyla na překážku pestrému vyzbrojení. Celkem jedenáct závěsů pod křídly a trupem může nést mimo přídavné nádrže protiletcké střely Sidewinder, protizemní střely Maverick, široký rejtříř pum včetně těch s optickým ři laserovým naváděním a kontejnery pro radioelektronický boj; celkem více než šest tun smřtícího nákladu.

...A STŘELEČÍ PŤAKI...

vidlo, jež se chystalo v úterý odplout do přístavu Akaba v Jordánsku. Export zbraní byl zastaven, neboť Jordánsko se ve válečném konfliktu fakticky postavilo na stranu Iráku, odůvodnil rozhodnutí celnice jeřtí mluvčí. Blížší informace o původu nákladu agentury neuvědy.

Kanzler im Kutscher-Look

Angebot der Woche: ein Popeline-Mantel im Kutscher-Look, Modell „Sien-na“, Preis 700 Mark. Farbe: gewaschenes Blau (dunkelblau). Das Besondere: Den Mantel gibt es auch in Übergrößen, sogar in der Übergröße 66, für die 5 qm Stoff verarbeitet werden.

„Loden-Frey“ ließ in dieser Größe 300 Stück anfertigen. Letzten Oktober betrat Kanzler Kohl einen Laden in Köln, griff mit sicherem Instinkt diesen Mantel, liebt ihn so, daß er ihn auch bei Staats-empfangen trägt. Was sagt sein Schneider? Er schweigt diskret. Kutscher-mäntel sind nicht sein Fach.

Nobel-haus SIGHT AUS, WIE EIN BALLONFIARRET...

Stop našim zbraním

BONN: Celnice v Brémách včera zabránily vývozu československých pistolí do Jordánska. Jak oznámil mluvčí celního úřadu, pistole a munice dorazily včera odpoledne z ČSFR do přístavu v tomto německém hanzovním městě. Podle informací z Brém měl být náklad přeložen na jordánské pla-

Zapomenutí otroci

(zf): Všichni, kdo byli totálně nasazení v Hitlerově třetí říři a v dalších zemích Evropy, mají nyní možnost podat o tom svědectví na chystané výstavě dokumentů, jeřtí zahájení se připravuje na 14. března v Clam Gallasově paláci v Praze. Kontaktní adresa: Svaz nuceně nasazených, Benkova 1687, 149 00 Praha 4, kde je možno přihlásit i členství. Bude to první veřejná dokumentace zatím málo známého válečného strádání řady ročníků, tehdy velmi mladých lidí Čech a Moravy. Nařích nuceně nasazených občanů bylo na 500 tisíc. Z toho jich kolem řtí tisíce zahynulo při náletech, nebo v důsledku represí. Postavení těchto lidí výstiřně charakterizoval již řdive západoněmecký časopis Spiegel, když napsal: »Byli to bílí otroci, nejlevnější pracovní síla, bez jakýchkoliv práv...« Byli, a dosud jsou obětovanou generací.

DRBNA TAM TAKY TENKRAT BYLA...

Šilinky pro naše kostely

(zh): Horní Dvořiřtř a rakouský Reichenthal dělil od sebe loni několik kil-

Doping v ČSFR má své oběti

Anabolika a sport — to je téma, k němuž se vrací sportovní stránky československých deníků. Zejména poté, co bývalý reprezentant, atlet Josef Odložil, píchl do vosího hnízda otevřeným dopisem, v němž odsoudil užívání anabolik ve sportu. Doktor Pavel Čermák, patolog Městské nemocnice na Fifejdách v Ostravě, má s tímto problémem vlastní zkušenosti.

Byl totiž v r. 1983 vyřazen z týmu čs. atletických reprezentantů proto, že na soustředění vybraných závodníků na Kanárských ostrovech v r. 1983 se svými kolegy, lékaři z Francie, Itálie a z dalších zemí, hovořil o anabolikách. Po návratu do vlasti byl hlídači výpravy denuncován a předseda ústředního výboru čs. tělovýchovy Antonín Himl již dr. Čermáka do ciziny nepustil.

Dr. Čermák se rozhovořil o situaci na konci osmdesátých let u nás.

Dopovali se amatérsky

„Dopovali jsme, na rozdíl od zahraničí však víceméně amatérsky. Dělali to trenéři sami, většinou bez jakýchkoli podkladů, jak uznali za vhodné. Docházelo tedy k velkým chybám, mnozí nedokázali pochopit, že méně je někdy více a tato praxe se pak odrážela na zdraví jejich svěřenců, vrcholových sportovců. Distribuce těchto uměle připravených hormonů vycházela z Prahy a v zahraničí je nakupoval Chemapol a dodával střediskům vrcholových sportů v Bratislavě, v Ostravě a jinde.

Mezinárodní atletická federace usvědčila z používání nedovolených podpůrných prostředků v r. 1986 dva naše atlety — koulaře Remigia Machuru a diskařku Zdeňku Šilhavou. Vysvětlení je prosté. Laboratoř pro antidopingovou kontrolu od rakouské firmy Packard, vyrobená v r. 1979, zestárla a přesto, že přístroje ukázaly při výjezdu Machury a Šilhavé nulu, nula to nebyla.

Se vši vážností vstoupil do boje proti anabolikám Mezinárodní olympijský výbor až v souvislosti s Olympiádou v korejském Soulu, v

případu s lehkým atletem Johnsonem. Snaha výboru očistit sport od všech forem dopingů vztahovala se na vědomí i Československo.

Praxe stále přetrvává

„Avšak můj názor je, že všechno běží dál,“ pokračoval dr. Pavel Čermák. „Stačí, abych se na sportovce podíval a vím, jestli „sype“ nebo ne. Letitá praxe stále přetrvává. Ve hře je totiž stále více peněz a těm závodníci neodolají. Je-li ve hře třeba padesát tisíc dolarů za patřičný výsledek, těžko se takovému lákadlu odolává.“

Je jasné, že anabolika 'jedou' vešle dál. Vývoj pokračuje. Definitivně odzvoněno mají klasická anabolika, tedy látky tělu cizí. Ale taková nejsou všechna, přítomnost některých se v organismu nedá prokázat. Kúra však není laciná, přijde na pět set i více dolarů. Tato investice se však vyplatí, peníze dělají zase peníze. Do nekonečna můžeme mluvit o morálce, cti, ale sportovce je jenom člověk. Jestliže hodíte koulí třeba osmnáct metrů a druhý dvacet, nedá vám, abyste se mu nepokusil vyrovnat a nesáhl — jako on — po dopingů.

Rozdíl proti minulosti tu však je. Zatímco dříve mohli brát vrcholoví sportovci „bobule“ po hrstech, dnes je to mnohem dražší a komplikovanější. Proti dopingů se už udělalo hodně, ale ne dost. Existují látky tělu vlastní, třeba testosteron nebo somatotropin. Američané mají látku, označovanou MGT, která způsobuje značný nárůst svalové hmoty a síly, aniž by se dala v těle prokázat. Je tudíž bláhové se domnívat, že vyhlášením přísných postihů se problém smete se stolu.“

Oběti dopingů

Doping v Československu měl své prominentní oběti. Zdraví ostravských vzpěračů Hanse Zdražily a Oty Zaremby je poznamenáno navždy anaboliky. Oba to dotáhli až na nejvyšší olympijský a světový stupeň a z obou se stali invalidní důchodci. Zdražila nazývali sportovní novináři v šedesátých letech gladiátorem činky. Přicházel na podium bez vzrušení a zvedl činku, jako by ji hypnotizoval. Až do začátku sedmdesátého roku vytvořil v kategorii do 75 kilogramů 12 světových rekordů a získal 16 medailí z vrcholových šampionátů, nejcennější v r. 1964 na Olympiádě v Tokiu. Na montrealské Olympiádě se však svou lehkou zraněním připravil o medaili a musel vztít zavděk šestým místem. To si chtěl vynahradiť v r. 1972 na Olympiádě v Mnichově. Jenže v té době začal splácet první daň anabolikám. Právě loket trucoval tak silně, že nedovolil podstoupit náročnou předolympijskou přípravu. A téměř současně onemocněl infekční žloutenkou. Byl přesvědčen, že příčinou byla špatně sterilovaná jehla injekční stříkačky, jenže příčinou byl spíš její obsah. Hans Zdražila byl prvním vrcholovým sportovcem v Československu, který dostal osobní důchod, když mu bylo dvaatřicet let. Chybou bylo, že při utkání Baníku s bratislavskou Dunajplavbou v ostravské sokolovně nastoupil i přes svých sedmatřicet let. Den nato se objevila v novinách zpráva o jeho účasti a to ho stálo osobní důchod. Našel si tedy práci jako automechanik a pak na nové beskydské žachtě Staříč nastoupil jako důlní zámečnick. Zde měl pracovní úraz, který mu silně pošramotil páteř. Kdo ho nezná, sotva by poznal v chlapíkovi, který o berlíčkách štrachá ke svému autu, dříve věčně dobře naloženého olympijského vítěze. Někdy si však stěžuje: „Nezahrpl jsem na vzpírání, ale na funkcionáře, především na ty vrcholové, pro

kteří se v minulém režimu činky staly prostředkem k vlastnímu prospěchu a neváhali krmit sportovce anaboliky. Když se stali invalidy, sportovce nechali na holičkách.“

Za jeden rok o 30 kg více

Druhý olympionik a dnes invalidní důchodce je Ota Zaremba, rodák z Louk nad Olší. Jeho kariéra popírá zkušenost, že špičkovým sportovcem se člověk nestane přes noc. Když mu bylo sedmnáct, nalákal ho starší bratr na činky. Na vojnu do pražské Rudé hvězdy už nastupoval jako uznávaný vzpěrač, kterého v další sezóně trenér Emil Břoska přivedl v Moskvě na nejvyšší olympijský stupeň v kategorii do sto kilogramů. Za jediný rok se Zaremba pod jeho vedením zlepšil o neuvěřitelných 30 kilo s pomocí treninkové pile a také anabolik, o nichž se v té době moc nevědělo. Vytvořil několik dalších rekordů, i když již tehdy začaly bolesti v loktu pravé ruky. Injekce sice dokázaly otok zahnat, ale místo klidu musel Ota Zaremba krátce nato do Francie. Tam ho v Lille trenér poslal na podium teprve v okamžiku, kdy ostatním už nezůstal ani jediný pokus. Stopětaosmdesátikilová zátěž stoupala jeho svěřenci nad hlavu, avšak prudká bolest v ruce zavelela pustit činku předčasně. Padla k zemi tak nešťastně, že závodníkovi poranila záda. V dalších dvou letech se lékařům však podařilo dát Zarembov loket do pořádku natolik, že se mohl chystat na Olympiádu v Los Angeles. Mezitím si našel práci jako zámečnick v podzemí Dolu 9. května. Měl však smůlu. V přípravě začala zlobit kolena, pak se pro změnu přidaly levý loket a k dovršení všeho ještě stehenní sval. Místo tréninku začal obíhat lékáře a za pár měsíců byl v invalidním důchodu.

Komunistický režim zneužíval sportovců k propagandě a činovníci tělovýchovy se přizívali na úkor jejich zdraví a po zraněních je nechávali bez pomoci. *

Flitterwochen im All

Die US-Astronauten Mark Lee und Jan Davis werden als erstes Ehepaar der Welt Gelegenheit erhalten, die Flitterwochen, wenn auch mit reichlich Verspätung, im Weltraum zu verbringen. Die US-Raumfahrtorganisation NASA wies von ihrer Praxis ab, Eheleute nicht gleichzeitig an Projekten zu beteiligen, und erteilte die Genehmigung für das gemeinsame Unternehmen.

Der Grund für die Ausnahmegenehmigung ist, daß Lee und seine Kollegin erst im Januar geheiratet haben, ihre Beteiligung an dem für 1992 vorgesehenen Raumfährenprojekt aber schon anderthalb Jahre zuvor festgelegt worden war. Das Astronauten-Ehepaar soll mit der neuen Raumfähre „Endeavour“ fliegen, wenn diese im September 1992 zu einem amerikanisch-japanischen Gemeinschaftsprojekt startet.

JAK 5

Vojenské vztahy a smlouvy

(ml): Současné politické dání v Evropě, vztahující se k zajištění všestranné bezpečnosti, připomíná vřící kotel. Tekl večera novinářům plk. J. Diviš, člen expertní přípravné skupiny akončených budapeštských jednání Politického poradního výboru Varšavské smlouvy. Dodal, že ČSFR tyto otázky intenzivně posuzuje a pracuje na všech liniích, aby bezpečnost našeho státu byla i do budoucna potvrzena. Uvedl, že ministr L. Dobrovský odejel do Polska k podpisu smlouvy o vzájemné vojenské spolupráci, když podobný dokument byl již podepsán

Janáček dobyl New York

(Čr): V pondělí večer se v Metropolitanu opele v New Yorku konala premiéra Janáčkovy opery Káťa Kabanová. Po rve v historii této scény se sešlo zpívalo česky. V titulní roli se náročnému publiku představila G. Beňačková, která sklídila neobyčejný úspěch. Operu nastudoval zná-

mý příznivec české hudby, dirigent Charles Mackerras, v češtině a s mezinárodním obsazením. V roli Kudrjáše se zaskvěl Peter Straka, další z pěvců pocházejících z ČSFR. Velký úspěch měla i Leonie Ryšanečková v roli Kabanichy a Aage Haugland jako Dikoj. Po představení obecnostvo více než deset minut volalo bravo a aplaudovalo umělcům. Přítomní kritici ozna-

čili výkon G. Beňačkové za triumf. V nejbližších pěti týdnech vystoupí G. Beňačková v titulní roli Káti celkem osmkrát.

s maďarskou armádou. Předpokládá se, že součinnost bude podepsána i se sovětskými ozbrojenými silami. Za velice těsně označil plk. J. Diviš naše vztahy s armádou SRN. Ke vztahu ČSFR k NATO uvedl, že máme zájem o účinnou spolupráci se všemi státy této aliance.

Otevřený dopis paní Vlastě Chramostové

Vážená paní Vlasto, jednou z věcí, která mi v mém 22ti-letém exilu chyběla, bylo české divadlo. K němu jste patřila i Vy. Vaši práci na scéně i ve filmu jsem se sympatiemi sledoval až do svého odchodu z Prahy, kdy i Vy jste se musila s divadlem rozloučit. Vlastně oba jsme byli v emigraci. Vy ve vnitřní a já mimo hranice vlasti. Ale slychával jsem o Vás. S velkou úctou k Vám jsem přijímal útržkovité zprávy o Vašem „pokojevém divadle“, o Vašem statečném odporu proti samozvané moci a stejně tak o Vaší literární tvorbě, zveřejněné v Listech.

V jednom německém televizním pořadu jsme měl konečně nedávno možnost alespoň v krátké ukázce uvidět záznam Vašeho ilegálního představení. Pak ale jste se na obrazovce objevila „civilně,“ už ne v divadelní roli, ale jako občanka Vlasta Chramostová a vyslovila jste některé myšlenky, jež Vás zřejmě zneklidňují, ale s nimiž naprosto nemohu souhlasit. S despektem, tónem jako by opovrhlivým, s nesouhlasem jste hovořila o těch, kteří po léta žili na Západě, zatímco Vy jste bojovali s mocí doma. Jistě že venku byli i takoví, kteří se odrodili a jsou dnes američtější, němečtější a angličtější než jejich noví zahraniční spoluobčané a do staré vlasti přijíždějí na skok ze zvědavosti. Ale exil také bojoval svými zbraněmi proti moci v zahraničním vysílání rozhlasu, literaturou, vydáváním exilových knih a časopisů, výkony v umění, vědě a v technických povoláních. Většina našich lidí v exilu tak dokázala svou práci zachovat dobře jméno Československa ve světě a přesevédit lidi na Západě, že jsme zemí kulturní a evropskou.

Proč někdo volil exil a jiný úděl disidenta je otázkou osobní a je to věc každého z nás. Vy jste volila úlohu domácího odporu a zasloužíte respekt lidí doma i venku, ale to Vám nedává právo, abyste vyslovovala pochybnosti nad těmi, kteří kladli odpor jinými prostředky.

Jen mi na závěr dovolte několik indiskrétních otázek. Kterou politickou stranu jste volila v r.1946? Byla jste někdy členkou komunistické strany? Jaký byl Váš postoj k Únoru 1948? Nevadilo Vám, že Vinohradské divadlo, jehož jste byla členkou, se stalo vojenským zařízením s důstojníky v čele, které zvláště v padesátých letech si kladlo za úkol infiltrovat do české kultury národu cizí vlivy a stalo se více než jiné české scény tribunou importované ideologie?

V době, kdy Vy jste mohla vydat plody svého talentu a sklízela potlesk a směla si přivést titul zasloužilá umělkyně, mnozí z nás už *dvacet let před Vámi* byli jednak ve vnitřní, jednak v zahraniční emigraci, protože se nechtěli prodávat.

Dnes se v Československu někteří lidé tváří, jako by odpor proti komunistické straně začal v srpnu 1968. To je vědomá nepravda. Odpor začal už v únoru 1948 a dokonce před ním. Bez Února 1948 nemusilo dojít k Pražskému jaru (které si kladete za zásluhu) a tím méně ke kavaládě sovětských tanků v ulicích našich měst v srpnu 1968. Když jste Vy vstoupila do opozice proti režimu v r.1968, měli mnozí z nás už za sebou dvacet let vnitřní emigrace a nechtěli v ní dále zůstat. To byl také důvod, proč jsme odešli. Můžete to pochopit?

My v zahraničí jsme s obdivem sledovali každý projev proti samozvanému režimu a nehleděli jsme na to, ze které strany vycházel. A pokud jsme k tomu měli možnosti, seznamovali jsme svět s tím, co se u nás doma děje. Bez této naší práce by možná i Vaše oběť byla marná a zůstala světem nepovšimnuta.

Při svých návštěvách Prahy jsem s lítostí zjistil, že stále ještě nehrajete divadlo, což Vám bylo po léta upíráno. Není to škoda? K jakým koncům to vede, když se herečka mine povoláním, dala varovný příklad jedna Vaše kolegyně z Vinohradského divadla.

Buďte nadále sama sebou jako jste byla ve svém vnitřním exilu.
Karel Nešvera, publicista
Kolín/R.

Hledání poměru k emigraci

(RM) — Čas od času se objeví téma emigrace a nastane to, co bývá v demokracie obvyklé — různí lidé řeknou různé názory. Téma je to široké a není zbaveno emocí i ryze osobních postojů. V cizině se setkávali uprchlíci z rozličných dob a přinášeli si sebou rozličné životní zkušenosti a na půdě jazykové, kulturní i politicky odlišné si museli hledat vzťah k sobě navzájem i k tomu Československu, které opusili.

Ríkalo se, že emigrantské hodinky se zastavují v čase odchodu přes hranice. Nebylo to ani přesné, ani pravda. Vlastní hodinky se každému z nás zastavily — či nezastavily tam, kde to kdo dopustil. Je lhostejné, kdy a jak odešel do ciziny Pavel Tigríd, protože změnil pouze jedno — místo pobytu. A není tak úplně lhostejné, že jsem ve Frankfurtu nad Mohanem poikal před dvěma lety dva dvacetileté uprchlíky a měl při tom pocit, že sem přijdi oslavit zlatou svatbu a v Československu žili — tak lemo — dva dny.

Jací už jsme — hledáme si své dresy, svá muštra, šuplíky, rozlišovací znamení. Komunisté, kteří měli vředyky ve všem jasnou, rozdělili národy na dvě části. Na část, co zůstala, co musela zůstat a na ty, kteří zradili socialistické zřízení a budování společného malera.

Nemí to tak jednoduché a hledání poměru k emigraci je určitě menší počít než se z občasných diskusí doma může zdát. Venku nežili kolektivní zrádci, ale lidé, kteří odešli z rozličných důvodů. Bud za lepším, což se obvykle projevilo tím, že si záhy upravili vztahy k mateřskému komunistickému ustřednímu výboru a pomohli dovozem valů, pracích prášků a žvejčáček, zborenému hospodářství, nebo proto, že už nechťli žít v kleci. V samostatné emigraci to nebylo lehké, jak patrně z našich zkušeností, počínajících se hlavně po Bílé hoře. Tím méně to bylo lehké po roce čtyřicet osm, kdy čtyřicet let komunistického panství způsobilovo odhod sedistů lidí.

Někdo trval v cizině na tom, že není emigrant, nýbrž exulant, snad s historickým odvoláním na Jana Ámose Komenského, snad proto, aby dres muštra byl vymezen, snad z nějakých jiných důvodů. Já jako mladší uprchlík bych se odvolal na blízké autority básníka Jvana Diviše a spisovatele Josefa Jedličku, že problém odchodu je obecně problémem velkého neštěstí a lidského utrzení, což není výzva k litování, leč výzva k pochopení. Z té lepší stránky viděno, měli jsme možnost prožít kus autentického života, neboť nelze natrénovat situaci, v níž stojíte v neznámé krajině, byr několik kilometrů vzdálené od rodné hranice, s dvěma kufry a několika lidskými osudy a nějak si s tím vším musíte poradit.

Dnes, citíme-li se jak — a to mluvím jen za sebe a jen za lidi, s nimiž se bezprostředně stýkám, nečítáme se ani emigranty, ani exulanty. Žijeme jinde a možná trochu jinak, trochu nebo hodně jsme se změnilí a domů jezďíme rádi i přes to, že jsme z důvodů těžko pochopitelných zafixovaní mezi platící návštěvníky Československa, které se chová slušněji nebo že by servilněji k cizincům než k rodkům. My, co nemáme cizí občanství. Na hranicích vyplňujeme dotazníky, odevzdáme fotografie a platíme poplatek a máme při pocit poněkud ponižující. Proč tomu tak je, nezeptal se zatím nikdo a tak budeme zkrátka plácit dál do vstupné a nebyr úplně doma ani taďy, ani doma.

Občas se zdá, že v Československu převládá názor — emigrace byl pohodlný způsob, jak přezít s připomínkou jisté pochoptelných vlastních nesház, o čemž se mně nechce mluvit. Takže, aby pointa byla veskrze pozitivní, netrápil bych se tolik poměrem vlasti k emigraci. Je to problém vlasti a ne emigrace. Zkusťe nás brát jako lidi dobré i špatné, kteří prostě žijí o pár kilometrů dál. T o všě. A mnohé si tím navzájem ulehčíte.

400 000 Todesopfer pro Jahr durch Rauchen

Mehr als 400 000 Amerikaner sterben alljährlich an den Folgen des Rauchens. Dies geht aus einer Studie hervor, die das Zentrum für Krankheitsüberwachung (CDC) in Atlanta veröffentlichte. „Es können zehn bis zwanzig Jahre vergehen, bis eine durch Tabakgenuss verursachte Krebskrankheit ausbricht“, erklärte CDC-Direktor William Roper. „Wir bezahlen heute für die schlechten Angewohnheiten, die wir uns in den fünfziger und sechziger Jahren zugelegt haben.“ 1988 starben in den USA 434 175 Menschen an durch Tabakkonsum verursachten Krankheiten. Das waren elf Prozent mehr als noch 1965. Seit 1965 hat sich die Zahl der Nikotinotenen mehr als verdoppelt, damals waren es noch 189 000 gewesen. Zugleich geht die Zahl der Raucher in den USA konstant zurück. 1988 bekannten sich 29 Prozent der Amerikaner zur Nikotinsucht, 1965 waren es noch 40 Prozent.

Von den durch Rauchen verursachten Krankheiten tritt Lungenkrebs am häufigsten auf. 111 985 Personen starben 1988 in den USA an Lungenkrebs, 1965 waren es 38 100. An Herzkrankheiten starben 1988 in den USA 201 002 Raucher, 82 857 an Erkrankungen der Atemwege, Kehlkopf- und Bauchspeicheldrüsenkrebs

führte 1988 bei 48 896 amerikanischen Rauchern zum Tod. Nach Schätzungen der Behörde wurden 1988 zirka 3285 amerikanische Nichtraucher Opfer ihrer rau-

chenden Mitmenschen: Sie starben an Lungenkrebs, den sie sich durch das sogenannte passive Rauchen zugezogen hatten.

SPOLU ŽAK DRBNY

Nedáme najíst — a „intelektuál“ z Prahy

NAPSAL SPIS.
JAN BENEŠ.

Titulkem tohoto článku je citát z Lenina, jeden z těch, kterých se leninisté obvykle příliš veřejně nedovolávají, ale které s pilností přímo neobyčejnou praktikují, kdekoli a kdykoli k tomu mají mocenskou možnost.

Přečetl jsem si, a to opakovaně závažná pozorování československých intelektuálů, kteří navštívili Spojené státy, a ustrnuli, jak značné procento Američanů, které potkali, bylo tlustých. Kupodivu, československý intelektuál netrne nad skutečností, jak mnoho obyvatel Etiopie je hubených. Zajisté nejen proto, že konat pozorování v USA je značně pohodlnější a také populárnější než konat pozorování v Etiopii, ale zejména proto, že československý intelektuál je zvyklý tuhleť Ameriku nějak máznout.

Zaplakal Charles Chaplin ve svých vzpomínkách nad tím, že když dojel co mladík do USA, stál párek v rohlíku desetník (dnes je za půldruhého dolaru), a zaplakal si i československý intelektuál nad osudem Charlese Chaplina, který musel „uprchnout“ z USA, a zapomenul dodat, že uprchnutí konalo se formou velice pohodlného přestěhování do země Švýcarů, a bylo odůvodněno nemilou skutečností toho, že milý Charles Chaplin nezaplátí půltřetího milionu dolarů daní, o které se s ním americký erár tahal téměř deset let, a jejichž zaplacení se nakonec vyhnul tím, že „se k Americe otočil zády“ jak to československý intelektuál tehdy veřejně specifikoval. O cosi později ostatně stejně zasvěceně psaly LN také o Chaplinově utrpení ve Švýcarsku. Každou neděli prý na pozemcích za jeho rezidencí cvičila a občas i střílela z pušek — švýcarská armáda.

Budování nového člověka a údajně spravedlivějšího společenského řádu (ano, tehdy jsme věřili, slyšíme dnes) bylo provázáno podivnými příznaky hladu, zatím co i ten Indián ve své rezervaci, nad jehož osudem si také intelektuál zapláče, spokojeně, anebo možná méně spokojeně, tloustne. Americká zásada na rozdíl od té Leninovy totiž je: Dát najíst.

Píše autorův otec svým rodičům z Kazaně v březnu 1918, píše a do dopisu vkládá dvouřublovou bankovku města Kazaně: *Ještě před rokem byly i ty nejmenší mince stříbrné, každé město je teď „stát“, a pokud možno vede válku se sousedním městem, „státem“, a také si samozřejmě tiskne vlastní peníze, a po válce, pokud ji vyhraje, ukládá poraženým kontribuce, a protože tyhle peníze jsou na nic, tak ve zlatě anebo v počtech paní a dvek z lepších rodin, které musí být vítězům odevzdány. Hodně se rozšířily venerické choroby, ty války kolem nás mají spíše podobu probíhající se stád. V zimě nás hodně dostalo kurděje, ale našťávej jsme našli pár sudů kyselého zelí, tak nikdo nezemřel. Ten kus papíru v dopise jsou dva ruble města Kazaně... atd.* Dodejme, že dopis datovaný 6. března 1918 byl do Vysokého Mýta doručen prostřednictvím Červeného kříže, který dopravoval i poštu Legii do Rakouska, v květnu téhož válečného roku.

Obilní produkce carského Ruska dosáhla svého vrcholu kupodivu roku 1915. Statistika tehdy ještě nebyly považovány za politicky důležité, a tudíž ani falšovány, a sklizeň v Rusku tehdy činila 1.529

milionů metrických tun, z čehož 159 milionů spotřebovala armáda (oproti mírovým 28 milionům), ale ještě stále se milion tun vyvezl (oproti 210 milionům roku 1914). Zájem nakrmit městskou a dělnickou populaci vedl vládu Ruska ke kontrole cen obilí, — ale výrobci je odmítli prodávat, a ve městech nastal hlad, obecně přičítaný k témuže a židovské konspiraci, ačkoli skutečnou příčinou špatného zásobování měst byla jediné a hlavně neadekvátní železniční síť. (Stone: Eastern Front, p. 269).

Bolševická revoluce vypukla hlavně a jediné díky tomu, že v městech byl hlad i za Prozatímní vlády, zatím co zemědělci odmítali i nadále prodávat za ceny touto vládou stanovené. Bolševici slibovali konec mizérie, ve skutečnosti ji jen dokázali rozšířit, neboť i po revoluci byl hlad, tentokrát se dotýkal i těch, kteří se mu díky majetnosti dokázali až do revoluce vyhnout. A dát najíst, se stalo politickým žinitelem. V Rusku vypukl hladomor, jehož oběti se stalo do léta 1921 přes pět milionů osob (Sovětská encyklopedie) a elita revoluce, námořníci v Kronštatu, povstávají a na pomoc jsou přivoláni dosud poněkud odstrkovaní intelektuálové. Redaktorka Jekatěrina Kursková a Maxim Gorkij zakládají *Všeruskou komisi pro boj s hladomorem*, Lenin nevěřejným dopisem z 12. června 1921 jmenuje jakéhosi Nikolaje Semaška komunistickou buňkou v komisi, a už v srpnu podepisuje Litvinov smlouvu s ARA (American Relief Administration), vedenou budoucím americkým prezidentem Hooverem.

Američané nebyli sami, ale poskytli nejvíc. Existoval Nansenův výbor, pomáhal Švédský červený kříž, Německý červený kříž, Britské odbory, Rudá pomoc, Mezinárodní výbor pro pomoc dětem. Hooverova organizace spotřebovala podle tehdejších sovětských statistik 137 milionů zlatých rublů, zatím co sovětská vláda milionů pouhých 15. Sovětská encyklopedie z r.1930 dala o akci ARA vědět: Pod zámlinkou charitativní pomoci pomohla ARA snížit následky ekonomické krize v USA vývozem amerického zboží do SSSR.

Velká sovětská encyklopedie z r.1950 praví: ARA zneužila skutečnosti, že jí bylo dovoleno působit na sovětském území, ke špionáži, podvrtné činnosti a podpoře kontrarevolučních elementů. Široké vrstvy sovětské společnosti proti této činnosti ARA protestovaly.

Nu a co nám říká poslední sovětská encyklopedie z r.1983: ... představovala určitou pomoc v boji s hladem, ale vládnoucí vrstvy USA se zároveň pokoušely využít ji k podvrtné činnosti, špionáži a podpoře kontrarevoluce, k boji s revolučním hnutím a pro upevnění posic amerického imperialismu v Evropě.

V ilustrovaném encyklopedickém slovníku ČSAV z r. 1984 jsem nenalezl nic, jen u Nansenových pasů se praví cosi o

tom, že jejich vydávání bezdomovcům bylo protisovětsky zaměřené.

ARA, které bylo vskutku dovoleno distribuovat pomoc na území Ruska, nakrmita do r.1923, přesněji do 1.července 1923, kdy byla z Moskvy zastavena, přes deset milionů lidí. Gorkij sám byl Leninem vyslán za hranice koncem r.1921, a ostatní členové nepartajní *Všeruské komise pro boj s hladomorem* buď emigrovali (Kursková) anebo zmizeli v Gulagu. Velmi hezká, třebaš už starší ukázka toho, jak se v Moskvě odměňují ti, kteří nabízejí a dávají nezištnou pomoc a kteří své chápání humanity nechtějí podříditi stranické kázní.

Tyto zásady ovlivňovaly a ovlivňují sovětskou politiku dodnes:

- Není-li vyhnouti, udělej ústupky!
- Odmítní ústupky, jakmile situace za které byly učiněny pomine!
- Pomsti se za nutnost ústupků!

Gorkij sám později (už zase zpátky v Rusku) samozřejmě označil údajnou krutost revoluční moci za promluvy. V březnu 1921 byl ostatně vyhlášen NEP, v zemích, která ztratila občanskou válkou na 10% své populace, už opravdu nebylo co ukrást a musilo se začít pracovat.

Boj o nového člověka Lenin specifikoval (za stranu jejímž byl vůdcem) jednou pro vždy v interviewu, který jeho jménem poskytl vždy potřebný Maxim Gorkij v Berlíně r.1921:

„Myslím, že většina z 35 milionů mužůk pomůže vlady. Polodívoký, tupý a obtížný lid ruské vesnice vymře, abyho nahradili lidé nového typu, vzdělání, inteligentní a pevní.“

Ano, také Gorkij byl velký humanista, autor sám o něm napsal zasvěcená slova pro Literárky r. 1964.

Michal Gorbačov, tvrdí se nám, si dosud rád čte v Leninovi, a dosud se, přinejmenším úředně, na odkaz toho pána nesmí sáhnout. Poražení Němci ball potravinové ballčky pro obyvatele vítězného SSSR, československý intelektuál je zděšen nad množstvím tlustých Američanů, a vždy vhodně humanistický Jevtušenko a ostatní pokračují v Gorkého odkazu, který se nikdy nedal mýlit fakty. Občas nám v USA připadá, že se jimi nedává mýlit ani československý federativní prezident, který žádá o pomoc pro Sovětský svaz. Kde, jako v těch popsanych letech, ovšem zůstává netknuto KGB, kde být členem nomenklatury znamená dostat najíst, kde zůstává netknuta armáda, a kde se, značně pomaleji než očekáváno, rozjíždí nová verze NEPu. Značně pomalu proto, že dnešní obyvatel Ruska má k svým vůdcům značně méně důvěry a dá se, vzdělaný, intelektuální a pevný, už mnohem méně manipulovat než tehdy.

Roku 1929 usoudil Josef Stalin, že díky NEPu je už zase co ukrást, a NEPu bylo odzvoněno. Nastalo pronásledování společenského typu „Nepmana“, člověka, který NEPu a těm, kteří ho vyhlásili, uvěřil. Začala likvidace kulaků jako třídy, a r. 1931 už poznala Ukrajina opět hladomor, zemřelo 7,000.000 Ukrajinců. Dát anebo nedat najíst jako zákon země?

Československý intelektuál má za to, že je nepěkné, kolik tlustých Američanů

hodně času, neztratil jsem — a nikdo v naší vládě, jak může dosvědčit náměstek Eeg-leburger či Robson — zájem o to, co se děje ve východní Evropě. Jsme nadšení tím, že proces pokračuje a že se koná tato konference a tyto diskuse,“ řekl mimo jiné prezident G. Bush.

WASHINGTON: Prezident G. Bush věru zavítal na konferenci o střední a východní Evropě, které se koná v Bílém domě, krátce po jejím zahájení a pronesl na ní krátký projev. „Věru jsem měl dlouhý telefonický rozhovor s V. Havlem. Jasně jsem mu řekl, že až dnes žáliv pochopitelně domluví v novinových zprávách a zabírá

Ještě opravdu, jak dlouho ještě? (S použitím některých dat z knihy Utopia in Power od Hellera a Někriče, Summit Books 1986).

potkával, a Amerika ještě pořád dává najíst polovině zeměkoule, bez ohledu na špatné zkušenosti, které s tím učinila a činí.

ČSFR á la Rychetský neboli prokurátorská republika

Jako stále chybnější rozhodnutí se projevuje, učinit krátkodobého generálního prokurátora místopředsedou vlády. Funguje zcela podle motto Karla Havlíčka o jistém typu soudnictví:

Vojenský soud, to je samec, soudí jen se práši ten má všechny paragrafy v jedné patrontaši.

Tento epigram by bylo možno přenést na správu našeho státu, který se stále víc chová jako stát-samec, pokud jde o navrácení kdysi státem zcizeného majetku: politickým vězňům co nejméně, studený odchov pokračuje; bývalým německým občanům nic, přestože od nich, potažmo od státu, v němž dnes žijí, ČSFR žádala miliardovou půjčku pod heslem; komu se jednou vzalo, ten musí dávat znovu; a 800.000 emigrantům rovněž nic, nevrátí-li se domů.

Tu část národa, která žije v zahraničí, žádá tedy pan Rychetský, aby se „navrátila do vlasti“, kterou podle jeho prokurátorského slovníku „opustila bez povolení“. Majetek propadl státu „podle platné právní upravy“, tj. komunisticko-totalitní. Pan Rychetský, který se stále ještě na tento nepravý stát odvolává, nepatří do čela státu demokratického! To je výpověď Rychetského o Rychetském.

Pan prokurátor v rouše místopředsedy vlády požaduje náš návrat do uzavřené flašky, kterou jím spravovaný stát dosud je, a to jako protihodnotu za těch pár klamot, které jsme už jednou jako cenu za trochu víc svobody zanechali za sebou.

Co pan Rychetský sleduje?

Abychom se pro ten už jednou oželený majetek své svobody vzdali? To určitě!

Abychom raději nepřijížděli příliš často a nenakazili svým svobodnějším duchem dosud vlastních práv nevědomé občany své domoviny? To určitě!

Aby mu zbylo víc z okousaného koláče, který se pro nedostatek jedlíků bude dále kazit? To určitě!

Komunisté a různí levičáci sugerují národu, že „jsme sami“: aby se lidi báli a přimkli se k nim pevněji, podle starého totalitního receptu.

Avšak sám je jen ten, kdo je sobec a krkoun, kdo nechce druhému nic dát, ani z toho co ukradl, ani z toho co nestačí spravovat a co proto hnije, plesniví a rozpadá se. Ani trochu z té ladem ležící půdy, ani trochu z těch

drolících se baráků. Zkrátka: *nic nemáme.*

Jak dlouho budou prokurátoři vládnout naším státem a činit naši novou demokracii tak pověstně „křehkou“?

Tak dlouho, dokud lidé ze sebe nešetřesou atmosféru státu jako vězení, státu jako uzavřené flašky, státu-samce, který lže, soudí a rozhoduje. Dokud nepochopí, že prokurátoři á la Rychetský, podle humanismu nové demokracie patří do penze.

*DAM YIT MOYE POLS,
DAM YIT MOYE LBSY,
(TOU PODAVUNKOU ALU)
ZE NA KAZDY STROMEK
JEDNOHO (I OVA) ZELENYNA
ZA HLAVUNKU POUVSI...*

Knihy roku 1990

(fr): V Zrcedlové kapli Klementina byly věra oznámeny výsledky 1. ročníku ankety KNIHA ROKU 1990, kterou vyhlásil ředitel Národní knihovny vloni na jaře. V 1. kategorii Knihovnici volí knihu roku získala 1. cenu kniha M. Boháčové a kol. Česká kniha v proměných staletí (Panorama), 2. cenu Dálkový výslech V. Havita a K. Hvizďalý (Melantrich) a J. Rembrandt od D. Weisse (Svoboda), 3. cenu získala kniha P. Tigrida Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu (Odeon). Čtenářským bestsellerem se stali Černí baron M. Svandřka (Mladá fronta), Básnic-kou sbírkou roku je Noc s Věstonickou Venuší J. Skácela (ČS) a knihou ze všech nejšedivější v kategorii Sedivá kniha roku Juste aneb prokletí ctnosti od Markyza de Sade (Cesty). S výsledky si pohrála věčně Ambra K. Winsorové (Erika), která získala dvě druhé místa — v kategorii bestsellerů a v Sedivých knihách.

no nakrájený česnek a opepříme. Dusíme, až je bráček měkký. Pak pokrm osolíme, rozdusíme v něm kousek kostky masoxu, dochutíme několika kapekami worcesterské omáčky. Chceme-li mít pokrm vyzáry a sytější, poprášíme jej trochou bílého moučká, zalijeme přiměřenou vodou, promícháme a ještě krátce produsíme. Podáváme s chle-bem.

PÁTEČNÍ KOLÁČ S MLÍKEM: 400 g hladké mouky, 80 g vařených brambor, jemně nastrouhaných, 40 g cukru, 1 rovná lžička bramborové moučky, 1 vejce, 40 g hery, 30 g droždí, sál, asi 2 dl utučněného mléka. — Na potřetí 40 g másla, 2 lžice krystalového cukru, skořice. — Mouku prosijeme s půl lžičkou soli do mísy, do ní nastrouháme vařené strouhané brambory, přidáme cukr, heru nakrájenou na kousky. V hrnečku v troše teplého mléka se špetkou cukru promícháme droždí a necháme je vzejít. Vykytnuté přilijeme do mouky, ve zbylém mléce rozšleháme vejce a zaděláme spíše řidší těsto, bíadké, nelepivé. Necháme je na teple vykynout. Pak je na pomoučeném vále vyválíme na obdélník, který přfeneseme na vymazaný plech. Rovnoměrně pokapeme rozpuštěným máslem, posypeme skořicovým cukrem, zavlníme volně do tvaru závluku, povrch potřeme máslem a necháme ještě chvíli kynout. Znovu potřeme a dáme péci do předehřáté trouby. Upečený krájíme na porce a podáváme k teplému mléku nebo bílé kávě. Je velmi chutný.

zcela ujasněna. Vzhledem k množství základní suroviny mají o výrobní program na tři desetiletí postaráno. Závod, v němž bývali horníci ročně vypálí devět milionů kusů cihlařských výrobků, zahájí provoz v roce 1994.

Večere pro čtyři — za kolik?

Pokračujeme dnes v tipování ekonomicky únosnějších teplych večeří. Snad vám, milí čtenáři, některé předpisy přijdou vhod — či vám připomenou, co všechno se dá vařit, a na co jsme už asi trochu pozapomněli... Ale ono je to docela chutné... Vzpomínám, co jsme kdysi v horších dobách večerfivali, uvedu to jako vtip, snad to ani předpis v pravém slova smyslu není:

PRO ČTYŘI ZA 20 KORUN — KARANĀT-KY Z NIVY a bramborová kaši: 100 g sýra sůl, 2 vejce, 50 g droždí, 1-2 stroužky česneku, majoránka, strouhanka podle potřeby, 2 lžice vody, špetka soli. — Nastrouháme sýr, rozdrobíme k němu droždí, přidáme prolisovaný česnek, majoránku, vejce rozšleháme se 2 lžicemi vody a zabu-tíme strouhankou. Ze směsi tvarujeme malé placičky, vkládáme je do rozehtátého oleje a rychle po obou stranách smažíme. Podáváme s bramborovou kaší.

HRÁŠEK S MLETÝM MASEM: 1 sraza-vý hrášek, 300 g mletého masa, sál, mletý pepř, 2-4 stroužky česneku, kousek masoxu, worcesterská omáčka. — Mleté maso rozprosteme na pánev a němečkou je za stálého opékání rozdělujeme na malé kousky a obracíme. Když je maso propečené a zlatavé, siljeme přebytný tuk a do pánve přispíváme pod tekoucí vodu pro-pláchnutý zmrazený hrášek. Přiklopíme, je-li třeba, přidáme trochu vody, nadrob-

ností — pálení cibeli — nabídlý nadložní cyprisové jily ve výhlední části pánve. Cibily se zde již kdysi páily, přesto budou muset Sokolovští začít od nuly. Z revidu se loni odebrala řada vzorků jílů k laboratorním a poloprovozním zkouškám. V současné době již je koncepce výroby cibeli

PRO ČTYŘI ZA 16 KORUN — ŠTOUCHANÉ BRAMBORY S CIBULÍ A ČESNEKEM: 1000 g brambor, 1-2 cibule, 2 stroužky česneku, petrželka nebo pažitka, sál, 4 lžice oleje. — Oloupané brambory uvaříme ve slané vodě s trochou mletého kmínu, uvařené secedíme a rozšoucháme. Promícháme je přítom s touto směsí. Na rozehtátém oleji lehce osma-hneme drobně nakrájenou cibuli a česnek, přidáme nakonec jemně krájenou petrželku. K tomu jsme mívali strouhanou mrkev s jablkom, což vlastně stačí, ale můžeme k takto upraveným bramborám podat i kousek opečené uzeniny, vařeného uzeného masa, pečené drůbeže — zkrátka podle kapsy. Jindy brambory nakrájíme na silnější plátky, promícháme a uve-denou směsí, vložíme na rozehtátý olej do pánve s širokým dnem a opékáme do chrůpava.

Místo ohlí cibily
(čtk): Ůtium těžby hnědého uhlí na Sokolovsku vyvolal nutnost hledat náhradní výrobní programy. Jednu z reálných mož-

Prezidenti a těsnopis

Jména tři prezidentů, kteří se nejvíce zasloužili o vznik Československé republiky jsou známá: Tomáš Garrigue Masaryk, jeho žák, spolupracovník a nástupce v prezidentském úřadě Edvard Beneš a prezident Spojených států amerických Woodrow Wilson. Byli to lidé, kteří vzdělání měli i povolání vysokokoležnických učitelů. Všichni také dobře znali a používali těsnopis. O Wilsonovi je známo, že si koncepty svých poselství amerického kongresu vypracovával těsnopisem a že i jinak jej hodně používal. Na mírové smlouvě byl otáčen rovněž jeho těsnopisem podpisy vytvářel do početného proudu. O Masarykovi, který sám řekl, že mu těsnopis dobře sloužil, je známo, že během studia vstával velmi časně a ještě před vstoupením se ho učil, a že knihy, které prostudoval, byly plné těsnopisných poznámek. Také Beneš, v těsnopise žák spolupracovníka našel těsnopisné sestavy dr. A. Herouta, si osvojoval práci vydatným používáním těsnopisu. Příkladem těchto vynikajících mužů je jedním z dokladů toho, jak účinným nástrojem může těsnopis být.

Od r. 1950 ubylo v ČR 365.000 ha zemědělské půdy, z toho 109.000 ha půdy orné.
Travních porostů od r. 1970 ubylo 60.000 ha.
Na 1 obyvatele státu připadá nyní pouze 30 ařů zeměpůdy.
V ČSSR bylo v roce 1955 1.839.000 rolníků, dnes jich je pouze 821.000 (včetně ostatních pracovníků v zemědělství).

Jak velká je moc peněz?

Naši vysokí finanční politici popírají gisitrátní úřadu bl. města Prahy za úkol vypracovat do 30. 11. 1990 privatizační projekt. Úkolu se zhostil po svém — do privatizace navrhl jen ty jednotky, jejichž majetkové soublasti. Proč právě ze zlodějšů, příživníků a bývalých komunistických přešpůvků má vzejít majetné elité sociální vrstvy? Jedním z podniků, kde si své pozice udržely bývalé nomenklatury, je státní podnik Pražské restaurace v čele s ředitelem Ivanem Bártov. Ten dostal od Ma-

gistrátním úřadem bl. města Prahy za úkol vypracovat do 30. 11. 1990 privatizační projekt. Úkolu se zhostil po svém — do privatizace navrhl jen ty jednotky, jejichž majetkové soublasti. Proč právě ze zlodějšů, příživníků a bývalých komunistických přešpůvků má vzejít majetné elité sociální vrstvy? Jedním z podniků, kde si své pozice udržely bývalé nomenklatury, je státní podnik Pražské restaurace v čele s ředitelem Ivanem Bártov. Ten dostal od Ma-

Vážená redakce,

obracím se na vás se žádostí, abyste uveřejnili mou poznámku k článku Jana Beneše, publikovanému v Č.6 pod titulem „Vyšší princip“. Přitom se omezují na část tohoto článku týkající se mé osoby. Jan Beneš píše o tom, „co se v Československu odehrálo od února 1948 a částečně i před 25. únorem onoho roku, kdy byl na příkaz Jiřího Pelikána zatčen předseda spolku křesťanských akademiků dr. Felix Uhl, aby snad při výpovědi únorových událostí nějak nepředáčil“. Jíž jsem mnohokrát veřejně přiznal svůj pocit spolupovědnosti za nespravedlnosti, které se staly po 25. únoru 1948, a všem, kteří jim byli postiženi, jsem se omluvil veřejně a mnohým i osobně. Neomezil jsem se jen na slovní sebekritiku, ale snažil jsem se napravit spáchané křivdy jak ve funkci ústředního ředitele Čs. televize až do srpna 1968, kdy jsem byl na Brežněvův příkaz odvolán, tak potom během 20 let exilu, kdy jsem jako vydávatel opozičního časopisu „Listy“ i později jako poslanec Evropského parlamentu a novinář pronášel okupační režim a porušování lidských práv v Československu, za což jsem byl tímto režimem bezohledně napádnán, pomlouván i fyzicky ohrožován.

Zcela rozhodně ale musím popřít tvrzení Jana Beneše, že bych byl dat komukoliv „přikaz“ k zatčení dr. Uhla, neboť jsem k tomu jednak neměl jakoukoliv pravomoc a jednak žádný úmysl tohoto druhu. Navíc mne udivuje, proč a jak Jan Beneš „objevil“ tuto mou vtnu, když po dobu 20 let, kdy jsem byl oba v exilu, mně mnohokrát psal a posílal své články pro „Listy“ a nikdy se o něčem podobném nezmiňl.

Nerad polemizuji o osobních věcech, protože naše společnost má dnes mnohem úžasnější problémy k řešení, ale zdá se mně, že přejít taková tvrzení mčením by mohlo znamenat, že se jim přiznává pravdivost.

JIŘÍ PELIKÁN, Řím

JE TO ČASPLATEK, KTERÝ UROČNĚJE SPOLK
UVAŽUJE SE TO AŽ
HAUS!!

Podle nezávislého žení se totiž zjistilo, že výslovně dorazili k telefontu, když se tam už stihlo. Oficiální literární orgány se pokoušely vydávat se obětí vojny.

Walesas Söhne flippen aus

Warschau - Die Söhne des ehemaligen Arbeiterführers Lech Walesa führen sich auf wie Playboys, berichtet „Elle“. Slowak mir ramme mit seinem Sportwagen ein Polizeiauto. Przemyslaw benahm sich in einer Danziger Nachtbar so daneben, daß er austrat.

KLÁVĚ A DĚRUMY
SE VÁBĚKA KBY
POVEŠOU...

Přiznám se, že se nešitím bulvárního tisku jako někteří estéti a občas si koupím Express nebo Spiglu. Okouzluji mě titulky jako Vábila ho rukama, Vraždičky lapí, Nejsou vločky mezi nožky (Express 25. ledna) nebo S těmi kulkami v zádech stačil odjet vlastním vozem. Tiskovina s takovými titulky na první straně se pochopitelně znamenitě prodává.

Horší už je třeba titulky Zkraty V. Klause a jeho věrných (Spigla 25. ledna). Já o ministra Václava Klause, kterému Spigla prostě odebral titul. Ministr Klaus je ostane na tapetě skoro denně. Po pár dnech čtení dojdete k závěru, že tento politik je:

- dábelský, mazaný intrikán, který rozplátl OF a zradil potraviny, aby se mohl stát diktátorem,
- neschopný, duševně zaostalý člověk, který zradil potraviny, protože ekonomice vůbec nerozumí.

Nejde to sice dohromady, ale to nevadí. To jsou zkraty poledního Spigly, který ještě nepochopil, že ministr financí neovlivňuje ceny potravin.

Spigla si vůbec nevidí na špičku vlastního nosu. Hlasně lituje naše obyvatelstvo, kterému se známe snížil počet chodů a kalorická hodnota obědů (Spigla 15. ledna). Upěvně lituje třpeti obyvatelstvo Iráku, ale vůbec se nepozastaví nad najatým americkým pilotem, který byl těmi sovetskými vojáky ubídnut v ulicích Bagdadu. Otkáse rozhodne s takovým velvyslancem v CSFR, s nímž se dovíme, že Irák nechce válku, nýbrž diplomatická jednání (nikoli ovšem o Kuvaity). A opět následuje nátek nad ubohými Iráčky bez ohledu na to, že Irák už rozvářel semtex po celém světě a právě nyní zahájil novou, nevdanou vlnu terorismu. Naše opatření proti případným útokům teroristů jsou jen upokojované spekulace o údajné nutnosti uzavřít a stavu vnitřního ohrožení státu (Spigla 25. ledna).

Irácké obyvatelstvo je tedy terorizováno, ale pro oběti masakrů v pobaltských republikách nemá Spigla ani špičku dojetí.

Zkraty poledníku Špigl

ského zásahu také osoby, které zahynuly při dopravních nehodách a jednoho zmetelého na následky srdeční mrtvice (Spigla 23. ledna — bez jediného slovíčka komentáře o tom, že jde o oficiální kremelskou lež).

Většina materiálů ve Spiglu je podepsána niceříkajícími šiframi. Jen jediný autor se podepíše vědecky plným jménem: redaktorka Kateřina Perknerová. Chyba je v tom, že právě ona by se pod své „náznaky“ podepisovat neměla. Z jejího bystřého pera vyšel i zmíněný článek Zkraty V. Klause a v něm nádherná perlička: »Nadjo je jasné, kdo v této zemi se posledních čtyřicet let měl a má opravdu »čistší ruce«, kdo nikdy nebyl v KSC a nezasíval žádné funkce. Až na vzácné výjimky jen ten, kdo byl tak intelektuálně nepoužitelný, že ho do strany vzít nemohli.«

Náš národ se tedy podle pani Perknerové dělí na drívou většinu členů KSC a malickou skupinku nepoužitelných debílů. Nejdřív mě to zarazilo, protože k nim taky patřím. Ale pak jsem si uvědomil, že mě zařadila vedle takových »intelektuálně nepoužitelných osobností, jako je prezident Václav Havel, ministr Václav Klaus a další vynikající osobnosti. Vedle těch se opravdu stýdět nemusím.

Nevím, kde žila pani Perknerová do listopadu 1989, ale naprosto ji uniklo, že členové KSC byli naopak proti národu v obrovské menšině. Kéž by si všimla alespoň té podivné deformace, že někteří lidé mají páteř.

Zlé jazyky tvrdí, že jeden z redaktorů Spiglu byl ještě před určitou dobou plukovníkem StB. Ale když ten Spigla pár dní čte, nutně vás napadne otázka: Jsou ty zlé jazyky opravdu tak zlé?

Eigenmotivation unterstützt und zu Hause keineswegs wieder in den alten Trott verfällt.

lätuerte Prof. Ekkehart Köhler zum Abschluss einer Rehabilitationsstagung in Bad Sassendorf, an der rund 250 Mediziner und Kurdirektoren aus ganz Deutschland teilgenommen hatten.

— Gesundheitsproblem Nummer eins sei in Deutschland nach wie vor Herz- und Kreislaufkrankungen, die zum größten Teil durch Rauchen, Trinken und falsche Ernährung „selbstgemacht“ würden, waren sich die Tagungsteilnehmer einig. Rehabilitationsmaßnahmen können hier nur greifen, wenn der Patient die Heilbehandlung aktiv und mit hoher

Freie Fahrt für freie Bürger
 BONN, 11. März (dpa). Der Ehemann von Bundestagspräsidentin Rita Süssmuth, Hans Süssmuth, hat nach Darstellung der Illustrierten „stern“ zwei Jahre lang ohne Berechtigung ein Dienstfahrzeug der Bundestagsfahrereitschaft zu Partei- und Privatwecken gefahren.

Nach diesen Angaben hatte der Geschichtsprofessor, der einfaches CDU-Mitglied ist, seit Anfang 1989 einen 100 000 Mark teuren Mercedes, der zuvor als Repräsentationswagen für den Süssmuth-Vorgänger Philipp Jenninger gedient habe, zur ausschließlichen privaten Nutzung am Wohnort der Süssmuths in Neuss zur Verfügung. Dafür habe er über den Fahrer seiner Frau bei der Bundeskasse monatliche Benzinrechnungen zwischen 200 und 300 Mark abgerechnet. Auch sei mit Zustimmung von Bundes-

Herzinfarkt trifft Raucher deutlich eher
 Raucher erleiden im Durchschnitt neun Jahre früher einen Herzinfarkt als Nichtraucher. Während Nichtraucher zu meist im Alter von 55 Jahren ihren ersten Infarkt bekommen, trifft es Raucher im statistischen Mittel bereits mit 46 Jahren. „Wer es schafft, das Rauchen einzustellen, hat aber bereits zwei Jahre nach Aufgabe des Lasters nahezu die gleiche Lebenserwartung wie Nichtraucher“, er-

läuterte Prof. Ekkehart Köhler zum Abschluss einer Rehabilitationsstagung in Bad Sassendorf, an der rund 250 Mediziner und Kurdirektoren aus ganz Deutschland teilgenommen hatten.

— Gesundheitsproblem Nummer eins sei in Deutschland nach wie vor Herz- und Kreislaufkrankungen, die zum größten Teil durch Rauchen, Trinken und falsche Ernährung „selbstgemacht“ würden, waren sich die Tagungsteilnehmer einig. Rehabilitationsmaßnahmen können hier nur greifen, wenn der Patient die Heilbehandlung aktiv und mit hoher

Agentem StB snadno a rychle

V nedávném nočním televizním souboji s protivníkem, jehož nepozval a v němž etika zaplākala, federální ministr vnitra, připomínající D'Artagnana, chovající se ale jako jeho zákeřný nepřítel hrabě de Rochefort, vyčinił nejen svému předchůdci R. Sacherovi, ale také »některým lidem a sdělovacím prostředkům«. Prý spustili kampaň masivního zpochybňování všeho, co zbylo po StB. Athos, Aramis a Porthos vrolicích náměstku (ten poslední tradičně nehmotnější, ale netradičně v sukničích) k tomu mlčeli. Mlčení, jak praví staré moudrost, znamená souhlas. Takže, nemlčíme.

Keč bude o lustracích. Tam toho po StB zůstalo! Například v odboru, který se lustracemi zabývá, »prověřeni« vysokí důstojníci StB. Tuto zneklidňující informaci přinesla Mladá fronta Dnes. To samé tvrdí v Mladém světě autor »Polojasna« V. Bartuška. FMV k tomu mlčí. Po StB zůstaly i údajně všeovědoucí registry všech osob, o něž se zajímala. Jsou to statistické jmen. Tvrdilo se, že registry nelze zfalšovat. Pak kdosi připustil jistou teoretickou možnost... Před půlnocí 19. února jsme od ministra vnitra slyšeli, že ke zfalšování, byť neumělému, došlo. Co když mělo odvést pozornost od Jméno, dokonalého? Na takovou práci má specialisty každá tajná služba. StB určitě nebyla výjimkou. Z Mladého světa a televizní obrazovky víme, že registry StB jsou vedeny chronologicky, že do nich nelze nikoho dodatečně vepsat, ale že informace lze rozšířit. Jaké informace to jsou? Časopis uvádí, že např. tajní spolupracovníci a důvěrníci »zde mají svá registrační čísla, označení druhu spolupráce, krycí jména, pro jaký odbor pracovali a kdo je v jejich činnosti řídil«. To znamená, že vhodným doplněním či pozměněním — třeba před 17. listopadem 1989 nebo i po něm — šlo ze zájmové osoby vyrobit snad-

no a rychle důvěrníka či dokonce agenta StB. O všemocnosti registru nesvědčí ani slova mluvčího parlamentu vyšetřovací a lustracní komise, který si v televizi postěžoval: »...jedna z výpovědí zněla, že znám jména svých agentů, ale nefeknu je.« Stačilo pfece jít do registru, najít tam jméno nesdlného příslušníka StB a rázem byli na světě i agenti. Ze by snad v registru někteří chyběli? Pojistkou, že agent je skutečně agentem, měl být jeho podpis pod prohlášením o spolupráci. Tento formulář jsme dokonce měli možnost vidět v televizním pořadu Co týden dal 27. ledna. Spolu s ukázkou registrů byl přivezen do studia za příslušných bezpečnostních opatření, jak nám bylo z obrazovky sděleno. Bublina splaskla poměrně rychle. 19. února Občanský deník uveřejnil směrnice bývalé StB pro práci se spolupracovníky. Černé na bílém tam stojí: »Pisemný závazek se nevyžaduje v případech, kdy by jeho podpis mohl ohrozit vztah získávaného spolupracovníka s kontrarozvědkou. V tomto případě stačí ústní souhlas získávaného tajného spolupracovníka.« Z toho lze usoudit, že závazek patrně nepodepisovali nejvýznamnější agenti. Otázka pak stojí takto: můžeme stoprocentně tvrdit, že byli zaneseni v registrech a že vlastnoručně podepisovali své zprávy? V této souvislosti dostává zajímavou dimenzi nedávno publikovaný názor R. Sachera: »Ty největší agenti, o které ve skutečnosti jde, nenajdeme vůbec nikde ve svazcích tajných spolupracovníků. Ti byli vedeni pod tzv. signálními svazky. Ten byl zakládán na osoby, které byly podezřelé z určité trestné činnosti... To, že tento spolupracovník byl veden v signální svazku, umožňovalo zcela stoprocentně, že nebude nikdy dekonspirován. Nejvýznamnější agenti byli vedeni právě tímto způsobem.« Zamyslel se už někdo nad tím, proč StB

ničila co mohla, proč zmizely tzv. živé svazky, ale proč zůstaly registry? Nebylo pfece nic jednoduššího než tyto sešity formátu A 4 zničit během několika minut. Zbavme se nebezpečné iluze, že StB byla armádou primitivů. To platilo možná v padesátých letech. Jsme si jisti, že nerozhrala složítu a krajně nebezpečnou partii? Podle Jana Rumla vyvíjí aktivitu nadále. Jeden z členů parlamentní komise uvedl, že osoba označená jako spolupracovník StB může využít příslušná ustanovení občanského zákoníku a žalovat orgán, který ji takto označil. »To je v její pravomoci. A tady je nevhodné postavení žalovaného orgánu. Totiž důkazní břemeno. Tedy dokázat, že byla spolupracovnicem. To je povinen dokázat orgán, který to uvedl. Někdy si myslím, zda tyto věci mají takovou důkazní sílu, že je soud vezme jako důkaz.« Řečeno v Československé televizi v lednu 1991. Pod praporem lustrací vzhůru do Evropy!

Strážní u brány spali...

(Jl): Poplašné zařízení vyrušilo z »noční akce« vojna základní služby, který v pondělí v pozdních nočních hodinách vnikl do prodejny Elektro ve Smilově ulici v Pardubicích. Dlažebník kostkou rozbil skleněnou výplň výlohy a z prodejny si odnesl radiomagnetofon zn. Sankie v hodnotě 14800 korun. Tento pokus »přilepšit si« však nebyl prvním. Stejným způsobem a dokonce do stejné prodejny se mladík vloupal už počátkem tohoto měsíce. Lup byl ovšem poněkud tučnější. Radiomagnetofonem zn. Toshiba, třemi přehrávači a několika sluchátky způsobil pardubickému Magnetu škodu za 21900 korun. Paradoxní

ZÁVAŽNÁ ODHALENÍ

Federálnímu ministru vnitra Jánu Langošovi byla určena interpelace poslance Richarda Sachera (KDU-ČSL). V ní se mj. věnoval technické správě, začteně do resortu vnitra. Řekl, že v tomto útvary se vyrábí a vyvíjí technika pro bezpečnostní složky, jsou v něm špičkové laboratoré. Hodnota technologií a techniky je odhadována na 2,5 miliardy korun. V poslední době se, podle slov R. Sachera, dějí kolem technické správy podivné věci. Hovoří se o tom, že místo ní má vzniknout státní podnik, jako přechodný stupeň pro vznik akciové společnosti. Z vnějšího zaslíbeného pohledu se tato opatření mohou jevit jako ekonomicky a organizačně správná, ale celá akce má jiné pozadí, které nesleduje zájmy tohoto státu, ale zájmy soukromé a zisky. »Mám smysl pro obchod, ale nemám smysl pro podvod.« dovedl Richard Sacher. Řekl dále, že byl šokován tím, že pracoviště technické správy, které každý stát chová v největší tajnosti, se stalo exkurzím místem pro cizince, což by nečinil žádný stát na světě.

ministra Langoš, aby z hlediska tohoto kvalifikačního minima předložil FS profil svých náměstků. Navzdory veřejným prohlášením pracovníků FMV se R. Sacher domnívá, že díky náměstkům ministra Langoš je resort v rozvalu a není schopen zabezpečit ochranu státu proti hospodářské, politické ani diplomatické špiónáži ani proti terorismu.

Posl. R. Sacher dále řekl: »Vedení ministerstva vnitra má naprosto suverénně z televizní obrazovky s výsměchem poučilo o tom, že vnitro není a že není čeho se bát. Poučilo, ale nepřesvědčilo. Moji nejistotu nerozpýtlila ani ostře nabitá zbraň, teatrálně položená na stůl. Podobnou demonstraci jsem zažil jako 17letý v roce 1959 v pankrácké věznici a tenkrát to na mě zapůsobilo odpudivě. Ve shodě se státní televizí mě vedení FMV v našem pseudodemokratickém prostředí přisoudilo roli šaška s maskou tupce. Díky za tuto výsadu! Sešli byli často jedinými, kdo mohli v problematických dobách tohoto světa sdělovat pravdu.«

Richard Sacher zdůraznil, že pro kvalifikaci na pracovníky vnitra nevyžaduje účast v Chartě 77, zvládnutí hry na kytaru ani výdrž v plit piva, ale ukončené vyšokolské vzdělání právačického směru, vysokou disciplinovanost, odpovídající zdravotní stav, aby pracovník nebo funkcionář nebyl v alkoholické a drogové závislosti a nebyl lrešan za kriminální a násilně-trestné činy. Ve smyslu těchto kritérií pežádal

na celé záležitost bylo, že mladík si odci-zené věci pronesl bez zábran přímo do káráren a uschoval si je ve své skrtnice.

A SPALI, A SPALI, TAKO KARAFIATOU BROUCELI...

Francouzský frank	5,51	(5,50)
1000 Italských lir	25,04	(25,08)
Rakouský šilling	2,68	(2,86)
Německá marka	18,73	(18,73)
Švýcarský frank	21,80	(21,87)
Americký dolar	28,53	(28,49)
Anglická libra	54,63	(54,80)

svatý otcovství Baťa je sd -

Baťa

Nejasný spor

Osvatý otcovství Baťa je sd -
ga podobná románům Zolovym, Maughamovým a Du Cardovým. Tomáš Baťa, geniální a chlap k tomu, jeho nevlastní bratr Jan, geniální a chlapák, manželka Tomáše Marie, bezvýrazná a hodná paní. Prostředí Zlína a továrny: dynamismus, autoritarismus, kult výkonosti a odpovědnosti, plány, výratky, globální světové přístupy, snaha dělat vše nové a začínat od puky.

Do toho vstupuje Tomáš ml., postava nijak výrazná, která je podrobována tvrdé výchově „házení do vody“. Tak ještě jako mláděnekovi otec uteče na ulici v Hamburku - zkus se z toho s pár drobnými v kapse a znalostí několika německých slov vytáhnout sám. Jedná se s ním jako s jinými, snad i trochu tvrději. Začínal musí jako každý tuctový baťovský „mladý muž“ na internátě a pracovat v obuvnických dílnách. Přitom jak on, tak jiní cítí, že je něco jiného, že bude něco jiného. Základní pocit: vědomí výjimečnosti a současně nedostatečnosti a pocit, že je od něj cosi očekáváno, ale to něco není přesně určeno. Otec náhle umírá a on zjistí, že mu vlastně nic nepatří, že se s ním nepočítá, a jestliže ano, pak opět ve stínové a nejasné budoucnosti. Od konce války náhle vše leží na něm, strýc Jan na černé listině spojenou, konfiskace závodu doma, fabriky v koloniálních zemích, které se osamostatňují. Nekonečné soudní spory. Vše se pomalu a nenávtatně mění. Staří čeští zaměstnanci, kterými je stále obklopen, pomalu odcházejí do důchodu a umírají. Jeho syn, Tomáš nejml., už neumí česky.

Na sklonku života najednou přichází zvrát, listopadová revoluce v Československu. Vše se zase odvírá, ale přitom je už pozdě, stmívá se. Přichází domů s image svého otce, jako symbol první republiky. Dívá se viděl s tehdy ještě populárním V.Komárkem, on i reformně-komunistický prognostik z toho zřejmě vidí pro sebe užitek. Stává se předsedou prezidentova sboru průmyslových poradců. Něco se v těchto kruzích domluví a nyní se k tomu nikdo uřechce bládit. Vše bylo připraveno k podpisu, k němuž nikly nedošlo. Ředitel Svitu ing.Vladimír Laskovský o tom říká: „Zklamán asi je (uznání se Baťa). I když nevíme, co mu pan Komárek schválil, ani co projednával sbor prezidentských konzultantů.“

Tomáš Baťa proklameje citový vztah k Československu, ale ten mohl projevít už od r.1948, např. podporou našeho exilu. Firma Baťa si přitom měla co vylepovat, už její poměr k druhému období nebyl valný. Ale i po listopadu bylo zapotřebí pomoci a i tuto pomoc by i každý resentimentální, ale věcný obchodník považoval za výhodnou investici.

Na druhé straně je vítán bývalými spolupracovníky, dnes už většinou velmi starými pány. Někteří z nich, vedeni snahou Baťovi pomoci, vydávají peníze, ve kterých žádají „poslouche Federálního shromáždění o posouzení právnoplatnosti dekretu prezidenta Beneše z října 1945 o znárodnění podniků nad 500 zaměstnanců.“

Tomáš Jr. sděluje, že trvá na svých nárocích na majetek firmy Baťa v Československu, a to do doby, než bude zapláceno řádné vyrovnání nebo dovozeno dohody o příměří a spravedlivé účásti. Přitom se až dosud vůbec neohlíží k soudním instancím.

Celkový přístup a celá kampaň jsou vedeny neohrabaně, skvělými neslučitelně. Ani právní záležitosti nejsou vedeny kvalifikovaně. Zase otevírá základní pocit: vědomí výjimečnosti a zase nedostatečnosti.

Sága bojů o dědictví

Továrny v zahraničí patřily stínové firmě LEADER A.G. ve Švýcarsku, zřízené r.1931 (2.000 akcií, z toho 1.996 patřících bezprávně T.Baťovi, zbytek osobám vykonávajícím jeho tajný mandát). Když v roce 1932 T.Baťa zahymil, právníci objevili v její smlouvě o prodeji celé akciové společnosti Baťa, k němuž podle dala došlo už v roce 1931. Smlouva je ale podepsána jen prode-

BATA SE DISTANCOVAL ZA VÁLKY I OD ZÁPADNÍHO EXILU I OD LONDÝNSKÉ VLÁDY I OD ZÁPADNÍ ARMIÁDY, AŽ TVRDIL OMR...

jem (Tomášem Baťou), ale ne kupcem (Janem A.Baťou). Ten podepisuje koupí až den po smrti Tomáše. O společnosti Leader není v její žádný dokument, ani není zmíněna v závěti, neprošla tedy ani dědičným řízením a nebyla tedy placena ani dědičká daň. Kупní smlouva stát uznává na základě výslovného vyjádření souhlasu syna Tomáše a manželky Marie, a to několikrát opakovaně. V r.1939 dochází k převodu akcií, jeden z jejich nových držitelů (Pr.Maluta) po válce prohlašuje, že je užel pro J.A.Baťu. Při soudních sporech v zahraničí po válce žalující strana (M.Baťova a T.Baťa ml.) prohlašuje, že oba převody (1932 a 1939) byly předstíranými, simulovanými, a tedy neplatnými právními úkony. Nejméně jeden z nich byl tedy sjednán podvodně a naoko, ale za souhlasu obou stran: žalující i žalované. Nemí divu, že Nejvyšší soud státu New York označuje situaci za „hopeless conflict“ (beznadějný spor). V r.1962 J.A.Baťa prohlašuje, že všechny akcie patří po právu už od r.1932 Tomáši ml., později však tvrdí, že jeho prohlášení je neplatné a bylo vynuceno pod nátlakem.

Ve všech „vnitropodnikových“ sporech se stále setkáváme a předstíranými smlouvami, fiktivními převody, odvolávaním výpovědí a výpověďmi prokazatelně nepravdivými.

Je až zarážející, jak lito renomační právníci ve svém stanovisku zcela opomíjejí právní skutečnosti uváděné es.expertizami, které činí Baťovu stanovisku sporným. Například podle příslušného dekretu č.95 musely být akcie přihlášeny nejpozději do 15.11.1945. Tento fakt právníci neuvádějí, ale jako postačující se jim zdá skutečnost, že 7.1.1946 Jan A.Baťa projevil přání je přihlásit, což pak učinil až 4.2.1946. Dále tvrdí, že T.Baťa ml. akcie v r.1945 přihlásil, přičemž je dokázáno, že žádná akcie nebyla na jeho jméno tehdy vedena. Prohlašují bez uvedení jediného důkazu, že expertízy jsou postaveny na zcela cizích informacích od bývalého československého režimu. Zcela mimo souvislost zmiňují, že jeden z ředitelů firmy byl dědečkem prezidenta Havla. Klade se pak otázka, na základě jakých dokumentů probíhaly ony dědičné spory v minulosti mezi Tomášem a Janem Baťou. Celý Sullivanův a Cromwellův dopis je spíše neohrabaně sepsaný propagandistický materiál než právní rozbor.

Posouzení, kdo byl právnoplatným majitelem fy Baťa a fy Leader po smrti Tomáše Baťi, je rozhodující pro právní posouzení právnoplatnosti konfiskace či znárodnění majetku po válce. Dekret prezidenta republiky č.5 z r.1945 prohlašuje za neplatná některá inajetkoprávní ujednání z okupace. Vztahují-li se tato ustanovení na převod z r.1939, pak za předpokladu, že původním majitelem firmy byl J.A.Baťa, propadá jeho majetek se dvou úvodů: a) byl znárodněn podle dekretu č.100; b) byl konfiskován na základě rozsudku prot J.A.Baťou na základě zákona na ochranu republiky.

Za předpokladu, že výlučným majitelem firmy byli Tomáš Baťa ml. a Marie Baťová, což by bylo nutno stvrdit výrokem čs.soudu, příslušela by mu náhrada (i když prováděcí zákon k tomu nebyl dosud vydán). Až dosud Baťa nárok sice uplatňuje, ale k soudu se ještě neobrátí.

Nutno dodat, že celý proces likvidace fy Baťa byl prováděn řadou soudních procesů (zejména podle retribučních dekretů) a konfiskačních výměrů, o jejichž zákonnosti lze oprávněně pochybovat. Nicméně jejich výsledky neovlivňují základní meritum věci. Na druhé straně je možno považovat mnohá zákonná ustanovení před r.1948 za nespravedlivá nebo nepřiměřená, ale nelze popírat jejich platnost. Jedinou cestou by bylo jejich odvolání a napravení jejich důsledků, nejen v případě firmy Baťa.

Nepříliš výhodný monopol

Hodnotu jakékoli společnosti je nutno oceňovat zejména podle:

- obratu z zisku
- finančního kapitálu (hotovosti, kapitálu, pohledávek, dluhu, možnosti úvěru)
- nemovitosti a strojního parku
- image značky a firmy
- obhospodařovaných trhů
- kvality vedení a technických kádrů
- kultury práce zaměstnanců

Podle těchto parametrů je nutno oceňovat jak hodnotu čs.obuvnického průmyslu, tak jeho potenciálních zahraničních partnerů (včetně Baťi) a srovnávat jejich slábitlost, tj. co může jedna firma přinést druhé. Ocenění majetku a strategické rozhodování svěřilo načestí ministerstvo průmyslu ČR (na základě konkursu) odborníci cizí firmě (americká firma A.D.Little).

Samozřejmě že od žádného rozhodnutí nelze žádat vše a je nutno akceptovat i vedlejší důsledky, třebaš nepříznivé, a rozhodnout se pro jistou koncepci. Firma Baťa sice už není největší světovou firmou, stále však patří k největším. Vyrábí většinou v méně rozvinutých zemích (většinou pro tyto země), a to obuv méně kvalitní. Ta se skoro výlučně prodává ve vlastní obchodní síti pro relativně stálý okruh vyhraných zákazníků. To samozřejmě ovlivňuje shora uvedené parametry, včetně managementu a kultury práce. Ve spojení s Baťou bychom museli přijmout beze zbytku jeho obchodní filozofii. Ale jak souperit s laci a platy Baťovských fabrik ve třetím světě? To, co nyní potřebujeme nejvíc, jsou trh a kapitál.

Rozhodnutí musí být přijato velmi kvalifikovaně a s transparentí, navíc za zcela přesných podmínek zavazujících obě strany, které by jasně definovaly jejich odpovědnost a budoucí vztahy. Tyto podmínky by měly platit pro všechny účastníky, tedy i pro Baťu.

Baťou navržené „Prohlášení o vzájemné spolupráci“ předpokládá:

- a) založení společnosti MIDCO, která zahrne veškerý čs.obuvnický a k němu přidružený pomocný průmysl včetně distribuce. Jediným vlastním akciv bude čs.stát, ale společnost bude řízena firmou Baťa.
- b) po reorganizaci MIDCO bude založena akciová společnost NEWCO, kam budou převedena aktiva MIDCO, a ty podniky z MIDCO, které si Baťa vybere. (Prohlášení předpokládá založení NEWCO do 30.6.1991.) Nejméně 51% akcií obdrží fa Baťa jako náhradu za svůj management, know-how a přístup na trhy. Tento podíl bude považován jako záruční dílnová investice, kterou je možno převést do ciziny, přičemž se Baťa zavazuje, že po dobu prvních pěti let bude jejich převážná část reinvestována v České republice. Baťa se zavazuje zmobilitovat potřebný investiční kapitál. Účast dalších akcionářů nemůže ale zmenšit jeho kapitálový podíl.
- c) „Obě strany mají v úmyslu, že Baťa bude vlastnit akcie NEWCO a řídit NEWCO až do té doby, kdy se NEWCO postaví na obchodně konkurenceschopnou a stabilní základnu.“ Tato důležitá úmluva není nijak dále specifikována a není vůbec jasná.

Společnost Baťa by se tak stala vlastníkem veškerého českého obuvnického průmyslu a distribuční síle, aniž by se zavázala k předem stanoveným minimálním investicím. Ve srovnání s obchodnou smlouvou Škoda-Volkswagen je to smlouva velmi pověchvá, neurčitá a zavazující jen jednu stranu. Hrnchodující podíl, tj. 51%, je celkem těžký požadavek při podobných jednáních, problém je ovšem v tom, že se jedná o cele průmyslové odvětví, a tedy o monopol. Nechat si přidělit 51% akcií (a to nejméně) jen na základě protihodnoty řízení, zkušeností atd. je ovšem novum: srovnáme opět smlouvu Škoda-Volkswagen. (Dodejme, že dnes ovšem baťovský způsob řízení není objektivněji než jiné způsoby na Západě.) Kuriozní je, že Baťa se přitom nevzdává svého práva na úhradu za znárodnění, navíc se celá smlouva týká jen České republiky - jak bude uplatňovat Baťa své nároky na Slovensku?

Nicméně jako základ pro další jednání, srovnatelné s jednáními s ostatními partnery, může toto Prohlášení velmi dobře posloužit. Přinejmenším v tom, že podle jeho náhledy upraví další partneři nabídky vlastní. Hledou-li výhodnější, Baťa bude patrně parirovat a obhospodařovat své dědičné nároky. V listopadu prohlásila Baťova zástupkyně v Československu, že Baťa do konkursu pro zahraniční investory nepůjde. To je poker. Takový je už obchod. Nicméně nebylo by i pro něj samotného lepší, kdyby zvolil jinou, serióznější taktiku? Ale má v ruce skutečně esá?

... (faint text at the bottom left)

Začátkem února 1945 se v Jilě sešli státníci a Josef Stalin et tam vyžádal spojeneckou leteckou podporu, jmenovitě bombardování Drážďan, kde se shromažďovaly, podle Stalina, jednotky nepokorné zabránit rychlému přelocení Odry.

Spojenčí sice nebyli právě jednotní v tom, jaký postoj k postupu sovětské armády do nitra Evropy zaujmou, ale posléze bylo prosazeno pragmatické stanovisko prezidenta Roosevelta.

A tak v noci z 24. na 25. února 1945 Drážďany zemřeli. Příletěli Britové, a když ráno letěli Američané dokončit jejich práci, zjistili, že už pro ně žádná nezbyla. Skupina devatenácti letajících pevností B-17 americké 8. letecké armády byla navíc napadena německými stíhači, a přestože vedoucí navigátor této skupiny byl Čech, který opustil Prahu v noci ze 14. na 15. března 1939, zaměřil si náhradní cíl a neredimovaný odhodlal toho dne své bomby na Prahu místo na Torgau. Nálet trval přesně minutu a stal 501 lidský život.

Samozejmé nám může být těchto obětí líto, ale každá bomba, i ta na československé hlavy, především znamenala, že Německo pohrává válku, a to byla ta důležitá věc.

Nedejme se mylit fakty Hitlerovi chyběla CNN

Navzdory tomu se Drážďany na dlouhá léta staly oblíbeným propagandistickým symbolem, a pokud si kdo nepamatoval, že Británie a Spojené státy bojovaly za oné války na stejné straně jako Sovětský svaz, z Rudého práva se to v 80. letech nedočel. Spíše to vyznívalo, jako by tehdejší nálet na Drážďany i na Prahu byl jen obyčklou proradností ničemych imperialistů na fialkovsky nevinném Německu. Jenže ničemy imperialisté se už tehdy, a ostatně i dlouho předtím, honosili jakými parlamenty, a tak se například Winston Churchill musel zpodobit parlamentu za každou potopenou britskou loď, zatímco Adolf Hitler věděl, že s nčim podobným ho nikdo obževovat nebude. A také nikdy neobževoval.

S ohledem na domácí veřejné mínění válečné korespondenti v roce 1944 nepoživovali záznamy přímo z invazních pláží. Po krvavé lázni, kterou dostaly americké jednotky na ústku Omaha, by to totiž velice dobře mohlo znamenat tlak veřejného mínění na vedení země, aby válku ukončilo vyjednáváním.

Adolf Hitler kupodivu nepřišel na to, jak velice je pro totalitní systém použitelný *soobnožní tisk*, a tak s ním během války nekonal žádná interview. Stejně tak tenkrát nekonal televize a její zpravodajství vtaující diváka bezprostředně do děje. Vlávke v Bagdádu, muž, který se také nemusí zpodobit žádnému parlamentu, takovčto rozhovory srobobnému tisku a televizi poskytuje.

Jistý americký žurnalista, na otázku, zda by požádal za druhé světové války o interview také Hitlera, hrče a zásadově odpověděl, že samozřejmě ano, neboť jeho povinností je podávat zprávy o stanovisku obou stran. Interview s Adolfem Hitlerem by jistě bylo bývalo exkluzivní. Jenže „objektivní“ žurnalista - a bohužel mu to při oné televizní besedě nikdo nepřipomenul - by asi těžko dostal možnost udělat také rozhovor s židy pčochovanými do plynových komrat, takže vyvážené informace o stanovisku obou stran by se zřejmě nekonal.

Zdá se, že část žurnalistů by dnes velice ráda zabrusila opět do tzv. objektivních vod a neudávala se mylit fakty. Zatímco Jordánsko se necílí pobouřením přelety sovětských rakat Scud, protestovalo by, kdyby přes ně přeletělo coůi odvčného z Izraele. Saddám se z Bagdádu veřejně chlubil, že zmčnil Tel Aviv v krenatorium (což je naščesti lež), a pacifisté zůstávají v klidu. Všelijaké bouře se ale chystají za to, že po více než osmdesčtiletých bojových vzletech bomby zasáhly bunkr, ve kterém byli shromažďováni civilisté. V této chvíli

se ví o 268 občtech. Je to méně, než stála ta minuta *desantenci* B-17 nad Prahu roku 1945. A přesto tu opět máme takřka fialkovčve nevinný Irák se svým milovaným prezidentem, který se nemusí zpodobit žádnému parlamentu.

Nikdo se z tohoto zásahu neraduje, je všeho nejméně zajisté pilot, který ho dosáhl. Irácký velvyslanec v OSN z amerických obrazovček objasnil, že ostinaté dráty a maskování bunkru byla opatření, která měla odradit zlodčje. Podle něj byl bunkr určen městské chudině. Co by chtěli zlodčji v Bagdádu mezi nevysčtými chudými pokrást, už velvyslanec nevysčtěl.

„Objektivní“ zpravodajství stanice CNN pak přelozilo slova sovětského envoie odletájícího z Bagdádu, která rusky znčla *ja dumaju* (myslím), že to nebyl vojenský cíl, jako *dečinitely*, tedy definitivně, to nebyl vojenský cíl.

Civilní občti nikomu v Berlíně nevadí, když se jednalo o Coventry, Rotterdam anebo Londýn. Humanita byla náhle silně vzývána v okamžiku, kdy se začalo umírat v Hamburku, Kolíně n. Rýnem nebo Drážďanech. Stejně tak dnes slyšime hudruvání, že válečné akce proti Iráku překračují meze rozhodnutí OSN. Objektivní hlas Kurdů vyrazdýchých nedávno iráckým plynem však jaksi v tomto sboru postrádáme. Pokud vraždění vlastního obyvatelstva plynem patří do rámce politiky OSN, autor se omlouvá, že o tom dosud nevčděl.

JAN BENEŠ, Pacific Grove

JAN BENEŠ (nar.1936), prozák a publicista. Vystudoval Umčleckopřmyslovou školu v Praze. V r.1969 opustil republiku. V současné době žije v USA.

Eis gegen Altersflecken

München - Jetzt gibt es ein Mittel gegen Altersflecken. Die braunen Hautstellen auf Händen oder im Gesicht fallen nach einer Vereisung ab. Darunter wächst neue Haut. Sie nimmt nach wenigen Wochen den normalen Hautton an.

Navratilova soll zahlen

Los Angeles - Für Martina Navratilova (34) kann die Trennung von ihrer Ex-Freundin Judy Nelson (45) teuer werden. Die Verlassene fordert acht Millionen Mark Abfindung vom Tennisstar, meldet „Daily Mirror“.

Evelyn Opela - eine Schauspielerin mit Leidenschaft

Was hatte ich bloß erwartet? Irgendwie eine Frau, die hereingeschwebt kommt, angeatan mit Gold und Geschmeide, in Glanz und Glamour, die sich daheim auf dem Diwan räkel, lasziv, ganz Luxusweibchen. So wirkt sie von fern, die Opela - Rätsel Sphinx.

Evelyn Opela schwebt nicht, sie kommt herein ins Münchner Restaurant. Schnelle, feste Schritte. Schwarze Hose, Seidenbluse, edle Strickjacke, schlichter schöner Goldschmuck. Grünblaue große, schräge Augen - zum Ertrinken. Rauchig gurrende Stimme - zum Davonträumen. Dazu ihre innere Distanz. Da ist es, das mystisch Rätselhaftes, das sie umgibt. Hundertmal hat sie es gehört, das Kompliment über ihre geheimnisvolle Ausstrahlung. „Es berührt mich nicht. Mich verunsichern Komplimente auch. Ich blühe auf, wenn man meine Arbeit anerkennt.“

Nein, kein Luxusweibchen. Keine Frau, die sich auf dem Diwan räkel. Sondern eine, die ihre Arbeit sieht als „ständigen Kampf, ständigen Zweifel, ständigen Versuch, die Dinge tiefer zu ergründen, besser zu sein“. Eine Frau, die im Auto gern Gas gibt. Die kocht und putzt und im Garten buddelt. Und die es anderen schwermacht, ihr zu helfen. Sei es auch nur das Fenster, das klappert - sie ist längst aufgesprungen, bevor ein anderer die Chance dazu hat. „Ich bin schnell. Und ich bin es gewohnt, die Dinge in die Hand zu nehmen.“

Eine starke Frau. Woher diese Kraft? „Aus der Ruhe, aus der Nachdenklichkeit. Und aus meiner Partnerschaft.“ Evelyn Opela (46), ver-

heiratet mit Krimi-Produzent Helmut Ringelmann (63). „Mein Mann führt mich immer auf den Boden zurück.“

Wurzeln der Kraft aber vor allem in der Jugend. Evelyn Opela, geboren in Warnsdorf, CSFR. Sie war 14, als die Mutter zu Mann und Familie nach Bad Reichenhall emigrierte. Sie wollte nicht mit, wollte das Stipendium ausnutzen, Abitur machen, an der Akademie der musischen Künste in Prag studieren. 14, fast ein Kind noch, und allein. „Ich mußte erwachsen sein, notgedrungen. Ich mußte mich um mein Leben kümmern, um den Alltag, aufräumen, bügeln, kochen, studieren. Und das war gut so.“

Das hat sie geprägt. „Seit der Zeit bin ich irrsinnig ordentlich, ich brauche Harmonie um mich herum.“ Äußere Ordnung, um innere Unruhe zu kompensieren? „Ja. Außerdem habe ich Verantwortung gelernt, mit einer Aufgabe fertig zu werden, sie durchzustehen. Und mich durchzusetzen.“ Das hat ihr auch die Kraft gegeben, 1967, als sie nach München kam, bei Null wieder anzufangen, ohne Kontakte, ohne Sprachkenntnisse.

Damals, als Kind schon, sagten ihr die Leute hellseherische Fähigkeiten nach. Ja, ich konnte oft sagen, wann etwas kommt.“ Die Opela - eine Hexe? „Nein“, wehrt sie entsetzt ab. „Ich bin keine Hexe. Dazu bin ich viel zu nüchtern.“ Mit 16 beschäftigte sie sich mit Astrologie. „Es war verboten in der CSSR, man konnte dafür ins Gefängnis kommen. Das machte es nur noch aufregender.“

Astrologie - ihre zweite Berufung neben der als Schauspielerin. Sie hat sie studiert. Tausende von Horoskopen erstellt („Heute kaun noch, es wird zuviel“). „Astrologie ist Mathematik. Das ist es, was mich daran fasziniert.“ Und schwärmerisch sagt sie: „Wenn man die Zahlen sieht, es ist so schön, so aufregend, so viele Farben und Möglichkeiten, das erfrischt und fordert den Intellekt.“ Astrologin und Schauspielerin - kein Widerspruch? „Nein. Ein Schauspieler muß exakt denken, eine Figur analysieren. Dieses klare, exakte, auch unerbittliche Denken, das Dranbleiben bis zum Ende - das fordert auch die Astrologie.“

Evelyn Opela ist Wassermann, Aszendent Jungfrau. Danach ist sie - auf Zukunft ausgerichtet. „Ja. Ich will immer etwas ausprobieren, erneuern.“

Exentrisch bis originell. „Ja. Das ist auch durch den Beruf bedingt. Es ist kein normaler Beruf.“

Romantisch. „Nein, das ist mir zu dekadent, zu doof irgendwie.“

Großes Verantwortungsgefühl. „Ja. Aber ich fühle mich für viel zuviel verantwortlich, man reibt sich auf dabei.“

Mag keine Angst. „Ja, auf mich bezogen. Angst, diese krankhafte Angst zerfrißt die Menschen, verbiegt sie, bremst.“ Und sie ist schwer durchschaubar. „Das müssen andere sagen.“ Es stimmt - ein Rest von Rätsel bleibt.

LONDON, 11. März (Reuter). Die UdSSR steuert nach einem vertraulichen Bericht der sowjetischen Planungsbehörde Gosplan wirtschaftlich und politisch auf Rückschläge zu, die mit dem Katastrophenjahr 1937 unter der Stalin-Diktatur vergleichbar sind. Im Fernsehmagazin „Money Programme“ des britischen Fernsehsenders BBC vom Sonntag hieß es, man veröffentliche erstmals Einzelheiten aus diesem Geheimbericht, der bereits im vergangenen Jahr von Gosplan zusammengestellt worden sei. Die Prognosen seien vertraulich an den Internationalen Währungsfonds (IWF) und die Europäische Gemeinschaft (EG) verschickt worden.

tisch und sozial - eine Rückkehr zu den schrecklichen Zeiten, die wir in unserem Land in der Vergangenheit erlebt haben. Ich denke an 1937, und es gab für die sowjetischen Menschen nichts Schlimmeres als das: ich meine den Hunger der 30er Jahre, die Repressionen von 1937, so der sowjetische Experte. Ein Hilfsprogramm der EG für die UdSSR in Höhe von einer Milliarde Dollar an Nahrungsmitteln und Krediten ist jetzt auf dem Weg, nachdem es kurzfristig aus Protest gegen das gewaltsame Vorgehen der sowjetischen Sicherheitskräfte in den Ostsee-Republiken Litauen und Lettland auf Eis gelegt worden war.

Im einzelnen warnt der Gosplan-Report BBC zufolge vor einem Rückgang des Bruttosozialprodukts (BSP) im Verlauf des Jahres 1991 um 11,6 Prozent (Vergleichsjahr 1990: drei Prozent). Die Industrie-Produktion werde um mehr als 15 Prozent abfallen, verglichen mit 1,2 Prozent im vergangenen Jahr. In der Landwirtschaft sei ein Rückgang von fünf Prozent zu erwarten. Eine Vergleichszahl für 1990 wurde dabei nicht genannt. Der führende Gosplan-Experte, Jakob Urinson, bestätigte dem Sender BBC, obne drakonische Maßnahmen könne das BSP um bis zu 16 Prozent absacken; der Trend könne möglicherweise ganz unkontrollierbar werden. „Ich sehe einen Abgrund vor uns - wirtschaftlich, poli-

NEZ SE
„UOFLALA“
TAK LITALA
VTELEVIZI
FUPI NAHA-
TA... A
VYŠLO MI TO!
ALE MI HOČ!

Prag im Clinch mit den Karlsbrücke-Händlern

weil die Ordnungshüter außer Dienst weder „ihren Ausweis, geschweige denn die Waffe benutzen“ könnten, so die Tageszeitung *Mlada fronta dnes*. Außerdem wäre eine Zusammenarbeit von Magistrat und Interessenvertretung wohl auch Wasser auf die Mühle derjenigen Neuankommlinge gewesen, die den Verein jetzt bereits der Monopolisierungstendenzen bei der Platzvergabe beschuldigen.

Nachdem die organisierten Händler ihre Felle wegschwimmen sahen, riefen sie am vergangenen Wochenende zur Demonstration dagegen auf, daß die Entscheidungsfindung der Verwaltung von Prag 1 allzu langsam dahinplätschere. Nach Darstellung von Eva Joachimova rannten sie offene Türen ein. Denn es sei sowieso geplant gewesen, den Handel auf der Karlsbrücke wieder zuzulassen, was zur Freude aller Liebhaber des bunten Lebens über der Moldau inzwischen geschah. Allerdings sieht der Beschluß des Magistrats vom vergangenen Dienstag auch vor, eine neue Marktordnung zu erarbeiten, mittels derer eine strengere Auslese unter den unzähligen Antragstellern getroffen werden kann. Außerdem sollen nach Angaben der Stellvertreterin des Starosta die polizeilichen Kontrollen verstärkt werden.

„Wir sind auch der Meinung, daß Künstler auf die Karlsbrücke gehören“, räumt Yvona Matejkova von der Verwaltung des Stadtbezirks mögliche Mißverständnisse aus, „aber Auswüchse müssen wir verhindern“. So soll es künftig auch nicht mehr vorkommen, daß die „Künstler“ ihre Ausstellungsstücke der besseren Sichtbarkeit halber an den auf 30 Sockeln postierten Brückenheiligen aufhängen, denen nichts anderes übriggeblieben war, als den bisher häufig geübten Frevel mit versteinerntem Gesicht über sich ergehen zu lassen.

Horror-Klamotte Eine Kohout-Uraufführung

HAMBURG. Der Titel verheißt nichts Gutes. Pavel Kohout, seit 1976 in Österreich lebender tschechischer Schriftsteller, nennt sein jüngstes Stück „Eine kleine Blutrache“. Da passen die Wörter nicht zusammen, Blutrache ist bekanntlich tödlich, gibt es das, einen kleinen Tod, kann man ein bißchen tot sein? Aber Kohout ist auf Verharmlosung aus, auf Verniedlichung, wiewohl seine Geschichte politisch ist, ein Anliegen hat, wie man althöfisch sagen würde.

Prag deutsche Reise und eine Osterreicherin werden in einem slowakischen Land, das erst jüngst seine Grenzen gegen den Westen geöffnet hat, festgehalten. Fünf Brüder wollen Vergeltung üben für die Greuelaten, die deutsche Soldaten während des Zweiten Weltkrieges ihrer Sippe angetan haben. Blutrache nehmen. Doch großzügig wollen sie sich mit nur einem Opfer begnügen, die Gruppe soll selbst bestimmen, wer es sein wird. Die sechs Touristen stammen aus der Klischeefabrik: ein alter Haudegen und seine junge, dumme, blonde Freundin, ein in Ehren ergrauter friedenskämpferischer Schriftsteller nebst domtinanter Gattin, ein verbitterter Linker und seine demutsvoll leidende Frau.

Unter dem Druck der Gefangenschaft entladen sich Spannungen, aber leider auch Witze und Witzchen der Marke Eheposse und sogenannter Situationskomik. Erst recht sind die racheheisenden Brüder — bärtig, blutig, einbeinig und bekloppt — der Horrorkiste der Klamotte entsprungen.

Nein, Kohout treibt nicht mit den Entsetzten Scherz, sondern kalauert mit dem Schrecklichen herum, schrecklich und peinlich. Am Schluß versetzt der Autor seiner Geschichte selbst den Todesstoß: es gibt gar keine bluträcherische Sippe, alles ist der Phantasie eines Dolmetschers mit Schauspielersbildung entsprungen, der sich auf einem Kongreß in die ewig „Sah ein Knab' ein Röslein stehen“ singende Frau des Achtundsechzigens verliebt hat. Dafür muß er dann auch sterben...

Der Autor inszenierte die Uraufführung selbst am Hamburger Ernst-Deutsch-Theater; textgetreu.

Benzin gibt es nur noch auf dem Schwarzmarkt, wo es das Zehnfache des staatlichen Preises kostet. Die Flucht von Tausenden ägyptischen Arbeitern hat die Müllabfuhr so gut wie lahmgelegt, auf den Straßen türmt sich der Abfall.

In Kuwait haben die brennenden Ölfelder eine Luftverschmutzung ausgelöst, die sich durch den bevorstehenden Sommer noch zu verschlimmern droht. Zudem fürchten kuwaitische Experten, die Ölvorräte könnten durch die Brände nachhaltig geschädigt werden.

In Kuwait-Stadt verdüstern die Qualmwolken der brennenden Ölfelder weiter die Sonne. Die Temperaturen

Ein Flüchtling kommt zu der Gruppe, bittet um Wasser, Essen, Zigaretten. Er sagt, er sei desertiert, und fragt: „Was kann ich tun? Die Kuwaiter haben mich aus ihrem Land geworfen, und wenn ich nach Hause gehe, erschießen sie mich.“

Auch die Bürger Bagdads spüren die Auswirkungen des Krieges weiter. Die notdürftig hergerichtete Stromversorgung soll nach offiziellen Angaben erst in einigen Tagen wieder funktionieren. Nur in einigen Stadtteilen gibt es wieder fließendes Wasser. Das Rote Kreuz hat Gerät zur Wasserreinigung auf den Weg nach Bagdad geschickt, um den Ausbruch von Seuchen zu verhindern.

Landsteute. In der Nähe liegen Trümmer von etwa 20 Fahrzeugen, die bei alliierten Luftangriffen in Stücke gerissen wurden. Im Sand stecken Hülsen von Panzerabwehrraketen. Und immer wieder Tote, viele schwarz verbrannt. Wilde Hunde streunen durch die Gegend, schnuppern an den Gefallenen, bellen Soldaten an, die sich langsam zwischen ihnen bewegen. „Sie haben Familien in Irak, die wissen wollen, was mit ihnen geschehen ist“, sagt Hischam Abdul Salam, als er einem toten Soldaten die Erkennungsmarke abnimmt. „Diese Männer sind wie Tiere gestorben. Sehen Sie, wir können sie jetzt nicht begraben. Vielleicht später.“

Hunde machen sich über Leichen her

Seit fast sechs Jahrhunderten überspannt die Prager Karlsbrücke unterhalb des Hradschin die Moldau, ihre 16 aus Sandsteinquadern aufgeführten Bogen haben so mancher Welle getrotzt. In diesen Tagen schlagen die Wogen um das gotische Bauwerk wieder hoch — diesmal allerdings im übertragenen Sinne. Denn der Magistrat der böhmischen Hauptstadt will den ausufernden Verkaufsrummel auf dem Verbindungsweg zwischen Kleinseite und Altstadt unterbinden und hat damit eine Flut von Protesten der Händler ausgelöst, die auf der Brücke Kunst, Kitsch und Krimskrams feilbieten und nun um ihre Einnahmequellen fürchten.

Auf der Brücke, über die einst Franz Kafka aus der Innenstadt kommend nächtens seiner Wohnung im „Goldmacher-Gäßchen“ hinter dem düsteren Schloß zugestribt war, machten sich in jüngster Zeit tatsächlich immer mehr Kleingewerbler breit. Der Handel begann den Wandel über den 157 Meter langen Überweg zu beeinträchtigen. Zu

Das verlassene Schlachtfeld im Norden Kuwaits ist ein Bild des Grauens: Wilde Hunde schnuppern an toten irakischen Soldaten, Stiefel liegen im Wüstensand, ausgebrannte und zerfetzte Fahrzeuge säumen die Piste. In Südirak ist es noch schlimmer: „Ich würde da nicht hinfahren“, meint der 20jährige US-Soldat Tom Eber, „das ist wie die

Apokalypse.“ Er wartet seit Stunden auf einen Lastwagen, der seinen Jeep aus dem Dreck zieht.

Ein US-Major sinniert mit Blick auf die trostlose Hinterlassenschaft des Kampfes: „Lassen Sie sich von niemand erzählen, daß Krieg gerecht ist. Er ist eine Abscheulichkeit, ein Horror.“ Neben Laden sechs Mann der US-Natio-

nalgarde eine irakische Hauttze auf einen Tieflader — das Geschütz ist für einen Vergnügungspark in Amerika bestimmt.

Noch weiter nach Norden haben drei regulären irakischen Lastwagen geparkt und die Uniformen toter

Ein Brief aus Prag

Liebe Leute,

unser Nachbar hat einen und die Leute im zweiten Stock. Der geschwätzte Taxifahrer aus Nummer 23 begnügt sich mit einem kleinen und im Haus an der Ecke liegt immer einer im Fenster. Der von dem Besitzer des Grundstückes neben Milenas Wochenendhaus bleibt zum Glück immer eingesperrt, denn der könnte gefährlich werden. Es geht um unsere vierbeinigen Freunde, die Hunde.

Natürlich hat das für seine Wachsamkeit bekannte Haustier auf dieser Seite wiederholt eine Rolle gespielt, wobei es häufig, oder vielleicht besser: zuhauf um die Hinterlassenschaften des treuesten Kameraden des Menschen ging. Und doch soll auch diese Korrespondenz aus Prag vom treuesten Kameraden des Menschen handeln. Denn hier stolpert man auf Schritt und Tritt förmlich über die Viecher (über die Hinterlassenschaften stolpert man nicht, das verläuft anders).

Nein, Hunde sollen ewig leben! Aber es mag die Frage erlauben sein, ob eine Stadt wie Prag der richtige Ort dafür ist. Ich will hier nicht die schlechte Luft ins Spiel bringen; Ruß, Staub und Schwefel müssen die hiesigen Zweibeiner schließlich auch einatmen. Auch möchte ich nicht dem Gattungsegoismus das Wort reden, der angesichts der hier vorherrschenden Leichtbauweise dem menschlichen Ruhebedürfnis Vorrang vor der Angehörigkeit vieler Hunde einräumt, seine Gemütsverfassung durch Knurren, Klaffen oder Jaulen zum Ausdruck zu bringen. Es liegt mir fern zu bekräfteln, daß die Diskussion über die Entsorgung mit Schaufelchen und Plastiktüte hierzulande gegenwärtig hinter andere Sorgen zurücktritt. Auch möchte ich nicht miesepetrig anmerken, daß die Tierliebe in dieser Gesellschaft häufig sehr auffällig mit dem Benehmen gegenüber den Mitmenschen kontrastiert. Aber wie die Prager angesichts des Wohnraum Mangels in ihrer Stadt in der Lage sind, eine derartige Vielzahl von Hunden artgerecht unterzubringen, das will mir nicht in den Kopf gehen.

Die Bewohner der tschechoslowakischen Hauptstadt lassen sich von solchen Problemstellungen nicht anfechten. Gerade in den Vorstädten, in den berüchtigten Plattenbau-Siedlungen sind die großen Hunderassen besonders oft vertreten. Schäferhunde, Boxer, Doggen gar teilen sich mit den menschlichen Bewohnern die schmal bemessenen Räumlichkeiten in den tschechisch *panelaky* genannten Klötzen. Wer die kahlen Neubau-Wüsten vor den Toren Prags gesehen hat, in denen meist noch nicht einmal ein Stückchen Rasen zwischen den gleichförmigen Gebäudezeilen eingesät ist, dem wird klar: Haustierhaltung ist hier ein Akt des Widerstandes gegen die in den vergangenen Jahrzehnten

aufgezwungene Entfremdung von der Natur. Aber nicht erst der real nicht entwickelte Sozialismus hat die Prager auf den Hund gebracht. Das zeigt schon die Bedeutung, welche die großen böhmischen Literaten in der ersten Hälfte des Jahrhunderts den Hunden beigemessen haben. Da kein Brief aus Prag geschrieben werden darf, ohne daß darin nicht wenigstens einmal der Name Schwejk gefallen ist, sei hier daran erinnert, daß der brave Soldat im Zivilleben „Hundehändler“ war. Gewisse Komplikationen beschwor er dann als Offiziersbursche herauf, als er nach gewohnter Methode seinem Oberleutnant den Stalpinscher verkaufte, der zuvor dessen Vorgesetztem gehört hatte und Schwejk von jenem Oberst „zugelaufen“ war. Karel Capek, Nationalschriftsteller und Vertrauter des Republikgründers Tomas Masaryk, hat neben bedrückenden Utopien und scharfen Satiren ein Kinderbuch über seinen Hund „Dasenka“ geschrieben und mit eigenen Zeichnungen illustriert. Noch heute ist das Buch ein tschechoslowakischer Bestseller. „Forschung eines Hundes“ heißt eine aus dem Nachlaß veröffentlichte Erzählung Franz Kafkas, wobei der Melancholische vom Altstädter Ring die Hundsnatur eher allegorisch verwendete. „Wo der Hund begraben liegt“ nannte später Pavel Kohout eines seiner Bücher, in dem ein Dackel die Rolle des diskreten Vertrauten seines oppositionellen Herrn übernimmt. Aber das war bereits eine andere Ära.

Es wäre natürlich von wundervoller Symbolik, wenn das Gebot, den Prager Hunden in der Öffentlichkeit einen Maulkorb zu verpassen, aus dieser sozialistischen Epoche stammte. Die Anweisung scheint jedoch schon länger zu bestehen. Dennoch wird die Befolgung der Vorschrift in die gegenwärtige Liberalisierung einbezogen. Unsere Freundin Milena traf allerdings neulich in der Straßenbahn – sie hatte den Zwergdackel einer Bekannten auf dem Arm – einen Schaffner, der die Zuwiderhandlung nicht zu übersehen bereit war. „Können Sie mir vielleicht sagen, wo man so einen kleinen Maulkorb kaufen kann?“ entgegnete Milena in rhetorischer Frage auf seine Ermahnungen. Der Schaffner – im vollen Bewußtsein, wem die Sympathien des Publikums im Waggon galten – versuchte sofort, zumindest einen achtbaren Abgang zu erreichen: „Sie könnten ihn ja wenigstens in eine Einkaufstasche stecken.“ – „Haben sie Angst, daß er austritt?“, setzte Milena den Uniformierten schonungslos dem Gelächter der ganzen Tram aus. So brüllt der böhmische Löwe, wenn es gilt, seinen Liebling – den Hund – zu verteidigen.

Also tschüß oder tak ahoj

Milena K.

Der Mensch beschleunigte das Aussterben des Mammuts

Es ist schon paradox: Da trotzten die robusten Mammute Jahrtausende lang den Unbilden des Eiszeitalters und begnügten sich mit grober pflanzlicher Nahrung, starben aber aus, als die klimatischen Bedingungen in ihrem Ver-

breitungsgebiet besser wurden. Die Frage, warum diese etwa drei Meter großen Riesen verschwanden, hat die Urzeitforscher immer wieder beschäftigt. Der früheste Erklärungsversuch stammt aus einem Buch des Gelehrten

DOMONICENI 20 STR. 195:

jetzt häufen sich Schleimhaut-Erkrankungen, besonders Kleinkinder und Alte sind betroffen.

Die Brände an den kuwaitischen Ölfeldern bringen möglicherweise auch schwere Folgen für die Ölvorräte des Landes. Das Wasser unter den Ölreservoirs, das für den Druck sorgt, wird nach Angaben von Experten durch die Brände zur Oberfläche gezogen. Dadurch könnte sich die Effektivität der Förderung verringern, zumal wenn sich Wasser ins Öl mische. In Kuwait stehen mehr als 50 Millionen von 1000 Ölquellen in Flammen.

Die Umweltschutzorganisation Greenpeace hat am Montag eine neue Genfer Konvention gefordert, um die Umwelt in Kriegszeiten gesetzlich und international zu schützen. Die vierte Genfer Konvention sei der Versuch, ein Minimum an menschlichen Werten im Krieg zu retten, während der Umwelt kein Mindestschutz zugestanden werde, sagte Gerd Leipold in London.

„Eine fünfte Genfer Konvention sollte zumindest versuchen, bewußte Militäraktionen gegen die Umwelt in Zukunft zu unterbinden.“ Greenpeace will am 3. Juni Gespräche am Runden Tisch über die Annahme einer solchen Konvention organisieren.

Isbrand Ides, der 1692 bis 1695 von Moskau über Sibirien nach Peking reiste. Er schrieb, die Sibirier seien davon überzeugt, daß vor der Sintflut in Sibirien Elefanten lebten, da damals ein warmes Klima geherrscht habe. Als das Wasser nach der Flut zurückging, seien die Kadaver der ertrunkenen Elefanten in Morästen und Sümpfen zurückgeblieben und dann eingefroren, da sich das Klima gewandelt habe.

Damals ging man von der irrigen Annahme aus, daß das Mammut mit den heute in heißen Ländern lebenden Elefanten identisch sei. So nahm 1759 der Tübinger Forschungsreisende Johann Georg Gmelin an, daß die Elefanten aus den Gebieten, in denen sie lebten, möglichst weit abwanderten, um dem Untergang zu entgehen. Ein Teil von ihnen sei dabei weit nach Norden geraten und dort in der Kälte untergegangen.

Eine weitere Theorie besagte, während einer riesigen Überflutung seien Elefantenkinder aus tropischen Ländern nach Norden, insbesondere nach Sibirien, geschwemmt worden. Der aus Berlin stammende Forschungsreisende Peter Simon Pallas glaubte 1778, die verheerende Flutwelle sei durch Vulkantätigkeit hervorgerufen worden.

Nach Auffassung des Begründers der Paläontologie, Georges Cuvier in Paris, aus dem Jahre 1830 waren die eingefrorenen Kadaver von Mammuten dagegen der beste Beweis für deren plötzlichen Untergang und die jähe Klimaänderung. „Wenn sie nicht sofort nach ihrem Tod eingefroren worden wären, hätte die Fäulnis sie sofort zersetzt. Andererseits konnte der Frost nicht schon vorher in den Gebieten, wo sie von ihm überrascht worden waren, geherrscht haben, denn sie hätten bei solchen Temperaturen nicht leben können“, argumentierte – und irrte – der weltberühmte Experte.

Neben dieser Katastrophentheorie kursierte eine andere Auffassung, wonach die Gattungen und Arten der Tiere eine bestimmte geologische Periode lang existieren können und dann unabhängig von anderen Faktoren nach Ablauf dieser Zeit aussterben. Charles Darwin stellte 1859 diesen Hypothesen

krümmten Stoßzähne des Mammuts für dieses Rüsselstier absolut unnütz waren und deren Überentwicklung die Ursache seines Aussterbens gewesen sei. Heute sind die meisten Urzeitforscher davon überzeugt, daß der Prozeß des Aussterbens nicht kurzfristig abließ

das Verschwinden der Mammute mit einer Überspezialisierung einzelner Organe oder mit einer übermäßigen Zunahme der Körpergröße zu erklären. So versuchten die Paläontologen Woodward, Abel, Osborn und Pawlowa den Nachweis, daß die gewaltigen ge-

Gegen Ende des 19. und zu Beginn des 20. Jahrhunderts versuchten dann Wissenschaftler zu beweisen, daß jede Art eine bestimmte „Lebenskraft“ besitzt. Wenn diese verbraucht sei, müsse die Art aussterben, hieß es. Andere Forscher bemühten sich, die Ursachen für

seine Lehre von der Veränderlichkeit der Arten und dem wechselseitigen Zusammenhang der Organismen mit der Umwelt entgegen, die heute allgemein akzeptiert wird.

und nicht das ganze Verbreitungsgebiet gleichzeitig erfaßte. Deshalb könne es keine einzeln wirkende Ursache gegeben haben. Man nimmt auch an, daß in Europa das Mammut früher als in Asien und Alaska ausstarb. In Europa haben vermutlich auch die Menschen das Mammut stark dezimiert, wie manche Paläontologen annehmen. Denn in altsteinzeitlichen Siedlungen fand man oft zahlreiche Mammutknochen. Diese Tiere wurden wahrscheinlich bei Treibjagden erlegt, bei denen sie über Abhänge oder Sümpfe in den Tod gehetzt wurden. Die Reste dieser Mammutherden wichen offenbar allmählich nach Osten und Norden aus, wo sie sich mit den dort lebenden Mammuten vermischten. Die danach einsetzende Erwärmung und das damit zusammenhängende Vorrücken des Nadelwaldes nach Norden, der die Weidegründe verringerte, drängte sie dann weiter in für sie ungünstige Gebiete ab, wo sie allmählich ausstarben. In Deutschland waren sie offenbar bereits vor 12000 Jahren verschwunden.

Prager Frühling oder: Von der Schwierigkeit der 68er Dissidenten, in die Tschechoslowakei heimzukehren

Der Tankwart in Pilsen hat uns schlichtweg ausgelacht. „Was, alle Welt will in den Westen, und ihr zieht ausgerechnet in dieses wunderschöne Land hier?“, höhnt er, als wir im Gefolge unseres Möbelwagens an die Zapfsäule rollen. „In der Tschechoslowakei ist alles kaputt — die Wirtschaft, die Politik, die Umwelt, die Leute; und auch mit diesem Havel kann mir keiner mehr imponieren. Welcher Teufel reitet euch, aus Frankfurt ausgerechnet hierher übersiedeln? Unsere etwas übereifrigen Versicherungen, als Journalistenehepaar interessierte uns eben der Wandel in dieser postsozialistischen Gesellschaft, und Prag sei doch wohl nicht eben die abstoßendste Stadt Europas, rufen bei diesem Kind des Volkes um so heftigeres Kopfschütteln hervor. Auch daß Eva in der Tschechoslowakei geboren wurde und die erste Hälfte ihres bisherigen Lebens in diesem Land verbrachte, nimmt der Pilsener Tankwart eher als Argument dafür, samt Möbelwagen umzukehren, solange noch Zeit dafür ist.“

Milans erster Anruf in unserem neuen Prager Domizil hat uns auch nicht gerade Mut gemacht. Nach dem Rauswurf aus der Tschechoslowakischen Sozialistischen Republik verbrachte er 20 Jahre in dem Alt-Bundesrepublik genannten Teil Deutschlands; er kennt die Kehrseiten der westlichen Wohlstandsgesellschaft — warum hätte er sich sonst ausgerechnet bei den Grünen engagieren sollen. Milan ist mit den ehemaligen Dissidenten der Tschechoslowakei, die heute dort die wichtigsten politischen Ämter bekleiden, auf du und du. Außenminister Jiri Dienstbier dränge ihn, als dessen Berater nach Prag übersiedeln, berichtet Milan; aber er weigert sich standhaft: „Möglichst oft hier sein, möchte ich schon, aber ständig hier leben — niemals!“

Dann folgt eine tschechische Philippika. Während 40 Jahren Bonzenherrschaft und Gleichschaltung sei das geistige Klima selbst in der Hauptstadt Prag grenzenlos provinziell und eng geblieben; die Leute seien so unfreundlich zueinander, daß ihn zwei ältere Pragerinnen nach einem Kurzbesuch in Nürnberg allen Ernstes gefragt

hätten, ob die meisten deutschen Männer homosexuell seien, weil sie so nett miteinander umgingen. Horrorgeschichten aus dem Krankenhaus, mysteriöse Anschläge — so sehr steigert sich Milan in seinen Ärger über das ehemalige Zuhause, daß sich der soeben Angekommene zu heftigstem Widerspruch hinreißen läßt, statt einfach zuzuhören. Wer läßt sich schon gerne seine Illusionen rauben?

Jan, der uns einige Tage später besucht hat, sieht ebenfalls keine Chance für eine dauerhafte Rückkehr, und seine Gründe sind ebenso handfest. Während des Studiums begann er zu schreiben, verkehrte in Schriftstellerkreisen — unter anderem mit dem heutigen tschechischen Premier Petr Pithart. Nach der Okkupation 1968 ist er nach Zürich geflüchtet, lange hat er sich als Exilautor herumgeschlagen. Wie das in solchen Fällen ist, lagen seine Themen außerhalb der neuen Umgebung — da gibt es kein großes Publikum und selten den großen Erfolg. Jan hat später eine Stelle bei einer Schweizer Pressebeobachtungs-Agentur angenommen und nur noch nebenbei geschrieben. Inzwischen dürfen seine Bücher in der Tschechoslowakei gelesen werden, er findet Zuspruch, hier ist er wer.

Sogar ein interessantes Stellenangebot hat er bereits bekommen. Eine Prager Tageszeitung wollte ihn als Feuilleton-Redakteur einstellen. 5000 Kronen hat der Verlag geboten — ein ganze Menge mehr als ein Journalist in Prag normalerweise verdient. 5000 Kronen sind über den Daimen gepeilt 200 Schweizer Franken. Dieses Gehalt würde es Jan nicht einmal erlauben, bei einem Besuch in Zürich die dort in zwei Jahrzehnten Exil gewonnenen Freunde zum Abendessen einzuladen. 5000 Kronen Monatseinkommen würden Jan in der CSFR festnageln. Und wie soll er seine Frau Maruschka von einer Rücksiedlung überzeugen, die seinerzeit nur ihm zuliebe die Heimat verließ und es inzwischen in Zürich zu einer leitenden Funktion als Krankenschwester mit überdurchschnittlichem Salär gebracht hat. Wir haben Jan nach seinem Besuch an den Prager Hauptbahnhof gebracht und hoffen, ihn möglichst bald und möglichst oft in seiner Geburtsstadt wiederzusehen.

Der Pförtner der Meldebehörde von Prag-Smichov, wo Eva ordnungsgemäß ihren neuen Wohnsitz eintragen lassen wollte, hat zunächst gar nicht bemerkt, daß sie aus dem Westen zugezogen ist. Deswegen rät er ihr — in vollem Bewußtsein der Bedeutungsschwere solcher Empfehlungen aus der Portiersloge — zunächst einmal nur vom längst vollzogenen Zuzug gerade in den Stadtteil Smichov ab: „... zu viele Zigeuner, wissen Sie!“ Eva versucht, seine Vorurteile mit einer Überraschungstaktik zu erschüttern. Ganz naiv sei sie nicht. Sie habe immerhin 20 Jahre in West-Deutschland gelebt, und da denke man über solche Minderheiten etwas anders, so ihr pädagogisches wie euphemistisches Argument. Der Pförtner schlägt die Hände über dem Kopf zusammen. „Meine eigene Tochter, wissen Sie, lebt in der Schweiz. Ich habe ihr verboten, überhaupt noch nach Prag zu kommen“, bringt er mit väterlicher Autorität hervor; und wenn die Ungehorsame denn gar nicht umhin könne, in diese fürchterliche Stadt zu reisen, dann — so habe er ihr befohlen — ausschließlic mit dem Zug, damit sie mit ihrem schönen japanischen Auto nicht unter die Räuber falle.

Warum sich Eva über den quäkenden Lautsprecher am Ende unserer Straße so aufgeregt hat, habe ich erst viel später verstanden. Am Morgen nach dem denkwürdigen ersten Besuch eines Präsidenten der USA in der Tschechoslowakei kommt irgend jemand auf die Idee, mit den Rundfunkmeldungen über den Verlauf der Vi-

site des George Bush in Prag das ganze Viertel zu beschallen. Dieser unsichtbare Gönner bedient sich dazu des flächendeckenden Lautsprecher-netzes, mit dem in sozialistischen Zeiten von der Hauptstadt bis zum kleinsten Dorf sämtliche Tschechen und Slowaken am 1. Mai oder zum Jahrestag der russischen Oktober-Revolution mit Ansprachen, Parolen und sozialistischer Blasmusik benebelt wurden. Das kleine Stückchen Orwell funktioniert immer noch.

Ich kann nicht sagen, daß mir der unerwünschte Krach unseren ersten Spaziergang durch den alten Park am Hang des Laurenzi-Berges über der Moldau gerade verüßt. Aber für mich ist die ungewollte Geräuschkulisse nur ein interessantes Detail: „Aha, so ist das hier also.“ Eva dagegen schimpft wie ein Rohrspatz. „Nichts hat sich geändert“, wettet sie gegen das Dröhnen der Lautsprecher über die Stadt an. „Sie lassen sich gefallen, was anonym über sie entschieden wird. Sie lassen es über sich ergehen, und keiner unternimmt etwas.“ Erstaunt registriere ich, daß sie richtig stinkwütend werden kann. In Deutschland hab ich sie so nie erlebt.

„Sie haben nur den einen großen Bruder gegen den anderen ausgetauscht“, zürnt sie später über die undistanzierte Bewunderung des american way. Ein Kommentar in der Zeitung „Mlada fronta“ spricht ihr aus dem Herzen. Es geht um einen sowjetischen Panzer, der im Mai 1945 zur Befreiung Prags vom Faschismus in die Stadt rollte, später auf einen Denkmalssockel gestellt wurde und nun weichen soll. „Der Abgeordnete Lom hat sich im tschechischen Parlament darüber gewundert, daß in Prag-Smichov ein sowjetischer Panzer als Denkmal steht“, heißt es da. „Daraufhin hat der tschechische Innenminister im Smichover Rathaus nachgehakt. Dort haben sie alles liegen und stehen lassen und beeilten sich zu beschließen, daß der Panzer weg muß. Der bekannte Mechanismus hat also wieder einmal funktioniert: Oben wird nur ein bißchen grimmig geguckt, und unten zerreißen sich die Leute vor Eifer.“

Inzwischen hatte der Golf-Krieg begonnen. In der gesamten tschechoslowakischen Öffentlichkeit fand sich weit und breit niemand, der sich über die verheerenden Opfer dieses Feldzuges Gedanken macht. Nur jeden Tag die Meldung in den Zeitungen: „Unsere Einheit ist o.k.“ Die Regierung hatte nämlich 150 Chemiewaffen-Spezialisten der tschechoslowakischen Armee nach Saudi-Arabien entsandt. Nein — das ist ungerecht. Später haben wir auf der Nationalstraße ein Plakat mit dem Aufruf zur Demonstration „Stoppt den Krieg am Golf“ gesehen, und eine Gruppe von einheimischen Ökologen will in Prag ein internationales Expertenhearing zu den gigantischen Umweltschäden organisieren, die „Saddam Hussein mit diesem Krieg hervorgerufen hat“.

Aber Eva ist nicht nur zornig über die gewendete Einseitigkeit und die alte Autoritätshörigkeit. In der neu erwachten Wut liegt auch die Trauer über die verlorene Jugend. Eva ist im Sozialismus groß geworden und erzogen. Bei allem Ärger über leere Parolen, Phrasendrescherei und Passivität gab es in der sozialistischen Tschechoslowakei etwas, woran sie hängt, und das jetzt nicht mehr gelten soll. Der sowjetische Panzer verschwindet, und McDonalds hat am Wenzelsplatz schon fest gebucht.

Als in der Wohnung das Wasser ausbleibt, wird Eva zur Löwin. Ich wiegele ganz entgegen unserer aus Deutschland gewohnten Rollenverteilung ab: „Mit solchen Unannehmlichkeiten war zu rechnen — bei all den Schauer märchen, die wir schon zu hören bekommen haben.“ Nach einem ganzen Wochenende auf dem Trockenen werde ich allerdings auch langsam

DALE STR. 118
 Fehlvorbildungen in eine Privatwohnung bei dem genannten Anschluß (oder einem dritten?) an diesem Nachmittag niemand mehr an den Apparat geht.
 Am nächsten Morgen gibt es Neugierige.
 Sie sich an die Außenstelle in Ihrem Stadtbezirk. Aufdringendes Insistieren ist man sogar bereit, die entsprechende Telefonnummer herauszugeben. Weitere Recherchen scheitern daran, daß nach einigen in Ihrer Gegend alles in Ordnung, lautet zunächst die Auskunft. Auf den Einwand warum denn dann seit drei Tagen kein Wasser aus der Leitung fließt, wird eingeklärt, man sei nicht zuständig. „Wenden

ten. In den unteren Stockwerken des Mietshauses tröpfelt wieder Wasser. Bei uns unterm Dach ist beim Aufdrehen der Hähne allerdings nur ein Gurgeln zu hören. Der Anruf im Bezirkswasseramt wird — der erstaunte Unterton ist nicht zu überhören — mit der Frage beschieden: „Was beschweren Sie sich? Wenn es bei den Nachbarn Wasser gibt, können Sie sich das doch dort holen.“ Eva will ihre Ohnmacht im Land des Franz Kafka nicht eingestehen. Um überhaupt etwas zu tun, pilgert sie am sechsten Tag der Trockenheit zu der Stelle, wo ein Wasserrohrbruch die Versorgung unterbrochen hat. Eine Zuschauermenge umringt das Loch, in dem ein Arbeiter bis über die Knie in schlammigen Fluten steht und dem geplatzten Rohr mit einem Seitenschneider zu Leibe rückt. „Scheiß-Material“ ist ein übers andere Mal aus der Tiefe zu vernehmen. Mehrere Kollegen des fluchenden Kanalarbeiters stehen am Rande des Lochs und geben ihm Ratschläge. „Wann wird es wieder Wasser geben?“ will Eva von einem der Männer wissen. „Gnädige Frau, wozu brauchen Sie Wasser?“ lautet die Gegenfrage. „Weil ich so gern plansche.“ Die schlagfertige Bemerkung bemäntelt ihren resignierten Rückzug. — Am siebten Tag funktioniert die Wasserversorgung wieder.

Die Ärztin aus dem dritten Stock hat das Ganze von vornherein nicht so tragisch genommen. „Ich kann in der Klinik duschen“, meint sie lakonisch, als wir sie auf die mehrtägige Panne ansprechen. Wenn Eva die letzten 20 Jahre hier verbracht hätte, wäre sie dann nicht ebenso lässig geblieben? Hätte sie den Protest gegen unfreundliche Bedienung, desinteressierte Schlamperie, stumpfsinniges Warten an Bankenschaltern und undurchschaubare Amtswege nicht früher oder später eingestellt? Geht eine eben erst Zurückgekehrte nicht zu weit, wenn sie von ihren früheren Landsleuten nach Jahrzehnten der Repression mehr als resignierte Gleichgültigkeit verlangt — auch wenn der Eispanzer vom kurzen Feuer der „sanften Revolution“ geknackt worden ist?

Und waren nicht einfach die Erwartungen zu hoch, die während all der Zeit in Deutschland entstanden sind? Eva notiert: „Jedes Versagen von ihnen ist mein Versagen. Warum? Weil ich über 20 Jahre dieses Land und seine Leute hochgehalten habe, als seien sie etwas ganz Besonderes.“

★

Eva kommt strahlend vom Konzert im Waldstein-Palais auf der Kleinseite im Hause. „Stell' dir vor, so ein Zufall, gerade habe ich Vondra wiedergetroffen“, stürmt sie in die Wohnung. Wer um Himmels Willen ist Vondra? „Vondra... er gehörte zu der Clique aus der Schulzeit in Lovosice, ich hab dir doch erzählt.“ Vondra hat schon damals mit einigen Gleichaltrigen Musik gemacht, Beethoven oder Beatles, beides scheint ihnen damals gleich wichtig gewesen zu sein. Inzwischen ist der Junge aus Lovosice Cellist in einem der renommiertesten tschechoslowakischen Kammerorchester geworden. Zwischen zwei Auslandstourneen gab das Ensemble ein Konzert in Prag. Eva hat ihn an seinem wippenden Gang wiedererkannt, als er nach der Pause seinen Platz im Orchester wieder einnahm. „Wenn ich Klavier geübt habe“, schwelgt die ehemalige Anwärterin auf eine Konservatoriumsausbildung in Erinnerungen, „hat mich Vondra oft zusammengestaucht, wenn er am offenen Fenster vorbeiging und ich schluderte.“

Einige Abende später sind wir bei Vondra und seiner Frau Lada zu Gast. Der Cellist erzählt von seinen Auslandserlebnissen — von Italien und Westdeutschland, von Japan und USA. So weit sind auch die meisten Westler nicht rumgekommen, für tschechoslowakische Verhältnisse ist solche Reiseroutine die absolute Ausnahme. Lada durfte ihren Mann noch vor zwei Jah-

ren nicht einmal beim Gastspiel im nahen Salzburg besuchen, damit die beiden nicht gemeinsam abhauen. Seit der Wende in der Tschechoslowakei sind die Grenzen nach Westeuropa offen, aber in so kurzer Frist konnte Lada das Fernweh nicht stillen, das in Jahrzehnten kommunistischer Abkapselung entstanden ist. Außerdem fehlen die Devisen. Für Lada sind wir Exoten vom andern Stern. Sie will wissen, wie es da zugeht. Wir sind nicht der Auffassung, daß wir vom andern Stern kommen. Irgendwie ist es uns zu unirdisch, und wir schildern die Verhältnisse mit ihren Licht- und Schattenseiten. Evas Versuch, mit Vondra eine Brücke vom Früher ins Jetzt zu schlagen, wird auch nicht dadurch erleichtert, daß mir die Unterhaltung streckenweise ins Deutsche übersetzt werden muß.

Daß Eva mal Klavier gespielt hat, wußte Vondra gar nicht mehr. „Ich dachte, es war Geige“, versucht er ihre Empörung zu beschwichtigen. 20 Jahre sind eine lange Zeit. Unser Gastgeber bietet teuren amerikanischen Whisky an. Eva und ich mögen zu seiner großen Enttäuschung keinen Whisky. Wir trinken später trotzdem davon. Der Abend endet mit einem Besäufnis.

Was die Nostalgie betrifft, kommt Eva in dieser Nacht doch noch auf ihre Kosten. Vondra hat für sie eine Kladde mit der Aufschrift „Schulläuten“ herausgekratzt, die Arnost verfaßt hat. Arnost hat ebenfalls zur Clique gehört und auf lose gehefteten Blättern die Pennälermemoiren für die ehemaligen Kumpel aufgeschrieben. Das Motto stammt aus einem seiner Schulhefte. „Arnost hat aus seinem Heft ein Blatt herausgerissen, auf dem eine Fünf stand. Er will Sie hintergehen. 8. 9. 1958, Svobodova“, schreibt die Lehrerin Arnosts Mutter. Die antwortet: „Ich danke Ihnen für die Mitteilung. Verprügeln Sie ihn ruhig. Sie haben meine Einwilligung. 9. 9. 1958, Prantlova“. Trotz Whiskynebels im Kopf stürzt sich Eva nach unserer Rückkehr auf dieses gekonnt und locker geschriebene Genrebild einer Welt zwischen Parolen und Pubertät, Beatles und Brigadeeinsatz. Sie verschlingt die Skizze ihrer Jugendzeit noch in derselben Nacht von Anfang bis zum Ende. Selbst kommt sie nur mit einem Satz in diesem Rückblick aus der Halbstarckenperspektive vor: „Eva Juklova bekommt einen Busen.“

★

Tante Vendulka ist die Freundin von Evas Mutter. Evas Mutter ist Sudetendeutsche. Tante Vendulkas Vater ist als Kommunist von Deutschen in einem Konzentrationslager umgebracht worden. Evas Mutter konnte als Sudetendeutsche nur deshalb in der Tschechoslowakei bleiben, weil Evas Vater ein Tscheche ist. Als Evas Mutter an ihrer Arbeitsstelle mit einem Bürger aus dem sozialistischen Bruderland DDR Deutsch sprach, wurde sie vom Direktor ihres Betriebes mit dem Satz „Mir steht euer Vaterland bis hier“ entlassen. Evas tschechischer Vater bekam daraufhin Schwierigkeiten mit der Partei, der beizutreten er sich weigerte. Nach Westdeutschland geflohen ist Evas Familie aus der Tschechoslowakei allerdings erst, als Eva bei einer Demonstration gegen die Okkupation der Tschechoslowakei durch die Truppen der Warschauer-Pakt-Staaten — darunter denen der Deutschen Demokratischen Republik — festgenommen wurde und damit in der CSSR wenig Zukunft hatte. Tante Vendulka, die Freundin von Evas Mutter, blieb in der Tschechoslowakei.

Tante Vendulka war seit dem Ende ihrer Schulzeit berufstätig. Sie bekommt jetzt ungefähr 1500 tschechoslowakische Kronen Rente. Das sind nach gegenwärtigem Kurs 75 Deutsche Mark. Tante Vendulka zahlt 450 Kronen Miete; Heizung und Strom sind gerade um knapp 400 Prozent teurer geworden. Vendulka würde — worauf diese Preiserhöhung abzielt — bereitwillig Energie sparen, aber in der fernbe-

heizten Trabantensiedlung, deren Name „Gartenstadt“ so ungefähr dem westlichen Ausdruck „Entsorgungspark“ entspricht, hat sie dazu keine Chance. Ein Laib Brot hat vor der Aufhebung der Preisbindung vier Kronen gekostet, jetzt kostet er über acht, morgen vielleicht zwölf Kronen.

Tante Vendulka ist unter den gegebenen Umständen froh über die Möglichkeit, zur Aufbesserung ihrer Rente in unserem Haushalt zu helfen. Sie bekommt dafür 1500 Kronen, das sind 75 Mark. Wir sind unter den gegebenen Umständen froh, uns Tante Vendulkas Hilfe leisten zu können. Gegeben ist ein Wechselkurs von ungefähr 1 DM = 20 Kcs. Kann man unter den gegebenen Umständen von einer Heimkehr sprechen?

★

Mila, ein Onkel Evas, hat geschrieben. „Wir danken Euch dafür, daß Ihr unserer Republik so viel Aufmerksamkeit widmet, die es nach 50jähriger unverschuldeter Lähmung nun schwer hat, wieder aufzustehen. Wir wissen, daß Eure Arbeit bedeutend zu einem besseren Kennenlernen unserer Nationen zwischeneinander beiträgt; zum Verständnis bei unseren Nachbarn, die nun nach der Vereinigung es nicht an Hilfe für andere Europäer, so auch für uns, fehlen lassen werden“, heißt es in seinem Brief. Onkel Mila erwartet viel. Schwer genug, mit beiden Welten in sich selbst zu leben.

PP 1991
Fondra

Novoročenka
výtvarníka Antonína Málka
z Kolína nad Rýnem

kde domov můj? ... Slováci ōzifjú!

Gespräche mit Frau K.

Von Ivan Klima

Schätzungen zufolge wird es sich bei der sogenannten außergerichtlichen Rehabilitierung um rund einhundertfünfzigtausend Fälle handeln.

Für die Naturalrestitution spricht, jedenfalls nach Meinung der Befürworter des Gesetzes, auch die Tatsache, daß am ehesten durch diesen Akt Eigentum in die Hände derer übergehen wird, die sich wirklich darum kümmern werden.

Gegen diese Gründe und Erwartungen können Einwände erhoben werden. Wiedergutmachung alten Unrechts bewirkt, wie ersichtlich, neues Unrecht. Niemand kann sich auch sicher sein, ob der Eigentümer nach vierzig Jahren noch dieselbe Einstellung zu seinem Besitz hat; ob der Eigentümer oder der Erbe, vier Jahrzehnte lang um die Erträge aus seinem Besitz gebracht, nun, statt sich darum zu kümmern, nicht bestrebt sein wird, sich schnellstens schadlos zu halten, egal, was dann damit geschieht. Außerdem gerät der erwähnte Gesetzentwurf durch seine Folgen in Konflikt mit Gesetzen, die für die weitere ökonomische Entwicklung noch wichtiger sind — die Privatisierungsgesetze. Bei vielen Immobilien sind die Besitzverhältnisse nach vierzig Jahren nicht mehr klar, es fehlen Dokumente, manche angemeldeten Ansprüche mögen unberechtigt oder falsch sein. Diese Verhältnisse müssen geklärt werden — Gericht und Notariate, von der Flut unerwarteter Agende überschwemmt (in der Tschechoslowakei sind Juristen knapp, und infolge des vierzigjährigen Verfalls juristischer Theorie und Praxis ist die Kompetenz vieler so strittig, daß auf ihre Mitarbeit nicht gezählt werden kann), können nicht kurzfristig entscheiden. Die Privatisierung einer Reihe von Betrieben, Geschäften und Werkstätten muß aber bis zur Entscheidung aufgeschoben werden. Ein Aufschub gefährdet allerdings die Durchführung der Reform.

Ich spreche nur von einem einzigen Gesetz ausführlicher, an dessen Beispiel sich aufzeigen läßt, wie vieldeutig und kompliziert ein scheinbar eindeutiges Problem ist. Vierzig Jahre totalitärer Herrschaft haben sämtliche Schichten der Sozialstruktur durchwachsen, alle Beziehungen und Bindungen wie eine Geschwulst durchwuchert. Auch Geschwülste dürfen aber nur so herausgeschnitten werden, daß keine lebenswichtigen Organe beschädigt werden. Diejenigen, die über die Annahme neuer Gesetze entscheiden, geraten allmählich in eine Situation, in der jede ihrer Entscheidungen, jeder ihrer Schritte, den sozialen Organismus sowohl heilen als auch gefährden kann.

konfisziert hatte, unrechtmäßiges Tun vorwerfen? Sie hatten größtenteils keine Möglichkeit, an anderem Ort oder auf andere Weise zu wohnen und taten etwas ganz Normales, wenn sie bestrebt waren, sich den materiellen und juristischen Gegebenheiten entsprechend einzurichten.

Gründe, warum das Restitutionsgesetz trotz aller Widersprüchlichkeit seinen Befürwortern als notwendig und sozialpolitisch zweckmäßig erscheint, gibt es mehrere. In einer für Revolutionen typischen Phase wünscht ein Teil derer, die sich als Sieger fühlen, irgendeine materielle Ver-

Der 1931 in Prag geborene Schriftsteller Ivan Klima ist aufgrund seiner Theaterstücke (u. a. Das Schloß, Die Geschworenen) und seiner Romane und Erzählungen (u. a. Der Gnadenrichter, Machtspiele, Die Liebe und der Müll) einer der herausragenden Autoren der CSFR. Sein Werk wird demnächst in neuen Übersetzungen auf deutsch vorliegen. Ivan Klima gehört zu einer internationalen Gruppe von Autoren, die in regelmäßigen Abständen ihre Gedanken und Erfahrungen an dieser Stelle darlegen werden. fr

gütung, eine Berücksichtigung bei der Umverteilung von Eigentum, oder erwarten zumindest jene, die unter dem alten Regime gelitten haben, daß ihnen nun Gerechtigkeit und Entschädigung zuteil wird.

Das kommunistische Regime ist aber auch deshalb gestürzt, weil es wirtschaftlich Bankrott gemacht hat. Praktisch gibt es also nichts zu teilen. Außerdem will die demokratische Revolution die Rechtsordnung konsolidieren, und nicht — wiewgleich mit edlem Ziel — zerrütten. (So muß paradoxerweise eine schwer zu schätzende Zahl von Rentnern, die während ihres Arbeitslebens vom alten Regime finanziell benachteiligt wurden, ihr Leben mit minimalen Renten fristen, während vormals Prominente dank früherer Einkünfte maximale Renten beziehen.) Das einzige, was scheinbar leicht wiedergutzumachen wäre, ist eben jenes Unrecht, das nicht an Eigentümern von Immobilien verübt wurde. Vorläufigen

kauft (zumal auf dem Land), unter großen Kosten renoviert und dadurch angeblich vor dem völligen Verfall bewahrt. Jetzt erhöhen die Erben der früheren Eigentümer Anspruch auf diese Häuser. Die Stimme der Frau K. bebzt vor unterdrücktem Weinen. Sie sei mit Vertretern der Liga im Parlament gewesen. Dort habe man sie angeschrien. Warum sie in gestohlenen Gut überhaupt investiert hätten? Wei sei das mit ihrem Gewissen vereinbar gewesen? Die meisten derer, die beschlagnahmtes Eigentum erlangten, hätten ohnehin zur Regimeprominenz gehört! Und mit etwaigen Investitionen hätten sie nur eine Schuld abbezahlt, schließlich hätten sie für einen lächerlichen Preis gewohnt (oder Immobilien erworben). „Denen im Parlament geht es doch nur um ihren Besitz“, jammert Frau K., „wie können wir bei denen etwas erreichen?“

Ja, es ist wahr, daß nach dem kommunistischen Umsturz Eigentum einfach gestohlen wurde — oft sogar auf schimpfliche Weise, indem ein Eigentümer nämlich gezwungen wurde, seine Immobilien dem Staat zu „schenken“. Ebenso wahr ist, daß manche Leute, die vier Jahrzehnte lang in diesen Häusern wohnten (was blieb ihnen sonst übrig), relativ niedrige Mieten zahlten. (So war die Preispolitik beschaffen; für die Miete genügte oft nur ein Fünftel des Monatsverdienstes, auf Lebensmittel entfiel hingegen mehr als ein Drittel, auf ein kleins Auto durchschnittlich ein Dreijahresverdienst.)

Wahr ist jedoch auch, daß allein dank dieser Leute so manches Eigentum gerade noch die vierzig Jahre überdauerte, in denen es einem gleichgültigen Besitzer gehörte — dem Staat. Die Situation kompliziert ferner der Umstand, daß oft weder diejenigen noch am Leben sind, die Eigentum gestohlen haben noch diejenigen, denen es gestohlen wurde. Vierzig Jahre sind eine lange Zeit. Frau K. zählt Fälle auf, in denen die Enkel ehemaliger Eigentümer noch kürzlich aktive Kommunisten waren, ihre Mieter jedoch Kinder oder Enkel von Leuten sind, die das alte Regime oft grausamer verfolgt hat als die ehemaligen Eigentümer. Kann man den Leuten, die in Wohnungen oder von ihnen bewohnte Häuser investiert haben, die der Staat vor Jahrzehnten

seit einigen Wochen, gewöhnlich wenn ich gerade zu Bett gehen will, klingelt immer wieder einmal mein Telefon. Eine Frau ruft an, die den gleichen Nachnamen trägt wie der Autor von *Der Prozeß* und *Das Schloß*, ihn aber statt mit dem unrichtigen „f“ mit dem im Tschechischen richtigen „v“ schreibt und zufällig nur einige Häuser von dem Haus entfernt wohnt, wo ihr berühmter Namensvetter geboren wurde. Und um eben dieses Wohnhaus geht es. Frau K. habe ich nie gesehen, ich kenne nur ihre Stimme, die mir aufgeregt mitteilt, was sich auf dem Gebiet der Eigentumsrückgabe wieder getan hat. Frau K. ist nämlich Gründerin einer Liga für Mieterschutz und hat mich zur Vertrauensperson gewählt, weil ich vor rund einem Vierteljahr in einem Artikel auf manche Widersprüche in dem Gesetzentwurf zur „außergerichtlichen Rehabilitierung“ hingewiesen habe, der die Wiedergutmachung von Ungerechtigkeiten des alten Regimes sowie Richtlinien für die Rückgabe der nach 1948 konfiszierten Liegenschaften, Häuser und kleineren Betriebe an die ursprünglichen Eigentümer oder deren Erben vorsieht.

Ich hatte unter anderem vorgebracht, Eigentum (in den meisten Fällen heruntergekommen, in einigen Fällen aber auch saniert) könne zurückgegeben werden, es werde jedoch weit schwieriger sein, diejenigen zu entschädigen, die zwar kein unbewegliches Eigentum besaßen, aber jahrelang inhaftiert waren, ihren Beruf nicht ausüben oder keinen Bildungsweg beschreiten durften.

Außerdem werde es sich schwerlich vermeiden lassen, daß die Rückgabe von Eigentum Menschen trifft, die es aus freien Stücken erhalten, daren investiert oder es sogar erworben haben. „Die Geschichte läßt sich nicht zurückverändern“, hatte ich damals geschrieben, „sie läßt sich auch nicht reformieren, reformieren kann man lediglich die Gegenwart und formen lediglich die Zukunft.“

Frau K. hatte den Artikel gelesen und mich angerufen, ich spräche ihr aus der Seele. Sie legte mir ihren Fall dar. Sie habe sich unter Aufwendung vieler hunderttausend Kronen die Wohnung und das Atelier eingerichtet (anders als ihr Namensvetter ist sie bildende Künstlerin) und habe noch immer riesige Schulden bei der Bank. Nun habe sie mit dem Enkel des ehemaligen Eigentümers gesprochen, und er habe ihr eröffnet, er werde sich im Haus die Wohnung aussuchen, die ihm am besten gefällt, und sei es die ihre. Andere Mitglieder der Liga hätten ähnliche Erfahrungen gemacht. Einige hätten vom Staat längst beschlagnahmte und halb zerfallene Häuser ge-

▲ **Blakerym** zřehnam kriminalist se podarilo zadřet pachatele, třikrát soudně trestaného řidičha K. z Bečova n. Teplou z karlovarského okresu. Bylo to 12 hodin po oznámení trestného činu. Náslník napadl a zbil na nádraží v Touzimi ženu S. M. a poté ji v blízkém skladu znašil. Pak ji odvezl do Bečova n. Teplou, kde ji v neobdleném domě dñhem noci pñkřat donutil k pohávním styku.

V souvislosti s agendou proti Kaveljnu poukázal vñera premiér vlády CSFR M. Galita na skutečnost, že Irak byl několik desítek let vyzbrojován čs. vojenskou technikou. Připomněl rovněž, že váleka v Perském zálivu stála Československo zhruba 1,5 miliard dolarů, což je pro stát značné zátěž. V některých státech, zejména v Sýrii a Iraku, má Československo značné pohledávky.

JAK DLOUHO JEŠTĚ?

MATE PRAVDU, PANE GÖRING!

PTAM SE VAS KAPROUDY, KAPROUDY: MATE RÁD TUTO ZEMI!

Už jsme zase v hospodě. Zatraceněj magnetismus!

"Brot für die DDR, die Wurst aber bleibt im Westen."

Pukavec je mil!!
(a colatiny taky - pozni...)

NE ABY SES POD TAKOVE PROHLASENÍ PODEPSAL!

Die Steuerlüge.

Haben Sie uns betrogen, Herr Bundeskanzler? Oder haben Sie sich bloß geirrt?

Sie haben sich geirrt. Sie haben die finanzielle Wucht der Wiedervereinigung unterschätzt. So kam jetzt die größte Steuererhöhung der deutschen Geschichte über uns. 30 Milliarden. Nachts wie eine Saddam-Scud.

Als Sie das Vaterland vollendeten, Herr Bundeskanzler, war Euphorie und wenig Zeit zum Kalkulieren. Weltgeschichte rechnet nicht. Das Schöne stellte sich als Schein heraus.

Sie haben einen Finanzminister, der stammelt: Die Steuern müßten rauf von wegen Golf. Hoho! Ihr Zahlmeister hat die Gesellenprüfung im Addieren nicht bestanden, Herr Bundeskanzler.

Die „Bild“-Zeitung bildet Sie liegend ab. Auf Seite 1. Als „Umfaller“. Das verstößt gegen Anstand und Fairneß. Der Irrende muß Kritik ertragen. Er hat Anspruch auf Aufklärung, nicht auf Beleidigung. Der heilige Hieronymus, ein bescheidener Klaus-

ner, lehrte bekanntlich: „Irren ist menschlich.“ Auch Regierungschefs sind Menschen. Sie sind dem Herz des Volkes immer näher als seinen Köpfen. Viele fühlen sich daher geprellt, Herr Bundeskanzler. Das mit den Steuern ist ein schwerer Irrtum. Aber korrigierbar.

Die Steuererhöhung kommt zur falschen Zeit. Weltweit startet eine Rezession, Zentrum USA. Die Bomben auf Bagdad haben das Wispern der Wirtschaftler übertönt. In die Stille nach den Explosionen zirpen dünne Stimmen: Krikrikrise! Bloß Deutschland boomt. Als letzter weißer Fleck? Können wir die Weltwirtschaft im Alleingang sanieren?

Eine Konjunkturflaute wird durch höhere Steuern schlimmer. Miöse Stimmung null Bock. Lähmung statt Entschluß. Wir brauchen Optimismus. Steuererhöhung in dieser Lage – das ist wie der Herztod des Brautvaters beim Hochzeitsmahl.

Nehmen Sie die Steuererhöhungen zurück, Herr Bundeskanzler. Geben Sie zu, Sie hätten sich gleich doppelt geirrt: bei den Kosten der Einheit und bei den

Freud grüßt Historiker Kohl

BONN, 13. März (dpa). Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) hat sich am Mittwoch in der Debatte des Bundestages (15.51) versprochen und den SPD-Vorsitzenden (12.68) Hans-Jochen Vogel auf einen Zwischenruf hin zunächst mit „Kollege Honecker“ (18.73) angeredet. Dieser Versprecher Kohls in (21.80) der Passage seiner Rede zur deutschen (28.54) Einheit führte zu Gelächter, Applaus und (154.63) „Aha“-Rufen. „Das ist ja was, sie sind sagen“, korrigierte sich der leicht verlegene Kanzler, der sich gerne darauf beruft, daß er Historiker sei.

Preise in Bulgarien verfünffacht

Die Lebensmittelpreise haben sich in Bulgarien in den ersten zwei Wochen nach Beginn der Wirtschaftsreform am 1. Februar verfünffacht. Die gesamten Lebenshaltungskosten haben sich innerhalb eines Monats verdreifacht. Hauptgrund ist der Abbau staatlicher Subventionen.

Quecksilber harmlos

New York – Quecksilber in Amalgam-Zahnfüllungen ist ungefährlich. Das haben Forscher des Medical College von Georgia festgestellt.

Kursovni listek

Francouzský frank	5,50
1000 italských lir	25,08
Rakouský šilink	2,68
Německá marka	18,78
Svýcarský frank	21,89
Americký dolar	28,48
Anglická libra	54,64

(V závorce jsou uvedeny kursy z včerejšího večera dne.)

Schrecklicher Schmuck

PORT MORESBY, 14. März (dpa). Verurteilten Verbrechern will die Regierung von Papua-Neuguinea künftig die Stirn tätowieren, um sie und Nachahmer abzuschrecken.

Folgekosten dieser Kosten.

Streichen Sie statt dessen alle Subventionen – 70 Milliarden! Entlassen Sie die Parlamentarischen Staatssekretäre. Kein Mensch wird die vermissen. Sie kosten pro Stelle 1 Million. Bei der Bundeswehr können Sie auch sparen: Der Warschauer Pakt ist weg.

Und, bitte, sagen Sie einen Satz: „Es tut mir leid.“

BONN, 13. März. Aus der Bundesrepublik sind im Jahr 1990 Rüstungsgüter im Gesamtwert von 13 Milliarden Mark legal exportiert worden. 1989 waren es sieben Milliarden, 1988 5,3 Milliarden. Das seien „unglaubliche Steigerungsraten“, kommentierte der Bundestagsabgeordnete Gerd Poppe (Bündnis 90) am Mittwoch in Bonn diese Zahlen. Poppe fragte: „Wer stoppt die Brandstifter?“

Pfeil gegen Kugel, Jäger gegen Kavallerie. Am Anfang vom Ende stand ein Sieg. Am 23. Juni 1876 vernichteten 2500 Sioux unter den Häuptlingen Sitting Bull und Crazy Horse (1841-77) das militärische Wunderkind Charles A. Guster, 37 (der schon mit 23 General geworden war). Jeder seiner 215 Soldaten hatte 124 Schuß – zu wenig. Es wurde zum Massaker. Crazy Horse wußte, daß er eine Schlacht gewonnen hatte, aber den Krieg verlieren würde. Von einer Anhöhe, auf einem müden braunen Pferd sitzend, soll er an diesem Sonntag gesagt haben: „Heute habt ihr euch gelübt (weiße Soldaten). Aber es war ein guter Tag zum Sterben.“

ПРЕПИС ПОСЛЕДНИХ СЛОВА:
 VON EINER ANHÖHE, AUF EINEM MÜDEM BRAUNEN PFERD SITZEND, SOLL ER AN DIESEM SONNTAG GESAGT HABEN: „HEUTE HABT IHR EUCH GELÜBT, WEIßE SOLDATEN, ABER ES WAR EIN GUTER TAG ZUM STERBEN.“

191
 HAREN: HEUTE HABT IHR EUCH GELÜBT, WEIßE SOLDATEN, ABER ES WAR EIN GUTER TAG ZUM STERBEN.

Das Vermächtnis. Du sollst dein Land nicht beschmutzen.

Und denke daran: Ein Mann muß seine eigenen Pfeile machen

„Trauer der Prärie.“ „Verkauf mir dein Land“, sagte der weiße Mann. Die Häuptlinge sagten: „Warum nicht die Luft, das Meer?“ Da schoß der weiße Mann

Der Pfahl des Schmerzes

An der Spitze immer das Totem- (Wappen-)Tier, z. B. ein Rabe. Jedes Mitglied der Sippe hatte also den Raben als Totem. Es war ein Schutz vor Blutschande. Neben dem Totem stand der Marterpfahl für Feinde (Weiße und böse Indianer). Mit Fackeln wurden Hände und Füße versengt. Die Glieder abgeschnitten, das blutende Fleisch geschmort, der Skalp bei Bewußtsein abgeschnitten, dem Schreianen wurde die Zunge herausgerissen. Dann wurde er angezündet.

Der Platz, wo man wohnt

Das Zelt der Indianer. Das Sioux-Wort „Tipi“ heißt: „Der Platz, an dem du wohnst“. Beim Aufstellen der 3 Grundpfähle halfen Männer. Der Rest war Frauenarbeit. Bis zu 30 Stangen (je 8 m) wurden angelehnt und mit einer zusammengenähten Haut aus 14-20 Bisonfellen bezogen. Durchmesser: 5-8 Meter. Der Eingang war immer im Osten – zur aufgehenden Sonne.

Die pfeilsichere Weste

Der Indianerschild. 2 Lagen Leder, dazwischen Polster aus Federn und Tierhaaren (konnten einen Pfeil, sogar Musketenkugel stoppen). Mit Schildkrötenbemalung vierfach sicher.

Kleiner Sprachkurs. Indianisch für Anfänger

Die Indianer hatten 600 verschiedene Sprachdialekte. Selbst Nachbarstämme verstanden sich nicht. Aber die Jäger entwickelten ihre gestische Zeichensprache (wie Malen in der Luft).

- ① Rechte Hand kreist in Augenhöhe. Bedeutet: „Willkommen.“
- ② Rechter Zeigefinger an die linke Hand. Bedeutet: „Wie viele?“
- ③ Die Hand hebt sich zur Schulter. Bedeutet: „Du Freund!“ – das Ur-Victory-Zeichen.
- ④ Auf Zeichen-Indianisch. Hände heben sich wie ein Geweih. Bedeutet: „Habe einen Hirsch gesehen.“

Der Mut des Adlers

Der Häuptlingschmuck. Aus Bärenfell und Adlerfedern (1,50 m lang). Adlerfedern durften nur getragen werden, wenn man pro Feder einen Feind getötet hatte.

Burt Reynolds, 55. US-Macho-Star. Viertel-Indianer. Die Mutter seines Vaters war Cherokee (Familie der Mutter kam aus Italien). Hatte einen frühen Hang zum Wilden Westen, spielte Zmai (1966, 1968) einen Indianer. Spricht aber nie öffentlich über sein Blut.

Raquel Welch, 50, ewige Sex-Queen. Ist 1/8 Indianer. Ihr Vater war Bolivianer, hatte indio-Vorfahren. **Erbe:** Die Körper-Wunder-Maße 93-59-89. Reizte nur in 2 Western (z. B. „100 Gewehre“ mit Co-Indianer Burt Reynolds). Sie spricht nicht über ihr indio-Blut. Gab vor 28 Jahren aber ihrer Tochter den Indianer-Namen Tahnee.

Tina Turner, 51, brauner Superstar, 1/8 Indianer. Ihr Großvater war 3/4 Navajo, ihre Großmutter war 3/4 Cherokee mit 1/4 Schuß schwarzem Blut. **Erbe:** hohe Wangenknochen, Mandelaugen und wildes Blut. Tina: „Ich bin stolz auf meine Vorfahren.“ (Quelle: „I, Tina“).

70 BRÜCKEN STR. 192

Kriegsbemalung

oder Das Schicksals-Make-up der Indianer. Rot (die heilige Farbe) machte unbesiegbar. Weiß = Tod und Trauer; Schwarz = Freude (z. B. nach einer Schlacht); Rot = Glück und Schönheit.

Die Squaw. Sie wurde geehrt und ausgenutzt. Mit 14 wurde eine Indianerin zur Frau (trug aber immer einen Keuschheitsgürtel aus festverknötetem Leder). Die meisten Indianer hatten 2-3 Frauen (oft Schwestern). Das angenehmste Gesetz: Damit Frieden im Tipi (Zelt) herrschte, durfte der Mann nicht mit seiner Schwiegermutter sprechen. Sie durfte ihn nicht einmal ansehen.

Die Friedenspfeife. War eine Art Telefon zu den Geistern. Der Rauch war eine Form des Gebets, ein Ritual, wie ein Eid. **Der Tomahawk.** Die Ur-Waffe. Zuerst mit steingefülltem Lederbeutel. Später mit Eisenklinge.

Der Tanz der Pferde

Die Ur-Indianer kannten keine – denn es gab keine. Erst 1519 landete der Spanier Cortez mit 10 Hengsten und 6 Stuten in Mexiko. Der Prärie-Indianer verbrachte sein Leben auf dem Pferd – als Baby und als Krieger. Er liebte es, sang ihm vor, schlug es nie, hielt es für wertvoller als die Frau, und zur Not aß er es auf.

Quannah Parker (1845 bis 1911). Oberhäuptling aller Komanischen. Seine Mutter war eine Weiße, die von seinem Stamm mit 12 Jahren entführt wurde. Hatte die bittere Vision: Gibt es keine Büffel mehr, gibt es keine Indianer mehr. Starb friedlich, aber traurig

Red Cloud (1822–1909). Oglala-Sioux. Berühmt als Reaner (das höchste Ansehen bei den maulfaulen Kriegern). „Rote Wolke“ diskutierte sogar mit dem „großen weißen Vater“ (US-Präsident). Erkannte: „Ihr duldet nur eine Meinung. Für zwei ist kein Platz“

Sitting Bull (1834–1890), Sioux-Häuptling, Stratege, Mediziner. Schlug 1876 am Little Bighorn General Custer (mit 215 Mann). Führt sein Volk ins sichere Kanada. Wurde von hinten erschossen – von einem Verräter. Größte Indianerlegende

Smlouva o dobrém sousedství
(čítá): »Nová dvoustranná čs.-německá smlouva bude svým charakterem generální a pokud možno se nebude vracet do minulosti.« Tekl po skončení prvního kola rozhovoru zmocněnců vlády ČSFR a SRN čs. zmocněnec, náměstek ministra zahraničních věcí Z. Matějka. Uvedl také, že se obě strany dohodly na struktuře, členění i názvu smlouvy, který bude znít Smlouva o dobrém sousedství a přátelské spolupráci mezi ČSFR a SRN. Poznámel, že co se týká perspektiv, není rozdílných názorů.

Tecumseh, „Schlafender Stern“ (1748–1813). Shawnee-Häuptling. Sein Traum war ein vereinigt Indianervolk aller Stämme westlich des Ohios. Erschossen. Untergangsprophet: „Wir waren einmal glücklich. Wir werden nie mehr glücklich werden“

Geronimo (1834–1909). Der letzte Häuptling der Apachen, Mediziner, Prophet („Jener der gähnt“). Führt 30 Jahre lang Guerillakrieg. Die Weißen verfolgten ihn mit bis zu 5000 Soldaten. Er lockte sie in die Wüste, wo sie verdursteten. Erst 1886 ergab er sich, als letzter, verurteilt zu Zwangsarbeit in den Sümpfen von Florida, starb als Christ stumpf und resigniert im Reservat

JA MÁM MALOVANOU FLINTU, PAINTIČKU...

Kolik za leva
Oficiální kurs bulharské měny je 20 až 28 leva za americký dolar. Čechoslováci platící za dolar přes 28 Kčs však musejí dát za leva několik příbližně korunou, ale osm korun. Nový kurs by měl být stanoven podle počtem kursů obou měn k dolaru, nebo podle kursů měn ve světových bankách, uvedl na včerejší tiskové besedě v Praze ebchodní rada vevyšlanectví Bulharské republiky v ČSFR T. Djuļgerov.

BOLŠEVICKÝ DOLAR...

Der Kosmos der Indianer. Von Baby-Erziehung bis Skalpieren

Baby – Wurde im Wasser nach der Geburt abgeschreckt, mit Bärenöl eingerieben, im Winter durch Schnee abgehärtet. Die Nabelschnur eines Mädchens begrub man im Maisfeld (Fleiß), die eines Jungen im Wald (Jäger).
Bogen – Bei den Sioux war er aus Eschenholz (ca. 1,5 m), bespannt mit zwei zusammengeädrehten Bisonsehnen. Das Griffstück wurde mit Schlangenhaut umwickelt, um so schnell wie sie zu sein. Ein guter Jäger schoß 10 Pfeile 150 m weit

(auch 200 m) – bevor der erste sein Ziel mit tödlicher Wucht traf.
Essen – Wenn Brennmaterial fehlte, wurde Rohes gegessen, z. B. die pflanzlichen Mageninhalte eines Bisons. Oder rohe Leber. Oder frisches Blut. Gekocht wurde auf glühenden Steinen im Lederbeutel.
Farben – Schwarz kam aus wilden Weinbeeren. Rot aus Bisonbeeren. Gelb aus Sonnenblumenblüten. Mit Fett und Erde wurden sie zur Paste.
Film – „Der mit dem Wolf tanzt“,

der Neo-Kult-Western von Kevin Costner, 36, als Star und Regisseur: 183 Minuten, 3500 Büffel, 180 Mio. Mark eingespielt, 12 „Oscar“-Nominierungen. Ist in Deutschland seit 2 Wochen in 41 Kinos (fast) immer ausverkauft. Ab heute (7. März) in 140 Kinos.
Hunde – Der treueste Geselle, bevor das Pferd kam. Eine Art Grauwolf, der 23 Kilo auf dem Rücken tragen konnte. Das Pferd war siebenmal stärker. Sie nannten es „Gotthund“ oder „7 Hunde“.
Medizinbeutel – Sammlung magischer Talismane und Kräuter vor einer Schlacht (z. B. Birkenrinde, Farbe, Adlerknochenpfeife, Nerzfell).
Manitou – Er war kein Gott, sondern die Urkraft des Universums. Die Indianer glaubten an ein Leben nach dem Tod – in den „Glücklichen Jagdgründen“.
Mode – Anna 1800 war Modeschöpfer: der Bison. Frauen schniderten aus dem gegerbten

Leder Mokassins, Hemden, Röcke und –Leggins (Leder-Beinstulpen). Heute in Hollywood wiederentdeckt („Pretty Woman“).
Pemmikan – An der Luft getrocknetes Bisonfleisch, das mit Talg und Beeren als Paste monatelang genießbar blieb. Ißt noch heute z. B. Antarktisforscher Messner.
Skalpieren – Indianer glaubten, das Haar sei der Sitz der Seele und der Lebenskraft. Die wollten sie dem Feind abschneiden.
Sex – Indianer hatten 2 bis 5 Frauen. Je reicher einer war, desto mehr. Sex war unverkrampft. Vergewaltigung und Prostitution waren unbekannt. Auch Homosexualität wurde akzeptiert. Die Indianer glaubten, daß dem Knaben in der Pubertät der Mond erscheint und ihm einen Bogen oder eine Tragschlinge anbietet. Zögerte er, wählte er eine frauliche Lebensweise.

Případ někdejšího prvního náměstka FMV a zároveň jednoho z nejvyšších šéfů bývalé Státní bezpečnosti je středem zájmu nejen veřejnosti. Pan generál Alojs Lorenc byl dán již potřetí do vazby. Jeho nedávné propuštění z vazby druhé vzbudilo negativní ohlas v tisku, i náš deník na tuto skutečnost upozornil krátkou poznámkou ještě v dalších souvislostech. Proti rozhodnutí Vyššího vojenského soudu protestovala Vyšší vojenská prokuratura — obě v Příbrami. Generál Lorenc strávil prakticky na svobodě den a noc. Zadržen byl opětovně proto, že se údajně setkal s pracovníkem StB a hrozilo nebezpečí ovlivňování svědků.

Kedakci se podařilo zjistit, jak to ve skutečnosti bylo, a také jméno muže, se kterým se generál setkal po své propuštění z vazby. Je jím pan ing. O. Skybík, kterému jsme položili několik otázek:

● Předpokládáme, že nejste ten agent, se kterým se měl generál Lorenc setkat?

Nikoliv. Jsem generátův dobrý přítel. Po zjištění, že je generál propuštěn, jsem zajel pro něho do věznice. Mohu prakticky zmapovat celý generátův pohyb na svobodě a prohlásit, že v něm není místo pro agenta StB.

● Odkud a jak dlouho se znáte s generálem?

Generála Lorence znám téměř 20 let. Dlouhá léta jsme bydleli v jednom paneláku na pražském sídlišti. Nejdříve se skamarádily naše děti, pak manželky a nakonec jsme se stali kamarády i my.

● Jak jste se dověděl, že bude generál propuštěn?

V den jeho propuštění byl 10stupňový mráz a generál měl ve vazbě jen lehké oblečení, protože byl zadržen na podzim. O jeho propuštění i této skutečnosti jsem byl vyrozuměn telefonicky z věznice asi kolem 15 hod. Jak již jsem řekl, zajel jsem pro něho na Pankrác a počkal ve vratnici věznice. Když jsem tam přišel, již ho očekávali fotoreportéři ČTK. Z Pankráce jsme spolu odjeli taxíkem do mého bytu a generál u nás přenocoval. Druhý den jsem osobně generála doprovodil až k autobusu (místenka č. 16) do Bratislavy.

V Bratislavě na něj čekala manželka. Košem půl sedmé večer byl generál doma. Aniž se stačil po večeři pořádně porozhlédnout, po 20. hodině byl opět zadržen a předán do vazby. Generál se tedy nemohl setkat s agentem StB, a ani o to neměl žádný zájem. Toužil být se svou rodinou.

● Setkal se generál ještě s někým jiným? Měl nějaké telefonické hovory?

Začnu telefonem. V první den propuštění mu k nám telefonovala večer jeho manželka, která se dověděla o jeho propuštění z rozhlasu. Druhý den až do svého odjezdu autobusem do Bratislavy telefonoval jen jednou, a to do svého bytu, aby sdělil údaj o odjezdu autobusu z Prahy. Tento jediný telefonát, který uskutečnil z mého pracoviště v Praze 2, však postačil, aby se před budovou, odkud telefonoval, objevil fotoreportér týdeníku Respekt — zhruba 40 minut po zavolání.

● Jste přítel generála Lorence. Jaký máte názor na jeho trestní stíhání?

K samotné věcné stránce trestního stíhání se nemohu vyjádřit, protože jáme s generálem jak přáteli, tak i teď, o jeho pracovních věcech a trestním stíhání vůbec nemluvil. Sleduji vývoj situace především z denního tisku. Otevřeně řeknu, že se mi některé věci nezdají. Tak např. v nedávném článku LN k věci generála Lorence, kde jsou mj. uváděny i výroky hl. vojenského prokurátora plk. Kříženeckého, dýchla na mne předpojatost. Lze jí totiž logicky odvodit ze souvisejících výroků.

Z článku dále vyplývá, že trestní stíhání proti Lorencovi se více méně zakládá na dokumentech pracovního charakteru (některé jsou v článku i uvedeny) a jako by se osobní trestní odpovědnost úporně hledala jen mezi řádkami. Ovšem i první

náměstek ministra FMV byl úkolován konkrétními věcnými úkoly a musel je plnit. Za výkon funkce pobíral mzdu jako každý jiný pracovník nebo politický funkcionář. Jestliže má tedy být u generála Lorence pod rouškou osobní trestní odpovědnost proveden trestní postih funkční, tak proč ne i u dalších státních a politických funkcionářů? Resort býv. ministerstva vnitra a v něm Státní bezpečnost zvlášť, se skutečně nemá čím chlubit. Ale cožpak to byl jediný státní resort represivních metod? Co takhle prokuratura — orgán dvojitě role strážce zákonosti. Jednak byla povinna přezkoumávat zákonost orgánů samotné bezpečnosti, tj. i StB (o stíhání nebyla nouze), a vystupovala v roli žalobce a jednatel dohlížela i na zákonný postup v soudních procesech. Já to chápu tak, že pracovníci prokuratury štafetu nezákonnosti nejenom přebírali, ale dále ji prohlubovali. Teď to ovšem vypadá, že prodělali již jakousi obrodu a stali se dobrými. A co soudní orgány. Řada soudců vědomě porušovala zákonné normy; a nemuselo jít jenom o disidenty a chartisty. Do tohoto řadězce pochopitelně patří i republikové ministerstva spravedlnosti se svými vězeňskými systémy.

● Byl jste vyslechnut jako svědek?

Ano, na Nejvyšší vojenské prokuratuře v Praze, a to v souvislosti právě s mou přítomností při propuštění generála z vazby a jeho pobytu u mne, ale až 22. 2. t. r.

● Nakonec ještě otázka, co si myslíte o jeho třetí vazbě?

Srovnání, nakolik se vyhlášené vazebné důvody shodují se skutečně nutnými, nemohu posoudit. Ale uplatnění několika vazebních dob i jejich délky pro generála Lorence se na velké serióznosti, alespoň podle mne, nezakládá. Nejdříve 100 dní, a pak dalších 100 dní. Vzápětí další nové zadržení, přičemž se v tisku o vazebních důvodech raději pravda neuvede. A nyní vazba potřetí — na jak dlouho (do prosince 1991)? Prokurátoři musejí zajisté za své funkce dobře vědět, co se může stát zadrženému, je-li u něj uplatněn vazební postup jako v případě Lorence.

★

Tolik tedy zhruba pan ing. Skybík, který je Lorencův přítel. My nejsme přáteli ani generála Lorence, ani instituce, již reprezentoval. Soudíme, že tato instituce jednala s mnoha lidmi podstatně hůře, a to v rozporu s jakýmkoliv, i nespravedlivými zákony.

Já jsem však také stoupenci práva. Činnost generála Lorence je možno odsoudit morálně a k právnímu posouzení či eventuálnímu trestnímu postihu jsou určeny jen příslušné justiční orgány. Patří k nim prokuratura, obhajoba a konečný verdikt vynese soud. Do té doby platí praesumpce nevinny jako základní postulát práva ve skutečně právním státě — postulát, který Státní bezpečnost, ale také další orgány za komunistické éry beztrestně porušovaly.

Takže se nabízí pár otázek:

● Proč byl generál Lorenc propuštěn ze své druhé vazby, když a tím nesoobhlasila ani vyšší vojenská prokuratura?

● Propuštěný generál se stal člověkem vyšetřovaným za svobodě a mohl tedy přestat, kde chtěl. Je možno prokázat, že se pokusil mařit vyšetřování? Je v tom právě ta skutečná příčina, proč byl krátce po

doc. I. Průša pokládá za zcela vyloučené, aby jakýmkoliv spolupracovník StB, který s ním spolupracoval vědomě, v Úřadu ještě působil.
KDO ŽE JÁ, NEVĚŘEŠ? / ZVODĚ JE VÍCE KRÁŠT.

I Úřad vlády ČSFR šetří

(kz): Přes enormní nárůst úkolů klesl od března 1990 počet pracovníků Úřadu vlády ČSFR ze 461 na 351 a nedosahuje ani plánovaného počtu. Úřad snížil svůj rozpočet o pět procent, omezuje zahraniční cesty na různé sympozia, služební vozy T 613 nahradil úspornějšími zahraničními a třetinu jeho automobilového parku tvoří favority. Přišel i o některé objekty, o které se přihlásili právoplatní majitelé. Na včerejší tiskové besedě se zástupci ÚV ČSFR se ještě novináři dozvěděli, že na zasedání např. do Koloděj jezdí vláda společně autobusem. Pracovníci Úřadu prošli ilustracemi v předstihu a jeho vedoucí

dosud řekl, je tedy stejně ve vysoké hře, v takové, kdy — jak už jsme napasli — se smetají přáči v zájmu ochrany kráčí. A do takového scénáře pak zapadá i televizní beráda, hanobící exministra Riecherda Šachera.

Mladoboleslavská škoda sděluje od 1. března 1991 ve své prodejní síti ceny všech typů škodovek o osm procent. Favorit 135 L a 136 L bude prodáván za 141 220 korun. Snížení je podmíněno klessem daně z obrátu ze 40 na 32 procent. Právnické osoby, včetně soukromých podnikatelů, budou dodávkové a účelové automobily kupovat bez daně.

**FAVORIT A AUTO, TO JE ŠKODA!
ALE ZA PENÍŽE TO NEŠKODA!**

obratu do svého bytu opět zadržen?
● Byla to náhoda, že po jeho telefonátu do Bratislavy se objevil novinář fotoreportér a budovy, odkud Lorenc telefonoval?
● Dal mu někdo seho — a když, tak kdo?
● Není práve v případě Lorence dosti otevírák? V tisku se objevily zprávy o rozhodnutí kolegia Nejvyššího soudu ČSFR, podle něhož bude o záležitosti generála Lorence dále rozhodovat i nadále Vyšší vojenský soud v Příbrami. Nejvyšší soud tak odmítá podnět prokurátora Vyšší vojenské prokuratury v Příbrami, který sjezděné tato prokuratura nepovažuje za dostatečně kompetentní.
V jedné věci má pan ing. Skybík pravdu nesporou: Lorenc zdaleka nebyl jediným exponentem StB s rozhodujícími vlivem. Do děje, že určitě vlivem mnoho, i když samostatně nám není známo, co všechno

Hier spricht die junge Szene

Beim Diktat liegen die ostdeutschen Kinder vorn

BREMEN, 15. März (dpa). Die Kinder in der früheren DDR sind sicherer im Diktat als ihre Schulkameraden im Westen. Das ergab das im Sommer 1990 begonnene Projekt „Schreibvergleich BRD-DDR“. Über die Resultate informierte am Freitag die Bremer Senatspressestelle.

Hamburg, Gänsemarkt, mitten in der City vor McDonald's. Tina (14) und Jan (15), zwei Kids in Flieger-Blousons und Turnschuhen, treffen sich. „Biste vor'n Panzer gelaufen?“ fragt Tina. „Ne, is' mal wieder volle Suppe in meiner Gruft. Tante Else macht 'ne Riesen-Welle“, sagt Jan. „Jetzt wächst mir auch noch Gras aus der Hose.“ Tina: „Dann is' Abdröhnen in der Zappelhütte nich drin.“ Jan: „Is' doch alles Ober-Schwanz. Aufm Floor wackeln die Mannis mit ihrer Fön-Tussl. Und Billi Vanille mit mega-miesen Schenkeiklopfen.“

Vor'n Panzer gelaufen = schlecht aussehen, volle Suppe = großer Ärger, Gruft = Elternhaus, Tante Else = Mutter, 'ne Riesenwelle machen = sich aufregen, mir wächst Gras aus der Hose = ich bin pleite, abdröhnen = tanzen, Zappelhütte = Disco,

{1a}: Parlamentní výbory, které uzavřely včera týden dlouhých plenárních jednání ve FS, uvítaly včera na svých zasedáních vzácného hosta – kancléře prezidenta ČSFR, Karla Schwarzenberka, který odůvodňoval nový návrh zákona o Kanceláři prezidenta republiky v zahraničních, branných a bezpečnostních výborech. Kancelář má pečovat o stabilní objekty prezidentova pobytu v Praze, Bratislavě a Lánech a vychází v podstatě z pojetí zákona, jenž platil od dob T. G. Masaryka v r. 1919. Rozpočet byl – jak známo – vloni parlamentem o třetinu snížen a v důsledku toho opustil Hrad asi sto spolupracovníků. V této souvislosti má být řešena i otázka Pražského hradu jako národní kulturní památky spolu s otázkou svatovítské katedrály, od níž vlastní klíče Hrad. Zahraniční výbory se zároveň vyslovily k návrhu zákona o zámlu mandátu poslance FS z důvodů spolupráce s StB a jejími institucemi. Výbor sociální a kulturní rozhodl dvěma zamítavými stanovisky o funkčních změnách v předsednictvu FS a o návrhu posunu státního svátku 9. května na 8. květen.

Ober-Schwanz = ganz mies, Floor (aus dem Englischen) = Tanzfläche, der Manni = Mantelfahrer, Fön-Tussl = Frisöse, Billi Vanille (von der Pop-Gruppe Milli Vanilli) = Lügner, Schenkeiklopfen = Witz, Alles klar jetzt!

Weitere Szene-Sprüche: ferngesteuert = blöd, tödliche Leiter = schlechte Musik, bei mir brennt 'ne Quelle = etwas geht mir auf den Geist, hip (Rappersprache) = toll, tough (aus dem Englischen) = behart, jetzt ist Schulz = jetzt ist Schluss.

Dětské zámeč si po oděhodu sovět-ských jednotek mohou turisté prohlédnout o víkendech 9., 10., 16., 17. března od 9 do 17 hodin. „Dny otevřených bran“ pořádá Městský úřad a společnost Amici dětské.

Nazi-Jäger im Osten aktiv

WIEN, 14. März (dpa). Der als Nazi-Jäger bekannte Österreicher Simon Wiesenthal und sein Jüdisches Dokumentationszentrum werden nun auch im ehemaligen Ostblock aktiv. So wurde kürzlich der ehemalige Kommandant des KZ Novaky in der Slowakei, Mikulas Polhora, in Innsbruck aufgespürt und aufgrund der Aussagen zweier überlebender Zeitzeugen in Innsbruck angezeigt. Das teilte Wiesenthal mit.

Der heute 78jährige Polhora war auch für die Deportation slowakischer KZ-Innassen und für ihre Auslieferung an die SS verantwortlich. Er war im Jahr 1943 festgenommen worden, nachdem bei ihm Wertsachen von Deportierten gefunden worden waren.

„SLOVAKI OZIJU...“

Nationalisten verprügeln Havel

BRATISLAVA, 14. März (AP/AFP). Der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel ist am Donnerstagabend bei einer Kundgebung in Bratislava (Preßburg) von nationalistischen Slowaken mit Händen und Füßen traktiert worden. Zur Zeit des Zwischenfalls demonstrierten etwa 5000 Menschen für die nationale Selbstständigkeit der Slowakei. Gleichzeitig marschierten etwa 700 Slowaken „gegen nationale Hysterie“.

Havel war zu einem Blitzbesuch in die slowakische Hauptstadt geflogen, um separatistischen Bestrebungen entgegenzutreten und die Einheit der CSFR zu retten. Er empfahl eine Volksabstimmung. Zuvor hatte Havel die Armee aufgefordert, sich aus dem Streit herauszuhalten.

Miroslav Obrman, posluchačům Svobodné Evropy též známý jako Mirek Pražák, dlouholetý vězeň padesátých let a čelný představitel exilového skautingu, zemřel dne 21. února v německém Ravensburgu. Zdaňská mše se koná v pražském kostele sv. Tomáše 4. března v 16 hodin.

Český statistický úřad sděluje, že do sčítacích archů nebo lístků je možné zapisovat národnost moravskou nebo slezskou, i když není uvedena výslovně v návodu.

Saubere Umwelt verlangt

PRAG, 18. März (dpa). Mehrere tausend Menschen haben am Mittwoch im nordböhmisches Teplice-Sanov (Teplitz-Schönau) gegen die Umweltverschmutzung demonstriert. Wie die Nachrichtenagentur CTK meldete, forderten die Demonstranten strengere Umweltauflagen besonders für die Kohlekraftwerke der Region, mehr Informationen sowie Smogferien und arbeitsfreie Tage für Schwangere während Smogalarms.

Umweltschützer machen den Braunkohlebergbau, die Kohlekraftwerke und Chemiebetriebe für die Zerstörung des Erzgebirges verantwortlich. In den letzten Tagen erreichte die Schadstoffkonzentration in Nordböhmen ein Mehrfaches der zulässigen Grenzwerte.

...a mohou vekslovat

PRAGA (bas). „Vekslování už pomalu odumřel“, pochvařovali si před novináři zástupci našich rozhodčích bank. Ale hodně pomalu... Včera kolem poledne zahledla policie na Václavském náměstí v Praze, jak šel včelutý mezi ekupinkou Arabů a jedním našim mladíkem. Ten pobohově zmizel v davu, čtyři Arabové se pokusili o to též, ale byli o krok pomatřejší. Jeden se snažil podstřížit policistovi tři stovky (korun), aby je nechal playat, další odhodl mezi odpadky svazek peněz. Nemějí zádný, tak se všichni začali stavět na zadní, přijelo postla, následovala osobní prohlídka, zda nejsou ozbrojeni. Měli však jen spoustu korun, marek, dolarů a nezbytné kalkulačky. vlastní pracovní nástroj. Připad mělo být ovšem řešen pouze jako přestupek, ještě včera večer mohli snědit hoši vs aménárské činnosti pokračovat...

Sowjets ließen Rakete liegen

PRAG, 18. März (AP). Eine tschechoslowakische Militärstreife hat in einem vor-maligen sowjetischen Stützpunkt eine Panzerabwehrakete gefunden, die von den abziehenden sowjetischen Truppen vermutlich vergessen wurde.

Das Geschöß liegt nach einer Meldung der Nachrichtenagentur CTK auf dem Bahnhof von Rokytnice (Rokitnitz) 150 Kilometer nördlich von Prag. Die dort kasernierte sowjetische Einheit ist am 15. Februar in die Sowjetunion zurückgeführt worden. Laut CTK haben tschechoslowakische Experten seit dem Abzug auch in größerem Umfang Minen und an-

...a mohou vekslovat

„Die Kids wollen sich von den Älteren abgrenzen, wollen nicht verstanden werden“, sagt Professor Jürgen Zinnecker (47) vom Deutschen Jugend-Institut (München). „Die eigene Sprache gehört zur Selbständigkeit der Jungen.“

Kommt ein Szene-Wort in den Duden? „Wenn es in den allgemeinen Sprachgebrauch der Älteren übergeht“, sagt Helmut Benze (50) vom Duden-Verlag. „Dazu kann eine Veröffentlichung entscheidend beitragen.“

dere Explosivkörper, die von den sowjetischen Truppen zurückgelassen wurden. Im Januar fanden Schüler in Mülltonnen einer sowjetischen Kaserne scharfe Munition.

Prezident Václav Havel pronesl v Bratislavě projev k slovenskému národu

Záleží jen na naší vůli

TRENČÍN — K jednodennímu pracovnímu pobytu na Slovensku přiletěl včera prezident ČSFR V. Havel s doprovodem. Na piešťanském letišti, kde mu vzdala hold jednotka časté stráže, ho přivítali předseda SNR F. Mikloško a velitel Východního vojenského okruhu genmjr. J. Tuhyňa. Pracovní pobyt prezidenta na Slovensku pokračoval odpoledne na Bratislavském hradě. V jeho závěru natočil V. Havel v televizi projev k slovenskému národu, který byl odvysílán ve večerních hodinách.

Svou návštěvu na Slovensku začal prezident republiky V. Havel v Trenčíně setkáním se zástupci Východního vojenského okruhu. Ve svém projevu k přítomným zástupcům armády mj. řekl: „Naše mladá demokracie prožívá dnes velmi dramatické chvíle. Hledáme nový politický systém, hledáme takové státoprávní uspořádání, které by vyhovovalo skutečné vůli našich národů. Rád bych zdůraznil, že naše armáda nesmí za žádných okolností do tohoto složitého procesu zasahovat nebo vstupovat. Nikdo nesmí ani takovou možnost hrozit nebo s ní spekulovat. Úkolem armády je bránit náš stát před eventuálním útočником zvenčí, případně pomáhat některým civilním sektorům v jejich službě občanům. Zahrávat si s představou, že armáda může ovlivňovat vnitropolitické děje, znamená popírat všechny ideály naší demokratické revoluce. Nedomnívám se, že Československu hrozí pouliční nepokoje a srážky, kdyby nás něco takového potkalo, nedovolím, aby potádek zjednávala armáda.“

Před odjezdem z Trenčína primátor tohoto historického města seznámil prezidenta při krátké procházce jeho centrem s minulostí, ale i současností a perspektivami města.

V Bratislavě přijal prezident V. Havel zástupce federální, české a slovenské vlády P. Hoffmanna, V. Klause, T. Ježka, J. Kučeráka a V. Ondruše. Prezident dále přijal zástupce studentského čtrnáctidenníku Echo a představitelé studentského hnutí na Slovensku.

Incidentem skončila včerejší odpolední procházka prezidenta V. Havla centrem Bratislavy. Prezident totiž

přerušil svůj program a za pěkného předjarního počasí se vydal pěšky z Parku kultury a oddechu po nábřeží Dunaje až k Památníku čs. federace, kde se konal mítink Hnutí čs. porozumění za jednotu čs. státu. Shromáždění ho tam přivítali skandováním „Ať žije Havel“. U Památníku čs. federace se nezastavil, jen se pozdravil s několika účastníky manifestace. Odtud směřoval přes historické jádro města k náměstí SNP, dějišti další manifestace, kterou zorganizovala Slovenská národní jednota pod názvem Národní oslavy 52. výročí vyhlášení nezávislé a samostatné Slovenské republiky v Bratislavě.

Účastníci mnohatisícového shromáždění ho přivítali pískotem a skandováním „Dost bylo Havla!“, „Samostatné Slovensko!“, „Havel provokatéri“.

Udalo se to i přes výzvy z tribuny, volající po disciplíně, přičemž prezidenta obklopil počtený dav lidí. Doprovázel ho i potom, když v horní části náměstí nastoupil do auta, které ho odvezlo k budově SNR, kde přestoupil do vlastního služebního auta. Rozváznění lidé pěstmi bouchali do aut prezidentského konvoje a znemožňovali nastoupit členům doprovodu.

Po návratu na Bratislavský hrad členové doprovodu uvedli, že na náměstí SNP se na prezidentovu ochranku vrhla skupina skinheadů. Novinář se V. Havla zeptal, zda nemá strach. S úsměvem odpověděl, že strach nemá nikdy, když tak sám za sebe, že udělá nějakou chybu.

„Rád bych vám poděkoval za vaše sympatie, projevy podpory, za váš názor, který zde vyjadřujete“ — těmito slovy se prezident V. Havel rozloučil s více než tisícovým shromážděním při vstupní bráně do Bratislavského hradu před odjezdem z hlavního města SR. Shromáždění občané se s prezidentem V. Havlem rozloučili zpěvem československé státní hymny.

Schaumburg-Lippe eine an die Lebenshaltungskosten angepaßte Jahresrente zugesprochen. Hier beruhte der Anspruch der unverheiratet gebliebenen adeligen Damen auf einem Testament des Grafen August zu Lippe-Brake aus dem Jahr 1696. Als Rechtsnachfolger des früheren Fürstenhauses muß der Landesverband Lippe die höheren Apanagen zahlen.

Bürgerliches Prinzip für Adel

OLG: Apanagen müssen gestiegenen Kosten angepaßt werden

HAMM, 17. März. Auch für die vor vier Jahrzehnten oder sogar in grauer Vorzeit festgelegten Apanagen (Jahresgelder) für Mitglieder von Adelsfamilien gelten die „bürgerlichen Prinzipien“ von gestiegenen Lebenshaltungskosten und dynamischer Rente. Die Apanagen müssen entsprechend angepaßt und erhöht werden. Nach einem sechsjährigen Rechtsstreit im Hause des Fürstengeschlechts zu Salm-Salm hat jetzt der 10. Zivilsenat des Oberlandesgerichts (OLG) in Hamm Verwandten des Erbprinzen Karl Philipp, der das Vermögen der weitverzweigten Adelsfamilie verwaltet, erheblich höhere Jahresgelder zugesprochen.

Der Prinz wird aus dem Vermögen des Fürstenhauses in Rhede nunmehr monatlich 703,47 Mark anstatt 246,16 Mark erhalten. Der Prinzessin stehen monatlich 140,69 Mark zu anstatt früher 49,26 Mark. Außerdem erhalten beide Nachzahlungen seit dem Jahr 1985 (Az.: 10 W 107/90).

Für das OLG in Hamm sind Streitigkeiten um Apanagen nichts Neues. Bereits Mitte 1987 hatte ein anderer Senat Prinzessinnen der Häuser Lippe und

Die Apanagen, die früher nach dem währungsunabhängigen Feingoldwert gezahlt worden sind, müssen sich heute in gewisser Weise an Kaufkraftverlust und

Havel bietet Nationalisten Volksabstimmung an

Slowakische Separatisten wollen Staatenbund verlassen / Dramatischer Appell im Fernsehen

PRAG, 15. März (AP). Der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel will einer Abspaltung der Teilrepublik Slowakei mit einer bundesweiten Volksabstimmung offenbar zuvorkommen. Das Prager Parlament wird nach Angaben des Verfassungsexperten Jiri Boguszek in der kommenden Woche über eine Gesetzesinitiative Havels beraten, die ein Referendum für Fälle vorsieht, in denen eine Teilrepublik aus dem Bund ausscheiden will oder in denen das Bundesparlament entscheidungsunfähig ist.

Havel hatte den Entwurf zusammen mit einem größeren Gesetzespaket, das die Präsidialmacht stärken sollte, bereits am 10. Dezember vergangenen Jahres eingebracht, war damit aber auf Ableh-

nung gestoßen. Die neue Welle des Nationalismus, die am Donnerstag in der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) mit offenen Feindseligkeiten gegen Havel ihren vorläufigen Höhepunkt erreichte, veranlaßte das Parlament, Havels Initiativen wieder aufzunehmen.

Die Kundgebung von Bratislava war von der radikalen slowakischen Separatistenbewegung „Nationale Union“, einer Abspaltung der Slowakischen Nationalpartei, veranstaltet worden. Sie gedachten des katholischen Geistlichen Jozef Tiso, der vor 52 Jahren am 14. März die Slowakei als Vasallenstaat des Deutschen Reiches ausgerufen hatte. Der Führer der Union, Stanislav Panis, forderte vor mehreren tausend Menschen

die Abspaltung der Slowakei auf der Grundlage einer Volksabstimmung in der Teilrepublik.

Am Rande der Kundgebung war Havel von Fanatikern in ein Handgemenge verwickelt und mit Rufen wie „Judas, Judas“, „Weg von Prag“ beschimpft worden. Havel war zu einem Blitzbesuch in die slowakische Hauptstadt gefahren, um die Wogen nationalistischer Erregung zu glätten. In einer Fernsehansprache richtete er einen dramatischen Appell an die Bevölkerung der Slowakei, die Einheit der CSFR zu bewahren. Tschechen und Slowaken müßten in einem gemeinsamen Staat oder in getrennten Staaten leben. Einen dritten Weg gebe es nicht.

Projev Václava Havla ve Slovenské televizi

VAZENÍ SLOVENSTÍ SPOLUOBCANĚ,

vše nasvědčuje tomu, že Slovensko se dnes ocitá na historické křižovatce. Má poprvé ve svých dějinách možnost zcela svobodně rozhodnout o své budoucnosti. Jen na vás, občanech Slovenské republiky, záleží, jakým způsobem se rozhodnete naplnit svou touhu po národní svébytnosti. Jen na vás záleží, jakou budoucnost připravíte svému národu a národnostem, žijícím na území Slovenska, jakou budoucnost připravíte svým synům a vnukům.

Podle mého názoru máte možnost poprvé ve svých dějinách svázat svou národní svébytnost a její státoprávní výraz s ideou právnosti, demokracie a s duchem evropské občanské společnosti a politické kultury a otevřít si tím cestu do rodných vyspělých evropských demokracií.

Leccos napovídá, že právě takový vývoj si přeje většina občanů Slovenska, většina možná méně hluchá, avšak většina rozvázná, uvažující v dlouhodobé perspektivě.

V poslední době je vám však stále častěji nabízena i možnost druhá: nadřadit národní aspirace všem ostatním hodnotám a rozhodnout se způsobem, který by toto nadřazení potvrdil.

Chápu důvody, které k této koncepci vedou. Přesto jsem přesvědčen, že by to znamenalo propást jedinečnou šanci, kterou dnes Slovensko má.

Minulost nás učí, že je-li za svébytnost zapláceno svobodou a demokracií, je tím nakonec ztracena i svébytnost. Evropská zkušenost naopak ukazuje, že to jsou jediné svoboda a demokracie, které dokážou natrvalo zaručit i národní svébytnost a rozkvet.

Volba je na vás. Já nemohu udělat víc, než vám doporučit, abyste zvolili první možnost, jako Čech, který se cítí být chápačím přítelem slovenského národa, vám tuto cestu doporučuji proto, že je podle mého pevného přesvědčení ve vašem zájmu. Jako prezident našeho společného státu vám tuto cestu doporučuji proto, že jsem z titulu svého úřadu povinen dbát o právo a ústavnost.

Budu konkrétní: přimějte-li Slovenskou národní radu k tomu, aby přijala navrhovanou Deklaraci o státní suverenitě Slovenské republiky, přimějte jí tím k tomu, aby popřela současný ústavní rámec existence Slovenské republiky a tím vlastně veškerou naši současnou zákonost, včetně legitimity svobodně zvoleného Federálního shromáždění a všech zákonů, které přijala. Takový krok by znamenal faktické zhroutilí celého našeho právního řádu i celé síle mezinárodně-právních vazeb, vymezujících a garantujících naši společnou státnost. Byl by to začátek chaotickeho rozpadu našeho státu konec jakékoli jeho mezinárodní důvěryhodnosti a pravděpodobně začátek dlouhé éry hluboké hospodářské a sociální nestability, dlouhé éry strádání, dlouhé éry anarchie, z níž by bylo myslitelné jediné východisko: nějaká nová diktatura. V zemi, kde neplatí právo, je možné všechno.

Chápete zajisté, proč vám tuto cestu nedoporučuji.

Cesta, kterou vám doporučuji, je cesta práva, civilizovanosti, politické kultury.

Máte právo se sami rozhodnout, zda chcete žít ve federativním státě, anebo zda chcete samostatnost. Byl bych

v rozporu sám se sebou a se všemi ideály, které celý život zastávám, kdybych slovenskému národu upřel právo svobodně se rozhodnout, v jakém státě chce žít. Toto právo vám neupírám. Doporučuji vám naopak, abyste ho využili a svobodně se rozhodli.

Domnívám se pouze, že byste se měli rozhodnout demokraticky a v souladu se zákonem. Jediný vskutku demokratický způsob, jak o takto závažné věci rozhodnout, spočívá přitom v lidovém hlasování, to jest v referendu. Návrh zákona o referendu je projednáván ve Federálním shromáždění. Bude-li přijat — a já věřím, že se tak stane — dostanou všichni občané Slovenska právní možnost svobodně se rozhodnout, zda chtějí žít i nadále ve federativním státě s Českou republikou, anebo nikoli. Ať se rozhodnete jakkoli, vaše rozhodnutí bude v takovém případě legální a legitimní a naše dva národy získají opět respekt mezinárodního společenství, respekt k tomu, že i o takto závažných a bolestných věcech jsme schopni rozhodovat kulturně, v rámci práva, slušně a důstojně.

Občané Slovenské republiky by měli mít možnost rozhodnout referendem o tom, zda chtějí žít ve fungující federaci, anebo zda chtějí žít v samostatném státě. Fungující federací rozumím federaci, která slouží oběma svým členům, která je jejich společným dilem, společným úkolem a společným vlastnictvím, federací, v níž jsou oba její členové rovnoprávní a společně rozhodují o společných věcech. K tomu si zřizují federální orgány, za něž berou plnou odpovědnost a které plně respektují. Fungující federací rozumím federaci životaschopnou, kterou nevnímají její členové jako nutné zlo a jako brzdu svého rozvoje, ale naopak jako jeho motor. Rozumím tím federaci se všemi jejími základními atributy, jako je jednotná zahraniční politika, jednotná měna, jednotná obrana, jednotné základní zákonodárství. Rozumím tím federaci, která je definována federální ústavou jako svým základním zákonem. Ten to zákon je zmocněno přijmout Federální shromáždění na základě vůle občanů obou subjektů federace, kterou mohou jejich jménem deklarovat představitelé obou republik.

Z mnoha různých důvodů, které tu nechci vyjmenovávat, bych považoval takové řešení za řešení pro slovenský národ lepší. Z týchž či podobných důvodů by bylo lepší i pro národ český.

Rozhodnete-li se však jinak, budu vaše rozhodnutí plně respektovat, budu ho respektovat všechny dnešní federální instituce, bude ho respektovat i Česká republika.

Domnívám se, že lze volit jen mezi těmito dvěma možnostmi. Totíž mezi životaschopnou, skutečnou a fungující federací, založenou na rovnoprávném partnerství, a plnou samostatností. Třetí cesty není. Než žít po léta v nefungující federaci nebo v jakési pseudofederaci, která je jen přítěží a zdrojem komplikací, je lépe žít ve dvou samostatných státech.

Nechceje-li žít ve federaci, čímž myslím skutečnou federaci, nemám právo vás k tomu nutit.

Mám však právo a jsem dokonce povinen vás žádat, abyste o svém budoucím osudu rozhodli právním a uspořádaným způsobem. Slovenský národ nepovažují za národ zapomenutý, opuštěný a potlačovaný. Považují ho za národ dospělý, který je schopen a který má plnou možnost svobodně zvážít, jak nejlépe by měl uskutečnit svou svébytnost a který je schopen své roz-

hodnutí vyjádřit důstojným způsobem.

Zljeme v demokratickém státě a za svá práva se nemůžeme bát. Svá práva už máme a máme i právní možnost tato práva podle své vůle naplnit.

Věřím, že nejen na Slovensku, ale i v českých zemích zvíťezí i v této dramatické době rozum, odpovědnost, slušnost a moudrá věcnost.

Bůh se na nás dívá a já doufám, že ho nebudeme muset za několik let prosit o odpuštění.

Cibulí nejen proti rakovině

Výzkumy, které probíhají na oddělení mikrobiologie a imunologie kalfornské univerzity v Berkeley prokazují, že cibule není jen běžnou zeleninou, ale stává se mnohem významnější složkou výživy, než se předpokládalo. Důvodem je přítomnost látky zvané kvercetin. Ten působí protizánětlivě, má antikarcinogenní účinky, brzdí růst mnohých bakterií a plísni a působí jako přirozený regulátor tlaku krve. Zajímavě červená a žlutá cibule, podobná jako šalotka, obsahují pozoruhodně kvercetin. -Bílá cibule je méně účinná.

hltnalo SNP a dev obkličili prezidenta a jeho doprovod. Až ostré lokty a pási očichaly ucílnily skvělení a průvod se dal znovu do pohybu. V deseti letech nejvíce úspěšných nádvák a plivanců, směru předtím dnuvem. Přestože organizátoři mítinky využili ke klipu, většina účastníků protestně odvolala prezidenta. Průvod došel za bouřlivého pískotu a hřímání hesel urážlivých pískotu a až před SNR. Když prezident a jeho doprovod ušedli do upřistavených vozů. Demonstranti však vozy obklopili a pásmi bušili do aut. Koloně se podatelio odjel až poté, co policisté vytvořili tlakový koridor. Rozličeným demonstracím neuhájilo, že v doprovodu prezidenta byl František Mikloško a skandováního ho označili za jidáše. Po té se dav s prcitem vřítavši vrátil na náměstí SNP, kde pokračovaly oslavy výročí vzniku samostatného státu.

Ve chvíli naš užařeky prochází ulicemi noční Bratislava průvod z čs. vládkami skandující hesla podporující federaci, prezidenta a čs. vzájemnost. Kolem po chodáčkách pobíhají skupiny

V JÁMĚ LVOVĚ

Když se včera odpoledne mezi novináři v Bratislavě začalo prosazovat, že prezident Václav Havel hodlá navštívit slavnostní mítink k 52. výročí vzniku samostatného slovenského státu, pokládali jsme to za výplod bujně fantasie. Že však bude včerejší odpoledne v Bratislavě dramatické, to se čekat dalo. Už před čtvrtou hodinou odpolední jemnosti. Před půl šestou došlo k události, která nám byla neznámá. Na Vajanském náměstí se objevili představitelé slovenského státu. Němští se podívali zvědavě na úderem čtvrté hodiny organizátoři ze Slovenské národní jednoty oslavy zahájili. V úvodu nechal promluvit z gramofonového záznamu jediného slovenského prezidenta, Josefa Tisu a poté vystoupil poeplene Srdmový národ FS Stenislav Pánis. Problavy na této demonstraci byly jednoduché — výzvy k oslavám slovenského státu, 14. března 1939 by se podle stov techniků měl zapset zlatým písmem do historie Slováků. Současně však na Vajanského náměstí u památníku Československé státnosti probíhala lině manifestace — na podporu federace. Více než dva tisíce lidí sem přišlo podpořit myšlenku čs. zá-

Strategie eskalace

BRATISLAVA (zjk) — Pohled na vývoj vnitřních vztahů ve federaci od listopadu 1988 stále zřetelněji nabízí nejen rostoucí dramaticitost situace, ale i otázku, zda nejde o promyšlenou a cílevědomou strategii eskalace.

Z Bratislavy jsou nacionálními silami adresovány Praze stále nové požadavky a dojde-li k odmítnutí některého zcela či zčásti, je to obvykle prezentováno jako další projev české nechápavosti, nadřazenosti, arogance a v součtu uváděných negativ jako protislovenský postoj. V plné síle a mnohokrát to zaznělo i na věrejší celonárodní oslavě 52. výročí Slovenského státu v Bratislavě.

Tato demonstrace, zaměřená za samostatné Slovensko, se prezentovala hesly v Bratislavě už klasickými: **Dost bylo Prahy, Dost bylo Havla, na slávu J. Tiso, A. Hlinky a na hanbu T. Masaryka a E. Beneše, Toto shromáždění, které zaplnilo značnou část náměstí SNP zorganizovala Slovenská národní jednota.** Jejím jménem tedy vystoupil poslanec FS S. Panis. Opakovaně vyzýval k vyhlášení samostatného Slovenska. Jeho postavení v čs. státě označil od samého začátku až dosud za vazalské. Ostře odsoudil českou politiku, která je jednou ze služeb USA, potom SSSR a nyní opět Spojených států. Kritizoval slovenskou

vládu za opožděně přihlášením se k národní orientaci. Téhož ocenění se dostalo i SNR, která podle něho měla 14. března, tento památný den, slavnostně zasedat ve své vyzdobené budově. Odsoudil i VPN, která zdůrazňováním své národní politiky chce brát výtř z plachet národní orientovaným stranám. Přivlastek — tak zvaný — nepatří podle poslance Panise Slovenskému státu, ale Československu, které je od samého začátku uměle vytvořeným státem. **Prohlásil, že kdo dnes na Slovensku mluví o federaci, je zrádce.** Vyzval k šíření národní osvěty do všech koutů Slovenska, aby český egocentrismus nevyužil referenda k vazalskému postavení Slovenska na další desítky let. Svůj projev zakončil přáním — ať nám Pánbůh pomáhá, abychom svého státu dosáhli bez jediného výstřelu a bez krve, tak jako na Slovensku proběhla listopadová revoluce. Na shromáždění zazněla i řada dalších vystoupení, někdy až hysterických, v nichž byla kritizována i ekonomická reforma jako zdroj nezaměstnanosti a přístřího hladu na Slovensku.

Již starí Římané...

Antický Řím, osídlený téměř mílním obyvatel, si liboval v překvapivě pestré stravě. Podbíval se různě sádky z rostlin, zeli a řepa, nechávaly ovoce ani ořechy. Jídla se údajně ochucovala česnekem a cibulí, v bohatších domech nechyběl na stole přírodní horský led. Maso se jedlo většinou jen o svátcích, používáno nepropě. Jehnět, telec a houzeň bylo určeno spíš jako oběť početnému božstvu. Koňské maso bylo tabu a oslím masem římané, na rozdí od Řeků, opouštěvali. Zato neopouštěvali masem ze psů a myši, jak údajně dokládají některé kuchařské recepty.

sady monetární politiky a státního rozpočtu. Úsilí čs. vlády v tomto bodě označil za správné.

Ceskoslovensko má prý oproti třem navštíveným státům tři výhody. V posledních letech netrpělo deficitními výkvy státního rozpočtu, nemělo problémy se zahraniční zadlužeností a vývojem relativního úspěchu ve vývozech za tvrdou měnu. To nám umožňují dobrý start, ale američtí experti znovu upozornili na obtížnost přechodu na tržní hospodářství. Ujišťují, že po návratu budou podporovat investice amerických podnikatelů u nás. Je prý však nutné, abychom urychleně zavedli mezinárodně uznávané účetnické standardy.

Zerreiβprobe für die CSFR

Es gibt auch Slowaken, die den Nationalitätenstreit in der CSFR noch mit Humor nehmen. „Das grundsätzlichsie der Menschenrechte ist es, Slowake zu sein, aber es ist auch eine Pflicht. Alle anderen Menschenrechte sind von diesem Grundsatz abgeleitet“, schrieben vier slowakische Journalisten in einem Ende vergangenen Woche veröffentlichten „Verfassungsentwurf für eine unabhängige Slowakei“. Solche Verbalhormungen des Kampfes der beiden Teilrepubliken gehören allerdings in der CSFR derzeit zu den Ausnahmefällen. Die Lage ist zum Zerreißen gespannt.

„Plattform VPN für eine demokratische Slowakei“ innerhalb der VPN gründete, antwortete mit einem Bekennnis zum gemeinsamen Programm. Allerdings gebe es eine „Differenzierung“, was die Vorstellungen über dessen Verwirklichung angehe.

Zudem verlieren auch die Bürger der Tschechischen Republik langsam die Geduld. Ihr Regierungschef Petr Pithart hat zwar von den riesigen zuzählenden Wirtschaftsproblemen im Fall einer Trennung gewarnt, aber in der tschechischen Öffentlichkeit wird zunehmend die Meinung „Ladt sie doch ziehen“ vertreten. So erinnerte die Zeitung „Lidové Noviny“ in einem Kommentar die Slowaken daran, daß der Weg in die Europäische Gemeinschaft für sie schon rein geographisch durch Böhmen und Mähren führt. Die zehn Milliarden Kronen (rund 550 Millionen Mark), die jährlich als Finanzausgleich von Prag nach Bratislava fließen, könne die Tschechische Republik gerne anderweitig verwenden.

Als letztes Schlichtungsmittel im Streit über die künftige Verfassung der Tschechoslowakei wird jetzt immer häufiger das Mittel der Volksbefragung genannt, die inzwischen auch Staatspräsident Havel befürwortet. Allerdings hat er am Sonntag die rasche Verabschiedung eines entsprechenden Gesetzes mit verklaustrierten Worten unterstützt: „Ich denke nicht, daß es notwendig sein wird, sofort nach der Verabschiedung des Gesetzes das Referendum durchzuführen. Aber es sollte zumindest die Möglichkeit existieren.“ Havel hofft vielleicht, die Nationalisten allein mit der Androhung der Abstimmung in Schach zu halten. Auch den Eiferern dürfte klar sein, daß sie selbst im eigenen Land keine Mehrheit für ihre Forderung nach Unabhängigkeit finden werden.

Povzbuzení expertů

PRAHA (ska) — „Přechod z centrálně plánovaného na tržní hospodářství je velmi obtížný a každá země jej provádět podle vlastních podmínek. V Československu jsme nabylí přesvědčení, že opatření vlády a centrální banky usku tečněně zejména v jednu letošního roku byla správná a že podnikatelskému duchu se daří velmi dobře.“ — shodli se na tom večera při setkání s nově nábývalý americký ministr zahraničí, předseda správní rady Federální rezervní banky v New Yorku C. R. Vance a prezident New York Fed G. Corrigan.

Jako členové Financial Services Volunteer Corps, dobrovolného sdružení významných amerických finančníků a podnikatelů, které bylo založeno před devíti měsíci na podnět prezidenta G.

Bushe, přijeli do naší země po návštěvě Polska, Maďarska a Jugoslávie. Setkali se s představiteli finanční a podnikové sféry, byli přijati prezidentem V. Havlem a ministrem Klausem a dlou-

hým. Část skupiny odjela k jednáním na Slovensko. „Prozatím jsme tak v polovině práce, po jejím skončení vypracujeme zprávy pro partnery, s nimiž jsme jednali — dozví se z nich analyza současného stavu a přípojenými doporučeními na řešení. Chceme nabídnout i specialisty, kteří by se mohli takové práce u vás zúčastnit.“ Informoval dále G. Corrigan. Dosavadní zjištění označil oba američtí experti za povzbuzující, pochvalovali zejména pokrok v transformaci bankovního a finančního systému.

K otázce rychlosti přechodu na tržní ekonomiku oba sdělili, že je to obvykle věcí politických vůdců, jaké tem-

po zvolí. Ekonomové se přiklánějí k ob nejrychlejšímu překonání těžkého období a nedoporučují trávení této „hor- ké medicíny“ v menších, zato delších dávkách. Nejdůležitější je dodržovat zá-

S hrabětem Bertholdem Waldsteinem-Wartenbergem o aktuálních otázkách

V RAKOUSKU žiji od roku 1945. Pocházím z Třebíče a moje manželka je také z Moravy. V Rakousku jsem vystudoval historii a poslední léta jsem byl ředitelem Státního archivu ve Vídni. Po celou tu dobu, co zde žijeme, jsme na náš národ nezapomněli. Jakmile se otevřely hranice, otevřely se i nové možnosti něco pro lidi v Československu udělat. Beru to také jako svou povinnost, protože pocházím ze staré šlechtické rodiny, která s národem prožívala skoro tisíc let dobré i špatné časy.

Jako mladý člověk jsem viděl a zažil, že dva národy, Češi a Němci, které žily velmi dlouho pohromadě, šly najednou jeden proti druhému. Z počátku jsem tomu nerozuměl, ale pak jsem poznal, že nacionalismus je to

nejhorší, co může být, že je to ta nejhorší nemoc, kterou člověk může dostat... Myslím, že nemá ani smysl se k tomu vracet. Dnes žijeme ve velké Evropě a je docela lhostejné, zda člověk mluví česky, slovensky, německy, francouzsky nebo třeba ita-

udělali větší či menší Asii.

Nemyslím si, že by s tím Československo mělo nějaké problémy. Mentalita obou národů zůstala stejná, také vzdělanost a pracovitost. Jsou tu sice ještě hranice hospodářské, ale ty by se mohly v blízké budoucnosti ztratit.

vensku, aby lidé dostali práci. Až lidé budou mít možnost zase pracovat, půjde to po hospodářské stránce vzhůru a za dva, tři roky může zmizet rozdíl mezi Československem a Rakouskem.

Nedávné spory v Československu, to že se Češi a Slo-

Nacionalismus je nejhorší nemoc

sky... Potřebujeme velkou Evropu hlavně proto, abychom mohli hospodářsky přežít ekonomicky silné národy jako jsou Američané nebo Japonci. Myslím si tedy, že nejdůležitější je, aby se oba naše národy — český i slovenský — co nejrychleji vrátili do střední Evropy, kam vždy patřily a odkud je komunisté odtáhli, aby z nich

Kdyby se mě ptali, zda mají třeba Rumuni nebo Bulhaři problémy s cestou do střední Evropy, tak bych řekl ano, ale Češi a Slovinci žádné problémy nemají. Ti ke střední Evropě patřili vždy.

Jistě, ta nastávající doba — doufám, že nebude delší než rok — bude škaredá. Pomoci by měl zahraniční kapitál, investovaný v Českoslo-

váci nemohli na některých věcech domluvit, považují za ohromně špatné. Oba naše národy — a nejen ony — byly za těch posledních čtyřicet let pod tlakem a neměly možnost pro sebe něco dělat. Nyní je nutné spolupracovat, jeden musí pomáhat druhému. Malé národy by si měly uvědomit, že je sice potřeba, aby si uchove-

... každý den protáče našimi ledvinami okolo 1800 litrů krve? To znamená, že každých 5 minut je celé množství krve v organismu filtrováno v ledvinách a výsledkem tohoto procesu je moč, které člověk — pokud nepatří mezi alkoholiky nebo netrpí nějakou chorobou — nahromadí za den okolo 1—2 litrů. Jde vyloučit a směr otavných látek, které musí být odstraněny z organismu.

ly svůj jazyk i svou kulturu, ale na druhé straně jen těžko mohou jít cestou naproti samostatnosti.

Bratr zpěvačky požádal o navrácení továrny

Zpěvák, skladatel a také mladší bratr známé zpěvačky Jiřiny Vondráčkové (40) účinkuje v současné době v hudebně taneční show se skupinou Art-Móda, navázal spolupráci s několika kluby ve SRN a chystá se do Francie. Pražské divadlo Disk tu uvede v režii Jana Papeže své absolventské představení — Shakespearův Sen noci svatojánské. Právě Jiří Vondráček k němu napsal scénickou hudbu. Vedle toho samozřejmě komponuje a nic si nedělá z neutěšeného stavu v naší kultuře, který existenčně postihl řadu jeho kolegů. Proč by také všel hlavu, když údajně nedávno požádal o navrácení továrny na výrobu nábytku ve Zručí nad Sázavou, která kdysi byla v majetku rodiny Vondráčkových.

Důvody k radosti má Jiří Vondráček i ve vlastní rodině. Jeho dcera Lucie je zákeřná 5. třídy základní školy s rozšířeným vyučováním cizích jazyků a v nedávné době si zahrála jednu z hlavních rolí v chystaném televizním seriálu režiséra Ludvíka Rážy Ódosi bílých králů. Ve volném čase se Lucie věnuje společenskému tanci a stepu, soukromě se zdokonaluje v moderním tanci a je-řím vzorem je Paula Abdul. Pětiletý David Vondráček už také začíná projevovat více než průměrné nadání a v poslední době začal docházet na tréninky juda. **...NO A...?**

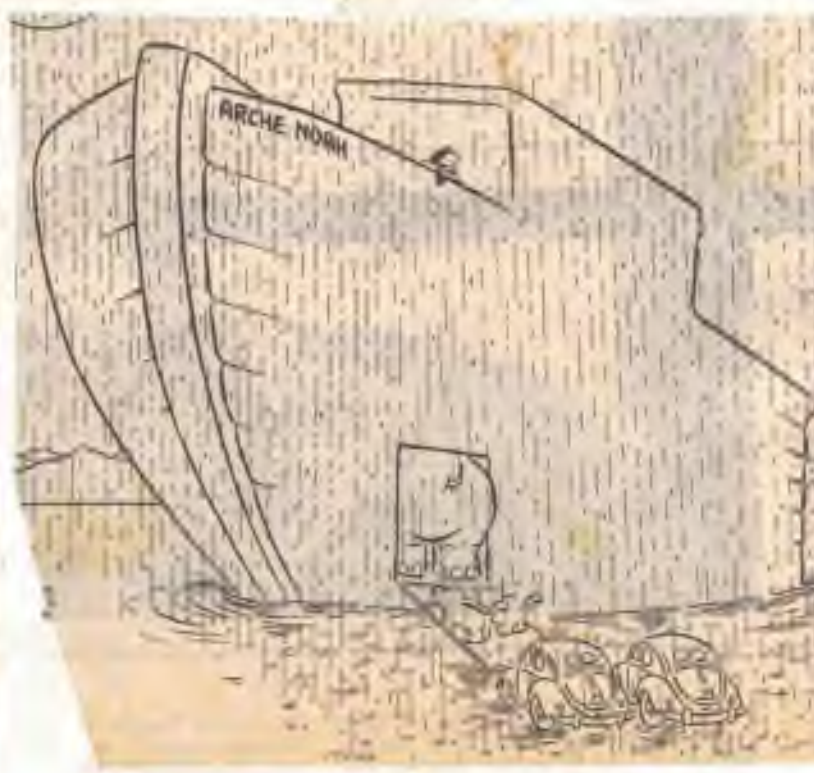
Nejvyšší žena

Podle posledního vydání Guinnessovy knihy rekordů je nejvyšší ženou na světě Američanka Sandy Allenová, která se narodila v roce 1953 v Chicagu. Pracuje jako sekretářka v Indianapolis. Při porodu vážila pouhých 2,95 kg, ale potom začala růst nevídaným tempem. Jako desetiletá měřila již 190,5 cm a v šestnácti letech dokonce 216 cm. Ani potom však nepřestala růst a dnes měří 231,7 cm a váží 1209 kg.

VICE než tisíc lidí se shromáždilo před budovou Okružového domu armády v centru Trenčína kde se konalo setkání zástupců armády s prezidentem V. Havlem. Jen malá skupina přítomných se však hlásila ke dvěma transparentům, které vyfotografoval reportér ČTK.

* NA POMOC RODIČITVU SA FASIZTU!

CO NÁS STOJÍ MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND

Ve svém novoročním projevu v roce 1990 prezident Havel zdůraznil, že „naš stát by už nikdy neměl být přívazkem či chudým příbuzným kohokoli jiného“ a naši vládní činitelé nás ubezpečovali, že znají cestu jak dospět k tržnímu mechanismu bez inflace, nezaměstnanosti a zadluženosti.

Na podzim téhož roku vstupuje ČSFR do Mezinárodního měnového fondu a již v prosinci žádá federální vláda o poskytnutí úvěru je výši asi 1,6 mld USD a o přístupu k rizikovému fondu ve výši asi 0,2 mld USD.

O podmínkách, za jakých nám byla tato půjčka poskytnuta, je zachováno diskretní mlčení a jen občas lze z povzdechu některých ministrů slyšet, že nejsou lehké. Protože není zatím naděje, že by kompetentní činitelé podmínky smlouvy v plném znění zveřejnili, podíváme se alespoň na to, co je známo ze zahraničních informačních zdrojů. Protože ani poslanecká ES tyto podmínky údajně neznají.

● Vstupenka nebyla zadarmo

Vstup do Mezinárodního měnového fondu nebyl zadarmo — museli jsme vložit asi 0,85 mld USD, což znamená, že každý občan musel u MMF uložit asi 1500 Kčs. Půjčka je sice poskytnuta za poměrně příznivých podmínek (úroková míra 9%, doba splatnosti 5 let, počátek splatnosti rok 1994), ale i tak budeme muset vrátit o asi 40 až 50% více než jsme si půjčili.

Jak ukazuje ekonomická situace, není naděje, že bycnom v brzké době získají nové významné zdroje deviz, a tak je zcela reálné, že si, po příkladu Polska, budeme muset dávat (alespoň na zaplacení úroků) půjčovat. To je ovšem riziko podnikání, neboť žádná banka není dobročinnou organizací, i když se nám to někteří snaží namístit.

Horší ovšem je, že na rozdíl od ostatních bank, kterým vcelku stačí ověření solventnosti a poskytnutí garancí, trvá MMF na dodržení podmínek, které jsou vážným zášahem do ekonomické suverenity státu. Zášahem, který nemá v naší ekonomické historii obdobu. Patří k nim zejména:

- plná cenová liberalizace respektive zvýšení cen,
- plná liberalizace zahraničního obchodu,
- tvrdá restriktivní politika v oblasti mezd,
- zpřísnění vnitřních úvěrových podmínek,

- vnitřní konvertibilita,
- urychlená privatizace,
- vyrovnání rozpočet,
- omezení dalších zahraničních půjček,
- převedení rozhodování o finančních prostředcích ze státu na banky,
- spojující rozhodování o tom, na co se půjčka použije.

Plnění těchto podmínek je čtvrtletně kontrolováno experty MMF, kteří mají plný přístup ke všem údajům i přísně tajného charakteru a kteří tak mohou komukoliv ze zahraničí poskytnout informace o československém hospodářství i jednotlivých podnicích. Půjčka není také poskytnuta najednou, ale je uvolňována po částech každé čtvrtletí, přičemž uvolnění je vázáno na souhlas stálého experta MMF.

● Tučné platy zahraničním expertům

Podíváme-li se podrobněji na konkrétní podmínky, za kterých MMF poskytl ČSFR půjčku zjistíme, že zameření, rozsah a postup ekonomické reformy nejsou dány potřebami československé ekonomiky, jejími specifickými, nejsou výsledkem práce kvalifikovaných československých ekonomů, ale jsou nadiktovány MMF jako podmínky poskytnutí půjčky. Značná část půjčky také padne na tučné platy zahraničních „expertů“ a poradců, kterými se to v současné době hemží. Za těchto okolností je pochopitelné, že jakékoliv odborné analýzy, diágnózy, upozornění, ale i jakákoliv jednání v parlamentu jsou naprosto zbytečné, protože ti, kteří se dobrovolně zaprodali zahraničnímu kapitálu na ně nezmají dbát.

● Statistice nezaměstnaných

Jestliže nejsou ceny základních potravin pod státní kontrolou, jestliže se nezlevňuje benzín, ačkoliv ceny ropy klesly na polovinu, jestliže se zdržují ceny paliv a energie, jestliže se devaluje měna na směšný kurs, jestliže jsou mzdy a důchody udržovány na zebrácké úrovni oproti světu, jestliže máme již přes 100 000 nezaměst-

Sturm der Begeisterung

WASHINGTON, 18. März (AFP). In den USA hält die Begeisterung für die „Helikopter-Operation Wüstensturm“ an, und das zählt sich für diese auch in barem Münze aus. Zahlreiche Unternehmen bieten den Heimkehrern als Anerkennung Sonderangebote oder Preisnachlässe an und verschaffen sich dabei gleichzeitig werbewirksame Auftritte.

So gewährt der Autokonzern Ford den Gold-Veteranen und ihren Ehepartnern Rabatt von drei bis vier Prozent auf alle Neuwagen. In Los Angeles dürfen die „Vets“ die berühmten Universal Studios umsonst besuchen — Normalbürger zahlen bis zu 22 Dollar Eintritt. In Alabama bekommen die „tapferen Wüstenkrieger“ ihre Jagderlaubnis umsonst.

Der Kongress debattiert unterdessen über Baukredite, Stipendien und eine spezielle Krankenversicherung für die Golf-Veteranen.

naných a další statistice se očekávají, jestliže parlamentem schválený rozpočet na letošní rok je jež po dvou měsících o 20% krácen, není to proto, že to vyžadují potřeby naší ekonomiky, ale proto, že si to přejí zahraniční banky.

Peníze od MMF nejsou darem, ale břemenem, které zatíží nejen nás, ale i budoucí generaci a je smutnou záležitostí, že o tak důležitém kroku rozhodovat v podstatě jednotlivci a ne parlament. Proto je žádoucí, aby byly urychleně zveřejněny úplné podmínky, za kterých je půjčka poskytnuta.

WALKA S MŮRNE A DEZINFORMACI

☆ JAN KRISTÓFŮRI (59), náš proslulý výtvarník. Žije už 18 let poblíž švýcarsko-italských hranic. „K životu patří i dobrá strava,“ prohlašuje umělec, „a má manželka je vynikající kuchařka. Své jedinečné receptury čerpá z české, švýcarské a italské kuchyně.“

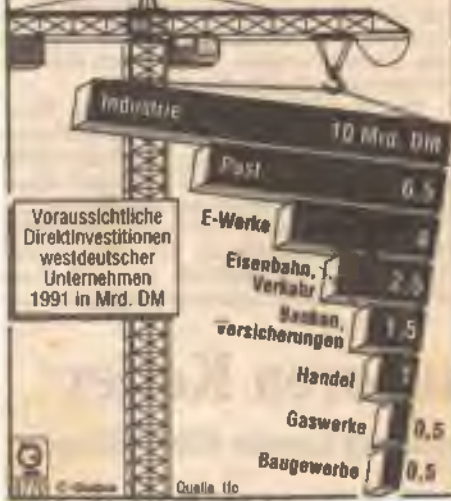
☆ Je to až neuvěřitelné, avšak pěvecká stálice Orchestru Karla Vlacha YVETTA SIMONOVÁ (62) opustila po pár desítkách let toto významné těleso naší hudební scény. Společně se STANISLAVEM HLŮZKEM, jinak televizním moderátorem, posílila pěvecký tým Orchestru Václava Hlábče.

NACU ŽURNALISTIKY RĚDAKČE "SPIGL" J

schränkt wird besonders die Frequenz der größeren Schiffe, die bislang bis zu 1200 Passagiere pro Fahrt nach Capri brachten.

In den meisten Märchen siegt das Gute — deshalb heißen Märchen Märchen!

Investieren in den neuen Bundesländern

Aufgespießt

„Schreit ein Säugling in der Nacht, so ist es nur dann eine erhebliche Belästigung, wenn die Mutter daran schuld ist.“

Mieter-Lexikon des Deutschen Mieterbundes

will die Insel Capri schon ab Ostern eine Art Numerus clausus einführen. Auf Beschluss der Gemeinde sollen künftig nicht mehr als 80 Fähren und Tragflugboote pro Tag im Inselhafen anlegen. Eingele-

Jetzt Numerus clausus

Um den bisherigen Massenandrang von Touristen während der Hauptsaison und an den Wochenenden zu verhindern,

Prag will EG-Mitglied werden

CSFR-Präsident zu Besuch bei der Europäischen Gemeinschaft

ha BRÜSSEL, 20. März. Der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel erwartet, daß sein Land am Ende des Jahres Mitglied der Europäischen Gemeinschaft (EG) werden könne. Havel, der sich zu einem dreitägigen Besuch in Brüssel aufhält, wurde am Mittwoch von der EG-Kommission zu ausführlichen Gesprächen empfangen und wird am heutigen Donnerstag als erster Staatschef des ehemaligen Ostblocks im politischen Hauptquartier der NATO erwartet.

Bei den Gesprächen mit der EG-Kommission standen im Vordergrund die politische und wirtschaftliche Krise der CSFR sowie die Hilfe 24 westlicher Industrienationen, die von der Brüsseler Kommission koordiniert wird. Ferner wurde über den Prager Kooperationsvertrag mit der EG sowie über die laufenden Verhandlungen für einen Assoziierungsvertrag gesprochen. Angesichts der Spannungen zwischen Tschechen und Slowaken hatte Havel beim belgischen Ministerpräsidenten Wilfried Martens dessen Erfahrung mit der Umwandlung Belgiens in einen Bundesstaat erörtert.

Der ungarische Staatspräsident Arpad Göncz erwartet einen EG-Beitritt seines Landes erst dann, wenn die wirtschaftliche Entwicklung Ungarns „Vorteile für beide Seiten“ gewährleiste. Das erklärte Göncz in einem Interview mit der Zeitung „La libre Belgique“. Auch Ungarn und Polen verhandeln mit der EG derzeit über Assoziierungsabkommen.

Kritisch über die mangelnde Bereitschaft des Westens, den mitteleuropäischen Staaten aus ihren wirtschaftlichen Schwierigkeiten zu helfen, äußerte sich in der gleichen Zeitung der polnische Solidarnosc-Berater Bronislaw Geremek. Ein „Marshall-Plan“ wäre nötig, doch werde Westeuropa leider nicht aktiv.

Havel, Göncz, Geremek sowie die rumänische Dissidentin Doina Dornea und der Vorsitzende des sowjetischen Zweiges der Umweltschutzorganisation Greenpeace, Alexej Jablokow, erhielten am Dienstagabend die Ehrendoktorwürde der Freien Universität Brüssel. SPD-Ehrenpräsident Willy Brandt, der sie ebenfalls entgegennehmen sollte, hatte aus Termingründen abgesagt.

Autos für den Weltmarkt

Kraftwagenexport 1990 (Pkw und Lkw) in Mio.

Ein deutsches Theater für Prag

PRAG. In T. G. Masaryks erster tschechoslowakischer Republik waren die Deutschen die zahlenstärkste Minorität, noch vor dem slowakischen Staatsvolk. Sie hatten zwei Tageszeitungen, eigene Schulen und eigene kulturelle Institutionen, darunter auch das Deutsche Theater zwischen dem Hauptbahnhof und dem Nationalmuseum am Wenzelsplatz. Der Entwurf zu dem klassizistischen, 1887 errichteten Bau stammt von den bekanntesten Theaterarchitekten der Habsburger Monarchie, Fellner und Helmer. In Betrieb war das deutsche Theater bis 1944, der letzte Direktor, Hans Demetz, Vater des bekannten Literaturwissenschaftlers Peter Demetz, trug als Zeitzeuge noch zu den beiden Konferenzen über Kafka und die Prager deutsche Literatur bei, die Eduard Goldstücker in den sechziger Jahren veranstaltete.

Im ehemaligen Deutschen Theater, das jetzt den Namen des Komponisten Bedrich Smetana trägt, ist das zweite Haus der Oper untergebracht. Die deutsche Minorität hat man 1945 verjagt, in Bausch und Bogen, und mit einer Brutalität, die durch das Leid, das der tschechischen Bevölkerung durch die deutschen Okkupanten widerfahren ist, nicht zu entschuldigen ist. Die demokratische Regierung der Tschechoslowakei ist daran interessiert, neue Brücken zu Deutschland zu schlagen.

Nach einem halben Jahrhundert soll die Tradition des deutschsprachigen Schauspiels in Prag wiederbelebt werden. Der Proponent und künftige Direktor ist der Dramatiker und Drehbuchautor Alex Königsmark, dem Gründungsverein steht der stellvertretende Ministerpräsident der

CSFR, Milan Lukes vor, der bis 1989 Leiter des tschechischen Nationaltheaters war. Es gibt bereits auch ein beispielbares Haus, in der Hybernská ulice, der Hyberner Straße, in der Nähe des berühmten Café Arco, wo seinerzeit Kafka, Brod, Werfel verkehrten. Die „Deutschen Kammerspiele“, so der Titel des Theaters, werden ein Stammensemble aus deutschen, österreichischen, Schweizer Schauspielern rekrutieren, mit Gästen ergänzen und ein Repertoire aufbauen, aus übersetzter tschechischer Theaterliteratur Karl Capek und Frantisek Langer, aus dem Umkreis der Prager deutschen Literatur, aber auch mit Aufträgen an neue Autoren. Damit jede Überschneidung mit dem Stil und den Inhalten des deutschen Sprechtheaters der Gegenwart vermieden wird, plant Königsmark das Engagement tschechischer, polnischer, ungarischer Regisseure.

Freilich hat er auch einkalkuliert, daß die Honorare deutscher Regisseure für ihn unerschwinglich sind. Er hofft auf finanzielle Unterstützung offizieller Stellen in Wien, Bonn und Bern. Der Wiener Bürgermeister Helmut Zilk macht den Anfang. Und das Publikum? Königsmark rechnet auf das Interesse deutschsprachiger Besucher in Prag. Es sind im Schnitt 15 000 täglich, in der Saison halten die Spitzenwerte bei 50 000. Daher schreckt ihn die Besucherkrise nicht, die auch die Prager Theater erfaßt hat. Daß er im Hinblick auf das gewünschte Publikum – vorsichtig ausgedrückt – einen Mittelweg zwischen E und U, Ernst und Unterhaltung wählen müssen, ist ihm klar. Als untere Grenze setzt er sich das Niveau des literarischen Kabarets.

Angst vor dem Vakuum

an die sowjetische Westgrenze würde in der gegenwärtig unstablen Situation der UdSSR – wie ein Versuch aussehen, die Sowjetunion zu isolieren. Daran kann weder der NATO noch den Osteuropäern gelegen sein, weil das Risiko unübersehbar ist, daß in Moskau dann jene Kräfte auftrieb erhalten, die Heimweh nach den Gewissheiten des kalten Krieges haben. Der Versuch, eine neue Sicherheitsordnung zu finden, wäre dann aussichtslos.

Aber auch dies ist richtig: Das westliche Bündnis muß sich bald darüber klar werden, welche Rolle es in Zukunft spielen und welche Struktur es haben soll. Vaclav Havel hat nämlich zu Recht von den Gefahren jenes politischen und sicherheitspolitischen Vakuums gesprochen, das in Osteuropa durch den Zerfall des alten Zwangssystems entstanden ist.

Die Zwangs-Allianz des Warschauer Paktes ist tot. Das westliche Gegenstück dazu, die NATO, erfreut sich dagegen neuer Anziehungskraft. Vaclav Havel, der Präsident der Tschechoslowakei, hat dies jetzt unmißverständlich klargestellt, als er in Brüssel die nordatlantische Allianz wissen ließ, sein Land hoffe, sich eines Tages dem westlichen Bündnis anschließen zu können. Deutlicher können die dramatischen Veränderungen in Osteuropa nicht werden.

Der tschechoslowakische Politiker ist klug genug, um zu wissen, daß es gute Gründe für die NATO gibt, auf eine Ausdehnung des Bündnisses nach Osten zu verzichten. Nicht nur in Prag, sondern auch in Warschau und Budapest blickt man mit Interesse auf die westlichen und west-europäischen Institutionen. Doch eine Verschiebung des NATO-Bereichs

chendiebstählen in der tschechischen Teilrepublik ein Schaden von 150 Millionen Kronen (rund sieben Millionen Mark) entstanden. Fast alle dieser gestohlenen Kunstschätze seien in das westeuropäische Ausland geschmuggelt worden.

Komponist Josef Palenicek gestorben

PRAG. Der tschechische Komponist und Pianist Josef Palenicek ist in seiner Prager Wohnung im Alter von 76 Jahren gestorben. Er war einer der bekanntesten Interpreten der Klavierstücke der tschechischen Komponisten Leos Janacek und Bohuslav Martinu und lehrte neben seiner eigenen Komponistentätigkeit an der Prager Akademie der Schönen Künste.

Die CSFR wird ausgeraubt

PRAG, 22. März (dpa). Die Tschechoslowakei ist besorgt, daß die vielen kirchlichen Kunstschätze im Lande innerhalb von zwei Jahren fast vollständig gestohlen und in Richtung Westeuropa transportiert werden könnten. Wie die Spre-

*MOLT VĚZENÍ ZÁPADNÍ
NABÍLOI KUTOTI KRAJENĚ ZBOZI...?*

cherin des tschechischen Innenministeriums am Freitag weiter sagte, sei dies vor allem auf die Vorliebe im Westen für Antiquitäten und die Gleichgültigkeit in der CSFR zu diesen Kunstschätzen zurückzuführen.

Seit Anfang dieses Jahres sei bei Kir-

• Zástupci čtyřiceti zemí včetně CSFR podpísalí v Montrealu dohodu, aby napříště byli do plastických trhavin dovezeni.

Der Dichterpräsident als Vorreiter der NATO

Im NATO-Generalsekretariat Manfred Wörners reibt man sich heimlich die Hände. Der Besuch des tschechoslowakischen Staatspräsidenten Vaclav Havel im politischen Hauptquartier der westlichen Allianz ist die bisher spektakulärste Demonstration für die gewandelte Rolle des Bündnisses. Und es erscheint als nicht ungünstige Fügung, daß Havel Absteher in die schlichten Steinbaracken im Brüsseler Vorort Evere zu einer Zeit erfolgt, in der Prag „gerade noch“ formal Mitglied des Warschauer Pakts ist. Denn das östliche Gegenstück zur NATO hat seine Auflösung zum 1. April beschlossen.

Eigentlich hatten Wörner und die kleine NATO-Welt in Evere sich im Herbst schon auf den Besuch des sowjetischen Präsidenten Michail Gorbatschow gefreut. Der hatte nicht allzulange nach dem Londoner NATO-Gipfel vom vorigen Juli — im Diplomaten-Jargon „Gipfel der ausgestreckten Hand“ — tatsächlich starkes Interesse bekundet, die Einladung anzunehmen. Weil aber wegen sowjetisch-amerikanischer Unstimmigkeiten zum seit Jahren angebahnten START-Vertrag

über die Reduzierung strategischer Atomwaffen und der Vorfälle im Baltikum der Supermachtgipfel von Bush und Gorbatschow immer wieder verschoben werden mußte, war dem Kreml-Chef die Pilgerreise in die Höhle der ehemaligen „imperialistischen Verschwörung“ nicht möglich. So fiel schließlich dem Dichterpräsidenten der schon fast blockfreien CSFR die symbolträchtige Vorreiterrolle zu. Mit penibler Sorgfalt und bemühter Offenherzigkeit

breitete aber ein hoher NATO-Beamter vor Journalisten aus, daß Havels Besuch quasi nur die Spitze eines jetzt für die breitere Öffentlichkeit sichtbar werden den Eisbergs der „neuen NATO-Rolle“ sei. Denn schon kurz nach der in London von den 16 Regierungschefs nach Osten ausgestreckten Hand hatten in der Tat alle Staaten des Warschauer Pakts ihre Brüsseler Botschafter bei der NATO förmlich akkreditieren lassen. Sie würden, so der Bündnisbeamte, nach allen wichtigeren NATO-Beschlüssen sofort unterrichtet und auf Wunsch jederzeit zum Informationsaustausch mit dem Generalsekretär oder den NATO-Botschaftern der einzelnen Mitgliedstaaten empfangen. Daneben gebe es hochrangige diplomatische und militärische Besuche aus den Hauptstädten der sechs (nach der deutschen Vereinigung übrig gebliebenen) Paktstaaten.

Auch im NATO-„Nebenfeld“ des Ausschusses für Probleme der modernen Gesellschaft (CCMS) gebe es inzwischen enge Kontakte mit östlichen Umwelt-, Technik- und Wirtschaftsexperten. Als aktuelles Beispiel führte der Beamte das gerade in diesen Tagen im NATO-Gebäude stattfindende Symposium für Wirtschaftsprobleme der Sowjetunion und Osteuropas an, das in früheren Zeiten nur von westlichen Wissenschaftlern be-

schickt war, aber jetzt auf sowjetische Gäste habe erweitert werden können. Allein die Aufzählung aller Kontakttermine östlicher Gesprächspartner seit vorigen Sommer fülle 14 Schreibmaschinenseiten, erklärte der Beamte stolz. Selbst Besuchergruppen sogenannter Durchschnittsbürger aus Osteuropa ließen sich inzwischen an Ort und Stelle über den einstigen Feind Vorträge halten.

Politisch verfolge das Bündnis bei all diesen Kontakten zwei Grundregeln, erläuterte der hohe Beamte: Zum einen achte man streng darauf, die Sowjetunion nie zu diskriminieren. Weil die politische NATO sich ihrerseits als Einbindung der USA und Kanadas in das erst allmählich heranwachsende gesamteuropäische Sicherheitssystem begreift, versuche man auch die Sowjetunion bewußt „in Europa zu halten“. Zweite Maxime sei, den demnächst aufgelösten Warschauer Pakt nicht von westlicher Seite quasi zu verewigen. Deshalb würden beispielsweise die Botschafter der sechs östlichen Staaten nie „als Gruppe“ empfangen oder unterrichtet, sondern einzeln oder in kleineren Gruppen. Nach den blutigen Zwischenfällen in Litauen im Januar sei der sowjetische Botschafter anstandslos zu einem Termin erschienen, um einerseits vom NATO-Generalsekretär eine Stellungnahme der 16 entgegenzunehmen und andererseits Erläuterungen seiner Regierung abzugeben. Ähnlich sei es bezüglich der sowjetischen „Umgehungsversuche“ zum Wiener Vertrag der Staaten beider Pakte über die konventionelle Rüstungsreduzierung gelaufen — die übrigen immer noch nicht bereinigt worden sind.

Als zugegebenermaßen „heikles Thema“ gilt in Evere das „Anlehnsbedürfnis“ der CSFR und Ungarns an die westliche Allianz. Ganz offensichtlich wurde dem Prager Präsidenten vor seinem Besuch klargemacht, daß jede Anspielung auf eine „Assoziierung“ oder eine spätere Mitgliedschaft in der NATO unerwünscht und kontraproduktiv sein würde. Allerdings gestand der erwähnte NATO-Beamte ein, es gebe Bestrebungen beider Länder, ihre bisher rein sowjetische Waffenausrüstung durch Käufe im Westen zu „diversifizieren“.

Als Grund wird zwar die zunehmende West-Orientierung ihrer Wirtschaft vorgeschoben, doch andererseits ist gerade der Mangel an westlichen Devisen in Prag und Budapest eher ein Beweis für längerfristige politische Absichten bei solchen Sondierungen. „Aber das alles geht die NATO nichts an, sondern ist allein Sache ihrer Mitgliedstaaten“, betonte der Beamte. Freilich haben manche NATO-Länder schon wiederholt heimliche oder vermeintliche Verbündete mit Waffen zu Vorzugspreisen oder auf verlorene Kredite versorgt. Tun sich da Hintergründe der gewandelten Ost-West-Sicherheitspolitik auf?

Offiziell „nein“: Denn trotz aller Mißlichkeiten mit Moskau in Sachen Abrüstung und Selbstbestimmungsrecht in Gorbatschows verbliebenem Vielvölkerstaat als Rest von Stalins Imperium setzt die NATO auf Fortsetzung des „Friedensschlusses zum kalten Krieg“ auf dem Pariser KSZE-Gipfel der 34 Teilnehmerstaaten im November, der wiederum durch den NATO-Gipfel der „ausgestreckten Hand“ ermöglicht wurde. In Evere spricht man englisch von einem „interlocking framework“, einem ineinander verschränkten Rahmen von vielerlei: Da ist die Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa mit ihren seit 1975 in Helsinki festgelegten drei „Körben“ von Sicherheit (Anerkennung nur friedlicher Grenzänderung mit dem Prä-

zedenzfall der deutschen Einigung), die Anerkennung der Menschenrechte — wozu die demokratischen Reformen gehören — und die wirtschaftliche Zusammenarbeit. Letztere wird einerseits durch die Kooperations- und Handelsverträge der EG mit den sechs ehemaligen Ostblockstaaten und andererseits durch die Finanzhilfe der 24 westlichen Industriestaaten unter EG-Führung für Polen, Ungarn, die CSFR, Bulgarien und das blockfreie Jugoslawien, aber noch nicht für Rumänien praktiziert. Für die 24, aber nicht für die EG, bleibt die Sowjetunion bisher ausgeschlossen. Letzteres hat wieder vor allem mit dem nach wie vor fragilen sowjetisch-amerikanischen Verhältnis zu tun, aber nichts mit der NATO. Die Schwäche des „interlocking framework“ wird dabei trotz aller Verhüllungskünste offensichtlich. NATO-Generalsekretär Wörner und die mit ihm an der neuen NATO-Rolle strickenden 16 NATO-Botschafter haben kein „wirtschaftliches Bein“, mit dem das angeblich zum „Politischen“ gewandelte Bündnis den wirtschaftlichen KSZE-Korb ausfüllen könnte. Andererseits fehlt der EG bisher das sicherheitspolitische Bein, das ihr im veränderten Ost-West-Verhältnis und in der NATO eine komplette Brückenrolle (ohne die USA, Kanada, Norwegen, Island und die Türkei) geben könnte. Auch die Ansätze der zwölf EG-Staaten zur sogenannten „Politischen Union“ versprechen nicht die Lücke auszufüllen, weil die westeuropäischen Kernstaaten bei gemeinsamer Sicherheits- und Verteidigungspolitik eher auf die restlichen europäischen NATO-Staaten als auf die europäische Einbindung der USA verzichten wollen.

Obleich in Osteuropa fast alle Strukturen in chaotischer Auflösung sind, haben weder die EG noch die NATO ihr Umdenken so weit vollendet, daß wenigstens von Westen her die „europäische Architektur“ für die Zeit nach der Überwindung der Blöcke sichtbar würde.

Gorbatschows schöne Formulierung vom „Europäischen Haus“ ist seltsamerweise nach dem Londoner NATO-Gipfel beiderseits aus der Mode gekommen. Der Prager Dichterpräsident und Vordenker der „europäischen Mitte“ hat in Brüssel bestenfalls Anregungen gestiftet.

Obgleich in Osteuropa fast alle Strukturen in chaotischer Auflösung sind, haben weder die EG noch die NATO ihr Umdenken so weit vollendet, daß wenigstens von Westen her die „europäische Architektur“ für die Zeit nach der Überwindung der Blöcke sichtbar würde.

Gorbatschows schöne Formulierung vom „Europäischen Haus“ ist seltsamerweise nach dem Londoner NATO-Gipfel beiderseits aus der Mode gekommen. Der Prager Dichterpräsident und Vordenker der „europäischen Mitte“ hat in Brüssel bestenfalls Anregungen gestiftet.

Gorbatschows schöne Formulierung vom „Europäischen Haus“ ist seltsamerweise nach dem Londoner NATO-Gipfel beiderseits aus der Mode gekommen. Der Prager Dichterpräsident und Vordenker der „europäischen Mitte“ hat in Brüssel bestenfalls Anregungen gestiftet.

Naše klisny do Francie

[pn]: Významnou pomoc nám nabídl chovatelé anglického pinokrevníka ve Francii — bezplatně připuštění našich deseti klisn prvotřídními francouzskými plemény. Ponese pouze náklad na dopravu a ustájení včetně krmení, ale ušetříme statistcové připouštěcí poplatky. Deset klisn — Centráž, Extáze, Fuze, La Chanson, Lámina, Lucilla, Nėha, Nėžná, Nikaragua a Sulejka — z hřebčiny Napajedla, Mlmoň, Xaverov a Přeštice bude odesláno do Francie v březnu a po připuštění se vrátí do svých stájí. O LA LA!

Ca. jednotka již při zabíjení pozemních operací překročila hranice Kavajtu a pokračovala a vojáci království Saúdské Arábie. Základní tábor se v té době přesunul na hranice Kavajtu. Přístaniční protichemické jednotky byly aktivně zapojeny do pozemních operací. Provedli po celou dobu chemický průzkum a protichemickou ochranu. Zbývající část jednotky pak zabezpečuje

čovala jejich činnost. Jednotka je hodnocena výsokou pozitivně nejen představitelů armády království Saúdské Arábie, ale i velícím voják protiraké koalice. V průběhu pozemních operací došlo k lehčému zranění jednoho přístaničníka československé protichemické jednotky čestná Bartoše. Byl okamžitě ošetřen a je ve velmi dobrém zdravotním stavu. Naši vojáci od-

místě vyjednání některých detailů, které lišily jejich činnost v době pozemní operace jako hbitý pohyb akce v ústředním táboře a v hlubokém týlu.

B. Vakašagi. Prohlásil, že v letošním roce předpokládá nejméně padesátprocentní vzestup omamocnění sennou rýmou.

• Zany, které nosí příliš přitěhává spodní prádlo, riskují, že budou trpět sennou rýmou. Zjistil to tokijský profesor medicíny

KDEZ

Sowjets bewundern Schwarzkopf

Der sowjetische Verteidigungsminister, Marschall Dmitri Jasow, hat dem Oberbefehlshaber der alliierten Truppen am Golf, US-General Norman Schwarzkopf, hohes Lob ob dessen Tüchtigkeit auf dem Schlachtfeld gezollt, zugleich aber darauf hingewiesen, daß man von den von Irak eingesetzten sowjetischen Waffen nicht auf den heutigen Stand der Bewaffnung in der Sowjetunion schließen könne.

„Wir können eine Menge von der Organisation und Koordinierung von Staaten mit unterschiedlichen Sprachen und Waffen zur Erreichung eines Zieles lernen. Ich weiß, daß General Schwarzkopf und seine Stabsoffiziere großes Können bei der gleichzeitigen Kontrolle amerikanischer, französischer, syrischer und ägyptischer Truppen bewiesen haben“, sagte Jasow. Er verteidigte die von Irak eingesetzten sowjetischen Waffensysteme; die UdSSR könne aber von den Alliierten einige Techniken lernen, sagte er, so den Einsatz von Marschflugkörpern und Flugzeugen, die radioelektronische Störung des feindlichen Truppenbefehls- und Kontrollsystems sowie den Großeinsatz der Marine.

Die zumeist von Patriot-Raketen ab-

geschossenen irakischen Scud-Raketen stammten nach den Angaben Jasows noch aus den 60er Jahren und waren mit Kerosin angetrieben. „Die sowjetische Armee verwendet keine kerosinbetriebenen Raketen mehr“, sagte Jasow. Es sei kein Problem, eine solche Rakete mit Patriot-Abwehrraketen zu treffen. So ergebe es auch keinen Sinn, andere sowjetische Rakentypen an den Scuds zu messen.

Die Truppen des irakischen Präsidenten Saddam Hussein seien zahlenmäßig stark unterlegen gewesen, sagte Jasow. Die „MiG-29“ sei ein gutes Flugzeug. „Aber wenn es Tausende alliierter Jäger gegen zwei Geschwader MiGs gibt, wer, glauben Sie, wird dann gewinnen?“ fragte Jasow. Die sowjetischen Panzer hätten sich bewährt, doch habe Saddam Hussein den Fehler gemacht, sie in Verteidigungsstellungen einzugraben, wo sie von alliierten Raketen ausgemacht werden konnten. „Sie waren völlig unbeweglich und Saddam Hussein verlor auf diese Weise 3008 Stück davon“, sagte Jasow. Er meinte, das sowjetische Material sei gut, der Golfkrieg lasse keine Schlüsse auf die heutigen sowjetischen Waffensysteme zu.

AIRBUS A310-300

LESA

DO NEW YORKU

a zpět

17 990 Kčs ... A TAH, CO. 2

800 000 leiden an Alzheimer

Heidelberger Molekularbiologe will mehr Geld für Forschung

HEIDELBERG, 21. März (dpa). Wesentlich mehr Geld für die Erforschung der Alzheimerschen Krankheit hat der Heidelberger Molekularbiologe Konrad Beyreuther gefordert. In der Bundesrepublik würden nur wenige Millionen Mark für diese Forschung ausgegeben, deren Ergebnisse zur Einsparung von Milliardensummen im Gesundheitswesen führen könnten. In den USA und Japan werde die Forschung wesentlich intensiver betrieben, sagte Beyreuther am Mittwochabend.

Nach Angaben Beyreuthers, der kürzlich für seine Arbeiten zur Erforschung der Ursachen der Alzheimerschen Krankheit als erster Ausländer den mit 250 000 Dollar dotierten Preis für Medizi-

nische Forschung 1990 der US-amerikanischen „Metropolitan Life Foundation“ erhielt, leiden derzeit 800 000 Menschen in der Bundesrepublik am „schleichenden Hirntod“.

Die Krankheit, eine zunehmende Hirnzellenzerstörung, entstehe durch Ablagerung der Substanz Amyloid zwischen den Zellen, die nicht mehr miteinander kommunizieren könnten, sagte Beyreuther. Amyloid bilde sich aus einem Eiweiß, wenn die Membran der Hirnzellen geschädigt werde und die Selbstreparatur erbbedingt oder wegen unzureichender Versorgung der Zellen mit bestimmten Stoffen nicht mehr funktioniere. Eine wirkungsvolle Therapie gibt es noch nicht.

Zázračný Imuregen?

(čtk): Jednota Hronov dodala loni na domácí trh 2 mil. lahviček Imuregenu — extraktu získávaného z hovězí krve. Na novém německém plicním zařízení se zvýší výkon jedné směny ze 2000 na 10 000 lahviček. Jednota navázala spolupráci s potravinářskými výrobci. Krkonošské mlékárny Trutnov přidávají např. biopreparát do termixu, Pektin Smířice vyrábí pro diabetiky pektin a jablečnou vlákninu s přísadkou Imuregen. Hronovští podepsali smlouvu se švédskou firmou CH Consult KB z Balsty, probíhají jednání se společnostmi v Německu, Švýcarsku, USA a Kanadě. Zkoušky na čs. a zahraničních klinikách potvrdily příznivý vliv přípravku na imunitní systém a léčbu popálenin. Osvědčili se při podpůrné léčbě rakovinových onemocnění, snižuje potřebu inzulínu u diabetiků.

sajna. V. Havel v odpovědi ujistil G. Bushe podporou, kterou politika mezinárodního společenství měla u našich národů. Prezident Bush informoval V. Havla rovněž o tom, že pozornost USA se nyní znovu obrátí ke střední a východní Evropě. Americký prezident také kondoloval k úmrtí vojáka čs. protichemické jednotky A. Havel v Hovorách z Lán toto sdělení tlumočil rodičům a příbuzným.

Kondolence G. Bushe

(čtk): „Jsem nesmírně rád, že válka skončila,“ prohlásil prezident republiky V. Havel v rozhlasových Hovorách z Lán. Ke svému 20–30minutovému rozhovoru s G. Bushem V. Havel řekl, že ho americký prezident informoval o situaci na Blízkém východě a o kapitulaci Saddáma Hu-

NEBODĚ DLOUHO TRVATA BUDE SE MÍSTO "VOLE, VOLE" ŘIKAT "ČECHU, ČECHU"!

CSFR strebt NATO-Mitgliedschaft an

Vaclav Havel fordert vom Westen intensivere Zusammenarbeit mit Osteuropa

BRÜSSEL, 21. März. Für enge Beziehungen der CSFR zum westlichen Verteidigungsbündnis NATO hat sich der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel am Donnerstag in Brüssel ausgesprochen. In einer Rede vor dem Nordatlantikatrat, dem höchsten politischen Gremium des Bündnisses, sagte er, ein Beitritt zur NATO sei „aus einer Reihe von Gründen“ derzeit noch nicht möglich. Er glaube aber, „daß eine Allianz von Ländern, die durch die Ideale der Freiheit und Demokratie vereint sind, nicht auf immer Nachbarländern verschlossen sein sollte, die die gleichen Ziele verfolgen“. Das westliche Bündnis habe über Jahr-

zehnte einen Teil Europas vor dem Totalitarismus geschützt und den Menschen Hoffnung gegeben, die „unter dem Joch“ Stalins und Breschnews hätten leben müssen, sagte der Präsident.

Havel ist das erste Staatsoberhaupt eines Mitglieds des aufgelösten Warschauer Pakts, das die NATO-Bündniszentrale besucht hat. Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher und acht seiner westlichen Kollegen nahmen an der feierlichen Sondersitzung des NATO-Rats teil.

Der Prager Staatschef, der von Außenminister Jiri Dienstbier begleitet wurde, sprach sich für die baldige Errichtung

eines „dauerhaften Systems“ der Zusammenarbeit und des Informationsaustauschs seines Landes mit der NATO aus.

Havel verwies auf die vorher „auch von uns unterschätzten“ Umstellungsschwierigkeiten der ehemals kommunistischen Staaten bei der Einführung von Demokratie und Marktwirtschaft und bat um massive ausländische Unterstützung. „Unsere Länder stehen vor der Drohung politischer und sozialer Unruhen, materieller Entbehrung, krimineller Aktivitäten und zunehmend starken Gefühlen der Hoffnungslosigkeit in der Gesellschaft“, sagte er. Durch intensive Zusammenarbeit „und angemessene Sicherungen“, betonte Havel, könnte den tschechoslowakischen Bürgern das Gefühl gegeben werden, daß sie im Falle einer Bedrohung nicht allein und von der Gemeinschaft der Demokratien vergessen seien.

NATO-Generalsekretär Manfred Wörner versprach eine Ausweitung und Vertiefung der Kontakte zu Prag auf diplomatischer, politischer und militärischer Ebene. Wörner wies aber unmißverständlich darauf hin, daß eine Mitgliedschaft oder Assoziierung im westlichen Bündnis für die osteuropäischen Staaten gegenwärtig nicht in Frage komme.

Bundesaußenminister Genscher äußerte sich skeptisch zu einer NATO-Erweiterung nach Osten. Er warnte vor einer Isolierung der UdSSR und sagte: „Die Teilung Europas muß überwunden werden, es kann nicht darum gehen, die Trennlinie an die sowjetische Westgrenze zu verlegen.“

ně jako skupinka ironizující mřítk transparentem propagujícím konfederaci Česko-Moravsko-Slezsko-Slovensko.

strantů se při jeho projevu vrhlo na zvučkovou aparaturu, což se pokoušel natočit televizním štéb. Byl za to fyzicky napadnut stej-

označili exponenty HSD-SMS za lidi, kteří chtějí zneužít myšlenky moravanství pro dosažení svých osobních cílů. Několik demon-

Aus dem Testament wird nichts

Preußische Königssärge rollen mit Sonderzug nach Sanssouci

POTSDAM, 24. März (dpa). Mit einem historischen Sonderzug aus der Kaiserzeit werden die Sarkophage der einstigen Preußenherrscher Friedrich Wilhelm I. (1713–1740) und seines Sohnes Friedrich II., des Großen (1740–1786), am 17. August nach Schloß Sanssouci überführt. Sie sollen dort am 205. Todestag Friedrichs II. in Potsdam beigesetzt werden. Wie Prinz Louis Ferdinand von Preußen dpa am Samstag in Potsdam bestätigte, wird Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) an der feierlichen Beisetzung teilnehmen.

Nach dem Testament Friedrichs des Großen sollte die Beisetzung „ohne Prunk und Pomp“ vollzogen werden. „Man bringe mich nach Sanssouci und bestatte mich dort ganz schlicht auf der Höhe der Terrasse, in einer Gruft, die ich mir habe herrichten lassen“, heißt es in seinem letzten Willen. Ursprünglich wollte Prinz Louis Ferdinand von Preußen

den Preußenkönig bei seiner Beisetzung allein mit einer Laterne in die Gruft begleiten. Den Wunsch werde er wohl kaum noch erfüllen können, sagte er.

Es ist das vierte Mal, daß beide Preußenherrscher umgebettet werden. Der „Alte Fritz“ war zunächst neben seinem Vater in der Gruft unter der Kanzel der Garnisonkirche in Potsdam begraben worden. Die Odyssee der sterblichen Überreste begann 1943, als die Särge wegen Bombenangriffen über viele Umwege in der Elisabethkirche in Marburg an der Lahn beigesetzt wurden. Am 14. September 1952 wurden sie dann auf der Stammburg des Hauses Hohenzollern in Hechingen (Baden-Württemberg) beigesetzt.

Der Sonderzug soll aus drei Waggons aus der Kaiserzeit bestehen. In einem Packwagen sollen die beiden Särge, mit den schwarz-weißen Farben Preußens geschmückt, überführt werden.

V Brně se na náměstí Svobody shromáždily desítky tisíc lidí, bylo možné vidět transparenty Spravedlnost Moravě, Nejsme Češi, jsme Moravané, Chceme spolkovou republiku, Hrobaři Moravy: 1949 KSČ, 1991 OF? a mnohé další. Kromě zástupců hlavního pořadatele zde promluví více než třicet dalších řečníků – od komunistů až po republikána dr. Sládku.

V závěru přijali spontánně účastníci demonstrace výzvu čelným státním představitelům (zejména českému premiérovi a předsedkyni ČNR), aby začali neprodleně prosazovat a realizovat požadavek na samosprávu a rovnoprávnost Moravy jako přechodný stupeň, trojfederaci Československa jako konečný cíl.

V Olomouci vyvolalo bouři nevole vystoupení poslance ČNR za OF R. Berezý, který

Nejsme Češi, jsme Moravané

(Id): Po šestí týdnech se v sobotu opět na hlavních náměstích Brna, Olomouce a Ostravy uskutečnila demonstrace, pořádaná HSD-SMS za účasti členů dalších stran a hnutí. Jejich cílem bylo podle plakátů prosazení sociální spravedlnosti pro Moravu a Slezsko.

Der „Schwarze Tod“

Zwar ist das Auftreten dieser Krankheit, die von Rattenflöhen, aber auch von denen anderer Nagetiere auf den Menschen übertragen wird, bereits um 1000 v. Chr. durch die Bibel belegt, und im sechsten Jahrhundert wütete sie im Mittelmeerraum. Ihren apokalyptischen Todeszug aber trat die Pest an, als sie durch auf Schiffen lebende Ratten von Indien über die Krim nach Venedig und Genua eingeschleppt wurde.

Von dort überzog sie dann den ganzen europäischen Kontinent sowie die britische Insel, entvölkerte Städte und Dörfer, ja ganze Landstriche. Zwischen 1348 und 1720 raffte der „Schwarze Tod“ in nicht weniger als zehn Pest-Pandemien etwa 25 Millionen Menschen dahin.

Tauchte die Pest in den großen Städten auf, flohen die Menschen aufs Land und fielen ihr dort in Scharen zum Opfer. Dem großen Sterben schutzlos ohne wirksame medizinische Hilfe ausgeliefert, blühten Weissagungen und Aberglauben.

Amulette und Pestschutzblätter, auf der offenen Brust getragen, sollten das Gift der Krankheit aus dem Körper saugen. Und selbst ein so gebildeter Mann wie der Mathematiker Johannes Kepler (1571–1637) meinte, die Seuche hänge mit der „bösen Konstellation von Jupiter und Saturn“ zusammen.

Überzeugt, die Pest sei als „Geißel Gottes“ für ihre Sünden über sie gekommen, ergaben sich die Menschen in ihr Schicksal und zogen im Büberhemd, sich auspeitschend als „Geißler“ durchs Land. Nothelfer wie der Heilige Rochus und der Heilige Sebastian sowie mehr als ein halbes Hundert andere Schutzheilige wurden um Hilfe angefleht.

In den Kirchen errichtete man Pest-Altäre und gelobte, neue Gotteshäuser zu bauen, wenn einen die Seuche verschone. Auch die Oberammergauer Passionsspiele gehen auf ein solches Gelübde zurück: Sie wurden 1634 aus Dank dafür ins Leben gerufen, daß die Gemeinde vor der Pest bewahrt

blieb. Hatte der römische Dichter Ovid (48 v. Chr. – 18 n. Chr.) bereits vermutet, die Pest befallte zuerst Tiere, bevor sie auf den Menschen übergreife, so wurden die Ratten im frühen 14. Jahrhundert zu Recht mit der Krankheit in Verbindung gebracht und Schutzmaßnahmen ergriffen.

Schiffen wurde erst nach einer oft mehrwöchigen Quarantäne

Sterben ohne Ende

die Einfahrt in die Häfen erlaubt. Um zu verhindern, daß die Ratten dennoch an Land gelangten, stattete man die Hafenufer mit überhängenden Gassimsen aus, die an den Unterflächen mit Metall verkleidet waren. In den Städten wurden strengere hygienische Vorschriften zur Beseitigung von die Ratten anziehendem Kot und Unrat erlassen und berufsmäßige Rattenfänger – allerdings auch wegen der generell Schädlichkeit der Nager – angestellt. Die im 14. Jahrhundert erstmals aufgezeichnete Sage vom „Rattenfänger in Hameln“ ist hierfür ein Beispiel. Das große Sterben aber nahm kein Ende.

Pestkranke wurden vor die Tore der Städte auf das freie Feld getrieben, die Toten auf ungeweihten Friedhöfen – den Pestängern, Pestäckern oder Pestlöchern, wie sie genannt

Lebendig begraben

wurden – beigesetzt und später einfach in Massengräbern verscharrt. Dabei wurden immer wieder noch lebende Kranke mitbegraben, „weil es so in einem hinging“, wie die damalige Redensart war.

Die Ärzte, die Bader und Chirurgen betraten die Räume von Pestkranken nur mit Schutzkleidung. Oft näherten sie sich dem Krankenbett nur wenig und schnitten die schmerzhaft angeschwollenen Lymphknoten der Todgeweihten mit bis zu sechs Fuß (ca. 1,80 Meter) langen Messern auf. War der Kranke, von dem manche glaubten, sein Blick allein genüge, um sich anzustecken, gestorben, wurde das Zimmer

ausgeräuchert.

Die Hospitäler waren überfüllt; Pestlazarette wurden – wie etwa während der Pestepidemie 1678 bis 1681 in Wien – eingerichtet. Sie dienten allerdings weniger der Behandlung als vielmehr der Absonderung der von der Pestilenz Befallenen.

Es gab kaum ein Mittel der Volksmedizin und kaum eine Arzneipflanze, die den bedauernswerten Kranken von den Ärzten nicht gegen die Pest verordnet wurden. Vor allem der bereits im alten Rom bekannte Theriak, ein aus 54 verschiedenen Substanzen bestehendes Gebräu, wurde dabei besonders geschätzt.

Nach altem Brauch ließ man die Patienten zur Ader, was sie noch mehr schwächte. Und selbst der Paracelsus genannte bedeutende Arzt Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus von Hohenheim (1493–1541) legte getrocknete Kröten auf die Wunden: Sie sollten dem Körper das Gift entziehen.

Rauch, so glaubte man, schütze vor Ansteckung. Und so rauchten die Totengräber, deren Zahl oft nicht ausreichte, um die Leichen zu bestatten, Pfeife bei ihrer makabren Arbeit.

Na první východočeské aukci, která se konala v Náchodě, byla vydražena za nejvyšší cenu – 510 000 korun – cukrárna bez nemovitosti v centru města. Urputný boj byl o prodejnu tabáku na nádraží ČSD – její plocha člní pouhých osm metrů čtverečních. Nový vlastník získal prodejní stánek na pronajatém pozemku za 106 000 korun.

Der Grundstein zur Beherrschung des „Schwarzen Todes“ wurde mit der fast gleichzeitigen Entdeckung des Pest-Erregers, des Bazillus Yersinia Pestis, durch den Japaner Shibasaburo Kitasato (1851–1931) und den gebürtigen Schweizer Alexander Yersin (1856–1943) im Jahre 1894 gelegt.

Der Kampf gegen die zwei Pestarten, die Beulen- und die Lungenpest, wobei letztere entweder im Verlauf der Beulenpest übertragen wird oder als Folge einer direkten Tröpfcheninfektion mit dem Pest-Erreger auftritt, begann mit der Vernichtung der Insekten und der Ratten durch verschiedene Gifte wie Blausäure, Thallium, Phosphor und später auch mit einem DDT-Derivat.

Heute sind – außer vorbeugenden Impfungen – vor allem Antibiotika Mittel der Wahl. Und obwohl gelegentlich noch immer Pestfälle auftreten, hat die grausame Krankheit, die in allegorischen Pestdarstellungen als über das Land und die Städte galoppierender Reiter personifiziert ist, längst ihren Schrecken verloren.

Zum Schutz vor Ansteckung trugen die Ärzte eine besondere Kleidung, wie die Illustration aus dem Jahr 1656 zeigt. Die schnabelartige Nasenmaske sollte als Filter dienen. Aus ihr qualmte oft ein „pestvertreibender“ Rauch. In der Hand trägt der Arzt einen weißen Stock. Ihn mußten alle mit sich führen, die mit Pestkranken in Berührung kamen.

Ropa také po kolejích

(čtk): Kontrakt na půjčku 3 mil. marek pro šs. zpracovatelský průmysl ropy podepsali minulý týden v Praze zástupci německé firmy Kibckner a Chemických závodů Most. Prostředky budou použity na výstavbu technologického zařízení k přečerpávání

● V SSSR prudce stoupl počet branců vyháječích se nástupu vojenské služby a do-ARH4... sahuje nyní více než dvacetí procent

Plyšové lahůdky

Jsou měkounké, chlupaté a umně vyrobené. Není divu, že plyšové hračky německé firmy Stigid ve výloze pražského Albatrosu upoutají leckterého spěchavého chodce. Malí zákazníci žasnou při pohledu na nabízené nejrůznější zástupce živočišné říše, jejich rodiče pak při průzkumu cenovek. Vede velký plyšový tygr za 7610 korun, následují třeba nosorožec (3640 Kčs) slon (2580 Kčs), koala nebo veverka (1220 korun) a stádo menších zvířátek, které uzavírá červená myš za »pouhých« 540 Kčs. Luxusní hračky za opravdu luxusní ceny. Děti škemraří, rodiče radikální zásah do peněženky odmítají a mně se před očima odvíjí krátký sen: československé firmy pyšníci se tradicí výroby plyšových hraček zásobují domácí trh podobnými chlupatými krasavci, jejichž cena nezattěžená kursem německé marky je pro naše zákazníky přece jenom dostupnější. Já vím, je to jenom sen, ale třeba ne tak úplně utopický.

Legendární umělec

(fr): V lednu uplynulo 120 let od jeho narození, dnes je tomu čtyřicet let, co zemřel. Spisovatel, kritik, vydavatel, tvůrce vynikající galerie výtvarného umění, aristokrát českého kulturního života — JIŘÍ KARÁSEK ze Lvovic. Proslulou Moderní revui, časopis generace devadesátých let, který redigoval s J. Procházkou, asi v knihovně hledat nebudete, ale můžete si půjčit Ztracený ráj, autobiografický román, vydaný v r. 1977 Melantrichem (poprvé vyšel 1938) nebo malý výbor z jeho díla Océny noci, který vydal Odeon v r. 1984.

Zachráněné housle

BONN: Německá policie zadržela 41letého Čecha, který chtěl v Mnichově prodat vzácné housle, ukradené z Muzea české hudby v Praze. Zadrženy, jehož jméno se neuvádí, se pokusil 315 let starý nástroj, vyrobený houslařským mistrem Jacobem Steinerem, zpeněžit v obchodě s hudebninami za 50 000 marek.

● Rakonská pobočka Gallupova ústavu pro výzkum veřejného mínění zkoumala mfru oblibenosti významných politiků mezi rakouskými občany. Na prvním místě skončil domácí zástupce kancléř F. Vranitzky, za ním německý kancléř H. Kohl a třetí byl prezident ČSFR V. Havel. Nejneoblíbenější politickou osobností je mezi rakouskými občany S. Husajn.

Monarchisten tauchen auf

PRAG, 25. März (AP). In der Tschechoslowakei hat sich eine Monarchistenbewegung „Böhmische Krone“ gebildet, die sich für eine Neubewertung der 400jährigen Verbindung Böhmens mit Österreich ausspricht. Die Organisation stellte sich nach einer Meldung der Prager Nachrichtenagentur CTK vom Montag der Öffentlichkeit vor und erklärte, die damalige Zeit sei „von Literaten entstellt“ worden.

Die Monarchisten wollen ihre Grundorientierung „aus der friedlichen Prospektivität der Jahre guter Herrscher“ schöpfen. Die Organisation fordert unter anderem die moralische und gesellschaftliche Rehabilitierung des Landadels sowie die Rückgabe von dessen Gütern.

GOTT ERHALTE, GOTT BESCHÜTZE UNSERN KAISER, UNSER LAND... NIHLAŽI ĐACKBY Z HOŠLOVA KRÁLEPI...!

Co je moc, je příliš

Leccos se přes zimu v našem fotbale změnilo, jen vlnajkonosti zůstali stejní. Na Letné předčili spartanští své zelenobílé soupeřníky z Vrsovic stereotypními údržkami hráčů Interu »A díj, a díj Sloučka do hlavy!« a »Sloučiči do plynule, ale i skandovaným heslem »Ein Volk, ein Reich, Sieg heil!«, které doplnil transparent »Prag National Front«. S fašistickými výrokly to spartanští vlnajkonosti přehnali, co je moc, je příliš! Duš věc nechápe: to, že pořadatelé nezaháji a že dovolili navíc nejen na Spartě, ale i na Bohemians, aby tyto tlupy opustily vykázaný prostor a mohly se stěhovat za branku soupeřek!

SPORT - HOCT NEŽI NA'RUBY...

■ Šprýmaři ze zámorí

Zní to neuvěřitelně, ale předseda výkonného výboru naší hokejové federace ing. Šubrt propásl v pátečním odpolední na letišti v Ruzyni prezidenta NHL Johna Zieglera, přestože s ním předtím bezpočtukrát jednal. Prostě z tranzitu pronikl až do hotelu nikým neuvítán. Po počátečním rozladění v neděli se na říškové konferenci omluvil pan Ziegler, že si nikoho na letišti neuvítal... Smysl pro humor projevil i Alan Eagleson, který oznámil složení Kanadského poháru pro rok 1995. Budou jej hrát týmy Čech, Slovenska, Kanady, Quebecu, SSSR a Ukrajiny. Jen ještě se neozve Moravia!

..ZÁHRANŽI NA ŽIVNOUČO RĚPUBLIKU...

Ex-Spitzel in Havels Kanzlei

PRAG, 25. März (AFP). In der Tschechoslowakei wird weiter gegen Helfer der früheren Geheimpolizei vorgegangen. In der Kanzlei von Staatspräsident Vaclav Havel wurde ein Dutzend Mitarbeiter enttarnt, die für die frühere tschechoslowakische Staatssicherheitspolizei StB gearbeitet hatten. Wie der Sprecher des Präsidentenamtes am Montag mitteilte, handelte es sich dabei um einfache Angestellte, die bereits gekündigt hätten oder noch entlassen würden.

Ministerpräsident Marian Calfa gab bekannt, in den Ministerien des Landes seien etwa 50 hohe Beamte enttarnt worden, die ebenfalls Mitarbeiter des Geheimdienstes gewesen waren. Darunter seien auch einige stellvertretende Minister gewesen. Alle Überführten sollen bis Ende des Monats entlassen werden. Am Freitag hatte der Parlamentarische Untersuchungsausschuß eine Liste mit den Namen von 17 Abgeordneten veröffentlicht, die Mitarbeiter der Staatssicherheitspolizei gewesen waren.

OPAK BY UDIVOVAL...

Stipendium

PRAG, 25. März (AP). Tschechoslowakische Studenten haben eine Spendenaktion für die Bereitschaftspolizei initiiert, die ihrer Ansicht nach für den Kampf gegen die sprunghaft ansteigende Kriminalität technisch nicht gerüstet ist.

Studentenvertreter der Karlsuniversität erklärten laut einer Meldung der Prager Nachrichtenagentur CTK vom Montag vor dem ersten Taxifahrerkongreß in Prag, sie wollten selbst schussichere Westen und Funkgeräte kaufen und diese an die Polizei übergeben. Die Taxifahrer klagten auf dem Kongreß über eine unzumutbar schlechte Ausstattung ihrer Wagen und forderten Funkgeräte und Trennscheiben. Allein im Jahr 1990 seien acht Fahrer bei Unfällen und Überfällen getötet worden.

Aufgespießt

„Sie erweckt den Eindruck, als sei sie ein betrunkenen Arzt, der ein Lebewesen operiert, welches er bisher noch überhaupt nicht gesehen hat.“

Der Mitbegründer des Neuen Forums, Rolf Henrich, über die Bundesregierung laut Nachrichtenagentur AFP

Kaufkraft der Urlaubs-DM im Ausland

1,33 DM	Tunesien
1,24 DM	Türkei
1,23 DM	USA
1,07 DM	Portugal
1,06 DM	Griechenland
1,05 DM	Niederlande
1,01 DM	Italien
0,99 DM	Frankreich
0,84 DM	Österreich
0,79 DM	Spanien
0,75 DM	Dänemark
0,71 DM	Schweiz

TELEFON: 0,05349559 DM

In Indien leben 844 Millionen

NEU-DELHI, 25. März (AP). Die Bevölkerungszahl Indiens ist nach amtlichen statistischen Angaben vom Montag in den vergangenen zehn Jahren um 160 Millionen auf jetzt 844 Millionen gestiegen. Indien bleibt damit auf Platz zwei in der Weltrangliste hinter China, wo 1,16 Milliarden Menschen leben.

BĚŽTE A MUDŤE SE!

Bundesrepublik wieder Export-Weltmeister

GENE (dpa/VWD). Die Bundesrepublik war 1990 wieder größter Exporteur der Welt, nachdem sie diesen Rang 1989 vorübergehend an die USA hatte abgeben müssen.

VELTAJASTR SVĚTA...

Prážská informační služba oznamuje veřejnosti, že všeobecné informace na telefonu 54 44 44 jsou z technických důvodů do odvolání mimo provoz.

Plastikloser Biergarten

MÜNCHEN, 26. März (AFP). Im Englischen Garten in München soll das Biertrinken umweltfreundlicher werden. Im Biergarten am Chinesischen Turm, einem der größten Biergärten der Welt, wird künftig kein Plastik-Wegwerfgeschirr mehr verwendet. Um die nun anfallenden riesigen Porzellangeschirrberge zu bewältigen, ließen die Pächter des staatseigenen Biergartens eine in Europa einzigartige Spülstraße konstruieren, mit der stündlich rund 4000 Teller und andere Geschirrtteile gereinigt werden können.

Bisher wurden in dem berühmten Biergarten, den im Sommer täglich bis zu 20 000 Menschen besuchen, pro Saison rund eine Million Plastikteller und -Schalen sowie rund 1,6 Millionen Wegwerfbestecke verbraucht. Zum Abtransport des Abfalls wurden 75 000 Müllsäcke benötigt.

Bald kommt das DIN-Kondom

FRANKFURT A. M., 26. März (dpa). Das deutsche Norm-Kondom ist mindestens 16 Zentimeter lang und kann ohne zu platzen 20 Liter Wasser aufnehmen. Es darf außerdem keine bleibenden Falten haben und muß sich auf das Sechsfache seiner ursprünglichen Länge ausdehnen lassen, legt die neue DIN-Norm für Kondome fest.

...ANEBI: BIERLOSES KRÁSTK...
...A DIN-VAGINA?

POLLENFLUGKALENDER 1991

	Jan.	Febr.	März	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.
Haselnuß								LÍSKA	
Erle								OLŠE	
Weide								VRBA	
Ulme								JILM	
Pappel								TOPOL	
Esche								JASAN	
Birke								BŘÍZA	
Buche								BUK	
Eiche								DUB	
Gräser								SENA	
Holunder								ČERNÝ BĚZ.	
Roggen								ZITO	
Weizen								PŠENICE	
Hafer								OVES	
Linde								LÍPA	
Gänsefuß									MERLIK

v neděli 10. března 1991
 Pán odvolal k věčnému odpočinku svého služebníka
O T C E J O S E F A J E C H A ,
 našeho prvního českého duch. správce ve Frankfurtu
 (1970 - 1973).

Mr. 10% wieder dabel
 Wiesbaden - „Mister Zehnprozent“ tut weiter Gutes. Seit 22 Jahren spendet der anonyme Wiesbadener Kaufmann jährlich ein Zehntel seines Einkommens für wohltätige Zwecke. Dies Jahr verdiente er 260 000 Mark - zehn Prozent an Bedürftigen in Israel, Ecuador.

Schwimmen teurer
 Am Freitag eröffnet die Hausener Freibad die Saison. Bitter für Besucher Schwimmen wird 33 Prozent teurer! Einzelkarten jetzt 4 statt 3, Saisonkarten 120 statt 90 Mark. Die Erhöhung - erste seit 9 Jahren - gilt für alle Frankfurter Bader.

Kursovni lístek

Francouzský frank	5,49	(15,90)
1000 Italských lir	25,01	(25,06)
Rakouský šillink	2,65	(2,68)
Německá marka	18,70	(18,78)
Švýcarský frank	21,56	(21,69)
Americký dolar	28,89	(28,49)
Anglická libra	54,53	(54,94)

(V závorce jsou uvedeny kursy z včerejšího dne.)

SLOVAČI „ŽEROU“ TISU, (JA VÍM, ŽE SE TO MOC NEPOVEDLO...)
 ČEŠI RADEJI HUSU...

✚ KLEROFÁŠISTICKÉ BÍPŮVÉ KŘÍŽE, ODNOŽ HANŮKRAJCU

Jaké ceny brambor
 (čtk): Maximální hranice pro 1. tř. jakosti brambor za 1 kg je podle sdělení federálního ministerstva financí v březnu 5,40, od 1. do 30. dubna 5,60 Kčs, od 1. do 31. května 6,40. Jestliže ukazatele jakosti odpovídají salátovým bramborům, může být cena maximálně o 1 Kčs vyšší. Cena brambor z Nizozemska se pohybuje pro spotřebitele kolem 9 Kčs za 1 kg.

DĚJÍ SE JÍDLO CHUDÝCH...
 Hranitní přechod Aš-Selb se SRN zavedl včera nepřetržitý provoz pro páší, cyklisty, osobní automobily a regionální autobusovou dopravu. V chebském okrese tak pracují v nepřetržitém provozu všechny čtyři cestnice se SRN.

Strělici z Leninova rozkazu na cara Bolševická revoluce za německé peníze?

V Sovětském svazu nedávno uspořádali anketu s pouhými dvěma otázkami: 1/ Kdo nejvíce ovlivnil dějiny 20. století? 2/ Či myšlenky nejvýrazněji přesáhnou do století příštího?

V odpovědích na první otázku dostal nejvíce hlasů Ježíš Kristus, v závěsu za ním bodoval V. I. Lenin; teprve o třídu níže se plácali Hitler, Stalin, Freud a ti druzí. Odpovědi na další otázku už pak nebyly tak jednoznačné. Do třetího tisíciletí podle nich samozřejmě prosáknou křesťanské ideje, avšak prý i reformní socialismus M. Gorbačova a brilantně mňhavé koncepce B. Jelcina. Klasickým vousatým prorokům — Marxovi, Engelsovi a Leninovi — však průzkum nepředpověděl prakticky žádnou budoucnost.

Skončil další z krásných snů lidstva — snů o znovunalezeném ráji, o rovnosti, svornosti, bratrství, štěstí a spravedlnosti pro každého. Do snu jménem komunismus bylo v tomto století investováno nesmírné množství síly a víry, krve a potu. Jak dlouho však vůbec byl tento sen naživu? Jak dlouho si proletářská revoluce udržela čisté ruce? A měla je vůbec někdy?

VÍRA A SKEPSE

Komunismus (ztlék lidstva) byl hluboce ritualizován už záhy poté, co se dostal k moci. Namísto procesí chodily prvomájové průvody, boží muka nahradila agitáční monstra, zpovědi zastoupily pohovory atd. Na největších ikonách nové církve byla tvář Vladimíra Iljiče, jehož původní apoštolové ovšem byli záhy vyhubeni a obsazení sboru světců se poté co chvíli měnilo.

Lidé se na vše brzy začali dívat s oprávněnou skepsí. O svých momentálních vůdcích si nedělali žádné iluze — Lenin však díky své předčasné mučednické smrti zůstával pořád víceméně čistým symbolem. Přezívala lichá víra, že vlastně „Lenin to myslí dobře“ a teprve ti, co přišli po něm, všechno zkazili. „Každé nové vydání Leninových spisů je vždycky o něco leniči než předešlé.“ šklebil se kdysi na koleji nad stakanem vodky výmluvně kolega Vitalij, náš spolužák z Veliké země. „Proč asi Lenina cenzurojí...?“

Copak si asi Vitalij myslí dnes, kdy se toho o Leninových myšlenkách i činech najednou ví jaksí až moc? Obrazy a busty Vladimíra Iljiče sice dodnes zalidňují veškeré sovětské státní budovy včetně věznic, vůdce sám však svatozář ztrácl. V sovětském zpravodajském pořadu Vremja nedávno reportér nenuceně zahájil svůj vstup slovy: „A nyní přehled Leninových pomníků, které byly během dneška rozbity nebo poškozeny...“

OBĚTI LENINISMU

Dějepisci začínali teprve teď zveřejňovat šokující teorie o provázanosti bolševické hnutí a vilémovského Německa. Existují dohady o tom, že Lenin dostával peníze z císařského Berlína už během svého švýcarského exilu. Němci si dobře uvědomovali, jak výhodná je pro ně podpora tohoto perspektivního politika a jeho páté kolony uvnitř bojujícího Ruska. Zájmy obou stran se vlastně doplňovaly — císaři Vilémovi nakonec ubyl protivník a Lenin se nakonec dostal k moci.

Samozřejmě věci nebyly tak jednoduché — nebýt příhodné situace, nestačily by německé peníze na svržení cara. Situace však příhodná byla a někteří historikové dnes začínají přisuzovat rychlé vítězství tažení bolševiků po návratu V. I. Lenina z exilu především miliónům z německé pokladny — to za ně měly údajně být vyroběny Rudé gardy a vybudován masový bolševický tisk.

Účel zde světlí prostředky měrou v dějinách málokdy vidanou. Proto však jistě nelze Lenina řadit do kategorie „světových zločinců“, jak to nedávno učinil německý časopis Spiegel. Tady jsou důvody jiné, veřejnosti dosud velmi málo známé. Teprve loni například

publikoval V. Selunin v časopise Novyj mir fakta o rozkazu, kterým Lenin v roce 1917 nařídil „podle potřeby na místě stílet“ všechny kulaky. Z Leninova rozkazu bylo také vyvlastněno 50 miliónů hektarů půdy, založeny kolchozy a s nimi zasazeny zárodky hladomorů i dnešních obrovských problémů sovětského zemědělství. Smutně proslulé pracovní tábory rovněž nejsou až Stalinovým vynálezem — první začaly vznikat už za Lenina.

KGB loni zpřístupnila část dokumentů z osobního archivu V. I. Lenina. Jsou zde silné myšlenky — například o využití víny hladu na ruském venkově jako důvodu k vyvlastnění církevních statků, a tím k likvidaci víny pravoslavní, anebo otevřená instrukce k „potrestání“ nepřátelské Litvy a Lotyšska, kam měli vpadnout sovětsí vojáci a v pohraničí vyrazit státní úředníky. V Dzeržinského režimě ostatně krev tekla proudem už záhy po vítězství VŘSR — bez soudu umíraly tisíce lidí, desetitisíce putovaly za mříže. Není divu, že nedávno spisovatel V. Solouchin odmít myšlenku postavení pomníku pouze obětem stalinismu a požadoval vybudování společného památníku.

PODEPSAL ORTEL

Trockij nikdy nepochyboval o tom, že rozkaz k vyvraždění carské rodiny vydal osobně V. I. Lenin, nikoli nějaký zdivočelý místní činnovník, jak se vždy oficiálně uvádělo. Trockému ovšem málokdo věřil. Na jeho slova dochází až teď, kdy ruský dramatik Eduard Radzinskij objevil důkazy potvrzující Trockého podezření. Šestnáctého července 1918 příkázal Lenin svému osobnímu strážci Alexeji Achimovovi, aby do Jekatěrinburgu, kde byl vězněn car s rodinou, odeslal telegram s osudovým rozkazem. Originál telegramu podepsal Leninem, i s použitou telegrafní páskou, musel Achimov Vladimíru Iljiči ihned přinést zpátky. Zachovalo se však Achimovo svědectví, které Radzinskij objevil. Svě životní téma zpracoval Radzinskij (50 let, pravoslavný) do sedmisetstránkové knihy s trochu složitým názvem: Carské deniky, Mikuláš II. — Život. Smrt. První část knihy, která letos vyjde v SSSR, obsahuje deniky posledního cara. Druhá hlavně podrobný scénář tragédie v Jekatěrinburgu (vlastně pořad ještě Sverdlovsku). Panu Radzinskému jsem položil několik otázek:

Považujete své informace o tajném Leninově rozkazu a o průběhu jekatěrinburského horroru za poslední slovo v celém problému, je už všechno prokázáno?

„Nepochybně ano — všechny údnjo, jež v knize uvádím, mám ověřeny minimálně dvěma nezávislými dobrovolnými svědectvími.

Až dosud vlastně žádná autentická svědectví o celé věci nebyla publikována. Vyšetřování události v Jekatěrinburgu, které vedl kolčakovský vyšetřovatel Sokolov, bylo v mnoha směrech zavádějící, možnosti byly zaměňovány za důkazy. Proto se na Sokolovovy závěry všichni dívali s oprávněnou nedůvěrou. Záhy vyklíčily spekulace o tom, že carská rodina vlastně v tichosti odešla do USA, že byl zastřelen jenom car, a to až někde v Polsku, že carevič Alexej přežil apod. Za vlády komunistů byla celá aféra úplně zdušena, ba dokonce Ipaťjevský dům, kde ke krvavým událostem došlo, byl docela prostě zbourán. Mně se podařilo objevit autentické zápisky a vzpomínky přímých účastníků popravy — velitele popravy čety Jakova Jurovského, čekisty Jermakova i dalších.“

Jak se vám po tak dlouhém čase podařilo objevit tak citlivé dokumenty?

„Jekatěrinburským událostem se věnuji už patnáct let. Zatím bylo pátrání těžké — v našich státních archívech vždycky bylo všechno přísně tajné a obrovsky zmatené. Teprve nedávno jsem objevil kopii nejspíše nejnovějšího dokumentu, zápisů Jakova Jurovského. Mimochodem, byl to žid, původně se jmenoval Jankeľ; Jakov si začal říkat teprve po přijetí křtu. Poté, co jsem zápisky Jurovského zveřejnil v časopise Ogoňok, zapojili se do mého pátrání snad všichni občané Sovětského svazu. Dostávají stovky dopisů, lidé mi posílají nejruznější dokumenty ze svého okolí i z tajných archívů Permu, Sverdlovska a dalších měst za Uralem. Z moskevského Muzea revoluce jsem takto získal i úředně ověřenou kopii Jurovského svědectví. Mimochodem — v tomto muzeu jsou dosud uloženy i dva revoly, ze kterých Jurovskij střílel na rodinu Romanovců.“

Dostáváte také nesouhlasné dopisy?

„Ano, ale málo. A zanechávají mě chladným — jsem historik, nikoli politik, nikdy jsem nebyl komunista, mým posláním je přemýšlet a psát.“

Co soudíte o dnešní vlně obdivu k carovi?
„Je to přirozená reakce — vlastně ani tak nejde o cara samotného, jako o obrovské rozčarování z bolševické vlády. Mikuláš II. se do života ruské společnosti paradoxně vrací zásluhou komunismu, sedmdesát let vlády KSSS naučilo národ obdivovat se carské době.“

Zastřelením zajistili bolševici Mikulášovi slavné zmrtvýchvstání. Je to spravedlivé, protože na rozdíl od bolševiků, kteří neuměli dobře žít ani zemřít, se Mikuláš držel ve vyhnanství i v okamžiku smrti neobyčejně důstojně. Zinovjev, Kameněv a celá leninská garda se při svých procesech chovali zbaběle, udávali své přátele, ukazovali pratem na druhé, zatímco Mikuláš nám dal výjimečnou lekci chování člověka v tragické situaci. Poslední ruský car uměl důstojně zemřít — ostatně možná právě to se mu v celém jeho životě podařilo nejlépe, protože vládnout dobře své zemi rozhodně neuměl.“

Truduje se, že do tragického konce rodiny byly zapleteny i československé legie...

„To v žádném případě — vaši legionáři sice Jekatěrinburg obsadili, ale až několik dní po vyvraždění rodiny Romanovců. Krom toho byli vaši legionáři demokraté, stáli za Ústavodárným shromážděním a jistě by se ničeho podobného nedopustili.“

Ve sklepě Ipaťjevského domu bylo postřeleno a bodáky dobito sedm členů panovnické rodiny a čtyři sloužící. Ortel vykonalo dvanáct vojáků — Jurovskij, pět Rusů a šest takzvaných Lotyšů. Takzvaných proto, že tyto „Lotyšé“ byli vojenští zajatci, kteří se přidali k revolucionářům. Mimochodem, dva z nich při popravě odmítli zabít ženy.

Čtyři ze šesti žen, které byly mezi oběmi, přežily výtřely svých katů, stíely jako by se od nich odrážely a ani bodáky nemohly prorazit kožety. Později bylo zjištěno, že carské dámy měly v šatech zašity diamanty a perly o celkové váze přes osm kilogramů.“

Je vyloučeno, že by mezi „Lotyšé“ mohli být i někdo z území dnešního Československa?

„Mám jména a životopisy všech Rusů, kteří se exekuce zúčastnili. Existuje i seznam jmen

Já osobně však považuji za mnohem důležitější odhalit zločin, kterých se Lenin dopustil na rolnících, na intelektuálech, na celém národě. S nástupem Lenina k moci začala naše národní tragédie...
Naše generace vyrůstá s pionýrskými šáti-

ranou přezívaným zbytkům prestige V. I. Lenina...
...dnes jsou u nás o Lenini zveřejňována jak ofensivní fakta, že moje kniha je už jenom kapkou v moři. Možná ovšem onou přislíbenou poslední kapkou.

Existuje spousta; dlouho už se například traduje, že jedním z jekatěrinburských katů byl i pozdější významný maďarský politik Imre Nagy...
Domnívám se, že důkazy o původu rozhodnutí zlikvidovat carskou rodinu jsou posledními

Lotyšů; kteří dodali vraždění vpravdě internacionální rozměr — neznám však přesné osudy těchto lidí, nevím, zda nejde o přelivky či falešná jména. Považuju za prokázáno, že mezi Lotyšé byli maďarští a rakouští zajatci — nic bližšího nevím. Legend ovšem

ky na krku a s denně pěstovaným přesvědčením, že Stalin je zlo, Lenin dobro...

„Teď už je jasné, že Stalin byl vlastně jenom velmi talentovaným Leninovým žákem, že jeho krvavá kariéra byla logickým pokračováním Leninovy cesty. Je to tragická historie. Kdoví proč všichni, kdož stojí v čele krásných utopií — a komunismus byl mimořádně krásnou utopií — končí s krvavými rukama. Proč touto cestou šel i Lenin, člověk výjimečného vzdělání a schopností, proč se nepoučil třeba jenom z Francouzské revoluce?“

Stojípsáno, že vaší zemi může vládnout jen Spasitel, anebo diktátor. Je v dohledu doba, kdy bude Rusku stačit obyčejná demokracie?

„Naše země má bohužel staletou tradici vlády asijského typu, demokracii nikdy nepoznala. Kdy se k ní propracujeme? Nevím — věřím, že všechno, co se děje s Ruskem a s ruským národem, řídí Hospodin, který nás nakonec dovede k dobru.“

Jaký je váš názor na hnutí Pamjat?

„To je jedna z temných sil, které v Rusku vždycky byly, Pamjat je přímým dědicem pogromistických černosotněnců. Žádný slušný ruský intelektuál s takovými lidmi nikdy nechtěl mít nic společného — až teď se bohužel začíná k Pamjati přimykát určitá část ruské inteligence. Je však zřejmé, že to jsou především ti lidé, o něž se dříve opráta sovětská moc.“

Mohou ještě dnes Romanovci něco pro Rusko znamenat?

„Kdyby měli talentovaného schopného představitele, pak snad ano. Já ovšem o nikom takovém nevím — Romanovců sice žije ve světě spousta, ale žádný z nich by se asi pro takový úkol nehodil.“

Vy sám jste pro monarchii, pro Gorbačova, nebo pro Jelcina?

„Jsem pro právní stát a demokracii, tak jako kdysi vaši legionáři. Nemám nic proti konstituční monarchii — nejlépe britského typu — zásadne však odmítám samodržství, ať už carské nebo komunistické. Mám-li si vybrat mezi Gorbačovem a Jelcinem, pak volím toho druhého. I když si Gorbačova velmi vážím, obávám se, že logika dějin z něj brzy udělá oběť jeho vlastních reforem.“

CYNICKÝ DOBRODRUH?

Sovětskou historiografii ještě čeká velký kus práce, než se jí podaří spravedlivě sečíst, zvážít a posoudit celý dramatický život V. I. Lenina. Dnes se kyvadlo přehouplo — Lenin už není svatým obrázkem, stále častěji bývá citována Lunačarského charakteristika Vladimíra Iljiče („Je to cynický a nebezpečný dobrodruh“), kritické výroky Naděždy Krupské i dalších lidí blízkých Leninovi.

Zcela vážně je v sovětském tisku probírán návrh vyzvednout Leninovy ostatky z mauzolea na Rudém (zatím) náměstí a s bohoslužbami je pohřbit do země. Tím by byla učiněna dodatečná symbolická tečka za jedním historickým obdobím — mimočodem podobné už se s komunismem rozěhnali i v Bulharsku a v Mongolsku. Dogmatkově marně brání „svého“ Lenina mimo jiné i tvrzením, že útok na Vladimíra Iljiče je „zásahem do duše ruského lidu“.

Ve stejné době, kdy Ruskem duní rachot bortičích se dogmat a iluzí, pozval oblastní výkonný výbor ostrova Sachalinu na oficiální návštěvu následníka carského trůnu, staříckého velkoknížete Vladimíra Romanova, který žije v exilu v Paříži...

VZESTUP A PÁD ALEXEJE ČEPIČKY

Jméno Alexeje Čepičky už nejmladší generaci příliš neříká. Ale na přelomu čtyřicátých a padesátých let bylo symbolem nastupujícího totalismu. Ostatně toto neblahé období a jeho odraz v armádě jsou čtenářům dobře známé například ze Švandrlíkových Černých baronů.

Květy: Čepičkův vzestup vrcholil krátce po Stalinově a Gottwaldově smrti v březnu 1953; tehdy se stal prvním náměstkem předsedy vlády a byl členem tzv. politického byra ÚV KSČ. Kdy začal jeho ústup ze slávy?

K. Kaplan: Někdy na jaře 1954. Jednak došlo ke konfliktu Zápotocký versus Novotný, kdy Čepička stál na straně Zápotockého — šlo například o to, že Zápotocký a Čepička v té době mluvili na poradách krajských tajemníků KSČ, přestože to příslušelo Novotnému. A jednak začala upadat politická síla armády. Po Stalinově smrti bylo najednou uzavřeno v Koreji příměří, v Moskvě se najednou začalo hovořit o mírovém soužití, o snižování stavů armády, její úloha, a tedy i úloha ministra, se snižovala, do vojenských záležitostí se začaly mchat orgány KSČ.

Rozhodujícím mezníkem pro Čepičku byl X. sjezd KSČ v červnu 1954. Byl spojen s konfliktem Chruščov — Čepička. Známe to z vyprávění Čepičky, jenž měl k Chruščovovi kritické výhrady, ale v podstatě to bude tak: Chruščov, který na tento sjezd do Prahy přijel, přijal Ludvika Svobodu, tehdy účetního v JZD, a podle Čepičkovy verze požádal Novotného, aby se generál Svoboda stal členem ústředního výboru KSČ. Předsedou volební komise na sjezdu byl právě Čepička. Novotný prý mu nesdělil, že je to práni Sovětů, a tak návrh v politbyru neprošel. Když se Chruščov ptal, zda je Svoboda v ústředním výboru, řekl mu, že je. Ale šlo o primátora Prahy Adolfa Svobodu.

Zní to jako vtip, ale mělo to dohru: když se Chruščov dozvěděl pravý stav věci, napsal jménem sovětského vedení dopis, že odpovědnost nese Čepička. To byl, podle mého názoru, začátek ústupu ze slávy — první ranou byla Gottwaldova smrt, druhou tento konflikt s Moskvou, které se podřizovalo vše. Vyvrcholilo to celé na jaře 1956, kdy po XX. sjezdu KSSS byly v diskusi u nás nejvíce kritizovány tři osoby: Čepička, Kopecký a Bacilek. Ty dva nakonec jakžtakž zachránili, z Čepičky se však stal obětní beránek. Měl sice velkou spoluvinu na takzvaných deformacích a kultu osobností, ale nebyl přece jediný!

Květy: Měl hodně osobních nepřátel? Hovořil někdy o nich?

K. Kaplan: Myslím, že měl. Ve vedení, alespoň na mne dělal ten znám ze schůze vedení KSČ z dubna 1956, kde rozhodovali o jeho od-

volání, takový dojem. Závěděti mu rychlou kariéru, v roce 1953 mu bylo třiačtyřicet let, zatímco ti staří kozáci čekali na kariéru do šedesátky. Báli se mu odporovat proto, že za ním stál sovětský generální štáb. Novotný kdysi prohlásil, že po Gottwaldově smrti se Čepička stal jedním z korunních princů — už taková formulace nevypadá příliš přátelsky.

Květy: Co dělal Čepička mezi rokem 1956, kdy odešel z vysokých funkcí, a rokem 1963, kdy ho vyloučili z KSČ?

K. Kaplan: Sám nabídl Novotnému abdikaci a Novotný ji přijal. Ale pak to změnili tak, že ho sami odvolali. Jeho odchod způsobil v armádě menší krizi, chaos. U mnoha důstojníků to vyvolalo strach ze ztráty různých privilegií, která jim vymohl. Čepička ovšem zůstal členem ÚV KSČ a byl postaven do čela Úřadu pro patenty a vynálezy. Brzy nato, asi v padesátí letech, šel do penze. Když ho vylučovali z KSČ, byl už důchodcem.

Květy: ZKSČ byl vyloučen 4. dubna 1963 spolu s bývalým ministrem národní bezpečnosti, kdysi dočasně vyloučené z vnitřa, Ladislavem Koplívkou. Byla tu nějaká souvislost?

K. Kaplan: Pokud ano, tak pouze nepřímá. O jiné nevím.

Květy: Co dělat Čepička potom?

K. Kaplan: Byl v penzi. Jeho rodina měla vilu v Senohrabech, tam žil během roku.

Květy: Znáte jeho názory na jaro a srpen 1968?

K. Kaplan: Pokud se hovořilo o minulosti a jeho funkcích z dřívější doby, hájil v podstatě tehdejší koncepci, až na výstřelky s politickými procesy. Byl jediný, kdo řekl: ano, jsem ochoten nést i zákonnou odpovědnost za to, co jsem udělal. Jinak se ovšem jeho myšlení a argumentace nezměnily.

S okupací v srpnu 1968 nesouhlasil, stavěl se proti. Jednou mi dokonce řekl, že v době moskevských „jednání“ obdivoval Dubčeka i další, že vyjednávali v Kremle. Oni prý, když létali do Moskvy, mívali strach, jestli se vůbec vrátí. Gottwald prý se do Moskvy bál jezdit.

Květy: Není divu, vždyť už za války tam měl četné osobní komplikace a těžkosti...

K. Kaplan: Ano. Jinak ovšem Čepička velice ctěl Gottwalda i Stalina, tím se netajil.

Květy: Zabýval se někdy psaním pamětí?

K. Kaplan: Vyzýval jsem ho k tomu, ale neměl do toho chuť. Myslím, že nic nepsal. Zaznamenal jen tu schůzku v Moskvě z ledna 1951.

Květy: Byl sám k sobě kritický?

K. Kaplan: To bylo dost obtížné.

Hájil svá stanoviska a názory; v té době, kolem roku 1968, to působilo dost sympaticky. Ale myslím si, že s Čepičkou se asi těžko spolupracovalo.

Květy: Říká se, že o mrtvých jen dobré. Jak byste jako historik objektivně hodnotil a zařadil Alexeje Čepičku?

K. Kaplan: Působil na mě jako prototyp funkcionáře zakladatelského období komunistického režimu. Tvrdý, nesmlouvavý, neústupný. Neschopný nějakého významnějšího politického kompromisu. A samozřejmě také si byl vědom toho, že udržet se u moci znamená postupovat a že postupovat znamená udržet se u moci. Těžko po dvaceti letech poznáte, jestli je někdo pouhým kariéristou nebo ne. Oproti těm, kteří bývali kolem něj, měl situaci ulehčenou tím, že byl schopný. I když třeba v nesprávném směru. Můj názor je, že politika má vždy více možností a politik aspoň jednu — odejít. To, že nikdo z nich sám neodešel, znamená, že všichni nesou odpovědnost. Což je rozhodující i pro Čepičku. Nehodil se pro politiku takzvané Národní fronty, tím méně pro nějakou demokratickou koalici. Jeho doba je nenávratně pryč.

Řeč se rozběhla bez otázek jediným možným směrem.

„Těch scénářů je několik. Nejnebezpečnější možností je, že Saddám Husajn dnes zaútočí na Izrael. V okamžiku, kdy Izrael odpoví, to bude malér, protože potom se spousta arabských vlád vůbec neodvážá bojovat po boku Izraele proti arabskému bratru. A Izraelci, pokud budou napadeni, se chtějí bránit, zatímco Američani sádně v Jeruzalémě a snaží se držet je za ruku, aby nezmáčkli knoflíky. Potíž je ale s moderní technologií, protože všechno je natolik computerizované, že izraelské rakety budou startovat v okamžiku, kdy se motory iráckých raket budou zahřívát. Nakonec to může vypadat i tak, že Izrael napadl Irák, protože jejich technika je stokrát modernější. Jo vy už to natáčíte?"

Od okamžiku, kdy jsme si uvědomili, že jakých okolností sem přicházíme, máme svírání v břiše a ruce se nám třesou. Vy působíte dost vyrovnaně, až vesele.

„To jako kdyby se měl chirurg líst a zvracet, když vyndává nějaký hnisavý nádor. Jestliže se něčím denně zabýváte nějakých deset hodin, máte k věci píece jen jiný přístup, ne? Navíc já už v několika válkách byl — ve Vietnamu a v Indonésii v šedesátých letech — takže jsem taky už trochu „otlučený“ žurnalista. Ani nemám čas cítit svírání žaludku.“

Můžete nám říci, co jste dělal dnes od rána?

„Ráno jsme tu měli poradu v souvislosti se Sřídenním východem a se situací v Sovětském svazu, já například informoval o telefoněch s maďarskými a s polským ministrem zahraničí. Rozdělili jsme si úkoly a zřídili tady operační středisko, které funguje ve dne v noci. Pak jsem se zabýval hromadou papírů, nechal zpracovat nejruznější analýzy na základě posledních informací, jež musí být neustále k dispozici. Nejen já, desítky lidí dnes pracují na přípravě informací, které bych měl zítra přednést v parlamentu o situaci v Sovětském svazu a Litvě a o opatřeních, jimiž musíme čelit souvisejícím krizím. Vyřizoval jsem pochopitelně i běžnou agendu. Přijal jsem několik zaměstnanců ministerstva chystalých se k výjezdu do zahraničí, ale také třeba španělského velvyslanec, měl jsem spoustu telefonických rozhovorů — s předsedou vlády, s ministrem obrany v souvislosti s výhrůžkami Saddáma Husajna o přenesení války na území všech zemí, které podporují rezoluci Rady bezpečnosti. A teď tady sedím a dávám interview Květům.“

Budete dneska spát?

„My všichni tady trpíme chronickým spánkovým deficitem, ale úplně beze spánku to alespoň v mém věku nejde. To šlo tak před pětadvaceti lety.“

Pojedete na noc domů?

„Ne, zůstanu tady, já i někteří další. Jsou teď takové neobvyklé dny.“

Domníváte se, že by například vzhledem k situaci v Sovětském svazu mohli v nějaké formě, i jiné, než jsme byli zvyklí, znovu ožít konflikt Východ — Západ?

„Myslím, že nehrozí žádné nebezpečí, že by se Sovětský svaz snažil zvrátit vývoj v zemích, jako je Československo, Polsko, Maďarsko. Vývoj kolem Litvy je velice komplikovaný, podporujeme právo baltských národů na sebeurčení. Všude ve světě je však zájem, aby postupná transformace Sovětského svazu v demokratickou společnost s jakousi novou, ať už federativní nebo jinou formou soužití národů proběhla pokojnou cestou, v dialogu, v diskusi a nikoli násilně. Samozřejmě to, co se děje v téhle obrovské zemi, může mít tragické následky pro národy, které v ní žijí, a být nebezpečné pro celý svět. Stačí si jen položit otázku — kdo bude kontrolovat jaderné zbraně v případě rozpadu státu. To už vůbec není vnitropolitická otázka, to je vlastně

otázka celého světa.“

Vývoj v jednotlivých republikách a reakce sovětského vedení na něj působí dost hroživě.

„Není to jako dříve, kdy — jak to i v našem společném rozhovoru formuloval velvyslanec Pankin — se bez generálního tajemníka nepohnul ani vlas na hlavě. Od samého začátku vlastně jde o gorbačovské dilema. S neuvěřitelnou odvahou a důsledností zahájil proces demokratizace a decentralizace Sovětského svazu, což znamená vlastně distribuci moci. A teď při množství a různé úrovni problémů téhle obrovské říše je vše značně nekontrolovatelné. Škoda, že se gorbačovskému vedení nedatí přicházet s návrhy na řešení některých otázek včas. Je pozdě reagovat až na situaci, která už vznikla.“

Domníváte se, že k zásahu u Litvy došlo s Gorbačovovým souhlasem?

„Věřím, že se Gorbačov vše dozvěděl až potom. Jenže — jestliže někam pošlu vojsko, tak musím vědět, že ty tanky můžou střílet. To je vždy totéž dilema. Jestliže přijmu naprosto zásadní stanovisko, že nic jiného než politický dialog není možné, pak to musím dodržovat za všech okolností. Jinak se jako politik vystavuji riziku, že pokus o nějaké poloviční řešení, například výhrůžně vyslat vojenské jednotky, vůbec nemusí skončit polovičatě. Nechci užívat otřepaná přísloví, ale hrát si s ohněm se nevyplácí.“

Není to jen otázka sovětská. Celý vývoj v Evropě v posledních pěti letech do značné míry souvisel s vývojem v Sovětském svazu. Zastavit ho nebo se ho pokusit zvrátit je podle mého názoru bláhové a nemožné. Věci už zašly příliš daleko — a nejen za těch pět let, už dříve. Žádný Gorbačov by byl nevyhrál a nemohl tohle dělat, kdyby Sovětský svaz nebyl v rozkladu. Takových Gorbačovů byla už v minulosti spousta, jenomže skončili buď u zdi nebo možná ne tak tragicky, ale v žádném případě se nestali generálními tajemníky.“

Myslíte, že bylo možné celý proces více kontrolovat?

„Nevím. Možná ho nemohl kontrolovat nikdo, možná byl nějaký lepší způsob kontroly. Doufáme, že tohle bude velké varování pro všechny a že se nikdo nebudě pokoušet ten proces zvrátit. Myslím, že stalinismus se už vrátit nemůže a pokus o diktaturu by sice třeba urychlil rozpad Sovětského svazu, ale mohl by být krátkodobě velice nebezpečný.“

Souhlasíte tedy se slovy pana prezidenta, že Gorbačov měl do určité míry vývoj předvídat a předejít mu různými návrhy?

„V zásadě je to tak. Kdyby třeba Gorbačov včas vystoupil s návrhem na federaci a na smlouvy skutečně nezávislých federativních republik, tak...“

... by to stačilo?

„Dá se to tak říci. Kdyby republiky dostaly nabídku být suverénní a dobrovolně vstoupit do podobného svazku, bylo by to něco jiného, než když nejdříve vyhlásí samostatnost a pak se po nich chce, aby od ní ustoupily a začaly o ní jednat dlouhodobým ústavním způsobem.“

Co případné ekonomické následky odtržení některých republik?

„Hospodářství je dnes tak provázané, že když jsme tu mluvili s paní Prunskieneovou nebo panem Landsbergsem, tak oni sami potvrdili, že je potřeba přinejmenším nějakou celní, hospodářskou a jinou unii mít. Nechtějí vytvořit žádnou uzavřenou společnost. Hospodářství bez snahy o co největší integraci do co největších celků dnes neobstojí. Tyto země i jejich představitelé, dokonce i ti, kteří se občas označují za extrémní, sice požadují národní suverenitu, ale zároveň stojí o využití všech možností hospodářské spolupráce za co nejvýhodnějších podmínek. Takže nějaký

Máte představu o názorovém spektru mezi Sověty samotnými?

„V Sovětském svazu pořád ještě probíhá boj mezi velkoruskými šovinisty a nacionalisty. V Moskvě byly demonstrace dvojího druhu: jedny protestovaly proti střílení ve Vilniusu, druhé proběhly pod hesly Litvy nikdy nedáme. Ty dva proudy se neustále vyskytují i mezi obyvatelstvem, nejen v politických kruzích.“

Sám jsem to viděl na Sevardnadzem. To je nesmírně inteligentní a vzácný člověk, bez předsudků. S každým jednal jako rovný s rovným, což se nedá říci o všech. Vnímá přímo bytostně, že nejsou lepší a horší národy. Věděl, že ani na nás se nedá koukat z těch tradičních hledisek — buď věrní přátelé, nebo zavilí nepřítelé a zrádci, ale že jde o normální lidi, se kterými je potřeba jednat, a pokud se dohodneme a zjistíme, že jsme přátelé, tak těmi přáteli budeme na základě skutečnosti, ne proto, že to prohlašují nějaké doktriny.“

Jak se díváte na jeho odchod?

„To je součást celého toho procesu. Když viděl tendence provázející situaci, nechtěl na tom žádným způsobem participovat. Tim méně zahraničním partnerům jako ministr zahraničí vykládal nějaké pohádky. To byla ovšem vedlejší stránka věci. Rozhodující bylo, že on, který vybudoval novou zahraniční politiku, by ji za nynějšího vývoje v Sovětském svazu nemohl dělat.“

Řada lidí, snad v obavách z následků, neližbě nesla fakt, že Václav Havel pana Gorbačova nedávno kritizoval.

„Myslím, že jen řekl názor, který do určité míry vyjádřil i v několika rozhovorech s panem Gorbačovem, a že si je přitom vědom, že ani Gorbačov nemůže vždy prosadit všechno, co by chtěl.“

Jak dopadla vaše konfrontace představ s realitou po nástupu do funkce ministra zahraničí?

„Záleží na tom, jaké máte představy. Pokud jsou příliš fantastické, pak se samozřejmě realizovat nedají. Začnete-li si vymýšlet politiku, která s tímto světem nemá nic společného, pak to samozřejmě nepůjde.“

Byly snad vaše představy fantastické?

„Byly fantastické v roce 1985, kdy jsem napsal knížku Snění o Evropě a v ní si vymýšlel různé nesmysly o sjednocení Německa a překonání blokových struktur. Za pět let to byla realita. Něco jiného je psát knížku, něco jiného dělat to konkrétně. Tim spíš, že zahraniční politiku děláte jenom zčásti. Z devadesáti procent, zvláště teď na začátku, děláte úřad. U nás se kolikrát stane, že kromě aktuálních věcí, které musím dostávat ihned, začnu teprve v deset v jedenáct večer číst věci neaktuální, například obyčejné noviny. To je otázka prvních několika let, než se úřad stabilizuje. Ten, kdo přijde po mně, už to třeba bude mít snazší. Ovšem taky bude trvat další řadu let, než bude vše fungovat samo.“

Na jaká úskalí ve své každodenní práci narazíte?

„Pro mne je na téhle funkci zajímavé, že takové množství informací z nejruznějších zdrojů, jaké mám tady, nikde jinde mít nemůžu. Setkávám se s hroznou spoustou zajímavých lidí, kteří ve světě o něčem rozhodují. Spočívá v tom i obrovský osobní přínos. Jenže já přeci nerozhoduju z hlavy, že bych dostal nějaký nápad. Musím se jednak snažit na základě informací předvídat, co se kde a jak bude dít, jednak pokud možno co nejoperativněji reagovat na děje probíhající. Současně, a to je nejdůležitější, je nutné celou základní koncepci převádět do konkrétních faktů.“

Můžete to nějak blíže vysvětlit?

„Něco jiného je mluvit o návratu do Evropy,

ze státních funkcí jako tralky, aniž by uměli citlivě jazyky a měli sebestmenší znalosti o zahraniční politice. Stávali se z nich velvyslanci nebo radové.“

„Nevím, jak se to dá vůbec určit, ale někdo tady spočítal, že aktivita ministerstva je v porovnání s minulou dobou pětinašobná. Přitom zároveň probíhá přestavba celého aparátu, protože ministerstvo zahraničních věcí bylo neuvěřitelně odpadkovým košem činitelů, kteří to dostávali po odchodu do důchodu“

„Nevím, jak se to dá vůbec určit, ale někdo tady spočítal, že aktivita ministerstva je v porovnání s minulou dobou pětinašobná. Přitom zároveň probíhá přestavba celého aparátu, protože ministerstvo zahraničních věcí bylo neuvěřitelně odpadkovým košem činitelů, kteří to dostávali po odchodu do důchodu“

„Pro mne je na téhle funkci zajímavé, že takové množství informací z nejruznějších zdrojů, jaké mám tady, nikde jinde mít nemůžu. Setkávám se s hroznou spoustou zajímavých lidí, kteří ve světě o něčem rozhodují. Spočívá v tom i obrovský osobní přínos. Jenže já přeci nerozhoduju z hlavy, že bych dostal nějaký nápad. Musím se jednak snažit na základě informací předvídat, co se kde a jak bude dít, jednak pokud možno co nejoperativněji reagovat na děje probíhající. Současně, a to je nejdůležitější, je nutné celou základní koncepci převádět do konkrétních faktů.“

Jaká je situace v personálním obsazení ministerstva?

Lze to nějak srovnat — ministerstvo dříve a dnes?

„Někde už jsem říkal, že za kádrovou práci se nechám kritizovat nejdříve za dva roky, protože sehnat kvalifikované lidi, a zejména pro toto ministerstvo, je obtížné. Hledáme nové lidi po fakultách a v konkurenci s tím, že nastupují na dvouletou zkušební lhůtu. Začíná se tu rojit pětadvacetiletá, sedmadvacetiletá mládež, která prošla těmito těžkými konkursy. Mají dva roky na to, aby předvedli, co umějí a jak chtějí pracovat. Věřím, že až získají zkušenosti, budou tu téměř všichni vytvářet zálohu budoucí civilní služby — nepolitické a vysoce profesionální.“

Prý se osvědčili i někteří z lidí, které jste „zdědili“ . . .

„I v minulosti potíňovalo ministerstvo odborníky. Vždyť mezistátní smlouva není jen kus papíru. Do diplomatických služeb přicházel i lidé, kteří tu práci měli prostě rádi, chtěli ji dělat a jiná varianta neexistovala. Navíc je příjemné, když dnes v rámci lustrací otevřete jejich svazek a zjistíte, že je Státní bezpečnost v minulosti kontaktovala třeba dvakrát a nezískala je. Takový člověk je na tom lépe než ten, který žádný záznam ve svazku nemá.“

Říká se, že řadu míst obsazují i nadále lidé, kteří neprošli žádnými konkursy, že například do Bonnu odejel básník Jiří Gruša, který odmítl jakékoliv zapracování a sám si chce vybrat i své spolupracovníky.

„Podívejte se, kolem služby v diplomatickém sboru budou vždycky fámy. Jiří Gruša je člověk, který perfektně ovládá několik jazyků včetně řečtiny a starořečtiny a je literátem nejenom českým, ale i německým. Chtěli jsme do sjednoceného Německa jako velvyslance člověka opravdu prestižního, kterého by tam uznávali a měli v úctě.“

Tak tedy další, co se povídá: paní Vašáryová prý nemá v Rakousku žádný respekt, její němčina je chabá a při důležitých jednáních musí používat tlumočníka.

„Paní Vašáryová vyrostla v několikajazyčném prostředí a němčina je jednou z jejích mateřštin. Zná ji dokonale. A nejen to. Je socioložka a divadlo hrála jen proto, že doba byla taková, že nemohla dělat sociologii. Její zjev je jen dodatečnou výhodou. Paní Vašáryová je jedním z našich nejlepších velvyslanců vůbec.“

Je skutečně tak lukrativní být československým diplomatem, jak se lidé často domnívali?

„Co se týče platů, jsou na tom hůře než my snad pouze Poláci. Získat prolo schopné lidi do státní služby není snadné. Někteří již odcházejí k různým firmám, kde mají platy několikanasobně vyšší. V našich poměrech může znít fantasticky, že velvyslanec bere kolem dvou tisíc dolarů, jenže nežije za ty peníze u nás, ale za hranicemi. A není už dnes možné, aby — jako mnohdy dříve — téměř nevycházel, jedl psi a kočičí konzervy, šetil a po návratu si pořídil vilu.“

V jednom rozhovoru s kýmś z Ameriky zněla před časem kritika na adresu naší ambasády ve Washingtonu, že je tam málo lidí, že jsou zavaleni prací, kterou nemohou stihnout, a že je potřeba v diplomacii pozvání nejen přijímat, ale i oplácet. Že zkrátka na určitých věcech šetřit nelze. Myslíte, že se otázka financí nedá vyřešit?

(Se smíchem)
„Já na to radši nebudu odpovídat.“

Přece jen to prosím zkuste . . .
„V současnosti potřebujeme finance na přestavbu celého hospodářství. Všechno je otázka priorit v tom malém rámci, který existuje. Leccos by se dalo velice zhospodárnit, kdyby se zjednodušila evidence. Něčeho už jsme dosáhli, mnohého ještě ne. Já chápu, že nelze dát ministerstvu balik peněz a říci — s tím si dělejte, co chcete. Ale pořád se nám ještě nepodařilo odstranit onen stav, kdy má-

te na spoustu řezaných květin a nemáte třeba na počítač.“

Jak dlouho by ještě tohle mělo trvat?

„Doufejme, že dlouho ne. Vládou už dokonce prošlo jakési zjednodušení, jenomže promítnuto do detailů, je vše sice zjednodušeno do tří kapitol, ale kdosi v nich stejně stihl předepsat, jak se v jejich rámci mají peníze rozdělovat. S tím právě zápasím, aby to tak nebylo, abychom mohli prostředky využívat operativně. Ne jako dříve horečně přemýšlet, jak v jedné kolonce peníze utratit, zatímco ve druhé se jich zoufale nedostává.“

Mohl byste porovnat aparát ministerstva zahraničí třeba na Západě, v rozvojových zemích a u nás?

„Některé jsme porovnávali, jenže je to strašně zkrslující. Nelze srovnávat se Spojenými státy nebo Sovětským svazem, ale například Španělsko mají u nás velvyslance plus tři osoby a k tomu asi dvacet dalších zaměstnanců. Jenomže my nemůžeme v Americe nebo v západní Evropě najmout místní sílu. Jenom sekretáře bychom museli dát větší plat, než velvyslanci. Takže třeba uklízečku dělá nikoli za žádný plat, ale za nějaký směšný poplatek manželka nějakého šoféra nebo diplomata. Není to vůbec důstojné, ale více peněz prostě není.“

Jak je to se starými předpisy a řády, omezujícími a vymezujícími vaši práci?

„Existovaly celé seznamy osob, emigranty počínaje, s nimiž měli diplomaté zakázáno se stýkat. Taky bylo pro každého diplomata jistější sedět doma na ambasádě a opisovat z televize. Nikdo na něm, tím pádem nemohl hlásit, že má nebezpečné styky. To už jsme samozřejmě zrušili.“

A co tlustá kniha předepisující diplomatům vše, snad až po tkaničky bot?

„Té knize se říká Černá Máry a jsou dokonce tři. Mohli jsme rušit jednotlivá nařízení buď papír po papíru, což by byl příšerný proces, a nebo pracovat na nových rádech a zrušit zatím jen předpisy nejnesmyslnější. Když mi to tu předávali, řekl jsem si — tohle hodím do koše a bude pokoj. Jenže ono to nejde, protože spousta předpisů se váže na nesmyslné zákony a usnesení vlády a na vyhlášky různých ministerstev. Nedá se to tedy hodit do koše dříve, než docílíme zrušení příslušného zákona ap. Není možné to zvládnout za rok, jde o tisíce nejruznějších věcí. Dodnes se mi stává, že na něco narazím a říkám, co tohle má být, a dozvím se, že je to takový předpis. Teď se zjišťuje, kde se vzal, protože dokud se na něj nenarazilo, nikdo o něm nevěděl.“

Co byste označil za problém největší?

„Že vnitřně nestačíme obrovskému vnějšímu zájmu. Spousta lidí z venku chtěla po revoluci pomáhat, ale zjistilo se, že na to nemáme ani právní strukturu, ani instituci (včetně kanceláří a aparátu), která by se věci zabývala.“

Vás, na rozdíl, od mnohých polistopadových politiků obviňovaných z nedostatku odbornosti a z neprofesionality, hned od začátku i v zahraničí obdivovali za suverenitu a samozřejmost, s jakými si ve funkci vedete. Nicméně se dá předpokládat, že i vy máte okamžiky, kdy si říkáte — ještě se musím učit.

„Samozřejmě, na tom není nic divného. Vždyť situace je neustále jiná a neustále se vyvíjí, nejde o žádné okamžiky. Učit se musíme nepřetržitě, jinak to nejde. Nevěřte tomu, že by se někdo mohl cokoli naučit takovým způsobem, aby mohl říci, tak teď jsem zvládl všechnu moudrost světa, byl v jediném oboru. A v oboru, který zahrnuje všechno svět, by byla neuvěřitelná drzost a arogance vůči sobě samému si myslet, že můžu všechno znát. Já měl na gymnáziu chemika, který mi vstřípl skvělý obraz. Říkal: Lidské vědění, to je tako-

vá koule. To, co víte, je povrch. Co nevíte, je její obsah. Jinými slovy — čím víc toho víte, tím více je i věcí, kterých se ještě chcete dobat.“

V jednom rozhovoru jste prozradil, že už jako kluk, byl to zní fantasticky, jste si přál být ministrem zahraničí. Co teď, když se vám splnil dětský sen, když jste dosáhl vrcholu?

„Kdy je člověk na vrcholu? Jako desetiletý kluk jsem si koupil třídní Déjiny diplomacie. V 60. letech jsem měl zase štěstí, že se uvolňovaly poměry a já jako novinář mohl získávat informace a mít přehled. Na rozdíl třeba od generace dnešních třicátníků, čtyřicátníků, kteří studovali na školách v nejhorších letech. Prosadily se, prorvaly jen výjimečné talenty. A tak to nejde, každý by měl mít podmínky, aby se mohl prosadit. Jedině díky tomu, že už od léch deseti se vlastně celý život zabývám zahraniční politikou, můžu tuhle funkci vůbec dělat. Ale to neznamená, že musím dělat zrovna ji. Můžu být znovu novinářem. Všechno se mění a na vrcholu není člověk nikdy.“

„Ještě dvacet, třicet minut kdyby nám dal a na ty ženské by v řeči taky došlo,“ odhadovali jsme ve výtahu cestou ke vchodu, zdánlivě už zbaveni nervozity z vědomí blížící se války. Za okny se stmívalo, aspoň některým zdejším zaměstnancům pracovní den končil a k našemu hloučku se přidala i jedna z ministrových sekretářek.

„Přeju hezkou noc!“ volal za ni vrátňý ze své kukaně.

Tato noc hezká nebude.

Salesiáni dona Boska

Salesiánskou kongregaci založil v minulém století italský kněz Giovanni Bosco, který zasvětil celý svůj život výchově chudé a opuštěné mládeže. Po celém světě dnes pracuje asi 17 000 salesiánů — kněží, kleriků a laiků. Nenosí zvláštní řeholní šat a jejich základním posláním je žít mezi mládeží, především pak mezi mládeží ohroženou hmotnou a duchovním nouzí. Po vzoru dona Boska užívají ve výchově mládeže preventivní systém, který don Bosco chápal jako nezištně dávající lásku. Je to výchova založená na rozumu, laskavosti a náboženství, která usiluje o to, aby se mladí lidé stali dobrými občany a křesťany.

Do českých zemí přivedli salesiány v roce 1927 P. Ignác Stuchlý, první český salesián. Do roku 1950 otevřeli celkem jedenáct domů, které sloužily učňovské a studijní mládeži. Po padesátém roce byl režimem nucen se stáhnout do ilegality, takže většina bratří salesiánů (celkem je jich u nás 200), působí v běžné pastoraci na farách všech diecézí, ale jejich hlavním posláním je obnovit činnost středisek mládeže a poskytnout tak mladým místo, kde by mohli trávit volný čas a kde by byli vedeni k ušlechtilému lidství a víře a nebyli sváděni k bezduché zábavě, alkoholu, drogám a satanismu. Do Plzně přišli salesiáni v roce 1990.

STRÝC VYDAVATELE ZALOŽIL SALESIÁNSKÝ KLÁŠTER V PARDUBICÍCH V ROCE 1936. ŘEHOVNÍ ROUČKO POKUD SE NOSÍ, JE BÍLÉ.

Mnohé obdivovatele všeho zahraničního jistě překvapí zjištění, že odborná příprava většiny pracovníků našeho pohostinství i obchodu je velmi dobrá. V porovnání s mnoha zeměmi jsou jejich jazykové znalosti poměrně solidní. Většina pokojských našich hotelů se domluví s cizinci lépe než recepční hotelu srovnatelné kategorie v Ženevě, Paříži, Barceloně, Londýně nebo v Neapoli. O to nižší je ochota mnoha našich pracovníků, což si většinou ani neuvědomují. Pokřikování ze zákulisí, mlácení přibory, projevy netrpělivosti při výběru jídel a hlavně katastrofální WC jsou až příliš častými zjevy.

Zajímavé je pozorování číšníků španělských, italských, francouzských, anglických nebo západoněmeckých (a dobrých českých) hospoděk, jídelen a denních barů. Pokud neobsluhují, ihned leští sklo, čídí přibory, připravují skleničky, šálky a hrnky na kávu — a přitom neustále sledují zákazníky a ještě jim neuděle žádný náznak pokynu, nebo dokonce možnost doplnit skleničku. Stejně důležité je včas předložit objednaný účet, aby bylo místo volné pro další zákazníky. Každé místo stojí nájemné a daně, každá židle musí vydělávat.

Udělejme si například představu o produktivitě práce pohostinství v malém zá-

padoněmeckém městečku na řece Mosel. Dům vypadá zvenku jako starobylá hospoda. V domě je i vlastní pekárství. V zadních traktech perfektní pokoje s více než stovkou lůžek, mezi nimi krytý bazén. V restauraci sto padesát míst u stolů. U nás by

cialtů — cibulový koláč. Vypomáhal úředník z radnice a studentka. Kolik by bylo u nás vázáno pracovních sil v tomto komplexu? A kolik dalších pracovních sil je dosud na střediskovém a na okresním festivalství? Samozřejmě pomáhá technika.

Pro živnost se musí žít

podobný hotel musel mít vedoucího, zástupce, vedoucího provozu, účetního, pracovníky osobního oddělení, zásobovače, plánovače, údržbáře, číšníky, pět recepčních, vrátné a pokojské — přičemž by mnoho profesí pracovalo na směny.

Majitel, pan Pistone, osobně pracuje ve výčepu, za jeho zády visí klíče, vydává je s úsměvem a navíc připojí nabídku něčeho k pití. Kdo zazvoní po půlnoci, toho někdo z rodiny mile přivítá a když si řekne o minerálku, určitě se neušklíbne, ale ukáže na výběr z několika druhů. Můžete dostat i aspirin nebo prášek na spaní.

Celý komplex: hostinec, hotel, pekárství a vinohrad obhospodaruje velké rodina s několika zaměstnanci, trvale jen deset osob. Při větším návalu přijde posila. Po večeri nám nabízel burčák a k tomu spe-

Když host telefonuje z pokoje, počítač znamená čas a cenu rozhovoru. Ani objednávka teplého jídla pozdě večer nepřiveče do rozpaků. V zázemí slouží nenápadně mrazáky a mikrovlnné trouby.

Světová turistika se nemůže omezovat jen na mnohahvězdičkové hotely. Každá země se musí věnovat i chudším turistům. Na německém venkově je možno dostat ubytování se snídaní již od 15 DM — samozřejmě v soukromí, případně u sedláků. Ale právě v této oblasti musí působit soukromé iniciativy, práce celých rodin, bez počítání pracovní doby. Na Západě se odhaduje pracovní doba živnostníků na přibližně sto hodin týdně. Prostě musí se žít pro živnost. Privatizace je jasným předpokladem zvýšení produktivity práce ve službách.

Swissair jako první letecká společnost v ČSFR zahájil prodej letenek v čs. měně proti úhradám v hotovosti anebo potvrzeným bankovním převodům. Adresa: Praha 1, Pařížská 11. Tel. 232 47 07, FAX: 232 66 05, telex: 12 10 97.

PRAHA-POCERVICE-PRAHA POUZE ZA 26.952,- Kčs!!

Napjatá atmosféra v Klatovech

(toh+č): K nedávnému napadení romské rodiny Janků v Klatovech, při kterém byl zavražděn občan romské národnosti Emil Bendík, se na včerejší tiskové konferenci vyjádřili zástupci Romské občanské iniciativy. «Právní klasifikace trestného činu, tedy podle § 198 trestního zákona — hanobení národa, rasy a přesvědčení a podle § 222 trestního zákona — ublížení na zdraví s následky, bohužel neodpovídá skutečnosti,» prohlásil předseda ROI dr. Emil Štuka a vyslovil názor, že by čin měl být posuzován podle § 259 o genocidě, což by prý posloužilo jako výstraha. Představitelé ROI uvedli, že podle jejich informací byla akce dopředu připravena a následné vyšetřování bylo zlehčováno a napino se rozběhlo až po tlaku romských poslanců v ČNR na příslušné orgány.

□ □

Počet stíhaných v souvislosti s těmito událostmi se zvýšil už na 24 osob. Jedenáct je bez pracovního poměru, devět dělníků, dva číšníci a dva soukromí podnikatelé.

V Klatovech panuje napjatá atmosféra. Na jedné straně někteří Romové zjevně touží po odplatě, na druhé straně se část veřejnosti vyznává ze sympatií k útočníkům. Souhlasný postoj k agresi proti snědým spoluobčanům je do značné míry vyvolán váhavostí a zdrženlivostí místní policie vůči arogantním a násilnickým projevům Romů. V západočeském deníku Nová Pravda řekl jeden z obyvatel města: «Byl jsem před několika dny bezdůvodně napaden a surově zbit čtyřmi Romy. Mezi

.. ROMŮ TY KRA'SNA'...

O firmě, která neexistovala

(čtk): «Vyšetřujeme podvodnou činnost osob, které vylákaly na Prameni Brno a Zdroji Bratislava cigarety za více než 13,5 miliónu korun,» řekl na tiskové besedě v Brně, náčelník odboru vyšetřovací správy VB JM kraje JUDr. S. Sochor. — Pětaticetiletý Jaroslav M. z Prahy, majitel skutečných i fiktivních firem, obchodoval s cigaretami a ovocem a prodával asi 2 mil. korun. Spojil se s 20letým Richardem Z. z Prahy a pod vymyšlenou firmou

útočníky jsem poznal i zabitého Emila Bendíka, který v Klatovech proslul tím, že hrubým způsobem požadoval na lidech peníze a neváhal použít násilí, aby dosáhl svého.»

Bude na Karlově mostě Montmartre?

(rib+nik): Sdružení výtvarníků a výtvarných řemeslníků Karlova mostu a Starých zámeckých schodů včera informovalo novináře o svizečné situaci, která vznikla na základě rozhodnutí rady obecního zastupitelstva Prahy 1. Pro více než stovku tvůrců a zároveň prodáváčů znamená vydání zákaz veškerého prodeje na Karlově mostě pohromu. Dostali sice příslib, že jim bude umožněno prodávat své výrobky v Piatý-uzi, u židovské synagogy v Jeruzalémské ulici a na Staroměstském náměstí, ale zatím zůstávají od včerejška v podstatě bez obličky. Výtvarníci přitom tvořili specifický kolozář historického jádra Prahy a pro tisíce turistů navíc zajímavou nabídku uměleckých předmětů, které jim připomínaly návštěvu Československa. V poslední době se ovšem stále více na Karlově mostě začali objevovat prodejci lithovin, potravin a dokonce sovětských uniforem. Za pouhých 20 Kčs bylo možné získat oprávnění k prodeji a dál už nikoho nic nezajímalo. Dozor nad prodejem má síce od 1. července zajišťovat městská policie, ovšem co do té doby, to nikdo neví. Sdružení výtvarníků se proto rozhodlo na dnešek a zítek

odpoledne uspořádat demonstraci přímo na Karlově mostě, kdy se nebudou prodávat, ale návštěvníkům vysvětlovat, proč. A 5. března, kdy se odpovídne bude na žofině konat plenární zasedání obecního zastupitelstva, budou výtvarníci požadovat zrušení usnesení rady o prodeji na Karlově mostě.

MALINA TAH PÁTRÁ!

Z. Rotrekl převzal cenu

(rol): V lednu proběhla našim tiskem zpráva, že Klub československé kultury v Los Angeles udělil letos Cenu Jana Zbradnicka moravskému básníku Zdeňku Rotreklívi. Cena je udělována každé dva roky významným osobnostem v oblasti poezie a je dotována částkou 1000 dolarů. Od roku 1985 ji získal I. Jelínek, I. Diviš a K. Kryl. Letos poprvé byla udělena básníkově Zdeňku Rotreklívi. Slavnostní předání diplomu proběhlo včera v Brně. Osobně jej předal jeden ze zakladatelů a vedoucích představitelů KČK v Los Angeles Pavel Páv za přítomnosti řady osobností literárního života, z nichž můžeme jmenovat Jana Zbradnicka, syna slavného básníka, a předsedu Obce moravsko-slezských spisovatelů J. Trefulku. Na improvizované besedě se hovořilo o současně situaci české literatury a problémech mezinárodních kontaktů. «Nejsem zvyklý na tolik slávy,» přiznal se Z. Rotrekl. Není divu. Křesťanský orientovaní básníci si nezasloužili pocity budou muset vyvat.

■ V těchto dnech jsme si připomněli

10. výročí úmrtí paní

BOŽENY ČERVENÉ

z Prahy 7. Vzpomíná dcera s rodinou.

... KBOŽ JSTE JI ZNALI...

+ 27. 02. 1984

Der Löwe von Decin muß eine Gasmasken tragen

„Wenn die Erwachsenen nichts ändern, müssen eben wir jungen Leute etwas unternehmen.“ Kristyna, 17 Jahre alt, lebt seit ihrer Geburt in der 57000-Einwohner-Stadt Decin an der Elbe. Der Ort mit dem deutschen Namen Tetschen gehört zum Industrieviertel Nordböhmens, das an seiner verpesteten Luft zu ersticken droht. Er liegt rund 20 Kilometer vor der Grenze zu Sachsen in einem nur nach Südwesten offenen Becken. Aus dieser Richtung kommen die Abgase der großen Braunkohlekraftwerke. Decin hat den Ruf, von den „Drecklöchern“ des nordböhmischen Reviers eines der dreckigsten zu sein. In den nebligen Übergangszeiten des Frühlings und des Herbstes hängen oft wochenlang nach Schwefel stinkende und rußige Abgase zwischen den dunkel verfärbten Gründerzeitfassaden — in einer Konzentration, die jedem Grenzwert Hohn spricht.

Es sind dies die Zeiten, in denen der Sportunterricht in den Schulen ausfällt, damit die Jugendlichen das Gift nicht zu tief einatmen. In ihrer Hilflosigkeit haben die Behörden sogenannte Respiratoren an die Kinder verteilt. Der Atemschutz vor Mund und Nase schützt vor Ruß, Gase wie Schwefel- und Stickoxide aber kann er nicht ausfiltern. Kaum jemand in Decin nimmt die Respiratoren ernst. Kristyna kennt das alles nicht anders, aber abfinden will sie sich nicht damit. Deshalb beteiligt sie sich voller Energie an den Schülerprotesten gegen das ökologische Desaster, die von Decin ausgingen und inzwischen fast alle großen Städte Nordböhmens erfaßt haben.

An einem smogverpesteten Tag Ende Februar waren die Gymnasiasten von Decin als erste in Aktion getreten. „Bei dieser Dreckluft haben wir zwei Möglichkeiten: Entweder wir bleiben zu Hause und schwänzen — oder wir bleiben in der Schule“, schrieben sie in einem Flugblatt und besetzten das städtische Gymnasium. Der Direktor erlaubte ihnen, mit Schlafsäcken in den Klassenräumen zu übernachten. Kristynas Schule, in der Krankenpflegepersonal ausgebildet wird, schloß sich mit anderen Fachschulen der Elbestadt nach wenigen Tagen an. In ganz Nordböhmen außer in Decin erhalten die Beschäftigten eine Prämie fürs Ausharren im Katastrophengebiet — von den Kommunisten ganz offiziell „Begräbnisgeld“ genannt. Die Schüler fordern von Prag, die 2000 Kronen (rund 120 Mark) pro Arbeitnehmer und Jahr auch an ihre Heimatstadt auszuzahlen und dann in einen Topf für ökologische Notfallmaßnahmen zu werfen.

„Wir wollen leben“, taufte sie ihre Protestaktion. Morgens lief der Unterricht weiter, nachmittags pinselten sie Plakate. Eins davon zeigt das Stadtwappen von Decin — einen Löwen, der einen Fisch hält — mit Gasmasken und Grätengerippe in der Pranke. Im Lehrcomputer des Gymnasiums wurde eine Datenbank eingerichtet, die über Ausmaß und Ursachen der Verpestung informiert. Abends trafen sie sich „beim Amos“, am Denkmal von Jan Amos Comenius am Deciner Rathausplatz, und diskutierten mit Fachleuten. Zu Demonstrationen kamen Zehntausende — auch viele Erwachsene. Mit einem Malwettbewerb unter dem Titel „Warum Kinder keine Sonne malen“ versuchten die Schüler auch die Kindergärten einzubeziehen. Sie forderten die Erzieherinnen schriftlich auf, den Kindern zur Verdeutlichung der Situation für den Nachhauseweg die amtlich verordneten Schutzmasken aufzusetzen. Einige Kindergärtnerinnen schickten den Brief unterschrieben zurück. Sie hatten das Rundschreiben getreu alter Denkungsart

als Anweisung von oben mißverstanden.

Kristyna kramt eine Kopie aus ihrer dicken Mappe mit Unterlagen. In der Schrift einer Zehnjährigen schreibt dort Zdena Luxikova für ihre vierte Klasse an Vaclav Havel: „Sehr geehrter Herr Präsident, kommen Sie sich in Decin anschauen, was uns hier quält. Uns quält die schlechte Luft. Das ist nicht zum Aushalten. Es wäre am besten, Sie könnten das abwenden, Herr Präsident. Weil sich in dieser Luft nicht leben läßt. Wir können nicht rausgehen und draußen Wettläufe spielen. Alte Leute gehen nicht mehr aus, weil sie fürchten zu ersticken.“ Präsident Havel warf wegen der Proteste tatsächlich seine Termine um und kam zu einer Podiumsdiskussion. Auch CSFR-Umweltminister Josef Vavrousek und der Umweltminister der Tschechischen Republik, Ivan Dejmál, reisten an. Einschneidendes aber ist nicht geschehen.

Die Leute in Decin sind enttäuscht, weil sie sich von der „sanften Revolution“ auch eine rasch spürbare Verbesserung der Umweltbedingungen in Nordböhmen erhofft haben. „Was hat sich eigentlich verändert, seit die Kommunisten weg sind?“ fragt ein Mediziner der örtlichen Poliklinik. Die Menschen in Decin wissen jetzt, unter welch katastrophalen Umständen sie leben müssen. Dieses Wissen bessert freilich ihre Lage nicht. Von den Politikern im 120 Kilometer entfernten Prag fühlen sie sich vernachlässigt. Finanzminister Vaclav Klaus besuchte neulich ein Treffen der örtlichen Gliederung seiner Partei. Demonstranten forderten ihn vor dem Saal zur Stellungnahme auf. „Die Ökonomie ist der Kuchen, die Ökologie ist die Sahne drauf“, zitiert Kristyna den Minister entgeistert.

Zynismus kann die Schülerproteste nicht eindämmen. In Decin legen sie eine Pause ein, dafür haben die Gymnasiasten in Usti nad Labem (Außig/Elbe) für einige Wochen die Regie übernommen. Sie koordinieren Schulbesetzungen in den Städten Teplice (Teplitz), Most (Brüx), Chomutov (Komotau) und Duchcov (Dux). Die Schüler fordern vom Parlament die Einrichtung einer Sonderkommission, ein Sanierungskonzept und einen Sonderfonds zur Luftverbesserung.

Die Skepsis Kristynas gegenüber den Politikern gilt nicht für den Starosta von Decin, Bürgermeister Zdenek Kropacek. „Er hat uns von Anfang an unterstützt“, sagt sie. Die Sympathie ist gegenseitig. „Die jungen Leute haben Großartiges geleistet. So lernen sie lebensnah“, lobt der Ingenieur, der als Bürgerforums-Kandidat im vergangenen November an die Spitze der Verwaltung von Decin gewählt worden ist. Er ist braungebrannt — eine Seltenheit in dieser Stadt der blassen Gesichter. Dem drahtigen Naturliebhaber nimmt man seine Verzweiflung darüber ab, daß ihm für eine rasche Verbesserung der Luftqualität in vielerlei Hinsicht die Hände gebunden sind.

Der Starosta in Pullover und Jeans nennt schlimme Zahlen. Die Lebenserwartung in der Tschechoslowakei liegt danach um sieben Jahre unter der in Westeuropa, in Nordböhmen ist sie um fünf Jahre kürzer als in der CSFR. In Decin sei die Zahl der Schwangerschaftserkrankungen viermal, die Zahl der Fehlgeburten mehr als dreimal und die Zahl der Atemwegs- sowie der Krebserkrankungen 1,6mal so hoch wie im Landesdurchschnitt.

Eines konnte der Starosta schon erreichen. Im stadtnahen Industriezentrum mit seinem um die Eisenhütte Kovohute gruppierten Betrieben wird gut ein Viertel der im Raum Decin jährlich verbrauchten 200000 Tonnen Braunkohle

verbrannt. Während der kommunistischen Ära wurden die städtischen Anweisungen zur Brennstoffreduktion bei Smog telefonisch entgegengenommen. Dann blieben sie mangels Adressaten im Sekretariat liegen, ergaben Kropaceks Recherchen. Jetzt droht bei Nichtbeachtung eine Geldstrafe von 20000 Kronen (rund 1200 Mark). Die Betriebsleiter hatten das städtische Gebot ignoriert, bei Smog die schadstoffärmere Steinkohle anstatt Braunkohle zu verwenden.

In der kommunistischen Ära waren in der Stadt große Warntafeln errichtet worden, deren grüne Lichter bei erhöhter Luftverschmutzung manchmal auf gelb sprangen. Oft änderten die bunten Lichter allerdings auch bei mehrmaligem Wetterumschwung ihre Farbe nicht. Der kürzlich verabschiedete Smog-Alarmplan in Decin sieht bei Inversionslagen Einschränkungen in fünf Stufen vor — von der nächtlichen Senkung der Heizungstemperatur in den fernbeheizten Wohnsiedlungen bis zum Stopp des Autoverkehrs. Der tschechische Ministerpräsident Petr Pithart hat zugesichert, daß ab 1. April in Decin nur noch Braunkohle mit einem Prozent statt wie bisher mit 3,5 Prozent Schwefelgehalt geliefert wird.

Angesichts der Probleme ist das ein Fortschritt im Schnecken tempo. Ein Großteil des Umweltetats ist im Zusammenhang mit einem zentralen Braunkohle-Heizkraftwerk blockiert, das bisher 300 Millionen Kronen (rund 18 Millionen Mark) gekostet hat. Die noch in der kommunistischen Ära geplante gigantische Dreckschleuder würde zweieinhalbmal mehr Schwefeloxid ausstoßen als die Heizungen, die sie ersetzen sollte. Sie wird nicht in Betrieb genommen. Bisher ist es nicht gelungen, die bereits verplanten Gelder umzuwidmen.

„Ist es nicht besser, unseren Kindern finanzielle Schulden als einen ökologischen Schuldenberg zu hinterlassen“, hat der Starosta jüngst auf einer Ökologietagung Umweltminister Vavrousek gefragt. Aber Prag will Kredite ausschließlich für die Wirtschaftsreform aufnehmen. 47 Bürgermeister der industriestarken Region Nordböhmen weigern sich nun, weiterhin ein Prozent aus den Kommunalhaushalten zu bezahlen, die als Finanzausgleich den strukturschwachen Regionen im Süden und Osten der Republik zufließen. Sie wollen das Geld für den Umweltschutz verwenden, der in der CSFR bereits Verfassungsrang hat.

„Um Gottes willen, wir bekommen schönes Wetter“, kommentiert Kristynas Vater am Abend nach dem gemeinsamen Essen die Wettervorhersage im Fernsehen. Nach wochenlangem Smog mit Werten bis 500 Milligramm Schwefeloxid in der Luft hat es in der vergangenen Nacht geregnet. Der Regen hat das Gift aus der Luft gewaschen und in den Boden gespült. Die vor kurzem installierte Digitalanzeige vor dem Deciner Bahnhof zeigt unvorstellbare sieben Milligramm Schwefeloxid in einem Kubikmeter Luft an. Am nächsten Morgen sind es zwar 125 Milligramm; das aber ist noch immer nur die Hälfte des Grenzwertes. Kristynas Eltern haben in der vergangenen Nacht erstmals seit Wochen ihre Zimmer gelüftet. Jetzt droht wieder Inversion.

Kristynas ältere Schwester Vera und ihr Mann Pavel sitzen mit am Abendbrotisch. Die beiden haben ein fünf Monate altes Baby. Vera will mit Pavel und dem Kind nach Südböhmen umziehen. Doch es ist nicht einfach, für die angehende Ärztin und den Kybernetiker Arbeitsstellen am gleichen Ort zu finden. Ob es denn nicht besser sei, zu bleiben und zu kämpfen? Sie müsse jetzt vor allem an

HITCHCOCK VSTAVEJ A DELEJ VECO!

es sehr leise, aber eindringlich klingt fast wie ein Schrei.

ihre Kinder denken, antwortet die knapp 25-jährige. Dann bricht es aus ihr heraus: „Ich will endlich saubere Luft.“ Sie sagt

Prag wird Hochburg für Diebe

Polizei zählt mehr Verbrechen / Gewalt breitet sich aus

Prag PRAG, 27. März. Die „Goldene Stadt“, Prag, wird zunehmend zur Hochburg für Diebe und Gewalttäter. Nach Auskunft der Polizeisprecherin Hana Soukupova vom Mittwoch ist die Zahl der Verbrechen in der tschechoslowakischen Hauptstadt innerhalb der beiden ersten Monaten dieses Jahres verglichen mit demselben Vorjahreszeitraum um 43 Prozent gestiegen. Insgesamt seien im Januar und Februar in der Stadt 8373 Straftaten begangen worden. Verglichen mit Januar und Februar 1989 ist dies nach Darstellung der Sprecherin sogar ein Anstieg von 162 Prozent. Zugenommen haben vor allem Gewaltverbrechen und Diebstähle. In diesem Jahr wurden in Prag elf Morde verübt, wobei immer häufiger Taxifahrer die Opfer sind.

Nach Angaben des Prager Polizeichefs Pavel Hoffmann führten die Bemühungen, „potentielle Straftäter abzudrängen“,

auch zu einem Anstieg der Kriminalität im Umland. Um vor allem die häufig von Westtouristen besuchten Fußgängerzonen und die Parks sicherer zu machen, will die Stadt eine Polizeiabteilung einrichten, die zu Fuß auf Streife gehen soll. Nach Hoffmanns Darstellung gibt es dabei aber vor allem finanzielle Probleme. Nicht alle 35 motorisierten Einheiten für nächtliche Streifen können eingesetzt werden, weil der Polizei Benzin fehlt, beschwerte sich die Polizeiverwaltung.

Wegen der Verbrechenswelle auch in der restlichen Tschechoslowakei platzen die Gefängnisse aus allen Nähten. So beklagte die Direktion der Haftanstalt im nordböhmisches Liberec (Reichenberg), ein Teil der Häftlinge müsse außerhalb der Anstalt untergebracht werden. Sorgen bereitet der Gefängnisleitung vor allem die steigende Zahl der jugendlichen Straftäter.

Kardinal Tomasek im Ruhestand

PRAG, 27. März (dpa). Papst Johannes Paul II. hat Miloslav Vlk zum neuen Erzbischof von Prag ernannt. Sein Vorgänger, Kardinal Frantisek Tomasek (91), geht auf eigenen Wunsch in den Ruhestand. Er galt während des kommunistischen Regimes als romtreue Symbolfigur für kirchliche Unabhängigkeit und setzte sich für demokratische Bürgerrechte ein.

Dolary za koně

[pn]: Včerejší, již 70. mezinárodní dražba sportovních a jezdeckých koní v Písku měla chvílemi velmi vzrůšující průběh. Aukce se zúčastnilo 28 zahraničních kupců z Rakouska, Itálie, Švédska, Velké Británie, Belgie, SRN a Švýcarska. Bylo prodáno celkem 74 koní za celkovou cenu 208 250 dolarů, když původní vyvolávací cena byla 146 500. Znamená to tedy průměr na jednoho koně 2787. Nejdražšího koně zakoupil Ital Giorgi — Sietého Kantona z hřebčince Písek za 7000, když jeho vyvolávací cena byla 3000 dolarů. Za stejnou cenu koupil Sietého Primuse z chovu Kladrub náš krajan Weiss ze Švýcar. Vyvolávací cena Primuse byla 2900 dolarů. Nejúspěšnějším chovatelem byl opět hřebčín Kladruby, který prodal 10 koní za 41 700 dolarů. Vyvolávací cena byla 23 400 dolarů.

„ALE I „KRALOVITVI ZA KONĚ“..“

Návrat Jana Kristoforiho

[ny]: Svými obrazy a kolážemi se Jan Kristofori vrátil do české kultury hned po listopadu 1989 pražskými výstavami v Divadle hudby a v Chodovské tvrzí. V obou případech zde byla díla, která vyjadřovala malířovy duchovní postoje a prožitky, především k hudbě a víře. Je vůbec přiznačné pro tohoto umělce, že se do jeho obrazů i koláží promítají společenské boje, hnůt i myšlenky, což je jasné už z jejich názvů: My z budování nevýjdem (1962), Abych nezapomněl, kde žiju (1983), Cenzura (1972), Rehabilitace (1972), Deklarace lidských práv (1971—1975), Ti, kteří s tím hnuli (1990) nebo Ti poznamenaní (1990), Ti, kteří vyčkávali (1990). Jan Kristofori žil přes dvacet let ve Švýcarsku a Norsku a snad i tento fakt způsobil, že tak silně prožívá převratné okamžiky dneška. A i když obdivujeme obrazy, v nichž se projevuje lidská touha, obyčejné záliby

sběratelské (předměty i způsob jejich prezentace jsou vytvořeny především koláží), přeče nás svou opravdovostí a výsostnou uměleckou řečí vzrušují především obrazy poslední — Naše revoluce a Jednou to muselo prasknout (1990). Kristoforiho výtvarná poezie z nich přímo vyzápuje. Všechny tyto obrazy a koláže můžete vidět na výstavě v Pálffyho paláci do 31. března. A ještě jednu významnou věc bych chtěl připomenout — že soubor dvaceti koláží věnoval Jan Kristofori Výboru dobré vůle Olgy Havlové.

● Americký prezident G. Bush včera jmenoval pět členů rady ředitelů československo-amerického podnikatelského fondu ustaveného na pomoc rozvoji soukromého sektoru v ČSFR. 18. 3. 91

CSFR-Karikatur zum Thema Umwelt. (dpa)

CSFR soll Atommüll verglasen

PARIS, 27. März (dpa). Frankreich hat mit der Tschechoslowakei vereinbart, den Bau einer Anlage zur Verglasung von Atommüll in der CSFR zu prüfen. Es wäre die erste Anlage im früheren Ostblock, in der schwach- und mittelmäßig radioaktive Abfälle in Glasblöcke eingegossen würden, teilte das französische Atomenergiekommissariat CEA mit.

Bisher wird der Atommüll der 55 französischen Atomkraftwerke in Kunststoffblöcke oder Bitumen eingegossen. Dem Verfahren sind jedoch von den zugelassenen Strahlenwerten Grenzen gesetzt. Zudem sind die Bitumenfässer sehr groß. Der Einschluß in Glas oder Keramik könnte die Probleme CEA zufolge lösen. In der französischen Wiederaufbereitungsanlage La Hague arbeitet bereits eine Versuchsanlage zur Verglasung von 30 bis 35 Kilo Atommüll pro Stunde.

BUDOU TO PRODAVAT JAKO „BRIEFBESCHWERER“..

Mitink v Bratislavě

[čt]: Z iniciativy bratislavských organizací Slovenské národní strany se včera v Bratislavě na náměstí SNP sešlo asi osm tisíc lidí na mítinku k podpoře přijetí Deklarace o státní suverenitě a svrchovanosti Slovenska. Historické skutečnosti připomněl P. Čarnogurský, bývalý poslanec Slovenské sněmu. Poslanci SNR J. Prokeš a M. Anđel podpořili požadavky na svrchovanost Slovenska a řešení ekonomické reformy podle slovenských specifík. Promluvil rovněž poslanec FS P. Hrivák, zástupce Asociace slovenských vojáků, Hlinkovy společnosti a. J. Vystoupení byla přerušována výkřiky »Samostatné Slovensko«, »Slovenský štát«, »Dost bylo Prahy« apod. Po poselství Kanadské slovenské ligy bylo přečteno prohlášení, hlásící se k právu na sebeurčení, které zaručuje Charta OSN.

O přestávce včerejšího zasedání vlády SR byla premiéru Mečiarovi položena otázka, zda bylo na jednání prodiskutováno i vyslovení důvěry jeho osobě. V. Mečiar uvedl: »Hovořilo se o tom ve všeobecné rovině. Před zahájením zasedání jsem vyzval přítomné, že pokud je mezi nimi někdo, kdo byl mnou jakkoli manipulován nebo kompromitován doklady StB, nechť to řekne. Neozval se nikdo, ani pan Kučerák. (...) Ani jeden hlas nebyl proti, nikdo nic nezpochybnil. Demise z mé strany nepřipadá v žádném případě v úvahu, protože legitimně a řádně plním své povinnosti. Tím, že se někomu nelíbím, nelze rozvracet vládu.«

Předseda Slovenské rady F. Gál uvedl na včerejším brífinku hnutí VPN k výrokům na adresu místopředsedy vlády SR J. Kučeráka, že premiér Mečiar věděl přesně, že J. Kučerák s StB nespolupracoval, i to, že informace o tomto podezření nedostal od F. Gála. Na otázku, odkud tyto informace může F. Gál mít, odpověděl: »Od premiéra Mečiar.« Potom zaujal stanovisko

JE VAM JAK LITO, STRASNE LITO...

ko k obviněním, která v posledních dnech zazněla na adresu jeho i vůči KC a Slovenské radě VPN. V souvislosti s nedělním případem odmítnutí večerního vystoupení ve Slovenské televizi zdůraznil, že KC VPN nikdy nedalo cenzurovat projevy premiéra Mečiar. F. Gál položil však i protiotázku,

vem a dalšími. (...) Podporujeme každou snahu o svrchovanost, suverenitu a státní samostatnost — současně však připomínáme, že našim cílem je samostatný, svébytný stát — Slovenská republika.

Proti vystoupení M. Kňažka protestoval Klub poslanců OF ve FS, který ve svém

Dusno na Slovensku

proč přišel premiér na nahrávání i s M. Kňažkem, který měl již za chvíli připraven vlastní projev.

Také Slovenská národní strana poskytla včera prohlášení k současné situaci na Slovensku, z něhož vybíráme: »Údálosti nedělního večera jednoznačně dokázaly, že VPN jako monolitní hnutí neexistuje. Po sněmu v Topoľčanech se jasně profilovala dvě křídla. Národní, reprezentované V. Mečiar, M. Kňažkem a J. Budajem, a tzv. hradní — protislovenské, reprezentované F. Gálem, P. Zajacem, M. Čalfou, P. Raše-

prohlášení odmítá narážky pana ministra, které snad měly vzbudit dojem, že se OF nějak vměšovalo do vnitřních záležitostí VPN či do sporů v jeho vedení. »Znevažování ústavního zákona o rozdělení kompetencí a všeobecné výpady proti „federáru“ nás překvapily tím spíše, že ve FS tak pan poslanec Kňažko nikdy nehovořil.« zdůrazňuje prohlášení. Na vývoj vnitropolitické situace reagovaly včera také ústřední slovenské deníky. Jak vidno, dusivá atmosféra z Čech se začíná přemísťovat na Slovensko.

VW besiegelt Ehe mit Skoda

CSFR-Projekt auf gut zehn Milliarden Mark veranschlagt

ug PRAG. Die Eingliederung des tschechoslowakischen Autoherstellers Skoda in den Volkswagen-Konzern ist besiegelt. Die entsprechenden Verträge wurden am Donnerstag in Mlada Boleslav (Jung-Bunzlau) unterzeichnet. VW wird zunächst an einer neuen Gesellschaft, der Skoda Automobilova, 31 Prozent übernehmen und seine Quote bis 1995 auf 70 Prozent aufstocken. Diese Beteiligung kostet die Wolfsburger 1,4 Milliarden Mark, die teils als Kaufpreis und teils als Kapitalspritze für die neue Firma dienen. Kernstück der Zusammenarbeit sind aber die neun Milliarden Mark, die VW in den nächsten zehn Jahren im wesentlichen am Stammsitz Mlada Boleslav, 60 Kilometer nordöstlich von Prag, investieren will. Die bisherige Kraftwagenherstellung des neuen Partners — zu dem Staatskonzern gehört unter anderem auch die Abteilung Kraftwerksbau in Pilsen — bleibt als „Skoda-alt“ noch einige Monate bestehen.

Laut VW-Chef Carl Hahn hat Skoda bei der Kooperation Zugang zur gesamten VW-Entwicklungstechnologie vom Windkanal bis zum Großcomputer. Bis Mitte

des Jahrzehnts soll ein völlig neuer Personenwagen entwickelt werden. Nach den Worten des tschechischen Industrieministers Jan Vrba hat seine Regierung dem gemeinsamen Unternehmen für die nächsten zwei Jahre Steuerfreiheit gewährt und sich verpflichtet, die Umsatzsteuer für Autofirmen von 32 Prozent auf 22 Prozent zu senken. Sämtliche Probleme, die aus der gegenwärtig in der CSFR anstehenden Rückgabe von Eigentum an enteignete Bürger erwachsen, sollen so geregelt werden, daß daraus keine Hindernisse für das VW-Projekt entstehen.

In seinen Bemühungen, auf den osteuropäischen Märkten stärker Fuß zu fassen, hat Volkswagen auch eine Zusammenarbeit mit dem slowakischen Automobilunternehmen BAZ in Bratislava (Preßburg) vereinbart, wo die Wolfsburger knapp eine Milliarde Mark investieren wollen. Bei BAZ, das bisher auch Rüstungsgüter produzierte, sollen künftig mit Blick auf die günstige Lage an der Donau Getriebe gebaut werden. Außerdem ist die Konstruktion eines leichten Nutzfahrzeuges auf Basis der Technik des Passat-Modells geplant.

...KE STOLU A LOŽI...

Telefon teurer und billiger

Ortsgespräche kosten ab 1. April mehr/ Ferntarif preiswerter

BONN, 29. März (AP). Mit neuen Telefentarifen in den alten Bundesländern und mit kürzeren Brieflaufzeiten in den neuen wartet die Post nach Ostern auf. Bei allen Ferngesprächen in Westdeutschland wird der Zeittakt ab Montag einheitlich auf 21 Sekunden verlängert, zu Billigtarifzeiten auf 42 Sekunden. Dagegen werden Ortsgespräche teurer, weil der Zeittakt tagsüber auf sechs Minuten verkürzt wird. An das Nachluftpostnetz sind ab Dienstag auch Sachsen, Sachsen-Anhalt und Thüringen angeschlossen, so daß Briefe aus diesen drei Ländern künftig zwei Tage nach der Einlieferung beim Empfänger in Deutschland sein sollen.

Die Änderung der Telefengebühren in den alten Ländern zum 1. April ist die letzte Stufe der 1989 begonnenen Tarifreform. Die Fernzonen 2 (50–100 Kilometer) und 3 (über 100 Kilometer) werden zu einer neuen „Weitzone“ zusammengefaßt. In ihr kann für eine Gebührenein-

heit tagsüber 21 Sekunden statt bisher 18 oder 20 Sekunden telefoniert werden. Zu Billigtarifzeiten (18 bis 6 Uhr, Wochenende, Feiertage) erhöht sich der Zeittakt von 38,8 auf 42 Sekunden.

Im Ortsbereich im Westen wird der Zeittakt tagsüber von acht auf sechs Minuten verkürzt. In den Billigtarifzeiten bleibt es bei zwölf Minuten. Für Ferngespräche zwischen dem alten Bundesgebiet und West-Berlin gibt es ab 1. April keinen Rabatt mehr; der Zeittakt verkürzt sich am Tage auf 21 Sekunden.

Die Pflichteintragung im Telefonbuch soll ab 1. Juli 1991 abgeschafft werden. Wie ein Sprecher des Postministeriums in Bonn erklärte, können Kunden des Staatsunternehmens Deutsche Bundespost Telekom in Zukunft aus Gründen des Datenschutzes verlangen, daß Name, Adresse und Nummer nicht mehr im Telefonbuch erscheinen und auch bei der Auskunft nicht genannt werden.

Dramatický rozstěp veřejnosti proti násilí, manifestace, příprava ústavy, kdy přichází Slovenská národní strana a Matice slovenská a další se svými návrhy, plus blížící se výročí založení Slovenského státu 14. března, a v téže chvíli návrh deklarace o svrchovanosti, to všechno dohromady vytváří stav velmi zneklidňující, řekl v nedělních Hovorech z Lán prezident Václav Havel.

„Po celou dobu svého pobytu v prezidentském úřadě se snažím dělat, co mohu, pro dobré jméno Československa ve světě. Zdá se mi, že Československo mělo a dodnes má dobré jméno. Občas mluvím pocit, že

Fragmenty z Lán

to není práce zbytečná. Přejít týden mým navštívit Benelux, mám mít zásadní proslov u sídla Atlantické aliance, mám být v Evropských společenstvích a podobně -- u já se přiznám, že se začínám trochu stydět jménem Československa, když si vzpomenu na tu naši politickou scénu, tak mulicherně rozbouranou, když si vzpomenu na různá podezření, nedorozumění.“

Prezident rovněž hovořil o tvorbě nových ústav. Prý jsou námitky k tomu, že se o nich jedná tak říkajíc v hospodě. „Ano, s těmito námitkami jsem se setkal, z úst některých poslanců Slovenské národní strany, ve Slovenské národní radě a dokonce v oficiálním stanovisku Československé strany lidové. Musel jsem se tomu trochu usmát. Proč se tyto schůzky konají na Hradě, protože jsou opravdu neformální, neoficiální. Jsou to přátelské pracovní schůzky. Druhý důvod je tento: v počátcích mého pobytu v této funkci, kdy jsme převzali Hrad po předchozím režimu a všechno tu bylo prošípováno mikrofony, jsme vedli některá důležitá politická jednání na Vikárce prostě proto, aby nás nějaké síly nenahrávaly, neposlouchaly a tak podobně.“

„Domnívám se, že chceme-li žít ve federativním státě, pak má smysl jednat žít ve federaci, která funguje a prospívá oběma republikám. Než mít ústavu nefungující, než mít federaci nefungující, federaci ztvůta neschopnou, která je brána jako nutné zlo, pak je skutečně podle mého mínění lepší mít dvě samostatné republiky.“

Prezidentova představa o ústavě

(rlh): Včerejší tiskové konference na Pražském hradě se účastnil prezident Václav Havel. M. Zantovský v úvodu informoval o zrušení mimořádných bezpečnostních opatření na Hradě.

V. Havel informoval o stavu příprav budoucí federální a obou národních ústav. Prohlásil, že jde o věc velmi důležitou, protože FS, a nakonec i prezident, byli zvoleni na dva roky, během kterých je třeba dát lidu novou ústavu, která je tou nejrychlejší cestou ke stabilizované demokracii. Veškeré problémy, s kterými se dnes potýkáme, jsou tak či onak spojeny s pořízením nových ústav, řekl prezident. I samotný průběh ekonomické reformy je ve značné míře ovlivňován kompetenčním zákonem. Konečně ani prezidentský úřad nemá zcela jasně vymezená práva a povinnosti. I proto, nebo právě proto, se V. Havel angažuje i v tzv. »Vikáreckém procesu«, který by se měl stát pravidelným setkáním vedoucích sil tohoto státu. Zatím proběhla tři setkání, a právě to poslední patřilo mezi nejúspěšnější. Odlišný názor na budoucí státoprávní uspořádání má pouze KDH. Jde nyní o to, řekl pan prezident, že všechny tři ústavy musejí být přijaty současně. Federální ústava bude předcházet jakási deklarace o soužití národů, která by vyjádřila vůli obou národů žít společně. Bylo by to v historii vlastně poprvé, kdy by byla takto svobodně vyjádřena vůle obou národů.

V až příliš podrobném výkladu prezident poté seznámil novináře s pojetím nové federální ústavy.

Federální ústava má úvodní prohlášení a celkem 10 hlav, ale není v ní zahrnuta

problematika Slezska a Moravy. Hlava 1 se týká základních ustanovení, hlava 2 základních práv a svobod a hlava 3 má název Federace a republiky. Právě k této části ústavy má prezident celou řadu výhrad. Hlava 4 zahrnuje zákonodárnou moc, tzn. federální shromáždění, federální radu a referendum. Federální shromáždění by mělo být jednokomorové s 200 poslanci, v podstatě tím, čím je dnes Sněmovna lidu. Jediným rozdílem má být zákaz majorizace, což platí u každého jeho rozhodnutí a u každého zákona. Má odpadnout složitý těžkopádný systém dvou komor. Prezident má mít právo rozpustit Federální shromáždění tehdy, když během půl roku třikrát FS odmítne vyslovit důvěru vládě ČSFR. Tehdy může prezident jmenovat úřednickou vládu, která by měla ovšem pouze tímčesícní trvání. Pátá hlava posiluje funkci prezidenta. Má být neodvolatelný Federálním shromážděním, má právo přezkoumávat přijaté zákony. Slib prezidenta bude skládán napříště do rukou předsedy Ústavního soudu federace, jako nejvyššího arbitra. Šestá hlava pojednává o výkonné moci, sedmá o řízení státu, tj. o územní samosprávě, a osmá hlava hovoří o moci soudní. V deváté hlavě je zahrnut stav ohrožení státu, a konečně desátá hlava shrnuje závěrečná ustanovení, symboly státu a hlavní města republik apod.

Chci poznat Havla

BONN (rst): »Chtl bych se setkat s československým prezidentem Václavem Havlem. Je pro mě velkým příkladem jako bojovník za lidská práva, náročný literát a nyní prezident republiky.«

Prohlásil to v rozhovoru s katolickým časopisem »Welt Bild« designovaný předseda německé sociální demokracie, ministerský předseda spolkové země Šlesvicko-Holštýnsko Björn Engholm. Pokud jde o vztah sociální demokracie ke katolické církvi označil ho Engholm za stále se zlepšující. Například v otázce úsilí o lidská práva není mezi SPD a církví podstatného rozdílu.

Úspěch Káti v New Yorku

(čr): Newyorské Metropolitní opeře trvalo 70 let, než uvedla Janáčkovu Kátu Kabanovou, ale její premiérou toto zpoždění odčinila, napsal ve velmi pochvalné recenzi kritik listu New York Times D. Henahan. Zdůraznil, že nejslavnější americká scéna nevěnovala v posledních letech tolik péče žádné nové inscenaci jako právě Kátě Kabanové. Úsilí se vyplatilo, výsledkem je všestranný úspěch, uvádí Henahan. Zvláště pak vyzdvihuje výkon G. Beňačkové v titulní roli, který je podle jeho slova jak pěveckou, tak i dramatickou událostí. Velmi náročný part, který je misty spíše sólovým koncertem, zvládla Beňačková nejen s hlasovou bravurou, ale dokázala od první do poslední chvíle žít vnitřní život své hrdinky a plně se s ní ztotožnit. Je zřejmě ideální představitelkou této role a její výkon přinesl posluchači dlouhé chvíle hypnotické krásy, zapomnění a vytržení. Donald Henahan vyzdvihl rovněž výkon pěvkyně L. Rysanekové v roli Kabanichy a dirigenta Charlese Mackerrase. Muzikální aspekty představení tvoří neobvykle jasný a kompaktní celek, ani řeze a výprava však nezůstává v této všestranně zdařilé inscenaci pozadu, napsal kritik listu New York Times.

Gewalt in Stadien erreicht auch die CSFR

Die Welle der Gewalt in den Fußballstadien hat nach der ehemaligen DDR auch die Tschechoslowakei erreicht. Ein mit Messerstichen in die Lunge schwer verletzter 27 Jahre alter Fußballfan, zwei verletzte Polizisten und 177 Festnahmen waren am Oster-Wochenende in Prag die Bilanz nach Ausschreitungen beim Erstligaspiel Sparta Prag gegen Banik Ostrava (Ostrau). Das Spiel des Tabellenfünftens aus der CSFR-Hauptstadt und des Tabellenelften aus dem nordmährischen Kohlenrevier am Samstag endete 0:0.

Gewarnt von der traditionellen Feindschaft der Anhänger zwischen Sparta und Banik hatte die Polizei im Stadion Alkoholverbot erteilt und war mit Hundestaffeln angerückt. Der Gewaltbereitschaft der Prager Jugendlichen, die ihr Vorbild in den Hooligans des FC Liverpool sehen, sollte mit Leibesvisitationen begegnet werden, wobei Schlagwerkzeuge und Ketten beschlagnahmt wurden.

Bereits vor dem Spiel war trotz der Sicherheitsmaßnahmen in einer Bierkneipe nahe des Stadions ein Fan aus Ostrava von einem Sparta-Anhänger mit einem Messer angegriffen worden und mußte, durch vier Stiche schwer verletzt, ins Krankenhaus eingeliefert werden. Im Stadion wurden die Sympathisanten beider Klubs in diagonal gegenüberliegenden Blocks voneinander getrennt. Zunächst wurde jedoch ein Spieler aus Ostrava Opfer eines Flaschenwurfs, dann wurde ein Spieler des amtierenden Meisters Sparta durch den Wurf einer Büchse mit Leberwurst an der Achillessehne verletzt.

Nach dem Match verwandelte sich das nahe Letna-Feld, wo vor eineinhalb Jahren mehr als 100 000 Menschen in mehreren Kundgebungen den Sturz des kommunistischen Regimes gefordert hatten, in ein Schlachtfeld. Flaschen und Steine flogen durch die Luft. Dabei wurden die zwei Polizisten verletzt. Beamte geleiteten die Fans von Ostrava durch die mit Oster-Touristen überfüllte Innenstadt über den Altstädter Ring und den Wenzelsplatz zum Hauptbahnhof. Sie konnte allerdings nicht verhindern, daß erneut eine Prügelei ausbrach, nachdem eine Gruppe von 150 Ostrava-Fans von einer dreimal stärkeren Horde von Sparta-Sympathisanten eingeholt worden war. Nach Augenzeugenberichten suchten westdeutsche Touristen fluchtartig Dekkung in ihren vor dem Bahnhof geparkten Autos, als wieder Steine flogen.

Ein Journalist der Prager Tageszeitung »Očanský deník« nannte die Polizei in Personalstärke, Taktik und Ausrüstung überfordert. Die Verwirrung sei so groß gewesen, daß Beamte dem Fotografen des Blattes völlig grundlos einen Film abgenommen hätten.

Die Fan-Clubs bestehen im wesentlichen aus Jugendlichen unter 20 Jahren, die in der 1,2 Millionen-Metropole Prag wie in dem 320 000-Einwohner-Industriezentrum Ostrava angesichts der Umstrukturierung der CSFR-Wirtschaft und bevorstehender Massenentlassungen wenig Perspektiven für sich sehen.

SLAVA !! SVETU !!!

(čtk): Cenu bratří Kennedyových převzal včera na Pražském hradě prezident ČSFR Václav Havel. Udělila mu ji Společnost bratří Kennedyových z Dánska, jejíž předseda Svend Aage Nielsen v krátkém proslovu mj. zdůraznil, že je projevem ocenění humanistických myšlenek Václava Havla. Cenou, kterou společnost bratří Kennedyových uděluje, je kniha Johna Fitzgeralda Kennedyho »Profily odvahy«.

Už aby byla pryč

LONDÝN: »Trosky a zdevastované životní prostředí zanechává za sebou Sovětská armáda v Československu a Maďarsku,« napsal včera britský list THE INDEPENDENT. Deník uvedl příklad z letiště ve Silači, kde nezůstalo v obytných jediné okno nezničené. Dokonce stěny domů byly proraženy, omyvadla a sáchové mísy zmizely. Stav budov je však zanedbatelný proti ekologickým škodám. Rozsáhlá vojenská území ve východní Evropě jsou přesycena naftou, znečištěny jsou řeky a zdroje pitné vody. V Československu je třeba doslova přetavit půdu opouštěných sovětských základů ve vysokých pecích. List informoval o přehnaných požadavcích Sovětů za zanechané nemovitosti a uvedl, že jimi způsobené škody jsou mnohonásobně vyšší. »Sovětské vojáky nyní říkájí, že smlouvy s Maďarskem a Československem o odsunu byly omylem. Jejich odchod z Polska bude pravděpodobně mnohem složitější,« soudí THE INDEPENDENT.

Pro Buškův hamr

(jč): Buškův hamr v Trhových Svinech, který pochází z roku 1771, bude opět v provozu. Na jeho opravě pracují členové Sdružení podnikatelů v Ronově nad Doubravou. Výroba hlavního hřídele z tvrdého dřeva je rozvržena na pět let. Truhlíři, zámečníci, instalatři a odborníci dalších profesí z Ronova se podíleli i na opravě zámku Ohrada u Hluboké nad Vltavou, příbyslavského zámku a dalších historických objektů. Z jejich společné dílny už vyšlo mnoho výrobků ze dřeva i kovu, např. rámy na obrazy, kazety, šindelová krytina apod.

LEPŠÍ TO HODLÁ BŮŠEK
Z VERTHARTIC...

Warum der Kuckuck seine Eier färbt

Sich als Schmarotzer durchzuschlagen, ist keineswegs so bequem, wie fleißige Leute vielleicht meinen. Der als Brutparasit bekannte, wenn nicht berüchtigte Kuckuck jedenfalls könnte sich kaum behaupten, indem er einfach seine Eier in fremde Nester legt. Wie sich diese Strategie entwickelt hat und trickreich verfeinerte, haben die britischen Evolutions- und Vogelforscher Nicholas B. Davies und Michael Brooke von der Universität Cambridge jahrelang beobachtet und experimentell untersucht. Sie stellten ihre umfassenden Befunde jetzt in der Zeitschrift „Spektrum der Wissenschaft“ (Heft 3/1991) vor.

Singvogel-Arten, bei denen der Kuckuck noch nicht sehr lange — nachweislich erst seit wenigen Jahrhunderten — parasitiert, bebrüten selbst auffällige untergeschobene Eier. Hekken-Braunellen zum Beispiel stören sich gar nicht an dem braungefleckten Kuckucksei inmitten ihres bläulich-grünen Geleges. Sie haben davon aber gravierende Nachteile: Kaum geschlüpft, wirft der ungebetene Gast ihre eigenen Eier oder Jungen aus dem Nest. Deshalb steuert ihre Evolution dem entgegen. Im Laufe der Generationen entwickelt sich bei den Wirtsarten die Fähigkeit, zwischen Eigen und Fremd zu unterscheiden.

Bei den meisten seiner Wirte könnte der Kuckuck mithin sein Ziel nicht erreichen, wenn er sich dem nicht anpaßt. Er muß die Strategie der Wirtsarten seinerseits überlisten. Das geschieht, indem das Kuckuckweibchen sehr viel kleinere Eier legt, als es einem Vogel seiner Größe eigentlich entspricht. Ausserdem gleichen sie sich in Farbe und Fleckung denen der Wirte an.

Weil die Eier eines Wiesenpiepers aber anders aussehen als die eines Teichrohrsängers, läßt sich nicht jedem Singvogel dieselbe Sorte von Kuckuckseiern unterschieben. So sind mehrere Kuckuckslinien entstanden, deren Weibchen jeweils nur in bestimmter Weise getönte Eier legen und bevorzugt die einzig passende Singvogel-Art als Wirt benutzen.

Je besser die fremden Eier aber passen, desto genauer beginnen die Betroffenen auch geringe Unterschiede zu beachten und desto exakter müssen wiederum die Parasiten-Eier angeglichen werden. Irgendwann kommen beide „Parteien“ in diesem „Duell“ kaum noch weiter.

Deshalb haben die Brutparasiten weitere Hilfstaktiken entwickelt. So paßt ein Kuckuckweibchen den richtigen Zeitpunkt seiner Eiablage genau ab. Käme es zu früh, würden die Wirte, wenn sie selbst noch keine Eier haben, das Nest verlassen. Käme es zu spät, wenn das Wirtsgelege schon längere Zeit bebrütet ist, würde die Brutzeit für den jungen Kuckuck nicht mehr ausreichen.

Darum observiert das Weibchen tagelang ein Vogelpaar beim Nestbau und Eierlegen, um dann innerhalb von zehn Sekunden, wenn die Betrogenen gerade einmal abwesend sind, sein Ei zu legen. Um noch weniger Verdacht zu erregen, nimmt das clevere Kuckuckweibchen eines der fremden Eier im Schnabel mit — und kommt so noch zu einer ohne Anstrengung ergatterten Mahlzeit.

Kdo jsou a kde se skrývají agenti »F«

Poslanec CNR pan J. Müller má jistě s bývalou StB své zkušenosti. Určitě ho nenechala na pokoji v minulosti a do její »kuchyně« měl možnost nahlédnout v době nedávné, kdy zastával funkci ředitelské tajemství. Proto je třeba brát vážně jeho slova z lednového zasedání CNR: »Podle informací, které jsou na FMV k dispozici, existovali tzv. F agenti, agenti natolik špičkoví a významní, že se do žádného registru nikdy nezapisovali.« Zdá se, že tato informace poněkud zapadla. Neprávem. Vyvolává totiž další otázky kolem tolik skloňovaných lustrací. Konfident-ské »esa F« patrně v sítích lustračních komisí neuvízou a spoza rohu si budou tiše mnout ruce.

StB po sobě nezanechala vysvětlení, co »F« znamená. Může to být například zkratka anglického first-class (prvotřídní), ale může to být také sentimentální vzpomínka na léta dávno minulé. Třeba na rok 1946, kdy při oblastní úřadovně StB v Praze bylo ustaveno »oddělení F«. Jeho činnost byla poměrně široká. Od sledování schůzí strany lidové a národně socialistické až po získávání informací o nekomunistických politikách od zatčených příslušníků gestapa a Sicherheitsdienstu. »F« může také znamenat fantom, tedy přelud či přízrak. Bohužel, agenti »F« asi přeludem nejsou, spíše realitou.

V jednom z mnoha periodik, která u nás zatím vycházejí, se k této otázce vyjádřil i bývalý vysoký důstojník StB [pod pod-

mnou, že nebude jmenován]: »Hlavní agenti StB skutečně v onom dnes tak zvyňovaném registru spolupracovníků nebyli. To bylo proto, že zhruba na počátku osmdesátých let se náhodou přišlo na to, že bývalý pracovník čs. kontrarozvědky spolupracoval se zpravodajskou službou Velké Británie. Po jeho smrti přišla manželka odevzdat na tehdejší FMV nějaké věci, které prý souvisely s jeho pracovní činností. Ukázalo se, že to sice souviselo se zpravodajskou činností, ne však ve prospěch čs. kontrarozvědky. Zkrátka ten člověk pracoval dlouhou dobu pro anglickou rozvědku. Po tomto případě, známém jako „Akce Sup“, bylo rozhodnuto, že ti velcí agenti se do registru vůbec nebudou zapisovat.« V tomto svědectví nemusí být samozřejmě všechno stoprocentní. Ale v tom hlavním — v existenci přísne tajných, nikde nevidovaných agentů StB — není v rozporu s prohlášením J. Müllera. První náměstek federálního ministra vnitra J. Ruml v posledním čísle Mladého světa uvedl, že »v disidentském prostředí bylo více agentů, než jsme byli ochotni kdy připustit. To byla i moje deziluze, když jsem zjistil, že prakticky všechno podstatné, co jsem kdy v disentu dělal, jsem dělal s agenty StB.« Všichni, až se to zdá neskutečné, byli jen malými rybami. Ty velké naděle unikaly a amatérští výběři z parlamentní komise na ně nestačí. Tady už musí nastoupit profesionální harpunáři z Federální informační služby. Snad budou mít štěstí.

F - JAVO FILIŠTINI ?

Trpký příběh Václava Talicha

Před třiceti lety — 16. 3. 1961 — zemřel největší český dirigent Václav Talich. Naplnil se tak trpký život jedinečného umělce, který se v poválečném období — na vrcholu svých sil — stal terčem útoků, nenávisť, pomluv a především oficiálních zákazů. S partiturou Libuše v batohu se vydal v prvních dnech osvobození pěšky z Berouna do Prahy, aby Smetanova dílo jako šéf opery uvedl v Národním divadle. Do zlaté kapličky mu však byl vstup zakázán. Dokonce byl nezákonně uvězněn. Už během války v Moskvě Z. Nejedlý s dalšími předáky rozhodl, že Talich bude odstraněn z českého hudebního života. »Provinil« se tím, že za protektorátu dirigoval. Neměl posilovat národní vědomí svými skvělými interpretacemi Smetany, Dvořáka, Janáčka, neměl pořádat Pražské hudební máje, řídit s manifestačním ohlasem *Mou vlast*. Měl prý zcela odložit taktovku... Nesmyslné hlasy, osočující Talicha z kolaborantství, neumikaly a komunisté dovedli po únoru své zrudné záměry do vítězného konce. Dirigent, jenž se stal tvůrcem světové pověsti a rovněž České filharmonie, šéf opery ND v letech 1935—45 a pak ještě krátce v období 1946—48, nesměl v Čechách dirigovat. Naštěstí mohl přispět v Bratislavě k formování a vzestupu Slovenské filharmonie. Až v roce 1954 mu bylo povoleno několik koncertů v Praze — byla to bohužel labuť píseň psychicky i nervově nemocného člověka. Osud V. Talicha, velké osobnosti tvůrčí a myslitelské, je flagrantním příkladem mocenské zvrátnosti, je i 30 let po jeho smrti mementem pro přítomnost i budoucnost!

Premiér slovenské vlády V. Mečiar uskald v štenárskej anketě týdeníku *Slobodný pletok* ocenení Politickému roku 1990. V redakci týdeníku pak na besede uvedl m.j., že nynější centrum VPN se dostalo na pozice, ktoré jsou typické pro metodu stranické práce komunistické strany, kde za základ postavení ústavního činitele se nepovažuje fakt, že je členem vlády alebo parlamentu, ale príslušnosť k hnutí. Na otázku, zda se půjde projít po Praze, V. Mečiar odpovedal, že se raději projde po slovenských horách. Kde jsou vlci a medvedí, tam se cítim bezpečně — dodal.

Damoklův meč nad politikem roku

Nejednotná koalice

(Čr): Včera večer proběhlo v Bratislavě jednání zástupců stran a hnutí, zastoupených ve vládě SR. Setkání posuzovalo otázku odvolání V. Mečlara z funkce předsedy vlády. Po více než dvouhodinovém jednání přečetli zástupci stran a hnutí vlastní prohlášení. Ve stanovisku DS se praví m.j., že strana nedoporučí svým poslancům v SNR, aby hlasovali pro odvolání premiéra Mečlara. Platforma VPN — Za demokratické Slovensko rovněž není pro odvolání. VPN naopak dá svým poslancům v předsednictvu SNR doporučení, aby podali návrh na odvolání premiéra V. Mečlara z funkce. Křesťanskodemokratické hnutí chce navrhnout SNR zřízení komise, která vyšetří některé kroky premiéra Mečlara. A až na základě výsledků vyšetřování rozhodne. Maďarská nezávislá iniciativa bude podporovat návrh VPN vytvořit vyšetřovací komisi pro přešetření činnosti premiéra a samozřejmě i návrh na jeho odvolání.

A	- Augsburg	(Bay)	E	- Essen	(NrWe)	HEI	- Heide/Holstein	(SiHo)
AA	- Aalen	(BaWü)	EB	- Eilenburg	(Sachs)	HER	- Herne	(NrWe)
AB	- Aschaffenburg	(Bay)	EBE	- Ebersberg	(Bay)	HET	- Hettstedt	(SaAn)
ABG	- Altenburg	(Thür)	ED	- Erding	(Bay)	HF	- Herford	(NrWe)
AC	- Aachen	(NrWe)	EF	- Erfurt	(Thür)	HG	- Bad Homburg	(Hess)
AE	- Auerbach	(Sachs)	EH	- Eisenhüttenstadt	(Bran)	HGN	- Hagenow	(MeVo)
AIC	- Aibach	(Bay)	EI	- Eichstätt	(Bay)	HGW	- Hansestadt Greifswald	(MeVo)
AK	- Altenkirchen	(RhPf)	EIL	- Eisleben	(SaAn)	HH	- Hansestadt Hamburg	(Hbg)
AM	- Amberg	(Bay)	EIS	- Eisenberg	(Thür)	HHM	- Hohenmölsen	(SaAn)
AN	- Ansbach	(Bay)	EL	- Emsland	(NiSa)	HI	- Hildesheim	(NiSa)
ANA	- Annaberg	(Sachs)	EM	- Emmendingen	(BaWü)	HIG	- Heiligenstadt	(Thür)
ANG	- Angermünde	(Bran)	EMD	- Emden	(NiSa)	HL	- Hansestadt Lübeck	(SiHo)
ANK	- Anklam	(MeVo)	EMS	- Bad Ems	(RhPf)	HM	- Hameln	(NiSa)
AO	- Altötting	(Bay)	EN	- Ennepe-Ruhr-Kreis	(NrWe)	HN	- Heilbronn/Neckar	(BaWü)
APD	- Apolda	(Thür)	ER	- Erlangen/Stadt	(Bay)	HO	- Hof	(Bay)
ARN	- Arnstadt	(Thür)	ERB	- Erbach/Odenwald	(Hess)	HOL	- Holzminden	(NiSa)
ART	- Artern	(Thür)	ERH	- Erlangen/Landkreis	(Bay)	HOM	- Homburg/Saar	(Saar)
AS	- Amberg/Landkreis	(Bay)	ES	- Esslingen	(BaWü)	HOT	- Hohenstein-Ernstthal	(Sachs)
ASL	- Aschersleben	(SaAn)	ESA	- Eisenach	(Thür)	HP	- Heppenheim/Bergstr.	(Hess)
AT	- Altentreptow	(MeVo)	ESW	- Eschwege	(Hess)	HR	- Homburg/Schw.-Eder	(Hess)
AU	- Aue	(Sachs)	EU	- Euskirchen	(NrWe)	HRO	- Hansestadt Rostock	(MeVo)
AUR	- Aurich	(NiSa)	EW	- Eberswalde	(Bran)	HS	- Heinsberg	(NrWe)
AW	- Ahrweiler	(RhPf)	F	- Frankfurt/Main	(Hess)	HSK	- Meschede/Hochsauerl.	(NrWe)
AZ	- Alzey	(RhPf)	FB	- Friedberg/Hessen	(Hess)	HST	- Hansestadt Stralsund	(MeVo)
B	- Berlin	(Bln)	FD	- Fulda	(Hess)	HU	- Hanau	(Hess)
BA	- Bamberg	(Bay)	FDS	- Freudenstadt	(BaWü)	HV	- Havelberg	(SaAn)
BAD	- Baden-Baden	(BaWü)	FF	- Frankfurt/Oder	(Bran)	HWI	- Hansestadt Wismar	(MeVo)
BB	- Böblingen	(BaWü)	FFB	- Fürstenfeldbruck	(Bay)	HX	- Höxter	(NrWe)
BBG	- Bernburg	(SaAn)	FG	- Freiberg/Sachsen	(Sachs)	HY	- Hoyerswerda	(Sachs)
BC	- Biberach	(BaWü)	FI	- Finsterwalde	(Bran)	HZ	- Herzberg	(Bran)
BED	- Brand-Erbisdorf	(Sachs)	FL	- Flensburg	(SiHo)	IGB	- St. Ingbert	(Saar)
BEL	- Belzig	(Bran)	FLÖ	- Flöha	(Sachs)	IL	- Ilmenau	(Thür)
BER	- Bernau (b. Berlin)	(Bran)	FN	- Friedrichshafen	(BaWü)	IN	- Ingolstadt	(Bay)
BGL	- Bad Reichenhall	(Bay)	FO	- Forchheim	(Bay)	IZ	- Itzehoe	(SiHo)
BI	- Bielefeld	(NrWe)	FOR	- Forst	(Bran)	J	- Jena	(Thür)
BIR	- Birkenfeld	(RhPf)	FR	- Freiburg/Breisgau	(BaWü)	JB	- Jüterbog	(Bran)
BIT	- Bitburg	(RhPf)	FRG	- Freyung-Grafenau	(Bay)	JE	- Jessen	(SaAn)
BIW	- Bischofswerda	(Sachs)	FRI	- Jever/Friesland	(NiSa)	K	- Köln	(NrWe)
BL	- Balingen	(BaWü)	FRW	- Bad Freienwalde	(Bran)	KA	- Karlsruhe	(BaWü)
BM	- Bergheim/Erftkreis	(NrWe)	FS	- Freising	(Bay)	KB	- Korbach/Waldeck	(Hess)
BN	- Bonn	(NrWe)	FT	- Frankenthal	(RhPf)	KE	- Kempten	(Bay)
BNA	- Borna	(Sachs)	FTL	- Freital	(Sachs)	KEH	- Kelheim	(Bay)
BO	- Bochum	(NrWe)	FÜ	- Fürth/Bayern	(Bay)	KF	- Kaufbeuren	(Bay)
BOR	- Borkum	(NiSa)	FW	- Fürstenwalde	(Bran)	KG	- Bad Kissingen	(Bay)
BOT	- Bottrop	(NrWe)	G	- Gera	(Thür)	KH	- Bad Kreuznach	(RhPf)
BRA	- Brake/Unterweser	(NiSa)	GA	- Gardelegen	(SaAn)	KI	- Kiel	(SiHo)
BRB	- Brandenburg	(Bran)	GAP	- Garmisch-Patenkirchen	(Bay)	KIB	- Kirchheimbolanden	(RhPf)
BRG	- Burg	(SaAn)	GC	- Glauchau	(Sachs)	KL	- Kaiserslautern	(RhPf)
BS	- Braunschweig	(NiSa)	GDB	- Gadebusch	(MeVo)	KLE	- Kleve	(NrWe)
BSK	- Beeskow	(Bran)	GE	- Gelsenkirchen	(NrWe)	KLZ	- Klötze	(SaAn)
BT	- Bayreuth	(Bay)	GER	- Garmersheim	(RhPf)	KM	- Kamenz	(Sachs)
BTF	- Bitterfeld	(SaAn)	GF	- Gifhorn	(NiSa)	KN	- Konstanz	(BaWü)
BÜS	- Büsingen	(BaWü)	GG	- Groß-Gerau	(Hess)	KO	- Koblenz	(RhPf)
BÜZ	- Bützow	(MeVo)	GHA	- Geithain	(Sachs)	KÖT	- Köthen	(SaAn)
BZ	- Bautzen	(Sachs)	GHC	- Gräfenheinen	(SaAn)	KR	- Krefeld	(NrWe)
C	- Chemnitz	(Sachs)	GI	- Gießen	(Hess)	KS	- Kassel	(Hess)
CA	- Calau	(Bran)	GL	- Bergisch Gladbach	(NrWe)	KT	- Kitzingen	(Bay)
CB	- Cottbus	(Bran)	GM	- Gummersbach	(NrWe)	KU	- Kulmbach	(Bay)
CE	- Celle	(NiSa)	GMN	- Gimmern	(MeVo)	KÜN	- Künzelsau	(BaWü)
CHA	- Cham/Oberpfalz	(Bay)	GNT	- Genthin	(SaAn)	KUS	- Kusel	(RhPf)
CLP	- Cloppenburg	(NiSa)	GÖ	- Göttingen	(NiSa)	KW	- Königs Wusterhausen	(Bran)
CO	- Coburg	(Bay)	GP	- Göppingen	(BaWü)	KY	- Kyritz	(Bran)
COC	- Cochem/Mosel	(RhPf)	GR	- Görlitz	(Sachs)	L	- Leipzig	(Sachs)
COE	- Coesfeld	(NrWe)	GRH	- Großenhain	(Sachs)	LA	- Landshut	(Bay)
CUX	- Cuxhaven	(NiSa)	GRM	- Grimma	(Sachs)	LAU	- Lauf/Nürnberg-Land	(Bay)
CW	- Calw	(BaWü)	GRS	- Gransee	(Bran)	LB	- Ludwigsburg	(BaWü)
D	- Düsseldorf	(NrWe)	GRZ	- Greiz	(Thür)	LBS	- Lobenstein	(Thür)
DA	- Darmstadt	(Hess)	GS	- Goslar	(NiSa)	LBZ	- Lübz	(MeVo)
DAH	- Dachau	(Bay)	GT	- Gütersloh	(NrWe)	LC	- Luckau	(Sachs)
DAN	- Lüchow-Dannenberg	(NiSa)	GTH	- Gotha	(Thür)	LD	- Landau/Pfalz	(RhPf)
DAU	- Daun (Eifel)	(RhPf)	GUB	- Guben	(Bran)	LDK	- Wetzlar/Lahn-Dill-Kreis	(Hess)
DBR	- Bad Doberan	(MeVo)	GÜ	- Güstrow	(MeVo)	LER	- Leer/Ostfriesland	(NiSa)
DD	- Dresden	(Sachs)	GVM	- Grevesmühlen	(MeVo)	LEV	- Leverkusen	(NrWe)
DE	- Dessau	(SaAn)	GW	- Greifswald/Landkreis	(MeVo)	LG	- Lüneburg	(NiSa)
DEG	- Deggendorf	(Bay)	GZ	- Günzburg	(Bay)	LI	- Lindau/Bodensee	(BaWü)
DEL	- Delmenhorst	(NiSa)	H	- Hannover	(NiSa)	LIB	- Bad Liebenwerda	(Bran)
DGF	- Dingolfing	(Bay)	HA	- Hagen	(NrWe)	LIF	- Lichtenfels	(Hess)
DH	- Diepholz	(NiSa)	HAL	- Halle/Saale	(SaAn)	LIP	- Detmold	(NrWe)
DL	- Döbeln	(Sachs)	HAM	- Hamm	(NrWe)	LL	- Landsberg/Lech	(Bay)
DLG	- Dillingen/Donau	(Bay)	HAS	- Haßfurt	(Bay)	LM	- Limburg/Lahn	(Hess)
DM	- Demmin	(MeVo)	HB	- Hansestadt Bremen	(Bre)	LN	- Lübben	(Bran)
DN	- Düren	(NrWe)	HBN	- Hildburghausen	(Thür)	LÖ	- Lörrach	(BaWü)
DO	- Dortmund	(NrWe)	HBS	- Halberstadt	(SaAn)	LÖB	- Löbau	(Sachs)
DON	- Donauwörth	(Bay)	HC	- Hainichen	(Sachs)	LSZ	- Bad Langensalza	(Thür)
DU	- Duisburg	(NrWe)	HD	- Heidelberg	(BaWü)	LU	- Ludwigshafen	(RhPf)
DÜW	- Bad Dürkheim	(RhPf)	HDH	- Heidenberg/Brenz	(BaWü)	LUK	- Luckenwalde	(Bran)
DW	- Dippoldiswalde	(Sachs)	HDL	- Haldensleben	(SaAn)	LWL	- Ludwigslust	(MeVo)
DZ	- Delitzsch	(Sachs)	HE	- Helmstedt	(NiSa)			
			HEF	- Bad Hersfeld	(Hess)			

A. PREZIDENTEM
PŘEHLUL ODKAZ M.

A měla by se
při tom používat
odpovídající
beraldika.
A hlavní město by měla být
Videh.

IAN VANCURA,
scénograf, libretista:
"Pro spolkovou republiku.
USPOŘÁDÁVI:
A hlavní město by měla být
Videh."

NA OTAZKU:
JAKÉ STÁTO-
PRAVNI?
USPOŘÁDÁVI:
První díl paměti V. Břikse vychází v ne-
závislém nakladatelství Agentura Cesty.
Druhý díl vyjde v dubnu.
USIL SI JE NA H/20.

Stalinova busta u kremejské zdi na
Rudém náměstí v centru Moskvy se v ne-
dělí stala terčem útoků veřejnosti zatím
neznámého muže. Pachatel použil železně
tyče a několikrát raneil se mu podotřilo ura-
zit sochařskému portrétu nos.

M - München (Bay)
 MA - Mannheim (BaWü)
 MAB - Marienberg (Sachs)
 MB - Miesbach (Bay)
 MC - Malchin (MeVo)
 MD - Magdeburg (SaAn)
 ME - Meitmann (NrWe)
 MEI - Meißen (Sachs)
 MER - Merseburg (SaAn)
 MG - Mönchengladbach (NrWe)
 MGN - Meiningen (Thür)
 MH - Mülheim/Ruhr (NrWe)
 MHL - Mühlhausen (Thür)
 MI - Minden/Westfalen (NrWe)
 MIL - Miltenberg (Bay)
 MK - Lüdenscheid/Märk. Kr. (NrWe)
 MM - Memmingen (Bay)
 MN - Mindelheim (Bay)
 MOS - Mosbach/Odenwald (BaWü)
 MB - Marburg/Lahn (Hess)
 MS - Münster/Westfalen (NrWe)
 MSP - Karstadt/Main-Spessart (Bay)
 MTK - Hofheim/Main-Taunus (Hess)
 MÜ - Mühlendorf/Inn (Bay)
 MYK - Mayen-Koblenz (RhPf)
 MZ - Mainz (RhPf)
 MZG - Merzig (Saar)

N - Nürnberg (Bay)
 Nau - Nauen (Bran)
 NB - Neubrandenburg (MeVo)
 ND - Neuburg/Donau (Bay)
 NDH - Nordhausen (Thür)
 NE - Neuss (NrWe)
 NEA - Neustadt/Aisch (Bay)
 NEB - Nebra/Unstrut (SaAn)
 NES - Bad Neustadt/Saale (Bay)
 NEW - Neustadt/Waldnaab (Bay)
 NF - Husum/Nordfriesland (SIHo)
 NH - Neuhaus/Rennsteig (Thür)
 NI - Nienburg/Weser (NiSa)
 NK - Neunkirchen/Saar (Saar)
 NM - Neumarkt/Oberpfalz (Bay)
 NMB - Naumburg/Saale (SaAn)
 NMS - Neumünster (SIHo)
 NOH - Nordhorn (NiSa)
 NOM - Northeim (NiSa)
 NP - Neuruppin (Bran)
 NR - Neuwied/Rhein (RhPf)
 NU - Neu-Ulm (Bay)
 NW - Neustadt/Weinstraße (RhPf)
 NY - Niesky (Sachs)
 NZ - Neustrelitz (MeVo)

OA - Sonthofen/Oberallgäu (Bay)
 OAL - Marktoberndorf/Ostallg. (Bay)
 OB - Oberhausen (NrWe)
 OBG - Osterburg (SaAn)
 OC - Oschersleben (SaAn)
 OD - Bad Oldesloe (SIHo)
 OE - Olpe (NrWe)
 OF - Offenbach (Hess)
 OG - Offenburg (BaWü)
 OH - Eutin (Ostholstein) (SIHo)
 OHA - Osterode (Harz) (NiSa)
 OHZ - Osterholz-Scharmbeck (NiSa)
 OL - Oldenburg (Oldenburg) (NiSa)
 OR - Oranienburg (Bran)
 OS - Osnabrück (NiSa)
 OVL - Klingenthal/Obervogtl. (Sachs)
 OZ - Oschatz (Sachs)

P - Potsdam (Bran)
 PA - Passau (Bay)
 PAF - Pfaffenhofen (Bay)
 PAN - Pfarrkirchen/Inn (Bay)
 PB - Paderborn (NiSa)
 PCH - Parchim (MeVo)
 PE - Peine (NiSa)
 PER - Perleburg (Bran)
 PF - Pforzheim (BaWü)
 PI - Pinneberg (SIHo)
 PIR - Pirna (Sachs)
 PK - Pritzwalk (Bran)
 PL - Plauen (Sachs)
 PLÖ - Plön (SIHo)
 PN - Pößneck (Thür)
 PS - Pirmasens (RhPf)
 PW - Pasewalk (MeVo)
 PZ - Prenzlau (Bran)
 QFT - Querfurt (SaAn)
 QLB - Quedlinburg (SaAn)

R - Regensburg (Bay)
 RA - Rastatt (BaWü)
 RC - Reichenbach/Vogtl. (Sachs)
 RD - Rendsburg (SIHo)
 RDG - Ribnitz-Damgarten (MeVo)
 RE - Marl-Recklinghausen (NrWe)
 REG - Regen (Bayr. Wald) (Bay)
 RH - Roth/Rednitz (Bay)
 RIE - Riesa (Sachs)
 RL - Rochlitz (Sachs)
 RM - Röbel (Müritz) (MeVo)
 RN - Rathenow (Bran)
 RO - Rosenheim (Bay)
 ROS - Rostock/Landkreis (MeVo)
 ROW - Rotenburg/Wümme (NiSa)
 RS - Remscheid (NrWe)
 RSL - Roblau/Elbe (SaAn)
 RT - Reutlingen (BaWü)
 RU - Rudolstadt (Thür)
 RÜD - Rüdesheim (Hess)
 RÜG - Bergen/Rügen (MeVo)
 RV - Ravensburg (BaWü)
 RW - Rottweil (BaWü)
 RZ - Ratzeburg (SIHo)

S - Stuttgart (BaWü)
 SAD - Schwandorf (Bay)
 SAW - Salzwedel (SaAn)
 SB - Saarbrücken (Saar)
 SBG - Strasburg (MeVo)
 SBK - Schönebeck/Elbe (SaAn)
 SC - Schwabach (Bay)
 SCZ - Schleiz (Thür)
 SDH - Sondershausen (Thür)
 SDL - Stendal (SaAn)
 SDT - Bad Schwedt/Oder (Bran)
 SE - Bad Segeberg (SIHo)
 SEB - Sebnitz (Sachs)
 SEE - Seelow (Bran)
 SFA - Soltau-Fallingb. (NiSa)
 SFB - Senftenberg (Bran)
 SFT - Staßfurt (SaAn)
 SG - Solingen (NrWe)
 SHA - Schwäbisch Hall (BaWü)
 SHG - Stadthagen (NiSa)
 SHL - Suhl (Thür)
 SHG - Sangerhausen (SaAn)
 SI - Siegen (NrWe)
 SIG - Sigmaringen (BaWü)
 SIM - Simmern (RhPf)
 SK - Halle/Saale/Landkreis (SaAn)
 SL - Schleswig (SIHo)
 SLF - Saalfeld (Thür)
 SLN - Schmöln (Thür)
 SLS - Saarlouis (Saar)
 SLZ - Bad Salzungen (Thür)
 SM - Schmalkalden (Thür)
 SN - Schwerin (MeVo)
 SO - Soest (NrWe)
 SON - Sonneberg (Thür)
 SÖM - Sömmerda (Thür)
 SP - Speyer (RhPf)
 SPB - Spremberg (Bran)
 SR - Straubing (Bay)
 SRB - Strauberg (Bran)
 SRO - Stadtroda (Thür)
 ST - Steinfurt (NrWe)
 STA - Starnberg (Bay)
 STB - Sternberg (MeVo)
 STD - Stade (NiSa)
 STL - Stollberg (Sachs)
 SU - Siegburg (NrWe)
 SÜW - Landau/Südl. Weinstr. (RhPf)
 SW - Schweinfurt (Bay)
 SZ - Salzgitter (NiSa)
 SZB - Schwarzenberg (Sachs)

TBB - Tauberbischofsheim (BaWü)
 TET - Teterow (MeVo)
 TG - Torgau (Sachs)
 TIR - Tirschenreuth (Bay)
 TÖL - Bad Tölz (Bay)
 TP - Templin/Uckermark (Bran)
 TR - Trier (RhPf)
 TS - Traunstein (Bay)
 TÜ - Tübingen (BaWü)
 TUT - Tuttlingen (BaWü)

UE - Uelzen (NiSa)
 UEM - Ueckermünde (MeVo)
 UL - Ulm (Donau) (BaWü)
 UN - Unna (Westfalen) (NrWe)

VB - Lauterbach/Vogelsberg (Hess)
 VEC - Vechta (NiSa)
 VER - Verden/Aller (NiSa)
 VIE - Viersen (NrWe)
 VK - Völklingen (Saar)
 VS - Villingen/Schwarzw. (BaWü)

W - Wuppertal (NrWe)
 WAF - Warendorf (NrWe)
 WB - Wittenberg (SaAn)
 WBS - Worbis (Thür)
 WDA - Werda (Sachs)
 WE - Weimar (Thür)
 WEN - Weiden/Oberpfalz (Bay)
 WES - Wesel (NrWe)
 WF - Wolfenbüttel (NiSa)
 WHV - Wilhelmshaven (NiSa)
 WI - Wiesbaden (Hess)
 WIL - Wittlich/Mosel (RhPf)
 WIS - Wismar/Landkreis (MeVo)
 WK - Wittstock (Bran)
 WL - Winsen/Luhe (NiSa)
 WLG - Wolgast/Usedom (MeVo)
 WM - Weilheim/Oberbayern (Bay)
 WMS - Wolmirstedt (Sachs)
 WN - Waiblingen (BaWü)
 WND - St. Wendel (Saar)
 WO - Worms (RhPf)
 WOB - Wolfsburg (NiSa)
 WR - Wernigerode (SaAn)
 WRN - Waren (MeVo)
 WSF - Weißenfels (SaAn)
 WST - Westerstede (NiSa)
 WSW - Weißwasser (Sachs)
 WT - Waldshut-Tiengen (BaWü)

WTM - Wittmund (NiSa)
 WÜ - Würzburg (Bay)
 WUG - Weißenburg-Gunzenh. (Bay)
 WUN - Wunsiedel (Bay)
 WUR - Wurzen (Sachs)
 WW - Montabaur (RhPf)
 WZL - Wanzleben (SaAn)
 Z - Zwickau (Sachs)
 ZE - Zerbst (SaAn)
 ZI - Zittau (Sachs)
 ZP - Zschopau (Sachs)
 ZR - Zeulenroda (Thür)
 ZS - Zossen (Bran)
 ZW - Zweibrücken (RhPf)
 ZZ - Zeitz (SaAn)

Die 16 Bundesländer

Die in der Tabelle benutzten Länderabkürzungen haben folgende Bedeutung:

BaWü - Baden-Württemberg
 Bay - Bayern
 Bln - Land Berlin
 Bran - Brandenburg
 Bre - Land Bremen
 Hbg - Land Hamburg
 Hess - Hessen
 MeVo - Mecklenburg-Vorpommern
 NiSa - Niedersachsen
 NrWe - Nordrhein-Westfalen
 RhPf - Rheinland-Pfalz
 SaAn - Sachsen-Anhalt
 Saar - Saarland
 Sachs - Sachsen
 SIHo - Schleswig-Holstein
 Thür - Thüringen

BRITSKÁ NAHRÁVACÍ společnost Electric and Musical Industries se rozhodla přestat používat své značky His master's voice, EMI «hlas jeho pána», na které je vyobrazen pes poslouchající gramofon, a nahradit ji prostým červenobílým nápisem EMI. Autorem obchodní značky, používané zmíněnou společností již od roku 1900, je jistý F. Barraud, jemuž jako «model» použil vlastní foxterier jménem Nipper. Ve Spojených státech amerických získala vlastnická práva na etiketu «hlas jeho pána» gramofonová firma RCA Victor.

Jahrbundert überdauern. Der Turm ist aus Sicherheitgründen seit Januar 1990 für Touristen gesperrt.

nate vermessen, versicherten, auch in den letzten Jahren habe es bisweilen eine solche plötzliche Zunahme der Neigung gegeben. Die Experten sind der Ansicht, wenn der Turm seine übliche Neigungsrate beibehalte, könne er noch mehr als ein

einen Millimeter hat sich in diesem Zeitraum nach Angaben italienischer Zeitungen der Neigungsgrad des Bauwerks vergrößert. Im ganzen Jahr 1990 seien es dagegen „nur“ 1,18 Millimeter gewesen. Bauexperten, die den Turm alle drei Mo-

SCHNELLER SCHIEFER: Der Turm von Pisa ist in den letzten drei Monaten noch schiefster geworden. Um rund

Rok Wolfganga Bohumila Mozarta

tech a ve věku šesti měsíců. Mozart zůstal až do smrti věrným a oddaným manželem.

Nejdůležitějším kulturním výročí nacházejícího roku jsou životní data Wolfganga Amadea Mozarta. Dne 27. ledna uplynulo 235 let od jeho narození a 5. provincie to bude 200 let od jeho předčasné smrti. Po celý rok budou četné světové orchestry a operní scény připomínat Mozarta uvedením hudebních cyklů a nových inscenací. Mozartovo životní dílo zazní v celistvosti z rozhlasových přijímačů, na obrazovce televizorů a znovu oživí četné legendy, které se v průběhu let vytvořily kolem osobnosti geniálního skladatele. Snad žádný jiný umělec není opředen tolika pověstmi jako právě Mozart, jehož osoba se stala předmětem zájmu nejen hudebních historiků, ale i spisovatelů a senzacechtivých novinářů. Mozartovskými legendami se nechutlivě svést i klasici, jako Alexander Puškin (Mozart a Salleri) nebo Eduard Mörike (Mozartova cesta do Prahy).

no Amadeus, což v latině je shodně s jeho původním řeckým Theophilus, čili německým Gottlieb a českým Bohumilem.

ZÁZRAČNÉ DÍTĚ

Mozartův talent se podle jeho životopisců projevil už tím, že malý Wolfgang už v pěti letech hrál na klavír a vystoupil na prvním koncertě. Jiné prameny naopak říkají, že ne vždy z vlastní vůle, ale z příkazu otce, kapelníka Leopolda Mozarta, musil chlapec chůně nechtě denně cvičit pět až šest hodin. Pravdou ovšem je, že v šesti letech vznikla jeho první kompozice, a tím překonal svou o rok starší sestru Nenneri, které se chtěl ve hře na klavír vyrovnat.

NESMĚLÝ MILENEC

Zkreslený obraz Mozarta zástěrkáře podává jinak vynikající Formanův film Amadeus. Jak dokazuje dopis šestadvacetiletého Wolfganga Amadea otci v předvečer svatby s dvacetiletou Constanze Weberovou, vstupoval do manželství jako nedotčený paník. V neceleství deseti manželských letech se ale stal šestkrát otcem. Čtyři děti záhy zemřely, na živu zůstali pouze Karl a Wolfgang, kteří ztratili otce v sedmi le-

PROSEBNÉ DOPISY

Mozart zanechal impozantní dílo: 626 skladeb, z toho dvacet oper a 61 symfonií. Přes úspěchy, kterých dosáhl za svého života, se o něm traduje, že byl velice chudý a že musil psát prosebné dopisy svým přátelům. Tyto dopisy se sice zachovaly, ale nejsou důkazem o Mozartově chudobě. Spíše je pravdou, že neuměl s penězi zacházet. Vedl nákladnou domácnost, pořádá hostiny pro mnoho hostů, věštil částky prohrál v kasinu, a když na takový život nestačily jeho výdělky, obracel se s prosbou o úpomoc na své mecenáše.

MOZART NEBYL ZAVRAZDĚN

Po předčasné Mozartově smrti se po Vídni roznese pověst, že byl otráven, a sice dvorním kapelníkem Antoniem Sallerim, který byl průměrným komponistou a zářil na Mozarta pro jeho úspěchy a proto, že nemohl vedle sebe snést hudebního génia, který mu připomínal vlastní průměrnost. Na této pověsti spočívá Puškinova jednoaktovka i Formanův film. Tato hypotéza je však nejurputněji zachovávanou legendou o velkém komponistovi. Lékařská věda jednoznačně potvrdila, že Mozart zemřel v 35 letech na chronické onemocnění ledvin.

SPOLUZÁK —> KAREL NEŠVERA

AMADEUS JE BOHUMIL

Druhé křestní jméno je přijaté. Mozart sám dostal při křtu v chrámu sv. Petra v Salcburku čtyři křestní jména: Johannes, Chrysostomus, Wolfgang a Theophilus. Doma mu tkali zárobnělnou z Wolfganga, Wolfer, a když bylo Mozartovi čtrnáct let a už měl dávno za sebou první hudební úspěchy, přijal umělecké jmé-

Komise České národní rady pro zemské zřízení navrhla čtyři varianty státoprávního a územně správního uspořádání našeho státu. Otázkujeme je, aby se veřejnost mohla s návrhy seznámit a vyslovit se pro ten nejlepší.

Varianty pro ČSFR

VARIANTA I. — ZEMSKÁ

Při zemském uspořádání České republiky jsou uvažovány možnosti členění ČR na 2, 3, případně 4 země:

- a) 2 země — Česká, Moravskoslezská,
- b) 3 země — Česká, Moravskoslezská, Praha (tj. region hl. města),
- c) 3 země — Česká, Moravská, Ostravskoslezská,
- d) 4 země — Česká, Moravská, Ostravskoslezská, Praha (tj. region hl. města).

Subvarianta a) obnovuje zemské zřízení z první republiky a z let 1945—1948 s tím rozdílem, že se uvažuje s nutnou úpravou historické hranice mezi Čechami a Moravou, a to hlavně na Jihlavsku.

Subvarianta b) uvažuje přiznat statut země též hl. městu Praze podobně, jako má např. Vídeň v sousedním Rakousku.

Subvarianta c) uvažuje kromě země čes-

ké a moravské též samosprávný zemský celek ostravskoslezský.

Subvarianta d) uvažuje kromě tří zemí jako v předešlé variantě ještě Prahu jako variantu b).

Každá země má mít vlastní zemský sněm, zemskou vládu a vlastní rozpočet. Státní správa se bude opírat o soustavu okresních úřadů, přičemž se uvažuje s obnovou některých bývalých politických okresů.

VARIANTA II. — OBLASTNÍ (regionální)

Tato varianta nepočítá se zemským zřízením. Dělí území České republiky na 15 až 30 oblastí řízených z Prahy, přičemž hranice oblastí nepřehlížejí k bývalé zemské hranici. Tato varianta počítá se zrušením současných okresů.

VARIANTA III. — KOMBINOVANÁ

Tato varianta uvažuje s vytvořením ob-

lastí jako varianta II., avšak s tím rozdílem, že vymezení oblastí bude respektovat zemskou hranici mezi Čechami a Moravou. Počítá se s možností vytvořit 2, případně 3 země, které by však neměly samosprávné kompetence. Byly by spravovány expoziturními ústředními orgány státní správy v Praze.

VARIANTA IV. — FEDERÁLNÍ (spolková)

Tato varianta předpokládá přeměnu České a Slovenské Federativní Republiky v trojčlenný spolkový stát (federaci) tvořený zemí Českou, zemí Moravskoslezskou a Slovenskou republikou. Každá země (republika) bude mít vlastní ústavu, prezidenta, vlastní zákonodárny sněm, vlastní vládu a soudní orgány. Územně správní členění, případně i počet správních stupňů by mohl být v jednotlivých zemích (republikách) odlišný.

Všechny tři země (republiky) by se dohodly na kompetencích a společných spolkových (federálních) orgánech, tj. spolkovém parlamentu, spolkové vládě a spolkovém soudu. Spolková vláda by měla jen velmi omezený počet ministerstev (např. obrany, financí, zahraničí, spoř.).

Stíhán za propagaci fašismu?

(čtk): Poslanec FS Ján Mlynárik podal včera generálnímu prokurátorovi ČSFR podnět k trestnímu stíhání poslance FS Stanislava Pánise za propagaci fašismu. V dopise generálnímu prokurátorovi, který poskytl ČTK, J. Mlynárik uvádí, že Stanislav Pánis ve svém vystoupení na demonstraci v Bratislavě 14. března označil vznik slovenského státu v roce 1939 za jednu z největších a nejslavnějších událostí v histo-

rii slovenského národa. »Pokud někdo vznik a existenci takového státu považuje za jednu z nejvrcholnějších etap slovenských dějin, uráží tím oběti nacistické zvěle, stejně tak všechny demokraticky smýšlející lidi, kteří se od nacismu a fašismu distancovali. Současně se podobnými výroky dopouští propagace fašismu a jeho důsledků,« konstatuje mj. Ján Mlynárik. 16. 3. 51

Kříž na Tisův hrob

(č-re): Pietní vzpomínka na prezidenta Slovenské republiky v letech 1939 až 1945 J. Tisa se konala včera na Martinském hřbitově v Bratislavě, kde byl na jeho hrob osazen kříž. Tuto akci v rámci národních oslav 52. výročí vyhlášení slovenského státu uspořádala Slovenská národní jednota — nová politická síla, jejímž cílem je dosáhnout samostatného státního útvaru — Slovenské republiky. K více než dvěma tisíci shromážděných promluvil poslanec FS S. Pánis. Vyzdvihl zásluhy J. Tisa o slovenský národ a zdůraznil: »Cítíme dnes naléhavost svého poslání ve smyslu svornosti a jednoty a ve sledování této zásady to znamená už jen jedno: samostatný slovenský stát.«

TAKY LEAĽE DIKA! N...T NA KROB, ŽADNÝ KYTKY!

Obět' páli v kamnech

(čtk): K případu, který v minulém týdnu vzrušil veřejnost na Šumperku, včera sdělil tiskový mluvčí severomoravské správy VB kpt. V. Páček: »Ve čtvrtek 14. března telefonicky oznámila na okresní správě VB Šumperk vedoucí doručovatelů z okresní správy spojů v Šumperku, že doručovatelka — 29letá N. A. — se nevrátila z ob-

chůzky. Intenzivním pátráním šumperských kriminalistů a vyšetřovatelů se podařilo zjistit a zadržet v sobotu 16. března pachatele. Je jím 26letý J. Č. ze Šumperka. V jeho bytě se našly části těla oběti, jež se snažil spálit v kamnech, i finanční částka, kterou měla obět' u sebe. Pachatel byl v neděli 17. března vzat do vazby.

[skl]: »Věřejnost byla v uplynulém týdnu znervózňována ohlašováním mítinky, které vyvrcholily vysvěcením kříže Josefa Tisa a incidentem na náměstí SNP v Bratislavě, kde došlo k hrubému útoku na hlavu státu.« Tímto slovy uvedl pravidelný brifink VPN předseda KC VPV J. Flamik.

Podle názoru představitelů VPV je přirozené, že se prezident v takovéto napjaté situaci přijede osobně přesvědčit o pomě-

delné návštěvě prezidenta na Slovensku. »Nemohu se ubránit poznámce,« řekl M. Kňažko, »že tato pravidelnost návštěv spočívá tak trochu v tom, že zpravidla přijíždí pan prezident na Slovensko, když zde není pan premiér.« Druhá informace, jak jí prezentoval M. Kňažko, pocházela z novin a mluvilo se v ní o náhodné návštěvě. »Náhodná návštěva Bratislavy, náhodná návštěva Východního vojenského okruhu v Tren-

šeni přítomného místopředsedy SNR M. Zemka, že se začíná zkoumat minulost premiéra Mečiara ještě z období jeho působení ve funkci ministra vnitra SR. V posledních dnech se údajně objevila nová fakta, která nabyla charakteru takové závažnosti, že se jimi začal velmi pozorně zabývat branně bezpečnostní výbor SNR.

NÁZORY PŘEDSTAVITELŮ STRAN

Po skončení včerejšího zasedání předsednictva slovenské vlády nepopřel její první místopředseda J. Carnogurský některé výhrady vůči práci premiéra V. Mečiara. Z důvodu korektnosti o nich však nechtěl hovořit dříve, než je sám přednese předsedovi vlády. Setrvávání premiéra ve funkci podmiňuje schopnost vykonávat ji v zájmu republiky, jeho schopnost řídit vládu. Odmlít tvzení, že by se na půdě KDĽ jednalo o osobě budoucího slovenského premiéra, který by vzešel z tohoto hnutí... Ostatně - ČTK požádala zástupce rozhodujících slovenských politických sil a hnutí a dalších organizací, aby se vyjádřili k osobě premiéra a důvěře k němu. Ostrřední tajemník SNS M. Letko pronesl názor, že kampaň proti V. Mečiarovi je součástí široce koncipované akce, která má zdiskreditovat část slovenské politické reprezentace a přivodit zvrat v poměru sil ve vládě SR ve prospěch pražských centralistů. Předseda strany demokratické levice P. Weiss

Slovenské náhody a zákonitosti

rech na Slovensku. Naopak, divně by bylo, kdyby před návštěvou a vystoupením v NATO neměl snahu osobně zjistit skutečný momentální stav.

M. KŇAŽKO MÁ JINÝ NÁZOR ...

Naopak - ministr mezinárodních vztahů SR M. Kňažko kromě toho, že včera na tiskové besedě shrnul výsledky návštěvy slovenské vládní delegace v Itálii a SSSR a označil za nepravdivé tvrzení, že program a průběh návštěvy nebyl koordinován s FMZV, se pokusil o stanovisko k inzultaci prezidenta V. Havla na náměstí SNP dne 14. března. K tomuto poznamenal, že o cestě pana prezidenta nevěděli a měli k ní dvě rozporuplné zprávy. Jednu od pana Zantovského, v níž se mluvilo o pravidelné návštěvě prezidenta na Slovensku.

čině, náhodná zmínka o vyloučení vojenského zásahu v souvislosti se situací na Slovensku, náhodná zdravotní procházka na Vajanského nábřeží, náhodná procházka na náměstí SNP, náhodné setkání právě s autorem nebo deklamátorem pamfletu panem Žitným. Není těch náhod trochu moc?« M. Kňažko vyslovil názor, že po incidentu už bylo pozdě vracet se do Bratislavy a zachraňovat něco, co už se stalo a co nezpůsobili. Rozhodnutí pana prezidenta jít se podívat na manifestaci na náměstí SNP označil jako ne nejšťastnější.

OTAZNÍKY KOLEM PREMIÉRA

Mnoho otázek se točí okolo osoby samotného premiéra V. Mečiara. Mezi novináři na brifinku VPV vyvolalo rozpaky prohlá-

vení premiéra vlády SR konstatoval V. Ondruš, že je předčasné o tom hovořit. J. Kučerák si však myslí, že »... vláda v tomto složení může být jen pár dní. Potom se problémy budou jen vyhrcovat. Situaci bude třeba řešit, rozhodnou o tom koaliční rozhovory a na nich by se mělo především hovořit o odpovědnosti pána Mečiara a Kňažka.«

CO VYŠETŘÍ POVĚŘENÝ TÝM

Na vzrušené chvíli, které znovu upoutaly pozornost veřejnosti, a na roztržičnost politického života na Slovensku se však nezapomíná. V Bratislavě byl ustaven tým, který má vyšetřit události ze 14. března na shromáždění občanů. Předseda SNR F. Mikloško vyslovil též uznání ministři vnitra SR L. Pittnerovi za jeho úsilí při přestavbě resortu a hlavně příslušníkům Policie SR za jejich jednání v těchto rušných dnech.

Neřestní agresori

(čr): Vystupnětí irácké republiky v ČSR včera předalo ČTK prohlášení, z něhož vyjímáme: »Iráčané v matce bitev vykreslili zářivý obraz, který má v arabské historii období pouze v počátku nesmírně islámské zvěsti... Irák díky moudrosti svého vůdce, pana prezidenta Saddáma Husajna zvládl v právu a princípech... Sdělovací prostředky píší o nestabilitě vnitřní situace v Iráku, o vnitřních bojích a silné opozici. Odmítáme osíť tyto iluze, které existují pouze v hanebných předstávkách. Všem sníkům říkáme, že Irák získane silný a dráhý. Nezastraš ho hlasné trowby agresorů a jejich nefestné a temné machi-

VLÁDA NA PÁR DNŮ?

Prohlášení stranických a státních problémů (jak dobře známé z nedávné doby!) rozhodně křídou nepřidává. Podle názoru místopředsedy vlády SR V. Ondruše a J. Kučeráka musí vláda řešit nahromaděné problémy bez ohledu na současnou vnitropolitickou situaci. J. Kučerák k diskusím uvnitř VPV uvedl, že hnutí nemůže připustit, aby se určité osoby, rozuměno Mečiar a Kňažko, z něj vyčlenily, prováděly individuální politiku a pronášely šokující prohlášení. V souvislosti s možnou volbou no-

Doživotí pro vraha

[čtk]: Výjimečný trest odnětí svobody na doživotí uložil včera krajský soud v Brně 31letému Juraji K. Uznal ho vin-

ným, že loni 11. září při pokusu o vzloupání do výkupny ovoce v Prostějově postřelil dva policisty, z nichž 30letý A. Soustal 14. listopadu na následky těžkého zranění zemřel. K uložení výjimečného trestu se senát krajského soudu v Brně rozhodl po přihlídnutí k nebezpečným povahovým rysům pachatele, který byl poprvé potrestán již ve svých 15 letech. Od té doby byl na svobodě pouze jeden rok. Po vyjádření znalců a s přihlídnutím ke všem okolnostem spáchaného trestného činu došel soud k závěru, že sice resocializace odsouzeného Juraje K. je možná, ale velice problematická.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA SI KLIDU NEUŽIJE 14. 3. 91

K čemu vyzývají vyzývavé výzvy

[skl]: Země pod Tatrami je ve varu... a většina nás, obyčejných lidí - a možná nejen ve Čechách a na Moravě, ale i na samotném Slovensku, se ptá - proč vlastně? Kdo je ten ukrývaný, kdo koma stále ubližuje, kdo je hodný, kdo zlý... Možná by otázka měla spíše znít: Kdo je ten černý vzadu?

Jeden z nejradikálnějších hlasů, který přímo vybízí k osamostatnění Slovenska, zaznívá ze zahraničí. Exilová iniciativa Slováků ve Svýcarsku Pro Patria pokládá všechny základy Federálního shromáždění za uprávně práva na sebeurčení a vyzývá celý slovenský svět k podpisové akci na podporu slovenské nezávislosti. Zcela opačný názor deklaruje slovenská Demokratická strana, která pokládá současnou destabilizaci politické scény za práci přežívajících totalitních struktur. K uklidnění situace nepřispívají ovšem ani populistická prohlášení některých politiků. »Vyzýváme všechny občany k rozvaze a dialogu,« říká se v závěru prohlášení De-

mokratické strany. Na moravsko-slovenském pomezí se k nynějšímu dění vyjádřili starostové dvou sousedních obcí Drietoma a Starý Hrozenkov. »O současnou situaci si myslím, že je uměle nafukovaná. Na Slovensku jsou trochu jiné podmínky pro reformu a to názory dramatizuje,« řekl V. Istok. A. M. Vaulčík ze Starého Hrozenkova dodal: »Myslím si, že jde o mocenské boje politiků. Stav je zbytečně vyhrcovaný a to mě mrzí. Mám po celém Slovensku plno přátel.« Dlouhý výčet provinění Čechů vůči Slovensku uvádí v otevřeném dopise panu prezidentovi V. Havlovi poslanec SNR A. Hrnko (za Slovenskou národní stranu) a klade mu přímo nůž na

krk: Jestliže toto slovenskému národu nevyvětlíte, žádám vás, abyste se svého úřadu vzdal. Zcela z opačného pólu zaznívá hlas »intelligence Slovenska«, která reaguje na tzv. Deklaraci o státní suverenitě SR předloženou v pondělí několika národně orientovanými iniciativami a spolky. Ve stanovisku intelligence se mj. uvádí: »Na rozdíl od předloženého návrhu deklarace jsme přesvědčeni, že výsostným zájmem slovenského národa je setrvávání ve společném státním útvaru, který se právě začíná rozbíhat ve svobodných podmínkách... Chceme co nejnaléhavěji připomenout symboliku Svatoplukových prutů. Suverenita národa je především kategorií ducha.«

Prohlášení vlády České republiky 14.3. 91

Vážení spoluobčané,
všichni jsme v posledních dnech znepokojeni vnitropolitickým vývojem. Máme svého předsednictva ze dne 11. března na, se vzniklou situaci zabývala Česká vláda. Vyslovila souhlas s prohlášením svého předsednictva ze dne 11. března a potvrdila, že nemá důvod měnit svou základní orientaci. Jsme pro jednotnou zahraniční a obrannou politiku, pro radikální ekonomickou reformu, oprávněni se o jednotnou měnovou a rozpočtovou soustavu, zkrátka jsme pro pevnou federaci. Jedině ta může zajistit rovnoprávné a zároveň oboustranně výhodné soužití našich republik.

V posledních dnech se ozývají hlasy požadující osamostatnění Slovenska. To by znamenalo rozdělit s velkými náklady československou ekonomiku na dva samostatné celky — zavést dvojitě peníze, rozdělit společné energetické zdroje, dopravu, telekomunikace, armádu, platební závazky a podobně vůči zahraničí, devizové rezervy, rozdělit rozpočtovou soustavu a přetřít bezpočet přirozených vazeb. Znamenalo by to postavit celnicе a po cestě z Uherského Hradiště do Trenčína si za Starým Hrozankovem nechat proclít obsah nákupní tašky.

lečné energetické zdroje, dopravu, telekomunikace, armádu, platební závazky a podobně vůči zahraničí, devizové rezervy, rozdělit rozpočtovou soustavu a přetřít bezpočet přirozených vazeb. Znamenalo by to postavit celnicе a po cestě z Uherského Hradiště do Trenčína si za Starým Hrozankovem nechat proclít obsah nákupní tašky.

Za stejně nebezpečný však pokládáme stav, kdy federace sice formálně existuje, ale je postupně zbavována všech svých základních funkcí. Konečným důsledkem by byl všeobecný chaos, doprovázený nekontrolovatelnou inflací.

Česká vláda dělala všechno, aby k ničemu takovému nedošlo. Protože však cítí odpovědnost vůči občanům, zvažuje veškeré varianty vývoje, i ty, které si nepřaje. Mohou být sice spojeny s četnými obtížemi, ale vláda je přesvědčena, že v žádném případě nedojde k neřešitelným situacím.

tuacím. Základem stability České republiky je stabilita politická, která je dána legitimitou České národní rady a České vlády. Tato legitimita vyplývá z výsledků voleb v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, a nemůže jí tudíž žádná vnější událost zpochybnit.

Schůze České vlády se konala v předvečer dne, kdy před dvaapadesátí lety vznikl Slovenský stát. Chceme slovenské veřejnosti připomenout, že v českém kalendáři je 14. březen zatřetí černou tužkou nejen proto, že takto je označen den následující, 15. březen, kdy v roce 1939 došlo k okupaci zbytku Československa. Rozuměli jsme a rozumíme 14. březnu dosud tak, že tehdy se Slovensko ocitlo v tísni, v pod nátlakem dalo přednost menšímu zlu před větším. Kdybychom měli být zitra přesvědčováni, že jsme rozuměli špatně, nemohlo by to nepoznamenat naše vztahy ke slovenské politice.

Vláda věří, že federace dnešní krizí překoná a že k tomu přispěje i toto jasné stanovisko České vlády.

NALÉHAVÝ APEL PŘEDSEDY SNR F. MIKLOŠKA

V. MEČIAR » UDÍLÍ LEKCI « 16.3. 91

[Čtk]: Slovenský premiér Vladimír Mečiar nehodlá odstoupit. Byla to jeho první slova na letišti po návratu ze šestidenní návštěvy v Itálii a SSSR. Reagoval tak na události, které se udály na Slovensku v posledním týdnu. Zdůraznil, že ho v zahraničí překvapily názory, podle nichž se na Slovensku projevují prvky fašismu. Tyto prvky nejsou nové, ale nemají ve slovenské politice význam ani podporu, konstatoval. Dalším překvapením slovenského premiéra bylo, když zjistil, že pramenem těchto informací je Kancelář prezidenta ČSFR a konkrétně jeho tiskový tajemník M. Zantovský.

»Je situace na Slovensku opravdu tak dramatická, abych nesměl vyocstovat ven? Ano, bo jí jen někdo dramatickou dělá? Kdybych zařizoval něco doma, hájil bych sebe a svou židli. A to nepotřebuji. Za hranice jsem jel proto, abych hájil pracovní příležitosti pro jiné. A to potřebujeme,« odpověděl ještě v letadle zpravodaji ČTK slovenský premiér na otázku o vhodnosti jeho cesty do zahraničí v těchto dnech. »Slovensko není fašistické a dávat mu takový přívlastek, znamená poškozovat jeho jméno a zájmy v zahraničí,« zdůraznil V. Mečiar. Označil to za politický avanturismus a nezodpovědnost.

Kromě pejorativnosti a urážlivosti tohoto výrazu je i nesprávným politickým hodnocením a znamená špatný úmysl toho, kdo takové prohlášení dává, zdůraznil. Dodal, že Slovensko bude a zůstane demokratickou zemí. V zahraničí se setkal s míněním, že Slovensko se rozvíjí dynamičtěji než Čechy a je považováno za perspektivní evropskou zemí. V závěru V. Mečiar řekl: »Myslím, že doba dozrává k tomu, abychom kromě slovenského nacionalismu začali velmi racionálně hovořit o českém šovinismu i o tom, že čeští politici v podstatě nedokážou zabránit politickému rozpadu v Čechách, zejména ve vztahu k Moravě, nedokážou a ani nejsou ochotni pochopit některé prvky vývoje na Slovensku.«

Jiným tónem promluvil včera v Deníku ČST předseda SNR F. Mikloško, který mj. řekl: »Procházka prezidenta u náměstí SNP v době manifestace nebyla provokací. Václav Havel je člověk, který chce poznat věci z vlastní zkušenosti, je člověk dialogu, člověk otevřený pro každý názor. Prezident republiky má právo přijít na každé místo v republice a v kterékoliv době. Útok nemalého počtu lidí na prezidenta přesáhl ne-

jen hranice slušnosti, ale i zákonnosti. Fyzicky byli napadeni téměř všichni členové prezidentova doprovodu včetně útvaru ochrany ministerstva vnitra. Auto ministerstva kultury bylo prakticky zdemolováno. Dnes ráno mi bylo oznámeno z Generální prokuratury, že v této věci bylo zahájeno vyšetřování. Lidé, kteří včera vystoupili na manifestaci na náměstí SNP, si přisvojují právo mluvit jménem slovenského národa a předstírají, že v těchto chvílích vyjadřují nejhlubší vlastnosti a rysy slovenského člověka. Vlastností slovenského člověka je, že jde za prosazováním svých potřeb, ale ne agresivitou, násilím, hrozbami a hrubou netolerancí. Apeluji na všechny lidi dobré vůle, aby si uvědomili, že svým mlčením a pasivitou se takový obraz v nás ještě více prohlubuje a vede nás všechny k ještě větší depresi a pasivitě. Pozdvihněme svůj hlas, probudme se za pasivity, aby se stalo zřejmým, že zasazovat se za potřeby a zájmy Slovenska, že pracovat a obětovat se za Slovensko je možné i jinak, než to dělají tyto skupiny lidí. Právě takovým způsobem dojde k jejich izolaci, právě takovým způsobem dá Slovensko o sobě vědět jako o vyspělém a kulturním národě.«

Kursovni listek

Francouzský frank	5,48	(5,47)
1000 italských lir	25,01	(24,97)
Rakouský šilink	2,85	(2,85)
Německá marka	18,89	(18,87)
Švýcarský frank	21,42	(21,46)
Americký dolar	28,78	(28,81)
Anglická libra	54,42	(54,37)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Francouzský frank	5,41	(5,42)
1000 italských lir	24,70	(24,77)
Rakouský šilink	2,82	(2,82)
Německá marka	18,43	(18,50)
Švýcarský frank	21,31	(21,38)
Americký dolar	29,58	(29,33)
Anglická libra	53,85	(54,19)

PODLE POSL. INFORMACÍ...
VELKÝ MADRYTAK „DŮVĚŘA NEMŮŽE MĚNĚNÍ ÚL
I 1: 10; VĚHLÁČI ZAČÍNÁJÍ BRČEŤ...“

Francouzský frank	5,45	(5,45)
1000 italských lir	24,86	(24,89)
Rakouský šilink	2,83	(2,84)
Německá marka	18,58	(18,58)
Švýcarský frank	21,39	(21,42)
Americký dolar	29,15	(29,09)
Anglická libra	54,21	(54,22)

Francouzský frank	5,37	(5,39)
1000 italských lir	24,59	(24,82)
Rakouský šilink	2,80	(2,59)
Německá marka	18,31	(18,37)
Švýcarský frank	21,29	(21,24)
Americký dolar	29,94	(29,83)
Anglická libra	53,71	(53,89)

Francouzský frank	5,52	(5,44)
1000 italských lir	24,77	(24,83)
Rakouský šilink	2,82	(2,83)
Německá marka	18,50	(18,58)
Švýcarský frank	21,38	(21,44)
Americký dolar	29,33	(29,18)
Anglická libra	54,19	(54,20)

(re): Ředitelství pošt Praha a politováním svým zákazníkům oznamuje, že vzhledem k opakovaným pokusům loupežných přepravení poštovních doručovatelek v Praze bude na území města výrazně omezeno doručování poštovních poukázek a neněži.

Po přečtení "Listopadového uragánu" Bohumila Hrabala jsem konečně pochopil tu averzi k nám, exulantům. "Hele ty vole (exulante) tak ty chceš udělat něco pro české umění...? My, kteří za ta léta, co jsi byl v emigraci, jsme si to tady vyžrali, co jsme se museli radělat kompromisů a trpkosti a podbízení, aby byly výstavy tady, co já Bohumil Hrabal, jsem se musel nachodit po besedách s úředníky ministerstva vnitra, aby mi vyšly knížky... zatím co ty exulante sis mohl ponechat "svůj štít čistý"... Hele, jdi pryč, jdi pryč... píše "jednička" české literatury a ministr zahraničí dodává: nikdo po roce 1968 nemuse! opustit vlast. Má pravdu, ovšem trochu smutnou pravdu, jejíž absurditu mohou pochopit pouze párové a slušní lidé.

Příjemcům bude příchod poukázky oznamován a peníze vypláceny na příslušných poštách. Postup pošty je v souladu s ustanovením poštovního řádu. Za způsobené komplikace se pošta omlouvá, bezpečnostní situace však jiný postup neumožňuje.

Rozdělování devizových prostředků mezi podniky patří k těm problémům, s nimiž si v Československu dřívější komunistický režim ani za dvaatřicet let své existence nedokázal účelně poradit. Nejprve byly devizy administrativně přidělovány nižším složkám. Centrum je rozdělilo na jednotlivá hospodářská odvětví, příslušná ministerstva je dále rozvrhla na výrobně hospodářské jednotky a jejich ředitelství určila konkrétní devizové přiděly pro jednotlivé podniky. Tyto prostředky byly poskytovány na nezbytné nákupy surovin, polotovarů, strojů a ovšem i spotřebního zboží pro československý trh.

Tento systém rozdělování byl naprosto neracionální a vysloveně byrokratický. Uspořádání devizových potřeb podniků nakonec nazáviselo ani tak na reálném posouzení požadavků a přínosu podniků pro hospodářství země, ale spíše na tom, jak vlivné známé měl ten který podnikový ředitel a jak výmluvně dokázal přesvědčit nadřazené orgány, že právě jeho podnik se bez daného přidělu deviz neobejde.

Protože takové čistě administrativní rozdělování devizových prostředků nemělo potřebný motivační vliv na rozvoj a efektivnost výroby, ani na export, bylo později zavedeno takzvané devizové samofinancování. Spočívalo v tom, že exportující podniky si směly ponechávat normativem danou část ze získaných devizových zdrojů a použít ji na úhradu svých dovozů.

Ani tento způsob rozdělování deviz nebyl objektivní. Devizové postavení podniku nezáviselo jen na exportním úsilí výrobce, nýbrž také na subjektivně stanovené výši normativu. Kromě toho vznikal další problém - na devizových výnosech finálních producentů se chtěli podílet i jejich subdodavatelé a požadovali část úhrady ve volně směnitelných měnách.

Svým způsobem tak do finančních vztahů mezi podniky vedle korun pronikaly i dolary, marky a jiné měny. Při tom však princip devizového samofinancování vůbec neřešil dovozní problémy podniků, které nic nevyvázely a zůstávaly nadále odkázány na administrativní přiděly devizových prostředků.

Devizově se samofinancujícím podnikům bylo v létě 1989 povoleno prodávat přebytky deviz za ceny vytvořené podle nabídky a poptávky. Dělo se tak na devizových aukcích. Ceny deviz tam vysoce překračovaly úřední kurs.

NA TRŽNÍCH PRINCIPECH. V roce 1990 byl v Československu vypracován projekt ekonomické reformy, která má zabezpečit přechod země od centrálního a direktivního řízení k tržnímu hospodářství. Reforma vychází z poznatku, že je nutné liberalizovat československý zahraniční obchod a že dovoz cizích výrobků musí vystavit domácí producenty náležitému konkurenčnímu tlaku.

Splnění těchto požadavků je podmíněno tím, že redistribuce exportem získaných devizových prostředků se bude dít racionálním způsobem, který je v souladu s ostatními prvky ekonomické reformy. Proto byla v Československu od 1. ledna 1991 zavedena takzvaná vnitřní směnitelnost měny.

Jedno z nejdůležitějších ustanovení nového devizového zákona konstatuje, že všichni devizoví tuzemci - právnické osoby jsou povinni nabídnout devizovému peněžnímu ústavu ke koupi devizové prostředky a zlato za československou měnu. A na druhé straně je devizový peněžní ústav na žádost devizového tuzemce - právnické osoby povinen uhradit jeho peněžní závazek vůči devizovému cizozemci.

Prakticky to znamená, že každý československý podnik, ať státní, družstevní nebo soukromý, který je zapsán v podnikovém rejstříku, musí exportem získané devizy přenechat bance, ale naproti tomu mu

banka odprodá devizy ke každé úhradě nákupu zboží a služeb v zahraničí. Pochopitelně se předpokládá, že na tuto platbu má korunové krytí. Obě dvě transakce se uskutečňují za jednotný kurs koruny, který byl zaveden v posledních dnech roku 1990. Kurs určuje Státní banka podle vývoje nabídky a poptávky. Intervencemi na peněžním trhu však dbá o to, aby kursy byly relativně stabilní.

Výchozí kurs určila Státní banka na 28 Kčs za jeden americký dolar. Proti předchozímu kursu pro obchodní a neobchodní platy to představovalo devalvaci ve výši 17% a proti dřívějšímu turistickému kursu naopak posilování hodnoty koruny o 12%. Při určení výchozího kursu Státní banka vycházela z věcných podmínek v oblasti zahraničního obchodu, konkurenční schopnosti československých výrobků, z dovozní náročnosti československé ekonomiky a z dalších kladných i záporných vlivů.

Zavedení vnitřní směnitelnosti československé koruny má zásadní význam pro potírání snah o zneužití monopolního postavení domácích producentů. Nastolení vnitřní směnitelnosti měny znamená, že každému dodavateli průmyslových i zemědělských výrobků vystane konkurence v podobě zahraničního zboží. Ceny importovaných výrobků se stanou limitem, který donutí domácí výrobce k rozvaze při kalkulaci cen a ke snižování výrobních nákladů.

Československé hospodářství se zavedením vnitřní směnitelnosti měny daleko výrazněji otevře světu. Liberalizace dovozu názorně ukáže, které výrobní obory jsou schopné konkurence a které nikoliv. Tlak tržních podmínek tak během času pomůže zformovat novou, efektivní strukturu ekonomiky.

OBČANÉ A DEVIZY. Hned po revoluci z listopadu 1989 byly v Československu odstraněny administrativní překážky, které omezovaly cestování občanů jinak než do tehdejších socialistických zemí. Avšak ani po odstranění úředních zábran nezůstala turistika zcela bez problémů. Především bylo třeba vyřešit otázku spravedlivého rozdělování devizových prostředků mezi všechny zájemce.

Za dřívějšího režimu mohli občané jezdit do zemí s volně směnitelnou měnou v rámci zájezdů cestovních kanceláří nebo na pozvání příbuzných a známých. Vedle toho mohli Státní banku požádat o takzvaný devizový příslib. Ten byl poskytován několika desítkám tisíc obyvatel ročně.

Jiný legální přístup k devizám občan neměl a zahraniční platidla si často obstarával na černém trhu. Odhaduje se, že rukama pokoutních směnárníků každý rok procházely valuty v hodnotě, která se počítala na desítky a snad i stovky milionů dolarů ročně. Tento stav věci pochopitelně poškozoval devizové zájmy státu.

Nová československá vláda uvedený systém administrativního rozdělování devizových prostředků zrušila a rozhodla, že v roce 1990 si každý občan starší patnácti let může nakoupit za 2000 Kčs volně směnitelných měn. Na rok 1991 byl uveden limit zvýšen na 5000 Kčs s tím, že občan může využít i nevyčerpaný limit z předchozího roku. Za tyto valuty zájemce platí korunový ekvivalent, vypočtený na základě nyní už jednotného kursu domácí měny.

Už dřívější devizový zákon umožňoval jednotlivým občanům, aby si v bankách zřizovali devizové účty ve volně směnitelných měnách. V druhé polovině roku 1990 existovalo asi 190 000 takových účtů a občané na nich měli uloženo přes 200 milionů dolarů.

Nový devizový zákon, který vstoupil v platnost 1. ledna 1991, potvrdzuje právo občana na zřízení devizového účtu. Úroky se připisují nebo vyplácejí v té měně, v níž je účet založen. Vlastník účtu může se svými devizami nakládat bez omezení, a to s jedinou výjimkou - nemůže s devizami obchodovat.

● Národní demokratický institut ve Washingtonu v úterý večer udělil prezidentovi ČSFR V. Havlovi cenu Averella Harrimana.

▲ Vloupání do Západomoravského muzea v Třebíči je nejzávažnějším z 357 případů majetkové trestné činnosti v Jihomoravském kraji v uplynulém týdnu. Pačatel v noci po hlaskovodu kaskadérsky vnikl oknem do objektu a z následně otevřených vnitřních vchodů 12 pistolí ze 17. a 18. století, párové lovecké pušky ze 17. století, porcelánové hodiny, 16 dýmek převážně z mozkové pánvy s jantarem a pražské groše. Kriminálisté kraje dávají toto vloupání do souvislosti s únosy vln do hroby šlechtické rodiny Palleicimlových v Louce, okr. Třebíč.

ROZLOUČENÍ

Loni 13. prosince zemřel v Gagny, Francie, Alois Čížek, o pár dní později, právě na letošní Nový rok, dodýchal v Perth Amboy/USA František /Frank/ Švehla.

Znal jsem je oba - velmi osobně. Navštěvovali mne, pobývali u nás. Nejdřív v Mnichově (to hlavně Lojza Čížek), později ve Švýcarsku (to zase Frank Švehla). Vítával jsem je, přinašeli do mého poustevnického života rozruch, vůni jiného světa. Byli jsme si blízcí povolaním: všichni tři sme dělali noviny. Čížek 43 let humoristický měsíčník BIČ, Švehla skoro 30 let největší československý týdeník na východě Spojených států AMERICKÉ LISTY, já Zpravodaj.

Čížkův BIČ byl jedinečný časopis. Jeho 8 stránek bylo od první do poslední nabitě více méně vtipnými žertvy, anekdotami, satirou, které aktuálně zesměšňovaly absurdity komunistických režimů po světě, hlavně ovšem v Československu. Bičem Čížek bojoval proti komunistické rakovině v exilu tak, jak byl zvyklý z čs. parlamentu, v němž zasedal jako poslanec za národní socialisty a kde zejména v posledních měsících před únorovým pučem stál neúhýbně po boku jiného neohroženého národněsocialistického poslance Oty Hory. Po únoru po něm komunisté páslí, utekl jim s manželkou mezi prsty do Paříže a usídlil se hned za rohem v městečku Gagny. Časem si tam postavil vlastní domek - za peníze, které dostal od SRN jako odškodné za úhonu na zdraví, utrpenou dlouholetým živořením v nacistických žalářích. Tam jste u něho mohli nakoupit antikvární české knížky, ostatně levněji než kdekoliv jinde na světě.

Ne, Lojza Čížek nebyl poddajná povaha. Nenávisť proti diktatuře zprava i zleva se nevybíjela v pivních řečech, vrchočila nebojácným postojem a činy, o němž režimy nemohly pochybovat, že je namířeno proti nim. Svým naturelem "dělňas" - vyšel z odborů pražských Elektrických podniků - nezkazil žádnou legraci. Přebytky své slunné povahy rozdával na stránkách BIČE. Druhou část své osobnosti zasvětil boji proti politickému násilí. Syntéza pak patřila jeho ženě a synkovi. Poobakrát se dočkal vítězství, k němuž vši silou pomáhali.

Jestliže byl Alois Čížek tělem i duší národním socialistou, byl Frank Švehla neméně "zažraným" sociálním demokratem. Vzpomínám, jak byl členem delegace, která v listopadu 1947 oznámila Z. Fiertingerovi, že na XXI. sjezdu sociální demokracie v Brně proti B. Laušmanovi prohrál. Přesto, že tento triumf demokratických sil ve straně trval jen tři měsíce, nesl si ho Švehla hrdě do exilu. Exilový stan rozbil v Americe. Pracoval v tiskárně deníku New York Herald Tribune, brzy si však našel na vlastní tiskárnu a svého nezdolného ducha a šikovně ruce zapojil plně do práce pro čs. exil, pro Československo. Nejenže skoro do konce života vydával Americké listy, moderní a vysoce informativní noviny, z jeho nakladatelství vycházely po léta závažné a vzorně vypravené knihy, např. účelně zkrácená verze Peroutkova Budování státu, Demokratický manifest téhož autora, paměti Ladislava Feierabenda, Vávra Ryšavého a Mikuláše Ferjenčíka, romány Egona Hostovského, verše Josefa Martinka, Pavla Javora, E.J.Popery a několik jiných děl exilových autorů. Sázel je sám a velmi si na jejich bezchybnosti, celkem ojedinelé v exilu i doma, zakládal právě tak jako na jejich vzorné úpravě. Nevydělal na nich jistě ani centík, práci dával samozřejmě zadarmo - měl ve svém štítu mimoděk napsané heslo dr. Aloise Rašína "Práce pro vlast se neplatí". A vydávání dobrých knih v mateřském jazyku patří v exilu k pracím nejvznešenějším.

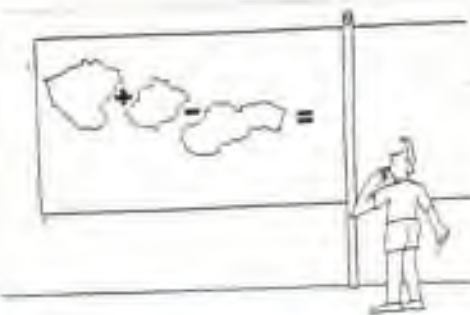
Alois Čížek a Frank Švehla se osvobození Československa, pro něž žili a nezištně pracovali, dočkali, na cestu domů jim už nezbyvalo sil.

Jsem hrdý na to, že byli mámi přáteli. Měl jsem je rád...

J.Strnad

"Žádný politický systém vám nemůže odejmout základní lidské právo, být sobecké hovado."

Co není vhodné pro veřejnost

(1): Začátkem minulého roku probleskly v našem tisku strohé zprávy, že ministr Dienstbier přijal velmistra jedné vilné zednářské lóže ze Západu a že v Praze byla také zednářská lóže založena a přihlásilo se do ní více jak tisíc lidí. Obnova pražského zednářství pak měla přijít z Francie a lóže v Brně měla pomoci zednáři Italští. Po pravdě řečeno nevím, jak tyto informace ověřit. Stejně tak neznám důvody, které vedly Richarda Sachera k názoru, že zednáři uplatňují vliv na Pražském hradě. Tiskový mluvčí prezidenta M. Zantovský jej odmítl jako nesmyslný. A tu se mi do rukou dostala útlá knížka s názvem Povinnosti svobodných zednářů; jde o tzv. Andersonovu konstituci z r. 1723, závaznou, pokud vím, pro všechny zednářské směry a obedienci. A tam v kapitole VI. odstavci 4 a 5 stojí: »Chování v přítomnosti cizích, kteří nejsou zednáři. Buďte opatrní ve slovech a v jednání, aby ani nejbystřejší cizinec nemohl něco poznati či nalézti, co není vhodné pro veřejnost; a někdy i musíte díti rozhovoru jiný směr a chytře jej vésti ke cti

ctihodného bratrstva. Chování doma a v soustředění. Jednejte tak, jak se sluší na mravného rozumného muže; obzvlášť nesmíte seznamovati svou rodinu, přátele a sousedy s ničím, co se týká Lóže atd., spíše buďte moudře pamětliví cti, jak vlastní, tak i cti starobylého bratrstva, z důvodů, jichž zde nelze uvést.« Tolik stará konstituce. Takže, kdo by se chtěl o zednářích dozvědět něco bližšího, stejně se nedozví, neboť »...co není vhodné pro veřejnost...« Pokud se pak na téma zednářství hovoří, je nutné si uvědomit obsah předchozích řádků. Myslím nakonec, že pro politicky angažované křesťany je nejlepší, když se říjí podle takových pravidel, která stanovila např. katolická pastorální konstituce Gaudium et spes: »Zavrhujeme všechny formy politického života, jak se vyskytují v některých zemích, které jsou na překážku občanské nebo náboženské svobodě, rozmnožují oběti politických vášní a zločinů a při veřejné moci nesledují obecné blaho, nýbrž zájmy některé politické skupiny nebo vládnoucích kruhů.«

Mraky nad Bil'akem

(čtk): V úřadu FMV pro vyšetřování protiděstavní činnosti je vedeno rozsáhlé vyšetřování zaměřené na objasnění trestné činnosti spáchané v souvislosti s neoprávněným nabytím majetku československého státu Komunistickou stranou Československa. Jak sdělil pracovník tiskového odděle-

ní FMV S. Fajkus, vzhledem k tomu, že v poslední době byly získány nové důkazy svědčící o konkrétní trestné činnosti některých osob, bylo možno proti nim vznést obvinění. Jde zejména o RSDr. V. Bil'aka a větší skupinu dalších prominentních státních i stranických funkcionářů bývalého režimu. V. Bil'ak je stíhán obdobně jako ostatní obvinění pro trestné činy porušení závazných pravidel hospodářského styku,

obrožení devizového hospodářství a za navedení k trestnému činu zneužívání pravomoci veřejného činitele. Protože zveřejnění podrobnějších informací o vyšetřování této trestné věci by mohlo vézně ohrozit další postup vyšetřování, není možné v této době poskytnout bližší údaje, uvedl S. Fajkus.

Ein echtes Dilemma

WALNUT CREEK, 2. April (AP). Das voraussichtlich härteste Gesetz gegen Raucher in den USA liegt dem Gemeinderat von Walnut Creek in Kalifornien zur Abstimmung vor: Es verbietet das Rauchen in allen Gaststätten, Restaurants und Bars des 62 000 Einwohner zählenden Ortes bei San Francisco. Das

Rauchverbot gilt auch für alle Arbeitsräume Lokale und verbannt Zigarettenselbstautomaten von allen öffentlich zugänglichen Stellen. Das Gesetz soll im April 1992 in Kraft treten und sieht Geldbußen bis zu 500 Dollar vor.

Der Bürger Bill Gormand, ein Nichtraucher, sieht doppelte Risiken auf die Barbesucher zukommen: Wenn Gäste ins Freie gingen, um dort eine Zigarette zu rauchen, könnten sie eventuell ebenfalls bestraft werden, weil es verboten sei, betrunken in der Öffentlichkeit zu erscheinen. In Walnut Creek gibt es 151 Restaurants und neun Bars.

PODNIKATELÉ SE BOJÍ LEGISLATIVY

HAAG: V úvodu druhého dne státní návštěvy Nizozemského království se prezident ČSFR V. Havel setkal s předsedy obou sněmoven parlamentu — generálních stavů — P. Steenkampem a W. Deetmanem a s členy stálých zahraničních výborů.

Prezident Havel v sídle holandského parlamentu a předsednictva vlády Binnenhofu uspořádal tiskovou konferenci. Zúčastnili se jí i ministr zahraničního obchodu J. Bakšay.

V. Havel zhodnotil dosavadní průběh návštěvy Nizozemska. Vrátil se k jednáním z prvního dne svého pobytu a řekl, že předsedu vlády Nizozemska R. Lubberse informoval o situaci v Československu. Rozhovor se týkal nejen bilaterálních vztahů, ale i širších otázek budoucnosti Evropy. Prezident také jednal s královnou Beatrix, kterou charakterizoval jako moudrou a otevřenou dámu. Setkal se rovněž s bývalým ministrem zahraničních věcí Nizozemska Van der Stoepem, který podle jeho slov sehrál významnou roli v boji o demokracii v Československu, mimo jiné i tím, že při své oficiální návštěvě přijal v Praze mluvčího Charty 77 J. Patočku.

O setkání s poslanci nizozemského parlamentu Václav Havel uvedl, že spolu s ministrem Bakšayem odpověděl v 90minutové diskusi na mnoho zasvěcených otázek o Československu a jeho politice. Na otázku, zda se nizozemští podnikatelé nadomnívají, že je v současné politické situaci příliš riskantní investovat v Československu, prezident Václav Havel odpověděl: »Podnikatelé, s nimiž jsme mluvili, neměli ani tak na mysli politickou situaci, jako legislativu, která by jejich investice zabezpečila. Ujistili jsme je, že všechny podmínky k příchodu zahraničního kapitálu do

ČSFR jsou vytvořeny.« O důvodech, proč byl po velmi krátkém působení odvolán čs. velvyslanec v Nizozemsku M. Abrhám, V. Havel uvedl, že Československo k tomu vedly vážné důvody. Zdůraznil, že není ani prvním, ani posledním velvyslancem, který byl z takových důvodů odvolán. Odmítl spekulace, podle kterých k odvolání velvyslance vedla jeho slovenská příslušnost.

Odpoledne odjel československý prezident V. Havel s chotí a doprovodem na krátkou návštěvu Naardenu. Po obědě uspořádaném královským komisařem provincie Severní Nizozemsko a starostou Naardenu položil věnec u hrobu J. A. Komenského. Jeho choť Olga uctila památku »učitele národů« kyticí květů. Československá delegace si prohlédla rovněž Muzeum J. A. Komenského, českého pedagoga, humanistického filozofa a teologa, od jehož narození uplyne příští rok 400 let.

Po návratu z Naardenu byli prezident V. Havel a jeho manželka uvítáni v Mírovém paláci představiteli Ceny Erasma Rotterdamského, Carnegieho nadace a Mezinárodního soudního dvora.

Václav Havel s chotí Olgou se na koktejlu v rezidenci čs. velvyslance v Haagu setkali s krajany, kteří žijí v Nizozemsku. Večer se oba zúčastnili představení v Nizozemském tanečním divadle, jemuž přehlížel i královna Beatrix a princ Claus. Dnes odcestuje prezident ČSFR do Paříže, kde ho očekává francouzský prezident F. Mitterrand.

ka ochotna invazí do Československa odsoudit. Není také zjištěná, kolik komunistů pro nesouhlas s okupací vystoupilo nebo bylo vyloučeno ze strany. Vedení rakouských komunistů alespoň doznalo, že v době stalinistického teroru bylo sovětskou bezpečností zavražděno na 600 rakouských komunistů-emigrantů v Sovětském svazu. Byli obviněni ze zrady socialismu a ztroukání. Rakouská komunistická strana má nyní asi 10 000 členů.

Do Řecka bez víz mohou cestovat od 29. března občané Československa. Stejnou výhodu mají i Rakové při cestách k nám.

ni Evropě je podle wiesbadenského úřadu Polsko. Odtud pak vozy putují mimo jiné do Sovětského svazu, Maďarska a Rumunska.

Rakouští komunisté a 21. srpen 68

VÍDEŇ (rst): Rakouská komunistická strana není schopna se distancovat od přepracování Československa vojsky pět let před Varšavskou smlouvou 21. srpna 1968. Historik Barry McLough, který byl oficiálně požádán vedením rakouských komunistů, aby zhodnotil historii strany, prohlásil, že stále ještě není většina členů KS Rakous-

VRÁTÍ SE BAŤA DO ZLÍNA?

Kolem návratu firmy Tomáše Baťa do Zlína trvají stále dohady. Jedni tvrdí, že potomek zakladatele zlínského obuvnického průmyslu stále mění podmínky své účasti ve zlínském podniku, jiní, že naše vláda mu nechce vyjít vstříc. Ve veřejnosti se nyní rozšířilo, že v polovině února mělo padnout definitivní rozhodnutí o Baťově vstupu do ekonomiky Svitů. Navštívili jsme proto znovu zlínské obuvnické a přijali nás výrobní náměstek M. Schwarz.

Fáma o definitivním rozhodnutí o kapitálové účasti firmy Baťa vznikla asi proto, že do poloviny února bylo termínováno provedení analýzy českého obuvnického průmyslu. Pro zlínský Svit ji dělala na základě zasedání ministerstva průmyslu firma Arthur D'Little, firma Baťa si dělala svoji analýzu za účasti firmy McKenzie.

Obě analýzy došly zhruba ke stejným závěrům. Český obuvnický průmysl nemůže zůstat v té podobě, jakou má dnes. »Pomník«, který si ve 30. letech začal budovat Tomáš Baťa-zakladatel, se pro dnešní dobu přežil. Obtížné je našel partnera, který by byl ochoten s takovým gigantem spolupracovat, protože není konkurenceschopný.

Rozbory doporučují přeměnu Svitů v holdingovou společnost a jednotlivé závody přebudovat na dceřiné akciové společnosti anebo divize. Ty by byly výrobně zcela samostatné a nezávislé. Holding by za ně prozatím vyřizoval jen finanční záležitosti a poskytoval některé služby, než se stanou zcela nezávislémi. Dceřiné akciové společnosti mohou přijmout za kapitálového partnera kohokoliv, takže je možné,

že některá naváže velmi úzké spojení s kanadskou firmou Baťa. Prozatím se neuvažuje o změně názvu zlínského podniku, takže i holdingová společnost se bude pravděpodobně jmenovat Svit.

Předpokládá se, že tato organizace vstoupí v platnost k 1. dubnu. Definitivní rozhodnutí o další podobě Svitů by mělo padnout do poloviny března. Holdingovou společností vytvoří 21 divizí nebo dceřiných akciových společností. Zahraje nejen závody ve Zlíně, ale také ve Slavičíně, Havířově, Dolním Němčí, Veselí n. Moravou i Rýžovišti u Rýmařova v Jeseníkách, Bopu Třebíči, Sázavě a Botane budou od 1. dubna zcela samostatnými podniky — akciovými společnostmi. Konkrétní spolupráce s firmou Baťa vlastně již započala. Vloni Svit vyrobil několik desítek tisíc párů obuvi pro kanadskou firmu, která je s firmou Baťa z úzkým ekonomickým spojením. Letos obdobně ve druhém čtvrtletí Svit vyrobí 55 tisíc párů obuvi — převážně kožené, ale i plástové odličované a pryžové — pro americkou firmu Norimco, která rovněž náleží do správní organizace firmy Baťa.

Svit počítá s konkrétní spoluprací i s jinými firmami. Hlásí se výrobci obuvi v Itálii, Japonsku a Německu. Jaký bude jejich kapitálový podíl na výrobě, bude záležet na dohodě mezi dceřinými akciovými společnostmi a zahraničním účastníkem, ale předběžně se uvažuje o 30–70procentním podílu zahraničního partnera.

Snahou firmy Baťa je také dostat se do naší sítě prodejen obuvi. V tomto směru již jedná s podnikem Obchod obuvi.

vychoval řadu mladých filmařů — a sám se též od nich učil, jak dokazují jeho poslední experimentální filmy.

Podivný způsob vývozu

BONN: V Německu bylo loni hlášeno přes 80 000 krádeží aut, což je p 17 procent více než v roce předcházejícím. Za důvod tohoto rapidního růstu úřady označují »kvetoucí sportovní trh« automobily ve východní Evropě. Spolkový kriminální úřad ve Wiesbadenu informoval, že více než 23 000 vozů, tedy každý třetí z ukradených, zmizelo natrvalo. Hlavním »sodběratelem« kradených vozů ve východ-

Filmový režisér Otakar Vávra se dožil 28. února t. r. 80-ti let. Od roku 1933, kdy natočil svůj první experimentální, sociálně — kritický film o životě v Praze, pokračoval nepřetržitě ve své práci za všech příznivých i nepříznivých podmínek. Celkem napsal 92 scénářů a režíroval 48 filmů, kterým vtiskl pečet své přelocizní, racionální práce a vysoké umělecké úrovně. Největšího úspěchu dosahoval svými filmy »Cech paní Kutnohorských«, který byl vyznamenán v Benátkách. V době totality našel útočiště v realizaci velkých historických filmů z husitského období. Jako učitel na Filmové fakultě Akademie musických umění /FAMU/

Horká půda Bratislavy ... A STACILO BY ZASE PAR UHORSKYCH PRASEČNARŮ...

BRATISLAVA: 14. března, den výročí vyhlášení Slovenského štátu, se z dejin vymazat nedá a je hlavně třeba k němu zaujmout střízlivé hodnocení. Byl odrazem objektivních i subjektivních okolností, a není možné se trápit, že nebyl.

Bohužel, určité skupiny ho mýtizují, jiné, zvláště v Praze, naopak demonizují. Pravda není ani na jedné straně. Bohužel obě včerejší demonstrace se nesly ve výše popsaném duchu. Demonstrace na náměstí SNP, které se zúčastnilo 10 až 15 tisíc lidí, Slovenský štát glorifikovala, protidemonstrace na nábřeží Vajanského zase jednoznačně zatracovala.

NÁROD JE VIAC AKO ŠTÁT

Odpoledne jsme došli do epicentra demonstrace organizované u příležitosti 52. výročí vzniku Slovenského štátu Slovenskou národní jednotou. Výrokem »Čtrnáctý března je dnem, kdy slovenský národ našel cestu ke své státnosti,« zahájil poslanec FS S. Pánis hlavní projev včerejšího odpoledne. Lidé poslouchali a rozmlouvali mezi sebou. Žena ve středním věku říká: »Clementis, aký to bol šikovný človek, obslil nám ho.« První slovo na celonárodních oslavách Slovenského štátu, jak uvedl S. Pánis, by mělo patřit prezidentovi a z ampliónu poté zazněla nahrávka projevu J. Tisa. Nad hlavními demonstrujícími se vznášely desítky vlajek se slovenským znakem a transparent: »Slovensko, Morava, Slezsko, není falešné Česko.« Tisova řeč byla zakončena známou výzvou: »Za Boha, za národ a za samostatný Slovenský štát.« Setkala se s valkým potleskem. Potleskem deseti, možná patnácti tisíc lidí. Těch, kteří chtěli slyšet to, co právě slyšeli.

»Národ je viac ako štát,« »Samostatné Slovensko,« »Dost bolo Havla,« tato hesla tvořila kulisu prohlášení S. Pánisa. Sjednotíme se proti všem protinárodním a protilidovým silám. »Zabili nám nášho prezidenta, ani po smrti mu pokoj nedajú a pre jedného českého disidenta nám nášho sviene kydajú,« zazpíval z tribuny folkový zpěvák a my jsme s redakčním kolegou pomalu odcházeli směrem na Vajanského nábřeží, kde měla probíhat protidemonstrace.

JEN TRAGICKÝ OMYL?

Demonstranti na Vajanského nábřeží Slovenský štát odsoudili jako tragický omyl dějin. Řečníci mluvili o tom, že Hitler našel na Slovensku připravenou půdu pro fašismus. Žádali také trestně stíhání těch, kteří na náměstí SNP údajně propagují fašismus. Kritizováni byli i současní politici, mezi nimi Ián Čarnogurský. Asi v polovině mítinku se dostavily k Dunaji skupiny se slovenskými vlajkami a transparenty, provolávající slávu Slovensku. Původní demonstranti, provolávající napak slávu V. Havlovi, jim transparenty roztrhali. Ani o této demonstraci se nedá rozhodně říci, že by oplývala kulturou.

Na rohu nábřeží s Mostovou ulicí jsme zaznamenali neobvyklý hluk. A najednou nám bylo jasno. Ve středu davu se ubíral prezident V. Havel, po jeho boku předseda SNR F. Mikloško. Připojili jsme se k průvodu, který za skandování »Nech žije Havel« postupoval k náměstí SNP. Prezident měl zřejmý úmysl na tomto náměstí promluvit. »Pane prezidente, na náměstí SNP křičí proti vám, co tomu říkáte,« tak zněla otázka reportéra LD. »Koneckonců, můžu si za to sami, zvolili svobodně poslance do Federálního shromáždění, kteří zvolili mne prezidentem, takže ať poděkují sami sobě,« odvětil V. Havel. Dál se průvod s prezidentem ubíral na náměstí SNP. Při vstupu do vroucího kotle na náměstí V. Havla obklopili účastníci demonstrace a skandovali hesla: »Dost bolo Havla,« »Nech žije Tiso,« »Žid,« a nedovolili jemu a jeho doprovodu vejít k tribuně. Byli jsme blízko prezidenta, který nakonec musel usednout do automobilu bratislavských požárnků. Lidé do auta tloukli a tloukli také do hlav

prezidentovy ochranky. O kousek dál, na Októbrovém náměstí V. Havel přeseďl do vládního vozidla a odjížděl. Politika není jen velkou scénou, je to realita, kterou nelze obejít.

Z PROJEVU V. HAVLA

Večer pronesl V. Havel ke slovenským občanům z Bratislavského hradu projev, vysílaný televizí. Vyjímáme z něj mj.:

Podle mého názoru máte možnost poprvé ve svých dějinách svázat svou národní svébytnost a její státoprávní výraz s ideou právnosti, demokracie a s duchem evropské občanské společnosti a politické kultury a otevřít si tím cestu do rodiny vyspělých evropských demokracií.

Leccos napovídá, že právě takový vývoj si přeje většina občanů Slovenska, většina možná méně hluchá, avšak většina rozvázná, uvažující v dlouhodobé perspektivě.

V poslední době je vám však stále častěji nabízena i možnost druhá: nadřadit národní aspirace všem ostatním hodnotám a rozhodnout se způsobem, který by toto nadřazení potvrdil.

Chápu důvody, které k této koncepci vedou. Přesto jsem přesvědčen, že by to znamenalo propást jedinečnou šanci, kterou dnes Slovensko má.

Minulost nás učí, že je-li za svébytnost zapláceno svobodou a demokracií, je tím nakonec ztracena i svébytnost. Evropská zkušenost naopak ukazuje, že to jsou jediné svoboda a demokracie, které dokážou natrvalo zaručit i národní svébytnost a rozkvet.

Volba je na vás. Já nemohu udělat víc než vám doporučit, abyste zvolili první možnost. Budu konkrétní: přimějete-li SNR k tomu, aby přijala navrhovanou Deklaraci o státní suverenitě Slovenské republiky, přimějete jí tím k tomu, aby popřela současný ústavní rámec existence SR a tím vlastně veškerou naši současnou zákonitost včetně legitimity svobodně zvoleného FS a všech zákonů, které přijalo. Takový krok by znamenal faktické zhroucení celého našeho právního řádu i celé sítě mezinárodně právních vazeb, vymezujičích a garantujících naši společnou státnost. Byl by to začátek chaotického rozpadu našeho státu, konec jakékoli jeho mezinárodní důvěryhodnosti a pravděpodobně začátek dlouhé éry hluboké hospodářské a sociální nestability, dlouhé éry strádání, dlouhé éry anarchie, z níž by bylo myslitelné jediné východisko: nějaká nová diktatura, tentokrát na nacionálním základě. V zemi, kde neplatí právo, je možné všechno.

Cesta, kterou vám doporučuji, je cesta práva, civilizovanosti, politické kultury.

Domnívám se, že lze volit jen mezi těmito dvěma možnostmi. Totiž mezi životaschopnou, skutečnou a fungující federací, založenou na rovnoprávném partnerství, a plnou samostatností. Třetí cesty není. Než žít po léta v nefungující federaci nebo v jakési pseudofederaci, která je jen přítěží a zdrojem komplikací, je lépe žít ve dvou samostatných státech.

Věřím, že nejen na Slovensku, ale i v českých zemích zvítězí i v této dramatické době rozum, odpovědnost, siušnost a moudrá věcnost.

Bůh se na nás dívá a já doufám, že ho nebudeme muset za několik let prosit o odpuštění.

V. HAVEL O INCIDENTU

Po návratu na Bratislavský hrad M. Žantovský a další členové doprovodu uvedli, že na náměstí SNP se na prezidentovu

ochranku vrhla skupina skinheadů. Novináři se V. Havla zeptali, zda neměl strach. S úsměvem odpověděl, že strach nemá nikdy, když tak sám ze sebe, že udělá nějakou chybu. V tomto případě jsem dvojnásobně neměl důvod mít strach, když jsem měl kolem sebe tolik pistolníků,« řekl. »Ale o jedné věci bych se zmínil. Často jsem se zastavil — a to dělám vždy v takových situacích — a hledám jsem do očí těch, kteří nefenatitěji křičeli, a pozoroval jsem, jak na ně působí. Jsou tím zmateni. Předpokládám, že na ně udělám takto,« — V. Havel ukázal hrozičím pěst. »Byl to dost zajímavý zážitek. Někteří to fanatizují ještě víc, do nepřítelství, jiné to paralyzuje. Celkové bych řekl, že se mi zdá, že většina na těch mladých lidí neví, kdo to byl Tiso, neví nic o slovenském státě, jsou to lidé zfanatizovaní, je to sociální fenomén ve

KONEC DOBRÝ, VŠE DOBRÉ ...?

»Rád bych vám poděkoval za vaše sympatie, projevy podpory, za váš názor, který zde vyjadřujete,« — těmito slovy se prezident V. Havel rozloučil s více než tisícovými shromážděnými při vstupní bráně do Bratislavského hradu před odjezdem z hlavního města SR, jeho účastníci skandováním vyjádřili snahu o jednotu čs. federace a podporu prezidentovi a zároveň tlumochili omluvu za incident v Bratislavě. V. Havel na to reagoval slovy: »Chťel bych vám říci, že vy nemáte ani nejménší důvod se omlouvat. Tím, jak na náměstí SNP křičeli „Dost Havla“ a hrozili mě tam pěstmi apod., jsem nebyl vůbec šokován, ani urežen, ani zhroutěn. Oni jenom vyjádřili svůj názor. Byl jsem zhroutěn něčím jiným. Tím, jak o té-

všech zemích. Připomíná mi to situaci, když hraje Liverpool versus Ajax. Tím nechci celou záležitost bagatelizovat. Ten fenomén je velmi důležitý, je třeba ho brát vážně.«

Předseda SNR Fr. Mikloško, který společně s prezidentem ČSFR V. Havlem zažil incident na náměstí SNP v Bratislavě, řekl mj.: »Prezident Havel znovu dokázal své kvality. Jakého jsem ho znal z disidentských dob, takovým zůstal i na prezidentském stolci. Prezident několikrát jasně řekl, že když Slovensko chce, může odejít z federace. V. Havel je však stále prezidentem ČSFR a jako takový má právo přijít i na tuto manifestaci. Skutečnost, že tam přišel a že na sebe nechal ze dvou metrů křičet a hrozit pěstmi, dokazuje, že je to člověk velkého formátu.«

to události referovala večer Slovenská televize. Shromáždění občané se s prezidentem V. Havlem rozloučili zpěvem čs. státní hymny.

ČSFR-Fernsehen bekam Konkurrenz PRAG, 3. April (dpa). Das tschechoslowakische Fernsehen hat seine Monopollstellung verloren. Die unabhängige Fernsehgesellschaft NTV strahlte am Mittwoch ihre erste Sendung aus.

»Knižkovým přeborníkem se na nedělní soutěži v soukromém hostinci U kapličky v Chrudimi stal Josef Beran z Hrochova Týnce. Z 18 soutěžících byl v určeném časovém limitu nejlepší a celkem anědl 81 jablkových knedlíků.«

Ze zprávy komise pro vyšetření událostí 17. listopadu

Od 17. listopadu 1989 uplynulo 16 měsíců, a mám-li dnes odpovědět na otázku, co této události předcházelo, jak probíhala a co po ní následovalo, shledávám, že poznatků jsme shromáždili mnoho, avšak odpověď můžeme dát na otázku — jak probíhala a co po 17. 11. následovalo, ale ani tady nebudeme původní, poněvadž toho jsme svědky i aktéry všichni. Z těchto důvodů nemůže být zatím řeč o ukončení práce Vyšetřovací komise událostí 17. listopadu.

Naše představa o předešlé těchto události je pouze rámcová. Nechceme zmožovat tyto verze nějakou další (zaručeně pravdivou), sefadin proto chronologicky, jak se věci vyvíjely ve svých souvislostech: Při posledním výsledku bývalého 1. náměstka vnitra Lorence jsem se dozvěděl, že všechno začalo v lednu 1987, kdy Charta 77 vydala k 10. výročí svého vzniku Slovo ke spoluobčanům. Co bylo v tomto dokumentu? Výzva, aby se lidé probudili do svého občanství. Lorenc k tomu ještě dodal, že on to považoval za vstup Charty do politiky a že v té době bylo nutné zmobilizovat agenturní tykadla v celé společnosti. A právě za pomoci jich se pokoušel rozložit síly uvnitř opozice. Tehdy byl projekt Klín rozpracován do všech podrobností a vydržel StB až do konce listopadu 1989 a jejím pohrobkům prakticky až do dneška. Filozofie Klínu je vcelku jednoduchá, budu citovat: »Aktivizovat v maximálním rozsahu agenturní práci, zejména využitím vlivové agentury k intenzivnímu organizování agenturního pronikání do pravicevých (rozumějte opozičních) seskupení, s cílem odhalování připravovaných akcí k dosažení mocenského zvratu. Aktivní opatření směřovat na dezinformaci protivníka, kompromitaci nejvíce konfrontačně naladěných představitelů těchto struktur před veřejností a na prohlubování ideologických, osobních a akčních rozporů mezi těmito seskupeními navzájem.« Je to jazyk, který po tolika letech rudoprávnícké výchovy snad netřeba překládat. Agenturní síť uvnitř KSČ nabyla třeba aktivizovat, tam dokonce ani nesměla být zřizována, poněvadž každý nomenklaturní člen KSČ byl de facto agentem ze své stranické povinnosti, a podle výpovědi Rudolfa Hegenbarta, bývalého vedoucího bývalého oddělení státní administrativy (13. oddělení), asi 70 procent jeho pracovníků byli valtráci a byli i ministerstvem vnitra placeni. Odhalujeme-li dnes agenty uvnitř vrcholných státních orgánů, musíme s lhostihy konstatovat, že jsou všude, kde takoví lidé jako reprezentanti této strany dosud sedí, včetně tohoto shromáždění.

Jiří Ruml informoval, že k prvním katastrofickým dezinformacím došlo už 15. 1. 1989, kdy mluvčí Charty dostali anonymní upozornění, že se chce upálit student. Konstatoval, že tato umyšlená dezinformace má následování v podobné zprávě o usmrcení jednoho z účastníků z demonstrace 17. listopadu 1989. Komisi pro vyšetřování však páni Jakeš, Adamec a Fojtík tvrdili, že o ničem podobném nevěděli. Poslanec Ruml sdělil, že o zadržení V. Havla rozhodli patrně na nižším postu, než byl první tajemník KSČ, mohli to být titíž, kteří v listopadu zadrželi u sjezdového paláce Alexandra Dubčeka. Byla to promyšlená, byť nedomyšlená akce centra. Jenže kterého? Asi toho, které potom řídilo bicí komanda uprostřed Prahy jako předzvěst toho, jak dopadne každý, kdo se bude vzpěčovat kasárenskému komunismu.

Lépe dopadla Obroda, kterou pozval k jednání na OV KSČ jakýsi Bouchal. Nic

nesliboval, jen vyzvídal, ačkoli si tak pouze ověřoval, zda jsou zprávy z jejích agentury pravdivé. Další schůzka Obrody s Bouchalem se odehrála začátkem Jara 1989, a při ní už asistoval agent Nikola a ze strany OV KSČ pracovník 13. oddělení Cihlák. V časném podzimu přišli pak dva zástupci Obrody za Václavem Havlem, když se jim již v létě podařilo uskutečnit jakousi plenárku, kde bylo přes šedesát lidí, z nichž na všichni měli v registru svazků zcela čisté konto. Přišli se zeptat, zda by Havel podpořil kandidaturu Alexandra Dubčeka na prezidenta v květnu příštího roku, kdy mělo skončit funkční období prezidenta Husáka. Václav Havel se bez porady s přáteli k ničemu nezavázal, zejména ne proto, že nebyl obecně známý další program Obrody a Dubčeka. Ale začalo se uvažovat o diskusních večerech hlavně s mladými, pro jistotu bylo hned naplánováno a nejméně jednou uskutečněno školení jakýchsi bojůvkářů, kteří byli cvičeni nejen marxleninsky, nýbrž i v různých chvatech a hmatech zvaných též karate. Kde jinde než ve Slušovicích.

Aktivizovat se počaly i proudy, možno Mici obrodné proudy v krajských aparátech starých stran NF, dokonce i ve styku s disidentem, leč i tyto konzultace se neobešly bez dozoru StB. Měl pravdu poslanec Benda, když říkal, že by mohl leckterého poslance oslovit jeho krycím jménem, ale i disidenti měli v estébácké hantýrce své krycí jména bez vlastního přičinění, záleží jen na tom, kdo a s jakým krédem se za jakým krycím jménem opravdu skrývá.

Když Václava Havla pustili předčasně z vězení, byla radost velká, přišel ho pozdravit i Alexander Dubček, takticky poprvé na větší shromáždění, a není vyloučeno, že mezi stovkami příznivců se davem na nabřeží prodíral i člověk jménem Růžička, alespoň takové jméno měl v občanském průkazu, což tenkrát nikdo nekontroloval, ale ve skutečnosti se jmenoval Zifčák, údajně student z Vysoké báňské, doopravdy však estébák.

Vysadili ho doprostřed disentu v březnu tohoto roku a on se u soudů, kde se toho jara pohybovalo více aktivistů nezávislých sdružení, dostal do řeči s některými z nich a snažil se vmluvit i do jejich přízně. To se už StB snažila občanské iniciativy nejen kontrolovat, ale i sama zakládat. Tehdy samozřejmě nikdo netušil, ba ani Zifčák-Růžička, k čemu má být ve vhodnou chvíli zneužit.

J. Ruml dále informoval o roli R. Hegenbarta, jeho článku v Izvestijích, i když se k jeho autorství hlásí i známý špión Mlnář, a abdikacním dopisu L. Adamce, o pohybu v bývalé NDR, o návštěvě Lorence v Moskvě a reciproční návštěvě v týdnu před 17. listopadem, kdy delegaci vedl náměstek předsedy KGB Gruško a byli v ní náčelníci všech důležitých správ. Lorenc je pozval na již legendární večeri do estébácké vily v Břevnově právě v pátek 17. listopadu.

Shromáždění vysokoškoláků k 50. výročí smrti Jana Opletala organizovala od začátku neoficiální STUHA, tedy studentské hnutí, a poněvadž se k onomu tragickému jubileu hlásil i oficiální SSM, bylo nakonec po značném váhání na nejvyšších místech shromáždění povoleno. Šlo jen o to, aby toho nezneužil nepřátelské aktivity řízené ideodiverzními centry. Pro jistotu vyjednával Mohority, ale možná i někoho jiného z prostředí kontrarozvědky. Daňha, navštívil Václava Bendu za přítomnosti Rudolfa Battáka, aby se dozvěděl, jestli disident něco nechystá, a byl ujistěn, že organizace i pořadatelská služba jsou plně v rukou studentů.

Pokusím se teď zmapovat, kde kde byl

čanské fórum, a k němuž dala podnět iniciativa zvaná Most, bylo po celou dobu svého usilování o dialog v rukou rezidenta s krycím jménem Kaláb, který teď píše paměti na pokřesování iniciativy Mostu to asi nevěděli, ale nemohlo to být neznámé druhé straně, a je s podivem, že tento rezident byl ještě nějaký čas v Úřadě předsednictva vlády, i když tam Adamec už nebyl. Rozhodující nebyl onen kravý 17. listopad, to byla pouze rozbuška, nejdůležitější a nejnebezpečnější byl celý následující týden, kdy viselo na vlásku, kdo to spustí. V naší komisi se Jakeš rozpačitě vyjadřoval k tomu, že právě on jako vrchní velitel Lidových milic měl hlavní podíl na jejich svolání do Prahy, a dušoval se v rozporu s pravdou, že vůbec nevěděl o jejich ostré výzbroji, nakonec za to vyhodil, ale až v pátek, náčelníka Nováka, Nikdo, ani He-

my zatím nevíme, co. Rozhořčený student, k nimž se přičítali herci a postupně i další občanské aktivity, dospělo ke konkrétnímu činu. Vzniklo Občanské fórum v čele s Václavem Havlem, který 17. nebyl v Praze, aby ho nikdo nedezíral, že něco organizuje za studenty. Shromáždění v Čchoherním klubu bylo vsukáno různorodé, ale ani tam nechyběli agenti různých krycích jmen, ba ani jejich řídicí orgány, které ovšem neměly bezprostřední vliv na vytváření společné platformy, jen dohlížely, aby mohly referovat, takže mluvit o nějaké předem dohodnuté hře disentu s mocí je bohapustý výmysl a součástí dodatečně dezinformační kampaň. Nicméně první setkání Adamca (v úterý 21.) se zástupci jakžtakž plurálního seskupení, kde už též bylo zastoupeno Ob-

vinátské fakulty. A Stěpán odjel za maminkou do Loun. Jakeš a Fojtík na Orliku dumali, komu by měli volat, nakonec se rozhodli pro Prokopce, ministra zdravotnictví. Zprávy o raněných byly rozporné — nejprve 15. později 35, tak to zůstalo prakticky až do neděle večer, kdy se v 18 hodin sešlo předsednictvo OV KSČ, jen se ještě zjišťovalo, co je pravdy na domnělé emrti studenta Šmída. Proto také první veřejná reakce, jejíž podklady přinesl Stěpán a v televizi přednesl Pitra, byla tak chňafchňaf a hrubě zkrslující. Od té chvíle vrcholný orgán KSČ ztrácel jakoukoli akceschopnost. Rovněž ne zcela objasněn je úhel zprávy o Martinu Šmídivi a roli Růžičky-Zifčáka taky do všech podrobností nezáme, na tom precuje Vojenská prokuratura. Proč nakonec sám Zifčák odkryl své funkce, nechápu. Tady něco nobraje a

co dělal onoho 17.: Ministr vnitra Kincel podal hlášení Jakešovi, předal velení Lorencovi a odebral se domů do Ostravy. Jakeš předal politické zezlo řízené příslušnému Stěpánovi, oslavil doma s celou rodinou 20. narozeniny vnučky a odjel na Orlik. Hegenbarta už několik dní předtím pozval, aby při rybolovu dělal partnera sovětskému velvyslanci Lomakinovi kdeasi na Moravě a Slovensku. Že by alibi? Nevím. Adamec měl chřipku a Husák osaměle bloumal Hradem. Fojtík po návratu z Moskvy odjížděl též na Orlik. Druhý den při cestě na letiště se sovětským hosty už zástupce Lorence Nykypěl od dozorcůho věděl, že »nějaký tvrdší zěsah« byl a Lorenc pak před odletem vypadal jako »klemár«, poněvadž nevěděl nic. Stěpán se (v úterý) později i Adamec, když ho přišly informovat do bytu posluchačky no-

POKRÁČ. STR.

genbart, zase s odvoláním na svou nemoc, se nechce znát k vojenské akci Vlna, při níž měli být do rozhlasu a televize nasazení vybraní armádní specialisté k obsluze techniky a vyslačů. Nikdo nehodlá vzít odpovědnost za přípravu akce Zásah s použitím 85 tanků, obsazených gardovými důstojníky, když obyčejným prezentákům se báli svěřit zbraně. A dokonce se nikdo z pochopitelných důvodů nehlásí ke vzdušné akci, při níž by prý stačilo, aby nad Letenskou pláň, zaplněnou do posledního místečka, přeletěly dvě nadzvukové stíhačky, které by všechny ohlušily a způsobily tak nepředstavitelnou paniku. Osmnáct operačních důstojníků čekalo ve zvláštním štábu jen na povel, který měl přijít z veleslavinského zasedání pléna ÚV KSČ od ministra Václavíka, který o to v sále usiloval.

To všechno se bohudík nestalo a lidé si vyzvonili a vystávkovali svobodu. Co teď s ní? Vřed sice preskl, ale všichni hnis dosud nevytekli. 29. prosince, v den, kdy předešlé Federální shromáždění pod tlakem veřejnosti zbavilo KSČ její vedoucí role zrušením příslušného článku ústavy, byla sice ustavena Komise pro dohled nad vyšetřováním událostí 17. listopadu, ale už do ní byly nasazení spolupracovníci StB.

Téhož dne i v den následující byla do všech krajů osobně rozvážena instrukce o zásadách činnosti kontrarozvědky, v níž se nalhzuje: »Přes stávající agenturní pozice a oficiální styky na vyčleněných objektech udržovat podmínky k případnému odchodu pracovníků StB do jejich struktur. Výrazně zvýšit konspirační operativní činnost v celém procesu StB. Přehodnotit agenturní síť, zabezpečit její stabilizaci a postupně rozšiřování, důraz položit na vlivovou a pozici agenturu. S maximálním urychlením získat kvalitní vlivovou agenturu v hromadných sdělovacích prostředcích a v prostředí vysokých škol, schopnou ovlivňovat operativní situaci v těchto strukturách ve prospěch KSČ.«

Současně s tím začaly vznikat různé organizace, hnutí, sdružení a strany nebo jen oživovat dřívější činnost a všude tam nacházíme v registru svazků jména spolupracovníků StB, např. v Demokratickém fóru komunistů krycí jméno Arnošt nebo Mirek vulgo Lubomír Spisar, v Matiči slovenské na samém vrcholu agenta s krycím jménem Ekonom, v moravském družení Stávek nebo Kantor. Je náhoda to, čeho jsme právě svědky?

Pupp slavil

(art): Před léty koloval utip: Jak se fেকে v esperantu — Josef Vlssarionovič Stalin obědvá kuře v Grandhotelu Moskva? Jednoduše — Pepa papá pípí v Pupp. Nesmyslně překřtěný hotel Pupp v Karlových Varech, který patří k nejproslulejším na celém světě, slavil v sobotu 290. výročí svého založení. Ohňostrojn nad Mělkou Teplá osvitil i setkání více než dvou desítek příslušníků dynastie zakladatele, jenž jako Jan Jiří Pop se do Karlových Varů dostal se svým pánem hrabětem Chotkem v roce 1760. Pile jeho i jeho potomků vyústila mimo jiné ve stádu hotelu, který se suží téměř čtyřmi sty pokoji, půl druhým tisícem míst u stolu v restauracích a společenských sálech (jsou zde i parhany v slavnostním sále) patří k největším u nás. Grandhotel Pupp, jehož »pradědeček« Galle d'Assemble byl postaven v roce 1701, má díky kvalitě i tradici klientelu ve všech koutech země.

Seržant lepší profesionálů

LONDÝN: První z 585 hořících ropných studní v Kuvajtu byla uhašena, oznámil večer britský nedělník THE SUNDAY TELEGRAPH. »Nedokázal to nikdo z texaských profesionálů, pracujících za denní mzdu 3000

TAKY BY TO BYLO „PĚKNĚ“...

Soutěžní návrh Ing. arch. J. Štursy a sochaře J. Severy z roku 1977 na dořešení prázdného místa po Stalinově pomníku.

VPN kontra V. Mečiar

(čtk): Slovenská rada VPN na svém sobotním zasedání mimo jiné konstatovala, že za vnitřní konflikt v hnutí VPN nese velkou míru odpovědnosti politická činnost V. Mečiar a M. Kňažka. Zvláště V. Mečiar — praví se v komuniké SR VPN — soustavně pracuje metodou zveřejňování polopравd a prokazatelně nepravdivých informací, jimiž dezinformuje veřejnost a vytváří soustavně obraz nepřítelů odpovědného za všechny slovenské problémy a těžkosti.

Rada zdůrazňuje, že není pravda, že by jakékoliv grémium VPN chtělo cenzurovat vystoupení V. Mečiar, respektive žádalo kazetu s jeho projevem před vysláním. Rada vzala na vědomí prohlášení tří místopředsedů vlády SR (J. Kučeráka, V. Ondruše a G. Zászlóse), kteří potvrdili, že V. Mečiar v jejich přítomnosti zpochybnil další dva ministry vlády SR v souvislosti s údají o iustraciích. SR VPN považuje takové jednání V. Mečiar za nepřijatelné. V. Mečiar a M. Kňažka značně zosílili svým vystupováním napětí ve společnosti, připomíná Rada VPN a doporučuje svým poslancům ve Slovenské národní radě, aby se na nejbližším zasedání předsednictva SNR zabývali zodpovědností a oprávněností kroků předsedy vlády SR. Dále aby na nejbližším zasedání pléna SNR iniciovali práci komise, která by přešetřila používání materiálů bývalé StB na Slovensku vysokými státními činiteli, jakož i činnost ministerstva vnitra SR od listopadu roku 1989. Rada rovněž žádá poslance SNR za VPN, aby vyvodili důsledky z politické zodpovědnosti ministra vlády SR M. Kňažka, který svým projevem ve Slovenské televizi 3. března hrubě dezinformoval veřejnost a způsobil vystupování společenského napětí. Slovenská rada VPN pověřuje předsednictvo SR VPN uskutečnit koalici jednání s Křesťanskodemokratickým hnutím, Demokratickou stranou a Maďarskou nezávislou iniciativou o vzniklé situaci.

Zasedání Slovenské rady Veřejnosti proti násilí se zúčastnili i poslanci FS a SNR, kteří **MEČIAR, LOMIKARA NA TERE!**

dolarů, ale americký seržant, odstraňující s britskými vojáky z ropných polí výbušniny,« oznámil list. Uvedl pak, že jeden z kuvačských odborníků, doprovázejících vojáky, upozornil, že uzáver na vyústění jednoho hořícího vrtu je neporušený. Přístup k němu znesnadňoval žár, ale po několikaletých pokusech jej nakonec 35letý seržant F. Irwin **zavřel to jako todů...**

...že to Čechy přestane bavit

(čtk): »Eventuelní zásadní změnu našeho

M kandidovali za VPN; mezi nimi i A. Dubček a F. Mikloško. V. Mečiar svou neúčast omluvil.

PROJEV SLOVENSKÉHO PREMIÉRA

(čr): Ve včerejším televizním vystoupení hovořil předseda vlády SR V. Mečiar o výsledcích cesty slovenské delegace do Itálie a SSSR, které hodnotil jako úspěšné. V souvislosti s jednáním v SSSR V. Mečiar odmítl chýry o jakýchkoli tajných dohodách. Část projevu věnoval událostem minulého týdne a prohlásil, že »máme zájem žít ve společném státě Čechů a Slováků«, žádal však větší pochopení od české politické reprezentace. Uvedl, že se nehlásí k »prvkům, které se objevily na shromáždění 14. března na náměstí SNP v Bratislavě«, a dodal, že »kdyby věděl, že prezident ČSFR navštíví Bratislavu a přijde na náměstí SNP, přerušil by cestu, aby se postaral o jeho bezpečnost«. Hovořil rovněž o vztazích ve VPN, kde již dlouho, jak pravil, existuje proud usilující o jeho odvolání z funkce předsedy vlády SR. Odsoudil názory, že Slovensko směřuje k levicovému puči. Celá věc je vymyšlena, pravil, aby byla dezorientována veřejnost. V. Mečiar měl rovněž rozhovor s redaktorem Slovenského rozhlasu, na jehož otázky, vedené dosti tendenčním způsobem, v podstatě odpověděl v tom smyslu, že ve VPN nemůže být stranická disciplína aplikována tak, jak se to začalo dělat. Je pochybné, řekl, že současná situace ve VPN »se považuje za věc česko-slovenskou, dokonce mezinárodní«. Jednoznačně odmítl dobrovolně odstoupit.

státoprávního uspořádání, podoby našeho státu, musíme přijmout způsobem právním, ústavním, zákonným, kulturním, důstojným — a ten vidím v možnosti referenda.« V nedělním rozhlasovém pořadu Hovory z Lána, to zdůraznil prezident V. Havel. Na otázku, zda se neobává nacionalismu v Čechách, odpověděl, že zatím projevy nacionalismu nebo šovinismu v Čechách nepozoroval. Spíše se na Slovensku setkal s obavou, »že to Čechy přestane bavit a že se oddělí Česká republika«. To, že by Češi nechtěli se Slovaky žít v jednom státě, je však samozřejmá obava lichá, ujistil.

»UŽ PŘIBÝVALO ŽAMP HAFEL...

● Termo tmel je novým výrobkem státního podniku Východočeská papírny Lanškroun. Určen je motoristům, neboť slouží k vnější ochraně výfuků automobilů a spolu se skelnou tkaninou je lze použít k opravě zkorodovaných částí.

Aktivní podíl na vítězství solidarity

Přehled mezinárodní pomoci států, které se přímo nebo nepřímo podílely na vyhnání iráckých okupantů, je velmi obsáhlý.

Hlavní vojenskou pomoc poskytly:

EGYPT: 30 000 příslušníků pozemního vojska, včetně dvou obrněných divízií a přes 400 tanků.

FRANCIE: 16 000 vojáků, vč. dělostřeleckého, motorizovaného a vrtulníkového pluku; 40 bojových letadel, deset válečných lodí.

SAUDSKÁ ARABIE: 45 000 vojáků, 500 tanků a 300 bojových letadel. Poskytla finanční pomoc ve výši 16 miliard 800 milionů dolarů Spojeným státům a uhradila 1,7 miliardy dolarů nákladů na pohonné hmoty.

VELKÁ BRITÁNIE: poslala do války za osvobození Kuvajtu 40 000 vojáků a specialistů, 80 bojových letadel a dvacet šest válečných lodí.

Významný voj. příspěvek poskytly:

KANADA: 2 200 vojáků, dva torpedoborce, 24 stíhaček, 137 tankovacích a 130 dopravních letadel.

NĚMECKO: 71 protichemických vozů a 200 mužů obsluhy, dále pět minolovek a 18 vojenských letadel do Turecka. Finanční příspěvek, příslibený USA, činí 6,6 miliard dolarů.

GULF COOPERATION COUNCIL, seskupení, které tvoří Kuvajt, Saudská Arábie, emiráty Bahrajn, Katar, Spoj. arabské emiráty a Oman, poskytlo 10 000 vojáků severní části Saudské Arábie pod společným americko-saudským velením, vč. let. eskadry stíhaček typu Mirage z Kataru.

ITÁLIE: poslala do boje 10 bojových letounů typu Tornado, tři fregaty, čtyři minolovky a jednu zásobovací loď.

KUVAJT: se podílel na vyhnání iráckých okupantů vojskem 11 500 mužů, 40 tanky, 15 stíhačkami Mirage a 34 bojovými vrtulníky. Finančně podpořil alianci částkou 16 miliard dolarů.

PAKISTÁN: poslal do boje 11 000 pěšáků, podřízených saudskému velení.

ŠPANĚLSKO: dalo k dispozici dvě letecké základny pro americké letectvo, dále leteckou eskadru v Turecku a tři fregaty v Perském zálivu.

SYRIE: poskytla 20 000 vojáků a 300 tanků.

TURECKO: leteckou základnu v Incirliku pro stovku amerických bojových letadel a tři torpedoborce, dvě ponorky a jednu minolovku.

Symbolickou voj. pomoc poskytly:

AFGÁNISTÁN: 2000 mudžahedinů.

ARGENTINA: sto pěšáků, dvě válečné lodě a dvě letadla.

AUSTRÁLIE: jeden torpedoborec, jednu fregatu a jednu zásobovací loď.

BANGLADEŠ: 2 230 vojáků pro čisté obranné účely.

BELGIE: šest letadel, jednu minolovku, nabídla své letadlové a zásobovací lodě k případnému použití.

BULHARSKO: vyslalo jednotku zákopníků.

DÁNSKO: poskytlo jednu válečnou loď a nabídlo své nákladní lodě.

ŘECKO: dalo k dispozici dvě fregaty v Perském zálivu.

HONDURAS: nabídl 150 vojáků.

MAROKO: 1 300 vojáků.

HOLANDSKO: nabídlo k použití nákladní loď a vyslalo do Perského zálivu čtyřicetičlennou lékařskou jednotku.

NOVÝ ZÉLAND: tři dopravní letadla, sto mužů zásobovací služby a lékařskou jednotku.

NORSKO: dalo k dispozici své nákladní lodě.

SENEGAL: vyslal pět set vojáků.

Nevojenské pomoci se zúčastnily:

ČESKOSLOVENSKO: vyslalo protichemickou jednotku. Jak řekl předseda fed. vlády Marian Čalfa v rozhovoru s ČTK, válka v Perském zálivu stála ČSFR zhruba 1,5 miliardy dolarů. Vyjádřil také zájem o další mírovou spolupráci se státy této oblasti i o rozvinutí možností pro dovoz ropy a zemního plynu.

JAPONSKO: poskytlo stovky nákladních aut, generátory, zásoby léčiv, computery a jiné zařízení a slíbilo 13 miliard dolarů na úhradu válečných výdajů.

MAĎARSKO vyslalo zdravotnickou jednotku.

POLSKO: team sedmnácti lékařů a zdravotnického personálu, jednu nemocniční loď.

PORTUGALSKO: poslalo do Perského zálivu zásobovací loď.

SINGAPUR: pětaticetičlenný zdravotnický personál pro britskou vojenskou nemocnici.

JIŽNÍ KOREA: 154-členný zdravotnický team a poskytla finanční pomoc ve výši čtyřista milionů dolarů.

SRI LANKA: zpřístupnila své letecké a námořní základny spojeneckým vojenským jednotkám.

ŠVÉDSKO: poskytlo polní vojenskou nemocnici s kapacitou 350 lůžek a 525 členů zdravotnického personálu.

O majetku Havlovy rodiny

(čr) — Na pravidelném setkání na Pražském hradě v lednu t.r. se jedna z novinářek zeptala prezidenta Václava Havla, jak to bude s bývalým majetkem jeho rodiny.

„Naše bývalé majetky,“ — Václav Havel odpověděl — „to znamená především mimo různých drobností restaurační podniky Lucerna a Barandova, budou spadat pod zákon o mimosoudní rehabilitaci. Není to ještě jasné. Pakliže znárodnovací dekrety, o nichž jsem se zmínil, budou v tom zákonu, tak se to, bohužel, bude vztahovat i na tyto podniky. Já sám jsem už mnohokrát řekl, že žádné podnikatelské záměry, ambice a úmysly nemám a ze svého osobního hlediska bych spíše uvítal, kdyby se ten zákon netýkal těchto podniků.“

Bude-li se jich týkat, tak asi z toho vznikne nějaká akciová společnost a já osobně nebudu činit nárok na žádné akcie. Přesněji řečeno — pakliže nemám zproblematizovat ten zákon, tak já vlastně bych asi správně to, co mně nabídnou, — t.j. část akcií nebo já nevím co — bych měl jaksí formálně přijmout. Ale zároveň bych to hned měl někomu jinému dát.“

TŘEBA MARIÁČKŮM A DRBŇŮ!

Zpět do Absurdistanu!

TÉMA LUSTRAČÍ už unavuje. Zdá se, že bylo vyčerpáno. V parlamentu, na stránkách novin i v domácnostech. Všichni cítí, že vyhledávání dalších viníků našich potíží nikam nevede. Nikam totiž, jak vidno, nevedou samotné lustrace.

Víme, který poslanec jimi prošel a pozitivním výsledkem, stejně tak dobře víme, že není síly, která by jej z parlamentu dostala. Jsme opět svědky bezmocí většiny. Ba co víc. Znovu zjišťujeme, že doba, kdy se o naši zemi s despektem říkalo Absurdistan, stále ještě trvá. Jedině v takové zemi jsou možné absurdity. Tak absurdní, že se dostaly do nejvyššího zákonodárského sboru. Ne, nemyslím teď na hnutí a strany, které se proti původnímu očekávání strážců i obhájců lustrací postavily za zkompromitované poslance. Nemyslím tím ani absurdní mrhání energií a časem celého parlamentu.

Jde mi o „do nebe volající“ absurditu. Je to fakt, že po lustracích, jimiž měla být nastolena spravedlnost pro vlnky i jejich oběti, jsme dospěli k situaci, kdy jsou trestány opět oběti. Lépe řečeno zřejmě provinné oběti z řad poslanců-disidentů. Skutočnost, že by z parlamentu měli odejít pouze bývalí disidenti, bývalí spolupracovníci StB, a ve svých lavicích nadále zůstanou počestní a registry svazků neposkvrnění bývalí

Dambach vyhrál

(čtk): Německá firma Dambach vybuduje v Praze do čtyř let 800 čekáren hromadné dopravy, 350 informačních zařízení, 50 orientačních vtrlin v metru, 1000 metrů ochranného zábradlí, 50 WC, 150 reklamních slou-

předlístkové předsedové vlády, před sedové SSM či třeba pracovníci marketingových ústavů, už unavuje. Hledání stále jiných viníků našich potíží, když ty skutečné máme denně na očích, je totiž opravdu absurdní.

TO UZ NEBUDE POSTAVIT ANI KAJZLY? ními firmami Dambach v plném rozsahu odpovídá za výstavbu a montáž. Za pozemky nabízí pražské radnici ročně 520 000 DM a prvních pět let podíl 22,5 procenta ze zisku. Šestým rokem již 28 procent a po 15 letech se stanou všechna Dambachem vybudovaná zařízení majetkem Prahy.

Osudy kolem žulového Josefa Vissarionoviče

JAK SE STAVĚL

„Proč sháníte levný mäslo, když ho máme všichni na hlavě ještě za starou cenu?“ šokoval tuhle hadovitou frontu nějaký sarkasta. Lidé ho poslali někam, ale pravdu měl, nedá se nic dělat. Až na výjimky, které byly stíhané a šikanované režimem, až na malé děti a ty, co jsou i v dospělosti rozumově na jejich úrovni, máme opravdu všichni mäslo na hlavě. Někdo si ho opatřil už v padesátých letech, jiný až o dvacet let později. Proto se nám teď hrozně těžko hodnotí, kdo tam má osmlnku a kdo kilo. Po někom zbudě někde spis spolupracovníka StB, po někom zase vzpomínka, že tehdy neřekl, co říci měl, a tím prodal bližního za mísu čočovice, po někom zůstane něco hmatatelnějšího. Třeba žulový pomník.

O které žulové mase se v naší zemi doposud nejvíce mluvilo? Která vyvolala nejvíce dohadů a rozladění? Samozřejmě, Stalinův pomník na Letenské pláni. Tlačeničky, jak mu říkali Jan Werich. Vystechli jsme spoustu rozumných soudů o tom, že se stavět neměl. Byla provedena analýza tehdejší doby. Vzal jsem si (snad) poučení. Letenská tlačenička však stále zůstává opředena mýtem. Nepřijemným mýtem jako nepřijemná vzpomínka. Jaké vzpomínky na ni má jeden z jejích autorů, prof. ing. arch. Jiří Štursa, dnes osmdesátiletý důchodce, který Stalinův pomník vytvořil se svou ženou arch. Vlastou Šturovou a sochařem Otakarem Švecem? Dejme mu slovo:

SEZNÁMENÍ SE ŠVECEM

„Můj strýc sochař Jan Štursa měl od svých mladých let spolupracovníka sochaře Otakara Švece. Jak mi pak Švec vykládal, seznámil se asi takto: Když Švec před první světovou válkou studoval ještě na střední škole, rozhodl se jednou zařukat na dveře Štursova ateliéru. Štursa byl v té době asistentem u Mysibeka a Švec se ho přišel zeptat, zda by mu mohl pomáhat. Štursa mu řekl: „Pojďte, pojďte, mladý muži.“ Otakar Švec pak vstoupil na akademii k Mysibekovi a Štursovi pomáhal na jeho soukromých úkolech. Když v roce 1916 šel Mysibek do důchodu a sám jmenoval Štursu svým nástupcem, Švec se stal jeho asistentem. Byl jeho jediný asistent.

Štursa měl kromě ateliéru ve škole i svůj soukromý ateliér, kam jsem chodil jako čtyř- nebo pětiletý kluk se svým tátou, bratrem sochaře. Švec se mnou vždycky ležkoval, dával mi stříkačky, já stříkal po lidech a on z toho měl jako dvacetiletý mladík legraci. To bylo moje první setkání se Švecem.

Pak plynula léta, ze Švece se stal vážený sochař, časem vystoupil z akademie, protože se tam jako Štursův nástupce dostal Břetislav Kaňka, který byl podporován agrární stranou, kdežto Švec byl levičák. Já jsem se mezi tím stal architektem, měl jsem za sebou různé úspěchy, hodně jsem publikoval a zasazoval se hlavně o zvědeckou architekturu. Se Švecem jsem se občas vídal, ale pracovní se neustýkali. On měl svého spolupracovníka architekta Bedřicha Feuersteina. Každý jsme pracovali na svém.

Ani za první republiky jsme to neměli jednoduché. Vyhráli jsme třeba nějaký konkurs, ale nikde nebylo psáno, že nás návrh se bude realizovat. Spolu s architektem Janů jsme získali třeba první cenu za velký školský komplex v Říčanech, mělo tam být snad šedesát tříd. Přišel ovšem jiný archi-

tekt, vzal autobus, naložil celou městskou radu a odvezl je na nějakou školu, kterou projektoval. Tam jim řekl: „Koukněte se, já vám to udělám takhle, co byste to svěfovali nějakým mladým lidem a zkusili nějaké experimenty. Dejte to mně a já vám to postavím tak, jak to tu vidíte.“

A my přišli o kšeft, za který jsme mohli dostat osmdesát tisíc předválečných korun. Z toho jsme mohli být živi dva roky.

Hlň dopadl Švecův spolupracovník arch. Feuerstein. Měl nejlepší projekt na sanatorium ve Vyšných Hágách, ale nakonec tu práci nedostal. Feuerstein skočil z mostu a utopil se.

SKONČILA DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA...

„Byl pětáctýřicátý rok, Sovětský svaz nakonec porazil Hitlera, to si musíme přiznat, bez něj by nikdo nebyl Hitlera vyřadil. Když sem Rusové přišli, tak to byla velká sláva. Všeobecná, politika nehrála v tu chvíli roli. Jak to řekl Kollár: Ruské dubisko nás zachránil. A to se stalo.

V osmačtyřicátém mě pozvali na fakultu architektury a to byl, upřímně řečeno, můj konec. Byl založen Stavoprojekt, celostátní generální projektování. Právo realizovat projekty bylo od té doby vyhrazeno jen projektovým ústavům. I když jsem pak vyhrál s arch. prof. Šnajdrem nějaké soutěže, návrhy jsme realizovat nemohli. A nebyli jsme sami, stejně dopadli vynikající architekti, jako třeba Pavel Smetana, Antonín Černý a celá řada dalších. Jakmile člověk vstoupil do nějakého úřadu nebo začal učit na škole, prosím, mohl projektovat studie, vybrávat, ale postavit nemohl. Byl tu monopol, stavět mohl jen zaměstnanci projektových ústavů. Tím se ušetřily peníze za honoráře pro architekti, pracovníci projektových ústavů dostávali měsíční plat. Bylo to výhodné a „výborně vymyšlené“.

BUDEM DĚLAT STALINA

„V té době jsem bydlel se svojí ženou architektkou Vlastou Šturovou na Pankráci a Švec se svojí krásnou manželkou v Nuslích. Jednou jedu z domova do našeho ateliéru, který jsme měli s Vlastou na Václavském náměstí nahoře v Koruně. V tramvaji kouknu takhle napravo, seděl tam Švec. Vystupoval na stejné zastávce a jen tak lakonicky mi povídá: „Těbůh, těbůh, budem dělat Stalina.“ Prý byla vyhlášena soutěž na Stalinův pomník.

Mně by vůbec nenapadlo dělat Stalinův pomník. Švec ale asi věděl, že už léta mám s Vlastou velký kofeček, a to byla parta Letenská pláň a prostor za Hradem až do Strážovic. Tím jsme se ve volných chvílích

zabývali, ona dělala krásnou studii na galérii umění v Chotkovských sadech, spolu jsme se v šestatřicátém zúčastnili soutěže na pomník T. G. Masaryka, který jsme umístili doprospědí pláně na částině místo, přestože si tehdy každý myslel, že se ta obrovská plocha musí zastavět. My už tenkrát věděli, že Praha potřebuje velké náměstí, komblinovali jsme to s oslavami 28. Májna, měli jsme dokonale scénář, kdy na bělohorské pláni bude noční shromáždění armády, která pak ráno 28. Májna vytáhne po té obrovské třídě na Letnou k Masarykovu pomníku uprositěd. — Pak ale vybral někdo jiný a Masaryka chtěl postavit za Hrad. Bylo to trapné a nedůstojné. Masaryka posadit někomu do parku! Ale nakonec ho tam ani nedělali.

Švec tedy věděl, že se zabýváme Letenskou plání, a proto nás požádal o spolu-

.. A PĚTA DOČUMEL...

SOUTĚŽ

„Když jsme model odnesli k soutěži a rozbalili, nastalo v sále hrobové ticho. Překvapení. Všichni totiž udíleli jednoho pána, maximálně u něj nějakého dělášase. Nevěděli jsme, co si máme myslet, jestli s tím plánem souhlasí nebo ne. V porotě byl sám fajn lidi — profesor Španiel, so-

tedy vytvořili devět postav, Stalina, za ním z každé strany stál dělník s praporem, Čech a Rus, pak zeměděla, potom inteligent, a nás to byl Fučík, u Sovětů Miturin, a celé to uzavírali vojáci. Koukali dozadu a ten společenský útvar chránili proti napaření ze zadu. Švec to tedy vymodeloval, udělal metrový modýlak, ve skutečnosti měl být celý pomník patnáctinásobný, tedy patnáct metrů vysoký.“

práci. To bylo v roce 1948. Začali jsme se scházet, ale názory jsme měli různé. Švec říkal: „Stalin — to je perzónal.“ A chtěl udělat jen jednoho panáka. My mu říkali: „Podívej, Oto, taková obrovská postava nemůže být otočena zády do pláně a odcázet jako směrem na Prahu. Navíc to není ideově správné. Nemůžeme udělat jednu figuru, ale řadu — lidové hnutí a Stalina v čele.“ Za ním by měly být na každé straně čtyři postavy, na jedné Čechoslováci, na druhé Rusové, vzadu, obrácen do pláň, byl znak toho lidového hnutí, které porazilo Hitlera — tedy srp a kladivo. Švec nakonec kapituloval, říkal: „Dobře, uděláme to tak, stejně tu soutěž nevyhraje.“ Přihlásili se totiž také sochař Pokorný a Jiří Křehou, to byli národní umělci. Chtěli udělat Stalina třicet metrů vysokého, postavu jako brom, jak mává na Prahu. My

Dneska je to normální...

KDYŽ jsem vlnil v létě viděla na Karlově mostě prodávat sovětské uniformy, musím říct, že mi to nedělalo právě dobře. Kšeft z něčeho, co nám tak dlouho leželo v žaludku. Magistrát Prahy rozhodl, aby se tohle zboží z historického centra vymýtlo, nu, a v těchto dnech na něj můžete znovu narazit — v dolní části Václavského náměstí a v Karlově ulici. Kolem pulšů mohutně nakupují cizinci a ne Staroměstským náměstím pak můžete potkat desítky oteplovacích a oberančovacích kluček a holek. Je to docela legrace...

Zřejmě ale ne pro všechny, jak vysvítá z telefonátů do redakce. „To to mohou klidně prodávat? Vždyť je to ostuda! Proč je někdo

nezavře?“ — a tak si o tom s prodáváči tohoto obskurního zboží povídáme:

„Lidi nás osoučují, dokonce na nás volají policajty, a přitom ani neví, že to máme povoleno a kromě daní a poplatků za místa jsme se dohodli, že budeme každý měsíc platit deset tisíc korun příspěvek na sociální účely.“ říká M. Šťastný, který prý nedávno ještě pracoval v cihelně, ale teď má zničená záda a je rád, že získal tuhle práci. „Myslí, že neděláme nic špatného. Vojenská výstroj se prodává i jinde na světě. A že prý prodáváme draho? Je to věc popíravky, a když cizinci rádi zaplatí částku, která je pro nás pakatel, tak proč ne? Copak my můžeme za to, že pro důchodce je to velký

peníz? Lidi prostě závidí, že někdo měl dobrý nápad a teď na tom vydělává.“

Registraci i povolení na prodej suvenýrů vojenského charakteru jsem viděla, vojenskou čepici za šest stovek, hodinky za tisícovku, odznaky a nášivky za několik desítek korun taky. Kolem pulšů byla dokonce legrace a tizinci se bavili a naturopvili. Zboží prý pochází z nčiovického obchodu, je nové a kolik za ně asi chtějí zaplatit va- jáci?

To ale není naše starost. Kšeft tu prostě frčí. Majitel tohoto „obchodu“ má povolení do konce dubna Pak? Doporučovala bych nějaký obchůdek v Kotečích je to také v centru a bylo by to přímo symbolické místo pro výprodej všeho,

Nicht betroffen von der Abwertung sind die beiden anderen in der Sowjetunion geltenden Umrechnungen neben dem „Markkurs“. Der Außenhandelskurs lautet weiterhin für den Dollar 1,75 Rubel, für die Mark 1,05 Rubel. Der nur für internationale statistische Vergleiche angewendete „offizielle“ Kurs beträgt nach wie vor für den Dollar 0,58 Rubel und für die Mark 0,35 Rubel.

Pokrač. str. 232

čamii, co se nikdy neslalo. „Žádná jed- máň tohoto druhu jsem neměl, a kdy- bych je měl, určil bych o nich nebo- voří před 10 000 lidmi, mezi nimiž by- li i nevinatí,“ uvedl slovenský pro- „Při obchodních jednáních v Moskvě jsem řekl, že program rekonverze ná- šeho zábrojního průmyslu urám smáza způsobit značné škody, a požadoval jsem rozšíření výměny zboží dalšími výrobními odvětví.“ Mečiar odmítl va- korá obráněni z autoritateni a populis- tické politiky. Řekl také, že nikdy ne- znouží tajné materiály SIB, které in- ké „nikdy neměl k dispozici“, ani když byl ministrem vnitra SR. Předseda slo- venské vlády je přesvědčen, že většina Slováků by se v referendu — které má- sáms zatím považuje za předčasné — vystavila proti odchěpení a pro federa- ci, v níž by pravomoci federálních úřa- dň byly delegovány Českou a Sloven-

Veřejnosti k posouzení

JEDNÍM z největších pozitiv prezidentování J. F. Kennedyho bylo značné rozšíření možnosti vysokoškolského vzdělání zakládáním nových univerzit. Díky tomu je dnes v USA téměř 60 procent z populace 20—24letých studenty vysokých škol. Pracovníci s dokončeným vzděláním na college nebo s plným vysokoškolským vzděláním mají plat v průměru o 87 procent vyšší než jejich kolegové. Kteří mají pouze středoškolské vzdělání.

Podnikatelský svět, který je zavale novou technikou, požaduje kvalifikovanější pracovníků podstatně více, než- li jsou školní instituce schopny vy- produkovat. Absolventi vysokých škol v USA se nemusejí proto obávat ne- zaměstnanosti. Zvyšování kvalifikace je v USA velmi rozšířeným jevem, přestože hodinová mzda za málo kva- lifikované práce — jako např. za úklid, je v průměru 9 USD za hodinu.

I vyspělé evropské státy mají cca 30 i více procent mládeže na vysoko- školských studijních (SRN, Francie, Nor- sko, Belgie, Holandsko, Finsko, téměř 40 procent má Švédsko). Z těchto čí- sel je zřetelně vidět, jak vyspělé stá- ty podporují vzdělání a kam také má- jí směřovat naše snahy. Smutným dě- dictvím po totalitní vládě KSC je u nás jen 15 % mládeže studující na vyso- kých školách. Protože výchova odbor- níků trvá 10 až 15 let, je nutné ihned vytvářet předpoklady pro zvyšování počtu pro naši vysokoškolsky se vzdě- lávající mládež. Na začátku příštího století musíme dosáhnout hranice ales- poň 30 % vysokoškolsky vzdělané mlá- deže. Znamená to ovšem automaticky

zvýšit počet středoškolsky vzdělané mládeže z dnešních necelých 40 % na alespoň 60 %, čímž se přiblížíme dneš- ní situaci v zemích jako je Francie, Kanada, Dánsko. Rozvoj techniky věd- ně komputerizace našeho života vy- žaduje a stále bude vyžadovat vyšší stupeň vzdělanosti. To umožní snižo- vat počty učňů z dnešních 80 % veš- keré mládeže na 40 i méně procent. Poleví tak tlak na učňovské školství, které se při rozpadu státních podni- ků jen těžce zajišťuje.

ného o 240 procent obuvi o 300 procent, konfekce o 250 procent, ubyto- vání v hotelích o 275 procent, vstu- penek do divadel, kin a muzeí o 200 procent atd. Na základě rozhodnutí vlády budou obyvatelstvu poskytnuty i různé kompenzace, které však do- sáhnou jen 60 až 70 procent růstu cen...

...Při 300% INFLACI...

Sowjetunion wertet drastisch ab

MOSKAU, 3. April (AP). Der Rubel ist am Mittwoch drastisch abgewertet worden. Der neue „Markkurs“ von 27,8 Rubel für den Dollar tritt an die Stelle des alten „Touristenkurses“ von 5,84 Rubel pro Dollar. Er entspricht damit ungefähr dem derzeitigen Moskauer Schwarzmarktkurs.

Direktor Alexander Poljakow von der Außenwirtschaftsbank der Sowjetunion sagte der Nachrichtenagentur AP, der Kurs werde zweimal pro Woche neu festgesetzt. Das Verhältnis zu anderen Währungen als dem Dollar müsse noch errechnet werden. Bisher waren für die Deutsche Mark 3,50 Rubel gezahlt worden. Wenn die Abwertung hier im selben Verhältnis greift, müssten Touristen künftig für die Mark 16,55 Rubel erhalten. Ein Rubel würde dann sechs Pfennig kosten.

2A.CK BY SE LAITNANTI SHEL I ZASTBELIT PRÁNI ČAMBITOU

roste se pak stala hromosvodem, na kterém se vybil rozladění některých důstojníků. Měli bychom ještě poznamenat, že k incidentu v kasárnách nedošlo ve čtvrtek jak napsaly Lidové noviny, ale ve středu, a že neomaleným důstojní- kem nebyl velitel místní posádky. Byli to dva její příslušníci, jímž sekundo- val výše postavený důstojník z neda- lekého města.

Mečiarova ironie

MIN — Předseda vlády Slovenské re- publiky Vladimír Mečiar popíjel v in- terviu, které poskytl zpravodáři ita- ské tiskové agentury ANSA, že by při nedávne návštěvě SSSR měl nějaká to- ná jednání se sovětskými generály o prodeji zbraní vyráběných na Slove- nsku. Řekl, že se o údajném jednání pou- ze ironicky zmínil a že této ironii eos- ký tisk interpretoval jako přiznání k ně-

Omluva starostce Jihlavy

Jádrém sporů je likvidace vojenské techniky v jihlavských kasárnách, kam má být k demontáži převezeno 400 ku- sů těžkých bojových vozidel. Město požadovalo od posádky finanční ná- hradu za případné škody způsobené jízdou vozidel po dlezbě a mezi histo- rickými objekty. Armáda slíbila urči- tý obnos na opravu kasáren. Protože město nedostalo záruky, odmítlo vo- zidla do svých bran pustit. Paní sta- ro- níly.

Podle sdělení místního jihlavského rad- nice užili přítom nevhodných výrazů a jejich chování bylo údajně ovlivně- no alkoholem. Paní starostka vyhledá- la velitele posádky a sdělila mu, že- vzhledem k těmto okolnostem nepova- žuje další jednání radnice s posádkou za možné. Zároveň přijeli do Jihla- vy urovnat výsokí důstojníci západního vojenského okruhu generálporučík Krohman a generálmajor Jura. Paní starostce vystavili omluvu. Obě stro- ny vyjádřily přání, aby se napjaté

Rumuny čeká cenový šok

BUKUREŠT — V průměru o 250 procent se od všerejška zvýšily v Rumun- sku ceny základních potravin. Opatře- ní je součástí druhé a závěrečné eta- py liberalizace cen všeho zboží a všech služeb, kterou provedla rumunská vlá- da v rámci ekonomické reformy. Záro- veň byly uvolněny také ceny celé řa- dy dalších potravinářských a průmys- lových výrobků i různých služeb, což v praxi znamená jejich zvýšení o 210 až 400 procent. Cena chleba se zvý- šila o 225 procent, vepřového masa o 243 procent, kukuričné mouky o 300 procent, ovoce a zeleniny o 300 procent, cukrovinek o 400 procent, jízd-

skou republikou. Čechy a Slovensko by v budoucnu měly mít společnou jen měnu, obranu, obchod a principy zahraniční politiky, zatímco vše ostatní by mělo být v pravomoci republik. Skutečný problém slovenský premiér nyní spatřuje v požadavcích Moravy na vytvoření „federace tří“. Slovensko je proti takové variantě, ovšem na Praze je, aby dala na tento požadavek odpověď, protože se jedná o vnitřní problém České republiky, uvedl V. Mečiar.

Kursovni lístek

Francouzský frank	5,33	(5,33)
1000 italských lir	24,35	(24,39)
Rakouský šilink	2,57	(2,57)
Německá marka	18,11	(18,11)
Svýcarský frank	21,27	(21,29)
Americký dolar	30,49	(30,52)
Anglická libra	53,53	(53,34)

[V závorce jsou kursy z věrejšího dne.]

O Černý pivovar nebyl zájem

[važ]: I tento víkend probíhal na mnohých místech v duchu privatizace. V Kulturním domě Eden v Praze-Vrřovicích měnilo v sobotním dopoledni pět provozoven druhého pražského obvodu své majitele. Čtyři z nich se nacházejí v blízkosti naší redakce, a proto právě jejich dražba přilákala do aukční síně i nás. Zejména nás zajímala další osud známé pražské restaurace Černý pivovar na Karlově náměstí.

»Přemýšlejte, počítejte, ale hlavně licitujte,« těmito slovy povzbuzovali Ing. T. Gavlás a JUDr. T. Koždoň, střídající se v roli licitátorů, účastníky dražby. Přihlásil-li se však jediný zájemce, nemá ani špičkový licitátor možnost uplatnit své umění. To byl případ první dražby — architektonický ateliér GAMA byl prodán za vyvolávací cenu. Tento nepřehledný vydařený start sobotní aukce ve Vrřovicích napravila dražba prodejní tabáku na Karlově náměstí — po necelé půlhodině se T. Gavlásovi podařilo vyšponovat cenu této miniprodeje (7 m²) až na dvaapadesátinásobek vyvolávací ceny, tj. z 5 na 280 tisíc! Dražba Sportu v Budečské ulici na Vinohradech byla rovněž úspěšná — za jeden milión pět set padesát tisíc, tedy za dvacetinásobek původní ceny se stala její novou majitelkou paní V. Wiesnerová. Jak nám prozradila, počítala s mnohem vyšší cenou — tato suma představuje pouze desetinu tržby za minulý rok. Takže v každém případě dobrý obchod...

Velikým zklamáním byla s napětím očekávaná dražba Černého pivovaru s vyvolávací cenou jednoho miliónu 450 tisíc korun. Nedostavil se žádný tuzemský zájemce, a tak šanci dostanou ve 2. kole zahraniční zájemci. Možná budou z řad belgických podnikatelů, zazněla poznámka od licitáčního stolu, vztahující se k přítomnosti štábu nizozemské větve belgické televize BRT, který tady hledal materiál pro reportáž o současném dění v ČSFR v souvislosti s připravovanou návštěvou prezidenta V. Havla do zemí Beneluxu.

Dražba další restaurace na Karlově náměstí »U Čížků« sobotní dopolední aukci zakončila. Poslední úder kladívka jí přiklepl novým majitelům za rovný milión. Dražební dopoledne ve Vrřovicích přišlo do státní pokladny téměř pět milióny korun.

Z devíti provozních jednotek bez nemovitostí, které se dražily v prvním aukčním kole v Hradci Králové, jich bylo šest prodáno za vyvolávací cenu. Nejvyšší hodnoty při aukci — 700 000 korun — dosáhl Gril bar v centru města s 219 metry čtverečnými a dosavadním ročním obrátem dva milióny korun.

Hotel Románie za vyvolávací cenu více než 28 miliónů korun byl magnetem první aukce v Chrudimi. Přes »zaručené« zprávy se však nepřihlásil žádný dražitel a hojně zaplněné hlediště chrudimského divadla rázem prořídlo. Celkově byla chrudimská premiéra chudá.

Atraktivní kolotoč kolem aukcí v jižních Čechách se také moc netočil. Licitovalo se pouze o kadeřnictví. E. Růžičková z Tábora je první vydražitelkou provozní jednotky na jihu Čech. Za 74 tisíc korun získala provozovnu holičství, kadeřnictví a pedikúry v Sezimově Ústí, která měla vyvolávací cenu 59 tisíc korun. Další provozovny získal první zájemce. Vydražen vůbec nebyl snack bar v Táboře, jehož vyvolávací cena zněla na 179 tisíc korun.

Také v téměř 30 městech Slovenska se

konalo během tohoto víkendu další kolo dražeb obchodně provozních jednotek a dalších prostor, které privatizační komise zadaly do dražebních seznamů. V bratislavském Parku kultury a oddechu za nejvyšší sumu — milión 340 tisíc korun — přiklepl licitátor zájemci kadeřnictví v OD Prior. Vyvolávací cena byla 18 tisíc. Doposud nejvyšší suma — 4,4 miliónu korun — za bistro Nataalka v Bratislavě, kterou dražitel získal do svého vlastnictví, překonána nebyla.

..TO NEB... ANI KVAJPA, ANI BEISL, ANI HOSPODKA...

TO JE CO?

Zákon o mimosoudních rehabilitacích považuje za oprávněné osoby ty, které jsou státními občany ČSFR a mají trvalý pobyt na jejím území. Tím z tzv. velké restituce vyloučil emigranty. Důvody jsou známé a byly obyvatelstvem podporovány. Avšak jak už to v našich nových zákonech bývá, má to chybu. Nestanoví se žádné datum pro existenci

VELKÁ FINTA

občanství, ani to, co to je trvalý pobyt. Podle dosud ustáleného výkladu je to úmysl se trvale zdržovat na určitém místě. A tak už se chystají ve velkém počtu naši emigranti, kteří měli být z restituce vyloučení, ujmout se v Československu svých majetků, a to s jednoduchou fintou. Pokud ještě mají naše občanství, přihlásí se zde jako k trvalému pobytu. Pokud již občanství pozbyli (v naprosté většině na základě vlastní žádosti, aby mohli nabýt občanství cizí), požádají o vrácení čs. občanství, na které mají nárok, a pak se přihlásí jakoby k trvalému pobytu. Až majetek získají, majetek prodají, úmysl pobytu změni a opět se vrátí do své nové vlasti a požádají ještě o transfer korunové kupní ceny do ciziny v konvertibilní měně. Kolik tato chyba v zákoně bude stát ty, co zde zůstali, by měl někdo spočítat. 22. 3. 91 (vra)

FISCHER

TIP

GRAN CANARIA

Odlet: neděle (19.15 h) Hamburk. Přilet: pondělí (0.05 h) Hamburk. Autobus na letiště zajištěn (990 Kčs, tam i zpět).
Jen 3 termíny za zvýhodněnou cenu: 19. 5.—3. 6., 28. 5.—10. 6., 18. 6. až 1. 7.

▲ BUNGALOVY SONNEMAR**, polopenze.

Cena: 795 DEM + 3000 Kčs
475 DEM + 3000 Kčs (dítě 2—11 let).

Platba zájezdu v Kčs. Cena v DEM se přepočítává platným kursem v den platby.

MALLORCA

Odlet v neděli airbusem společností Hapag Lloyd z Düsseldorfu. Autobus na letiště zajištěn (990 Kčs, tam i zpět).
Jen 3 termíny za zvýhodněnou cenu: 28. 4., 5. 5., 12. 5.

▲ HOTEL MARIANT**, S'illot. Stravování formou bufetu.

14 dní s polopenzí 13 990 Kčs!
14 dní s plnou penzí 14 990 Kčs!

FISCHER REISEN

Ječná 2,
129 00 PRAHA 2,
tel. 29 48 85—6.

7.—11. 4. Veletrh spotřebního zboží Brno, hala A 2.

FISCHER SE ČECH A HA KAKELA'IRE HLAUNE V ERN.

LD-577

Vyhlášen Národní park Šumava

(1h): Česká vláda včera mj. schválila zásady státní dopravní politiky, seznámila se s průběhem a realizací rekonstrukce pražského Rudolfina, projednala návrh, kterým se zřizuje Národní park Podyjí a návrh o zřízení Národního parku Šumava.

Gregory Peck wird 75

NEW YORK. Einer der letzten aus der alten Garde der klassischen Hollywood-Stars, Gregory Peck, feiert an diesem Freitag seinen 75. Geburtstag. Er war, ob als Western- oder Kriegsheld, als romantischer Liebhaber oder als US-Präsident čil hranici 15 miliónů.

Lincoln, von wenigen Ausnahmen abgesehen, in seinen Filmen fast immer das Symbol des sympathischen, gradlinigen, vertrauenswürdigen Helden.

● Počet obyvatel Nizozemska se loni als Western- oder Kriegsheld, als romantischer Liebhaber oder als US-Präsident čil hranici 15 miliónů.

Premiér V. Mečiar bude vysvětlovat

SLOVENSKÁ STRÁNKA:
KDYBY NEBYLO SLOVENSKA,
TAK BY HO NEBYLO..!

(čtr): Zatímco pod hesly typu My Mečiaru nedáme obyvatelé na mnoha místech Slovenska manifestovali na podporu svého premiéra a byly v plném proudu podpísově akce, žádající jeho zachování na křesle premiéra, jednalo předsednictvo SNR.

Zabývalo se vnitropolitickou situací a přijalo usnesení, ve kterém reaguje na současnou vnitropolitickou situaci na Slovensku. K objasnění některých souvislostí a skutečností z činnosti členů slovenské vlády pověřilo branně bezpečnostní výbor SNR posouzením činnosti ministerstva vnitra SR po 17. listopadu 1989, zahraniční výbor pak posouzením přípravy a vyhodnocením zahraničních cest vládních delegací. Dále pak pověřilo některé členy předsednictva SNR, aby prověřili celkovou práci i její koordinaci ve slovenské vědě.

Předsednictvo dále požádalo místopředsedy vlády SR J. Kučeráka, V. Ondruše a G. Zászóse, aby ozřejmili své výroky o používání informací o údajné spolupráci některých členů vlády SR s StB. Požádalo rovněž premiéra, aby vysvětlil svůj výrok na tiskovce po převzetí ceny Politik roku 1990 - »Já vím, že kdybych se obrátil na pracující, že mě podpoří. A volili by i krajní prostředky podpory, ale ptám se, zda mám na to právo? (...) Víím, že to mohu udělat - a přeče to neudělám.«

Na neformální besedu po pravidelném zasedání vlády SR přišel k překvapení novínářů první místopředseda vlády SR J. Čarnogurský. Neúčast premiéra V. Mečiaru odůvodnil zdravotními problémy předsedy. Rozhodně odmítl názor, že se V. Mečiar

nezúčastnil jednání vlády z politických příčin.

Konstatoval, že přes složitou vnitropolitickou situaci zasedání vlády probíhalo klidně, věcně a konstruktivně.

V pondělí V. Mečiar na tiskové konferenci napadl federální ministerstvo vnitra, které ho údajně sleduje a sbírá proti němu materiály. Tiskový mluvčí FMV, M. Fendrych se jednoznačně vyjádřil, že předsedu slovenské vlády žádná federální složka nesleduje. Ministru vnitra ČSFR nebyl až dosud předán jediný důkaz o tom, že slovenský premiér sledován byl.

Kdo uklidí Prahu?

Po Praze koluje vtip: Cizinec chodí po Praze a říká - »Ze vám jde privatizace tak pomalu kupředu, to bych pochopil. Ze máte tak otlučené omltky, to bych taky pochopil. Ze bude dlouho trvat, než všechno opravíte, to taky chápu. Ale že jste dosud nedokázali nakoupit na tu špinu, kterou máte na ulicích, košťata, to opravdu nedovedu pochopit.« Nebo snad Pražské komunikace nemají dost pracovníků? Není to ani tak dávno, co studenti chodili za 50 korun denně zametat chodníky. Teď už by to nešlo? Čekáme, až se budeme po kolena brodit ve smeti, ať budeme všichni nemocní, nebo snad až tu vypukne mor? **NIKDO!**

Sbírka na policii

(tuk): Studenti fakulty sociálních věd UK ve spolupráci s Národním divadlem a literárními novinami Annonce vyhlásili dobrovolnou peněžní sbírku za účelem posílení pražské pořádkové policie. Cílem akce je získat maximum finančních prostředků na zakoupení potřebného technického a spojovacího vybavení, zdravotních aut apod. Vyzývají občany, Prahy, podnikatele, firmy i státní podniky, aby přispěli jakoukoliv, byť sebemenší částkou (která je odcitatelná z daní) na účet Státního spořitelny v Praze 1 č. 7912041-018, směrový kód 0800, nebo peníze odevzdali přímo v redakci Annonce. Na počtu 30.

slovenským komunistům krátce po 17. listopadu 1989. Osobně jej mrzí a překvapuje činnost V. Dlouhého v ODA, která navíc úzce spolupracuje s Klubem angažovaných nestraníků, což podle mínění ODS není právě šťastné manželství. Pokud se týká referenda, V. Klaus zastává pesimistické stanovisko s tím, že nám jeho výsledky, obdobně jako v SSSR, nemohou pomoci.

(čtk): Bývalý ministr B. Chňoupek byl včera propuštěn z vazby, neboť podle paragrafu 72, odst. 1 trestního řádu pomíhán vazební důvody. B. Chňoupek je stihán pro trestný čin zneužití pravomoci veřejného činitele. Ve vazbě byl od 23. října 1990. Ve vyšetřování jeho trestné činnosti se i nadále pokračuje.

Premiér stále v útoku

(čre): Úvodní část očekávané 12. plenární schůze SNR obstaralo projednávání a schválení vládního návrhu zákona o majetku obcí. SNR v této souvislosti schválila doporučení Federálnímu shromáždění, aby v rámci zákona o úpravě vlastnických vztahů k půdě navrátilo obcím zemědělské a lesní pozemky, které vlastnily k 25. únoru 1948.

Za přítomnosti premiéra V. Mečiaru pak jednání SNR pokračovalo posouzením zprávy o činnosti předsednictva SNR za období od 8. do 20. března. Předložená zpráva, zejména její část z 19. března, věnovaná otázkám VPN, činnosti vlády a zejména premiéra, vyvolala širokou diskusi. Někteří poslanci měli zásadní výhrady k této části zprávy, zvláště poslanci KSCS a VPN Za demokratické Slovensko. Poslanec P. Brňák (DS) požadoval prošetření morální odpovědnosti předsedy SR VPN F. Gála i ostatních členů této rady.

Na zprávu předsednictva SNR reagoval i V. Mečiar. Spor uvnitř VPN charakterizoval jako spor o demokracii a národní charakter politiky v hnutí VPN, o její ekonomickou reformu. Pozastavil se nad tím, proč se spor přenáší na půdu SNR, proč mají být poslanci zneužití k tomu, aby rozhodli o Mečiarově vině nebo nevině v otázce, v níž se vina teprve má hledat. Uvedl, že část hnutí VPN prohlásila druhou část za nelegitimní. Je-li část poslanců za hnutí VPN nelegitimní, získá právo mít předsedu vlády i SNR Křesťanskodemokratické hnutí. Odmítl kontrolu jakéhokoli politického gremia a zdůraznil, že se bude odpovídat jen předsednictvu a plénu SNR. Řekl mj., že ze zahraničí oznámil ministru federální vlády, že zanedlouho bude Mečiar odvolán a pan prezident říká, že za 14 dní to bude vyřešeno. Odmítl také výčitky, že rozbiří česko-slovenské vztahy a federaci. Řekl, že naopak kompetenční zákony neaplaňují svou činností federální ministři J. Langoš a J. Bakšay. »Nemusím být předsedou vlády,« prohlásil, »ale nemohu neplnit Programové prohlášení. Je mi jedno,

jaký na to bude mít názor předseda federální vlády anebo kterýkoliv český politik.« Poukázal i na to, že mu politické gremium VPN zakazovalo pracovat na návrhu ústavy SR. K vyšetřování vůči jeho osobě uvedl, že tento postup není v souladu s právním řádem. V celém případě nejde, podle jeho slov, o Mečiaru. »Mečiar je osoba, kterou když dnes pošlete z politiky pryč, nezapíche a nebude litovat, ale on se vrátí. Jestli někdo očekává, že se pod tlakem vzdám, tak to v žádném případě neudělám. Jsem vázán odpovědností vůči občanům, kteří mi vyjádřili důvěru...« řekl.

V reakci na toto vystoupení se část poslanců přiklíněla na premiérovu stranu a část se snažila zpochybnit některé jeho výroky. Například poslanci VPN Z. Mistríková a J. Chmelo dokazovali, že rada VPN neohlásila žádného svého poslance za nelegitimního. Místopředseda vlády V. Ondruš ho obvinil z neúcty k demokratickým principům politického života. »Nechává se unést a používá nečistá prostředky,« konstatoval na adresu V. Mečiaru. Po přestávce, v níž jednaly poslanecké kluby, a apelu J. Holčíka (je to politický striptýz plný hnusu a invektiv), poslanci SNR zprávu předsednictva přijali (78 bylo pro, 52 proti, 10 se hlasování zdrželo). Jednání SNR pak pokračovalo interpelacemi poslanců.

PREZIDENT USA G. Bush nyní nosí ve své náprsni tašce také průkaz totožnosti. Agentura UPI upřesnila, že legitimace je »zlatě orámovaná«. Nutnost dát udělat »občanský průkaz« nejvyššímu americkému představiteli vypstala při jeho nedávné návštěvě v jedné ze základních škol státu Virginia, kde mu jistý žák třetí třídy položil zdůvodnou otázku, zda může skutečně dokázat, že je prezidentem Spojených států. Muž č. 1 na světě předložil nejdlouhý Fidičský průkaz a poté úroveňou kartu společnosti American Express, nic z toho však zvědavého školka tak úpině neuspokojilo.

V. Klaus: Nepřehledná slovenská scéna

(řib): Včerejšího brífinku Občanské demokratické strany se zúčastnil V. Klaus, který v úvodu seznámil s oficiální registrací ODS v českém ministerstvu vnitra. Informoval také o konstituování poslanců klubů ODS, do nichž se zatím přihlásilo 33 poslanců ČNR a 34 poslanců FS. Čtejší ovšem přitom zachovat dosavadní klub meziparlamentní pravice a klub OF. Nyní se intenzivně připravují na ustavující kongres strany 20. dubna, kde bude rovněž upřesněn název ODS. Ve všech okresech již probíhají ustavující mítinky. Je zajímavé, že spontánně vznikly přípravné výbory ODS i na okresech Senica a Trenčín.

K situaci na Slovensku V. Klaus prohlásil, že měřice chyběla ze slovenské strany jasná politická stanoviska a dnes po eskalaci nacionálního napětí jde zejména o udržení společného státu. Pokud by měl být ovšem permanentně ohrožován a destabilizován, pak bychom si museli klást další otázky. »Zatím jsme nezažili žádné stanovisko ani ke skupině P. Gála, ani nám není jasné, koho reprezentuje skupina V. Mečiaru. Nynější slovenská politická scéna je nepřehledná, a je proto předčasně dělat závěry,« řekl V. Klaus. Jednoznačně odmítl výpady poslance Zemana, které se týkaly jeho údajné předneskové činnosti

So rupft der Staat die Lohnempfänger

Vom Bruttoverdienst eines durchschnittlich verdienenden Industriearbeiters gingen 1989 weg für Steuern und Sozialabgaben (Kindergeld u.ä. gegengerechnet)

EIN RUNDDES DRITTEL zwackte der Staat einem ledigen Arbeiter in Westdeutschland nach der dreistufigen Steuerreform im vorigen Jahr vom Bruttoeinkommen ab. Nun wird die Abgabenlast wieder größer, was vor allem Niedrigverdiener trifft

Odsun do finiše

(čtk): Podle posledních informací dosud odešlo z Československa 64 142 sovětských vojáků (87,3 proc.). Dvanáct nyní přepravovaných tanků z Milovic doplní jejich celkový odsunutý počet na 1220. Bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů odejelo 2399 (95,8 proc.), automobilů 15 902 (85,5 proc.), děl a minometů bylo odvezeno 1188 (97,5 proc.), prostředků protivzdušné obrany 251 (100 procent), letadel 98 (93,2 proc.), z toho 78 bojových (100 procent) a vrtulníků 166 (98 proc.). Z centrálních skladů byla vyklizena všechna munice Sovětské armády. Na našem území ještě zbývá 9358 sovětských vojáků, 82 bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů, 2892 automobilů, 30 děl a minometů, sedm transportních letadel a sedm vrtulníků téhož určení. Veškerá technika, nyní umístěná v Milovicích, bude z ČSFR odvezena nejpozději do 24. května 1991.

HIPHIPHURAAA

KDH nemá zájem na pádu V. Mečiara

(čre): »Současná situace na Slovensku se nevyostila vinou křesťanských demokratů. Ti se snaží působit tak, aby slovenská vláda a parlament byly akceschopné a aby nebyla narušena celistvost republiky,« zdůraznil včera na tiskové besedě Křesťanskodemokratického hnutí jeho předseda Ján Čarnogurský. Uvedl, že se setkal s předsedou vlády SR V. Mečiarom a seznámil ho se svým hodnocením situace. Návrh KDH na vytvoření komise, která by vyšetřila premiérovu činnost, reaguje na fakt, že vnitřní krize VPN se přenesla na půdu SNR a vlády. Na konkrétní kritické připomínky členů komise bude premiér konkrétně odpovídat. Na otázku, jaké výhledy má k práci premiéra, Ján Čarnogurský řekl, že Vladimír Mečiar by měl opatrněji zacházet s fakty a čísly. Jak uvedl, je jisté nebezpečí použití mimoparlamentních metod politiky, které existují i přes ujišťování předsedy slovenské vlády, že je použít nechce. Předseda KDH řekl, že hnutí nemá zájem,

aby premiér »padl« na základě politikaření a intrik, ani o předčasné volby na Slovensku. I když KDH se stalo v současné době nejsilnější politickou stranou v SNR, nedělá si nároky na případné obsazení funkce předsedy vlády. Takovéto nároky by uplatňovalo jen v případě bezvýhodné politické situace. Křesťanští demokraté nejsou principiálně proti referendu o státoprávním uspořádání ČSFR, důležité však je správně postavit otázku, na kterou má obyvatelstvo odpovídat.

Pěšky od úpatí Sněžky

(čtk): V poslední době se prosazují některé lokální a podnikatelské kruhy obyvatel z Pece pod Sněžkou, které mají zájem na zachování a rekonstrukci České boudy a modernizaci lanovky na Sněžku, uvedli na včerejší tiskové konferenci v Praze představitelé Správy Krkonošského národního parku a českého ministerstva životního prostředí. Výstavba lanovky na vrchol Sněžky a nové České boudy by představovala další závažný zásah do přírodních vodotoků. Z hlediska ochrany přírody je nejvyšší přijatelné budovat lanovku pouze na Růžovou horu, kde se počítá pouze s malým občerstvovacím zařízením. V letošním roce se předpokládá demolice České boudy. Při realizaci projektu ochrany masivu Sněžky, na kterém spolupracují Správa KRNAP, ministerstvo životního prostředí ČR, Terplan Praha i příslušné polské instituce, se plánuje výstavba kvalitních turistických cest k vrcholu Sněžky, asanace prostoru po demolici České boudy, úprava vrcholové plošiny Sněžky a zejména využití Polské boudy na vrcholu pro všechny návštěvníky.

Praha vůči zločinu bezmocná?

»Počet trestných činů se v Praze loni zvýšil proti roku 1989 z 19 096 na 42 310 případů,« řekl včera na tiskové konferenci trestní náměstek městské prokurátorky dr. V. Vaníček.

Současně uvedl, že kriminalita v Praze je největší v celé federaci, skoro jedna pětina. Vedou krádeže se 76,8 proc. Nermalou zásluhou na kriminalitě v našem hlavním městě mají Romové, kteří za rok zvýšili svou trestnou činnost o 4,5 procenta. Tzv. objasněnost všech případů v Praze je však velmi nízká — jen dvacet procent. Příčinou lze hledat v nedostatku policistů včetně městské policie, v benevolentních předpisech, jež umožňují páchaní široké škály nekalé činnosti. Značná je i »aktivita« většiny amnestovaných. Tyto smutné skutečnosti však i nadále nechávají v klidu jak poslance ČNR, FS i ministry vnitra Langoš a dr. Sokola (bývalý pražský městský prokurátor). Kolikrát už veřejnost prostřednictvím tisku a interpelací poslanců žádala, aby byl urychleně vydán nový zákon o policii, kolikrát už se mluvílo o nutnosti

novely trestního zákona. Zatím se však neděje nic. Zkoušejí snad odpovědní činitelé trpělivost obyvatel, kteří se již bojí večer vycházet ze svých domovů, neboť vraždy, znásilnění a loupežná přepadení jsou na denním pořádku?

Na tiskové konferenci se též hovořilo o postupu rehabilitačního řízení v Praze, kde od 1. července 1990 bylo rehabilitováno 20 962 osob. Většina přezkumného řízení se týká nezákonných rozhodnutí soudů z 50. let. Novinářé zajímalo i trestní řízení ve věci M. Jakeše ml., B. Chňoupka, M. Kapouna, J. Junga a dalších, kteří jsou vyšetřováni ve směr pro majetkovou trestnou činnost. Je paradoxní, že tyto osoby měly siazat veřejného činitele až do poloviny minulého roku. Nové znění zákona je tohoto postavení zbavilo!

Zásobování? Špatné!

(čtk): Pracovníci Institutu pro výzkum veřejného mínění se zeptali 1070 občanů ČSFR na jejich názory na zásobování trhu. Jako dobré hodnotí zásobování potravinami v místě svého trvalého bydliště 27 proc. dotázaných, 71 proc. je pokládá za špatné a dvě procenta nev. Pokud jde o spotřební zboží, vidí je 12 proc. jako dobré, 82 proc. špatné a šest procent nev. Občané, kteří pokládají zásobování za špatné, se IVVM dále ptali: či vinou zboží na pultech obchodů chybí? Téměř tři čtvrtiny z nich (73 proc.) jsou přesvědčeny, že jde o neschopnost obchodu zboží zajistit. Takřka dvě třetiny (82 proc.) míní, že vina je na straně výrobních organizací. Přibližně každý třetí (31 proc.) spatřuje za nedostatkem zboží turistů, kteří je vykupují

DAJŠÍ PODNIKY V KRIZI

(kk): Přebytek bavlnářských přízí a nezájem o potížené zboží šíře 90 cm nutí k přijetí útlumového programu také slátní podnik Tiba Dvůr Králové nad Labem. Bezprostředně se to týká závodů v Černošicích nad Labem, Lánově a Novém Bydžově. Není vyloučeno, že výroba zde skončí již letos k 30. červnu a podnik závodě prodá již jako »mrtvé« objekty. — Všechny 2180 pracovníků Plety Banská Štávnice dostane v těchto dnech oznámení o tříměsíční výpovědi. Podnik je insolventní zejména pro neplnění kontraktů sovětskými odběrateli, kteří nepřevzali dohodnuté zásilky, a také pro prakticky rozpadlý domácí trh.

DOŠLA ROZUHA

Nový pražský arcibiskup

(Čtk): Podle oznámení apoštolského nuncia arcibiskupa Giovanni Coppy přijal papež Jan Pavel II. žádost pražského arcibiskupa Františka kardinála Tomáška o zproštění pastoračních úkolů spojených se správou pražského arcibiskupství.

Svatý otec jmenoval novým pražským arcibiskupem PhDr. Miloslava Vika, dosavadního biskupa diecéze českobudějovické. Msgr. M. Vik toto jmenování přijal. — Biskup M. Vik se narodil 17. května 1932 v Lišnici na Písecku. Vysvěcen na kněze byl 23. června 1968 a do roku 1978 působil v několika farnostech, dokud mu nebyl 30. 10. 1978 státními úřady odebrán souhlas k výkonu duchovenské činnosti. Až do roku 1989 byl nucen se žít jako dělník úklidové služby v Praze. Dne 14. února 1990 jej Svätý otec Jan Pavel II. jmenoval sídelním biskupem českobudějovické diecéze — k vysvěcení došlo 31. 3. 1990.

Nový pražský arcibiskup PhDr. Miloslav Vik. Foto: archiv ČTK

Novému pražskému arcibiskupovi PhDr. M. Vikovi zaslal blahopřání prezident ČSFR V. Havel. Vyladřuje v něm úctu a vděčnost k působení jeho Eminence Františka kardinála Tomáška, který dokázal v době nejtěžší podpořit touhu všech našich občanů po svobodě, a podotýká, že je jistě velkou ctí a zároveň závazkem nastoupit na jeho místo jako jeho pokračovatel. K tomuto poselství přeje V. Havel novému arcibiskupovi duchovní odvahu i pokoru a vyjadřuje přesvědčení, že se podaří dále rozvíjet obnovené šťastné vztahy státu a katolické církve.

V souvislosti se svým odchodem na zasloužený odpočinek poskytl včera František kardinál Tomášek rozhovor. Vyjádřil v něm svou spokojenost s volbou Svatého otce — Miloslav Vik již své kvality prokázal a má předpoklady řídit pražskou diecézi. Ke své rezignaci kardinál Tomášek uvedl, že život církve v nově nabyté svobodě potřebuje veškerou energii biskupů, kněží i věřících.

V Táboře o Slovensku

(zh): Český premiér P. Pithart navštívil včera Tábor, kde se zúčastnil pracovního setkání se všemi osmi předsedy okresních úřadů jižních Čech. Jednání byli přítomni místopředseda ČNR J. Vlach a ministři České vlády M. Bojar, P. Vopěnka a T. Sokol. Hned v úvodu P. Pithart mj. řekl: »Vidíte, že situace ve Slovenské republice se mění. Můj předpoklad je, že předsednictvo SNR nedá návrh na odvolání pana

Krátce po jmenování položil náš jihočeský zpravodaj Z. Hermann novému arcibiskupovi pražskému dr. M. Vikovi dvě otázky. — S jakými pocity odcházíte do Prahy nahradit ve funkci takovou osobnost, jakou bezesporu byl František kardinál Tomášek?

»Trochu s pocitem bolesti opouštím jižní Čechy, kde jsem zapustil hluboké kořeny. Pokud jde o druhou část otázky, jde o věc závažnou. František kardinál Tomášek vrostl v kontextu své doby v symbolickou osobnost. Kdybych se mu chtěl vyrovnat, musel bych mít strach. To ale není můj úkol. Vidím v něm svůj veliký vzor a z jeho výrazných osobních rysů chci čerpat.

Není to pro vás trochu symbolické, že vaše jmenování přišlo právě v době předvelikonoční? »Není tajemstvím, že se jmenování nového arcibiskupa pražského očekávalo. A je nesporné, že papež Jan Pavel II. měl zájem, aby toto jmenování přišlo právě nyní, v této, pro celou církev tak významné a radostné době.«

Prezident republiky V. Havel zaslal Františku kardinálu Tomáškovi v souvislosti s přijetím jeho rezignace na úřad pražského arcibiskupa dopis, ve kterém mu vyslovuje svoje upřímné poděkování za vše, co tento náš nejvyšší církevní hodnostář vykonal — v nejtěžších chvílích našich národů — pro každého našeho občana. »29. prosince 1989 jste v katedrále sv. Víta požehnal mému úřadu prezidenta a tím i všem občanům na naší cestě k demokracii. Věřím, že vaše modlitby budou stále s námi, že nás budou posilovat,« píše V. Havel.

PREZ JE TO HODNÝ PÁN...

Domů ještě nepojedou

(mj): Na včerejším pravidelném brífinku v Praze uvedl ministr obrany L. Dobrovský, že naše protichemická jednotka je nyní rozmístěna v Kuvajtu a Saúdské Arábii. Ukončení jejího pobytu závisí na uzavření poválečných mírových smluv mezi zainteresovanými stranami. Podle názoru ministra je sice možné uvažovat o dřívějším návratu čs. vojáků, ale až poté, co spojené velení získá jistotu o neopakovatelnosti vojenských akcí v oblasti Perského zálivu. Očekává se, že podnět k návratu naši jednotky dá Saúdská Arábie. Zmínil se také o skutečném odprodeji čs. vojenské techniky, již jsou vybaveni naši vojáci, saúdskoarabským ozbrojeným silám.

Mečiar. Naopak, ve slovenské vládě se situace vyhrotila tak, že tam vedle sebe nemohou někteří lidé pracovat za žádných podmínek. Musíme počítat s tím, že mým prvním partnerem bude nadále pan Mečiar, musíme být připraveni s ním jednat i hodinu poté, co se tento stát rozpadne, což nelze vyloučit.«

Státnická úroveň

(č): Reverend Dušan Tóth, bývalý generální tajemník Světového kongresu Slováků, zaslal prezidentu ČSFR Václavu Havlovi dopis, v němž mj. uvedl: »Váš pobyt na Slovensku a Váš projev po Deníku ČST byly na nejvyšší státnické úrovni. Nebál jste se přijít oslovit národ a přiznat mu jeho právo na suverenitu. Zároveň, odpovědný před Bohem a oběma národy, a také sám před sebou, jste dal možnost, aby se slovenský národ svobodně rozhodl, ale odpo-

HLAVIČKA

250 g libovéhoho uzeného bůčka, 250 g vepřového, jednu štiho nebo králíčího masa, 8 vajec, 4 žemle, vývar z masa, sůl, muškátový květ, hrstka kopřiv, trochu pepone, petrželky a líce peřinky, máslo, tuk na vymaštění pekáčku.

Maso uvaříme, nadrobno nakrájíme, přidáme celá rozkvedlaná vejce, na kostičky nakrájené žemle navlhčené vývarem z masa, osolíme, okořeníme a přidáme nadrobno usekané bylinky. Promícháme a srovnáme do vymaštěného pekáčku. Pevně poklademe tenkými lupínky másla a upečeme dozlatova. Teplou hlavičku podáváme s vařenými brambory a se salátem. Zbylou uhlídně nakrájenou, použijeme na studenou mísu, kde ji doplníme vařenými vejci, tence krájeným uzeným masem a sklenkovou zeleninou.

O marxismu nepsal

(čre): K výroku předsedy SR V. Mečlara na tiskové besedě 18. března, že »pan Kučerák ještě v osmdesátém osmém psal vzletné články o marxismu a nyní je odborník proti marxismu«, sdělil tiskový tajemník J. Kučerák E. Žitňanský: J. Kučerák pracoval ve Výzkumném ústavu sociálního rozvoje a práce v Bratislavě, marxismem se nezabýval a žádné články o něm nepsal. Obsahem jeho činnosti byly analýzy životní úrovně, přičemž po r. 1970 měl velmi omezené možnosti publikování. Jestliže ve svých sporadických článcích připomněl některé autory (Marxe, Engelse, Hayeka), šlo vždy o myšlenky dávající smysl jen v kontextu. Ůvaha V. Mečlara je vykonstruovaná a mohla vzbudit dojem, že J. Kučerák rychle změnil své názory. Vyzněla jako osobní útok vůči J. Kučerákově. NEBYLO ASI CO...

198 trestního zákona — hanobení rasy, národa a přesvědčení spolu s trestným činem šíření poplašné zprávy podle paragrafu 199 trestního zákona.

Klub Obrada Slovenska podal včera trestní oznámení na pana Milana J. Žitného, šéfredaktora časopisu Echo, pro podezření z trestného činu šíření poplašné zprávy a z trestného činu pomluvy. Trestní oznámení bylo podáno na Generální prokuraturu Slovenské republiky.

Do kostela sv. Vavřince v obci Luka na Karlovarsku se vlonul dožad nezjistěný pachatel. Odnesl si 13 historických soch a sousoší, a způsobil škodu za 170 tisíc korun.

vodně, aby nemusel jednou prosit Boha o odpuštění. Protože vím o tendencích zahraničních Slováků navázat na kontinuitu slovenského státu, nechci a nemohu mít s těmito snahami nic společného.«

Matice žaluje

(čtk): Předsednictvo Matice slovenské poslalo včera Generální prokuraturě ČSFR podnět k trestnímu stíhání proti občanu Michaelu Zantovskému za výroky přednesené 11. března 1991 v rozhovoru se zpravodaji ČTK na margo matičního národního shromáždění v Bratislavě. Podle názoru Matice slovenské jimi naplnil skutkové podstaty trestných činů podle paragrafu

Schillerova cesta do Čech

Pro naše nejsnamější světové lázně měly velký význam pobyty celých osobností kulturního života, neboť mnozí z génii představovali pro současné obyvatelstvo nezapomenutelný zážitek anebo svou přítomností poznamenali město trvale. Tak tomu bylo při cestě Beethovenově, Goethově, Brahmsově i Lisztově, avšak dlouhá průčelní fronta budovy Galérie nás dnes zavede do parkového prostředí k památníku dalšího velikého ducha — Johanna Christophera Friedricha Schillera, vedle J. W. Goetha vrcholného představitele klasické národní německé literatury. Tvůrce pomníku B. Ohmann nezapřel v sobě architekta, zatímco umělcův malý profilový reliéf je od zdejšího rodáka, sochaře Maxe Hillera.

Celý Schillerův život byl příkladem boje člnorodého člověka s osudem. Tento »německý Shakespeare«, jak o něm někdy čteme, se narodil v době nepokojů sedmileté války 10. listopadu 1759 jako syn vojenského lékaře v Marbachu ve Württembersku, poznamenán nejzdrůdnější absolutistickým tyranstvím a despotismem vévody Karla Eugena, proti nimž především vyhlásil básník později svůj hlasitý zbojnický protest. Po absolvování střední školy byl Schiller dán ve 13 letech do vojenské internátní školy v Solitude u Stuttgartu, aby podobně jako otec vystudoval lékařství. Ve 22 letech už tajně četl Rousseaua a Lessinga a stejně tajně napsal svoji dramatickou prvotinu Loupežníci, plnou nenávisti k diktatuře. »Člověka není nic tak nehodno jako život v násilí, neboť jim přestává být člověkem. Kdo nám násilí působí, upírá nám lidsví samo; kdo je zbaběle trpí, své lidsví zatracuje,« píše proti vládcům rozdrobeného německého státu, jimž poddaný byl jenom předmětem prospěchu.

V roce 1782 byl jako plukovník medikus vyřazen, avšak vévodský zákaz literární činnosti ho přinutil k odchodu do Mannheimu; tady jako »divadelní básník« pracoval až do roku 1785. V roce 1787 navštívil poprvé Výmru, kde se seznámil s vůdčími osobnostmi tehdejší kultury — Ch. M. Wielandem, J. G. Herderem a především Goethem, který mu zprostředkoval místo mimořádného profesora dějin na univerzitě v Jeně; blízké přátelství a spolupráce obou patřily k umělcovu neplodnějším tvůrčímu období. Ve Výmru žil pak od r. 1799 až do své smrti.

Jeho světový úspěch založila hlavně drama překladaná do češtiny již koncem 18. století, Fiesco, Oklady a láska, veršovaný Don Carlos, Vilém Tell, Marie Stuartovna a především trilogie Valdštejn, která svou první částí Valdštejnovův tábor inspirovala B. Smetanu ke zkomponování stejnojmenné symfonické básně. Ve všech vyjádřil nenávisť k absolutismu, ztvárnil ideál anarchistické revolvy a hájil právo člověka na svobodu.

Když v roce 1791 onemocněl Schiller těžkým zápalom plic s následným hnisavým zánětem pohrudnice, tehdy neléčitelnou chorobou, rozhodl se na radu domácího lékaře a přítele absolvovat léčebnou kúru v Karlových Varech. Cestovala s ním tehdy jeho manželka Charlotta, švagrová Carolina a lékařský doprovod mu zajišťoval klinický pomocník Ferdinand Eicke, který také zachoval svědectví o tom, jak Schiller během

cesty trpěl takovými záchvaty a náhlými křečemi na prsou, že jej musel až podpírat.

Společnost dorazila do města 9. července, a jak ve své kronice starosta Füssel napsal, našli cestující »mezi vysokými, těsnými a divokými horami krásné město a vybranou lázeňskou společnost mnoha národností, procházející se v aleji před hotelem Pupp«. Schiller jako jeden z 563 tehdejších sezónních hostů se po příjezdu ubytoval ve dvoupatrovém, dnes už neexistujícím domě U bílé labuť ve Vřídelské ulici. Cestování po tehdejších špatných silnicích jej tak zmohlo, že zůstal celý první den upoután na lůžko a s plnou kúrou, sestávající pak z množství 15—20 kašiček denně, mohl začít teprve až třetí den. Jeho zdravotní stav se zlepšoval velice pomalu, neboť teprve až v posledním lázeňském týdnu mohl vystoupit na »jeden obtížný vrch«. O vlastní literární práci nemohlo být v Karlových Varech ani řeč, protože Schiller během léčby

se chtěl vyvarovat jakékoli duševní námahy. Snažil se o milé a vřídlné chování, avšak občas přece jenom u něho propukala určitá podrážděnost, kterou ovšem Eicke přičítal hypochondrickým záchvatům. To se ostatně shoduje i s vlastním Schillerovým dopisem ze 27. srpna, kdy básník k léčbě poznamenal: »Se svým zdravím jsem docela spokojen. Křeče, i když žádný den nevynechají, jsou méně silné a netrvalí tak dlouho. Břicho se drží dobře a také duch je jasný.«

Na zpáteční cestu se vydali všichni 8. srpna, jelí přes Cheb, který byl tehdy hraniční pevností, a během dvou denního zastavení tu básník navštívil radnici a vešel i do domu, kde nalezl Valdštejn smrt. Jestli však právě tato návštěva jej inspirovala ke ztvárnění jeho trilogie, nevíme. Další zastávkou byla Chebská Kyselka, dnešní Františkovy Lázně, které mu posloužily tak chutnou vodou, že »ji popíjel ještě v Erfurtu«, jak o tom svým přátelům psal. Ke konci cesty se však Schillerův stav rapidně zhoršoval a nezměnil se ani doma, přestože profesor Stark, jeho ošetřující lékař, neustále pacienta utěšoval a účinek lázni chválil. Nicméně básník musel žít se svou nemocí až do konce života a zapomenutí proto hledal v práci.

Pak už začal vlastní závod se smrtí, který skončil 9. května 1805, kdy po životě plném odříkání a těžkých zkoušek Schiller na zápal plic v necelých 46 letech zemřel. Nebylo už mu dopřáno, aby do Čech zavítal ještě jednou, ale vřídlnou vzpomínku na tuto zem si zachoval až do poslední chvíle.

Gesamtdeutsche Atomwirtschaft

UNIVERZITA BŘEŽEVSKÁ
NÁKUP 1005 ZA 4,500 DT (STAV 6-9-94)
6,00 DM.

Kaufkraft der Mark
Im internationalen Vergleich:

Bezugs	1,45
Mexiko	1,35
Tunesien	1,32
Türkei	1,13
USA	1,10
Griechenland	1,08
Portugal	1,06
Niederlande	1,02
Frankreich	1,00

Schlechter als in der Bundesrepublik

Belgien	0,97
Österreich	0,90
Großbritannien	0,90
Spanien	0,81
Schweden	0,76
Dänemark	0,76
Norwegen	0,70
Schweiz	0,70
Finnland	0,68

Finnland am teuersten

Die klassischen Reiseländer der Deutschen wie Spanien und Österreich gehören mittlerweile zu den teuren Ferienzelen, in denen die Mark weit weniger wert ist als in der Heimat. Von der etwas kostspieligen Anreise abgesehen, erhält der Bundesbürger derzeit in Mexiko am meisten für sein Geld. Für 1 Mark bekommt er im Land der Azteken Waren und Dienstleistungen, für die er in der Bundesrepublik 1,45 Mark hinlegen müßte. Auch die USA gehören aufgrund des Dollarverfalls zu den günstigen Reiselandern. Die Mark ist dort immerhin 113 Pfennig wert. Noch billiger sind Tunesien mit 1,35 Mark und die wegen des Golfkrieges etwas gemiedene Türkei mit 1,32 Mark.

Bei den Nachbarn in Österreich ist dagegen die heimische Währung nur noch 90 Pfennig wert. Im Sonnenland Spanien mit den vielbesuchten Zielen Mallorca und Kanarische Inseln schmilzt die Kaufkraft der Mark sogar auf 81 Pfennig zusammen.

Kursovni lístek

Francouzský frank	5,31	(5,31)
1000 italských lir	24,18	(24,18)
Rakouský šilink	2,58	(2,58)
Německá marka	18,00	(18,00)
Svýcarský frank	21,13	(21,13)
Americký dolar	30,85	(30,85)
Anglická libra	53,53	(53,53)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Schläge für den Dichter

Er lächelt wie früher, scheu und höflich, doch er geht gebückter. Der Mann ist müde, furchbar müde: Václav Havel, 54, von Berufung Dichter, seit 15 Monaten Präsident der CSFR. Nach der sanften Revolution als Nationalheld umjubelt. Dann in seinem zerrissenen Land beschimpft und bedroht. Jetzt kassierte seine Leibwächterin einen Faustschlag ins Gesicht, der ihm galt. Er reagiert wie ein Heiliger: „Ich verstehe die Menschen. Hoffnung schlägt in Ungeduld um, und die Ungeduld zermürbt das Vertrauen.“ Er denkt ans Aufgeben, würdelieber wieder schreiben, muß im Amt bleiben, weil keiner das Land wie er zusammenhalten kann. Wie lange hält er durch? Um ihn herum wächst eine neue Politikerkafe her an. Karriere-männer, denen es unheimlich ist, wenn er mit Freunden sorglos ein Bier trinken will. Spesen und Dienstwagen verachtet. Wie lange wird er noch lächeln?

Milan Baloun, 27letý projektant z Písku, se stal v Olomouci držitelem titulu Missák 1991. Zvítězil v celostátním finále druhého ročníku Soutěže o nej nejmúže, který vyhlásil časopis Ty a já.

PANE VACLAV, MAŤE TO SAFRAPORTKY TRŽKY!

Poštovné do ČSFR levnější

[rt]: Od 1. dubna se zlevňuje poštovná za Spolkové republiky do Československa. Tak bude máš dopis do ČSFR místo dosavadních 1,40 marky pouze 1 marka, jako na dopis ve vnitrostátním styku nebo do zemí západní Evropy. Poštovné na pohledy a dopisovnice se snižuje z 80 na 60 feníků. Tím, že se zlevňují rovněž poplatky za telefonování do vzdálenosti na více než 100 km, bude od 1. dubna také telefonování z Německa do Československa o něco levnější.

Aufgespießt

„Gottschalk beleidigt den Deutschen Schäferhund“

Schlagzeile des Boulevardblattes „Bild“ vom Freitag, 5. April.

DO DACHAU S NIM!
CYKLOM NA
WJS!!

pověřil. Teprve poté dal ředitel napsat odpověď „v zastoupení“. Zastupující byla opět paní Jellinková... Nepřím však, na co odpovídala, protože nám napsala: „...jsme nuceni Vám sdělit, že domovník byt v č. p. 553 Vám přidělit nemůžeme, jelikož volných služebních bytů máme naprostý nedostatek a naproti tomu evidujeme 160 žádostí od našich zaměstnanců, takže je pochopitelné, že přednostně řešíme bytové záležitosti našich zaměstnanců...“ Jediné, co jsem se s dopisem dozvěděl ze svého, byl fakt, že náš OBP je asi pěkně velký moloch, když 160 zaměstnanců nemá kde bydlet... Ze takového způsobu odpovědi je pro OBP 4 děsný a že mě nešlší smysly, mi došlšila korespondence, nad kterou do dnes krouží hlavou naše bývalá domovnice dr. Koudelková. I když tentokrát nešlo o byt, ale o obyčejný dětský kočárek... Dr. Koudelková ve své stížnosti popsala jednání pracovníce PBH č. 6 paní Novákové — mimo jiné: „Šla jsem oznámit, že nejunguje domovník osvětlení. S kočárkem golfové hole jsem zajela na chodbu PBH a pt. Nováková, když mě viděla, řekla na mou adresu: „Tady jsme jak ve chládku...“ Na mou námitku, že nehodím nechat svou patnáctiměsíční dceru venku samotnou, aby jí někdo neunesl, posměšně odpověděla: „Kdo by vám št unášel...“ Paní Tatarovičová št za vedoucího ÚRPY (?) odpověděla: „Paní Nováková vás slušnou formou upozornila, že není vhodné, abyste při návštěvě DS 6 jízdit do kanceláří s kočárkem...“ Dr. Koudelková zareagovala slovy: „Do kanceláří DS 6 jsem nikdy s kočárkem nešla, pouze na chodbu...“ Paní Tatarovičová vše utnuila: „Vaše forzen je v rozporu se stanoviskem přítomných pracovníků DS 6 a s povinným sdělit, že všmi stěžovanou záležitostí nelze dále řešit. Faktem je, že vstup do kanceláří na provozovnu je zakázán...“ Zkrátka žádná snaha po řešení ládra stížnosti, naproti neprůstřelnost. Je nám toho opravdu ještě třeba?

BLUDNÝ KRUH

Ma rodina má v Praze zatím jedinou možnost — bydlet v nouzovém přístřeší. Přitom manželčino povolání potřebuje sama Praha, má povolání zase potřebuje Prahu. Nedávno se nám začala říšovat šance přežít místo v jedné místnosti (kterou jsme zrekonstruovali nákladem čtyřiceti tisíc) dokonce ve dvou sloučených. Na míru našeho nadsnětí snad ani čeština nemá odpovídající výraz... Hlček se však (samozřejmě) objevil. Druhá — dočasně prázdná — místnost byla vedena jako tzv. domovník. Ten příbalek mi vyplynul z jednání jeho zaměstnanců. Fakti následují. Zašli jsme na právní odbor OBP, kde jsme navrhli možnost požádat o výměnu tohoto domovníckého 1+0 za vyprázdnovaný státní 1+1 v téže domě a dokonce v nižším patře, které by bylo pro funkci domovníka logičtější. Paní Jellinková nás poslala přímo za ředitelem OBP dr. Fialou, jelikož prý pouze on o tom může rozhodnout. Sekretářka nás k němu vůbec nepustila a odmítla nás i objednat. Proč? Řekla, že pan ředitel se takovým „proktinami“ nezabývá. Pro změnu jsme se dozvěděli, že záležitost je pině v kompetenci provozovny bytového hospodářství (PBH) č. 6, konkrétně paní Dlouhé. Paní Dlouhá s námi sice jednala slušně, ale přiznala nám, že nemá žádný zájem na řešení naší bytové situace, že i tak tam mají spoustu nepřivolení (kdo je tedy pro koho?)... Nakonec jsme tedy zvolili také písemnou formu. 6. 12. 1990 jsme poprosili ředitele OBP o pomoc, čímž byla míňna žádost o převod domovníckého bytu do zmíněného 1+1. Na odpověď jsme tekalí téměř dva měsíce. Marně. 31. 1. 1991 jsme od-

Chodové nezapomínají

Jak se slaví na Chodsku velikonoce? — zajímal jsem se v kraji, kde ještě dodnes chodí starší ženy nejen ve svátek, ale i ve všední den v krojích. Zašla jsem do postřekovské školy, o které vím, že má jeden z nejlepších národopisných kroužků. K tradicím tu jsou vedeny již děti v mateřské škole. Však také Postřekov je známý tkalcovnou kanafasů, kterou tu založil v minulém století tkadlec Kopic. Pak jí převzalo pražské ŮLUV, které dodnes zásobuje tradičními i módními kanafasy nejen chodské ženy, ale i nás ostatní.

VELIKONOCE — ALE BEZ POMLÁZKY. »Trochu jiné než jinde jsou ty naše velikonoční svátky« — řekly mi obě vedoucí národopisného kroužku, učitelky Čížková a Tomášková. Z barev tu má výsostné právo červená — ale taky ne ledajaká. Již na Vzkříšení se dívky oblékají do veselé barevných krojů, svátečních, v nichž nikdy nechyběla červená. Však se taky velikonočním říkává »červené svátky«. Ale pomlázku tu neznají, proto se ani děvčata nevíhají.

DODNES JSOU TU KLEPAČKY. Jsou vlastně ze všech zvyků na Chodsku nejlíbenější. Na Květnou neděli to sice všechno začíná svěcením kočiček, ale již od Zeleného čtvrtka, když v poledne odlétají zvony do Říma, začínají chlapci chodit po vesnicích s klepačkami (jak se tady říká jinde známým fehtačkám). Klepačky taky mají nejrozmantnější tvary a zvuk. Kluci však mají i své »rafony«, kam nikoho nepustí. Však také jejich kápo — nejstarší chlapec — všechna práva i zvyky dobře hlídá. On rozhoduje, kudy se bude chodit a jak se kde bude klepat. Protože ani to klepání nebývá stejné. U každé chalupy se klepe jinak, v jiném rytmu. Začíná se na Zelený čtvrtek v poledne a končí se na Bílou sobotu ráno. Chodskou zvláštností je, že na Bílou sobotu chodí již od rána chlapci vybírat. Za klepání. Dokonce si na to dodnes přivstanou: hned ve čtyři ráno. A všichni dbají, aby nezaspal. Jeden malý koledník loni nakonec ve škole únavou usnul.

Ze by někde v chalupě nedali výslužku? No, to si každá hospodyně rozmyslí. Chlapci by totiž přešli dům bez klepání. A to není jen tak. Vždyť klepání je slyšet široko daleko. To by pak každý věděl, co a jak.

ZVONY — A VODA. Když se pak na Vzkříšení rozezní zvony, běží dívky k vodě, aby se umyly. A pak býval ještě jeden zvyk — ale ten už dnes na Chodsku nevidíme: vodou se polévaly i domy. Aby je voda chránila

před ohněm. Tento zvyk si pamatuje již jen střední generace. Ti mladší ho snad ani nezdědili.

JIDÁŠE TU NEPEČOU. Říká se — jiný kraj, jiný mrav. A tak se na Chodsku dodnes pečou jen mazance. Aby byly dozlatova s krásně rovným křížem uprostřed. Než se jde na Vzkříšení, malují se vejce.

STRAKY. Tak se jmenují velikonoční vajíčka. Snad proto, že jsou strakaté? Asi ano. Vždyť každý vzor je jiný — podle dovednosti a fantazie toho, kdo je zdobí voskem. Protože jinak se barví jen na červenou. I když, pravda, zůstanou-li ve vodě déle, jsou tmavší, vybereme-li je dřív, jsou světlejší. Ale stále tradičně červená.

UMÍTE HÁZET VEJCE? To je taky zdejší velikonoční obyčej. Mládež chodí za ves, na luka, kde je tráva, ještě trochu namočená po zimě, nejměkčí. Vejce se vyhazuje co nejvýš, nebo přes děvče co nej dál — a má spadnout do měkkého. Aby se hned tak nerozbilo. Když se totiž vejce hned rozbije, svědčí to o nestálosti děvčete.

Hádejte, jaké budete mít vajíčko, až je oloupete? Budete mít volíka nebo jalovičku? Víte, co to znamená? Po chodsku má volík žlutou naředěnou, jalovička krásně žlutavou. No, může se taky stát, že se žlutouk po rozbítí rozleče — hospodyně vejce málo uvařila. A tak je špatně jak volík, tak vajíčko nedovařená.

Myslíte si však, že tady jsou velikonoce radostí jen pro chlapce? Ale kdež. Za klepačkami chlapci chodívali děvčata. Ta pak drží chlapcům čepice, když se u křížků modlí.

PROVODNÍ NEDĚLE. Ta snad je taky jenom na Chodsku. Všude jinde končí velikonoce Pondělním velikonočním. Ne tady. V každé chalupě se totiž nechává na Bílou sobotu, při barvení vajec, trochu barvy. To aby zbylo na provodní neděli. Ta je první, která následuje po velikonočních. Na ní se pak vejce barví znovu. A znovu je veselo.

Snad víc než na Chodsku se v Čechách na velikonoční zvyky zapomínalo. Je to škoda. Je v nich památka na život, jaký býval. I s těmi kočičkami, které se na Květnou neděli po vysvěcení zapichovaly do polí, aby se urodilo, nebo se dávaly na půdě za trámy, aby nehořelo. I s pomlázkou a veselím, jímž se tu vždy vítalo jaro. Nový život. Ten jistě stojí za to, abychom i s ním zachovali všechny dřívější zvyklosti. Nejen pro radost dětí.

čanů se k petto připojilo více než 150 zahraničních návštěvníků hradu ze 13 států. Zejména to však byli občané Spolkové republiky Německo, kteří sami popuzují smlouvu s německou firmou IMB za nepřijetí. Obsazení hradu si také získává podporu místních občanů. Ve středu večer vydala osádka hradu prohlášení: Náš sítý a záměry jsou již veřejnosti známy. Prostíme proto všechny, kteří je chápou a sdílejí, aby jakoukoli formou, zejména veřejnou, nepodpořili naše úsilí o zachování práva národa na svou hrdost a kulturu.

KAREL IV. GmbH...

tos vydrážena dokonce za 5200 liber. Obchodníci s mincemi kují svá zlatá vajíčka většinou již přímo v katedrále, a tak je letos členové královské tělesné stráže v katedrále odblokovali.

UTRMA SI U HOBY...

Rytíři brání hrad

(čtk): Tři desítky českých a noravských sermířů, kteří ve středu obsadili státní hrad Karlštejn, drží situaci ve svých rukou. Během dne sebrali přes 250 podpisů pro petici ČNR, v níž vyjadřují své mínění: nepřipustit ulvu jakékoli zahraniční firmy na Karlštejně a národních kulturních památkách podobného významu. Kromě čs. ob-

BRITSKÁ KRÁLOVNA ALŽBĚTA II. se ani učera nevyjímala tradici, kterou založili osiropní monarchové již ve 12. století. Ve westminsterské katedrále v srdci Londýna podělila almužnou chudě penzistů. Podle »protokolu« dosadila almužnu tolik mužů a tolik žen, kolik je královně let, a také počet mincí v několikapencové hodnotě se rovná královnině věku. V zástupu v katedrále však stálo 65 mužů a jen 64 žen. B. Simmondson, neuvolnil i lékaři z nemocnice. Penzisté dostávali dva šátky peněz — bílý se zvlášť raženými pencemi a červený s oprázdovými penězi. Bílý pytlík je však podle znalců cennější, neboť sběratelé jsou za něj ochotni zaplatit až 75 liber. Ošumělá almužna z roku 1953 byla le-

Neudělali nám ostudu

PRAHA/HAFAR AL BATIN (čtk). »Hranice do Kuvajtu jsme z naší jednotky překročili jako první — v terénním voze, který zajišťoval chemický průzkum útočící saúdské brigády. Za námi ve vzdálenosti asi čtyř kilometrů postupoval další náš protichemický odřad, který byl připraven v případě použití chemických zbraní vytvořit místo speciální čistoty.« Uvedl to v telefonickém rozhovoru pro ČTK ze saúdského Hafar al Batinu poručík F. Janda, který je psychologem československé protichemické jednotky v Saúdské Arábii.

»Samozřejmě že jsme měli strach,« pokračoval poručík Janda, »je to přece normální projev organismu. Ještě horší než vlastní boj s nepřitelem bylo překonávání minových polí. Na druhou stranu musím

uznat, že práce, kterou odvedlo spojenecké letectvo, byla bezchybná. Irácké jednotky byly doslova zdecimovány.

Po ukončení bojů jsme na požádání kuvajtské strany pátrali po přítomnosti chemických zbraní. Byla to nebezpečná, ale také velmi smutná práce. V bývalých kasárnách kuvajtské armády jsme našli chemické granáty a zneškodnili jsme je. V současné době je v těchto kasárnách rozložen náš základní tábor.

Na otázku, jaké bylo přijetí čs. jednotky v Kuvajtu, poručík Janda odpověděl: Bylo to nádherné! Ulice nebo spíše to, co z nich zbylo, byly vyzdobeny vlajkami. Všude kolem stáli lidé a mávali na nás.

Stopy války jsou vidět téměř všude. Roz-

bořené domy, rozbitá vojenská technika. Viděli jsme improvizovaný břbitov, kde je pohřbeno několik set těl kuvajtských dělníků. Tyto oběti pocházejí z jedné z kuvajtských nemocnic, kterou Iráčané vyprázdili za jediný den.« F. Janda dále uvedl, že celý Kuvajt je zahájen dýmem z bojišť naftových polí a vzduch je jen velmi těžko dýchateelný. Když fouká východní vítr musí se i ve dne svítit.

»Na závěr bych chtěl poděkovat všem, kteří na nás mysleli, a zejména těm, kteří mezi námi nikoho nemají, a přesto nám posílají vzkazy nebo píši. Snažili jsme se neudělat Československu ostudu a snad se nám to podařilo.«

JEDNOU ZA 50 LET - TO JE VĚC.

Tschechen wáhnten ihre Burg in deutscher Hand

der Leiter des mittelböhmisches Denkmalschutzamtes, Jiri Mrazek, fürchtet keine Fremdherrschaft auf der Burg: „Wir haben alle Rechte. Die Firma macht für uns nur den Service.“ Der Vertrag, der BTI zwei Fünftel der Reservierungsgebühr von zehn Prozent auf den Eintritt von 15 Kronen (knapp eine Mark) für CSFR-Bürger und 70 Kronen für Ausländer zubilligt, sei mit einer Frist von drei Monaten kündbar.

Inzwischen ist der Streit um Karlstein ausgegangen wie das Hornberger Schießen. BTI-Chef Simon Steffel, der als Vorbild für Karlstein die Kartenreservierung in Versailles nennt, hat sich, nicht ohne Blick auf den „Werbeeffect“, bereit erklärt, seinen Gewinn der Burg zu spendieren, weil er bei IFB/BTI ohnehin nicht ins Gewicht falle. Seine Investitionen für Computer und Faxgeräte

müßten allerdings gedeckt sein. Die Fechter beschlossen daraufhin ihre Aktion abzubrechen. Vielleicht ist sogar Zusammenarbeit möglich.

Nicht in allen Fällen eröffnen sich allerdings der Tourismuskoooperation unter Nachbarn solch rosige Perspektiven. So mietete laut CSFR-Zeitung „Mlada fronta dnes“ ein Reisebüro aus dem fränkischen Hersbruck jüngst bei der tschechoslowakischen Staatsbahn für 13 000 Mark Museums-Dampfloks einschließlich Personal, um mit 380 Touristen für einen Einzelpreis von 160 bis 190 Mark einen Ausflug „Mit Vollampf durch Westböhmen“ zu unternehmen. Gegen sämtliche Vorschriften wurden die Waggons an einem Bahnhof rückwärts rangiert, um den inzwischen ausgestiegenen Eisenbahnbegeisterten das Motiv einer in voller Fahrt vorbeirasenden Dampfloks zu bieten. Die Feuerwehr, die den Zügen folgte, habe acht Brände entlang der Strecke löschen müssen.

der Spitze 1100 Besucher täglich erreicht. Wartezeiten bis eineinhalb Stunden und Führungen bis 120 Teilnehmer seien die Folge gewesen. Das habe nicht nur Touristen und Personal frustriert, sondern auch der Burg geschadet. Auf Wandbemalungen des 17. Jahrhunderts hätten sich Besucher mit Initialen verewigt, und aus der Heiligkreuzkapelle — dem wegen Restaurierung geschlossenen kunsthistorischen Herzstück der Burg — sei das Blattgold von den Wänden gekratzt worden.

Die Burgverwaltung habe das Publikum unter Kontrolle, seit sie im März 1990 die Zeitkarten eingeführt habe. Deshalb ist der Kastellan, der ein Drittel der Besichtigungszeit für Einzelbesucher und spontan anreisende Gruppen reserviert hat, mit dem neuen Arrangement sehr zufrieden. Und auch

bund Pravda (Wahrheit) in Aktion. Die Vereinigung mit mehreren tausend Mitgliedern, die historische Schlachten auf böhmischem Boden originalgetreu nachstellen, besetzte am Ostermontag die Burg. In Kettenhemden und mit Schwertern gegürtet präsentierten die „Fechter“ eine Resolution mit der Aufforderung, die „Beeinflussung durch eine ausländische Firma“ auf Karlstein rückgängig zu machen. Der Gewinn aus der Reservierung, der mindestens 150 000 Kronen (rund 8000 Mark) monatlich betrage, müsse der Burg zugute kommen. Innerhalb weniger Stunden sammelten sie laut eigenen Angaben 3000 Unterschriften für ihr Anliegen.

Burgkastellan Jaromir Kubu versteht die ganze Aufregung allerdings nicht. Früher habe der Andrang nach Saison und Tageszeit sehr geschwankt und in

»Likvidace« v Kasárnách

{čtk}: K velkému požáru došlo v noci ze středy na čtvrtek v objektu bohosudovských kasáren sovětské armády v Krupce, kde má tzv. likvidační skupina za úkol připravit definitivní odchod vojsk. Je to již druhé neštěstí po výbuchu tanku před několika týdny, který si vyžádal 12 obětí.

Die Burg Karlstein — vor über 600 Jahren unter der Regentschaft des deutschen Kaisers und böhmischen Königs Karl IV. zur Aufbewahrung der böhmischen Kronjuwelen errichtet — gilt den Tschechen als Nationaldenkmal. Selbst ein „Juwel gotischer Baukunst“ (Merian), ist das trutzige Gemäuer auf einem Kalkfelsen 25 Kilometer westlich von Prag Anziehungspunkt von jährlich rund 350 000 Besuchern aus dem In- und Ausland. Die Kartenreservierung für Gruppenreisende hat seit dem 1. April die Firma BTI übernommen — eine Tochter der deutschen Reisefirma „Institut für Bildungsreisen“ (IFB). In der Presse führte der Vertrag zwischen BTI und dem mittelböhmisches Amt für Denkmalschutz zu wüsten Spekulationen. Sogar die Frage „Karlstein nur noch für D-Mark?“ wurde angesichts des „Monopols der deutschen Firma“ in den Raum gestellt.

Von solchen Gerüchten aufgeschreckt, trat der tschechische Fechter-

tely z titulu souměřitosti k Česku, a nikdo se nepohnul k rychlému poskytnutí vlastního práva zahraničněobchodní činnosti. Prvního dubna většina hotelů nesměla inkasovat v devizách. Budíž řečeno ke chvátce pracovníků hotelových recepcí, že obvykle doporučili cizincům služby hotelových směnárna — které ale nepatřily hotelům. Jenže každá oficiální směnárna má občas třední hodiny a pracuje pomaleji než neoficiální. Takže hackatý host dal přednost rychlejšímu službám, poskytováním non stop a spolehlivým i s vyšším kursem. Teďdy byl nápor na veksláky tak obrovský, že jim nestíhaly holky našich bankovek. Veksláci vzpomínají s vděčností na loňský první duben. Vláda vždy říká, že kurs nestanovi, ale pouze přijímá. Nyní, o rok později, by měla možnost výrazněji zhodnotit korunu směrem k reálným relacím. Rozdíl mezi černým kursem a oficiálním se zmenšil. Ale zcela nezmiří, dokud nás člověk nedostane v bance jakékoliv množství deviz — což samozřejmě ekonomika neumožňuje.

Za dobu čtyřiceti roků byly deformovány cenové relace. Náprava je zatím jen minimální. Jízdné autobusem je na Západě dražší než 2 kg pomerančů a elektronická hračka v New Yorku levnější než dřevěná. Tímto extrémům se nemůžeme vyhnout

příliš rychle. Je tu ale více prvků směřujících ke zhodnocení koruny. První je snížení důvodů k dovozům a jejich znevýhodnění proti dřívějším možnostem. Dalším jsou naše aukce, kdy se k nám tlačí neoficiálně zahraniční kapitál, proměňovaný v koruny a přicházející zadními dveřmi na aukce prostřednictvím příbuzných, známých a obchodních partnerů. Několik desítek větších neoficiálních účastí může změnit vztah nabídky a poptávky mezi korunou a západními měnami. Pokud by dnes vláda zhodnotila korunu, či spíše snížila její nereálné znehodnocení, jistě by černý kurs opět nabízel

o něco více než oficiální. Dokud budou existovat důvody černé směny, bude vždy neoficiální kurs alespoň mírně přepřáčet oficiální. Dosud se oficiální podhodnocení koruny projevilo jako jeden z mnoha nástrojů inflace. Nyní je situace příznivá pro kursovou korekci. **DOLARÉ A MARKO, DO ROKA A DO DNE...**

Apríl svátkem veksláků

Bílí se výročí prvného dubna loňského roku. Ten den získaly interhotelij Čedoku nezavislost. Pozor — piše se rok 1990! Kurs koruny rapidně klesá. V tu dobu se ve federální vládě mňhstí jak si opomenutí dohodnout na převedení právy, která mály ho-

Dezerce se stává časovanou bombou

BONN: Dezerce příslušníků sovětských ozbrojených sil ve východním Německu se stává nebezpečnou časovanou bombou. Moskva trvá na tom, aby je německé úřady vydaly, a vyhrožuje Bonnu, že nebude ratifikovat dohodu o odchodu svých jednotek z Německa. Napsal to včerejší DIE WELT.

Podle deníku rozhodnutí v Bonnu ještě nepadlo, ale zdá se, že by dezertéři mohli být vydáni. Ministr spravedlnosti SRN Klaus Kinkel sice při návštěvě redakce listu DIE WELT přisvědčil na možnost řízení o azyl, ale představitel frakce CDU/CSU Johannes Gerster v jednom interview uvedl, že zběhové nemohli dostatečně hodnověrně prokázat, že byli politicky pronásledováni.

Bonn vyčísil počet sovětských zběhů na 135, podle Moskvy se pohybuje 221 sovětských občanů včetně důstojníků a jejich rodinných příslušníků. Dezertéři jsou umístěni v západoněmeckých domovech pro uprchlíky.

Mezitím se po stopách vojenských zběhů vydali agenti KGB. V některých případech byli agenti jednoznačně identifikováni. Sedm dezertérů bylo podle listu uneseno, jeden z nich byl nalezen mrtvý nedaleko Berlína. Mezi zběhy se rozšířil strach. Předsedkyně společnosti Kontinent C. Gerstenmaierová požaduje, aby byla zachována jejich anonymita. V dopise vyzvala ministra vnitra W. Schäubleho, aby učinil opatření pro bezpečnost uprchlých vojáků, a rozhodně se postavila proti jejich vydání. Kněz Rautersberg oznámil, že bude-li dezertérům hrozit vydání, sám je ukryje.

Příčinami dezerce jsou podle listu nízký

zold, nelidské šikanování, obava před tělesnými tresty, diskriminace příslušníků pobaltských a zejména islámských republik, strach z přidělení do trestní jednotky a příkazy důstojníků, aby pro ně vojáci ve východoněmeckých městech kradli.

Koncertní síň od Japonců

(vič): Na včerejším brífingu v budově pražského Magistrátu jsme se dozvěděli, že zájem o spolupráci s Prahou v oblasti kultury a ekonomiky projevil hlavní město Arizony Phoenix. Do Prahy v dubnu přijede na dvouměsíční pracovní návštěvu tým předních světových architektů, kteří budou hledat nová řešení pro zlepšení funkce našeho hlavního města. Na náklady japonských obdivovatelů České filharmonie má být do roku 1996, k stému výročí založení tohoto hudebního tělesa, postavena nová koncertní síň na Letné. Plánovaná skládka tuhých komunálních odpadů u obce Líbeznice s nejmodernějšími světovými parametry a minimálním nepříznivým vlivem na okolí se má stát vzorem pro ostatní naše skládky.

Novou kometu objevili pracovníci hvězdárny Kleť na Českokrumlovsku. Mezinárodní astronomická unie v USA ji označila 1991 k. Za uplynulých dvacet let objevili českokrumlovští astronomové 2504 malých planet a pět komet.

stého výročí vyhlášení nezávislosti, byl přemístěn do nově vybudovaného zaskleného pavilónu poblíž Domu nezávislosti, kde je vystaven dodnes.

Za návštěvy v Praze 17. listopadu 1990 prezidentu Václavu Havlovi a československému lidu na Václavském náměstí repliku amerického zvonu Svobody. „Jsem hrdý, že v této chvíli mohu tento zvon třikrát rozestříkat uveď při té příležitosti. Jednou za vaši odvalu, jednou za vaši svobodu, jednou za vaše děti...“

Patrně nejznámějším zvonek světa je Big Ben, zavěšený ve věži s hodinami při severním konci budov britského parlamentu, který zazněl poprvé v létě 1859.

lehli po Praze k radosti všeho lidu. Stalo se tak roku 1563, čtrnáct let po odliší.

Největší zvon na světě, jaký byl kdy uří, zvon Car, stojí na zemi, na podstavci poblíž zvonice Ivana Velikého na Ivanovském náměstí v moskevském Kremli. Byl odliší v letech 1733—1735 za panování neteře Petra I., carevny Ruské říše Anny Ivanovny, ruskými křídly Ivanem Motrojinem a jeho synem Michajlem a má neuvěřitelnou hmotnost téměř 200 tun.

Největším zvonek Spojených států amerických je zvon Svobody (Liberty Bell), původně zavěšený ve věži někdejší Legislativní budovy státu Pensylvánie ve Filadelfii. Počátkem roku 1776, roku dvou-

OSUDY ZVONŮ

»Habent sua fata libellae — »Knihy mají své osudy — napsal ve 2. století filolog a spisovatel Terentianus Maurus a jeho vyjádření lze aplikovat nejen na knihy, ale široký okruh dalších věcí. Také zvony mají své osudy.

Hudební slovníky řadí zvony mezi idiofony — samozvukové hudební nástroje laděné, jejichž zvuk (i tón) vzniká chvěním v podstatě pružného tělesa. Materiálem k výrobě zvonů je zvonovina, druh slitiny mědi a vysokým obsahem cínu (asi 20 procent), vynikající jasným zvukem. Naše přední výrobkyně zvonů, zvonářka Laetitia Dytrychová z Brodku u Píseva, která jich se svou rodinou utila přes dva tisíce, řídí se ve své dílně základním složením 77 % mědi, 22,5 % cínu, přičemž zbývající 0,5 % tvoří prvky, jež jsou tajemství dílny. Mohou zahrnovat i zlato nebo téměř ekvivalentní náhrady.

Kdo byl vynálezcem zvonu a kdy se ho nejprve využívalo ke svolávání věřících k bohoslužbám, neví se určitě z jistoty. Uvádí se, že se tak dělo při kostelích v Itálii už ve 4. století. Zvonů se rovněž využívalo k varování křesťanů i ostatního lidu před útoky nepřátel, při ohlašování živelných pohrom, zejména požárů, při povstání utlačovaných, stavnostech i jiných příležitostech. Osudy zvonů byly mnohdy pohnuté jako osudy lidu, kterému sloužily.

Na jaře roku 1541, v době velkého sucha, vznikl na Malostranském náměstí v Praze požár, který podporován silným větrem šířil se rychle všemi směry. Přenesl se až na Hradčany, kde s velkou dravostí zachvátil Pražský hrad. Poničil Královský palác, Vladislavské křídlo s kom-

natami krále a královny, sousední úřední a soudní místnosti a rozšířil se i na chrám sv. Víta. Zničil jeho vnitřek, lavice, varhany, střešinu kostela a i věž se zvonovými stolci. Zvony se z věže zřítily a zazněly naposled. Obnova Hradu v novém renesančním slohu byla zahájena až po pětiletých a trvala bezmála čtvrt století. Opraven byl i chrám a jeho věž, do níž byly zavěšeny nové zvony. Do druhého patra věže bylo vytaženo šest zvonů, osmdesáticentový svatováclavský, pětadesáticentový Jan Křtitel, zvaný též Requiál, dvacetacentový Dominik mistra Tomáše Jaroše a dále tři menší, Ježíš, Josef a Marie.

Zhotovení sedmého, dodnes největšího zvonu v Československu, zvaného Zikmund, bylo roku 1547 objednáno u českého puškaře, dělníka a zvonáře T. Jaroše. Tento řemeslník a umělec pocházel z Brna, vyučil se pravděpodobně ve Vídni, odkud byl povolán do Prahy, kde roku 1549 odliší Zikmunda, o čtyři roky později zvon Marii pro Týnský chrám a v letech 1564—1568 fontánu v zahradě Belvedéru na Pražském hradě. Jméno Zikmund se ujalo podle jednoho z českých patronů, sv. Zikmunda, v letech 518—523/7524 burgundského krále, jehož ostatky přivezl Karel IV. z Francie a dal je uložit ve Svatovítském chrámu. Velký zvon pro svatovítskou věž má hmotnost 270 starých centů, což je asi 18,5 tuny, výšku 2,03 m, největší průměr 2,65 m a tloušťku vance přes 0,30 m.

Výroba nebyla jednoduchá, největší potíže však podle pověstí nastaly s jeho zavěšením do prvního patra věže. K dopravě zvonu ke zvonici bylo údajně zapotřebí

jejího nákredu zhotovit stroj s několika koly, převody a kládkami. Přijal také její tvrzení, že nejpevnější provaz lze uplést ze ženských vlasů, a dal po Praze a okolí vyhlásit, že každá žena je povinna přispět přamánkem vlasů k zhotovení provazu, kterým by byl zvon vytažen na věž. Provazníci je pak přebírali a z nejlepších spletli dostatečně dlouhý provaz. Podle jiné verze princezna sama utkala provaz z hedvábí.

U zvonice byl postaven stroj, zvon přivázan na provaz a královská dcera sama se chopila klíky, aby stroj uvedla v pohyb. Vše prý šlo lehce a zvon byl bezpečně vytažen a upevněn v prvním patře věže. Potom byl rozhoupán a jeho hluboký hlas, mohutný a dlouze doznívajcí tón se roz-

šestnácti párů koní. Ještě větší problém byl s jeho vytažením na věž: ani nejsilnější lano a řetězy nestačily, všechny se vždy přetrhly. Odborníci si navrhli rady, a tu se pomoc dostavila od osoby, od které se nejméně očekávala, od královny dcery.

Byla to prý »panna velmi učená, která se věnovala studiu přírodních věd. Sladila marnou práci se zvonek i otcovu rozmarlost a zabývala se uslovně řešením problému. Několikrát předtím svůj návrh králi (asi Ferdinandovi I., 1503—1564), ale ten se pro něj nemohl rozhodnout. Teprve když se pokus posledního moudrého a zkušeného řemeslníka setkat s nezdarlem, přistoupil na princeznino řešení a dal podle

Albert Einstein a umění

Albert Einstein je všeobecně znám jako největší předstevník teorie relativity. Po scéně uměleckého představení opery Soumrak Einstein tvrdě specifikoval a obecně teorie relativity. A rovněž jako bojovník za mír, svobodu Laubovi poeptal: »Wagner — nechtěl mi Báh a demokracii. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

Ze všech umění měla pro Einsteina nej- větší význam hudba. Jeho zájmy sahaly od hudby berokní až po romantickou z be- rocků. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

Ze všech umění měla pro Einsteina nej- větší význam hudba. Jeho zájmy sahaly od hudby berokní až po romantickou z be- rocků. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

Ze všech umění měla pro Einsteina nej- větší význam hudba. Jeho zájmy sahaly od hudby berokní až po romantickou z be- rocků. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

Ze všech umění měla pro Einsteina nej- větší význam hudba. Jeho zájmy sahaly od hudby berokní až po romantickou z be- rocků. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

Ze všech umění měla pro Einsteina nej- větší význam hudba. Jeho zájmy sahaly od hudby berokní až po romantickou z be- rocků. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

Ze všech umění měla pro Einsteina nej- větší význam hudba. Jeho zájmy sahaly od hudby berokní až po romantickou z be- rocků. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

Ze všech umění měla pro Einsteina nej- větší význam hudba. Jeho zájmy sahaly od hudby berokní až po romantickou z be- rocků. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

Ze všech umění měla pro Einsteina nej- větší význam hudba. Jeho zájmy sahaly od hudby berokní až po romantickou z be- rocků. Následující řádky jsou věno- vány poněkud méně známé stránce života jak jemně je v této scéně vyjádřen sou- velkého fyzika — jeho vztahu k hudbě a literatuře.

skladeb pro tento nástroj měl zvlášť rád. Bechovu cellova a Beethovenovu desátou sonátu. Kromě houslí měl genální fyzik ještě jednu zálibu, rád improvizoval na klavír; říkal, že klavírní improvizace jsou pro něj životní nutností. Když byl na cestách, stýskalo se mu po jeho nástroji a ele nemohl se dočkat, až znovu usadne ke klá- vesám.

O něco menší význam než hudba měla pro Einsteina literatura. V určitém okruhu literatury však nacházel plně uspo- kojení. K jeho oblíbeným dílům patřila Sofoklova Antigona, patřila sem Shakespe- rova drama, děle Heinovy a Schille- rovy básně, Tolstého Vojsa a mir a Anna Karenina, romány a novely Gottfriede Kellera. Dilem, ke kterému se po celý život vracel, byl Corvanteov Don Quijote. Při četbě tohoto románu si nejlépe duševně oddal. Ze všech spisovatelů však Einstein nej- výše cenil Dostojevského. Řekl o něm, že mu dělá více než kterýkoliv vědec. Jik v mládí na Einsteina silně zapůsobilo čtení Dostojevského pochopil záhadu duševního bytí. O bratřech Karamazových později poznal, že je to nejskvělejší kniha, kterou kdy měl v ruce.

V souvislosti s Einsteiny literárními zálibami je zajímavé zmínit se ještě o ně- čem. Velký vědec se totiž také sám stal literární postavou.

V souvislosti s Einsteiny literárními zálibami je zajímavé zmínit se ještě o ně- čem. Velký vědec se totiž také sám stal literární postavou.

Tato epizoda se věže k Einsteiny před- skému pobytu v letech 1911—1912, kdy byl profesorem teoretické fyziky na pražské německé univerzitě. Působil tehdy v bu- dově ve Viniční ulici a bydlel na Smí- chově (na domě to připomíná paměťá- deska a bustou). K okruhu vědců a umělců, s nimiž Einsteina v Praze pojilo přátelství, patřili i spisovatelé Franz Kafka a Max Brod. Brod v té době psal román Vykoupení Tychona Brahe, v němž líčil dramatický vztah dvou velkých hvězdářů, Tychona a Keplera. Určitým vzorem pro postavu Keplera mu byl právě Einstejn, který na něho učinil hluboký dojem. Po- dobnost byla tak zřejmá, že německý fyzik- chemik Walter Nernst na předčítání románu řekl Einsteiny: »Ten Kepler, to je ty.«

Einstejn měl s Keplerem, kterého si hu- boce vážil, skutečně mnoho společného — především nezávistí, uzavřenější povahou oddanost pravdě a touhu nařízt harmonii ve staré světu.

Na závěr se nabízí zajímavá otázka: Byla souvislost mezi Einsteiny fyzike- ními teoriemi a jeho blízkým vztahem k umění? Určito odpověď na ni dal na- příklad německý fyzik Max Born, který považoval Einsteiny obecnou teorii rela- tivity za »nejdůležitější kombinaci fyziká- ňí intuice, filozofického nadhledu a umě- leckého citu.

Odcházejí 27.3.51

[ml]: Náčelník Správy FMO pro odsun sovětských vojsk genmjr. S. Nadovíč včera uvedl, že na čs. území zbylo zhruba 11,5 tisíce sovětských vojáků a poddůstojníků a asi sedm tisíc rodinných příslušníků. Zůstal totiž pouze jeden motostřelecký pluk, jeden průzkumný a jeden ochranný prapor. Tyto útvary však opustí ČSFR do konce letošního května. Na našem území ještě zbývá 29 sovětských tanků, 152 bojových vozidel a obrněných transportérů, jakož i 30 hlavních dělostřeleckých a minometů. Všechny jsou dislokovány v posádce Milovice.

INTERPELUJE R. HRUŠINSKÝ

»Vážený pane premiére, zdá se, že v dohledné době budeme mít v bývalé Československé republice nejen tři vlády, ale i tři armády, tři ústavy, několik ministrů zahraničních věcí a Federální shromáždění se bude znovu a znovu zabývat otázkami různých kompetencí a ztrácet čas, tolik potřebný k projednávání zákonů, na které naši voliči již dlouhou dobu a zatím trpělivě čekají.« píše poslanec SL Rudolf Hrušinský ve své interpelaci předsedovi federální vlády Mariánu Čalfovi. »A tak se ptám, spolu se svými voliči, jestli by nám snad pro začátek nestačil jeden prezident, jedna ústava, jedna armáda a jeden stát. Československá republika. Asi bychom ušetřili spoustu času, nervů i peněz, které by se mohly použít na skutečné potřeby našich občanů. Doufám, že úvahy o přechodu sovětských jednotek přes naše území pokládáte, právě tak jako já a moji voliči, za krajně riskantní, nebezpečné a vzhledem k neutěšené, nestabilní situaci v SSSR nepřijatelné.« Premiér M. Čalfa se k interpelaci v 18. 2. 1951 dosud nevyjádřil. (fp)

HRUŠINSKÝ WE ♥ YOU!

● Proti některým výrokům předsedy Ma- tice slovenské J. Markuše při jeho návštěvě v USA a Kanadě protestují na stránkách krajanského tisku zástupci slo- venské organizace na americkém kontinen- te.

Pohádka s otevřeným koncem

Expozice Technického muzea království českého byly v roce 1910 zpřístupněny ve Schwarzenberském paláci. Z veřejných sbírek a prostředků Spolku technického muzea pak byla v letech 1938 až 1942 postavena vlastní větší budova s prostornou dopravní halou. Krátce poté ji však protěktorální úřady zabraly a zřídily zde jeden ze štábů gestapa. Protože musel být vyklizen i Schwarzenberský palác, vzácné exponáty byly převezeny do karlínských invalidovny, dodnes využívané jako muzejní depozitář. Budova na Letné je od války postupně uvolňována, leč bohužel dodnes neslouží v plném rozsahu svému původnímu účelu. Muzeum má k dispozici pouze polovinu budovy, v její druhé části se nachází pracoviště geodézie a kartografie, kdysi zde sídlila i nechalně proslulá StB. I když k úplnému vyklizení celé budovy dojde podle všech předpokladů až za dva roky, již nyní se začíná s rekonstrukcí některých postupně uvolňovaných prostor.

PODNIKÁNÍ MRZI EXPONÁTY

Od převzetí státem v roce 1951 působí již jako Národní technické muzeum v závislosti na dotacích ze státní pokladny. Vilém listopadových událostí se však ekonomická situace poněkud změnila. Jen za poslední půlrok jsme napočítali dvojnásobnou devalvaci, liberalizaci cen a řadu případů, kdy subvence státní byla zamítnuta či výrazně omezena. Nejistě období, kterým nyní procházíme, se navíc projevuje i citelným poklesem návštěvnosti kulturních a vzdělávacích akcí. Nabízí se tedy otázka, kde vezme Národní technické muzeum finanční prostředky? Odpověď nám poskytli ředitel NTM Ing. I. Janoušek, CSC.: «Státní dotace pro naše muzeum byla dána rozpočtem, který jsme předložili ministerstvu kultury. V minulých letech činila okolo 12 milionů korun, k čemuž jsme připočítávali ještě zisk na vstupném. Letošní subvence sice dosahuje osmnácti milionů korun, ovšem vzhledem k uvolnění cen určitě není dostatečná. Muzeum potřebuje moderní bezpečnostní a informační zařízení, nové výstavní i depozitní prostory. Je nám tedy jasné, že na stát se spoléhat nemůžeme a peníze musíme vydělávat sami. Ptáte se — jak? No přece podnikáním, které zahrnuje mnoho oblastí.

Za úplatu chceme půjčovat exponáty pro filmové účely nebo je nabízet k reklamě a propagaci. Výhodné by pro nás mohlo být i natáčení různých videonámků v dopravní hale muzea, která je skutečně unikátní. Dále hledáme firmy schopné vyrábět repliky starých telefonních přístrojů, modely vlakových souprav nebo dalších exponátů. Podíl na zisku bude v tomto případě zaručovat naše technická dokumentace a poplatky za její kopírování. V levé části budovy zamýšlíme zřídit formou pronájmu rozhlasové a televizní studio, které zahájí vysílání kabelovým systémem pro Prahu 7. Půjde o velký pohyblivý exponát, který si mohou návštěvníci podrobně prohlédnout a seznámit se s jeho praktickým využitím. Celý projekt financuje americká společnost Telvis. Na příští rok je také připravena rozsáhlá expozice pedagogiky nazvaná Škola hrou, uspořádaná k čtyřlístému výročí narození J. A. Komenského. V duchu jeho myšlenky chystáme vysvětlit a znázornit matematické i fyzikální zákonitosti pomocí funkčních modelů a computerů. Hlavním sponzorem této výstavy je muzeum La Villette v Paříži. Podobných záměrů máme mnoho a pochopitelně čím více se jich podaří uskutečnit, tím lépe pro nás. Těžko však lze odhadnout, zda finanční efekt podnikání bude dostatečný ke krytí provozních nákladů. Při nejlepší vůli půjde o krok do neznáma.»

MOHLI BY ZÁVIDĚT

Budova Národního technického muzea v Praze má dnes již historickou hodnotu a srovnáme-li naše muzea se zahraničními, zjistíme, že zejména na Západě je většina z nich mnohem mladšího data, a tedy i technicky a co do vybavení na podstatně vyšší úrovni. Nechybí dokonale informační síť, dynamické modely řízené počítači a perfektní klimatizační a bezpečnostní zařízení. Naproti tomu naše sbírky jsou zase bohatší a rozsáhlejší. Vystavované předměty tvoří jen zlomek z obrovské palety exponátů, které jsou z nedostatku místa uloženy v depozitářích. Je smutné, že tak tradiční, kulturní a kdysi i technicky vyspělý národ se nemůže pochlubit celou svojí klenotnicí sbíratelských pokladů. Omezené prostory se zdají být v tuho chvilu důvodem trochu malicherným...

Ing. I. Janoušek, CSC.: «Osobnost národa je bezpochyby prezentována také úrovní jeho muzeí a galerií. Ze máme co nabídnout, o tom svědčí několik malých příkladů. Mezi skvosty NTM patří originální Habrmoslovy astronomické přístroje, se kterými pracovali tací veličáni, jako byl J. Kepler, M. Koperník či T. Brahe, dvojlíc vozů Bugatti, jichž bylo na světě vyrobeno pouze pětáctýřicet, salóuní železniční vůz Františka Josefa či T. G. Masaryka. Vlastníme i slavný Blériot, se kterým podnikl J. Kašpar v roce 1910 odvážný let z Pardubic do Prahy. Tyto a další jedinečné exponáty vzbuzují nemalý zájem zahraničních muzeí a společností. Například americká firma Atlantic Holding nabízí výstavbu nové budovy NTM se supermoderní rezidencí pro významné osobnosti světa. Veškeré náklady na realizaci tohoto projektu budeme splácet ve formě nájemného. Běžně také dochází k zapůjčování našich exponátů do ciziny, zatím však bezplatně nebo výměnou, protože pro půjčku za úplatu doposud neexistuje zákon. Rovněž nelze uskutečnit výměnu předmětů, které máme například dvojmo. Je to škoda, neboť naše sbírky by mohly být ještě pestřejší, nehledě na skutečnost, že soukromníci s cennými exponáty mnohdy nezodpovědně kšeftují...»

...A PŘIJDE TAM I MODEL
VYDAVATELSTVÍ DRBNY...

Velký pátek

Před východem slunce si hospodář klekají v zahradách pod ovocnými stromy a říkají:

Modlím se k tobě,
strome zelený!
Ať tebe pán Bůh
dobrým odmění!

A v lidových pranostkách se traduje:

Velký pátek deštivý
dělá rok úzlivý.

Jestli že na boží hroby prší,
sucho úrodu poruší.

Suchý půst,
úrodný rok.

KONČÍ NA JARU ČI ZORA ŽUŽE,
PRAŽANÉ A KINO...

Pražané a kino

(čr): Praha má jednapadesát kin. Loni je navštívilo celkem o 1,8 miliónu lidí méně než v roce 1989. Nepomohla ani větší nabídka filmů západní proveniencí. Kina tedy začínají prodělavat. Ani první letošní měsíc nepřinesl zlepšení. Největší zájem mají diváci o Formanova Valmonta a o první díl

Jak řešit nadprodukcí

(čtk): Problémy s nadprodukcí mléka, výrobků z něho a hovězího masa se na celostátní konferenci ve Frýdlantu nad Ostravicí zabývali včera zemědělské odborníci za účasti specialistů z Belgie, Velké Británie, Francie, Rakouska a SRN. Téměř všechny zemědělské podniky v ČSFR mají odbytové potíže. Např. jen v letošním lednu stouply neprodejné zásoby másla z 11 000 tun na 17 000 tun. Množství neodebraného jatečného skotu vzrostlo z 50 000 tun na 70 000 tun živé hmotnosti. Zvyšují se náklady na chov skotu. Letos by měly z důvodů dražších vstupů stoupnout o dalších 28 až 30 procent. Jedním z efektivních řešení by mohlo být snížení stavu dojců o 800 000 kusů, přičemž by bylo i tak dosaženo dostatečné produkce šesti miliónů litrů mléka ročně.

Knoblauch kann dem Herzinfarkt vorbeugen

Knoblauch kann dem Herzinfarkt vorbeugen. Zu diesem Ergebnis kam ein Symposium von 250 Wissenschaftlern aus aller Welt an der Freien Universität Berlin. Knoblauch-Präparate seien „nachweisbar bei den Risikofaktoren der Arteriosklerose wirksam“, erklärte Tagungspräsident Professor Heinz Schlicher. Knoblauchpulver-Dragees hätten die Blutfett-Werte von Versuchspatienten nach 16 Wochen gesenkt. Der Cholesteringehalt habe im Schnitt um zwölf Prozent abgenommen. Das bedeute eine Verringerung des Herz-Kreislauf-Risikos um ein Viertel.

KDO ČINĚTEKU HODNĚ JI, TOHO NEMLÍ

■ ZMĚNA VÝZNAMU SLOV?

Někdy se ptám, zda se za těch více než 40 let, co žiji v cizině a česky stále mluvím plynně, zda se za tu dobu v mé vlasti nezměnil význam některých slov. Vracení znarodněných majetků se teď cudně říká «odnárodnění» místo výstižnějšího «navrácení ukradeného». Podobně jsem si přečetl v krajském Čs. týdeníku v USA v rubrice Právník vám radí, že pan JUDr. Radim Dvorský z advokátní kanceláře na Národní tř. v Praze i nazývá krádež elegantně «majetkovou klivdou». A dozvíte se, že ČSFR vrací původním majitelům jejich zabavené a zabrané nájemní domky a stačí k tomu předložit dokumenty o vlastnictví a výpis z evidence pozemkové knihy. Současně pak doktor píše o počáteční záloze na honorář ve «vyšší několika set dolarů» a o dalším honoráři po vrácení majetku v podobě 10 % z odhadní ceny. Pokud je mi známo, má v Československu advokát měsíční plat kolem 5000 Kčs. Platit mu však tak vysoké sumy, aby týdenní mzda za banální úkon představovala přes 200 000 Kčs, to už není krutost režimu, ale šmelina a nemravnost. Když stát chce člověku něco (často zpusťšeného) vrátit, má to udělat zadarmo, protože když majetky zabavoval, také nedal jejich vlastníkům ani vlnu.

OTTO MAX SVOBODA, Los Angeles (USA)

O. K. BOY...

Ramba. Mezi prvními deseti nejnavštěvovanějšími snímky jsou pouze tři z domácí produkce: Smyčková Pražákům, těm je hej, Kouř T. Vorla a Olmerova Ta naše písnička česká II. Stále však chodí Pražané do kina častěji, než je celosvětový průměr. Tomu odpovídají dvě až tři návštěvy kina ročně. Pražané dříve zavítali do kina až osmkrát, v loňském roce už jen pětkrát za rok.

VSTUPNE JE PŘEDRAŽENÉ...

Mariánský sloup na Staroměstském náměstí

V současné době oživení snah o znovu-postavení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze je třeba se vrátit i do jeho historie. Mariánský sloup nechal postavit v roce 1850 Ferdinand III. na paměť uzavření vestfálského míru a v upomínku na uhájení Prahy před Švédy na konci třicetileté války. Vytvoření sloupu bylo zadáno staroměstským magistrátem mladému sochaři Janu Jiřímu Bendlovi. Umělec vytěsal z pískovce monumentální dynamické dílo. Na štíhlém sloupu zakončeném korintskou hlavicí umístil Bendl sochu Immaculaty s hvězdnou gloriolou okolo hlavy. Marie stála na draku, symbolu zla a války, nad kterým vítězí dobro a mír. Sloup byl ohraničen balustrádou a na nárožních pilířích ztvárnil Bendl čtyři anděly bojující s ďábly. Sloup o váze »70 centřtů« byl vztýčen v blízkosti překrásné renesanční Krocínovy kašny dne 26. září 1850 a 30. září byla osazena na vrchol sloupu Bendlova socha Panny Marie. Celý sloup včetně sochy Panny Marie (210 cm) měl 1583 centimetrů — podle posledního měření v roce 1904. K jeho posvěcení došlo 13. července 1852.

Mariánský sloup byl ve svém výtvarném pojetí ovlivněn italskou a dokonce i antickou plastikou. V průběhu doby byla socha Immaculaty několikrát polychromována zlatem a za slunných dnů zářila a vytvářela na pozadí modré oblohy iluzi Panny Sluncem oděné. Do podstavce sloupů byl umístěn mariánský obraz připomínající staroboleslavské Palladium. Krátce před stržením sloupu se dostal obraz do muzea města Prahy a v roce 1919 byl přenesen na jeden z bočních oltářů do Týnského chrámu.

Mariánský sloup na Staroměstském náměstí patřil k nejstarším sloupům tohoto typu v Evropě. V roce 1638 vznikl sloup mnichovský a za nejstarší je považován sloup římský vytvořený v roce 1614 za papeže Pavla V. Později byla postavena řada mariánských sloupů i v českých zemích. V roce 1873 vytěsal Jan Jiří Bendl půvabnou sochu Immaculaty pro mariánský sloup v Lounech. Pod vlivem pražského mariánského sloupu zhotovil na počátku 18. století M. J. Brokoff sochařskou miniaturu pro pražský dům v Ůvoze (č. 160-24).

Ztvárnění Marie na sloupech bylo inspirováno biblickým zjevením sv. Jana, miláčka Páně — na ostrově Patmos. Rovněž často zobrazení andělů na mariánských sloupech vycházelo ze symboliky Janova zjevení. U mariánských sloupů bylo udržováno stále světlo, které poskytovalo v noci chozdům a formandm orientaci. Původní význam rozsvěcování a udržování světla u mariánských sloupů však měl hluboce symbolickou povahu.

Každou sobotu a svátek Panny Marie se konala ke sloupu na Staroměstském náměstí procese. Za hlaholu zvonu vedl věřící z Týnského chrámu k Panně Marii svatovítský kanovník. O mariánských svátcích

přicházeli ke sloupu studenti a nesli rukavice a přilbice spisovatele, kazatele Jiřího Plachého, který se účastnil v roce 1848 se studenty obrany Karlova mostu před Švédy. Tehdy bojovali studenti pod praporem s vyobrazením českého lva na jedné a Panny Marie na druhé straně. Uskutečňování náboženských slavností u mariánského sloupu podnítl pražský kardinál Harrach po dohodě se svatovítskou kapitulkou.

Pražský mariánský sloup byl nejen významným dílem českého baroka, ale i zajímavým astronomickým dokladem 17. století. Představoval i jakési sluneční hodiny — gnomon. Směrem k Dlouhé třídě byl třemi řadami kamenů vyznačen poledník, který byl tak široký jako stín sloupu v právě poledne. Tehdy se kryl sluneční stín sloupu přesně s vydlážděnou poledníkovou čarou (zachovaly se fotografie z dubna 1918 dokládající tento jev).

Mariánský sloup byl stržen a rozbit 3. listopadu 1918. Byl zničen jako domnělý symbol habsburské nadvlády a doby temna. Byl mylně spojován s bitvou na Bílé hoře, ačkoli zde žádná souvislost nebyla a sloup byl postaven až o 30 let později. Tuto skutečnost zdůraznil bezprostředně po stržení mariánského sloupu i pražský Národní výbor. Fragментy mariánského sloupu se dnes nacházejí v lapidáriu Národního muzea. Druhý den po stržení sloupu byl na jeho troskách nalezen věnec od české malířky

s nápisem — Plným jménem protestuje Zdenka Braunerová. Ve čtvrtek 19. prosince 1918 před příjezdem T. G. Masaryka byly v noci poslední zbytky sloupu na příkaz staroměstského magistrátu odklizeny.

Od počátku 20. let a s iniciativy studentů na konci třicátých let usilovali mnozí o znovupostavení mariánského sloupu. V září 1936 byla vysvěcena pro kostel Panny Marie v Praze ve Lhotce Bendova zmenšená kopie sochy Panny Marie — královny míru z pražského staroměstského mariánského sloupu.

Zachovala se řada uměleckých památek spjatých s mariánským sloupem. Snad nejstarší je alegorické vyobrazení z poloviny 17. století a dále kresba z roku 1685 z knihy Leto-denopis od J. N. Zatočila. Autor zde sugestivně popisuje českým jazykem obranu Prahy v průběhu švédského obležení v roce 1648. Mariánský sloup je také zachycen na mapě Evropy od K. Škréty, která tvoří součást univerzální teze Jana Bedřicha z Valdštejna, pozdějšího pražského arcibiskupa. Motiv mariánského sloupu nalézáme i na dalších kresbách, rytinách a obrazech [A. Karásek, A. Slavíček, V. Jansa atd.] i v literárních dílech. Pražský mariánský sloup zůstává navždy spojen s historií a výtvarným řešením Staroměstského náměstí.

Pohnuté osudy jedné regionální tradice

Nejnak tomu bylo i u nás — hlavně na Sumavě, kam se tyto hry zřejmě dostaly s příchodem německých kolonistů. Vzdělávání Sumavských obcí v té době patřila do sféry všeobecného církvičského kláštera, a byl to právě tamější mníš, kteří hry o životě a utrpení Ježíše Krista sepišovali a rozšířovali po kraji.

Pro obyvatelé chudých sumavských vesnic, vzdálených od sebe často několik kilometrů, byly hry nejen církevní, ale i společenskou událostí. Zapsobily na prosbě věřící tak hluboce, že citlivé potřeby je o velikonocích každoročně provozovat. A nejenom o velikonocích svátcích. Latinské slovo pasio — utrpení — zlidovělo a hry se nazývaly pasiřovými. Postupem doby patřily pasiřové hry v Hořicích na Sumavě, městečku nepřítíž vzdáleném od Českého Krumlova, v sumavském regionu k nejznámějším. Improvizované inscenace se tam uskutečňovaly již ve středověku, ale počátkem minulého století použil hořický škad-

le Paul Gröllhessi lidové texty a napsal Utřpení a smrt našeho Pána Ježíše Krista — truchlohru o pěti jednáních s předehrou. Sklonbil také lidovou tradici, dosud udržovanou jen takté, s církevním textem kapucinského mnicha Kochema, žijícího v XVII. století. Gröllhessi se obklopi skupinou asi dvaceti spolupůčaná a hru s nimi nacvičil. V letech 1818 až 1840 o postních nedělích a velikonocích svátcích se hrálo bez kostýmů v hořických hospodách. Ochotníci se vydávali i do blízkých sumavských vesnic. V osmdesátých letech založil hořický poštmistr Josef Tabendl ochotnickou společnost, která vystupovala s pasiřovými hrami zase jen v hospodách, ale již v kostýmech. V té době se také velmi zajímal o sumavský národopis profesor českokrumlovského gymnázia, tyrolský rodák Josef Johann Amman (1852—1913). Sbíral lidové písně a hry. V roce 1892 přepracoval Gröllhessovo pojetí pasiřových her, připsal role, takže je potom bylo možné uvádět ve větším stýlu. Projevili se jako pečlivý etnograf, neboť se nepodvolil modernějšímu inscenacním požadavkům, ale i nadále stávil na lidové tradici.

Když nácvik Ammanových pasiřových her pokročil již tak daleko, že bylo možné pomýšlet na jejich uvedení, obrátilo se představenstvo obce a členové ochotnického spolku na jednotlivce i organizace s pros-

DALE STR. 244

Mariánský sloup na Staroměstském náměstí z r. 1850

necelé dva týdny, 9. března 1893, začala vstavba. V červnu téhož roku byly poprvé pašijové hry uvedeny v krytém divadle. Byla to velká, dřevěná jednoúčelová budova, postavená na kamenné podezdívce s prostorným jevištěm. V příštím roce divadlo rozšířili, takže mělo 1500 míst k sezení a pět set k stání. Diváci do něho vcházeli 32 vchody. Byly pořízeny nákladné kostýmy, dekorace i opony. Jeviště mělo několik galerií, provaziště, světelné rampy a další. Divadlo patřilo ve své době k evropské špičce; již v roce 1893 zde dvě parní lokomobily poháněly dynamo, které elektrickým proudem osvětlovalo celou divadelní budovu.

Představení trvalo více než pět hodin. Hrál se Starý a Nový zákon. Během dvouhodinové polední přestávky se mohli návštěvníci občerstvit v nové přilehlé restauraci, kde bylo 400 míst u stolu. Kdo chtěl, mohl se vydat na procházku Kmřovou cestou k poulní kapli sv. Matky Boží Bolestné postavené roku 1781 na neďalekém vrchu.

Profesor Amman se nakonec s Hořickými v roce 1894 nepohodl o pojetí hry a přestal s nimi spolupracovat. Další práce se však ještě též rok ujal Karel Landsteiner, infuovaný probošt vyšebrodský, který pašije přepracoval do velkolepé podoby, čímž ovšem ztratily lidovost a staly se okázalým divadlem. Probošt Landsteiner propagoval své dílo, kde jen mohl. Dokonce dosáhl toho, že delegace hořických ochotníků byla ve Vídni přijata císařem Františkem Josefem I. a pozvala ho na představení. Monarcha se sice osobně nedostavil, nicméně 15. září 1895 přijela korunní princezna Stefanie s dcerou Marií Alžbětou, ministři vídeňské vlády, přítomen byl i pražský místodržící hrabě Coudenhove. Přijel krumlovský kníže Schwarzenberg, biskupové z Českých Budějovic, Pasova, Řezna, Norimberka i Mnichova, nechyběli ani vyšebrodský cisterciácký opat Bruno Pammer.

Sláva hořických pašijových her se šířila nejen v Čechách, ale po celém tehdejší rakousko-uherském mocnářství. V pašijových hrách účinkovalo až 300 osob, koilem 50 postav mělo textové role. Scénickou hudbu složili českobudějovický kapelník J. Jungmann a kromě orchestru doprovázely některé obrazy též varhany, umístěné vpravo od jeviště, účinkovala i 30členný ženský pěvecký sbor. Návštěva 40 000 diváků za sezónu, která trvala od konce května do začátku září, nebyla zvláštností. Diváci o sobotách a nedělích přijížděli nejen z různých koutů Čech a Moravy, ale i z Rakouska, Bavorska, Pruska, výjimkou nebyli hosté z Paříže, Berlína či Hamburku. Návštěvnosti pomáhala nejen dobrá propagace, ale i skutečnost, že již roku 1892 byl zahájen provoz na železniční trati České Budějovice—Želtnava, který byl později rozšířen ještě do bavorského Pasova a také do Strakonice, kde navazoval na pizeňskou a pražskou dráhu.

Hořičtí pašijové hry neustále vylepšovali. Představitelé hlavních mužských rolí nosili celý rok vousy a dlouhé vlasy, také komparisté se rádi přizpůsobovali. Lidé si na účasti v hrách nesmírně zakládali a role přecházely z generace na generaci. Například v prvním představení podle prof. Ammana hrál roli Krista řídící učitel Bartl. Po něm ji převzal Jordan Wiltschko, a teprve po první světové válce ji předal svému synovi Johannovi, který pak hrál Krista ještě v posledním představení před druhou světovou válkou. Jidáše zase hrál Johannův bratr Josef, Anáše Josef Tahendl, přímý potomek hořického poštmistra, který založil v Hořicích první ochotnickou společnost, hrající Pašijové hry již v kostýmech.

Přišel rok 1936 a s ním i poslední hořické Pašijové hry před druhou světovou válkou. Vliv nacismu i na naší straně hranic vykonal své dílo — kde totiž začínají nacionalistické vášně, končí kultura. Těžkou

dobu velmi objektivně popisuje v hořické farní kronice cisterciácký vikář Josef Paulus, který ji vedl od roku 1896 až do roku 1945. Ze zápisů se tak dozvídáme, že v roce 1943 byla divadelní budova přeměněna v zábavní klub, o rok později do ní wehrmacht nastěhoval svůj materiál, který v roce 1945 převzala americká armáda.

»Přišel jsem do Hořic v roce 1945, právě na Mikuláše,« začíná vyprávět pan Josef Kada, bývalý hořický cukrář. »Od starousedlíků, tedy Němců, jsme se dozvěděli o slávě zdejších pašijových her. Přišly vánoce a jeden z dosídlelců, Jaroslav Tomáš Vetešník, národní správce místního kameolomu, se rozhodl obnovit tradici hořických pašijových her. Spolu s řídícím Čuchnou a kájovským farářem Strakou ustavili v roce 1946 ochotnický spolek a hledali zájemce. Přidal jsem se a byla mně svěřena funkce pokladníka a rovněž jsem v hrách dostal roli.

Německý text jsme přeložili do češtiny a již v roce 1946 jsme začali nacvičovat. Ovšem zchátralá divadelní budova si též žádala své, a tak jsme tam navíc chodili na brigády. Ochotníci, křesťané i komunisté! To víte, tenkrát tady ještě KSČ neměla rozhodující slovo. Přidali se i zdejší Němci. Radili při nácvičce, přinesli kostýmy, pomáhali hledat kulisy,« končí vzpomínání pan Kada.

Podafilo se nemožné. V roce 1947 sehráli hořičtí Češi první představení pašijových her. Nebylo asi tak výpravné, ale rozhodně mělo úspěch. O rok později je tu hráli zase. Od května do září sehráli 19 představení. Jedno zvláštní dokonce i pro vojáky. Inu, »vítězný únor« došel na Sumavu poněkud opožděně. Potom začal připravovat sezónu 1949. Ale okresní osvětový inspektor Podiána z Českého Krumlova rozhodl jinak: Pašije se hrát nebudou! V Hořicích však stále věřili, že hrát budou. Dokonce v roce 1950 prodávali tzv. »cihelky« — desetikorunové úpisy na rekonstrukci divadelní budovy. Situaci po nástupu okresních komunistických bossů však dokresluje obrázek právě z Hořic: Divadelní budovu získaly Státní statky, které z ní udělaly stáj pro ovce. Později lidé, poučení příkladem »shora«, začali budovu pozvolna zbořovat. Například střešní trámy odvezl předseda zubčického JZD Štíma na stavbu místního kulturního domu. Aspoň se užily k něčemu dobrému, horší osud potkal zbytek budovy. Za dalších deset let bylo zbořeno nejen jevištní zařízení a divadelní zázemí, ale i kaple, pak byla odstěhována i základy. Po divadle nezůstala ani stopa.

»Necítím se duchovním otcem připravované současné obnovy pašijových her v Hořicích,« říká ing. Miroslav Čunát, starosta obce. Přišel do městečka v roce 1968 jako absolvent Vysoké školy zemědělské a zůstal. Seznámil se s ředitelem zdejší školy a kronikářem Václavem Šimečkem a od něho poprvé slyšel o slávě pašijových her. »Byl jsem jednou na jeho přednášce a litoval jsem, že hořická tradice zanikla,« říká ing. Čunát. Po 17. listopadu 1989 se s myšlenkou obnovy her svěřil svému kolegovci ing. Karlu Filovi; spolu založili sdružení, které by mělo vzkřísit inscenaci biblického námětu. »Děláme všechno pro to, abychom již v roce 1993 — tedy při stém výročí zahájení pašijových her v divadle — mohli hrát,« říká hořický starosta. Pomáhá jim českokrumlovský vikář P. Soukup, který je spojil s organizátory podobných her v rakouském Mettmachu. Členové sdružení již Mettmach navštívili, byli velmi přátelsky přijati a přivezli si hodně námětů a zkušeností pro svou další práci.

Anketa kanadských Slováků

(čítá): S poselstvím k celému slovenskému národu, představitelům zákonodárné a vládní moci, zástupcům vzdělanosti a umění, každém samostatně slovenskému území, každé provincii se na náměstí SNP v Bratislavě obracel všera prostřednictvím letáků zástupci Kanadské Slovenské ligu a dalších institucí s podobným zaměřením a zabránění. V poselství se mluví o potřebě vytvoření samostatného slovenského státu. Prostřednictvím hlasovacích listků, jejichž sčítání provede Matice slovenská, měli občané vyjádřit svůj názor na vytvoření samostatného státního úteru Slovenské republiky.

... Ti 20. 10. 1945. UZ 1 24 VALKY...

Ize poslat na běžný účet v České státní spořitelny v Českém Krumlově, číslo 6072440 — 248.

OŠEKOMRDAV HÁ KONKURĚNCI.

Loučení bez žalu

MOSKVA: Činnost vojenské organizace a struktury Varšavské smlouvy dnem 31. března skončila. Svě funkce v neděli složili hlavní velitel Spojených ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy armádní generál P. Lušev a náčelník štábu Spojených ozbrojených sil generál V. Lobov. Dále jsou zrušeny: výbor ministrů obrany, spojené vojenské ozbrojených sil, technické rada a vojenská rada. Zrušen byl rovněž aparát hlavního velitele Spojených ozbrojených sil při ministerstvech obrany jednotlivých zemí.

Boží Bolestné. Zmizely varhany, kostýmy, opony, kulisy... Hořické pašijové hry měly být zkrátka zapomenuty, léta se o nich nemělo mluvit. Vybudování nového Pašijového divadla, pořízení kostýmů a rekvizit předpokládá mít značný kapitál. Proto jsme instalovali tuto výstavu, které bude otevřena až do konce roku, aby se s historii hořických her seznámilo co nejvíce lidí. Hořičtí vyhlásili sbírku, protože jen tak je možné obnovit tradici her, které do šumavského regionu neodmyslitelně patří,« uzavírá dr. P. Jelinek.

»Hořičtí jsou neúnavní,« prohlásil PhDr. Petr Jelinek, ředitel Okresního muzea v Českém Krumlově. »Chťejí postavit divadlo, zatím jen se zastřešeným jevištěm, později mají v úmyslu udělat nadhleditěm takovou stěchu, jakou má mnichovský olympijský stadion. V našem muzeu jsme otevřeli výstavu o hořických pašijových hrách. Nebylo to lehké, ale hodná materiálů se našlo na kájovské faře a ty nám pan farář Zbořovský ochotně zapůjčil. Objevíli jsme i originální notového zámmamu a neúpiné německé role z roku 1903. Společnost pro obnovu pašijových her má zatím stovku členů a všichni se věnují práci s plným zápallem. Ale to je vše. Budova divadla zmlizela, prostor je porostlý roštim. Stejný osud potkel i nedálekou kapli sv. Matky

Být členem hořické společnosti není jen výsadou jhočechů či rodáků ze Sumavy. Přijmou za člena každého, kdo neletuje dobrovolného příspěvku na obnovu her, který

Böhmervald-Passions-Spiele Hörtz
Christus und Judas

Böhmervald-Passions-Spiele Hörtz
Christus und Magdalene

Kristus a Jiddáš, dátil zdběr je ze sočny Krista a Magdalénou.

Passionsspiele Hörtz-Letztes Abendmahl Foto. J. Seidel B. Sternwald

Historický snímek ze sočny Krista a Magdalénou.

Zástupci Moravy v Praze

(čre): Zástupce 28 moravských seskupení od kulatého stolu přijala včera v Praze předsedkyně ČNR D. Burešová za účasti českého premiéra P. Pitharta, některých místopředsedů ČNR a ministra vlády ČR T. Ježka. V popředí zájmu byla otázka postavení Moravy a Slezska. Jak zdůraznila předsedkyně ČNR, bude toto tématem jednání dubnové schůze ČNR, kdy již budou mít poslanci k dispozici výsledky sociologického průzkumu, které mají napomoci ke spravedlivému rozhodnutí. Zástupci pěti moravských stran uváděli jako nejlepší řešení spolkové uspořádání ČSFR: odvolání ním na souhlas slovenské reprezentace při jejich vzájemném jednání. D. Burešová však citovala vyjádření předsedy SNR F. Mikloška, že by se Slovensko dostalo do situace, kdy by ho ostatní členové federace mohli případně přehlasovat. Moravané nakonec souhlasili pro začátek se zemským uspořádáním.

Budou chybět autobusy

(č): S obyčejnými potížemi se potýká také Karosa Vysoké Mýto, jediný výrobce autobusů v ČSFR. Zatímco loňská produkce byla 3200 autobusů v městském a dálkovém provedení, letos snižuje výrobu na 1800 kusů a intenzivně jedná o jejich vývozu do zahraničí. Loňská cena 450 000 korun za linkový autobus bez třiatřicetiprocentní daně z obrátu se nyní blíží k jednomu miliónu korun, přičemž daň z obrátu je 47 procent. Zpět berou své objednávky soukromníci a jsou obavy, zda budou mít potřebné finance na modernizaci vozového parku i dopravní podniky v tuzemsku.

NAZORNÁ SLOVENSKÁ ŠKOLA DEMOKRACIE!

• První autorizovaný životopis prezidenta ČSFR V. Havla začíná od pondělí vycházet na pokračování v německém deníku Die Welt. Autorkou je česká spisovatelka a prezidentova poradkyně pro kulturu E. Kriseová.

Téměř 2150 hektolitrů bylinného žaidočného likéru vyexpedoval státní podnik Jan Becher Karlovy Vary za první dva měsíce letošního roku do Belgie, Finska, Kypru, Rakouska, SRN i na Kanárské ostrovy.

Pout' na Pomezí

(zh): Po více než 50 letech se v Dobré Vodě u Nových Hradů na česko-rakouském pomezí uskutečnila v sobotu za účasti téměř 4000 našich a rakouských poutníků smírná pouť. Bohoslužby v kostele sv. Panny Marie celebroidal v češtině a v němčině generální vikář V. Dvořák. Mezi poutníky byl i novohradský rodák páter B. Wagner, člen řádu servitů, který nyní žije v Innsbrucku, ale v dohledné době se přestěhuje zpět. Známý barokní kostel v Dobré Vodě bude totiž spravovat právě řád servitů.

Celkový pohled na žumavské Hořice ze začátku století.

1990

1991

Důvěra v prezidenta a národní vlády

(rlh): Institut pro výzkum veřejného mínění zjistil, že stále, zejména v českých zemích, trvá vysoká důvěra v prezidenta republiky. Většina obyvatel věří i své národní vládě. Naopak v obou republikách převažuje nedůvěra, pokud jde o Federální shromáždění. Federální vládě v Čechách věří sice většina dotázaných, ale na Slovensku je tomu naopak. Příčiny tohoto poklesu důvěry jsou zřejmě v liberalizaci cen, ale i v rozdělení OF, VPN a také »díky« již oznámenému zdražení energie a tepla. Kritičtější přitom zůstávají i nadále občané se středoškolským a zejména vysokoškolským vzděláním.

Téměř dvě třetiny dotázaných vyjadřují spokojenost s vývojem čs. zahraniční politiky, za kterou následuje oblast kultury a vnitřní politiky. Nejméně spokojeni jsou občané s dosavadním vývojem životní úro-

vně, přičemž ve Slovenské republice výrazně převažuje vyšší podíl velmi nespokojených.

Pokud se týká názoru obyvatel na postavení Moravy podle území, žádná ze čtyř variant státoprávního uspořádání nemá výraznou podporu. V Čechách je více než jedna třetina dotázaných pro zachování statusu quo a větší ohlas má rovněž varianta zemského zřízení v rámci ČR. Na Moravě více než třicet procent občanů chce samostatnou zemi v rámci ČSFR, a konečně Slováci se přiklánějí k zemskému zřízení v rámci České republiky. Při hodnocení zákona o mimosoudních rehabilitacích se 34 procent dotázaných domnívá, že zákon měl být schválen v užší podobě, což v podstatě znamená vracet majetek jen původním vlastníkům. Březnový výzkum se rovněž zaměřil na zjištění názoru na aukce

v rámci malé privatizace. Zatímco v lednu se chtělo aukci zúčastnit 27 procent občanů, v březnu projevila zájem pouze necelá pětina dotázaných. Od soukromých firem naprosila většina dotázaných (88 %) očekávaní jejich pružné přizpůsobení se zákazníkovi a jeho potřebám. Téměř tři čtvrtiny považují privatizované podniky za základ fungujícího tržního hospodářství, ale zároveň zhruba dvě třetiny dotázaných projevují obavy, že nové firmy využijí situace na trhu ke spekulacím a chytraceni. Na otázku, zda by si občan koupil či nekoupil investiční kupóny, třetina z 1067 dotázaných odpověděla, že ne. Občany tento problém spíše nezajímá, což svědčí o tom, že lidé nevidí perspektivu ani svou, ani podniků optimisticky.

**NABÍZÍME
ihned k dodání**

**VOLVO 740
GL**

**PĚTIMÍSTNÝ CESTOVNÍ AUTOMOBIL -
MOTOR 96 KW, 2,3L - BENZIN NATURAL -
MAX.RYCHLOST 190 KM/HOD.**

CENA: 890.000.- Kčs

pozn.: nabídka platí týden po vyjití tohoto inzerátu

**spol.s.r.o.
OVOČNÝ TRH 19,
PRAHA 1
TEL./FAX 236 11 40**

ZA PRACÍ DO NĚMECKA

(čtk): Zájemci o krátkodobé zaměstnání v Německu, a to o pomocné práce v zemědělství, lesnictví, vinařství, stavebnictví, pohostinství, v ubytovacích službách a v pojízdných zábavných podnicích, obdrží o tom podrobné informace výhradně na úřadech

práce v místě svého trvalého bydliště. Sděluje to ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, které o možnosti zaměstnání pracovníků z ČR ve SRN po dobu nejvýše tří měsíců v roce podepsalo ujednání se Spolkovým ústavem pro práci se sídlem v Norimberku.

**DOMOV
PRAHA**

pro vás domov

**PŘIPRAVILI JSME PRO VÁS
VELKOU PRODEJNÍ AKCI ZLEVNĚNĚHO**

ZBOŽÍ Z DOVOZU

od 11. března 1991 ve všech prodejních odděleních.
Snižujeme ceny 60 druhů výrobků.

**NOVÁ
CENA**

Člouněné soupravy v káži	Původní cena	
ARIELA	59 900 Kčs	48 200 Kčs
TORINC	97 440 Kčs	57 320 Kčs
Člouněná souprava v plyži		
LAURA	43 600 Kčs	24 468 Kčs
Ložnice OXA	48 000 Kčs	32 000 Kčs
Samolepicí tapety, š = 45 cm, b/m	58 Kčs	49 Kčs
Tapety obkladové strukturální, š = 62 cm, b/m	135 Kčs	88 Kčs
Barevný televizor TOSHIBA 218 D	25 125 Kčs	21 900 Kčs
Mikrovlnná trouba NEFF	10 553 Kčs	8 970 Kčs
Satelitní souprava AMSTRAD	22 613 Kčs	17 930 Kčs
Řetězová pila HOMELITE	11 725 Kčs	9 875 Kčs
Těžkové baterie PANASONIC	8 a 14 Kčs	5 a 5 Kčs

Jsme připraveni pomoci vám při výběru. Obsloužíme vás rádi každý den od 8.30 do 19. h, ve čtvrtek od 8.30 do 20 h a v sobotu od 8.30 do 13 h.

**DOMOV, s. p.,
Budějovická 64, 140 00 Praha 4,
metro trasa C, stanice Budějovická.**

← JAKO ZA RAKOUSKA A RAKHU... SLUŽKY, KUCHAŘKY...

Abys šel na odbyt!

(čtk): Více než sedm tisíc zaměstnanců s. p. Tesla Orava včera nastoupilo na nepříhodnou dovolenou, která potrvá do 3. dubna. Největší čs. výrobce barevných televizorů musel přistoupit k tomuto opatření kvůli odvytovým těžkostem. Letos ma-

jí v Oravě vytvořit více než 390 tisíc televizních přijímačů v pěti typech. Jejich odbyt chce Tesla zajistit sníženou cenou, přičemž již nyní rozpětí je od 10 do 17 tisíc korun. Proto jedná s Teslou v Roznově pod Radhoštěm, která je monopolním výrobcem součástek. Vedení oravské Tesly počítá, že do tří týdnů by měly být ceny televizorů sníženy v průměru o dvacet procent.

Ztratil se občan

Rakordních 120 tisíc marek za večer vyhrál v sobotu v Casinu v Mariánských Lázních český hráč ve francouzské ruliétě.

.. A SLOVAK NIČ?

TO BY CHTĚLI SLOVáci...

(Čre + vs): Na politické scéně Slovenska bylo přes víkend opět rušno. Největší zájem veřejnosti přitahovalo setkání zástupců a sympatizujících VPN Za demokratické Slovensko, tisková konference Křesťanskodemokratického hnutí a jednání Slovenské národní strany, kde se volil i nový předseda.

První pracovní setkání hnutí VPN Za demokratické Slovensko se uskutečnilo v Martině a byl na něm přítomen i slovenský premiér V. Mečiar. Ve svém vystoupení mj. uvedl: »Po úspěšných volbách do zákonodárných sborů jsme byli přesvědčeni, že VPN s obrovskou podporou veřejnosti bude úspěšně rozvíjet vytyčený cíl dál. Avšak už výsledky voleb do místních orgánů ukázaly, že jsme neřekli pravdu. Promarnili jsme šanci řešit základní otázky našeho hnutí, přestali jsme vidět občana, jeho problémy jako smysl a cíl naší práce. Toto hnutí se musí s úctou chovat k občanovi, jeho důvěru musí získávat a potvrzovat každý den.« Kriticky odmítl i šokové terapie. V souvislosti s prohlášením o nebezpečí levicového puče, který označil za vykonstruovaný nesmysl, řekl, že špinavé prsty ve skutečnosti mýřily také na Alexandra Dubčeka.

Slovenský premiér vystoupil v sobotu i k veřejnosti na náměstí v Martině. O tom, že má sympatie občanů, svědčil potlesk, který zde často zazníval. Za pozornost stojí slova, kdy řekl, že pány této země jsou občané a jen oni mají právo rozhodovat, kdo zůstane nebo nezůstane ve veřejném životě.

Na jinou notu se hovořilo při tiskové konferenci Křesťanskodemokratického hnutí v Bratislavě. Člen předsednictva Rady KDH Ján Klepáč označil toto hnutí za stabilizující prvek slovenské politické scény. Podle jeho slov hnutí sjednocují křesťanské, demokratické a národní pilíře. »Přesvědčili jsme se, že konfrontace politické praxe a křesťanského ideálu je i pro budoucnost spolehlivým kompasem.« řekl.

Od základního cíle vytvořit samostatnou Slovenskou republiku nechce ustoupit Slovenská národní strana, jejíž sněm se v so-

botu konal v Nových Zámcích. Jednání zahájil Štefan Kvietik, který přečetl pozdravné dopisy předsedy výboru Matice slovenské Jozefa Markuše, Světového kongresu Slováků a dalších organizací Slováků v zahraničí. Při představení kandidátů na předsedu strany V. Moric mimo jiné řekl, že »genialita Andreje Hlinky a Jozefa Tisa spočívala v tom, že připravili lidi na existenci samostatné Slovenské republiky«. Novým předsedou SNS byl nakonec zvolen Jozef Prokeš.

Minulý týden slovenská vláda rozhodla, aby se při pravidelném nedělním televizním vystoupení střídali její členové. Při včerejším vystoupení v televizi první místopředseda vlády SR Ján Čarnogurský zdůraznil, že společným úkolem těchto dnů je uchovat schopnost slovenského kabinetu vládnout a zachovat autoritu slovenských demokratických institucí. Poznamenal dále, že nynější krize ve slovenské vládě je vnitroslovenskou záležitostí a že se postaví proti jakýmkoli zásahům federálních nebo jejích orgánů.

ZRADEJ DO PARLAMENTU

Turečtí občané, kteří přijeli asi ve třiceti vozech s přívěsy, si za své »přechodné bydliště« zvolili proseké stádiště v Praze 9. »Turci jsou na parkovišti v lokalitě Vysočanská a Jablonecká již čtvrtý den, aniž nás někdo o jejich příjezdu informoval. Nemají zde ani základní vybavení, takže okolí nevypadá příliš vábně. Zajistíme jim alespoň některé základní hygienické prostředky včetně kontejneru na odpady. Jednáme s kompetentními úřady,« uvedl starosta obvodního úřadu v Praze 9 T. Szenat.

JENĚ M. SOBIEŠKI, KDO JSI ?

Není třetí cesty

LONDYN: Jednáním s představiteli britského politického, ekonomického a finančního světa byl zaplán včerejší den krátké pracovní návštěvy ministra financí ČSFR V. Klause v Londýně, který vyvrcholil jeho přednáškou v prestižním ústavu pro ekonomická studia. Rečnická zamítní nestabilní a neproduktivní formu hospodářské reformy, vycházející ze dvou rozdílných hospodářských světů. Odmítl i třetí cestu movšéní pražského jara 1968. Západoň teoril tržního socialismu či způsobu perestrojky, která, jak se ukázalo, neumožňuje tržní hospodářství. Zabýval se třemi pilíři čs. reformy — privatizací majetku, vytvořením domácího trhu a otevřením čs. hospodářství zbytku světa.

Husajnov muž

(třk): V liberecké věznicí je ve vazbě sedmatřicetiletý, již pětikrát trestaný muž. V minulých dnech zatelefonoval na libereckou policii, že v obchodním domě jestěd je uložena bomba. Jak sdělil prokurátor, jde o člověka, který holduje alkoholu a protistředky na něj si mimo jiné opatřil například tak, že z bytu své matky ukradl barevný televizor, který pak v restauraci prodal za 500 Kčs. O motivu svého činu sdělil do protokolu: »Kamarád v hospodě mi říkal, že Saddám Husajnov vyuzval veřejnost, aby dělala teroristické akce. Zepřít jsem se, co mám tedy dělat já. Ten chlap řekl, že mážu třeba říci, že vyjítěd do vřádu obchodní dům, ale že to musím započítu policajům. Sei jsem tedy do kuchyně v hospodě a zavolat.«

Die Reichen spielen wieder russisches Roulette

Sage niemand, aus der Sowjetunion kämen nur schlechte Nachrichten. Um einem dringenden Bedürfnis abzuhelfen, hat in Moskau ein luxuriöses Spielkasino seine Pforten geöffnet. Wenn das Münzengeklimper von Geldspielautomaten, die es inzwischen in jedem besseren Hotel und sogar in der Transithalle des Flughafens Sche-remetjewo gibt, zu wenig Musik ist, kann seine Dollars jetzt an richtigen Roulette- und Pokertischen verspielen. »Casino Royale« heißt die neue Erregungenschaft, wie ein James-Bond-Film. Den Rahmen bildet ein kaiserlicher Prunkbau, den Zar Nikolaus der Erste 1834 neben dem Hippodrom als Zentrum des russischen Reitsports erstellen ließ. Über zehn Millionen Mark kostete allein die Restaurierung des säulengeschmückten Gebäudes, das jetzt außen und innen wieder in aristokratischem Glanz erstrahlt: aufgefrieschte Fresken aus dem 19. Jahrhundert und Mobilier im Stil Louis XVI. Auch die Toiletten der Damen, die den Kasinobesuchern ihre Begleitung anbieten, stammen nicht aus dem Warenhaus GUM. Hoffentlich sind die Louis-Seize-Möbel kein schlechtes Omen, denn die Szene erinnert an die Zeit vor der Französischen Revolution, als sich der Adel mit Raffinesse vergnügte, während das Volk nach Brot schrie.

Ob der Einsatz Gewinn abwerfen wird, steht allerdings vorerst in den Kremlsternen. Streng genommen sind kommerzielle Glücksspiele in der Sowjetunion nicht legal — genauer gesagt, es gibt kein entsprechendes Gesetz. Die Kasinogesellschaft hat daher einen eigenen Entwurf ausgearbeitet, den sie dem Obersten Sowjet und dem Parlament der Russischen Föderation unterbreiten will. Wenn alles einmal läuft, rechnet die Direktion mit 2000 Spielern pro Woche. Ihnen zu Diensten stehen 200 Angestellte.

Momentan wirken die Eintrittsformalitäten indes eher abweisend. Jeder Gast wird fotografiert und computer gespeichert. Der Computer führt auch eine Liste unerwünschter Personen mitsamt deren Kontenfehl. Wegen der explosiven Lage in der Hauptstadt wird größter Wert auf Sicherheit gelegt. In den Sälen wachen Männer mit Sprechfunkgeräten über das Treiben. Der Komplex hat Ende März seinen Betrieb aufgenommen, die offizielle Eröffnung ist für den 4. Mai, nach dem »Tag der Arbeit«, vorgesehen. Messieurs, Dames, faites vos jeux...

Um gerecht zu sein: Es gab in Moskau schon vorher drei Kasinos in den Hotels Savoy, International und Leningradskaja. Dort führen aber ein paar Spielbische ein Schattendasein in Nebenräumen — kein Vergleich mit dem »Casino Royale« an der Begowaja Ulica auf dem Areal der immer noch bestehenden Pferderennbahn. »Zwei Stockwerke Glücksspiele, ein Salle privée, Full-Service-Bars in jeder Etage und ein Köstlichkeiten-Abendrestaurant« preisen Inserate in den hauptsächlich von Ausländern gelese- nen Zeitschriften an. Über 20 Millionen Mark investierte ein deutsch-sowjetisches Gemeinschaftsunternehmen in das Objekt. Das gesamte Kapital brachte die deutsche Firma Interklub GmbH durch deutsche, amerikanische und Schwei-

Chmury na Hradě

(rlh): V úvodu včerejšího setkání novinářů M. Žantovský informoval o týdenním programu V. Havla. Dnes má prezident přijmout delegaci poslanců ČNR zvolených za Moravu. Zítřejší večer se setká s italským premiérem J. Andreottim, v pátek převezme Conn braiff Kennedyových, udělenou dánskou společností, a v sobotu se zúčastní mimořádného zasedání federální vlády v Kolodějích, kde se budou projednávat otázky spojené s ekonomickou reformou.

Podle skutečných průzkumů veřejného mínění zahrnujících období únor 1990—únor 1991 důvěruje 78 procent občanů prezidentovi. Je to o 10 % méně než za uplynulý rok. Ve Slovenské republice je pokles důvěry k prezidentovi a federální vládě ještě zřetelnější (57 %). I přesto charakterizoval M. Žantovský tento stav za relativně stabilizující. Rovněž důvěra občanů k poradcům prezidenta republiky je nízká. K nejzajímavějším okamžikům včerejšího brifinku patřily dotazy. Na otázku zpravodaje Svobodné Evropy k pravdivosti vyjádření R. Sachera na sobotním zemském sjezdu ČSL o zednářských lóžích na Pražském hradě zněla lapidární odpověď, že je to nesmysl. K pátečnímu setkání premiéra V. Mečiara s V. Havlem bylo řečeno, že nedošlo k žádné dohodě a že během dvouapůlhodinové besedy se prezident pouze informoval o politické situaci na Slovensku.

Pokud se týká situace na Slovensku a ve VPN, je prý třeba vývoj vidět v celkovém kontextu vývoje celé federace. Zdá se, řekl tiskový mluvčí prezidenta, že se v SR formuje nová koalice bývalých a současných komunistů a separatistů, kteří vzpomínají na Slovenský štát jako na zlaté období slovenského národa. Tito lidé mají zcela odlišné názory na ekonomickou reformu a oživují myšlenky národního socialismu. Prezident se domnívá, že tento vývoj je nebezpečný a destabilizující. Protože se ozývají stále silnější hlasy o svrchovanosti Slovenského štátu, měla by být vyjádřena svobodná vůle občanů o samostatnosti nebo odtržení Slovenska v referendu, což je rovněž zakotveno v prezidentské ústavní návrhu. Odpůrcem referenda na Slovensku je ovšem KDH a další extremistické síly, které chtějí vyhlásit Slovenský štát jednostranným způsobem, třeba na náměstí.

Svědčí o tom např. prohlášení nezávislých ekonomů a předních slovenských umělců.

Na otázku, jaká je nyní nová platforma VPN vedená V. Mečiarem, M. Žantovský prohlásil, že pan premiér má na rozdíl od místopředsedy slovenské vlády pana Kučeráka výhrady vůči ekonomické reformě a v jeho projevech převažují reformně socialistické prvky.

VIZ STR. 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

„Polack“? Weiter kommt der Begriff

Vor mehr als 100 Jahren kamen Millionen polnische Arbeiter auf Wunsch der Bismarck-Regierung ins Ruhrgebiet - Millionen Deutsche haben Familiennamen polnischer Herkunft (Koslowski, Schimanski, Kowalski, Szymanski). Wenn sie gefragt werden, was sie seien, sagten sie: „Polack“ - das polnische Wort für Pole. Negativ besetzt wurde dieser Begriff durch die Nazis.

UND MUSACK?

I pouhý malý inzerát uveřejněný v západních novinách je pro většinu našich občanů a podniků cenově a devizově nedostupnou záležitostí. Ale ne pro vás u nás!

Nabízíme vám inzerci nejen za naše koruny, za bezkonkurenčně nízké ceny, za mnohem nižší sazbu než v Německu, ale navíc budete platit korunami v mimořádně výhodném kursu!

Pomůžeme vám i s překladem textu. Několik set tisíc bavorských čtenářů můžete seznámit se svou nabídkou, a to za ceny, které vám zajistí pouze inzerci Lidové demokracie ve skupině regionálních novin, mezi nimiž jsou nejznámější Straubinger Tagblatt a Landshuter Zeitung. Jde celkem o 13 titulů. Úředně ověřený náklad těchto novin je 136 000 výtisků.

Noviny vycházejí perfektním tiskem na kvalitním papíru o rozměru potíštěné plochy 280x400 mm. Strany jsou členěny do 6 sloupců po 45 mm.

Konec KGB v Československu

(štk): Tiskový mluvčí FMV M. Fendrych předal ČTK sdělení, v němž mj. uvádí: Usnesením vlády ČSFR č. 72 ze dne 31. ledna 1991 bylo rozhodnuto vypovědět platnost Dohody o spolupráci mezi federálním ministerstvem vnitra ČSFR a Výborem Státní bezpečnosti SSSR ze dne 28. února 1990. Dne 20. února 1991 byl vedoucím zastoupení VStB SSSR (KGB) genmjr. Voskobožnikovi doručen dopis ředitele úřadu FMV pro koordinaci a řízení, který ho informoval o vypovědi dohody. Dne 25. února obdrželo FMV odpověď. Gen. B. N. Voskobožnikov, V. B. Lvov, J. V. Galjutkin a J. A. Gnusarov již opustili území ČSFR. V Praze se nadále nachází S. Logunov, který má plnit úkoly, které by se případně vyskytly v souvislosti s ukončením činnosti představitelství. Odjezd tohoto muže je předpokládán v srpnu tohoto roku.

Šíře inzerátu		
45 mm	90 mm	135 mm
výška/cena	výška/cena	výška/cena
20 mm/ 900 Kčs	30 mm/2700 Kčs	50 mm/ 6 750 Kčs
30 mm/1350 Kčs	50 mm/4500 Kčs	100 mm/13 500 Kčs
50 mm/2250 Kčs	100 mm/9000 Kčs	
100 mm/4500 Kčs		

Šíře inzerátu 280 mm (přes celou stranu)	
výška	cena
50 mm (1/8 strany)	13 500 Kčs
100 mm (1/4 strany)	27 000 Kčs
200 mm (1/2 strany)	54 000 Kčs
400 mm (1/1 strany)	108 000 Kčs.

Vlny ze Žižkova

(lh): Včera zahájil zkušební provoz televizní vysílač Praha-město na VKV 98,2 MHz a 99,6 MHz. Zítřejší se připojí i vy-

sílání televize, během něhož provedou odborníci hygienická a porovnávací měření intenzity elektromagnetického pole. Výsledné hodnoty mají prokázat, že ekologická zátěž obyvatelstva nebyla zvýšena nad hranici předepsané normy.

INZERAT: KAUFEN KOHL, AM BESTEN KILOWATZE, KKW: „HONEYCKER“.

Frau Richterin,

zu den einzelnen Argumenten der Anklage habe ich mich im Verlauf der Verhandlung und der Untersuchung genügend geäußert. Ich werde mich daher nicht wiederholen, will aber meinen Standpunkt zusammenfassen: Mir ist weder Anstiftung noch Behinderung der Dienstaussübung eines Mitarbeiters der staatlichen Gewalt nachgewiesen worden. Ich halte mich daher für unschuldig. Ich verlange, daß ich freigelassen werde.

Zu einem Aspekt, von dem bisher nicht die Rede war, möchte ich mich aber gern noch äußern: In der Anklageschrift wird behauptet, daß ich versucht habe, den wahren antistaatlichen und antisozialistischen Charakter der geplanten Versammlung zu verschleiern. Diese Behauptung, die übrigens nicht belegt und durch nichts Konkretes gestützt werden kann, unterstellt meinem Handeln politische Ziele. Das gibt mir das Recht, mich meinerseits der politischen Seite des Vorgangs zuzuwenden. Zunächst muß ich feststellen, daß die Worte «antistaatlich» und «antisozialistisch» schon lange jeglichen semantischen Sinn verloren haben. Sie sind über Jahre hinweg stets als schmähtliches Etikett willkürlich auf alle Bürger angewandt worden, die der Macht ohne Rücksicht auf ihre politische Gesinnung – aus welchen Gründen auch immer – unbequem wurden.

In verschiedenen Phasen ihres Lebens sind mit diesen Begriffen sogar drei Generalsekretäre der Kommunistischen Partei der CSSR charakterisiert worden: Slánský, Husák, Dubček. Heute werden mit diesen Etiketten die «Charta 77» und andere unabhängige Initiativen von Bürgern belegt. Selbstverständlich auch wieder nur deshalb, weil ihr Wirken der Regierung unangenehm ist und diese das Bedürfnis verspürt, sie auf irgendeine Art und Weise zu diskreditieren. Diese rein sprachliche Form der politischen Verunglimpfung hat offensichtlich auch die Anklage gegen mich nicht vermieden.

Was ist nun der wirkliche politische Sinn dessen, was wir machen? Die «Charta 77» entstand und wirkt als eine nichtformelle Gemeinschaft, die sich darum bemüht, zu verfolgen, wie in unserem Land die Menschenrechte respektiert und wie die entsprechenden internationalen Abkommen, beziehungsweise die Verfassung der ČSSR eingehalten werden. Seit zwölf Jahren macht die «Charta 77» die Organe des Staates auf den ersten Widerspruch zwischen der übernommenen Verantwortung und der politischen Realität in unserer Gesellschaft aufmerksam. Seit zwölf Jahren weist sie auf eine Fülle ungesunder und krisenhafter Erscheinungen hin: auf die Mißachtung von Verfassungsrechten, auf Willkür, Unordnung und Inkompetenz von seiten des Staates. Ich kann mich täglich davon überzeugen, daß die «Charta» mit dieser Arbeit die Meinung eines beträchtlichen Teils unserer Gesellschaft zum Ausdruck bringt.

Seit zwölf Jahren bieten wir der Staatsmacht einen Dialog über diese Dinge an. Seit zwölf Jahren reagiert die Staatsmacht nicht auf unsere Initiative. Statt dessen verfolgt sie uns und sperrt uns ein. Dabei gibt sie heute selbst zahlreiche Probleme zu, auf die die «Charta» bereits vor Jahren hingewiesen hatte und mit deren Lösung schon längst hätte begonnen werden können, wenn auf ihre Stimme gehört worden wäre. Die «Charta» hat immer die Gewaltlosigkeit und die Rechtmäßigkeit ihres Wirkens betont. Ihr Programm war und ist nicht die Organisierung von Straßenunruhen. Nicht nur einmal habe ich öffentlich darauf hingewiesen, daß das Maß an Respekt gegenüber nichtkonformen und kritisch denkenden Bürgern ein Gradmesser für den Respekt vor der öffentlichen Meinung schlechthin ist. Ich habe schon oft gesagt, daß die dauerhafte Mißachtung friedlicher Äußerungen der öffentlichen Meinung am Ende nur immer deutlichere und nachdrücklichere Proteste der Gesellschaft hervorrufen kann. Ich wiederhole hier noch einmal: Niemandem wird geholfen, wenn die Regierung so lange wartet, bis die Menschen demonstrieren und streiken. All dem könne man sehr einfach durch sachlichen Dialog und durch den guten Willen, auch kritische Stimmen anzuhören, vorbeugen. Solchen Warnungen wurde kein Gehör geschenkt. So erntet die heutige Staatsmacht die Saat ihrer eigenen starren Haltung.

Zu einem Vorgang allerdings bekenne ich mich: Am Montag, dem 16. Januar, wollte ich den Wenzelsplatz gleich verlassen, nachdem am Wenzelsdenkmal Blumen zu Ehren von Jan Palach niedergelegt worden waren. Ich blieb schließlich über eine Stunde, vor allem deshalb,

● ČSER je spolu s Maďarskom najatraktivnejší východoevropskou zemí pro zahraniční investory. Vyplyvá to z hodnocení autoritativní americké firmy Ernst and Young, která sestavila žebříčky šesti států bývalého sovětského bloku (bez NDR) podle šesti různých kritérií.

A KDE JSOU

Nach dem Urteilspruch, mit dem er zu neun Monaten Haft verurteilt wurde, erklärte Václav Havel:

Ich fühle mich nicht schuldig, habe daher nichts zu bereuen. Wenn ich bestraft werde, so werde ich meine Strafe als Opfer für eine gute Sache annehmen. Dieses Opfer ist vor dem absoluten Opfer von Jan Palach, dessen Jahrestag wir gedenken wollten, nichtig.

(Aus dem Tschechischen von Jan Pauer)

(Kostrbate

weil ich meinen Augen nicht traute. Da geschah etwas, was mir nicht einmal im Traum eingefallen wäre. Ein überflüssiges Eingreifen der Sicherheitskräfte gegen jene, die in Stille und ohne jegliches Aufsehen vor dem Denkmal Blumen niederlegen wollten, verwandelte ganz zufällige Passanten von einem Moment zum anderen in eine protestierende Masse. Mir wurde klar, wie tief die Unzufriedenheit der Bürger sein muß, wenn so etwas geschehen konnte.

Die Anklage wirft mir meine Äußerung gegenüber den staatlichen Organen vor, daß die «Situation ernst» sei. Ich hatte den Vertretern des Staates gesagt, daß die Situation sogar ernster sei, als sie dächten. Aber am 16. Januar habe ich plötzlich begriffen, daß sie sogar ernster ist, als ich es selbst bisher empfunden hatte. Als Bürger, dem daran liegt, daß sich unser Land in Frieden und Ruhe entwickelt, glaube ich fest daran, daß auch die Staatsmacht endlich aus dem, was geschehen ist, Lehren ziehen wird, daß sie einen würdigen Dialog mit allen Teilen der Gesellschaft beginnen wird. Ich glaube, daß sie niemanden von diesem Dialog dadurch ausschließen kann, indem sie ihn als Antisozialisten bezeichnet.

Ich hoffe immer noch, daß die Staatsmacht endlich aufhört, sich wie das häßliche Mädchen zu verhalten, das den Spiegel zerschlägt, in der Meinung, er sei schuld an seinem Aussehen. Darum bin ich überzeugt, daß ich nicht noch einmal erneut ohne Grund verurteilt werde.

★ Donald Duck ein Deutscher

Eine Million Kinder (und noch mehr Erwachsene) ergötzen sich wöchentlich in „Micky Maus“ an den Abenteuern von Donald Duck. Aber was für ein Landmann ist dieses so menschliche Erpeltier? Keine Ente – die berühmteste Ente der Welt ist Deutscher!

Bewiesen haben dies die deutschen Donaldisten – 400 kluge Leutchen, die spaßeshafter Donald und sein Entenhäuschen wissenschaftlich erforschen. Ihr Präsident ist Patrick Bahners (24), Kulturredakteur der angesehenen „Frankfurter Allgemeinen Zeitung“. Seine Thesen:

Donalds Matrosenanzug ist eindeutig aus Kaiser Wilhelms Zeiten. Er ist begeisterter Wagner-Anhänger. So singt er in Heft 2/1955 die Arie aus Lohengrin: „Nie sollst du mich befragen.“ Er schwärmt vom edlen Rittertum (Heft 26/1957), aber nie vom Cowboy-Leben – was ihn „als echten Amerikaner“ ausweisen würde. Typisch deutsch pflegt er hingebungsvoll seinen Vorgarten, unermüdlich werkelt er an seinem Häuschen herum. Bahners: „Eindeutige Belege, daß Donalds Vorfahren von Deutschland nach Entenhäusern ausgewandert sind.“

FRANKENSTEIN PAK ALÉ
TAKY! TARCAU A COJS JSOU
JASNÝ! JEN ADOLF ISYL
RAKUŠAK ...

Prag will ein Sicherheitssystem für ganz Europa

Memorandum schlägt KSZE als Rahmen vor / Einbindung Moskaus als Schutz vor Instabilität

Prag, 9. April. Die Tschechoslowakei hat ihren Vorschlag bekräftigt, im Rahmen der Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa (KSZE) möglichst rasch ein ständiges Organ zur Beilegung aktueller Krisenfälle zu schaffen. CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier übergab am Dienstag in Prag den Botschaftern der 33 anderen KSZE-Unterzeichnerstaaten ein Memorandum, in dem die tschechoslowakische Initiative erläutert wird. Dienstbier begründete den Vorschlag Prags, durch den das nordatlantische Bündnis, die ehemaligen Ostblockstaaten und die UdSSR in ein neues europäisches Sicherheitssystem eingebunden werden sollen, mit der Instabilität in der Sowjetunion und drohenden ethnischen, aber auch ökologischen Problemen in Europa.

Nachdem Konfrontation und Teilung des Kontinents im vergangenen Jahr überwunden worden seien, seien nicht nur die jungen Demokratien im Osten, sondern die gesamteuropäische Sicherheit durch das wirtschaftliche und soziale Gefälle bedroht, heißt es in dem Memo-

randum. Notwendig sei deshalb ein „ständiges politisches Organ, das im Rahmen der KSZE arbeitet und fähig ist, auf aktuelle Krisenfälle zu reagieren“. Dabei sollten die bereits existierenden Foren zur Bewältigung der heraufziehenden Migrations-, Nationalitäten-, Ökologie- und Energieprobleme genutzt werden. Bei der Lösung der Konflikte müssten die „Schlüsselinstitutionen“ NATO, Europäische Gemeinschaft, Westeuropäische Verteidigungsgemeinschaft (WEU) und Europäischer Rat einbezogen werden.

Nach diesen Vorstellungen soll zusätzlich ein Netz von bilateralen Verträgen zwischen den KSZE-Staaten geschaffen werden, die ebenfalls internationale Konsultationen in Konfliktfällen vorsehen könnten. Auch eine internationale Friedensstreitmacht der KSZE-Staaten halten die Verfasser des Memorandums für vorstellbar. Oberstes Ziel der Zusammenarbeit müsse die Respektierung der Sicherheitsinteressen aller europäischen Länder, der USA und Kanadas sein.

Die CSFR, in deren Hauptstadt Prag vor wenigen Wochen ein ständiges

KSZE-Sekretariat die Arbeit aufgenommen hat, spricht sich in dem Memorandum dafür aus, bei dem für Juni geplanten Außenministertreffen der Signatarstaaten in Berlin das Thema Sicherheitsstrukturen in Europa auf die Tagesordnung zu setzen. Dabei solle in erster Linie ein Verfahren ausgearbeitet werden, mittels dessen in dringenden Fällen unverzüglich die Vertreter der KSZE-Staaten zusammengerufen werden können. Zudem müsse das Zentrum für Konfliktvermeidung in Wien ausgebaut werden, dessen Einrichtung die Vertragspartner der KSZE im vergangenen Jahr in Paris beschlossen hatten.

Prag hat diese Initiative ergriffen, nachdem CSFR-Präsident Vaclav Havel im März als erstes Staatsoberhaupt eines Landes aus dem praktisch aufgelösten Warschauer Pakt das NATO-Hauptquartier in Brüssel besucht und das Interesse der CSFR an einem Beitritt zu dem Bündnis bekundet hatte. Der Wunsch war in Brüssel auf Zurückhaltung gestoßen, nicht zuletzt aus Furcht vor den Folgen einer Isolation der UdSSR.

.. A TO BY BYLA PAKT CHYBA!

Ted' pújde o peníze

(čre): Členové parlamentní komise pro dohled nad odsunem sovětských vojsk se včera spolu s novináři přesvědčili, že největší sklad munice Střední skupiny sovětských vojsk v ČSFR je již bez jediného náboje. Podle slov velitele skupiny generála E. Vorobjova jsou i z ostatních teritorií v ČSFR vyvezeny všechny druhy munice. Po odvozu zbylého materiálu 8. dubna začne objekt přebírat čs. armáda, která provede důkladný pyrotechnický a ženílní průzkum. Jak konstatoval přítomný náčelník Správy FMO pro odsun sovětských vojsk generálmajor S. Nađovič, bylo dosud odsunuto 87,1 procenta vojáků a důstojníků, 87,8 procenta civilních občanů a poslední tank bude odvezen 27. března z Milovic. Obrněná vozidla opustí naše území 2. dubna. Podle genmjr. Nađoviče nás nyní očekává to nejsložitější: majetkové a finanční vyrovnání spojené s pobytem sovětských vojsk v ČSFR.

O ČI DENÍZE?

Ehre der „Schweineschnauze“

MOSKAU, 9. April (dpa). Anhänger demokratischer Organisationen in der UdSSR müssen sich offenbar an einen zunehmend rüden Ton ihrer politischen Gegner gewöhnen. Die sowjetische Nachrichtenagentur ANI berichtete am Dienstag, ein Gericht habe eine Beleidigungsklage der Sozialdemokraten aus Tscheljabinsk gegen einen örtlichen KP-Funktionär abgewiesen, der diese als „Schweineschnauzen“ bezeichnet hatte.

Der in der Ural-Region für Ideologiefragen zuständige GebietsparteiSekretär der KPdSU, Wjatscheslaw Lipski, hatte sich vor Gericht damit verteidigt, er habe seine Äußerung „im Rahmen einer Rückschau der Entwicklung der russischen Demokratie gemacht“. Dem folgte das Gericht und stellte fest, der Ausdruck des Ideologiesekretärs füge „der Ehre und Würde der Tscheljabinsker Sozialdemokraten keinen Schaden zu, weil es sich um eine gesamthistorische Charakteristik der demokratischen Bewegung und ihrer historischen Perspektive handelt“.

WIEDER MIT „SCHWEINEWIKI“...

V. Havel se k lustracím zatím nevyjadřuje

(fa): Vzhledem k tomu, že parlamentní diskuse dále probíhá, nechce V. Havel v žádném případě zasahovat do práce parlamentu vlastním vyjádřením k jeho pátečnímu jednání, řekl včera prezidentův tiskový mluvčí M. Žantovský.

Jako nepochopitelné označili obvinění své osoby z urážky slovenského národa, slovenské vlády, Matice slovenské a ze šíření poplašných zpráv o fašismu, a to tím spíše, že sdělovací prostředky přinesly z posledního brífinku informace nezkreslené. Uvedl, že chová příliš velkou úctu ke slovenskému národu, než aby se ho dotkl. Národní socialismus je politologickou kategorií. Nemá s fašismem nic společného. Pokud někteří politici podsouvají místo tohoto pojmu pojem nacionální socialismus, činí tak z důvodů, které jsou známy pouze jim, řekl M. Žantovský. K otázce o možnosti působení osob zahraničních rozvědných služeb ve vládě a v parla-

mentu, o čemž informoval na půdě FS poslanec R. Sacher, řekl, že nemají k dispozici žádnou konkrétní evidenci, která by dokazovala vměšování jiných států do vnitřních záležitostí Československa. K lustracím pracovníků Kanceláře prezidenta republiky sdělil, že mezi vedoucími pracovníky KPR nebyl zjištěn žádný pozitivní výsledek, ale s několika dalšími musel být rozváznán pracovní poměr. Kancelář prochází reorganizací a snižováním stavu, který limitovalo federální ministerstvo financí. To znamená, uvedl M. Žantovský, že na Hradě bude místo 800 osob pracovat 553.

Ruka zákona dopadla

(čtk): Pět nebezpečných pachatelů uvízlo v síti spravedlnosti na severní Moravě. — Ve čtvrtek 21. března večer se policisté dozvěděli, že se stihli v pokoji hotelu Letka v Příboře na Novojičínsku. Bylo zjištěno, že pokoj obývá pět mladíků podezřelých z loupeže ve skladu zbraní Svazarmu v Tepličkách, kde bylo mj. odcizeno 20 samopalů. Velitel Správy VB v Ostravě rozhodl o zásahu speciální jednotkou. Na místě byly zajištěny při osobní prohlídce dvě zbraně. Zadržení T. L. (1974), P. Z. (1973), M. H. (1972), L. F. (1973) a E. H. (1973) jsou z Mostu, bez pracovního poměru. V průběhu vyšetřování vyšlo najevo, že zadržení mají na svědomí i vloupání do kostelů na severu Čech a vloupání do výkladních skříní prodejen elektro ve SRN, kde odcizili spotřební elektroniku.

DOPADLA? MA FURT DOPADAT!

INSPIROVALA JE MARTINA?

V USA se 11. dubna 1986 narodila klisna, která dostala jméno Navrátilovna! Jejímu prodávákem je slavný Naerco, dědem rovněž slavný Northern Dancer a otcem Nureyev. Startovala na dostizích ve Francii v Maison-Laffitte, Evry a Chantilly. Svůj první start jako dvouletá vyhrála lehce, o rok později zvítězila dvakrát, jednou byla druhá a jednou čtvrtá. Za svou krátkou sportovní kariéru vyhrála celkem 592 700 franků. Zda inspirovala majitele klisny k nezvyklému jménu naše Martina Navrátilová, to se bohužel neví...

...KLISNA M.M.?

VW i v Bratislavě

(čr): V Bratislavě byla včera založena akciová společnost mezi BAZ Bratislava a firmou Volkswagen. V první fázi se počítá s výrobou tří tisíc automobilů (zřejmě z typové řady Passat), pak s 30 000 automobilů a posléze 150 tisíc vozidel a 800 tisíc převodovek.

Schriftsteller Jiri Mucha gestorben

PRAG. Der tschechoslowakische Schriftsteller Jiri Mucha, Sohn des berühmten Malers Alfons Mucha, ist im Alter von 78 Jahren an den Folgen einer langen Krankheit gestorben. Mucha hat-

Dále ve vazbě

(čtk): Vyšší vojenský soud v Příbrami včera v neveřejném zasedání projednal a zamítl stížnost bývalého prvního náměstka federálního ministra vnitra genpor. A. Lorence proti usnesení vyššího vojenského prokurátora Příbram o novém vzetí do vazby. Projednal a zamítl rovněž stížnost bývalého náčelníka II. správy SNB (hlavní správa kontrarozvědky) plk. K. Vykypěla proti usnesení vyššího vojenského prokurátora Příbram, kterým byla K. Vykypělovi zamítnuta žádost o propuštění z vazby na svobodu. Stížností obou obviněných dále pokračuje ve vazbě.

te im Herbst 1989 zur Neugründung des tschechoslowakischen PEN-Clubs beigetragen und war Ehrenpräsident der tschechoslowakischen Sektion. In den fünfziger Jahren war er wegen Spionageverurteilt worden. Sein Werk war während der kommunistischen Herrschaft in der Tschechoslowakei verboten.

Ein riesiges Schwarzes Loch?

NEW YORK, 10. April (AP). US-Astronomen haben im All ein mysteriöses dunkles Objekt entdeckt, das die Masse von 100 Milliarden Sonnen haben soll. Entweder sei es das bisher größte bekannte Schwarze Loch oder ein völlig neues Phänomen, erklärten die Forscher. „Die große Masse, ihre Konzentration und Dunkelheit ist so rätselhaft, völlig anders als alles, was wir kennen“, sagte Joss Bland-Hawthorn von der Rice-Universität. Sie entspreche der ganzen Milchstraße, nur auf einem Raum, der zehntausendmal kleiner sei.

triumfální bouři nadšení. Skoro na všech koncertech uvádí Tomáš sklady českých autorů, které jsou s nadšením přijímány. Pro curyšský rozhlas natočil celý pořad s českými virtuozními houslovými skladbami. Dokonce začal i se švédskými Holky modrooké si přebírá renomovaná švýcarská firma jako svou znělku... Po deseti letech odloučení se nyní tento umělec navrácí do vlasti s otázkou: »Budou zpřesňovat interpretaci v Čechách rozumět?« První koncerty však dokazují, že kontakt s publikem je báječný. Nezbyvá tedy než se těšit, že houslista Jan Tomáš obohatí českou kulturu a cenné zkušenosti ze světa přivede i doma. Nejbližší vystoupení se uskuteční 14. března v Plzni. Na programu je Dvořákov Koncert a moll. Za dirigentským pultkem spatříme šéfdirigenta Plzeňského rozhlasového orchestru a bývalého kolegu ze studií Jiřího Maláta.

Federální zemětřesení

Ve federálním amfiteátru je stále na co hledět, o vzrušující zápletky není nouze, divák může být spokojen. Může, totiž mohl by, kdyby šlo o pouhé divadlo, kdyby děje, které sledujeme, nebyly zároveň tvrdou skutečností a předobrazem budoucnosti. I další repríza federálního zemětřesení může mít reálné katastrofické vyústění ve zhroutil ekonomik a zániku ministátu, který po odtržení maďarských krajů zbude. Ale vyznejte se v tom — komu právě o tohle jde, kdo si přes hrb pýchy nevidí na špičku nosu nebo pro koho je dýchání společného vzduchu ve federaci opravdu nesnesitelné. Pod komunistickým kramlíkem jsme přesně věděli, komu věřit do písmene a komu ani křestní jméno, ale dnes, kdy i bolševik na sebe štěká, nevěříme ani starým hafanům.

Se slovenským separatismem si už užila první republika. Tehdy Svehla existenci jednotného svazku Čechů a Slováků zachránil ústupem od Masarykem nalinkované odluky církve od státu. Již tehdy rozdílný přístup ke křesťanství představoval téměř nepřekonatelnou překážku ideového soužití obou národů, ale nakonec vlastně smíření s církví přineslo reálnou státní jednotu pro příštích sedmdesát let. Současným kampaním za slovenskou samostatnost opět v Čechách předcházejí snahy o zpochybnování úlohy křesťanství, kombinované tentokrát se zesměšňováním a crdněnými útoky na slovenskou povahu i národ. Jakpak se tedy dívat slovenskému návrhu ústavy usilující o suverénní a sverchovaný stát slovenského národa? Podle tohoto návrhu má o spojení s Českou republikou rozhodnout lidové referendum — ve slovenském pojetí ovšem republikové, v pojetí V. Havla celostátní. Podobnost s naším bývalým vzorem čistě náhodná? Skupina národně orientovaných slovenských hnutí a iniciativ předložila SNR návrh Deklarace o státní suverénitě Slovenské republiky a o sverchovanosti zákonů SNR nad zákony FS. Není to však prý ještě osamostatnění, ale jen způsob, jak k nějakému státotvornému uspořádání dospět. Nicméně podíl na zlatém pokladu ČSFR, právo na vlastní

hospodářský systém, banky, celní a poštovní správu, jakož i armádu a policii návrh už obsahuje.

Za takové řešení se nyní v Bratislavě manifestuje, podporuje je i Matice slovenská i Mečiarova platforma rozštěpené VPN. Naproti tomu Gálova část VPN, KAN, ODA a Hnutí česko-slovenského porozumění takovou deklaraci jednoznačně odmítají jako záminku pro rozbití ČSFR aktivizujícími se bývalými komunisty. Apelují na SNR, aby se zasadila o urychlenou lustraci všech ústavních činitelů a uskutečnila všechna nevyhnutelná personální opatření, »včetně nejvyššího postu slovenské vlády«. Stejně mluví na slovenského premiéra i prsty členů vyšetřovací komise 17. listopadu, mající materiály slovenské ŠtB v rukou. Zřejmě se tedy slovenská vládní půda bez lokálního zemětřesení neobejde. Pokud tato katarze zachránil hroučící se federaci, najdou se jistě i nové schopné osobnosti. Navázání společné nitě může být světeno jen těm nejcitlivějším prstům.

FERDINAND PEROUTKA

Vivat Comenius v Berlíně

BERLÍN: Ve čtvrtek dne 14. března bude v Berlíně slavnostně zahájen Rok Komeniského. Zahájení připravuje Čs. ústav zahraniční v Praze společně s krajanskými spolky. V Berlíně je hlavním organizátorem Spolek na podporu Českého Říšdorfu, historicky nejstarší krajanská organizace, jejíž počátky sahají až do roku 1737, kdy do Berlína přišli první čeští exulanti. Hlavním bodem slavnostního programu je světová premiéra pořadu VIVAT COMENIUS. Autor, A. Strejček, se zaměřil na jedno z posledních stěžejních děl J. A. Komenského — Obecnou poradu o nápravě věcí lidských. Nad výročním narozením učitele národů převzalo záštitu UNESCO a pod patronací této organizace bude i tento osvětový pořad.

HERB. WEISSKOPF, KUBINKA, "ZÁŠTITA"?

HOUSLISTOVA ANABAZE

Kolik umělců v české historii trpělo pro ideál tonhy po poznání a svobody vyládně? Když oficiální kruhy zakázaly čerstvému absolventu hudební fakulty pražské AMU další studium v zahraničí, nezbylo než sebrat jediný raneček v podobě houslí a rozhodnout se pro odchod do cizího prostředí. Vlast v tento okamžik zůstala ztracena... Jan Tomáš prožíval to, o čem donedávna chválu skoupi huděbní kritici jej srovnávají se slavnými hvězdami houslového, nemu houslistovi, byl investován čas a mnohá rad od osobností hudebního světa, které se ve 20. století staly pojmem. Tomáš má přiležitost konzultovat s houslisty N. Músteimem, Y. Menuhinem, klavíristou R. Firkušným a dirigentem R. Kubelíkem. Houslová technika a interpretační styl do stávají rukopis a Tomáš se začíná prosazovat ve světové konkurenci. Dokonce i na prodaným slavným sálem Gaveau, sklízí

Vztahy česko-slovenské rozvířené nedávno v otázce kompetencí až na samou hranici únosnosti, se zklidnily tak rychle, jako se objevily na denním pořádku. Už sama tato skutečnost vnucuje otázku, zda ce-

Předně — současně federativní uspořádání vychází ze svrchovanosti dvou státotvorných národů, které vytvářejí své státní útvary. Českou republiku a Slovenskou republiku. V rozporu s tím by nyní vznikla

mi slibují někdy záměrně, někdy v zápalu řečnického boje, možné i nemožné. Vzpomeňme na tři pruty Svatoplukovy!

Přibližně totéž platí i o naší státnosti. Český stát jako nástupce Velkomoravské říše, je historickou skutečností po víc než tisící roků, po většinu z nich včetně území moravského. Ani tuto skutečnost bychom si neměli dnes dovolit narušovat, protože by to dříve nebo později vedlo k našemu státnímu a národnímú úpadku, případně zániku. Neměli bychom zapomínat, že jsme v době poměrně nedávné prošli nejhorším ohrožením jak státní, tak národní existence a že by statisíce obětí, které byly pro obnovu státní samostatnosti a národní svrchovanosti přineseny, neměly přijít nazmar. Řešení cestou samosprávných zemí se proto zdá úměrně a všestranně vyhovující. Udržení jednoty čs. státu v dnešní federaci není už záležitostí jenom naší, nýbrž je věcí rozhodnutí obou státotvorných národů. Čs. stát má už svou více než sedmdesátiletou historii, během níž vzniklo množství vazeb a svazků, jejichž narušení by přineslo další dalekosáhlé a negativní důsledky.

O jednotu národa i státu

lá bouře nebyla vyvolána uměle a záměrně právě proto, aby odvrátila pozornost od jiných důležitých věcí.

Spor o federaci a kompetence ve vztazích mezi českou a slovenskou částí federace se tedy uklidnil, ale už tu máme otázku moravskou či moravskoslezskou. Předsednictvo ÚV ČSL vydalo k této otázce 24. 1. 1991 stanovisko, v němž se hovoří o variantách federativního nebo spolkového uspořádání země. Hovoří se v něm o tom, že spolkový stát by se měl skládat ze Slovenské republiky (země), Moravskoslezské republiky (země) a České republiky (země) v jejich historických hranicích. Poprvé se tu objevuje dosud neznámý pojem Moravskoslezské republiky.

Moravskoslezská republika, která by v tomto modelu musela být nositelkou svrchovaného národa moravskoslezského. Ale tak tomu není. Zatímco není pochyb o tom, že Morava má plné právo na samosprávu, aby nedocházelo například k odlivu finančních a hospodářských zdrojů z Moravy a Slezska ve prospěch oblastí jiných, na samosprávu danou i historicky postavením bývalého markrabství moravského, nemělo by být ani pochyb o tom, že národ jsme jeden, český národ žijící v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Má v té či oné oblasti své specifické odlišnosti psychické, jazykové aj., ale ty mají i jiné části území.

Jednotu národa bychom měli střežit a nedávat se strhnout hlasy nezodpovědných demagogů, kteří za osobními cíli a ambice-

Mraky nad Kolibou

(Č): Důsledkům tržní ekonomiky se nevyhne ani Slovenská filmová tvorba — Koliba. K 1. dubnu má vzniknout několik relativně samostatných státních akciových společností: Filmové studio Koliba (ateliéry, laboratoře a ostatní technický servis) a několik producentско-tvůrčích center. V letošním roce však nejsou prostředky na zahájení filmové výroby. Sdětili to CTK náměstek SFT J. Grnádik. Tvorba a výroba ztrácí podporu státního rozpočtu a část výnosů z tržeb, které získávaly od Slovenské půjčovny filmů. Uvedl také, že s růstem cen na výrobu kopil o 400% slovenské filmy vyráběné v dosavadních 50 kopiích nebude možno v tomto počtu distribuovat. Podstatně se snížil i roční objem výroby filmů. Dnes stojí výroba jednoho filmu v průměru 6—7 miliónů korun, a ta se neobejde bez státních dotací. Vláda SR přidělila na letošní rok SFT 25 miliónů. Tato dotace je určena k dokončení filmů, jejichž natáčení bylo zahájeno loni. Státní dotace nemá být nadále poskytována do podniku, ale na konkrétní filmové projekty. Protože však nejsou v platnosti daňové zákony umožňující sponzorství, těžko předpokládat, že SFT získá finanční prostředky z nestátních zdrojů. Pan náměstek uvedl, že tato situace vede k obavám o osud slovenské národní kinematografie.

Millionen für Dresdner Schloß

DRESDEN, 10. April (dpa). Das 1945 völlig ausgebrannte Dresdner Schloß soll mit einem Aufwand von mehreren 100 Millionen Mark bis zur 800-Jahr-Feier der Stadt im Jahre 2008 in altem Glanz erstrahlen. Bei einer Besichtigung der Baustelle sagte der sächsische Finanzminister Georg Milbradt (CDU) am Mittwoch, das Land sei entschlossen, den Aufbau des Schlosses voranzutreiben. Für dieses Jahr seien 12,6 Millionen Mark vorgesehen, mit denen unter anderem der 100 Meter hohe Hausmannsturm saniert werden soll. Die Semper-Galerie, die den Zwinger zum Norden hin abschließt und 1960 wieder aufgebaut worden war, soll bereits bis 1992 gründlich „überholt“ sein. Die Galerie mit den Werken berühmter Meister der Renaissance erhält für insgesamt 90 Millionen Mark unter anderem eine nicht brennbare Innenwandverkleidung, ein neues Dach und neue Böden. In diesem Jahr stehen 34 Millionen Mark für die Sanierung der 1854 errichteten Gemädegalerie zur Verfügung.

wahrgenommen hat. Bei 10 Jahren erhöht sich der Bonus sogar auf 15%.

DIE RUINE der evangelischen Frauenkirche Der Sakralbau, der im Februar 1945 zerstört wurde, soll jetzt wiederaufgebaut werden. Eine Stiftung hat sich zum Ziel gesetzt, die Aufbaukosten von 160 Millionen Mark zu sammeln.

PRITOM SE JM BORTI KANALIZACE...

machen, als es jetzt ist, 800 verschiedene Gesetze zu ändern. Wir versuchen zuerst, unser Rechtssystem dem der Gemeinschaft anzugleichen, und wir haben hundert verschiedene Schritte zu tun, bevor wir Mitglied werden können. Und wenn wir in dieser Hinsicht mit Polen und Ungarn kooperieren können, hätte das natürlich Vorteile.

FR: Präsident Havel und auch Sie selbst haben wiederholt gesagt, vermutlich sei die NATO die Organisation, die den Prozeß der Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa wirklich zu Ende führen kann, sogar mit der Perspektive einer japanisch-europäischen Sicherheitspartnerschaft. Kann denn nicht die KSZE das realisieren, was sie sich noch vor einem Jahr von ihr erwartet haben?

Dienstbier: Die KSZE ist die einzige Plattform — noch keine Institution, aber wir glauben an die schrittweise Institutionalisierung der KSZE — sie ist also das einzige Forum, das Europa und die USA verbindet, und zwar den gesamten europäischen Raum und Nordamerika. Ich denke, es geht um einen schrittweisen Prozeß.

Die NATO ist eine der Säulen des Prozesses, denn sie ist gegenwärtig die einzige funktionierende Sicherheitsgemeinschaft in der Welt. Es gibt noch die Möglichkeit der Kooperation mit der Westeuropäischen Verteidigungsgemeinschaft (WEU), und wir könnten uns vorstellen, eine ganze Reihe bilateraler Verträge aus Sicherheitsgründen abzuschließen. Alles dies sollte ein Netz der Kooperation ergeben.

Die Revolution war leichter, als jetzt die Gesetze zu ändern

FR: Es heißt, Ungarn strebt eine Freihandelszone in Ost-Mitteleuropa an. Eingerichtet werden soll diese Freihandelszone durch bilaterale Verträge mit Polen und der Tschechoslowakei. Stimmen Sie mit dieser Zielsetzung überein?

Dienstbier: Sie würden besser die Wirtschaftsminister fragen, nicht mich. Ich sehe nur die Notwendigkeit, die Grundlagen für eine solche Unternehmung zu schaffen. Auf Grund der verschiedenen Lage in der Tschechoslowakei und in Ungarn wird es ohnehin noch einige Zeit dauern, bis so eine Vereinbarung geschlossen werden kann.

FR: Aber im Prinzip akzeptiert die Tschechoslowakei, daß Bedarf für eine mitteleuropäische Freihandelszone besteht?

Dienstbier: Da bin ich nicht sicher. Ich denke, wir müssen versuchen, die Voraussetzungen für den freien Handel mit der Europäischen Gemeinschaft zu schaffen — und zwar alle drei genannten Länder. Und wir können nicht Dinge angehen, die es erschweren, dieses Ziel zu erreichen. Andererseits ist Zusammenarbeit hilfreich, wo immer sie möglich ist.

FR: Wäre es nicht besser, eine starke Interessengruppe der ost-mitteleuropäischen Länder und eine Koalition der drei Länder zu bilden, um Druck zugunsten einer Aufnahme in die EG auszuüben?

Dienstbier: Wir können keinen Druck ausüben. Wir müssen erst die internen Vorbedingungen für den Eintritt schaffen. Es war einfacher, eine Revolution zu

ben, das dichter und dichter wird, bevor ein stabiler Ring der Sicherheit geschaffen ist.

Es war möglich, Frankreich und Deutschland nach Jahrhunderten bitteren Krieges zu Freunden zu machen. Gleichzeitig wurden die Länder in Osteuropa separiert und so ein Konflikttherd geschaffen. Je intensiver nun jedes dieser Länder in die verschiedenen internationalen Institutionen eingebunden wird, desto eher besteht die Möglichkeit, die Probleme der Region zu lösen. Wir dürfen auch nicht vergessen, daß sich der Ost-West-Konflikt in einen Nord-Süd-Konflikt verwandeln kann. Wir haben gerade gesehen, was geschieht, wenn die Politiker des Südens die Konfrontation wollen. Wir müssen auch davon ausgehen, daß bei einem Auseinanderfallen der Sowjetunion, ein großer Teil davon zum Süden gehören wird — möglicherweise mit all dem atomaren Potential, das in der Sowjetunion existiert. Aber ich will den Teufel nicht an die Wand malen.

FR: Vor einigen Tagen sagte US-Verteidigungsminister Richard Cheney, daß Gorbatschows Tage gezählt seien. Welche Bedrohung sehen Sie in der Sowjetunion — oder ihren einzelnen Teilen?

Dienstbier: Wir fühlen keine Bedrohung unserer Zukunft durch eine sowjetische Intervention. Dies ist die Zeit der Auflösung des sowjetischen Imperiums. Wir können von einer Art Kollaps der sowjetischen Wirtschaft sprechen, man wird dort also zunächst interne Probleme lösen müssen. Die Bedrohung liegt deshalb im Augenblick vor allem auf dem wirtschaftlichen Gebiet, denn bei einer weiteren Auflösung der sowjetischen Wirtschaft wird es sehr schwierig für unsere Unternehmen sein, Märkte zu finden, von denen sie Öl und Gas beziehen können. Und — auch wenn das gegenwärtig theoretisch ist — falls es wirklich einen Zusammenbruch geben sollte, wissen wir nicht, wie viele Menschen das Land verlassen — und unter welchen Umständen, ob es ein Massenexodus sein wird oder ob lediglich politische Emigranten kommen. Es wäre Unsinn, Katastrophenstimmung zu verbreiten, aber wir müssen das im Hinterkopf behalten.

FR: Glauben Sie, daß die Slowakei mehr und mehr zur Sowjetunion neigt und damit die Spannungen in der Tschechoslowakei zunehmen werden?

Dienstbier: Ich denke nicht, daß sich die Slowakei der Sowjetunion zuwendet. Ich denke nur, daß sie viel größere Schwierigkeiten mit der gegenwärtigen Situation hat als Böhmen und auch Mähren. In Böhmen haben die Arbeiter verschiedene Möglichkeiten, Stellen zu finden. Aber in manchen slowakischen Städten gibt es eine große Fabrik, und jeder Mann in der Region ist abhängig von dieser Einnahmequelle. Dann gibt es dort viel militärische Industrie — aus zwei Gründen: Einmal sollte ein neuer Produktionszweig in der Slowakei geschaffen werden, weil das Land zuvor wenig industrialisiert war. Zum anderen lagen dem strategische Überlegungen zugrunde; die Waffenindustrie sollte so weit wie möglich von der Westgrenze entfernt sein.

FR: Einige slowakische Politiker vertreten aber die Meinung, daß sich die Slowakei der Sowjetunion zuwenden könnte, wenn Prag ihr nicht weiter entgegenkommt.

Dienstbier: Ich weiß nicht, auf wen Sie sich beziehen. Aber wie können sie sich der Sowjetunion zuwenden? Die Sowjetunion hat kein Geld, die Wirtschaft ist in katastrophalem Zustand. Wir wissen, daß eine Menge sowjetischer Betriebe und Republiken unsere Güter dringend brauchen, aber sie haben Zahlungsfristen sogar bei Lebensmitteln und Textilien von zwei Jahren. Wie können wir darauf eingehen? Wir müssen unsere Arbeiter bezahlen.

FR: Die Beziehungen zwischen dem wiedervereinigten Deutschland und der Tschechoslowakei sind so unbelastet wie seit Jahrzehnten nicht. Bis zum Sommer soll ein „Vertrag über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit“ geschlossen werden. Gibt es Probleme wegen der Forderungen der vertriebenen Sudetendeutschen?

Dienstbier: Die Beziehungen zwischen der CSFR und der Bundesrepublik Deutschland sind exzellent. Beide Seiten wünschen, glaube ich, einen dicken Strich unter die Vergangenheit ziehen zu können. Ich weiß, daß die Bundesregierung unter mancherlei Druck steht, aber auch wir stehen umgekehrt unter solchem Druck. Es wäre Unsinn, die Dinge zu komplizieren, indem wir diskutieren, was 1939 und 1945 geschehen ist. Die Tschechoslowakei hat ihre Verantwortung übernommen. Präsident Havel und ich haben zur Vertreibung der Sudetendeutschen mehrmals gesagt: Das war nicht Gerechtigkeit, sondern Revanche. Aber die Sudetendeutschen müssen auch akzeptieren, was sie den Tschechen vor 1945 angetan haben.

Kaiserin Michiko von Japan

Sie galt für Europäer jahrelang als schönste und exotischste Monarchin: Sirikit von Thailand (58). Ihr Charme und ihre Sanftmut ist sprichwörtlich.

Königin Nur von Jordanien

Sie ist gebürtige Amerikanerin und hielt trotz zahlreicher Intrigen im Golf-Krieg tapfer zu ihrem Mann Hussein: Nur von Jordanien (29). Mut und unerschütterliche Liebe zeichnen die jüngste Königin der Welt aus.

Königin Sirikit von Thailand

Sie ist die einzige Kaiserin der Welt und wurde erst im November letzten Jahres mit ihrem Mann Akihito gekrönt: Michiko von Japan (56). Die ehemalige Klavierlehrerin muß ihre Landsleute erst erobern

Königin Fabiola von Belgien

Sie konnte ihrem Mann Baudouin keine Kinder schenken und kümmert sich deswegen intensiv um Waisen: Fabiola von Belgien (62). Sie lebt zurückgezogen und zeigt sich selten in der Öffentlichkeit.

Königin Beatrix der Niederlande

Sie ist blitzgescheit und führt am Hof ein strenges Regiment: Beatrix der Niederlande (53). Sie hat drei Doktor-Titel. Ihre Herzlichkeit ist echt. Sie kämpft für Menschen, die sie liebt.

Königin Margrethe von Dänemark

Sie ist volksnah und überrascht ihre Landsleute immer wieder mit eigenen Zeichnungen, Entwürfen für Porzellan und Stickerien: Margrethe von Dänemark (51). Allerdings: Sie raucht in der Öffentlichkeit.

Königin Sofia von Spanien

Sie sah niemals einen Stierkampf und trägt aus Liebe zu Tieren keine Pelzmäntel: Sofia von Spanien (52). Sie benützt Naturkosmetik und kämpft gegen das Abschichten von Pelztieren.

Königin Silvia von Schweden

Sie geht auf Menschen zu und erobert alle Herzen: Silvia von Schweden (47). Sie kümmert sich um Behinderte und lernte sogar die Taubstummensprache. Sie ist offen für alle Sorgen ihrer Landsleute.

Königin Elizabeth von England

Sie ist die am längsten amtierende Monarchin der Welt: Elizabeth von England (65). Niemals in ihrem Leben hat sie ein Interview gegeben. Sie ist unnahbar, kühl, zeigt keinerlei Gefühle.

Schmerzen im rechten Arm

Plötzlich einsetzender, anhaltender Brustschmerz, der auch in den rechten Arm ausstrahlt, ist mit hoher Wahrscheinlichkeit Anzeichen eines akuten Herzinfarkts. Das ergab eine neue Untersuchung der Infarktzeichen bei Patienten des Schweizer Universitätskrankenhauses Lausanne. Bisher galt die Ausstrahlung der Brustschmerzen in den linken Arm als besonders typisches Infarktzeichen.

Bei der neuen Untersuchung in Lausanne hatten 80 Prozent der Patienten mit Schmerzausstrahlung bis in den rechten Arm einen akuten Herzinfarkt. Weitere 14 Prozent hatten

bereits stark verengte Herzkranzgefäße. Das heißt, 94 Prozent aller Patienten mit Schmerzausstrahlung in den rechten Arm litten an einer schweren koronaren Herzkrankheit, berichtet darüber das Fachblatt „kardio“. Damit ist der akute Herzinfarkt noch sicherer erkennbar geworden.

TOTO VAN PREDNNA - SEL UZ 1997! PROF. ZEMOR!

Rund 100000 Menschen in der Bundesrepublik leiden an multipler Sklerose. Sie gilt als häufigste Nervenkrankheit des mittleren Lebensalters und verdankt ihren Namen vielfältigen (multiplen) Verhärtungen (Sklerosen) des Zentralnervensystems.

Ihre Majestät Königin Sonja von Norwegen. Die gebürtige Kaufmannstochter aus Oslo ist mit König Harald verheiratet und hat zwei Kinder

Spielsucht gleicht Alkoholismus

FRANZ TARYT

ROZHOVOR PŘES OCEÁN

»Velice rád přijedu do Československa znovu. Jednoho dne bych chtěl řídit některou svou skladbu v Praze s vaším orchestrem,« řekl nám slavný český skladatel Karel Husa, žijící a tvořící v USA, po loňském koncertě v pražském Obecním domě, kde s obrovským úspěchem řídil svou monumentální Hudbu pro Prahu 1968, ve světě hranou již více než sedmtisíckrát. Nyní se ta chvíle přiblížila. V neděli 14. dubna bude ve Smetanově síni dirigovat koncert Pražských komorních sólistů, jejichž uměleckým vedoucím je mistrův přítel Hubert Šimáček. K. Husa sám sestavil program, v němž kromě barokní hudby zazní jeho dílo Čtyři malé kusy pro smyčcový orchestr a Hanušova Passacaglia concertante pro třináct smyčců, dvě violoncella a celestu. Sólisty večera budou Josef a Jan Chuchroví, na celestu bude hrát Jan Panenka.

Před koncertem jsme poslali do USA Karlu Husovi několik otázek a navštívili jeho dávného přítele, našeho předního skladatele Jana Hanuše.

»Kdyby někdo vyfotografoval naši korespondenci za posledních čtyřicet let, bylo by to hodně silné album,« podotkl Jan Hanuš. A protože Karel Husa nám poslal zejména vzpomínky na pražské začátky svého přátelství s Janem, vrátil se i skladatel Hanuš ke čtyřicátým letům: »Na jejich konci se Karel již nevrátil ze svých pařížských studií, brzy nato se oženil s Francouzskou a natrvalo odstěhoval do Ithaky ve státě New York, kde vyučuje na Cornellově univerzitě.«

»Jako člen Společnosti pro soudobou hudbu Pfitomnost jsem chodíval skoro na všechny koncerty,« čteme v dopise z Ithaky. »Můj profesor Jar. Řídský mi říká: Musíš poslouchat všechno, koncerty, opery, sólovou a komorní hudbu. A když si na ta léta 1940—1948 vzpomínám, všude jsem tam samozřejmě vidával i Jana Hanuše, který ve výboru Pfitomnosti pracoval. Nebyla to žádná placená funkce, ale Jan vše dělal s nadšením. Během dne byl zaměstnán v Urbánkově hudebním nakladatelství a já si tenkrát říkal: Kdy může komponovat? Nějak si čas našel, poněvadž komponovat musel, bylo to v něm. Dokonce ukázal mou Sonatinu pro klavír Vladimíru Urbánkovi, ten jí přijal a byla vytištěna hned po válce.«

»Spřátelili jsme se hlavně v roce 1945, kdy oba jsme byli členy výboru Pfitomnosti a vydávali časopis Rytmus. Karel do něj psal kritiky koncertů a symfonické hudby, já operní,« dodává Jan Hanuš a vysvětluje, jak tehdy mladí skladatelé začínali: »Od ministerstva školství dostávala naše Společnost pro soudobou hudbu pouze dva tisíce korun ročně a od Baťi také dva. Časopis Rytmus, který nám tiskl Melantrich, si musel na sebe vydělat. Scházeli jsme se po večerech v knihkupectví Urbánkových, sami organizovali koncerty, propagovali je i prodávali vstupenky. Na-

šěstí nám velmi vycházel vstříc rozhlasový orchestr, který hrál na našich koncertech zdarma a ještě pořídil rozhlasové nahrávky našich skladeb. Dodržovali jsme však přísně zásadu, že žádný z nás mladých nesmí mít na koncertech více než jednu skladbu ročně.«

»Když zemřel sekretář Ing. Hanf a já v roce 1946 převzal jeho funkci,« navazuje v dopise Karel Husa, »ast bych ztroskotal, nebýt Jana. V té době nebyly stroje na kopírování, vše se dělalo ručně. Asi dvakrát jsme museli odložit koncert na poslední chvíli a já pokaždé psal dva dny adresy na korespondenční listky. Když dnes ukazují svým žákům partitury a party psané ručně, skoro mi nevěří. Oni už vyrostli s kopírovacími stroji a komputery.«

»V Pfitomnosti jsme s Karlem spolupracovali ve prospěch soudobé hudby po tři roky,« upřesňuje Jan Hanuš. »V roce 1949 zůstal Karel ve Francii a jezdil do Prahy jen občas za otcem a sestrou. Pak ale napsal Hudbu pro Prahu 1968 a vlast pro něho zůstala uzavřena. Hudba Pro Prahu 1968 se hraje po celém světě a Karel ji často diriguje sám. Dostávám od něj pohlednice z Koreje i z Austrálie. Provždy mu zůstanu vděčný, že v sedmdesátých letech, kdy já tu byl „u ledu“, dirigoval také moje díla

v zahraničí. Napsal jsem tehdy skladbu Štáfeta, věnovanou rozhlasovým technikům a hlasatelům z května 1945 a srpna 1968, kterou Karel často zařazoval na své koncerty.«

»Stále vzpomínám na ty časy v Pfitomnosti a přátelství s Janem,« uzavírá Karel Husa svůj dopis. »V cizině se člověk ještě více přiblížuje domovu, čerpá ze vzpomínek mládí. Když jsem poznal svět a udělal si svůj názor o krásách měst a hudby, vidím, že Praha je úžasně krásná a že česká hudba je ve světě velmi důležitá, že vlastně je jednou z „velmocí“ ve světové hudbě.«

Nechceme však zaocéánský rozhovor ukončit jen vzpomínáním. Jedna ze závažných myšlenek Husova dopisu patří přítomnosti a budoucnosti současné hudby: »Je nesmírně důležité, aby soudobí skladatelé byli slyšeni jen tak může česká hudba pokračovat a rozšiřovat počet skladeb napsaných během několika staletí. Jsme jako kronikáři. Píšeme v notách, co jsme zažili, jak vidíme svět. A jistě se najdou v budoucnosti významné skladby z naší doby tak, jako my čerpáme z českých skvostů renesančních, barokních, klasicistických a romantických až dodneška. I když jsou noty napsané, stále ještě to dílo skoro neexistuje: musí být provedeno! A zde potřebujeme umělce-interpreté, kteří věnují čas a energii k provádění nové hudby. Proto je nezbytná taková hudební společnost, jako byla za našich mladých let Pfitomnost, a lidé jako Jan Hanuš, kteří mají energii nejen hudbu psát, ale také ji propagovat.«

Na snímku ražená medaile s portrétem F. M. Pelcla od Z. Koldfouského z výstavy Památky národní minulosti v Lobkovickém paláci.

Ärzte warnen: Sonnenöl verschlimmert Hautleiden

Gleßen - Wer zu Akne und Hautausschlägen neigt, sollte keine Sonnenschutzöle verwenden. Das raten Ärzte der Uni-Hautklinik, die die Wirkung von sechs bekannten Sonnenölen untersucht haben. Die meisten Öle können Hautkrankheiten begünstigen oder verschlimmern.

Louis Guglielmi gestorben Er schrieb „La vie en rose“

Paris - Der Komponist des weltberühmten Chansons „La vie en rose“, „Louisguy“ Louis Guglielmi, ist mit 75 gestorben. „La vie en rose“ wurde von 27 Interpretinnen gesungen, darunter Edith Piaf (sie schrieb auch den Text), Marlene Dietrich, Mireille Mathieu, Josephine Baker und Grace Jones.

Hier werden Mieter beraten

Mieterschutzverein, Eckenheimer Landstraße 339, ☎ 56 01 057 (Mitglied im Deutschen Mieterbund) ● Mieterverein, Porzellanhofstraße 4, ☎ 28 00 50 (Mitglied im Deutschen Mieterbund) ● Mieter helfen Mietern, Große Friedbergerstraße 16, ☎ 28 35 48 ● Mieterberatung Frankfurt a. V., Petterweißstraße 44, ☎ 45 10 87

Bonn und Prag in Harmonie

PRAG, 11. April. Die Bundesrepublik und die CSFR wollen für das kommende Außenminister-Treffen für Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa (KSZE) einen gemeinsamen Vorschlag zur Festigung der europäischen Sicherheit vorlegen. Das sagte Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher am Donnerstag zum Abschluß einer Visite in Prag nach Gesprächen mit seinem tschechoslowakischen Amtskollegen Jiri Dienstbier und CSFR-Ministerpräsident Marian Calfa. Beide Seiten seien der Auffassung, die für Juni in Berlin geplante Zusammenkunft sei „von entscheidender Bedeutung für die europäische Sicherheitsstruktur“, berichtete Genscher. Beide Seiten wollen nun Expertengruppen beauftragen, Möglichkeiten für einen gemeinsamen Vorstoß zu prüfen.

Genscher, der vor einer „Re-Nationalisierung“ in Europa warnte, mißt dem vor zwei Tagen an alle KSZE-Staaten verteilten Memorandum seines CSFR-Amtskollegen Dienstbier große Bedeutung bei. Darin war eine ständige Ausgleichsstelle der KSZE in Zusammenarbeit mit NATO, Europäischer Gemeinschaft (EG), den ost-mitteleuropäischen Ländern und der Sowjetunion gefordert worden. Genscher und Dienstbier verabredeten nach den Worten des Bundesaußenministers während ihres Gesprächs zehn „Prager Thesen“, in denen die Bedeutung der USA und Kanadas, aber besonders auch die Rolle der Sowjetunion im europäischen

Verständigungsprozeß betont wird. Die Linie der europäischen Teilung dürfe nicht an die Westgrenze der UdSSR verschoben werden, sagte Genscher dazu. „Es entspricht der Bedeutung der EG für die Zukunft Europas, daß die Gemeinschaft den jungen Demokratien in Mittel- und Osteuropa zur Mitgliedschaft offensteht“, zitiert Genscher die Thesen.

„Zukunftsweisend“ ist nach Genschers Worten auch der geplante deutsch-tschechoslowakische „Vertrag über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit“, der im Sommer unter-schriftsreif sein soll. Das Abkommen werde einen Schlußstrich unter einen Abschnitt tschechoslowakisch-deutscher Geschichte ziehen und Grundlage der künftigen Zusammenarbeit sein, sagte CSFR-Premier Calfa. Nach Dienstbiers Worten gibt es fast keine Differenzen.

Offen ist allerdings die Frage, wie mit den Ansprüchen der 1945 aus der Tschechoslowakei vertriebenen Sudetendeutschen umgegangen wird. Calfa bekräftigte, die CSFR werde nur Enteignungen rückgängig machen, die nach Februar 1948 – dem Zeitpunkt der Machtübernahme der Kommunisten – verfügt worden seien. Genscher wollte unter Hinweis auf die laufenden Verhandlungen nicht auf die Forderungen der Sudetendeutschen eingehen. Er sagte lediglich, mit dem Vertrag solle der „Teufelskreis von Unrecht und Gegenunrecht“ durchbrochen werden.

Rozhodne krásna

(fa): Půvabná tvář, krásná postava a atraktivní modely budou vévodit sobotnímu večeru v banketním sále pražského hotelu Diplomat. Agentura Model Trust, kterou nedávno založili Felix Slováček a Dagmar Patrasová, tu pořádá spolu se zahraničními firmami známých jmen, jako je Christian Dior, soutěž Tvář '91. Její součástí bude módní show, světové manekýnky představí kolekci pařížského módního domu Olivier Lapidus, hudbu obstará Big Band Radio Praha, Felix Slováček, zpívat budou Helena Vondráčková a Alena Příkrylová. Jak se novinaři na včerejší tiskové besedě mimo jiné dověděli od majitelů agentury, výběr do soutěže nebyl jednoduchý. Z osmi a půl tisíce přihlášených museli vybrat dvacet dívek a deset mužů, samozřejmě těch nejatraktivnějších a nejhezčích. Takže bude zřejmě během večera co obdivovat, i když 500korunová cena vstupenky pro každého dostupná není. Program však natáčí čs. a německá televize. Vítězové a vítězky večera pak pojedou na mezinárodní finále do Berlína a poté do Milána, kde čeká ty nejúspěšnější pracovní smlouva na 100 tisíc dolarů.

100BROVNOVÝ SOX...

Ein Bauer versorgt 65 Menschen
 Die deutsche Bevölkerung wird von immer weniger Bauern mit Nahrungsmitteln versorgt. 1989 versorgte ein Landwirt in den alten Bundesländern 45 Menschen. 1950 waren es nur zehn gewesen.

Schluß mit den Manta-Witzen, jetzt sind die anderen dran

NÁROD SE BAVÍ!
 TO SE BUDDOU RÁDIT
 ZAPOVĚT...
 ..A KOP ZŮSTAL,
 RUKOPIS DRÁVĚKY
 A ZINCICOVY?

Drei Psychologen der Uni Kiel nehmen in einem Buch jetzt alle Autofahrer aufs Korn („16 abgefahrene Autofahrer“, Fackelträger-Verlag Hannover, 19,80 Mark). Die schönsten Sprüche:
Der Audi-100-Fahrer: Was er liebt: saubere Toiletten mit Waldmeistergeruch, die beim Abspülen den Donauwalzer spielen. Was er haßt: Italienische Dreiklanghupen. Sein Ziel: alle Rowdys hinter Gitter. Sein Alptraum: Vogelschiß durchs Schließfach.
Golf-Cabrio-Fahrerin: Hauptbeschäftigung: Öffnen und Schließen des Verdecks, Besuch von Sonnenstudios.

Was sie an Männern besonders schätzt: ein solides Einkommen und die Bereitschaft, es für die Jugend zu opfern.
Der Cadillac-Fahrer: Hauptproblem: In der falschen Zeit geboren, lebt auf dem falschen Kontinent. Sein Alptraum: Mit einer fehlenden Chromleiste fahren. Wennerausgeht: Er zieht sein weltalkogeknüpftes Satinhemd an und toupiert seine Brusthaare.
Der Jeep-Fahrer: Sein Alltag: Eine Kreuzung ist ein reißender Fluß, den er überqueren muß. Vor Zebrastrahlen denkt er sofort an Großwildjagd. Autos von rechts sind angreifende Rhinözerosen. Seine Lieblingsfil-

me: Rambo I, II, III, IV, V. Sein größtes Problem: Auf der Fahrt zur Arbeit ausreichend schlechte Feldwege zu finden.
Der Golf-GTI-Fahrer: Seine Macke: In seinen Rückspiegel hat er das Foto eines Porsche geklebt. Das gibt ihm die Illusion, gerade einen Porsche abgehängt zu haben. Sein Lieblingsgericht: Nas-Goreng beim Italiener.
Der Mercedes-Fahrer: Was bei ihm immer stehen muß wie eine Eins: der Stern. Zur Not hält er mitten auf der Autobahn an, um den Stand zu korrigieren. Sein Alptraum: Sein Wagen springt morgens nicht an, und alle Nachbarn bekommenes mit.
Der BMW-Fahrer:

Kindheit; Schon als Säugling zwang er seine Mutter durch anfeuerndes Brüllen, schneller zu schleben, um andere Kinderwagen zu überholen. Heute: Überholt auch im Supermarkt mit dem Einkaufswagen an der Kassenschlange.
Der Porsche-Fahrer: Sein Problem: zu starke Beschleunigung auch in Intimen Lebenslagen. Seine größte Angst: Ein Grüner wird Verkehrsminister und erklärt die Autobahnen zum Blotop.
Wer jetzt die Autoren beschimpfen will: Sie bleiben ungenannt, schreiben unter dem Pseudonym Caslan Lakomý. Sie werden wissen warum...

dokázáno, že Rukopisy nejsou pravé, ale objevili se názor, že vznikly už v době vele-slavinské... Zajímá-li vás Václav Hanka, o němž, jak jste jistě poznali, je řeč, můžete navštívit zajímavou, s erudicí, bedateleisku precizností a zaujetím připravenou výstavu k 200. výročí jeho narození, jejíž autory jsou dr. D. Stěpanová, dr. E. Ryšavá a dr. P. Brodský, CSC, a která je až do srpna otevřena v Národním muzeu. Hankovi je nadto věnován cyklus přednášek v NM (3. 4., 10. 4., 17. 4., 24. 4. a 29. 4.), mimo jiné i k problematice kriminálněhistorických rozborů RKZ (24. 4.).

140 let vlakové pošty Básník, vědec, bibliotékár...

(jh): Na historické trase Praha—Brno—Videň vyjede z Masarykova nádraží a zpět 7. dubna železniční souprava s vlakovou poštou R 571, aby se tím připomnělo 140. jubileum vlakové pošty v našich zemích. Zájemci budou mít možnost zhlédnout 6. a 7. dubna na prvním nástupišti Masarykova nádraží výstavu poštovních železničních vozů. Škoda, že se to všechno nemůže sehrát na bývalém Denkově nádraží na Těšnově, jehož krásnou výstavnou budovu dali pražští mocpáni před několika lety strhnout.

...vážený obrozenec, který získal za svou slavistickou činnost v r. 1831 ruský rytířský řád sv. Vladimíra a v r. 1848 komandérský kříž řádu sv. Anny, čestné diplomaty a členství v mnoha evropských vědeckých společnostech. Jeho sbírka Dvanáctero písní (1815) byla v první polovině 19. století bestsellerem, některé z těchto písní, např. Moravo, Moravo nebo Vystavim si skromnou chaloupku s nápěvy od známých skladatelů, zlidověly a zpívají se dodnes. Na obrazech působí tento obtloustlý docent slavistiky na pražské univerzitě dobromyslně a žoviálně, podíváme-li se na

obraz jeho spanilé choti, napadne nás, že to byl člověk úspěšný po všech stránkách. A přece na sklonku života v r. 1858 (zemřel 1861) se dočkal velmi nepříjemné věci: byl nařčen z falzátorství. Obvinění odmítl a soudní spor, vyhrál. Ale až do dnešního dne není zcela a úplně jasné, zda Rukopisy královéhradecké a zelenohorské, které údajně nalezl s J. Lindou v r. 1817 a 1821, skutečně zfalšoval. Po výzkumech jazykových, historických i po expertizách, které provedl kriminalistický ústav, je nezvratně

Die Sowjets taumeln am wirtschaftlichen Abgrund - aber in Moskau hat sich gerade ein „Club der jungen Millionäre“ gegründet. Bedingungen für Mitglieder: Mitglieder dürfen nicht älter als 35 sein, müssen mindestens eine Million Rubel (knapp eine Million Mark) haben und sie auch ganz legal erworben haben. BILD stellt zwei Tausend-

German Sterligow (24) residiert in einem eleganten Moskauer Büro. Computer, drahtlose Telefone, schicke Ledermöbel. Seine drei Sekretärinnen könnten einem Modemagazin entstiegen sein. Der Chef trägt ausgewaschene Jeans, läßt die Asche der Zigarette, die er ständig im Mundwinkel hat, achtlos auf den teuren Teppichboden fallen.

Sterligow ist Club-Vorsitzender. Sein Weg nach oben: Zwei Jahre Jura-Studium, Eröffnung eines Consulting-Büros, nach einem Jahr hatte er eine halbe Million Rubel auf dem Konto. Wegen ständiger Schikanen der Behörden - trotz Perestrojka (!) - schloß er das Büro, machte eine Reise quer durch Lateinamerika. Nach ein paar Monaten in Haiti verspielte er in einer Nacht sein gesamtes Vermögen: 28 000 Dollar.

Zurück in Moskau gründete er eine Börse für Baumaterial, absolute Mangelware in der Sowjetunion. Wer

etwas anbietet, ruft Sterligow an, der gibt die Daten in den Computer, bringt Anbieter und Interessenten zusammen, kassiert nach Westvorbild Provision. Täglicher Umsatz: 12 Millionen Rubel.

Warum gründete er den Millionäre-Club? „Wir wollen zeigen, daß man hier auch ohne Mafia reich werden kann.“

Jetzt will er ein Clubhaus bauen, mit Tennisplätzen und Pferdeställen. „Luxuriös und snobistisch soll es werden.“

„Es ist leicht, bei uns Geld zu machen“

Zehn Mitglieder hat der Club schon. Absolute Diskretion und Anonymität werden garantiert. Tatsächlich wird die Zahl der heimlichen Rubel-Millionäre in Lenins Sozialistenreich auf mehrere Tausend geschätzt. „Es ist wirklich leicht bei uns, Geld zu machen, wenn man eine gute Idee und Energie hat“, sagt einer von ihnen.

Sowie Michail Jurlew (31). Er schmiß eine aussichtsreiche Karriere als Wissenschaftler (Genetiker) hin, gründete mit 800 Rubeln eine Chemie-Firma, arbeitete Tag und Nacht. Heute, vier Jahre später, hat er 15 000 Mitarbeiter in zwölf Fabriken, schwimmt im Geld. Er produziert alles was knapp ist und Geld

bringt: Plastik, Gasmasken, Arzneien.

Wovon träumt ein Mann in Moskau, der in den Millionen schwimmt wie Dagobert Duck? German Sterligow lächelt müde: „Die erste Milliarde zu machen.“

Das Ständesamt weigerte sich, den Fehler im Paß zu berichtigen. „Wir haben nachgeschlagen, im Registrierungsbuch steht 1048“, habe ihr ein Angestellter geantwortet. Auch der Gang zum Stadtparlament von Karaganda war laut „Trud“ für Frau Schneider umsonst. „Man kann nichts machen, die Unterlagen stimmen alle“, hieß es dort.

Frau ist schon 943 Jahre alt
MOSKAU, 11. April (dpa). Jekatarina Schneider aus Karaganda in der mittelasiatischen Sowjetrepublik Kasachstan hat nur Probleme mit ihrem Alter. Die sowjetische Gewerkschaftszeitung „Trud“ berichtete am Donnerstag, nach ihrem neu ausgestellten Paß sei die Frau immerhin 943 Jahre alt. Wegen der Eintragung „geboren 1048“ in ihrem Dokument hatten Bankangestellte Auszahlungen

(pk): Jako za starých časů vyjíždějí opět do ulic pivovarské vozy tažené koňmi. Můžete se o tom přesvědčit každé úterý a pátek v Rokycanech, kde soukromý dopravce Josef Zikmund se dvěma závozníky rozváží takto po městě sudy pilsenského dvanáctky a desítky, i basy s lahvoým pivem.

Proč jste přešli na koňský potah? Myslíte že tím vylepšíte ekologickou situaci města? Zeptala jsem se vedoucího obchodního střediska s p. Pilsenského pivovary v Rokycanech Josefa Moulise.

„Lhal bych, kdybych říkal, že je to hlavní důvod, i když kůň je bezesporu životněmu prostředí prospěšnější než nákladák. Pokusili jsme se prostě oživit starou tradici, je v tom kus romantiky, kterou dnes v našem technickém světě tak postrádáme. Lidé se ve městě alespoň na chvíli zastaví a podívají se na něco hezkého, věřte že se náš potah všem moc líbí. Pro nás je to samozřejmě dobrá reklama.“ Konečně se tedy i státní podniky začínají starat o to, jak se prezentovat veřejnosti. I jim začíná jít o zákazníka.

.. ALB I S UCHEM!

Lufthansa je spokojena

(kž): Dnes je tomu právě čtvrt století, co začala Lufthansa létat z Frankfurtu nad Mohanem do Prahy. Jak nás včera informovali její zástupci, od té doby své styky s Československem i s ostatními východoevropskými zeměmi podstatně rozšířila, takže dnes zaujímá v tomto směru mezi západními leteckými společnostmi první místo. Podílí se například na modernizaci moskevského letiště Šeremetjevo, vzala si na starost technické prohlídky airbusů A 310-300 Aeroflotu i ČSA. Účastní se také výstavby hotelů Penta, z nichž jeden bude otevřen v Praze již v příštím roce.

V krámku jako dlaň

Krámek jako dlaň, ale elánu majitele i dvacetí zaměstnanců v dílnách i obchodě je ve zlatnictví Františka Vomáčky na pražském Starém Městě, v Náprstkově ulici 9, nepočítaně. Majitel firmy, absolvent dvou vysokých škol (lesnické a právnické fakulty) začal svou „kariéru“ na šperkařské škole v Turnově. Dnes navazuje na tradice zakladatele svého rodu, Jana Vomáčky, který se vyučil zlatníkem již v roce 1887 a později si otevřel dílnu na Žitkovském Kolářově náměstí. V rodové tradici pak pokračoval jeho syn František, který se vyučil zlatníkem v roce 1911. Po něm převzal firmu otec dnešního majitele. Výučný list obdržel na začátku druhé světové války. Dílnu a obchod vedl až do padesátých let, kdy

jako tisíce živnostníků musel svůj podnik „dobrovolně“ předat státu. Současný zlatník Vomáčka, v pořadí již třetí František a čtvrtý zlatník, začal podnikat ještě za Husákovy režimu v roce 1987. Nebylo lehké získat povolení k otevření zlatnické opravy. Ale píle, vytrvalost a touha obnovit rodinou tradici zvířezila.

Je velmi obtížné poplsovat zářivou nádhru šperků, které jsou ve Vondráčkově zlatnictví vystaveny. Většinou pocházejí z domácích dílny a vytvářejí je zaměstnanci převážně podle vlastních návrhů. Ale nejsou to jen nové šperky, které v těchto dílnách vznikají. U Vomáčeků dělají všechny zlatnické práce i opravy, liší drahé kovy podle dodaných voskových modelů, prodávají šperkové kameny, a to jak pravé, tak i syntetické. Jak řekl majitel firmy: „Každý návštěvník je vítán, i když nekoupí.“ Zajděte se proto k Vomáčkům podívat. Určitě budete uneseni krásou rukodělných šperků...

KROUPY A KRUPKY:

Obilniny, které právem patří do zdravé kuchyně, často opomíjíme. Většinou proto, že jsme už odvykli je připravovat. Kroupy a krupky se vyrábějí z ječmene, energetickou hodnotu mají podobnou jako rýže - 100 gramů asi 1520 joulů. Významný je obsah některých vitamínů v nich, především skupiny B, a minerálních látek, jako je železo, vápník a fosfor. Hodí se jak k přípravě polévek, tak i jako příkrm či samostatný pokrm.

BRAMBORÁKOVÉ ŘEZY S KROUPAMI:
1500 g brambor, 3 dl krup (lámanka), 2 cibule, 3-5 stroužků česneku, 20 g sádla, 80 g slaniny, vegeta, mletý pepř a mletá paprika, majoránka.

Oloupané brambory nastrouháme na hrubém struhadle. Přidáme k nim do mísy přebírané a propláchnuté kroupy, jemně pokrájenou cibuli, kterou jsme nejprve zpěníli na sádle (do směsi přidáme cibuli i se sádlem). Potom promícháme s utřeným čes-

Pak k nim přilijeme rozšlehaná vejce a mícháme, až se vejce srazí. Podáváme se zeleninovým salátem. (Přidáme-li do udušených krupek jemně sekané maso nebo uzeninu, získáme náplň do paprku nebo různých zeleninových závitků - do náplně použijeme v tom případě jen 1 syrové vejce.)

(čtk): Pět celovečerních českých filmů bude od 13. do 27. dubna uvedeno v programu britské televizní společnosti Channel TV. Práva k uvedení na televizi obrazové byla loni do Veliké Británie prodána k »terozorovně« smúmkům Ucho, Všichni došli ro-dáci, Smuteční slavnost, Sčítánci na níti a Žent, které britští diváci uvidí s anglickými titulkami.

nekem, osolíme, okořeníme. Nakonec do směsi vmícháme na drobné kostičky nakrájenou slaninu. Dobře promícháme, zalijeme tři čtvrtě litrem horké vody, opět promícháme. Přelozíme do kastrolu a na mírném ohni necháme nejprve asi 10 minut prohřívát. Pak bramborovou směs nalijeme do pekáče, vymazaného sádlem, a pečeme v předehřáté troubě zprůdka asi 40 minut, potom přiklozíme a ještě několik minut dopékáme. Tyto chřupavé bramborové řezy podáváme se salátem z čerstvé nebo sterilované zeleniny.

KROUPKY S VEJCI: 250 g krupek, tři čtvrtě litru vody, sůl, 50 g tuku, 1 cibule, 3 vejce.

Propláchnuté kroupy udusíme ve vodě a měkké vložíme na zpěněnou cibuli dodusit.

Rozhlas ztrácí monopol

Zatím sedm licencí pro Prahu ● Další v jednání

(luk): Minulý pátek převzali od místopředsedy vlády ČSFR F. Mikloška prozatímní licence a přidělené frekvence pro soukromé rozhlasové vysílání zástupci sedmi společností, které nejpozději do šesti měsíců zahájí lokální vysílání pro Prahu a okolí v pásmu VKV-II (tzv. západní norma).

Bylo přiděleno sedm tzv. kmitočtových frekvencí (takové, na nichž vysílání neruší příjem v sousedních státech), dalších pět zůstává neobsazených do doby zahájení provozu žižkovského vysílače. Právě problémy s mezinárodní koordinací rozhlasového vysílání způsobily, že soukromé vysílání bylo zatím povoleno jen v Praze, jejíž geografická poloha rušení okolních států prakticky vylučuje. Zatím není dořešena situace na severní Moravě i v dalších příhraničních oblastech, kde se čeká na souhlas okolních států.

Pokud jde o kritéria, která při výběru uchazečů o soukromé vysílání rozhodovala (ze dvanácti přihlášených byly licence uděleny sedmi), kralovala technická, programová a finanční připravenost, nezanedbatelná nebyla ani doba podání žádosti (někteří před více než rokem, jiní před čtrnácti dny). Licenci neobdrželo například Sdružení politických stran ČSFR, protože subjektem vysílání by v zájmu spravedlivosti neměla být žádná politická strana či jejich seskupení.

Licence byly uděleny následujícím stanicím:

HALLO WORLD — komerční zpravodajsko-publicistická stanice včetně umělecké publicistiky např. rozhlasových her; vysílání v budoucnu celoplošné, zahájení vysílání v polovině května, a to 24 hodin denně.

RADIO VOX — stanice s převahou hudby (moderní pop) se stručným, ale obsažným zpravodajstvím; ideálem vytvořit rodinné rádio, zacílené na populaci ve věku 20 až 45 let; vysílání od září 24 hodin denně.

BONTON — moderní komerční stanice, která by měla lidem zpříjemňovat náladu,

Buffalo Bill by záviděl

(lh): Jízdy nostalgických či historických vlaků na území ČSFR a další netradiční zájezdy po celé Evropě si mohou zákazníci od prvního ledna tohoto roku objednat u Cestovní kanceláře ČSD Praha. Samostatně působící agentura s federální působností nabízí pobyt v salónech a restauračních vozech moderního nebo dobového provedení, které jsou výhradně řazeny podle přání cestujících. K připravovaným akcím patří mj. i jízda tzv. »pražským semmeringem«, představující velmi atraktivní trať horského typu mezi Prahou-Smíchovem a Hostivcem. Bez zajímavosti jistě není ani nabídka inscenovaného loupežného »přepadení vlaku«, tak jak je známe z proslulých amerických westernů. Cestovní kancelář ČSD Praha sídlí v budově Sevastopol, Na příkopě číslo 31.

Životní úroveň v číslech

(šre): Životní náklady se v lednu 1991 ve srovnání se stejným měsícem loňského roku podle statistiky zvýšily o 45 procent. Podle šetření Institutu pro výzkum veřejného mínění se u tří čtvrtin dotazovaných zhoršila rodinná finanční situace. Výzkum prováděný v březnu u tisíce obyvatel ČSFR vykazuje, že s vývojem životní úrovně po listopadu 1989 je spokojeno pouze 10 procent, s vývojem sociálního zabezpečení 20

důraz na osobnost moderátora a jeho přístup k posluchačům; zahájení vysílání na přelomu dubna a května vlastním vysílačem 24 hodin denně.

RADIO INDEPENDENCE — stanice hudby doslova všech žánrů s národním akcentem, rozsáhlejší publicistické pořady; společná frekvence s RADIO KOLEGIUM, které se bude specializovat na vážnou hudbu; zahájení vysílání v květnu (24 hodin denně).

RADIO INFORMATIKA — R. I. O. (reklama, informace, oddech) aktuální zpravodajství lokálního charakteru, dopravní, policajní i zdravotnické informace, burzy podniků určené hlavně střední generaci; od září od 8 do 21 hodin.

EVROPA 2 — stejná koncepce jako dosud vysílající francouzský originál, tj. hudba, reklama, kulturní oznamy a stručné zpravodajství; zahájení vysílání v češtině začátkem května, zatím šest hodin denně.

T. R. S. — Radio ULTRA — první nezávislá stanice, která od února vysílá na frekvenci 92,8 MHz nekonformní hudbu a kulturní zprávy, úroveň mluveného slova je však velice nízká.

D. R. B. N. A. — DRBNA ...

Vojenské proslory civilistům

(ml): Doupov v severozápadních Čechách, ochuzený o okrajová území, zůstane prakticky jediným vojenským výcvikovým prostorem v České republice, řekl včera na pravidelném brífinku v Praze tiskový mluvčí ministerstva obrany plk. dr. P. Tax. Do konce června budou pro ministerstvo spravedlivosti uvolněna také Štefánikova kasárna v Praze. Čs. armáda dosud vlastní majetek za téměř 39 miliard korun. V tom je 45 000 staveb a budov, z nichž ovšem 18 procent pochází ještě z dob Rakouska-Uherska. V současné době začínají také práce na studii o využití vojenského letiště Boží Dar u Milovic. Včera prezident republiky V. Havel vydal rozkaz, kterým byla vrácena vojenská hodnost arm. gen. B. Bočkoví, arm. gen. S. Ingroví, genmjr. S. Korbelovi a diviz. gen. B. Neumannovi. Podle stejného rozkazu bylo do hodnosti generálmajora ve výslužbě jmenováno pět plukovníků v. v. a do hodnosti generálmajora čtyři plukovníci.

... A PUCFLECI ?

procent občanů. Negativní ohlas byl přitom poněkud vyšší u respondentů ze Slovenska. Každý pátý čs. občan byl nucen použít úspor nebo si vypůjčit na nákup potravin a úhradu pravidelných účtů. A 66 procent dotázaných uvedlo zhoršení možnosti spořit.

Změny v prodeji valut

(šre): V pobočkách komerčních bank byl včera zahájen prodej valut čs. občanům v rámci povoleného ročního limitu ve výši 5000 Kčs. Ten, kdo nemá v cestovním pase potvrzeno využití loňské kvóty a nezádal o valuty v tomto roce, má možnost zakoupit je až do protihodnoty 7000 Kčs. Pro děti od šesti let vlastníci pas platí poloviční příděl.

● K cestám do Maďarska se prodávají forinty bez omezení, v hotovosti však každý obdrží pouze 2000 HUF, zbytek v šacích. Při pobytu v Maďarsku je povolen nákup dalších forintů až do výše jednoho tisíce Kčs.

zvali bývalé Státní bezpečnosti, mj. prezident V. Havel, předseda FS A. Dubček, předsedkyně ČNR D. Burešová a premiér české vlády P. Píhrt. V současnou dobu se obvinění a jejich obhajebci seznamují a výsledky vyšetřování, což si vyžadá delší čas, protože vyšetřovací spis obsahuje několik tisíc stran. A Lorenc a K. Vykypěl jsou nadále ve vazbě, F. Kincel je stíhán na svobodě.

PROC. Z.

▲ **Tentýž den** v pdl páté ráno v Praze 4 stěží dosud nezjištěný pachatel do obličeje 35letému turistovi ze Španělska neznámou tekutinu a poté jej ještě uhodil pěsti. Omráčenému cizinci ukradl osobní automobil Toyota, peníze a další věci v hodnotě 423 500 Kčs. **TEN VETRA, KSI RABANI HAULA...**

jako zde zdravotnická péče pro obyvatele nevyplývá ze zákona. Přímou pro naše budoucí lékaře jsou zkušenosti z amerického pojistovacího systému. Ten je vázán na pracoviště, což přináší řadu úskalí, neboť lidé, kteří nemají práci, nemají pak ani nárok na zdravotnickou péči.

Trestní stíhání v závěru

(ctk): Rozsáhlé dokazování, které v trestní věci bývalého federálního ministra vnitra F. Kincela, jeho bývalého prvního náměstka generálmajora A. Lorence a bývalého náčelníka II. správy SNB plk. K. Vykypěla vedla vyšší vojenská prokuratura příbram, skončilo. V průběhu dokazování byli jako svědci slyšeni stovky osob postížených

po dánském novináři a obchodníkovi a oceňuje příspěvek ke kulturnímu rozvoji evropské civilizace.

Poučení pro mediky

(pp): Seznámit mediky s lékařskou péčí v hostitelské zemi, navázat kontakty mezi studenty, porovnat výuku medicíny to jsou základní cíle čs.-amerického projektu, v jehož rámci je nyní u nás na stáži skupina pedagogů a mediců z USA. Z naší strany za pomoci některých firem, akcí organizuje I. lékařská fakulta UK v Praze. Medici z USA zatím nejvíce zastímal o rozšíření AIDS, dále je zaujal systém lékařů prvního kontaktu s pacienty. V USA totiž obvodní lékaři našeho typu nejsou, podobně

● Dnem 1. dubna byla unesením rady ministrů Bulharské republiky zrušena povinná minimální výměna konvertibilní valuty pro čs. občany přijíždějící do Bulharska nebo využívalci tranzit touto zemí.

... A TATRAMSILÁ LI B R A

▲ **Znamení zázrak** se podařilo celinkům na Cínově. Zachránil tam celostátně hledaný autobus s 33 Maďary, který vjel do Československa mimo hraniční přechod jižně od Košic. V úkrytech autobus nalezla kontrola 3000 světlů, které chtěla posádku autobusu propašovat do Německa.

● **Sonningova cena** za rok 1991 byla udělena československému prezidentu a spisovatelvi V. Havlovi. Sonningova cena je udělována od roku 1950. Byla pojmenována

V+W NEZNÁMÍ

(str): Dnes podrahé vybíráme z několikadobného knižního projektu editora Radana Dolže a Václava Kofroně V+W NEZNÁMÍ (první dva svazky, obsahující tvorbu z let 1922 až 1930, vydá ještě letos nakladatelství Jiřího Suchého »Klokočí«). Opět se tedy vracíme k Májovému zvukovému měsíčníku V+W a na »neplodné události ponurého dubna 1933« se podíváme očima Vladislava Vančury a Jaroslava Haška. Za nás však ve skutečnosti bilanským pohledem sledují pánové Voskovec a Werich, o tom nemusíte pochybovat ani na okamžik.

VLADISLAV VANČURA:

Dvě minuty ticha na Bílou sobotu

Sklepení ticha se otevře, pohoršení bařti-pánové zjihnou jako múra v kalichu a duté bambusy kročeju zjihnou jako lišajové, s nimiž se nepočítá. Podobá se, že Filipaninec, táhnou svůj káru zlovestné skřípavou, nepomyslí v městě na to, kterému koni kulich uhranul, neboť tolik zpívá bláda, kolik kupec napočítá haléřů, než hys škaredou kaluž přeskočil.

O, hrany ušmouřaných grošůků! O, doubravy pošetilých básníků, kterým bláda otevřela kostře, jež dleň nehlaďavás, hlupáku! Znamenaje, že ticho jest zvrubné jako drátěnícův plášt, Piltpaninec prostomyslně trhnul otěži, aby zmrznul i jeho koník...

Ejhle, děl žebřák, doufaje v poslední žár důrazněji než v almužnu. Eh, snad jediněkrát koza nezůstane celá, aby se více vtípl. Toť se ví, že přelát, uhlídav toto seskupení, nespěchal na kazatelnu očistit beránky, kterých vzpomenouti tu nedlužno.

Hej, té nedobroty a věru nečisté pracnosti! Kéž Bible nikdy nebylo, aby vyššofeným neznabožům lépe zachuvalo v tvrdých pověrách než v louskání zvěřiniku, po jehož soukoll mudrc klopýtává...

JAROSLAV HAŠEK:

Švejk v dubnu 1933

Když se Švejk probudil s probouzejícím se jítrem, které přišlo ve vůni vařené kávové konzervy z kuchyně od paní Müllerové, jal se zpívat naplno píseň: Když jsme láhli k Jaroměři, ať si nám to kdo chce věří... Paní Müllerová volala do tohoto zpěvu Dobrýto, dobrýto tak dlouho, až Švejk v dlouhých podulíkatkách objevil se mezi dveřmi.

»Tak byste mě mohla nechat dozpívat až k tomu jak pan kapelník šel domů, spustil na nás tisíc hromů, co jste mi to udělali s mojí píšťalou!«

»A co mu to s ní, milostpane, udělali?«

»Co je vám po tom?!«

»Špatně se vyspali, co?« — pravila paní Müllerová a přelévala kávu do hrníčku. »Chtěj hodně tmavou?«

»Jako kapucína esli chci?«, pohotově řekl Švejk. »To vědí, že jsi já kapucína rád jako Ježek Švábý, jak říkal nějaký Jindra Honzlů. On mluvil ještě s nějakým Steklým krámkem s kávou na Vybulce u konečnej stanice. Von kapucína vopravdu rád pít! Taký propil kávu, promiel kafe, a klepá ho Pepka!«

»Nemaj taky tak silný kafe pít,« stárala se paní Müllerová.

»E co! Člověk má zdraví jen jedno. Kdybych měl dvě, byl bych na vahách, které si mám dítu setřít. Takhle aspoň vím, o které přijdu. A daj mi noviny!« — Švejk si vzal noviny, usedl nad kafe a četl. Četl pomalu, ale jistě.

»Tak co se zase děje?«

»To vědí, paní Müllerová, co se děje... Tenhle duben nám byl čert dlužen. Začlo to tím Hitlerem a končlo to tím Kobsinkem. No ale co bych se rozčiloval! Vono všechno veme konec. Ale aspoň hákej. Kouknou se, jako ta prohibice. To pořád Američani, že prej se pít nebude, že je to nezdravý, a kděsi cosí. Tonda Pešek říkal, že se pít nemá. A měl pravdu. Ale vono je to s tím pítím jako se zakázaným ovocem. Vona Eva taky neměla s tím hadem se bavit. Mluvit s řidičem tramvaje za jízdy je zakázáno. Ale vona musilá Nutka! Ji sexepil. Takové

sexepil je někdy dobrej. To jsem znal jednoho konduktéra a ten když řídil tramvaj, tak každého upozorňoval, že za jízdy s řidičem se nesmí mluvit. Von by nikdo na něj nebyl mluvil, ale von to vždycky začal: Ne abyste na mě mluvil, tady je to napsáno! — Tak obyčejně začínal. Pak se z toho vyvinula debata a on poučoval, proč se na něj nesmí mluvit a tak podobně. Až jednou přistoupil nějaký pán, von zase na něj, aby na něj nemluvil. Pán se urazil, protože na něj skutečně nemluvil. Slovo dalo slovo, začali se hádat, řidič mu něco řekl a ten pán se rozčílil a uhořel ho. A jak tak do něj vrazil, řidiči vyhlídla ta klika z nástavce a motor se nedal ovládat. Čhtěl jí honem do té mašiny zasadit, ale ten snad myslil, že ho chce praštit, tak tu kliku popadl, vyrval mu ji a vyhodil ven. Teď tramvaj jela a klika nikde a panika. Lidé začali skákat ven, teď náhodou ve vlečňáku jela paní toho pána se svým mlencem, vyskočila, zlomila si nohu a ten mlencec myslel, že se zabila, tak vyskočil a křičel: Já tu ženu přived do hříchů! Ten ješť muž, co tu kliku zahodil, to všechno viděl a slyšel, ale nemož ven. Tak čhtěl vyskočit, jen řidič ho držel, až prej přijde kontrola. Kontrolor ale nepřišel a mezitím tramvaj jela jurt pryč. Až asi za měsíc ji našli rozbitou někde v lese. Ten konduktér a pán zmizeli. Tuhle jsem někde slyšel, že je měl najít. Bydleli ve slují, nemluvil na sebe a měli tam cedulku z tramvaje MLUVITI S ŘIDIČEM SE ZAKAZUJE.«

»Tak viděj, teď se člověk nediví, proč tu prohibici v Americe zrušili.«

Dopil kafe, natáhl kalhoty a šel. Mezi dveřmi se zamyslí a řekl: »Kdyby mě tu někdo hledal, jsem u Kalicha.«

Takové asociace způsobil Švejkovi ponurý a neplodný duben 1933...

Díl I.

Od ledna 1932 začínají Voskovec s Werichem vysílat rádiový program Zvukový měsíčník s proměnlivou koncepcí politických rozhlasů, skečů, přednášek a pořadů pro děti... Májový zvukový měsíčník z 30. 4. 1933 představuje oba autory jako mistry literární parodie. Po přehledu událostí posledních týdnů následuje jejich rozbor slovy klasiků, ať už nežijících [A. Jirásek, J. Hašek, Sv. Čech, J. Wolker], nebo žijících [Vl. Vančura, K. Čapek, V. Nezval]. Pečlivé porovnání tiskových zdrojů, jež V+W komentují, dává mimo jiné odpověď na otázku, zda čtou spíše Národní osvobození, Lidové noviny nebo Rudé právo. [Určitě prvé, mnohem méně však třetí.] Ale zkusme teď rozluštit jinou hádanku: »Jak Voskovec s Werichem viděl svět v dubnu 1933?« Postupně nám v tom pomohou Alois Jirásek, Karel Čapek, Vladislav Vančura a Jaroslav Hašek. Zda by se někdo z nich ke »svému« dílu hlásil, vám bohužel říci nemůžeme.

ALOIS JIRÁSEK:

Po čtrnácti letech zase svobodno pivo právověrečné

Toho dne 7. dubna léta Páně 1933 smrdálo se nehrubě záhy a čas byl věru chvalitebný. Zlaté paprsky sluneční do brundna barvily cimbuří roubeného kamenného sídliště, které od pradávna měšťané Bílým domem zvali. Vskutku, hrad byl to slíhý a všem washingtonským se smatě hrudi

zkráčka pěkná rádká takových nějakých trapných událostíček, jaksi, víme, títr-ných, hloupých, zatrápěných, potměšitých neřestí, přihodíček, nepřijemnástek, mizer, nelepných trampot nějakých...

Věřte, i každá maitčká má svůj pořádek. Pokaždé, když i třeba pan Eman Kousek nebo pan Jeroným Hřup se zamyslí, mluže vsadit, kluci, kábu proti šest knoflíkům, nebo celou sadu hracích kutek proti kornoutu burských ořisků, že v tom je tajemství osudu, jakási taková zapéká ruka Prozřetelnosti, a že už to jinde být nemůže. Víte, přemýšlejte, jak chcete, to, co si vymyslí prachobyčejná fotrovská, střelcovská zaprdšená skutečnost, si nikdy nevymyslíte.

Kádyžé obchod vázne, kádyžé chasníci nezaměstnání pořádek na rathausech ohrožují, až drábové musí být rychlým nevině na elektrickou lavici postřek až dosít, kádyžé konec konců pašerák už dostí, kádyžé měšce napráskali, na co že tu prohibiční patent ještě držeti. Jen prý at píši, co hrdlo rdči, aspoň ten tolar tak hrubě se poroučeti nebude, aspoň juž ti měšťanosoné washingtonští se o dobré bydlo tolik řádit nebudou musít. A to už se hodovalo, pito, Americe však lip nebylo.

KAREL ČAPEK: Dubnové přemýšlení
Onehdý jsem tak koukal; jaksi jsem, víte, idičky, četl noviny. Bylo to všelijaké: nezaměstnanost, bláda, krize, Hitler, bojkot židů, pád dolaru, jašismus na postupu,

sán dobrou švabskou vepřonici, státi tu v kabátci šajrdnovém, s kazajkou hřebičkové barvy a kápl od šarlátova, podle mílnského stříhu, ve škorních a sukničci skořicových, nehrubě vyjuntěná. Pánovité úsměv jezátá vousiska mu roztepejli a bálují, že měl proč se usmívat: to po čtrnácti letech že v jeho hejtmanskof paprky zase svobodně budou pravé pivo, nejalovaný malvaz šepovat a že bude bujaro v čelednicku i v stáji, i naproti v'kalci, ba i u kupce a snad i tam u žida v koutě rytnku.

Zpín hrála se kastelán rozchechtal a hlasem hrubě nestrojeným zaburácel doš na rynek: »Cože nedopuší, na co že s malvazem a bodrým starým mokem čekají, proč že juž u šasa korbele a bečky pěnivým chmelem nedourstí?«
To juž na podebíti Bílého domu za mocnou předprní se objepte hradatá postava Kastelána, pána z Roseveltů. Státní to lo-ndk, byl i přes čtyřicetku hrubě přerostlý, ze široka se na pavlšanu rozkročil a zraty upel doš na rynek. Věru, radost na něho pohledět! Tady záraně vrostlou, s čupřinou mořné sedivou do čela přizaonatenou, opá-

Járku, lidí, prach jsme a v prach se obrátíme. Hrome, tak nějak chlapy cítím, že všechno to snažení a hloubání se utápí v té syrové hlině, na které stojíme ráno na prahu svého domku v těch pantoflích a v tom županu. Kdepak je, fekněte, u všech sakramentů, rány Kristovy, všechna moudrost a odpovědnost lidská u srovnání s tím kalichem petrkliče a s tím pestíkem konvalinky prostě neboli jednoduché. Když zahrádky pořádně pohnojí salát hlávkový či okurkový, Fedkvičku palčivou a černý kořen, když poplácal kapustičku a pokropil zelí, dolehlab, cerylek i petržilku, co by se měl durdit, fekněte, nad světovou situací?

Ať se děje, co se děje, zahrádečka bují. Jenom plevel vytrhat a hlavně zalévat pořádně pelargonie, štěkátko v boudě zatím vrní, jen je vyfotografovat — ještě aby mi vypučel lentyšek a kolozubka kostelní neboli šalvěj vonná, a co si mohu od dubna ještě přát, čilovičkové zlatí?

Noviny

Myslíte, že se nehodí psát o denním tisku v literární rubrice? Tvrdím naopak. Ne proto, že se tzv. seriózní literatura u nás používá často cpe do deníků ve formě obsahových příloh, a že četní básníci se rádi ocitají se svými verši mezi různými zprávami a politickým přehledem. Jen proto, že žurnál představuje nejcitlivější, nejživější a nejmladší formu tištěného slova. Dokumentace, reportáž nebo chcete-li klepy byly vždy důležitým odvětvím písemnictví. Žurnalistika naší doby je jen nejmladším členem tohoto starého a kdysi mnohem úctyhodnějšího rodu. Myslím, že nejvýznamnější vlastností moderního žurnalisty je hubenost. Novinářství se během historie odtučňuje, zaostruje, zhušťuje. Je pronikavější a čilejší. Než se středověký rytíř dostal domů z křížové výpravy, přišel do pohodlných let, v křezeném pohodlí rodinného krbu sepsal avšak dvacet let staré noviny o nekřesťanských zemích — a než tyto poslední zprávy z východních trhů byly kopisty rozmnoženy, získaly přirozenou cestou na tloušťce takřka tolik jako jejich autor.

Podle zákona o obráceném poměru rychlosti a objemu provedl Gutenberg pozoruhodné odtučnění kronikářství. Uvedl jej na koleje, po které se dostalo k našim prababičkám ve formě almanachů a novinček, které si popřávaly už jen jednorozhodný odpočinku a rozkvétaly v rajských zahrádkách rodinných kalendářů.

A je zajímavé konstatovat, že čím má lidstvo víc naspěch, tím víc čte. Nemám čas, kritičtíme a už nám nestačí jedny noviny denně, přijdu pozdě, honem, dejte mi ten večerník. Potřeba promítat si na rub vlastních starostí nekonečný běžící film jakéhosi Gaumonta — Journalu, jenž »přináší nej důležitější události z celého světa«, úplně zeužebecněla. Tak se stalo, že novinář musí o všem vědět, všemu rozumět, všude být, všechno poznat — a že nám to musí rychle a krásně oznámit. Tak se stal ideální novinář nejsympatičtější odrůdou současného intelektuála, je plný všestranného zájmu, dobrodružného zápalu a rekordmanské tížžádosti. Cesta kolem světa dnes a denně je nejen jeho sportem, ale i životy. Teď honem otevřete některé naše noviny, dokud máte ještě na paměti celé slavné posádky žurnalistu dvacátého století. Nastojte! Objevte se jakýsi upatlaný nepřistojný plátek, který vás přesvědčí o tom, že k jeho výrobě je nezbytně zapotřebí tiskařské čerň. Dítě v rodině si podle toho utvoří definici asi následující: »Tiskařská čerň je, když má tatínek špinavé ruce od večerníku.« Avšak i jinak jsou naše žurnály zaočuzené, plny sází a díata, jak celý náš den, ač by nám jej měly zrcadlit oprášené, roztržiděné a jasné. Od rána do večera se vám půdce nic pozoruhodného nestalo. Po večeru otevřete svůj list s nadějí, že se

snad něco zvláštního přihodilo aspoň některému spoluobčanovi. Ba ne. Zdá se, že dnes se nudil celý svět. A kupodivu přece »dnešní číslo vyšlo o osmi stránkách«. Všechny vzrusující události zapadly do těch osmi stránek a vlastně tak barvitě a zajímavě novinky jako KASARI V CHEBU, ANGLIE NEPŘERUŠÍ STYKY S SSSR, SENÁT HLASUJE O ROZPOČTU, ČIM TRPÍ VAŠE NOHY A Z PLZEŇSKÉ ČINOHRY na vás vyhlížejí ospale, zastarale a bezútešně.

Drazí žurnalisté, chceme číst a máme málo času. Máme také ale málo fantazie a nebaví nás a ani ostatně nedovedeme vaše ponuré zvěsti si kolorovat podle přírody a vdechovat jim živočišné teplo. Necháváte nás být na pustém ostrově, kam zaléhají vaše radiogramy jako z jiného světa. Nebo jednodušeji: Československé noviny jsou nesmírně provinční a tiskovina. Jsme docela slušně informováni, zpravodajská služba je pětinejnějším slušná, mezi žurnalisty máme řadu lidí skvělých — a přece každý uzná, že naše noviny jsou nečitelné. A tak málo by stačilo k nápravě! Jen se vyléčtí z mentorské zastaralé choroby úvodníků, nežli v redakci nezvratným přesvědčením, že úvodník musí být za každou cenu v každém čísle, že třeba nasadit všechny páky k tomu, aby byl politický, že sežou-li zmíněné páky, musí být rozhodně aspoň seriózní a důstojný, to je aktuální jen decentní a skryté — za všech okolností pak je třeba, aby to, co mu chybí na nevyhnutelnosti a závažnosti, se vynahradiło počtem jeho řádek. Je zkrátka úsadní tribunou redaktora, na kterou ustup zpravodaj, natož pak lokálkáři, jest přísně zakázán.

Kdybychom zlomili moc nepsaného zákona na ochranu úvodníku, mohli bychom přistoupit k další obrodné činnosti. Např. zakázat básníkům tisknout v novinách verše a hudebníkům noty. Nechávají snad oni ve svých sbírkách a partiturách místo pro »zprávy došlé po druhé hodině noci«? Do novin vůbec nepatří a neinformovaní lidé by mohli soudit, že je u nás málo nakladatelů. Pak by se mohlo zkusit zdemokratizovat první stránku. K tomu by ovšem bylo třeba odvahy rozházet materiál určený pro celé číslo, vytáhnout z něj nejdůležitější a nejzajímavější zprávy a seřadit jejich titulky vedle sebe přímo pod titul listu. Tím by se docílilo živoucího obsahu, seznamu článků, jež číslo přináší, a zároveň rychlého a přehledného zpravodajství. Nevešlo by se tam všechno? Proč se tak bojíme pokračování jednotlivých sloupců z první strany uvnitř čísla? Je to genitální systém, užívaný ve všech cizozemských žurnálech.

Neznám radostnějších deníků, než jsou francouzské, anglické nebo italské. Jen je vezmete do ruky, už vám defiluje před očima Maroko, poslanecká sněmovna, stárka v Anglii a povětrnost. To, co vás zajímá, najdete okamžitě, aniž byste při tom přišli o oči, a zároveň do vás bez vašeho vědomí uniknou obratně volené titulky všech důležitých novin, které ani nečtete. Cizozemské noviny jen držíte v ruce, jen se díváte a ještě nečtete — a už víte řadu věcí. Naše noviny přelouskáte, a nemáte-li několikaleťovou praxi, nevíte nic.

Ať mi není špatně rozuměno. Nevoldm po »senzaci ve všem a všude«. O směšných a právě nejprovinciálnějších následcích tohoto hesla máme domácí zkušenost, k níž přispěl zlatou hříbou zejména proslulý večerník z Václavského náměstí. Naše novinářská tradice je bohatá a slavná. Jiště u nás není nouze o zkušené žurnalisty a široký zpravodajský přehled u nás nesporně existuje. Diletantství nevěží uvnitř žurnalistického světa, ngrž ve styčném bodě tohoto světa se čtenářstvem. Naším novinám chybí prostě žurnalistická perspektiva, schopnost vytvořit plastický, výrazný a úpiný »orbis pictus«, stručný odlietek světa, stejně živý a pohyblivý jako svět sám. Myslím, že naši žurnalisté vidí

Zbytečné průtahy i výdaje

(čtk): Příjezd prvních třinácti rodin z Ukrajiny plánovaný na 29. března selhal aa tom, že chybělo nutné povolení orgánů SSSR k jejich výjezdu. Další termín byl dohodnut na 22. dubna, sdělil zmocněnec české vlády pro předsídlení krajanů J. Příkrýl. Čs. straně tím vznikly zbytečné výdaje, o jejichž náhradu byly požádány sovětské úřady. »Pohrozil jsem, že když opět naši krajané nebudou moci přijet, budeme to chápat jako politickou nevělu a požádáme o pomoc mezinárodní organizace.« — Pro české rodiny v počtu 1000 osob je zajištěno jak ubytování, tak zaměstnání. Téměř tři sta českých dětí z Ukrajiny přivítali včera v Košticích. Absolvovali tříměsíční ozdravný pobyt a přípravu na výuku v českých školách.

Počítajte, kto vám nahovoril, že som proti federácii

dobře, ale nedovedou zaostřit svůj dařkohlád pro nezkušený zrak veřejnosti.

Libí, nelíbí? Soubalstí samozřejmě nemusíte (ostatně ani bychom vám to neradili, doba je nejistá), ale rozhodně Voskovcovu dílku neze upří postřeh, vtip a ostré vidění skutečnosti. A vzhledem k tomu, že je tento fejeton již 64letým »dětkem«, má docela současného ducha, nemyslíte?

Francouzský frank	5,35	(15,34)
1000 italských lir	24,35	(24,28)
Rakouský šilink	2,57	(2,57)
Německá marka	18,16	(18,13)
Svýcarský frank	21,40	(21,24)
Americký dolar	30,32	(20,47)
Anglická libra	53,67	(53,40)

Brambory: Od desíti k pěti

(JL): Dvacátého února t. r. byl v Lidové demokracii zveřejněn článek, který jsem nazvala »Jaké je pravda o bramborách«. Informace mi poskytli pracovníci pražského Velkoobchodu zemědělskými produkty a bramborami. Nikdo ze spotřebitelů ani zemědělců proti tomuto článku neprotestoval, až na odborného pracovníka Ústřední správy ochrany rostlin ÚKZUZ ing. F. Nováka, z jehož dopisu vybíráme.

»Výnosy brambor v roce 1990 byly bezesporu nižší než v předcházejících letech, ale v žádném případě nikoli o 50 %. Dosažený průměrný výnos v ČR je 16 tun z hektaru. Jako příčiny nižších výnosů uvádí Fr. Novák extrémní sucho (v některých oblastech Jihočeského kraje, ve Středočeském kraji, v jižní polovině Východočeského kraje a v jihomoravském kraji, dále pak nadměrný výskyt plamenačů viróz (mšic) a menší osázanou plochu v ČR. Zvýšený výskyt fusariových hnilob na skládkách pak prý způsobilo rovněž suché počasí v průběhu vegetačního období, vysoké teploty a sucho v období sklizně i nižší účinnost fungicidů.

Ing. Novák rozhodně popírá, že se konzumní brambory nyní přebírají a budou určeny k sadbě. Nedostatek sadby prý řeší semenářské organizace ve spolupráci se zemědělskými podniky, které sadbu množí, a to v podstatě čtyřmi způsoby: Dodatečným uznáním sadby brambor z množitelských ploch, prodloužením množitelského cyklu o jeden rok u dovezených odrůd, získáním sadby z loňských uznaných porostů a dovozem sadby brambor hlavně z Nizozemska a SRN.

Pracovníci správy ochrany rostlin ÚKZUZ při fyto-karantenních prohlídkách ve vstupních hranicích městech i u příjemců konzumních brambor z Polska zjišťují v zemi ně kolem brambor ve stále větším množství záslepek výskyt cyst hádátka bramborového. Správa ochrany rostlin každoročně vydává přísné karantenní podmínky pro dovoz a distribuci brambor z Polska i z jiných zemí, které však dovozní organizace často nedodržují. Proto chce ing. F. Novák upozornit všechny pěstitele, aby zásadně dovážené konzumní brambory nesázeli. Konečně

pak ing. Novák popírá, že by byly na Strakonicko a Havlíčkobrodsko plochy z větší části zamofeny hádátkem bramborovým.

Po přečtení dopisu F. Nováka jsem navštívila nejen Strakonicko, ale i Havlíčkobrodsko a přesvědčila jsem se jak u soukromých zemědělců, tak u družstevníků, že to u nás s bramborovou sadbou opravdu není valná. Mnohde potvrdili i výskyt hádátka. Navštívila jsem i vedoucího oddělení pro regionální vztahy MZe ČR ing. Václava Slavička, který mi řekl:

»Značná část sadby v bramborárnách shnila nebo byla odvezena do lihovarů proto, aby neshnila. Nedostatek sadby je natolik obecný, že její dovoz bude stát značné prostředky. Cenové relace sadby nakupované z zahraničí jsou tak vysoké, že převyšují hodnotu možného zisku z brambor. Od dubna t. r. budou do dotačních titulů zařazeny dotace na nákup bramborové sadby. Klíčovým problémem je práce výzkumného ústavu bramborářského v Kefkově, neboť již dlouhá léta neposkytuje vysoce kvalitní odrůdy. České odrůdy jsou nekvalitní a nejsou konkurenceschopné ani polským hlízám. Dříve se sadbové brambory vyvážely, letos se dovážejí sadba i na Havlíčkobrodsko.«

Moravská hymna ?

V poslední době byla často zpívána národem a studenty národní hymna. Obvykle je tak dělo na mítincích, na kterých se lidé ptali profesora Goldstücker a jiných, jakou penzi bude pobírat bývalý prezident republiky Antonín Novotný. Tázání odpovídali, většinou popravdě, že nevědí. Načež shromáždění zapělo »Kde domov můj. Kdysi, když jsem byl ještě v rozhlase, obíral jsem se státními hymnami všech národů. Už nevím proč, ale dělal jsem takový pořad. Byla to zajímavá práce. Přivedla mne k názoru, že národové jsou povětšinou sentimentální. Když jsem ten pořad natočil, trval skoro dvě hodiny a byl k pláči. Písňe povýšené na národní hymny byly tak smutné, že mě bylo národů líto.--Proto jsem velice pyšný na moravskou hymnu. Mnoho lidí se domnívá, že moravská hymna je píseň Moravo, Moravo, Moravěnko milá. Není to pravda. Moravská hymna je mnohem krásnější, velebnější, je všelidská. Není národa na světě, který by měl tak inteligentní hymnu jako my, Moravané, kteří na rozdíl například od Slováků národem nejsme.--A přece jen málo obyvatelů zeměkoule moravskou hymnu zná. Dokonce ani všichni Moraváci ne. Já ji znám a zpívám si ji velice často a s úctou. Hymnu líbezná země Moravské /která není zemí/ nezahraje ani ta nejznamenitější kapela na světě. Nedokáže to. Protože moravská hymna je - ticho.--Řeknu vám to naplno. Moravská hymna je pauza. Pauza mezi Kde domov můj a Nad Tatrou sa blýská. Tato hymna nemá slova. Nic se v ní netvrdí, neproklámá, nevnučuje. Není smutná, ani veselá. Skládá se z absolutního ticha a ticho je moc krásná věc.--A zatímco národové stojí v pozoru a vychvalují leposti své země a vynášejí ji nad leposti jiných zemí, my na Moravě stojíme sice také v pozoru z úcty k Čechům a Slovákům, ale čekáme na svoji pauzu. Potom mlčíme a myslíme si všelicos. Většinou něco hezkého, ale nevykřikujeme to nahlas a v tónech necháváme si to pro sebe. Myslíme si v tom tichu svoje. A nikomu neřekneme co.

Manažer — hra i poučení

(JL): Na věřejší tiskové besedě v pražském sídlišku Drobného zboží seznámil tvárník V. Vohnický nově s pravidly nové stolní hry MANAŽER. Je určena jak pro děti starší deseti let, tak i pro dospělé. Hra a neotřelá zábava nejenže ukrátká dlouhou chvíli, ale současně také poskytuje příležitost k rozvoji podnikatelských schopností jednotlivce. Naučí, kam nejlépe investovat, kde hledět cesty ke spolupráci, a také si při ní každý ověří, zda se umí správně rozhodovat a je-li schopen dobře odhadnout charakter protibřeče. Hru, která vyšla z dílny Disku, v. d., Říčany, si budou zájemci moci koupit zatím pouze v pražské prodejně HRAČKY ve Vodňácké ulici.

Savarin s novými majiteli

(ot): Savarin, palác v Praze Na poříčí, má doznat užitečné přeměny díky novým majitelům. Jsou jimi Čs. odborový svaz pracovníků ve školství a Rakouská akciová společnost B. V. Rakouská firma hodlá Savarin po rekonstrukci zpřístupnit široké veřejnosti z ČSFR i z ciziny. Mimo jiné bude v přízemí sloužit vídeňská restaurace, zmrzlinový salón, v zadní části objektu další restaurace. Architektonické řešení počítá i se zahradou, obchody, módním salónem a kasínem. Ústřední klub školství a vědy zde bude i nadále působit a svoji činnost ještě rozšíří. Uvažuje o propojení s dalšími nově zřízenými kluby, jakož i s Akademií Východ-Západ. Smlouva je uzavřena zatím na 10 let. Roční nájem je 12 miliónů, povinnost platby od 4. dubna. Zisky rakouské firmě zdaleka nepoplynou v prvním roce, ale, jak její zástupci uvedli, věří, že plněním dohodnutých záměrů získají důvěru svých partnerů i čs. veřejnosti k dalšímu podnikání. První nabídky umožní roční stipendium dvěma studentům pražské hotelové školy, pobyt čs. dětí s alergiem i lázeňských zařízeních Gleichenbergu i praxi nyníjších zaměstnanců.

Bojí se konkurence?

(lh): Názory zejména některých zahraničních zákazníků, že vozy Liaz nevyhovují tuzemským či mezinárodním předpisům, jsou podle mínění vedoucích představitelů s. p. Liaz Jablonec neopodstatněné. Nákladní automobily odpovídají vždy stavu legislativy k datu výroby a rovněž všechna nová zákonná opatření budou respektována. Vozy pro mezinárodní kamiónovou dopravu TIR musejí navíc vyhovovat i celním a dalším speciálním předpisům všech zúčastněných států. Příkladem může být dodatečná montáž antiblokovacího zařízení ABS Bosch u vozů, které projíždějí přes území SRN. Pokud jde o současnou ekonomickou situaci, podnik má potíže s odbytem, o čemž svědčí pětasedmdesátiprocentní pokles poptávky na domácím trhu. Uzavřené kontrakty zatím pokrývají pouze polovinu plánované výroby. Přes poměrně dobré hospodářské výsledky je i tento závod v druhotné platební neschopnosti.

● Po 52 letech vyšel ve středu naposledy týdeník THE TRIBUNE, tiskový orgán Komunistické strany Austrálie. Zánik THE TRIBUNE následuje po ukončení činnosti strany australských komunistů v prosinci roku 1989.

Mohyla J. J. Ryby.

Rozvíjejí odkaz Jakuba Jana Ryby

Jméno Jakuba Jana Ryby ožívá v povědomí lidí především v období církevních svátků. Jeho Českou má vánoční znají i za hranicemi naší vlasti a po celém světě existují různé hudební spolky, které se o Rybovo dílo zajímají. Zájemci ovšem dobře vědí, že tento český regenschori, učitel, skladatel a varhaník zkomponoval mnohem více než onu slavnou vánoční mši. Přijíždějí také osobně navštívit místa, kde J. Ryba působil a kde 8. dubna 1815 z vlastní vůle opustil tento svět.

„Stalo se to nedaleko odtud, v lesích pod kopcem Štěrba, za obcí Voltuší,“ vypráví mi v Rožmitále ing. Ivan Hoyer, člen Společnosti Jakuba Jana Ryby, znalec zdejší historie. „Našel ho jeho přítel Reiss už bez vlády, s podřezaným hrdlem. U sebe měl spis římského filozofa Seneky, který, jak známo, zemřel podobným způsobem.“ Rybův hrob dnes najdete na starorožmitálském hřbitově. Jako sebevrah však nesměl mít žádný církevní pohřeb, a tak jeho tělo bylo původně zakopáno na místě bývalého morového hřbitova asi kilometr odtud. Teprve po čtyřiceti letech dosáhl jeho potomci převezení ostatků na hřbitov ve Starém Rožmitále.

Hned vedle je farní kostel Povýšení svatého Kříže. Jeho typická věž s kopulí je vidět už zdaleka. Tam na kůru dodnes stojí krásné barokní varhany, za nimiž Jakub Jan Ryba tolikrát sedával. „Hrají ještě?“ ptám se mých rožmitálských průvodců ing. Ivana Hoyera a Jindřicha Háška, ředitele městského kulturního střediska. „Posuďte sama,“ říká pan Hášek a stejně jako před dvěma sty lety pan Ryba ponoří prsty do kláves. A mně, ačkoliv je jaro roku 1991, připadá, že se čas vrátil zpátky a že jsou některé požehnané vánoce počátku minulého století. „Hej, mistře,“ zanotavo vstupní tenorové sólo pan Hoyer. Je vidět, že oba toto dílo milují. Od dob Rybových se tu hraje téměř nepřetržitě, samozřejmě v lidovém podání, ovšem v minulých čtyřiceti letech s tím byly leccaké potíže. Nutno podotknout, že v posled-

ních dvaceti letech se o provedení Rybovy mše zasloužili ponějvíce pan Hubert Hoyer, který je v současné době učitelem hudby ve zdejší základní umělecké škole. Rybova hudba tu zní samozřejmě nejen o vánocích.

Na náměstí bude po krátké přestávce opět otevřena Rybova pamětní síň, o níž se spolu s městským kulturním střediskem stará Společnost Jakuba Jana Ryby. Ředitel MKS je zároveň předsedou této společnosti, která má kolem stopadesáti členů ze všech koutů naší vlasti. Čtější především vydávat a zpřístupňovat Rybovy skladby, které jsou mimořádně vhodné právě pro venkovské amatérské muzicování. Vydávají vlastní informační bulletin, na Štědrý den vioní, díky zásadní finanční pomoci Českého hudebního fondu, mohli instalovat na kostel Rybovu pamětní desku, jejíž autorkou je akad. soch. Eva Sprágerová. Plánů je hodně, ne všechny se dají realizovat hned. Společnost vznikla teprve v červnu 1990 a stojí vlastně na počátku své činnosti. „Chce to především čas, lidi, a samozřejmě peníze,“ říká pan Hášek a v jeho očích vidím naději, že tohle všechno postupně bude. „Třeba i novinaři nám v něčem můžou pomoci – teď právě pátráme po Rybových potomcích...“

Jeho nadšení přechází i na mne. Přikyvují. Třeba si tenhle článek přečte někdo, jehož nitky rodokmenu vedou, byť jakkoliv koprbatě, k rožmitálskému kantorovi. Anebo aspoň pár lidí napadne, že by se do Rožmitálu mohli podívat. Třeba za Rybou, třeba jen tak.

Königreich Sowjetunion?

WIEN, 14. April (AFP). Der russische Großherzog Wladimir Romanow hält die Umwandlung der Sowjetunion in eine Monarchie „unter bestimmten Bedingungen für möglich“. Der 73jährige Romanow, ein Neffe des letzten russischen Zaren Nikolaus II. und Thronpräsident, sagte in Wien, die Monarchie könne die Rolle eines „obersten Schiedsrichters“ übernehmen und so die „zentrifugalen Kräfte“ der derzeitigen Sowjetunion wieder zusammenbringen.

Nach Ansicht Romanows würden die Sowjetbürger ein Königreich einer Republik vorziehen. In der Sowjetunion herrscht seinen Worten nach Mißtrauen gegenüber westlichen Regierungsformen. Die Nationalitätenkonflikte in dem Vielvölkerstaat könnten durch den Zusammenschluß in einer dem Commonwealth ähnlichen Organisation gelöst werden.

podobě dnešní ministr dopravy Streicher. Vranitzkého funkci předsedy Socialistické strany by pak zřejmě převzal předsedu parlamentu Fischer. Rakouští lidovci již signalizovali, že v případě, kdyby nedošlo ke společné kandidatuře Vranitzkého a kandidatury se ztělí také Kurt Waldheim, postavili by vlastního uchazeče o prezidentský stolec. Byl by jím pravděpodobně bývalý ministr spravedlnosti Foregger, který je bez stranické příslušnosti. Pro očistu rakouské justice a úspěchy v boji proti korupci za své ministerské činnosti je Foregger velmi populární. Rovněž opoziční Svobodná strana Rakouska již nyní hledá vhodné kandidáty na prezidentský úřad. Podle informací z vedení FPÖ by jím měla být místopředsedkyně parlamentu Heide Schmidtová.

Ještě k šermířské rebelii

Senzaci budí v posledních dnech šermířské ktermování na hrad Karlštejn. Protest proti smlouvě s německou firmou IFB plní novinové stránky, ale pod vnějšími efekty, českem zbrani a pronárodním horováním se poněkud vytrácí střízlivý pohled na podstatu problému.

Oč rebelům vlastně jde? V úterním vydání našeho listu jsme dali slovo jim. Z výkladu hejtmana Českého šermířského svazu jsme se dozvěděli, že se šermíři „hodně zlobí“, že jejich cílem není zrušení smlouvy, ale „zburcování národní hrsti“. Protože se držíme hesla, že má být slyšena také druhá strana, požádali jsme o stanovisko ředitele Památkového ústavu středních Čech ing. arch. J. Mrázka:

„Šermíři, kteří obsadili Karlštejn, tvrdí, že jsme prodali rezervační práva na vstupenky do hradu. My jsme ale pouze uzavřeli smlouvu s firmou, která provádí rezervační vstupenek pro hromadné výpravy. To byla agenda, kterou hrad ani náš ústav nedokázal vzhledem ke současnému počtu zaměstnanců zvládnout. Smlouva je samozřejmě oboustranně výhodná a zisk má tedy i partnerská firma. O všech záležitostech týkajících se hradu však podle podmínek smlouvy nerozhoduje ona, ale my. Smlouva má tříměsíční výpovědní lhůtu, a pokud zjistíme, že partner své závazky neplní, můžeme od kontraktu ustoupit a také jsme připraveni to v takovém případě udělat. Se zástupci šermířů jsme několikrát jednali, naposled ve čtvrtek před velikono-

cemí, ale oni si pouze vyslechnou naše argumenty a sami říkají stále totéž. Předkládají návštěvníkům podpisové archy ve špatném německém překladu, kde je napsáno, že firma IFB drží monopol na rezervaci vstupenek a že bez rezervace není možno vstoupit do hradu. To není pravda. Naši občané i jednotliví návštěvníci z ciziny si mohou prohlédnout Karlštejn jako kdykoliv dřív. Navíc, ačkoliv jsme pro zahraniční hosty zvýšili vstupné na částku odpovídající zahraničním cenám, naši občané platí mimo sezónu stejně vstupné jako loni, v letních měsících o pět korun více. Domnívám se tedy, že jsme na naší veřejnost pamatovali. Myslím si, že jsme Karlštejn ani neprodali, ani neznesvětili podobným typem smlouvy. Takovému chápání nedotknutelnosti Karlštejna se mi zdá trochu naivní.“

SUD SMICHOVSKÉHO PIVA se rozhodla věnovat šermířům chránicím Karlštejn Strana přátel piva na znamení souhlasu s jejich postojem. Strana přátel piva prostřednictvím ČTK zároveň vyjádřila vděčnost úředníkům, že dosud neprodali Pražský hrad i s panem prezidentem.

• Vytvoření podmínek pro Slováky žijící v Maďarsku tak, aby si i nadále mohli zachovat svou řeč, kulturu a zvyky, ozna-

čil včera první místopředseda slovenské vlády J. Čamogurský za hlavní cíl svého dvouměsíčního pobytu v této zemi.

Kdo rakouským prezidentem?

Kandidátem na úřad rakouského prezidenta v roce 1992 bude možná opět nynější prezident Kurt Waldheim. Politické kruhy ve Vídni usuzují, že Waldheim se sice ještě definitivně pro kandidaturu nerozhodl, ale naznačil již, že by ji – kdyby mu byla nabídnuta – asi také neodsoudil. Při průzkumu veřejného mínění, zda by rakouské obyvatelstvo s Waldheimovou kandidaturou souhlasilo, se vyslovilo klidně 48 procent dotázaných. Plyných 24 procent dotázaných Rakusanů dokonce žádá, aby úřadující prezident opět na tuto funkci kandidoval. V případě, že by se Kurt Waldheim ztěl kandidatury, pak se nevyklube, že by strany dnešní vládní koalice – rakouští socialisté a lidovci – navrhli společného prezidentského kandidáta. V tomto případě má největší šanci

Hledá se majitel, nejen zloděj...

»Předloni bylo hlášeno 79 vloupání a krádeží uměleckých předmětů, vloni už jich bylo 695. Z toho devadesát procent v církevních objektech. V letošním roce bylo k 19. 3. zaznamenáno 216 případů, škody dosáhly podle znaleckých odhadů výše 13 miliard korun,« zasvětil mě do statistických údajů major Jaroslav Závadský z 1. odboru kriminální služby hlavního velitelství Veřejné bezpečnosti v Praze. Movitě kulturní dědictví našeho národa nám většinou mizí v nenávratnu. Jak je to možné?

Najít odpověď na tuto otázku byla cesta vpravdě nelehká. Posuďte sami. Zastavení první. Dr. Petra Ulbrichtová, ministerstvo kultury ČR. »Výše škod je už jak za II. světové války. A to jsou vyčísleny podle odhadů z padesátých let nebo podle cen storožítosti. V případném aukčním prodejích budou ceny určité mnohonásobně vyšší. Bezpečnostní systémy kulturních památek jsou leckde zastaralé, je nedostatečná evidence. Náklady vynaložené na zajištění funkčního zabezpečení by byly daleko nižší než způsobené ztráty měřitelné jen s válečným obdobím. Bohužel, památková péče nemá dostatečné prostředky, a proto bude ministerstvo kultury žádat vládu o finanční podporu na posílení bezpečnosti památkových objektů. Jednáme i s dalšími organizacemi a institucemi. Část finančních prostředků poskytne i církev...«

»A jak je to s objekty církevními, kde jsou škody největší?« zajímalo mě.

»Jeich zabezpečení je věcí majitelů. Církevní představitelé jsme na situaci upozornili a doporučili jim urychleně přemístit cenné předměty do depozitářů. Zarážející je nalivta některých farářů. Ač mají kostel zabezpečen, půjčí komukoliv klíče, nebo sami dělají průvodce cizinců, který si celé vybavení natočí na video či ofotí. Kupec si pak vybere a objedná konkrétní „zboží“ a pan farář se náramně diví, že je kostel do měsíce prázdný. Vždyť by si měl uvědomit, že mu jde leckdy i o život, neboť pro dvě sochy po miliónu se takový zloděj nebude šítit třeba ani násilí...«

Z římskokatolického kostela v Kraslicích odcizil neznámý pachatel vyřezávané sochy Marka, Matouše, Lukáše, Jana, sošku Panny Marie s Ježíškem a s hlavního oltáře odnesl svícny. Škoda číat 126 tisíc korun. (Zpráva z LD)

Zastavení druhé. Arcibiskupský palác v Praze. Již na vrátnici jsem se setkala s průvodcem kostela sv. Barbory v Kutné Hoře panem Otakarem Hanklem: »U nás máme ve všech kostelích zabezpečovací systém napojený na policii. Jen se někdo pokusí dostat dovnitř, bude tam policie během pár minut.«

»Nám „pomohla“ televize,« vložil se do debaty pan farář z Dublovic. »Stačil krátký šot a brzy se u nás objevil zloděj. Nejprve vykradl kostel v Sedlčanech, u nás ho našťestí chytili.« A co uklidit cennosti do depozitářů, jak radí památkáři? »Jó, s těmi máme špatné zkušenosti. Představte si, že si památkáři z jednoho kostela odvezli obraz z roku 1515, na dřevě malovanou Poslední večeři. Vystavili ho na Křivoklátě, ale nějak se jim nehodil rám a celý obraz všelijak seřezali. Když ho po čase vrátili zpět, pan vikář z toho málem omdlel,« vyprávěl pan vrátný Bláha.

Pana biskupa Antonína Lišku jsem navštívila s pocitem, že jsem se ocitla v začarovaném kruhu. Pan biskup nebyl nakloněn publicitě na dané téma, ale ujistil mě, že všechny farní úřady dostaly pokyny, aby byly kostely zabezpečeny a vzácné nebo lákavé předměty bezpečně uloženy. Ovšem »...co si do těch kostelů dáme, když všechno odvezeme do depozitářů? Je věcí policie, aby krádežím zabránila.«

Do římskokatolického kostela v Orešově se v noci na úterý vloupal dosud nezjištěný pachatel. Odnesl si pozlacený kalich a te-

paným dekorem z roku 1748 a další předměty v celkové hodnotě zhruba 85 tisíc Kčs. (Zpráva z LD)

Zastavení třetí — poslední. Ministerstvo vnitra České republiky. »Tak co vy na to, policie?« vrátilo jsem se k majoru Závadskému. »To je hrozná mylná představa, že policie zvládne všechno. My přece nemáme v aparátu tolik lidí, abychom ke každému kostelu postavili jednoho policistu. Náš ministr dává přednost filozofii aktivní bezpečnosti. Jedná se vlastně o aktivní přístup každého člověka k zajištění bezpečnosti. Bezpečnosti své, svého majetku a majetku národního. Ze zkušenosti kriminalisty vím, že když si mladá žena pozve do bytu dva neznámé muže, koleduje si o znásilnění — v lepším případě. Když si někdo odveze na chalupu cenné starožitnosti a patřičně je nezabezpečí, koleduje si o vykradení. Tak je to i s byty. Ale stejně i s takovými objekty, jako jsou muzea, galerie, hrady, zámky, kostely i malé kapličky. Situace je opravdu kritická, protože otevřením hranic se daly do pohybu kriminální živly a podsvětí nejen naše, ale i v cizích zemích. Příklad se i t, kteří kradou poprvé. Co proti nim může taková důchodkyně, která jako dozor sedí v rohu místnosti nějaké galerie a pleť? Jak je možné, že si na malé vesničce nikdo nevšimne, že se na návsi několikrát objeví vůz cizí poznávací značky, jehož majitelé si přepečlivě prohlíželi kostel? Každý občan má ze zákona oznamovací povinnost. Bohužel je mezi lidmi zažitá představa udavačství a úředních popotahovaček, a tak raději nikdo nic nevidí a neslyší. Tragické je, pokud už ke krádeži dojde, není-li k dispozici ani fotodokumentace, ani popis ukradeného předmětu. My pracujeme pouze s informacemi, ale co s takovou informací, jako: Byl to svatý Antoníček asi takhle vysoký. A ještě tragičtější je, když vám pan farář oznámí před vánoci, že zmizely jesličky, které naposledy viděl na jaře, když je uklízel. Farnost má třeba pět kostelů, ve dvou se slouží mše a ty ostatní... Pak se stávají tak kuriózní případy, že u nás máme několik cenných předmětů, které byly zabaveny, víme, že jsou kradené, ale majitel je neznámý. Nikdo je nepostrádá. Nebo snad ještě ani neví, že mu byly zcizeny!«

Do kostela v Tuřanech na Kladensku vnikl 24. února v noci neznámý lupič. Odnesl si starožitné kalichy a několik sošek a způsobil škodu okolo 50 tisíc Kčs. (Zpráva z LD)

»Bylo by nutné, aby občané přestali chápat policii jako represivní orgán a nebáli se s ní navázat spolupráci,« pokračoval pan major. »V zahraničí je zcela běžné, že je policie i orgánem poradním a výběru různých bezpečnostních zařízení. Měly by se ustanovit komise veřejného pořádku v každé obci, které by úzce spolupracovali s policií, aby k vloupání nedošlo. Do té doby, než se lidé zbaví předsudků a změni myšlení, doporučujeme alespoň všem farářům, aby apelovali na věřící k větší bdělosti. Aby si více všimli svého okolí. Při procházkách zašli třeba k odlehlé kapličce a zkontrolovali, zda je v pořádku. Když církev nemá finanční prostředky k tomu, aby poříkla kvalitní inventář, určitě by se našel věřící s fotoaparátem, který by nafotil všech-

me, jak je možné, že party nejen školou, ale už i školou povinných vykrádají auta.« Tento výrok není již nutné komentovat. Všechno je jen a jen na nás — lidech.

»Něžné dívky

(čre): Policisté z Banské Bystrice zajistili a zadřeli pachateleky vraždy šleřého muže ze Želovců, okr. Velký Krtíš. Tři dívky (bez pracovního poměru) ve věku od 16 do 18 let zastřelily dne 29. března muže jeho vlastní pistolí a ukradly magnetofon, oděvy a dvě láhve alkoholu, vše asi za 37 tisíc korun.

nické vztahy, kompetence a správa objektů. Například některých kostelů. Či jsou? Státu, církve, obecního úřadu, památkářů, ministerstva kultury? Kdo zodpovídá za majetek? Dále chybí vyjasněnost daňových zá- konů, sponzorství... V cizině běžné funkci nádece, které financují zabezpečení kulturních objektů. Ale snad nehorší je morální úpadek našeho národa. Naprostý cynismus pachatelů, absence jakékoli úcty nejen k církevním objektům (což by bylo pochopitelné vzhledem k ateistické výchově posledních desetiletí), ale i jakýkoliv chybějící vztah k historii vlastního národa jsou šokující. A bohužel, to začíná už výchovou v rodině. Rodiče nemají vůbec přehled o tom, jak jejich děti tráví volný čas. Děti končí na ulici a my se pak diví-

horší jsou případy, kdy nám chybí dokumentace, nebo je velice špatná. Například malá černobílá fotografie bez popisu. Pak je těžko vymahatelné vrácení předmětu, o kterém sice jsme přesvědčeni, že je odcizený u nás, ale nemůžeme to dokázat.«

Vloupání do kostela v obci Klíče na Tachovsku bylo zjištěno 3. března. Pachatel ukradl devět sošek v hodnotě asi 100 tisíc korun. (Zpráva z LD)

Tak co — necháme si rozkrást naše kulturní bohatství? Myslím si, že »hřebíček na hlavíčku« uhodila tisková mluvčí MVČR Magdalena Heřmanová. »Víte, tady každý volá po svobodě, ale nikdo nechce nést za nic zodpovědnost. Nejsou vyjasněné vlast-

ny předměty v kostele. Kulturní památky představují kulturní úroveň národa, ale obáváme se, že pokud se nám všem společnými silami nepodaří zastavit toto pustošení, zůstane záhy náš národ s prázdnými rukama.«

»Je vůbec nějaká šance, že se ukradené předměty z ciziny vrátí?« propadám téměř beznaději.

»Sance jsou malé v případě, koupí-li předměty někdo do své soukromé sbírky. Daleko větší možnost návratu je, když se zloděj pokusí věci prodat starožitníkům. Neboť ti jsou si velice dobře vědomi, že za kradenou věc by mohli přijít o licenci. Nejlepší spolupráci máme s bavorskou policií, spolupracujeme i s Interpolem. S mnoha zeměmi má naše republika dohodu o navrácení vyvezených uměleckých předmětů. Nej-

Ve spolupráci s Interpolem se pátrá po této Pletě z let 1410–1415 odcizené z kostela Nalezení sv. Kříže v Nesvačilech v okrese Benešov. 97 cm vysoká socha neznámého mistra z polychromovaného odlehčeného lípového dřeva je v barvě bílé a modré.

Též Nejsvětější srdce Ježíšovo hledá majitele!

Věc nezjištěné totožnosti. V Německu zabavená socha Adorujícího anděla opravdu nikomu nechybí?

Vstupenka za 1200 Kčs

Opravdu nejdražší vstupenka v celé republice a opravdu se nemýlíte při čtení výše uvedené ceny!

Přítel se, jak je to možné? Kdo si dovoří požadovat tolik peněz za jediný lístek? Tak tedy čtěte:

To přijde anglický turista, kterému se zachtělo vyjet si za hranice všedních dnů, do iondýnské pobočky Cedoku a zakoupí si zájezd do Prahy. Cedok mu nabídne i návštěvu divadelního představení, jeden lístek za dvacet liber! Manžete tedy vyjde na 40 liber, ale pražská opera je ve světě přece jen pojem.

Pak tedy přijede host do Prahy. Zdejší kancelář Cedoku na Příkopě mu s ostatními doklady předě i ony dvě vstupenky — v našem případě konkrétně na představení Madame Butterfly ve Smetanově divadle 27. 12. 1990. A jaké ze jsou to vstupenky? Dva lístky na II. balkon vpravo, ř. řada, č. 204, 206, a v levém rohu každého lístku je jasně vytištěna cena 30 Kčs. A tak v přepočtu zaplatil host za jedinou vstupenku 1200 Kčs a Cedok za cenu 60 Kčs získal 40 liber! Dobrý obchod, že? Ne, to je nehorázná neserióznost, nebce-ma-li použít nespisovného výrazu, poškozující jméno Československa v cizině. I když cílanci neovládají náš jazyk, počty a číslice znají dobře.

Ředitel Národního jmenován

(čr): Dohady o tom, kdo se stane novým ředitelem Národního divadla, skončily. Je jím s platností od 1. dubna divadelní kritik a historik Jindřich Černý. Narodil se roku 1930 v Čáslavi. Koncem 40. let studoval na filozofické fakultě v Praze estetiku, literární a divadelní vědu, v roce 1952 absolvoval DAMU. V 60. letech pracoval v DILIA, koncem 60. let psal divadelní recenze do Lidové demokracie a Divadelních novin i do odborných časopisů. V letech 1969–1971 působil v Kabinetu pro studium dějin českého divadla ČSAV, odkud byl z kádrových důvodů vyhozen. Šest let se živil jako noční hlídač, brigádník v divadelním oddělení Národního muzea a externí spolupracovník pro dokumentaci v Divadelním ústavu. V roce 1977 byl přijat do archivu Národního divadla, od roku 1984 tu byl tiskovým redaktorem, od začátku roku 1990 vedoucím propagace. V lednu letošního roku se vrátil do Kabinetu pro studium českého divadla ČSAV.

Nový zákon v nákladu 40 tisíc výtisků tiskne malostranská provozovna Tiskařských závodů na stroji Heidelberg, výrobku vudeňské firmy Berthold a Stempel, který je darem Nizozemské biblické společnosti Biblickým společenstvem v ČSFR. Stroj, z jehož inaugurace je snímek, bude přednostně sloužit tisku biblí, a to i v cizích jazycích.

Der entlarvte Henker mit der unsichtbaren Guillotine

Auf dramatische Weise werden wir zur Zeit daran erinnert, daß eine durch die moderne Medizin beherrschbare Krankheit längst noch nicht besiegt ist. Seit Januar wütet in Sambia und in Peru die Cholera. Sie verbreitete sich wie ein Lauffeuer und hat inzwischen Ecuador erreicht. Eine Ausweitung droht auch in Afrika. Hunderte, Tausende von Opfern vielleicht, hat die Seuche bereits gefordert: Zigtausende sind an ihr erkrankt. Über das tatsächliche Ausmaß der mörderischen Krankheit schweigen die Regierungen. Längst ist jedoch die Zahl von 50 000 Cholerafällen, welche die Weltgesundheitsorganisation 1990 weltweit registrierte, weit übertroffen. Experten sehen sich an die großen Cholera-Ausbrüche in Europa erinnert, von denen u. a. der zweite Teil unserer Serie handelt.

Seit dem Altertum ist die Cholera nostras (griechisch: einheimischer Gallenbrechdurchfall) genannte Infektionskrankheit und ihre viel gefährlichere Schwester, die im bengalischen Ganges-Delta heimische asiatische Cholera, bekannt. „Darmtod“, nannten sie die Hindus, und bereits in den alten Sanskrit-Schriften ist jene mörderische Krankheit erwähnt, die im 19. Jahrhundert auch in Europa Angst und Schrecken verbreitete.

Warum allerdings die Cholera bis 1828 fast nur auf Asien beschränkt blieb und erst von da ab auf dem Seeweg über Arabien und Ägypten nach Europa gelangte, ist bis heute nicht geklärt. Dann aber wütete sie umso furchtbarer:

Vermutlich von russischen Kriegsschiffen auch in den Norden des europäischen Kontinents eingeschleppt, fanden bereits 1831/1832 in Stettin, Küstrin und Berlin über 1400 Menschen durch die Seuche den Tod. Zur gleichen Zeit, 1832, raffte die zur Karnevalszeit in Paris aufgetauchte Krankheit 18400 Menschen dahin: 2,3 Prozent aller Einwohner der französischen Hauptstadt.

Der deutsche Dichter und Publizist Heinrich Heine (1797-1856), der seit 1831 in Paris lebte, berichtet von dem „grauenhaften Schreien meines Nachbarn, welcher an der Cholera starb“. Heine schildert lebhaft und drastisch die Furcht, die umging:

„Es war eine Schreckenszeit, weit schauerlicher als die frühere, da Hinrichtungen so rasch und geheimnisvoll stattfanden. Es war ein entlarvter Henker, der mit seiner unsichtbaren Guillotine ambuliert durch Paris zog.

„Wir werden einer nach dem anderen in den Sack gesteckt“, sagte seufzend mein Bedienter jeden Morgen, wenn er mir die Zahl der Toten oder das Verschwinden eines Bekannten meldete. Das Wort ‚in den Sack stecken‘ war keine Redefigur, denn es fehlte bald an Särgen, und der größte Teil der Toten wurde in Säcken beerdigt.“

Ärzte ratlos

Cholera – für 70 Prozent der von ihr Befallenen bedeutete das unausweichlichen Tod nach fortwährendem Erbrechen, immer stärkeren Durchfällen, quälendem Durst und unerträglichen Bauchkrämpfen: Folgen des – wie wir heute wissen – plötzlichen und starken Wasser- und Elektrolytverlustes des menschlichen Körpers.

Die Seuche grassierte, die Ärzte waren ratlos, die Menschen ihr schutzlos ausgeliefert.

Mehr als seitenlange Schilderungen über die Kranke und Sterbende zurücklassende Cholera-Epidemie, die 1832 in Paris wütete, sagt dieser Holzschnitt von Honoré Daumier (1808-1879) aus. Mit ihm schuf Daumier als wohl bedeutendster Chronist dieser Jahre ein einmaliges Dokument.

Warme Dampfbäder empfahl die Königliche ärztliche Prüfungsbehörde in Hannover 1831 in einer „Übersicht der hauptsächlichlichen Vorsichtsmaß-

nahmen gegen asiatische Cholera und die wirksamsten Heilmethoden...“: dazu Weinessig, Kampferspiritus, Senfmehl, Meerrettich, Weingeist und dergleichen mehr. Eine Unzahl von oft schädlichen oder zumindest wirkungslosen Mitteln wurde angeboten.

In einem Brief an den Dichter August Graf von Platen (1796-1835) berichtet der Historiker Leopold von Ranke (1795-1886) von Dienstmädchen, die mit einem Rauchfaß durch das Haus gehen mußten, um die Seuche auszurauchern.

Ein hoffnungsvolles Aufatmen ging durch die Welt, als 1883 bekannt wurde, daß der Bakteriologe Robert Koch (1843-1919), der ein Jahr zuvor bereits den Tuberkelbazillus entdeckt hatte, nunmehr auch den Erreger der Cholera, einen Kommabazillus, gefunden habe. Ist der Erreger entdeckt, dann werde man ihn bald auch bekämpfen können, so die Experten. Sie irrten.

Jählings unterbrach 1892 eine neue schwere Cholera-Epidemie in Hamburg alle Hoffnungen: Doch während in der Hansestadt 10000 Menschen starben, blieb das benachbarte Altona mit seiner modernisierten Wasserversorgung fast ganz von der Seuche verschont.

Das rief den Münchener Hygieniker Max von Pettenkofer (1818-1901) auf den Plan. Es müßten noch andere Einflüsse vorhanden sein, damit die Krankheit den menschlichen Körper auch erfassen könne, so seine Theorie von der Cholera als „eine Gleichung mit mehreren Unbekannten“.

Pettenkofer ließ sich aus Hamburg Kulturen des *Vibrio comma*, des Cholera-Erregers, kommen. Am 7. Oktober 1892 trank er sie – und infizierte sich nicht.

Er hatte die Richtigkeit seiner Theorie an sich selbst bewiesen und lieferte damit den Schlüssel für ein die Menschen seit alters her beunruhigendes Rätsel: Bannung der Cholera-Gefahr durch die allgemeine Verbesserung der hygienischen Verhältnisse in den Städten, vor allem durch sauberes Trinkwasser, Kanalisation und Kehrriechtaufuhr.

Heute stehen uns wirksame, der Cholera vorbeugende Impfstoffe zur Verfügung, ersetzt man bei an ihr Erkrankten Flüssigkeit und Elektrolyte und behandelt sie mit Antibiotika. Werden sie auf diese Weise rechtzeitig und sachgemäß medizinisch versorgt, bleiben sie in aller Regel vor frühzeitigem Tod bewahrt.

Der Zeckenbiß – bald entschärft?

Wissenschaftlern am Max-Planck-Institut für Immunbiologie in Freiburg ist offenbar ein entscheidender Schritt zu einem Impfstoff gegen die Lyme-Borreliose gelungen. Die ernste und weit verbreitete Infektionskrankheit wird durch den Biß von Zecken auf den Menschen übertragen.

Chemie investierte 12,5 Milliarden

Die westdeutsche Chemieindustrie hat nach Angaben des Bundesarbeitsgeberverbandes Chemie in Wiesbaden 1990 12,5 Mrd. DM (8 % mehr als 1989) investiert. Für Forschung und Entwicklung wurden 11 Mrd. DM aufgewendet.

Die westdeutsche Chemieindustrie hat nach Angaben des Bundesarbeitsgeberverbandes Chemie in Wiesbaden 1990 12,5 Mrd. DM (8 % mehr als 1989) investiert. Für Forschung und Entwicklung wurden 11 Mrd. DM aufgewendet.

Auch die Zahl der Beschäftigten stieg 1990 um 1,8 % auf 592400 weiter an. Mit einem Anteil von 49,8 % erreichte dabei die Angestelltenquote (+ 2,4 %) eine neue Rekordmarke.

Der Chemie-Umsatz stieg auf 162,5 Mrd. DM (+ 1,4 %) geringfügig. Während der Chemie-

▲ K leopárná přepadání 39letého majitele rodinného domku došlo v sobotu večer v obci Přídolí, okr. Český Krumlov. Dva dosud neznámí muži mu pod pohrůžkou zabiti odcizili lovecké a historické zbraně, rodné šperky a peníze. Škoda je 1 035 400 Kčs.

Deutschlands Kühe glücklich vereint

Die Vereinigung hat Deutschland zum größten Milchviehalter der EG gemacht. Mit 6,3 Millionen Kühen hat die Bundesrepublik den bisherigen Spitzenreiter Frankreich mit knapp 5,3 Millionen Stück auf den zweiten Platz verdrängt.

„A co volí?“

Späte Erkenntnis

LOUISVILLE, 15. April (AP). Die Historiker der USA sprechen ihrem ehemaligen Präsidenten Ronald Reagan nachträglich die notwendigen intellektuellen Fähigkeiten für dieses Amt ab. In einer Umfrage, deren Ergebnis am Wochenende auf der Historiker-Jahreskonferenz in Louisville (US-Staat Kentucky) veröffentlicht wurde, meinten 90 Prozent der 481 befragten Historiker, Reagan sei den Anforderungen des Präsidentenamtes von seinen Geisteskräften her nicht gewachsen gewesen.

Allerdings schnitten neun von Reagans Amtsvorgängern noch schlechter ab. In einem Vergleich zwischen insgesamt 37 US-Präsidenten stuften die Geschichtswissenschaftler Reagan immerhin auf Platz 28 ein. Sie gaben ihm – wie auch den Präsidenten Pierce, Taylor und Fillmore – das Prädikat „unterdurchschnittlich“. Als noch schlechter wurden Richard Nixon, Andrew Johnson und Ulysses Grant eingestuft. Als größte und bedeutendste Präsidenten nannten die Historiker Abraham Lincoln, George Washington, Thomas Jefferson und Franklin D. Roosevelt.

JAKÉ POŘADÍ BY MĚ BYLO
V ČS. „DĚLMICKÝCH“
PŘESIDENTŮ...

...něm, tvářit se jim třeba se státním
...to je to i bouřit dáti národní štěstí, a
...to je to i bouřit dáti národní štěstí, a
...to je to i bouřit dáti národní štěstí, a
...to je to i bouřit dáti národní štěstí, a

Der Tod ging um in Paris: 1832 forderte die Cholera innerhalb von sechs Monaten rund 18 400 Menschenleben. Der französische Karikaturist und Maler Honoré Daumier hat in einem Kupferstich eindrucksvoll eine Straßenszene festgehalten, wie er sie in der französischen Hauptstadt erlebte.

PRAŽSKÝ LIDOVÝ ROMÁN

Juana Zdeny Salivarové (nar. 21. 10. 1833 v Praze) je pro nás spojeno se jménem Juana Skvorenckého a s torontským nakladatelstvím Sixty-Eight Publishers. Salivarová je však s literaturou spojena nejen manželsky a nakladatelsky, ale i autorsky. Její povídky Pánáková lidka, které jsou vzorově žánrovou reakcí na Kunderovy Směšné lásky, vyšly v omaršedování v Praze, další prózy už vydala v zahraničí – Hanzlová (1972), Love story (1976), komentovaný soubor dokumentů o torontském nakladatelství Samořebných (1977), který napsala spolu se svým mužem, a satirickou povídku Pas de trois (vyšla ve sborníku Doba přátelů, 1986). Nyní připravuje román o prvních českých přístěho-

čekaly ji srážky na všech stranách. Snažila se jím už kvůli rodině vyhnout, ale nemohla se přizpůsobit oně pokrytecké dvojitvákosti, která se právě tehdy začala psát: tvář na doma i pro nejbližší přítel a tvář na venek. Tento rozpor Jana tvrdostně přetvářela a právě její zápas o vlastní tvář, o to, čemu se říká vlastní identita, ta rvačka obyčejného člověka s dějstvy, které proti němu jedou jako parní válec, to vše vylučeno někdy s nadšátkou až drsnou, s využitím slangu, vulgarismů i drastičností hodné lidového čítva, se odvíjí v podobě napínavého, často šokujícího děje, který čtenáře rozhodně nenechá lhostejným.

Než se uvědomí, zprefabrikovat děj-
Román Hanzlová je autobiografický; pro ty, kteří neznají nic bližšího ze života autorky, ale zažili na vlastní kůži atmosféru 50. let, je autobiografický právě v tom, jak autorka tuto atmosféru výtáhla, což by bez autoposie bylo těžko možné. Proseďnictvím své hrdinky Jany Hanzlové, zpěvačky souboru Radost, říká autorka se zdravým, něžně až drahým lidovým humorem líc a rub 50. let, to babylonské spíjetní jazyků, které nestalo vyhlášením třídímich norem pro dobu budoucího skádkce. Jana měla tu smůlu, že byla oceňována jako škůdce lotec utekl do USA, jeden bratr u PTP, druhý v táboře nucené práce, matka se dvěma nejmladšími dětmi odkázána na Jasin míni-plati), a protože se neuměla přetvářet a ještě k tomu byla nevhodně inteligentní,

Poslanec FS S. Devátý interpeloval ministra J. Langoše

(třk): Na situaci ve zlínském okrese, kde působí i DAK Slušovice, v souvislosti s přesunem bývalých nomenklaturních politiků a vyloučených policistů do ekonomické sféry upozorňuje poslanec FS Stanislav Devátý (OF) v interpelaci vznesené na federálního ministra vnitra Jána Langoše. Poslanci se s její písemnou verzí seznámili na květen 14. společně schůze sněmovny parlamentu, kdy schválili, že je třeba brát ji jako zvlášť naléhavou. Proto také podpořili žádost poslance Devátého, aby na ni ministr odpověděl do týdne, tedy ve zkráceném termínu.

V interpelaci se píše, že do DAK Slušovice a z něho vzniklých nebo nově založených společností se přesunula převážná část propuštěných příslušníků bývalé StB včetně bývalého vedení OS SNB Zlín a dále vysocí důstojníci z KS SNB Brno. S. Devátý uvádí, že je zřejmé, proč tyto lidé našli útočiště právě v DAK Slušovic. «Není žádným tajemstvím, že před několika lety byla uzavřena kolektivní smlouva o spolupráci mezi vedením JZD AK Slušovice a I. správou StB FMV — rozvědkou. Díky této smlouvě získalo družstvo četné ekonomické výhody, například bezcelní dovoz zboží, dovoz embargo vaného zboží i poznatky zejména z biotechnologie. I. správa totiž poskytovala Slušovicím za jejich služby v rámci spolupráce výsledky výzkumů nebo vzorky materiálů, které se jí podařilo získat v zahraničí, a tyto pak byly prezentovány jako výsledky slušovického výzkumu. Je zarážející, že tato spolupráce pokračovala až do podzimu r. 1990,» uvádí S. Devátý.

Dále informuje, že v současné době probíhá vyšetřování trestné činnosti ve výrobě STAHOVÝ SE JAKO SVATÝ NA DIVO A NEBAJÍ POKOJ...

Dražba všech dražeb

Kdo zdržuje privatizaci ● Odpověď ministryni Štěpové

O víkendu se v Praze po velkonoční přestávce opět roztočil kolotoč malé privatizace. Celkem se dražila skoro stovka provozoven, zatím během byla aukce proscelého obchodního domu.

Právě výsledek této dražby dal jasnou odpověď ministryni obchodu V. Štěpové, která v pátek oznámila úmysl jejího ministerstva předložit české vládě návrh, aby byly z procesu malé privatizace vyloučeny všechny velkoprodejny a větší sklady a obchodní domy. Ty by měly být nabídnuty vybraným zahraničním firmám, které by s některými dosavadními státními podniky vytvořily akciové společnosti. Naši podnikatelé totiž prý nemají dostatek kapitálu, nezískají investice na vybavení atd.

Škoda že se paní ministryně nepříšla v sobotu podívat do vysočanského Nonetu, který zažil zatím dražbu všech dražeb — obchodního domu PRIOR Prosek s pozemkem 11 397 m², vyvolávací cenou 40,5 miliónu korun. Více než dvě a půl hodiny trvalo drama, kdy se cena změnila více než osmdesátkrát a nakonec dosáhla fantastických 95 miliónů. Majiteli se stala dvojice českých podnikatelů, kteří s novou technologií montáže rozvodů vody a topení v plastových trubkách dosáhli loni obrátu 60 mil. Kčs a kteří zde za pomoci zahraničního společníka do dvou měsíců vybudují obrovský supermoderní market s potravinami a domácími potřebami včetně pokladen s čárovým kódem a krytým parkovištěm, kde si zákazníci budou moci

To jsou věci, co?

Z Karlštejna na Staroměstský rynek

(rol): Husův pomník na Staroměstském náměstí v Praze se včera ocitl v obležení halaparten a kroužkových koší. Několik desítek turistů a těch, co podporují snahu šermířského svazu Pravda o záchranu Karlštejna a — podle proklamací svazu — i národní identity, tu vyslechlo zprávu o výsledcích jednání s firmou

ním družstvu Beta Zlín (dříve Bojkovice), v jehož vedení jsou bývalí funkcionáři ze Slušovic. Za alarmující považuje skutečnost, že již krátce po zahájení vyšetřová-

Slušovice v objetí s StB?

ni začaly pověřenému vyšetřovateli VB OS Zlín docházet výhrůžné anonymní dopisy a telefonáty, ve kterých je mu dokonce vyhrožováno fyzickou likvidací, pokud bude ve vyšetřování pokračovat. Tyto poznatky byly předány inspekci ministra vnitra ČR se žádostí o poskytnutí ochrany pro vyšetřovatele. Ministerstvo na tuto žádost dosud nereagovalo. Naopak místo šetření stíženosti byl dotčený vyšetřovatel v průběhu února několikrát sledován orgány zvláštního odboru KS VB Brno. Ani na toto oznámení ministerstva vnitra ČR nereagovalo.

Vzhledem k tomu, že existují vazby mezi současným vedením krajské správy

SNB Brno a jejich vyloučenými kolegy — dnes zaměstnanci slušovického družstva a jejich společností — obrátil se velitel OS VB Zlín kpt. Bedřich Koutný přímo na ministra vnitra ČR Tomáše Sokola se žádostí o vytvoření speciálního týmu, který by se zabýval zjištěnými poznatky o trestné činnosti. Pomoc byla sice přislíbena, ale do dnešního dne nebyla nijak realizována, píše S. Devátý.

Z celého postupu je zcela jasně patrná snaha o to, aby tento případ byl vyšetřo-

vati odebrán a aby tak šetření trestné činnosti v družstvu BETA bylo zpomaleno nebo snad úplně zastaveno. Tento bleskový zásah může nasvědčovat tomu, uvádí poslanec Devátý, že vazby mezi slušovickými funkcionáři a některými pracovníky MV ČR přetrvávají i nadále.

Situaci považuje za velmi alarmující a v interpelaci žádá Ján Langoše, aby v součinnosti s MV ČR věnoval tomuto případu zvýšenou pozornost a aby OS VB Zlín byla v tomto směru poskytnuta okamžitá nezbytná pomoc, neboť hospodářská činnost provozovaná nedovoleným způsobem ve Slušovicích již přesahuje rámec České republiky.

„Kein Krebs durch Mikrowelle“

sp HANNOVER, 15. April. Von Mikrowellen-Kochgeräten gehen in der Regel keine Gesundheitsrisiken aus. Das ist das Ergebnis einer Untersuchung des Bundesamtes für Strahlenschutz. Bei technisch einwandfreien Geräten bestehe auch keine Gefahr für Schwangere, Kleinkinder oder andere besonders schutzbedürftige Personen, teilte das Bundesamt mit. Es trat der Befürchtung entgegen, die Mikrowellen könnten Krebs auslösen. Dem Transformator im Mikrowellenherd erzeuge allerdings ein Magnetfeld, das Herzschrittmacher beeinflussen könne.

Wenn die speziellen Garvorschriften für Mikrowellenherde nicht beachtet würden, könne es durch Überhitzung oder durch nicht ausreichende Erwärmung zu einer gesundheitlich bedenklichen Veränderung der Lebensmittel kommen. Das Bundesamt riet, auf Mängel oder Verschleißerscheinungen an den Geräten zu achten. Wenn sie eingeschaltet seien, müssten sie so dicht verschlossen sein, daß „von der Mikrowellenstrahlung möglichst wenig nach außen gelangt“, warnte das Bundesamt.

úhradu režie. Toto řešení však sami šetřící míří považují za polovičité, na kompromis přistoupili proto, že morální odpovědnost za uzavření smlouvy nesvalují na zahraniční firmu, ale na kompetentní orgány České republiky, především ministerstvo kultury a morálním slova smyslu, o ochotě zapřodět se, střídaly se výzvy k probuzení národního vědomí. Už konkrétnější výhled návrh na vytvoření podprůrného fondu památkové péče a hned se také začalo vybírat do železné přilby. Otázkou však zůstává, do jaké míry spásí takovéto efektivní gesta náš rozpadající se památkový fond a zda se národní vědomí má ozvat u náctých objektů, zatímco jiné nezadržitelně chátrají, aniž to vzbudí chuť veřejnosti přispět »do čepice.

Zázrak se v Aintree nekonal

Fráze nedokončila ● Úspěch Nového Zélandu

PRAHA (tv—pa): Kdo kdy viděl Velkou národní v Aintree a Liverpoolu ve filmu, televizí nebo dokonce jako přímý divák, mohl jen v hloubi duše chovat zbežné přání, že už Fráze a Ing. Chaloupkou v sedle, pájde „dokola“. Na víc nebylo ani pomysleno. Bohužel, i to bylo málo.

Fráze se již krátce po startu propadala až na konec pole, což se zdálo být v prvé fázi příznivou okolností, neboť jí druzí koně nevadili a svírala naději, že dráhu přejde. Překážku č. 7, na které jeden kůň padl, skákala jako zcela poslední, 100 až 150 m za polem. Strojevé tempo, kterým se Velká národní vysnačuje, bylo zničující. Sebepoctivější trénink v našich klimatických podmínkách, kdy část stáje je páda na kost zmrzlá, nemůže dohnat formu liverpoolských soupeřů, kterým překážková sezóna

na Velkou národní vrcholil. Fráze až do dvacáté překážky (celkem je jich 30) skákala jednotlivé skoky osamocena, ale dobře a jistě. Byla v Liverpoolu asi 4 týdny před dostihem a to je málo. Popler v roce 1931 byl v Anglii s koněm Guy lovam od 20. ledna a také to nestačilo. Teprve druhé kolo dokonale prošlo startovní pole, takže do cíle doběhlo ze 40 koní jen 17. Nezapomenutelný byl závěrečný nástup vítěze, jednatřicetiletého novozélandského koně Seagrama a jezdcem Hawkem (25), který neuvěřitelným

spedem předtělil až desát šestý vedoucího Garrisona Savannaha (Pitman), třetí skončil Runtle Dot (Wyer). Šek pro vítěze 91. ročníku zněl na 91000 liber.

V předchozích zprávách se neobjevilo jméno chovatele Fráze, je již dostihovou bilancí jsme přinesli v pátečním vydání. Je jím Jiří Holík st., býv. úspěšný reprezentant ve skokových soutěžích, účastník Velké pardubické atd., ale hlavně člověk, který vybudoval téměř z ničeho benešovský chov. Vychoval Frázi i její matku Flabelu a řadu dalších výborných koní. I přes neúspěch Fráze mu patří dík za celoživotní práci. Vážně nemocen sledoval závod z nemocničního lůžka.

Vyoraný poklad

VÍDEŇ: Senzační nález se podal minulý týden jednomu rolníkovi v rakouských Korumtech, který na svém poli vyoral železnou nádobu obsahující asi 1000 bronzových mincí z dob říše římské. V Raksku ku dohledu nebylo nalezeno takové množství antických mincí na jednom místě. Mince byly vyraženy v letech 200 až 300 našeho letopočtu.

Osm nábojnic na chodníku

(čtk): V pátek 5. dubna — jak již bylo oznámeno — došlo k incidentu před zastupitelstevním úřadem Irácké republiky. Svaz kurdských studentů na tento den svolal do Prahy manifestaci do ulice Na Zátorce, při které došlo ke střelbě. Mluvčí manifestujících studentů se pokoušeli domluvit s pracovníkem ZÚ Iráku a předat mu požadavky Svazu kurdských studentů. Když jim to nebylo umožněno, došlo k vzrušené debatě, během níž před ambasadu přišli další manifestující. Z objektu ZÚ hlavním vchodem vyběhla asi pět pracovníků ambasády. Byli ozbrojeni obušky bílé barvy, kterými ihned napadli manifestanty. Během tohoto výpadu došlo ke střelbě. Střelili pracovníci Irácké ambasády, kteří byli ozbrojeni pistolemi a samopalem nezjištěného typu ráže 7,62 mm. Celkem vyšla asi osm jednotlivých výstřelů. Manifestující studenti po tomto zásahu uprchli do Suchardovy ulice a pracovníci ZÚ Iráku se stáhli zpět. Nikdo nebyl zraněn.

Na základě těchto skutečností zahájil vyšetřovatel Obvodní správy Praha 8 podle paragrafu 180 odst. 1 trestního řádu trestní stíhání pro trestný čin porušování svobody sdružení a shromažďování podle paragrafu 238 odst. 1 trestního zákona v souběhu s trestným činem obecného ohrožení podle paragrafu 180 odst. 1 trestního zákona. Následovalo ohledání místa činu, při kterém bylo na chodníku v okolí hlavního vchodu do ZÚ nalezeno osm kusů nábojnic ráže 7,62 mm a v zídce a v kůře stromu a ve zdi protějšího domu sedm stop po střelách asi tak 80 cm nad zemí. Byli vyslechnuti svědci, pracovník FMV, mluvčí kurdských studentů a někteří další občané. FMZV kromě ostrého protestu vyzvalo večera Iráckého velvyslance, aby čs. straně sdělil co nejdříve jména pachatelů uvedených trestných činů.

Dar dětské klinice

(ot): V areálu brněnského výstavisti předal včera prezident svýcarské zastupitelské firmy Geitone, která mj. reprezentuje japonský Panasonic, H. Brüllerman primátce I. dětské kliniky Fakultní nemocnice u sv. Anny doc. H. Balcarové cenný dar — infúzní pumpu vysokých funkčních parametrů. Jak nám sdělila doc. Balcarová, nový přístroj přispěje k prohloubení péče o malé pacienty kliniky, zejména z oddělení hematologie, kterým je nutné dlouhodobě podávat intravenózní léky.

Nepokoje ve věznicích

(čtk): Skupina 24 vězňů, která byla v pátek eskortována z Valdic do plzeňských Borů, se půl hodiny po ubytování, asi v 19 hodin 50 minut, vzbouřila. Muži se dožadovali návratu zpět do Valdic, přičemž se zabarikádovovali, zapalovali matrace i nábytek, rozbíjeli okna, umyvadla, klozety, ničili celé zařízení cel i umýváren. Ve 22.15 h proti nim dozorcí zakročili a vzpouru potlačili.

V sobotu po 19. hodině došlo také k nepokojům ve věznicích č. 2 na Pankráci v Praze. Vězni zapalovali matrace a deky a vyhazovali je z oken. K potlačení nepokojů stačili příslušníci Sboru nápravné výchovy a protesty do půlnoci potlačili. V půl jedné bylo 40 iniciátorů nepokojů eskortováno do věznice v Ruzyni a v jednu hodinu po půlnoci byl ve věznicích Pankráč již klid.

HLAS SPOTŘEBITELE

V úterý 20. 3. t. r. jsem jel do Prahy a mimo jiné jsem se zastavil ve velké drogerii ve Vodickově ulici (vedle cukrárny). Už při vstupu mě překvapilo, že tam bylo málo zákazníků, bývalo tedy vždy plno. Zadal jsem mleté mýdlo. Jsem už starší důchodce, a proto mne asi obsluhuješ upozornila, že krabice stojí 19 korun. Říkám si, co se dá dělat, práť se musí. Dále jsem chtěl 10 kelímků svíček na hřbitov. Stávaly totiž 60 haléřů, ale to už jsem o ceně ne-

Lupič odnesl milión

(čtk): V pátek večer přepadl maskovaný pachatel poštu na Slovanské třídě v Plzni. Lupič přeskočil výdejní pult a s nožem v ruce požadoval na pracovnících peníze. Část hotovosti sebral z pracovního stolu a pak nalezeným klíčem otevřel trezor, z něhož odcizil jeden milión korun. S penězi uprchl do zadního traktu domu. Podle informací Správy VB v Plzni se jedná o muže asi 180 centimetrů vysokého. Na sobě měl šedou sepranou bundu, seprané riflové kalhoty, na hlavě měl pletený kulich s vystříženými otvory pro oči. Ozbrojen byl kuchyňským nožem o délce ostří 20 až 25 centimetrů a oranžovou rukojetí. Ruce měl převázané elastickým obvazem. Věk muže není bližze určen. Policie po pachateli intenzivně pátrá.

uvažoval a šel jsem k pokladně. Platil jsem stokorunou a pokladní mi vrátila 36 korun. Ohradil jsem se. Bylo mi řečeno, že je to v pořádku a dostal jsem pokladní blok, který přikládám. Těch 10 kelímků svíček stálo 45 korun! Byl jsem šokován. Ale nebyla tam ani paní ministryně obchodu, která by to měla vidět, ani nějaký orgán cenové kontroly. Když se objeví vešklák v centru Prahy, hned ho sleduje policie, prý pro lehký zisk. Páni ředitelé obchodních monopolů však mohou lehkou odřít spotřebitele? To je zákonem dovoleno?

F. BROŽEK, Černošice

DOČKÁME SE MARIÁNSKÉHO SLOUPŮ

Téměř každá revoluce snadno strhne rozvášněný dav i k níčem velmi hodnotných kulturních památek s mylně připsovaným protirevolučním významem. Tomu padl za obět 3. 11. 1918 v Praze též mariánský sloup na Staroměstském náměstí, vzácná dílo českého baroka, zbudované na paměť Vestfálského míru, tedy i hrdinné obrany Prahy před Švédy. V Lidové demokracii 29. 3. t. r. poukázala opět na tuto skutečnost svým umělecko-historickým příspěvkem K. Adamová. Věřejnost by si proto zasluhovala dovědět se, jak magistrát a OÚ Prahy 1 již pokročily v přípravách znovupostavení této kulturní památky, ze které se zchovala nejen dosti podrobné dokumentace, avšak i mnoho fragmentů. Pískovcové skulptury dnes sice velmi trpí znečiště-

ným ovzduším, avšak památkáři k jejich koplím již využívají syntetický materiál dobře vzdušující kyselým reakcím. Snaž se dovědět, kdy tato vzácná památka opět zkrášlí Staroměstské náměstí.

Arch. L. ŠTĚPÁNEK, Praha 2

Legion von Bewerbern

Die französische Fremdenlegion erlebt seit ihrem Einsatz als Stoßtruppe im Golf-Krieg einen starken Andrang von Bewerbern. Der Wüstenkrieg habe das traditionelle „Frühjahrsloch“ bei Bewerbungen gefüllt, teilte das Straßburger Rekrutierungsbüro am Donnerstag mit.

Etwa 85 Prozent der monatlich rund 250 Kandidaten kämen aus den früheren Ostblockstaaten, hieß es. Anfang April stammten bereits mehr als ein Drittel der aktiven 8500 Elitesoldaten aus Polen, Ungarn, der CSFR, Rumänien oder der Sowjetunion. Bei zunehmenden Wirtschaftsproblemen in Ostdeutschland rechnet das Rekrutierungsbüro auch mit einem größeren Interesse früherer DDR-Bürger.

СООЗИНСКАЯ АРМИЈА...

Osteuropas Schuldenlast

Verschuldung gegenüber dem Westen 1990 in Mrd. Dollar

Vorsicht, betrunkene Rehe!

DOLE, 16. April (AFP). Im ostfranzösischen Jura hat die Forstverwaltung am Dienstag Autofahrer und Spaziergänger vor betrunkenen Rehen gewarnt, die zur Zeit häufiger anzutreffen wären. Wie es hieß, überfressen sich die Tiere im Frühjahr häufig an den frischen Knospen der Bäume, die bei der Verdauung gären und Alkohol freisetzen. Vor allem Buchenknospen hätten bei übermäßigem Verzehr eine stark berauschende Wirkung. **„BUKOVKA“...**

In Benelux muß bald am Tag mit Licht gefahren werden

BRÜSSEL, 17. April (Reuter). In den drei Beneluxstaaten müssen Autofahrer ab Oktober 1992 auch tagsüber mit Abblendlicht fahren. Eine Sprecherin des Verkehrsministeriums in Brüssel sagte am Mittwoch, in einem einjährigen Test unter Mitwirkung der EG-Kommission solle erprobt werden, ob sich dadurch die Unfallzahlen verringern ließen.

Die Verkehrsminister Belgiens, der Niederlande und Luxemburgs hätten sich durch entsprechende Erfahrungen in einigen skandinavischen Ländern leiten lassen, wo schon seit längerem auch tagsüber mit Licht gefahren werden muß.

Prost auf den Umweltschutz

WARSCHAU, 17. April (dpa). In der blühenden polnischen Parteienlandschaft haben die Biertrinker auch einen Platz gefunden: die „Partei der Freunde des

Mangels Monarchie verbot BGH „Königl. Bayerische Weisse“

TEW HOVARCHISMUS JE HOLT V NICH: KÄSRLICHES OBERNENSCHELICHER BIER!?

7. AKTUEV!

Biers“ zählt inzwischen 4000 Mitglieder. Wie die Nachrichtenagentur PAP jetzt berichtete, haben sie ein Statut ausgearbeitet, das am 20. April zum Gründungsparteitag vorgelegt wird.

In ihrem Antrag auf Registrierung als politische Partei beim Bezirksgericht in Warschau heißt es, die Bierfreunde hätten als Ziel die „Pflege der Kultur des Bierkonsums“ und wollten mehr Umweltschutz für das Land erkämpfen.

Nach Ansicht der Bundesrichter deutet der Wortsinn auf einen Zusammenhang des Biers mit dem ehemaligen bayerischen Königtum hin.

Mit dieser Entscheidung ist jedoch der Rechtsstreit um die Rückkehr der Monarchie ins bayerische Brauereiwesen noch nicht beendet. Beim Bayerischen Obersten Landesgericht liegt noch eine Klage des Verbands zur Förderung gewerblicher Interessen, mit der der Brauerei verboten werden soll, sich als „Königl.-Bayer. Bierbrauerei“ zu bezeichnen. (Az.: IZR 106/89)

Der Bundesgerichtshof bestätigte damit entsprechende Entscheidungen des Landgerichts München und des Bayerischen Obersten Landesgerichts. In einer aufwendigen Meinungsumfrage hatte das Landgericht 1988 ermittelt, daß die Bezeichnung „Königl. Bayerische Weisse“ von einem erheblichen Teil der Befragten mißverstanden wurde. Sie nahmen tatsächlich nicht bestehende Beziehungen zum bayerischen Königreich oder Königshaus an, nachdem ihnen die entsprechenden Flahschennetükketten vorgelegt worden waren.

Selbst das Weißbier muß in Bayern republikanisch bleiben -- der Bundesgerichtshof (BGH) verbot einer Brauerei jetzt die Bezeichnung ihres Bieres als „Königl. Bayerische Weisse“. Damit gaben die Bundesrichter der Klage eines Verbandes zur Förderung gewerblicher Interessen gegen die Schloßbrauerei Kaltenberg statt, die 1954 von der Familie des Prinzen von Bayern gekauft worden war.

Nachdem die persönlich haftende Geschäftsführerin, Irmingard Prinzessin von Bayern, bereits mit dem Vorstoß ge-

Poděkování R. Hrušínskému

Děkuji Vám, pane Hrušínský!

Děkuji Vám za sebe, věřím i za další milióny poctivých lidí naší republiky, za Vaši interpelaci pana Čalfovi. Vaše ČTYŘI VĚTY otřeseně v Lidové demokracii dne 27. 3. t. r. jsou nejmoudřejší ze všech, které byly od listopadu 1989 proneseny či napsány. Nechť se stanou výstrahou i výzvou všem, kteří chtějí jednotnou a šťastnou Československou republiku, ve které se bude pracovat, ne „nářadovat“, „kompetenčně sporovat“ a planě kvanit! Veďte nás všechny do boje za splnění ideálů revoluce 17. listopadu 1989. Lidé Vám věří!

TEXT JEHO DOPISU RYL V DRBNE...

Čínská čtvrt' i u nás

(kch): K prvnímu jednání se na brněnské radnici sešli představitelé města s delegací hongkongských Číňanů usedlých v Kanadě. V roce 1997 připadne tato britská kolonie Číně, a proto již dnes hledá mnoho jejích čínských obyvatel útočiště v řadě svobodných zemí celého světa. Imigrační organizace z Kanady zkoumala nyní v Brně možnost přijezdu dříve nespectifikovaného počtu čínských emigrantů z Hongkongu; kteří by žili v ČSFR, zvláště pak v Brně. Dovezl by i svůj obchodní kapitál, neboť jde především o lidi z podnikatelských a obchodnických kruhů. Druhé pracovní setkání se uskuteční začátkem května opět v Brně.

BUDETE HIT ŽIVOHRABY...

Pomalá demontáž

Ledacos se změnilo na našich hranicích. Celníci, kteří se dříve téměř sedisticky hrabali v zavazadlech, jsou nyní docela přjemní lidé. Snad každý z našich cestujících má pochopení pro jejich korektně projevovanou zdědavost o obsah zavazadel. Odbavení je rychlé, zmizely předzvozy a ostudné dráhy. Leckterý náš turista i zahraniční návštěvník uplácí možnost osvěžení v prvním restauračním zařízení, které je přímo u hranicním prostoru. Snad k potěše návštěvníků je v přední důstojná deska s nápisem v němčině a češtině: **Vitáme zahraniční hosty v socialistickém Československu. Ta tečka není chybou tisku. Z celého socialistického... bylo dosud demontováno jen první písmeno.**

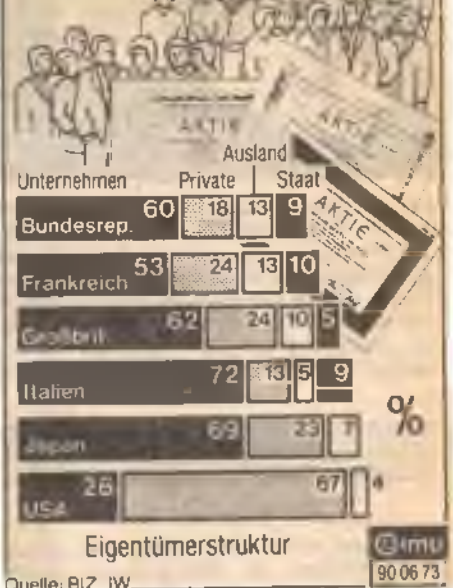
„24 13 LET JE TO SHAZANÝ...“

(ml): Královská cesta od Pražské brány až na Pražský hrad se včera hemžila školáky. Probíhala totiž soutěž ve znalostech historie našeho hlavního města, a tak děti chodily a vypyťovaly se, aby dobře zodpověděly soutěžní otázky. Aby to neměly lehké, stáhl u některých významných památek starší studenti i studentky oblečení v dobových krojkách, kteří byli vlastně kontrolními body soutěže. Svým mladším kamarádům kladli otázky, odpovědi bodovali a zapisovali do účastnických listů. Cíl soutěže byl v Domě dětí na Pražském hradě, kde si účastníci navzájem sdělovali zážitky z tohoto výletu do naší historie. Ostatně, zkuste sami odpovědět, proč před kajetánským kostelem v Nerudově ulici stála dvojice oblečená do šatů, jaké se nosily v minulém století. A nebo, proč na Malostranském náměstí před domem proti kavárně jsme viděli dívky tentokrát v šatech z dob před první světovou válkou.

HEZKÝ HOLKY JSOU VE VĚCÍ HĚZKÝ!

Wer hält die Aktien?

Nordböhmen will nicht Müllkippe werden

Eigentlich würde alles wunderbar zusammenpassen: Vom Müllnotstand bedrohte bayerische Gemeinden, die ihren Abfall bisher noch ins ferne Elsaß exportieren, könnten ihre Sorgen mit der Entsorgung im näheren Nordböhmen loswerden. Mit den Devisen, die aus dem Mülltourismus fließen würden, wären die Industriestädte im ökologischen Katastrophengebiet der nordwestlichen CSFR in die Lage versetzt, die Beseitigung ihrer Abfälle zu organisieren, die bisher noch unbesenen auf die Halde gekippt werden. Die „nordböhmisches Braunkohlegruben“ wären bei der Bewältigung ihrer von der neuen Regierung in Prag auferlegten Aufgabe einen Schritt weiter, die vom Staatskonzern mitverursachten Umweltschäden in Nordböhmen zu bekämpfen.

Die Überlegungen sehen in konkreten Zahlen so aus: Der staatliche Grubenbetrieb, der angesichts einer Zahl von 45000 Beschäftigten in Nordböhmen auf absehbare Zeit der dominierende Wirtschaftsfaktor bleiben wird, muß bei einer Fördermenge von knapp 640 Millionen Tonnen Braunkohle jährlich 250000 Tonnen Gestein bewegen, um im Tagebau an den für die CSFR unersetzlichen Energieträger heranzukommen. Die dabei geschaffene Wüstenei muß laut Gesetz anschließend wieder rekultiviert werden. Bei der Buddelei auf einer Länge von 85 Kilometern und einer Breite von 25 Kilometern fiel es nicht auf, wenn nebenbei noch 200000 Tonnen

Abfall in die bis zu 90 Meter tiefen Gruben fahren würden.

Merkwürdig an der Sache ist nur, daß die Idee keine Väter hat. Die Firma in der Nähe von München, die laut Berichten in den CSFR-Medien mit der Ausarbeitung des Projekts befaßt ist, wollte auf Anfrage noch nicht einmal ihren Namen öffentlich genannt wissen. Der Firmenchef betont, daß das Konzept in einem so frühen Planungsstadium ist, daß darüber noch nicht öffentlich berichtet werden sollte. Außerdem unterstreicht er, daß die tschechoslowakische Seite den Auftrag gab, das Projekt durchzurechnen. Der Umweltbeauftragte der nordböhmisches Kohlenbetriebe mit Sitz in Most (Brüx), Jan Horak, beteuert jedoch das Gegenteil. „Die deutsche Seite ist mit einem Angebot an uns herantreten“, sagt er und blättert in einer umfangreichen Mappe mit Materialien, die er von der bayerischen Firma zum Thema erhalten hat.

Horak weiß bereits von ziemlich konkreten Vorstellungen zu berichten. Danach würde von den harten Devisen der deutschen Kunden in Nordböhmen eine Abfallverbrennungsanlage nach neuester westlicher Technologie errichtet. Die wiederverwertbaren Grundstoffe würden vor der Verbrennung aussortiert, der Naßmüll und möglicherweise auch Klärschlamm aus Deutschland und Most kompostiert. Was dann von den Abfällen aus Bayern übrig bleibt, würde in der Tagebaugrube versenkt, deren Ober-

fläche könnte rekultiviert werden. Die nordböhmisches Braunkohlegruben haben laut Horaks Darstellung keine finanziellen Vorteile von dem Müllgeschäft. Das Abfallprojekt wäre nur ein Punkt eines umfassenden Ökologiekonzeptes, bei dem die sächsische Landesregierung, Polen und die CSFR eng zusammenarbeiten müßten.

Auch Horak ist klar, daß die Bevölkerung Nordböhmens auf die Müllimportpläne ablehnend reagieren wird. Die Bewohner, die sich schon bei der Bekämpfung der unbeschreiblichen Luftverschmutzung von Prag alleingelassen fühlen, wollen ihre Heimat nicht auch noch zur Müllkippe Mitteleuropas werden lassen. Auch bei den Politikern beiderseits der Grenze zeigt die öffentliche Kritik am Mülltourismus Wirkung. Die bayerische Staatsregierung fordert in ihrem neuen Abfallgesetz einen Entsorgungsnachweis von den Kommunen und übt damit Druck aus, den Abfall dort zu beseitigen, wo er anfällt. Zumindest eine Variante des geplanten Abfallgesetzes der tschechischen Republik sieht ein Importverbot für Müll vor. In Prag besteht Handlungsbedarf: Aus gut informierter Quelle ist zu erfahren, daß deutsche Firmen auch bei den Kohlegruben im nordmährischen Ostrava (Ostrau) und in den Uranbergwerken im mittelböhmisches Příbram angefragt haben, ob man nicht gewillt sei, Westmüll zu lagern.

• Právník rychlost automobilového provozu v Londýně se v loňském roce dále snížila a nepřekračuje nyní v dopravních špičkách 16,4 kilometru za hodinu. I mimo tyto špičky nepřetahuje průměrná rychlost 16,9 km/h, což je příbližně o jeden kilometr méně než ještě před čtyřmi lety.

▲ Z láhve 10procentního piva Starobrno si s chutí přibral 77letý muž. Záhy však byl hospitalizován v brněnské nemocnici s poledním ústní dutiny. V nápoji byl přítomán roztok hydroxidu sodného.

DAJCLAND - SAUBERES LAND...

Lachen Sie mit! Noch mehr Graffiti-Sprüche

- Lieber 'n Glas Dortmunder als 'ne Wanne Eichel.
- Warum Chirurgen Gummihandschuhe tragen? Um keilförmige Fingerabdrücke zu hinterlassen.
- Wer Hamburger nachmacht oder verfälscht, wird mit Donalds nicht unter 5 Mac bestraft.
- Ich bin zutiefst gerührt, sprachder Teilg.
- Gib mir mal 'ne Zigarette, meine sind noch im Automaten.
- Wusstest du schon, daß After-shave nicht das Gegenteil von Mundwasser ist.
- Katzen würden Whisky saufen.
- Wird das Leben dir zu viel, trink doch rasch 'ne Flasche Pils.
- Lieber Würstfinger als Knoblauchzehen.
- Wer Ata braucht, ist noch lang nicht bescheuert.
- Der Kunde ist König. Aber wer ist heute noch für die Manarchie.
- Was Krupp in Essen, sind wir im Trinken.
- Wir fordern die Wiedervereinigung der Spalt-Tabletten.
- Lieber 'n Altler als 'ne Neurose.
- Ich stehe hier am Mittelmeer und habe keine Mittelmeer.
- Woran erkennt man ein Schaschlik? Es sieht so spießig aus.
- Labelle - und kein Kuß quietscht mehr.
- Schützt die Bäume, eßt mehr Biber.
- Wozu Flüsse und Seen, beluns kommt das Wasser aus der Leitung.
- Vorsicht beim Essen von Östrogen - es könnte Kalbfleisch drin sein.

TO JŠOU FORY CO.
PRŮTO - PÍVŮ PĀDĚJ!
PIVO S BĀKĀM...

Vom Demonstranten zur Exzellenz oder: Der Dichter als Diplomat

Von ULRICH SCHACHT

Bonn, Stadtteil Ippendorf, Ferdinandstraße 27, Februar 1989. Eine kleine Gruppe von Menschen protestiert vor dem erratischen Betonblock, der sich Botschaft der Tschechoslowakischen Sozialistischen Republik nennt, gegen die neuerliche Verhaftung und Verurteilung des führenden tschechischen Dissidenten, des Dramatikers und Essayisten Václav Havel.

Es kommt zu erregten Diskussionen vor dem massiven Stahlgitter des Botschaftsgeländes. Zu den Diskutanten gehört ein kleiner, untersetzter Mann, den ein Mitarbeiter der parteigelenkten Nachrichtenagentur CTK eher verzweifelt denn provokativ von drinnen über den Zaun heraus fragt: „Was hat das, was Sie hier machen, denn für einen Sinn?“ Der Gefragte antwortet: „Na, Havel ist im Gefängnis. Er muß wieder raus. Das ist der Sinn.“

Im Dezember 1990 begegnen sich die beiden wieder, und wieder im Bereich der Botschaft. Nun stellt der Demonstrant von einst die Fragen: „Meinen Sie noch immer, daß es keinen Sinn hat?“ Der CTK-Mann schweigt eine Weile, und dann mit einer Gegenfrage zu kontern: „Aber was, wenn wieder jemand demonstriert?“

„Ganz einfach“, sagt der Demonstrant von einst, „Ich gehe raus und frage die Demonstranten, was sie bewirken möchten. Ich hoffe aber, daß ich mein Amt so ausüben werde, daß ich keine Demonstranten erwarten muß.“

Der Demonstrant von einst ist die Exzellenz von heute: Jiří Gruša, Botschafter der Tschechien und Slowakischen Förderativen Republik im wiedervereinigten Deutschland. Ein enger Freund jenes Mannes, für den er noch vor zwei Jahren auf die Straße ging, von Václav Havel, der seit dem 29. Dezember 1989 vom politischen Häftling zum Staatspräsidenten der Tschechen und Slowaken avancierte.

Die Karriere ohne Muster des einen ist die Bedingung der Karriere ohne Muster des anderen. Ein Abenteuer und Wagnis für beide. Aber sie haben sich schon zu ganz anderen Zeiten und unter ganz anderen Bedingungen aufeinander eingelassen, haben Haft und Publikationsverbot überstanden. Die Freundschaft hat nicht nur gehalten, sie hat sich bewährt und erfährt neue Bewährungsproben: Gruša, der erprobte Übersetzer und Vermittler Havelischer Werke in Deutschland, muß nun auf einem völlig anderen Feld zum Vermittler der Gedanken seines Freundes auf der Prager Burg werden: auf dem der Diplomatie.

Seit dem 8. Dezember 1990 ist der heute 52jährige, im mährischen Pardubice geborene Romancier und Poet im Amt. Aber für Gruša ist das nur eine Seite der Medaille. Die andere formuliert er in unserem Gespräch in seiner architektonisch häßlichen, räumlich jedoch opulenten Privatresidenz in Bonn-Kessenich so: „Ich halte die Diplomatie nicht für irgendeine Art Halbwahrheit. In persönlichen Diskussionen sage ich nach wie vor meine Meinung.“ Das hat er immer getan,

und dafür hat er sich Ärger und Verfolgung in der stalinistischen CSSR eingehandelt, die schließlich im Dezember 1981 in der Zwangsausbürgerung des hartnäckigen Anti-Kommunisten und praktizierenden Katholiken mündete.

Der Ausbürgerungsakt traf ihn bei einem zufälligen Aufenthalt in Bonn. Gruša blieb deshalb in der provisorischen Hauptstadt des damals noch geteilten Deutschland und begann sein Leben im Exil, ohne den geistigen Kontakt zu den Gefährten in der Heimat abreißen zu lassen.

Im Gegenteil: Er tat alles, was den verfolgten Freunden und Kollegen zwischen Prag und Freiburg nützen konnte. Aber er legte sich auch in den vom Entspannungs-wahn partiell fast paralytisierten Westdeutschland immer wieder an.

Heute sagt Gruša über diese Zeit: „Mein Unglück bestand darin, daß ich über den Sozialismus Nachrichten mitbrachte, die niemand hören wollte. Ich konnte nicht einmal die Nachricht vom Versagen einer großen Idee mitbringen, denn es war und wird nie eine große Idee sein.“

Über die Verteidiger der Entspannungs-ideologie, die – so Gruša – aufgrund falscher außenpolitischer Analysen heute „vor dem Trümmerhaufen ihrer Illusion“ stehen, sagt der Botschafter: „Sie haben nur ihren eigenen Analysen geglaubt. Die Analysen der Opposition haben sie nicht für wichtig gehalten. Sie haben unsere Erfahrungen mit dem totalitären System als voreingenommen betrachtet. Sie waren von unseren Erfahrungen fast persönlich beleidigt und wurden zunehmend wehleidiger. Warum? Weil sie alle ideologisch denken, und bei jedem Hoffnungsschimmer über den verlorenen Sohn, über die große Mutter Utopie, drückten sie nicht nur ein Auge zu, sondern beide.“

Gruša, der sanft sprechende Lyriker, der komödiantisch-ironische Romancier, ist glashart in der Sache, wenn es um die Ideologie des Sozialismus geht, um ihre Vertreter, Verteidiger und Sympathisanten – wo auch immer.

Auch das ein dieses Dichter mit seinem Freund und Kollegen, der nun auf der Prager Burg, dem Hradštin, die Geschiebe der aufgewühlten Doppelnation der Tschechen und Slowaken in demokratisch-humane Bahnen zu lenken versucht.

Über Havel, so Gruša, solle sich im Westen keiner Illusionen machen: Das sei kein weicheicher Dichterberuf, kein zerfahrener Bühnenautor. Man solle vielmehr Havel's Essays, seine philosophischen und politischen Analysen genau lesen. Sie seien klar, hart, kompromißlos. So wie der ganze Mann, der durchaus ein Verhältnis zur Macht habe. Havel's heutige Rolle passe durchaus zu seinem Charakter. Für ihn, Gruša, sei da nichts Überraschendes gekommen.

Was seine eigene Karriere betrifft, so ist er allerdings nach wie vor mehr überrascht als begeistert. Er hat das Amt des Botschafters auf sich genommen wie eine Pflicht, die er seinen Freunden in der Heimat schuldig zu sein glaubt.

Im November 1989 siegt die bürgerlich-humane Revolte in Böhmen, Mähren und der Slowakei. Kurz darauf, im Frühjahr 1990, erreicht Gruša die erste Anfrage Havel's per Telefon: „Ich möchte, daß Du Botschafter in Deutschland wirst.“ Gruša bittet um Bedenkzeit: „Es hat mich überrascht. Alles war ja noch unklar.“

Im März 1990 besucht Bundespräsident Richard von Weizsäcker Prag. Havel bittet den Freund auf die Burg und stellt ihn dem deutschen Staatsoberhaupt als den potentiell neuen Mann Prags in Bonn vor.

Gruša reist danach an den Rhein zurück, verdrängt die Perspektive, wie er heute gesteht, und widmet sich der Lyrik: Er arbeitet an einem Gedichtband – in deutscher Sprache, die er sich – ein Wortarchäologe und Sprachspieler von Graden – erlernt und erarbeitet hat.

Er glaubt zu diesem Zeitpunkt, daß ein Engagement im kulturellen Bereich – eine Literaturzeitschrift in Paris, eine in Prag – seine eigentliche Bestimmung sei. So zieht sich alles hin bis in den September 1990: Gruša reist mit seiner deutschen Frau in die Provence. Ein glücklicher Lyriker, der sich in Arles umhauert, in Avignon ...

Er fährt zurück nach Deutschland mit dem Gedanken: „Jetzt ist der Spuk vorbei. Du schreibst ein neues Buch. Der Vertrag darüber ist abgeschlossen. Die in Prag können Politik machen, du machst deine Literatur.“

Ein Anruf aus dem Hradštin zu Prag wirft die schöne Harmonie über den Haufen. Der stellvertretende Außenminister Dobrowski teilt dem Poeten in Bonn mit: „Der Präsident und die Minister sind der Meinung, Du wärst der beste Mann für Deutschland.“

Nach zwei Tagen Bedenkzeit fällt die Entscheidung: „Ich konnte mich dem Ruf nicht mehr verweigern.“

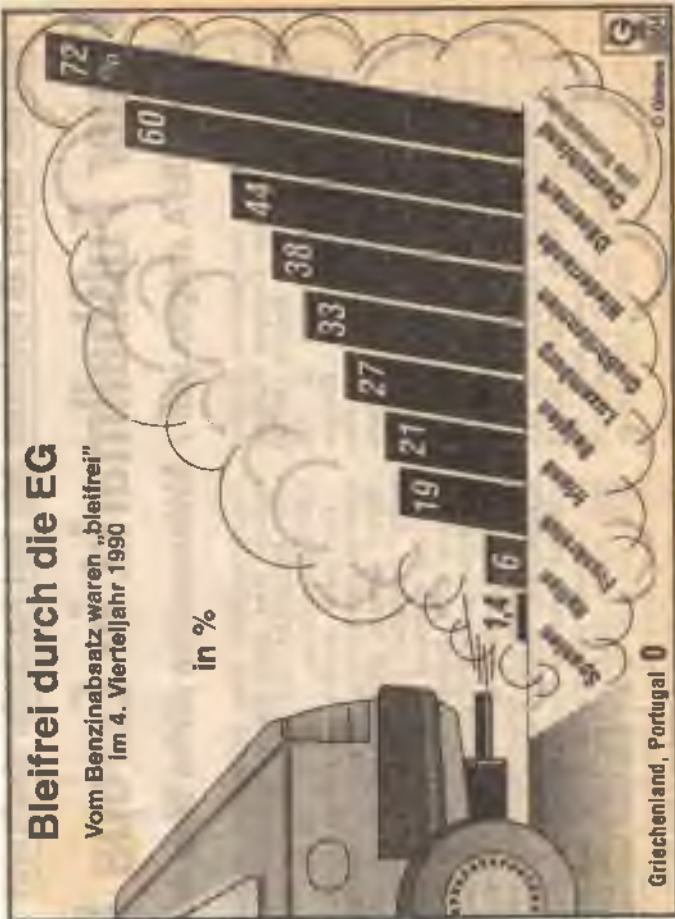
Am 4. Dezember 1990 trifft Gruša seinen Freund Havel auf der Burg in Prag. Es ist 17 Uhr. In der Dunkelheit leuchtet die magische Stadt zu ihnen herauf.

Gruša sagt zu Havel: „Das ist das Ende meiner Literatur.“ Havel, in Begleitung seines Kanzlers Schwarzenberg, antwortet lächelnd: „Das ist bei Dir doch kein Argument. Stell Dir vor, die Memoiren, die Du mal schreiben wirst.“ Gruša: „Ich bin senil, ich vergesse alles!“

Am 8. Januar 1991 wird Jiří Gruša von Richard von Weizsäcker zur Akkreditierung empfangen. Dann beginnt der Botschaftersalltag. Von Havel hatte Gruša sich ausarbeiten, freie Hand zu haben bei der Besetzung Mitarbeiterposten. Inzwischen sind alle Leute im Hause neu. „Es sind“, sagt Gruša, „Leute meines Vertrauens.“ Auch der sozialistisch-realistische Kunst-Kitsch ist aus dem Gebäude verschwunden.

Gruša glaubt an eine begrenzte Zeit seiner Botschaftertätigkeit. Zwei Jahre gibt er sich. Aber Havel wollte auch nur ein Übergangspräsident werden.

In einem seiner Gedichte aus dem Band „Babylonwald“ sagt Gruša: „Es ist aber auch vorgekommen/ daß ich glücklich war.“

1990 waren 200 000 Juden nach Israel eingewandert, 90 Prozent von ihnen kamen aus der UdSSR. In diesem Jahr erwartet Jerusalem einen Zustrom von insgesamt 250 000 Juden.

Prodloužená Saddámova ruka v Praze

(Praha): Svaz kurdských studentů v ČSFR nepožádal věsta v Praze demonstraci na podporu svého lidu. Pořadovatel zastavil genocidní kurdského národa a vyzývá Radu bezpečnosti OSN, aby se urychleně zabývala iniciativami Francie a Velké Británie k přijetí rezoluce na pomoc Kurdům.

„Opakování příjmu“, konstatoval. Podle vyjádření pracovníka iráckého zastupitelského úřadu nestřílel před jeho budovou lidé z velvyslanectví, nýbrž kurdští demonstranti. Na místo incidentu se dostavil první náměstek federálního ministerstva vnitra J. Ruml. K prohlášení pracovníka velvyslanectví, podle něhož stříleli kurdští demonstranti – navíc z území zastupitelského úřadu – J. Ruml řekl, že je nepochybné, že úřad, který střílel, vyběhl z budovy iráckého velvyslanectví, a je prokázáno, že nikdo z Kurdů na území velvyslanectví nebyl. Ocenil rovněž postup příslušníka Správy ochrany objektů zvláštní důležitosti, který nezasehl do konfliktu, ale během mnuty přivolał posily. Další policieň vozy přijely na místo incidentu do pěti minut.

„Vždy je nebezpečné, když se v mírumilovné zemi střílí. A když se střílí před velvyslanectvím, je to ještě horší.“ sdělil mluvčí federálního ministerstva zahraničních věcí E. Lánský. „Náštrší nedošlo k ničemu vážnému ani ke ztrátám na životech. Pokusíme se vyšetrít, co se stalo, a zveřejníme, co může FMZV v této věci dělat a jaká zranilo.“

„Vždy je nebezpečné, když se v mírumilovné zemi střílí. A když se střílí před velvyslanectvím, je to ještě horší.“ sdělil mluvčí federálního ministerstva zahraničních věcí E. Lánský. „Náštrší nedošlo k ničemu vážnému ani ke ztrátám na životech. Pokusíme se vyšetrít, co se stalo, a zveřejníme, co může FMZV v této věci dělat a jaká zranilo.“

RY HI BENE, LA ZA "STARA" STRUKTURA".

NÁVRATY NEPOKOŘENÝCH

trvat z dopuštění osudu a hlavně pro slabost pokořených až příliš dlouho. Ode dne, co Milena Jesenská, česká žurnalistka, v ravenbrückém koncentráku umřela, uplyne 17. května sedmačtyřicet let. Teprve nyní je znáto tabu z jejího jména a díla. Nakrátko mohlo se o ni podt roku žedesátého osmého. Tehdy, pár dní před normalizací, vyšly v češtině Dopisy Mileně (Akademica) a první a zatím jediné české životopisné studie z pera její dcery Jany Černé Adresát Milena Jesenská (Klub Mladé poezie). Nic víc se nestihlo, zato tyto dva odlesky velkého jména už brzy zahlcovala černá voda nuceného zapomenutí.

Toliko v cizině a prostřednictvím cizinců dostávalo se mu zadošťování. Willymu Haasovi, literárnímu historikovi a kritikovi, světila Milena dopisy ji kdysi adresované Franzem Kafkou. Haasovi se podařilo vyvézt je z Čech už obsazených nacisty a s nimi se její jméno rozšířilo světem. V lednu 1965 přijel jsem s kolegou Norbertem Frýdem do uruguajského Montevidea na cestě za navazováním styků s jihoamerickými spisovateli a nakladateli. Tamější Univerzitní knihovna připravovala výstavu Franze Kafky, ale nevěděla si rady s dokumentárním materiálem. Poradili jsme a hned nám připadl úkol výstavu zahájit. N. Frýd promluvil o Kafkovi, já o Jesenské. 17. listopadu 1939 byl jsem s ní gestapem zatčen — a teď jsem mohl o ni veřejně promluvit, poprvé, tam při ústí řeky La Plata. Novinářské zprávy předbíhaly, a tak nás na Univerzitě v Santiagu už čekalo

prekvapení. Ve velké aule před početným publikem přihlásila se k nám sestřenicí Franze Kafky, v Chile proudaná, s dcerkou, která perfektně mluvila česky, aniž kdy spatřila Prahu.

Tehdy už Milenin jméno zahajovalo svou vlastní podí seštem. Rozhodující impuls dala Margarete Buber-Neumannová. Tato antinacistka dostala se do lágru v Ravensbrücku, když přátelský pakt podepsaný Molotovem a Ribbentropem vydal obzvlášť jedovatý plod v součinnosti GPU a gestapa. Když si tyto dvě výchovné instituce na brestlitevském mostě vzájemně vyměnily vězně, Buber-Neumannová, dosud vězeňkyně Gulagu, dostala se do Ravensbrücku. Spřátelila se tam s Jesenskou, na rozdíl od ní však smrti z drápů vyvázla a mohla pak po r. 1945 vydat dvě knihy. První, jako zajatkyň v Stalina a Hitlera, roku 1958, a druhou Kafkova přítelkyně Milena, 1963. Příklady těchto dvou knih nastoupily pak vlastní cestu světem. K českému čtenáři byla ovšem zahrazena, nomenklaturou, ale hlavně po r. 1968 bratrskými tanky. Český překlad mohl najít útočiště zase jen v emigraci, u Škooreckých v Torontu a Sixty-Eight Publishers roku 1982.

Brzy potom si začalo razit cestu světem už i Milenin dílo. 1984 vydala Dorothea Reinová ve svém vydavatelství Neue Kritik výbor z reportáží a fejetonů Jesenské pod názvem Všechno je život, a ten pak byl r. 1985 vydán francouzsky a r. 1986 italsky.

A tak mohla r. 1986 česka těchto knih v němčině jednu Rakušanku a jednu Francouzku tak uchvátit, že si předsevzaly seznámat s českou žurnalistkou světovou veřejnost dá, výstavou. Architektka Gertraud Auerová a Catherine Stahly-Mouglinová, muzeografka, vypracovaly pak projekt něčeho, co našlo ve francouzském tisku přílehlavý název expozice-labyrinty. Obstaraly pro to i sponzory, a tak sugestivním ovzduším tohoto artefaktu prošlo nejprve pařížské publikum v paláci G. Pompidou v lednu a v únoru 1990, poté ve Vídni ve Veletržním paláci o rok později, a konečně v únoru a březnu t. r. v Mánesu. Na zahájení byli přítomni autoři, jejichž práce byly po dvacet let právě tak utajované jako dílo Jesenské, V. Havel a M. Uhdé.

Výbor ze staří M. Jesenské dosud česky nevyšel, chystá se. Čtenáři se v něm otevře obloka sahající od článků z denní vědnosti, od odvádní a bydlení, až po vypjaté stati z osudových chvílí, kdy slo národu o vše. 21. září 1938 se četlo v Přítomnosti: «Nemůžeme si dovolit stratiť nervy... Můžeme si dovolit jen jednu věc: správně se chovat.» A o týden později, po mobilizaci: «Lid, který se dovede takto chovat, nemůže bojovat marně.» V těch řádcích je už strašná síla, sahající až k nám.

Ještě hmatatelnější pro dnešek je ta síla v řádcích z 12. října 1938: «Odejít byla pomsta výrazem smučeného bezpráví a nikdy se nevyběla tam, kde chtěla, nýbrž tam, kde mohla. Pomsta je akt slabých vůči slabším.»

Jen málo nahodilého dává ve slovech lidí jako byla tato statečná žena, probíjející se životem těžce a nezapadně, a když je nám jejich slov zapotřebí, jsou zde, a celou vydobytou a drazo zaplacenou moudrostí.

slouchejí výkladu starého alchymisty. Umělec zde dosáhl působivé kombinace světých a temná svých barev.

Uvedme i další Brožikovy obrazy z historických námětů — Hra v šachy o nověstu (motiv princezny Degmar), Defenestrace a Volba Jiřího z Poděbrad ze krále českého roku 1458. Na tomto obraze zachytil malíř podoby svých současníků, mezi jinými dr. Fr. L. Riegla.

K nejvýznamnějším však patří Odsouzení Mistra Jana Husa v Kostci 1415. Zde došel ke vzniku výrazného projevu poněkud akademický a chladný Brožik dává postavám život a vyjadřuje i určitě napětí. V protikladu k dynamicky pojatému kardinálu Kordianskému stojí klidně Mistr Jan. Bledě neochroměná tvář kontrastuje s černí Husova oděvu. Kněz a filozof, zastáncí pravdy, má pravou ruku položenou na prsou a hledí vzhůru ke světlu, k Bohu.

V Panteonu Národního muzea jsou umístěny vedle obrazů ženských i dva nástinované obrazy od V. Brožika — Založení univerzity Karlem IV. a J. A. Komenského v Amsterodamu.

Výrazně se Brožik vepsal do dějin Národního divadla vřadnou královské léže. Po požáru Národního divadla nahradil v loži původní Liškova a Schikanedrovoy obrazy třemi výslovnými výjevy. Znárodnal na nich období Přemyslovců, Lucemburků a Habsburků. Dodatečně obohatil výzdobu léže alegorií královské Prahy.

Na prvním výslovném výjevu Přemyslův přístupuje ke kněžně Libuši, která má rvy herceky O. Sklenětové-Malé. Barevně temnější a zaplněnou pravou část výjevu s Přemyslovým doprovodem Brožik odlehčil a prosvětli postavou chlapce. Ve výplni s motivem Karla IV. zachytil Brožik po Karlově pravici sám sebe v rytířském hrnání s mečem. V postavě stavitele, snad R. Perléře, zpodobnil svého tchána francouzského obchodníka s obrazy Ch. Sedelmayera. Ve srovnání s Hynaisovou malířskou výzdobou královské léže působí však Brožikovy historické obrazy poněkud chladně.

V roce 1901 Brožik v Paříži umírá. Opustil i obraz, na kterém do posledních dnů svého života pracoval — Ferdinand I. v zlaté Historik umění K. B. Médj zakončil svou vzpomínku ze dne 18. 4. 1901 napsanou v nejlepších obrazech a historickou ematiku bytí v dějinách umění pověřil však v nezlomnou energii životní, onu svou milenkou Kateřinou Středovou, dcerou u Brožika snad byla ještě větší nežli jeho

práce Rudolfových sbírek, se zájmem na: velké nadání...
Urna s ostatky J. Smrkovského byla vložena do hrobu na Olšanech v Praze. Památku jednoho z představitelů «pražského jara 1988» uctil předseda FS A. Dubček.

Malíř české historie VÁCLAV BROŽIK

V tomto roce si připomínáme 140. výročí narození a 90. výročí úmrtí českého malíře Václava Brožika (5. 3. 1851—15. 4. 1901). Studoval na pražské Akademii u profesorů E. Roma, A. Lhoty a E. Leuffera. Byl na studijní cestě v Drážďanech, Mnichově a Holandsku. Dlouhodobě pobýval ve Francii, kde se také oženil.

Brožik byl členem České akademie věd a umění, profesorem na pražské Akademii výtvarných umění, nositelem kříže Čestné legie a po smrti francouzského malíře J. F. Milleta se stal jedním ze 40 členů pražské Akademie umění. Za obraz Svatba královských dětí roku 1515 — Tu, jejíž Austria, nabe spojení jagellonců a Habsburků) objednaný Františkem Josefem — byl povýšen do šlechtického stavu.

Brožikovu doménu byla historické malba inspirována českými dějinami. Svým realistickým pojetím připomíná obrazy polského malíře J. Matejky. Z Brožikových portrétů patří k nejznámějším J. V. Myslbek a zobrazení berečky J. Šamberkové jako Messaliny. Umělec maloval také krajiny a táborové výjevy, ovšemně soudobou francouzskou malbou. Uvedme předčítání z bibli — v maštáňském pokoji rodiče, dcera a syn neokouhají druhé děti čtoucí z bibli. Brožik výrazově odstínil jednotlivé postavy. Každá z nich vnímá slyšené slovo jinak, otec přemyslivě, matka s vřou a bez pochyb. Kompozičně je celá rodina spjata s jeden harmonický celek, z barevně jemného výjevu dýchá mír a klid.

Souhrou barev vyniká i obraz Pěvec nálad. Mladý muž recituje se zantčením své verše větodyvi a jeho ženě. Scéna je ozdobena tlumeným světlem pronikajícím oknem v pozadí.

Vrátme se však k Brožikově historické malbě, která hříjí bohatostí oděvů, aksentů, kožšin a třpytivými agraťami. Na jednom ze svých raných pláten zachytil malíř Poselství krále Ladislava k francouzskému dvoru. Obraz výsoké hodnoty po stránce umělecké techniky a barevnosti M. Tyrš, svoji vzpomínku na u příležitosti úmrtí J. Brožika... věnován Rudolf II. u alchymisty. Čísal se energií chtěl, vše konání a činů, která svou milenkou Kateřinou Středovou, dcerou u Brožika snad byla ještě větší nežli jeho

Láska po italsku

RIM (Čtk): Italské dívky přicházejí o panenství většinou v 18 až 19 letech, což je

o dva až tři roky později než ještě před několika lety. To je jeden z údajů kongresu, který se pod názvem Sex a srdce konal v italské Florencii. Italští sexuologové a psychologové přičítají tento trend novému

posuzování hodnot a přehodnocování vztahu páru, v němž sex není už jen fyzickým potěšením, ale také důležitým faktorem duševního svazku.

.. NĚKDY I ROZVAZKY..

LOUIS DE BUSSY SI VZAL ČEŠKU

V jednom z nejvyhledávanějších pařížských předměstí, Levallois-Perret, v tiché uličce, kam i pomněnková Marie zabloudí zřídka, aby udělila pokutu nesprávně parkujícímu, bydlí v běžném čtyřpatrovém domě muž, jenž zlomil nejedno srdce televizních diváček — Nicolas Silberg. Když zasvoníte ve druhém poschodí, přijde vám otevřít sám pán domu trochu a brňčkem, ale stále ještě plný šarma, i když vlněš značně ubylé. Seriál Dáma z Monsoreau se totiž točil přesně před 20 lety, během prázdnin, a těch dvacet let se samozřejmě smazat nedá, i když seriál byl největším televizním úspěchem Nicolase Silberga.

Největší šok však přijde, když vás francouzský herec pozdraví ucházející češtinou. A poněvadž jeho paní pracuje, tak volá svou tchyni bydlící v poschodí výš, které ani 50 let života ve Francii neubrání nic na jadrné pražštině. A pak paní Květoslava Krčmářová a pan Nicolas Silberg začnou vyprávět příběh, hodný dalšího televizního seriálu, příběh, který nevymyslel žádný scenárista, ale život.

Dnes sedmačtyřicetiletý Nicolas, kterého jeho tchyně stále nazývá Mikuláš, se narodil ve zbožné rodině, která patřila do kruhů vysoké buržoazie, bydlící v jedné z nejluxusnějších pářížských lázní na Atlantickém pobřeží Francie — La Baule. Přísný otec uplatňoval doma vojenský drill, takže Nicolas i jeho dva bratři, všichni předurčení ke státní nebo obchodní kariéře, protestovali svým způsobem. Prostě se neúčili. Nicolas si poslední ročníky gymnázia raději zopakoval vždy dvakrát a k maturitě dospěl až kolem 21 let. Na kariéru, předurčenou otcem, nebylo v elitářském systému francouzského vysokého školství ani pomyslení. Zasáhla nehoda. Jeden z kamarádů šel dělat příjímačky na konzervatoř a vzal si Nicolase s sebou jako podporu. Příjímačí komise kamaráda nevezla a vyzvala Nicolase, aby přednesl něco i on. A poněvadž neměl nic připraveného, pozvali si ho za 14 dní. A byl přijat. Na konzervatoři chodil do jedné třídy s Jaromírem Knittem, který právě emigroval po srpnových událostech z Československa. Tak se začal rodit Silbergův vztah k naší zemi. Po absolvování konzervatoře se ucházel o dvě angažmá: v jednom bulvárním divadle a pak v prestižní Comédie Française. Přijal byl do obou a vybral si tedy Comédie, třebaže jeho plat byl pětkrát nižší než v bulvárním divadle. Ale za to ty role! Don Carlos v Hernaním od Victora Huga pod režijním vedením jednoho z největších současných francouzských režisérů Roberta Hosseina (známe ho jako hraběte Peyraca ze seriálu v Angelice — pozn. red.), nebo Rogožin v divadelní adaptaci Dostojevského Idioty v režii skvělého Michela Vitolda. A nezapomíná ani na Racinovu Bereniku, v níž hrál Tita, a Ifigenii, v níž ztělesnil Achilla. Mladík s postavou a tváří prvního milovníka byl totiž přijat do Comédie Française jako — tragédi! Nevynahradil mu to ani film, kde hrál většinou v autorských filmech. Hlavní role Messalina ve filmu André Génovese Veřejný nepřítel č. 1 byla událostí, o které mluvila celá Paříž. Film vyvolal skandál a na nátlak úřadů musel být stažen z francouzských kin. Ani to však nebyla role milovníka. Tu mu nabídl až Paul Vecchiati ve filmu Core à coeur a pak samozřejmě televize s nezapomenutelnou rolí Louise de Bussy. Z jeho dosavadních 75 televizních rolí to byla ta nejúspěšnější. Seriál se promítal ve 23 zemích světa, ze zemí bývalého východního bloku ho zakoupila televize polská, naše i sovětská. Nicolas se stal miláčkem i žen sovětských, a tak v té době ještě velmi ortodoxní Pravda si přišla pro interview. Nicolas Silberg se však rychle začal měnit fyzicky a stále více se zabydloval v rolích tragických, takže se s kariérou světového miláčka žen nijak minul. Ale nijak ho to nemoutí. Má rád divadlo, přestože ještě ve dvaceti k němu neměl žádný vztah. Miluje malířství a sám se pokouší o akvarely. Nebledě

kasovní trháky, ale spíše filmy, kde o něco jde. Po 21 let zůstal věrný první francouzské scéně, i když i zde prožil peripetii hodnou pera dramatikova. Zamíloval se totiž do mladé kostymérky, která se na Francii jmenovala značně exoticky — Dožena. Jenže v Comédie Française se sňatky mezi herci a technickým personálem moc nenosí. Herci jsou páni herci. A tak Nicolas byl volán až do ředitelny k Pierre Duxovi, tehdejšímu intendantu, který se mu snažil sátek vymluvit. Nicolas nepovolil a prosadil si svou. Vzal si Božanu Krčmářovou, dcerou důstojníka naší armády, který se přes Polsko v roce 1938 dostal do Francie a skončil jako kapitán Cizinecké legie. Ruk a půl si kválil tomu nezahrál, ale necouvil. Lásky byla silnější než různé tabu. A i kolegové nakonec tomu tvrdohlavci fandili. A když se narodila dcera, byla to Isabelle Adjaniová, která navrhla podle své role, kterou tehdy v Comédie Française hrála, neobvyklé jméno — Ondine (ve stejnojmenné hře J. Girardoxe — pozn. red.). Jenže se zase narazilo: jméno nebylo ve schváleném seznamu a magistrátní úředník je odmítl zapsat do matricy. Navíc ještě druhé jméno po babičce — Květoslava! Nikdo v životě ve Francii podobné neslyšel. Bitva trvala dlouho a skončila kompromisem: Ondine Květoslava zůstalo, ale muselo se před to předřadit Marjolaine. Dneska má Marjolaine Ondine Květoslava skoro 15 let, co bude dělat, ještě stále neví. Rozhodně jí to netáhne k herectví, třebaže maminka je nyní garderobérkou baletu pařížské Opery. Na balet si ještě zajde, ale na tátu se podívat nejde. Do Comédie Française najde cestu jen na vánoční odborovou nadítku. A Nicolas Silberg, pamětliv svého dětství, nechává dceři volně rozhodování. To spíš babička má svou představu o budoucnosti. Ale všichni to berou s úsměvem. A tak Louise de Bussy, první milovník, v civilu Nicolas Silberg, je pozorný, něžný a milující manžel a táta. Nemí to ten nejkrásnější paradox v jeho životě plném paradoxů? A když jsme se loučili, několikrát mi zdůrazňoval, abych nezapomněl napsat, že všichni naši lidé mají obrovské a nádherné srdce. Budiz to všem paním a dívkám, zamilovaným do krásného de Bussyho aspoň malou útěchou. Miluje je totiž všechny.

K nedožitému jubileu brankáře a komika Vlasty Buriana

NĚCHT JE NÁM DOVOLENO v této vzpomínce na nedožitých 100. narozenin, které má 9. dubna, napsat nejprve brankář a pak komik, protože Vlasta Burian byl poslední instancí neměnné výše. Jeden z jeho posledních žijících spoluhráčů, dnes již 93letý býv. výborný atlet a později sakretář Sparty MILOSLAV MORAVEC o něm říká: „Byl opravdu vynikajícím brankářem a oboje měl rád. V roce 1918 s chytáním skončil, když utrpěl v utkání zranění rukou po srážce se soupeřem. Obával se, že by nemohl hrát divadlo. Když jsem založil jeho hereckou jednatelku, ve které jsem chytal já, byl Burian středním útočníkem...“ Rodák z Liberce, který se přestěhoval s rodiči do Prahy v roce

1901, začínal s fotbalem na Žitkově. Hrál na Saturn, pak se šel volat a v letech 1914—22 ve Spartě, kam chodil se „plavovlasou primadonou“ Kádou, a s nímž se kamarádil. V rudém dresu sehrál 78 utkání, z toho jedno mistrovské a dokonce hájil branku v populárním 14. pražském derby proti Slavii, v němž Sparta na hřišti odvěkého soupeře vyhrála 3:0 (1:0). Burian si udržel čistý štít a kryl i neobvykle střelou slavného šutéra Koučka i dalšího reprezentanta Bělky. Vítezná sestava vypadala takto: Burian — A. Hojer, Peka (ponděří brankář hokejového LTC) — Hušek, Fivěbr, Káda — E. Koželuh, Feiler, Vaník, Rot, Samerád. Poprvé se postavil mezi tyče na Letné proti Meteoru. Vznohradý a po utkání, jak dokládá zpráva z té doby, byl s ním kapitán mužstva Veník spokojen.

V jeho herecké XI. hrávali například i tehdejší reprezentant Jan Ríha, vicemistr světa 1934 Jer. Burgr, tenista Joe. Šiba, spartan Joe. Hranek, již zmíněný atlet Mil. Moravec. Toto mužstvo sehrálo 35 utkání a např. v Bydčově bylo v hledišti — to není chyba — 4500 diváků!

Tento komik par excellence, který odehrál během mužstva 88—89 představení ve svém divadle v Jungmannově ul., měl skvělou kendici. Vedle fotbalu hrál tenisu, hokej, stolní tenis, šermoval, plaval, jezdit na kole a na koni, měl dokonce vlastni stáj. Udržoval se tedy v formě.

Po druhé světové válce byl několik měsíců ve vyšetřovací vazbě, obviňován ze spolupráce s Němci. Znova MIL. MORAVEC: „Udal jej někdo s herců. Teprve, když přijel do Prahy jistý polský herec a ptal se po komikovi a dlouhým neseem, dostal se s vězení zase ven.“ Sparta mu tehdy vystavila osvědčení, že se „choval po celou dobu války a německé okupace vlastně necky bezohledně, zachránil některé hráče, jako Ríha, Ludvík, Zantár, Horáka a další lidi před nasazením do tzv. třetí kůže a neprovinil se proti národní kázaní. Posnal jsem jej poté, psychicky zlomeného člověka, ve Staroměstské třídici, kam chodil se svým dobrodínem Aloisem Duškem, který tu měl prodej hní a drůbeže. Ještě jednou se vrátil Burian na prkna, které znamená svět, nejprve míme Prahu, v Brně, Kladrubě a dalších městech. Národ divadelní i fotbalový na něj nezapomněl a nevděčné množství jeho obdivovatelů se o ním loučilo poslední lednový den v roce 1982 ve strašnickém kramatoriu.

Komik, který rozdával smích a radost, hrál smrtelně vážné úlohy brankáře. Miloval divadlo stejně jako fotbal, kvůli kterému dostal dvakrát „padáček“, protože dal přednost brance: jednou se Union Žitkov, kdy v produzaní kryl i penaltu, napřáhl vůči do Varletě, podruhé jel se Spartou do Rudapoliti, a to jej vyhodil s Rokoka ředitel a spisovatel Eduard Bass.

ŠKODA ZE BYL SPARTAN!

KÁDROVAL MĚ KÁJA MAŘÍK

Když jsem před loňskými vánočními koupi na stánku nevím už kolikáté vydání Skoláka Káji Maříka, čtyřicet let zavrženého totalitními správci kultury, podlehl jsem, aniž bych knihu otevřel, kouzlu vzpomínky. Kája, šťastné dítě mateřské lásky a tvořivé fantazie, se na mne potulné koukl, na tvářích se mu dělaly dolíčky, odpovídal »ju, ale«, mlotsy mu šly přímo do ledvin, kladi mi bezpočet všetečných otázek, nás, dospělá, viděl bezelstným očima pravdy, smál se do pěstiček a lesní chlad, vyhřátá malinště i stín hájovny byly znovu jeho tajemnou říší.

Ale k věci! Zestáří jsem v ctihodném nakladatelském domě, v němž budu patrně strašit, dokud bude nakladatelství nakladatelstvím. Potkat strašičiho redaktora bude tedy výsadou srdnatých kolegů pracujících v nočních hodinách v jeho zdech. Dnes chci mluvit o dramatičtějším duchovním setkání. O střetu literárního hrdiny s autentickou předlohou.

V polovině padesátých let se po zákulisních intrikách odehrálo ve vedení tohoto nakladatelství malé zeměřesení, zasoucí zrakům jeho pracovníků bylo představeno nové vedení a s vysokými počtami se poroučelo staré, aby bez pocti nastoupilo později cestu do politického Hádu. Svoje místo opustil i legendární vedoucí kádrového oddělení, jemuž zrovna aktuální Odra a Visla bezděčně sklouzla z jazyka jako Vydra a Osla, který hřmál proti všemu, co se mluví v okulářech a do zřizovaného gastronomu Na příkopě přislíbil univerzální prodej zboží od špendlíku po lokomotivu. Možnosti socialismu byly nemožné. Bláhové mládí, které se dusilo smíchem v této osudové hře. V kádrovém oddělení ho vystřídal urostlý bělovlasý pán měkkého vzhledu, s laskavým pohledem a vlídným chováním, jemuž ani věk nezval společenský šarm. V takovém domě i stěny mají uši. Brzy se vědělo, že přišel přímo z ministerstva vnitra, kde měl vysokou vojenskou hodnost. Ukázková kvalifikace pro kádrového referenta. Když přijímal brzy nato kolegyni, která se nedávno vrátila z »basy«, ohromil ji svým přivítáním: »Tak vás ti komunisti potrápili? Je to hrozné.«

Okolo kádrového oddělení se pomaloučku pfestalo chodit po špičkách. Ukázalo se, že do »kádrovky« viáhl jakýsi dionýský duch. Časem jsme si zvykli, že se budova ořásala smíchem klokotajícím z kádrového oddělení. To se v něm totiž usadili dva duchaplní kolegové, kteří z osobitých důvodů přilnuli k novému šéfovi, vysedávali u něho a krmili ho jako jeho dvorní klauni politickými, židovskými a jinými anekdotami, které byly k máni. A pan Wagner se smál, až se hory zelenaly. Když jsme se dověděli zaručenou zprávu, že pan Vilém Wagner je syn spisovatelky Marie Černé-Wagnerové, tvůrkyně nezapomenutelného Káji Maříka, vzpomínali jsme, jak se Kája smál do pěstiček, a hledali jsme i jiné zpodoby rošáka Káji s jeho zesedivělou předlohou. Bylo jich dost.

O jeho minulosti jsem se mnoho nedověděl. Jeho maminka, hluboce věřící, nesmírně plná spisovatelka a sokolská pracovnice, byla povoláním učitelka. Později převzala po svém otci, fidičím učiteli, místo ředitelky kůru v rodném Mníšku pod Brdy. Realie odpovídají románové fabuli. Brzy osaměla, když chlapec otec opustil rodinu. Věnovala synkově výchově úzkostlivou péči. Dopřála mu dvouletou obchodní školu a dvouletý pobyt v anglické koleji.

Prager Oper hat eine Chefin

PRAG. Neue Intendantin der Oper am Prager Nationaltheater ist die Musikwis-

szenschaftlerin und Journalistin Eva Herrmannova, seit 1962 Leiterin in der Abteilung Musikalische Dramaturgie am Prager Theaterinstitut.

Později, aby zabezpečila jeho existenci, mu zřídila jakousi půjčovnu knih. Zemřela mladá, když bylo synovi 27 let. Jakými cestami se tento katolicky vychovaný chlapec octl ještě před válkou na krajní levici, mi není známo. Ale po válce působil ve vyšší funkci na ministerstvu vnitra a přidával se zřejmě v mocenském boji klik ke špatné straně. Ve vině propuklého antisemitismu byl se svými židovskými přáteli v polovině padesátých let z ministerstva odstraněn jako »bílý Žid«. Tak se to mezi námi povídalo.

Jeho svérázné působení v kádrovém oddělení mělo dva zdroje. Jednak to byla nepochybná lidská добрta a laskavost, jednak nechuf k práci, zejména té, které se v našem domě ujal. Proto pracoval velkoryse a co nejméně. Kádrový pořádek se pomalu, ale jistě hroutil, zato veselí a rozmar v těch kdysi obávaných prostorách kypěly. Rodové zatížení, které patrně podlomilo i zdraví tvořivé a plné spisovatelky Marie Wagnerové, píšíci pod uměleckým pseudonymem Felix Háj, neminulo ani syna. Pan Wagner pil.

Nepatřil jsem se svými přáteli k lidem, s nimiž by mohl pan Wagner navázat bližší kontakt, natož přátelství. Mezi námi byla věková a společenská propast. Ale přesto mezi námi vznikl jistý druh dcy. Projetoval se určitou vzájemnou plachostí. Já jsem ho oslovoval »soudruhu Wagner«, on mi říkal »pane doktore«. Od některých kolegů si posleze půjčoval i peníze, nikdy ode mne. Nevím, co bylo pravdy na pověstech, že působil v Orientu. Znal ovšem mé kádrové slabiny, a když mě pozval na schůdky, zapřádal se mnou rozhovor o náboženství a filozofii a projevoval znalosti a náklonnost k buddhismu a k jeho posvátným knihám. Ovládal angličtinu, francouzštinu a ruštinu. Ta byla zřejmě dědictvím jeho mladistvého idealistického levičáctví.

Těmi, které přineslo v polovině padesátých let jistou úlevu, ovšem nemělo dlouhé trvání. Schylovalo se k nové vině repressí a k prověřkám roku 1958. Pan Wagner to patrně těžce nesl. I při dobré vůli uchránit personál nakladatelství před repressí měly být molocha třídní nenávisti obětovány patřičné oběti a strnulé veřejnosti připomenuto, že drak zůstal drakem a Strana Stranou. A tak se také stalo.

Když u nás vypukly prověrky, nedostavil se pan Wagner do jejich čela. Usadil se v nedaleké restauraci U Ježíška a přes několikráté vzkazy z podniku se nedal pohout k návratu a k plnění své funkce. Hledal zapomenutí pro svou zlomenou duši v alkoholu. Poslední vzkaz zněl, že se už vracet nemusí. To byl konec jeho kariéry. Po čase ho bylo možné spatřit jako liftboye v hotelu Ambassador, ale tuto zahanbující podívanou jsem si odepřel. Potkal jsem ho někdy po letech, ale to už byl jiný člověk, jeho oči tonuly v slzách, tvář byla ruměná a byl pln vnitřních rozpaků. Naposled jsem ho zahlédl začátkem sedmdesátých let z tramvaje na dnešní třídě doktorky Milady Horákové. Soudal se se džbánem piva, snad od Sojků, tehdejší třídou po zuby ozbrojených Obránců míru na Letnou, kde bydlel.

Když jsem se zastavil v domě, kde léta žil, a zeptal se starších paní, zda pamatují pana Wagnera, s úsměvem přikývly: »Už je to dávno. To byl hodný pán, vlídný, a právě tak jeho žena Eliška. Už nežijí.« Ale ano, žijí.

senschaftlerin und Journalistin Eva Herrmannova, seit 1962 Leiterin in der Abteilung Musikalische Dramaturgie am Prager Theaterinstitut.

Výročí zábavy

VÝROČNÍ (čik): V neděli 7. dubna tomu bude 225 let, co císař Josef II. otevřel ve Vídni lidový zábavní park. Prátr tehdy našel své emisto mezi dumajícím kanálem a hlavním korytem tohoto evropského veleotaku. Jak získával na proslulosti, rozrůstal se postupně o nové a nové atrakce. Světově známé ruské kolo s neměnně vyhledávanými lochenskými, obrovským číslanem a s všemožnými kolotoči — to vše se svítilými pestrobarevnými girlandami již více než dvě stiletí skývá veselou zábavou mnoha generacím, zvláště mládeži a dětem.

AKÁLO SE: PRÁTRER NOSTER...

Krysa stokrát jinak

(čik): Krysa obložené smetáným chřestem, krysi maso na rozpáleném oleji, dušená kryso a lotosový listy, koňany nebo a banbosovými výhonky, a krysi polévka s koňanky ledvých bylín — to je pouze část z kuchyňských receptů, s nimiž přitel jeden z čínských hospodářských listů, Deník se odvolává na to, že krysi maso, jehož masa se pohybuje kolem pěti dolarů za kilogram, lze již nalézt na jídelničkách restaurací v městě Kantonu. Kromě delikátní chutnosti krysi lahůdek přílohu poukazuje na skutečnost, že čím více těchto zvířat se ocitne na talíři, tím méně jich bude zapotřebí k obživě lidí. Přijímavost život obyvatelem měst a vesnic. TO JE VON VO!

Kursovni listek

Francouzský frank	5,37	(5,36)
1000 Italských lir	24,45	(24,42)
Rakouský šilling	2,57	(2,57)
Německá marka	18,18	(18,15)
Svýcarský frank	21,98	(21,33)
Americký dolar	30,24	(30,36)
Anglické libra	54,18	(54,08)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Po 93 letech samostatné výroby automobilů v durynském Eisenachu sjel včera z výrobních pásů závodu poslední vůz značky Wartburg.

Ignace Szustaly, zakladatele továrny výroby dopravních prostředků, a stoletého výročí jeho smrti vzpomněli v kopřivnickém automobilovém kombinátu Tatra jeho potomci z Československa, Rakouska a Německa. Prohlásili si provozní podnik, Technické muzeum, zřídili se muse a položili věnce do rodinné hrobky.

(čik): K výjimečnému trestu doživotí ve III. nápravě výchovné skupině byli včera krajským soudem v Ostravě odsouzeni František K. a Dušan K. Kromě trojnásobné vraždy stérých žen byli odsouzeni z pokusu o vraždu, loupeže a krádež, František K. navíc za trestný čin pohlavního zneužití. Na místě se odvolal jen František K. Výjimečný trest doporučil krajskému soudu prokurátor.

Kudy, kudy cestička

Před týdnem jsme se zaměřili především na rapidně rychlý růst krádeží církevních památek. Roste samozřejmě i počet vloupání do hradů, zámků, muzeí a galerií. Není tajemstvím, že většina zcizených sošek, obrazů, ale i spousty dalších předmětů mnohdy značné ceny má už v okamžiku, kdy nedobrovolně opouští svou polici či vitrínu, předurčen svůj další osud: drtivá většina míří do zahraničí. Když k tomu přidáme předměty nekradené, jejichž majitelé ale přesto dychtí po výhodném zpeněžení v zahraničí, a když připočítáme nový společenský výdobytek — aukce —, pak si můžeme snadno představit, že na hraničních přechodech (a i mimo ně) panuje čilý umělecký ruch. Jak to tedy s vývozem starožitností a uměleckých předmětů vlastně je?

Příslušná vyhláška hovoří jednoznačně: vývoz starožitností do zahraničí je zakázán. Život ale není vyhláška a není tak jednoznačný. Především neexistuje definice, co je vlastně starožitnost — žádná právní norma tento pojem nevymezuje. V celní praxi se vychází z obecné zásady, že starožitnost je věc, která je jedinečná svým provedením nebo použitým materiálem a která se už dnes nevyrobí. U běžných věcí denní spotřeby, které obecně povědomí mezi starožitnostmi zahrnuje — kupříkladu takový přístroj — je onou hranicí, kdy se stará vidlička stává starožitností, zhruba sto let stáří. Zhruba; takže také klidně padesát. Není vidlička jako vidlička. Posouzení je vždy věcí orgánu zodpovědného za propuštění věci do zahraničí, tedy celníka.

Právda, občan vyvážející starožitnost či umělecký předmět musí mít vždy vyjádření soudního znalce; jeho úkolem není povolit, či zakázat vývoz věci, ale stanovit její hodnotu. U obrazů a muzejních předmětů je třeba obstarat si vyjádření galerie či muzea, zda dotyčný předmět není natolik cenný, že by jako součást národního kulturního bohatství měl zůstat ve sbírkových fondech našeho státu. S posudkem pak občan přijde na místně příslušnou vnitrozemskou celnici, kde mu vystaví povolení k vývozu. Takže nelze se vydat s kutrem starožitností rovnou na hraniční přechod a spoléhat, že když mám posudek soudního znalce, že projedu.

Samostatnou kapitolou jsou auta a dopravní prostředky vůbec: kočáry, bryčky, motocykly... Tady je určení starožitnosti ještě složitější, stoletá hranice se jaksi uplatňovat nedá a rozhodování o tom, které auto je veterán, není nikterak jednoduché. Patří mezi ně třeba i šestsetrojka či felicia, o které je na Západě obrovský zájem. Co naplat, předválečných mercedesů jsou spousty a má je už každý sběratel, ale třeba česká auta se za prvé nikdy příliš nevyvážela a za druhé se vyráběla spíše na koleně, takže výrobní série nebyly nijak velké. O hledu po těchto autech svědčí i přepočty ceny — v SRN se obecně uznává kurs 1:1, tedy stanovenou hodnotu auta v korunách sběratel ochotně zaplatí v markách...

Jaké je vlastně současné situace v boji proti podlouductví a ve vývozu starožitností? Zeptali jsme se na to JUDr. Svato-pluka Galočíka z kontrolního a organizačního oddělení Celního ředitelství pro ČR: »Zjednodušení celních formalit nám způsobilo dosti těžkou situaci. Nejen že se podstatně zvýšil počet výjezdů, ale po zrušení celních prohlášení nelze nikomu ani dokázat, že to, co vyvezl, zanechal v zahraničí. Při současné praxi nedostane každý ani razítko do pasu, takže pak není jediný doklad o tom, že vůbec vycestoval. Tak dochází třeba k případům, kdy občan vyjede do SRN ve svém autě, tam ho prodá, vrátí se vlakem a druhý den přijde

na policii ohlásit, že mu někdo auto ukradl...»

Takže byste byl pro návrat celních prohlášení?

»Právdu je, že téměř nikde v Evropě už celní prohlášení nejsou, je to považováno za nedůstojný svobodného občana. Ale celní správa USA, tedy země, jejíž demokracie je právem dávana Evropanům za vzor, má celní a devizová prohlášení dál.»

Jak může občan bez celního prohlášení dokázat celníkovi, že předmět, který vezl z Německa, tam nekoupil, ale vlastně ho už držel?

»Těžko. Ale každý občan má při výjezdu do zahraničí možnost sepsat vlastní celní prohlášení (málokdo to ovšem dělá), ve kterém nahlásí věci, které vyvážel. Hoří se to nejen pro to, aby mu na jeho vlastní majetek při návratu nebylo vyměřeno zbytečné clo, ale i jako doklad pro pojistovnu, když v zahraničí o tyto věci přijde.»

Jak dopadne člověk, který hodlá vyvézt starožitnost či umělecký předmět a nemůže se na hranici prokázat příslušným povolením?

»Lidé mívají strach, že v takovém případě o věc přijdou. To je samozřejmě nesmysl, pokud věc přihlásí a neukrývájí. Celník ovšem věc nepropustí a je na rozhodnutí občana, zda se vrátí zpátky nebo zda starožitnost zanechá deponovanou na celnici, kde si jí při návratu zase vyzvedne. Rozhodně o ní nemůže přijít, protože se ničeho protizákonného nedopustil, pouze nevyhověl vývozním předpisům.»

A pokud se pokouší starožitnost provést tajně?

»To je pak jiná věc, hrozí mu pokuta, propadnutí zboží (nebo obouh nájezdu), v případě vysoké hodnoty podlouduhé vyváženy věci může dojít např. i k zabavení vozidla, kterého bylo pro tento účel použito.»

Hodně starožitností se vyvážel v tzv. stěhovaných svecích. To když se někdo stěhuje do zahraničí — např. česká dívka udělá štěstí a provdá se za devizového cizince — tak svůj majetek si může samozřejmě odvézt. Přitom se může zjistit, že devatenáctiletá dívka si odváží nákladník starožitností. A dokázat, že nejsou její, nemusí být vždycky zase tak jednoduché...

Způsobů, jak »dostat ven« starožitnost, je spousta. V současnosti se množí firmy, které se zabývají vývozem renovovaného nábytku z 50. let. Všechno je v pořádku, starožitnosti to nejsou, ale občas se najde někdo, kdo se snaží mezi tenhle nábytek něco přimíchat nebo aspoň nějak drobnost zavřít do skříně. Asi před

je poměrně málo druhů zboží, na kterém se dá v zahraničí vydělat. Tradičně je to třeba sklo, dnes už spíše jen čiré, protože broušené už doveče ve světě lečdo ve stejné kvalitě jako my. Žádána je i naša bižuterie (vykrádají se i polotovary z výrobních závodů). Ale za starožitnosti a umělecké předměty se ve světě přece jen platí daleko nejvíce.»

Když se obraz nedá vyvézt, dá se přemalovat. Amatérskou mazanici přece nikdo za starožitnost považovat nebude. Takový obraz pak pod reantgenem vypadá zajímavě; zatímco mazanice na povrchu představuje například portrét dívky vnaďafých tvářích, reantgen nám odhalí silně jinou dívku, rovněž vnaďafých tvářích, ale vymalovaných podstatně zručnější rukou před pár stoletími...

voz videa, ale problémy s vykrádáním zámku a kotevů a s podlouductvím krádežních uměleckých předmětů jsou společné. S tím rozdílem, že tyto věci se sotva budou počítat k nám.

Jaké je tedy šepitost bezkollektivních celníků v boji proti nelegálnímu vývozu starožitností? Na to jsme se zeptali opět dr. Galočíka: »Přesně se to stanovit nedá, v tomto ohledu statistika neexistuje. Osobně odhaduji, že odhalíme asi tak 30 procent případů.»

A v porovnání s minulostí?

»Teď je to trochu horší. Kdokoli může vyjet a okruh potenciálních vývozců se tak rozšířil v podstatě na všechny. Vznikla spousta firem zabývajících se exportem, takže i tady je širší pole působnosti. Dnes

re-), sice do kamióna přelázi a pak drátek unně spojil včelovým lepidlem. Celník na hranici při kontrole zatáhl se plomba, neobjevil ale podezřelých a jeho za. Čtyři roky tablie kamióna vozil, se chytl. Při rekonstrukci — mimochodem už v Rusy — podlouduh vyrobil tři takovéto plomby, ty byly zamíchaný mezi plomby dobré a předloženy celníkům k podrobné prohlídce. Až tak je nedokázali rozlišit. Bez reantgenu by se odhalení vlastně nemožné.

Podlouductví starožitností a uměleckých předmětů je vedle drog společným problémem všech evropských zemí. Těžko se bude něč celník bavit s rakouským kolegou o tom, jak stihá někoho za podlouduhý do-

měsícem se podařilo objevit v kamiónu s takovýmto nábytkem pro SRN starožitné předměty za 300 tisíc korun.

Jak se to mohlo podařit, když vnitrozemský celník je přítomen nakládání a bedivě sleduje obsah kamiónu, než ho zapечатí? V době monopoli PZO na vývoz se ve složitým papírování příslušní pracovníci vyznali. Se vznikem nových firem přichází do oboru i řada nových lidí bez zkušeností a celník se pak stává navíc ještě jakýmsi poradcem, co a jak vyplnit. Pronést mu za zády do auta sošku je sice vždycky risk, ale může se to podat.

Není to tak dávno, co jistý občan SRN přišel na zajímavý tip: po proclení někde na odpočívadle odstál plom. Ne oficiálně se nazývá »celní uzávě-

275
DALE SR. 275

KAMENNÁ POSELSTVÍ NAŠICH PŘEDKŮ

V období zhruba 5500—1500 let. př. Kr. vznikly v Evropě tisíce monumentálních megalitických staveb, vstýčených jednotlivě nebo ve zvláštních seskupeních. Dodnes nejsme schopni uspokojivě odpovědět na otázku, kdo tyto kameny o obrovské hmotnosti a rozměrech upravil a vztyčil. U většiny z nich dokonce ani nevíme, kdy a proč se tak stalo.

Právem jsou tedy megality označovány za tajemné a není divu, že za tisíciletí své existence byly opředeny hustou síť romantických pověstí, mýtů a pověr. Zároveň poutaly zájem učenců, kteří postupně odhalovali jejich účely kulturní, ryze praktické i estetické. Byli to ovšem většími osobami entuziasty, kteří vědu o megalitech pěstovali jako své hobby. Platí to dodnes. Přitom by bylo třeba, aby tyto badatelé měli možnost použít moderních vědeckých metod, zejména petroarcheologie, pozemní i letecké fotogrammetrie, aplikované matematiky, fyziky či astroarcheologie. Teprve potom by mohli větší měrou poodhrout roušku tajemství, která dosud hájí megalitickou kulturu.

Nakladatelství Horizont vydalo nedávno knihu *Tajemné megality*. Její autor, prof. Ing. RNDr. Karel Svoboda, doktor technických věd, seznamuje čtenáře s širokou problematikou studia a datování megalitických památek. Jeho kniha přináší věcný a ucelený přehled o megalitech ve světě i u nás, a to tak, že zvidavému čtenáři může sloužit jako průvodce po těchto památkách. Autor rozebírá matematické souvislosti objevené ve zbytcích megalitických staveb, hodnotí některé příliš fantastické teorie a spekulativní hypotézy o jejich smyslu a účelu a poukazuje mj. na aspekty související s astronomií, zejména s pohybem Slunce a Měsíce. Tak široký záběr neměla dosud žádná kniha o megalitech — ani u nás, ani v zahraničí.

Při rozhovoru s autorem jsme se dostali až za tematiku megalitů, a tak můžeme čtenářům představit činnorodého člověka s velmi širokou paletou zájmů a aktivit.

Co va vás vyvolalo zájem o megality?

Jak už to v životě bývá — četba beletrie. Poprvé jsem se s megality setkal především v románech Arthura Conana Doyla a Daphé du Maurierové, kteří rozebírají dramata postav z románů Pes baskevillský a Hospoda Jamajka v tajuplném prostředí obrovských megalitických staveb.

Ale vy jste na svých četných služebních i soukromých cestách spatřil mnoho megalitů na vlastní oči...

Prvně to bylo ve Francii. Když jsem v roce 1937 kvůli pozemnímu a leteckému mapování povrchu Země pobýval v Bernu, Aarau, Basileji a Curychu a také na Institutu geodézie a topografie univerzity v Miláně, zajel jsem i na světovou výstavu do Paříže. A samozřejmě jsem při této příležitosti navštívil i slavné carnačské menhiry řady v Bretani. Byl jsem jimi uchváten. Další setkání — pro změnu s pseudomegality — se odehrálo v Aksúmu v rámci mé »etiopské odysey« v roce 1959. Pak už to byla čilevědomá řada cest za poznáváním megalitů: 1969—1975 NDR, SRN, SSSR, Francie; 1978—1979 Vietnam a Čína; 1981 Libye; o školních prázdninách 1982—1983 Korsika, Sardínie a Malta; 1983 až 1984 Francie a Británie a o prázdninách 1984—1985 konečně i Čechy. To už jsem začal se systematickým sběrem dokladů, studiem map, místním průzkumem a tříděním megalitických památek.

V té době se zrodil váš nápad napsat o této věci knihu?

Napadlo mě to až v roce 1988 a rok poté jsem započal s prací. Nyní se mně známi ptají, proč jsem při poměrně malém rozsahu knihy uvedl např. etiopské stély v Aksúmu, v podstatě pseudomegality.

Ve vaší knize je úplný soupis českých megalitů. Jak jste jej pořizoval?

Když jsem graficky zpracovával přehledy rozmístění českých menhirů a sestavoval jejich tabelární soupis, vycházel jsem z prací M. Špárka, K. Sklenáře, Z. Minístra aj. a do konečné sestavy českých menhirů jsem zařadil 23 kameny, jež lze v Čechách s určitou pravděpodobností považovat za menhiry a zařadit je do rodiny megalitů. Je to důležité především v zájmu jejich ochrany. V budoucnu bude třeba požadovat založení této sestavy prokázat exaktním výzkumem a zejména určením stáří náležejících.

Zmínil jste se o tom, že máte hlubší vztah ke stélám v Aksúmu. Je o vás známo, že jste připravil pro císaře Halleho Selassie projekt na zárodky nové říše.

V roce 1936 Itálie okupovala Etiopii. Nevěřil jsem v dlouhé trvání této okupace. Později jsem si vybíral rozvojovou zemi, v níž bych uskutečnil své studium, průběžskou práci expertního druhu, a zvolil jsem si Etiopii. A tak vznikl konkrétní problém, který přežil dlouhý interval dvaceti let. Když císař Haile Selassie se spojenci vyhnal okupanty, předložil jsem mu svou etiopskou studii. Byl to návrh na rozsáhlou rekultivaci severovýchodní oblasti — Danakilské prolákliny. Rekultivace by spočívala v přivedení vody z Rudého moře do této prolákliny, jejíž nejnižší místo je asi 120 m pod hladinou Rudého moře. Tak by vzniklo ohromné vnitrozemské jezero s blahodárným vlivem na klima této žhoucí oblasti. Jižní část jezera by byla plavebním kanálem spojena s přístavištěm při železniční trati Addis-Abeba—Džibuti. To vše by podpořilo rozvoj této oblasti a umožnilo vybudování řady závodů na těžbu a zpracování rud, výstavbu velké cementárny a porcelánky atp. Císař byl projektem nadšen. V těch dnech jsem od něho dostal vzácný dar — jeho velkou fotografii, již vlastnoručně podepsal, a medaili z ryzího zlata.

Na jaře roku 1959 jsem byl císařem osobně přijat a zhlédl jsem ze vzduchu rodné svého zájmu. Z Asmery v Eritreji jsem zajel do Aksúmu. Je to město dochované asi ze 3. až 4. století př. Kr. Na jeho severním okraji je soubor žulových stél, datovaný rovněž do 3. a 4. století po Kr. Jedna ze stél je povalena a rozbita na kusy (byla dlouhá asi 33 m), další — 27 m dlouhá — byla za italské okupace odvezena a zdobí dnes Piazza di Porta Capona v Římě. Nejvyšší ze zbývajících stél měří 23 m. Jsou to v podstatě pseudomegality — ovšem památky mistrovské práce kameníků.

V červenci roku 1959 navštívil císař Selassie Prahu. Podánilo se mi projednat program aktualizace mého projektu se členem císařovy družiny, ministrem Tafara Workem. Netušil jsem, jak krutě si osud s těmito lidmi zabraje a že je už nikdy neuvidím. Work zabýval v roce 1960 při »prosincové revoluci« a císařův život skončil v období kritického hladomoru za povstání Dergu, vedeného mladým majorem Mengistu Hailem Mariamem. S nimi zmizeli z jeviště dějin snad všichni, kdož o pro-

Na začátku jsme nadhodili, že pěstovat se dá i mimo hranici přechody. Zvlášť po odstředění zářezů se frekvence podstatně zvýšila. Od 1. února vznikla celná stráž, jež má úkolem je zajistit ekonomickou ochranu státu. Tato stráž by neměla mít na starosti násilné přechody teritoria, ale měla by bránit právě např. úniku starozemské soli, zelenou hranici. Lapání bez zboží, by už mělo patřit do kompetence Pohnatců policie, která na svůj vznik teprve čeká.

Je pravda, že se chystáte vydat knihu o megalitech i v zahraničí?

Dosud jsem publikoval na 240 prací, z toho 15 knih. Dokud mohu psát, chci pracovat dál. Po vydání *Tajemných megalitů* v českém znění v roce 1990 chci tuto knihu v topografické části zásadně přepracovat: zkrátit kapitolu o českých megalitech, rozšířit informace o rájonech britských, francouzských, švédskošvédských a německých — a vydat ji ve francouzštině, popř. v angličtině. Připravuji také objemnou knihu o aplikaci dálkového průzkumu v geologii a uvažuji ještě o několika dalších titulech.

Tvůrčí elán 79letého profesora K. Svobody musíme obdivovat. A to jsme nehořovali o jeho působení na Technické univerzitě ENIG v tuniském Gabès, kde od svých 70 let francouzsky přednášel šesti ročníkům posluchačů geologické a geofyzikální disciplíny. Také tam vydal četné odborné práce.

Jsou některé z předkůlepných doby taky jako megality?

(čre): Skupinu osmi lupičů, z nichž nejstaršímu je 25 let a jeden je mladistvý, odhalil honovník kriminalisté. Jde vesměs o invalidní důchodce, kteří se specializovali na vykrádání církevních objektů. Kradli vše, co se dá prodat — sochy, obrazy i vzácné textilie, korouhvičky atd. Odcizené předměty prodávali v prodejních starozitností po celé republice, ale i v Rakousku. Část věcí se policii podařilo zajistit. Pátrá

LEHAT JE KOLEM JE BLO: REZAT VY
VŠI S E M T A L I E ... K A T Z L O H I I

... A OLEKNOU
RUCI KU NEBO
NOZICKU...

ni po osíraných ukradených předmětech pokračuje. — Na Peřimovsku v obci Lhotice uloupil dosud nezjištěný pachatel v kostele sv. Imří tři dřevěné sochy a šest obrazů, čímž zabil škodu asi 200 000 Kčs.

Kdo uvěří...

(čtk): Mezinárodní svaz studentstva (MSS) a Mezinárodní organizace novinářů (MON) mohou i nadále mít své stále sekretariáty v Praze. Rozhodla o tom federální vláda zrušením svého usnesení z listopadu 1990, které stanovilo ukončit činnost MSS a MON v ČSFR nejpozději k letošnímu 30. červnu. Ministerský předseda M. Calta sdělil, že k ukončení činnosti těchto organizací není právního důvodu, pokud budou plnit finanční i kontrolní podmínky. »Obě organizace,« řekl M. Calta, »sdělily oficiálním místům, že se vyrovnají se svojí minulostí.«

BYLO TO NA 200 S 1 J. PELIKÁNA!

Prezident V. Havel, který společně s manželkou Olgou tráví dovolenou ve Vysokých Tatrách, přijal na přátelském obědě přednosty okresního a městského úřadu v Popradu a Vysokých Tatrách i primátora Vysokých Tater.

OBĚLA CHUDÁK CO MŮŽE!

▲ Ubodaný dýchodce byl v úterý nalezen po téměř dvou měsících ve svém bytě v Ostravě-Přívoze. Během 24 hodin kriminalistický tým vypátral vraha. Je jím 18letý P. R., který nepracuje, byl již dvakrát trestán a dosud je v podmíněném trestu. Je podezřen, že je narkomanem.

▲ Bývalou přítelkyni zavraždil 30letý muž při hádce v úterý v Brně. Rány v oblasti hrudníku, zad a na krku jí způsobil nožem, který si s sebou přinesl.

LEKAVINĚ CHICAGO A TĚDRAKOVĚ!

Strílel jen atašé?

VELVYSLANCI SE UDĚLALO ŠPATNĚ

Ozvěna výstřelů, které padly v pátek před budovou iráckého zastupitelského úřadu v Praze 5, ještě nedozněla: Ministr zahraničních věcí ČSFR J. Dienstbier podepsal včera rozhodnutí o vyhoštění dvou iráckých diplomatů a dvou úředníků velvyslanectví. Mají opustit Československo do 48 hodin, ale tato lhůta — co tohle píší v pracovní mluvitěho FMZV E. Lánského v Černínském paláci již po úředních hodinách — nezačala dosud běžet: Počítá se od okamžiku, kdy se toto rozhodnutí doručí velvyslancům, to však ještě nebylo možné uskutečnit, protože — jak úředně sdělila irácká strana — tomuto hodnostáři se udělalo špatně.

ODAJNĚ JEDINÝ STŘELEK

Podle tvrzení irácké strany střelil — za samopalu — jediný člověk: atašé Harith K. Omar. Vyhoštění se přirovně týká jeho a dále ještě jednoho atašé, jímž je Mouwafak A. Yassin, a dvou úředníků, kteří se jmenují Georges Sh. Youssif a Faisal I. Slubi. Pokud jde o pistole, pracovníci pražského zastupitelského úřadu irácké republiky nosí při sobě údajně jenom plynové zbraně, které si pořídili v Německu.

ŽADNĚ NOVĚ SVĚTLO

Vyšetřování vážného incidentu spojeného se střelbou, již byli rozehnáni demonstrující kurdští studenti, pokračovalo výslechem občana SSSR, který údajně sledoval z protějšího okna. Tento výslech, uskutečněný samozřejmě se souhlasem velvyslanectví SSSR v ČSFR, navázal do případu žádná nová zjištění.

9.4.91

Iráčtí »střelci« vyhoštění

(čtk): Nótu o vyhoštění čtyř pracovníků velvyslanectví irácké republiky v Praze z území Československa do 48 hodin předal včera iráckému velvyslanci Muntheru Ahmedu Al-Mutlakovi ředitel diplomatického

Junge Neonazis randalierten in mehreren ostdeutschen Städten.

Sternmarsch in Dresden fiel mangels Masse aus / Kurden in Osnabrück angegriffen / Polizisten verletzt / Galinski besorgt

FRANKFURT A. M., 21. April (Vbn/dpa/AP/ari). In mehreren Städten Ostdeutschlands haben sich am Wochenende Gruppen von meist jugendlichen Neonazis getroffen, um den 102. Geburtstag des Diktators Adolf Hitler zu „feiern“. Die erwarteten Auseinandersetzungen mit der Polizei und Gegendemonstranten, mit denen insbesondere für Magdeburg und Dresden gerechnet worden war, blieben aus. In Magdeburg, wo gerüchteweise sogar mit 2000 bis 3000 Rechtsextremisten spekuliert worden war, reduzierten sich die Krawalle auf die Randalen mehrerer Hooligans nach dem Oberligaspiel FC Magdeburg gegen Viktoria Frankfurt/Oder. Nach dem Spiel randalierten Rechtsradikale in der Innenstadt und skandierten Nazi-Parolen. Ein von Skinheads bedrängter Polizist gab einen Warnschuß ab. In Magdeburg und Dessau in Sachsen-Anhalt wurden 51 Rechtsradikale festgenommen.

In Dresden, das sich seit Öffnung der Grenze zu einer Hochburg der rechtsradikalen Szene entwickelt hat, fiel der angekündigte Sternmarsch mehrerer Gruppen mangels Masse aus. Dennoch wurden insgesamt 92 Personen festgenommen. Am Dresdner Hauptbahnhof versammelten sich am Samstagabend etwa 150 Rechtsradikale, um eine angeleitete Demonstration, die sich gegen Faschismus und Ausländerfeindlichkeit richtete, zu stören. Die Gruppe, die mit Sieg-Heil-Ru-

fen und „Happy-Birthday“-Gesängen durch die Innenstadt zog, wurde von Polizei und aus dem Westen angeforderten Bundesgrenzschutzeinheiten begleitet. Kurz vor Erreichen des Demonstrationszuges kesselte die Polizei die Neonazis für etwa eine Stunde ein und verhinderte so Zusammenstöße mit den etwa 500 Gegendemonstranten. Die waren unter anderem mit der Parole durch die Innenstadt gezogen: „Nazis vertreiben, Ausländer bleiben.“

Am frühen Abend kam es in der Dresdner Neustadt zu kleineren Rangeleien mit Jugendlichen aus der linken Szene. Darunter wurden nach Polizeiangaben auch 24 Personen in einem seit Wochen besetzten Haus festgenommen, in dem auch Molotow-Cocktails und Schlagstöcke gefunden worden seien. Die schwersten Krawalle des Weekendes wurden aus Leipzig gemeldet, wo die Polizei nach dem Oberligaspiel Lokomotive Leipzig gegen FC Chemnitz eigen Angaben zufolge 55 junge Neonazis aus Chemnitz festnahm. Drei Neonazis seien in ein Leipziger Ausländerwohnheim eingedrungen. Sie hätten faschistische Parolen geschrien, eine Tür eingetreten und das Haustelefon zerstört. In Eisenhüttenstadt gab es Auseinandersetzungen mit Hooligans. In Erfurt bedrohten nach Angaben der Polizei etwa 25 Skinheads im Hotel „Erfurter Hof“ die Gäste mit Messern.

BERLIN (Reuter/epd). In einer Feier zum Gedenken an den jüdischen Aufstand im Warschauer Ghetto vor 48 Jahren hat der Vorsitzende des Zentralrates der Juden in Deutschland, Heinz Galinski, vor Rechtsradikalismus in Ostdeutschland gewarnt.

In einer Rede im Jüdischen Gemeindehaus in Berlin sagte er am Sonntag, Rechtsradikalismus, Antisemitismus und Ausländerfeindlichkeit in den neuen Bundesländer nähmen in „mehr als besorgniserregendem Ausmaße“ zu.

Die 40 Jahre des SED-Regimes hätten für die Juden in der ehemaligen DDR „eine Belastung besonderer Art“ dargestellt, sagte Galinski. Neonazistische Untaten und Friedhofsschändungen in der DDR seien systematisch verschwiegen worden. Außerdem habe die SED eine „feindselige“ Haltung gegenüber Israel eingenommen, bis hin zur Ausbildung von arabischen Terroristen zum Zwecke der Vernichtung Israels.

Polizeischutz für die Sammelunterkünfte in den neuen Bundesländern forderte die Ausländerbeauftragte des Berliner Senats, Barbara John (CDU). Um gezielt gegen Ausländerfeindlichkeit vorzugehen, sagte John in der „Frankfurter Allgemeinen Sonntagszeitung“.

Im Ostberliner Stadtteil Lichtenberg wurden zwölf Personen festgenommen, nachdem es dort im Anschluss an eine Kreuzberger Demonstration gegen Neonazis zu Auseinandersetzungen mit der Polizei gekommen war. Dabei waren 16 Beamte verletzt worden. In mehreren Städten Niedersachsens kam es zu gewalttätigen Aktionen gegen Ausländer. Am Sonntagmorgen fielen in Osnabrück nach Schilderung der Polizei drei Männer über Kurden her, die sich im Hungerstreik befinden. Die Neonazis zündeten Plakate an. Die Kurden waren bereits in der Nacht zum Samstag überfallen und ihr Zeit in Brand gesteckt worden. Unbekannte demolierten die Bürotüren des Ausländerbetriebs und des Arbeitskreises Dritte Welt der Stadt. Die Täter hinterließen Aufkleber der neonazistischen Nationalen Front Bielefeld. 15 Neonazis begingen in der Nacht zum Sonntag im nordhessischen Grieselerwerder bei Kassel mit Kampfkleidern und „Sieg-Heil“-Parolen Hitlers Geburtstag. Nach Angaben der Kasseler Polizei demolierten sie nach ihrer „Feier“ Autos und beschädigten eine Gaststätte. Polizisten aus Niedersachsen und Hessen nahmen acht Jugendliche in „Gewahrsam“, sieben davon sind inzwischen wieder frei.

Im hessischen Bad Soden verurteilten Neonazis eine Ausstellung des Malers Mario Francesci. Es entstand ein Scheitern von 200 000 Mark.

DAJLAND - FINIG NEQUATERLAND. IA ZYHO MUIHE HIT ERAC...

protokolu federálního ministerstva zahraničních věcí V. Buček. Je to reakce na páteční incident před iráckým zastupitelským úřadem. Munther Ahmed Al-Mutlak prohlásil, že rozhodnutí o vyhoštění považuje za nespravedlivé, ale že ho bude respektovat. V textu nóty se praví, že FMZV projevuje úctu velvyslanectví irácké republiky, ale oznamuje, že atašé Harith K. Omar a Mouwafak A. Yassin jsou považováni za »personae non gratae«. Úředníci velvysla-

nectví Gorgees Sh. Youssif a Faisal I. Slubi jsou považováni za »nepřijatelné osoby«. a FMZV žádá, aby opustili do 48 hodin od předání nóty území ČSFR. 10.4.91

● Princ Charles, následník britského trůnu, a princezna Diana vykonají ve dnech 6.—9. května oficiální návštěvu ČSFR na pozvání prezidenta V. Havla.

Wie einst Mozart fehlt den Pragern für Mozart das Geld

Aufmerksamkeit der glanzvollen Wiedereröffnung des Ständetheaters mit einer Neuinszenierung des dort vor 204 Jahren uraufgeführten „Don Giovanni“. Und außerdem — so der tschechische Operndirektor — müsse man sich auch „einer gewissen Pflege unserer Nationalklassiker“ widmen: 1991 jährt sich zum 150. Mal der Todestag von Antonin Dvorak. Immerhin ist es — wie berichtet — unter tätiger Mitwirkung des Pariser Musikagenten Alain Coblenze und mit deutscher Unterstützung gelungen, eine Mozart-Stiftung in Prag zu installieren, deren Nachwuchs-Musiker regelmäßig im Stände-Theater Mozart zu Gehör bringen werden.

Nachdem die Prager Oper sich Zurückhaltung auferlegt hat, bleibt den Pragern beim Gedenken an Mozart viel Raum für Kreativität in der Kleinkunst und im Schauspiel. So bringt das renommierte Studio Y ein neues Stück „Mozart in Prag“ auf die Bühne, und die „Zauberflöte“ ist selbstredend als Marionettenaufführung zu sehen.

Beim alternativen Festival „Mozart-open“ wird zum Beispiel das „Opera Mozart“-Ensemble seine seit Wochen erfolgreiche Inszenierung „The Best of Mozart“ zeigen — eine Folge von Arien, leicht verfremdet inszeniert. Da wünscht sich Papageno „Ein Mädchen oder Weibchen“, während er sich am „Playboy“ ergötzt, der inzwischen auch in tschechischer Sprache erhältlich ist.

Die Königin der Nacht beklagt recht halbherzig die Entführung ihrer Tochter, während sie neues Rouge auflegt und sich wie nebenbei die Spritze verpaßt. Das hat sicher kein Weltniveau, ist aber ganz schön pfiffig. Mozart hätte bestimmt Spaß daran gehabt.

Kost und Logis der Musiker aufkommen, Gagen und Anreise zahlen die mitveranstaltenden Länder. Aber es kostet allein eine halbe Million Kronen, um in den chronisch überbelegten Prager Hotels ein ganzes Orchester unterzubringen.

„Die Wiener Philharmoniker sind so liebenswürdig, noch in der Nacht nach ihrem Konzert zurückzureisen“, meint Volek so sarkastisch wie erleichtert. Das Entgegenkommen der Musiker aus der einstigen k.u.k.-Hauptstadt nimmt ihm allerdings eine andere Sorge nicht ab. Er muß in Prag, dessen einzigartige historische Bausubstanz für Milos Formans Mozart-Film als Kulisse diente, mühsam Säle suchen, die von Akustik wie Raumangebot für ein Musikereignis von europäischem Rang geeignet sind.

Nicht zuletzt wegen des Mangels an Platz werden die Prager selbst von der ganzen Show wenig haben. Fünfzig Prozent der Karten gehen in die Mitveranstalter-Länder, die andere Hälfte bleibt zum größten Teil in den Fängen der Botschaften und Touristikunternehmen hängen. Preise von 200 Kronen pro Vorstellung, wie sie voraussichtlich bei einem Mozart-Gastspiel der Berliner Philharmoniker mit Claudio Abbado am 1. Mai (sozusagen außer Konkurrenz) geplant sind, kann sich sowieso kein Durchschnittsverdiener leisten. Und auch die aktive Beteiligung aus Böhmen hält sich in Grenzen. Außer Bläserensembles und Kammerorchestern läßt sich — so Voleks Urteil — in der Tschechoslowakei wenig von europäischem Niveau finden.

Daß sich das Prager Musiktheater im Mozartjahr 1991 bescheiden muß, räumt auch der Chef der tschechischen Nationaloper, Dalibor Jedlicka, ein. Neben dem Mozart-Festival gilt seine ganze

der Regierung der Tschechischen Republik mit der Koordination der Veranstaltungen im Jubiläumsjahr beauftragt wurde, nachdem das Kultusministerium der Teilrepublik dabei nicht so recht in die Gänge kam.

Die Bemühungen konzentrieren sich jetzt — neben einigen Konzerten im Rahmen des alljährlichen Musikfestes „Prager Frühling“ — fast ausschließlich auf das dreiwöchige Festival „Mozart — Praha“ vom 6. bis zum 29. September. Es soll unter Federführung Italiens mit finanzieller Beteiligung Österreichs, der Schweiz, Frankreichs und der Bundesrepublik Deutschland über die Prager Bühnen gehen. Zum Auftakt wird es eine Neuinszenierung des „Titus“ mit dem Gustav-Mahler-Jugendorchester aus Wien und dem Chor des Prager Nationaltheaters sowie eine Aufführung der Krönungsmesse im Dom St. Nikolaus auf der Kleinseite geben.

Höhepunkte des Festivals sind zweifellos ein Gastspiel der Wiener Philharmoniker unter Riccardo Muti mit Anne-Sophie Mutter als Solistin und das Gastspiel des Orchesters der Mailänder Scala unter Carlo Maria Giulini. Deutschland ist mit der Kölner Inszenierung von „La fina Giardina“ (in Zusammenarbeit mit dem Prager Smetana-Orchester), dem Ballett der Hamburgischen Staatsoper mit einer Choreographie John Neumaiers, den Bamberger Sinfonikern und der Jungen Deutschen Kammerphilharmonie vertreten.

Bis das Festival mit einem Feuerwerk auf der Karlsbrücke beginnen kann, hat der Regierungsbeauftragte Volek allerdings noch eine Reihe von Klippen zu umschiffen. Fünfzehn Millionen Kronen (800 000 D-Mark) hat die tschechische Regierung für die Aktivitäten im Mozartjahr insgesamt bewilligt. Sie muß zwar beim Festival nur für

PRAG. Der Prager Vorort Smichov verkörpert nicht gerade die glänzenden Seiten der „Goldenen Stadt“. Die Lustschlösschen des Adels in der „Lachende Au“ wurden Mitte des 19. Jahrhunderts Opfer der ersten Industrialisierungswelle in der böhmischen Hauptstadt. Zwischen den leeren Fensterhöhlen einer früheren Großbäckerei und der grellen Fassade eines Secondhandshops zweigt von der Ausfallstraße nach Pilsen die „Mozartova“ ab, die zum verwilderten Garten der „Bertramka“ führt. In diesem Palais verbrachte Mozart während seiner Prag-Aufenthalte einen großen Teil seiner Zeit.

„Meine Prager verstehen mich“, jubelte der Tonkünstler, von dem im „Bertramka“-Museum noch einige Haarsträhnen aufbewahrt werden, angesichts seiner hiesigen Erfolge mit dem „Figaro“ und dem „Don Giovanni“. Die in Prag vollendete Oper vom großen Verführer war 1787 im Ständetheater (Stavovske divadlo) erstmals gezeigt worden. Allerdings mußte Mozart bei der Uraufführung der zur Krönung Leopolds II. zum böhmischen König bestellten Oper „La clemenza di Tito“ vor einem wenig musikverständigen Publikum am 6. September 1791 am gleichen Ort einen Fehlschlag verkraften; die späteren Aufführungen vor Kennern waren durchaus erfolgreich.

Am großen Rummel zum 200. Todestag Mozarts können die Prager — bei allem Verständnis für das Salzburger Wunderkind — nur bedingt teilhaben. Ihnen geht es wie dem Meister selbst: Es fehlt das Geld, sie sind auf Mäzene angewiesen und im übrigen ziemlich in Eile. „Wir haben mit den Vorbereitungen für das Mozartjahr zu spät angefangen und damit eine einmalige Gelegenheit verpaßt“, konstatiert der Musikwissenschaftler Tomislav Volek, der von

Přednostaje tu!

Přednostia stanice se vracit Nelenom na jimovú pílna a televizní obrázky coby nemeritng díkka a nezapomenutelném he-reckem mistrupost Vlasij Bislana. V dterg tolt gashredni feditel Gekostolovenských stá-nich dráh s okamžitou pílností zrušit hodnost náčelníka a rozhodl se ji nahradit klasičtým označením přednostia. Ze by pa-ra inženjra Mainu inštrooval cyklus vpo-mínkových televizních pořadů ke stému vy-řoší narozzení krdle teštych komiků?

Pětadvacet milionů ze Švédska

(tiki): Švédsko poskytl v rámci půlkky skupiny čtyřladvacetí průmyslově vyspě-lych zemí Gekostolovensku 25 miliónů ame-ričtých dolarů. Tento fakt vyplývá z jed-nání ministra financí V. Klause s delegací švédského ministerstva financí, vedenou mi-nistrem financí A. Larssonem. V současné době je v ČRFR registrováno 61 smíšených podniků založených s účastí švédského kapitálu.

Kursoví lístek

Francouzský frank	5,37	(5,30)
1000 italských lir	24,47	(24,50)
Rakouský šilink	2,59	(2,57)
Německá marka	10,15	(10,15)
Švýcarský frank	21,48	(21,38)
Americký dolar	30,30	(30,40)
Anglický liber	54,23	(54,00)
[V závorce jsou kursy z včerejšho dne.]		

Polen-Schulden sind nun verloren

Der Pariser Klub von 17 Gläubigerstaaten hat die Einzelheiten der radikalen Schuldenstreichung zugunsten Polens festgelegt. Die Vereinbarung betrifft die Hälfte der öffentlichen Darlehen über 33 Milliarden Dollar. 30 Prozent der Kredite werden in diesem Jahr ganz gestrichen. Weitere 20 Prozent sollen 1994 wegfallen, wenn Polen bis dahin die versprochenen marktwirtschaftlichen Fortschritte gemacht hat.

Ústavní soud v Brně

(čre): V Brně se včera rozhodovalo o umístění Ústavního soudu ČSRF, o jehož zřízení rozhodlo zákonem FS. Objekty musejí být připraveny do šesti týdnů tak, aby soud mohl začít pracovat do konce prvního pololetí. Místopředseda federální vlády P. Rychetský při té příležitosti připomněl historii justice v Brně, kde po roce 1918 sídlily nejvyšší soudní orgány.

MOZ

- Mozartopfe,
- Mozartköpfe,
- Mozartschallplatten,
- Mozartkrawatten,
- Mozart als Kugel,
- Mozart in Gugel-hupftorn
- Mundet enorm!
- Mozarts Rokoko-Mecken,
- Mozarts Spitzensacken,
- Mozart nachtmusikbequem,
- Mozarts
- Oder Süßmeiers? —
- Requiem,
- Mozart freigemauert,
- Mozart, hifi-gepowert,
- Mozarts absolutes Gehör,
- Mozarts Marillenkör,
- Mozart auf Reisen,
- Mozart zu Sonderpreisen,
- Mozart, endlich komplett,
- So war Mozart im Bett!
- Mozart rheumatisch verseucht,
- Mozart vom Bischof verseucht
- Mozart in Geldesöten,
- Wolite Salieri Mozart töten?
- Mozarts unbekanntes Grab:
- Alle wanden sich ab,
- Suchten im Schneesturm
- Den Ofen.
- Und ich rufe...
- Beethoven!!!

POUŠKALY-7500 „V BĚZ PĚCI“...

Ein Brief aus Prag

Liebe Leute,

gemeinhin nimmt München für sich in Anspruch, die Metropole des Gerstensaftes zu sein. Aber die Prager machen sich durchaus anheischig, den Bajuwaren auf der anderen Seite der bayerisch-böhmischen Bierachse das Wasser zu reichen, wenn es um dessen Aufbereitung mit Hopfen und Malz geht. Nicht umsonst heißt Bier auf tschechisch *pivo*. Das kommt von *pit* (trinken), und bedeutet schlicht: das, was man trinken kann. Das Getränk gilt den Pragern als Grundnahrungsmittel. Am Tag der Kommunalwahl im vergangenen Jahr durfte aus begriflichen Gründen kein Alkohol ausgeschenkt werden, das Verbot galt selbstverständlich nicht für zehngradiges Bier.

Was sind um Böhmens Bier und die Prager Bierlokale (hierzulande *pivnice*) genannt, was im Slowakischen beziehungsweise gleichzeitig Keller bedeutet) nicht schon für Legenden gesponnen worden? Die tschechoslo-

Bierkneipen in Prag

wakische Hauptstadt habe nicht erlebt, wer nicht *U svateho Tomase* (Beim heiligen Thomas) auf der Kleineseite, wo einst die erste Brauerei Prags betrieben wurde, dunkles Bier gekostet habe. Zum Besuch der „Goldenen Stadt“ gehöre es unumgänglich, ins *U Fleku* reinzuschmecken, wo jährlich 20000 Hektoliter selbstgebrautes, 13gradiges Bier ausgeschenkt werden. *U kalicha* (Beim Kelch) müsse man gewesen sein, wo der brave Jaroslav Hasek Inspiration für seinen unsterblichen Soldaten Schwejk gesucht habe. Und köstlich munde das Pilsener Bier in der Altstadt-Gaststätte *U zlateho tygra* (Beim goldenen Tiger), wo häufig der Schriftsteller Bohumil Hrabal den ein oder anderen Krug leere.

Der Prager Alltag, ich muß es Euch leider schreiben, sieht ganz anders aus – da helfen auch ein paar Bier nicht. Den Hrabal könnt Ihr in keiner Wirtschaft mehr treffen. „Ich bin so alt, ich komm' nicht mal mehr zum Gartentor“, hat er am vergangenen Sonntag auf die Frage nach seinem werten Befinden unserer Nachbarin zugerufen, die ein Wochenendhäuschen neben dem seinen hat. Der legendäre Hasek soll – so berichten Eingeweihte – gar nicht so oft „Beim Kelch“ gewesen sein, auch wenn sich sein Schwejk dort mit dem Woditschka für „sechs Uhr nach'm Krieg“ verabredet hat. Gekommen sind schließlich nur Touristenmassen – ebenso wie ins *U Fleku*, wo sie angeblich schunkeln und *Adios Mexico* grölen. Ich kann das nicht beurteilen, ich bin noch nie dagewesen. Und *Beim heiligen Thomas* konnte ich mich auch nicht aufhalten, weil mir der heilige Antonius niemals geholfen hat, dort einen Sitzplatz zu finden.

Den rauen Charme der *pivnice* – für Hasek noch das „Zentrum der ört-

Jdeme správným směrem

BONN (čtk): ČSFR je pro německé podniky atraktivním partnerem. Zdůraznil to včera předseda Východního výboru německého hospodářství Wolff von Amerongen na sympoziu v Bonn, které se zabývalo

lichen Intelligenz“ – könnt Ihr in diesen Lokalen ohnehin nicht erleben. Da müßt Ihr Euch unter den 1300 Prager Wirtschaften die Kneipen in Karlin oder Zizkov aussuchen, die in den Arbeitervierteln – so etwas gibt es hier noch. Da palavern sie, wie überall, über Fußball und natürlich über (Eis-)Hockey, an der Wand hinterm Tresen hängen Plakate mit Westreklame und anderen nackten Mädchen. Der Fernseher läuft unbeachtet. Zapper und Bedienung sind Staatsangestellte und verhalten sich auch so. Sonntag ist meist Ruhetag – wenn nicht, dann ist um 19 Uhr Feierabend. Eine Stunde vorher kann in der Kneipe bis aufs Personal keiner mehr gerade gehen. An solchen Abenden wird Jaroslav Haseks Weisheit deutlich. Das Schöne an den Bierkneipen sei, daß man nicht zu Hause ist und auch nicht an der frischen Luft, soll er gesagt haben.

Sollte Euch der Service zu nachlässig, die Atmosphäre zu verwirrend und das Prager Tschechisch zu fremdartig sein, bleibt die Möglichkeit, den Schoppen zu Hause zu nehmen. Keine Angst, Flaschenbier muß es nicht sein. Wir befolgen den guten, alten Brauch der Böhmen, schlappen in Hausschuhen und mit einem Krug in der Hand zum nächsten Ausschank und holen uns das frisch gezapfte Bier.

Allerdings wird es vielleicht auch diese schöne Sitte schon bald nicht mehr geben. Denn auch den Böhmen droht auf ihrem Weg nach Europa die Normierung des Bierkonsums. Am Pilsener – schon lange der Exportschlager im tschechoslowakischen Außenhandel – liegt den Pragern ohnehin nicht so viel. Daß in Budweis ausländische Investoren im Gespräch sind, ist ihnen auch schnuppe, denn das milde Budweiser verachten sie als „Damenbier“. Aber das angebliche Interesse des niederländischen Heineken-Konzerns an „ihrer“ *Smichover pivovar* (Bierkocherei) – eine der drei großen Prager Brauereien – stößt auf Mißtrauen. Schließlich könnte man mit einigen westlichen „Verbesserungen“ Ausstoßmenge und -geschwindigkeit erhöhen. Man könnte Prager Bier sogar in Dosen abfüllen – eine Horrorvision.

Mir fällt zum Thema Bier noch eine Hrabal-Geschichte ein. Der Nohyl, ein typischer Prager Vorstädter, trifft in der Kneipe den Doktor. „Denken Sie daran, mein Freund, nach Biergenuß redet man dummes Zeug!“, mahnt der Mediziner. „Sehn'n Sie, Herr Doktor, und ich hab' gemeint, sie sind von Geburt an Abstinenzler.“ Eingedenk der angesprochenen Gefahr verabschiede ich mich lieber mit einem na

*Ein
kleiner Text*

zu dem Wohl bedeutet. Möglichkeit podnikání a obchodování v ČSFR. V projevu k odborníkům z obou zemí Wolff poukázal na to, že ČSFR předurčuje jako partnera pro německé i další evropské podniky nejen její zeměpisná poloha, ale také směr hospodářská reforma. ČSFR jde správným směrem orientovaným na tržní ekonomiku a mohla by se stát v Evropě jedním z nejprizmativějších míst pro investice.

Ve škole nadčila především počítačová učebna a programy stoupání cen zboží, poplatky, průměrného denního nákupu, nezaměstnanosti. A vztah učitelů k žákům, jak o něm hovořil Martin: „Žáci mohou během posunkem naznačit svůj úmysl. Je to tím, že učitel předpokládá absolutní zájem žáka o přednášené téma, neboť jde o jeho vlastní prospěch.“

V SRN umějí prodáváci vesměs anglicky. Stalo se však, že se jedne pokladní nemohla domluvit a požádala o tuto službu učně. U nás by se prý nestalo, aby prodávačka využívala znalosti učně. Brala by to jako své ztrapnění, jak se shodli všichni praktikanti. Paní V. Sužánková, která společně s dr. V. Kahovcovou, náměničkou ze SOU, děti doprovázela, ocenila jejich dobrou reprezentaci. A co na to všechno dr. Kahovcová? „Jsem ráda, že jsme toto praktikum mohli absolvovat. Děti pochopily mnohé, že němčina se dá použít. Budou se jí učít už jinak a myslím, že i jejich spolužáci teď víc zaberou.“

Vandrovali vandrovníci

Z dvoutýdenního praktika v obchodním domě Der Kaufhof ve Frankfurtu nad Mohanem se vrátilo koncem března deset učně SOU obchodního v Praze 6. Zeptali jsme se vandrovníků na nejinteresnější dojmy. Prý vynikající. Ze vaše mládež obestála, dokumentuje i osvědčení o vykonaném praktiku, jež jim Der Kaufhof vystavil.

Bude vám něco platné doma? Zajímáme dodal Marek, který se učí v elektřině. Filip se. Krčí rameny. Nevědí. Zkoušeli už trochu praktikoval v prodejné nápojů. Ocenil čistuplatnit nové vědomosti, ale narážejí na netotu prodávačů i možnost projevit své odzájem. Marek: „Mám pocit, že tady zase borňé znalosti. Zákazníci to tam prostě očekávají, vzduchli si.“

Chvilu trvalo, než se naši mladí naučili být ve Frankfurtu více sebedůvěrní. Zpočátku jim v tom bránila i téma z používání němčiny. A ještě něco. Vyjádřili to další hoch jménem Marek: „U nás jsme všichni nerobíme a nedávají. Když jsem se v Německu potřeboval při obsluze něco zeptat kolegy, ujistoval jsem nakupujícího, že i po dobu mé nepřítomnosti u pultu děláme něco pro něj. Divíš se, že se omlouvám. On o tom ci teď víc zaberou.“ nepochyboval.“

Hovoří čísla

(lh): Podle údajů Českého statistického úřadu se ceny spotřebního zboží zvýšily v měsíci únoru proti prosinci 1990 o 33,5 procenta, přičemž nárůst mezd činil pouze 6,1 procenta. Pokles počtu pracovníků byl ve sledovaném období 7,1 procenta, tedy více než o polovinu větší než v lednu. Průmyslová výroba na území ČR se v únoru snížila ve srovnání s loňskem o 4 procenta, těžba černého uhlí o 20,5 procenta, výroba surového železa o 1,5 procenta a oceli o 6,8 procenta. Výsledky dosažené v únoru prohloubily výpadek nákladní dopravy. Naproti tomu maloobchodní obrát vybraných obchodních podniků vzrostl v tomto období o 2,5 procenta. Počet uchazečů o práci se zvýšil koncem února na 74,8 tisíce osob, tj. na více než dvojnásobek proti konci roku 1990. O kolik procent se vám zvedla náhlada?

KUPŘEDOU LŮVA PRAVA...!

Halbwertzeit des Verfalls

Von Ivan Klima

Halbwertzeit des Zerfalls" — so hieß einer der schönsten Protestsongs des Ausnahmekomponisten und -dichters Petr Skoumal, geschrieben noch zu Zeiten des totalitären Regimes in der Tschechoslowakei. Der Refrain lautete: „Vergiß nicht, wer Du bist / vergiß nicht, was Du willst / vergiß nicht, woher Du kommst / vergiß nicht, wohin Du gehst / Es ist Winter, der Frühling war schon da / wir gehen rückwärts. / Es ist Winter und was ist geblieben? / Die Halbwertzeit des Zerfalls.“ An dieses Lied erinnere ich mich oft in den letzten Wochen. Es zeigt sich, daß der Zerfall des alten Regimes eine längere Halbwertzeit braucht, als die Öffentlichkeit erwartet hatte. Im Gegenteil: Der Zerfall sucht alles heim, woran sich in den Revolutionstagen die Hoffnungen der Bürger geknüpft hatten. Vor allem Hoffnungen an die beiden politischen Bewegungen, die in der Tschechischen Republik und in der Slowakei im Kampf gegen die kommunistische Macht und in den freien Wahlen im Frühjahr letzten Jahres gesiegt hatten. In der Folge scheint der Zerfall auch das Wertvollste zu bedrohen — den Staat selbst, das gemeinsame Zusammenleben der Völker auf seinem Gebiet. Diese Tatsache macht einige beklemmend. Einerseits wollte mancher den Übergang zur Marktwirtschaft und die Ablösung kompromittierter Personen aus den entsprechenden Stellen gerne beschleunigen. Auf der anderen Seite hat es sie aufgeschreckt, weil die unlängst noch einheitlichen Bewegungen zerfallen. Meiner Meinung nach ist aber das meiste von dem, was geschieht, nur eine logische Folge der Situation, in der sich die Gesellschaft befindet.

Die Revolution, die einige Attribute der Bewunderung für ihre gemäßigte Form erhalten hatte, hat nicht nur nicht alle ehemaligen Prominenten von ihren Posten entfernt. Sie hat vielmehr mit manchen von ihnen ganz offensichtlich Vereinbarungen getroffen. Die Macht ist gewaltlos verschwunden um den Preis, daß manche ihrer Vertreter bleiben können. So kommt es zu paradoxen Situationen. Im Parlament sind gerade Überprüfungen der Abgeordneten gelaufen, mit denen festgestellt werden sollte, wer von den Parlamentariern — wann immer auch in der Vergangenheit — mit der Staatssicherheit zusammengearbeitet hatte. Die Abgeordneten, deren Namen vielleicht vor zwanzig oder sogar fünfundsiebzig Jahren auf den Listen standen, sind zum Rücktritt aufgefordert, obwohl in manchen Fällen offensichtlich ist, daß sie auf den Listen landeten, ohne es gewußt zu haben, und obwohl sie in den letzten zwanzig Jahren eifrig gegen das totalitäre Regime gekämpft hatten. Dabei sitzen im Parlament in freien Wahlen für die Kommunistische Partei gewählte Mitglieder der ehemaligen Parteispitze, die zumindest zum Teil für die maßlosen Schäden verantwortlich sind, die uns allen das ehemalige Regime zugefügt hat.

Die Bemühungen, die Gesellschaft zu reinigen, stößt an Hindernisse. Aus mindestens zwei Gründen ist die Situation vielleicht komplizierter, als sie in Deutschland nach dem Zweiten Weltkrieg war. Das Regime dauerte nicht zwölf, sondern 40 Jahre, so daß sich fast alle Bürger an seiner Existenz irgendwie beteiligt haben. Dabei hat sich das Regime, das noch so totalitär, widerlich und illegitim gewesen sein mag, in den letzten drei Jahrzehnten ausgesprochene Verbrechen nur ausnahmsweise zuschulden kommen lassen. Es wäre daher schwer vertretbar, die Kommunistische Partei als eine Verbrecherorganisation zu bezeichnen. Es gab genug Menschen, die in die Kommunistische Partei nur pro forma eingetreten sind. Mancher von ihnen war ein hervorragender Fachmann. Sie taten es, weil sie sonst keine Aussicht gehabt hätten, ihre Fähigkeiten zur Geltung zu bringen.

Unlängst habe ich eine Flugzeugfirma besucht. Die gesamte Führung, den Leiter der Personalabteilung ausgenommen, besteht aus ehemaligen Kommunisten. Der Direktor war sogar ein ziemlich hoher Funktionär.

Nichtsdestotrotz sind er und seine Mitarbeiter Fachleute, ohne welche die Fabrik nur schwerlich arbeiten könnte. Eine Säuberung an solchen Positionen würde die Gesellschaft zu teuer kommen. Ich bin überzeugt, daß der Ruf nach Säuberung berechtigt ist, gleichzeitig aber ist er nicht zu verwirklichen. Unsere Generation wird sich mit dem Gedanken abfinden müssen, daß die politische Schuld oder Kollaboration mehr oder weniger verziehen, daß höchstens kriminelle Vergehen bestraft werden. Die Halbwertzeit des Zerfalls dessen, was mit dem alten Regime zusammenhängt, wird länger dauern als

Der Zerfall der Bürgerbewegungen sowohl in der Tschechischen Republik als auch in der Slowakei ist gleichwohl verständlich, wenn er auch in den beiden Ländern einen etwas unterschiedlichen Charakter hat. In Böhmen und Mähren ist er mehr politisch, in der Slowakei mehr persönlich begründet. Die Bürgerbewegungen vereinigten in ihren Anfängen die meisten von denen, die sich den Sturz des totalitären Regimes gewünscht hatten — ähnlich wie die Charta 77, an die

vor allem das tschechische Bürgerforum unmittelbar anknüpfte. Seite an Seite fanden sich dort Christen, Liberale, ehemalige Reformkommunisten und Sozialdemokraten, politischer Konservative und sogar Anhänger der Vierten Internationale. Es ist verständlich, daß bereits der Augenblick des Sturzes des alten Regimes gleichzeitig den Anfang des Zerfalls dieser im Grunde nur zu einem Zweck geschaffenen Koalition bildete. So wie die Probleme zugenommen haben, die mit der Wirtschaftsreform, mit der Bildung einer bürgerlichen Gesellschaft und einer parlamentarischen Demokratie (die Slowakei muß zusätzlich zur Föderation und

dem Ausmaß der slowakischen Souveränität Position ergreifen). Sousten sich innerhalb der Bewegungen ihre verschiedenen Richtungen profilieren — das, was man die Linke und die Rechte nennt. In den Bewegungen erscheinen aber auch neue, ungestüme Persönlichkeiten, die sich bemühen, den entscheidenden Einfluß und damit auch mehr Macht zu gewinnen. Für die Situation im Land ist es bezeichnend, daß zu einer solchen Persönlichkeit im tschechischen Bürgerforum der Finanzminister und Vorsitzende der Bewegung, Vaclav Klaus, geworden ist, der mit seiner Haltung bestimmt rechts von der Mitte einzuordnen ist, wobei dessen Analogie als starke Persönlichkeit in der Slowakei

— Premier Vladimir Meciar — viel weiter links von der Mitte steht. Der Zerfall des Bürgerforums hatte nach außen den formalen Charakter eines Zwists zwischen den Vertretern einer freien Bewegung und den Anhängern einer Änderung der Bewegung in eine politische Partei. In Wirklichkeit ging es um unterschiedliche Haltungen zu einer Reihe von Problemen, welche die gesellschaftliche Änderung mit sich bringt. Der Zerfall vom Bürgerforum geschah in einer kultivierten Form. Nach gemeinsamen Beratungen teilte sich zwar die Bewegung. Bis zu den nächsten Wahlen aber werden sich die neu entstandenen Gruppierungen zu einem gemeinsamen Programm bekennen, das die Bewegung vor den Wahlen angenommen hatte. Die Spaltung der Bewegung „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN) in der Slowakei hatte eher Ähnlichkeit mit einem Zerwürfnis, das von Skandalen, persönlichen Attacken und Anschuldigungen begleitet wurde, so wie es dem etwas eigenen Charakter von Vladimir Meciar entspricht. Die Auswirkungen kann man noch schwer abschätzen. Nicht nur die Auswirkungen für die Bewegung selbst, sondern auch für die Existenz einer demokratischen Slowakei, wenn nicht gar für die Existenz des ganzen Staates.

gelyckých. Výzvu je možno podporiť na adrese predsedy Nadace Setkání — spolčanosti pro toleranci a duchovní rozvoj, kterým je rektor Masarykovy univerzity v Brně Milan Jelínek.

budování ekumenického kostelíka a o datším duchovním oživení Lidice. Text dopisu podepsalo již několik set křesťanů — duchovních i laických pracovníků zejména z fimoškatoické, teskoslovenské husitské a pravoslavné církve a z církvi evan-

M. Kňažka neinformovali

(čt): O setkání německého ministra zahraničních věcí H.-D. Genschera s předsedou VPN F. Gálem jsme se s V. Mečiarom dověděli ze sdělovacích prostředků. Řekl na pravidelném setkání s novináři ministr M. Kňažko. O tomto postoji budeme informovat FMZV a žádat vysvětlení, řekl. K budoucím mezinárodním slovenským aktivitám ministr odpověděl, že Slovensko v souladu s kompetencemi nemá možnost řízovat vlastní zastupitelské úřady v zahraničí, pouze informační, kulturní a hospodářské střediska. Federativní uspořádání Slovensku neumožňuje vystupovat jako samostatný subjekt v zahraničí, ovšem do budoucna v souvislosti s tvorbou nových útav tuto možnost pan Kňažko nevyklučuje. Ministerstvo mezinárodních vztahů SR vyjadřuje své politování nad tím, že o současné politické situaci nemohl ministr Genschera informovat představitel KDH, Demokratické strany a představitel parlamentní opozice v SNR, kteří by mu podali mnohem plastičtější a pravdivější obraz politické scény na Slovensku.

...KAOZAY!

Suverenita Slovenska je věcí, od které není možno ustoupit. Jsme ochotni uzavřít svazek s jinými národy, ale jen jako svrchovaný stát — to vyplynulo mj. z vystoupení předsedy výboru Maticе slovenské J. Markuše na shromáždění v Košicích.

žuč!!

Kostel pro Lidice
(čtk): Ekumenickým poutním místem by

Lidice
tré-
je
za druhé
církvi
o vy-

1942—1992 stát k 50. výročí známé obce vyhlazené za druhé světové války. V otevřeném dopise církvi v Caeh, Moravy a Slovenska se uvazuje o vy-

Das Wirtschaftsgefälle in der UdSSR

Wirtschaftsleistung je Einwohner / UdSSR-Durchschnitt =100 (Schätzungen)

Zemřel Jiří Macha^{9.9.}

(art): Včera navečer přinesly agentury smutnou zprávu: po delší nemoci zemřel 5. dubna šestasedmdesátiletý spisovatel Jiří Macha. Syn slavného malíře Alfonse Muchy se prosadil i jako novinář a dramatik. Ve druhé světové válce prošel coby válečný zpravodaj bojišti v mnoha částech světa. Spolupracoval se západními armádami — to ho po roce 1948 kvalifikovalo jako »podezřelého«. Z mnoha jeho děl vzpomeneme právě knihu z let války Oheň proti ohni. V ní se mu podařilo ukázat českého vojáka a jeho hrdinství, které jsme díky selektivnímu výběru hrdinů jinak poznaat nemohli. Pohřeb čestného předsedy PEN klubu, který se mj. pohyboval i v okruhu Eisenhowerova štábu, je ve čtvrtek 11. dubna ve 14.30 hodin v Praze-Strašnicích.

■ FARNÍ OBEC ČČSH v Hlinsku pro-
dá 10 kostelních lavic, délka 4,5 m.
Tel. 0454/229 91.

Komunismus — Osudová symfonie

VIDEŇ (čtk): A. Dubček se neměl vracet do politiky. G. Husáka si vážím, je to člověk zrozený pro politiku. Kdyby se byl na jeho místo dostal někdo jiný, byl by Dubček dopadl hůř. Prohlásil to V. Bilak v rozhovoru uveřejněném ve včerejším vydání vídeňského deníku DER STANDARD. Na otázku, zda mu V. Havel nelponoval, když přes opě-
tovná zatčení zůstal věrný svým ide-
lům, V. Bilak odpověděl: »Vždy mi im-
ponovali lidé, kteří mají ideje, zásady
a drží se jich bez ohledu na důsledky.
Byl jsem proti Havelovu zatýkání, proto-
že k tomu nebyl řádný právní důvod.«
Ke zhroutilí komunismu v téměř celé
východní Evropě prohlásil, že na to není
schopen dát odpověď. Bude to podle ně-
ho věcí historiků. »Nerad bych se dotkl
konkrétních osob,« konstatoval, »ale ne-
věřím v krizi komunismu, nýbrž v krizi
kádrovou. Zkostnatělost mechanismu za-
vinily přestáté a spokojené kádry. Když
ztroskotá loď na rozbouraném moři, ne-
ní vždy vinna jen loď, nýbrž také po-
sádka. Beethovenova symfonie zůstává
krásná, i když ji interpret nevláda
nou...« Ke »zvacimú dopisu« vybízející-
mu k invazi státi Varšavské smlouvy
Fekl, že předání tohoto dopisu pouze
zprostředkoval, aniž znal jeho obsah.
Neu, kdo tento dopis podepsal.

Sportovní hala zrudla..

Dobrych čtrnáct tisíc lidí bylo včera v pražské Sportovní hale aktyéry nebezpečného spečhování půdy pod nohama komunistů. Pravdě, hlavní řečníci večera mnohdy pouze lícitovali, mnohdy však měli v rukou opravdu vysoké karty. J. Svoboda odmítl »hrubou účelovost ekonomické reformy, sbídečování lidí, panakou morálky vládních činitelů, politické tužství« (čemuž s chutí zatleskal i bývalý ministr B. Chloupek — nedávno propuštěný z vyšetřovací vazby). Předseda KSČM zároveň žádal nadstranické řešení ekonomických a sociálních problémů prostřednictvím skutečných odborníků. Po trapném intermezzu zástupce německých komunistů, který ronil slzy nad zánikem NDR a vyzýval k solidaritě, odmítl M. Grabenček »svolování viny« na komunisty. »Zdrojem napětí je nekompetentní provádění ekonomické reformy,« prohlásil. Když pak vystoupil s perfektně připraveným projevem bývalý premiér L. Adamec a začal mu vatřic skandovaný potlesk, začal jsem se trochu bát. Zvláště, když ty tisíce lidí povstaly a voláním »Ať žije KSČ!«. Slova básně přednesené zde konferencierem zněla: »V nás je znovu velká víra, to znamená velká síla...« Snad ne. A už nikdy.

HANBOU!

Jak asi víte, ve Stockholmu také létaly kulky u budovy iráckého zastupitel-
ského úřadu. Střelbu odsoudil švédský
státní tajemník, ale při vši účtě k němu
nemohu s ním úpíně souhlasit: Podlehl
totiž setrvačnosti v používání ustálených
rčení, když řekl o střelcích iráckých
diplomatech, že si počínali jako na Divo-

Na Divokém západě

kém západě. Od času Buffalo Billa uply-
nulo hodně času a svět se změnil. Již od
roku 1917, kdy v Rusku začali řádit zja-
natizovaní přívrženci takzvané Velké říj-
nové socialistické revoluce, mělo by se
hovořit o Divokém východě, kde se právo
silnějšího začalo prosazovat tak krvoavě,
že to v dějinách nemá obdoby. Teď irácký
diktátor Saddam Husajn předvádí
světě válku proti civilnímu obyvatelstvu
vlastní země. Nakupilo se příliš mnoho
hrůz, které zastíhují pohnutou historii
dobývání a kolonizační amerického zá-
padu. Divoký západ znám hlavně z ro-
dokapsů, ale s Divokým východem jsem
učtil vlastní životní zkušenosti, a tak
doufám, že vysoký švédský představitel
tuto moji poznámku promine.

DDR-Stollen enthielt grüne Tomaten

Der sonderbar künstliche Geschmack, der vielen DDR-Lebensmitteln zu eigen war, hatte nach einem Bericht des Nachrichtenmagazins „Der Spiegel“ bisweilen einen schlichten Grund: Sie waren künstlich. Das Magazin berichtet jetzt über umfangreiche Forschung nach Ersatzstoffen für teure West-Importe. So sei es dem Leipziger Lebensmittelchemiker Klaus Valdeig gelungen, aus Erbsen, Zucker und Aromastoffen eine Füllung für Schokoladen-Pralinen zu kochen, die er heute noch als „ernsthafte Konkurrenz zum Marzipan“ einstufe.

Das Zitronat, das für den berühmten Odborovného svazu KOVO plzeňské Škodovky při včerejším jednání s vedením podniku vyslovila nesouhlas s návrhem podstoupit právo na užívání ochranné známky Škoda automobilce Mladá Boleslav. Z jednání vyplynulo, že smlouva připravená ministerstvem průmyslu ČR, firmou Volkswagen a oběma Škodovkami, podepsána do 15. dubna nebude. Odboráři žádají setrvat u původně navrženě a v loňském roce podepsané tzv. licenční smlouvy, která plzeňské Škodovce zaručuje z každého vyrobeného vozu 4,75 DEM.

Obránci okřídleného šípu

(čtk): Rada předsedů závodních výborů odborového svazu KOVO plzeňské Škodovky při včerejším jednání s vedením podniku vyslovila nesouhlas s návrhem podstoupit právo na užívání ochranné známky Škoda automobilce Mladá Boleslav. Z jednání vyplynulo, že smlouva připravená ministerstvem průmyslu ČR, firmou Volkswagen a oběma Škodovkami, podepsána do 15. dubna nebude. Odboráři žádají setrvat u původně navrženě a v loňském roce podepsané tzv. licenční smlouvy, která plzeňské Škodovce zaručuje z každého vyrobeného vozu 4,75 DEM.

...A NO OSPALEM
VÝCHODĚ...

Pro dokončení vodního díla Gabčíkovo - Nagymaros se shodně vyslovili odborníci na tiskové besedy v Bratislavě. Současný stav, kdy hladina Dunaje poměrně rychle klesá, může mít zhoubný vliv na slovenské lužní lesy, které vysychají. Existuje už devět variant řešení situace — od zbourání až po dodržení původního projektu.

A JE TO FART!

Der Weltpolizist

Kursovni listek

Francouzský frank	5,37	(5,38)
1000 Italských lir	24,48	(24,50)
Rakouský šilling	2,58	(2,58)
Německá marka	18,17	(18,21)
Švýcarský frank	21,33	(21,38)
Americký dolar	30,28	(30,17)
Anglická libra	54,09	(54,19)

■ MNICHOVSKÉ MUZEUM STARÝCH HRAČEK hledá dřev. a plechové hračky do r. 1945; železnice, auta, lodě, letadla, hračky na pero, plyšové medvědy a figurky z píště s knoflíkem v uchu, panenky a jejich svět, vánoční ozdoby ze skla, vaty, papír, reliéfy, jablonecké miniatury, hrací stojany, stromky z husího peří, velké betlémy a jiné. Píšte česky na: Spielzeugmuseum, Elisabeth Strasse 5, 8000 München 40, Bundesrepublik Deutschland.

A znovu se čeká...

[par] Rudolf Hegenbart, bývalý vedoucí 13. oddělení ÚV KSČ, žaloval Miroslava Dolejšího, který se prý nepravdivými informacemi o okolnostech 17. listopadu 1989, uveřejněnými ve Sítědočeském Expresu, dotkl jeho občanské cti. Soudní Mzení bylo včera u obvodního soudu v Praze 9 přerušeno...

V nevelké budově se sešla dobrá stovka členů Konfederace politických vězňů, aby psychicky podpořila M. Dolejšího a morálně odsoudila podle jejich mínění nebyvalou troufalost R. Hegenbarta, člověka, který na vysokém postu sloužil totalitnímu režimu. Do malinké soudní síně se samozřejmě všichni nevešli, což u nich vzbudilo do určité míry oprávněné pobouření. Soudní řízení však netrvalo dlouho. Předsedkyně senátu dr. J. Králová se obou zainteresovaných zeptala, zda byli vyšetřováni parlamentní komisí k 17. listopadu. Po kladné odpovědi řízení přerušila s tím, že se vyčká na výsledky čtení komise. Vyvolala tak bouři nevole mezi přítomnými, kteří si přáli, aby navrhovatelé bylo dokázáno, že jeho troufa-

lost nebyla podložena ničím víc než přílišným sebevědomím. Když pak R. Hegenbart vycházel ze soudní síně, dostalo se mu odsouzení alespoň skandovaným pokřikem: »Hanba, hanba! Zároveň byla v ovzduší cítit nepřilíhšá důvěra k výsledkům vyšetřování parlamentní komise...

Co na to všechno říká M. Dolejší? »Vezměte si, koho si pan Hegenbart určil jako svědky — Z. Jičínského, O. Hromádka, L. Liše, J. Sabatu, P. Kučeru — a závěr o pozadí toho všeho si udělejte sám...«

Právní zástupce M. Dolejšího dr. Oldřich Choděra: »Jednání bylo přerušeno v souladu s paragrafem 109 Občanského zákoníku, probíhat však mohlo dál. Rozhodnutí bylo na předsedkyni senátu... Důkazní povinnost musí v procesu uplatnit sám navrhovatel. Podle mě je však celá žaloba nesprávně postavena — měla by požadovat tiskovou opravu a měla by být vedena proti novlám. Lhůta však byla promeškána.«

HELLO DABALU A JEŠTE NEJISTĚ!

• Ústavost na povážkonu mají sovětští voáci, podle informací nezavislé ruské tiskové agentury RIA. Jak uvádí, z třech sovětšského ministerstva financí o případné výplati odškodného požadavám vyplývá, že za posledních patnáct let zahynulo údajně na 120 000 sovětšských voáků.

Senator Kennedy: der demokratische Vertreter

Senator Ted Kennedy, 59, in den Fängen der Diktatur seines Triebes. Er beugt sich auf seiner Motoryacht vor St-Tropez zu einer unbekanntem, unbekleideten Frau hinab. Das Sternenbanner wippt im Wind. Er könnte US-Präsident sein. Aber er stürzte schon sehr früh über seine Sexkapaden (z. B. ertrunkene Geliebte). Es steckt in den Kennedy-Genen, Sex tagtäglich. Sein Bruder, der Präsident John F. Kennedy (46 †) sagte einmal in vertrauter Runde: „Wenn ich nicht alle halbe Stunde Sex mache, bekomme ich Kopfweg.“ Secret-Service-Beamte mußten deshalb jede Menge Damen bereithalten.

Zurück zu seinem Bruder Ted im Boot. Ted hat weißes Haar. Eigentlich sollte man glauben, daß ein bald 60-jähriger Mann vom bösen Diktator Sex bald in Pension entlassen wird. Aber ein Kennedy hat lebenslang. Jetzt zu Ostern wieder. Palm Beach, 1095 North Ocean Blvd. Wo jede Villa zwei Pools hat. Brütendes Ostern. Erst bekreuzigen sich die Kennedys in der Kirche. Dann zieht Senator Ted mit Sohn Patrick, 24, und Nefen William, 30, los. Zum Bunny-Auflauf de luxe. Erst tanken sie Drinks. Um 22 Uhr landen sie in Teds Stammclub „Au Bar“. Wie Prinzender City treten sie auf. Leicht enthemmt durch „Chivas Regal“ (am Stammtisch Nr. 11). Der Club brummt. Mädchenaugen fliegen zu den Kennedys wie Laserstrahlen. Aus einer Ecke winkt Ivana Trump. Aus einer anderen Patty Hearst. Die Kennedy-Vibrations. Patrick Kennedy schnappt sich das erste Mädchen – Michelle Cassone, 27, dunkles Seidenhaar, leicht beschwipst, ideal. Ein weiteres Mädchen flattert an den Tisch, Patty Bowman, 30, Millionen-Erbin, Minirock, T-Shirt. Die Kennedys trinken noch ein bißchen für 900 Mark. Es ist 4 Uhr 15. In einem weißen Cabrio fahren die Kennedys mit Beute zum Familiensitz „La Guerida“. Patrick verschwindet mit Michelle in seinem Schlafzimmer. Plötzlich taucht Ted auf,

nur mit Hemd, ohne Hose. Sie flieht. Am Strand sitzt Patty mit Kennedy-Neffen William. Plötzlich spürt sie seine Hände: „Ich wurde von hinten an den Fußgelenken gepackt. Wurde sexuell attackiert...“ (So das Polizeiprotokoll am Tag danach). Die Kennedys dementieren. Eine verhängnisvolle Affäre. Open-End.

Prinz Philip: der Swinger von London

Prinz Philip, 69, Weltmeister im Seitensprung. Affären mit Sängerinnen, Schauspielerinnen und anderen Nachtfaltern der Londoner Szene. Diskretion Ehrensache. Ladys genießen und schweigen. Aber viele Gerüchte: angeblich z. B. ein Sohn von Pat Kirkland (Musical-Star der 50er Jahre). Wenn er mit der „Britannia“ (königliche Yacht) Acapulco passierte, wurde Salut geschossen. Angeblich für Merle Oberon (Ex-Filmstar), die dort residiert. Jede Breitseite ein süßes Geheimnis.

Willy Brandt: seine Tage mit Romy

Eine deutsche Liebe, bitter-süß, polit-mondän. Sie trafen sich auf einem Kanzlerfest, der alte Mann der Macht, Willy Brandt, damals 57, und Romy Schneider, 32. Stundenlange Telefonate zwischen Bonn-Paris. Wenn sie Brandt im TV sah, ging sie an den Bildschirm, küßte ihn an.

Juan Carlos: der unruhige König

Potezspiele im Königspalast. Juan Carlos, König von Spanien, 53, gilt als der größte und diskreteste Sexmaniac im europäischen Hochadel. Liebt schnelle Autos, z. B. Porsche 959, weiß (420 000 Mark), Motorräder usw. Führt aber nie allein. Beschäftigt einen Doppelgänger, der für ihn auf der königlichen Yacht „Fortuna“ (27 Meter, 20 Mio. Mark) auf und ab geht. Vergnügt sich mit möglichst jungen Mädchen, genießt das königliche Recht auf viele erste Nächte. Sommer 1990 sogar ein kurzer Flirt mit Lady Di.

Gaddafi: Sex im Zelt

Muhammad el-Gaddafi, 48. Braucht Frauen wie seine tägliche Kamelmilch. Seine Leibgarde: sechs durchtrainierte Frauen-Bodyguards. Lädt westliche Reporterinnen zu Interview-Hollydays nach Libyen. Die Wiener Journalistin Renate Possarmig zu BUNTE: „Wir saßen auf dem Gebetsteppich, als er mich plötzlich umarmte...“ Letzter Stand: verliert intern Macht, Potenz.

Papandreou: Trieb-Sturz klassisch

Andreas Papandreou, 72, eine Art Willy Brandt Griechenlands. Er erlag im greisen Alter einer umwerfenden Botin der Weltmacht Sex. Sie war Stewardess – Dimitra („Mimi“) Liani, 36, die fleischgewordene Versuchung. Der Ministerpräsident erlag ihrer Macht bis zum Ruin. Er verließ nach 40 Jahren seine Frau, 66, verlor Wahl, verstrickte sich in einen Bankskandal (alles Mimi-Folgen). Aber er lebt heute happy in Ekali. 600-qm-Villa. Mietfrei. Pool. Und jeden Morgen weckt ihn Mimi.

Der ital. Außenminister liebt

a) die Macht und b) die Nacht

Gianni De Michelis, 50, Außenminister (in mancher Hinsicht der Italo-Genescher). Sozialist, glücklich geschieden. Trägt die längsten Haare aller EG-Minister. Wenn er nicht regiert, ißt, trinkt, tanzt oder tut er nur das eine. Er ist ein Nachtvogel, Disco-Freak (schrieb sogar einen römischen Nachtclub-Führer). Neben einem wabbelnden Bauch hat er die Sex-Schwingungen der Macht. Wirkt wie ein Magnet auf schöne Frauen, z. B. Deborah Caprioglio, 21, Schauspielerin (112 cm Busen) und Ex-Geliebte des Sex-Monsters Kinski (da war sie 17). De Michelis vergöttert sie, zieht mit ihr durch Discos, jettet mit ihr nach Mauritius. Italien liebt ihn dafür.

Weltmacht Sex, historisch

Der verheiratete Karl Marx (1818–1883) schwängerte sein minderjähriges Dienstmädchen Lenchen. „Kapital“-Co-Autor Friedrich Engels übernahm diskret Mutter und Kind. Der sanfte

Mahatma Gandhi (1869–1948) umgab sich mit Krankenschwestern, die ihn vorm Sex baden und massieren mußten.

Ronnie schlief. Nicht mal

die Marihuana-Zigarette roch er

Nancy Reagan, z. Z. ca. 70, ist die First Lady der Weltmacht Sex. Als ihr Mann noch im Amt war, wirkte sie keusch. Eine Kämpferin für Zucht und Ordnung in der amerikanischen Familie. In der Enthüllungsbiografie von Kitty Kelly (Nancy Reagan, An unauthorized biography), die ganz Amerika besessen liest, wird sie als das krasse Gegenteil beschrieben. Als Startet sei sie „leicht zu haben“ gewesen. Multiaffären. Heiratete Ronald Reagan angeblich nur, um sich vor einem mittelmaßigen Statistendasein zu retten. Ihre größte Liebe sei Frank Sinatra. Sie habe mit ihm sogar im Weißen Haus geschlafen. 8 Jahre lang soll sie ihn regelmäßig zu intimen „Lunches“ (12 – 16 Uhr) eingeladen haben. Ronnie sei auch in diesen Dingen völlig ahnungslos gewesen. Ronald selbst habe Nancy nur ein einziges Mal betrogen, und zwar mit einem Hippie-Mädchen in den 60er Jahren. Danach resignierte er: „Als verheirateter Mann hast du nur dann deine Ruhe, wenn du nicht fremdgehst.“ Nebenenthüllung der Biografie: Nancy Reagan kiffte dann und wann Marihuana.

sterieben der Côte d'Azur (hielt sich Mätressen, verspielte in den Casinos Millionen). Letzter Skandal: hatte ständige Geliebte in Paris. Kaufte für 600 000 Mark ein Appartement, weil er mit ihr („Pussy“ Gringa), ruscheln adlige Kreise, vermutlich eine Tochter (Alexandra), 23, hat.

Prinz Bernhard und die französische Affäre

Prinz Bernhard der Niederlande, 79. Eine Macht-Sex-Mumie. War für seine Königin Juliana immer nur der Nadelstreifen-Gemahl. Brünche Maßanzüge, weiße Nelke und immer einen Schritt hinter seiner Domina. Sie regierte, er hatte Affären. Stürzte sich ins La-

Sitzen befriedigen, weil er für die Liebe im Bett zu dick und unbeweglich war. Der besonders breite Spezialstuhl gehört heute Hugh Hefner. Rasputin (1872–1916), Liebhaber der Zarin, erregte die Damen der Gesellschaft durch ausführliche Beschreibungen der Geschlechtsteile von Pferden.

Kosennamen „Die-sich-10 000-Männern-öff-net“. Friedlich der Gro-Be (1712–1786) erwartete jeden Morgen vor der Lagebesprechung einen schönen Kadetten in seinem Schlafgemach. Edward VIII. (1894–1972) ließ sich im Pariser Bordell „La Chadoana“ im Paps Alexander VI. (1430–1503) ließ bei seinen Organ 50 Prosternierte Haselnüsse auf sammeln. Die 25 gräzisten Sammlerinnen durften bleiben, die anderen mußten zu den Kardinalen. Kleopatra (69–30 v. Chr.) ließ in einer einzigen Nacht 100 römische Adlige zum Sex anretten. So erwarb sie den

Castro: Blaubart in Rot

Fidel Castro, 64, Zuckerinsel-Diktator. Typ: Sugar-Daddy revolutionär, Ex-Tyrann, milde gereift. Frauen mit linkem Herz schmelzen vor seinem Macho-Rauschbart - Gina Lollobrigida („Der interessanteste Mann, den ich je getroffen habe!“), Margaret Trudeau („Fidel kam immer ins Zimmer, wenn ich dem Baby die Brust gab“).

+ Pozn. na str. SEXOKRACIE 2.

ANKETA

CO VÁS V POSLEDNÍ DOBĚ NEJVÍC POBAVILO?

DITA HORKÁ, studentka, Brno.

»Vy. Tuhle otázkou!«

JAROSLAV OREL, tajemník klubu KDU ve Federálním shromáždění.

»O skutečném pobavení bych nemluvil, je to spíše pobavení v uvozovkách. Nedávno byly zveřejněny výsledky průzkumu veřejného mínění, kde parlament stojí na žebříčku důvěry občanů na nejnižší příčce, hluboko pod vládou. To „pobavení“ spočívá v tom, že jsem si vědom, že občané svůj názor v převážné míře zakládají na zpravodajství Československé televize, která je fizeza vládou — touž vládou, již parlament tak často kritizuje.«

ANNA ŠTEFANOVÁ, důchodkyně, Hradec Králové.

»Co mne pobavilo? Spíše co mne naštválo. Jak lidé v Hradci Králové všechno znečišťují. Měli by se nad sebou zamyslet a svého okolí si začít konečně vážit.«

RUDOLF HRUŠINSKÝ, poslanec FS, člen Národního divadla, Praha.

»To bych si zneplácelil asi moc lidí, kdybych odpověděl. A také si nejsem jistý, jestli mne to skutečně pobavilo...«

RENE CAJDOŠEK, učeb, Ostrava.

»Já jsem se nejlíp pobavil při tom, když náš fotbalový národák vyklápnul Poláky. To bylo něco! Čtyři banány a jeden hezcí než druhý...«

MARIE BOUDOVÁ, ošetřovatelka dobytka, ZD Kratín.

»Jsem obyčejná ženská z vesnice, ale nejvíce jsem se zasmála tomu, jak lidé ozdobení tituly vpředu i vzadu, naši páni poslanci ve FS — a mnozí z nich jsou profesory práva na univerzitě — připravili a udělali ve FS lustrace. Myslím, že z toho nyní máme mezinárodní ostudu.«

IVANKA PAVLOVÁ, baletka, představitelka hlavní ženské role ve filmu Starci na chmelu, Praha.

»Pořád mě baví ti Slováci. Nejsem proti nim, na Slovensku mám spoustu kamarádů, ale vadí mi arogantní jednání pana Mečiara. Připadá mi, že ať tam bude, co tam bude, pořád tam budou nespokojení. Ze slovenských politiků se mi zamlouvá pan Gál. A co má štev? Národ. Že si nemůže zvyknout, že nebude mít všechno hned. Tuhle jsem řekla jedné paní v obchodě, ať emigruje do Ruska nebo do Rumunska, když se jí tu nelíbí. Taková exkurze by jí jen prospěla.«

VLADIMÍR DLOUHÝ, ministr vlády ČSFR, Praha.

»Že by mne něco vysloveně pobavilo, to opravdu říci nemohu. Ve vládní práci nic takového nebylo a ještě dlouho nebude. Kdybych mohl odpovídat na otázku, co mě potěšilo, řekl bych, že to byly celé dva dny a ještě část třetího, která jsem si mohl dovolit o velikonočních svátcích prožít s manželkou a s dětmi.«

KAREL PROSEK, inženýr ekonom, Český Krumlov.

»Mě v poslední době nejvíce pobavily kreslené kačeři přiběhy ze seriálu Walt Disney uvádí. Já se na ty roztomilé filmy strašně rád koukám...«

IVANA ŽUJOVÁ, vychovatelka, Zlín-Male-

novice.

»Mě teď nejvíce baví můj dvouapůlletý syn. Ten vám má takové otázky... Třeba: nedávno jsem prala ve vaně prádlo a Vlastiček mi pomáhal, když do koupelny přišla žvagrůvka a zeptala se: „Už jsi skončila?“ Malý Vlastík se na mě podíval a zeptal se taky: „Maminko, už jsi skončila ve vaně?“«

MILOŠ ZEMAN, poslanec FS, prognostik, Praha.

»Nejvíce mě pobavilo, když jsem se dozvěděl, že někteří poslanci nosí ve svých kuffících automatické pistole značky Parabellum. Považuji to za originální cestu ke zvětšení jejich argumentačního potenciálu. A to často cestu jedinou možnou. Těším se na dobu, až parlamentními kuloary bude znít věta: „Cizince, všs kuffík je zavěšen proklatě nízkol!“ Dodávám jenom, že já jsem si na svůj jazyk nemusel nechat vystavit zbrojní pas.«

JULIUS SATINSKÝ, herec, Bratislava.

»Ako Slovák ma najviac pobavil letecký pohľad na iráckú púšť. Na spústu tankov, ktoré spojenci zhabali v iráckej vojne. Boli vyrobené na dĺžobu na Slovensku a nikto nikdy ich už nezaplatí. Ako Československa ma pobavilo, ako by sme chceli kapitalisticky žiť a socialisticky pracovať. A ako človeka ma nesmierne pobavilo, že Japonci vymysleli auto, ktoré sa dá zaparkovať diaľkovým ovladačom. Držím ľudstvu palce, aby dokázalo zaparkovať na zemeuľ bez benzínu, bez sprejov a bez hlupákov. Nech žijú zelení, ku ktorým sa hlásim.«

ZBYNĚK VLK, student SPŠ hornické, Duchcov.

»Velmi mne pobavilo vystoupení doktora Sládka v Ústí nad Labem. Zapůsobil na mne, jak svým zjevem, projevem a názory získává veřejnost. Je to snad náš jediný politik, který se nebojí kritizovat cokoliv a kohokoliv. Ačkoli jsem lidovec „čekatel“, musím přiznat, že mu fandím i já.«

ARANA MERTLOVÁ, výtvarnice, České Budějovice.

»K pobavení toho bylo skutečně pramálo, ale když to tak srovnávám, musím říci, že nejvíce mě „pobavil“ na česko-budějovickém rynku při veřejném vystoupení pan doktor Sládek se svou plytkou demagogií. A jeho tleskači.«

RŮŽENA MARÁTKOVÁ, prodavačka, Olomouc.

»Já jsem se nejvíce nachechtala tehdy, když mně jeden můj známý vyprávěl o tom, že dal své dívce cingriáka na hraní, aby se zabavila. Rozumíte? Cingriáka! To je slovo, co? Vám to nepřipadá směšné? Mně ano, už mě to zas chytá...« (A pak se jenom smála a smála...)

STANISLAV HOMOLA, stavební technik, Praha.

»Pobavila mě situace v našem dřevařském závodě TESKO. Vloni se začalo prosilychat, že ředitel státního podniku Armabeton, pod který jsme patřili, bude propouštět. Zanícení komunisté na závodě proto sepsali petici za odtržení od Armabetonu, vybičovali atmosféru emocí, pomluvy a osobních útoků a v září prosadili odhlasování petice. Jeden ze zaměstnanců předem spočítal ekonomické důsledky odtržení a varoval před krachem, ke kterému na jaře skutečně došlo. Takže třetího dubna jsme hlasovali znovu a potíchu se k Armabetonu připojili...«

JOSEF POLÁK, starosta, Krakovany v Čechách.

»To je otázka! Veselých věcí je málo. Kdybyste se zeptali na problémy, mám tu už nejméně třítadvacátý.«

HANA ULRYCHOVÁ, zpěvačka, Brno.

»V poslední době mě toho pobavilo hrozně, hrozně málo. Jedině snad český film Soukromá vichřice, který je nadčasový a velice aktuální. A hlavně výkon Pavla Landovského.«

ne z role a veřejně se na nás Čechy zlobí. Myslíte, že špatný herec se spíše užívá na slovenské politické scéně než v divadle?«

OLDŘICH KYSLKA, technicko-hospodářský pracovník Teplý, Hradec Králové.

»Pobavil mě pan inženýr Jan Kostihun ve svém televizním vystoupení v pořadu M-session. Vyjádřil totiž několik velice správných názorů na vývoj našeho zemědělství. Opravdu výstižně reagoval na slova spoluúčastníků besedy, pana poslance Tyty a ministra zemědělství pana Kubáta, když řekl, že s jejich názory se ztotožňuje. Ovšem pokud to, co do televizních kamer divákům tekli, by byla pravda, pak by to v tomto odvětví dnes muselo vypadat úplně jinak. Za jeho upřímné a pravdivé slova mu děkuji.«

ZUZANA KLENHOVÁ, pomocná slla v porodnici, Praha.

vaše noviny ani nestačily...«

Ing. VLADIMÍR JURČICKA, technolog, Šumperk.

»Nejvíce mě pobavila cena našich výrobků v podnikové prodejně, které jsou dražší než ty ve státním obchodě.«

JIRÍ DIENSTBIER ml., poslanec FS, Praha.

»V poslední době té zábavy moc není, na posledním jednání parlamentu mě pobavila alespoň trochu poslankyně Zálesáková. Její vystoupení rozesmálo celou sněmovnu, k čemuž ona okamžitě poznamenala, že se také nesměje, když někteří jiní poslanci říkají bloupostil.«

FRANTIŠEK KRÁL, horník, Kladno.

»Pan Mečiar, který tvrdí, že vztahu k Čechům každou chvíli něco jiného, podle toho, jak se mu to hodí. A potom pan „herec“ Křežko, který dosti často vypadá...«

tuší jsem, že se pohybuje ve světě takových symbolů.«

MUDr. LENKA MISAČKOVÁ, lékařka, Praha.

»Reakce a bezprostřednost dětí, se kterými se setkávám při svém povolání.«

JIRÍ VESELKA, tepelný technik, Tanvald.

»Poslední dobou mě pobavily žertovné výroky pana Mečiara a herecké výkony pana Kňažka. Skoda že mne nemůže stějně pobavit ministr Klaus. Ono je toho zábavě čím dál tím méně. A tak mám radost, že jsem si konečně vybral všechny formality k soukromému podnikání. Budu podnikat ve službách, protože tady budu mnohem užitečnější, než kdybych se zapojoval do neplodného politikování.«

ANNA HOLÁ, prodavačka, Teplná.

»Již delší dobu nevím, co znamená pojem baví se. Kdybyste se mne zeptali, co mne roztřítilo nebo otrávil, tak by vám

P. VINGENT M. GOLIS OP, farář, Praha.

»Pobavila mě jedna osmiletá holčička, kterou jsem nedávno křtil. Když jsem jí při přijímání podal kalich a kněz jí řekl: „Toto je krev Kristova,“ odpovídala s dětskou upřímností místo Amen: „To já přece vim.“«

JOSEF KEJHA, spisovatel a publicista, Píseň.

»Jako spisovatel jsem v poslední době snad žádný důvod k pobavení neměl. Jako publicista jsem se však velmi pobavil na mítinku slovenských nacionalistů před budovou Slovenské národní rady v Bratislavě. Tam jsem se mimo jiné dověděl, že: Když byl Havel zvolen prezidentem, oblékl si krátké kalhoty, aby se zalíbil Židům, a když byl v Bruselu, tak tahal nohavice pól metru za sebou, aby svět viděl, jak se máme dobře, to prý byl také symbol... Bylo to pro mne ohromující zjištění, ne-

POKRAČ. STR. 285

»Nějak se nemůžu upamatovat... Jsem v poslední době strašně utahaná. Ale něco to... v metru... jedna staženka, taková energická sušinka, zrovna jako babička z filmu Slunce, seno, jahody, která leží v posteli na dvoře a komanduje. Ta babička v metru vytáhla z místa vykuleného kluka se slovy: „No tak, vstávej, mladíku, snad si nemyslíš, že půjdu až támhle!“ a srovnala celý vagón.«

PAVEL SKÁLA, herec, Ústí nad Labem.
 »V poslední době mě „baví“ skoro všechno. Nejvíce pak výroky pana Klause, který, ač studoval ekonomii v USA, snažil se u nás v ještě socialistických podmínkách aplikovat kapitalistickou ekonomickou reformu.«

MIROSLAV HORNÍČEK, herec, Praha.
 »Opakovaný silvestrovský pořad Písničky Jiřího Šlitra, především Jiří Suchý a Jitka Molavcová, a hlavně: pohledy některých hereček, které při tom tuto kolegyni sledovaly.«

ROBERT KOZLER, redaktor literárního almanachu, Nedomyšlono, Praha.
 »Mám legraci z toho, jaké měli všichni řeči, jak to bude po „revoluci“ skvělé — a jak rychle se to všechno ztratilo. Ale ze všeho nejvíce mě pobaví, když se kouknu na sebe.«

o Za nejlepší vtip na světě považuje choť prezidenta USA B. Bushová tvrzení autorky životopisné knihy o N. Reaganové, že se její předchůdkyně v Bílém domě scházela tajně se zpěvákem F. Sinatra, zatímco R. Reagan úřadoval v Oválné pracovně.

Za měsíc ožije Křížíkova fontána

(čt): Už pouhý měsíc zbývá do zahájení Všeobecné československé výstavy, která se pod heslem Svět, ve kterém chceme žít, uskuteční na holešovickém Výstavišti v Praze. V šestatřicetihektarovém areálu, který se změnil v obrovské stavoviště, pracuje v těchto dnech převážně ve dvousměrném provozu (na mimořádně náročných objektech i nepřetržitě) přes tisíce lidí.

Jak uvedl ředitel stavebního odboru této ojedinělé výstavy ing. S. Vrbický, investiční výstavba je s ohledem na její rozsah a krátký termín realizace — vždyť od nápadu po vernisáž uplyne jen necelých třináct měsíců — mimořádně obtížná a náročná. Běžné termíny pro projektovou přípravu, schvalovací proces a stavební řízení, realizaci a uvedení do provozu musely být podstatně zkráceny. V zásadě šlo o zrekonstruování a opravu současných objektů a zejména inženýrské sítě Výstaviště, které byly v havarijním stavu, a o výstavbu nových pavilónů, doplňkových zábavných i gastronomických zařízení.

Centrem areálu bude nově budovaná Křížíkova fontána. Námětem navazuje na tu původní z roku 1891, ovšem s použitím nejmodernější techniky. Na tři a půl tisíce instalovaných vodních trysek, dva kilometry potrubí, patnáct set podvodních světlidel a hudba — to vše v kompozici řízené počítačem — má vytvořit zajímavé efekty.

Kolem fontány, na jejímž pódiu se budou konat kulturní programy, vyrost-

ly čtyři Křížíkovy pavilóny s částečně krytým amfiteátrům s kapacitou 4500 diváků. Jejich výstavní plocha přesažuje pět tisíc metrů čtverečních, sítěchy budou průchozí, propojené komunikačními lávkami. Ve východní části areálu vzniká výstavní pavilón ve tvaru jehlanu o půdorysné ploše 2230 metrů čtverečních bez jakýchkoli vnitřních nosných prvků. Novou vstupní bránu tvoří lehká ocelová konstrukce krytá průsvitnou plachtou.

Z dalších vznikajících objektů lze jmenovat Dětský pavilón se skluzavkami a přírodním divadélkem, pavilón pivovarů — architektonickou hříčku ve tvaru pívního džbánů, pavilónu poštovníctví a ekologie, u něhož bude v provozu funkční větrná elektrárna. Komplexní rekonstrukcí prochází i Bruselský pavilón jako jedna z dominant Výstaviště, a bývalé kruhové kino, pro něž se připravuje nový program. Sadové úpravy si vyžádají náklad několika milionů korun.

1891 TO BYLA SVĚTOVA SENZACE...

Jaké máme silnice?

(mi): Na zahájení třídenní mezinárodní konference Silnice 91, která začala včera v Praze, řekl ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR K. Dyba, že vyspělou zemí charakterizuje vyspělá a kvalitní infrastruktura, do které patří i silniční a dálniční síť. Konference se zúčastňuje 260 čl. a 60 zahraničních odborníků včetně zástupců stavebních firem, které mají zájem investovat do výstavby naší dálniční sítě. V porovnání s ostatními evropskými státy je možno konstatovat, že hustotou sítě patříme k lépe vybaveným zemím. Horší je to však s kvalitou stavby silnic, protože tempo výstavby, přestavby a modernizace silnic ani úroveň údržby v minulých desetiletích neodpovídaly požadavkům vyplývajícím z prudkého rozvoje silniční dopravy. Nové požadavky na výstavbu dálnic přineslo především otevření našich hranic na Západ.

P. Pithart o přesunu Romů

(čt): Existenci jakékoli dohody mezi vládami obou republik ČSFR o přesunu slovenských Romů do českých zemí včera při rozhovoru pro Čs. rozhlas znovu rozhodně popřel český premiér P. Pithart. Podle jeho názoru by něco takového bylo porušením lidských práv, čímž by si Československo proti sobě postavilo veřejné mínění celé západní Evropy.

P. Pithart potvrdil, že spíše se Romové stěhují do českých zemí, než naopak, avšak v tom jim nemůže vláda bránit, neboť pro každého občana u nás platí, že se může usadit, kde chce. Za příčinu tohoto pohy-

bu Romů považuje český premiér spíše projevy výraznějších ekonomických potíží na Slovensku než protiromské postoje. Připustil, že česká reprezentace takový přesun nevídá. Jak řekl, romský problém patří mezi po léta zanedbávané a jeho řešení bude zdoluhavé a nesnadné. Připomněl v této souvislosti, že od 1. ledna přestalo zvýhodňování romského obyvatelstva podle zákona o sociálním zabezpečení.

■ **HOLANŠTÍ MUŽI hledají ženy, 18 až 55leté, pro dopisování, ev. manželství. Prosíme foto. Pište v němčině, angličtině nebo franc. Post Bus 479, Assen, Holandsko.**

Romové a veřejné mínění

Před časem jsme publikovali poznámku pod názvem Rom sem, Rom tam, v níž jsme se zabývali migrací těchto našich spolnoobčanů ze Slovenska do Čech, protože vláda slovenská jim v této republice nevytváří dobré podmínky. Článek měl velký čtenářský ohlas, vesměs kladný, soublažit netže a některými čtenářskými dopisy poznamenanými rasismem. Nyní premiér české vlády P. Pithart potvrdil to, co jsme napsali, že totiž Romové se nestěhují z Čech na Slovensko, ale naopak, a to z důvodů v podstatě ekonomických. Tento obecně známý fakt, nikoliv tedy objev, doprovodil konstatováním, že jakákoliv dohoda mezi vládami České a Slovenské republiky o přesunu

Romů do českých zemí by proti Československu postavila veřejné mínění celé západní Evropy. Věci je dobré nazývat pravými jmény. Stěhování Romů do Čech se děje bez dohody, která by poškodila naši prestiž, ale na základě ekonomických (laků — rozumě), naše instituce mají pro Romy lepší pochopení než slovenské — čili zdá se, že na českém veřejném mínění záleží daleko méně než na západoevropském. Je evidentní, že občané mají mít rovná práva a usadit se, kde chtějí. Chybí dodat, že tam, kde se usadí, by měli také sákat dobrotu, což o některých platí, ale o mnohých zdaleka nikoliv. Že česká reprezentace, řečeno slovy P. Pitharta, takový přesun nevídá, je tvrzení odpovídající názorům veřejnosti, která jej nevídá rovněž. Naopak vítá, že přestalo ekonomické zvýhodňování romského obyvatelstva prostřednictvím nesmyslných sociálních dávek. Jde však o to, omezit zvyšující se kriminalitu, na níž se Romové podílejí procentem nerosrovnatelně vyšším, než je jejich podíl na celkovém počtu obyvatel. A jestliže jistý deník mluví posměšně o tzv. právu domovském, to jest o právu měst a obcí poslat přestupníky zákona při opakované recidivě šupem do jejich rodné obce, pak se toto právo většiny občanů i policistů netýká jen Romů, ale všech kriminálních živlů bez rozdílu národnosti. A uplatňuje se leckde, protože najde o porušování občanských práv, ale o formu společenského sebeobranu proti zločinu.

Romská vendeta?

(čt): V sobotu ráno kolem druhé hodiny byl v Nápravném výchovném ústavu v Plzni na Borech zraněn bodnou ranou romský vězeň Josef Jano. Ještě ne třicetiletý muž patří do rodiny Bendíků a Janových, která se koncem února stala terčem útoku početné skupiny „bílých“ v Klatovech a v Libkavě. Byl bodnut zatím neznámým předmětem mezi čtvrté a páté žebro. Pachatel není znám. Zranění je kvalitativně jako těžké, postižený byl okamžitě přepraven do vězeňské nemocnice na Pankrácí. Podle prvních poznatků nikdo z odsouzených nic neviděl, ani sám napadený nebyl schopen sdělit cokoliv bližšího. Tragická událost se odehrála před kulturní místností specializovaného oddělení NVÚ. Není vyloučeno, že útok na vězně souvisí se svízovou pomstou za výtržnost a násilí, kterého se ve středu před klatovským hotelem Beránek dopustili Jiří Jano a Emil Bendík, otec mladého Roma smrtelně zraněného při únorových nepokojích. Na oba jmenované uvalil prokurátor vazbu a jsou také na Borech. Obvinění proti vazbě podal stížnost, na druhé straně existuje nepotvrzená domněnka, že vyprovokoval rvačku s úmyslem dostat se za mříže.

ŠÍP PRO ŠKODOVKU

(lh): Je rozhodnuto — mladoboleslavská vy 250 miliónů korun navrhli plzeňští od-automobilka a. k. Škoda-Volkswagen se stá- boráci trvat na původní licenční smlouvě z výhradním majitelem ochranné známky Škoda pro osobní automobily. Vlastníkem všech práv zn. Škoda byla dosud a. s. Škoda Plzeň — koncern, jejíž zástupci podepsali 26. března předběžnou smlouvu o částečném převodu ochranné známky do mladoboleslavského podniku. Známkou je chráněna od roku 1923 ve 127 zemích a představuje hodnotu 18 miliard korun. Vzhledem k částečnému odstupu podle zmíněné smlou-

vy 250 miliónů korun navrhli plzeňští od- boráci trvat na původní licenční smlouvě z prosince 1990, zajišťující podniku výhradní vlastníctví značky a 4,75 DEM z každého vyrobeného vozu. Navíc, podle jejich názoru, s odprodejem známky poklesne zájem zahraničí o plzeňský koncern a pouhým prodejem se podnik připravuje též o profit spojený s rozvojem výroby automobilů. Vedení automobilky a MP ČR prosazovaly názor, že odpustné 250 miliónů korun odpovídá stejné částce, jako kdyby podnik dostával 4,75 DEM z každého vozu po dvanáct let. Na jednání s odboráři se zástupci ministerstva nedostavili, pozvali však představenstvo koncernu Škoda Plzeň do Prahy. Odbory vzápětí vyzvaly premiéra P. Pítharta k prověření tohoto postupu a na podporu svých požadavků vyhlásili stávkovou pohotovost. PM »ministrským jednáním« (za více než zavřenými dveřmi) byl choulostivý problém vyřešen — ku prospěchu Mladoboleslavských. Firma Volkswagen právě vložila do společného podniku 620 miliónů marek a bez převodu známky by celý projekt mohl být ohrožen. Plzeňská Škodovka má mít přednostní dodávky pro automobilový koncern a hodnota odstupného by se měla zvýšit na 330 miliónů korun, s čímž nakonec souhlasili i zástupci plzeňských odborářů.

Diskuse kolem známky

Zaměstnanci plzeňské Škodovky jsou silně znepokojeni převodem části vlastnických práv na ochrannou známku s okřídleným šípem na automobilový koncern Škoda-Volkswagen Mladá Boleslav. Jejich odborová předání se snažili dokonce podpisu smlouvy v noci s pondělka na úterý přímo na ministerstvu průmyslu ČR zabránit. Včera ráno o tom přišel do Plzně popovídat s představiteli škodovských odborů ministr průmyslu ČR Jan Vrba. Spolu s generálním ředitelem a. s. Škoda Plzeň ing. I. Novotným a dalšími odbornými řediteli jim trpělivě vysvětlil důvody tohoto kroku, který je podle jejich slov výhodný a ve světě zvýší poněkud pořadovou prestiž okřídleného šípu. Zaměstnanci to přijali nebarou. Většinou jsou roztrpčení tím, že se tak důležitá věc upekla za jejich zády. Je to podivná situace, i když logická. Nervozita, skepsa a permanentní nedůvěra k rozhodnutí těch nahore — taková je atmosféra dnešní ekonomicky zruinované Škodovky. Jenže pro to, aby se takový podnik postavil na nohy, je také zapotřebí vzájemné důvěry mezi zaměstnanci a vedením. A takový vztah se bude v dnešní hektické a minulosti i emocemi přehřáté době vytráčet jen velmi těžce.

Cena za demokracii

WASHINGTON (čtk): Ve washingtonském hotelu Capitol Hilton se v úterý večer konala slavnostní večeře, kterou na závěr své dvoudenní konference s názvem Nedokončená revoluce uspořádala Národní nadace pro demokracii. Během slavnostního večera byly předány výroční ceny za prosazování demokracie, které letos obdrželi prezident ČSFR V. Havel a prezidentka Nikaraguy V. Chamorrová. Paní Chamorrová převzala cenu osobně, cenu pro V. Havla přijal v zastoupení ministr zahraničí ČSFR Dienstbier.

LITFASSOLE BYLY PŘED VÁLKOU 286
VĚDUŠ... ↓

Kamil Lhoták: Reklamní sloup s bicyklem. Z výstavy v Galerii Hollar v Praze.

Úspěch čs. kultury v USA

(jv): Československá kultura slaví zas jednou ve Spojených státech triumfy. Nejenže zaznamenala úspěch při vystoupení dirigenta Jiřího Kouta, který nastudoval poprvé v Metropolitanu operu Straussova Růžového kavalíra, při vzpomínkových oslavách a průvodním festivalu A. Dvořáka v New Orleansu, ale zejména v nové inscenaci Janáčkovy opery Káta Kabanová, jež zaznamenala skutečný průlom do celkem konvenčního repertoáru vrcholné americké scény, jež znamená pro Nový svět tolik o milánská Scala pro Evropu. Piše nám o tom s nadšením ve svém dopise proslulá pěvkyně Jarmila Novotná, která se raduje z každého zdárného kroku pro její vlast. Zaslala nám výstřížky z čelních amerických listů, kde v rozsáhlých referátech opěvují jak skladatelskou osobnost Janáčkovu, který se představil se svým dílem v New Yorku až po 70 letech, tak »hypnotizující krásu« pěveckého umění G. Boňáčkové a její rakouské partnerky L. Rysankové. Jarmila Novotná tyto hlasy svým osobním svědectvím potvrzuje. Zároveň sděluje potěšující zprávu, že bylo v New Yorku definitivně rozhodnuto o tom, že Dvořákův dům, kde v Americe za svého působení pobýval, byl definitivně vyčleněn jako památkový objekt, uchráněn před zbouráním nebo přestavbou a bude sloužit jako Dvořákovu muzeum. Přičinil se o to velkou měrou naši krajané.

Štěpánovy vězeňské úvahy

(čtk): M. Štěpán, bývalý člen předsednictva ÚV KSČ a vedoucí tajemník městského výboru KSČ v Praze, který je ve výkonu trestu, poskytl v plzeňském nápravně výchovném ústavu (NVÚ) rozhovor zpravodaji ČTK. Řekl mj.: »Člověk prožívá zásadní změnu ve svém životě, musí se podřídit vězeňskému řádu. Časopis Reportér (č. 7) psal v článku pod titulkem Doložka nejvyšších výhod pro Štěpána o tom, že jsem sice nebyl pověřen žádnou prací, ale zato jsem měl všemocnou propustku a mohl korzovat vrátníci Pankráce, kdy se mi to hodilo... Není to pravda. Předpokládám, že prokuratura a nezávislé soudy vše objektivně posoudí. Je asi jedno, zda je člověk v Plzni nebo v Praze, pokud jde o vnitřní řád. V novinách mně zajímá všechno. Jsem zde skoro nejstarší, takže se mne ptají na minulost, jak co kde bylo, zajímají se téměř o vše. Pro mne to je nová zkušenost, i když »draze zaplacená«. Považuji ji však za důležitou. Sleduji společenský proces u nás doma, určitou rozjímavost kolem naší federace. Připadá mi, jako by na jedné straně »někdo« ztratil paměť, na té druhé chtěl rovnou přeskochit z páté třídy základní školy do pátého ročníku vysoké školy. Mám pocit, že jistá nezkušenost se spojila

s iluzí, ale současně nemohu ani vyloučit, že mohou být síly, které si nepřejí existenci jednotného státu Čechů a Slováků. Nevznikl ani za totality, ani za jeden rok. Ani jej nemůže zachránit, řekl bych, krátké období po sedmáctém listopadu. Mnozí politici a státní činitelé jsou méně zkušení, snad mi to promínou. Ale oni neměli možnost veřejně pracovat. Chci zatím věřit tomu, že příčinou tohoto současného stavu není chybná politická orientace. Rukopis mých pamětí jsem stačil vydavateli odevzdat den před nástupem na Pankrác. Knížka se jmenuje Tajný proces aneb Zpověď věznů sametové revoluce. Je zde mj. i můj pohled na listopadové události a na pozadí lustracních kampaní.«

LEGO zapouští kořeny

(rh): Lego je šestou největší hračkářskou firmou na světě, a pokud se týká výroby stavebnic, patří jí světový primát. Jen za loňský rok jsme z dánského střediska Legolandu dovezli za více než čtyři milióny dolarů těchto populárních hraček. Zástupci firmy novináře informovali o přípravě výstavy pod názvem Dobrodružství, která se bude konat od 1. do 23. června v ostravském klubu Alfa. Od října až do konce roku pořádá Lego turné po devíti městech ČSFR, kdy se představí zábavná show s cirkusovou tematikou. Výherci soutěží se mohou těšit na nejnovější ze 160 druhů stavebnic, ti nejlepší pojedou do Legolandu.

Filmová nej...

(kr): V březnu navštívilo v pražských kinech nejvíce diváků — 31 702 — francouzský film Vaimont, filmy Znášlinění (USA) a Zločiny a poklesky (USA) zhlédlo přes 13 tisíc diváků, český film Kouř zaujímá v tomto přehledu 8. místo s 3074 diváky a je zároveň v návštěvnosti nejúspěšnějším českým filmem měsíce. Po něm následují filmy Pražákům, tém je hej, Ta neše písnička česká a Něžný barbar. Za 1. čtvrtletí byl v pražských kinech nejúspěšnější Vaimont (125 727 diváků), Rambo (41 034), Přeběh služebnice (38 786) a český film Pražákům, tém je hej (35 981).

• Rumunsko vyváží potraviny, přesto, že v zemi potraviny stále chybějí a jejich cena je obrovská. Např. jeden kilogram rajských jablíček stojí dnes 140 lei.

Zpráva o Podkarpatské Rusi

»Idt' do čorta.« říká nám tatlička v šátku, když fotografujeme velkou frontu na chleba. Ostatní se rozpačitě usmívají. »Odkuda? Z Polši?« »Ne, my jsme Češi. Moravané.« upřesňuje. »A kuponov u vas je?« U nás vají na kupy, možno pakupat toľko čo sm-děšati kopějek,« oznamují. Ale to už víme. Chleba stojí 87 kopějek, a proto si ho semže-me koupit.

My jsme přišli hlavně fotografovat. Re-gely a pulty zející prázdnotou. Kromě chleba mají už jen sok, který prodávají v oddělení ryb a uzenin. Není to ovšem skutečný mošt, jen jakási kompotová šťáva. Kromě soku tu mají už jen jeden druh konfet.

A takové je to ve všech obchodech Mu-kačevo a Užhorodu. V dalším gastronomu nemají vůbec nic. Prodavačka se nás ptá: »Što vy chotit'et? Zdēs ničevó, toľko ženšči-ny.« Prošli jsme všechny obchody a nikde jsme neviděli kousek čokolády, vejce, opla-tek, sýr, máslo, sádlo. Většinou neměli ji-nou potravinu než chleba a sok, případně mléko. A tak je to s veškerým artiklem. Není nic, punčochy, ponožky, nejsou jedi-né boty, košile. V oční optice je nápis: Dnes nabízíme +1 a -1 a -9 dioptrií. Ptám se optika, kdy měli naposled mých -7 dioptrií. Říká, že to už vyše góda. V dalším magazínu je jedenáct prázdných pultů, na dvanáctém se prodává jediné zboží: slunečnicová semínka.

Začínám právě těmito zážitky naší zprá-vu z cesty na Podkarpatskou Rus, protože překrývají jmé. Viděli jsme líbeznu kraji-nu, osifělé pastviny na Poloninách, viděli jsme ledacos, ale tohle nás zasáhlo nejvíc. A ještě zoufalý stav měst. Zchátralé domy, oprýskané omítky, vrstvy špíny. To je velká výčitka těm, kteří Užhorod a Mukačevo do tohoto stavu přivedli.

Obraz bídy překrývá vše. Četl jsem o Užhorodě třicátých let. O výstavném krásném Užhorodě s upravenými nábežímí a reprezentativními budovami. Naslouchal vyprávěním pamětníků o idyllické době, kdy všeho byl dostatek a kdy Podkarpatská Rus měla v Česích skutečně hospodáře. Na Krestu byla firma Meini, kde bylo prý k dostání naprosto vše. Přifurčím tam byl černocho. Působilo to až neskutečně, když jsem v dnešním Užhorodu objevil úplně zašlou cedulku s českým nápisem, ozna-čující, že každý den je k dostání čerstvé pražská šunka, čerstvé sýry, čajové máslo, moravská vína. Kde ty časy jsou? Užhorod ovšem, přece jen, přese všechno, nese sto-py své bývalé krásy. Člověk tuší, jaký asi byl.

Možná by bylo dobré si připomenout, že Beneš postoupil v červnu 1945 Podkar-patskou Rus Stalinovi, že prakticky oka-mžitě se začala násilná sověťizace a rusi-fikace. Prostě transformace všeho v sověť-ské. Rusínům, kteří se považují za ná-rodnost, nebo aspoň nejméně subnárodnost, bylo povoleno jen něco na způsob folkló-ru. Za čtyřicet pět let pak sověťská moc proměnila Podkarpatskou Rus ke své po-době.

U nás se nyní často používá slova ko-laps. Pro život na Podkarpatské Rusi to platí prakticky ve všech oblastech. Státní sektor je doslova kaput. Nevyrábí se. Stro-jový park je beznadějně zastaralý a nejsou peníze na modernizaci technologií. Obcho-ďuje se tak, že masokombinát pošle svá auta do továrny na boty, a tam smění vý-robky. Do místních poměrů nás nejlépe za-světil Andrej Edelman, fotoreportér týdení-ku Karpatskij kraj. První dva dny jsme si mysleli, že v Užhorodu se nedají sehnat vůbec žádné potraviny, kromě už vyše jmenovaných. V třetí den nás Andrej za-vedl do tržnice. Až tu jsme zjistili, že sor-timent je přece jen bohatší. V této špina-vě, zapáchající tržnici bylo k dostání lec-

cos. I boty, ale soukromníci je nabízejí za nesmírně vysoké ceny. Byly to obyčejné botasky, které u nás stojí 200 až 250 korun. Tady stály 130 až 150 rublů. Měli zde i kedlubny — jednu po třech rublech —, jablka, mrkev, křen. Dokonce i maso a uze-niny. Jenže kilo obyčejně namleté sekané stálo 20 rublů. A teď počítejme — průměr-ný důchod je 80 rublů. To stačí právě tak na tři kila měsíčně.

Snažil jsem se i trochu víc proniknout do současných politických poměrů. Do těch mě zase uvedli spisovatelé Ivan Dolgoš — autor knížky Kolčava o Olbrachtovi — a Volodimir Fedinišin. Ale je to pro mne zatím dost politiky nepřitečné. Při re-ferendu se Podkarpatská Rus poměrně jed-noznačně vyjádřila proti zachování současn-é podoby Sověťského svazu. Co se týče perestrojky, mají pro ni všichni jen vý-směch. Aktivní je Demokratická strana, hnu-tí Ruch a Tovaryšstvo karpatských Rusinů. Jejich národnostní probuzení je velké a (omuto tématu věnujeme samostatný člá-nek. Také je třeba říct, že mnohé snahy jsou radikální, ale levičácký radikalismus splyvá s pravičáckým. Poměrně výrazné je i hnutí bojující za znovupřipojení Podkar-patské Ukrajiny k nám. Všiml jsem si čes-koslovenských vlaječek na řadě »gruzovi-ků«. Zajímal jsem se také o komunisty a mám pocit, že pomalu odcházejí ze scé-ny. Otázal jsem se jednoho z příslušníků nomenklaturní garnitury města, který byl považován za hlavního stoupence přestav-by, kam vlastně, podle něj, Podkarpatská Rus směřuje. Měl jsem dojem, že ten člo-věk nevěděl, co má odpovědět, protože se prostě jako většina podřídil osudu, a ten si s nimi může dělat co chce.

Bohužel ani vztahy mezi dvěma hlavními církvemi — řeckokatolickou a pravoslav-nou — se nedají charakterizovat jako uspo-kojující. Někteří pravoslavní se vraceli k řeckokatolické víře. Řečtí katolíci mají kostel pod širým nebem, protože po 45. ro-ce jim byly v Užhorodě čtyři chrámy zbo-řeny a dva přeměněny na knihovnu a che-mickou laboratoř. Pravoslavní v posledních týdnech také kážou na volném prostranství, protože kostel jim byl zapečetěn. Po čtyřiceti pěti letech bezbožectví ovšem má-že málo co horšího Podkarpatskou Rus po-stihnout než konflikt církví mezi sebou.

Probíráme se poznámkami. Měl bych se zmínit také o tom, co je pro zdejší život charakteristické. Takže spíš takovou hrst postřehů. Ke koloritu města patří žebrači. Mnoho, jako v celém svazu, je tu znetvo-řených, beznohých. Tak jako k Benátkám neodmyslitelně patří volně pobíhající koč-ky, tak k Užhorodu zase volně pobíhající psi. Opravdu krásné jsou Poloniny, takové až baladicky vznešené. Krásné jsou i štíhlé Rusinky procházející se po Krestu — hlav-ní užhorodské tepně. Neviděl jsem nikde alkohol, ani pivo. Ale údajně na vesnici vyrábějí samohonku z lopuchů. Otěsné jsou paneláky. Neprovádí se vůbec údržba. Na chodbách v přízemí jsou hromady hnilých odpadků, všude zápach, špína. Po Užhorodu jezdí autobusy — gazy a zily ještě z počá-tku 50. let. Automobily nemodernizují, vy-rábějí stále stejný typ. A když jsem u aut, tak lidé si z nich krádou benzin. Přitochi se s kbelíkem k nádrži. Nasají benzin hadičkou, vše je otázku desítek sekund. Kriminalita je tu vůbec velkým problé-mem. Najde jen o krádeže. Chronika krimi-

Práce za marky

(pk): Obyvatelé západočeského pohrani-čí mají možnost pracovat na druhé straně hranic s tím, že se budou denně vracet domů. Okresní pracovní úřady mohou na-ším občanům zprostředkovat zaměstnání v SRN na dobu od jednoho do tří měsíců, zájemce však musí splňovat několik kri-terií — prokázat alespoň základní zna-lost němčiny, mít platný pas a pokud je v trvalém pracovním poměru, potřebuje souhlas svého zaměstnavatele, že ho na příslušnou dobu uvolní. Přednostně je však práce zprostředkována nezaměstná-ným. — Takto lze získat výděly v tvrdé měně pouze za pomocné a sezónní práce v lese, v zemědělství, na stavbách, v ho-telích a podobně.

■ MARYNA RADOMERSKÁ, autorka románu Světlo je-ho oči, Zena pod krížem, Krb bez ohně, Srdece v sou-mraku, Kroky v mize a dalších dvanácti dožívá se dnes ve zdraví 85 let. Další šťastný život jí přeje rodi-ča a členové rodiny.

...A OHEŇ JE Z VŘÁVU...
Erste Brüner bald privat
Die Erste Brüner Maschinenfabrik (PBS) steht vor der Privatisierung. Inter-nationale Investoren sollen sich an dem tschechischen Industriebetrieb beteiligen. Die Ginzentrale Wien fungiert als Berater des Unternehmens und des Industrie-ministeriums.

Vojenská policie nastupuje

(mil): V rámci Čs. armády byla rozkazem ministra obrany ČSFR zřízena vojenská po-licie. Má oprávnění zasahovat vůči všem vo-jenským osobám a uvnitř vojenských objek-tů i vůči všem občanským zaměstnancům, pokud dojde k porušení zákona. Vojenská policie, jejíž 1114 členů — vojáků a povolá-ní, je zbudována na profesionálním základě a podléhá přímo náčelníkovi generálního štábu ČSA. Bude naprosto nezávislá, řídití se pouze zákony. Nebude nahrazovat posádko-vé hlídky kázně, tzv. litačky. Nad jejich činností bude pouze provádět dozor. V rám-ci vojenské policie má pracovat i malá, asi 20letá skupina specialistů pro ochranu významných státních vojenských činitelů a desetiletá skupina pro zvláštní úkoly.

nalnaja zabírá v místních novinách až půl-ku strany. Časté jsou případy zhárství, opi-lý muž utonul v benzínové cisterně. Časté jsou i vraždy. Nástroje zločinu jsou oby-čejně příruční: sekera, cihla.
Taková je tedy zpráva o třech dnech na Podkarpatské Rusi v počátku dubna 1991. Příští dny a měsíce přinesou Rusinům nepočetná ještě více vražd a soužení. Uč od příštího měsíce má být kupříkladu za-veden přídávkový systém na chleba. Bude ho možné získat jen čtyřicet deka — na osobu a den.
VRAČENÍ BY BYL DAWAYSKÝ DAR...
PŘED VÁLKOU MĚLI AUTOMOBIL A BYL TAM YAKO ŠEĚ GOVERNÉR.

Wieder Überfälle auf Polen

Sorge in Warschau wegen Gewalttätigkeiten in Ex-DDR

WARŠCHAU, 22. April (Reuter/dpa/AFP). Polnische Massenmedien haben am Montag ausführlich über Überfälle auf polnische Touristen in Deutschland berichtet. Bei sechs Zwischenfällen seien 13 Polen „brutal geschlagen und bestohlen“ worden, meldete die Nachrichtenagentur PAP. Die Welle von Übergriffen auf dem Gebiet der ehemaligen DDR hat in Warschau erhebliche Besorgnis ausgelöst. Die linksliberale Zeitung „Gazeta Wyborcza“ berichtete am Montag unter der Überschrift „Die Nazis feiern“, zu Hitlers Geburtstag habe es am Wochenende die meisten Zwischenfälle seit Öffnung der Grenze am 8. April gegeben.

Die meisten der Opfer seien auf Autobahnparkplätzen angegriffen worden, hieß es. Einem Polen, der in seinem Auto ausgeruht habe, seien 3500 Mark, seine Uhr, seine Papiere und sogar seine Unterwäsche abgenommen worden.

Viel Raum widmeten die polnischen Medien dem Überfall auf einen Zug mit polnischen Reisenden durch deutsche Neonazis. So hätten etwa 20 maskierte junge Deutsche im Zug von Leipzig nach Lublin polnische Passagiere mit Rufen „Sieg Heil“, „Polnische Schweine“, „Polen nach Hause“ und „Polen raus“ terrorisiert. Sie hätten die Tasche eines Reisenden mit seinen Dokumenten aus dem Zugfenster geworfen. Auf Hilferufe der

Passagiere auf dem Bahnhof Löbau kurz vor der Grenze habe niemand reagiert.

Auch am nächsten Tag, als polnische Wagen des gleichen Zuges auf dem Bahnhof in Leipzig von jungen Nazis bespuckt und die Passagiere beschimpft wurden, habe die Polizei nicht reagiert. Am Sonntag sei die deutsche Polizei Zeuge gewesen, wie die Insassen eines polnischen Autos in der Schlange vor dem Übergang in Görlitz ohne Grund geschlagen wurden. Der Täter sei zwar festgenommen, aber nach einem kurzen Gespräch wieder freigelassen worden.

Die Polizei in Potsdam bestätigte am Montag, daß es am Wochenende in Brandenburg fünf Überfälle von Straßenräubern auf polnische Familien gegeben habe. Das Innenministerium hat eine Sonderkommission gebildet.

Oslavy opět s Američany

(pk): Už druhé svobodné oslavy osvobození západních Čech americkou armádou a spojeneckými vojsky jsou přede dveřmi. Města a městečka tohoto regionu si 48. výročí přijedou svých osvoboditelů připomenout ve dnech 3.-5. května. Podobně jako vlní budou tyto dny velmi národně zejména pro Plzeň, kam se již i letos sjedou tisíce našich i zahraničních návštěvníků. Opět se očekává návštěva amerických válečných veteránů i s rodinnými příslušky a vlastní kapelou, které budou slavnostně přijaty na plzeňské radnici. Průběh oslav, jež začnou v Plzni v pátek 3. května přijedem historických vozidel Military car clubu, by se měl od loňských lísit jen nepatrně. Zábavné programy budou tentokrát nejen na náměstí Republiky, ale i na fotbalovém hřišti Stodovky a na Výstavišti.

pro německou firmu Bayer-Records ve Stuttgartu. Již v minulém měsíci francouzský časopis Diapason označil tyto snímky komorního díla B. Martinů za Desku měsíce. Stamicovci letos získávají prestižní cenu Akademie podruhé. V roce 1988 tuto jedinečnou počtu obdržela jejich nahrávka Dvořákových kvartet opus 96 a 106. Naše interpretiční umění i česká hudba tak získají nově významné mezinárodní uznání.

Vavřiny z Paříže

(lkp): Z metropole nad Senuou se dovídáme skvělou zprávu: porota pařížské Akademie Charlese Crosse udělila Velkou cenu Stamicovu kvartetu — přednímu českému komornímu souboru. Oceněna byla kompletní nahrávka všech smyčcových kvartetů, Madrigaly pro housle a violu a Smyčcové trio Bohuslava Martinů, kterou na třech kompaktních deskách ansámbl realizoval

Máte doma staniol?

[str]: V rámci velké ekologické akce Osm dní pro Zemi, která vyvrcholí v pondělí 22. dubna celosvětovým Dnem Země,

Příliš demagogie

Týden protestních akcí, který organizovalo Sdružení pro republiku — Republikánská strana Československa, vyvrcholil v sobotu odpoledne na Lorentuském náměstí v Praze. Před Carniuským palácem se shromáždilo asi 4,5 tisíce příznivců této strany, aby vyslechli nejdříve pozdravy zástupců krajských měst a poté více než hodiny nový projev M. Sládka.

Jako důvod tohoto shromáždění označil M. Sládek snahu zastavit pokračující devalvaci a likvidaci státu, kterou „má na svědomí současná kryptokomunistická vládní garnitura“. Ta je prý naprosto neschopná a nekompetentní, a protože jde většinou o bývalé disidenty podporované ze zahraničí, snaží se své dluhy nyní vyrovnat rozprodáním národního majetku. Ekonomickou reformu označil M. Sládek za ožebračování národa a cenovou liberalizaci za podvodné zdražování. Vedení státu si „pořádá cesty kolem světa“, které okrádeji naši pokladnu a jsou mj. zdivoňovány sháněním ropy. Ministr J. Dientstbier — bývalý komunist a

Republikáni proto požadují okamžité odstoupení všech tří vlád, rozpustění všech tří parlamentů a vypsaní nových voleb na 8. června. Minulé volby byly totiž, jak bylo řečeno, zmanipulovány a jejich výsledky jsou podvodem. M. Sládek dále stručně nastínil svůj program. Do konce dubna předloží SPR — RSC vlastní návrh ústavy, který je daleko kvalitnější než všechny ostatní. Počítá se s těmito spolkovými státy, ale jen s jednou ústřední vládou a parlamentem. V oblasti ekonomiky mj. navrhuje spolupráci výrobních prostředků zaměstnanci (utopický socialismus II. — pozna. red.).

Za skandování hesel „Sládek místo Havla“, „Sládek na Hrad“, „Čajka ven“, „Pryč s OF“ a „Komunisti ven“ se průvod vydal hradem na Klášrov, kolem budovy federální vlády na Václavské náměstí, kde bylo shromáždění zakončeno krátkým proslavem M. Sládka. Nedošlo k žádnému incidentu, policie jen přihlížela.

Praha zažila po dlouhé době protivládni demonstraci. Bohužel většinu toho, co jsme měli možnost slyšet z úst jejich organizátorů, nelze označit za konstruktivní alternativní návrhy, ale za pouhou sociální a politickou demagogii mající za cíl získání vlastní moci.

připravil zajímavý příspěvek také Zelený klub Praha. Na nedělní dopoledne svolává na Staroměstské náměstí v Praze všechny účastníky soutěže O největší staniolovou kouli. Soutěž má přispět k ozdravení naší přírody a životního prostředí.

Problémy pražské dopravy

(ml): Bilance loňského roku dopadla vcelku dobře, zdůraznil včera na tiskové konferenci V. Bodenlos, ředitel holdingové společnosti Dopravní podniky hlavního města Prahy, která existuje již třetí týden. Dodal, že pražský magistrát vyměřil letos dotace na jízdné ve výši 2,53 miliard korun, což je o 330 miliónů méně, než vyžadují zvýšené ceny energie, dopravních prostředků, jejich údržba a opravy. K 1. dubnu prodaly DP 412 000 cenných kupónů a utržily za ně téměř 50 miliónů korun. Do konce roku bude uvedena do provozu první trolejbusová linka Anděl—Jinonice a začne rovněž výstavba trasy metra Zálesí—náměstí Míru. Nové vagony pro ni vyrobí smíchovská Tatra společně se zahraničním partnerem. Tato firma také dodá nízkopodlažní tramvaje, vhodné pro starší a invalidní občany, protože dosavadní vozidla KT8D5 pražské dopravy pro svůj široký profil nevyhovují. Autobusová konkurence firmy Fedos se projevíla kladně. Tato společnost dosahuje na jeden vozový kilometr náklad 11,06 koruny, tedy o 4 Kčs méně než DP.

Zemřel režisér Dr. Živaga

LONDYN (lck): V Londýně včera zemřel ve věku 83 let známý britský filmový režisér sir David Lean, držitel 28 Oscárů. K nejvýraznějším Leanovým dílům patřily filmy Most přes řeku Kwel a Dr. Živago. Svou filmovou kariéru zahájil D. Lean v roce 1928 jako muž „od klapky“. V roce 1990 mu Americký filmový institut udělil cenu za jeho celoživotní dílo. Většina britských filmářů považuje D. Leana za vůbec největšího a nejvýznamnějšího režiséra v historii britského filmu.

◊ NEMECKÉ MILITÁŘE DO ROKU 1950, např. letecké kukly, bundy, kalhoty, kombinézy a jiné součásti oblečení; palubní přístroje, přepínače, jističe a další vybavení palubních systémů německých letadel. Jan Stiburek, Děkanská vlnice 823/13, 140 00 Praha 4, tel. 437 98 75 — ateliér. Cenu respektuji, platím hotově v jakékoli měně.

Slowakei mit neuer Führung

Ministerpräsident Meciar wegen Eigenmächtigkeit entlassen

ug BRATISLAVA/PRAG, 23. April. Vor dem Hintergrund der Nationalitätenspannungen in der CSFR und der Reibereien in der Führungsriege der Slowakei ist in der Teilrepublik ein neuer Regierungschef ernannt worden. Das Parlamentspräsidium in Bratislava (Preßburg) entließ am Dienstag den eigenwilligen Premier Vladimir Meciar, der auch in der vor der Spaltung stehenden „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN) nicht mehr unumstritten war.

Die VPN — Dachorganisation der Oppositionsbewegung des November 1989 in der Slowakei — stellt die stärkste Parlamentsfraktion. Zum Nachfolger Meciar wurde sein bisheriger Stellvertreter Jan Carnogursky bestellt. Carnogursky gehört den Christdemokraten an, die eine Koalition mit der VPN bilden.

Das Parlamentspräsidium zog damit die Konsequenzen aus dem politischen Verhalten Meciar. Ihm war in der Slowakei, der er mit Milan Kuzcko einen eigenen Außenminister bescherte, häufig eigenmächtiges Verhalten vorgeworfen worden. Meciar verfügt allerdings über großen Rückhalt in weiten Teilen der Bevölkerung der Slowakei, die von der wirt-

schaftlichen Wende härter betroffen ist als die Tschechische Republik mit ihren Ländern Böhmen und Mähren. Sofort nach Bekanntwerden der Abberufung Meciar und weiterer sechs slowakischer Minister kam es in Bratislava zu Demonstrationen seiner Sympathisanten. Meciar hatte bereits einen Tag vor dem Verlust seines Amtes angekündigt, er werde den Kampf um die politische Macht in der Slowakei nicht aufgeben und notfalls mit anderen Mitteln als bisher führen.

CSFR-Präsident Vaclav Havel dankte dem scheidenden Premier für seine Arbeit zum Wohl der Tschechoslowakei und der Slowakischen Republik. Er hoffe, Meciar werde diese Arbeit „in konstruktivem, demokratischem Sinne“ fortsetzen. Dem neuen Ministerpräsidenten Carnogursky wünschte Havel eine glückliche Hand bei der Bewältigung der schwierigen Aufgabe der „radikalen Wirtschaftsreform“.

Der tschechische Regierungschef Petr Pithart sagte, nach der Regierungsneubildung in der Slowakei könnten beide Teilrepubliken den Weg zu einer gemeinsamen Wirtschaft weiterverfolgen.

Napoleon siegte mit

PARIS, 23. April (Reuter). Der scheidende französische Generalstabschef Maurice Schmitt hat den Zangenangriff der Alliierten gegen die Iraker im Golfkrieg mit Napoleons Schlachtordnung bei Austerlitz verglichen. Das Manöver habe sich geradezu angeboten; sogar ein französischer Unteroffizier habe vorgeschlagen, es aufzugreifen, sagte der am Dienstag in den Ruhestand getretene General der Tageszeitung „Le Figaro“. „Es war wie in Austerlitz, Napoleon lockte die Österreicher und Russen zu seiner Rechten, um sie im Zentrum anzugreifen und dann von links in die Zange zu nehmen.“ Der schwierigste Teil der Operation sei eine gelungene Täuschung gewesen. US-General Norman Schwarzkopf habe 100 000 Mann und 25 000 Fahrzeuge innerhalb eines Monats über 600 Kilometer bewegt, ohne daß es der Feind bemerkt habe. Schmitt: „Das war die Kunst.“

Was treiben Franzosen bei der Arbeit?

Paris — Die beiden Soziologen Yannick Lemel und Michel Bazon wollten wissen, was französische Arbeitnehmer während ihrer Arbeitszeit so alles treiben: 68 Prozent schwatzen mit Kollegen, 61 Prozent trinken immerzu Kaffee, 38 Prozent essen, 28 Prozent telefonieren mit ihrem Partner. Und: 4,5 Prozent lösen Kreuzwörter, 4 Prozent sehen fern.

44-jährige Ehefrau Walburga sagte: „Ins Leichenkammerl bringen die mich nicht rein.“ Niemals werde sie mit ihrem Mann, dem 25-jährigen Sohn und der erst dreijährigen Tochter „als Lebendige zwischen Toten wohnen“.

Der Verwaltungschef der 3000-Seelen-Gemeinde, Werner Gründinger, betont, das Leichenhaus sei frisch renoviert. Die Wohnung liege im ersten Stock über der Leichenhalle und habe einen eigenen Eingang. Im Gebäude lägen nicht ständig Leichen, das komme „nur ein paarmal im Jahr“ vor.

...TIT TO ALE NESKONCILO!

Quote für CSFR-Arbeitnehmer

ug PRAG, 23. April. Die Bundesrepublik Deutschland öffnet ihren Arbeitsmarkt allmählich tschechoslowakischen Arbeitnehmern. Bundesarbeitsminister Norbert Blüm (CDU) unterzeichnete am Dienstag in Prag ein Abkommen mit der Regierung der CSFR, das die Tätigkeit von Beschäftigten tschechoslowakischer Unternehmen regelt. Wie ein Sprecher des CSFR-Sozialministeriums erläuterte, dürfen künftig knapp 3000 CSFR-Arbeitnehmer im Jahr in der Bundesrepublik arbeiten, deren Unternehmen dort Aufträge übernommen haben.

Außerdem unterschrieben Blüm und CSFR-Sozialminister Petr Miller eine „Gastarbeitnehmervereinbarung“, die der beruflichen und sprachlichen Weiterbildung vor allem tschechoslowakischer Arbeitnehmer in der Bundesrepublik dienen soll. Das Kontingent von 1000 CSFR-Bürgern jährlich, die für ein bis eineinhalb Jahre in deutschen Betrieben arbeiten dürfen, wird von der Zentralstelle für Arbeitsvermittlung in Frankfurt vermittelt. Gefragt seien dort besonders Köche, Kellner, Metzger und Bäcker.

Wie außerdem zu erfahren war, verhandelt Prag gegenwärtig mit Bonn und Wien, um eine vollständige Anrechnung der in der CSFR geleisteten Arbeitsjahre bei den Rentenansprüchen von Bürgern zu erreichen, die nach Deutschland oder Österreich ausgewandert sind.

Der Schatz des Priamos

In seiner Show hatte Rudi Carrell am Samstag vermutet, daß der 3000 Jahre alte „Schatz des Priamos“ (Wert: über 1 Milliarde Mark) irgendwo in der UdSSR sei. Jetzt enthielt ein sowjetischer Wissenschaftler: Der Schatz ist in Moskau 46 Jahre lang waren die 800

SLUZY, KUCHADNY KAZI. POORUMOV... UZ JE TU TU ZASE!

Kostbarkeiten, die Heinrich Schliemann 1873 auf dem Hügel von Troja ausgrub, verschollen. Die Sowjets hatten den Schatz bei der Eroberung von Berlin 1945 geraubt. Alexey Rastorguljew, Dozent für Kunstgeschichte an der Moskauer Lomonossow-Universität, im ARD-„Kultur-

Report“ (SWF): „Der Schatz befindet sich heute im Staatlichen Pusckin-Museum der Schönen Künste in Moskau. Ich kenne mehrere Zeugen, die das Gold gesehen haben.“

Ein herrlicher Frühlingstag 1873 in der nordwestlichen Türkei. Der deutsche Kaufmann Heinrich Schliemann (51, mehrfacher Millionär, 17 Sprachen perfekt) buddelt wie besessen auf dem Hügel von Hisarlik. Seit seiner Kindheit ist der seltsame Mann aus Neubokow (kleine Figur, Stirnplatte, herabhängender Schnauzer, hohe schmannde Stimme) von der Idee besessen: Unter diesem Hügel liegt das sagenhafte Troja,

das Homer in seiner „Ilias“ so bewegend besungen hat.

Die Stadt des großen Königs Priamos, der über unendlich wertvolle Schätze verfügte. Der Schauplatz der Kämpfe von Achill, Hektor, Patroklos, Agamemnon. Die Festung, die durch das hölzerne Pferd des Odysseus erobert wurde...

Mit Schliemann gräbt seine Frau: die 30 Jahre jüngere Sophia Anastromenos aus Athen, die er sich per Foto ausgesucht hat. Plötzlich blitzt es im Geröll. Gold! Die beiden graben wie um ihr Leben. Immer

mehr Gold!

Es ist unglaublich: 8800 Einzelteile aus Gold oder einer Gold-Silber-Legierung kommen ans Tageslicht. Ein wunderbarer Halschmuck — Schliemann legt ihn seiner Frau um, läßt sie später damit fotografieren.

„Ich habe den Schatz des Priamos gefunden!“ jubelt er. Die Forschung wird später feststellen: Schliemann irrt — der Schatz ist noch viel älter als die mutmaßliche Lebenszeit des König Priamos. In Wirklichkeit ist der Schatz über 3000 Jahre alt.

Schliemann übergibt den Schatz 1880 dem Kunstgewerbemuseum in Berlin. Fünf Jahre später kommt er zum Völkerkundemuseum. 1945, als die Russen Berlin erobern, verschwindet er spurlos. Seitdem galt er als verschollen. Bis jetzt.

Ein Mitarbeiter des Pusckin-Museums gestern zu BILD: „Es gibt bei uns einen ‚Goldenen Saal‘. Nur der jeweilige Direktor darf den Raum betreten. Jedesmal, wenn er es tut, muß einer von unseren Milizionären mit Pistole am Gürtel Wache stehen.“

...UND „APRES“?

Horst Ehmke (64) und Frau Maria (41) sahen sich in München Peter Schamonis Film über Max Ernst an. Auf seine glückliche Ehe angesprochen, sagte der ehemalige stellvertretende SPD-Vorsitzende: „Eine böhmische Frau wird man nie wieder los. Ich bin sehr glücklich mit ihr!“

Leichenhaus als Wohnung

FREISING, 24. April (dpa). Eine gespenstische Unterkunft hat die Gemeinde Nandlstadt bei Freising in Oberbayern für eine vierköpfige obdachlose Familie vorgesehen: „Als Notunterkunft wird Ihnen das Leichenhaus zugeteilt“, hieß es in einem Bescheid an das Ehepaar. Der 48-jährige Schreinermeister hatte durch finanzielle Schwierigkeiten Haus und Werkstatt an einen Münchner Hotelier verloren und gilt daher nach dem Gesetz mit seiner Familie als obdachlos. Die

Mißwirtschaft im Osten

Das Ende des Tunnels ist nicht abzusehen 25.4 91

Vor dem slowakischen Landesparlament haben am Mittwoch mehrere tausend Menschen gegen die Absetzung des bisherigen Ministerpräsidenten der CSFR-Teilrepublik, Vladimir Meciar, demonstriert. Er war in die Schlußlinie geraten, nachdem er die Partei „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN) mit der Gründung einer eigenen Gruppierung gespalten hatte. Als einzigen denkbaren Kandidaten, der sich angesichts

der Unzufriedenheit der Slowaken in den „Schleudersitz“ des Ministerpräsidenten der Teilrepublik traute, bezeichnete die Tageszeitung „Mlada fronta dnes“ den neuen Regierungschef in Bratislava (Preßburg), Jan Carnogursky. Der Rauswurf Meciar löst die Identitätskrise der Slowakei angesichts der wirtschaftlichen Probleme und der im Osten der CSFR drohenden Massenarbeitslosigkeit nicht.

Die Haltung Carnogurskys, der am Neujahrstag des Jahres 1944 geboren wurde, ist wesentlich von der Opposition zum kommunistischen Totalitarismus geprägt. Der promovierte Jurist verlor wegen seiner Haltung 1981 seine staatliche Anstellung als Rechtsanwalt und arbeitete daraufhin als Chauffeur. Nur kurz arbeitete er später noch einmal als Anwalt, ehe er 1987 endgültig mit Berufsverbot belegt wurde. Er beriet daraufhin Mitglieder der Oppositionsbewegung juristisch und gab die Oppositionszeitschrift „Preßburger Blätter“ heraus. Im August 1989 wurde er unter dem Vorwurf „der Untergrabung der Republik“ verhaftet und erst während der Revolution im November 1989 entlassen.

zum slowakischen Parlament im Juni 1990 nur auf 19 Prozent der Stimmen und ging eine Koalition mit der „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN) ein, die 29 Prozent der Voten erhielt.

Der Vorsitzende der katholischen Bischofskonferenz der Slowakei, Jan Korec, äußerte in einem Interview, seine Kirche und die Christdemokraten stünden sich nach der Novemberrevolution nicht mehr so nahe wie während der gemeinsamen Opposition gegen die Kommunisten. Dennoch kann kein Zweifel aufkommen, daß der Katholik Carnogursky — Vater von vier Kindern — ein in der Welle gefärbter Konservativer ist. Zur Nationalitätenproblematik befragt, unterstrich er immer, daß er keine Spaltung der CSFR herbeiführen wolle. Allerdings fordert er volle Gleichberechtigung und auch symbolische Gleichstellung: In der europäischen Staatengemeinschaft soll nach seiner Vorstellung die Slowakei nicht nur Sitz und Stimme erhalten, sondern auch einen eigenen Stern auf der europäischen Flagge.

völkerung prophezeien die Demoskopien dem neuen Premier einen schweren Stand. So hat das tschechoslowakische Institut für Meinungsforschung ermittelt, daß 83 Prozent der Slowaken zu dem jetzt vom Parlamentspräsidium geschafften Meciar stehen. „Carnogursky darf nur ein Übergangskandidat sein, denn er hat in der Slowakei mehr Freunde als Feinde“, meint Jan Herzmann, einer der Sprecher des Instituts.

Der populistische Meciar weiß geschickt nationalistische und soziale Gesichtspunkte zu verbinden, was ihm Sympathien aus dem gesamten politischen Spektrum von den Wählern der nach völliger Unabhängigkeit strebenden Nationalisten (im vergangenen Jahr knapp 14 Prozent der Wählerstimmen) bis zu den Anhängern der Kommunisten (13 Prozent der Voten) einbringt. Meciar setzt auf die Macht der Straße. „Ich gebe der neuen Regierung einen Monat Zeit, es besser zu machen“, sagte er vor kurzem, als sich seine Entlassung bereits abzeichnete. „Danach komme ich mit den Hungernden und Arbeitslosen und präsentiere die Rechnung.“

Nachdem er zunächst in der Föderalregierung der CSFR stellvertretender Kabinettschef wurde, übernahm er nach den Parlamentswahlen im Juni das Amt des stellvertretenden slowakischen Premiers. Er gehört zu den Begründern der für das Gebiet der Slowakei gegründeten Christdemokratischen Bewegung, deren Vorsitzender er beim Gründungsparteitag im Februar 1990 wurde. Die Partei mit 300000 Mitgliedern kam bei der Wahl

Angesichts der breiten Unterstützung für den rausgeworfenen VPN-Politiker Vladimir Meciar in der slowakischen Be-

MECIAR - BUODOUCI TICO? KŇAZKO - BUODOUCI SAŇO HACH NEBO KAROL SIDOR?

BGA warnt vor zuviel Kaffee

BERLIN, 24. April (dpa). Übermäßiger Kaffeegenuß kann das Herzinfarkt-Risiko bei Männern steigern: Kaffeekonsum sei „stärker als bisher angenommen“ am Anstieg der Blutfettwerte beteiligt und erhöhe so das Infarktrisiko, teilte das Bundesgesundheitsamt (BGA) in Berlin am Mittwoch mit. Der durchschnittliche Tageskonsum von fünf Tassen und mehr habe einen wichtigen Einfluß auf den Cholesterinspiegel. Nach zwei repräsentativen Studien des BGA-Instituts für Sozialmedizin ist dieser Zusammenhang bei Frauen nicht nachweisbar.

CHEMICELULÓZA

štátny podnik Žilina

ponúka

toaletný papier

KREPOVANÝ V KOTÚČIKOCH
VYRÁBANÝ Z TISSUE PAPIERA.
VYSOKÁ KVALITA, KTORÁ SPLŇA POŽIADAVKY
I NAJNÁROČNEJŠÍCH SPOTREBITEĽOV.

**VHODNÝ
PRE SENZIBILNÉ A DRÁŽDIVÉ POKOŽKY.**

NA ČESKOU ČESKÝ PAPIIIR! NAŘOD SOBĚ!!

Čs. ekonomika v číslech

[čre): Vývoj čs. ekonomiky v prvém čtvrtletí tohoto roku přinesl podle informací FSŮ další odbytové potíže na zahraničním i vnitřním trhu a návaznou platební neschopnost organizací. Spotřebitelské ceny byly v tomto čtvrtletí o 54 procent vyšší než v r. 1990, maloobchodní obrát vybraných obchodních podniků v běžných cenách stagnoval a jeho fyzický objem se proti prvnímu čtvrtletí 1990 snížil o 37,1 procenta. Také v průmyslové výrobě je žaznamenán pokles produkce o více než čtvrtinu, stavební práce pak dosáhly téměř poloviční úrovně loňského března. Ve stejném srovnání poklesl zejména nákup jatečného skotu. Počet neumístěných uchazečů o práci dosáhl v ČSFR 184,6 tisíce, volných pracovních míst bylo však 44,8 tisíce a příspěvek před umístěním pobíralo ke konci března 118 tisíc osob.

PRODÁM:

■ BELAMCANDA CHINENSIS, čínská, po tisíciletí používaná léčivka na různé krční záněty, ozdobná listem i květem, možno pěstovat za oknem i na zahradě. Sazenici v kelímku s návodem na pěstování a použití zašlu za 25 Kčs + poštovné a obal. Antonín Šír, Kruh 82, 512 31 Rostoky u Jilemnice.

■ PRODÁM MUMII, světoznámý lék, dovezený z Blízkého východu. Použití: žaludeční vředy, leukémie, ekzémy, osteochondróza, parodontóza, bronch. nemoci, gynekol. choroby, psoriáza, impotence aj. Cena 1 balení 300 Kčs + poštovné. Zn.: »Výjimečná přiležitost

■ PRODÁM zn.: »Ruble ..pokud ještě platí...

• ČSFR včera oficiálně nabídla OSN své odborníky pro činnost zvláštní komise OSN pro likvidaci chemických a biologických zbraní v Iráku.

Dvanáctiletá Iveta Korčáková a třináctiletá Katarína Česalová se vydaly z vesnice Litmanovské u Staré Eubovně na blízky vrch Zvir. Šly k seníku, který patřil Kataríniným rodičům. Když do něj vkročily, ozářilo srub jasné světlo.

Uprostřed místnosti se náhle vynořila krásná paní v bílém rouše, s modrým průhledným závojem a svítilí korunou. Dívky zůstaly nad krásnou tváří úžasem bez sebe. Dechlo na ně něco krásného, posvátného. Hned věděly, že je to Matka Boží.

Tak popisují Iveta a Katarína svůj zážitek z 5. srpna loňského roku. Sdělit to, jak Mikáš, je však nemožné. Ivety a Kataríny se stále znovu a znovu na to všichni ptají. Ale svůj zážitek zjevení nedokázal sdělit ani takový svatý Jan z KMže. Jak by jej mohly sdělit děti? Jsou nutně odkázány na obyčejná slova.

Toho pátečního srpna je Matka Boží, podle jejich vyprávění, pozvala opět na příští neděli odpoledne. Byla k nim milá a doprovodila je až k Božím mukám u vesnice, když se celou zpáteční cestu vznášela nad nimi. Iveta a Katarína se však na Zvir odvážily jít až koncem srpna v doprovodu rodičů. Panna Marie se jim znovu zjevila

a od listopadu s nimi vždy v neděli hovořila a předává jim poselství.

★ ★ ★

Byli jsme v Litmanovské na pondělí veli-

Zjevení na vrchu Zvir?

konoční. Stáli jsme na bohoslužběch o osmém. Vzduch byl studený a nehybný. Před ikonostasem dvě svíčky svítily rovně. Farář Jan Zavadský sloužil mši podle liturgie svatého Jana Zlatoústého z roku 430. Byla nosmírně působivá. To bylo ještě křesťanství prvních století, kdy našemu světu nebylo ještě mnoho let. Jen přijímání bylo trochu zdoluhavé a mystérium se v něm rozplývalo.

mu vám nic neřeknu já, ani náš pan biskup Hirka, Svatý Pavel ukládá v epistole k Soluňanům být obezřetelý ve věcech zjevení.

»Ale tak nám alespoň něco řekněte o Ivetě a Kataríně,« naléháme.

»Byly ve víře dost vlažné, teď se s nimi stala velká proměna.« »A ta dnešní atmosféra v kostele?« »Ano, duchovní ovzduší je tu nyní velmi dobré.«

Katarína Česalová a Iveta Korčáková z Litmanovské u Staré Eubovně.

množství legend takto také skutečně pomalu zmizí. Ale není odumření mnoha legend jen důkazem navíc ve prospěch legend, které ani po staletích nezanikají?

Výhra: Sto marek

(nr): Láká vás soutěž o poukázku na zboží za 100 DM v obchodním domě Quelle? Chcete znát opravdový elixír mládí? Chybí vám recept na pamlsky Káji Mařika — rozpíčky a točenice? Zajímá vás, jak před dvěma sty lety proběhla korunovace Leopolda II.? Hledáte soukromníka, který vám levně vyrobí zdravotní lůžko? Víte, kde se zdarma rozdává polévka? Znáte zemi atomových hřebů? — Soutěžní kupón a všechno ostatní, co vás zajímá, najdete v 16. čísle týdeníku Naše rodina. Nezapomeňte si koupit dvaatřicet stránek poutavého čtení pro všechny generace!

Hledají se partneri

(kk): Úspěšné uzavření smlouvy mezi mladoboleslavskou firmou Škoda a Volkswagemem a vyjasnění nejasností okolo firemní značky bylo důležitým momentem, který sledovaly mnohé zahraniční firmy, neboť se může stát precedenem jejich spolupráce s námi, řekl včera na setkání s novináři ministr průmyslu ČR J. Vrba. V současné době probíhají jednání mezi zhruba 70 nášimi podniky a jejich zahraničními partnery. Nejdále jsou v plzeňské Škodě, ČKD, 1. brněnské strojírně, Motorletu, ČZT Strakonice, ale i v dalších. Zahraniční kapitál je nutný pro oživení naší výroby a přinese i nová odbytiště na trzích, na něž jsme zatím neprošli.

LOURDES = SLOVENSKY: ZVOURDES... A DIEVČATKA Z TOHO MÁJI BŽOUNDES...

Víc nám pan farář neřekl a my se vydali ještě na Zvir. Byl tam jen jeden autobus s nápisem Litmanovská svatá hora. Včera jich bylo, jak nám řekli místní, čtyřicet. Fotografovali jsme, nahlédli do srubu. Interiér seníku se proměnil v malou kapli. Nad oltářem je nápis: Som neposkvrněná čistota. Což jsou slova Panny Marie, kterými nám sděluje, jak prosté je učení o druhé Evě. Na dveřích srubu jsou listy s obsahem posledních dvou poselství. Opsal jsem si je. Zde jsou:

»Panna Marie byla oblečena v bordových šatech, měla tmavý černý pruh, bordový závoj i plášť. Povídala, že modlitba je velká zbraň. S ní cokoli získáme, ale jen jak jde z čistého srdce. Ale někteří lidé si Pána Boha představují jako soudce. Tak to není, protože Pán Bůh je dobrý. Otec nebes i země.«

»Panna Maria byla zase v bordovém a měla dřevěný růženec a byla bosa. Panna Maria se na nás pousmála a oslovila nás. Moje drahé děti, já přicházím, protože mě

nejbližší urážejí. Protože já jsem vaše matka a mě to bolí, že mé vlastní děti urážejí mého vlastního otce a vlastního mého jednorozrozeného syna — Ježíše Krista.«

Takový je obsah dvou břežnových poselství.

Poselství jsou obyčejně velice prostá. Doposud Matka Boží dívkám sdělila, že Slovensko postihne pohroma, když se lidé budou oddávat jen radovánkám a mamonu. Vysvětlila studánku, vzdálenou asi sto metrů od srubu, a vyzývá ke stálým modlitbám. K tomu, aby lidé neuráželi Boha a smířili se s ním i mezi sebou. Tak prostá jsou ta poselství. Možná se zdají až málo významná, ale to jen v tom případě, že nevíme nic o síle modlitby.

★ ★ ★

Když jsme odjížděli z Litmanovské, byli jsme trošičku zklamáni. Mysleli jsme, že se na feckokatolické faře dovíme více. Na druhé straně je třeba říci, že církev se chováji moudře, vyhrazující si mlčení. Ně- kterým novým úkazům tak poskytují dost času, aby odumřely samy od sebe. Velké

Občané k politice státu

(čre): Jak vyplývá z výzkumu AISA — Skupiny pro nezávislou sociální analýzu, po rozpadu OF má největší podporu v ČR ODS, kdežto Občanské hnutí je za HSD-SMS na třetím místě. Čtvrté místo popularity zaujímá KSČM. Proti minulým šetřením vzrostla podpora sociální demokracie a republikánské strany M. Sládka. Na Slovensku dominuje platforma ZDS, dále Strana demokratické levice a na třetím místě SNS. Další výsledky ukazují na stoupající nespokojenost s politickým vývojem, v ČR je velmi nespokojeno 21 a v SR 40 procent dotázaných. Výzkum byl rovněž zaměřen na postoje k ekonomické reformě. Ve SR v této souvislosti 85 procent odmítá pokles životní úrovně, v ČR jen 45 procent. Názor, že stát nese odpovědnost za to, jak se lidé mají, zaujímá na Slovensku 54 procent, v ČR

pak 30 procent. Nesouhlas s rozdělením ČSFR na dva samostatné státy současně při výzkumu projevil v ČR 91 procent, na Slovensku 78 procent respondentů. Na otázku, zda by ČR měla přistoupit na uzavření státní smlouvy se SR, s tímto řešením v ČR rozhodně nesouhlasí 52 procent, naproti tomu s uzavřením smlouvy souhlasí 84 procent obyvatel SR. S tvrzením, že dnešní podoba federace potlačuje zájmy Slovenska, souhlasí 88 procent v SR, avšak s tímto názorem nesouhlasí celkem 92 procent dotázaných v ČR.

Vojáci obětmi havárie

(čre): U obce Hřebeč na silnici Svítavy — Moravská Třebová havarovalo včera vojenské vozidlo Tatra 815, které převáželo dvacet devět vojáků základní služby a vojáků, povolanych na vojenském cvičení. Při neštěstí zemřelo osm mladých mužů a dvacet jeden byl raněn. Po ošetření bylo z nemocnice ve Svítavách, Moravské Třebové a Litomyšli propuštěno devět lehce raněných. Ve vyšetřování tragické události pokračují komise odborníků.

KDO SE OZVĚ, DOSTANE LHOLODU →

Kursovní lístek

Francouzský frank	5,33	(5,38)
1000 italských lir	24,33	(24,49)
Rakouský šilling	2,55	(2,58)
Německá marka	17,99	(18,14)
Sovětský frank	21,18	(21,24)
Americký dolar	30,85	(30,39)
Anglická libra	53,80	(54,04)

Zval k přijímačům

Patřil k těm rozhlasovým reportérům, kteří se vryli do paměti nejen Janoušků fotbalu a hokeje, ale obou našich národů. Josef Laufer, jehož 100. narozeniny si dnes připomínáme, zval k přijímačům. Jako první u nás dosáhl takové popularity, že jeho reportážím naslouchali všichni: mlád, staří, muži, ženy a dokonce i ti, kdo se o sport nikdy nezajímali! Byl zakladatelem sportovní reportáže na vlnách éteru a poprvé vysílal 3. října 1926 utkání STEP Slavia—Hungaria. Nezapomenutelné se pak staly jeho přenosy z fotbalového MS '34 v Itálii, v němž šli dramatické boje a postup Písnického mužstva až do finále. A nebudě nadsázkou, že právě i jeho barvitě reportáže se zasloužily o to, že národ své Řimany dodnes nazývá »zlatými hochy«. Laufer byl slávit. Dlouhá léta dělal červenobílým mezinárodním sekretáři. Po druhé světové válce byl redaktorem ČTK. Zemřel ve věku 75 let v roce 1966.

I na polích světově

(mv): Současně s jahňkami se zasevá i cukrovka. Letos na Hané převládá nadoprně zahraniční odrůdy — především zapadomecké, které mají rovnoměrně slatovaci schopnosti v počátcích vzházení. Předpokládáme, že zahraniční odrůdy cukrovky pěstítelé zasejí letos už na 70 až 80 proc. ploch, které vybrali pro tuto technickou plodinu. Fekla nám ohodnotí a technické náměsíkyne ředitelka Cukrovarů Olomouc Ing. M. Nikltorová. »V minulých letech bylo možností nebyly. Zahraniční cukrovky mají vesměs vyšší cukernatost i vyšší výživoznost řetřinady... Podnik nabídl zřídlemám také belgickou odrůdu Dryk.

dánské nejčastěji volí odrůdy od západoněmecké firmy Strube. Poněvadž zahraniční osivo je také velmi kvalitní, neboť vzhází takřka každé semeno, se na konečnou vzdálenost v řádku, takže odpadá i tradiční jednocení.

BEJVAVALO: CUKR-BILÉ ZLATO.

JESTUJE: CUKR-ZA ZLATO...

TANGO na lékářský předpis

Podle britského časopisu Health Horizon jsou nyní v ostrovním království nejbližšími spolupracovníky lékařů učitelé tance a sportovní trenéři. »Inarkt ochrňuje nyní muže i ženy, generace staří, střední a mladá. Lékaři zabývající se touto nekrutější srdeční chorobou se už dávno shodli, že pohybem je možné infarktem předcházet, že pohyb je nezbytný při rehabilitaci po vylicení této choroby. Nyní došlo k upřesnění — taneč je tou nejdélnější formou k prevenci a rehabilitaci.« Tolik ze zmiňovaného časopisu.

»Při přestávce po ttech tanečích — nevhodnější jsou tango, slowfo, anglický valčík — změní zdravotní sestru krevní tlak. Spatří-li, že během tance vypadá některý tanečník z rytmu, odvolá ho z kola.« Tento text doprovázel fotografie v dalším britském časopisu New Health. Na stránkách Informací publikoval téměř sto adres tanečních klubů pro kardiaky.

Do těchto klubů přicházejí převážně postarší páry, zřejmě manželské. Ale samotné ženy a samotní muži kolem čtyřicítky nejsou výjimkou. Každý dostane u vchodu program a pořadí tanců na celý večer. Výrazně převládají tance pomalejší a rychlejších je v programu poznámka »Vhodné jen pro téměř vylicené«. V sále se samozřejmě nesmí kouřit, nabízejí se bezalkoholické nápoje, také nelze čerpat víno z Francie, které má název Srdce. A nízkokalorické zákusky, mimochodem lékařav upravené a chuti vynikající. Zdravotní sestry nemají unifomy, dva lékaři jsou ve společenských oblecích... Tango na lékářský předpis právě začíná.

Internista profesor doktor Leslie Hodges tvrdí v měsíčníku Medical World: »Přítis mnoho pohybů je stejně nevhodné jako jeho nedostatek. Zevšeobecnovat se dá velmi těžko, rozhodnout musí lékař individuálně. Ale všeobecná zásada zní přibližně: Každý den hodínová procházka v parku, lese. Dvakrát týdně taneč, samozřejmě s přítavkami. A ráno lehké gymnastické cviky. Těm, kteří Inarkt neměli, říkám zcela jasně, že to je minimum, co mohou udělat, aby se s touto chorobou nesetkali.«

← CO ŘEŠDOVÁK?

Poklidná hladina Novodvorského rybníka na Sedličansku neprozrazuje už téměř nic o smrti tisíců ryb, kterou zavinila lidská nebdalost. Pracovníci Státního rybářství sem svezli po vánočních tuny neprodaných ryb s tím, že ryby od nich odkoupí sportovní rybáři. Obchod se neuskutečnil, přišly mrazy a nikoho nenapadlo, že se musí na rybníce vysekat díry v ledu. Hladinu rybníka tak na jaře pokryla jednodlá vrstva rybích těl. Aby dílo zkázy bylo dovršeno, rybáři vypustili mrtvé ryby i s těmi, co přežily, do potoka

ZŘEŠHO SE MUSÍ S LIDMI ZACHAZET JAKO S DOŽYTKEM...

Předsednictvo SNR: Vláda SR je nefunkční 20.4.91

Podhoubí pro politickou destabilizaci

(čtk): Předsednictvo SNR po prověření spolupráce, koordinace práce a celkové funkčnosti ve vládě Slovenské republiky vydalo prohlášení, v něm mj. konstatuje, že na základě zjištěných skutečností, předložených dokumentů a zhodnocení stavu hospodářství a společnosti považuje vládu jako celek za nefunkční, nynější stav v ní za neudržitelný, což vyžaduje zásady do jejího složení. Toto stanovisko odvozuje předsednictvo SNR mj. z následujících skutečností:

Vývoj hospodářství na Slovensku, především průběh ekonomické reformy a její negativní sociální důsledky překonaly nejpesimističtější prognózy. Ekonomika Slovenska, jeho podniků a závodů, se dostává do katastrofálního stavu. Přítom vláda si v Programovém prohlášení z července 1990 stanovila, že působení vlády přestane být součtem řízení podniků. Přeměně se na vytváření ekonomické rovnováhy, stability a podpory ekonomického růstu. Současná insolventnost podniků a nevyužívání jejich výrobních kapacit jsou přímým důsledkem neplnění tohoto úkolu. Nadále negativně působí stále platné zastaralé mzdové předpisy, které nereagují na výkonnost pracovníků a situaci na trhu. Dosud není na Slovensku žádná zahraniční banka a rozvoj bankovního systému výrazně zaostává za současnými potřebami i za stavem v ČR.

Vláda nepředložila ani jeden konkrétní návrh regionální politiky. Dosud fungují jen úřady práce, nad očekávání rychle rostou nezaměstnanost. Vláda nedělá aktivní politiku zaměstnanosti, protože nepřipravila a neschválila koncepci strukturální politiky. Z toho vyplývá, že vláda a její jednotlivé

Autobus s ubytovnou

(mv): Olomouc bude prvním místem v České republice, odkud bude vyjíždět s cestovateli do zahraničí rotel. Pořídil si jej St. Faistovec z Olomouce a nabídl jej Cestovní kanceláři mládeže. Jde o karavan s 30 lůžky, dvěma umývárníčkami, dvěma šatníčkami a WC, který se připojuje za upravený autobus se stejným počtem sedadel. Ve vozidle je totiž zřizena kuchyňka, která podává cestujícím během jízdy občerstvení a dále připravuje pro účastníky zájezdu snídaně a teplé večere. Vozidlo i s přívěsem je 21 m dlouhé. Cestování s rotelem je ekonomicky výhodné; zatímco polopenze a ubytování v zahraničí přijde denně bez dopravy průměrně na tisíc korun, v rotelu i s dopravou na 600—700 Kčs. Souprava s rotelem denně ujede 350—500 kilometrů.

resorty neplní mnohé základní záměry Programového prohlášení z července 1990. Zpráva o plnění Programového prohlášení předložená předsedou vlády SR Slovenské národní radě 19. 4. 1991 je v rozporu s reálným hodnocením celkové sociálně-ekonomické situace i prohlášením premiéra.

Předsednictvo SNR konstatuje, že vláda zanedbala v radikální ekonomické reformě včas a přiměřeně uplatnit ty aspekty ekonomického a sociálního výtvnu, kterými se Slovenská republika zřetelně odlišuje od České republiky a jejichž nezohlednění se už znatelně projevuje. Jednotlivá ministerstva nemají propracovány koncepce předvídaní možný vývin a hledající východiska. Jednotlivé resorty nejsou koordinovány tak, aby hospodářská politika vlády ovládala ekonomiku jako celek.

V oblasti státní správy vláda nezvládla a pustila z rukou přeměnu a novou výstavbu státní správy. Nedostatečně usměrňovala zánik starého aparátu národních výborů a do budování nového aparátu státní správy připustila chaotické působení nejen politických sil a hnutí, ale i zbytků pozůstatého komunistického aparátu. I přes úkol z Programového prohlášení vlády SR nezvyšovat počet administrativního aparátu vzrostl počet pracovníků státní správy o více než tisíc. V legislativní činnosti není vláda dostatečně aktivní ve zdokonalování právního řádu. Neprovedla analýzu jeho nejslabších míst, jednotlivé zákony předkládá opožděně a nesystematicky.

K narůstající nefunkčnosti podstatně přispěly i rozpory uvnitř vlády, mezi předsedou vlády, místopředsedy a skupinami ministrů. Jejich zdrojem jsou osobní a politické konflikty, ale i názorové rozdíly v otázce uplatňování ekonomické reformy v SR.

Katastrofální ekonomická situace, různé názory na průběh ekonomické reformy, negativní sociální důsledky reformy, především nezaměstnanost, i narůstající rozpory ve vládě SR znemožňují její efektivní činnost — to vše vytváří podhoubí pro celkovou politickou destabilizaci společnosti na Slovensku a vyžaduje urychlené řešení.

Úpadek před vzkříšením?

To, co je uvedeno v nadtitulku, není jen názor reportéra. Je to ten nejstručnější souhrn problémů, jak vyplynuly z rozhovorů se zástupci města, lázní, policie, s místními občany a domácími i cizozemskými lázeňskými hosty. Neboť Karlovy Vary byly lázně světové, což je dnes v jejich případě jen terminus technicus spíše reklamní nebo zdravotní.

Ale mají na to, aby se jim staly de facto? Snad ano. Je docela možné, že nynější úpadek je pozdním, ale zato velmi kategoričným impulsem k opětovnému vzkříšení. V loňském roce absolvovalo lázeňské léčebné procedury v Karlových Varech zhruba 81 000 pacientů, z toho asi 5000 hostů ze západních a 9000 lidí z dalších zemí. První čtvrtletí letošního roku je slabé, konstatuje ředitel Státních lázní MUDr. Jan Miesler. Slabší ovšem bývá každé první čtvrtletí... Letos do toho zasáhla válka v Perském zálivu, zaoceáňští hosté se báli létat, chyběli návštěvníci z arabských zemí. Navíc dochází k různým delimitacím, z některých luxusních lázeňských domů vznikají akciové společnosti (Bristol, Dvořák), či státní podniky (Thermal, Výzkumný ústav balneologický). Ceny se zvyšují a zatím naprostou většinu klientely tvoří pacienti, jimž je cena lázeňského poukazu hrazena ze státních výdajů na zdravotnictví. Ale lázně, říká jejich ředitel, se zatím drží nad vodou a na sebe si vydělají. Jak to bude v příštím roce? Otázky... I na Západě tvoří naprostou většinu lázeňských hostů pojištěnci, teď jde o to, jaký bude systém, zda pojišťovna bude hradit vše, či jen třeba pobyt, nebo jen bydlení bez stravování... Kolik by našeho občana stál třítydenní pobyt v lázních včetně jídla a základních procedur? Ředitel krčí rameny, záleží na typu lázeňského domu. Jednolůžkový pokoj s teplou vodou, bez koupelny a WC, a celým zaopatřením — řekneme, mimo sezónu, tak pět až šest tisíc za tři týdny. V Thermalu to bude o něco dražší.

Vedoucí lékař v Thermalu, novoapečeném státním podniku, v sanatoriu s velmi kvalitním ubytováním a stravováním, s ochotou personálu na naše poměry zatím nezvyklou, mi dal přesnější informace. Ten jednolůžkový pokoj, co máte, říká s úsměvem, plus jídlo a základní procedury, které vám, jak vidno, svědčí, stojí zatím mimo sezónu 318 korun denně. — Primář obzřetně položil akcent na slovků zatím, což svědčí o tom, že je nejen dobrý lékař, ale také obstojný ekonomický prognostik. Takže teď zhruba 6700 korun za tři týdny. Jenže bez peněz v Karlových Varech nikam nelez, natož do hospody, a dvě tisícovky »kapesného s sebou« není vůbec žádný přebytek.

Primátor města, akademický sochař Václav Lokvenc, vyslechl mé konstatování typu »loni byla rozbourána kolonáda a teď je to ještě horší« se stoickým klidem. Ano, hlavní karlovarská tepna tvoří obrázek malebné hrázy — secesní domy ohrazené lešením, zrušený pramenů přehlušuje řev kompresorů a ženy s vysokými podpatky zkoumavě hledí k zemi, kam slápnout, jako kdyby hledaly houby. Jsou zde totiž spojeny tři různorodé funkce: Pěší zóna, průjezdná silnice a staveniště dohromady.

Primátor je členem předvolebního seskupení »Hnutí za radikální obnovu Karlových Varů«, první náměstek dr. Otakar Pártl je členem ČSL, která má v městském zastupitelstvu další tři zástupce, což je stranicky velmi slušný výsledek. A co říká primátor? »Je to něco jako chirurgický řez. Do sezóny se ještě ledacos změní, příští rok snad bude jinak. Lázně musí být zase světové, ale potřebujeme peníze pro lázeňská zařízení i pro město samotné. Od státu dostáváme ročně sedmdesát milionů, z místních zdrojů máme asi 50 milionů. Čili pakatel. Čekáme na zákon o majetku obcí, vždyť třeba šest balneologických provozoven bylo majetkem města. Až budeme mít majetek, budeme

s ním hospodařit, provozovat či dávat do pronájmu. Zahraniční kapitál — ano, je to možná nepopulární, ale věřte, že bedlivě vážíme každou nabídku a budeme vybírat jen ty pro nás nejvýhodnější. Zatím nemáme peníze ani na městskou policii, máme smlouvu s černými šerify, ty potřebujeme jako sůl... S tím přepadáváním a násilňováním a uspáváním se to podle mého soudu v tisku trochu přehání, ať vám to raději řeknou policisté.«

Policisté... Tiskový mluvčí kapitán Ondřej Rejdič, velitel okresní správy VB major Vlastimil Slíž, náčelník města kapitán Miloš Petržílka a další. Mluvil jsem s nimi na totéž téma téměř přesně před rokem. Dnes jsou veselejší, i když počet násilných trestných činů, zejména přepadávání a vylupování objektů, má stejně jako kdekoliv jinde zvyšující se tendenci. Ale alespoň tabulkově — policejní šéfové to zdůrazňují, protože mezi počtem míst úředně přidělených a míst potřebných je nezanedbatelný rozdíl — jsme na tom lépe, zvýšili jsme počty hládkových příslušníků, máme speciální pohotovostní jednotku zvláštního určení, tedy chlápky, kteří se vyznaží v každé tlačenici. A pak tu jsou černí šerifové (z nichž mají respekt především Romové), kteří vytlačili prostituci, násilnosti a výtržnosti z lázeňského centra. A policisté trapce dodají: Mají rychlá auta, fungující vysílačky a perfektní zbraně...

Urostil chlapeček v černých kalhotách, černých kožených bundách. Za pasem pendrek, který není pendrekem, ale účinnou distanční tyčí, na druhé straně boku jim vyčuhuje pažba originál koltu osmatřicetky. Nejedna dívčí pohled je sleduje se zájmem, když hlídá před vybranými objekty — v hale Thermalu jsem se s nimi zdravil každý večer. Ted mají smlouvu s Úřadem města Karlovy Vary: Pravidelné pochůzky lázeňským a obchodním centrem. Chlapci jsou to zvodilí, ale mičlenliví: Všechno vám řekne náš boss!

Boss neboli šéf černých šerifů (správně CBS, Civilní bezpečnostní služba, sídlo Mnichov, SRN) je podle služebního průkazu černým šerifem číslo 400 a odznak s nápisem »HONOR DE IUSTITIA« (Čest a právo) nemá na půvabné hrudi, nýbrž v kabelce. Tam také nosí »buldoka« neboli zmenšeninu koltu osmatřicetky. Jmenuje se Květa Hybešová a šéfuje skupině urostlých mužů ovládacích střelbu, karate a další asijské způsoby boje. »Nemáme v podstatě policejní pravomoc, říká a pohupuje distanční tyčí, již si přivězu na předním sedadle rychlého mercedesu. »Jste strážní služba, pachatele můžeme přiměřeně zneškodnit, zadržet a přivolat normální policii. Jak jsme drazí? Dost, ale nabízíme kvalitu. Službu pro město jsme přijali za odměnu nezvykle nízkou, je to důkaz dobré vůle — a není špatné uplatnit se ve městě jako jsou Vary.« Také paní Hybešová věří, že se ztracená světovost do těchto míst vrátí.

»Vaši lidé jsou strašně veselí, a vy hlíkáte o ekonomických potížích!« Hezky se to poslouchalo z půvabně vykrojených dst paní Gerty, která přijela z Vídně léčit si zařivací potíže. Svě dojmy mi líčila v Thermalu na pravidelných tanečních večířkách, při nichž mne naučila dvě složité figury lambády a zároveň vysvětlila zatím trvajících rozdílů mezi Čechy a Rakušany. »Vaši lidé v lázních nejsou moc nemocní, protože dosti popíjejí a snaží se lehkomyšlně povyrazit. Myslími, že u nás by pojišťovna zkoumala zdravotní stav žadatelů o lázně přisněžili. A vaši také hodně utrácejí, já mám

Es gibt wieder Uhur

HEIMBACH, 25. April (dpa). Der Uhu, nach dem Zweiten Weltkrieg in Deutschland bis auf Restexemplare fast völlig ausgerottet, ist mittlerweile in allen Bundesländern wieder heimisch geworden. Mehrere hundert Brutpaare sorgen inzwischen in freier Wildbahn für genügend Nachwuchs, so daß die »Aktion zur Wiedereinbürgerung des Uhus« nach mehr als 20jähriger Arbeit ihre Nachzuchtungen und Auswilderungen dieser größten europäischen Waldohreuleen einstellen konnten.

dacos se hýbe. Ekologický přízrak není prý tak hrozný a mnohé se dá vylepšit. Alespoň to tvrdí odborníci. Všechno to chce kapitál, kild, ale také pořádnou a koncepční práci. V kostele sv. Matě Magdalény, v neděli vždy přepíněním, pronese při kázání pan děkan Míra hezkou myšlenku, kterou se pokusím volně interpretovat: Mnozí křesťané si myslí, že budou na věčnosti posuzováni podle toho, kolikrát šli do kostela. Omyl. Bch je bude soudit podle jejich činů, podle toho, zda prokazovali dosti lásky k Němu i ke svým bližním... Hezké a pravdivé myšlenka. Pokud se uplatní i v životě a práci úřadů a lidí tohoto města, pak mohou Karlovy Vary opravdu povstat z úpadku k novému vzkříšení. A snad to ani nemusí trvat dlouhá léta.

Spiny je dost, i když ne všude. A dřevěné ohrazení, které hřadí hlavní třídu, jsou skutečně obdařeny lidovou tvořivostí. Nástěti nikoliv opizlou. Vedle nápisů typu »Svoboda Litvě« mne však zaujala životní filozofie neznámého autora, který ošklivě bedně ní barevně zpestřil touto myšlenkou: »I li-ko ticho, bubnuj na brichole!« Paní Gerda po vysvětlění moble popukala smíchy... Vary jsou ovšem československo-německé, turisté od sousedů se valí hlavně na sobotu a neděli i v kavárnách se poznají podle bouchání zátek od šampaňského. V některých kavárnách se číšníci předhánějí v úslužnosti, v jiných kupodivu obsluhovali s jednotlivým přistupem, ať už dobrým či s navykou lhostejností. Začínají aukce, je-

Frauenkondom: „Vorspielschwierig, Erotik gleich null, kein Oralsex

In einem Jahr: * Das Frauenkondom besteht aus einem Plastikslauch mit zwei biegsamen Ringen. Der eine wird über den Muttermond gestülpt, der andere über die Schamlippen. Eine Journalistin testete es: „Vorspiel schwierig, Erotik gleich null, beim Oralsex störend, für Männer angenehm gefühlsacht.“ Es erzeugt beim Sex Geräusche, als zerknittene Zellophanpackung im Aschenbecher.

* **Der Vaginalring**: aus Weichgummi (5 cm Ø) erinnert an einen Gardinenring. In der Scheide stößt er 3 Monate täglich 20 Mikrogramm Progesteron-Hormone aus. Sie verhindern die Befruchtung. Problem: Kräftige Männer stoßen sich am dicken Ring.

In 7 Jahren: * **Die Abtreibungspille**: Eine Weiterentwicklung der Abbruchpille „RU 486“. Kaum Nebenwirkungen, die Pille für den Morgen nach der Liebesnacht.

* **Implantate**: Kleine Röhrchen unter der Oberarm-Haut setzen Hormone frei, die eine Empfängnis blockieren. Problem: Bei Frauen über 70 Kilo oft ungewollte Schwangerschaften, bei jeder 2. unregelmäßige Blutungen.

* **Verhütungspflaster** werden einfach aufgeklebt. Östrogene mildern die Reizbarkeit vor der Periode. Problem: lösen sich zu leicht von der Haut.

* **Spritzen**: Die Monats-, Quartals- oder

Jahresspritze ist in den USA schon auf dem Markt. Problem: Periode unregelmäßig. Fruchtbarkeit kehrt erst nach einem Jahr zurück.

In 10 Jahren: * **Implantationen**: Antikörper zerstören die Proteine der Ei-Oberfläche. Der Samen erkennt sein Ziel nicht, schwimmt vorbei. Nachteil: endgültige Unfruchtbarkeit.

* **Pille für den Mann**: Die Spermien sind nicht mehr zeugungsfähig. Stand von heute: Nach 4 Monaten sind 65 % der Männer steril. Ihr Hauptproblem sitzt im Kopf: Die Angst, nur Platzpatronen zu verschießen.

War es der Schmerz?

Die berühmte Mona Lisa

verdankt ihr rätselhaftes Lächeln angeblich einer krankhaften Verkrüppelung. Zwei französische Ärzte aus Lyon sind nach langen und beharrlichen Studien mit Hilfe eines Bildhauers jetzt zu dem Ergebnis gelangt, daß die Gattin des florentinischen Edelmannes Francesco del Giocondo, die Leonardo da Vinci porträtierte, an einer angeborenen Atrophie (Muskelschwund) ihrer rechten Körperhälfte litt. Im Lyoner Hotel-Dieu-Krankenhaus erläuterten Professor Jean-Jacques Comtet, ein Spezialist für Handchirurgie und Henry Greppo, Facharzt für Erkrankungen der Gelenke, am Donnerstag, daß sie durch den Bildhauer Alain Roche dank moderner Bildsysteme eine Marmorbüste in Originalgröße der berühmten Figur aus dem Louvre in Paris anfertigen ließen.

Eine eingehende Untersuchung lasse insbesondere eine Schwellung der Mittelhand erkennen, die möglicherweise auf einen Muskelkrampf oder Muskelschwund zurückzuführen sei.

Bisher waren vor allem vier Theorien über das mysteriöse Lächeln verbreitet, das Wissenschaftler seit langem beschäftigt. Einige sahen die Ursache in einer Gesichtslähmung, andere in einer Schizophrenie. Außerdem gab es die Vermutung, es handle sich bei dem zwischen 1503 bis 1506 entstandenen Porträt in Wirklichkeit um einen Mann, wenn nicht gar um ein Selbstbildnis da Vincis.

nachgemachte Scheine im „Wert“ von 328 800 Mark wurden aus dem Verkehr gezogen. Das war rund ein Fünftel mehr als 1989. Wie die Bundesbank in ihrem Geschäftsbericht schreibt, „spielten hauptsächlich gefälschte 50-DM-Noten eine Rolle“. Bei den „faulen“ Münzen (12 132 Stück und damit 46 Prozent mehr) handelte es sich in erster Linie um „Fünfer“.

Packing hergibt. • Der Briefträger, ohne zu klingeln, die Benachrichtigung über ein Einschreiben in den Briefkasten steckt.

Mehr „Blüten“

Von der toten „Blüten“-Blüte kann zwar keine Rede sein, doch hat im vorigen Jahr die Zahl der in Deutschland entdeckten gefälschten Banknoten zugenommen. Insgesamt 4120

Hemd – vor allem im engen Flugzeug. • Die Portionsdosen mit Würst. Sie widerstehen hartnäckig jedem Versuch, den Deckel zu entfernen. • Der Korken, der in der teuren Weinflasche bröckelt. • Post- und Zugauskunft – immer bereit. • Die Schlinge am Postschalter, oder an der Kasse des Supermarkts, weil die Kassierer ein Schwätzchen mit einer Kundin hält. • Der Zigarettentautomat, der nachts die beiden letzten Zweigmärkte schluckt, aber keine

Eine Flut von Papier

Pro-Kopf-Verbrauch von Papier, Karton und Pappe in der BR Deutschland in kg

Enteignete Ungarn erhalten Entschädigung

BUDAPEST, 25. April (dpa). Das ungarische Parlament hat am Mittwoch ein Gesetz verabschiedet, das allen eine Entschädigung zuspricht, die nach dem 9. Juni 1949 durch Enteignung Immobilien oder Unternehmen verloren haben. Das neue Gesetz soll die noch offenen Eigentumsfragen regeln und damit eine feste Grundlage für die Marktwirtschaft sowie für ausländische Investitionen schaffen.

Das Gesetz garantiert ehemaligen Besitzern von landwirtschaftlichem Boden eine 100-Prozentige Entschädigung bis zur Höhe von umgerechnet etwa 23 000 Mark und den Besitzern anderer Immobilien bis zu 4500 Mark in Entschädigungsbonus.

Die Gesetzesnovelle bezieht sich weder auf die Ungarndeutschen, die nach 1945 aus Ungarn vertrieben oder ihres Besitzes beraubt wurden, noch auf die Juden, die ihr Eigentum vor und während des Krieges verloren, und betrifft insgesamt etwa 850 000 Menschen.

treten der Direktor und Musikwissenschaftler des Zwickauer Museums: „Bevor die Bundesbank die neuen Hunderter andrucken ließ, kam ein Korrekturabzug der Konten der historischen Darstellung nach Zwickau. Wir machten sofort auf den Fehler aufmerksam, doch für die Druckerei war es schon zu spät. So blieb es also bei den vier Pedalen.“

Aber: Das wertvolle Instrument, das völlig erhalten im Robert-Schumann-Museum in Zwickau (Kreis Chemnitz) steht, entlart unseren Humm als „falschen Fuffziger“. Denn der historische Flügel hat nicht vier Pedale, wie auf dem Geldschein dargestellt, sondern nur dreie! Dr. Gerd Nauhaus (48), stellver-

SPATNĚ UDELANA STOKA.

Bei ihrem ersten öffentlichen Auftritt, am 20. Oktober 1928 im Leipziger Gewandhaus, spielte Clara Schumann an einem Flügel, der als bestes Instrument Leipzigs galt. Die damals neunjährige Klavirtuosin findet sich heute auf dem neuen 100-Mark-Schein mit ihrem Flügel.

DEUTSCHE MARK

Gebt's Ihnen nicht manchmal auch so wie dem Börsenmakler Manfred Röhrig (41) am Köln? Er hatte Geschäftspartner eingeladen. Der Ärger begann in der Küche. Das verfluchte Preisschild auf der Weinflasche (16,98 Mark) ging nicht ab. Beim Schaben riß der Fingernagel. Selbst das Küchenmesser brachte kaum Erfolg. Drei von vier Deutschen (74 Prozent) ärgern sich über diese Preis schilder. Auch Staus, kaputte Telefonzellen und der Lippenstift am Bierglas bringen die Deutschen nach einer Umfrage der Wicbert-Institute ganz besonders auf die Palme. Weitere Ärgernisse: • Das Einweg-Milchdöschen. Beim Öffnen landet die Milch auf Bluse oder

Chrušovovský a brežněvovský Sovětský svaz považoval za svou zásluhu, že od druhé světové války nedošlo v Evropě k ozbrojenému konfliktu. Tak docela to však pravda nebyla ani v užším, ani v širším měřítku. Můžeme připomenout např. Maďarsko v roce 1956, Československo 1968, v současné době pobaltské státy. V těchto zemích v průběhu let právě Sovětský svaz velmi tvrdě vojensky zasahoval. Ale to byly »jen« srážky armády s civilisty. A pokud jde o vážnější konflikt? ... Většina politiků, vojáků, vědců a vůbec lidí, kteří se aspoň trochu zajímali a zájímali o vývoj po druhé světové válce, se přiklání k názoru, že svět byl zachráněn před další světovou válkou především díky tomu, že Spojené státy disponovaly atomovou zbraní jako první a měly před Sovětským svazem — aspoň v kvalitě — pořádek rozhodující náskok.

Vraťme se nyní o několik desítek let nazpět, do doby nacistické expanze, kdy byla situace zcela jiná než dnes a kdy se prudce zrychlil atomový výzkum, protože hrozilo »nebezpečí z prodlení«. Tím však autor nechce stavět výsledky vědy nad utrpení obyvatel Hirošimy a Nagasaki.

Píše se 18. července roku 1945. Poblíž místa, jemuž se říká španělsky Jornada del Muerto (»Cesta smrti«), uprostřed novomexické pouště ve Spojených státech, má být vyzkoušena nová zbraň, atomová bomba.

Je pět hodin deset minut ráno. Všechno je přichystáno, puma je upevněna na ocelové věži několik kilometrů od stanoviště vědců a techniků.

... čtyři, tři, dvě, jedna, NULA.

Všichni na pozorovatelně se obracíjí zády k epicentru výbuchu, na očích mají černé brýle. A všichni zatajují dech.

Záblesk. Oslňující světlo, jaké nikdy od stvoření světa nezazářilo. Kolem ohnivé koule se vytváří mrak v podobě hříbu. V Alamogordo, malém městečku vzdáleném několik kilometrů odtud, dívka, od mládí slepá, radostně volá: »Já vidím, vidím světlo!«

»Byl to mimořádně silný okamžik. Pochopili jsme, že od této chvíle život už nikdy nebude, nikdy nemůže být jako předtím.« Doznává jeden z »otec atomové bomby«, Robert Oppenheimer.

»Celý kraj zaplavilo oslnivé světlo, mnohem, mnohem silnější než slunce za právěho poledne.« vypoovídá americký generál Farrell a dodává: »Tlaková vlna nás málem porazila. Pak zaburácel hrom, strašlivě a ohlušující. Zdá se nám věčnost. Uvědomili jsme si, že jsme jen malými a rouhavými tvory, kteří si troufali dotknout se sil vybražených až dosud pouze Všemohoucím...«

Explozí v Jornada del Muerto vyvrcholila dlouhá léta výzkumů hmoty a pokusů vyrvat jí tajemnou sílu.

Nové objevy začátkem 20. století otřásají základy klasické fyziky, která až dosud stavěla na Newtonovi. Max Planck předkládá světu takzvanou kvantovou teorii a Albert Einstein vyslovuje slavnou rovnici $E=mc^2$, již definuje vztahy mezi hmotou, rychlostí a energií. Dokazuje, zatím jen teoreticky, že nepatrné množství hmoty může uvolnit obrovské kvantum energie.

Počátek třicátých let je ve znamení vzestupu nacismu. Ideologie nesenášennosti, založená na rasových teoriích, proniká i do vědy. V Berlíně už rozlišují dvě fyziky — »árijskou« a »židovskou«. Einsteinova teorie relativity je označena za »kolosální židovský nesmysl«, což snad zachránilo lidstvo.

V roce 1933 Einstein opouští Německo a pluje do Ameriky. Francouzský vědec Paul Langevin k tomu říká: »To je událost má-

lem tak velká, jako kdyby se Vatikán stěhoval do Nového světa — papež moderní fyziky odchází do Spojených států...«

Po Einsteinovi také další atomoví badatelé opouštějí neklidnou Evropu. Je to např. trojice maďarských fyziků Wigner, Szilard a Teller: všichni tři sehraji významnou úlohu ve vývoji první atomové bomby. Ve Spojených státech pozvolna vzniká hlavní atomové středisko ve světě, dochází tam k největšímu soustředění mozků, jaké dosud existovalo.

V druhé polovině třicátých let wehrmacht obsazuje demilitarizovanou porýnskou oblast. Italové dobývají Habeš. Ve Španělsku vypuká občanská válka. Mnichov, »anšlus« Rakouska, přivtělení Sudet k Říši, pak okupace Čech a Moravy, protektorát a »nezávislý« Slovenský štát. Nebe nad Evropou se zaháňlo hroznými mraky.

Dne 1. září 1939 německá vojska překračují polské hranice. Začíná druhá světová válka.

Také atomová věda se polarizuje a ti, kteří byli ještě včera kolegy, jsou dnes konkurenty.

Světová válka rozpoutala první jaderné závody v historii. Kdo bude první? Mocnosti Osy nebo západní Spojenci? Která strana dříve vyvine atomovou pumu, použije ji a tím nepochybně rozhodne o výsledku války a osudu světa?

V roce 1939 jsou Spojené státy ještě neutrální, ale družstvo Szilard—Wigner—Fermi—Franck—Teller a další se pouštějí do horečné práce. První rozpočet, který jim Washington na výzkum uvolňuje, je směšně nízký. Je třeba obrátit se přímo na Roosevelta. A kdo má větší autoritu a vědecké jméno než sám Einstein? Většina »atomistů« na otce teorie relativity dlouho naléhá a slavný badatel nakonec svoluje.

V srpnu 1939, tedy měsíc před vypuknutím světové války, Einstein píše americkému prezidentu dopis, v němž upozorňuje na nebezpečí jaderného výzkumu v nacistickém Německu a doporučuje, aby Amerika vyvinula svou vlastní pumu.

Albert Einstein se osobně na vyvíjení bomby vůbec neúčastnil, a nebyl proto o výzkumech informován. O několik let později přiznal: »Kdybych to byl jen tužil, nikdy bych ten dopis Rooseveltovi nenapsal.«

Dne 7. prosince 1941 japonská vojenská letadla přepadají bez vypovězení války tichomořskou flotilu USA kotvící u břehů Havaje. Spojené státy se náhle — a proti své vůli — ocitají ve válce a takřka s holýma rukama. Kongres uvolňuje jaderným vědcům patřičné finanční částky. Má konečně schopnost vidět pár let dopředu.

Program jaderného výzkumu a vývoje první pumy dostává kódované jméno »Projekt Manhattan«. Nejvýznamnější ze tří výzkumných center leží v novomexické poušti poblíž městečka Los Alamos. Vede je mladý, ale již velmi zkušený jaderný fyzik Robert Oppenheimer. A sem se také soustřeďuje většina badatelů, ti nejlepší z nejlepších. V Los Alamos se buduje »atomové město« s přísným utajením a drakonickými bezpečnostními opatřeními: novomexické poušť izolovanou polohu Los Alamos od vnějšího světa ještě umocňuje.

A přece! I sem se dostává špión. Jmenuje se Emil Fuchs. Je to mladý jaderný fyzik německého původu, který však dlouhá léta pracoval ve Velké Británii. Podal si se mu získat důvěru badatelů a tím si zajistil přístup k atomovému tajemství. Špiónážní informace podává velmi rafinovaným způsobem jistému sovětskému agentu.

Připomeňme, že pravá úloha Emila Fuch-

se byla odhalena až pět let po válce. Špión byl ztáčen, usvědčen a odsouzen k dlouholétemu vězení, z něhož byl však pro vzorné chování předčasně propuštěn. Ameriku opustil a usadil se v Německé demokratické republice, kde byl dlouho členem ústředního výboru Sjednocené socialistické strany a kde patřil mezi výkvet Akademie věd NDR. Bylo mu asi 75 let, když zemřel. Východoněmecké úřady zorganizovaly Emilu Fuchsovi okázalý pohřeb.

Anebo jsou Heisenberg a jeho spolupracovníci vskutku na stopě atomové pumy? Aby získali odpověď na tuto krápní otázku, Američané ustavují zvláštní rozvědku složenou z vědců a z vojáků. Po důkladném výcviku je toto komando shozeno na padácích do německého zázemí. Operace nese krycí jméno »Alsos«. Na nic není zapomenuto. Ani na takové detaily, jako jsou rozbor vzorků vody z Rýna — zda totiž neobsahuje stopy radioaktivitu pocházející z atomových reaktorů.

V této souvislosti dochází k jedné komické příhodě. Tajnou cestou posílá zmíněná rozvědka rýnskou vodu laboratorům v Americe, ale náhodou přibaluje několik lahví rýnského ryzníku. Zádost, co má být analyzováno, není specifikována. Brzy dochází kódovaná odpověď: »Voda radioaktivní není, vino ano. Slabě.« Jeho radioaktivita byla však přirozená vlivem půdy, na níž réva

stavitelů samotě ve Rjukanu německé atomové výzkum? To vůbec jisté není. Goebbels stále mluví o »záračném zbrnění« a Hitler v jednom projevu k soukromovcům zvolal: »At mi Prozřetelnost odpustí posledních pět minut války!« Jde pouze o propagandu, jejímž smyslem je pozvednout upadající morálku Němců, ježichž armády po stalinogradské bitvě a v všech frontách ustupují

Ale co v atomovém bádání podnikalo hitlerovské Německo? Navzdory písničce cenzura pronikají z »třetí říše« kusé, ale velmi znepokojivé informace: na atomové zbrnění se pracuje zejména v Ústavu císaře Viléma v Berlíně; německý projekt se jmenuje »uranium« a ři-

Goebbels mluvil, prostě neexistuje. Mnozí vědci a mezi nimi i někteří atomoví badatelé v USA se však domnívají, že jejich bývalí němečtí kolegové, pracující v »třetí říši« na výrobě pumy, vývoj sami zpomalovali, protože si dovedli představit, co by se s lidstvem stalo, kdyby atomovou zbraň dostal do ruky šílenec Hitler.

Na počátku května 1945 končí nejkrvavější válečný konflikt v Evropě. Válka v Pacifiku pokračuje.

»509. smíšená letka 20. eskadry amerických leteckých sil svrhne speciální bombu, jakmile to meteorologické podmínky umožní, a to co nejdříve po 2. srpnu, na jeden z následujících cílů: Hirošima, Kokura, Niigata, Nagasaki...« Tak zní rozkaz k atomovému bombardování Japonska, vydaný 23. července 1945, čili týden po pokusné explozi v novomexické poušti.

Dne 8. srpna se obloha vyjasňuje nad Hirošimou. Modré nebe a několik bílých beránek zpečetují osud tohoto města.

Císař Hirohito a zejména vojenská junta, v jejímž čele stojí Hideki Tojo, se však stále ke kapitulaci nemají. Jejich váhání připravuje Japonsku další tragédii. Dne 9. srpna krátce po jedenácté hodině náhle vyrůstá atomový hřib nad jiným velkoměstem, Nagasaki.

V únoru roku 1981, tedy 36 let po tragédii, stanul v Hirošimě vzkmíšen z popela papež Jan Pavel II. »Na tomto místě, kde v jediném okamžiku šílensství zahynulo tolik osob, obracím se na všechny lidi dobré vůle s výzvou k míru. Jménem lidstva, jménem budoucnosti,« řekl Svatý otec.

Bylo svržení pum na Japonsko nutné? V této otázce se historikové, politici, vojáci ani pacifisté nikdy neshodnou. Abychom pochopili logiku americké válečné strategie tehdejší doby, musíme se vrátit do roku 1945.

Dne 12. dubna umírá prezident Franklin Delano Roosevelt. Rozhodnutí použít či nepoužít atomovou pumu, jejíž konstrukce má být dokončena v létě, je nyní na novém šéfu státu Harry Trumanovi. Velká většina badatelů, kteří se na vývoji bomby přímo nebo nepřímo podíleli, je proti. V dopise Trumanovi však dodávají, že bude-li v krajním případě přece jen nutné pumu svrhnout, »ať se tak stane někde v poušti nebo na nějakém neobydleném ostrově jako hrozba Japonsku a za účasti zástupců všech států světa.«

Truman váhá, neboť názor vojáků je jiný. Generál McArthur už od května připravuje invazi na hlavní japonské ostrovy. Podle generálaova mínění bude taková operace zdlouhavá a bude stát nejméně 500 000 obětí na americké a přibližně dva milióny životů na japonské straně. Svržení pumy usplní válečný vývoj a přiměje Tokio ke kapitulaci. »Výbuch usmrtí desetitisíce lidí, ale zachrání jich milióny.« Tolik generál McArthur.

V ROCE 1948 RYL ZATČEN, 1950 PRO ŠPIONÁŽ OBSOULEN A 1959 OMILOSTVEN. V ROSSDOORFU V ORAZ-BAN SE STAL ŠÉFEM ÚSTR. INSTITUTU PRO ATOM. FYZIKU. DRŽVA VÍ VĚČNO, NĚKDY V PŘEHANU LÉBE...

SCHÄTZE IM GEHEIMDEPOT.

Sie suchen Caspar David Friedrichs »Klosterfriedhof im Schnee«? Sie hätten gern Goyas »Don Francisco de Borja« wiedergesehen

VOLKSZORN: Zehntausende slowakischer Nationalisten gingen am Donnerstag in Bratislava aus Protest gegen die Absetzung des Chefs der Landesregierung, Vladimír Mečiar, durch das Parlamentspräsidium auf die Straße. Mečiar's Anhänger feierten am Abend einen kleinen Sieg: Das Parlament entthob den konservativen Vize-Ministerpräsidenten Jozef Kucerak, einen Gegenspieler Mečiar's, per Mißtrauensvotum ebenfalls seines Amtes. Dem mit der Durchsetzung der Wirtschaftsreform in der Slowakei beauftragten Kucerak war von Mečiar vorgeworfen worden, die Entscheidungen Prags mit allzu großem Eifer auszuführen. Der neue Ministerpräsident Jan Carnogursky hatte die Ablehnung des Antrags gefordert.

BYLI BY 2 MICH »KRAŠNI« BACHAČI V KZ, OBZNAČENÉ ZA MŇI V PŘEBU...

Aufgespießt

„Ganz reizende Achtjährige sucht für gemeinsamen Sommerurlaub fröhliche Freundin mit netter, unkomplizierter Mutter, damit Papi etwas ablenkt ist und nicht nervt. Bitte keine Müslis, Rucksackfreaks, Beziehungsgestörte! Wir wollen uns wirklich nur erholen.“

Anzeige in der Düsseldorfer Stadtillustrierten „Prinz“

oder in einem der mehr als sechs Millionen Bücher geblättert, die nach dem Ende des Zweiten Weltkrieges von Rotarmisten aus deutschen Bibliotheken abgeräumt worden sind?

Kaum ein Problem, sagen dem STERN die Moskauer Kunstwissenschaftler Grigorij Koslow, Eugen Kusmin und Alexej Rastorgujew. Nichts davon sei verlorengegangen, dies und noch viel mehr lagere in geschlossenen Depots (»Spezfondy«) sowjetischer Museen.

Mit dieser sensationellen Enthüllung, die inzwischen von der sowjetischen Regierungszeitung »Iswestja« weitgehend bestätigt wurde, scheint das Rätsel um den Verbleib einzigartiger Kunstschätze gelöst, die nach Kriegsende aus deut-

Umbau des Preisgefüges in den neuen Bundesländern

Veränderung der Verbraucherpreise Januar '89 gegenüber Jahresdurchschnitt '89 in %

schen Museen, Luftschutzbunkern und Bergwerkstollen in der sowjetischen Besatzungszone verschwanden und seitdem als verschollen galten.

Vor allem Alexej Rastorgujew, 34jähriger Lehrbeauftragter für internationale Kunstgeschichte an der Moskauer Lomonossow-Universität, ist in seinen Angaben sehr präzise.

Rastorgujew, Sohn eines Mitgliedes der 1944 zusammengestellten sowjetischen »Trophäenkommissionen«, die Kunstwerke für spätere Reparationsverhandlungen requirieren sollten, sagt: »In den Sonderfonds der Eremitage von Leningrad, des Moskauer Stschussew-Museums für Architekturgeschichte, im Kreml-Museum, im Historischen Museum, im Kuskowo-Museum, im Museum für die Kunst der Völker des Ostens, in Museen von Aschchabad, Baku, Donskoi, Gorki, Kaluga, Kiew, Perm und Odessa lagern Kleinodien, deren Wert sich in keinem auch nur annähernd realen Geldbetrag ausdrücken läßt.«

Darunter, nach dem STERN vorliegenden Beschlagnahmeprotokollen, Millionen Bücher, Hunderte unersetzliche Gemälde, Handzeichnungen von Raffael, da Vinci, Tizian, Dü-

seum liegt - so Rastorgujew amos* - das Paradebeispiel Troja-Schatz 1941 in drei - auch der 1873 »von Schlieff für Kriegsverluste deutscher koffer großen Kisten aus dem Gropius-Bau in den Preußischen Staatsschatz ausgetragenen Tresorraum 5 der Preußischen Staatsbank war der schon Bombenangriffe war der schon Staatsbank ausgetragenen

fokrač, str. 297

gert worden. Ein knappes Jahr später, nach Fertigstellung der gewaltigen Flaktürme am Zoo und im Friedrichsbain, kam er mit dem Eberswalder und dem Cottbusser Goldfund, den Silberfunden aus Holm und Craiova sowie zahlreichen anderen frühgeschichtlichen Raritäten in das Museumsdepot des Zoo-Bunkers. Dort waren auch die Nofretete, der Pergamon-Altar und einzigartige Gemälde Berliner Museen in Sicherheit gebracht worden. Verantwortlich für all diese Kostbarkeiten war damals der 1971 gestorbene Direktor des Museums für Vor- und Frühgeschichte Wilhelm Unverzagt.

Am 1. Mai, so eine vor wenigen Jahren bekanntgewordene Notiz in Unverzags Taschenkalender, wurde der Flakturm Zoo den sowjetischen Truppen unzerstört übergeben. Der Museumsdirektor, sagt seine Frau, habe nicht gezögert, die Kunstschätze »loyal der Obhut der sowjetischen Militärführung« anzuvertrauen. Denn »nur so konnte er hoffen, daß sie unversehrt blieben und durch Verhandlungen später wieder in deutschen Besitz übergehen konnten«.

Doch die Hoffnung trug. Bis heute haben offizielle sowjetische Stellen noch nicht einmal zugestanden, den Priamos-Schatz und alle übrigen seit Kriegsende in Richtung Osten verschwundenen Kunstwerke überhaupt in Verwahrung zu haben. Dabei könnten sie sich durchaus auf eine Vereinbarung des Alliierten Kontrollrates vom 4. Dezember 1945 berufen, mit der Kunstraub als Wiedergutmachung rechtens wurde: »Im Falle, daß Eigentum durch den Feind zerstört oder verschlissen wurde oder aber als Ergebnis einer Feindeinwirkung seinen Wert verloren hat, ist es zulässig, dieses durch

identisches oder vergleichbares Eigentum zu ersetzen.«

Die Sowjets zogen es vor, sich klammheimlich zu entschädigen. Zwischen 1945 und 1949 verfrachteten sie nach den Recherchen der drei russischen Kunstwissenschaftler:

- 490 Gemälde Alter Meister aus der holländischen Koenigs-Sammlung, die ihrerseits von den Nazis dem Rotterdamer Boymans-Museum abgepreßt worden waren.

- 300 nach Ostdeutschland verlagerte Bilder der Bremer Kunsthalle, darunter Handzeichnungen Dürers und ein Gemälde von Goya.

- Aus dem Berliner Flakturm Zoo neben dem Priamos-Schatz mindestens ein Frauenporträt von Velázquez, eine Gartenszene von Monet sowie Gemälde von Cézanne, Courbet, Daumier, Degas, El Greco und Renoir.

- Teile der Siemens- und der Keller-Gemäldesammlung mit Bildern von Courbet, Daumier, Degas, Delacroix, Goya, Hodler, Manet sowie 40 Rembrandts aus der Gutmann-Sammlung.

- Wenigstens 55 Bibliotheken mit über sechs Millionen Büchern, darunter die des Potsdamer Schlosses, aber auch die Zentralbücherei der SS und des Heeresarchivs.

- Die Gemäldegalerie Alter Meister aus Dresden, Bestände der staatlichen Berliner Gemäldegalerie, der Berliner Nationalgalerie, der Potsdamer Museen sowie ein erheblicher Teil der in Ostdeutschland eingebunkerten Museumssammlungen aus Aachen, Bremen, Dessau, Erfurt, Gotha, Lübeck, Magdeburg, Posen, Rostock, Weimar »und aus vielen anderen Städten«, so die Erinnerung des mit der Sicherstellung wertvoller Gemälde beauftragten sowjetischen Kunstrestaurators Stepan Churakow.

In den vergangenen Monaten, immerhin bald 46 Jahre nach Kriegsende, wurden nun endlich Gespräche zwischen den Außenmi-

nisterien aufgenommen, um einen gegenseitigen Austausch noch immer vermißter Kulturgüter auf den Weg zu bringen. Denn in Artikel 16 des im vorigen Jahr unterzeichneten deutsch-sowjetischen Freundschaftsvertrages stimmen Bonn und Moskau darin überein, »daß verschollene oder unrechtmäßig verbrachte Kunstschätze zurückgegeben werden«.

Da für müßten freilich beide Seiten ihre Geheimdepots öffnen. So fordert etwa Moskau seit Jahren erfolglos die Rückgabe der von deutschen Truppen geraubten und bis heute verschwindenden Uspenskij-Ikonen-Sammlung aus dem Kiewer Höhlenkloster. Und Bonn mahnt – ebenso ohne Ergebnis – Aufklärung an, ob sowjetische Einheiten vor den Bränden im Feuerleitturm Friedrichsbain 1945 nicht doch noch schnell Beute gemacht haben: Gesucht werden seitdem mehr als 400 Gemälde, darunter zehn Rubens, fünf van Dycks und drei Caravaggios.

Sollten diese deutsch-sowjetischen Verhandlungen allerdings zur beiderseitigen Zufriedenheit abgeschlossen werden, dann freut sich womöglich am meisten ein Dritter. Die türkische Regierung nämlich hat bereits wissen lassen, daß sie den »Schatz des Priamos« als türkisches Kulturerbe betrachtet, dessen Heimkehr längst überfällig sei.

War Christus nur bewußtlos?

LONDON, 28. April (AFP). Ein 82-jähriger britischer Arzt und seine Ehefrau haben eine Theorie aufgestellt, der zufolge Jesus Christus am Kreuz nicht gestorben ist, sondern lediglich in eine tiefe Ohnmacht fiel, aus der er drei Tage später wieder erwachte. In einem Beitrag für die Zeitschrift der Königlichen Medizinischen Akademie führten Dr. Trevor Lloyd Davies und seine Frau Margarete aus, Jesus habe durch Hypotension (mangelnder Blutdruck) am Kreuz das Bewußtsein verloren. Sie verweisen in diesem Zusammenhang darauf, daß er den Evangelisten zufolge sechs Stunden nach der Kreuzigung gestorben sein soll, obwohl der Tod bei dieser qualvollen Hinrichtungsart oft erst drei bis vier Tage später eingetreten sei.

Nachdem der Körper abgenommen worden sei, habe sich die Blutzirkulation wieder verstärkt.

A CO ZYBATA NAUVE A VODA NA PLEČICH PO BODAVUTÍ KOPÍH?

Lenin oder Peter

MOSKAU, 28. April (Reuter/FR). Der Stadtrat von Leningrad will die Bevölkerung am 12. Juni über die Wiedereinsetzung des alten Stadtnamens St. Petersburg abstimmen lassen. Das berichtete der Moskauer Rundfunk.

Die Stadt war von Peter dem Großen 1703 gegründet und 1712 zur russischen Hauptstadt erhoben worden. 1914 wurde sie in Petrograd und 1924 in Leningrad umbenannt. Die zweitgrößte Stadt der UdSSR wird seit einem Jahr demokratisch regiert. Bürgermeister Anatoli Sobtschak, Mitglied der radikalen Bewegung »Demokratisches Rußland«, bezeichnete die Namensänderung als vom Prinzip her gut. Allerdings könne sich das Projekt wegen zu hoher Kosten für den Neudruck von Stadtplänen, Schildern und anderen Einrichtungen eventuell verbieten.

Národní důchod SR klesá

(čre): Předseda Slovenského statistického úřadu R. Krč ve včerejší informaci o stavu hospodářství SR za první čtvrtletí 1991 zdůraznil, že nadále pokračuje pokles výroby v průmyslu a stavebnictví. Klesající tendenci materiální produkce mají rovněž odvětví paltv, energetiky, strojírenství, potravinářství a elektrotechniky. Dochází k dalšímu růstu životních nákladů obyvatelstva a snižování maloobchodního obrátu i demonopolizačnímu procesu majícího nejrychlejší tempo v obchodních organizacích. Míra nezaměstnanosti v ČR je 1,9 procenta, na Slovensku 3,8 procenta. Na dotaz, jak se pokles ve výrobě předběžně odráží v tvorbě národního důchodu SR, R. Krč mj. poznamenal, že rok 1991 by měl dopadnout ještě hůře než loňský. Podle vývoje v prvním čtvrtletí je možno počítat s pětiprocentním poklesem proti roku 1990.

Maxwell v Polsku neuspěl

BONN (řst): Britský levicový vydavatel ruského původu R. Maxwell neuspěl v Polsku při pokusu koupit druhý největší polský deník Zycie Warszawy. Varšavský deník byl prodán za celkových 4,2 miliónu dolarů konzorcium, na němž se podílí italská televizní společnost STEI ze Sardinie, skupina z polských odborů Solidarita, jedna polská banka a nejmenované nakladatelství.

Zlatá horečka lomcuje Oregonem

Pláně amerického státu Oregon byly donedávna asi posledními ze všech amerických států, které vabuzovaly v návštěvníkovi dojem, že se ocílí v průkopnických dobách dobývání Divokého západu. Obrovská prerie je na severní a východní straně lemována hlubokými lesy, na východní je uzavřena Tichým oceánem. Vítr se prohání po vřesovištích, nad ránem zvířata se klidně pasou. Tak popsal G. Riotta v milánském deníku **CORRIERE DELLA SERA** oregonskou krajinu, která se, bohužel, v současnosti rychle mění.

Na mnoha místech prerie jsou do země zlatá, která vyvolala tak obrovský zájem: zaraženy bílé kolky, které oznamují všem jsou to též nové technologie. Ta, která se kolemjdoucím, že tyto parcely, i když se dnes zde nejvíce používá, není vůbec nezdají opuštěné, mají svého majitele, který by rád, kdyby se každý cizinec odebral jinam a nevstupoval na jeho pozemek. Ve státě Oregon totiž propukla zlatá horečka, která, ale jen vzdáleně, připomíná např. rok 1849, kdy tisíce lidí doslova zaplavily San Francisco v naději, že pro ně je zlato na dosah ruky.

Současná zlatá horečka je jiná. Na místní úřady v okrese Malheur bylo podáno již 65 tisíc žádostí o přidělení pozemku a povolání těžít zlato. Není to však jen cena

Nový způsob získávání zlata je ve své podstatě velmi jednoduchý. Do země se vyvrtaří otvory a do nich se uloží trititolové náložky, které pak vybuchnou. Přijedou buldozery a rozstřelou zeminu navrch do pyramid, které se postříkají roztokem kyanu-

vých solí. Je-li v zemině zlato, pak se chemicky váže s těmito solemi. Vzniklá směs se pak dopraví potrubím do depuračního zařízení. Vše je velmi jednoduché, stačí k tomu vybavení obyčejné stavební firmy. Také náklady jsou nízké. Pro získání jedné unce zlata se utratí asi 200 dolarů. Při dnešních cenách, kdy unce zlata stojí 370 dolarů, je hrubý zisk 170 dolarů.

Po zpracování veškeré zeminu zůstanou na parcelách pouze obrovská kritkoviště zamofené kyanidovými sloučeninami, a tak doupatá, kořeny rostlin, semena, blázna a dokonce archeologická naleziště z dob Indů, to vše se rozpadá pomalu v prach. Zvířata houfem přehají před touto spouští, rostliny a mláďata nejsou schopny znovu osidlovat tyto části prerie. Některé projekty dosahují obrovských rozměrů. Jak napsal americký **CHRISTIAN SCIENCE MONITOR**, společnost Atlas by chtěla vyhloubit jámu o průměru 700 metrů a hloubce 300 metrů, kvůli získávání zlata. Odborník na ekologii G. Brown k tomu dodal, že zlatá horečka hrozí ekologickým zničením podzemí, poslední bašty, která ještě odolávala.

Düstere Prognose für ostdeutsche Wirtschaft

BONN, 28. April. Die wirtschaftliche Entwicklung geht in Deutschland getrennte Wege. In Westdeutschland schwächt sich die Konjunktur in diesem Jahr deutlich ab, erholt sich aber im nächsten wieder. In den fünf neuen Bundesländern hält der Niedergang der Wirtschaft an, ohne daß der Wendepunkt zum Besseren erkennbar wäre.

Diese gesamtdeutsche Bilanz ziehen die fünf führenden westdeutschen Wirtschaftsforschungsinstitute in ihrem Frühjahrgutachten 1991, das am heutigen Montag in Bonn veröffentlicht wird. Danach geht das reale Wirtschaftswachstum im Gebiet der alten Bundesrepublik von 4,5 Prozent (1990) auf 2,5 Prozent zurück. Die Steigerung der Verbraucherpreise nimmt von 2,5 auf 3,5 Prozent zu. Die Zahl der Arbeitslosen sinkt von 1,88 Millionen auf 1,68 Millionen im Jahresdurchschnitt, so daß die Arbeitslosenquote von 6,3 auf 5,5 Prozent zurückgeht.

In Ostdeutschland wieder das Brutto sozialprodukt in diesem Jahr noch einmal um 17,5 Prozent (1990: 12,7 Prozent) schrumpfen, davon 27,5 Prozent in der er-

sten und nur noch vier Prozent Rückgang in der zweiten Jahreshälfte. Die Steigerung der Verbraucherpreise wird auf elf Prozent geschätzt. Die Zahl der Arbeitslosen nimmt auf 1,2 Millionen, die der Kurzarbeiter auf 1,8 Millionen zu. „Die Lage am Arbeitsmarkt bleibt damit dramatisch“, heißt es in dem Gutachten.

Kritisch äußern sich die Institute zur Lohn- und Subventionspolitik. Bewältigen lasse sich die wirtschaftliche Vereinigung nicht, wenn alle Verantwortung nur auf den Staat geschoben werde. Allerdings lehnen sie auch den Rat der „Fünf Weisen“ ab, dem Markt die Lösung aller Probleme blind anzuvertrauen.

TO 48 418
SVIDĚLNÁ!

Überschuß schrumpft

Überschüsse in der deutschen Leistungsbilanz gegenüber dem Ausland in Mrd. DM

DER ENORME BEDARF an ausländischen Gütern und Kapital für den Aufbau in der Ex-DDR wird die deutsche Leistungsbilanz im laufenden Jahr weiter drücken. Die fünf führenden Forschungsinstitute erwarten für 1991 und 1992 jeweils ein Defizit von fünf Milliarden Mark

Bez lichotek, ale s optimismem

LONDÝN — Málo lichotivé, ale ve svých závěrech optimistické, jsou široké rozborů stavu československé ekonomiky, které včera zveřejnily britské deníky **THE DAILY TELEGRAPH** a **THE TIMES** v souvislosti s Týdnem československého hospodářství, připravovaným v Londýně na příští týden.

Organizátory týdne jsou společně obchodní komory z Británie a ČSFR a cílem je seznámit britské partnery s možnostmi obchodu a investic v ČSFR. **THE DAILY TELEGRAPH** zveřejnil k této akci zvláštní přílohu s řadou článků, tabulek a fotografií. Konstatoval, že ČSFR stojí před průmyslovou revolucí, jejímž úkolem je vymanit se z těžkého dědictví komunismu.

„Antiinflační politika ministra V. Klause zřejmě zabrala,“ napsal. „Lednová 30procentní inflace spadla v únoru na šest procent. Ekonomičtí stratégové soudí, že hlavní problémy Československa přicházejí spíše ze zahraničí než z domova. Jsou kombinací sjednocení Německa, války v Perském zálivu a rozpadu sovětského trhu a stály země 2,8 miliardů liber ztrát v obchodu,“ napsal deník mimo jiné.

úkolů napravit 40 let špatné komunistické vlády. Uvedly, že je rozdíl mezi československou situací a jinými problematickými ekonomikami. „Země jako ČSFR nejsou ne rozvinuté v konvenčním slova smyslu, jejich hospodářství je prostě neúčinné. Západ se připravuje vnést do východní Evropy podstatnou pomoc, konzultace a investice do soukromého sektoru. Nikdo ale zřejmě neví, jakou správnou cestu zvolit,“ napsaly **THE TIMES**.

Francouzský frank	5,30	(5,33)
1000 Italských lir	24,23	(24,33)
Rakouský šilink	2,54	(2,55)
Německá marka	17,89	(17,98)
Švýcarský frank	21,23	(21,18)
Americký dolar	31,16	(30,85)
Anglická libra	53,50	(53,80)

Emise nových bankovek

(11): Nová bankovka v hodnotě 200 Kčs by měla přijít do oběhu již na podzim tohoto roku. Soutěže na její výtvarné zpracování, vypsané SBČS, se zúčastní naši přední výtvarníci. Své návrhy musejí odevzdat do 17. června a poté je posoudí odborná komise. Protože i v následujících letech mají být vydávány nové bankovky, vždy dvě v každém roce, je součástí zmíněné soutěže také konkurs na jejich budoucí podobu. Nová desetikoruna má mít na lici straně kněžku Petřibnu a na rubu pohled na Nítru, dvacetikoruna a věrozvěsty Cyrila a Metoděje a památný Velehrad, padesátikoruna Přemysla Otakara I. a Zlatou bulu sicilskou, stokoruna Karla IV. a pečeť Karlovy univerzity, 200 Kčs bankovka J. A. Komenského a Fuinek, 500 Kčs L. Štúra a Bratislavu, 1000 Kčs F. Palackého a Kroměříž, 2000 Kčs M. R. Štefánika a mohyly Bradlo a náhlec 5000 Kčs T. G. Masaryka a Pražský hrad. V zájmu ochrany proti padělení budou tyto bankovky tištěny na zahraničním papíře s kovovou páskou, jak jí známe např. z německých marek.

Kursovni lístek

P. Wonka zemřel, spravedlnost spí

(12): Rozhodl se pro otevřenou kritiku. Proto v roce 1982 začaly jeho velké nesnáze. Byl zatýkán a souzen: za inscenovanou krádež, za kandidaturu do FS a rozšiřování kritického volebního programu, nedodržení ochranného dohledu, jenž považoval za nezákonný.

V pátek tomu budou tři roky, co Pavel Wonka znovu odsouzený nedlouho po svém rozhodnutí vystěhoval se z ČSSR zemřel vyčerpaním a po nelidském zacházení ve věznici v Hradci Králové.

Na včerejší besedě pořádané Klubem demokratické pravice Hnutí za občanskou svobodu se novináři dozvěděli však jen o něco málo více z osudu umučeného Pavla Wonky. V únoru loňského roku začala případ vyšetřovat komise ustavená v ČNR, která pak předložila výsledky šetření předala ne-
**JE TO SVAYNERAJ I PRASECINA!
A TAKY COCHONERIE...**

závislé obvodní vojenské prokuratury v Olomouci. K jeho objasnění však dosud nedošlo a odpovědné osoby nezačaly být trestně stíhány. Z některých případů vyplynulo, že je tendence tento a podobné zločiny spíše zakrývat než objasňovat. Členové komise při ČNR se sice dopracovali ke konkrétním osobám, avšak výpovědi svědků získané i od spoluvězňů Pavla Wonky — několika násobných kriminálních — jsou proměnlivé. Rovněž došlo za tu dobu již ke čtyřem vlnám skartace dokumentů.

Případ Wonka není ojedinělý. Politická vězňové dosud osiře kritizují spravedlnost. Jejich současné trestní oznámení končívali v „šuplíku“. Není prý ostatně divu, vždyť mnoho soudců zůstalo ve svých funkcích.

CSFR-Bürgerbewegung geteilt

Abgesetzter Premier der Slowakei leitet eigene Gruppierung

Prag, 28. April. Die Bürgerbewegung in der Tschechoslowakei, die im November 1989 den Sturz des kommunistischen Regimes herbeigeführt hatte, hat am Wochenende in beiden Teilrepubliken ihre Spaltung endgültig festgeschrieben.

In Kosice (Kaschau) beschloß die große Mehrheit der Delegierten der slowakischen „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ (VPN) am Samstag, die Bewegung in zwei Gruppierungen aufzuteilen. Die VPN hatte bei den Wahlen vergangenes Jahr 29 Prozent der Stimmen erhalten und damit bisher die stärkste Fraktion im Parlament der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) gestellt.

Unter dem bisherigen Namen „Öffentlichkeit gegen Gewalt“ wird laut CSFR-Nachrichtenagentur CTK weiterhin der Mehrheitsflügel um den bisherigen VPN-Vorsitzenden Fedor Gal firmieren. Der vor wenigen Tagen als slowakischer Ministerpräsident abgesetzte Vladimír Mečiar, der laut Umfragen von 83 Prozent der Slowaken als Kabinettschef gewünscht wird, führt die Bewegung mit

dem Namenszusatz „Für eine demokratische Slowakei“ (VPN-ZDS) an. Sollte Mečiar nach seiner Absetzung durch das Parlamentspräsidium mit seiner Gruppierung in die Opposition gehen, muß die Koalition der Rest-VPN und der Christdemokraten mit deren Parteichef Jan Carnogursky an der Spitze die Slowakei vermutlich mit einer Minderheit der Abgeordneten regieren.

In Prag konstituierte sich am Samstag auch der liberale Flügel der VPN-Schwesterbewegung Bürgerforum als eigenständige politische Gruppe. Auf dem Gründungskongreß der „Bürgerbewegung“ wurde nahezu einstimmig CSFR-Außenminister Jiri Dienstbier zum Vorsitzenden sowie Vize-Ministerpräsident Pavel Rychetsky und der tschechische Ministerpräsident Petr Pithart zu seinen Stellvertretern gewählt.

Der rechte Flügel des Bürgerforums um CSFR-Finanzminister Vaclav Klaus hatte schon vor Wochen eine Partei mit dem Namen „Demokratische Bürgerpartei“ gegründet.

PAN MEČIAR ALÉ JEŠTE NEDOMEČEL!

Benediktini usilují o svá práva

Před miléním kláštera v Břevnově

„Ze nemáme do Evropy vstupovat, le v ní už tisíc let jsme, to dovědčaje založení Břevnovského kláštera svatým Vojtěchem a Boleslavem II. v roce 993.“ řekl opat O.S.B. Anastáz Opasek úvodem tiskové besedy o současnosti, budoucnosti i o oslavách milénia tohoto kláštera, který od 19. července loňského roku opět spravuje benediktinský řád.

Zatím je ovšem klášter obsazen státním archívem. Předseda české vlády P. Pithart oznámil, že vhodné budovy pro archív by byly v Rokycanech. Benediktini nabídli také dva své mimopražské objekty. Odpovědí ze strany archívu je mlčení. Situace se každým dnem komplikuje, protože se nemohou naplno rozjet větší opravy budov. Vůbec se zatím nemohlo začít s úpravami interiéru pro archív, které by měly být k výročí milénia samozřejmě dokončeny. Otec opat chtěl vloni dokonce za práva kláštera vyhlásit hladovku. Do dnešního dne se situace nezměnila. Benediktini ani nemohou ve svém vlastním klášteře bydlet.

Duchovním mostem modliteb se včera večer spojil břevnovský klášter sv. Markéty při večerní pobožnosti s Monte Casinem v Itálii, s Římem, s Hnězdnem v Polsku,

Ostřihomí v Maďarsku, s CÁCHAMI v Německu a s dalšími evropskými místy, kterými prošel sv. Vojtěch. Pobožnost začala přivením ostatků sv. Vojtěcha. Pokračovala modlitbami se čtením z Písma ke svátku sv. Vojtěcha doplněnými aktualizujícími promluvami. Po požehnání a chvíli ticha následovala modlitba poplující křížovou cestu života sv. Vojtěcha a celonoční bdění u ostatků světců.

**TANĚČNÍ ČÁST KLÁŠTERA SLOUŽILA I JAKO ÚTULEK PRO DOJENÉ A TĚLESNĚ VADNÉ „VINCENTINUM“ BEZ STÁTNÍ SUBVENCE A CIVILNÍHO PÉČOVÁNÍ. BYL TAM KRÁSNÝ PÁRK A NAVŠTĚVNÍCI PŘÍSPÍVALI NA FOND ÚSTAVU...
JEŠTE TAM I TĚH!**

Havels Einakter im Rémond-Theater

Dank dem Frankfurter Rémond-Theater wird uns jetzt zeitlose Kost von einem Staatspräsidenten serviert. Der Tscheche Václav Havel ist der Autor der drei Einakter „Audienz“, „Vernissage“ und „Protest“.

Roland Gall hat in seiner klugen Inszenierung die sorgsam herausgearbeiteten Pointen wunderbar präsentiert, und die Schauspieler sind mit wahrer Lust über das literarische Futter hergefallen.

Jan Meyer spielt einen trinkfesten Durchschnittsmenschen, der nach dem Ausweg aus der Monotonie des Lebens sucht. Wolfram Weniger ist in allen drei Stücken der sanfte Schriftsteller, den der Autor mit eigenen Erlebnissen ausgestattet hat. Margit Wolff ist die charmansteste Nervensäge, die seit langem die Bühne betreten hat, und Uwe Koschel paßt sich ihr perfekt an. Jürgen König hält im dritten Stück als Konjunkturritter alle Fäden in der Hand.

Der Tiefsinn aus der Zeit der Tschechischen Diktatur kommt mit Schwung über die Rampe und beschäftigt volllauf Herz und Hirn. Genau das war im Schlußbeifall spürbar.

Höchste Wertung 6 Sterne

Tiefsinniges vom Präsidenten

USA begünstigt CSFR-Handel
Die Vereinigten Staaten erleichtern der Tschechoslowakei den Handel mit den USA. Präsident George Bush will die CSFR auf die Liste der Länder setzen, die einen Teil ihrer Waren zollfrei in die USA liefern dürfen.

Tunnel unter Pyrenäen geplant

PARIS, 28. April (Reuter). Frankreich und Spanien wollen einen Straßentunnel unter den westlichen Pyrenäen bauen. Eine entsprechende Absichtserklärung unterzeichneten Vertreter beider Länder jetzt in Paris. Der Tunnel unter dem Bergpaß Somport soll 8,6 Kilometer lang werden und ab 1995 die Straßenverbindung zwischen dem französischen Pau und Saragossa in Spanien verbessern. Bislang ist diese Route jedes Jahr mehr als zwei Monate wegen Schnees gesperrt.

Kuba tritt in die Pedalen

HAVANNA, 28. April (dpa). Für die Kubaner heißt es jetzt: Radeln. Die amtliche Nachrichtenagentur Prensa Latina berichtete am Donnerstag, in der Hauptstadt Havanna würden jetzt 120 000 Fahrräder chinesischer Produktion an die Bevölkerung verteilt. Bis Jahresende sollen weitere 600 000 Drahtesel folgen. Ziel der Aktion: Die kubanische Führung will angesichts der drastisch verringerten Öllieferungen aus der UdSSR Benzin sparen.

Kleiner Erfolg gegen Alzheimer

LONDON, 26. April (dpa). Ein Mittel gegen die Symptome der Alzheimer-Erkrankung ist erfolgreich in Großbritannien getestet worden. Wie die britische Medizinzeitschrift „The Lancet“ jetzt berichtet, setzten Ärzte des Londoner Institute of Psychiatry das Mittel „Tacrine“ bei 89 Patienten ein, die an dieser Gehirnerkrankung, die zu Gedächtnis- und Persönlichkeitsverlust führt, leiden. 45 Prozent der Patienten zeigten eine bedeutende symptomatische Verbesserung ihres Befindens. Die Krankheit kann mit dem Mittel aber nicht geheilt werden, betonten die Ärzte.

„Tacrine“ war vor 30 Jahren entwickelt worden, um unter anderem Nebenwirkungen von Morphium in der Anästhesie zu bekämpfen. Die Arznei sei aber seit langem nicht mehr verwendet worden. In der Bundesrepublik ist ein Mittel unter diesem Namen nicht im Handel.

Aufgespießt:

„Ich habe in Deutschland zwanzig Wahlkämpfe absolviert, warum sollte ich nicht den 21. in der Tschechoslowakei führen?“

Der Vorsitzende der Sudetendeutschen Landsmannschaft, Franz Neubauer, laut Freitagsausgabe der tschechoslowakischen Tageszeitung „Rude pravo“.

SNAD TAM VEMÍ ZAPOTŘEBÍ!
JAKÉJ NOVÉJ HEMMLEIN.

Byl Gagarinův vesmírný let největším podvodem století?

Bez papíru ani ránu ● Ideologie namísto skutečných informací ● V beztřížném stavu se jediný Gagarin cítil jako doma

Těžko říci, zda před veřejností byl po „letu“ nervóznější Gagarin nebo organizátoři celé akce. Jedna věc je totiž sebrat roli supermana v ústraní a navíc potají — věc druhá je ovšem v této roli žít a prezentovat ji před publikem, jmaž byl celý svět.

Prubířským kameny Gagarinova hereckého umění se staly tiskové konference. A ty věru v účasnostech dojem o profesionálně odvedené práci nezanechaly. Ani nemohly. Skutečným šokem z první tiskové konference po přistání přenášeno přímo televizí bylo, když první dobytý kosmu četl své jedinečné zážitky z kusu papíru. Nemluvě už o tom, co četl. Už jsme vzpomněli onu osudnou chybu, kdy Gagarin barvitě líčil krásy Latinské Ameriky, která však v době, kdy nad ní údajně letěl, tonula v hluboké noční tmě. Další perli: „V beztřížném stavu jsem jedl a pil, a všechno probíhalo jako na Zemi.“ Organizátoři nepochybně spoléhali na to, že tato „fakta“ nelze nikde ověřit. Jenže, co čert nechtěl — nejenže začal do kosmu létat Američané, ale i sovětsí kosmonauti, kteří zcela průkazně letěli, hovořili úplně jinak. Například Titov si stěžoval na bolesti hlavy, nevolnost a zejména zrakové poruchy, které trvaly ještě po přistání.

Při každé Gagarinově tiskové konferenci seděl vedle Gagarina i vědec, kteří byli neustále v pohotovosti, aby za-

Byl Gagarinův vesmírný let největším podvodem století?

Zapomenutý hrdina ● Sabotáž nebo sebevražda? ● Podezřelá rychlá krmace ● Čím bylo roztrháno Gagarinovo tělo?

Stejně záhadná jako poslední léta jeho života byla i smrt Jerrije Gagarina. Nejvíce záručejší je to, že hrdina Sovětského svazu umírá necelých sedm let po svém „letu“, a to při dodnes uspokojivě nevyšetřeném leteckém neštěstí. Člověku se nebuče věří, že tak důležitá osoba by po kosmickém letu plovla civiční letadla. Pravdou však je, že po obrovském humbuku kolem Gagarina se postupně vytvořilo stejné obrovské ticho. Až na jaro 1968 bylo oznámeno, že zahynul při leteckém neštěstí.

Osmádného dne, 27. března, Gagarin plánoval dvoamístný cvičný MiG-15. Startoval dvakrát se stejným instruktorem, jistým Serjoginem. Při druhém letu však dostal neokřávané brzy rozkaz k návratu. Stačil oznámit vůči epinění úkolů, udát výšku — a pak se odmíchl. Křavěl. Podle oficiální zprávy se mi-

nata po přerušení spojení letadlo za vrátilo do země. Zatlumco vojáci bledali trošky letadla, byl vydán rozkaz sepat se všech, nešetkali se v uplynulých dnech v Gagarinem, a pokud ano, o čem spolek hovořili. Uvažovalo se o sabotáži, ale také o sebevražedném úmyslu. Když se vojákům konečně az druhého dne podařilo objevit tělesné pozůstatky letce (přičemž se v okolí místa neštěstí v tom čase nacházela spousta lidí), ukázala se další podivnost — zatímco Serjoginovo tělo bylo možno identifikovat, Gagarinovo bylo roztrháno na kousky. Mchlo se tak stát v důsledku menší detonace, a to nikoli při katastrofě, ale dejme tomu o mlhnutu dítěte. A tento výbuch mohl být také příčinou celého neštěstí. Vždyť nejen teraristé vědí, co dokáže malícký kousek plastické trhaviny zvané semtex... Nemuselo to tak být. Ale: proč si dva zkoušení letci nedokázali poradit? Proč se nekontaktovali? Proč ke Gagarinově krmaci došlo hned večer po objevení jen některých částí jeho trupu, které byly identifikovány pouze na základě částí letecké kombinéry, v jejíž kapse byly nalezeny stávanky na jméno Gagarin?

Pozor na aspirin!

Klimentův pokusem na stovkách pacientů americkí lékaři dokázali, že jeden aspirin (u nás acylpirin) denně snižuje srážlivost krve a tím přispívá k prevenci upátní věnčitých cév čili infarktu. Zároveň se však zjasnilo, že ve spojení s alkoholem může aspirin vyvolat nebezpečně vedlejší účinky. Kdo zapíjí aspirin pivem, vínem nebo tvrdým alkoholem, ten spadne rychle pod stůl.

TAK JAK TO JE?

ČESKOSLOVENSKO

UNESCO

1 Kčs
190

VLASTA BURIAN
100. výročí narození

Banda s lany dopadena

Samparákým policistům se podařila věc — konečně dopadli bandu (romskou), sestávající z pěti mužů a jedné ženy, která od ledna vyupravovala kostely. Romové se soustředili na Severomoravský a Východočeský kraj. Během těch několika měsíců před nimi neobstálo 18 kostelů. Do neustálého vnikali bnd kněny, která rozbíjeli, aby se poté do chrámových prostor sponžběli po laně, nebo sektarami a krumpačím rozečkali vstupní dveře. Nakradli a rozprodali věci za dobrého půl milionu korun. Vyšetřování a dokazování pokračuje, neboť je důvodná podezření, že páchali i jiné nepravosti.

Liqueur, ano!
Nejdřív, ale holentková
vraťte moje divadlo,
to bude potom legrace!

Sládkovci píší Bushovi:

V těchto dnech odeslalo Sdružení pro republiku — Republikánská strana Československa prezidentu Bushovi do Bílého domu ve Washingtonu dopla tohoto znění:

„Vážení pane prezidente, s odkazem na současnou politickou situaci v Československu bychom Vám byli zavázáni, kdybyste mohl věnovat pozornost některým podivným událostem v naší zemi. Proti předchozím nadějm vyvolaným tzv. sametovou revolucí musíme říci, že naše předpoklady nebyly splněny. Více než rok po listopadu 1989 veškerá moc v naší republice je v rukou bývalých členů KSČ, strany odpovědné za současnou situaci Československa jako rozvojové země. V jejich rukách jsou všechna důležitá místa od předsedy FS k nižším pozicím. Jsme si jisti, že nemáte dostatek informací o skutečné situaci, protože naše vlastní zkušenosti akazují na fakt, že „sametová revoluce“ byla pouze loutkovým divadlem. Ale to není podstata našeho dopisu, a byli bychom šťastni, kdybyste nezasahoval do našich domácích

sázejností, tj. nepodporoval současnou vládu. Zajímáme se o pmpad RFE (Radio Svobodná Evropa — pozn. red.). Tato vysílací stanice byla důležitá v minulosti, ale nyní je to služební současně vládnoucí garnitury. Nerozšiřuje objektivní informace jako základ pro demokratické změny v naší zemi. Naopak rozšiřuje lži a podporuje bývalé komunisty. Můžeme říci, že tato stanice naplní svůj dílohu. V současné době je to pouze zprávoob, jak okřádat americké deňové poplatníky.

Náš požadavek je jasný. Nepiňte dotaci pro tuto stanici a přispějte tak nejlépe k rozvoji demokracie v Československu.“
Jan Vlk, tajemník SPR—RSC
Dva mířenci slabikují nápis na historickém pražském domě: Praga caput regni. Povídá jeden z nich: „Hept, ale, vole, že je Praha kaput, to vim dávno. Ale co znamená to regni?“

☆ Ve chvíli, kdy se na stále ještě probíhající prodejní výstavě proslulé zlatnické firmy TIFFANY v pražském Obecním domě objevili zpěvák KAREL GOTT [52], stočily se hlavy všech přítomných od vitrin k našemu Zlatému slavíkovi. Jen členové soukromé bezpečnostní služby Rieger Security se na svých postech ani nehnují... Mezi dalšími zdejšími hosty byla i DAGMAR BUREŠOVÁ, předsedkyně CNR. Stále vysoce elegantní dáma, podlé mínění našich oděvních návrhářů nejlépe oblékaná žena v ČSFR, si tu zakoupila náramkové hodinky v dřevěném pláští, zhotovené v Itálii. Byla to sice jen několikasetkorunová záležitost, ale BORIS SIMANOVSKÝ, jeden z vedoucích pracovníků firmy TIFFANY, jinak sólista opery Slovenského národního divadla v Bratislavě, konstatoval, že si v této cenové relaci nemohla vybrat lépe.

☆ Bývalá populární zpěvačka NAĎA URBÁNKOVÁ [52], která dnes žije trvale ve Švýcarsku, se při nedávné návštěvě Československa zmínila, že je stále úspěšnější čarodějkou. Ostatně, vyrůstala v Podkrkonoší, kde před půlstoletím žilo nemálo spiritistů. Už před lety vlastnila obrovskou kolekci snů, horoskopů a odborných knih s touto tajemnou problematikou. Předpovídáním budoucnosti se prý paní Naďa zabývá na vědeckém základě.

☆ Při závěrečné recepci soutěže o titul Miss Čechy 1991 v Grandhotelu Pupp v Karlových Varech se pamětníci nechali slyšet, že toto světoznámé hotelové zařízení má v pořadí voleb královen krásy dávnou tradici. A světoznámá, v roce 1947 se zde v této soutěži umístila na druhém místě dnes už proslulá Hřmlová a televizní režisérka VĚRA CHYTILOVÁ [62].

ČEŠTINA jazyk neznámý

amfora plná acetonu byla nalezena Atričany v Africe

agónie na Arabském poloostrově začala v atmosféře

občané aššití to nemají jednoduché, město AŠ je rodu mužského i ženského — ta AŠ i ten AŠ

třikrát dlouze znamená Ázerbájdžán

léky a borůvky staví krátce, zedníci stavějí dlouze

adsorbce není opakem absorpce

Tycho de Brahe je špatný přepis jména hvězdáře Brahe Tycho, také často chybujeme v křestním jménu básníka Otokara Březiny

v tenise se jeden z úderů nazývá hekkendrajv, v jiném sportu se proslavil Botvinnik

belvédér se nazývá obecně každý letohrádek, v Praze se však jmenuje Belvédér; říká se mu též letohrádek královny Anny

dlouze píšeme slova: balkón, bon-tón i bonbón, bonboniéra se však na beton píše krátce.

množství brožur může být bariérou vzdělání

buvol se těžko učí hrát badminton

často se chybuje v názvu pražské městské části Braník

Buddha nechodí do bufetu

Banská Bystrica i Bardejov mají něco společného

hlavní město státu Brazílie se nazývá Brasília

Bílá hora (kopec, na němž se odehrála tragická bitva)

Bílá Hora (obec, dnes část Prahy, vystavěná na tomto kopci)

břízolit se vyrábí v Horní Bříze, břízolit neexistuje
v bjaťlonu se nedá brejkovat
botel není totéž co hotel, neboť je „postaven na vodě“
batohy i batážky nosíme bez háček nad písmenem „t“

labuť jsou i bílé, jen jedna je Bílá labuť, stejně jako Bílá sobota
máte rádi beaujolais — píše se právě takhle

v přírodě se orientujeme podle buzoly, přesto, že jedna z Lapérousových lodí se podle stejného přístroje nazývala Boussole

začalo být zvykem pít i psát kolu, správně však je to jen coca-cola, kterou vyrábí firma Coca-Cola

clitron i cyklón se píše s délkou, ale, vězte nebo ne, jeden s i a druhý s y

v poslední době začínají být bezcenně staré ceníky

pověstná CIA je roku ženského a píše se bez jakýchkoli teček, na rozdíl od francouzské organizace C.G.T.

číslo jednačí má zkratku č. j., z nepochopitelných důvodů je tomu u čísla popisného nejen tak, ale i jinak, lze psát i čp.

metry máme dvojí, metr čtvereční i čtverečný (zejména v odborné literatuře)

vedle cirózy nemáte nic jiného, máte-li slehózu jater, je to díto

MYSLÍM, ŽE TÝCH DISKUZÍ O REPUBLICE
BOLO UŽ DOST. PŮBME SA TERAZ ZHOVÁRAT
O NIEČOM INOM - NA PRÍKLAD O ŠTÁTE!

Kdo se skrývá za Frontou národního osvobození Slovenska?

SEMTEX ZA MEČIARA

V úterý odpoledne krátce po zveřejnění zprávy o odvolání slovenského premiéra přijala pracovníce dispečinku ČTK v Praze 1 od slovensky mluvícího anonymy následující telefonát: „Fronta národního osvobození Slovenska provede pumové útoky na mezinárodní rychlíky a plynovody ze SSSR, a to semtexem. Důvodem je odvolání premiéra Mečlara. Bude to provedeno do 48 hodin.“ — V ČTK volali okamžitě policisty z OS VB Prahy 1, kterým předali text telefonátu. Proti neznámému pachateli bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin šíření poplašné zprávy.

KDO? KOMANDO, SABDAH ALIHO IBN TISY..."

Hádankářský koutek

Kdy ekonomicky doženem Západ?

Až komunisté vrátí do státní pokladny, co ukradli národu a národ, co rozkradl za komunistů.

Co pro nás znamená zrušení armády? Ekonomickou katastrofu. Neuneseme náklady na její rozpuštění.

Proč nám ze Sovětského svazu vrátí-li zásilku léků?

Protože na každém z nich bylo napsáno: Užívat po jídle.

Víte, jaký je rozdíl mezi Husákovou a Havlovou republikou?

Za Husáka si žila komunistická smetánka z nakradených peněz a obyčejní lidé živořili. Za Havla obyčejní lidé živořili a komunistická smetánka si žije z nakradených peněz.

Dot bylo demokraciel

Duchodci vzpomínali

Povídali si dva penzisté: „Já se měl, mitej pane, za komunistů báječně!“
„To jste byl určitě ve straně...“
„Omyl, v emigraci.“

NAHAHA...!

NECHÁPU, NA CO POTŘEBUJEME TĚH
USTAVY, KDYŽ NÁM ÚPLNĚ STAČÍ
TEDEŇ - TŘEBA TEN V SOBNICÍCH

Drei Pflichtjahre für Ärzte

HAMBURG, 29. April (AP). Wer Kassenarzt werden will, soll künftig nach dem Studium noch eine dreijährige Weiterbildung in Allgemeinmedizin absolvieren. Ein entsprechendes Gesetz kündigte Bundesgesundheitsministerin Gerda Hasselfeldt (CSU) am Montag in Hamburg an. Zusammen mit dem sechsjährigen Medizinstudium werde die Arztaus- bildung neun Jahre dauern. Hasselfeldt begründete die Neuregelung mit gestiegenen Anforderungen an Kassenärzte.

KONEČNĚ!

PRO DABUV, ZA DABUV, NEĽA
 ŽE ONA DVE...

TESTUPAR SE NEHNCI STYDI ZA TOHLE
 SVACHMĚRÁKY

Andrzej Staworzynski hatte keine Chance. Sie waren zu fünft oder zu sechst, so genau weiß das der 44jährige Pole nicht mehr. Er hatte geschlafen, auf einem jener unbeleuchteten Autobahnparkplätze an der „Transitstrecke“ von Berlin nach Frankfurt/Oder. Als er den kleinen, hinter Büschen und Bäumen versteckten Rastplatz in der Nähe der Ausfahrt Fürstenwalde gegen kurz nach 22 Uhr angesteuert hatte, war der noch relativ belebt. Kurz vor Mitternacht aber herrschte Ruhe – Starworzynski wurde die zum Verhängnis.

Es muß alles sehr schnell gegangen sein. Starworzynski erinnert sich noch vage an ein paar Stimmen, dann klirrten auch schon die Scheiben seines Fiat. Der Pole wurde aus dem Auto gezerrt und mehrmals „mit einem stumpfen Gegenstand“, möglicherweise mit einer Eisenstange, niedergeschlagen. Die Platzwunden, die er an Stirn und Hinterkopf davontrug, stellten sich im nachhinein als „leichtere Verletzungen heraus“, wegen seiner blutunterlaufenen

Die Autobahn gen Polen wird nachts gefährlich

nen Augen hatten die behandelnden Ärzte im Krankenhaus von Bad Saarow zunächst sogar einen Schädelbasisbruch befürchtet.

Der Reifenhändler aus dem kleinen Dorf westlich von Warschau schleppte sich nach dem brutalen Überfall blutüberströmt zur Autobahn, um dort ein Auto anzuhalten. Vergeblich. Erst eine knappe halbe Stunde später stoppte ein Streifenwagen der Polizei. Die stellte fest, daß Starworzynski den Raub – ihm waren 520 Mark, etwa 100 Dollar und eine Tüte Süßigkeiten, die er seinen Kindern mitbringen wollte, gestohlen worden – noch glimpflich überstanden hatte: Vor seinem Auto fand sich eine von den Tätern zurückgelassene Gaspistole.

„Glück im Unglück“ hatte auch Duzy Wtackimierz aus dem polnischen Grenzstädtchen Slubice, den die ver-

mutlich gleiche Gruppe nur eine halbe Stunde später erwischte. Auch er und sein Freund wurden niedergeschlagen, auch sie wurden beraubt. Die Täter hatten Wtackimierz, der mit einer Panne am Straßenrand liegegeblieben war, „Hilfe“ angeboten. Als er sich über den Motor beugte, schlugen sie zu.

Nachts wird es gefährlich für die Polen auf den Autobahnen des neuen Bundeslandes Brandenburg. 19 Überfälle mit 40 Opfern hat die Polizei seit dem 18. März registriert, dem Tag, an dem der Fall von „primitivem Wegelagerertum“ passierte, wie es Konrad Hoffmann nennt. Der stellvertretende Staatssekretär im brandenburgischen Innenministerium gehört einer Sonderkommission an, die wegen der Häufung der Fälle inzwischen gebildet worden ist. Sie beschloß kürzlich verstärkt Polizeistreifen auf die unsicheren Strecken

zu schicken. Viel genutzt hat das noch nicht: Auch nach der Verstärkung der Polizeipräsenz riß die Überfall-Serie nicht ab. Acht weitere Fälle verlängern seitdem die Ermittlungsliste der Potsdamer Kommission. Die gesamte Beute der Täter summiert sich inzwischen auf stattliche 120 000 Mark, 11 000 Dollar und etwa elf Millionen Zloty (circa 1650 Mark). Immerhin weiß man nun um die Vorgehensweise der Täter, die nach drei verschiedenen Varianten vorgehen:

- Entweder überfallen sie die schlafenden Polen auf den Autobahnparkplätzen
- oder sie folgen den Opfern auf der Autobahn und zwingen sie am Straßenrand zum Halten.
- Gelegentlich geben sie sich auch als „Zivilstreife“ aus und kassieren von den gutgläubigen Polen Bargeld als „Sicherheitsgebühr“.

Die Autobahn-Räuber haben das ohnehin sensible Verhältnis der Nachbarn von Oder und Neiße schwer belastet.

Nachdem Neonazis und angetrunkene Hooligans am 8. April, dem Tag der Visafreiheit für die Polen, in Frankfurt an der Oder die Polen mit „Sieg Heil“-Sprechchören und Steinwürfen empfangen hatten, war die Einreise über den innerstädtischen Übergang deutlich hinter den Erwartungen zurückgeblieben.

Im polnischen Rundfunk wurden die Reisenden fast stündlich gewarnt. Auch nach der Überfall-Serie, die nach Ansicht der Sonderkommission nicht politisch motiviert ist, mahnen die polnischen Medien ihre Landesleute zur Vorsicht.

Vielmehr hat man auch bei der Potsdamer Sonderkommission noch nicht zu bieten. Am besten, so lautet der Tip, sei es, „direkt nach Polen durchzufahren“.

Aufgespießt

„Der Staatschef trug einen weißen Anzug und ein breites Lächeln ... Um die Stimmung im zerbombten Land zu heben, hatte die Regierung Schulen und Hochschulen zum Präsidenten-Geburtstag schließen lassen.“

Die Nachrichtenagentur Reuter über Feierlichkeiten in Irak anläßlich des 54. Geburtstages von Saddam Hussein.

MOJI NEJNOVĚJŠÍ ŽENU
 JSEM POZNAL NA MOSTECKU

Z DOPISU
 JEDNOHO
 „AUSLENDRA“

17. 4. 86 München

*Ich habe seinige zeit Arbeit bei Ojch als Mauer
 von 15. 8. 73 bis 10. 2. 75. bei Mein entlasung habe Ich
 keine Erzaignis bekommen, und jex Mann ferlang
 das von Mir. Ich Bitte Sie filmals sicken sie
 Mir die gemwineste Erzaignis Beste Dank.*

TO JE VONCO!

Am Frankfurter Universitätsklinikum hat Kaltenbach mit seinem Kollegen Christian Vallbracht außerdem eine Methode entwickelt, die auch die Behandlung von Gefäßverschlüssen, nicht nur Verengungen, mit Kathetern erlaube. Dabei werde eine kleine Drahtwelle durch die Ader eingeführt, die ein winziges Loch in den Verschluss bohrt. Durch dieses Loch könne dann der Ballon eingeführt werden. Seit der Entdeckung der Methode vor drei Jahren seien in Frankfurt schon 100 Patienten mit der „Frankfurter Welle“ operiert worden. 70 Prozent der Verschlüsse seien durch den Eingriff dauerhaft beseitigt worden.

Die schonende Behandlung lebensgefährlicher Herzkranzgefäßverengungen mit einem sogenannten Ballonkatheter setzt sich immer mehr durch. In diesem Jahr könnte die Zahl dieser Eingriffe erstmals die der Herzoperationen übersteigen, sagte der Frankfurter Mediziner Prof. Martin Kaltenbach in Mannheim.

Mehr Katheter-Eingriffe als Herz-Operationen

VO VLÁDE
 JEŠTE SOM,
 ALE UŽ
 VEĽMI
 NEVLÁDNEM

Plötzlich stand in Prag ein rosaroter Panzer herum

PRAG, 29. April. Um den sowjetischen T34-Panzer, der auf einem Prager Platz als Denkmal an die Befreiung der tschechoslowakischen Hauptstadt durch die Rote Armee im Mai 1945 steht, gibt es weiterhin Unruhe. Am Wochenende malten Jugendliche in einer als Happening verstandenen Nacht-und-Nebel-Aktion den Panzer rosarot an. Auf dem Turm des Tanks befestigten sie einen überdimensionalen warnend erhobenen Zeigefinger aus Pappmaché.

Als die „Verschönerung“ des Denkmals offenbar wurde, beschloß der Prager Magistrat, den Panzer umgehend mit einer Plane verhüllen zu lassen, bis die schwer zu entfernende Farbe getilgt ist. Mit der Verhüllung soll eine Provokation der Befürworter des Denkmals vermieden werden, die in den letzten Wochen Tausende von Unterschriften gegen die zunächst von der Verwaltung des Prager Stadtteils Smichov ins Auge gefaßte Entfernung des Denkmals gesammelt hatten.

Nach einem Bericht der Tageszeitung „Mlada fronta dnes“ hatten Anwohner am Sonntag morgen die Polizei alarmiert, als sie die rosarote Einfärbung des Panzers bemerkten. Die herbeigeeilten Beamten trafen jedoch — so die Zeitung — lediglich noch einen der Teilnehmer des Happenings an. Er habe ein gefälschtes Papier mit amtlichem Aussehen vorgezeigt, nach dem die Bemalung des Panzers vom Prager Magistrat genehmigt worden sei.

Der Prager Primator (Oberbürgermeister) Jaroslav Koran, der sich vor der Wende in der Tschechoslowakei als Fotograf und Übersetzer einen Namen gemacht hat, zeigte sich ausgesprochen verärgert darüber, daß das Happening von den Ordnungskräften nicht früher bemerkt worden war. Er könne sich nicht vorstellen, daß an dem „Platz der sowjetischen Panzergrenadiere“ während der Malaktion nicht mehrmals Streifenwagen vorbeigefahren seien. „Es hätte mich nicht gewundert, wenn wir unter dem Panzer-Denkmal einen farbig angestrichenen, süß schlafenden Polizisten gefunden hätten“, äußerte das Stadtoberhaupt.

Die Tageszeitung „Rude Pravo“ veröffentlichte am Montag ein Gespräch mit einem 17jährigen Schüler einer Prager Kunstakademie, der nach eigenem Bekunden an der Aktion teilgenommen hatte. „Die Leute werden schockiert sein. Wahrscheinlich werden sie es zu einem Politikum machen. Aber wir haben es anders gemeint. Es war ein märchenhaftes Gefühl — ein Happening halt. Wir haben ein Kunstwerk geschaffen, das es sonst nirgends auf der Welt gibt“, sagte der junge Mann. Nach seinen Angaben hatten sich 15 Jugendliche nach einer Geburtstagsfeier an der Mal-Aktion beteiligt.

Da auf den Sockel des Denkmals der Name „David Cerny“ aufgespritzt wurde, wird vermutet, daß dieser Prager Künstler der Urheber des Happenings ist. Cerny war bereits Mitte vergangenen Jahres bekannt geworden, als er auf dem Altstädter Ring im Herzen Prags einen Trabant auf riesigen Stelzen ausgestellt hatte. Der „Trabi“ erinnert an den im Herbst 1989 durchgesetzten Exodus der DDR-Flüchtlinge aus dem Garten des Lobkowitz-Palastes, in dem die bundesdeutsche Botschaft in der Tschechoslowa-

kei untergebracht ist. Die deutschen Besitzer hatten eine Unzahl von Fahrzeugen dieses Typs, mit denen sie aus der DDR angereist waren, in den Prager Straßen zurückgelassen. Cernys Objekt wurde inzwischen mit Spenden aus Westdeutschland aufgekauft und auf dem Gelände der inzwischen gesamtdeutschen Botschaft auf der Prager Kleinseite ausgestellt.

Um das Panzer-Denkmal war im Januar Streit ausgebrochen, als die Verwaltung von Prag-Smichov beschloß, den Stahlkoloß zu entfernen, der im Mai 1945 als einer der ersten Sowjettanks nach Prag rollte.

Statt dessen sollte eine Gedenkstätte entstehen, die auch der Rolle der Westmächte und der auf ihrer Seite kämpfenden Exil-Tschechoslowaken gerecht werden sollte. Nachdem sich der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel und der Prager Oberbürgermeister Koran für einen Verbleib des T34 ausgesprochen hatten, einigte man sich auf eine Denkpause in dieser Frage.

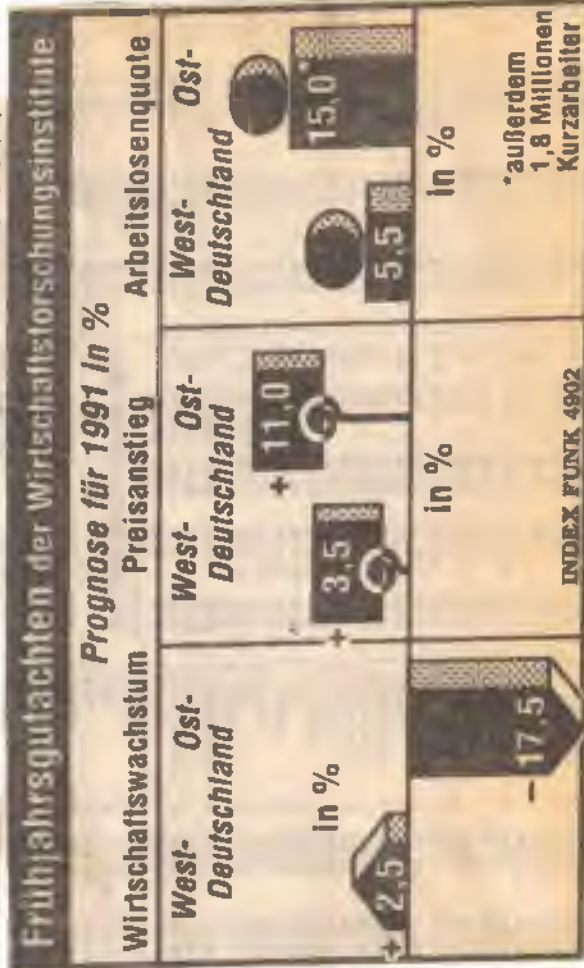

ROSAROTER PANZER: Aufregung in Prag um den bemalten und mit einem warnenden Pappmaché-Finger ergänzten Panzer des Denkmals zur Befreiung Prags durch die sowjetischen Truppen.

Havel lehnt Auflagen ab

PRAG, 29. April (Reuter). Der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel lehnt eine Beschränkung der Bündnisfreiheit seines Landes in einem Partnerschaftsvertrag mit der Sowjetunion ab. In Prag sagte er am Montag, ein entsprechender Artikel im Entwurf des angestrebten Abkommens sei unannehmbar. Die UdSSR will jeder Seite den Beitritt zu Bündnissen untersagen, die möglicherweise gegen den Vertragspartner gerichtet sind. Eine solche Beschränkung könne der CSFR „die Hände binden“, falls die Europäische Gemeinschaft (EG) eine eigene Sicherheitspolitik entwickle, sagte Havel.

TANK DO PRAHY PATŘÍ, ALE NE NA TOTO MÍSTO... TŘEBA OLCANY...

Unbemerkt über Kremel-Mauer
MOSKAU, 29. April (dpa). Einem 21jährigen Studenten ist es gelungen, die Kremelmauer zu überwinden und unbemerkt einen Bummel im Machtzentrum der Sowjetunion zu unternehmen. Das berichtete die sowjetische Wochenzeitung „Kommersant“ am Montag. Wie es in dem Artikel heißt, überwand der Mann in der Nacht zum Donnerstag vergangener Woche „mit Leichtigkeit zwei Linien Alarmanlagen, weil diese nicht funktionierten, und ging eine Stunde lang in der Festung spazieren“. „Erst als der Mauerkletterer einen Wachsoldaten in ein Gespräch verwickelt habe, habe dieser die Situation erfaßt und den Störenfried festgenommen, hieß es in dem Bericht.“
Am nächsten Morgen sei der Student von der Polizei, vom Geheimdienst KGB und dem zuständigen Staatsanwalt stundenlang verhört worden, schrieb „Kommersant“.

Die Telefon-Misere

in den fünf neuen Bundesländern

In den alten Bundesländern

In den neuen Bundesländern

Telefon-
gespräche
je Einwohner
und Jahr

506

145

111

Telefonanschlüsse
je 1000 Einwohner

467

Aprilové žerty se nevyhýbají ani kultuře. Lidové noviny přinesly 2. dubna (1. dubna pro svátek nevyšly) krátký článek, opírající se o mnohé podrobnosti a jména jako TGM nebo Dr. Hubert Ripka. Podle článku mělo být Národní divadlo v letech hospodářské krize tajně prodáno královéhradeckému výrobci zdrhovadel, J.A. Horákoví, jehož syn, žijící nyní v Anglii jako sir Pavel Horák, se hodlá o dědictví hlásit. Podezřelé na věci bylo ovšem datum údajné kupní smlouvy, to jest 1.4.34. Přesto zadržela redakce řadu znepokojených telefonických dotazů.

Další zpráva podobného druhu hovořila

NEÚSTAVNOST ÚNOROVÝCH UDÁLOSTÍ V ROCE 1948

Otázka je, co byly únorové události, jež vinou komunistické strany Československa zapříčinily po téměř padesát let ztrátu svobody českého a slovenského národa, způsobily bídu a utrpení statisíců, zničily hospodářskou strukturu státu, způsobily naprostý morální úpadek lidí, zavinily popravu a smrt nevinných obětí a přivedly desetitisíce obětí do žalářů a koncentračních táborů.

Byl to puč nebo komplot proti státní moci?

Puč je pokus o násilný převrat, v klasickém slova smyslu často nedosti dobře připravené a často rychle potlačené povstání.

V obecném smyslu je to násilné svržení zákonné vlády.

Komplot je dle tehdejšího trestního práva spojení lidí ke společnému provedení trestních činů. Trestní zákon první republiky, dle něhož byli mnozí souzeni i po roce 1948, považoval komplot za trestný čin v tom případě, usiloval-li o úklady proti republice (§ 2,3,6 zákona na ochranu republiky z 19. března 1923), dále úklady proti členům vlády (§ 7 a 8 zákona).

Komunistická strana Československá tvrdila vždy, že únorový puč či komplot byl proveden legální cestou. Tato zjevná lež si odporuje s tvrzením jejich představitelů, že puč byl připravován hned po roce 1945, tedy po květnové revoluci. Na schůzi ústředního výboru strany dne 2. června 1950 a poté dne 19. června 1950 vysloveně prohlásil tehdejší předseda strany Klement Gottwald: "Také únor jsme připravovali od roku 1946 a konkrétně od roku 1947."

Od srpna 1947 vypracovávalo vedení strany po tři měsíce postup pro mocenský boj. V parlamentních volbách v roce 1929 dostala strana v celém státě 10% hlasů. V květnových volbách v roce 1946 pak v celostátním měřítku 31,05%. Měla 93 poslanců a přesto ovládala všechny nejdůležitější úřady, vojenské složky a ministerstvo vnitra.

Počátek neústavnosti začal přímo již odmítnutím přijetí Marshalova plánu. Na přímý rozkaz Moskvy, respektive Stalina dne 4. července 1947 sdělila oficiálně československá vláda, že se nezúčastní jednání o Marshalově plánu, k jehož přijetí se před tím kladně vyjádřila. Tím vlastně nastal konec suverenity státu, protože na nejhrubší nátlak sovětského diktátora celá vláda podlehlá násilnému diktátu.

Dne 20. února 1948 podalo 12 příslušníků demokratických stran demisi prezidentovi. Byli to zástupci stran národně socialistické, lidové a slovenských demokratů. Vláda, jejímž předsedou byl Klement Gottwald, měla 26 členů. Z toho byli dva nestraníci: ministr zahraničí Jan Masaryk a ministr národní obrany Ludvík Svoboda. Ministr výživy Václav Majer podal návrh předsednictvu sociální demokracie, aby mohl vystoupit z vlády. Byl odmítnut. V dohodě se svými přáteli zavolal telefonicky Jana Masaryka a navrhl mu, aby společně podali demisi. Jan Masaryk souhlasil a slíbil, že demisi hned prezidentovi předloží. Skutečně tak učinil. To byl též důvod, proč byla odložena schůze parlamentu, jež měl být svolán na 24. února. Dne 25. února přijímá prezident demisi 12 členů vlády, dodatečně se k demisi připojili další dva ministři soc. demokracie: Václav Majer a Tymeš. Když pak k tomu připočteme demisi Jana Masaryka, je to z 26 členné vlády patnáct ministrů, tedy absolutní většina. Je dodnes záhadou, proč prezident neodvolal celou vládu, když věděl velmi dobře, že většina vlády demisi podala. Je proto vyslovená lež, když tvrdila strana, že stačí jen rekonstrukce staré vlády, protože většina vlády demisi nepodala.

Dne 21. února 1948 v době vyvrcholení tak zvané vládní krise byla provedena nejostřejší bezpečnostní opatření. Strana se rozhodla nepřipustit demokratické volby. Dva zpravodajští důstojníci na sovětském vyslanectví v Praze Tichonov a Chazjanov poslali do Moskvy zprávy o nebezpečí, že strana nezíská ohlašovanou většinu v příštích volbách, jež měly být v květnu 1948. Stejnou zprávu vypracoval za stranu i Štěpán Plaček, vedoucí vnitrostátního zpravodajství STB. Moskvě se zdál postup strany velmi pomalý a nebezpečný a naléhala na přípravu rozhodujícího mocenského konfliktu. Tak bylo rozhodnuto přistoupit k násilí.

Dne 21. února vyzval Gottwald všechny členy strany, aby uskutečnili demonstrace a ustanovili akční výbory národní fronty. Současně byly ozbrojeni dělnické milice a svolán sjezd závodních rad. Samozřejmě naše platné zákonodárství neznalo pojem akčních výborů a jejich ustanovení bylo absolutně neústavní.

Dne 22. února 1948 byl svolán sjezd závodních rad za účasti osmi delegátů. Tento sjezd převzal de facto funkci parlamentu. Rozhodl o dalším znárodnění v průmyslu, veškerého velkoobchodu a uložil komunistickým funkcionářům, aby ustanovili v podnicích národní správy. Současně bylo přikázáno všem členům závodních rad, aby na závodech kde dosud nejsou, byly zformovány lidové milice a akční výbory, které by odstranily z vedení závodu nekomunisty.

Akční výbory jež byly vysloveně protiústavní, vznikly příkazem Klementa Gottwalda dne 21. února 1948. Ústava Československé republiky ze dne 23. února č. Sb. 121 byla stále v platnosti. Prezident se o ni též opíral při svém návratu v roce 1945 v otázce tzv. prezidentské kontinuity. Dle § 22 této stále platné ústavy nesmí členové Národního shromáždění od nikoho přijímat příkazy, vykonávají svůj mandát osobně a požívají imunity dle § 23 až 26. Všechny zákony a všechna ustanovení, odporující ústavě, jsou neplatná.

Tě ovšem revaldilo komunistické straně. Ne púde parlamentu zkonstruoval akční výbor parlamentu, jako vysloveně protiústavního činitele, který vylučoval ze všech nekomunistických stran poslance, kteří nesouhlasili s tímto násilným převratem. Mimoto nutil poslance, aby vyloučili z řad poslanců ty, kteří odmítli souhlasit s nově ustanovenou vládou pod předsednictvím Klementa Gottwalda. Během zasedání parlamentu odešlo 11 poslanců.

Dne 11. března vyslovilo nové vládě důvěru 230 poslanců.

Dne 30. května byly volby, při nichž dostala jednotná kandidátka 89,3% hlasů, 70% ze zvolených byli členové strany.

V dubnu zahraniční výbor amerického kongresu jednal o komunistickém puči v Československu, a puč jako nezákonný odsoudil.

Hlavními nástroji komunistického puče v únorových dnech byly: ministr Svoboda za armádu, dále STB, podléhající ministru Noskovi, lidové milice a akční výbory. V pozadí a přímým příkazem byla Moskva.

Facit:

- 1) Příprava puče od roku 1945
- 2) Konec suverenity státu po odmítnutí Marshalova plánu
- 3) Nezákonně ustanovení akčních výborů strany
- 4) Ozbrojení lidových milic
- 5) Závodní rady převzaly funkci parlamentu
- 6) Většina vlády podala demisi
- 7) Ustanovení akčního výboru parlamentu
- 8) Tento akční výbor - vysloveně protiústavní, vylučuje řádně zvolené poslance v r. 1946 z parlamentu a zbylé demokratické poslance nutí násilím k hlasování.

Dr. Anna Masaryková, dcera malíře Herberta Masaryka, dožila se 3. dubna 1991 osmdesátilet. Zapsala se do našeho kulturního života jako historik umění, pracovala s Národní galerií v Praze, připravila několik velkých zahraničních výstav českého výtvarného umění, publikovala řadu prací o českém umění 19. a 20. století. Součástí její aktivity byla i účast v neoficiálním politickém dění v roce 1948 a 1968. Jméno, které nosí,

bylo pro ni závazkem, i když nijak její život neulehčilo. Při vši své skromnosti se stala vzorem čínorodosti, opravdového vlastenečství, nesmiřování se s českou polovičatostí, netolerantnosti i skepsi. Ke svému životnímu jubileu by si ze všeho nejvíce přála, aby ideje T.G.Masaryka - morálka, slušnost, poctivost v životě i politice - přešly konečně ze slov do našich činů.

Redakce časopisu svědectví uzavřela od 1.4. svoje místnosti v Paříži a přesídlila do Prahy 1, Václavské nám. 36, tel. 422/260 341. Zakladatel a redaktor Pavel Tigríd zůstává nadále ve Francii.

poslech rozhlasu na Kčs 20.- a za televizi dokonce na 50.- Kčs za měsíc.

(Mimoходом: také švýcarská televize si na prvého dubna zažertovala: oznámila s četnými podrobnostmi, že známý obraz švýcarské krajiny, vedoucí zasedací síně parlamentu, má být modernizován, doplněn nově postavenými budovami, dráhou i letadly. Ruku na srdce kdo z diváků aspoň na okamžik nenaletěl?)

Mnozí čtenáři Zpravodaje, žijící dnes na západě, navštívili po dvaceti nebo i více letech opět starou vlast. Co všechno se tam změnilo, kolik z bývalých přátel už dnes nežije!

Já sám mohu novost o určitém rekordu, neboť jsem mohl - jako vídeňský žurnalista, vedený na černé listině STB - teprve po 45 ti letech navštívit místa svého mládí: Brno, Mikulov, Dolní Věstonice. Je to fascinující, když se člověk prochází brněnskými ulicemi a když se vynořují z paměti staré příhody.

Tak například v České ulici, kde měla svoje sídlo redakce Lidových novin, jejichž zakladatele Dr. Jaroslava Stránského jsem kdysi jako středoškolač navštívil. Dostal jsem od něho překlad paměti francouzského státníka Clemenceaua, který tenkrát vyšel v nakladatelství Lidovek.

Truchlivě působí pohled na zanedbaný stav mnohých domů, ale naleznou se i paláce a vily, kterých si člověk dříve nějak nepovšimnul.

K nejhezčím dojmům patří ovšem setkání s lidmi, kteří si zachovali svoje osobní vztahy k odsunutým Němcům, kteří je dokonce v těžkých poválečných dobách podporovali potravinami, jichž byl tehdy v Rakousku nedostatek. Bylo to tenkrát určitě riskantní, scházet se na hranicích se Sudeťáky.

V Mikulově, kde můj otec působil od roku 1937 jako školní inspektor, našel jsem nové přátele. Byl jsem překvapen, když jsem byl na městském úřadě přivítán otázkou: Do you speak English? Překvapení bylo také na druhé straně, když jsem vysvětlil česky účel své návštěvy. Navštívit dům svých rodičů bylo mi umožněno teprve při druhém pokusu, neboť nový majitel je předsedou místní organizace KSČ. Z dob mého mládí jsem zde našel pouze dvě knihovny - ale proto jsem přeče do Mikulova nepřijel.

Poprvé jsem spatřil velkou vodní nádrž na řece Dyji u Dolních Věstonic, mrtvé vody, v nichž jen pár holých stromů očekává svůj konec. Pěkná písčitá pláž už zmizela, jen nahore na hřbitově jsem našel zanedbaný hrob svých prarodičů. Starý mlýn je zavřen a pomalu se rozpadá, jen vnitřek kostela je udržován, jak jen to jde. V naší letní chalupě žije sám jakýsi vousatý muž jménem Zinonév. To ovšem není české jméno: ukázalo se, že pochází z Bukoviny, pracoval v ostravských uhelných dolech a nyní žije už několik let zde. V zahradě má několik ovocných stromů, jejichž ovoce mu pomáhá vylepšovat malý důchod. V létě, jak vypráví, projíždí se na kole po okolí, co ale v zimě? Pak jde do místní knihovny a vypůjčuje si knihy. Nezajímá jej Božena Němcová, spíše Marie Theresie, nebo také filozofické knížky - to bylo určité překvapení.

Když jsem se jej ptal, zda bych mu neměl při příští návštěvě něco přivést, co si sám nemůže dovolit, třeba tabák, banány nebo vodku, potřásl hlavou a řekl, že Bůh určil jeho život a že tedy musí tímto prostým způsobem dospět až do konce...

Wolfgang Oberleitner / Vídeň

Auf Capri Stehenbleiben verboten

Unterdessen verbot der Bürgermeister der Touristen-Insel Capri Besuchergruppen, in den engen Straßen des Stadtzentrums von Capri stehenzubleiben. Bürgermeister Constantino Federico sagte, es gehe darum, den „Reichtum der Insel“ zu bewahren. Dazu gehörten neben Panorama und Kirchen auch die Schaufenster der Geschäfte. Reisegruppen müssen mit einer Geldbuße von umgerechnet 1080 Mark rechnen, wenn sie durch Gassen die Straßen blockieren.

Auch Telefonauskunft teurer?

BONN, 1. Mai (dpa). Anrufe bei der Telefonauskunft sollen nach Informationen der Hamburger Illustrierten „Stern“ erheblich teurer werden. Künftig solle die Inlandsauskunft in den Großstädten aus dem günstigen Ortsnetz ausgekoppelt und die Zeiteinheit auf zwölf Sekunden verkürzt werden, schreibt das Blatt in seiner jüngsten Ausgabe. Dadurch würde eine Auskunft, die im Durchschnitt eine Minute dauert, künftig nicht mehr 23 Pfennig, sondern 1,15 Mark kosten. Dies bringe der „Telekom“ jährlich eine Milliarde Mark Mehreinnahmen.

Známky grafika Vladislava Cimburka, které vyhrály soutěž na nejlepší známku k 700-letému výročí konfederace, nebudou vytištěny, protože autor je rodem Čech a byla by to práh hanba, aby jeho známky oslavovaly takové důležité výročí. Jako náplast udělila poštovní správa našemu grafikovi zakázku na jubilejní známku ke stoletému výročí konfederace o chemickém názvosloví v Ženevě.

Die Krönung

MADRID, 1. Mai (dpa). Der Parlamentspräsident der sowjetischen Republik Georgien, Akaki Asatiani, hat sich für die Wiedereinsetzung der Monarchie „noch vor Ende dieses Jahrtausends“ ausgesprochen. Wie Asatiani am Mittwoch in Madrid in einem Interview der spanischen Nachrichtenagentur EFE sagte, will er mit dem in Spanien lebenden georgischen Thronerben Jorge de Bagration Kontakt aufnehmen.

Die Rückkehr zur Monarchie werde in Georgien immer populärer, meinte Asatiani. Intellektuelle, Künstler und sogar der Präsident der Republik, Swiad Gamsachurdia, hätten sich dafür ausgesprochen. Ein König könne zum Symbol der Einheit werden und die verschiedenen Nationalitäten Georgiens aussöhnen.

Kronprinz Jorge wurde 1944 im römischen Exil geboren. Sechs Monate später übersiedelte die Familie nach Spanien, wo der Prinz im Alter von drei Jahren die spanische Staatsangehörigkeit erhielt.

KDE JE NEJAKÉ PŘEMULOVEC?

Briten haben schnellste Post

LONDON, 1. Mai (dpa). Großbritannien erfreut sich der schnellsten und billigsten Post in Westeuropa. Die britische Zeitung „Times“ gab am Dienstag das Ergebnis eines Tests wieder, bei dem 4200 Briefe am gleichen Tag in sechs europäischen Ländern aufgegeben wurden. In Großbritannien erreichten 80 Prozent der Briefe am nächsten Tag den Adressaten.

In der Bundesrepublik waren es 77 Prozent und in Italien nur 15 Prozent. Mit Briefgebühren von 22 Pence (rund 65 Pfennig) hat Großbritannien gleichzeitig den billigsten Tarif, während die Bundesrepublik den höchsten hat. Die britische Post ist auch die einzige, die seit 14 Jahren ohne jede Subvention auskommt und dennoch Gewinne erzielt.

DOJTE JIN SVARČ-SILNIKA A UVIBITE, ŽAK Z VAS, BRITÁCI, UOBĚLA VELTMAŠTRA!

známky, ovšem s přetiskem Slovenský stát. Krátce předtím - března - vyšla pro Slovensko šedesátihaleňová známka s portrétem M. R. Štefánika s označením státu Československo. Poštovní známky jsou tedy věrným svědectvím společenských i dalších změn.

Andrej Hlinka na známkách

(Jh): Československá pošta rozšíří letošní plán nových poštovních známek o jednu zajímavou novinku. Bude na ní portrét slovenského představitele a politika Andreje Hlinky. Vytvořil jej slovenský malíř Jozef Baláž, a kdo bude rytcem, ještě se rozhodne, stejně jako o definitivní hodnotě. Zatím se počítá s hodnotou 10 Kčs a známka má vyjít 21. září ke dnům, kdy se v Ružomberku připravují vzpomínkové akce. Není to poprvé, kdy se Hlinkův portrét objevuje na známce. Na počátku roku 1939 ještě před okupací Čech a Moravy a před vznikem Slovenského státu připravovala Československá pošta dvě známky s Hlinkou na hodnotách 50 h a 1 K; název státu na těchto známkách zněl Česko-Slovensko. Původní známky však nevyšly, protože se mezitím změnil pod nátlakem hitlerovského Německa poměry. Až 1. dubna 1939 vydala slovenská pošta tyto

Volkswagen fährt bei BAZ vor

Vertrag besiegelt / 900 Millionen Investitionen bis Ende 1994

has FRANKFURT A. M. Das zweite große Projekt von Volkswagen in der CSFR nach der bereits besiegelten Zusammenarbeit mit dem Automobilbauer Skoda ist jetzt beschlossene Sache: VW-Manager schlossen mit der Regierung der Slowakischen Republik einen Vertrag über ein Engagement bei der Bratislavské Automobilové Zavody (BAZ).

Dem Abkommen zufolge wird nun ein Gemeinschaftsunternehmen gegründet, das zunächst über ein Kapital von umgerechnet rund 80 Millionen Mark verfügt. VW soll daran 80, die slowakische Regierung 20 Prozent halten. Durch weitere Kapitaleinlagen in Höhe von insgesamt 140 Millionen Mark soll die Quote des Wolfsburger Konzerns später auf 94 Prozent steigen.

Die neue Firma namens Volkswagen Bratislava soll in der ersten Phase bis Mitte 1993 jährlich in einer Art einfacher Montage anhand gelieferter, großer Autoteile 3000 Mittelklasse-Fahrzeuge zusammenbauen. Danach ist vorgesehen, mit einer komplexeren Montage, bei der dann kleinere Teile zur Verfügung ge-

stellt werden, 30 000 Einheiten per annum fertigzustellen.

Darüber hinaus ist der stufenweise Aufbau einer Schaltgetriebe-Fabrikation mit 1300 Aggregaten pro Tag von 1994 an geplant, für die laut VW ein „konzerninterner Bedarf“ besteht.

Zur Verwirklichung dieser beiden Vorhaben ist nach Angaben des Wolfsburger Unternehmens bis Ende 1994 ein Investitionsvolumen von rund 900 Millionen Mark erforderlich. In der Fahrzeugmontage und der Getriebefertigung von Volkswagen Bratislava sollen etwa 1500 Leute beschäftigt werden.

VW-Chef Carl Hahn knüpft „große Hoffnungen“ an das Gemeinschaftsunternehmen in der Tschechoslowakei. Die „feste Einbindung“ in den internationalen Fertigungsverbund seines Hauses sieht er als Voraussetzung dafür an, daß auch aus Bratislava „Produkte von Weltgeltung auf die internationalen Märkte“ kommen könnten. Die durch den Vertragsabschluß entstehenden Verpflichtungen nehme er „sehr ernst“, betont der Manager.

100% !!! TO JE JAKO U KONZERNĚHO KONDITORA.

Aufgespießt

„Polen ging's nur gut, als deutsche Bauern in die Ostkolonisation geschickt wurden.“

Der Kärntner Landeshauptmann Jörg Haider (FPÖ) auf einer CSU-Veranstaltung in München.

„Was ist das für ein Land, das sich einen Staatspräsidenten wählt, der von seiner Physiognomie her ständig breiter wird, statt sich in seinem Amt zu verzehren.“

Zugabe Haider's, nachdem der Saal auf seine erste Bemerkung mit heftigem Applaus reagiert hatte.

Pontifikální mše na Levém Hradci

(str): »Dej mi, Pane, víru, lásku a sílu, dej mi, Pane, naději a pokoru« - zněl refrén písně, kterou mladí věřící za doprovodu kytar, kontrabasů a bubínku vítali na Levém Hradci. Za malým kostelíčkem, na zcela zaplněném návrší památného kopce, tu pořadatelé (arcibiskupství pražské, městský úřad a Sifedoceské muzeum v Roztokách u Prahy) obnovili poutní tradici z 30. let. Pontifikální mši za účasti premiéra P. Pitharta, předsedy ně CNR D. Burešové, kancléře K. Schwarzenberga, prezidentova poradce P. Tigrida a dalších hostů tady sloužil pražský biskup Msgr. Jan Lebeda.

Vzpomínka na dr. Jana Šrámka

(S. V.) V roce stého výročí vydání první sociální encykliky RERUM NOVARUM papežem Lvem XIII. si připomínáme třicáté páté výročí smrti jednoho z nejagilnějších sociálních pracovníků na Moravě Mons. Jana Šrámka.

Šrámek se už v olomouckém semináři zajímal o sociální otázky a problémy. Duchovní obrada a sociální spravedlnost v duchu evangelia se stávají Šrámkovým programem již v prvním kněžském působení v Novém Jičíně. V městě továren a dílen se ujímá v české menšině těch nejmenších, zanedbávaných a nejvíce utlačovaných: katolického dělnictva. Pro ně zakládal spolky a kladl základy křesťanskosociálního hnutí z převládání, že lidé jsou si rovni, protože všichni jsou Boží děti. Když v roce 1906 byla v biskupském semináři v Brně zřízena katedra pro sociologii, jejím docentem byl jmenován poslanec P. Jan Šrámek.

Zakladatel křesťanskosociální strany, první předseda ČSL, ministr ve všech vládách první republiky, předseda čs. zahraniční vlády v Londýně a Svatým Stolicem jmenovaný zakladatel Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje však své osmdesátiny po komunistickém puči v roce 1948 oslavil v kartouzské věznici.

V předvečer svátku slovanských apoštolů Cyrila a Metoděje byl pak Šrámek převezen do bývalého záměčku v Roželově pod Třemšínem. Zde prožívá Šrámek - vězeň vrcholné údobí svého života v hluboké usebranosti téměř celých pět let.

S příkladnou trpělivostí snášel všechny útrapy svého stáří. Dne 21. dubna 1958 v sedm hodin večer odvázejí jeho protektorů dohasínajícího kineta do nemocnice v Praze na Bulovce v beznadějném stavu. O den později se uslechlo srdce Šrámkovo ve 12.40 zastavilo, aby ukončilo mnohaleté martyrium. Pohřben byl v největší tichosti. Církevní obřady vykonal dr. Josef Glogar, generální vikář olomoucké arcidiecéze. Jeho tělo odpočívá prozatím na týneckém hřbitově. Jeho ostatky budou po 35 letech převezeny a podle jeho osobního přání uloženy na Velehradě v blízkosti hrobky sester sv. Cyrila a Metoděje.

listovosti ČSFR. Převládá názor, že nejlepší formou uspořádání je federace, případně jeden stát s jednou vládou. V českých zemích trvá vysoká důvěra v prezidenta republiky, na rozdíl od Slovenska, kde převažuje poprvé nedůvěra. Většina obyvatel věří i své národní vládě. Zatímco federální vládě v Čechách věří většina, na Slovensku je tomu naopak. Obě republiky mají nedůvěru ve Federální shromáždění. Téměř polovina dotázaných zastává dokonce názor, že novou ústavu by měly schválit až zákonodárné sbory, které vzejdou z přímých voleb. Více než polovina dotázaných je toho názoru, že žena sama má právo se rozhodnout, zda má být provedeno umělé přerušování jejího těhotenství.

Převažuje pesimismus

24.4. 91

(řib): Z 103 dotázaných, kteří se počátkem dubna vyjádřili ke své životní úrovni, více než tři čtvrtiny občanů pocítají její snížení, uvedli včera zástupci Institutu pro výzkum veřejného mínění. Zatím většinu dotázaných (86 %) měsíční příjem umožňuje uspokojovat základní životní potřeby. Největší obavy mají lidé z nezaměstnanosti, dalšího snížení životní úrovně, ze zvyšování cen a z rozpadu naší ekonomiky.

V příštích pěti letech očekává 29 % dotázaných zlepšení, 21 % odpovídá, že zůsta-

ne stejná, a 37 % předpokládá zhoršení životní úrovně. Polovina populace projevuje obavy z pronikání zahraničního kapitálu. Absolutní většina dotázaných soudí, že cizí firmy chtějí využít našich lidí jako levnou pracovní sílu. Většina (80 %) respondentů vyslovila obavu z toho, že tyto firmy mohou zneužít nezkušenosti lidí a těžit z ní.

Pokud se týká názorů čs. veřejnosti na státoprávní uspořádání, většina by v případě referenda hlasovala za zachování ce-

DR. JÁN ČARNOGURSKÝ

24.4.91

SLOVENSKÝM PREMIÉREM

Nově jmenovaný předseda vlády pak sdělil do rukou předsedy SNR F. Mikloška předepsaný slib. K rozhodnutí předsednictva SNR mj. řekl: »Přijímám pověření, kterého se mi dostalo. Jsem si vědom odpovědnosti, která tímto rozhodnutím na mne dopadá. Já i vláda chceme dbát o to, aby byla zaručena svoboda a demokracie na Slovensku.« F. Mikloško dodal, že rozhodnutí předsednictva nebylo lehké, poznamenala ho závažná společenská situace. Popřel novému premiéroví mnoho sil, odvahy a úspěchů.

Předsednictvo VNR přijalo dále usnesení, jímž odvolává V. Ondruše z funkce místopředsedy vlády SR a M. Hásku z funkce ministra vlády SR, pověřeného řízením ministerstva pro správu a privatizaci národního majetku. Dále odvolalo z funkce ministra spravedlnosti SR L. Košu, ministra zemědělství a výživy SR M. Džatka, ministra práce a sociálních věcí SR S. Nováka, ministra mezinárodních vztahů SR M. Kňažka a ministra výstavby a stavebnictví SR J. Dubníčka.

NOVÍ ČLENOVÉ VLÁDY

Ve večerních hodinách se v Bratislavě opět sešlo předsednictvo SNR. Na návrh předsedy vlády Jána Čarnogurského jmenovalo Helena Wolkovou ministryní práce a sociálních věcí, Mariána Poslucha ministrem spravedlnosti a Ivana Mikloše ministrem pro správu a privatizaci národního majetku. Nově jmenovaní ministři vlády SR složili do rukou předsedy SNR předepsaný slib.

Podle zpravy z kanceláře prezidenta republiky poděkoval Václav Havel V. Mečiarovi za práci, kterou vykonal jako předseda vlády SR pro ČSFR a Slovenskou republiku. Doufá, že ve své další politické činnosti bude v této práci pokračovat v konstruktivním demokratickém duchu a k prospěchu všech občanů našeho státu. Český premiér P. Pithart označil změnu ve slovenské vládě za nadějnou. »Je příslibem, že budeme opět hledat jednu ekonomiku, jednu reformu, a pak také vyřešíme problémy státoprávního uspořádání.« řekl mj. P. Pithart.

Mezi dalšími gratulanty byly i významné politické osobnosti z celého světa, např. Helmut Kohl, Margaret Thatcherová, předseda První slovenské katolické jednoty z Clevelandu Jozef Kríštofik, předseda Světového kongresu Slováků Marián Štastný a

Kursoví lístek

Francouzský frank	5,30
1000 italských lir	24,23
Rakouský šlinc	2,54
Německá marka	17,88
Svýcarský frank	21,25
Americký dolar	31,22
Anglická libra	52,75

prezident Slovak Garden na Floridě Andrew Hudak.

Předsednictvo Slovenské rady VPN ve svém stanovisku respektuje rozhodnutí předsednictva SNR, chápe jej jako potvrzení principů parlamentní demokracie i přihlášení se k ekonomické reformě. Meziparlamentní klub VPN-ZDS naopak odmítá rozhodnutí předsednictva SNR s tím, že nepoukazuje na pravé příčiny nefunkčnosti vlády.

DALŠÍ OHLASY

JUDR. J. Marek, 1. místopředseda ČSL: »Především dr. Čarnogurskému blahopřejeme, jak jsem dr. Čarnogurského poznal, je to člověk, který si je své odpovědnosti vědom. Navíc má jednu dobrou vlastnost: dříve než rozhodne, snaží se odhadnout své možnosti a důsledky svého jednání. Mezi postoji KDH a ČSL nebyly nikdy podstatné rozdíly, a pokud se nějaké vyskytly, hledali jsme soustředěné a upřímné kompromisy výhodný pro obě strany. Proto předpokládáme, že budeme dobře spolupracovat i v nové situaci. Očekáváme, že tato změna přispěje ke zklidnění hlubiny i blubln slovenské politiky.«

Názor předsedy ODS V. Klaus: »Hnutí VPN bylo v takovém rozkladu, že křeslo ministerského předsedy neztratilo dnes, ale již dávno. Je na VPN, aby prošlo novým vzkříšením. Doufám, že jmenování nového ministerského předsedy bude znamenat stabilizaci politického života na Slovensku.« Předseda Strany demokratické levice P. Weiss: »V předsednictvu SNR vyhrála momentálně politika Prahy a Budapešti. Ny- ní je na řadě Bratislava.« Předsedateli VPN -> Může vyslovit pouze svůj osobní názor. Pan Mikloško a ti ostatní jsou stejní jako jejich předchůdci do roku 1989, a obávám

Koalice o změně slovenské vlády

F. Mikloško: »Zápas o demokracii« ● V. Mečiar: »Politický mariáš«

(Ětk): O řešení krizové situace ve vládě Slovenské republiky jednal v Bratislavě předseda SNR F. Mikloško a představitelé a zástupci politických stran, hnutí a platforem, které mají zastoupení ve slovenském parlamentu.

K těmto konzultativním rozhovorům řekl: »První otázka byla, jaký je jejich názor na funkčnost vlády a na možnost překonání určitých lidských a politických rozporů ve vládě. Téměř všichni, s výjimkou jednoho, se vyjádřili, že v této chvíli je to už nepřekonatelný problém, a tedy že jsou žádoucí vážné změny ve vládě. Druhá otázka byla, jaký je názor na ekonomickou reformu. Prakticky všechny politické strany a hnutí jsou pro radikální ekonomickou reformu s tím, že by se mělo přihlížet k některým specifickým Slovenska. Další otázka byla, jaký je názor stran a hnutí na přestavbu vlády v tom smyslu, že by se zredukoval počet ministrů a počet místopředsedů. V tomto směru se mnozí vyjádřili, že k této přestavbě by mělo dojít. Počet místopředsedů vlády je zbytečně velký. V této souvislosti vznikl další problém - otázka předsednictva Slovenské národní rady. Řada z přítomných uvedla, že by předsednictvo SNR mělo být rekonstruováno, aby bylo dosaženo poměrného zastoupení. Zde se však názory rozcházejí.

V odpovědích na otázky novinářů F. Mikloško mj. řekl, že otázka nových voleb na Slovensku nepadá. K problému velké podpory V. Mečiaru v závodech předseda SNR prohlásil: »Toto je poslední zápas o jisté upevnění demokratických struktur, a proto je třeba ho vybojovat...« Koalici rozhovory budou pokračovat dnes.

V. Mečiar v sobotním vystoupení v Radiožurnálu nazval otázku funkčnosti vlády politickým mariášem. Řekl, že nefunkčnost byla do vlády vnesena zvenku, že rozhodovaly koalici rozhovory a že jeho upozornění předsednictva SNR bagatelizovalo.

S Baťou se vyjasňuje?

(Čr): Podnikatelská filozofie Tomáše Baťy je název výstavy, jejíž vernisáž se v zámku ve Zlíně v sobotu zúčastnil také Tomáš Baťa jr. Přijel nečekán a potvrdil svůj vztah k rodnému městu. Večer pak zhlédl světovou premiéru hry Martina Štefana Sokola Tomáš Baťa první, koncipovanou jako pohled do jednoho pracovního dne proslulého zakladatele firmy. V neděli se pak Baťa jr. sešel v Olomouci s některými poslanci ČNR a FS.

se, že skončí stejně. Doufám jen, že to nebude trvat čtyřicet let.«

DEMONSTRACE V BRATISLAVĚ

Krátce po odvyklání zprávy o odvolání předsedy vlády SR V. Mečiar, místopředsedy V. Ondruše a dalších šesti ministrů vlády SR ve Slovenském rozhlasu se před budovou SNR začaly tvořit houčky lidí. A v podvečerních hodinách se dav lidí demonstrující podporu Vladimíru Mečiarovi rozrostl přibližně na 2000 lidí. V nepřetržitě skandování hesel dominovaly požadavky na nové parlamentní volby, odstoupení předsednictva SNR, nechyběly ani výzvy požadující samostatný slovenský stát, hesla typu Kusy se nám hnusí, Mikloško - Tatar, máte to za pár. Nápis na průběh budovy slovenského parlamentu demonstranti po- změnili na Slovenská národní zrada. Dnes během zasedání SNR se podle slov účastníků demonstrace oběává mnohem masověji účast.

Problémy Obce spisovatelů

(Fr): V sobotu se sešla valná hromada Obce spisovatelů. Z projevu Milana Jungmanna, předsedy Rady OS, vyplynulo, že OS má nyní 689 členů, za největší úspěch v práci Rady za první funkční období označil skutečnost, že ministerstvo financí ustoupilo od navrhované daně 22 % z obrátou knih, upozornil ovšem i na obtížnou situaci tzv. kamenných nakladatelství, ne- bouf ceny papíru a polygrafických prací stoupějí, knižní velkoobchod je v roz- kladu a privatizaci knižnické knih. Sdě- lili také, že Rada OS zahájila spolu s FITES jednání s ČST o minimální hranici honorářů (s návrhem seznámit v dis- kusi přítomné R. Raž), o nové honoráře.

vě vyhláše se však jednalo s MK ČR za- tím bezúspěšně. Na žádost výboru pro udělení Nobelových cen navrhl Rada OS M. Kunderu a L. Vaculíka, v diskusi byl navržen ještě B. Hrabal. Na závěr své zprávy M. Jungmann zdůraznil, že OS je dobrovolnou organizací a členství v ní nezakládá právo na vydávání knih ani jiná privilegia. V diskusi vystoupil mi- nistr kultury ČR M. Ušba, který mj. řekl, že v nejbližší době bude založen Státní fond kultury a několik specializovaných kulturních nadacl. M. Jungmann informo- val o založení nadace Jana Čepa na pod- poru rozvoje literatury v oblasti morav- skoslezské, P. Keitner a P. Urbánek zá- dali OS o podporu zrušení 22% daně

z periodického tisku (v usnesení byla tato podpora vyjádřena), J. Topol přišel s návrhem na vytvoření fondu české literatury pro zahraniční bohemisty.

Slovensko: Změny probíhaly ústavně

[Br]: Voltropolitickou situaci na Slovensku a úkoly hnutí se včera zabývali v Bratislavě na pravidelném brifinku KDH jeho představitelé. Ústřední tajemník J. Petrik, první místopředseda SNR I. Čarnogurský a J. Brocko.

26.4.91

»Byli jsme si vědomi, že KDH, i když s dvacetiprocentní podporou ve slovenském parlamentu, což obnáší 31 poslanců, má povinnost ujmout se iniciativy ve vládě SR, že má morální povinnost narokovat si postavení premiéra slovenské vlády a zabezpečit konstruktivní, efektivní a účinné fungování slovenské vlády, která zastaví depresi v hospodářském životě Slovenska a začne konstruktivně řešit problémy související s nevyváženou, destabilizovanou politicko-společenskou situací na Slovensku. Rozhodnutí, že budeme delegovat do funkce premiéra slovenské vlády za KDH J. Čarnogurského, bylo učiněno s vědomím, že politik, který se v takovém těžkém období postaví do čela vlády, bude velmi těžko bojovat s přesvědčením té skupiny lidí, která vidí jen záporné stránky společnosti,« řekl mj. J. Petrik.

V souvislosti s obviněními o nedemokratickém a neetickém postupu předsednictva SNR při výměně předsedy vlády SR uvedl první místopředseda SNR I. Čarnogurský, že všechno probíhalo ústavně.

Uvedl dále, že do opozice se nyní sešli představitelé SDL, SNS a platformy ZDS. Jestliže by tento vývoj měl pokračovat, KDH vystoupí z vlády, ať tedy potom toto seskupení otevřeně převezme zodpovědnost a nese následky za izolaci Slovenska jak uvnitř státu, tak i na mezinárodním poli.

V Bratislavě včera pokračovala 13. schůze Slovenské národní rady. Na úvod druhého dne jednání předseda SNR F. Mikloško přivítal na zasedání hosta — významnou osobnost ve vatikánské církevní hierarchii — Jozefa kardinála Tomka, který je v současné době jediným reprezentantem slovenského národa v kolegiu kardinálů z celého světa.

Ten řekl, že po 45 letech pobytu v cizině mu zůstávají v srdci živé pojmy, jako rodný dům a hnízdo, mateřská řeč a otcovská bráda. Práci poslance označil kardinál Tomko za službu národu a celému společenství Slovenska, které je zvolilo, aby sloužil dobru a obohacoval národ skutečnými hodnotami.

V bouřlivé diskusi, která se kolem »causy Mečiar« v SNR rozvinula, vystoupili i ministři. L. Pittner, ministr vnitra, poukázal na rozpor mezi výkřiky na středních demonstracích před budovou rady »Máme holé ruce« a profesionálně vyvalenými dubovými dveřmi (škoda za 20 000 Kčs) i použitým slizotvorným plynem.

Při hlasování o případné rekonstrukci předsednictva slovenského parlamentu byl tento návrh zamítnut.

Na mnoha místech Slovenské republiky proběhly včera další demonstrace. Desetitisíce účastníků vyjádřily podporu bývalému premiérovi, žádaly vypsaní nových voleb a posílení suverenity Slovenska.

Útok na Romy a Hitler

[Br]: V noci na sobotu došlo v České Lípě k další výtržnosti. Čtyři mladí muži »skinheads« vnikli na dvůr domu obývaného romskými rodinami na Dubické ulici, do okna vhodili popelnici a letěmi začali rozbíjet okna v přizemí i v patře. Majitel přizemního bytu se uchýlil do prvního patra, kde žije pětičlenná rodina. Krátce poté pachatelé zmizeli. Ke zranění nedošlo, případ vyšetřuje policie. Některé hlasy kladou ten incident v předvečer 20. dubna do souvislosti s narozeninami Adolfa Hitlera, který »neměl cikány rád«, jak skinheads přitomínají. Okres totiž už loni proslul výtržnostmi ve fašistickém stylu. Ve městě se však válka mezi Romy a »lehkami« nekonala, policie posílila hlídkovou činnost.

Příjmy podvodníků rostou

[Br]: Na brifinku na správu VB pro severní Moravu byli novináři informováni o specifickém druhu majetkové trestné činnosti — podvodech. Specifika tkví v tom, že podvod nelze spáchat bez dobrovolné spolupráce poškozeného. V roce 1990 bylo napámeno podvodníky na severu Moravy 639 lidí, kteří přišli o více než osm miliard korun. V 1. čtvrtletí letošního roku počet důvěřivců vzrostl. Zatímco ve stejném období minulého roku jich bylo 153, letos jich je o 83 více a horší jsou i následky. Už nyní je výše škody přes čtyři a půl miliardy korun, tedy přesahuje více než polovinu loňského celoročního »příjmu« podvodníků. Potéšitelný je alespoň fakt, že tři čtvrtiny podvodníků byly dopadeny.

• Svědka rusy Valva a Saab jsou nejbezpečnějšími automobily ve světě. Konstrukce Valva dokáže přežít bezpečnost simulace provozu.

Vražda na hranicích objasněna

Vražda 32letého Michaela Gartenschlägera v březnu 1976 na hranicích mezi tehdejší NDR a Spolkovou republikou je objasněna. Berlínské soudní orgány oznámily, že Gartenschläger byl zavražděn zvláštním komandem tehdejší státní bezpečnosti NDR. Jména jeho vrahdů jsou státními návladními známa.

Michael Gartenschläger byl v roce 1971, poté, co byl odsouzen soudem NDR na 9 let a 10 měsíců vězení pro údajnou nepřátelskou propagandu a štvání, vykoupěn, tak jako desítky dalších politických vězňů, spolkovým ministerstvem pro celoněmecké otázky v Bonnu. Za svého pobytu ve Spolkové republice Gartenschläger odhaloval praktiky východoněmecké Státní bezpečnosti. Jako prvnímu se mu podařilo odmontovat na hranici dva tehdy ještě na Západě neznámé samostřily, které byly tajně instalovány, aby zabránily občanům NDR v útěku na Západ. Dokázal tak západní veřejnosti nelidské praktiky východoněmeckých pohraničních orgánů. Tehdejší ministr Státní bezpečnosti NDR Erich Mielke dal na to příkaz, aby byl Gartenschläger sledován ve Spolkové republice agenty. Těm se v březnu 1976 podařilo zjistit, že se Gartenschläger s dvěma společníky chystá v prostorů hranic u Büchenu v severním Německu odmontovat další samostřily.

v neoznačeném hrobě na hřbitově ve Schwerinu.

Berlínské justiční orgány nyní zkoumají, zda ministr Státní bezpečnosti Mielke, který je v současné době ve vyšetřovací vazbě, dal přímo příkaz k zavraždění nepohodlného Gartenschlägera, nebo zda měl být pouze unesen do NDR. V případě, že Mielke vydal rozkaz k zastřelení, by byl v připravovaném procesu obžalován ze spoluúčasti na vraždě.

Chtějí se vrátit

[Čtk]: »Československo-německá smlouva, která se připravuje, by měla obsahovat klauzuli, že o otázce vyrovnání se sudeckými Němci se bude dále jednat. Zabývat se pak tím měla společná čs.-německá komise.« Uvedl to na tiskové konferenci předseda Sudetoněmeckého krajského sdružení F. Neubauer, který je v Praze na pozvání Svazu pro dobré sousedství s německy mluvícími zeměmi. »Ohledně majetku jsme pro rozumné a pragmatické řešení. Půda, která dříve patřila Němcům a nyní je ve vlastnictví Čechů, tam nechceme nic měnit, měl by se ale nabídnout náhradní pozemek.« Na otázku, kdo jsou sudeckí Němci, kteří se chtějí vrátit, odpověděl F. Neubauer poněkud vyhýbavě: »Kolik se jich vrátí, bude záviset na tom, jaká vyrovnání a jaké práva dostanou. Určitě to nebude malý počet.«

Zbraně Kurdům nedodáváme

[Br]: Z vlastní iniciativy a na základě schválení federální vládou poskytuje Čs. armáda pomoc kurdským uprchlíkům v částce 7,9 miliónu Kčs, zahrnující dodávky potravin, úpravy vody, stany, příkrývky, oděvy, dezinfekční prostředky a zdravotnický materiál, uvádí se ve včerejší informaci tiskového mluvčího FMO P. Taxe. Pro převoz prováděný letouny amerického vojenského letectva připravuje tento náklad na ruzyňském letišti skupina amerických vojáků. P. Tax zároveň vyvrátil dohady a pověsti o dodávkách zbraní, naprosto se nezapřel, že jde o pravdu.

O Slaném rozhodnuto

[zd]: O dalším osudu budovaného velkodolu Slaný a jeho uhelného ložiska bylo v závěru minulého týdne definitivně rozhodnuto. Báňsko-geologický průzkum tohoto uhelného ložiska bude podle rozhodnutí Hospodářské rady ČR zastaven a těžní jámy potká tzv. suchá konzervace. Důvod? Nedostatek finančních prostředků.

Nuncius světil

[str]: Svěcenou vodou a kadidlem posvětil včera apoštolský nuncius v ČSR Msgr. Giovanni Coppa základní kámen budoucího farního chrámu Božího Těla a Krve Páně v Neratovicích. Již tradiční pozorností papežského nuncia bylo pečlivě připravené kázání v češtině, v němž mj. připomněl, že je tomu právě rok od návštěvy Svatého otce v Československu. Mši svatou doprovázel latinský chorál, krásně zpívaný pražským sborem Cantus amici.

.. TAK TO BAJNÍK MALAL NĚTYSLEBL..!

U sv. Kryštofa MIKROVLNNÉ TROUBY, ŠICÍ STROJE A OVERLOCKY

nabízí firma

U SV. KRYŠTOFA

Praha 8, Rudé armády 168 (u Bulovky).

Záruční i pozáruční servis u nás. Možnost nákupu na fakturu, podle případu i bez daně. Možnost nákupu na novomanželskou a další druhy půjček.

● MIKROVLNNÉ TROUBY:

- 12 l, 600 W, mech. ovládání
- 18 l, 600 W, otočný talíř
- 18 l, 700 W, otočný talíř

7 900 Kčs
8 900 Kčs
9 900 Kčs

● KOMBINOVANÁ TROUBA:

mikro + horký vzduch + gril

14 900 Kčs

● PROFESIONÁLNÍ TROUBA:

Toshiba Gastro, 1000 W

→ 66 000 Kčs

● ŠICÍ STROJE:

- Toyota 2640
- Toyota 2600

8 900 Kčs
11 700 Kčs

● OVERLOCKY:

- Toyota SL 3400, 4 nitě
- Toyota SL 3400 D, diferenc. podávání nitě pro overlock, 100% PES, 13 barev, 1 cívka = 2743 m

23 900 Kčs
25 900 Kčs

135 Kčs

Otevřeno Po—Pá 10—13 a 14—17 hodin.

LD 1907

vysedět domácím slepicím. Nosnice prý »pracují« líp než inkubátory.

■ Největším pěvcem v naší říši — i když se to zdá podivné — je krkavec velký. Stejně jako jiné krkavcovité ptáky, jako například vrána obecná, havran polní i straka, má v hrtanu zpěvné ústrojí jako ostatní pěvci. Krkavec je pták neobyčejně inteligentní, který dovede napodobit nejrůznější hlasy a zvuky, dokonce i lidská slova.

■ Ekvádorskí vědci varují před vyhynutím kondora velkého. Rozpátím křídla až 3,5 metru je tento kondor, žijící v Andách až do výšky 5000 metrů, největším létavým ptákem na světě. V důsledku ničení habitatu a lovu zbývá těchto ptáků už jen velmi málo. Farmáři na výbězcích And je zabíjejí, neboť jsou přesvědčeni, že jim hubí drůbež. Kondoti jsou však výlučně mrchožrouti.

■ V posledních letech se s úspěchem používají husy k hubení plevelu na bavlníkových plantážích na jihu USA. Velmi početná hejna hus na plantáže vypouštějí teprve tehdy, když bavlník od jednoho konce plantáže ke druhému, mají na jednom konci k dispozici vodu, na druhém zrní.

■ Při vykopávkách v provinciích Hunan našli čínští archeologové v hloubce čtyř metrů asi 4500 let staré ptáčí vejce; zachovalé vajíčko je o něco menší než slepičí. ■ Bělohlasý orel, který je součástí státního znaku Spojených států, patří mezi vydražující druhy. Vědci z výzkumného střediska, které se nedaleko Lorelu věnuje studiu divokých zvířat, dávají vajíčka orlů

MDRY
PRAŽSKÝ HLEDÁČI,
JAK ŽIJÍ
SRÁČKY VĚU...!

Das Steueropfer der Verdiener

So viel höher ist die monatliche Steuerlast durch den Zuschlag zur Lohn- und Einkommensteuer von 7,5%

Bei einem Monatsverdienst* von:	Ledige Steuerklasse I/0	Verheiratete ohne Kind Steuerklasse III/0	Verheiratete mit 1 Kind Steuerklasse III/1	Verheiratete mit 2 Kindern Steuerklasse III/2
2000 DM	16 DM	7	4	0
3000 DM	34	20	16	12
4000 DM	55	34	30	26
5000 DM	78	51	47	43
6000 DM	104	71	67	62

* zu versteuerndes Einkommen

© Globus 8814

Schiff von 1340 im Bodensee

IMMENSTAAD, 1. Mai (dpa). Ein mittelalterliches Schiff, das am Dienstag aus dem Bodensee geborgen wurde, gilt unter Archäologen als sensationeller Fund. „Erstmals konnten wir so ein Boot aus dem Bodensee wissenschaftlich bergen, das wir anschließend konservieren können“, sagte Helmut Schlichterle vom Landesdenkmalamt. Ein Schüler war 1981 auf der Suche nach Pfahlbauresten in der Flachwasserzone vor dem Strandbad von Immenstaad auf das Boot gestoßen, das

erstaunlich gut erhalten ist. Untersuchungen der Jahresringe des Holzes ergaben, daß der Lastkahn in die Zeit zwischen 1330 und 1340 einzuordnen ist.

Das Schiff aus schweren Eichenplanken, die mit holzgedübelten Spanten zusammengehalten werden, gilt als ein Art „vergrößerter Einbaum“, gebaut in der keltischen Schiffsbautradition. Aufgrund von Funden in Schweizer Seen sind die Archäologen überzeugt, daß der Bodensee auch noch Boote aus der Römerzeit verborgen hält.

Hledá se podoba federace

(čre): S českou politickou reprezentací V. Havel odpověděl: »Mezi všemi je shoda se všemi na Pražském hradeš sešel prezident V. Havel, aby s ní pokračoval v jednání s ním stěré. Hledá se konkrétní podoba a příprava ústav. Setkání se zúčastnili předseda vlády federace a uvažujeme o D. Burešová, P. Pithart, J. Dienstbier, cesu tvorby federální ústavy.« Podobně se V. Klaus, P. Čermák, J. Kalvoda a J. Křížan. Když prezident ČSR hodnotil schůzku, řekl: »Vzniklo několik možných námětů, o kterých je třeba dále diskutovat.« Teď k tomu J. Dienstbier. »Nechceme své návrhy předkládat veřejnosti dřív, než je budou mít k posouzení další zúčastněné strany.« Za zcela krajní možnost označil řešení státoprávních otázek pomocí referenda.

Podle sdělení tiskového mluvčího M. Zantovského by se mělo v polovině května uskutečnit jednání všech tří politických reprezentací — federální i obou republik.

Malíř Antonín Chittussi

V tomto roce si připomínáme sté výročí úmrtí Antonína Chittussiho, jednoho z nejnadanějších českých krajinářů. Narodil se 1. 12. 1847 v Ronově nad Doubravkou. Ze strany otce, ronovského kupce, měl v sobě italskou krev, po matce byl ryze českého původu.

Chittussi studoval na pražské Akademii u profesorů A. Lhoty a M. Trenkwalda. Na čas odjel na studijní pobyt do Mnichova a Vídně. Rok strávil v Úhrách, kde ho zejména okouzily rozsáhlé pusty. K těmto námětům se později několikrát vrátil.

V souvislosti s „aférou Woltmannovou“, kdy Chittussi a Mikoláš Aleš velmi prudce hájili proti německému profesorovi Woltmannovi domácí zdroje a kořeny českého umění, museli v roce 1876 oba malíři Akademii opustit. Tři měsíce v roce 1878 strávil Chittussi jako voják v Bosně, která však po stránce inspirační znamenala pro něho méně než studijní cesta do Uher.

Pro další umělecký vývoj Chittussiho měl velký význam jeho pobyt ve Francii. Do té doby maloval umělec převážně žánrové obrazy, portréty a pokoušel se i o historickou malbu, od které se později zcela odvrátil. Pod vlivem J. Månese kreslil ilustrace k národním písním a pohádkám. Ve Francii ho však upoutala krajina. Inspirován barbizonskou školou a částečně i malbou Corotovou a Courbetovou zachycoval eugestivním způsobem tvář francouzské krajiny. Známé jsou Chittussiho obrazy z okolí Selmy, Fontainebleau a z Bretagne.

Po návratu domů se nechal Chittussi zcela okouzlit českou krajinou a postihl podobně jako jiný český malíř, A. Kosárek, ly-

rickou duší české krajiny. Chittussiho přítel MUDr. J. Thomayer líčí ve svých vzpomínkách, jak dovedl Chittussi s velkým zápallem hovořit o malířství. Znovu a znovu se umělec úpímně vyznával z lásky k prosté kráse české krajiny. »Já viděl v Chuchli pole tak krásně, že jsem se nad tou krásou dal do pláče.« Chittussi maloval v jižních Čechách, na Slovensku a na své milované Českomoravské vysočině. Inspirační nacházel také v okolí Rostok, kam přijížděl za svojí nadanou žačkou a přítelkyní Zdeňkou Braumerovou, později známou českou malířkou. Citově bohaté obrazy vznikly z okolí jeho rodiště. Krajina se zříceninou hradu Ronova patří k jeho nejpropracnějším obrazům. Malíř zachycoval mistrně rytmus krajiny s průzračně chvělivou přírodní atmosférou a spojoval realistické vidění s básnickým.

Ve svých krajinářských motivech ztvárňoval hru stínů a světla a sugestivně vyjadřoval barvitost přírody. Pomocí barev své palety vytvářel tvar i prostor na obrazech. Jeho pojetí české zadumané krajiny probouzelo v lidech vědomí o kráse české země.

U povahově výbušného malíře nenacházíme v jeho krajinách divokost a dravost ani v tematice, ani ve způsobu malby. Naopak, jeho barevně tlumené obrazy přírody

● PRO OSOBY TRPÍCÍ CHUDOKREVNOSTÍ znamenají preparáty železa spásu; poslední lékařské výzkumy však ukazují, že i opačný případ, tedy nadbytek železa v lidském organismu, způsobuje potíže. U takových osob byl totiž zjištěn častější výskyt nejen bakteriálních infekcí, ale dokonce i nádorových chorob.

za denního nebo večerního světla přinášejí uklidnění a snad i lehkou melancholii. Mělkody zde spatřujeme figurální motivy. Malíř je ze svých obrazů českého kraje prakticky vyloučil, nepovažoval za nutné ozvládnout již tak životnou českou krajinu.

Zvláště působivé jsou Chittussiho jihočeské rybníky. Umělec stejnou tematiku znovu a znovu výrazově obměňoval a snažil se postihnout nejen okamžitou náladu (impresii) krajiny, ale i to, co v ní je stále a podstatné. Stále si nás podmaňují obrazy Kapliho, Lásenického a Svatovítského rybníka.

Při pohledu na Chittussiho krajinářské motivy nás nepřekvapí, že redakce Světlozoru v roce 1888 rozhodla, že vydá cyklus umělcových krajinářských kreseb, které měl doprovodit svými verši básník J. Vrchlický.

Dne 1. května 1891 Chittussi ve svých 44 letech umírá. O dva týdny později (16. května) na zahájení jubilejní výstavy v Praze bylo představeno 16 malířových obrazů, které symbolizovaly uzavření díla tak bytostně českého umělce. Z jeho uměleckého dědictví vyházeli zejména F. Kaván a A. Slavíček.

Na Chittussiho hrobě na Vyšehradě byl později postaven kříž, dar českého romantického básníka, malířova přítele Julia Zeyera.

Der rosarote Lack ist ab

PRAG, 2. Mai (dpa). Der am Montag praktisch unter Aufsicht der Polizei rosa angestrichene Panzer, der an die Befreiung Prags durch die sowjetische Armee erinnern soll, hat seine grüne Farbe wieder. Soldaten der tschechoslowakischen Armee haben laut einer Meldung der Nachrichtenagentur CTK vom Donnerstag den Panzer grün gestrichen. Davor hatte sich die Tschechoslowakei beim sowjetischen Botschafter in Prag offiziell für die „Schändung des Andenkens der gefallenen Sowjetsoldaten“ im Stadtteil Smichov entschuldigt.

Ein 21-jähriger Kunststudent hatte am vergangenen Montag der verblüfften Polizei ein gefälschtes Dokument der Stadtregierung gezeigt, die ihn angeblich zur Bemalung des Panzers berechtigte. Er habe mit der Aktion das Denkmal „vermenschlichen“ wollen, hatte der Student anschließend erklärt.

Die Sowjets hatten in Prag protestiert und die Stadtregierung aufgefordert, den Panzer bis zum Jahrestag der Befreiung Prags von Hitler-Deutschland am 9. Mai von der rosa Farbe zu säubern.

„ROSAROTER „PANTHER““

Bitte nicht jubeln!

HB BRÜSSEL, 2. Mai. Belgiens Innenminister Louis Tobback wünscht, daß der nationale Fußballverband etwas gegen Spieler unternehmen soll, die auf dem Platz in überschwenglichem Jubel aufeinander zustürzen, wenn ein Tor erzielt worden ist. Tobback meint, die Schiedsrichter müßten die Möglichkeit erhalten, „Schuldigen“ an allzu übertriebenen Freudenausbrüchen die Rote Karte zu zeigen.

Wenn der belgische Fußballverband sich weigere, eine solche Regel einzuführen, will der Minister selbst Maßnahmen ergreifen. Tobback meint, der Freudentaumel auf dem Platz übe einen Einfluß auf das Verhalten der Fans aus. Der Minister führt den Vandalismus der Anhänger zum Teil auf die Haltung der Spieler zurück.

Proč padlo pouto soudržnosti

(tře): V Bratislavě začalo večera jednání 13. schůze SNR, v jejímž úvodu předseda SNR F. Mikloško informoval o změnách ve slovenské vládě a představil její nové členy. Oznamoval, že předsednictvo SNR povolilo některé členy vlády SR, aby do jmenování nových ministrů mohli přisloužné resorty. Poté poděkoval V. Mečiarovi a dalším členům dosavadní vlády za jejich práci.

Nový premiér SR JUDr. J. Čarnogurský ve svém projevu uvedl, že ve VPN se stalo totéž, co předtím v OF, ale i v polském hnutí Solidarita a jinde. S pomínutím společného nepřítelů totiž zároveň padlo základní pouto soudržnosti protitotalitních hnutí. Občanské fórum se však, jak řekl, dokázalo kulturním způsobem rozdělit. Urputnost rozdělení VPN odráží celkovou vnitřní situaci. Předseda vlády podotkl, že začíná chápat, že Slovensko v průběhu svých tisíciletých dějin nebylo vinou rozpolcené společnosti schopno vybudovat samostatný stát. K rekonstrukci vlády v zájmu obnovení její schopnosti a zmírnění nejistoty obyvatel poznamenal, že veřejnost si ještě v plné

Scania pro movité

[lh]: Vyrábět co největší množství vlastních komponentů je hlavní filozofií firmy Scania, která produkuje těžké nákladní automobily, autobusy a průmyslové vznětové motory, s nimiž nyní zamýšlí proniknout na čs. trh. Scania je ve svém oboru čtvrtým největším výrobcem na světě, přičemž až devadesát procent automobilů exportuje do sta zemí světa. Nabízí se jen otázka, který z našich podniků si bude moci vůz zakoupit, když cena jednoho ze základních typů (tahače čílní 515 000 švédských korun.

ASÍ 130.00017

míře neuvědomuje všechny nevýhody nefunkční vlády. Jak prohlásil, Slovensko se musí snažit o zvýšení svého výrobního potenciálu i mezinárodní autority. Na požadu pak byly interpelace a dotazy poslanců.

V průběhu jednání podal demisi ministři R. Filkus a M. Kováč, plénum SNR je však nepřijalo. Plénum také poměrem hlasů 75:65 vyjádřilo nedůvěru místopředsedovi vlády J. Kučerákovi.

DEMONSTRACE PRO V. MEČIARA

Po celý den šliily na náměstí SNP a před budovou SNR demonstrace na podporu V. Mečiara (ten se pro nemoc mrtinků nezúčastnil). Po 17. hodině moderoval sborněždění na náměstí SNP M. Kňažko, který jménem VPN—ZDS požadoval nové volby. Vystoupili i zástupci Tesly Orava, Ziaru n. H., dalších podniků a zařízení s peticemi pro bývalého premiéra. Po mrtinku se tisíce lidí pohnuly k budově, kde zasedal slovenský parlament, tam vzalo za své jedno okno. Uklidnit dav se nepodařilo ani poslancům J. Prokešovi a R. Zelenayovi, ani ministru vnitra L. Pittnerovi. Klid nenastal, demonstranti dokonce vyvrátili dveře hlavního vchodu do budovy SNR. Policisté pak demonstranty vytlačili.

U příležitosti svátku sv. JIM byla v italské Ferrate zahájena výstava sošek tohoto svátce. Pořádá ji italské ministerstvo kultury ve spolupráci s ČSFR a se zámkem Konopiště, kde má sbírka těchto sošek své „domovské právo.“

2017 4 01 2017 12 01

Zločin zasahuje do umění a zábavy

Není snad jediné oblasti zločinu, kde by nebyla vzestupná tendence. Tento závěr zla-kaný na čtvrtletní tiskové konferenci s vedoucími pracovníky Správy VB hl. m. Prahy lze doplnit řadou údajů — vezměme jen některé základní.

Za první čtvrtletí bylo v Praze spácháno 13 748 trestných činů zasahovaných do kate-gorie obecné kriminality. Ve srovnání se stejným obdobím loňského roku je to ná-rost o více než 42 procenta včetně nárůstu počtu vražd o téměř 80 procent, loupeží více než o 94 procenta — a tak dále. Zvyšuje se agresivita pachatelů, oběťmi brutální-cho násilí jsou někdy lidé sedmdesátiletí až osmdesátiletí. Uspávání nemá již jen sexuální motiv — rohyponemá hozením do kávy při odskočení si na toaletu usínají přímo za stoly vlnářů a barů lidí, jimž zkušené dívčiny okamžitě ulehčí o veškeré cenné věci. Násilné trestné činy se odehrávají po-nejvíce v době noční a v centru Prahy. Ze pražská policie má větší úspěchy při pátrá-ní a usvědčování, je jen částečně útěcha.

Odborníci podali zprávu o novém druhu zločinu — o poškozování autorských práv. Ve světě je co do výnosnosti tento druh nezákonné činnosti řazen na druhé místo hned za obchod s drogami; u nás to začí-ná se zpožděním, ale zato s jistotou. Posti-huje to autory hudby vážné i populární, spisovatele, interprety, prostě umělce i pod-nikatele. Vedle načerno pořízených nahrá-vek prodáváných na burze jde o činnost některých soukromých agentur, kde jistou úlohu má i neznalost zákonných předpisů.

Moravané v Praze

(Čl): Na 5000 Moravanů a Slezanů se vče-ra sjelo do Prahy, aby tu demonstrovalo své představy o právní podobě našeho státu. Nad hlavami stoupenců HSD—SMS, shro-mážděných na Malostranském náměstí, do-minovalo heslo Naše politika — spolková republika. Zástupci Velkých Pavlovic na-vštívili s chlebem, vínem a květy předsed-kyň ČNR D. Burešovou s tím, že reprezen-tují tři milióny občanů, kteří podporují čtvrtou variantu možného státoprávního uspořádání —, aby se Československo v bu-doucnu stalo spolkovou republikou. Z Ma-lé Strany se vydal průvod Moravanů přes Karlův most a Staroměstské náměstí na Mústek, kde promluvil mj. poslanec FS B. Bárta. Vysvětlil, že jeho strana považuje za optimální řešení trojfederaci, ve které ve vzájemné shodě budou existovat samo-správné země. Delegace Moravanů a Slezanů položila věnec u pomníku sv. Václava a po skončení oficiální části demonstrace přišly ke slovu krojované moravské kapely.

..ANA BLOU HODU NE?

Vojáci budou obchodovat?

(Jl): Na pravidelném brífinku představil mluvčí ministerstva obrany plk. dr. P. Tax nového náměstka ministra pro ekonomické řízení I. Baláže. Tržní mechanismus zna-maná zásah i do struktury FMO, a proto se zde očekává tvořivá podnikatelská činnost. P. Tax dále uvedl, že pomoc Kurdům, které od počátku vychází z iniciativy ČSA, pokračuje. V Praze pomáhá deset amerických seržantů. Zásilkou, naloženou na 383 pale-tách, kontrolují, balí a nakládají. Zítra bu-de americkými vojenskými letadly trans-portována na místo určení. Naše jednotka v Perském zálivu je v pořádku, někteří je-jí příslušníci se účastní 10. června t. r. vo-jenské slavnosti přehlídky v New Yorku a později i v Seattlu. Mluvčí dále řekl, že o naše zbraně má zájem mj. Irán, Alžírsko a několik zemí jižní Ameriky. V žádném případě nebude však ČSFR vyvážet výzbroj do možných ohnisek příštích konfliktů.

Jestliže v USA natočení celovečerního fil-mu stojí dejme tomu miliardou dolarů, pak ten, kdo hotové dílo přetočí na videokazety a prodává, začne vydělávat okamžitě, bez investic. Ochranné organizace autorská, po-licie a další instituce s tím mají plno práce — již i v naší zemi: Klasickým přípa-dem jsou »černé« nahrávky kompaktních disků s hudbou populární skupiny Rolling Stones, realizované v gramofonových závo-dech v Loděnicích. A na závěr jen pro zaj-mavost: Na jednu půjčovnu videokazet při-padá až 150 pirátských nahrávek. Takže se můžeme těšit, že vedle protinarkotických pracovišť brzo vzniknou také u nás specia-lizovaná policejní oddělení, jejichž pracov-níci musejí mít samozřejmě velký kulturní rozhled a vyznat se i ve sféře populární hudby.

Podyjí pod ochranou

(bob): Národní park Podyjí, třetí svého druhu v České republice, je s rozlohou 63 km² v Čechách a na Moravě nejmenší. Jeho ustavení prostřednictvím vládního na-řízení z letošního března proběhlo bez vět-ších problémů. Potíže nastaly pouze s vo-jenskou stěhací u vesnice Mošovice, která leží v prostoru chráněné krajinné oblasti obkružující vlastní park. Po jednání s mi-nisterstvem obrany se dospělo ke kompro-misu: poslední vojenská výstřelky tady pad-nou nejpozději na konci března 1996.

BONN, 1. Mai. Keinen Erfolg hatte ein 29-jähriger Sozialhilfeempfänger, der beim Oberverwaltungsgericht (OVG) in Hamburg eine um 47,80 Mark erhöhte So-zialhilfe einklagen wollte, um seinen wö-chentlichen Bedarf an Präservativen dek-ken zu können. Daß ihm die Sozialhilfe monatlich nur 20 Mark bewilligt hatte, fand der geschiedene Kläger eine Zumu-tung, denn er habe mit seiner Freundin „im Durchschnitt 1,7 mal pro Tag Ge-schlechtsverkehr“ und lasse sich „nicht vorschreiben, wie oft er mit seiner Freundin schlafen“ dürfe.

TO LOND NENI PRAVDA

„NEJSME PŘECE PITOMCI...“

»Těch tady je, člověče,« zakroutil hlavou Lukáš. »Trochu západáčetěj se oblíknout... věřím tomu, že po nás jdou taky.« Inu, v jarním sluneč-ném dopoledni takové korzo po největším pražském náměstí není ne-poučné. Wenzlplatz mu říkají Němci. Na Vekslplatz jsme si ho soukromě překřtili my dva. Slavobránu při podobné procházce tady totiž zcela dobrovolně tvoří zdánlivě nenucené postávající chlapci. Dobří herci. Ostražití. Zaregistrují cizince, zaslechnou několik anglických, němec-kých, francouzských slůvek a už se ločně vrhají za vyhlédnutou kořistí a loudi: »Čendž many?« Veksláci...

»Hele, je to on?« tipuje Lukáš. »Tenhle manekýn, vidíš, ten, co sedí v tom bílým medáku... Jo, je to Kamil. Můj spolutak ze základní školy. Ten k nim kdysi taky patřil. O tom bych ti mohl povídat věci...« mávnul rukou Lukáš. »Proč ne,« souhlasil jsem. »Víš co, jsem si na to sednout k Je-líškům.« A zamířil jsme do hospůdky, kde čepují tak levné pivo, že to i naše peněžen-ky snesou. Perfektně oblečený pětadvaceti-letý muž právě zamykal dveře svého sněho-blého mercedesu.

(olč): V Lípencích u Zbraslavi zahájila učerá zkušební proboz první velkořeznice oboce a zeleniny u nás, kterou za více než dva milióny korun vybudoval na svém po-zemku státní statek hl. města Prahy. Každý den kromě nedělí, od pěti do dvanácti hodin, je zde 900 m² (z celkové 1440 m²), vyhrazeno pro státní prodej jak zahra-něních, tak především našich producentů, ať už soukromých, družstevních nebo stá-tních. K dispozici mají potřebnou me-chantizaci, mrazicí bory (420 m²), ka-zelny, telefon. Prodávat zde může kaž-dý, kdo se prokáže povolením k maloob-choďní činnosti. Spokojen bude sportbelet, ke kterému se vyloučením velkoskladu do-stane denně čerstvé a kvalitní zboží. Praha se tak zase o krůček přiblížila světovým metropolím.

(rol): Po řadě let rekonstruovaných prací mohou turisté od května navštívit hrad Žebrák, zříceninu asi 20 km jižozápad-ně od Berouna, kousek od hlavní sil-nice z Prahy do Plzně. Původní hrad pánů z Valdeka se stal v 1. polovině 14. století hradem královským, Karlu IV. tu v roce 1351 zemřel prvorozený syn Václav, va Jana Husa se Stěpánem z Páče, v roce 1425 byl hrad obléhán husitským vojskem čítil Zebřák Hanuš z Kolonrat také, po-dobně jako Svamberk, později stejně náhle konvertoval k husitům. Podoba hradu při-mo vybízí ke správně romantických histo-vek a domýšlení dějinných souvislostí. Tech-nické orientované návštěvníky jistě zaujme zbytek teplovodního vytápění, tedy vlast-ně zachované torzo ústředního topení, po-čázející z doby před panováním Václava IV. TOPENÍ BYLO NA STĚ DOUGHE MALIVO, NA TĚL...

novou hračku — nejčastěji z Tuzexu. Ro-diče chodili ze zaměstnání až pozdě večer a já mohl tise obdivovat tu nádhěru, se za-teným dechem ohmatávat lesklé předměty vonek novotou a blednou zábití. Mimo mě Kamil spě hračky nikomu nepůjčoval, čímž jsme si on a později i já nadělali mnoho nepřátel. V šesté třídě Kamil propadl, což pro mě představovalo určité vysvobození, protože jsme se vidávali mnohem méně a já si v té době konečně začal uvědomovat, co pro mě znamenají kamarádi a co Kamilovy

hračky. Definitivní konec našeho krátkého přátelství nastal ve chvíli, když mi Kamil do očí zaplál dvě nejoblíbenější knížky, které jsem mu předtím půjčil.

Další zprávy o Kamilovi jsem dostával jenom z doslechu. Asi o rok později se Kamilovi narodil krásný bratříček, s čímž se asi nikdy nesmířil, protože svým založením musel nutně cítit další pokles zdjmu o svou osobu. Na jaře následujícího roku jsem se zcela náhodou dozvěděl, že Kamil odchází do polepšovny...

Od nich dostanou víc

Václavské náměstí v Praze. Pro nás malý pokus si vybíráme jeho exkluzivnější stranu. Tedy tu s Ambasadorem, Jaltou a Evropou, hotelovými esy určenými spíše pro movitější valutové cizince. Ale zároveň se po téhle promenádě denně projde také řada dalších s »tvrdou« bankovkou v kapse. Nemusí to být zrovna dolarová milionária, důležité je, aby vlastnili jakoukoliv západní měnu. To rozhoduje.

Před Ambasadorem leikuje třicetletá skupinka Arabů. Jenže stačí, aby kolem prošla pětice asi třicetiletých mladíků, podle všeho právě devizových cizinců, a z arabské partičky vystartuje menší chlapík s hustým černým knírem. Veksluje se přímo na ulici. Pár sekund a cizinci se od muslima odpoutají. S odstupem několika metrů je sledujeme. Budou ochotní se s námi bavit? Riskneme to. Zkoušíme angličtinu, sláva — rozuměj: »jsme novináři a připravujeme reportáž.« vysvětlujeme. »Můžeme vědět, proč jste změnil peníze tady na ulici, když ne daleko od vás je směnárna?« »A proč ne?« obrazuje se jeden z cizinců. »Tady dostaneme víc...« ležtě se chci zeptat na jistotu téhle výměny, ale pětice turistů z Albionu zřejmě byla svolná obětovat na rozhovor s námi právě jen tolik času, než jsme ji začali nudit. A k tomu došlo velmi rychle...

Jejda, tomu Mřkám organizace! Už nejsme šedivými našinci ztracenými v davu chodců. Než stačí cizinci odmítavě mávnout rukou a odkráčej, proběhne kolem nás jeden z členů arabské veksparty hlídající před Ambasadorem. »Co to tam ti dva mají? Třeba jsou to policajti... Angličani by si na sebe upletli bič, kdyby o něčem mluvili. A taky že jo... Poslají je tam, kam patří.« Jako bych to slyšel... Zprávy pro šéfa. Pro nás nepřítel potěšující, nechtěli jsme v těchto »kruzích« vzbudit pozornost. Ale třeba to nebude tak zlé. Možná nás tihle »obchodníci« považují za své potenciální zákazníky.

Chlapík s řešáckým knírem už mezitím v přišelí jedné z pasáží odbývá další »čendž«. Profesionálně, zkušeně; člověk má dojem, že ti dva stojící muži si tam srdečně potírásají pravici. A teď my! Lukáš je u »knračů« první. Otevírá svou kabalou přes rameno, do které by se vešlo nejmíň pět milionů ve stokorunách, přehrabuje se v ní, jako by ty fiktivní peníze provětrával a spliklenecky hublá k nejistému Arabovi: »My bysme, pane potřebovali...« Tohle zopakuje jednou, podruhé, ale chlápek na nepomáhá. Naopak, je viditelně nervóznější, až nakonec lánanou češtinou vypálí: »Já nerozumím... nerozumím.« a zmizí v proudu chodců. Kdepak, v téhle profesi je ostrážitost základem úspěchu. Nutností k vyčínnutí obětí stejně jako k ochraně před nebezpečím. Vekslantamy zřejmě zapracovaly. Pro nás palec dohů, interview se nekoná.

O kousek výš a na opačné straně Václaváku mladý policista rozpačitě krčí rameny: »Ty Arabi kontrolujeme den co den. Ale nemůžeme na ně, to bychom je museli přichytit přímo při činu, jak si se zákazníkem předávají peníze. Asi by to chtělo změnu zákona, ta současná verze je strašně benevolentní a nedává nám v tomto směru moc velké pravomoci.«

Myslíte si, že může existovat jakási tichá

dohoda mezi policií a veksláckou mafii? Stačilo by přece sem tam přimhouřit oko... »To by bylo riskantní,« kroutí hlavou mladík v uniformě. »Za zneužití pravomoci veřejného činitele je pořádná páleka. A potom taky hledejte v dnešní době práci. Na, já osobně bych to nepokoušel, i když — slyšel jsem už o takovém případě.«

Kamil: »Táta s mámou na mě nikdy moc času neměli, a aby mi to snad nebylo líto, zahrnovali mě neuvěřitelným množstvím dárků. Nejprve to byly samozřejmě hračky a pamlsky, později walkmany, magnetofony nebo různé oblečení západní výroby. Nechápu, kde na to brali peníze, ovšem je pravda, že hlavně otec měl velmi vysoké příjmy. Pamatuju se, jak mi vždycky kladi na srdce, že na Západě si své vyrábějí pěkné věci, ale ty slouží pouze k oklamání lidí. Skutečnou pravdu mohu hledat jedině v našem lidovém zřízení. Mikával a hluboce vychnutával kouf ze svých oblíbených cigaret značky Winston. Teprve později jsem pochopil, jakým je můj otec zmateným člověkem.

Když se narodil brácha, byla situace ještě daleko horší. Táta velmi často jezdil do Ruska a matka se pořád točila kolem toho uřvaného mimina. Poprvé v životě jsem měl potřebu najít si kamaráda nebo nejlíp kamarádky, se kterými bych se mohl bavit. Nešťastně jsem se chytil jedny pražské party, kde byli o dost starší kluci, kteří mě brali jenom proto, že jsem měl pořád dost peněz. Začínalo to docela nevinně u půl litru v hospodě, potom ve vinárně nebo baru — zkrátka chtěl jsem se jim vyrovnat. V svých patnácti letech jsem poprvé vybral i trafiku, potom několikrát a nakonec přišla jedna bláznivá noční jízda v ukradeném žigulíku, kdy nás dostali. Většina kluků z party šla sedět, já vyvázl pouze s podmínkou, protože jsem ještě nebrušel. Je dost možný, že tenkrát trochu zapracoval i táta, který měl v tu dobu pořád dost dlouhých prsty.

Na čas jsem dal pokoj, ale vadilo mi, že dostávám od rodičů málo peněz než předtím. Zvykl jsem si často navštěvovat vybrané podniky, hostit přátele a vytahovat se před holkama. Začal jsem se topit ve dluzích, které někdy dosahovaly docela astronomických rozměrů. Pak jsem se seznámil s jedním chlapíkem, který tvrdil, že mi pomůže. Ze ctielně vylepšit finanční situaci. Tenkrát snad nezbývalo jiný řešení než souhlasit a já se stal pěšákem postávajícím před Tuzexy, kde jsem nabízel nejprve bony, později i valuty. Veškerý zisk jsem odevzdával svému šéfovi, který mě pak zvlášť platil. Podvádět se nevyplácelo, jednou jsem to zkusil a přerazil mi nos. Potom šéfa sebrali a zkrátka došlo i na mě. Z učáku mě vyhodili a taky rozsudek na sebe nenechal dlouho čekat. Ale upřímně řečeno, pět měsíců pasádku bych nepředpokládal ani v tom nejrůznovějším snu.«

Tuzexové včely odlétají

Zdá se, že rozdělení sfér vekslu je alespoň v Praze ukončeno. Cizácké party si »vyválčily« Václavské náměstí, tuzexští odborníci na směnárnství z viditelných míst mizí. Kdeže jsou ty časy, kdy se člověk prošel kolem jediného obchodu Tuzexu a nejmíň pětkrát mu někdo podbizlivě zahučel do ucha: »Nějaký bony?«

»Od letošního ledna, kdy se všechny ceny u nás převádějí na marky, se tedy skoro vůbec neobjevují.« řekla nám paní vedoucí (jež si z pochopitelných důvodů nepřeje být jmenována) jedné z prodejen Tuzexu nacházející se v centru Prahy. »Za den tu vidám tak maximálně dva. Dřív to bylo víc, třeba šest, sedm a před deseti patnácti lety někdy až čtyřicet. Chodívali i dovnitř, a když jsme je jedněma dvěma vyhodili, druhýma přišli zpátky. Často jsme od nich za to schytali nadávky. A taky nám vyhrožovali, jako že si na nás počkají a tak...«

bit exkluzivní prodejnu Tuzexu s atrakтивním zbožím z »druhé strany«? Jestli jste někdy v nedávné době sledovali dražby státem uvolňovaných objektů a slyšeli přitom licitátorem odklepávané milionové částky, které si běžný smrteleňk za komunistické vlády tady v Československu prakticky poctivě vydělat nemohl, muselo vás dříve či později napadnout, že...

»Ano, převážná část veksláckých bossů a hodně z jejich kumpánů přesně tohle udělala a po předložení listopadu vložili své černé peníze do nějakého druhu podnikání — do akcií, pozemků nebo objektů. »Potvrzuje naši domněnku major František Trojan, vedoucí specializovaného týmu Vekslantů, který se specializuje na kriminalistické služby Správy VB hl. m. Prahy. »Dokonce i přímo mně to někteří z nich řekli. «Byl bych blázen

Polkvač. str. 313

sohly. V té době nastaly zlaté časy: slámy v nejlepšíh lokálech, kde nebyl problém utratit deset tisíc za večer, výlety mercedem, střídání jsem hotely a tehky hokky. Protože jsem byl v banku, mohl jsem si dovolit podnikat ve větším. Koupil jsem garsonku, sehnal několik děobčat a zatřivil hezké chvilky pro starší pány. Ono totiž dělat pasáka je mnohem výnosnější než véksovat. Vydřelo to ale jenom pár měsíců. Jednou nás natapal přímo v garsonce a já doštal tři roky naturo. Kriminalit byl hroznej, nenapadá mě, na co bych měl horší vzpomínky.«

Dražby to pročítali
Kam se tedy poděl všichni ti bílí vekslanti, kteří ještě donedávna okupovali každé naše větší město, jež se mohlo pochlubit

A přesto jsme se s Kamilem ještě setkali. Jeho návštěva v onen prosincový den byla mírně řečeno překvapující. Do noci jsme hovořili o všem možném, jen o sobě Kamil záhodně mlčel. Teprve krátce před půlnocí se mi z něj podařilo vytáhnout, že utekl z nápravného ústavu pro mladistvé a mift ke svému strýci. I když jsem v to druhé nepřítel, vědom si všech případných nepřijemností, neměl jsem to srdce Kamilovi nocíh odmitnout. Oč bylo překvapivější mě ranní probuzení, když postel, kterou jsem mu velkoryse přenechal, už byla prázdná. Stejně jako moje peněženka, co jsem bídho vě nechal ležet na psacím stole.

»Po náratu z pasáku jsem začal veksovat dál,« vyprávěl mi Kamil. »Časem jsem si získal určité postavení a příjmy se ztrojnásobily.«

Co na to řikala policie? »Asi tak v poloovině sedmdesátých let jsme byli s Bezpečností v úzkém kontaktu. Na veksláky se zkoušelo lit různým způsobem. Treba na největším domě, přímo proti vchodu do naší prodejny, byla umístěna skrytá kamera. Nebo se udávali policijní tážab, pár z nich esenbáč sebrali, odvezli, veksláci zaplatili pokutu a byli zase volni. Policisté nám taky radili: až lich tady uvnitř bude víc, zavteřte prodejnu a zavolejte nám, my si pro ně přijdeme. Jenomže my měli strach, že nám to tu rozmlídli. Hmotnou zodpovědnost za to přece nese me my...«

Labutí píseň. Tyto historky budou v kronice vekslování v Čechách zapsány někde v kapitole »středověké«. Doba, kdy řóje »mětů« byly nalepeny na prodejny Tuzexu jako včely na plástev medu, patří minulosti. Tím vzdálenější, čím blíže má Československá koruna ke smřitelnosti.

a šel bych sám proti sobě, kdybych v tom pokračoval a svoje peníze nechával v nejistotě," slyšel jsem od nich. Ze se bavíme takhle osobně? Podívejte se, my se za ty roky přirozeně už vzájemně známe. Já vím, že oni stojí na „opačné straně barikády“, ale vlastně nic tím nemůžu dokázat. U nás zatím neexistuje zákon, který by tuhle záležitost důsledně řešil. V budoucnu by to snad mohly prověřovat berní úřady, ale to už ty peníze budou natolik proprané, že oficiálně nikomu vadit nemohou.“

Dobře, ale vekslování v našich krajích dosud úplně nevymřelo. Václavské náměstí v Praze obsadili hlavně Arabové, jinde jsou Romové a také u oficiálních směnáren pořád ještě přelapuje jejich nelegální konkurence. Má vaše pracovní skupina vůbec přehled o stavu této sorty lidí pražského podsvětí?

„To víte, že má. Jenže v současné situaci jsme schopni maximálně tak zviditelnout to, abychom urazili ten nejviditelnější hrot, pouhý vrchol vekselského ledovce — tedy tu část, která veřejné mínění nejvíce pobuřuje, protože ji lidé na vlastní oči vidí. Ale vekselské organizace jde mnohem hlouběji. Víme například, že jejich šéfové mají přímé kontakty na cizince a směnu peněz pak organizují ve velkém rozsahu a v ústraní, tudíž mnohem bezpečněji. Konec takového typu černého obchodu přijde s posílením našeho hospodářství a československé koruny. Problém je v tom, že mezi tím už se u nás nárádoval za klasický veksli rozmáhá obchod s jinými druhy zboží — s drogami, zbraněmi a podobně.“

Nepřekvapuje vás, že pražské centrum obsadili hlavně cizinci s úběhí plati? Jistý Arab se prý dokonce svěřil, že si za rok téhle práce v Československu přišel na dvacet tisíc dolarů ...

„Většinou jde o „turisty“, kteří tady zakotví, protože se jim líbí naše památky, jak nám vysvětlují. Ve skutečnosti si tu opravdu vydělávají na živobytí — pravda, na trochu vyšší noze, než je u nás zvykem. Před čtyřmi pěti roky se tihle Arabové soustředili na Maďarsko, jenomže odtamtud je vyhostili, a tak si našli nás ... Co proti tomu děláme? Snažíme se jim, jak jen to jde, zkracovat dobu pobytu v Československu, v jejich pasech zaznamenáváme označení „nežádoucí osoba“, ale co je nám to platné, když Arabové na svou obranu uzavírají vysloveně účelové sňatky s našimi děvčaty. Takové osoby je pak velice těžké vyhostit.“

Jak vidno, nynější zákony vám nedávají příležitost k odpovědnému postihu nelegálního směnárenství ...

„Bylo to ještě horší, protože v porevoluční době došlo k poměrně značné demokratické devizového zákona. Na začátku letošního roku našťastí Federální shromáždění schválilo doplněk trestního zákona paragrafem 118a) vymežující postih za „neoprávněné obchodování s devizovými hodnotami“. Tím se trestní sazby za vekslování zvedly až do výše osmi let odnětí svobody. Ale ani my nejsme tak úplně úspěšní, i když dokážu tento kruh protizákonné činnosti je velice obtížné: například zhruba za první tři měsíce tohoto roku se nám podařilo jako pachatele trestných činů či přestupků v této oblasti zadržet takřka sto padesát československých občanů — z toho bylo šedesát procent Romů, dále šestnáct Arabů, čtrnáct Poláků, třináct Němců a ve vřechu národností bych mohl pokračovat. Přitom jsme u těchto lidí mimo jiné zadrželi více než osm set tisíc našich korun, dvacet tisíc německých marek, šestnáct set amerických dolarů a taky dvě plynové pistole, čtyři nervově paralytické plyny ve spreji a stejný počet vystřelovacích nožů. Nemají to moji chlapci lehké. Třeba takové plynové pistole od těch pravých prakticky nerozeznáte. Když ji pak na vás někdo při zákroku vytáhne, musíte mít po-

rádně pevné nervy, abyste nezpanikařili a nezačal střílet. Těžko by se vám za takových okolností dokazovalo, že jste zabíjel v sebeobraně. Tohle je psychicky náročná práce, podsvětí se vyzbrojuje čím dál tím ...“

Ve vekselské společnosti se točí obrovské sumy peněz. Nakořik je možné, aby do tohoto kolotoče naskočili některý z policistů? V jakovém lofru se už přece musí před větrem černých směn zavřít oči ...

„Jistě, možnost uplácení tady existuje vždycky. Jenže kdyby se zapletl třeba někdo z mých lidí, byl by nakonec tak vydatelný, že by se to po čase stejně muselo prozradit. Od roku šestaosmdesát, kdy náš specializovaný tým vznikl, dosud nebyl prokázán jediný případ napojení některého jeho příslušníka na vekselskou mafii. Tím ovšem nechci tvrdit, že by celá policie v tomto směru byla čistá ...“

„Za dva roky mě pustili, ale neměl jsem kam jít, protože rodiče mě navždy zatratili.“ pokračoval Kamil. „Bylo mi jasné, že dělat rukama za tři týdny hrubého jako ti ostatní pítomci určitě nebudu, ale prachy jsem nutně potřeboval. V křimu jsme sice plánovali pojišťovnu, ovšem na to jsem byl moc velké srab. Pak mi jeden teplouš poradil, že mám vyrazit do jejich domovského baru a tam se nějakému západkovi za tři sta mářů prodat. Bylo mi z toho sice špatně, ale překonal jsem to. Člověk si zvykne na všechno. Za pár měsíců jsem si nahrabal takový prachy, který si stěží dovedeš představit. Víte, že to bylo hnusné, ale teď mám vystaráno. Koupil jsem si novou káru, mám špičkovou byt, valutový konto a před ženským se musím schovávat. A co máš ty?“

Křečovitě jsem se usmál. Byl ledový podzim loňského roku a já s Kamilem seděl v jedné útulné vinnárně, kam mě po našem náhodném setkání zavlekl. Během svého vyprávění mi před očima neustále mával bankovkami a pořád mě přesvědčoval, že tenkrát v mém bytě se jednalo pouze o malou pájčku. Ujistil jsem ho, že přesně takhle to chápu, a rychle jsem se omluvil. Kamil mi pevně stiskl pravicí a dojemně nechal pozdravovat bývalé spolužáky. Ještě před odchodem z vinnárny jsem si na záchodku důkladně umyl ruce horkou vodou ...

A STEJNĚ MÁM LEPŠÍ SLNCO PLYN ?

Bäder jetzt privat

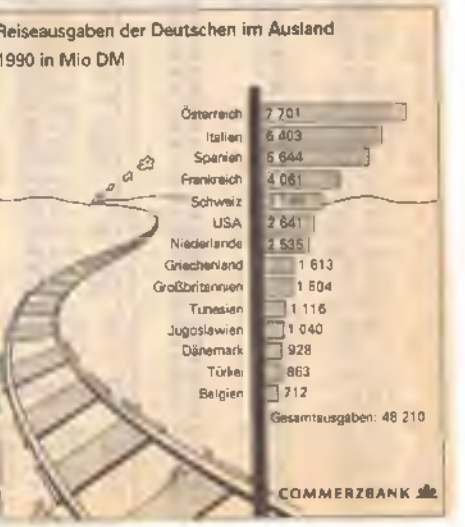
Die Bäder in der CSFR werden privatisiert. Dadurch soll die Überkapazität von rund 33 000 Betten um 40 Prozent abgebaut werden. Nur einige Rehabilitationszentren, Heilanstalten für Kinder und Naturheilquellen bleiben im Staatsbesitz.

Das Gros der Bädergäste hat nach Ansicht der Prager Regierung in den vergangenen Jahren einen Kuraufenthalt aus purem Vergnügen gemacht. „Bisher“, so Gesundheitsminister Martin Bojar, „wurden die Kurorte meist von Bürgern in Anspruch genommen, die sie gar nicht brauchten.“ Außerdem sei es so gewesen, daß nur fünf Prozent der jährlich etwa 450 000 Kurgäste Aufenthalt und Behandlung in einem Badehaus — seit Januar werden nur noch im Beruf Erkrankte kostenlos behandelt — selbst bezahlt hätten. Nun hofft die Prager Regierung, daß die Nachfrage aus dem Ausland — nur jeder zehnte Kurgast stammt nicht aus der Tschechoslowakei — im Zuge der Privatisierung zunimmt.

Schneller als die Feuerwehr

WASHINGTON, 3. Mai (AFP). Während des Brandes in der US-Botschaft in Moskau haben „falsche Feuerwehrleute“ am 28. März nach Angaben des US-Außenministeriums Computer-Disketten mit vertraulichen Daten entwendet. Die Sprecherin des Außenministeriums, Margaret Tutwiler, bestätigte am Donnerstag in Washington einen Bericht der „Washington Times“ aus der vergangenen Woche, nach dem als Feuerwehrleute getarnte sowjetische Agenten den Brand in der Botschaft ausnutzten, um Dokumente zu stehlen. Frau Tutwiler unterstrich jedoch, daß die entwendeten Informationen nicht die Sicherheit der Vereinigten Staaten gefährdeten. Die „sensibelsten“ Räume der Botschaft seien abgeriegelt gewesen. Sie bedauerte, daß der „Mut der wirklichen sowjetischen Feuerwehrleute“ durch den Diebstahl in den Hintergrund trete.

SOV. HATITI, NAŠ VZOR!

Drei Beispiele aus Prag

Dem Mutigen gehört die Welt. Jedenfalls können sich Couragierte in der Tschechoslowakei gegenwärtig ein Stückchen davon aneignen. Auch wenn noch viele bürokratische Hürden zu überwinden und Hunderte von Bestimmungen aus der kommunistischen Epoche zu ändern sind — die Umstellung auf die Marktwirtschaft öffnet risikofreudigen Jungunternehmern Tür und Tor. Selbst die Verwirklichung des amerikanischen Traums vom Tellerwäscher, der zum Millionär wird, ist in diesen postsozialistischen Gründerjahren nicht mehr pure Utopie. Für die Beschäftigten der neuen Privatbetriebe gehören jedoch Arbeitsplatzsicherheit und automatische soziale Absicherung der Vergangenheit an. Das zeigen Beispiele, die aus der Fülle von Existenzgründungen durch Tschechen und Slowaken herausgegriffen sind.

Frantisek Vondracek und Jiri Novak sorgen für Schlagzeilen. Bei einer Auktion im Zuge der „kleinen Privatisierung“ in der Tschechoslowakei erwarben sie ein Kaufhaus in einer Prager Neubausiedlung. Angesichts der Serie von Versteigerungen, mit denen die tschechische und die slowakische Regierung Kleinbetriebe und Geschäfte an den (Privat-) Mann bringen, war das an sich nichts besonderes. Allerdings fiel die Summe, zu der die beiden Nachwuchsunternehmer den Zuschlag bekamen, für tschechoslowakische Verhältnisse denn doch etwas aus dem Rahmen. 95 Millionen Kronen (mehr als fünf Millionen Mark) entsprechen in der CSFR immerhin knapp dem 30 000fachen eines durchschnittlichen Monatslohns. Zudem waren noch 35 Millionen Kronen (knapp zwei Millionen Mark) für den Warenbestand fällig. Schnell verbreitete sich das Gerücht, solche riesigen Summen könnten nur Strohänner von westlichen Geldgebern oder aber „Vekslaci“ aufbringen, die beim Wechseln von Devisen zu Schwarzmarktkursen auf illegalem Weg ein Vermögen gemacht haben.

„Hier steckt kein schmutziges Geld drin“, weist Vondracek alle Verdächtigungen entschieden zurück. Den Besucher empfängt er in seinem Büro, das den Charme einer Gefängniszelle ausstrahlt. Im soeben übernommenen Kaufhaus. Bisher sei kein ausländisches Kapital im Unternehmen, beteuert der ziemlich gestreift wirkende 40jährige zwischen zwei Telefongesprächen. Eine West-Beteiligung bis 49 Prozent wäre im freilich sehr willkommen. Bereits vor der Wende im November 1989 hatte er sich während einer Liberalisierungsphase selbständig gemacht — „ein Mann und eine Drehmaschine“. Schon die vier Millionen Kronen (220 000 Mark) für das auf dem Gebiet von Kunststoffinstallationen tätige Konsortium „Aquaplast“, das er 1990 mit dem Partner Novak gegründet habe, seien weitgehend durch Kreditaufnahme aufgebracht worden. Erst recht stamme der Löwenanteil der 95 Millionen für das Kaufhaus von der Bank, rückzahlbar innerhalb von acht Jahren. Vondracek und Novak sind sich einig: „In dieser Zeit der Umstellung hilft nur Klotzen gegen die drohende Agonie“.

Blauäugig sind sie nach eigener Schilderung allerdings nicht in die Versteigerung gegangen. Die Obergrenze ihres Gebots hatten sie nach einem Gutachten festgelegt. Inzwischen bestätigte ihnen die angesehene amerikanische Wirtschaftsprüfer- und Unternehmensberatungsfirma Price Waterhouse, daß der Wert von Gebäude und Parkplatz am Stadtrand Prags mit 11 000 Quadratmetern Grundfläche den Kaufpreis um rund 15 Millionen Kronen übersteige.

Nachdem in den letzten Tagen die

übernommenen Waren zu Schleuderpreisen verramscht wurden, hat sich das Kaufhaus in eine Baustelle verwandelt. Es wird umgebaut — im Drei-Schicht-Betrieb durch eine Privatfirma selbstverständlich. Schon am 1. Juni soll auf einem Teil der 4000 Quadratmeter Fläche der Verkauf wiederaufgenommen werden. „Wir bieten billige Lebensmittel an; die brauchen die Leute immer“, gibt sich Vondracek zuversichtlich. Nach dem Vorbild westlicher Großmärkte auf der grünen Wiese“ sollen außerdem Heimwerker-Bedarf Schuhe und ein begrenztes Kleidersortiment offeriert werden. Im Böhmerwald hat sich ein staatlicher Rinderzucht-Betrieb gefunden, der über die Zuliefermöglichkeit froh ist. Dort wäre man sogar bereit, die Fleischproduktion auf biologische Basis umzustellen.

Während Vondracek wieder einen Anruf entgegennimmt, erzählt Vaclav Skala in fließendem Deutsch, wie er zu seinem Job als Berater der Geschäftsleitung des künftigen Kaufhauses „Vanda“ gekommen ist. Der gepflegte Herr in Schlips und eleganter Kombination hatte mehrere Jahre als selbständiger Geschäftsmann afrikanische Länder bereist, bevor er in die noch kommunistische Tschechoslowakei zurückkehrte. Auf Bitte der beiden neuen Kaufhaus-Inhaber traf man sich in einem Prager Café. „Nach einer halben Stunde war ich mit von der Partie“, berichtet er und tut kund, wie er die jetzige Ära einschätzt: „Im November 1989 haben alle auf dem Wenzelsplatz gestanden und mit ihren Schlüsseln das kommunistische Regime weggeklingelt. Jetzt warten sie auf einen neuen Führer, der ihnen hilft“, spottet der temperamentsvolle Tscheche, der sich selbst als „Daddy“ bezeichnet und von den Möglichkeiten der „neuen Gründerzeit“ schwärmt.

Den Tschechoslowaken stehe allerdings eine Zeit harter Arbeit bevor, was manche nicht verstehen wollten, unterstreicht Skala. Eine Abteilungsleiterin habe sich über die jetzt im Kaufhaus üblichen Zwölf-Stunden-Tage und Sonntagsöffnungszeiten mit den Worten „Schließlich muß ich nicht hier arbeiten“ beschwert. „Das stimmt“, sei die Antwort gewesen, und die Frau habe postwendend ihre Papiere erhalten. „Insgesamt ziehen die Leute aber gut mit“, lobt Skala und fügt nebenbei an, daß sämtliche rund 200 früheren Angestellten nun als freie Mitarbeiter tätig seien. Sie erhalten neben ihrem bisherigen Gehalt die Arbeitgeberbeiträge für Kranken- und Altersversicherung im Zuge der neuen Verantwortlichkeit dann selbst zuständig.

Der Laden „Sportsock“ in der Nähe des Prager Wenzelsplatzes wirkt eher unscheinbar. Obstkisten bilden die Regale, die Socken aus Baumwolle und Kunst-

Modré barety přisabaly

(zh): Vojenskov přisahu složil za přítomnosti genmr. J. Divise v kasárnách Jendá Husa v Českém Krumlově 111 členů jednotky preparu rychlého nasazení mírových sil OSN. Útoky spojené se speciálním výcvikem tady plní zhruba od počátku letošního roku.

stoff-Garn liegen nach Größen sortiert in Pappkartons. „Dieses Geschäft ist eigentlich nur ein Testfeld für unsere Produktion“, beugt der 58jährige Zdenek Drabek, der den Laden gemeinsam mit seiner Frau führt, möglichen Mißverständnissen vor.

Das „richtige“ Unternehmen ist die Strickwarenfabrik, die der Schwieger-ohn Otakar Motka in einem Prager Industriegebiet eingerichtet hat. In der Firma stecken sämtliche Ersparnisse von Motka, dessen Eltern und Schwiegereltern. Kein einziger Heller des Startkapitals der im Mai 1990 gegründeten Firma wurde bei der Bank aufgenommen. „Mein Schwiegerohn war Techniker beim Theater und hat schon früher so manches Geschäft nebenbei gemacht“, erläutert Drabek.

Die Firma floriert. Sie beliefert auch die großen (noch) staatlichen Kaufhäuser. Nach Drabeks Worten ist die private Strickerei um rund ein Drittel billiger als die staatlichen Produzenten, die zudem statt den im Unternehmen Motkas üblichen 33 Prozent Acryl mehr als die Hälfte des Plastikgarns verwendeten. Innerhalb von neun Monaten wurden nach und nach 15 Strickmaschinen angeschafft, die man für teure Devisen aus der Bundesrepublik importierte. Aus dem Westen holen die firmeneigenen Lastwagen tschechoslowakischer Bauart auch spanische Baumwolle und deutsches Acryl herbei. In der Fabrik werden die Grundstoffe zum Teil selbst eingefärbt und versponnen. Insgesamt 30 Kräfte sind für das junge Unternehmen tätig — mit steigender Tendenz. Die Buchhaltung übernimmt ein Computer ebenfalls westlicher Provenienz. Bezahlt wird strikt nach Leistung. „Wir drehen jede Krone zweimal um, bevor wir sie ausgeben“, sagt Drabek.

★

Im Lebensmittelladen von Josef Martin drängen sich jeden Sonntag die Kunden. Die Warteschlange reicht meist bis weit auf den Gehsteig hinaus. Ungewöhnliche Ladenöffnungszeiten, günstige Preise und freundliche Bedienung sind das Erfolgsrezept des Geschäftes in der Nähe des Untersuchungsgefängnisses Prag-Pankrac, wo der jetzige Staatspräsident Vaclav Havel als Dissident einsaß. Auch der 47 Jahre alte Martin hat schwere Zeiten hinter sich. Als politisch Verfolgter wanderte er nach Australien aus und konnte — seine Frau war aus Heimweh depressiv geworden — erst aufgrund einer Amnestie in die CSSR zurückkehren. Zunächst schlug er sich schlecht und recht durch. Erst war er Kohlenträger, dann spülte er in einer Kneipe Geschirr. Einige Monate vor der Wende des November 1989 fand er in einer Behörde eine barmherzige Seele, die ihm aufgrund leicht gefälschter Angaben eine Gewerbe- lizenz ausstellte.

Der Anfang war schwer. Nachts fuhr er als „Werkstätiger“ Zeitungen aus, weil Privatgeschäfte im Sozialismus nur als Nebenerwerb erlaubt waren. Einige der staatlichen Verteilungsbetriebe wollten den neuen Lebensmittelhändler nicht beliefern, weil ihnen die bestellten Mengen zu klein waren oder weil sie — so vermutet der Ladeninhaber — einen Wink von der Partei erhalten hatten. Alternativen fanden sich oft nur durch persönliche Kontakte hinter den Kulissen. Verdächtig kamen Martin dunkle Gestalten vor, die ihm unter der Hand billiges technisches Gerät zum Weiterverkauf anboten. Daß es sich um Provokateure der Staatssicherheit handeln könnte, erschien ihm noch wahrscheinlicher, als sich geheimnisvolle Fremde bei Nachbarn erkundigten, ob er vielleicht übermäßig trinke oder Weibergeschichten habe.

Pokračování
NA STR. 315

gen stehen schon bereit, um einen neuen Service aufzunehmen. Per Computer sollen auf telefonische Bestellungen Warenpakete zusammengestellt und ins Haus

benötig. Demnächst eröffnet er ein weiteres Lebensmittelgeschäft, während nebenan Café und Weinstube hinzukommen. Drei Personen- und zwei Lieferwa-

Warenbestand in Höhe von 12 Millionen Kronen (rund 70 000 Mark) beginnen sich nach seinen Worten zu rentieren. Schon beschäftigt er elf Leute, vier davon ne-

„Heute bin ich über den Berg“, sagte der Geschäftsmann Martin. Die aus ersparten australischen Dollars finanzierten Investitionen in Laden, Lager und

geliefert werden. Als Fahrer wird er Studenten anheuern, die sonst schwer einen Job finden.

Mit seinem Lieblingsprojekt ist Martin allerdings gescheitert. Er wollte einen Platz in der Prager Innenstadt kaufen, mit einer Zeitkonstruktion überdachen und darunter einen Markt für Delikatessen und Cafés einrichten. Die kommunalen Behörden zogen jedoch nicht mit. Städtebauliche Bedenken, den zentral gelegenen Platz an einen Privatmann zu verkaufen, waren nach Martins Ansicht nicht ausschlaggebend. „Es hat sich im Magistrat niemand gefunden, der die Verantwortung für die Entscheidung übernehmen wollte.“

Von Haien und kleinen Fischen

In das Bewußtsein der westlichen Öffentlichkeit rückt die Privatisierung der CSFR-Wirtschaft vor allem durch Meldungen über einige spektakuläre Käufe und Beteiligungen. So wird Volkswagen einen Mehrheitsanteil am tschechischen Automobilbetrieb Skoda erwerben und ist auch beim slowakischen Hersteller „Bratislavské Automobilové Zavody“ (BAZ) eingestiegen. Der Schweizer Nestlé-Konzern und der französische Lebensmittelriese BSN haben den staatlichen tschechoslowakischen Süßwarenhersteller „Cokoladovny“ übernommen und wollen in einer eigens dafür gekauften Molkerei in Mittelböhmen Danone-Yoghurt produzieren. Unklar ist, ob sich der Schuhhersteller Tomas Bata, der nach der Enteignung im Westen seine Produktion neu aufzog, mit der tschechischen Regierung über die Rückgabemodalitäten seines Stammwerkes im mährischen Zlín einigen kann. Angeblich haben dort auch Puma, Salamander und Romika ihr Interesse bekundet.

Dies sind allerdings nur Vorboten der soeben erst per Gesetz geregelten „großen Privatisierung“ der riesigen

Slovenský premiér se představil na Hradě

(8): Nového slovenského premiéra Jána Čarnogurského v doprovodu nově jmenovaného člena slovenské vlády Ivana Mikloše přijal v sobotu na Pražském hradě prezident České a Slovenské Federativní Republiky Václav Havel. 29.4.91

Novinářům pozdráhl slovenský premiér da o legitimním rozdělení VPN na dvě plat- sdělil, že prezidenta informoval o politické situaci na Slovensku a o programu rekon- struované vlády. Ze slov J. Čarnogurského — jak konstatoval tiskový mluvčí M. Zan- tovský — vyplynulo přesvědčení, že v sou- časné situaci na Slovensku je nově sesta- vená vláda jedinou demokratickou alterna- tivou. M. Zantovský: »Myslíme si, že doho-

Ausweisung auf Schweizer Art

BERN, 5. Mai (epd). Die bei einer um- strittenen Polizeiaktion in der Schweiz festgenommenen kurdischen Asylbewer- ber aus der Türkei werden in den näch- sten Tagen ausgewiesen. Die 22 Kurden, darunter Kinder, sollen nach Izmir ge- bracht und dort zunächst unter dem Schutz Schweizer Behörden in einer Pen- sion untergebracht werden. Auf diesen

tschecholsowakischen Staatskonzerne. Dagegen schreitet die „kleine Privatisierung“ von Einzelhandels- und Dienstleistungsgeschäften mit Riesen- schritten voran. Bisher wurden in der Tschechischen Republik nach Anga- ben des zuständigen Ministeriums 1500 Betriebe versteigert, die Auktion weiterer 7700 Einheiten ist fest ge- plant. Das Ministerium schätzt, daß in Böhmen und Mähren noch 70 000 bis 120 000 Betriebsstätten hinzukommen, wenn die Staatskonzerne ihre Impe- rien aufspalten. In der Slowakei wur- den bisher nach Mitteilung aus der Hauptstadt Bratislava (Preßburg) 1265 Betriebe versteigert. Weitere 20 000 sind zur Auktion vorgesehen.

Um das Ausmaß der Privatisie- rungswelle komplett zu erfassen, müß- te man auch die zahlreichen Existenz- gründungen von der Kneipe bis zum Behindertentransport mit berücksich- tigen. Genaue Zahlen hierfür liegen aber nach Auskunft des zuständigen tschechischen Ministeriums nicht vor, da die Gewerbelizenzen von den je- weiligen Kommunalbehörden ausge- stellt und nicht zentral gespeichert werden.

Kompromiß einigten sich am Wochenende die Behörden mit verschiedenen Flüchtlingsinitiativen. Die kurdischen Fa- milien, deren Asylgesuch abgewiesen wurde, sollen von Mitarbeitern des Ber- liner Bundesamtes für Flüchtlinge sowie der Asylinitiativen begleitet werden. Die Flüchtlingsfamilien, die mehr als zwei Monate im Untergrund gelebt hat- ten, waren am 2. Mai während einer Pressekonferenz mit Spitzenvertretern der Schweizer Kirchen in Bern verhaf- tet. Bischof, Politiker und Bürger halten an die Bundesregierung appelliert, die Kurden nicht abzuschleppen.

(Vr): Ústřední sekretariát Sdružení pro republiku-Republikaňské strany Česko- slovenska, umístěný ve třetím patře domu ve Strojnické ulici v Praze 7, byl v noci z pátku na sobotu vylopuen a zdevastován. Jak sdělili tajemník SPR-RSC Jan Vík, je důvodné podezření, že v pozadí trestného činu jsou politické motivy.

POZOR NA BUTIKY

Pod tímto titulkem jsme otiskli 2. 4. t. r. dopis paní L. Hrabětové z Prahy 1, která si stěžovala na nekvalitní halenku zakoupenou v butikku »Madame« v Praze 2, Lipové ul. za 530 korun. Její plisování po vyprání zmizelo a látka ztratila veškerý »glance«. Od vedoucí butiky paní A. Řeháčkové jsme obdrželi rozsáhlé vyjádření, v němž jednotlivá tvrzení zákaznice vyvrací a naléhavě žádá o zveřejnění. Uvádí zejména, že nikdy nebylo řečeno, že materiál je z dovozu, že halenka byla pravděpodobně vyprána v pračce a pracím prostředkem určeným na jiné druhy tkanin, a tudíž že reklamacie byla neoprávněná. Obrátili jsme se proto na Ústav jakosti spotřebního zboží,

odbor textil—oděvy v Praze se žádostí o odborné vyhodnocení, z něhož citujeme: »Výrobek je bez základních údajů o velikosti, materiálovém složení a především bez doporučených symbolů údržby. Přesto celkový stav výrobku nenasvědčuje tomu, že byl prán drastickým způsobem při teplotě lázně neodpovídající materiálóvému slože- ní. Zmizení plisování nebylo způsobeno údržbou. Celkové konfekční vypracování výrobku je laické s hrubými nedostatky. Svým vypracováním je předložený výrobek na úrovni partiových výrobků.«

Podepsáni ing. chem. ek. B. KOTEK, ved. odboru a ing. V. BOROVIČKOVA, ved. oddělení

Silná sestava Občanského hnutí

Na »soutpisce« OH osm členů federální vlády, deset české

(tre): »Během jednoho dne se podařilo schválit všechny dokumenty, sněm byl dobře připraven.« konstatoval nový předseda republikové rady Občanského hnutí mí- nistr Jiří Dienstbier po stém zvezení v sobotu večer v Praze. 29.4.91

Tajnou volbou zvítězil poměrem 39:1 hla- su a také oba jeho noví místopředsedové P. Pithart a P. Rychetský získali drtivou většinu. Sněm OH, jehož se zúčastnilo 230 delegátů, pozdravil německý ministr za- hranicí Hans-Dietrich Genscher, francouz- ský ministr L. Jospin, gen. sekr. FDP C. Schmalz-Jakobsenová aj. V úvodním pro- jevu charakterizoval OH P. Rychetský jako hnutí středu, které je pro minimalizaci úlo-

hy státu, ale na rozdíl od levice je odpůr- cem zpomalování ekonomické reformy. Od pravice se liší nazíráním na sociální politi- ku: »Tržní ekonomika není cílem sama o sobě, ale prostředkem k vytvoření demo- kratické společnosti, reprezentující sociál- ní spravedlnost.« řekl.

K OH se hlásí podle seznamu, který do- stali novináři k dispozici, osm členů fede- rální vlády (J. Dienstbier, P. Rychetský,

Bericht über glücklich machende Pillen entsetzt die Mediziner

Bundesgesundheitsamt beschwert sich beim Deutschen Presserat wegen irreführender Berichterstattung in der Illustrierten „Bunte“

Vitamin C hilft bei Herpes

Herpesbläschen sind das sicherste Zeichen für eine eingetretene Schwächung des Immunsystems. In dem neuen Buch „Köhnlechners Immun-Diät“ (Erd-Verlag, 24,80 Mark) rät der bekannte Heilpraktiker, dem Körper sofort Hilfe zu geben. Köhnlechners bestes Dauerrezept gegen Herpes ist die Immun-Diät, sein schnellstes Gegenmittel Vitamin C. Untersuchungen an der Universität New

York belegen, daß die Herpesbläschen (außer in starken Stresssituationen) nicht mehr auftreten, wenn der Betroffene vier Wochen lang täglich 500 Milligramm Vitamin C einnimmt, am besten in Form einer Brausetablette. Hilft das nicht, weil die Abwehrkraft schon zu stark geschwächt ist, rät Köhnlechner zu Enzymen (z. B. Naturenzyme wie in Apfel plus, Apotheke, 26,80 Mark).

BERLIN, 5. Mai. Ein Beitrag zum Thema Psychopharmaka unter dem Titel „Pillen, die glücklich machen“ hat beim Bundesgesundheitsamt (BGA) in Berlin keine Glücksgefühle, sondern heftige Verstimmungen ausgelöst. Zum ersten Mal wird sich die Bundesbehörde, zu deren Aufgabe die Arzneimittelkontrolle in der Bundesrepublik gehört, jetzt beim Deutschen Presserat in Bonn über reißerische und irreführende Berichterstattung im Zusammenhang mit Medikamenten beschweren. Der kürzlich in der Zeitschrift „Bunte“ aus dem Burda-Verlag erschienene Bericht, so erläuterte BGA-Sprecher Klaus-Jürgen Henning am Samstag, sei ein „besonders krasser Fall von Fehlinformation, der die Arzneimittelsicherheit nachhaltig beeinträchtigen kann“.

Die Ärztekammer Hamburg hatte sich an das Bundesamt gewandt und moniert, in einzelnen Fällen seien sogar Patienten mit dem Blatt unter dem Arm bei Ärzten in die Sprechstunde aufgetaucht, um sich ein Rezept ausstellen zu lassen. Auch das BGA kam zu der Erkenntnis, die Zeit-

schrift habe „in werbender Weise“ berichtet. Es entstehe der Eindruck, verschiedene Wirkstoffe und auch bestimmte Präparate, die eigentlich zur Behandlung schwerwiegender seelischer Erkrankungen bestimmt seien, eigneten sich als wirkungsvolle und vergleichsweise risikoarme Heilmittel bei persönlichen Problemen wie Liebeskummer, Schüchternheit oder auch bei Leistungsdruck in Schule und Beruf.

In der Rubrik „Mein Mann ist gestorben. Welche Pille macht mir die Trauer leichter?“ werden beispielsweise der Wirkstoff Benzodiazepin sowie zwei bestimmte verschreibungspflichtige Mittel aufgeführt, die diese Substanz enthalten. Durch die Tabletten werde chemisch der Stoffwechsel im Gehirn stimuliert, heißt es in dem Artikel. „Der Trauernde spürt den Verlust des geliebten Menschen nicht mehr so stark und wird in ein seltsames Glücksgefühl versetzt.“ Nach einem Hinweis, daß diese Psychopharmaka schon nach vier bis sechs Wochen süchtig machen können, erfahren die Leser, daß sie sich in guter Gesellschaft

finden, falls sie das Mittel schlucken: „Wer es nimmt: jeder dritte Trauernde, z.B. Hollywood-Star Elisabeth Taylor, als ihre große Liebe Richard Burton starb.“

Sogar bei Problemen wie: „Alle sagen, ich sei so langweilig. Gibt's was, das mich interessanter macht?“ wird ein Stoff ins Feld geführt, der Sucht erzeugen kann. Der Komiker Jerry Lewis habe zu der Droge gegriffen und Prokurist Horst, 38, aus Nürnberg, denn: „Ohne diese Pille bin ich ein Trabi. Mit der Pille ein Ferrari. Ich hab' dann die tollsten Ideen, bin völlig aufgekratzt und kann eine ganze Party allein stundenlang unterhalten.“

Das Bundesgesundheitsamt nimmt die Berichterstattung zum Anlaß, grundsätzlich vor dem in der Bundesrepublik weit verbreiteten Mißbrauch von Psychopharmaka zu warnen. Nicht alle Störungen wie Angst-, Spannungs- und Erregungszustände oder Schlaflosigkeit müßten oder dürften mit derartigen Medikamenten behandelt werden. Oft seien die Störungen Anzeichen für eine körperliche Erkrankung. So könne beispielsweise eine Fehlfunktion der Schilddrüse zu Un-

ruhe, zu Nervosität und Schlafstörungen führen. Dann gelte es in erster Linie, die Grunderkrankung zu erkennen und zu behandeln, warnt das BGA. Häufig seien derartige Beschwerden auch die Folge von seelischen Konfliktsituationen in der Familie und am Arbeitsplatz.

Lebensprobleme, Alltagskonflikte oder Sorgen ließen sich nicht mit Medikamenten beseitigen. Vielfach seien Gespräche hilfreich und manchmal sei eine Psychotherapie erforderlich sowie die aktive Veränderung der eigenen Lebenssituation. Selbst wenn bei krankhaften Störungen eine Behandlung mit Medikamenten angebracht erscheine, so das Bundesgesundheitsamt, sei es völlig irreführend, zu behaupten, daß Pillen glücklich machten. Der Artikel in der „Bunte“ stelle einen klaren Verstoß gegen Richtlinie 14 des vom Deutschen Presserat aufgestellten Pressekodex dar. Dort steht: „Bei Berichten über medizinische Themen ist eine unangemessen sensationelle Darstellung zu vermeiden, die unbegründete Befürchtungen oder Hoffnungen beim Leser erwecken könnten.“

Kafka-Häuschen

Eine Erwerbung in der Goldgasse

PRAG. Unter den Prager Häusern, in denen Franz Kafka als Jungeselle gewohnt und gearbeitet hat, ist dasjenige in der Alchemistengasse 22 das kleinste und pittoreskste. Der Legende nach wickeln hier die Alchemisten Rudolf des II. an der Umwandlung von Eisen in Gold, tatsächlich waren es Goldschmiede, die hier Schmuckwaren erzeugten, und daher heißt die Gasse heute „Zlatá ulička“, Goldgäßchen. Das einstöckige, an die Festungsmauer angebaute Miniaturgehäuschen hatte Kafkas Schwester Ottilie gemietet, Kafka arbeitete hier nach dem Büro vom November 1916 bis April 1917 an seinen Erzählungen.

Nun hat die neugegründete Prager Kafka-Gesellschaft das Häuschen angekauft und will eine Buchhandlung darin einrichten. Der Dichter und sein Werk waren in der Tschechoslowakei von der kommunistischen Machergewaltung 1948 an tabuisiert. Mit der von Eduard Goldstücker 1964 veranstalteten Kafka-Konferenz auf Schloß Liblice bei Prag setzte einst die Liberalisierung ein, die im Prager Frühling gipfelte; damals brachte man an Kafkas Geburtshaus in der Altstadt eine Gedenktafel an. Die nach dem Einmarsch der Truppen des Warschauer Paktes durchgeführte „Normalisierung“ der Zustände bereitete der Kafka-Pflege ein jähes Ende.

Daß die Kafka-Gesellschaft in dem Häuschen in der Goldgasse nun kein Museum, sondern eine Buchhandlung einrichten will, ist erfreulich, aber es kann sich allenfalls um eine Übernahme handeln, denn eine Buchhandlung hat sich hier seit längerer Zeit befunden, jedenfalls schon im Herbst des Vorjahres, als ich dort vergeblich nach tschechischen oder deutschen Kafka-Ausgaben suchte. Laut Auskunft des freundlichen Buchhändlers hatte er, wie alle Kollegen, keine auf Lager, weil tschechische Ausgaben nicht existieren und deutsche nicht lieferbar waren — nicht einmal Literatur über Kafka.

Die Buchhandlung des Verlags der tschechoslowakischen Schriftsteller hat mit dem Wiener Freytag-Bernd-Verlag einen Kooperationsvertrag geschlossen und verkauft jetzt Landkarten und Reisebücher. Vielleicht wird sich die neugegründete Kafka-Gesellschaft um eine ähnliche Zusammenarbeit mit dem S. Fischer und dem Klaus-Wagenbach-Verlag bemühen, damit die Besucher des Kafka-Häuschens in der Goldgasse auch Kafka-Bücher erwerben können.

Wirtschafts-Misere in den neuen Bundesländern

Arbeitslose in 1000

Veränderung der Industrieprodukt in %
jeweils gegenüber Vorjahresprodukt in %

Operationen können sich daraus Probleme ergeben. Die Mediziner empfehlen deshalb dringend, vorher mindestens 9 Stunden lang auf Zigaretten zu verzichten.

Pillen machen Zähne krank

Psychopillen können bei langfristiger Einnahme Karies verursachen — warnt Dr. William Bowen aus New York. Die zahnschädigen-

de Nebenwirkung dieser Medikamente beruht auf der Mundtrockenheit, die sie erzeugen. Es breiten sich Krankheitserregern aus, deren Wachstum sonst durch den Speichel verhin-

dert wird. Zur Vorbeugung verordnen amerikanische Ärzte Fluoridpräparate zum Gurgeln. In manchen Fällen wird auch künstlicher Speichel verschrieben.

Schweden will mehr Flüchtlinge

STOCKHOLM, 5. Mai (Reuter). Schweden will seine Flüchtlings-Aufnahmekote mehr als verdoppeln und hat dies als Vorbild für andere europäische Staaten bezeichnet. Die Regierung regte an, die Quote von 1250 Flüchtlingen in diesem Jahr auf 3250 in dem am 1. Juli beginnenden Haushaltsjahr 1991/92 anzuheben.

Rauchen kostet Sauerstoff

Im Blut von Rauchern wird deutlich weniger Sauerstoff transportiert als im Blut von Nichtrauchern — stellen Wissenschaftler der Universitäten Ulm und Stuttgart fest. Vor allem bei

Sebevražda na vidličku...

Já vim, že právě ode mne se to dobře poslouchá. Tvrdím totiž, že být štíhlý je krásné, jíst a pít střídmě moudré a dodržovat správnou skladbu výživy užitečné. Blahobytné pítí bílko, ledným proporcím se vymykající postava a baculaté, spokojené tvářičky, to je nejen náš problém, ale trápí i naše západní sousedy. Ti se však s tím rozhodli rázně postít do křížku. Důkladně se zamýšlejí nad svým stálováním, svyklostmi a nezpůsoby. A nepochybují, že s důsledností Němcům vlastní také dokáží z výsledků varovné studie, kterou za patnáct milionů marek dali vypracovat, vyvodit účinné závěry...

To, co prozradil široce rozvinutý průzkum na stolech, v kuchyních, spířnách a hlavně v návycích německých občanů lékařům, je alarmující. Jedí příliš mnoho, tučně a v nesprávné skladbě. Prozradilo to na sebe 25 tisíc občanů, kteří v zájmu vědecké studie byli ochotni sedm dní zapisovat každé své sousto. Získané poznatky jsou velmi zajímavé a poučné. Německý občan je ve své velké většině správně v obraze. Ví, co je zdravé a co ne, upřednostňuje čerstvé výrobky, je mu jasné, že potřebuje hodně vitamínů a ty že jsou obsaženy zejména v ovoci a zelenině. Ví, ale považlivě často neváhá. Zejména příprava jídel je kamenem úrazu, všechna dobrá předsevzetí se házejí přes palubu. Důraz se klade hlavně na chuť. A pohřichu mnoho mistrů a mistryň vařeč-

ky je přesvědčeno, že jen s malým množstvím olejí či s dietními přísadami se žádné kulinářské záranky dělat nedají...

Německý strážník dopřává sluchu radám lékaře, kterého je zvyklý označovat jako svého, domácího. Právě tak uznává všechny rady o správné výživě, které se mu snaží přiblížit letáčky nemocenských pojišťoven a lékařem. Úspěch mají zatím zejména u žen. Je to dobře, protože právě ty patří k nejbaculatějším obyvatelům Německa. Celých 47 procent jich má nadváhu, zatímco mužů jen 39 procent. A u takzvaných teenagerů, neboli mladých pod dvacet let, je v kolíži s nadváhou dvojnásobně chlapců než dívek...

Lékaři se mračí a nabádají k lepšímu poměru ve prospěch bílkovin, tuků a ublo-

hydrátů 10:30:80, namísto skutečných a patřičně škodlivých 14:40:46. Důležitě ublohydráty, tak jak jsou obsaženy zejména v chlebu, pečivu, ovoci a zelenině, přicházejí zatím velmi zkrátka. Ideální by byl jejich denní konzum v množství dvě stě až tři sta gramů. Přesun vitamínů a minerálů mají Němci téměř v pořádku, třebaže u některých skupin obyvatelstva je možno hovořit o nedostatku vápníku a více než polovina dívek a žen mezi 15 až 35 lety postrádá železo. Tato skupina něžného pohlaví vůbec dává mužům v blízkých pláštích starost. Jejich honba za štíhlostí totiž více škodí, než prospívá. Nedostatečná strava může zdraví právě tak ohrozit, jak ta nadměrná...

Souvislost mezi nesprávným způsobem životosprávy a celou škálou nemocí je nadsada. Nemoci srdce a krevního oběhu, vysoký krevní tlak, cukrovka, dna, ba i rakovina, to vše je důsledek civilizace, blahobytu, pořádkatví. Druh dokonale sebevraždy, kterou na sobě pácháme ve žravém entuziasmu nožem a vidličkou. Když ono ale to vepřové koleno se sauerkrautem v Bavorsku či vepřo-knedlo-zelo s polilitrem piva u nás tak chutná...

CO VY NATO, PAUL KOHL?

SVĚTOVÁ POZORNOST UPŘENA NA SLOVENSKO...

LONDÝN (čtk): Britský tisk včera informoval o demonstracích v Bratislavě. «V pozadí pádu V. Mečiara, vysoce populárního slovenského premiéra, jsou hluboce zakořeněné rozpory mezi Prahou a Bratislavou a vývoji hospodářské reformy,» píše FINANCIAL TIMES. Uvádí, že před 40 lety bylo Slovensko zaostalé, ale za komunistů tam vyrostly a zbojaly závody a slévárny. «Jde o oblast, kde životní úroveň po roce 1948 — na rozdíl od České republiky — vzrostla a cenou za hospodářské přeměny je masová nezaměstnanost,» pokračuje list.

«Vzdor hlubokým obavám Slováků z hospodářské reformy si Černogurský uvědomuje, že vyčerpané Slovensko, s pouhými 5,5 miliónu obyvatel, si nemůže dovolit jít rozdílnou ekonomickou cestou než 10 miliónů Čechů. Bezpochyby se pokusí vymáčet z československého rozpočtu pro Slovensko každou korunu. Je možno počítat,

že jako muž, který loni jako první vyslovil hrozbu slovenské nezávislosti, bude v zájmu zvýšení ekonomické pomoci Slovensku rozehrávat separatistickou kartu. Nelze si představit větší kontrast než mezi plachým a asketickým vyhlížejičem Černogurským a extrovertním Mečiarom s býčí šíjí, idolem fadových Slováků,» píše Financial Times. Za důležitý důvod odvolání Mečiara označuje list jeho «nevypočítatelnost,» a to, že se odšlil od VPŇ. «Není překvapením, že Mečiarovými předními spojenci se stali bývalí slovenští komunisté, považující jej, jako někdejšího funkcionáře komunistické mládeže, za garanta sociální spravedlnosti,» uzavírá Financial Times.

The Daily Telegraph tvrdí, že «tisíce slo-

venských dělníků vstoupily údajně do stávk. Upozorňuje, že Mečiar «zneužíval dokumentů tajné policie» proti svým odpůrcům a že má podporu přejmenované komunistické strany a separatistů.

VÍDEŇ (čtk): Sesazení premiéra Mečiara vyostřilo krizovou situaci na Slovensku. Shodují se na tom všechny komentáře pátečních rakouských listů. Podtrhují, že odpor proti odvolání Mečiara sílí i na ulicích i ve slovenském parlamentu. Deník AZ konstatuje, že ulehčení v Praze v souvislosti s Mečiarovým odchodem trvalo jen jeden den. Vlna protestů nyní roste. Mečiar šel se svým nacionalismem již dlouho Hradčanům na nervy. Katolík Černogurský je umírněnější než exkomunist a populist Mečiar. Nyní se bude se Slováci mluvit lépe, soudí Češi. Ale jak to vypadá, situace se odchodem populárního Mečiara ještě více zostřila. Stejný deník na jiném místě píše, že odvolání Josefa Kučeráka bylo odvetou Mečiarových přívrženců.

Podle listu Kurier vládně na Slovensku infarktová situace. Mečiarova populistická a svéhlavá cesta nevedla jen k izolaci od Prahy, ale také k rozštěpení slovenské vlády a VPŇ. Taková konstelace by v tradičních demokraciích mohla vést pouze k novým volbám. Když k nim na Slovensku dojde, pak by 43 procent voličů dalo svůj hlas Mečiarově platformě Za demokratické Slovensko.

Proč jsem natřel tank

(čtk): «Tank na Smíchově je pro mne pouze vystavovaná zbraň, která je v nastávajícím jaru odzbrojuje Evropu neúspěšně, a proto jsem se jí snažil růžovou barvou zlidštit.» Tak obhazuje svůj čim pomalování sovětského tanku v pražské čtvrti Smíchov student sochařství na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze David Černý. V prohlášení, předaném ČTK, David Černý uvádí, že si hluboce váží obětí sovětských vojáků, ale za jejich symbol nechce považovat stroj na zabíjení. «Rád přinesu květy na takový pomník, který bude důstojně upomínat osudy stovek obětí posledních dnů války, který však nebude neustále sugerovat zlo, násilí a válku.»

Sovětský velvyslanec B. Pankin byl včera přijat na FMZV, kde mu náměstek ministra zahraničí Z. Matějka vyslovil omluvu v souvislosti se zhanobením památníku sovětských tankistů v Praze na Smíchově.

Snížení nepřímých daní

(čtk): Vzhledem k tomu, že státní rozpočet skončil v prvním čtvrtletí letošního roku větším přebytkem, než se očekávalo, připravila federální vláda snížení nepřímých daní v průměru o 10 procent. 32procentní daňová sazba se sníží o tři body, 22procentní o dva body a dvanáctiprocentní o jeden bod. Snížení nepřímých daní se projeví ve snížení cen, čímž se oživí poptávka.

UdSSR kauft Getreide in Polen
Die Sowjetunion hat beschlossen, eine Million Tonnen Getreide sowie 100000 Tonnen Fleisch in Polen zu kaufen.

V. Havel: Ve federaci dva partneri

(čre): Prezident Václav Havel prohlásil na včerejší tiskové konferenci v Praze, že Češi si budou muset zvyknout na fakt, že ve federaci jsou dva partneři. Poznamenal, že český národ měl v minulosti z mnoha příčím větší vliv na čs. politiku než slovenský, proto se může mnohdy složité hledání rovnoprávného vztahu jevit na pozadí předchozí praxe jako slovenské vydírání ne-

bo nátlak. Úvahy o spolkovém zřízení, troj-federaci, případně o federaci více zemí, označil V. Havel za zajímavé, avšak nepřipustil, že Československo není ještě na tak radikální zásah do uspořádání státu zralé.

V souvislosti s otázkou vývozu čs. zbraní prezident řekl, že Československo nikdy nevyhlásilo, že zcela přestává vyvážet zbraně, avšak dalo jasně najevo vůli provést radikální konverzi výroby. Nalezne-li se země, která po pečlivých oboustranných konzultacích a bez politických rizik bude ochotna koupit, co je již vyrobeno, není důvod takový obchod neučinit v naději, že je to poslední obchod svého druhu, zdůraznil mj. V. Havel a dodal, že vše, co uvedený obchod vynese, je potřeba jednoznačně investovat do konverze.

• Saddám Husajn byl vyznamenán za «historickou úlohu» a «vznesenou službu Iráku». Nejvyšší irácké vyznamenání mu udělila irácká vláda u příležitosti jeho nedělních 54. narozenin.

Dojde i na mýtné!

Chceme-li se dostat do Evropy, musíme se tam především dopravit. Jenže naše dálniční síť nám zatím rychlé a bezpečné spojení s okolním světem neumožňuje. Potřebujeme nové dálnice. Můžeme si však jejich výstavbu v současné ekonomické situaci vůbec dovést? Po známých kompetenčních sporech přechází problematika rozvoje dálnic, Plzeňská pávodně z federální úrovně, na ministerstvo pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR, a tak nám naše otázky zodpovědí náměstek ministra JUDr. Pavel Fastr.

● Podle našich informací není ještě delimitace dálnic uzavřena, a to údajně proto, že nebyly rozděleny prostředky na správu dálnic mezi oběma republikami. Jak je vůbec zabezpečeno spravedlivé dělení limitních zdrojů?

Podle původního rozpočtového rozpisu mělo přijít pro ČR na tyto účely 180 milionů korun. Federální ministerstvo dopravy tento rozpis upravilo a snížilo o 12 milionů, které předisponovalo na území Slovenské republiky. Tento spor — pokud se dá hovořit o sporu — nebyl ještě prakticky otevřen a není rozhodující. Čekáme na metodiku ministerstva financí, podle níž bude delimitace uskutečněna asi až k 1. červenci. Vzniká nám tak půlroční mezivlák, protože podle zákona máme kompetence už od 1. ledna t. r.

● Jaké jsou perspektivy další výstavby dálnic? Máme na ně finanční prostředky?

Rádi bychom vytvořili komunikační koruru, která by vedle dálnic zahrnovala i nejdůležitější silniční spoje a napojila nás na Evropu. Finanční prostředky jsou zhruba na loňské úrovni, ovšem vzhledem k liberalizaci cen to ve skutečnosti představuje asi o třetinu méně. Proto hledáme netradiční zdroje financování. První pokus děláme právě u dálnice D5 (Praha—Plzeň—Rozvadov—Norimberk), která je zatím v provozu do Zlince. Do Plzně ji chceme postavit z vlastních prostředků, úsek od Plzně ke státní hranici pak do-

budovat za účasti zahraničního kapitálu. Hledáme nyní toho, kdo bude výstavbu dálnice nejen investovat, ale bude ji také koncesním způsobem provozovat. Dojde asi na vybraní mýta nebo jiných poplatků, jejichž prostřednictvím by se měl kapitál zahraničnímu investorovi vrátit.

● Jak jsme se dozvěděli, proběhlo první kolo mezinárodní nabídkového řízení již na podzim minulého roku. Očekávané výsledky nepřineslo?

Dopadlo dost špatně, protože nabídka byla značně nekonzkrétní, a proto přišly i nekonzkrétní odpovědi. Bylo zaměřeno na veškerou výstavbu celé dálniční sítě v ČSFR. Nabídka se vztahovala asi na 800—900 km dálnic a nemohla být proto podložena technicky — některé úseky jsou jen ve studiích, jiné jen v záměrech. Druhé kolo nabídkového řízení vyřizujeme nyní, konkrétně jen na dálniční úsek, který považujeme za prioritní, což je Plzeň—Rozvadov. Napojením Prahy na Norimberk nám vznikne ucelený dálniční tah. V Praze se D5 napojí na D1, která vede přes Brno až do Bratislavy. Na Slovensku se intenzivně jedná o propojení Bratislavy na budovanou dálnici Budapešť—Viedeň, takže by tímto vznikl ucelený západo-východní dálniční tah.

Do konce dubna chceme mít materiál v Hospodářské radě a následně ve vládě. Musíme požádat o uzákonění zavedení mýta. Nemáme ani zákonný podklad pro to,

aby dálnice mohla koncesně provozovat společnost se zahraniční kapitálovou účastí. Jde o průlom do dlouholeté tradice, kdy se komunikační síť financovala ze státního rozpočtu. Předpokládáme, že vláda svůj zásadní souhlas dá — žádná jiná možnost pro urychlení výstavby dálnic prakticky neexistuje.

● Jste připraveni i na možnost, že zahraniční investoři na naše podmínky nepřistoupí a nebudou chtít krýt kapitálem výstavbu dálnice v té výši, která je nezbytná?

Uvidíme. Půjdou s námi do toho jen v případě, že budou mít zajištěnou návratnost finančních prostředků. Myslím, že nebudeme schopni postavit mýto tak vysoko, aby pokrylo náklady v návratnosti takových pětadvaceti až třiceti let. Na souběžnou silnici s dálnicí můžeme dát zákaz vjezdu pro vozy TIR, ale to je všechno, co můžeme udělat. Osobní a nákladní automobily budou ovšem užívat dálnici, jen když to pro ně bude výhodné. Uvažujeme proto i o tom, že bychom pronajali zahraničním firmám obchodní aktivity podél dálnice, jako např. čerpačnice, motoresty, motely, kiosky. Je možné, že ani to nebude stačit; pak ovšem bude muset přijít naše republika s nějakým finančním příspěvkem, protože tato dálnice je skutečně životní nutností.

● V současné krizi stavebnictví by mohla výstavba dálnic znamenat určité oživení a práci pro stavbaře. Neohrozí účast zahraničních investorů možnost dodávek ze strany našich stavebních podniků?

Ve výběrovém řízení nedáme přednost nikomu, kdo se smluvně nezaváže, že 80 až 90 procent vlastních stavebních prací bude zajišťováno našimi stavebními firmami, ať už státními, družstevními nebo soukromými. Naše pracovní síla je, jak známo, velice levná, a tak je tato podmínka pro zahraničního investora lehce splnitelná. Očekáváme od něho, že bude stavbu pouze řídit a dodávat k nám takové technologie, které u nás nejsou k dispozici. Ale většina stavebních prací se bude dělat s našimi kapacitami, našimi lidmi.

● Na kterých úsecích se budou moct motoristé projet v nejbližších letech?

První bude tah Praha—Plzeň—Rozvadov, který by měl být v provozu v roce 1997. Potom počítáme s dálnicí Praha—Ústí nad Labem—Dráždny. Třetí bude severojižní dálnice na Moravě, dobudování úseku u Vyškova směrem na Ostravu. Ve hře je také dálnice D3 na České Budějovice a Lince. Rakouská strana zatím o dálniční napojení zájem neprojevila. Zejména z ekologických důvodů preferuje rychlou železnici.

Mieter dürfen stark rauchen

KÖLN, 6. Mai (AP). Mieter haben ein Recht aufs Rauchen. Nach einem am Montag vom Deutschen Mieterbund veröffentlichten Urteil des Landgerichts Köln hat der Vermieter keinen Anspruch auf Schadenersatz, wenn die Wohnung beim Auszug gelbliche Ablagerungen auf Tapeten, Decken oder Türen infolge Nikotingenusses aufweist. Auch übermäßiges Rauchen gehöre zum vertragsgemäßen Gebrauch der Mietwohnung und stelle keine Verletzung vertraglicher Nebenpflichten dar, entschieden die Richter.

In dem vorliegenden Fall hatte der Mieter nach seinem Auszug die Wohnung besenrein hinterlassen. Eine Renovierungspflicht aufgrund des Mietvertrages bestand nicht. Trotzdem forderte der Vermieter Schadenersatz wegen unterlassener Renovierung, da die Wohnung durch starkes Rauchen übermäßig abgenutzt sei. Das Kölner Gericht wies die Klage des Vermieters jedoch ab. Der Vertragszweck eines Mietverhältnisses bestehe regelmäßig darin, „dem Mieter gegen Entgelt einen Freiraum für seine Lebensführung zu gewähren“, hieß es in der Urteilsbegründung. (Az.: 1 S 307/90)

Unsere Öl-Lieferanten

Rohöl-Einfuhr der BR Deutschland* 1990 insgesamt 71,9 Millionen Tonnen

CSFR rechtfertigt Rüstungsexport

JERUSALEM (AP/Reuters). Die CSFR will Syrien aus ihren Armeebeständen moderne Panzer des sowjetischen Typs T72 liefern. Das bestätigte CSFR-Ministerpräsident Marian Calfa in Israel. Er rechtfertigte die Waffenexporte an arabische Länder damit, daß Prag keine Alternative bleibe, solange der Westen seinem Land nicht helfe, durch Investitionen eine neue, nicht der Rüstung dienende Industrie aufzubauen. Israels Ministerpräsident Yitzhak Schamir forderte Calfa auf, den Panzerverkauf an Syrien zu stoppen. Auch die USA wandten sich in einer offiziellen Note gegen das Waffengeschäft mit Syrien.

Přiletěly milióny dolarů

(čtk): Předseda vlády CSFR M. Calfa přijel z třídenní oficiální návštěvy Nigerijské federativní republiky, kde jednal především o možnostech rozvoje spolupráce v hospodářské a obchodní oblasti. Mezi nejvýznamnější výsledky návštěvy patří uzavření dohody o dodávkách čs. cvičných letounů L 39. Nigéři dodáme 27 těchto letadel. Celková hodnota kontraktu dosáhne spolu s opravárenským závodem a náhradními díly přibližně sto miliónů dolarů.

Poslední cesta kardinála

Převozni pozůstatků bývalého maďarského primase kardinála Josefa Mindszentyho z rakouského pontálního místa Mariazel, kde byl r. 1975 dočasně pochován, do rodné země se stane velkou událostí pro všechny maďarské katolíky. Bude to po šestnácti letech dočasně odpočinku triumfální návrat primase do biskupského sídelního města Ostřihomy, kde bude se všemi počtami a za účasti nejvyšších představitelů a široké katolické veřejnosti pohřben v místní bazilice. K úctě na tomto pietním aktu jmenoval papež Jan Pavel II. svého osobního legáta kardinála O. Rossiho.

Přípravy smutečního obřadu jsou v Rakousku i Maďarsku v plném proudu. Pontifikální rekviem 2. května ve 14.30 h v bazilice v Mariazel zahájí pietní akt, jehož průběh bude přenášet televize. Dne 3. května na bráničním přechodu v Nickelsdorfu bude za účasti církevních představitelů obou států předána rakev Maďarsku. Plánovány jsou rovněž krátké zastávky v obou zemích, aby věřící mohli vzdát kardinálovi poslední poctu. Kolem 17. hodiny má smuteční průvod dospět k ostřihomské bazilice, kde bude rakev vystavena. Večerní smuteční bohoslužby povede osobní papežský legát kardinál Rossi. Slavnostní bohoslužby před ostřihomskou bazilikou a vlastní uložení tělesných pozůstatků do biskupské hrobky započne 4. května v 10.30 hodin. Po eucharistické slavnosti promluví na náměstí před bazilikou maďarský státní prezident A. Göncz, maďarský v exilu žijící biskup A. Miklóshazy a další činitelé. I tento přenos zprostředkují televizní kamery.

Pro osvěžení paměti zrekapitulujme závěrečnou kapitolu životního osudu kardinála Mindszentyho. Ještě s dalšími 12 obžalovanými (z nichž bylo 5 kněží) byl zatčen v prosinci 1948 a ve dnech 3., 4. a 5. února 1949 se konal s obžalovanými soud, o němž vydalo tehdejší čs. ministerstvo informací a osvěty »Černou knihu o kardinálovic«. Je to dokument, který zůstane trvalou obžalobou zločinné komunistické justice. V rozsudku se dočteme, že Josef Mindszenty je viněn zločinem úkladů proti republice..., zločinem velezrady... a že se odsuzuje k trestu doživotní kázně jako k trestu hlavnímu, k ztrátě úřadů a politických práv na dobu deseti let a ke konfiskaci celého jmění jako k trestu vedlejšímu. Kardinál Mindszenty pobýval do roku 1958 ve vězení, kde byl podroben velkému fyzickému a psychickému mučení. Když v listopadu téhož roku vtrhla do Budapešti

Zwei Glas Bier reichen schon

SAARBRÜCKEN, 6. Mai (AFP). Bei der geplanten 0,5-Promille-Grenze kann nach Ansicht der deutschen Verkehrsanwälte schon das zweite Glas Bier zuviel sein. Bei einer Alkoholkontrolle gebe es einen Unsicherheitsfaktor von etwa 0,15 Promille, sagte der Vorsitzende der Arbeitsgemeinschaft der Verkehrsrechtsanwälte Deutschlands, Hans-Jürgen Gebhard, am Montag im Saarländischen Rundfunk. Damit würde die 0,5-Promille-Grenze tatsächlich zu einer 0,35-Promille-Grenze. „Da kann es unter Umständen schon bei zwei Glas Bier kritisch werden“, sagte Gebhard.

Nach den Worten des Rechtsanwalts bringt die von Verkehrsminister Günther Krause (CDU) geplante Senkung der Promillegrenze von 0,8 auf 0,5 „im Endergebnis für die Sicherheit nichts Wesentliches“. Die meisten alkoholbedingten Unfälle würden durch Autofahrer verursacht, die deutlich über 1,0 Promille lägen.

Je jeho smrt po 40 letech vyjasněna?

Dopis Jana Masaryka

(čt) Nebíhá událost, která souvisí s poválečnou historií našeho státu, se zdá být vyjasněna. Rudé právo zve-

sovětská vojska, zachránil se na americkém velvyslanectví. Tam setrval jako vyhnanec do 28. září 1971, kdy byl převezen do Říma. Poslední léta svého života trávil ve vídeňském exilu. Zemřel ve Vídni 6. května 1975. V minulém roce byl zproštěn viny a plně rehabilitován.

Picasso-Gemälde aus Prager Nationalgalerie gestohlen

PRAG, 6. Mai (Reuter). Aus der Prager Nationalgalerie sind am Montag früh vier Gemälde des spanischen Malers Pablo Picasso im Wert von über 50 Millionen Mark gestohlen worden. Wie der Direktor des im Sternberg-Palast untergebrachten Museums mitteilte, brachen die unbekannt Täter kurz vor vier Uhr von einem benachbarten Garten aus in das Gebäude ein und gelangten unbemerkt von mehreren Alarmsystemen zu den wertvollen Bildern. Bei dem Diebesgut handelte sich um die zwischen 1910 bis 1922 entstandenen Bilder „Absinth und Spielkarte“, „Mandoline und Pernod-Glas“, „Tisch mit Pokal“ und „Hafen von Cadaques“.

„Es war ein schreckliches Erwachen, vor allem weil ich gerade aus Paris von einer Diskussion über die Zukunft der Galerie komme“, sagte Galerie-Direktor Lubomir Slavicek.

MAVRNÝSTVĚ VÝPRODEJ GALERIE, 12. SRPNA

řejnilo dopis, který Jan Masaryk, poválečný ministr zahraničí, napsal 9. března 1948, tedy den před svou tragickou smrtí, Josefu Stalinovi. Stojí v něm, že únorovým pučem porušili českoslovenští komunisté dohody mezi Sovětským svazem a Československem. Konstatuje, že si komunistické akční výbory usurpují veškerou moc a že komunistická strana hodlá zavést policejní, autoritářský stát. Jan Masaryk píše, že bez svobody nemůže žít, — avšak, že zároveň nemůže „ani nepřítomně proti Rusku a jeho vládě bojovat“. Nemá tedy jiného východiska než v tichosti zemřít tak, aby lidé, kteří chtějí v Československu vyprovokovat občanskou válku, nemohli zneužít jeho smrti k jejímu rozpoutání. O den později, 10. března 1948, byl ministr zahraničních věcí a syn zakladatele nezávislého československého státu nalezen mrtev pod oknem své kanceláře v Černínském paláci. Lékaři konstatovali smrt pádem z okna a kriminalisté vydali zprávu, že se jednalo o sebevraždu. Tvrdošíjně kolovaly však pověsti, že Jan Masaryk byl ve skutečnosti zavražděn a to nejspíš sovětskými agenty.

Dopis, zveřejněný nyní v Rudém právu, vnáší — nevynořili se pochyby o jeho pravosti — do mystéria, které trvalo přes čtyři desetiletí, jasno. Otázkou zůstává, jak to, že se objevil až nyní. Velká diskuse se kolem smrti Jana Masaryka totiž vedla např. v osmašedesátém roce. Historici však tehdy věděli, že nemají přístup do všech archivů. Podle zprávy ČTK byl dopis

Švýcarská injekce ekologií

(čtk): Švýcarsko poskytne Československu přímou finanční pomoc v celkové hodnotě 15 miliónů švýcarských franků na realizaci 19 konkrétních ekologických projektů. Vyplyvá to z memoranda, které včera podepsali v Praze představitelé federálního výboru pro životní prostředí a zmocněnci švýcarské vlády.

Finanční podpora se týká projektů hospodaření s odpady a v oblasti lesního hospodářství. Jsou to např. studie Speciální odpady a integrované hospodaření s odpady pro oblasti Třinec, Nový Jičín, Liberec, Jablonec nad Nisou a Strážské, Vyhodnocení vybraných projektů v oboru galvanických kalů, Separovaný sběr komunálních odpadů v Praze a Bratislavě, Čištění a Rehabilitace lesů v oblastech Jeseníků, Šumavy, Slavkovského lesa a Jelšavy-Lubeníku.

nyní nalezen v dokumentech ÚVKŠČ, které patřily někdejšímu prezidentu a prvnímu tajemníku ÚVKŠČ Antonínu Novotnému.

sportu však o celou záležitost nejevili příliš zájem, a tak se Jiří Pavliška po zralé úvaze rozhodl v dubnu loňského roku z podniku odejít a vzít osud činky do vlastních rukou.

Měl zajištěny dodávky litinových koroučků v Ostroji Frýdlant i jejich potažení v Gumaři

Písek. Pronajal si dílničku, našel schopné zámečníky a soustružníky pro závěrečné úpravy, jednal s finskou firmou a tak dále. Bylo toho dost na jednu hlavu, ale vyplatilo se to.

Než se sešel loňský rok s letošním, stačil dodat na tuzemský trh sedmdesát kusů tohoto náčiní.

Zájem o činky Jiřího Pavlišky zatím ještě přesahuje dodavatelovy možnosti. Vedle vzpěračských oddílů v Československu totiž stejně dobře slouží ve fit-centrech. Ty menší dožadují oddíly kulturistiky a pro individuální zájemce o posilování svalů vyrábí firma tak zvané jednoručky. Vedle kvality, která si nezadá s dováženými činkami, hraje důležitou roli i je-

Dobry nápad ostravského vzpěrače

JM) Není tou ani tak dávno, že na nákup specifického náčiní, které se vyrábělo jen v zahraničí, dostávaly devizy jen střediska vcholoového sportu a některé prominentní jednoty. Všechni ostatní se museli spokojit s nákupem podřadnějšího nářadí od tuzemských dodavatelů. Existovalo však také nářadí, které u nás nebylo nikdo z nejruznějších příčin schop vyrobit. Například činky. Zásluhu ostravského podnikatele, bývalého sportovce Jiřího Pavlišky, je o tomto problému možno hovořit jen v minulém čase.

Někdejší vzpěrač Baník Ostrava měl pracovat. Když se Jiřímu Pavliškovi, ekonomickému náměstkovi ostravského META-SPORTU, podařilo prosadit do technického programu podniku zhotovení několika prototypů činky určené k tréninku žáků, vyšla oběma vstřícná náhoda.

V r. 1988 se v Ostravě konal světový šampionát ve vzpírání. Zástupci firmy I.AOKO z Tampere, jejichž výrobky mají světový zvuk, lých závodů v Šumperku inženýr Jaroslav přišli se seriózní nabídkou: dodávejte nám Gliš, rovněž někdejší vzpěrač. Na jedné z ve- vašek kotouče, my vám na oplátku budeme posílat naše osy z kvalitní severští oceli. V Meta-

Potrati. Ne str. 320

nání" vedlo, určili také příští hranice Československu bylo odebráno celé území Podkarpatské Rusi a dokonce i část Slovenska — asi 200 čtverečních kilometrů — nad městem Čop. (Slovenská národní rada s tím po dotazu československých činitelů z Moskvy „vyslovila souhlas“ — přirozeně, že k tomu neměla právo.)

Československé Prozatímní národní shromáždění potom 22. listopadu 1945 ratifikovalo smlouvu a pět dní nato si pospíšilo se schválením i prezidium Nejvyššího sovětu SSSR. Každý znalec ústavního práva, ale i prostý občan, snadno pochopí a dokáže, že Prozatímní národní shromáždění poslanců — nevolených, pouze shora jmenovaných — nemohlo měnit ústavu, a pokud odhlasovalo odtržení Podkarpatské Rusi a části slovenského území, učinilo tak protiprávně, porušilo existující ústavu z roku 1920 i mírovou smlouvu z roku 1919 a jeho ratifikace tedy nemá právní podklad. Neplatný je i akt sovětského prezidia. Navíc se v žádném tomto dokumentu nemluví o Podkarpatské Rusi, nýbrž o Zakarpatské Ukrajině; takové území však podle československé ústavy neexistovalo.

Nejedno se v posledních měsících uvažovalo i jednalo o příští existenci střední Evropy. Měla by se z křižovatky napětí, národnostních třenic i jiných rozporů změnit v oblast smíru, svobody, demokracie a vzájemné spolupráce. Nesmíme přitom zapomenout na Podkarpatskou Rus, zem kdysi nejvíce opomíjenou a živořící vlastně na periférii Evropy. Prožila ve svých dějích černá tragická údobí, a má proto nárok zbavit se nevolnictví a vykročit vlastní cestou. Podkarpatská Rus patří do Evropy. Nelze usilovat jen o vlastní obrození a osvobození a nevidět, že nedaleko od nás leží země toužící stejně jako my po důstojném životě a svobodě.

Není hnutí jako strana

O víkendů zvolený předseda nově vzniklého Občanského hnutí Jiří Dienstbier na včerejší tiskovce prohlásil: „Teprve nyní máme možnost se vrátit k pojetí, že to, co člověka s člověkem spojuje, je podstatnější, než co je rozdílné... Jde nám o překonání větších partiкулярitních zájmů... Zbytky rozpadlého Občanského fóra zvlášť po vzniku «Klausovy» ODS cítily potřebu se znova zkonstituovat a potvrdit návaznost své politiky na základní principy původně značně širokého politického hnutí. OH chce přý spojovat protiklady, které samy o sobě jsou někdy vágní — pravici a levici. Jak řekl jeden z místopředsedů Pavel Rychetský, v praxi to znamená, že z požadavků pravice OH podporuje třeba reorganizaci církevního majetku, podle levicových požadavků se staví proti nadměrnému preferování soukromé hospodářské rolníků. Hnutí odmítá ideologičnost, hledá podle svého názoru na nejšetrnější cestu k prosperitě. Jde v podstatě o jakýsi mnohohlasý diskusní klub, v němž má převažovat sřístlivé uvažování. Otázkou však může být, jak se toto hnutí bude chovat, až přijde o voliče. Druhý z místopředsedů, Petr Pithart, se toho zřejmě také obává. Proto se přimlouval za volby v nezměněném termínu, aby mohlo dojít i na některé nepopulární, ale důležité kroky. Musím se pak tedy zeptat — mohl by se Občanské hnutí od stran vlastně jen tím, že v něm neexistují členské přídělky?

Komu to vadí

Raději přímo z auta nebo u stánku než ve státní samoobsluze jsme kupovali mléko, tvaroh, máslo, jogurty i sýry. Samozřejmě také zašpiněná vajíčka přímo z kukaně s pomerančovým žloutkem, protože u těch z velkoobchodu ho podle barvy od bílku takřka nerozeznáte. Na Praze 4 z toho byla ajéra. Ze prodej na ulici je nehygienický a že kultura prodeje here za své. Tamější paní hygieničce patrně nevadí špína a zápach v některých prodejnách, nevadí jí, že nezdávka prodáváčky berou nebalený sýr a uzeniny (i v nich je možná křovina) do rukou a spousta jiných věcí. Problém se však zástupem nakvašených zákazníků a sdělovacích prostředků prý na jihu Prahy úspěšně vyřešil. Teď se ovšem, pro změnu, vyskytl v Praze 6. Stánky pobííz Hradčanské s čerstvými mléčnými výrobky za slušné ceny nahradily pouťové stánky s džinami, videokazetami, ušmudlaným textillem, kávou, čokoládou a pišingry (ty se snad taky jedí, a pokud jde o obal, nezadájí si s mlékem v krabici, jogurtem ani máslem, nehledě k tomu, že na rozdíl od sladkostí se tu ani neohřály). Prý prodej zakázal místní veterinář, sdělil mi notně nabroušený manžel. A já se ptám: Jak ještě dlouho budou «křoviti» byrokrati postrádající mozek v hlavě sedět na svých místech?

MON a nezaplacené clo

(Čtk): U obvodního soudu pro Prahu 1 byla 17. 4. podána městskou prokurátorkou obžaloba na Ing. Milouše Jakeše a Ing. Vladimíra Švagra pro trestný čin porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle paragrafu 124 odst. 1 a 2 písm. b) tr. zákona. Oba jako vedoucí pracovníci Mezinárodní organizace novinářů v Praze usku-tečňovali dovozy zboží obchodní povahy bez povolení FMZO a celní správy. Nezaplacením cla došlo ke škodě čs. státu ve výši 1 773 951 Kčs.

JAKUŠOV SYNÁTOR...

Kursovni listek

Francouzský frank	5,27	(5,30)
1000 Italských lir	24,10	(24,21)
Rakouský šilling	2,53	(2,54)
Německá marka	17,81	(17,89)
Svýcarský frank	21,12	(21,25)
Americký dolar	31,46	(31,23)
Anglická libra	52,80	(52,81)

● Čínská nezaměstnanost bude v nadcházejícím desetiletí činit až 210 miliónů lidí. Údaj uvedl na čtyřdenní regionální konferenci ministrů práce ze 42 asijských a tichomofských států v Pekingu čínský ministr práce Zuang Čchung-wu.

Před pěti léty...

(Id): Dopis, který František kardinál Tomášek odeslal dne 30. dubna 1986 tehdejšímu ministru M. Klusákoví, byl jedním z mnohých, v nichž kardinál protestoval u předních činitelů režimu proti nezákonnému zacházení s věřícími a zasahování do života církvi. Ani tentokrát nedostal žádnou odpověď. Mlčení vedoucích představitelů KSČ však před pěti lety prolomila spontánní akce, inspirovaná členem ČSL, dnes členem předsednictva ústředního výboru naší strany br. Augustinem Navrátillem, který spolu s dalšími věřícími vydal petici o 31 bodech, podporující požadavky obsažené v listech kardinála Tomáška. Petice, kterou v krátké době podepsalo více než půl miliónu občanů, odmítala diskriminaci křesťanů v zaměstnání, zejména ve školství, trvala na uplatňování všech občanských práv vůči etnickým, náboženským a jazykovým menšinám, na šíření náboženské literatury a na ekumenické svobodě vyznání. Rovněž požadovala navrácení majetku církvím a řádům. Tento dokument, který je možno v tehdejších dobách temna nazvat manifestem svobody, by neměl být nikdy zapomenut, již proto ne, že jeho iniciátoři byli za svou odvahu vládnoucí mocí tvrdě postihováni.

Arafat: «Vsechno přijímám!...» Samir: «Tak vidíte, že se s ním nedá jednat!...» Kresba LE MONDE — Paříž

Dovolená - Dovolenka

Rozsudek nad násilníky

(Čtk): Po třídenním jednání vynesl městský soud v Praze rozsudek nad mladistvými D. Rácem (nar. 1974), J. Štehoferem (1975) a E. Štefkou (1973), kteří v září loňského roku ponižovali, trýznili a jinak šikanovali ve vazební věznici Praha 6-Ružyně V. Bačíka (1974). Soud došel ke zjištění, že tyto činy obžalovaní spáchali, a když hrozilo vyžrazení činností, V. Bačíka nejprve nutil k sebevraždě a pak jej společně udusili. Tím se dopustili trestných činů vydírání a vraždy. Soud odsoudil D. Ráce k osmi letům a šestí měsícům odnětí svobody, J. Štehofera k osmi letům a E. Štefku k osmi letům odnětí svobody. Rozsudek není dosud v právní moci.

Schizophrenie - was ist das eigentlich?

1. Wie äußert sich diese Krankheit? Halluzinatorisch bedeutet: Der Patient hört z. B. Stimmen, wo keine zu hören sind. Professor Dr. Dr. Florian Holsboer vom Max-Planck-Institut für Psychiatrie: „Verzweifelt sucht der Kranke nach Erklärungen. So kann er aus seinem paranoiden (wahnhaften) Denken felsenfest glauben: Man hat mir in einem Zahn einen Sender eingepflanzt.“ Daraus schließt der Kranke: Ich werde von Mächten verfolgt, die mir schaden wollen – und dagegen muß ich mich wehren. Oder: Der Schizophrene „sieht“ in seinem Kopf Bilder, die er für real hält – z. B. Engel, schöne Frauen, aber auch „böse Menschen“. Für Kaufmann war es Schäuble, den er aus seinem Verfolgungswahn heraus zu vernichten suchte.

2. Was bedeutet Schizophrenie? Nichts anderes als Bewußtseinsstörung. Wenn sein Bewußtsein nicht gerade gestört ist, kann er durchaus logisch denken und handeln.

3. Wer prägte den Begriff Schizophrenie? Der Schweizer Psychiater Eugen Bleuler. (1890).

4. Wer kann erkranken? Im Prinzip jeder Mensch. Knapp unter einem Prozent leiden bei uns daran – 800 000, allerdings in sehr unterschiedlichen Städten.

5. Wie entsteht die Krankheit? Prof. Holsboer: „Sie kann erblich bedingt sein oder durch äußere Umstände verursacht werden (Elternhaus, Werdegang). Der Auslöser ist meist eine enorme gefühlsmäßige Belastung (Todesfall, extremes Schicksal). Das Gehirn wird durch diesen Streß überstrapaziert.“

6. Ist dieser Wahn heilbar? Prof. Holsboer: „Die Chancen sind gering. Aber man kann die Symptome durch Neuroleptika in den Griff bekommen.“ Das sind Medikamente, die den Stoffwechsel im Gehirn beeinflussen. Rauschgift (bei Kaufmann Heroin) belastet zusätzlich.

7. Haben Prominente darunter gelitten? Ja. Howard Hughes, der US-Milliardär, ließ keinen hautnah an sich heran – aus extremer Furcht vor Krankheiten. Ebenfalls paranoid: Reverend Jones, der 1979 mit 900 Anhängern seiner Volkstempel-Sekte Massensebstmord beging.

8. Welche Verbrechen begahten Schizophrene? Meist Attentate. Siehe Adelheid Streidel (Messer-Überfall auf Oskar Lafontaine) oder John W. Hinkley. Aus wahnhafter Liebe zur Schauspielerin Jodie Foster schloß er 1981 den US-Präsidenten Ronald Reagan nieder.

4-Sterne-Hotel „Holiday Inn“

wurde ein Auto aufgebrochen, rund um den Globus. Aber Telefon und Kamera weg – geht man so in einem Vier-Sterne-Hotel mit den Gästen um? Wir wollten den Frankfurter Holiday Inn-Direktor Klaus Eitmann fragen. Man versprach uns einen Rückruf, auf den wir noch heute warten. Auch das paßt zum Still des Hauses...

KARDOY HA' CHARIPAT VE JOY POSTELI...

Das Einzelzimmer kostet 360 Mark (Frühstück 25 extra), fünf Mark für 0,2 l Pils. Stolz Preise im Vier-Sterne-Hotel „Holiday Inn“ in der Mailänder Straße (404 Zimmer). Dafür müßte der Kunde König sein. Aber, Samstag selbst gesehen, gehört, erlebt: Der Braten lauwarm und zäh, die Bedienung knallte Türen, auf Wein wartete man eine halbe Stunde. Der Oberkellner, als ich beim Fest-Ball reklamierte, daß kein Sekt auf der Karte stand: „Benehmen Sie sich erst einmal.“ Dafür wollten seine Kollegen zweimal abkassieren. Ein Gast: „Aber ich habe schon bei einem anderen Ober bezahlt. Fragen Sie ihn bitte.“ Antwort: „Wozu? Dann steht nur Aussage gegen Aussage.“ Die Krönung: In der Tiefgarage (15 Mark Tagesgebühr)

Die Küche bei der Zubereitung von Ravioli. Wo hatte er seine Augen und Ohren wirklich?

Clemente Pandin war der bekannteste Butler Italiens. Er diente dem Patriarchen von Venedig, der später Papst Johannes XXIII. wurde. Jetzt starb Pandin in Moskau – Hand in Hand mit einem bekannten sowjetischen Anwalt. Sie wurden erdrosselt. Das KGB ermittelt

Am Sonntagabend verbreitete die sowjetische Agentur TASS diese Meldung: „Clemente Pandin wurde in einem Haus im Zentrum von Moskau neben dem Sowjetbürger und Anwalt Lebedew tot aufgefunden. Beide Männer wurden erdrosselt.“ Sie starben Hand in Hand. TASS: „Raubmord ist nicht ausgeschlossen.“

Die Nachricht elektrisierte die Italiensche und die US-Botschaft, die Geheimdienste beider Länder und den Vatikan: „Clem“ war 26 Jahre Butler in der diplomatischen Vertretung der Amerikaner gewesen, hatte zuvor die gleiche Funktion bei den Italienern. Und: Er hatte als Kammerherr bei Venedigs Kardinal und Patriarch Angelo Roncalli gedient, dem späteren legendären Papst Johannes XXIII.

Vieles deutet darauf hin, daß der bekannteste Butler Italiens spionierte. Für den Vatikan, für die Regierung in Rom? Der KGB ermittelt intensiv.

Was ist passiert im Leben des Clemente Pandin?

Geboren wurde er 1925 in Salice in Venetien. Über vatikanische Kreise bekam er den Posten bei Kardinal Roncalli. Italienische Zeitungen gestern: „Er rückte zum engen Vertrauten des späteren Papstes auf.“ Gut möglich, daß Roncalli selbst dafür sorgte, daß Clemente Butler in der italienischen Botschaft in Moskau wurde. Sollte er Kontakt zur russischen Untergrundkirche halten?

Fünf Jahre darauf (1965) begann „Clem“ als Chef-Butler beim US-Botschafter in Moskau. Schon damals erschien es seltsam, daß ein Nichtamerikaner den Vertrauensposten bekam. Offiziell kümmerte er sich um Wein und Blumen, beriet

Gehelme Kurierpost?

Wie groß sein Einfluß war, beweist dies: Als Wladimir Horowitz 1986 in Moskau gastierte, schickte Pandin eine Chartermaschine nach Finnland, um für den weltberühmten Pianisten frische Seesunge zu besorgen. Nutzte er den Luftweg auch noch für andere Dinge – etwa für gehelme Kurierpost?

Am Mittwoch vergangener Woche verließ Pandin gegen 19.30 Uhr seine kleine Villa auf dem Gelände der US-Botschaft, kehrte nicht zurück.

Ehefrau Maria (53) alarmierte die Polizei. Über das zweite Opfer sagte sie: „Anwalt Lebedew war ein Freund von ihm.“

CSA

NA NOVÝCH LINKÁCH

- ⊙ z Prahy do Istanbulu za zpáteční tarif od 7999 Kčs, a od 22. června 1991
- ⊙ z Prahy do Tel Avivu za zpáteční tarif od 12700 Kčs, a pro organizovanou turistiku za další velmi výhodné tarify.

Těšíme se, že vás přivítáme na palubách letadel ČSA TU-154M. Bližší informace vám podají kanceláře ČSA.

ČESKOSLOVENSKÉ AEROLINIE

Unbekannter Dinosaurier in Mecklenburg entdeckt

Ähnlichkeiten mit den Vogelbeckendinosauriern Scelidosaurus, Fabrosaurus und Lusitanosaurus erkannt hatte.

Im Frühjahr 1988 wurde der aus 51 Einzelknochen bestehende Fund dann dem Dinosaurier-Spezialisten Haubold übergeben. Er analysierte die Einzelteile des Schädels, den Unterkiefer, die Zähne und dazu Wirbelbruchstücke, Gliedmaßen und Teile einer knöchernen Hautpanzerung. Aus dem Vergleich mit bekannten Dinosaurierfunden aus der frühen Jura-Zeit begründete er dann, daß es sich hierbei um die Überreste einer bisher unbekanntes Gattung und Art der gepanzerten Vogelbeckensaurier handeln muß. Vor allem nach den Knochenplatten von der Rückenpartie kann man sich einen Vorläufer von Stegosaurus vorstellen, der 45 Millionen Jahre später in der Jura-Zeit aufgetreten ist. Eine verlässliche Rekonstruktion ist aber nur für den Schädel möglich. Haubold gab dem Dinosaurier aus Mecklenburg-Vorpommern den Gattungsnamen Emausaurus, eine Bezeichnung, deren erster Teil sich aus den Anfangsbuchstaben der Ernst-Moritz-Arndt-Universität in Greifswald zusammensetzt, an der dieser Fund zuerst untersucht worden ist. Dem Gattungsnamen

fügte er den Artnamen ernsti zu Ehren von Werner Ernst hinzu.

Der gepanzerte Emausaurus gilt als der dritte bekannte Dinosaurier aus der frühen Jura-Zeit in Deutschland. 1968 hatte der Tübinger Paläontologe Professor Friedrich Freiherr von Huene die Fachwelt über eine Wirbelfragment des Raubdinosauriers Megalosaurus aus Ahrensburg bei Hamburg unterrichtet; und 1978 meldete der Stuttgarter Paläontologe Rupert Wild den Fund einer unvollständigen Hinterextremität eines pflanzenfressenden Dinosauriers, den er nach dem Fundort Ohmden bei Holzmaden in Baden-Württemberg Ohmdenosaurus nannte. Insgesamt sind in Deutschland bisher etwa zwölf Gattungen von Dinosauriern bekannt. Die „ältesten“ lebten in der Trias-Zeit vor mehr als 210 Millionen Jahren, die „jüngsten“ in der frühen Kreidezeit vor mehr als 100 Millionen Jahre.

Alle drei Dinosaurier aus der frühen Jura-Zeit — Megalosaurus, Ohmdenosaurus und Emausaurus — hat man in Ablagerungen des nach einer Muschel benannten Posidonien-Schiefermeeres aufgefunden. Sie sind seltene und wichtige Zeugnisse für die damals vielgestaltige Dinosaurierwelt in Mitteleuropa. Verwandte Dinosaurier kennt man aus der frühen Jura-Zeit in Großbritannien, Arizona, Südafrika, Indien und China.

počet odhadují pořadatelé na pět miliónů. Svoje expozice bude mít v areálu výstaviště na 700 stromů českých a slovenských stromů a asi 150 stromů zahraničních, na výstavě Retro 1791—1891 se podílejí také česká a slovenská muzea.

Ota Filip erhält Andreas-Gryphius-Preis
ESSLINGEN. Dem Romanautor und Erzähler Ota Filip ist der Andreas-Gryphius-Preis der Künstlergilde Esslingen

Vše bude hotovo

(toh): Stavební práce i organizační přípravy Všeobecné československé výstavy v Praze 1991 se chýlí ke konci a podle vyjádření organizátorů bude vše k 15. květnu v naprostém pořádku. V tento den se vydá Prahou slavnostní průvod a branami začnou proudit davy návštěvníků, jejichž celkový

Belgická firma ANAIS
zprostředkuje nákup nových i ojetých osobních a užitkových automobilů všech značek. Pojed'te s námi vybrat si přímo do Belgie! Bližší informace na tel. 271 88 91.

ČEBUS hází rukavici

(č): Počínaje dnem 1. května 1991 ČEBUS, společnost s r. o., provozovatel veřejné autobusové dopravy, poskytuje členům Syndikátu novinářů České republiky a Slovenského syndikátu novinářů 50procentní sleva jízdného na tratích, které provozuje (mimo městskou hromadnou dopravu). Členství v organizacích se prokazuje platným průkazem, který je člen povinen předkládat provozovatelům dopravy bez vývratí.

Slušovičtí spolupracovali

(čtk): Federální ministr vnitra J. Langoš předal v úterý poslanci FS S. Devátému (OF) druhou část odpovědi na interpelaci, kterou poslanec předložil 6. dubna 1991. Týkala se údajně smluvní spolupráce bývalé 1. správy SNB (rozvědky) s JZD Agrokombinát Slušovice. J. Langoš připomíná svou první odpověď z 12. dubna, avšak «na základě výsledků dalšího prověřování skutečností obsažených v interpelaci» předkládá S. Devátému nové poznatky. Ministr uvádí, že «neexistuje dosud žádný dokument, kterým by bylo možno doložit, že mezi 1. správou SNB a JZD AK Slušovice byla podepsána smlouva o spolupráci. V záznamech bývalé rozvědky je však zapsáno, že dne 17. května 1988 byla uzavřena ústní dohoda o oboustranně výhodné spolupráci mezi vědeckotechnickou rozvědkou 1. správy SNB a AK Slušovice». V odpovědi se dále praví: «Podle tehdy běžné praxe nesmějí být vysoce postavené nomenklaturní kádry agenturně vázány. Proto byl jejich vztah k 1. správě SNB formulován jako oficiální styk... Velmi podrobně je zaznamenáno, že mezi oběma stranami došlo k dohodě o způsobu dovozu embargovaného zboží, materiálů a technologií, které oba partneri měli nelegálně získat v cizině. V záznamech je rovněž konstatováno, že vedoucí pracovníci JZD AK Slušovice hodnotí spolupráci s rozvědkou FMV „vysoce kladně“, a věří v její další úspěšné pokračování.» Celým případem se zabývají orgány vyšetřování ministerstva vnitra ČR.

zuerkannt worden. Die Auszeichnung ist mit 15000 Mark dotiert und wird jährlich als ostdeutscher Literaturpreis vergeben. Nach Meinung der Künstlergilde gehört der aus Schlesien stammende und in München lebende Filip zu den „bedeutendsten Schriftstellern der deutschen und tschechischen Gegenwartsliteratur“.

Francouzský frank	5,31	(5,27)
1000 italských lir	24,28	(24,10)
Rakouský šilling	2,55	(2,53)
Německá marka	17,97	(17,81)
Švýcarský frank	21,31	(21,12)
Americký dolar	30,94	(31,46)
Britská libra	53,15	(52,80)

Bramborové placky má každý rád

Do redakce došlo několik čtenářských dopisů s žádostí o různé typy bramborových placek — hlavně z vařených brambor. Je jaro, brambory uskladněné ve sklepě už dostávají klíčky a měli bychom je co nejdříve spotřebovat. Ani brambory, které máme možnost koupit v zelinářství, nejsou zrovna »super«, a tak se skutečně hodí především ke zpracování s moukou. Uvádíme několik typů:

BRAMBOROVÉ PLACKY SE ZELÍM

500 syrových brambor, 1 vejce, 100 g krupičky, 3 stroužky česneku, mletý pepř, sůl, 1/2 l vlažného mléka a asi 200 g kysaného zeli.

— Oloupané brambory nastrouháme a hned zalijeme mlékem, přidáme vejce, krupičku, utřený česnek se solí, pepř a nakonec vmícháme velmi drobně nakrájené kysané zeli (syrové n. vařené). — Nabíráme lžící nebo naběračkou a placičky opékáme na rozehřátém oleji (n. sádle, či rozpuštěné slanině).

BRAMBOROVÉ PLACKY SE SALÁMEM

400 g vařených brambor, 150 g hrubé mouky, 1 vejce, asi 150 g salámu, sůl, olej na opékání. — Brambory, jsou-li horké, prolisujeme — z minulého dne vařené studené jemně nastrouháme, promícháme s vejcem, velmi drobně nakrájeným salámem. Vytváříme placku a vykrajujeme silnější malé placičky. Opékáme z obou stran na rozehřátém oleji.

BRAMBOROVÉ PLACKY SE ŠKVARKY (nebo s povidly)

Asi 1200 g brambor, 250 g hrubé nebo po-

lehrubé mouky, 1 vejce, sůl; 50 g másla, šedá žvistková povidla, cukr na posypání.

— Brambory prolisujeme nebo ustrouháme, osolíme, přidáme prosátou mouku a vejce a vypracujeme vláčné těsto. Z těsta vytváříme váleček, který rozdělíme na stejně velké kousky. Každý válečkem rozválíme do tenka na pomoučeném vále, přebytečnou mouku lehce smeteme peroutkou. Počítáme je buď na horkých plátech plotny (na chalupě, máme-li ji), nebo na pomastěném plechu v troubě. Na každou placku dáme lžičku horkých škvarečků. Horké hned podáváme. — Placky co nejvíce zbavené přebytečné mouky můžeme také opékat na rozpuštěném máslu na větší pánvi, v tom případě je vytváříme dotenka do velikosti omelety. Opečeme z obou stran, potřeme teplými řídkými povidly, svineme jako omeletu, poprášíme cukrem a podáváme s mlékem. Jsou výborné.

BRAMBOROVÉ PLACKY BEZ VEJCE (z lidové kuchyně)

I Dělají se z horkých brambor. Brambory oloupeme, nakrájíme na poloviny, jsou-li velké, a uvaříme v osolené vodě. Ale jen tak, aby se nerozpadaly. Necháme je po sítí vody ještě na cednici krátce odpařit, pak je hned horké prolisujeme lisem na brambory, trochu je přisolíme a vpracujeme do nich tolik hrubé n. polohrubé mouky, až se dá těsto dobře vyválet. Placky lze péci buď přímo na plotně či plotýnce, nebo na pánvi na tuku, který volíme podle toho, zda chceme placky podávat »naslano« či »sladko. Sladké se plnívaly dušenými jablky, řídkými žvistkovými povidly, dušenou mrkví (někde společně s uvařeným mletým mákem), či se sladkou tvarohovou náplní.

KŘUPAVÉ PLACKY (z východních Čech)

Kousky bramborového těsta (jak uvedeno výše) se jednotlivě vypracovávají s moukou na těsto tak tuhé, jako je nudlové. Jednotlivě se rozvalují na hodně tenké placky, které se na plotně jen mírně opečou a pak se propěchou v předeřháté troubě dorůžova. Jsou tvrdé, ale křehké a chutné. Zejména dětem velmi chutnají.

COŽ TEPRVE PĚKNÍ NEBO MASCI...!

SNADY SE NEZABLUDILO-VIZ PERNHOVÁCHALDOPKA!

Weniger Raucher, viel Rauch

STUTT GART, 7. Mai (dpa). Immer weniger Raucher rauchen immer mehr. Dies gab die baden-württembergische Sozialministerin Barbara Schäfer am Dienstag in Stuttgart aufgrund neuester Erhebungen bekannt. Demnach paffen derzeit 50,2 Prozent der 25- bis 29jährigen Männer und 46,8 Prozent der Frauen dieser Altersgruppe. Der Pro-Kopf-Verbrauch der Bundesbürger habe sich bei etwa 2 000 Zigaretten jährlich eingependelt, während die Zahl der Raucher abnehme, berichtete die Ministerin.

Für die Ministerin ist der hohe Prozentsatz jugendlicher Raucher besorgniserregend. Der Untersuchung zufolge rauchen fast ein Drittel (30 Prozent) der zwölf bis 25jährigen. Sie erinnerte daran, daß rund ein Drittel aller Krebsstodesfälle auf Rauchen zurückzuführen seien. Dies bedeute, daß schätzungsweise jährlich in der Bundesrepublik 70 000 Menschen an den Folgen des Tabakrauchens sterben.

Den Erhebungen zufolge konsumieren elf Prozent der Raucher und 16 Prozent der Raucherinnen zwischen einer und neun Zigaretten pro Tag. Zwölf Prozent der Männer und fünf Prozent der Frauen rauchen zwischen 30 und 39 Zigaretten täglich, und sechs Prozent der qualmenden Männer und vier Prozent der Frauen rauchen mehr als 40 Zigaretten am Tag.

Erstmals Fassaden-Strom

it AACHEN, 7. Mai. Strom aus dem Fenster: Unter diesem Motto sind jetzt in Aachen erstmals stromliefernde Solarmodule in eine Glasfassade integriert worden. Die 3752 Zellen sitzen zwischen den Verbundscheiben der vierstöckigen Front eines Treppenhauses. Sie bedecken 50 von knapp 90 Quadratmetern der Fassade. Spitzenleistung der „Solar-Fenster“ sind 4,2 Kilowatt. Rund 3200 Kilowattstunden pro Jahr werden in das öffentliche Netz eingespeist. Damit leistet die Anlage soviel, wie zwei drei- bis vierköpfige Familien, die stromsparend leben, im Jahr verbrauchen. Bei bedecktem Himmel leisteten die Module am Dienstag aber nur 200 Watt, wie dpa ergänzend meldet.

Die Module erzeugen nicht nur Strom, sondern schützen — wie normale Doppelfenster — auch vor zuviel Wärme und Lärm. Die Mehrkosten pro Quadratmeter gegenüber einer herkömmlichen Glasfassade werden auf 2000 bis 3000 Mark geschätzt.

Pomoc diabetikům

Snažíme se jít jinou cestou

WASHINGTON (čtk): Předseda Státní banky československé J. Tošovský se v těchto dnech zúčastnil jarního zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky ve Washingtonu. Krátce před svým odletem poskytl rozhovor zpravodajci ČTK. Washingtonská jednání v něm označil za velmi důležitá. Zúčastnil se jich ministři financí a guvernérů všech centrálních bank, probírala se situace ve světové ekonomice, zadluženost rozvojových zemí a diskutovalo se i o střední a východní Evropě, uvedl J. Tošovský.

Jak dále zdůraznil, ve centru pozornosti byl kromě jiného rozpad RVHP a jeho vliv na ekonomiku zemí střední a východní Evropy a na kolaps obchodu. »Nepřijel jsem však žádat o úvěry, které by nám pomohly

tento dopad překonat. Snažíme se jít jinou cestou a pokoušíme se například se SSSR domluvit bilaterální řešení. Hledáme platební podmínky, při kterých by se používaly národní měny obou států. Tak bychom se vyhnuli mechanismu, při kterém se musí v SSSR část volně směnitelných měn odvádět do fondu federace a jednotlivých republik,« řekl předseda SBČS.

Na otázku, jak hodnotí situaci ve světových financích, odpověděl, že vývoj světové ekonomiky nebude pro čs. záměry příliš příznivý. Očekává se, že hospodářský růst v letošním roce bude jen 1,2 procenta. Diskutovalo se o tom, že nebude dostatek kapitálu na půjčky, a proto nastane doslova boj o kapitál. Hrozí tedy nebezpečí, že pro-

ces modernizace v Československu bude pomalejší, než se předpokládalo.

Předseda SBČS se setkal i s představiteli ministerstva financí USA a hovořil s nimi o pomoci při vytvoření bankovního institutu v Československu. Čs. strana poskytlne prostory, americká dodá zařízení, techniku a dva roky bude institut financovat

(č): Jednoduchý přístroj, který umožní diabetikům nejen dávkování insulínu, ale i bezbolestný vpich injekční stříkačky, vyvinuli dva soukromí podnikatelé ve Zdařovnu nad Sázavou. Po vyzkoušení ověřovací nulté série přístrojů s názvem Diabet nyní M. Chytil a B. Černý zahájili výrobu s roční produkcí 20 000 kusů. Přístroj nevyžaduje sterilizaci žádné části. Výhodou je i cena — pravděpodobně 420 Kčs.

Čarování o svatojakubské noci

Začalo to v poslední dubnový den na Staroměstském náměstí. Už od půl desáté se tu stavěly stánky, pódiá a jiná monstra. Na pultech vidíme hrnečky za čtyřiceternou cenu a loutku smrtky v ceně o stovku převyšující minimální mzdu. Takový lidový trh. Do toho se ozývá divadlo Pražské marionety manželů Hakenových. A cvakají fotoaparáty.

Ve 13 hodin se měl objevit pan primátor, ale mžilo a neobjevil se. Hrála uniformovaná dechovka. Dlouho. Před druhou hodinou je na nedalekém Mariánském náměstí ticho. Tady se pan primátor mihne, ale pozornost všech se tu upíná ke kašně Vltavině, do níž je svedená trubka od sudu mnichovského piva Löwenbräu. Potrubí je zatím suché, ale čepeje se zadarmo do kelímků a brzy je tu fronta. Po Karlově mostě se procházejí Italové v uniformách Rudé armády. V mrňole ní přišly vhod. Lidé přibývají, atrakcí směrem na Malou Stranu ubývá.

Vojanovy sady měly od 14 hodin znít dětským smíchem. Ticho prosycuje jen vůně magnólie. U vchodu narázím na rozložbenou babičku s vnoučkem. »Měl tu být čtyřhodinový program pro děti. Jestli jste od novin, tak to natfete! Jak k tomu děti přijdou!« Zastupitelstvo Prahy 1 se obdávalo o zeleň a akci na poslední chvíli nepovolilo. Zbýl tu jen poník Hvězdělka a ten to nevytrhne. Vracím se na Staroměstské náměstí. Na pódiu proti papundeklovým nahatým čarodějnicím, atrakci to neviditelnější, ladí rocková kapela z Nizozemska. Dlouho a pečlivě. Trpělivost při zkoušení aparatury ztrácejí i stánkaři, kromě pána u topinek a zelníků za tři koruny, který má konjunkturu. Pod Husem se nejčarodějnickější čarodějnicím vydávají letecké průkazy a maskované dámy na březových médlech mízí. Následují je do přečpaných staroměstských uliček. Znovu směr Kampa. Lidé ještě přibývají, zimy taky. Dav proudí sem a tam a nic se neděje. Teprve při setmění objevují pod mostním obloukem slušnou kapelu Land Unter z Hamburku a o kousek dál skvělou Rodinu Váňovu, jež rozetplvá každého, kdo jí přijde do cesty. Tmí se, stánky se bourají, je deset a v duchu se ptám, co tu ti lidé budou dělat další dvě hodiny, než se z Karlova mostu odpálí monumentální ohňostroji. Přes Vltavu se klene zelený laserový paprsek, na břehu hlouček pájí smrtku a prouchladlé davy pod symbolem české státnosti čekají, až kdosi zmáčkne knoflík a vylije se vodopád oslnivé radosti. Přiznabná chvilka čarodějné noci. Snad měl v tento den jiní lidé na jiných místech více štěstí.

Chystají lřešňový komp(1)ot?

Pozdrav »Čest práci!« vítal každého účastníka komunistické prvomájové veselice v Praze u koupaliště Džbán. Většina z několika tisícovek shromážděných, tu a tam třeslákovými brožemi vyzdobených »vřaných stranů« čekala především na odpolední projev předsedy KSČM J. Svobody. Když jmenovaný vystoupil na tribunu, stovky párů rukou spustily Československu tolik známý rytmický potlesk a provoláním slávy KSČM. Pan Svoboda se ve své řeči soustředil především na kritiku současného stavu naší společnosti a ze vlnky této skutečnosti nepřímou označil některé osobnosti domácí politické scény. Mimo jiné rovněž řekl, že »řešení tohoto faktu nevidí v bramborače se líce Armády spásy«. Přestože J. Svoboda jistě ve všem, co prohlásil, neměl nepravdu, vystoupení jeho stejně jako dalších komunistických předáků charakterizovalo příliš populistických prvků. Znovu se obitřně mluvílo o »sametových poslanceckých křeslech, o Vikároce, o rđiovém tanku, o výprodeji našeho majetku zahraničnímu kapitálu«, vhod dokonce přišla i biblická přirovnání. Na závěr řečnického bloku zazněla proletářská báseň M. Floriana z roku 1958... Tentokrát se však neopakoval incident z podobného áterního setkání v Ostravě, kde došlo ke střetu mezi členy tamějšího »Fan klubu ptáka špačka« a přívrženci myšlenek KSČM.

Památkám hrozí kolaps

(Janv): »Naše památky prožívají star maximálního ohrožení,« prohlásil ing. P. Píšný začátkem týdne na tiskové konferenci, kterou uspořádalo Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Každý vidí, co se dnes děje s movitými památkami. Od neuvěřitelného prodeje do zahraničí až po krádeže v kostelích. Fungování státní památkové péče je ochromeno nevyhovující legislativou. Stát obce nedotuje dostatečně, zvlášť mlzivě jsou částky, určené přímo na regeneraci městských památkových rezervací. Padesát miliónů na čtyřicet měst. Větší část »pedne« na Český Krumlov, kde je stav neudržitelný. Například Kutná Hora dostala dvě stě tisíc korun, a to sotva stačí na mytí oken u svatě

Barbory. Druhá položka ve státním rozpočtu ČR ve výši 450 miliónů korun je určena na ochranu movitých a nemovitých památek. Rozděluje se na okresních úřadech zcela nepříhledným způsobem. Měl by se také zvýšit podíl z výnosu cestovního ruchu.

VEKSLÁČI TO TAKY NEHAJÍ UZ
LEHKY...

NAZDAR, ARMÁDO

Nedávná mezinárodní debata v Praze o budoucnosti evropské bezpečnosti přinesla plody, stanoviska se vyjasnila. Na závěr však podle zpravodajství ČTK zazněla i slova, která mě konsternovala: Náčelník (nyní už exnáčelník — pozn. autora) generálního štábu Čs. armády generál A. Šlímák údajně zdůraznil, že ČSFR dává při zajiřování své bezpečnosti přednost politickým nástrojům před vojenskými. I kdyby to stokrát byla pravda, od vojáka to sni hrozně — náčelník

generálního štábu by už vůbec neměl politizovat, natož v mezinárodním měřítku, ale starat se o největší možnou obranyschopnost země.

Ministr obrany L. Dobrovský se v souvislosti s výměnou náčelníka generálního štábu zmínil o jakési potřebné rotaci kádrů v armádě, a když pak v obrazovky hovořil o jedné interpelaci v parlamentě, vyzýval k zamýšlení nad tím, že není plná důvěra v její loajalitu ke státu. Mohu-li pomoci svým zamýšlením svobodníka v záloze: V armádě stejně jako v civilu záleží důvěra nejspíše na tom, aby komunisté a s ním vzniklí demokraté v rozhodujících řídicích funkcích ani tak nerotovali, ale aby je významnější měrou opouštěli. Netvrdím, že debilizace státního aparátu je snadnou záležitostí, ale mám za to, že pro plnou důvěru občanstva ve státní instituce včetně armády je nezbytná. Nesmí být samostatně spojena s řádným pronásledováním kohokoliv, nechceme se snížit ke komunistickým metodám čistek. Zádoucí debilizace se jistě může dít demokratickým způsobem, jen ho vůdce hledat a najít.

Zásah Prozřetelnosti

RIM (čtk): Katolická církev spatřuje v pádu marxismu zásah Prozřetelnosti, ale tato skutečnost by se neměla změnit v neoprávněný triumf zastánců kapitalismu, řekl včera papež Jan Pavel II. na generální audienci, již se zúčastnilo na 10 000 věřících z Itálie a mnoha zemí Evropy. Těmito slovy předznamenal dnešní vydání své encykliky Centesimus Annus, v níž se vyjadřuje k sociálním problémům nynějšího světa. Skončil jeden systém, ale problémy, nespravedlnost a lidské strádání nebyly překonány, řekl Jan Pavel II. Katolická církev vždy odmítala a odmítá i dnes znat třím hospodářství jako jediný regulátor či model sociálního života. Existuje něco, co si člověk zaslouží jen proto, že je člověkem. Ekonomická svoboda je jen jedním aspektem lidské svobody, který nemůže být oddělován od aspektů ostatních. zdůraznil nauce Jan Pavel II.

Jediný sporný bod

FRAHA (čre): Máme zájem na velmi dobrých vztazích se Sovětským svazem, prohlásil včera v Praze v rozhovoru pro sovětskou agenturu TASS čs. ministr zahraničí J. Dienstbier. Co se týče rozhovorů o uzavření čs.-sovětské smlouvy, J. Dienstbier řekl, že prakticky všechny články jsou odsouhlaseny a že zůstává jediný sporný bod: týká se požadavku SSSR, aby ve smlouvě byl zakotven závazek, že žádná strana nevstoupí do svazku orientovaného proti partnerovi. Nehodláme vůči SSSR uplatňovat žádnou nepřátelskou politiku, citovala v této souvislosti čs. ministra sovětská agentura. Podle J. Dienstbiera má naopak smlouva přispět k rozvoji dlouhodobé přátelské spolupráce a stát se součástí nového systému evropské bezpečnosti.

... A CO TEN "ÚSPORNÝ" BOD ?

Nové cesty pro zbrojaře

(čtk): Na závěr pracovní návštěvy na středním Slovensku se ministr zahraničí Jiří Dienstbier setkal s novináři, mezi nimiž byli i zástupci zahraničních masmédií, akreditovaní v ČSFR. Na otázku, jaká je souvislost mezi prodejem tanků do Sýrie a návštěvou Dubnice a Martina, řekl, že není časová a nesouvisí se změnami ve slovenské vládě. Další otázka se týkala toho, čeho se J. Dienstbierovi podařilo v USA dosáhnout ve prospěch postížených konverzí. »Podařilo se mi přefkonat při různých jednáních určité politické námitky a bariéry. Prezident V. Havel v telefonickém rozhovoru s prezidentem USA G. Bushem před mým odletem do Ameriky hovořil o potřebě konverze a na základě jejich rozhovoru zařadil do mého programu i návštěvu Pentagonu. Absolvoval jsem mnoho jednání, významných i pro tyto podniky. Otevřeli jsme cesty k dalšímu jednání ministerstev obchodu a hospodářství.«

KORBEL UŽ VYNESEL KARTY

Jablkem sváru je výše účasti ve Spartě

PRAGA (s): »O odmítavém stanovisku Sparty jsem se dověděl z novin, což se mi ještě nestalo. Její depše obdržela má sekretářka až dnes v poledne.« řekl v úvodu tiskové konference v úterý v pražském hotelu Palace československý podnikatel BORIS KORBEL. Jak zdámo, letenský klub se postavil proti jeho až sto procentní účasti v akciové společnosti.

B. Korbel vyložil poprvé karty na stůl. Jeho návrh předpokládá vytvoření dvou akciových společností — AC Sparta klub a AC Sparta — majetek. Pro první nabízí investice o neomezenou horní hranici a a dolní ve výši 150 mil. Kčs na pět let, se svojí účastí 51—100 procent a s místem předsedy správní rady. Pro druhý nebyl rozvah investic stanoven, protože neexistuje analýza, neboť Sparta dosud nemá přesný přehled o svém majetku.

»Mohu si představit, že se můj návrh někomu nemusí líbit, ale myslím si, že by měla rozhodnout

valná hromada, zda bude Sparta „jen náš, ale malý klub“, nebo profesionální klub, který by důstojně reprezentoval československý fotbal a hrál významnou roli v Evropě.« řekl B. Korbel. »Na Letně však nechťšl moderní profesionální klub, nýbrž jen sponzora. Přijel jsem do Prahy uzavřít smlouvu s pěti špičnými podniky, z nichž v jednom mám sto procentní a ve dvou dalších účast dvacet až třicet procent. U těch s nízkou účastí se na ně mohu spolehout, protože mají schopné vedení. Jsem patrně investor, kde se o nic nemu-

sím starat, což je pro mne ideální.«

Jablkem sváru je právě výše účasti ve Spartě. Korbel: »Nechci nikomu z výboru oddílu křivdit, jsou to zapálení lidé, ale máme rozdílný pohled na budoucnost klubu. Nemohu se však zbavit dojmu, že vedení Sparty chybí profesionální přístup, neví mnoho o manažerství a řízení takového podniku. Při našich jednáních byl ing. Mašek a Jan Vrána proti, ostatní souhlasili, nyní se vše změnilo. Jedenapadesátprocentní účast je otázkou kontroly, jak se bude s penězi nakládat. Výbor by byl poradním orgánem. Nadpoloviční účast bych nepožadoval, kdybych byl přesvědčen o schopnostech členů výboru v řízení a plánování velkého klubu. Chápu, že k tomu však nemějí v uplynulých desetiletích možnosti.« B. Korbel doufá, že bude jednání se Spartou pokračovat.

Nelze nemít zpravodajskou službu

(lap+fp): Úterní rozprava k návrhu zákona o federální bezpečnosti a informační službě a o používání zpravodajských prostředků v branně bezpečnostních vrborech FS začala vyjasňováním několika základních otázek: jak bude probíhat kontrola této služby, kdo bude jejím nadřízeným orgánem a jak vymezit pravomoc k používání zpravodajských prostředků.

Požadavek důsledné kontroly vyjádřil poslanec R. Sacher (KDU—ČSL): »Na důvěře mohu založit manželství, už ne obchod a už vůbec ne vztah k tajné policii.« Upozornil na nebezpečí, že se může najít politická síla, která se bude snažit využít FBIS pro své cíle, a ptal se, jak budou v zákoně chráněny opoziční strany. Konstatoval také, že nově konstituovaná služba bude zřejmě ještě nějaký čas prohrávat souboj se zahraničními službami a že je třeba zákonem zabránit tomu, aby FBIS ve snaze přinést nějaké výsledky, začala »vyrábět« vnitřního nepřítelů. Otázku kontroly shrnul poslanec K. Štama (OF): »Chceme vytvořit takovou možnost kontroly, aby nestálo za to pokoušet se FBIS zneužít.«

Ministr vnitra J. Langoš se dotkl choulostivé problematiky, když prohlásil, že zákon o FBIS musí stanovit, za jakých podmínek

je možný průlom do základních lidských práv a svobod. Poslanec L. Rajczy (MKDH) to s poukazem na nedávno schválené dokumenty o ochraně lidských práv rezolutně odmítl, rozpoutala se diskuse, zda stát vůbec potřebuje zpravodajskou službu, a teprve když ministr Langoš upřesnil, že jde pouze o nejvýznamnější případy ohrožení občanů a státu, kdy je možný odposlech a sledování pouze se souhlasem Generálního prokurátora, byla tato otázka uzavřena. Orientační hlasování, zda FBIS podřídit vládě nebo parlamentu, dopadlo nerozhodně. Pro koncentraci zpravodajských prostředků, pozůstávajících ze sledování a agenturní služby, zpravodajské techniky a složky krycích dokladů, v pravomoci FBIS hlasovala většína poslanců. K projednávání paragrafového znění zákona se výbory vrátí 6. května.

Aufgespießt

„Auch der Papst, der in seiner neuen Enzyklika wieder Abtreibung und Verhütung verdammt, scheint den Frauen nicht über den Weg zu trauen. Sein verzweifelter Versuch, mit solchen Äußerungen die Beischlafrequenz bei den Katholiken zu reduzieren, wird allerdings von der Wirklichkeit gestraft.“

Das von der Grünen Waltraud Schoppe geleitete niedersächsische Frauenministerium in einer Pressemitteilung zum Thema Schwangerschaftsabbruch.

Bude to dobrý partner

WELLINGTON (čtk): Předseda FS ČSFR A. Dubček pokračoval včera druhým dnem v oficiální návštěvě Nového Zélandu. Při rozhovorech s premiérem J. Bolgerem byl mj. zdůrazněn oboustranný zájem o hospodářskou spolupráci. A. Dubček uvedl, že v posledním roce výrazně poklesl čs. export, přičemž by se ČSFR jako průmyslová země měla snažit o vývoz svých průmyslových výrobků a zařízení. Zdůraznil, že bude potřebné přehodnotit veškerá administrativní opatření včetně takových norem, jako jsou zákony o dvojitěm zdanění, ochraně investic apod. Premiér Bolger řekl, že bude uděláno vše pro to, aby Nový Zéland byl pro ČSFR dobrým a spolehlivým partnerem.

Čára lidské důstojnosti

Status quo vlády, odborářů i zaměstnavatelů

(la): Více stran, více názorů. V podobném duchu probíhalo i úterní jednání federální a obou národních tripartitních rad v pražském Domě odborových svazů. Přesto, jak se na závěr zdálo, setrvávají vláda, odboráři a zaměstnavatelé na sociálním smru, i když se neobašel bez použití kompromisu vedoucího k jakémusi stop stavu. A tak zůstává minimální mzda stále 2000 korun hrubého příjmu měsíčně a nebude zatím valorizována.

O dalším vývoji této palčivé otázky se má rozhodovat během května. Předtím bude ale třeba zpracovat analýzy rozpočtu a vývoje cen i mezd. Nad odsouváním problému se odboráři příliš neradují a za zárukami vidí přece jen otazníky. Vždyť úroveň minimální mzdy měla být podle Generální dohody změněna již od 1. června, nejpozději o měsíc později. Pracovní skupina tripartitní rady se však vyjádřila negativně k jejímu zvyšování (zaměstnavatelé navrhuji 2050 Kčs, experti státních orgánů 2200 a odborů 2400 Kčs měsíčně) úměrně k růstu životních nákladů. Argumentují nárůstem osob, na něž by se vztahovala, rizikem snížení pracovních výkonů a kázně i nesolventností řady organizací vyšší částku vyplácet.

Poté odsouhlasila federální Rada hospodář-

ské a sociální dohody kompenzaci zvýšení spotřebitelských cen tepla v částce 80 Kčs, tak jak byla předložena ministerstvem práce a sociálních věcí ČSFR. I k tomu však měly odbory vážné připomínky, neboť takto vytvořené plošné kompenzace se dostanou do některých rodin, kde nejsou tak potřebné jako v jiných, které hospodaří s tepelnou energií, centrálně dodávanou. Odbory nad problémem nezavírají oči, jejich snahou zůstává odbourat kompenzace a zavést správné hospodaření s finančními prostředky, tzn. kontrolu nad sociální potřebností občanů.

Rada rovněž doporučila druhé zvýšení důchodů v tomto roce. Podle návrhu se od splátky důchodu splatné po letošním 30. červnu vyplácené důchody a důchody přiznané k 31. prosinci zvyšují o pevnou část-

ku — měsíčně u starobních a invalidních důchodů nebo za výsluhu let o 110 Kčs, u vdovských 66 Kčs, částečně invalidních a sirotčích u oboustranně osiřelého dítěte 55 Kčs a jednostranně osiřelého dítěte o 33 korun. Důchod jako jediný zdroj příjmu by měl být vyplácen ve výši 1580 Kčs pro jednotlivce a 1620 Kčs pro dvojici.

Politické procesy v Československu

Porušování zákonosti a právních norem komunistickým režimem v Československu patří k nejtemnějším skvrnám národních dějin. Tisíce lidí bylo nezákonně popraveno, umučeno, utýráno. Státisíce strávily léta v komunistických věznicích a táborech.

Jedno je jisté: Nezákonnost a pohrdání lidskými právy patří k nezákladnějším rysům stalinistického typu socialismu, který se KSC pokoušela »vybudovat« také v Československu.

Historie nezákonnosti však začíná ještě před komunistickým pučem v únoru 1948. Již tehdy komunisté — aniž by narazili na větší odpor představitelů demokratických stran — prosazovali svůj pojem práva a spravedlnosti.

V seriálu Rudolfa Ströblingera Politické procesy v Československu se chceme k některým těmto událostem, které by podle některých dnešních činitelů měly zůstat v zapomnění, postupně vracet a připomínat je.

Situace byla každému poctivému občanu jasná již od onoho památného 15. března 1939, kdy pod nátlakem Adolfa Hitlera zanikla Československá republika a byl rozbit první demokratický stát v historii Čechů a Slováků. Každý, kdo se provinil rozbitím státu, každý, kdo později páchal zločiny proti národu, zavinil utrpení a smrt nevinných, měl být postaven před řádný soud a měl se zodpovídat ze svých činů.

Pravda, osvobození a znovuzřízení nezávislého státu bylo v té době ještě v nedohlednu, ale lid měl povědomí, že existují zákonné normy, které budou později měřítkem pro posouzení trestných činů. Československá republika měla platnou ústavu z roku 1920, kde se jasně charakterizovala zrada zájmů státu a národa. Existoval zákon číslo 50 na ochranu republiky z roku 1923, který stanovil tresty za velezradu, podvratnou činnost proti státu, za kolaboraci s nepřitelem.

Jak však do exilu přicházely z okupované vlasti zprávy o krutosti okupačního režimu, o vyvraždění Lidic, o teroru nacistických SS na Slovensku, o brutálně koncentračních táborech — rostl požadavek, aby existující zákony byly zpřísněny, aby odpovídaly svým obsahem krutostem páchaným na bezbranném obyvatelstvu. Zdá se však, že při prvních úvahách na modifikaci existujících zákonů, hrála už tehdy u některých českých a slovenských politiků i jiná okolnost určitou roli: Zájem na potrestání politických protivníků, kteří měli dostat punc zrádců a kolaborantů.

Komunisté v moskevském exilu si uvědomili, že by mohli justici a soudní orgány využít pro uskutečnění svých politických cílů a k odstranění některých demokratických osobností veřejného života. Už 1. února 1945 podepsal prezident dr. Edvard Beneš takzvaný retribuční dekret o potrestání kolaborantů, který vycházel z přísnějších trestů než dosavadní zákony s odůvodněním, že Československá republika byla od 21. května 1938 — kdy sudetoněmecká otázka nabývala svého vrcholu — až do osvobození v mimofádném stavu ohrožená. Zatímco demokratické složky i autor předlohy zákona, ministr Jaroslav Stránský, považovali retribuční dekret za dostačující, zdál se být komunistům, kteří v té době ještě v exilové vládě nebyli zastoupeni, příliš mírný.

Zarážející však je, že nikdo z autorů zákona, ani prezident Beneš, který jej podepsal, si neuvědomili jeden zásadní fakt: že dekret měl zpětnou účinnost; skutečnost, která je v demokratickém státě nepochopitelně naprosto nemyslitelným. Nikdo se neodvažoval připomenout, že zpětnost platnosti zákona byla jako záležitost příčící se demokratickému právnímu povědomí odmítnuta znalci mezinárodního práva například v roce 1933, kdy nacisté po požáru Říšského sněmu vydali tazvané zmocňovací zákony, podle nichž byli postaveny před soud stovky německých demokratů a antinacistů za činnost před nástupem Hitlera k moci a odsouzeny často k trestu smrti.

Zdá se však, že alespoň někteří politici představitelé a právníci si uvědomili slabību dekretu. Jen tak je možné si vysvětlit, že se poukazovalo na jeho zdnílivou časov

ou omezenost, na vlnu revolučního nadšení a zápalu, a bylo řečeno, že vládní orgány učiní vše, aby se neobvyklá právní praxe vrátila do normálních poměrů. Jisté chvályhodné přání, které se však nikdy zcela nespínilo; po komunistickém puči v únoru 1948 se nezákonnost stala samozřejmostí.

O tom, jak byl porušován po roce 1945 právní řád, jak se retribuční dekrety staly pouhou fraškou, podává svědectví řada českých a slovenských demokratických politiků. Například Ota Hora, do února 1948 poslanec Národního shromáždění za Československou stranu národně socialistickou a člen bezpečnostního výboru parlamentu, píše ve své pozoruhodné knize Svědectví o puči toto:

»Desetitisíce československých občanů-nekomunistů se ocitlo ve věznicích, v nelidsky vedených koncentračních táborech, mnoho jich bylo ubito nebo umučeno k smrti. Nikde a nikam odvolání...«

Politické vedení státu — včetně demokratických politiků — k těmto přehmatům mlčelo. Našla se však celá řada novinářů a publicistů, kteří neváhali a tyto nezákonnosti odsuzovali. Hora je nazývá »statečnými novináři« a mnohé z nich jmenuje:

»Mezi první patřila dr. Helena Koželuhová, František Klátil, později Ivan Herben se svou proslavenou hřídkou ve Svobodném slově Rovně a jasně, časopis lidové strany Obzory v čele s Pavlem Tigrídem, dr. Bohdanem Chudobou, dr. Ivo Ducháčkem, náš vynikající novinář Ferdinand Peroutka v Dnešku, spolu s Michalem Marešem, dále Svobodný zítfek, odvážně redigovaný Ludkem Stránským, a jiní...«

Především týdeník Obzory a Peroutkův Dnešek pranýřovaly veřejně postup bezpečnostních orgánů vedených komunisty vůči Němcům v pohraničí, ale i v některých městech vnitrozemí. Přitom autorům kritických článků a poznámek nešlo — jak tvrdili komunisté — o beztržnost pro viníky na národní katastrofě let 1939 až 1945, neshlo jim o to, zabránit odsunu Němců z českého a moravského pohraničí, který byl i jimi považován za spravedlivý a nutný. Šlo o to, aby se neopakovala brutalita připomínající poměry v nacistických koncentračních táborech. Ota Hora se zmiňuje o případech, které mu byly hlášeny mimo jiné z České Lípy, Kadaně, Varnsdorfu, Kolína, Rýmařova i z Prahy. Doslova uvádí:

»Dostal jsem na devadesát stran protokolu o zvrstvech komunistů a nové ilegální komunistické policie, působící ve Slezsku a na Moravě...«

Hora uveřejnil jen některá fakta z této důvěrné zprávy. My z ní citujeme rovněž pouze některé skutečnosti:

»Nejhanebnější poměry v bezpečnostní službě zavládly na Ostravsku. Ihned po příchodu Rudé armády přišel do Ostravy »partyzán« Vladimír Sedlář, původem z Police u Valašského Meziříčí...«

Sedlář, povýšený na kapitána, shromáždil kolem sebe velké množství individuí, obilžených až 25 tresty. Každý byl již členem KSC. Hora pokračuje:

»Největším postrachem na Ostravsku bylo působení Sedlářových civilních hord... Hlavní jejich činností bylo za prvé zatýkáání a odvláčení zatčených do některých

právi po květnu 1945, stanovil, že:

»Jednáni, které by podle platných předpisů zakládalo soudně trestný čin, není trestné, došlo-li k němu v době od 30. září 1938 do 28. října 1945 z důvodu boje o znovunabytí svobody Čechů a Slováků, nebo bylo-li výrazem touhy po spravedlivé odplatě za činy okupantů nebo jejich pomahačů...«

A ústavněprávní výbor Národního shromáždění dokonce usoudil, že... »předimtné jednání nejen nejsou trestné, nýbrž jsou správná, neboť již podle své povahy zejména v době nesvobody nahrazovala zákonu veřejné moci proti okupantům...«

S tímto zdůvodněním by se — byť s výhradami — dalo souhlasit, pokud by zahrnovalo činy spáchané v době nacistické okupace. To, že se ale zákonem povolovazá beztržnost brutality, například Horou

zených politických vězňů shromáždění do Velkého sálu pražské Lucerny. Řečníkem byl předseda svazu a pozdější komunistický ministr Státní bezpečnosti Ladislav Koptíva. Ve svém projevu vyslovil Koptíva nespokojenost se retribučním dekretem a prohlásil:

»Retribuční dekret byl doplněn dekretem o trestání některých provinění proti národní cíti. Přesto však v zájmu spravedlnosti a bezpečnosti státu žádáme novelizaci dekretu o Národním soudu a jeho rozšíření o další skutkové podstaty zločinů... Náš hlas, burčující proti fašismu a proti každé reakci... jest současně výslovnou předzneužíváním trpělivosti lidu...«

V únoru 1946 předložila vláda návrh zákona 115, který byl přijat v Národním shromáždění v květnu 1946 — jednomyslně. Tento zákon, který reagoval na vlnu bez-

členů komunistické strany likvidovali již tehdy i nepohodlné politické odpůrce. Jedním z příkladů je případ letce, účastníka bitvy o Anglii, štábního kapitána Karla Kalsala, který byl »zatčen« komunistickými příslušníky Zemského odboru bezpečnostní v Praze. Ota Hora píše:

»Právo znamenalo podle československé ústavy, že se Československému občanu zaručuje svoboda osobní, svědomí, majetková, domovní, svoboda projevu, věštání, svoboda shromažďování, spočívání, právo petiční a tak dále. Toto vše komunistická strana od Pražského povstání a od konce války soustavně, záměrně a vědomě porušovala...«

Komunistům však bylo toto porušování základních lidských práv i sporné právní normy po roce 1945 málo. Na 28. jedna 1946 zvolal jimi ovládaný Svaz osvobo-

ze zřízených internačních táborů, a za druhé vykrádeži bytí odvláčených osob...«

Jedním z internačních táborů v Ostravě byl tábor Hanke.

»Nehledě k pitkám, orgánům strážců s internovanými ženami a mučení při výsleších byly konány pravidelné popravy, ke kterým byl dokonce zván jako diváckí známí některých strážců. Popravovalo se oběsáním, když předchozí pokusy o zabíjení elektrickým proudem o nepětí 220 voltů nebyly úspěšné... Někdy se také střílelo, ale to bylo jen v jednotlivých případech, kdy se nemohlo z různých příčin počkat na obřadné popravy. Před popravami předcházelo odsouzení. Soud tvořili strážci...«

Nebyl to však pouze Němci nebo kolaboranti — či ti, kteří byli za kolaboranty označeni —, kteří byli často takto nelidsky zavražděni. Noví velitelé bezpečnosti z řad

vzpomínané Sedlářovy takzvané Bezpečnosti na Ostravsku a desítkám dalších podobných skupin, patří k černým skvrnám poválečného vývoje v Československu. Právem v těchto opatřeních spatřují historici a právníci kořeny nezákonnosti, která zachvátila Československo po komunistickém puči v únoru 1948.

Ukazuje se, že Ferdinand Peroutka velice správně vystihl charakter oné doby, když napsal:

»Občan ztratil poslední útulek, kam by se skrýl před domyšlivým dohlížitelem. Lidskost je odsuzována jako chyba, která je pod úrovní cleveldomého politika...«

Byli to komunisté, kteří se snažili chyby a nedostatky právního řádu využít pro své politické cíle. Neustále útočili a žádali další ztrestání již přijatých zákonů. Demokratické síly byly již v defenzívě.

Tři velké procesy před Národním soudem v letech 1946 až 1947 jsou svým způsobem typické pro tehdejší situaci v Československu. Na nich lze demonstrovat, jak byl z nejrůznějších míst vyvíjen na soudní tribunál nátlak, aby rozsudky byly »upraveny« podle vůle jednotlivců nebo politických skupin a stran.

Dne 29. dubna 1946 byl v Praze zahájen proces s členy protektorátní vlády — ministerským předsedou Krejčím, ministry Hrubým, Kamenickým, Blenertem a Kalfusem. Dva měsíce poté, 27. června 1946, pronesl svou závěrečnou řeč hlavní prokurátor dr. František Tržický. Navrhl jarošlavu Krejčimu a Adolfu Hrubému trest smrti, ministru Richardu Blenertovi dvacet let žaláře a míru trestu Kamenickému a Kalfusovi ponechal na uvážení Národního soudu. Tento návrh byl předem schválen také tehdejšími ministrem spravedlnosti dr. Prokopem Drtinou, který byl členem Československé strany národně socialistické.

To, co následovalo po Tržického návrhu, je typické pro politiku komunistické strany, snažící se již po roce 1945 ovlivňovat rozsudky soudů. Svědectví o tom podává sám dr. Drtina ve svých Pamětech, když se zmiňuje o dvou rozhovorech, kdy na něho byl činěn nátlak, aby byl návrh rozsudku nad členy protektorátní vlády změněn.

K prvnímu rozhovoru došlo podle Drtiny na jedné recepci. S ministrem Drtinou hovořil tehdy šéf Goitwaldova kabinetu Milan Reiman a sovětský publicista, autor známého románu Příběh opravdového člověka, Boris Polevoj. Prokop Drtina o tom píše:

»Oba na mě začali současně dorážet, jak to bude s protektorátní vládou, a začali mi radit a naléhat, jak by měl znít návrh veřejné žaloby. Nemohl jsem se jim ubránit, musil jsem vyslechnout jejich překotně uplatňované návrhy a rady, jejichž jádrem bylo, že v procesu s protektorátní vládou by měly být vyneseny tři rozsudky smrti...«

Konečně se podařilo Drtinovi se od Reimana a Polevého odtrhnout. Když se pak ve dvou dalších ještě jednou otočil, spatřil Polevého, jak na něho dělá posunky.

»Viděl jsem, jak ten sovětský otáčel rukou kolem krku, jako by jej obtáčel provazem, a ukazuje mi současně druhou rukou na prstech počet tři, tři, tři. Tedy tři rozsudky smrti...«

Krátce po této epizodě jednal ministr Drtina na sovětském velvyslanectví v Praze se sovětským diplomatem Čičajevem. Ten pro Drtinu nebyl žádným neznámým. Již v Londýně udržoval Čičajev styky nejprve se zpravodajskými důstojníky plukovníkem Moravcem a Strankmüllerem, později i s členy exilové vlády. Během rozhovoru a ministrem spravedlnosti se zmínil také o procesu s protektorátní vládou a vyjádřil přání sovětských míst, aby byli zrad-

ci potrestáni trestem smrti. Prokop Drtina o tom ve svých Pamětech píše:

»Nakonec se vyjádřil velmi přesně: alespoň tři obžalovaní by měli být odsouzeni k smrti. K tomu jsem ovšem již mluvit nemohl. To šlo dále, než jsem čekal. Řekl jsem mu proto, že je možné, že to politicky může být správné, že však o trestu nad obžalovanými nerozhodují ani já jako nejvyšší představitel žaloby, ani vláda, ale soud, který rozhoduje nezávisle a který po skončení řízení jedině zná všechnu podstatu viny nebo neviny jednotlivých obžalovaných.«

Rozsudek byl vynesena 20. července. Krejčí byl odsouzen na 25 let vězení, Hrubý na doživotí, ministr Kamenický na deset, Blenert na tři roky. Kalfus byl sice uznán vinným, ale soud nevyměřil žádný trest.

Rozsudek Národního soudu vyvolal a vedení komunistické strany bouři rozhořčení. Přes požadavek komunistů a Sovětů nebyl vynesena žádný rozsudek smrti. Dne 4. srpna vydalo ministerstvo spravedlnosti zprávu, že proti rozsudku došlo 318 písemných protestů. Z toho zaslaly 139 protestů organizace KSČ, 134 protestů bylo od různých Závodních rad, po devíti protestech zaslaly organizace Svazu národní revoluce a Svazu osvobozených politických vězňů a 27 protestů došlo od nejrůznějších institucí a jednotlivců. Prokop Drtina k těmto protestům poznamenává:

»Ze to byla výlučně akce komunistická, vyplývá z uvedených čísel nad slunce jasné, neboť organizace ÚRO, Svazu osvobozených politických vězňů i Národní revoluce, které tyto protesty zaslaly, byly ovládnuty komunisty...«

Také na schůzích vlády docházelo k diskusím o rozsudku. Jak se komunisté divili na nezávislost soudu, nejlépe vystihl tehdejší ministr informací Václav Kopecný, který označil »nezávislost« soudu za směšnou záležitost a doslova prohlásil:

»Národní soud je závislý na lidu, je jeho reprezentantem!«

A Klement Gottwald:
»Soudce musí soudit podle zákonů, ale přitom brát na zřetel mínění lidu a vlády...«

Demokratičtí ministři však nátlaku komunistů na revizi rozsudku odolali. Rozsudek nabyl platnosti. Dosud největší krize vlády byla zažehnaná — komunisté alespoň naoko ustoupili. Ferdinand Peroutka se k událostem kolem procesu s protektorátní vládou vrátil v »Dnešku«, v prvním čísle ročníku 1947, kde hodnotil uplynulý rok 1946.

»Diváme-li se zpět, musíme za největší krizi tohoto roku uznat ony letní dny, kdy komunistická strana začala mobilizovat masy proti rozsudku nad protektorátní vládou... O to však šlo, zda budeme zachovávat zákony, které jsme si právě dali, nebo zda, jestliže tento pokus se podaří, dostaneme se do stavu, kdy bude možno zrušit platnost kteréhokoliv zákona tím, že proti němu zorganizujeme pouliční shluk lidí...«

Peroutka byl optimista. Domníval se, že krize kolem rozsudku nad protektorátní vládou »přišla nakonec k dobru všem zákonům, neboť obnova právního řádu — se souhlasem všech stran — jest nepoprátelná...«. Velmi brzy se však ukázalo, že ne všechny strany mají zájem na obnově právního pořádku, po němž Peroutka volal...

Také druhý velký poválečný proces, přelíčený s prezidentem Slovenské republiky dr. Jozefem Tisem a ministry Alexandrem Machem a Ferdinandem Ďurčanským, který byl souzen v nepřítomnosti, je pro poválečné období typický. Zatímco v procesu s protektorátní vládou se komunisté pokoušeli činit nátlak na Národní soud, měl proces s Tisem jiný aspekt: Tentokrát to byl předseda soudu dr. Ivan Daxner, bývalý legionář, ale po roce 1945 aktivní

člen komunistické strany, který ignoroval při průběhu přelíčení řadu právních otázek.
Ze Jozef Tiso a ministři Slovenské republiky budou postaveni před soud, bylo pro českou a slovenskou demokratickou veřejnost samozřejmostí. Faktem také ovšem je, že na tvrdém rozsudku nad Tisem měl zájem nejen komunisté, ale také prezident dr. Edvard Beneš, který v obžalovaném viděl i svého osobního protivníka. Tyto aspekty do značné míry ovlivňovaly přelíčení již dříve, než vůbec začalo.
Dne 8. listopadu 1946 jednalo předsednictvo Slovenské národní rady o obžalobě. Místopředseda rady, představitel Demokratické strany Milan Polák, žádal, aby jako předseda soudu byl odvolán Daxner, jelikož z dřívějších procesů je znám jeho nekalifikované řízení přelíčení. Komunis-

Dne 15. dubna 1947 byl vynesena rozsudek: Jozef Tiso byl odsouzen k trestu smrti stejně tak jako nepřítomný Ferdinand Ďurčanský. Přelíčení s Alexandrem Machem bylo pro nemoc přerušeno. Představení Slovenské národní rady se o rozsudku Národního soudu dovědělo — a tis-ku
O Tisově žádosti o milost měla rozhodnout vláda v Praze. Prezident Beneš se vyslovil v tom smyslu, že bude respektovat přání a rozhodnutí vlády. Dne 17. dubna byla 17 hlasy proti šesti — byli to ministři slovenské Demokratické strany a Československé strany lidové, kteří hlasovali proti výkonu rozsudku — Tisova žádost o milost odmítnuta. Den poté byl rozsudek vykonán...
Třetí velký proces, který byl charakte-

té rozhořčeně Polákov návrh odmítli a označili ho za zasahování do nezávislosti soudu. Tak, jako při procesu s protektorátní vládou, zorganizovali protestní rozhlasy »lidu« proti odvolání Daxnera. Tentokrát je jejich akce vyšla. Demokratická strana kapitulovala — Daxner zůstal před- sedou Národního soudu.
Hlavní řízení bylo zakončeno 9. března 1947. Žalobci žádali pro všechny tři obžalované trest smrti. Předseda Slovenské národní rady Jozef Lettrich požádal Daxnera, aby ho však informoval o datu vyzesání rozsudku. Ale — 14. dubna rozeslal Daxner — bez vědomí Lettricha — pozvánky k poslednímu zasedání soudu. Lettrich žádal, aby bylo jednání odloženo, což Daxner s odhodláním, že jde o zasahování do pravomoci soudu, odmítl.

člen komunistické strany, který ignoroval při průběhu přelíčení řadu právních otázek.
Ze Jozef Tiso a ministři Slovenské republiky budou postaveni před soud, bylo pro českou a slovenskou demokratickou veřejnost samozřejmostí. Faktem také ovšem je, že na tvrdém rozsudku nad Tisem měl zájem nejen komunisté, ale také prezident dr. Edvard Beneš, který v obžalovaném viděl i svého osobního protivníka. Tyto aspekty do značné míry ovlivňovaly přelíčení již dříve, než vůbec začalo.
Dne 8. listopadu 1946 jednalo předsednictvo Slovenské národní rady o obžalobě. Místopředseda rady, představitel Demokratické strany Milan Polák, žádal, aby jako předseda soudu byl odvolán Daxner, jelikož z dřívějších procesů je znám jeho nekalifikované řízení přelíčení. Komunis-

rodní vrstvy konzervativní...»

Zatímco generál Syrový a Beran byli odsouzeni k poměrně vysokým trestům vězení, byl předválečný ministr vnitra dr. Jan Černý osvobozen.

Nejde však o výši trestu nebo jeho oprávněnost. Jde o to, že při procesu vyšly najevo skutečnosti, které jsou v rozporu s právním řádem. Tak například jeden ze svědků v přelíčení s Rudolfem Beranem byl i redaktor Krychtláček, který byl později odsouzen k trestu smrti a popraven. Podle ještě žijících účastníků procesu Krychtláček prohlásil, že ví, že jde o jeho hlavu, kterou stejně nezachránil, a že proto odvolává všechna předem na něm vynucená doznání. Vyprávěl, jak se z výslechů vracel do cely zmlácen s vyraženými zuby a že mu byla slibována milost, když Berana usvědčí.

Také Rudolf Beran ve svém obhajovacím projevu řekl:

»Seděl jsem jednou plně čtyři dny za sebou od rána do večera s hlavou u zdi a teprve pátý den jsem byl několik minut vyslýchán. Děly se i jiné věci. Tak to konečně prožil i generál Syrový a snad i jiní... Pokud jsem pocítil na svých zádech rány obuškem, nehnával jsem se na ty, kteří se v roce 1945 pod heslem revoluce domnívali, že konají spravedlnost. Ti všichni byli jen produktem doby...«

Jde o to, že Národní soud a političtí představitelé země věděli o donucených vyznáních, o nepřipustných metodách výslechů — a pokud je známo — nikdo proti těmto metodám nevystoupil a veřejně je neodsoudil. Podhoubí nezákonnosti, které plně prorazilo na povrch po komunistickém puči v únoru 1948, tedy již existovalo.

Soudy podle retribučních dekretů skončily 5. května 1947, na Slovensku až 3. prosince 1947. Podle zprávy, kterou parlamentu podal ministr Drtina, bylo v českých zemích projednáno 130 144 případů. K trestu smrti bylo odsouzeno 713 osob, k doživotnímu žaláři 741 osoba. Na Slovensku soudy projednaly 27 838 případů, trestů smrti bylo vyneseno 65.

Únor 1948. Pět dní po demisi ministrů demokratických stran přijímá prezident republiky dr. Edvard Beneš jejich odstoupení a jmenuje novou Gottwaldovu vládu. Komunisté jsou u cíle. Stávají se neomezenými pány republiky. Bezpráví se stává zákonem...

Pouhé tři měsíce potřebovali komunisté, aby upevnili svůj mocenský aparát. Největší překážku odstranili v době únorové krize svými orgány, jejichž ustavení schválilo předsednictvo ústředního výboru komunistické strany již 20. února 1948 — v první den vládní krize: Akčními výbory obrozené Národní fronty.

Jichž pomocí prováděl čístkou nejen na ministerstvech, orgánech lidové správy — od místních po zemské národní výbory, ale i v kasárnách, jednotkách Sboru národní bezpečnosti, v soudnictví, na univerzitách a školách, ve vědeckých ústavech, ve všech větších závodech, v organizacích demokratických stran, v odborech, v organizacích mládeže. Již skutečnost, že funkce předsedy Akčního výboru zastávali výhradně členové komunistické strany a že více než dvě třetiny členů Akčních výborů — například v zemských a národních výborech to bylo 68,9 procenta — byli rovněž komunisté, jasně ukazuje, jak tyto předsednictvem ÚV KSČ v život uvedené výbory asi rozhodovaly.

Podívejme se však na činnost Akčních výborů — prvního předstoupně organizovaného bezpráví v Československu po únorovém puči 1948 — trochu podrobněji. Vedení KSČ od samého počátku rozhodlo, aby Akční výbory provedly politickou čístkou ve státě jako jednorázovou akci s masovým dosahem. Proti jejich rozhodnutí ne-

mohlo být až do 21. července 1948 podáno odvolání, usnesení měla konečnou platnost.

Ještě předtím, než dr. E. Beneš podepsal demisi demokratických ministrů, začaly Akční výbory působit ve všech dvádnácti ministerstvech. Již 23. února zabránili komunisté formálně dosud úřadujícím ministrům — například ministru zahraničního obchodu H. Ripkovi — ve vstupu do ministerstva. Také řada pracovníků ministerstev, kteří byli známi jako příslušníci nekomunistických stran, měla zákaz vstupu do budov ministerstev a byla prozatím poslána na »dovolenou«. Na základě rozhodnutí Akčních výborů bylo pak z těchto ministerstev propuštěno s okamžitou platností 768 osob. V úřadech, jež přímo těmto ministerstvům podléhala, zbavily Akční výbory více než 3500 osob zaměstnání. Podle oficiálních komunistických údajů bylo čístkou postíženo přes 11 000 úředníků státní a přes 3200 úředníků veřejné služby.

Velký zájem mělo komunistické vedení, aby se zbavilo nekomunistů v bezpečnosti, v armádě a justici. I zde několik čísel: Z bezpečnosti muselo odejít již v únoru 1948 zhruba 3000 osob; z armády bylo propuštěno 27,8 procenta všech důstojníků a 145 soudcům z povolání byl zakázán výkon jejich funkce.

Vedle bezpečnosti to byla právě armáda, kterou chtěli komunisté dostat pomocí čístek co nejrychleji pod svou kontrolu. Na základě zvláštních směrnic měly čítky provádět zvláštní branné komise při okresních a krajských Akčních výborech. Kontrolou byl pověřen tehdejší generální tajemník ÚV KSČ Rudolf Slánský, který byl současně předsedou branného výboru parlamentu. Vedle velitelských funkcí věnovaly Akční výbory v armádě zvláštní pozornost důstojnickým školám, armádnímu tisku a osvětovému aparátu, předchůdci sboru politických důstojníků.

Silně byli čístkou v armádě postíženi žáci škol pro důstojníky v záloze — bylo jich přes 3000 —, kteří měli podle názoru komunistů mimořádně negativní postoj k politickým údalostem. Historik Milan Špičák doznává v knize Armáda po únoru, že KSČ využila čítky osvětového aparátu ve svůj prospěch, a konstatuje:

»Očistky osvětového aparátu, před únorem složené ze stoupenců všech politických stran i bezpartijních, využila KSČ k jeho přetvoření na v podstatě stranický sbor, což bylo krokem k výstavbě budoucího stranickopolitického aparátu...«

Řada generálů a vysokých důstojníků se s novou vládou ihned rozešla. Byl mezi nimi i ministr národní obrany londýnské exilové vlády, generál Sergej Ingr, který byl v té době velvyslancem v Holandsku.

O tom, jak generál Ingr hodnotil vývoj v únoru 1948, svědčí nejlépe toto jeho prohlášení:

»Dnešní, tzv. Gottwaldova vláda se dostala k moci záměrnou, předem podrobně a pečlivě připravenou násilnou akcí, provedenou SNB a ozbrojenými stranickými tlupy, proti vůli velké většiny Československého lidu. Proto ji nemohu uznat a neuznávám za zákonnou a zásadním zásadám demokracie odpovídající vládu Československé republiky.«

Celkem bylo Akčními výbory zbaveno zaměstnání na 28 000 osob, z nichž pak zhruba dvě třetiny byly pracovními úřady určeny k výkonu nekvalifikované práce.

Samozřejmě, že číстка značně postihla i volené orgány lidové správy. Z 300 poslanců tzv. Ústavodárného národního shromáždění jich bylo vzato deset do »vyšetřovací vazby«, jedenáct se jich přý dobrovolně vzdalo poslaneckého mandátu a 35 jich odešlo do exilu. Další 35 poslanců

v únoru 1948 řádí Akční výbory:

»Ve Svazu československo-sovětského přátelství. Ve Svazu osvobozených politických vězňů. V Obci legionářské. Ve Svazu brannosti. V Sokole. V Kanceláři prezidenta republiky. V rozhlase. V České národní radě. V Národní bance a všech peněžních ústavech. V Centrální správě národního průmyslu. V Radě českých žen a Národní frontě žen, odkud vyhnána dr. Milada Horáková...«

Uvedme, že jen profesorem Černým jmenovaným Sokol ztratili více než 15 000 funkcí a cvičitelů, jež byli nepoborní Akčním výborům Národní fronty.

Akční výbory zaešly však také do vývoje v pohraničních oblastech. Zde měly zajistit odstranění těch Čechů a Slováků,

centi Hýsek, Hutter, Kalista, Kovárna, Uličník, Machotka, Vacková, Veltruský, Ripka...»

Zvláštní disciplinární komise čistí řady politicky nespolehlivých vysokoškolských studentů — více než 10 000 jich musí opustit vysoké školy. Jsou zbaveni možnosti studovat.

Ale stále ještě není dost bezrestného řádění, onoho prvního stupně nezákonnosti.

Čistí se v Syndikátu spisovatelů. Z jeho řad jsou vyhnáni Ferdinand Peroutka, Ivan Herben, Bedřich Fučík, Josef Knap, František Kovárna, A. C. Nor, Edvard Valenta, Jaroslav Žák, Bohumil Brouk, Václav Prokůpek a mnoho dalších.

Čítáme opět Václava Černého, který vypočítává řadu orgánů a institucí, kde

Samozřejmě se nevyhne ani národním hospodářství. Tak z řidičských funkcí bylo odstraněno na 5000 osob. Ze 600 generálních ředitelů a jejich náměstků ztratila své místo skoro polovina — 294. Přesto, že komunisté prakticky ovládali jednotné odbočnické předsedy byl Antonín Zápotocný, muselo z odborářských funkcí odejít přes 20 000 osob, označených za nespolehlivé.

Řádění Akčních výborů Národní fronty se nezaostavilo ani před školami všech stupňů. Profesorů a učitelů, kteří byli odstraněni z vysokých a středních škol, bylo skoro 600. Profesor Václav Černý ve svých Pamětech píše:

»Z rektorátu Karlovy univerzity byl vyhnán vědec světové pověsti, rektor Engliš, z naší filozofické fakulty profesori a do-

bylo zbaveno mandátu na základě usnesení Akčního výboru parlamentu. Procentuálně ještě více byly postíženy národní výbory nižších stupňů. Na základě volebních výsledků z května 1946 měly politické strany, reprezentované odstoupivšími dvádnácti ministry, 40 procent všech členů národních výborů. Po čistkách Akčních výborů jich v národních výborech zůstalo pouze pět procent. Vyjádřeno v konkrétních číslach to znamená, že přes 59 000 členů národních výborů za demokratické strany bylo zbaveno svých mandátů. Vedle volebních funkcionářů bylo z národních výborů odstraněno také více než 1000 úředníků. Pouze z Národního výboru hlavního města Prahy skoro 200 pracovníků.

Jak probíhala číстка Akčních výborů v ostatních odvětvích veřejného života v Československu?

kteří byli nepohodlní komunistickým sekretariátům pro jejich demokratické smýšlení. Přes 5000 rodin bylo zbaveno práva obhospodařovat zemědělské usedlosti a vlastnit živnosti, jež jim byly dány do národní správy po odsunu sudetských Němců. A mezi postiženými bylo i přes devět tisíc občanů německé národnosti, kteří byli na základě rozhodnutí Akčních výborů jako nespolehliví přesídleni z pohraničí do vnitrozemí.

Politický protivník byl komunisty prakticky zlikvidován. Demokratické politické strany přestaly existovat. Československá strana národně socialistická měla necelých 600 000 členů — po svém zglajchšaltování komunisty a kolaboranty ze svých řad klesl počet jejích členů na necelých 15 000 do začátku roku 1950. Z více než 400 000 členů Čs. strany lidové jich zůstalo něco málo přes 20 000. Prakticky úplně vymizela na Slovensku Demokratická strana, která měla předtím přes 300 000 členů. Z 380 000 členů sociální demokracie jich bylo po násilném sloučení s KSČ převedeno do řad komunistů 187 000.

Akční výbory však zasáhly i do volebních seznamů pro připravované volby do Národního shromáždění, které se měly konat 30. května 1948. Z volebních seznamů škrtnuly 65 798 občanů.

Nové Národní shromáždění, v němž samozřejmě dominovali komunisté, přijalo 21. července 1948 zákon číslo 213. Plně legaltzoval — dodatečně — postup Akčních výborů Národní fronty, i když nebyl v souladu s tehdejšími platnými zákony a nařízením. Nic nepotvrzuje nezákonnost a bezpráví Akčních výborů tak přesvědčivě jako tento takzvaný »zákon«...

Cesta k úplnému bezpráví a nezákonnosti byla tedy nastoupena ještě dříve, než se formovala nová, komunisty ovládaná vláda v únoru 1948.

»Podnorový vítr začal však ihned nedočkavě povívat i oprávkami šibenice,« píše ve svých Pamětech Václav Černý. »Šibenice stály vlastně už dávno lačně připraveny. I katové u nich pat.«

Je 23. února 1948. Tlak komunistů na prezidenta republiky dr. Edvarda Beneše, aby přijal rezignaci dvanácti ministrů demokratických stran, sílí. Ale oficiálně je stále ještě stará vláda v úřadě.

Pro svět je Československá republika ještě demokratickým státem s demokratickým právním řádem. Za kulisami již komunisty ovládaná Státní bezpečnost začíná s likvidací nepohodlných politických odpůrců. Jedním z prvních zatčených je poslanec Československé strany lidové, inženýr Rostislav Sochorc.

Dopoledne 23. února se v Praze schází předsednictvo jednotného svazu českých zemědělců, aby jednalo o požadavku komunistů svolat na 28. února do Prahy sjezd rolnických komisí. Během jednání se objevilo v zasedací síni několik příslušníků Státní bezpečnosti, kteří Rostislava Sochorce »zatklí« a odvieklí. Dnes je prokázáno, že zatýkací byli členové likvidační skupiny Státní bezpečnosti, která vznikla z podnětu generálního tajemníka OV KSČ Rudolfa Slánského. Měla sídlo v Praze, v Pelcově ulici, a jejím šéfem byl tehdejší nadporučík Pich-Tůma.

V Praze byl Sochorc podroben surovým výslechům. V dubnu 1948 byl pak převezen do Brna. Kanadský exilový časopis Naše hlasy o tom napsal:

»Městem byl veden jako sprostý zločinec v železích na rukou. Byla podána žádost o převezení nemocného do nemocnice, ale krajský soud této žádosti nevyhověl... Po mnoha dnech byl duševně a tělesně utrápený vězeň konečně předán do ústavu choromyslných v Brně. Jak bylo zjištěno svědeckými výpověďmi ošetřova-

telů v ústavu, byl tam dopraven zcela tělesně vysílen, s četnými ranami a stopami hrubého ublížení na těle...»

Ve čtvrtek 13. května kolem třetí hodiny odpoledne byl Sochorc nalezen se zlomeným vazem ve své »cele«. Údajně se oběsil na ručnku. Pítva, přestože to u každé sebevraždy vyžadoval zákon, nebyla provedena.

Honičku uspořádala Státní bezpečnost na většinu členů branné komise Československé strany národně socialistické, kteří podle komunistické verze připravovali pod vedením generálního tajemníka strany docenta dr. Vladimíra Krajny a poslance Oty Hory protistátní spiknutí. Ještě během únorových dnů byli zatčeni dva členové této komise, štábní kapitán Jaroslav Němeček a kapitán Teichman, a — jak hlásila tisková agentura ČTK — »několik dalších civilních osob«. Doslova se pak v tiskové zprávě píše:

»Klid byl zajištěn zejména díky těm okolnostem, že orgány ministerstva národní obrany a ministerstva vnitra včas odhalily přípravu, které účinně organizace národně socialistické strany k provedení protistátního ozbrojeného puče...»

Téměř 21 let po této akci Státní bezpečnosti se k případu nezákonně zatčených vrátil 17. února 1969 deník Práce. Referoval o rehabilitačním procesu osob obviněných, že se ve spolupráci s dr. V. Krajnou dopustili »úkladu o republiku«. Obvinění byli plně rehabilitováni. A vědecký pracovník Vojenského historického ústavu dr. Jan Fiala se 27. února 1969 k této rehabilitaci vrátil dalším článkem v odborném deníku Práce:

»Průběh řízení dává novou podobu událostem před jedenadvaceti lety. Z podobných obvinění vycházely závěry, že v únoru 1948 hrozilo nebezpečí pravcového puče... Jediným důkazem o tom, že národně socialistické branné komise chystaly ozbrojený puč, jsou právě jen úřední zprávy ministerstva vnitra z 23. a 24. února 1948.«

28. února 1948 — v den, kdy nová vláda Klementa Gottwalda skládala do rukou prezidenta republiky dr. Edvarda Beneše ústavou předepsaný slib — byl v časných ranních hodinách nalezen pod oknem své vily těžce zraněný bývalý ministr spravedlnosti, člen předsednictva Československé strany národně socialistické, dr. Prokop Drtina. Ministr, dlouholetý důvěrný přítel dr. Beneše, se pokusil o sebevraždu.

Těžce zraněný dr. P. Drtina byl převezen do nemocnice v Praze Na Bulovce. To, jak se s Prokopem Drtinou zacházelo, je opět typickým příkladem komunistického bezpráví, naprostého pohrdání platnými zákony. Ve svých pamětech Československo — můj osud dr. Drtina pak píše:

»Policie mě převeza do nemocnice Na Bulovce, a tam přišel ještě hned v noci vysoký policejní úředník dr. Hora, který mě ještě na operačním stole vyslechl o příčině mého pádu z okna a mého zranění. Odpověděl jsem mu bez váhání a samozřejmě, že jsem z okna vyskočil v sebevražedném úmyslu... Ze lidě úřední zprávě o mém úrazu nevěří a že policii podezřívají, že sama provedla mou defenestraci, jsem se dověděl až po několika dnech nebo snad týdnech. Podezření občanstva proti policii patrně se velmi posílilo tím, že od počátku hospitalizace nebyl ke mně volný přístup, na chodbě před dveřmi mého pokoje policie kontrolovala každého, kdo ke mně chtěl vstoupit...»

Dlouholetý ministr spravedlnosti dr. Prokop Drtina byl pak začátkem dubna 1948 převezen »v sádrovém krupní« do vězeňské nemocnice na Pankráči, což pro něho byl — jak píše — »další nervový šok«. Převoz na Pankráč však byl počátek jeho dlouholetého pobytu v komunistických věznicích. Teprve v roce 1953 byl Prokop Drtina odsouzen za takzvanou protistátní činnost. Pět let byl nejprve bez rozsudku držen ve věznicích. Až za dvanáct let po

představených. Spolu s dalšími příslušníkem Státní bezpečnosti a v příbramském procesu obžalovaným Voltem a řidičem odvezli Františka Novotného z věznice v Praze na Pankráč zdánlivě eskortou do Tábora. V lese u Benešova u kilometru 38 předstírali poruchu motoru a všichni vystoupili z vozu. Vávra uvolnil předváděcí řetěz, který pojal oběť k Volkovi, a nechal jít Novotného před sebou do lesa.

»Pak jsem vytěhl pistolí a začal jsem letmo střílet. Volt po něm střílel s mifem,« vypověděl Vávra. Františka Novotného zranil, ten klesl k zemi, ale nebyl mrtev. Pak se zabíjící radil, co teď, a na radu řidiče šli oběť »dodělat«. Vávra ve své výpovědi: »Nebyli jsme v tom zkušeni. Volt mi ho trochu nadzvedl a já ho střílel do týla.« Pak všechno bláslil jako zastřelení při

byli barbaricky zavražděni i Petr Konečný a František Novotný. František Novotný, příslušník Bezpečnosti, byl zatčen v době dovolené u svého bratra. Byl obviněn, že vyrazuje státní tajemství příslušníkoví západního zastupitelského úřadu. Na nejvyšších místech Státní bezpečnosti bylo pak rozhodnuto, že František Novotný, proti kterému neexistovaly důkazy jakékoli zprávy, musí být likvidován. Jelikož ví mnoho o metodách výslechů. Souhlas s jeho zavražděním dal tehdejší šéf Státní bezpečnosti a pozdější ředitel Muzea Klementa Gottwalda v Praze Jindřich Veselý. Jak k vraždě Františka Novotného došlo, vyličil před soudem v Příbrami jeden z obžalovaných, Bořivoj Vávra. Ten, jak uvedl ve své výpovědi, věřil, že k usmrcení člověka není zapotřebí rozsudku, ale že stačí rozkaz

svém zatčení — v roce 1960 — byl pak dr. Drtina propuštěn — po amnestii — na svobodu. To, jak komunisty řízená Státní bezpečnost likvidovala bez jakéhokoli procesu — byl i inscenovaný — jí nepohodlné osoby, nejlépe dokumentoval proces se sedmi členy Státní bezpečnosti, který se konal na přelomu roku 1968—1969 před senátem Vězeňského soudu v Příbrami. Mezi obžalovanými byl již vzpomenu- tý důstojník Státní bezpečnosti Pich-Tůma a dlouholetý velitel osobní stráže Antonín Novotného plukovník Čech. Soudní přelíčení málo objasnil vraždy funkcionáře národně socialistické strany inženýra Petra Konečného a důstojníka bezpečnosti Františka Novotného. Při přelíčení však vyšly najevo i další otřesné skutečnosti: Tak svědek Vasil Jančuk

pokusu o útěk. Nikdo se o osud Františka Novotného nezajímal.

Další před soudem v Příbrami projednávaný případ byla vražda inženýra Petra Konečného. Ten byl zatčen v souvislosti se zastřelením Augusta Schramma v květnu 1948. Byl podroben surovým výslechům, nakonec se však ukázalo, že nemá s případem nic společného. 12. prosince 1968 o vraždě Petra Konečného psaly Zemědělské noviny.

„Konečný, zatčený za podivných okolností — bezpečnostní orgány se mu nejprve vydávaly za členy západních rozvědek — nakonec prohlédli metody StB, a tak se pro vězňatele stal nepohodným svědkem. S vědomím tehdejšího šéfa Státní bezpečnosti Jindřicha Veselého padlo rozhodnutí, že Konečný musí okamžitě zmizet ze světa. Jak? Ve zvrhlých mozcích se zrodil plán. Speciální skupina z StB nejprve rozhodla, že Konečného někde na opuštěném místě zastřílí a pak jeho tělo ukrytí v zapečetěné bedně buď spálí v ocelářské peci v ČKD, nebo v železárnách v Kladně... O něco později však „specialisté“ realizovali druhou verzi zločinného plánu: Petra Konečného, spoutaného do kozele, odvezli v červnu 1948 v kufru služebního automobilu na Slovensko a v okolí Banské Bystrice ho, člověka zcela bezbranného, zastřelili a zakopali. Dodnes se tělo zavražděného přes usilovné pátrání nenašlo. Rodičům Petra Konečného pak Státní bezpečnost oznámila, že jejich syn uprchl za hranice...“

Zemědělské noviny dodávají, že všechna fakta a okolnosti dvou zákeřných vražd, které připomínají metody neblaze proslulého gestapa, jsou dnes již doloženy nejen svědeckými výpověďmi a rekonstrukcemi, ale i doznáním samotných vrahů, které čeká trest.

Trestu se však vrahové nedočkali. 23. ledna 1969 bylo přelíčení proti sedmi obžalovaným příslušníkům Státní bezpečnosti před Vyším vojenským soudem v Příbrami odročeno na neurčito. Na jeho obnovení se do dnes čeká. V rámci takzvané normalizace v okupovaném Československu neměl pochopitelně nikdo již zájem, aby byli vrahové nevinných lidí, kteří se stali obětmi komunistické nezákonnosti, odsouzení.

Případy Rostislava Sochorce, Petra Konečného, dr. Prokopa Drtiny, Františka Novotného — to je pouze několik příkladů, jak hned v prvních dnech a týdnech po únorovém komunistickém puči zavládla v Československu nezákonnost, která byla kryta rozhodnutím nejvyšších orgánů KSČ.

Nenáviděli ho všichni, protože byl tělem i duší demokrat: komunističtí předáci v moskevském exilu Gottwald i Slánský, Československý vyslanec v Sovětském svazu, první poválečný předseda vlády a předseda sociální demokracie, dlouholetý agent sovětské Státní bezpečnosti Zdeněk Fierlinger, i komunisté v Československém armádním sboru Reicin a Procházka. Jeho jméno: generál Heliodor Pika.

Generál Pika byl pro komunisty a jejich nohsledy typem vojáka-demokrata, vlastence, který byl oddán svému prezidentovi dr. Edvardu Benešovi a který z hloubi své duše odmítal diktaturu. Pika, to byl typický vojenský představitel demokratické Československé republiky.

Narodil se jako syn chudého vesnického koláře na Opavsku. Za první světové války vstoupil v Rusku do československých legií, v roce 1917 odjel na francouzskou frontu. O dva roky později se vrátil domů v hodnosti poručíka. V Československu absolvoval vyšší vojenskou školu a v roce 1932 byl jmenován vojenským atašé v Rumunsku.

Po rozbití Československa se vrátil Pika v březnu 1939 do vlasti, stává se členem odbojové organizace československých důstojníků Obrana národa. Na příkaz prezidenta Beneše odchází ilegálně do Rumunska. Zde, v místě svého bývalého působení,

má za úkol pomáhat Čechům a Slovákům, kteří opustili vlast, k další cestě na Střední východ, do bezpečí.

V Bukurešti však píná plukovník Pike i díkoly na takzvané neviditelné frontě. Sovětská, britská, francouzská, ale i německá zpravodajská služba zde měly své střediska. S vědomím Londýna udržoval Pika styk se Sověty. Ti mu v lednu 1940 navrhli, aby odešel do Moskvy. Pika odmítá, a má tak u Sovětů první vroubek.

Také nacisté by se rádi Píky zbavili. Na jejich nátlak je plukovník zatčen, ale rumunské úřady mu umožňují útěk do Turcka. I odtamtud, z Istanbulu, pokračuje plukovník Pike ve své činnosti. Udržuje nejen kontakt s pověřencem britské zpravodajské služby majorem Gibsonem, který byl do roku 1939 v Praze, ale nadále i se zástupci sovětské zpravodajské služby Fokinem a Veršanským. A opět — píše se rok 1940, Sovětský svaz ještě není ve válce — žádají Sověti po Píkově, aby jim předával veškeré zprávy, které získává od československého domácího odboje. Kdyby Pika tento požadavek akceptoval, znamenalo by to prakticky podřízení odboje v Čechách a na Moravě Sovětům. Pika odmítá.

V červnu 1941 — jen několik dnů před vypuknutím války mezi hitlerovským Německem a Sovětským svazem — odjel Pika na příkaz Beneše do Moskvy. Stojí v čele československé vojenské mise. Po vypuknutí války je Pika vojenským pověřencem londýnské exilové vlády v Moskvě. Povýšen později na generála, hájí v hlavním městě Sovětského svazu neúprosné zájmy českých a slovenských demokratů. Neustupuje nátlaku Sovětů ani v Moskvě žijících československých komunistů. Po osvobození se vrací do vlasti v hodnosti zástupce náčelníka generálního štábu. Je pověřen hájením československých zájmů na řadě mezinárodních konferencí. Také tyto úkoly plní k plné spokojenosti vlády i velení armády.

V roce 1968 napsal týdeník ministerstva národní obrany Obrana lidu o tehdejších postojích generála Píky toto:

„Generál Pika byl vlastenec a demokrat. Za nejdůležitější během války považoval dát stranou všechny politické spory, neboť věřil, že po válce si naše národy samy uspořádají své státní záležitosti. Byl čestným člověkem, který měl dobrý vztah ke svým spolupracovníkům, k nimž byl kamarádský, přímý a otevřený...“

Jenže hned po návratu generála Píky do osvobozené vlasti čekali komunisté — nyní reprezentovaní náčelníkem pátého zpravodajského oddělení generálního štábu plukovníkem Bedřichem Reicinem — na příležitost, jak se Píkově za jeho pevný postoj za druhé světové války pomstít. A jejich doba přišla...

Jen několik dnů po komunistickém puči v únoru 1948 byl generál Heliodor Pika »propuštěn« z armády. A již v květnu 1948 zatčen... Následovaly týdny a měsíce věznění — dlouhou dobu i v pověstném »domčeku« v Praze na Hradčanech.

Tajný proces s generálem Píkou se konal ve dnech 20. až 28. ledna 1949 před Státním soudem v Praze. K průběhu přelíčení nebyl prakticky nikdo připuštěn. Dokonce i výpovědi svědků byly přečteny, svědkové se jednání osobně nezúčastnili. Ve prospěch obžalovaného vystoupil pouze jeho dva obhájci — dr. Váhala a dr. Čefovský. Devatenáct let po rozsudku prohlásil o procesu Píkův obhájce dr. Váhala:

»V procesu u Státního soudu došlo k porušení zákonosti... Obhajoba obžalovaného, pokud vůbec byla připuštěna, nebyla vyvrácena... Všechny návrhy obžalovaného na výsledcích nových svědků... byly zamítnuty... Byl zamítnut návrh na přezkoumání všech depeší vojenskými znalci, neboť se vybíraly jen ty, které bez souvislosti s jinými depešemi mohly činnost obžalovaného zkrusit v jeho neprospěch... Byl zamítnut návrh na dotaz u vyšších úřadů a NKVD v Sovětském svazu o spolupráci generála Píky s generálem Žukovem a Fokinem. Prostě

rozsudek trestu smrti nad divizním generálem Heliodorem Píkou. V polovině října 1968 začal pak senát vyššího vojenského soudu za řízení podplukovníka dr. Františka Helešice projednávat znovu celý případ nevinně odsouzeného. Při jednání byla vyselehnuta celá řada svědků. Na jedné straně hovořili Píkově bývalí spolupracovníci, kteří prošli rovněž léta nezákonného věznění po únoru 1948, jako plukovníci Hitek, Strankmüller a generál Sachr. Před soudem však vypověděli i přímí spolupracovníci Bedřicha Reicina, kteří svou činnost vytvořili předpoklady pro vynesení nezákonného rozsudku; jako například generál Klen a dr. Vaš, který — v rozporu se zákonem — vystupoval v průběhu procesu s generálem Píkou ve třech funkcích: jako vyšetřovatel, vyšetřující soudce a posílače i jako prokurátor!

lost bude vyhověno. Ale o jeho osudu je už v Praze rozhodnuto. Jeho obhájce dr. Váhala sice podává 20. června telegraficky Gottwaldovi znovu žádost o milost, ale téhož dne dostává prezident Státního soudu v Praze oznámení, že Heliodoru Píkově nebyla milost udělena. Týž den přijíždí do Pízně předseda senátu Státního soudu v Praze oznámující odsouzení, že výkon trestu smrti bude proveden 21. června 1949 o šesté hodině ranní na nádvoří trestnice pro muže v Pízni.

V posledním dopise na rozloučenou žádá generál Pika svého syna Milana o to, aby nepřestal usilovat — až k tomu bude vhodná doba — o jeho očištění. Tato doba nastala v roce 1968.

Už 13. května 1968 byl v novém trestním řízení zrušen v celém rozsahu nezákonný

napsal:

»Je pro mne nesmírně bolestné, když vidím, že generál Pika byl stížen stejným trestem jako někteří renegáti... kteří se dali do služeb Němců... Nejsem sám mezi Francouzi, kdo tak cítí...«

Dne 9. března 1949 podává obhájce dr. Váhala široce zdůvodněnou zmatečnou stížnost proti rozsudku Státního soudu. O měsíc později, 8. dubna 1949, je stížnost Nejvyšším soudem v Brně zamítnuta. Čtyři dny poté posílá Pika prezidentu republiky další žádost o milost. Tu předává Kancelář prezidenta k dalšímu řízení ministerstvu spravedlnosti.

Mezitím je generál Heliodor Pika převezen z Prahy do věznice v Pízni-Borech. Pika, který ví, že se v Pízni do té doby nepopravovalo, žije v domnění, že jeho žádosti o mi-

vše, oč žádale obhajoba, bylo zásadně zamítnuto. Tím bylo porušeno právo obhajoby...«

Dne 28. ledna 1949 v devět hodin ráno byl nad generálem Píkou vynesena rozsudek smrti. A už druhý den začal v Obráně lidu vycházet seriál Josefa Bartovského Cesta až na dno zrady. Za pseudonymem Bartovský se skrýval náčelník armádního zpravodajského oddělení plukovník Bedřich Reicin. Hrubým zkreslováním skutečnosti se snažil Reicin-Bartovský přesvědčit veřejnost, že Pika byl odsouzen právem.

Proti rozsudku smrti vnesl v Československu námitky pouze jeho obhájci a někteří občané z generálovy rodné obce. Ze zahraničí dostal Klement Gottwald dopis francouzského generála Fauchera, bývalého náčelníka francouzské vojenské mise v Československu. V dopisu Gottwaldovi Faucher

Při projednávání tohoto případu v roce 1968 vyšlo také najevo, že Pika neměl být podle původního plánu vůbec postaven před soud, ale unesen a předán Sovětům. O tomto plánu a o tom, proč k němu nakonec nedošlo, vypověděl podplukovník Nyč toto:

»Někdy v březnu 1948 jsem byl zavolán k plukovníku Reicinovi v přítomnosti generála Kléna a byl jsem tázán, zda umím zacházet s chloroformem. Když jsem odpověděl záporně, řekl mi, že on má nějaké zkušenosti a prakticky mi je předvedl. Dále mi nařídil, abych si vybral dva naprosto spolehlivé důstojníky, a to podplukovníka Přečetěla a Myska, s tím, že máme Piku z bytu unést, chloroformovat a v Rakousku předat nějakému Rusákovi, jak řekl doslovně. Tento úkol je prý přísne tajný...«

Nyč hlásil později Reicinovi, že se mu úkol zatím nepodařilo splnit. Reicin na to nic neřekl, krátce poté byl pak generál Pika zatčen... Ale proč měl být Pika unesen a předán Sovětům? I na to znal Nyč odpověď:

»Vzpomínám si, že Pika se jevil Reicinovi navšost nebezpečný, protože prý věděl mnoho o sovětské zpravodajské službě a Sověti prý by ho potřebovali u sebe...«

Po téměř dvaceti letech od smrti generála Piky vyhlásil 13. prosince 1968 podplukovník dr. František Holešic jménem republiky:

»Obžalovaný generál Hellodor Pika se... zproštuje... v plném rozsahu obžaloby bývalého státního prokurátora v Praze... protože nebylo dokázáno, že se staly skutky, pro něž byl stíhán...«

Památku generála Hellodora Piky, vynikajícího československého důstojníka a velkého vlastence, se komunistům nepodařilo vymýtít z mysli českého a slovenského lidu. Dokladem jeho postoje jsou i slova v dopisu, který napsal před svou smrtí:

»Mým posledním přáním je, aby národ zůstal sjednocen a aby každý bez rozdílu na sjednocení národa pracoval.«

Inscenovaný proces a poprava generála Hellodora Piky jsou přesvědčivými doklady nenávisti komunistů vůči československé generalitě. Hellodor Pika nebyl samozřejmě jediným československým generálem, který se stal obětí zvěle. 3. dubna 1968 uveřejnily Zemědělské noviny rozhovor s generálem Vilémem Sachrem, který byl rovněž dlouhá léta vězněn. Generál Vilém Sachr v tomto rozhovoru říká: »Zatýkáni zahraničních vojáků začalo v roce 1948 a tvrdý kurs trval prakticky až do roku 1960... Bezdůvodně byli zatčeni a perzekvováni armádní generál Klapálek, armádní generál Novák, armádní generál Drgač, generál a britský letecký vicemarsál Janoušek a jiní a jiní, elita naší armády. Jako horník skončil vojensko-vědecký teoretik, bývalý velitel dělostřelectva Prvního československého armádního sboru v Sovětském svazu a pozdější velitel Vysoké školy válečné, generál Alfréd Resseel. Podobné postizených byla celá plejáda...«

Jedním z generálů, kteří se stali obětmi komunistické nenávisti, byl také velitel Pražského květnového povstání roku 1945 generál Karel Kutlvašr. Intriky proti němu zahájila KSČ brzy po květnu 1945. Jeden z vedoucích představitelů »povstalecké« České národní rady, profesor dr. Otokar Machotka, o tom vydal toto svědectví:

»Kutlvašr byl dokonce suspendován a teprve později, na zámok u dr. Beneše, byl jmenován vojenským velitelem v Brně... Když se komunisté zmocnili vlády v roce 1948, odsoudili generála Kutlvašra pro zradu... Kutlvašr a Nechanský měli mít čestné místo v životě národa jako vojenští hrdinové Pražského povstání a příprav k němu. Způsob, jak s nimi komunisté naložili, je hrozným svědectvím jejich mstivosti a nelidskosti...«

Generál Kutlvašr byl zatčen 18. prosince 1948. Také on byl jedním z vězňů hrad-

čanského »domečku«. Dne 30. dubna 1968 o Kutlvašrově zatčení podal svědectví článek v deníku Lidová demokracie.

»Kutlvašr byl uvězněn v »domečku«, kde vládl Pergl, který téměř každého uvítal ranami obušku. Vězňové zde v zimě museli vynést postel a celou noc prochodit při otevřeném okně v cele. K ránu obyčejně padli, mnozí si při tom rozbili obličej, všichni onemocněli...«

Zatčen byl také velitel československých letců ve Velké Británii, jeden z mála cízích státních příslušníků, který byl vyznamenán nejvyššími britskými vojenskými řády, generál Karel Janoušek. Profesor Václav Černý ve svých Pamětech uvádí:

»Generál Karel Janoušek, velitel našeho letectva za války v Anglii, britský letecký vicemarsál: hned po únoru vyhozen z armády, zabrán mu přijmout místo u kanadské civilní letecké společnosti, vylákají ho k pokusu o útěk a chytou koncem dubna 1948 v pohraničí u Přeštic. Do »domečku«, rozsudek: smrt za zradu, sníženo na 19 let, odsadí si jich dvanáct, v květnu 1960 amnestován, skladníkem v Textilu do roku 1967, v květnu 1968 rehabilitován, umírá koncem října 1971...«

A do třetice — jedním z těch generálů, kteří pocítili nenávist nové komunistické diktatury, byl i armádní generál Karel Klapálek. Generál Klapálek byl přitom jedním z těch, kteří se po komunistickém puči snažili o kompromis s komunisty. V době, kdy vrcholila vládní krize, dne 23. února 1948, byl generál Klapálek — stejně tak jako rovněž později vězněný náčelník hlavního štábu generál Boček — v delegaci československé armády, vedené tehdejším ministrem národní obrany generálem Ludvíkem Svobodou, která navštívila na Pražském hradě prezidenta republiky dr. Edvarda Beneše. Ludvík Svoboda dal tehdy prezidentovi jasně na srozuměnou, že on a jeho nejbližší spolupracovníci jdou společně s komunisty a zabrání jakémukoli pokusu demokratických sil postavit se komunistickým plánům na převzetí moci do cesty.

Jakmile tato skupina levě orientovaných generálů, mimo Bočka a Klapálka k nim patřila také tzv. moravská skupina generálů jako generál Novák a Drgač, splnila to, co od nich Gottwald a Slánský očekávali, byli jako nepohodlní odstraněni. O generálu Klapálkovi a jeho osudu pak píše opět Václav Černý ve svých Pamětech:

»Generál Karel Klapálek, velitel československých vojenských jednotek hájících Tobruk v letech 1941 až 1942, v létě 1944 přejímající velení Třetí československé brigády před Duklou; Penzionován Čepičkou v dubnu 1950, čeká ho »domeček«, ale jen pár let, snad že se v únoru roku 1948 spolu s generály Bočkem a Svobodou, prohlásili pro »obrozenou Národní frontu...«

Páté oddělení generálního štábu v čele s komunistou B. Reicinem tak za sebou zanechává krvavou stopu. Desítky, stovky vojáků a důstojníků všech hodností mizí v temnu komunistických žalářů a táborů. Naplňuje se plán vypracovaný na ústředním výboru KSČ za přímé účasti generálního tajemníka strany Rudolfa Slánského a jeho nejbližších spolupracovníků v oblasti »bezpečnosti« Karla Švába a dalších na zlikvidování nepohodlných důstojníků.

Nejen armáda má být ale zbavena všech, kteří nemají důvěru komunistů. Všichni, kdo za druhé světové války — ať již v odbojových skupinách nebo v partyzánských jednotkách — měli spojení s londýnským exilem, prezidentem Benešem a vojenskými zpravodajci, jsou pro komunisty potenciální nepřáteli. Mají být v očích občanů pomluveni, zostuzeni, vydáváni za agenty západních diverzních a špiónážních centrální nebo za bývalé donašeče a spolupracovníky gestapa.

Dr. Prokop Drtina ve svých vzpomínkách

»Doznávali«, že jsou agenty západních imperialistů, že již za druhé světové války kuli píkle proti lidové moci. Je samozřejmě, že tribunál nemohl skončit jinak, než co komunisté naplánovali: Vilám Zingor a dva další obžalovaní — Samuel Bibza a Ladislav Nosák — byli odsouzeni k trestu smrti a popraveni. Dva další obžalovaní dostali trest doživotního vězení. Tak, jako byli rehabilitováni v době Pražského jara 1968 neprávem odsouzení generálové československé armády, konalo se nad neprávem odsouzenými z října roku 1950. Nemohlo to dopadnout jinak, než že byl rozsudek prohlášen za neplatný. Vilám Zingor a další členové jeho skupiny byli zcela rehabilitováni.

Také v Čechách a na Moravě se konala

a tak byl Zingorův případ zprovozen ze světa. Ale mezitím se zhoršila situace uvnitř sovětského bloku. Stalin dal příkaz k likvidaci »stranických nepřátel« v Bulharsku a v Maďarsku. Došlo k politické roztržce s Titovou Jugoslávií. Najednou se stal také Zingorův případ vysoce aktuální politickou záležitostí. Státní bezpečnost a řada politických představitelů slovenských komunistů — také Gustáv Husák — Zingora obvinili, že se chce stát »slovenským Titkem«.

Poté, co se státní bezpečnost podarilo Villama Zingora a několik jeho spolupracovníků zatknout, byl v říjnu 1950 inscenován na Slovensku, v Banské Bystrici, politický proces. Brutálními metodami, fyzickým násilím byli obžalovaní a řada svědků donuceni vypovídat podle přání vyšetřovatelů. Ze státní bezpečnosti podarilo Villama Zingora a několik jeho spolupracovníků zatknout, byl v říjnu 1950 inscenován na Slovensku, v Banské Bystrici, politický proces. Brutálními metodami, fyzickým násilím byli obžalovaní a řada svědků donuceni vypovídat podle přání vyšetřovatelů.

Československo můj osud uvádí, jak se jako místopředseda Svazu národní revoluce v prosinci 1948 zúčastnil v Brně krajské manifestace odborářů. Konala se v divadle a projevy měli mimo jiné generál Svoboda, básník František Halas a partyzán major Zingor. Major Vilám Zingor patřil bezesporu k nejznámějším slovenským partyzánům. Po osvobození Československa se stal tajemníkem Svazu slovenských partyzánů a byl zvolen poslancem Slovenské národní rady. Postupně však prohlédl politickou taktiku komunistů — využil Svaz partyzánů pro politické cíle. V červnu roku 1947 — v době, kdy se blížila komunisty vyvolaná politická krize na Slovensku svému vrcholu — vystoupil Vilám Zingor z Komunistické strany Slovenska. To se mělo

řada inscenovaných procesů s významnými odbojovými pracovníky. Brněnská krajská bezpečnostní komise KSČ v čele v krajským tajemníkem Otou Šlingem rozhodla například, že bude před soud postaven odbojový pracovník, podplukovník Josef Robotka. Před soudem měl Robotka doznat, že byl řízen gestapem a pracoval v žoldu nacistů. Robotka — přes brutální vyšetřovatele — zůstal pevný. Nepravdivé obvinění odmítl. Přesto byl odsouzen k trestu smrti a popraven.

Mezi dalšími, kteří položili životy po nezákonných rozsudcích v inscenovaných politických procesech, byl Veleoslav Wahi, jehož otec byl nacisty za protektorátu popraven pro odbojovou činnost. Stejný osud stihl štábního kapitána Jaromíra Nechanického, jednoho z vojenských představitelů Pražského květnového povstání. Oba zemřeli rukou katan 16. června 1950.

Komunisté, kteří se zmocnili vlády, nacházeli stále nové a nové oběti. Jedni z prvních byli na řadě vojáci, partyzáni a účastníci národního odboje. Brzy měli následovat další...

Černí baroni.

Oč šlo komunistickému režimu, když se rozhodl zřítit vojenské »pomocné technické prapory«? Kdo stál u jejich kolébky? Historik Karel Kaplan poznamenává, že myšlenka pomocných technických praporů vznikla v době, kdy se stal ministrem národní obrany Gottwaldův zef dr. Alexej Čepička. Ve speciálních jednotkách měli být soustředěni lidé, kteří byli podle názoru komunistů politicky nespolehliví. Měli sloužit v armádě beze zbraní a měli být »převychováni«. Již počátkem léta 1950 pak hlavní štáb armády vypracoval návrh na zřízení těchto PTP. Týdeník Obrana lidu ve svém článku o Pomocných technických praporech z 8. června 1968 napsal:

»Osud návrhu je charakteristický pro tehdejší dobu. Zastupující náčelník generálního štábu se podepsal na dolní okraj schvalovací rubriky a všemocný generál Reicin o týden později vepsal jasně modrým inkoustem své „Souhlasím“...«

Ke dni 1. září 1950 tak v tradičních vojenských posádkách, jako Mímoň, Libava a Komárno, vznikly prvé čtyři pomocné technické prapory — PTP číslo 51, 52, 53 a 54. Aby jejich příslušníci mohli být okamžitě identifikováni, měli vojáci černé výložky.

Do konce roku 1950 soustředilo ministerstvo národní obrany již všechny »nepřátelské« živly a začalo pro ně hledat práci. Nejprve začaly pracovat na různých příležitostných úkolech ve vojenském stavebnictví. Od roku 1951 pracovaly tyto tak zvané »lehké« PTP na stavbách v Praze na Větrníku, v Milovicích a na stavbě železnice Brno—Havlíčkův Brod. Na Slovensku pak například v Banské Bystrici, v Košicích a na různých objektech v Tatrách.

Mezitím však vznikly ještě další čtyři takzvané »těžké« jednotky. PTP číslo 55 a 56 byl umístěn v Ostravě, PTP 57 na Kladně a PTP 58 v Mostě. Jejich úkol: těžba uhlí. Zvlášť typické bylo nasazení příslušníků oddílů PTP na Ostravsku: Zde jich bylo plných šest tisíc!

Zneužití »levné pracovní síly« pro výstavbu socialismu bylo pině v intencích vedení KSČ a ministerstva národní obrany. Brzy se však příslušníků PTP »nedostávalo«. Na jaře 1951 proto povolalo ministerstvo národní obrany k PTP dalších 3000 mužů z takzvané kategorie E — do které zařadilo politicky zvlášť nespolehlivé občany. Po čtrnáctidenním výcviku přešli do tří nově vzniklých »lehkých« PTP, které dostaly číslo 59, 60 a 61. PM odvozech na podzim 1951 přibýlo opět vojáků s černými výložkami. Vznikly další tři pomocné technické prapory.

Tato politika levných pracovních sil z řad nespolehlivých Čechů a Slováků pokračo-

vala i v přístím roce. Roku 1952 se počet praporů rozšířil o další tři a ministerstvo národní obrany zároveň ponechalo na »cvičení« odvodní ročník 1950 a pak i ročník 1951, takže celkový počet příslušníků PTP byl tehdy asi 25 000 mužů. Ale to stále ještě nestačilo. Na ministerstvu národní obrany a na komunistických sekretariátech se hledaly nové a nové oběti. A také se našly. Bylo to koncem roku 1951, kdy se zrodila »Akce K«.

»Akce K« byla vypracována ve třech ministerstvech: ministerstvu národní obrany, ministerstvu vnitra a ve Státní bezpečnosti. V praxi znamenala, že do pomocných technických praporů mají být převedeni »kulaci« — rolníci, kteří se brání kolektivizaci zemědělství, Autoři »Akce K« počítali s tím, že tak získají dalších asi 12 000 levných pracovních sil. Ale v prosinci 1951 bylo včleněno do tří nově zřízených útvarů »pouze« 2400 »kulaků«. Tyto tři pověstné »kulacké« PTP byly pak v únoru 1952 »dodatečným odvodem« doplněny na plánovaný stav.

A vznikaly další a další oddíly PTP. Mezi nimi byly i takové, kam byli zařazováni kněží, bohoslovci a řádoví mniši. Ti — jako zvlášť nebezpeční ideologičtí nepřátelé — byli vedle těžké práce podrobeni speciálnímu politickému školení a prakticky zcela izolováni od svého okolí.

O to, aby se počet příslušníků PTP nesnižoval, se postaral ministr národní obrany Alexej Čepička. Nařídil povolání »politicky závadných osob a osob šifřičích se práce« ve věku od 17 do 60 let, bez ohledu na jejich branný poměr, na výjimečné cvičení. V instrukci ministerstva všem krajským vojenským velitelstvím se pravilo:

»Upozorněte všechny předvolané osoby, že budou přidrženi k výjimečnému cvičení na dobu potřeby, že podávají žádosti o odklad nebo prominutí cvičení je zbytečné a že tyto žádosti nebudou projednávány...«

V instrukcích se hovořilo o »lékařských prohlídkách«. K zjištění do nemocnice se měly odeslat pouze »nejnutnější« případy. Denně se mělo předvolávat před jednu komisi 80 osob. Při osmihodinovém pracovním dnu lékařů to znamenalo, že prohlídka trvala maximálně šest minut.

Není divu, že za takových podmínek byly odvedeny do pomocných technických praporů i — jak se oficiálně udávalo — »neproduktivní síly«. Typický je příklad ze seznamu »neproduktivních sil« u 63. PTP, kde čteme:

Komárek Stanislav — narozený 1913 — myocarditis ... Kabelka Josef — 1896 — TBC plíc obou laloků... Doucha Ignác — 1901 — vleklý reumatismus... Přibyl Emil

bolesti... Plojhar Bohumil — 1900 — stav po křečových žilách, provedena operace, stále nebezpečí trombózy... Procházka Josef — 1919 — tělesná slabost vysokého stupně.

V záznamu politického pracovníka 63. PTP, kapitána Chlupáče, z 18. dubna 1953 najdeme tuto poznámku:

»Umrtí vojina klasifikace E... Stalo se tím, že vojn Kracík měl nemocné srdce a byl raněn srdeční mrtvicí. Tedy zemřel na nemoc...«

Ostatně o tom, jaká byla lékařská péče v pomocných technických praporech, svědčí tento údaj: Z celkového počtu dvaceti hlavních lékařů u PTP byli roku 1952 pouze tři stálí, z nichž navíc jednoho důstojníka přemístili k PTP z trestu.

Zatím dostalo ministerstvo národní obrany řadu hlášení, že »převychova« kněží a bohoslovců nepostupuje podle plánu. Proto jim zakázalo všechny »výhody«, a když ani to nepomohlo, rozdělilo je ministerstvo do tří skupin, přičemž první skupinu — »vůdčí nebezpečné osobnosti reakce« — nasadilo na zvlášť těžké práce do ostravských doů.

Rozbor směrnic, instrukcí a nařízení, týkajících se pomocných technických pra-

uspoří mnoho papíru, prohlásil, ale Čapkovno dílo nemá už současnosti ko řci.

Gottwaldův přístup k Čapkově spisovatelské velikosti je typický pro tehdejší situaci v československé kultuře. Spisovatelé a publicisté, kteří v minulosti stáli na demokratických pozicích, měli být umístěni v září 1948 byla při sekretariátu ústředního výboru KSČ ustavena takzvaná Kulturní rada, ale vlastně komunistický boj proti nezávislé kultuře řidilo oddělení propagandy a kultury na ÚV KSČ. Zde se rozhodovalo o čístečích mezi spisovateli, novináři, dramatiky, skladateli... A tak po první velké vině čísteč hned v prvních podnůrových dnech nastalo další období násilného umičování českých a slovenských

stupně následovalo rušení dalších jednotek. Obrana lidu ve svém článku o pomocných technických praporech z 8. června 1968 však píše:

»Pětácti se konečně vrátili do civilního života. Smouha v jejich kádrovém hodnocení — »že byli v PTP« — se však s nimi vlekla až do nedávné minulosti...«

Několik týdnů po komunistickém puči v únoru 1948 projednávalo vedení komunistické strany situaci v kultuře. Bylo to 28. dubna 1948 a Klement Gottwald na návrh, aby se zastavilo vydávání děl Karla Čapka. Nejenže se tak

čet miliónů korun.

Až teprve smrt sovětského diktátora Stalina znamenala změnu v praxi PTP. V roce 1953 byla nejprve zrušena pověstná kvalifikace E. Pak byly z PTP propuštěni všichni stálí příslušníci. Změnila se i definice politicky nespolehlivého občana. Přiznačné je, že mnohá z těchto opatření byla učiněna nikoliv rozhodnutím vedení KSČ, ale na návrh a záměr sovětského vojenského poradce na ministerstvu národní obrany generála Pavelikina.

Dne 1. prosince 1953 bylo z pomocných technických praporů propuštěno prvních 2570 vojáků. Počátkem roku 1954 došlo dokonce ke změně názvu. Pomocné technické prapory byly přejmenovány jen na »technické prapory«. Označení »pomocné« vymizelo. Zlom nastal pak 1. května 1954, kdy byl první prapor PTP zcela rozpuštěn. Po-

dovalo ministerstvo národní obrany — po dohodě s vedoucími orgány komunistické strany — nejen izolaci politicky nespolehlivých občanů, kteří se tak prakticky bez rozsudku stali vězni režimu, ale i získání pokud možno co nejvíce levných pracovních sil. Proto byly také u praporů soustaveny zvyšovány limity pro pinění norem jako »základny pro výplatu mzdy«.

V roce 1951 plnily »lehké« PTP v průměru normy na 170 procent a »těžké« PTP přes 108 procent. V roce 1952 »uspořile« jejich příslušníci přes jeden milión 600 tisíc korun »zpevnování« individuálních norem a úsporami z přijatých zlepšovacích návrhů pak dalších dvě a čtvrt miliónu korun. Ministerstvo národní obrany mělo jen v roce 1952 z práce vojenských pracovních jednotek čistý zisk více než čtyř-

kulturních pracovníků. V říjnu 1948 dostávají všechny knihovny v Československu seznam autorů, jejichž díla musejí zmizet. O rozsahu tohoto barbarického počínání svědčí číslo, které uvádí literární historik dr. Antonín Kratochvíl ve druhém díle své dokumentace Žaluj. Z knihoven bylo odstraněno přes 27 a půl miliónů svazků knih. Seznam zakázaných děl z října 1948 byl pak postupně doplňován. V březnu 1952 schválilo předsednictvo ÚV KSČ takzvanou Listinu číslo dvě, která obsahovala řadu knih »trockistické a antisovětské literatury«, a konečně v dubnu 1953 byla schválena Listina číslo třetí. Ta obsahovala všechna díla T. G. Masaryka a dr. Edvarda Beneše a desítky publikací dalších demokratických politiků.

Veřejně tažení proti nepohodným spisovatelům však mělo v jiné míře teprve začít. V únoru 1949 uveřejnil týdeník ÚV KSČ Tvorba dopis literárního kritika Jiřího Hájka — později, v husákovském znormalizovaném Československu, byl Hájek dlouhá léta šéfredaktorem Tvorby — adresovaný básník Františku Hrubínovi. Obvinil v něm Hrubína z pochlebování německé fašistické ideologii a americké atomové diplomacii. Z literatury byl odstraněn jako »pesimistický« román Jiřího Weila Život s hvězdou. Kritizování byli i vrcholní čeští básníci Vladimír Holan a Jaroslav Seifert. Ladislav Štoll — dvorní komunistický literární kritik — se pokusil ve svém proslulém pamfletu 30 let bojů za českou socialistickou poezii vymazat z československé literatury největší básníky, mezi nimi i Františka Halase. V říjnu 1951 napadla Tvorba komunistu Konstantina Blebla za jeho básnickou sbírku Bez obav. Blebl, štvaný komunistickými kritiky, spáchal sebevraždu.

Zatímco se na stránkách komunistického tisku veřejně bouřilo proti desítkám českých a slovenských spisovatelů, docházelo však bez vědomí širší veřejnosti ještě k daleko drastičtějším zásahům do české a slovenské spisovatelské obce. Spisovatele začínali mizet ve věznicích a vyšetřovných Státní bezpečnosti. Jedním z prvních byl publicista Michal Mareš. Bývalý anarchista z doby před první světovou válkou, přítel Franze Kafky, později údajný trockista, byl odsouzen v listopadu 1948 na sedm let nucených prací. Důvodem byly jeho články a reportáže uveřejněné v týdeníku Dnešek, v nichž Mareš ostře kritizoval poměry v českém pohraničí a nehumánní zacházení s německými občany.

Valenta byl dalším prominentním spisovatelem, který byl záhy po komunistickém puči v únoru 1948 propuštěn z redakce zmíněného týdeníku Dnešek a z deníku Svobodné noviny a vyloučen ze Svazu novinářů i Syndikátu spisovatelů. Koncem roku 1948 byl zatčen. Dne 23. června 1968, v době pražského jara, o tom sám vyprávěl v rozhovoru s Lidovou demokracií:

»Výslech trval dvakrát osm hodin, byl jsem spoutáný a se zavázanýma očima... Na tmavý svrchník mi uvázali ručičky, ale ne ze soucitu, převedli mě pak do jiné místnosti a tam jsem seděl jako odstrašující případ. Kolem mě vodili další zatčené...«

V květnu 1949 byl soud. Ten sice zprostil Valentu viny, ale na pokyn Státní bezpečnosti nesmělo žádné nakladatelství nebo časopis publikovat jakoukoli jeho práci. Valenta sám o tom vypravuje:

»Začala klatba... Finanční situace byla zoufalá... Staršímu synovi byly tehdy dva roky...«

Teprve o třináct let později byla tato »klatba« z předního českého spisovatele Edvarda Valenty »sňata« a Valenta směl opět publikovat. Ovšem jen do roku 1970. Poté jeho práce opět v Československu nesměly vycházet...

Dokladem kulturního barbarství je případ publicisty Vladimíra Sise, redaktora Lidové

demokracie. Vladimír Sís byl zatčen již v roce 1948 a v březnu 1950 odsouzen státním soudem pro údajnou vlezradu a vyzvědačství na 28 let vězení. Sís byl při výsleších tak surově mučen, že musel být k soudu přinesen na nosítkách. V dubnu 1969 se konalo před městským soudem v Praze Sisovo rehabilitační řízení. O této rehabilitaci přinesl informace Janek Lidová demokracie, kde dne 12. dubna 1969 čteme:

»Poté soud vynesl usnesení, kterým ruší rozsudek z roku 1950. Své rozhodnutí zdůvodňuje soud navíc tím, že nezávisle na materiálu obžaloby i nových důkazech a svědectví bylo z řad svědků mimo okruh tohoto případu potvrzeno používání nezákonných metod při vyšetřování Vladimíra Sise. A tak bezmála až 11 let po smrti obžalovaného vrátil nezávislý soud statečnému novináři Vladimíru Sísovi jeho čest...«

Vladimír Sís zemřel 2. července 1958 v leopoldovské věznicí na následky mučení a neposkytnutí lékařské péče...

Neveřejných, tajných procesů s českými a slovenskými publicisty byla po únoru 1948 celá řada. V už zmíněném druhém díle publikace Žaluj uvádí dr. Antonín Kratochvíl některá jména uvězněných spisovatelů a básníků.

Ze čtrnácti Kratochvílem zaznamenaných jmen uveďme jako příklad »spisovatelku Ninu Svobodovou, autorku historických románů Duše a Světelný mrak, esejistu, kulturního historika a kritika Rudolfa Vofřiska, básníka Zdeňka Rotreklia, univerzitní profesory Václava Chytila, Vladimíra Kuřeše, Karla Sloukala a Augustína Podoláka.

Samozřejmě že nešlo pouze o spisovatele. Kratochvíl uvádí ve své knize například i filmového režiséra Václava Bínovce, který byl již v září 1948 odsouzen na tři a půl roku vězení, nebo herce a režiséra Tadeáše Šelinského, který byl téměř dva roky ve vyšetřovací vazbě. Státní bezpečnost se ho snažila »usvědčit« jako jednoho z hlavních organizátorů »atentátu« na Antonína Zápotockého. Jeho manželka, herečka Marie Seifinská, porodila s komplikacemi ve vězení dcerku.

Jednou z nejvýraznějších postav české literatury, která již záhy po únoru 1948 poznala krutost komunistických žalářů, byl básník, překladatel a diplomat Josef Palivec. Do roku 1938 zastával vysokou funkci na ministerstvu zahraničních věcí, po okupaci v březnu 1939 se (hned) zapojil do domácího odboje. Byl členem Ústředního výboru odboje domácího, známého pod zkratkou Úvod, pracoval v přípravném revolučním národním výboru, patřil mezi koordinátory odbojových akcí politicky různě orientovaných skupin. V roce 1944 byl nacisty zatčen a až do konce války vězněn v Praze na Pankráci. V roce 1949 byl zatčen podruhé — tentokrát Státní bezpečností. Václav Černý o něm píše ve čtvrtém díle svých Pamětí toto:

»Zatčen byl v prosinci 1949... byl souzen ojedinele, mlčel, skupina okolo něho nemohla být konstruována. Dvacet let, jež mu udělil předseda dr. Novák, mu Nejvyšší soud v odvolacím řízení potvrdil. Z jara 1954 jsme podnikli petiční spisovatelský zákrok u prezidenta a spisovatele Zápotockého, který Palivcovi milostí snížil trest na polovinu... Palivec se vrátil až po vypršení trestu, v prosinci 1959, třicetšestiletý... V půli roku 1969 byl Palivec soudně rehabilitován...«

Josef Palivec, jako spisovatel po nástupu Gustáva Husáka do funkce generálního tajemníka ÚV KSČ opět umlčený, patřil k největším zjevným českým moderním básníkům. Laureát Nobelovy ceny za literaturu roku 1984, Jaroslav Seifert, o něm výstižně napsal:

»Osamocenosť Palivcovy poezie si nezdá dá desiatitisícových nákladů. Je vzácná, môžeme-li tohoto slova užiti v ušlechtilém

slední odpor českých a slovenských zemědělců proti následné kolektivizaci zemědělství v Československu.

Zhruba šest týdnů po této poradě v Praze se stalo: V malé obci Babice na Moravskobudějovicku došlo k trojnásobné vraždě. V úřední zprávě se to, co se stalo v Babicích, popisuje takto:

Dne 2. července 1951 byla provedena v obci Babicích, okres Moravské Budějovice, surová vražda tří členů místního národního výboru. Dva ozbrojení bandité vnikli ve 22.30 hodin do budovy školy, kde zasedala čtyřčlenná rada místního národního výboru. Vrahové... donutili členy rady, aby vyšli na chodbu a zde zakažděným způsobem ranami do zad zavraždili... Tomáše Kuchtika... Josefa Roupce a... Bedřicha Netolického... František Bláha byl bandity zraněn...«

Ve své »obžalovací« řeči Čížek doslova řekl: »Všichni se octli na lavici obviněných, neboť se ukázali být sprostými zločinci...«

Obžalovaný Josef Knap byl odsouzen na 11 let, František Křelina na 12 let, Jan Zahradníček na 13 let, Václav Prokopaček na 22 let, Zdeněk Kalista na 15 let, Bedřich Fučík na 15 let, Ladislav Jehlička na 14 let...
POZMÁNKY O BABICÍCH:
Dne 19. května 1951 se sešla na ministersterstvu spravedlnosti v Praze porada zástupců všech krajů a příslušných ministerstev. Na programu jednání byl jediný bod: Celostátní akce proti kulakům. Tyto akce měly být provedeny orgány ministersterva státní bezpečnosti, vnitra a spravedlnosti. Jejich účelem bylo zlomit po-

dr. Václav Renč. Vedle nich bylo v tomto procesu odsouzeno pět dalších představitelů inteligence, většinou členů bývalé republikánské (agrární) strany, jako poslanec Antonín Chároupek, dr. Vlastimír Klíma a dr. ing. Otakar Čapek.

Největší vykonstruovaný proces s představiteli české literatury byl zahájen 2. července 1952 v Brně. Soud vynesl rozsudek 4. července. Literární historik dr. Antonín Kratochvíl o tomto soudním přelíčení napsal:

»Byl to pravý »spisovatelský monstrproces«, protože 13 z nich patřilo k představitelům moderní české literatury a literární kritiky.«

Brněnskému procesu předsedal Vladimír Podčepický a prokurátorem byl dr. Karel Čížek, který sehrál neblahou úlohu i v případu čilhošského faráře Josefa Toufara.

smyslu její kvality. A přece je dostupná. A snad neublížím autorovi, jestliže teknu, že je poznamenána jistou aristokratickou výlučností, protože je jen jeho svou originalitou. Avšak nemylte se, Palivec je přitom živelně a vášnivě angažován na osudech svého národa a dokázal to svými činy víc než mnohý z nás...«

Ale nebyly pouze tajné, neveřejné procesy. Také čeští spisovatelé se měli dočkat »svého« velkého procesu. A ne pouze jedné brutální komunistického režimu vůči předním literárním tvůrcům.

První z těchto procesů se konal ve dnech 23. až 28. dubna 1952 v Praze. Soud vynesl trest smrti nad profesorem Josefem Káprou. K doživotnímu žaláři byl odsouzen básník a překladatel Josef Kostohryz, na 25 let vězení pak básník a dramatik

O babické tragédii jsme v našem listě před časem již psali. Nyní se vracíme k dalším otázkám, které zůstávají nezodpovězeny.

Státní bezpečnost pracovala dokonce i na tehdejší dobu neobvykle rychle. Již ve čtvrté 12. července — tedy deset dnů po události v Babicích — byl zahájen v Jihlavě proces se čtrnácti obviněnými. V knize Oty Holuba »Vlčí komando«, která vyšla v Praze v roce 1961, mezi řádky autor přiznává, že Státní bezpečnost používala brutálních vyšetřovacích metod: »Rychlost a pádnost bezpečnostní akce proti teroristům a jejich okamžitě podrobné výsledky vedly k tomu, že většina banditů i jejich pomocníků byla zcela zlomena...«

Na lavici obžalovaných zasedlo 14 obviněných. Mezi obžalovanými byli také dva katoličtí duchovní: farář z Babic Václav Drbola a farář z nedalekého Horního Újezda na Třebíčsku František Pařil.

Rozsudek byl — tak, jako u všech tehdejších politických procesů — připraven se sekretariátu komunistické strany. Tuto skutečnost opět potvrzuje Ota Holub: »...pozdě večer 13. července odešel soud k závěrečné poradě. O půl desáté se členové senátu Státního soudu vrátili. Předseda dr. Rudý oznámil, že příští den, 14. července 1951 v devět hodin dopoledne, bude vyhlášen rozsudek...«

Podle Holuba se soud odebral k poradě o rozsudku »pozdě večer«. Co to je v červenci »pozdě večer«... A již o půl desáté — tolik opět Holub — soud ukončil poradu. Během tak krátké doby není za normálních okolností, jak potvrdí každý právník, možno rozhodnout o rozsudcích nad čtrnácti obžalovanými.

K trestu smrti bylo odsouzeno sedm obžalovaných, mezi nimi také oba katoličtí kněží Václav Drbola a František Pařil. Dalších sedm obžalovaných bylo odsouzeno k trestům na svobodu. Dva z nich na doživotí, ostatní do vězení od 20 do 25 let.

Již krátce po události v Babicích se mezi obyvateli kraje začalo hovořit o tom, že »něco« s celou záležitostí není v pořádku. V září 1951 charakterizoval jeden ilegální časopis, že »celý tragický případ v Babicích byl vyprovokován a řízen agenty Státní bezpečnosti«. V roce 1955 se k událostem v Babicích vracel jiný leták. Zde byl vysloven názor, že »ilegální skupina byla uměle vytvořena agentem Státní bezpečnosti Malým«.

Hlavní aktér případu Babice Ladislav Malý totiž na lavici obžalovaných chyběl. Jen několik hodin po tragické události byl Malý a další člen jeho skupiny příslušníky Bezpečnosti zastaveni. Skutečnost, že Malý padl kulkami příslušníků Bezpečnosti, ačkoli mohl být snadno zatčen, vyvolala už v létě roku 1951 řadu dohadů, zda Ladislav Malý nebyl agentem-provokátorem Státní bezpečnosti a zda nebyl umístěn, aby nenarušil připravený scénář inscenovaného procesu.

Kdo byl Ladislav Malý? Nejpodrobněji o něm píše opět Ota Holub. Přiznává, že se v archívech vlastnoručně napsaný životopis Malého nenachází. Přitom byl Malý, který se narodil v roce 1920 na Slovensku, například v roce 1945 úředníkem národního výboru v Moravských Budějovicích, později pracoval na berním úřadu v Jeseníku. Akční výbor NF nenavrhl v únoru 1948 Malého propuštění ze státních služeb, pouze požadoval jeho přeložení na Ostravsko. To údajně Malý odmítl. Počátkem května 1949 jeho žena oznámila, že je nezvěstná. Pátrání po Ladislavu Malém skončilo tehdy pro Státní bezpečnost — jak se píše v publikaci — neúspěšně. Holub se domnívá, že Malý přešel u Mikulova hranice a uprchl do Rakouska a pak nastoupil do rozvědné školy CIC v Bavorsku...«

Kde však byl Malý předtím, v době, kdy po nezvěstném pátrala Bezpečnost? Nemohl prodělat výcvik StB, která ho na Západ vysílala jako agenta-provokátora? Po zmizě-

ní se totiž ozval otcí dopisem z Vídně až za pět měsíců. Dokonce i Holubovo tvrzení o školení v Bavorsku má jeden háček. V soudním procesu s obviněnými z babického případu vypověděl Karel Němec — citujeme z oficiální publikace »Babice« z roku 1951 — že... »...Malý informoval Karla Němce, že činnost skupiny je řízena z Londýna, odkud dostává instrukce...« Jak je možné, že údajný americký agent Malý dostával instrukce z hlavního města Velké Británie, se samozřejmě nevysvětluje. Lze totiž dost těžko předpokládat, že by Američané řídili Malého z Anglie.

A rozporů přibývá. Kdy se vrátil Ladislav Malý do Československa, aby zde založil ilegální skupinu? Na tuto otázku je několik odpovědí.

Rudé právo z 15. července 1951: »Ladislav Malý byl ve službách špiónážní organizace letadlem vysazen v naší zemi, aby tu organizoval teroristické akce...«

Týdeník Tribuna z 28. dubna 1971: »Malý přešel po vyškolení v Bavorsku jedné podzimní noci roku 1950 znovu naši státní hranici...« Dokumentární film »Babice«, vysílaný Československou televizí 17. července 1970: »Koncem roku 1950 dostává Malý v zahraničí vážný úkol: na území okresu Třebíč má vybudovat teroristickou organizaci...«. Ota Holub v knize »Vlčí komando« z roku 1981 na straně 52 pak píše: »Není pravděpodobné, že byl Ladislav Malý vyslán jako agent do Československa dříve než v zimě 1951...«

Tak kdy se tedy vlastně Ladislav Malý vrátil do Československa a jak? Byl vysazen letadlem, nebo přešel hranice? Bylo to na podzim roku 1950, koncem roku 1950, nebo v zimě 1951?

Ale rozporů v oficiálních údajích o Malém a o jeho činnosti je ještě celé řada. Všimněme si tedy dalších údajů komunistické propagandy.

Film Československé televize o Babicích z července 1970 uvádí: »Malý... udržoval neustálé rádiové spojení se zahraničím...«

Tvrzení Československé televize se však nesrovnává s výpovědi obžalovaného faráře Františka Pařila z Horního Újezda. V oficiální publikaci Babice čteme: »...U Pařila Malý poslouchal také zahraniční rozhlas. Byly to, jak říká, pokyny pro jeho rozvratnickou a teroristickou činnost...«

Představme si, co se tady tvrdí. Ilegální skupina má sice k dispozici rádiovou vysíláčku, jejíž pomocí lze udržovat spojení se zahraničím, ale velitel skupiny navštěvuje byt faráře a poslouchá pokyny — z rozhlasového přijímače.

Ale nesrovnalostí ve výkladu, co vše se v souvislosti s případem Babice mělo stát, je ještě víc. Pro celý případ je stěžejní otázkou, od kdy Státní bezpečnost věděla o činnosti Ladislava Malého jako vedoucího ilegální organizace. Týdeník Obrana lidu uveřejnil 10. prosince 1966 rozhovor s důstojníkem Státní bezpečnosti o Babicích. O Ladislavu Malém říká: »Byl to muž, kterého už Bezpečnost na jihlavsku čekala. Kontrolovala totiž nenápadně činnost protistátní skupiny Gustava Smetany a měla zprávu, že tato požádala cizí špiónážní centrálu o vyslání speciálně vycvičeného agenta, který by řídil v kraji teroristické akce...«

Před prvním květnem 1951 — čteme zase v knize Oty Holuba — bylo zatčeno 20 členů organizace Gustava Smetany. Ale na stopu Ladislava Malého se prý nenarazilo. Holub se však sám dostává se svým tvrzením do rozporu. Na straně 67 své knihy totiž uvádí, že hajný F. Kopuleť poskytl pod včelínem v hehaličské hájence Ladislavu Malému úkryt. A na straně 89 píše: »Přestože budovu hájovny 29. dubna 1951 sřezli dva příslušníci, vyběhl Malý nenadále do lesa. S pistolí v ruce zmizel mezi stromy. Zanedlouho potom výjezdová skupina odhalila opuštěný úkryt ve včelíně...«

Jak je možné, že se Malému podařilo — přes hlídku Bezpečnosti — uprchnout

vnitru by měly co nejdříve vydat svědectví. Památka komunistických obětí z Babic a okolí by měla být plně a důstojně očistěna.

Pronásledování a věznění

Skutečnost, že komunistický režim v Československu zasáhl proti katolické hierarchii policejně až v polovině června 1949, nikterak nesužaduje, že by kněží a věřící byli do té doby zbaveni policejního nátlaku. Prakticky od prvních dnů schopení moci komunisty po únorovém puči v roce 1946 byla řada duchovních všech církví stejně tak jako občané, kteří byli známí svou aktivní činností v církevních institucích nebo institucích majících blízko k církvím, pro tuto svou činnost zatčena. Byli to například pracovníci Orla nebo Charity, YMCA i další organizace a spolky.

Ladislav Malý... byl zasažen šesti stře-lami a ležel v žilě mrtev. Smrtný byl předsel plíc...«

Jisté je, že průstřel plíc mohl nastat jen u stojícího či polostojícího muže, který se nekryl v obilí. Asi předpokládá, že se mu zřejmě věděli, na koho střelí. Je možné, že jejich rozkaz zněl — střel především na muže s rezatou bradkou. Proto Jonáč šest zásahů. Ladislav Malý zřejmě jeněhl stanout před soudem. Tato skutečnost opravňuje k závěru, že agent-provokátor spínil účel a musel být umístěn.

Ale: Nelasnost a záhadý kolem osoby Ladislava Malého by mohly být rychle a snadno vyřešeny. Dnes by již nemělo nic stát v cestě k pravdě o »případu Babice«. Archivy Státní bezpečnosti a ministerstva

do lesa a na dva měsíce zmizet? Na to zatím nebyla dána odpověď.

Dne 2. července 1951 byla pojednou Státní bezpečnost velmi agilní. Do té doby nechala Malému prakticky volné ruce. Nyní se rozjelo pátrání po pachatelích na plně obrátily.

Celé okolí Babic bylo obklíčeno. Kde však hledat Malého a jeho skupinu? Na jednu Státní bezpečnost odpověď věděla. Na pomoc pátrání bylo nasazeno letadlo typu Čáp. Posádka letadla skupinu objevila v žitném poli nedaleko obce Bořilovice. Večer kolem 19. hodiny příslušníci VB pole obklíčili. Byly slyšet výstřely.

Ota Holub píše: »...Když rojnice opatrně postoupily až ke skrytí... naskytl se příslušníkům úderní skupiny hrůzný pohled. Muž s rezatou bradkou — agent CIC

Komunisté sledovali v prvních měsících po puči tady nejen politiku neutralizace svých nejdůležitějších ideologických oponentů — církvi — ale také se pokoušeli policejním terorem církevní představitele zastrážit. V rámci proticírkevní kampaně bylo v prvních měsících po komunistickém puči zatčeno 159 duchovních a více než 500 laiků, kteří byli — pokud šlo o kněze — obviněni hlavně z jakéhosi »politického zneužití kazatelny« nebo »z podpory politických nepřátel lidové demokratického zřízení«. Přitom je zajímavé, že někteří z těchto vězněných kněží byli propuštěni z vazby v druhé polovině roku 1949. Tedy v době, kdy Státní bezpečnost — na pokyn sekretariátu ústředního výboru KSČ a hlavně tehdejšího generálního tajemníka ÚV KSČ Rudolfa Slánského — měla zlikvidovat především nejvyšší představitele církvi. Amnestie, která byla vyhlášena pro zatčené kněze a věřící koncem roku 1949, znamenala, že bylo, často pouze dočasně, propuštěno 99 duchovních a 471 laiků.

Jakých metod však už v letech 1948 a 1949 Státní bezpečnost proti duchovním používala, dokládá nejlépe případ řeckokatolického kněze v Praze Petra Hučka. Hučko byl v roce 1948 zatčen a obviněn, že patřil k organizátorům sítě Banderovců — ukrajinských nacionalistů — na území Československa. Je charakteristické, že případ faráře Hučka se stal předmětem obsáhlého líčení v proticírkevní publikaci Aloise Svobody, Anny Tučkové a Věry Svobodové Spiknutí proti republice, která vyšla v prosinci roku 1949 v nákladu sto tisíc výtisků v pražském nakladatelství Melantrich.

Autoři proticírkevního pamfletu zde například o faráři Hučkovi tvrdí, že byl zapojen do »banderovské civilní sítě« už od začátku roku 1946. Tehdy prý k němu na faru v Praze přišel jako spojka ukrajinských nacionalistů řeckokatolický teolog Řehoř Buranyč, kterého Hučko ukryl »v římskokatolickém klášternickém klášteře blízko své fary«. Buranyče prý farář Hučko jmenoval svým »ministrantem«, čímž měla být maskována jeho pravé činnost. Doslova se pak v knize praví:

»Od toho dne začala pražská řeckokatolická fara fungovat jako banderovské politické středisko v Československu...«

Ale organizátoři jakéhosi církevně banderovského spiknutí se s tím prý nespokojili. Začátkem léta 1948 — tolik opět ona proticírkevní publikace — přišel na faru v Praze také bývalý Lvovský kanovník Lobodyč, který za války bojoval proti Sovětskému svazu. V Praze mu někdo vystavil — kdo, se pro jistotu neuvádí, ale čtenář má být utvrzen v dojmu, že jde o faráře Hučka — falešné doklady. Lobodyč pak mohl odjet do SRN.

Na řeckokatolické faře u faráře Hučka prý našla v následujících měsících úkryt a podporu ještě celá řada příslušníků Banderovských oddílů. Za tuto činnost byl pak řeckokatolický kněz Petr Hučko odsouzen v prosinci 1948 k dlouholetému vězení.

Až teprve v šedesátých letech však vyšla najevo pravda o tomto případu. Obžalobu proti faráři Hučkovi vypracoval — na žádost náčelníka »oddělení východ« Státní bezpečnosti majora Pravoslava Janouška — bývalý konfident nacistického gestapa Jeroslav Hanka...

Tyto pokusy o diskreditování představitelů řeckokatolické církve v Československu byly však pouze předzvěstí daleko

tvrdších zásahů orgánů státu a Státní bezpečnosti proti řeckokatolické církvi v Československu v roce 1950.

...

Permanentní zotřívání boje vedení komunistické strany proti církvi bylo koncem čtyřicátých let způsobeno i vývojem v ostatních zemích východní Evropy, kde byly církve soustavně potlačovány. Například v Albánii, tehdy ještě satelitní zemi Sovětského svazu, byl v únoru 1948 odsouzen dva římskokatolickí biskupové k trestu smrti a popraveni, a tamní arcibiskup Durazzi byl odsouzen k dvaceti letům těžkého žaláře. V Bulharsku byli postaveni před soud vedoucí představitelé evangelické církve a odsouzeni k dlouholetému vězení. V červnu 1948 bylo v Maďarsku souzeno pět evangelických kněží, v říjnu pak biskup luterské evangelické církve. Také oni byli odsouzeni do vězení. Začátkem února 1949 začal v Budapešti proces proti kardinálu Mindszenty. Spolu s ním bylo obžalováno pět dalších osob. Proces, který skončil odsouzením kardinála na doživotí, se stal propagandistickým východiskem k proticírkevnímu útokům v Československu, v Polsku a v Rumunsku. V Rumunsku byli v červnu 1949 zatčeni dva katolickí biskupové a sto třicet sedmi katolických kněží bylo zakázáno vykonávat duchovní úřad.

Stranou těchto proticírkevních akcí nemohlo zůstat ani Kominformbyro. Toto sdružení východoevropských komunistických stran a komunistických stran Itálie a Francie začalo tažením proti církvi, protože podle názoru byla ve všech zemích lidové demokracie vyvíjeli aktivní činnost agenti Vatikánu, kteří »v žoldu imperialistů« usilovali o zvrátí politického zřízení ve státech východní Evropy.

Typický pro tehdejší ozduší je citát z už zmíněné knihy Spiknutí proti republice. O tomto časovém období autoři této proticírkevní publikace uvádějí:

»Plán, na němž se vysoká hierarchie po únorové porážce... dohodla s reakci domácí i zahraniční, byl tento: Vyvolat u nás takovou situaci, v níž by se náboženské cíty občanů dostaly do protikladu s cíty věrnosti národu a vlasti... Nebyl to izolovaný plán. Byl součástí mnohem širšího spiknutí, spiknutí proti Sovětskému svazu a lidovým demokraciím, spiknutí proti míru. Dokazuje nám to i ta skutečnost, že obdobný rozvratný postoj zaujala hierarchie v tutéž dobu ve všech lidových demokraciích... Světová reakce... vrhla do boje všechny své síly, i síly Vatikánu, které si dosud ponechávala v záloze. V procesu proti litovským zrádcům, který se v září 1949 projednával v Budapešti, to přiznal i hlavní vinník Rajk. Řekl doslova, že akce katolického kléru v zemích lidové demokracie, jmenovitě v Polsku a v Československu, byly paralelní s akcí Mindszentyho, a že jsou společně organizovány americkými imperialisty po dohodě s Vatikánem...«

Dnes, kdy už víme, že před více než dvaceti lety byl v Maďarsku citovaný László Rajk plně rehabilitován, a kdy už nejen světová veřejnost, ale i naše ví, jakými metodami byla vynucována přiznání obžalovaných v takzvaných procesech proti velezrádcům a agentům imperialismu, je jasné, co si o podobných výpovědích můžeme myslet: Nebylo na nich ani zrno pravdy. Měly sloužit komunistické straně k prosa-

ze občanů v oné době vrcholícího stalinismu v českých zemích a na Slovensku. Ještě nikdo však tehdy netušil, že zásah proti biskupům v červnu 1949, vytvoření Státního úřadu pro věci církevní a vydání takzvaných církevních zákonů na podzim roku 1949, kterými byly církve postaveny pod dozor komunistického státu, že to všechno je teprve začátek největšího útlačku církve a věřících v moderních českých a slovenských dějinách.

proti řeck maďarského kardinála Mindszentyho... Nic tak nevyjadřuje úroveň našeho stalinismu, jako to, že tomuto muži nedokázal v církvi opatřit jiného oponenta než Josefa Plojbara, ministra »obnovené« vlády a předsedu Mírového hnutí katolického duchovenstva, a že se tento stalinismus pokusil rozleptat stav našeho katolického duchovenstva právě tímto hnutím...»

V době, kdy se tedy komunistická strana rozhodla, že brutálním zásahem zbaví katolickou církev biskupů, kdy se příslušná oddělení Státní bezpečnosti připravovala na tvrdé zásahy proti katolické církvi, byla právě katolická církev a řada duchovních a věřících dalších křesťanských církvi, kteří se stali poslední morální opo-

tesor Václav Černý dokumentuje tuto skutečnost ve čtvrtém díle svých Pamětí. »Okamžitě se v ocelinový mravní jasu vybarvila a až do své smrti nepřestala růst na jednu z největších postav soudobých národních dějin osobnost pražského arcibiskupa Josefa Berana. Od toho 22. června 1949, kdy na protest proti dosazení »vládního zmocněnce« do arcibiskupství prohlásil, že ze svého stáda nebude slyšet, přes jeho čtrnáctitroční internaci na zastrčených místech, až po jeho proslulou řeč 20. září 1965 na Druhém vatikánském koncilu o svobodném svědomí, kde projevili lítost nad upálením Husovým, a křivdou na české pobělohorské emigraci. Svět v něm po celou dobu jeho perzekuce viděl český

zeni jejíž cílů a k likvidaci církvi. Nebo alespoň uskutečnit to, co si přál již na faře 1948 tehdejší Gottwaldův důvěrník a zeť Alexej Čepička: Udělat z církve pouhý nástroj vykonavatelku přání a rozkazů komunistické strany.

Právě proto, že se tento plán nedal uskutečnit, sáhlo vedení komunistické strany v Československu — poté, co selhal pokus o neutralizaci církvi — k brutálnější metodám než doposud. Proto musela být nejprve zdeptána církevní hierarchie, která nepodlehla nátlaku a v osobě pražského arcibiskupa dr. Josefa Berana našla osobnost, jež svou mravní silou daleko převyšovala všechny komunistické představitele moci a jejich pomahače. Pro-

TŘÍDNÍ NENÁVIST

V knize Dálkový výslech publicisty Karla Hvizďaly připomíná Václav Havel také události pražského jara 1968. Vzpomíná na řadu mýtinků, jež se tehdy konaly v nejrůznějších městech republiky a poznamenává:

»Dokonce i tam, na mýtinku, musela veřejnost ještě „muže ledna“ tu a tam šetrně opravovat: když říkali, že nezákonnosti začly procesem se Slánským, sál volal „A co Horáková?“ — a to tam byli vesměs mladí lidé, kteří v době procesu s Horákovou byli dětmi nebo nebyli ještě na světě! Jak to, že museli — a právě oni — upozorňovat ty nejosvícenější příslušníky vládnoucí strany na jejich omyly?«

V době pražského jara 1968 uplynulo od procesu s takzvaným vedením záškodnického spiknutí proti republice, jehož hlavní představitelkou byla údajně dr. Milada Horáková, 18 let. A to, že mnozí z vedoucích představitelů strany o procesu, který byl bezesporu největším a svým dosahem nejvýznamnějším vykonstruovaným politickým procesem od komunistického puče v únoru 1948, neradi hovořili, mělo svou logiku: Vždyť v době, kdy se tento politický monstrproces připravoval, byli sami ještě ve vedoucích funkcích a nesli tedy za to, co se událo, i když ne vždy přímo, tak alespoň nepřímou politickou zodpovědnost.

Proč ale komunisté tento největší monstrproces v moderních českých a slovenských dějinách vůbec připravovali a uskutečnili? Alespoň částečnou odpověď na tuto otázku dává Zpráva komise ÚV KSČ o politických procesech a rehabilitacích v Československu 1949—1968, která donedávna v Československu nesměla vyjít a kterou již v roce 1970 vydal ve Vídni Jiří Pelikán. V této »potlačené zprávě« čteme:

»Ve snaze dovršit mocenské vítězství z února 1948, podat jeden z dodatečných důkazů o jeho oprávněnosti a vyvodit důsledky z dílčích projevů poučorové politické opozice, šlo o to, dokázat, že v Československu existuje organizovaný podzemní odpor z řad příslušníků potlačené buržoazie a činitelů předúnorových nekomunistických stran, který je napojen na zahraniční imperialistické rozvážky a vnější protikomunistické síly. Právě v tomto kontextu došlo k zatčení více než 600 osob, převážně z řad stran národně socialistické, lidové a sociálně demokratické a takzvaných trockistů; zatýkáni započalo listopadem 1949 a vyvrcholilo monstrózním soudním procesem s takzvaným vedením záškodnického spiknutí proti republice v čele s dr. Miladou Horákovou...«

V souvislosti s plánovanou likvidací politické opozice za každou cenu je však třeba vyzvednout i další podstatnou událost: příchod sovětských poradců do vedení Československé Bezpečnosti. Ironií bylo, že o vyslání sovětských poradců požádalo samo Československé komunistické vedení. Bylo to údobí, kdy Stalin, ale také vedení komunistických stran v Maďarsku a v Polsku, Gottwaldovi a Slánskému vytýkali, že prakticky neúčinní nic pro odhalení nepřátel ve straně; v té době byl v Budapešti připravován vykonstruovaný proces se zatčeným vedoucím představitelem maďarských komunistů László Rajkem a jeho druhy. Gottwald a Slánský se tehdy ve snaze zalbit se na jedné straně Stalinovi, na druhé pak jako alibi, že chtějí třídní

ni nepřátelé účinně potírat, obrátili 23. a 29. září 1949 na Stalina s »prosbou«, aby do Československa byli vysláni sovětské bezpečnostní poradci. Československé žádosti bylo vyhověno. Už v říjnu 1949 přicestovali do Prahy sovětské poradci Makarov a Lichačev. Jaké bylo jejich postavení? V už vzpomenu té Zprávě ÚV KSČ o politických procesech o tom čteme:

»Poradci disponovali prakticky od počátku nepřiměřeně rozsáhlou pravomocí, přitom však nebyli kontrolováni Československými orgány a odpovědnost za svou činnost cítili jen ve vztahu k sovětskému ministerstvu Státní bezpečnosti, vedenému Berljou. Průběžně informovali politické orgány Sovětského svazu, ale hlavně vedoucí bezpečnostních složek o stavu a směrech vyšetřování v Československu...«

Gottwaldovi a Slánskému dopis se žádostí o vyslání sovětských poradců měl však nebývalé následky v samotné Československé Bezpečnosti. Zpráva komise ÚV KSČ konstatuje:

»S příchodem poradců jsou spojeny změny v práci Československé Bezpečnosti. Počala v dosud nezvyklém rozsahu připravovat politické procesy. Šlo o zcela nový způsob její práce. Místo odhalování skutečných trestných činů na základě prověřených důkazů nastoupilo hledání nepřátel... Přiznání a výpověď zatčeného se staly hlavním důkazem a výchozím bodem pro další šetření a odsouzení. Proto se snažily nejrůznějšími způsoby falešná přiznání a výpovědi získat. Používaly k tomu nelidských metod, vypracovaného systému fyzického a psychického násilí...«

Toto tvrzení však naprosto neodpovídalo skutečnosti. Neboť jestliže se Zpráva komise ÚV KSČ snaží svalovat vinu za zavedení nelidského způsobu vyšetřování a zacházení s vězni na sovětské bezpečnostní poradce, tak je třeba říci, že tyto metody používali vyšetřovatelé Československé Státní bezpečnosti už od prvního dne komunistického vítězství v únorovém puči roku 1948. Tyto nelidské metody používala Státní bezpečnost v době přípravy procesu se skupinou studenta Milana Choce v létě a na podzim roku 1948 nebo při přípravách procesu s generálem Píkou koncem roku 1948. Tento výčet by se dal libovolně rozšířit.

Jisté je, že příchod sovětských poradců znamenal organizační změny ve vedení Státní bezpečnosti. Zaznamenává je opět Zpráva komise ÚV KSČ. Citujeme:

»Koncem září nebo začátkem října 1949 oznámil na poradě Rudolf Slánský Václavu Noskovi, Veselému a Pavlovi, že bylo rozhodnuto vytvořit zvláštní vyšetřovací sektor pro stranické a politické delikty... Ze vedoucím tohoto sektoru bude Sváb, který v této funkci bude nadále zaměstnancem strany a nebude v ničem podléhat ministerstvu vnitra. Strana poskytne Svábovi lidi a ministerstvo vnitra mu dá k dispozici místnosti, vozidla a vše, co bude k výkonu své funkce potřebovat. Formálně bude Sváb veden jako zástupce velitele Státní bezpečnosti...«

Spolu s Karlem Svábem, do té doby vedoucím evidenčního oddělení ÚV KSČ, přišel na ministerstvo vnitra další pracovník z aparátu ÚV KSČ — Synková, Doubek a Pímpara. Ihned po svém příchodu na ministerstvo vnitra vytvořil Sváb ze svých spolupracovníků dvě skupiny, vy-

hodnocovací a vyšetřovací. První skupina, vedená Synkovou, vyhodnocovala protokoly z výslechů již zatčených osob. Druhá skupina, vedená Doubkem, pracovala přímo podle pokynů Svába a denně mu předkládala výsledky vyšetřování.

V té době sovětské poradci Lichačev a Makarov marně pracovali na přípravě procesu s jakýmsi Československým »komunistickým Rajkem«. Dva tehdy nejvýznamnější zatčení komunisté — bývalý šéfredaktor Rudého práva Vilém Nový a náměstek ministra zahraničního obchodu Eugen Loebel — nesplňovali všechny předpoklady, aby mohli stát v čele »spiknutí«, které mělo být podkladem procesu. Nebylo-li zatím možné zkonstruovat proces s komunistickými zrádci, nestálo ovšem nic v cestě tomu, aby byl vykonstruován proces s představiteli nekomunistických, demokratických politických stran.

V souvislosti s procesem s László Rajkem v Budapešti se vyskytlo také jméno Československého diplomata Jaromíra Kopeckého. Ten působil za druhé světové války v Ženevě, kde se stýkal také s Noelem Fieldem, podle sovětských bezpečnostních poradců spojku mezi Rajkem a západními zpravodajskými centrály. V srpnu 1949 se Kopecký pokusil o útek za hranice, byl ale zatčen a v Praze později podroben brutálním výslechům jak sovětskými poradci, tak samotným Karlem Svábem.

Jaromír Kopecký nebyl však pouze diplomatem, úředníkem ministerstva zahraničních věcí, ale také místopředsedou zahraničně politické komise vedení Československé strany národně socialistické. A předsedkyní této komise byla poslankyně Národního shromáždění dr. Milada Horáková. Ta patřila spolu s dalšími poslankyněmi národně socialistické strany Antonií Kleinerovou a Františkou Zemínovou k těm politickým činitelům nekomunistických stran, kteří byli od léta 1949 pod zosířeným dohledem pracovníků Státní bezpečnosti. Tak věděla Státní bezpečnost o schůzce několika funkcionářů národně socialistické strany, strany lidové a sociálně demokratické, která se konala v září 1949 z podnětu bratra prezidenta Beneše Vojty Beneše na katolické faře ve Vinohřích u Prahy.

Na schůzce se hovořilo o možnostech další politické aktivity. Všichni přítomní se shodli, že ilegální činnost není možná, ba ani žádoucí. Na nějakém dalším společném postupu se účastníci schůzky nedohodli.

Jen několik dnů po tomto setkání — 27. září 1949 — byla ve svém bytě v Praze dr. Milada Horáková Státní bezpečností zatčena. Profesor Václav Černý o tom píše ve svých Pamětech:

»Hned 27. září byla Horáková ve svém bytě zatčena; její manžel, zatýkaný spolu s ní jako kdysi gestapem, utekl druhým východem koupelny na zahradu, dva měsíce se skrýval v bytě spoluodbojáře z Petičního výboru Věrní zůstaneme, přítel Maryšky, byl dopraven na hranice do vesnického mlýna a zaměstnán v něm jako stárek; a z něho teprve přes hory, do Spojených států... ve vlasti zůstalo, opuštěno, dítě Jana...«

Po prvním, spíše ještě sporadickém zatýkání, došlo v listopadu 1949 k velké akci Státní bezpečnosti v Praze a dalších městech Čech a Moravy. Zatýkáni padli za obětí několik stovek osob. Mašinérie přípravy velkého vykonstruovaného procesu se rozjela nyní na plné obrátky.

Likvidace sociální demokracie

Československá sociální demokracie byla komunistům vždy trnem v oku. Nemohli přenést přes srdce, že sociální demokraté nacházeli u dělnictva daleko větší porozumění než komunisté. I když se politické spory se sociálfasisty, jak komunisté sociální demokraty v období mezi oběma světovými válkami hanlivě nazývali, po květnu 1945 zmírnilly, využili komunisté únorového puče 1948 k tomu, aby samostatnou sociální demokracii zlikvidovali.

V červnu 1948 došlo k násilnému sloučení KSČ se sociální demokracií. Z 380 000 členů Československé strany sociálně demokratické jich byla více než třetina »převedená« do komunistické strany. Ostatní buď vstup do KSČ odmítli, nebo byli komunisty »prověřeni«.

V listopadu 1948 dostalo evidenční oddělení ÚV KSČ, které řídil Karel Šváb, příkaz, aby se zaměřilo na důsledné sledování »clizích živlů« ve straně, aby sledovalo činnost a aktivitu funkcionářů a reprezentantů ostatních politických stran, především však sociálních demokratů, kteří se stali po červnu 1948 členy komunistické strany. Tak začalo tvrdé pronásledování sociálních demokratů, o němž již Peříkán v předmluvě k českému vydání Zprávy Pillerovy komise o politických procesech v Československu, která vyšla v roce 1970 ve Vídni, napsal: »Zvlášť drastickým příkladem... je vztah k sociálně demokratické straně... Zanedlouho po násilném sloučení obou stran, jehož nutnost byla pochybná, začalo pronásledování sociálně demokratických předáků i členů, z nichž mnozí se stali obětí vykonstruovaných procesů...«

I když byla řada sociálních demokratů — například dr. Josef Veverka nebo profesor dr. Zdeněk Peška — zatčena již v roce 1948 a i když se na podzim 1948 Státní bezpečnost podařilo rozbit ilegální organizaci sociálně demokratické mládeže, tzv. Ústřední komisi mládeže, systematické pronásledování sociálních demokratů začalo až v roce 1949. Mezi prvními zatčenými byli nižší funkcionáři, kteří se po sloučení s KSČ stali jejími členy.

Nicméně s takzvanými »malými rybami« se Státní bezpečnost nespokojila. Brzy zasáhla vlna zatýkáni také vyšší sociálně demokratické funkcionáře. Jedním ze zatčených byl také Vojtěch Dundr. Tento starý odborář, do roku 1938 generální tajemník sociální demokracie, účastník odboje proti nacistické okupaci. Po »odsouzení« byl komunisty vězněn v pověstné věznicí v Leopoldově, kde byl — jak uvádějí Vilém Hejř a Karel Kaplan ve své knize Zpráva o organizovaném násilí — podroben »urovému mučení a pronásledování. Vojtěch Dundr, jenž byl v roce 1949 — v době jeho zatčení — 77 let, brutálnímu zacházení podleh, zemřel v roce 1952, když mu byla odmluvna lékařská pomoc. Odsouzen byl společně s profesorem Peškou v největším vykonstruovaném procesu s politickými odpůrci komunistů v létě 1950, v procesu s takzvaným »vedením záškodnického spiknutí proti republice«, jehož vedoucí osobností byla údajně poslankyně Československé strany národně-socialistické dr. Milada Horáková.

Po první vlně zatýkáni sociálních demokratů v letech 1949—1950 došlo k dalšímu organizovanému pronásledování demokratů v letech 1953—1954. Jedním z podnětů tohoto pronásledování byly události v červnu 1953. Poté, co československá vláda vyhlásila takzvanou »mėnovou reformu«, došlo v řadě měst a průmyslových podniků

k ostrým protestům. Největší odpor proti tomuto opatření vlády, které posilovalo prakticky všechny občany podstatným snížením životní úrovně, se stala Pízeň — která byla vždy považována za politickou baštu sociální demokracie. Tisíce dělníků průmyslových podniků, především ze Škodovky, se shromáždily na pízeňském náměstí, kde žádaly odvolání vládních usnesení a revizi politiky komunistické strany a vlády. Desítky účastníků pízeňské demonstrace byly zatčeny a za nejkrutějších podmínek, většinou bez řádných rozsudků, drženy ve věznicích a pracovních táborech.

Tyto dělnické protesty byly pro komunisty zámlnkou k zesílení represí vůči sociálním demokratům. Politicky je zdůvodnil usnesením sekretariátu ÚV KSČ, v nichž byly nepokoje v Československu vysvětlovány mimo jiné tzv. vlivy sociáldemokratismu. Také vedení sovětské komunistické strany ukazovalo na to, že se v Československu projevuje negativní vliv 120 tisíc členů KSČ, bývalých sociálních demokratů.

Na zasedání ústředního výboru KSČ dne 4. září 1953 vyhlásil tehdejší prezident republiky Antonín Zápotocký důsledný boj proti idejím demokracie. Namí bez zámlnkou, že i sám Zápotocký byl kritizován sovětskými komunisty, že je v úsilí o vymýcení sociáldemokratismu nedůsledný. V Moskvě mu vyčítali, že odmítal dát zatknout sociálního demokrata generála Bohuslava Ečera, který se po roce 1945 zasloužil o to, aby řada nacistických válečných zločinců byla vydána Československu a odpovídala se za své zločiny před československými soudy.

V souvislosti s akcemi proti sociálním demokratům připravila Státní bezpečnost také únos posledního předsedy Československé sociální demokracie Bohumila Laušmana z jeho rakouského exilu.

Případ Bohumila Laušmana je nejen typický pro činnost vedení KSČ v padesátých letech. Laušman — po varování, že má být zatčen — uprchl koncem roku 1949 z Československa. Spolu s ním se pokusily uprchnout také jeho žena a dcera; obě však byly při přechodu hranice zatčeny. Laušman pracoval nějaký čas jako hospodářský odborník v Jugoslávii, později přesídlil do rakouského Salcburku. Státní bezpečnost připravovala jeho únos do Československa od podzimu 1953. Pomocí agenta, rakouského státního občana, se podařilo 23. prosince 1953 Laušmana vytlákat do restaurace, kde byl omámen a dvěma agenty Státní bezpečnosti přes Vídeň a hraniční přechod v Mikulově dopraven do vězení v Ruzyni. Před volbami do Národního shromáždění 15. května 1954 Laušman vystoupil na veřejné tiskové konferenci s prohlášením, že podporuje politiku komunistické vlády. Toto prohlášení učinil Laušman proto, že mu byla tehdejšími ministry vnitra a členem politického byra ÚV KSČ Rudolfem Barákem přislíbeno, že po veřejném prohlášení budou jeho žena, dcera i on sám propuštěni na svobodu.

Komunisté však i v tomto případě po tvrdili, jak proradné jsou jejich smlby. Laušman zůstal ve vězení a v prosinci 1954 předsednictvo ÚV KSČ rozhodlo, že bude postaven před soud a mimo jiné obžalován z toho, že organizoval ilegální hnutí pravice sociálních demokratů.

Pět měsíců poté, v květnu 1956 — pod vlivem mezinárodních událostí, mimo jiné i po odhalení zločinů v době Staliny vlády v Sovětském svazu —, politické byro své

v Sovětském svazu stal agentem sovětské NKVD (dnes KGB), například již v roce 1949, ale především pak v roce 1953, obcházeli bývalé funkcionáře sociální demokracie a snažili se je získat pro ústát v »légalních« organizacích strany. I když řada Erbenem navštívených osob tuto nabídku odmítla, byli později na základě Erbenových údajů zatčeni a odsouzeni. Také po únosu Bohumila Laušmana poskytl Erben cenné služby Státní bezpečnosti: Byl jako vězeň umístěn dočasně do cely s Laušmanem a snažil se z něho vytákat jména osob, s nimiž byl po útěku do zahraničí ve styku.

LAUŠMAN BYL ŽIVĚNĚ AKAO.
MILÁDE A SOCHARÉ FR. ZUSKY
PROF. NA SOCIÁLNÍKÉ A KANĚ
NICKÉ ANADŠTI V MOŘICICH.

poř pokusil zasáhnout ve prospěch zatčeného. Byl to bývalý levicový sociální demokrat a také dočasný předseda této strany, pozdější dlouholetý člen politického byra ÚV KSČ Zdeněk Fierlinger, který se pokoušel dokázat, že obžaloba proti Nebesáři je postavena na psku, že činy kládané mu za vlnu nemohl spáchat. Fierlinger byl však ostatními členy politbyra — především Alexejem Čepičkou a Věslavem Kopeckým — umlčen a sákm ostře kritizován.

Za druhé: proti sociálním demokratům bylo třeba ve zvýšené míře použít agentů-provokátorů Státní bezpečnosti. Státní bezpečnost poskytl v tomto smyslu přímo nebo otcenitelnou pomoc jako provokátor bývalý zésupce generálního tajemníka sociální demokracie Vojta Erben. V. Erben, který se zřejmě již za druhé světové války jako příslušník Československé vojenské jednotky

státovat smrt »v důsledku srdeční záduchy«, jak se převilo i v úředním úmrtním listu.

Brzy po Laušmanově únosu z Rakouska, začátkem roku 1954, bylo v Československu zatčeno několik desítek bývalých představitelů Československé sociální demokracie; byl mezi nimi bývalý generální ředitel Národní banky, významný československý národohospodář Nebesář, který byl zatčen ve věku 74 let, dále pak funkcionáři strany Otásek a Palouš, Vladimír Górnar, František Čoupek, Zdeněk Kreidl a další. V hlavních procesech na podzim roku 1954 byli odsouzeni k dlouholetým trestům vězení — například 74letý Nebesář k 15 letům zrdřá svobody.

Pozoruhodné při akcích proti sociálním demokratům jsou dvě okolnosti. Za prvé: došlo při nich k jedinému známému případu, kdy se vedoucí představitel KSČ ales-

rozhodnutí změnilo. Laušman měl být z vězení převezen pouze do »střeženého« objektu. Sám Rudolf Barák Laušmanovi ještě 7. září 1956 sliboval, že bude brzy propuštěn na svobodu. Ale nic se nezměnilo. Teprve 2. září 1957 byl Bohumil Laušman v tajném procesu odsouzen k 17 letům vězení. A tento trest — přijal.

Svobody se Bohumil Laušman nedočkal. Ve věznicí v Ruzyni dostal od správy věznic 6. května 1963 cigarety, jež byly podle výpovědi Laušmanova »spoluvězně« Pagáče zřejmě napuštěny jedem. Laušman vypil tři přineseny z vězeňské ošetrovny, vykoutil několik darovaných cigaret, načež dostal křečový záchvat a upadl do bezvědomí. Po celou následující noc mu nebylo poskytnuto lékařská ošetření. Až druhý den v pěti hodin ráno, 9. května, přišel na jeho celu komečnický lékař; ten však mohl už jen kon-

Ještě jednou případ Babice

Prvním účastníkem babických událostí v roce 1951 byl i pan Ludvík Stehlík z Cidliny, odsouzený v červenci 1951 na 21 let vězení. Dnes už patří mezi poslední pamětníky akce Státní bezpečnosti, o níž koluje v kraji mnoho pověstí, ale kterou ještě nikdo uspokojivě zcela neobjasnil.

O případu Babice jsme již uveřejnili několik článků, které se sice rozcházejí v některých detailech, ale shodly se v jednom: že Ladislav Malý, údajný kapitán, vyslaný prý západní rozvědkou, ve skutečnosti však příslušník StB, který babickou vraždu zinscenoval, byl vlastními lidmi zastřelen. Podle této verze vykonal špinavou práci a stejným způsobem byl odstraněn. Pan Stehlík a s ním i někteří jeho vrstevníci z babické oblasti mají však jiný názor. Samozřejmě ani jejich podání nemůže být po tolika letech plně potvrzeno, přesto jeho svědectví uveřejňujeme. Nikoliv pro vyhledávání senzace, ale pouze proto, aby si i mladí čtenáři, kteří nezažili komunistickou hrůzovládu v padesátých letech, mohli uvědomit, že po nástupu totality bylo v této zemi napácháno tolik zla jako v režimech, které byly po jejich porážce postaveny mimo zákon. A mnoho případů politických vražd z té doby u nás zůstává neobjasněno. Na otázku — proč — si jistě každý odpoví sám.

Ladislav Malý a další konfidenti StB měli za úkol zlomit odpor obyvatel jihozápadní oblasti Moravy vůči nastupující komunistické nadvládě, rozbit jejich náboženské přesvědčení (proto také přivedli řadu duchovních na popraviště a do vězení), připravit půdu k zakládání JZD a získat laické pracovní síly pro uranový průmysl. Malý, který si získal důvěru většiny ilegálních pracovníků, vyvolal řadu akcí proti režimu, v podstatě však šlo o připravené provokace. Jejich důsledkem byla hromadná zatýkáni, Malý však vždy vyvázl bez úhony.

Heraltice, Rokytnice, Loukovice, Čáslavice, Horní Újezd, Šebkovice, Cidlina — to byla místa, kde se Malý snažil podchytit největší antikomunisty. Používal všech možných prostředků, mimo jiné i vydírání; kde nenacházel ochotu zapojit se do »odboje«, vyhrožoval vojenským soudem po pádu komunistické diktatury.

Nadešel 2. červenec 1951. Ozbrojená skupina Ladislava Malého s Antonínem Plichtou, jeho synem Stanislavem a Mlýskou vyčkávala nedaleko Babic. Kromě Malého nikdo z nich netušil, že dochází k vyvrcholení nejzákeřnější operace StB v dějinách této neblaze proslulé organizace. Po vraždě babických představitelů Mlýska, Plichtová a Malý uprchli k Bolíkovcům, kde se ukryli v obli. U silnice mezi Bolíkovcemi a Babicemi postavili vojáci dvě pozorovatelny, odkud estébáci řídili operaci. Pozorovatelny byly postaveny tak, že tvořily s úkrytem pachatelů trojúhelník. Nad krajinou kroužil letoun a Malý, aby na sebe upozornil, po něm vystřelil. Znamení bylo dáno a kruh se začal stábovat kolem pole.

Když skončil záťah, našli Stanislava Plichtu s dvěma čistými průstřely páteře. Již několikrát opakovaná verze zní, že všichni, včetně Malého, byli na místě nalezeni mrtví. Odporuje tomu však skutečnost, že Plichta mladší ještě dva roky žil zcela ochrnutý ve vězeňské nemocnici a podařilo se mu podat o posledních chvílích v obklíčení zprávu. Vzkazoval: »Postřelil nás Malý a pak odešel s estébáky.« Rovněž dodal, že Mlýska s rukama nad hlavou se rozběhl směrem k vojákům. Chtěl zvolit raději zatčení, než okamžitou smrt z rukou Malého. Přesto byl zastřelen šesti ranami zezadu. Později se proslýchalo, že muž oblečený do kožené bundy, kterou Malý obvykle nosil při svém »působení« v širokém okolí, byl spálen, jak odchází po akci z pole a na-

stupuje do připraveného auta. Byl to Malý? Informace zřejmě pochází od některého ze zúčastněných vojáků. Kdo však může či chce dnes svědecky prokázat tuto informaci?

Mrtvola, podle některých svědků dovezená z Třeště, měla nahradit mrtvolu Malého. Údaje o jeho smrti se lišily i v oficiálních zprávách. Nejdříve byl prohlášen za mrtvého už na poli, při soudním přelíčení však předseda senátu prohlásil, že velitel skupiny Malý nemůže být souzen, jelikož právě zemřel v nemocnici na následky zranění. Po listopadu 1989 byla vojenská prokuratura v Praze požádána o vydání zatykače na Ladislava Malého. Prokuratura údajně odmítla vydat zatykač s tím, že s celou záležitostí není možné nic dělat, je promíčena. Jistého není nic. Všichni, kdo přežili, jsou však přesvědčeni, že Malý neskončil tak, jak se traduje. Po »smrti« byl prý viděn Ludmilou Plichtovou, dcerou popraveného Antonína Plichty, která ho poznala při náhodné návštěvě Litoměřic. Žije-li Malý, skrývá se pravděpodobně pod cizím jménem, a je otázkou, zda v Československu. Jeho bývalá manželka a syn s rodinou se přestěhovali do podhůří Jeseníků.

»Z jihlavské věznice,« vzpomíná pan Stehlík, »nás vodili na stavbu. Bylo to v sousedství kláštera, jehož část si věznice zabrala. Místní kmešník nám jednou řekl že tu byl nějakou dobu Malý ukryt.«

Monstrproces splnil dokonale svůj účel. Příslušníci StB obcházeli domkáře i sedláky v okolí a prováděli kolektivizační vesnice. Kolář Kuchyňa vzpomínal na nábor do družstva: »Znal jste Plichtu? — ptali se mne. Odpověděl jsem: Samozřejmě, že ano. — Tak za to můžete taky dostat 20 let. Můžete dostat 20 let, anebo můžete jít domů, jak chcete, ale podepište nám tady, že založíte družstvo. — A tak jsem šel domů a za-

Pomník v Babicích, na němž jsou vyryta jména zavražděných — mučedníků socialismu — které však sama StB dala zavraždit. Pamětníci události chtěli instalovat nový pomník, který by odhaloval celou pravdu babického případu.

Budova bývalé školy v Babicích, v níž došlo k tragédii.

Obec Babice.

LIKVIDACE TRÍDNÍCH NEPŘÁTEL

Dne 27. září 1949 byla v Praze zatčena dr. Milada Horáková, členka vedení Československé strany národně socialistické, do 10. března 1948 poslankyně Národního shromáždění, předsedkyně zahraničněpolitické komise národně socialistické strany. V následujících dnech a týdnech bylo pak v Československu zatčeno více než 600 osob, které — podle verze Státní bezpečnosti — byly ve větším či menším styku s dr. Horákovou nebo sledovaly politické cíle obdobné těm, jež zastávala tato zatčená.

Státní bezpečnost se tehdy soustředila na přípravu vykonstruovaného procesu s představiteli nekomunistických, demokratických politických stran. Ale ani ona, ani předsednictvo ústředního výboru KSČ ještě neměly v celé řadě otázek, jež se soudem souvisely, jasno. 9. prosince 1949 informoval ústřední tajemník ÚV KSČ Rudolf Slánský krajské tajemníky strany o tom, že »byla zatčena početná skupina národních socialistů, v níž bylo také několik pravcových sociálních demokratů«. Slánský prohlašoval, že skupina byla vedená Fráňou Zemínovou, bývalou poslankyní Československé strany národně socialistické, která odešla do ilegality, »aby odtud organizovala teroristické skupiny«. Dále Slánský tvrdil, že zatčení vypovídají o tom, jaké dostali po únoru 1948 instrukce. Měli se prý věnovat do komunistické strany a tam získat nejvyšší funkce.

Český historik Karel Kaplan si v této souvislosti všimá ve Slánského zprávě tři nelogičnosti. Za prvé hovořil o tom, že mezi zatčenými jsou příslušníci pouze dvou politických stran; k zatčeným patřili ale také lidovci. Za druhé označil Slánský za hlavu skupiny poslankyni Zemínovou a konečně, za třetí, nelogiicky tvrdil, že zatčení měli za úkol zmocnit se vedoucích pozic a funkcí v komunistické straně. Jak by to bylo v případě Zemínové, dr. Horákové a dalších členů takzvané ilegální organizace možné, o tom se Slánský ani slovem nezmínil.

Mezitím probíhalo »vyšetřování« zatčených speciální vyšetřovací skupinou Státní bezpečnosti, řízenou Milanem Moučkou. V první fázi výsledků zatčení veškerá obvinění odmítali a popírali účast na jakémkoliv protistátním spiknutí. Proto bylo proti nim použito nejbrutálnějších metod — fyzické a psychické násilí nabylo takové míry, že například poslankyně Antonie Kleinerová se pokusila v prosinci 1949 o sebevraždu, aby tak ukončila své trápení. Po letech o této fázi přípravy procesu říká, že — jak uvádějí Vilém Hejl a Karel Kaplan ve své knize Zpráva o organizova-

ném násilí — ji vyslyšel sám Karel Šváb.

»Třikrát se zúčastnil mého výslechu... Při každé návštěvě mi do krve rozbil obličej...«

»Jestli se přiznáte nebo ne, tím se na věci nic nemění. Rozsudky pro vás stejné máme,« říká Šváb Antonie Kleinerové.

Nelidské výslechy byly tehdy »obohaceny« o nové vyšetřovací metody, které zavleli sovětské bezpečnostní poradci a jež do podrobností přebrala Státní bezpečnost. Sovětské poradci Lichačev a Makarov právě při přípravě procesu s dr. Miladou Horákovou a dalšími obžalovanými zasáhli mimořádně aktivně do průběhu vyšetřování. Byli to oni — jak uvádí opět Karel Kaplan — kteří celou takzvanou protistátní skupinu »sestavili«, přičemž do ní zařadili i osoby, které se předtím vůbec neznaly a nikdy se spolu neviděly. Podle poradci předem připraveného procesního scénáře se prý společně »dohodli« na boji proti komunistickému režimu. Sovětské poradci zavedli takzvané protokoly otázek a odpovědí. Jejich princip byl jednoduchý: Byly položeny otázky, na které obžalovaný odpovídal. Otázky a odpovědi byly pak korigovány a upřesněny a potom byly vyšetřovanému položeny otázky přesněji formulované — a vyžadovala se předem připravená odpověď. Takto detailně zformulované protokoly pak sloužily jako podklad pro vlastní soudní řízení. Vyšetřovatel probíral s každým vězněm otázky a odpovídal tak dlouho, až je ten dokonale ovládl.

Jedním z vyšetřovatelů dr. Milady Horákové byl rovněž Václav Pešek, který byl dočasně také velitelem věznice v Praze na Pankráci. I s Václavem Peškem hovořili v době pražského jara 1968 novináři. Dotazovali se ho také samozřejmě na vyšetřování dr. Horákové. Ve Svobodném slově ze 2. června 1968 uvedl Václav Pešek v souvislosti s procesem:

»Ano, jmenuji se Václav Pešek a byl jsem referentem, ano, vyšetřovatelem dr. Horákové... Vadilo mně v celém případě skupiny Horákové, že jeden vyšetřovatel nedělal o druhém, co dělá. Určitě jsem měl Horákovou sledovat už od začátku a taky jsem ji měl zatýkat. V Ruzyni nám vyšetřovatelům jenom řekli, že jde o veliký případ...«

Kdo že to Peškovi řekl?

»Moučka. Ano, Milan Moučka. Pochopte, když jsme byli postaveni před hotovou věc a neznali jsme souvislosti, nikdo se nemohl divit, že jsme se nemohli dostat z místa...«

americké reakce«. Druhá varianta procesu, aby byla hlavní pozornost věnována domácí reakci — pro níž se vyslovila především Státní bezpečnost — byla funkcionáři KSČ odmítnuta.

Rozhodnutí, aby byla hlavní vlna obžalovaných spatřována v tom, že měl spolejit s jakousi mezinárodní reakcí, měla pak vliv i na stanovení osoby vyhledávané Státní bezpečnosti, aby se stala protagonistkou údajného spiknutí. Nyní to už nebyla Fráňa Zemínová, kterou za vedoucí ilegální skupiny označil 9. prosince 1949 Rudolf Slánský. Spiknutí mělo být vedeno dr. Miladou Horákovou. Pro tuto změnu hovořilo hlavně to, že dr. Horáková jako předsedkyně zahraničněpolitické komise Československé strany národně socialistické byla podle názoru komunistického vedení nejvhodnější objekt. Vždyť mělo být prokázáno, že

ministr, který o Státní bezpečnosti napsal: »Státní bezpečnost nasadila při vyšetřování metody, které se vynikajícím způsobem uplatnily. Obžalovaní, kteří od počátku důsledně odmítali svou vlnu, byli trpělivými mi diskusem a orgány Státní bezpečnosti dovedeni k tomu, aby doznali o své činnosti plnou pravdu...«

Cyralčtější slova by mohl sotva kdo vyslovit.

Na jaro 1950 předložila skupina vyšetřovatelů, vedená Milanem Moučkou, ministru Státní bezpečnosti výsledky vyšetřování. Ten s nimi seznámil bezpečnostní komisi sekretariátu ústředního výboru KSČ. Podle návrhu Státní bezpečnosti měl proces dostat název Proces s vedením Československého odboje. Současně bylo dosaženo jednoty názorů, že proces má sloužit »k odhate-

k výslechům v Ruzyni uvedla, že první dny byly opravdu vyčerpávající a že výslechy trvaly s menšími přestávkami celé dny a noci.

Jedním z obžalovaných v procesu byl také dr. Bedřich Hostička. Ve Svobodném slově ze 2. června 1968 o něm čteme: »Ani dnes neztratil svůj optimismus a s naprostým klidem vypovídá o začátku výslechu ještě v Bartolomějské ulici. »Zavázali mi mokry hadr kolem očí a začali mlátit. Jeden den, druhý den. Mezitím byly ve dne v noci výslechy. Ano, v té době jsem podepsal všechno, co napsal. Měl jsem v té době pětadvacetiletého syna, a když jsem byl převezen do Ruzyně, každý výslech začínal slovy: Vaše dítě je dítětem oběťce...«

Na ministerstvu spravedlnosti v Praze koordinoval tuto »práci« tehdejší náměstek

Václav Pešek, který, jak podávali svědectví vězňové, při výsleších rozbíjel láhve o bolení vyšetřovaných, tvrdí, že vůči dr. Miladě Horákové nebylo použito násilí. Dostalo říká:

»Ale věřte mně u Horákové jsem nepoužil žádné fyzické násilí...«

Pešek dále hovoří o tom, že výslechy byly dlouhé a konaly se ve dne i v noci, ale Horáková prý měla vždycky dost času na spánek. Nový výslech začínal vždy až za několik hodin. Na otázku, jestli jí mezitím nevzal k výslechu jiný vyšetřovatel, Pešek odpovídal, že sice o tom nic neví, ale připustil, že to možné je.

Zatímco velitel vyšetřovatelů Milan Moučka i vyšetřovatel Václav Pešek tvrdí, že nepoužívali fyzické násilí, vypovídali v době pražského jara účastníci procesu pravý opak. Tak například Antonie Kleinerová

skupina byla řízena ze zahraničí a že měla sloužit zájmům amerických imperialistů. K tomu však přibyl ještě další zahraničně-něpolitický aspekt. Nejen západní imperialisté měli být »odhaleni«. Na lavici obžalovaných měly zasednout také osoby, jež — jak si to přála Moskva — byly ve službách titovské, fašistické jugoslávské kliky.

A tak mohl začít největší monstrproces stalinských let v Československu.

Nepřátelé z vlastních řad

Dne 20. listopadu 1952 začal v soudní budově v Praze na Pankráci jeden z nejpozoruhodnějších procesů v historii mezinárodního komunistického hnutí. Ještě nikdy v minulosti nezasedli na lavici obžalovaných ústřední tajemník ústředního výboru Komunistické strany — ani v pověstných moskevských procesech v druhé polovině třicátých let. Nebylo tomu tak ani v Albánii, v Bulharsku a ani v Maďarsku.

O procesu s Rudolfem Slánským a dalšími třinácti obžalovanými se toho napsalo hodně. Z čeho byli obžalováni obvinění? Poslechněme si výňatek z obžaloby, jak ji při zahájení procesu přednesl »proslulý« státní žalobce dr. Josef Urválek:

»Díky obezřetnosti, prozřavosti a rozhodnutí vůdce československého lidu Klementa Gottwalda, díky nerozborné jednotě a samokritičnosti ústředního výboru Komunistické strany Československa kolem soudruha Klementa Gottwalda, díky neochvějné věrnosti a oddanosti veškerého československého lidu straně, vládě a soudruhu Klementu Gottwaldovi, díky nezdoilé věrnosti našich národů k Sovětskému svazu, bylo spiknutí rozdraceno a úklady zločinců zmařeny. Jakkoliv nebezpečná rozsahem i hloubkou zrady byla nepřátelská činnost Slánského a společníků, spiklenci zásluhou bdělosti a pohotovosti orgánů naší Státní bezpečnosti namohli svého konečného zločinného cíle dosáhnout. Orgány Státní bezpečnosti, věrný lid, vláda, KSČ a soudruhu Klementu Gottwaldovi, zadržely včas zločinnou ruku spiklenců. Škody, které spiklenci způsobili republice, lidu, budování socialismu, jsou velké. Avšak přes všechny tyto škody československý lid pod vedením své komunistické strany a prezidenta republiky Klementa Gottwalda s bratrskou pomocí Sovětského svazu pokračuje ve výstavbě socialismu...«

K tomuto vystoupení není co dodávat.

Kdo zasedl na lavici obžalovaných? Zde jsou jména v pořadí, jak je Urválek předčítal:

Rudolf Slánský... židovského původu, z rodiny obchodníka, bývalý ústřední tajemník KSČ, před zatčením náměstek předsedy vlády Republiky československé...

Bedřich Geminder... židovského původu, syn obchodníka a hostinského..., bývalý vedoucí mezinárodního oddělení sekretariátu ÚV KSČ...

Ludvík Frejka, židovského původu, syn lékaře, bývalý přednost národohospodářského odboru Kanceláře prezidenta Republiky československé...

Josef Frank, Čech, z dělnické rodiny..., bývalý zástupce ústředního tajemníka KSČ... Vladimír Clementis..., Slovák, z buržoazní rodiny..., bývalý ministr zahraničních věcí...

Bedřich Reicin..., židovského původu, z buržoazní rodiny..., bývalý náměstek ministra národní obrany...

Karel Sváb, Čech, z dělnické rodiny..., bývalý náměstek ministra národní bezpečnosti...

Artur London..., židovského původu..., syn živnostníka..., bývalý náměstek ministra zahraničních věcí...

Vavro Hajdů, židovského původu..., syn majitele lázní Smrdáky..., bývalý náměstek ministra zahraničních věcí...

Evžen Lóbl..., židovského původu, syn velkoobchodníka..., bývalý náměstek ministra zahraničního obchodu...

Rudolf Margolius..., židovského původu, syn velkoobchodníka..., bývalý náměstek ministra zahraničního obchodu...

Otto Fischl..., židovského původu, syn obchodníka..., bývalý náměstek ministra financí...

Otto Šling..., židovského původu, syn továrníka..., bývalý vedoucí tajemník krajského výboru KSČ v Brně...

André Simone, židovského původu, syn továrníka..., bývalý redaktor Rudého práva...

Opět stojí za pozornost jedna skutečnost: Jedenáct ze čtrnácti obžalovaných bylo označeno jako »židovského původu«. I zde je patrný záměr: Obžalovaní mají být v očích československých občanů zdiskreditováni jako stoupenci údajného světového sionismu, mají být vyvolány nejnižší rasistické pudy, má být uměle vytvořena jakási antisemitská nálada. I to odpovídalo procesu, přesněji řečeno chorobnému antisemitismu, kterému v posledních letech svého života stále víc propadal sovětský diktátor J. V. Stalin...

Ale nejen to — v celém vykonstruovaném procesu se »spikleneckým centrem« je pro každého, kdo byl jen trochu seznámen s moskevskými procesy druhé poloviny třicátých let, viditelná stejná reže. A nejen reže. I obvinění, jež byla státním žalobcem vznesena, se liší od obvinění, jež při moskevských procesech vznesl sovětský žalobce, pověstný Andrej Vyšinskij, vlastně jen datem a místem.

Na lavici obžalovaných v Praze zasedlo 20. listopadu 1952 čtrnáct mužů, které spojovalo pouze jediné — všichni patřili k vedoucí, ba nejvyšší garnituře Komunistické strany Československa. Jinak měli sotva něco společného. Již jedním se podstatně rozlišovali: dobou svého zatčení, která se lišila často měsíci, ba i roky. A mnozí z těch, kteří byli nyní vydáváni za spěšence a spiklence, byli zatčeni na příkaz těch, kteří pak s nimi byli společně souzeni. Konkrétně:

Například bývalý náměstek ministra zahraničního obchodu Evžen Lóbl byl zatčen již v listopadu 1949. A Bedřich Reicin, jeden z hlavních strážců komunistického teroru vůči příslušníkům armády, byl zatčen na pokyn Rudolfa Slánského, který nyní sám figuroval jako hlava spiknutí.

Literární historik Antonín Kratochvíl si ve své knize Zalují všimá obžalovaného ministra zahraničních věcí Vladimíra Clementise:

»Z dalších obžalovaných to byl zvláště... Vladimír Clementis, jehož nebylo dobře možné zařazovat do vykonstruovaného »spikleneckého centra« Rudolfa Slánského protože Clementis neměl se Slánským co činit ani resortně, ani společensky, natož osobně.«

Proč tedy taková přepodivná směs rozličných typů obžalovaných? Samozřejmě že i to mělo svou logiku. Hlavní předpoklad — že naprostá většina takzvaných »spiklenců« byla židovského původu, byl spínán. Ale obžalovaní byli vyhlédnuti sovětskými poradci a vyšetřovateli Státní bezpečnosti na příkaz Moskvy také podle toho, aby na lavici zasedli »zástupci« všech důležitých ministerstev — armády, bezpečnosti, zahraničí, zahraničního obchodu, financí, průmyslu — a samozřejmě vedení komunistické strany.

Dlouho se uvažovalo, kdo by měl být hlavou tohoto spiknutí. I zde se role měnily podle toho, jak rostl počet zatčených komunistických funkcionářů. Když se v kruhích sovětských poradců a vyšetřovatelů Státní bezpečnosti hovořilo o procesu podle

Od 24. listopadu 1951 měli tedy vyšetřovateli Státní bezpečnosti a jejich sovětské poradci ve vazbě onoho dlouho hledaného »vůdce« protistátního spikleneckého centra a mohli zahájit přípravu k procesu, který měl odhalit nepřátelé komunistické strany a představitelé sionistického »spiknutí«.

Zatímco v zámečku Kolodějských byli zatčeni komunisté Rudolf Slánský, Artur London, Eugen Lóbl, Otto Šling a další podrobili surovým, brutálním výslechům, pokračovala vlna zatýkání mezi vedením komunistické strany a mezi členy vlády. Byli zatčeni Bedřich Geminder, Josef Frank, Ludvík Frejka, Rudolf Margolius a André Simone, kteří byli zatčeni mezi hlavními obviněnými protistátního spikleneckého centra. Zatčeni byli ale i ti, kteří na lavici obžalovaných spolu s Rudoltem Slánským nezasedli — například Josef Goldman a Jarmilla Taussigová.

své vlivy v Korunovačnické třídě 35 v Praze -Bubenečské zatčení.

O jeho zatčení se dohodli jen několik dní předtím Gottwald, Zápotocký, Čepička ministr Státní bezpečnosti Koptiva a vedoucí sovětských poradců Beščasnov.

KOMUNISTÉ V ROLI ZRÁDCŮ

byl židovského původu. A tak se hledá další vedoucí představitel spiknutí. Před Gottwaldův zákaz tázat za zatčených ne údajnou protistátnickou činnost dřádující představitel KSČ, část sovětských poradců a československých vyšetřovatelů se začala při výsleších dotazovat na ústředního tajemníka strany Rudolfa Slánského. Byl to Artur London, který po brutálních výsleších podpsal jako první výpověď, že hledaný představitel a vůdce je — Rudolf Šlánísky.

Od podepsané, byl vynucené výpovědi, že v čele spiknutí je ústřední tajemník ústředního výboru KSČ Rudolf Slánský — navíc židovského původu — zbyvali již malý krk ček k jeho zatčení.

V noci z 23. na 24. listopadu 1951 by Slánský po návratu z večere u tehdejšího předsedy vlády Antonína Zápotockého ve

budapeštského vzhru — s maďarskými komunisty v čele s László Réjkem — to měl být vedoucí tajemník brněnského výboru KSČ Otto Šling. Ale ten se Kremli zdal příliš »malou rybu«. Tak se hledal jiný »vedoucí« spiknutí. V úvahách Bezpečnosti vystřídal Šlinga Clementis, který měl v Moskvě řadu »vroubků«.

V roce 1939, poté, co Stalin uzavřel s Hitlerem smlouvu o přátelství a neutrojení, i Clementis ze svého pařížského exilu osítě kritizoval. Za tuto kritiku Stalina byl vyložen z komunistické strany. Je do jisté míry Clementisovo osobní tragédií, že dcera komunistické strany byl zpět přijat na osobní přímluvu prezidenta dr. Edvarda Beneše který se za Clementisovo znovupřijetí zasa zval i Klementa Gottwalda během svého pobytu v Moskvě v prosinci 1943.

Clementis byl sice uznán za »dostatečně ho« nepřítel, ale měl jednu »vadu« — ne

Až v polovině roku 1952 nabýly představy vyšetřovatelů a sovětských poradců o velkém procesu se spiklenci konkrétní podoby. Od června 1952 byly vedeny diskuse mezi vyšetřovateli, sovětskými poradci a ministrem Státní bezpečnosti Karlem Bačlíkem, který v lednu 1952 v této funkci vystřídal Ladislava Koptívu, o názvu připravovaného procesu a hlavně pak o lidech, kteří by se měli ocitnout na lavici obžalovaných. Ve zprávě Pillerovy komise ústředního výboru KSČ o politických procesech v Československu, která byla vypracována v roce 1968, se o tomto stádiu přímo píše:

„Při výběru osob do vedení „spikleneckého centra“ mělo rozhodující význam několik hledisek. Při obrovském počtu zatčených byl dostatečně bohatý výběr, a proto se určovalo podle toho, jak kdo vypovídal, jaká byla u něho zázraka, že vystoupí „dobře“ u soudu, jak zapůsobí jeho výpověď a jak měl blízko k Rudolfovi Slánskému. Důležitá byla i snaha, aby ve skupině byli představitelé hlavních oblastí života...“

Úsilí vyšetřovatelů, vedených Bohumilem Doubkem, plínáší dobré výsledky — hlásili sovětským poradcům do Moskvy. A tak mohlo být přikročeno k „závěrečným organizačním a kádrovým přípravám“ a k vypracování obžalovacího spisu. V Pillerově zprávě se o tom píše:

„Dne 27. srpna schválil politický sekretariát ústředního výboru KSČ za hlavního prokurátora procesu dr. Josefa Urválka, 25. října pak složení soudního tribunálu — předseda dr. Jaroslav Novák, členové dr. Karel Trudák a František Stýblo. Prokurátoři, soudci i obhájci prošli před procesem zvláštní přípravou — „školením“ — ve které jim byly přesně vymezeny úlohy. Byli zavázáni k tomu, že se budou držet přesně materiálu z vyšetřování a postupovat podle scénáře procesu...“

Samozřejmě, že hlavní pozornost byla soustředěna na vybrané obžalované a jejich přípravu. O tom, jak probíhala, se říká v Pillerově zprávě toto:

„Souběžně podle návodu poradců se učili nazpaměť výpovědi i obžalobám. I když už šlo o lidi zcela zlomené, byly pro jistotu jejich role nahrány předem na magnetofonové pásky... Ukázky z nahrávek byly dokonce předvedeny na předsednictvu ústředního výboru KSČ. Těsně před procesem pak na obžalované — s výjimkou Rudolfa Slánského — působil v osobních rozhovorech Karol Bačlík. Naznačoval jim, že dohodnuté vystoupení před soudem může mít vliv na výši trestu, apeloval na jejich odpovědnost ke straně, v jejímž zájmu prý se musí proces uskutečnit, a sliboval záruky pro jejich rodiny...“

Zajímavé je, jak na obžaloba reagovali tehdejší členové předsednictva ústředního výboru KSČ. Tak Klement Gottwald považoval za nutné, aby žaloba ukázala, jak se Slánský „maskoval, obojetnil, lhal“. Jedním z takzvaných „sekýrářů“ byl Václav Kopecký. Ten považoval za nutné připomenout, že agenti imperialistů se stávají „západníci“ a „židé“. Konečný text obžaloby pak z pověření sekretariátu ÚV KSČ zformulovala komise ve složení Karol Bačlík, Alexandr Čepička, Václav Kopecký a dr. Štefan Rais. Poslední redakci provedl Klement Gottwald a kromě důležitých úprav vyškrtl pasáž, v níž byl Rudolf Slánský obviněn z prosazování československé cesty k socialismu.

V té době bylo také ve vedení Komunistické strany Československa rozhodnuto o výši trestu. Je znám výrok Klementa Gottwalda, který prohlásil, že „dáme jedné špagátů a tři doživotí“. Připomeňme prohlášení jednoho ze tří obžalovaných, kteří unikli katově oprátce — Artura Londona. Ten v roce 1982 prohlásil: „Odpovědnost za to, že bylo vyneseno a vykonáno jedenáct rozsudků smrti, padá jedině a pouze na Klementa Gottwalda a členy tehdejšího vedení KSČ. Jsem přesvědčen, že

Moskva by se spokojila s menším počtem vykonaných rozsudků smrti...“

Proces s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfovi Slánským začal 20. listopadu 1952 v Praze na Pankráci. Probíhal přesně podle předem připravovaného scénáře a detailního časového plánu. Jen jednou se stalo, že prokurátor přeskočil otázku a obviněný, naučený na určitý sled otázek a odpovědí, odpovídal nikoliv na otázku přednesenou, ale na tu, která měla být podle plánu položena.

Rozsudky, ve kterých figurovali v různých obměnách obvinění z velezrady, zvědačství, sabotáže a vojenské zrahy, byly podle časového plánu vyneseny 27. listopadu 1952. K trestu smrti byli odsouzeni Slánský, Geminder, Frejka, Frank, Clementis, Reicin, Sváb, Margolius, Fischer, Šling, Simone. K doživotnímu vězení pak London, Löbl a Hajdů.

Odsouzení se neodvolali. Jejich žádosti o milost nebylo vyhověno. Dne 3. prosince v časných ranních hodinách byl vykonán trest smrti na všech jedenácti odsouzených. V lednu byl pak jejich popel rozsypan příslušnými Státní bezpečnosti na zledovatělé slánici mezi Prahou a Mělníkem.

Zajímavé jsou poslední dopisy odsouzených. Napsali je všichni kromě Rudolfa Slánského. Vydávali v nich svědectví, jejichž význam — jak opět uvádí tzv. Pillerova komise — nejlépe charakterizují slova Frejkova dopisu Klementu Gottwaldovi. Frejka, který po léta patřil k nejbližším Gottwaldovým spolupracovníkům, psal:

„V poslední hodině svého života člověk neřekne, a proto vás prosím, abyste věřil, co vám zde píši. Stejně se vám dostanou tyto řádky do rukou, až už nebudu, a proč bych pak měl psát něco jiného než pravdu?...“ A dodal, že o sobě mluvil jako o agentovi proto, aby splnil svoji povinnost vůči pracujícímu lidu a KSČ — jak ho k tomu nabádali vyšetřovatelé.

Jiný z obžalovaných, bývalý vedoucí krajského výboru KSČ v Brně Otto Šling, napsal:

„Prohlašuji před popravou pravdivě, že jsem nikdy nebyl špiónem...“

A konečně novinář André Simone. Ten nejprve připomenul, že několik hodin před smrtí říkával snad i nehorší člověk pravdu, a v řádkách, adresovaných Klementu Gottwaldovi, uvedl, že nebyl nikdy velezrádcem, nikdy špiónem, nikdy agentem západních a jiných rozvědek.

Klement Gottwald obdržel dopisy deset dnů po vykonání rozsudků smrti, 13. prosince 1952, od ministra státní bezpečnosti Karola Bačlíka. Dopisy, které napsali odsouzení k trestu smrti svým rodinným příslušníkům, nebyly jejich rodinám nikdy doručeny.

Samozřejmě, že proces s protistátním spikleneckým centrem vzbudil u československé a světové veřejnosti značný zájem a měl velký ohlas. Jak na něj reagovali českoslovenští občané, co si o procesu, o obžalovaných a o těch, kteří proces inscenovali, mysleli, to výstižně popisuje profesor Václav Černý ve čtvrtém díle svých Pamětí:

„Až po proces se Slánským padaly jen hlavy odpuřené režimu, ve Slánském a jeho družích začala revoluce, jak zní proslulý termín, „pozírat vlastní děti“. Je-li to zákonost revolučního fanatismu vůbec, nevím, patrně ano. Jisté však je, že národní mínění přijalo likvidaci Slánského sice s pokračující hrůzou z vražd, ale i s patrnou úlevou a s bestlání zvědavým zadostiučiněním, nezapírájme si to: Vrahům se dostává odměny! Komunisté ve Slánského vinu věřili a přijali procesy jako očistu revoluce od zrádců. Gottwald sám, jak známo, bral metody i tvrzení sovětských poradců za naprosto bernou minci třídni spravedlnosti, byl výborný taktik konspirace a politické subverze, ale myšlenkový slepec a citové kultury postrádal...“

Novoměstský. V srpnu 1954 byla souzena skupina národohospodářů, probíhaly procesy s bývalými příslušníky Státní bezpečnosti, jako Oswaldem Závodským a Josefem Pavlem, konal se proces s Josefem Smrkovským. Každý z obviněných měl větší či menší podíl na deformačních zákonnosti. Nyní se konce i Antonka Novotný — dostali mezi míjenské kameny, které sami dali do po-
hybu...

Kopecký

Symbolickou tečku za procesem s Rudolfovi Slánským a jeho družky učinilo rozhodnutí sekretariátu ÚV KSČ ze dne 17. února 1953. V souvislosti s procesem byl odměněn větší počet pracovníků Státní bezpečnosti. Řád republiky dostalo 14 osob, mezi nimi hlavní vyšetřovatelé Doubek, Košťál, Musil a Moučka, Řád práce šest osob, vyznamenání Za statečnost 47 osob. Proces se Slánským však nebyl poslední politický proces s funkcionáři komunistické strany. Dne 28. ledna 1953 se konal proces s pracovníky aparátu KSČ, mezi jinými s Marií Svernovou, Jarmlou Tausingrovou, Erwinem Polákem a dalšími. Od 21. do 24. dubna 1954 se před soudem zodpovídali takzvaní slovenští buržoazní nacionalisté — mimo jiné také dr. Gustáv Husák, který byl odsouzen k doživotnímu žaláři, a Laco

Kein Ausweg — nirgendwohin

Als der Ministerpräsident der CSFR, Marian Calfa, ausgerechnet während eines Israel-Besuchs Anfang der Woche sagte, sein Land werde auf dem geplanten Verkauf tschechoslowakischer Panzer an Syrien und Iran bestehen, konkretisierte er lediglich eine grundsätzliche Position der Prager Führung. Auch Staatspräsident Václav Havel und Außenminister Jiri Dienstbier sind der Auffassung, bereits produzierte CSFR-Panzer sollten verkauft werden, um mit dem Erlös die geplante Umstellung von der Waffenherstellung auf die Fertigung anderer, ziviler Industriegüter (Konversion) zu finanzieren. Am Mittwoch sagte Außenhandelsminister Jozef Bakšay, das Panzergeschäft mit Syrien sei endgültig beschlossen und könne nur noch rückgängig gemacht werden, wenn die USA — die Prag zum Verzicht auf das Geschäft drängen — beachtliche Beträge für die Umwandlung der Rüstungsindustrie der CSFR bereitstellen.

Das im Golf-Krieg dokumentierte Bestreben Prags, sich als treuer Partner des Westens anzubieten, hat durch Calfas starke Worte einen Rückschlag erlitten. Einiges spricht dafür, daß der politisch erfahrene Premier den Eklat bewußt in Kauf nahm, um Israel zu Investitionen in der CSFR zu „ermuntern“. Panzer gehörten zu den wenigen Produkten, mit denen sein Land auf dem Weltmarkt konkurrenzfähig sei, sagte er laut tschechoslowakischen Zeitungsberichten im israelischen Rundfunk. Um die Produktion zu stoppen, brauche die CSFR Auslandskapital. Wenn Israel in die Konversion der tschechoslowakischen Wirtschaft investieren wolle, wäre dies ein „hervorragendes Ergebnis“ seines Besuchs. Andernfalls sei man auf das Panzergeschäft angewiesen.

Als geharnischte Proteste Israels und der USA eingingen, versuchte sich der Prager Präsidentensprecher Michael Zantovsky in Schadensbegrenzung. Er zweifelte an, daß die tschechoslowakischen Zeitungen die Calfa-Äußerungen, über die allerdings auch internationale Nachrichtenagenturen berichtet hatten, richtig wiedergegeben hätten. Knapp eine Woche zuvor hatte er die Position des Präsidenten zu der Frage von Panzerexporten, insbesondere nach Syrien, laut Tageszeitung „Lidove noviny“ noch folgendermaßen umrissen: „Wenn wir die Panzer fertiggestellt haben und sich ein Käufer dafür findet, gibt es nach sorgfältigen politischen Konsultationen und unter Ausschluß politischer Risiken keinen Grund, ein solches Geschäft nicht zu machen.“

Die Bürgerrechtsbewegung Charta 77 hat in einem offenen Brief an ihren Mitgründer Havel und ihren langjährigen Sprecher Dienstbier appelliert, den Verkauf der 100 neuen Panzer vom Typ T 72 an Syrien und eine nicht genannte Zahl älterer Panzer vom Typ T 55 an Iran zurückzustellen. „Wir würden sonst das Vertrauen verlieren, das unser Land dank der neuesten Entwicklung im Ausland gewonnen hat“, heißt es in dem Brief. Auch die Presse in der Hauptstadt Prag sprach sich einhellig gegen das geplante Waffengeschäft aus. „Lidove noviny“ meint unter Hinweis auf den Einfluß der jüdischen Lobby in den USA sarkastisch: „Wenn auf unseren Ruf nach wirtschaftlicher Hilfe — und

wir werden Hilfe brauchen — die große Stille folgt, können wir uns an dieses wundervolle Geschäft erinnern.“

Das Blatt „Mlada fronta dnes“ erinnert daran, daß die Waffenindustrie, der ausländische Kunden ohnehin noch 1,2 Milliarden Dollar schulden (davon allein Syrien angeblich 700 Millionen Dollar), mit ihren technologisch veralteten Produkten seit Jahren Verlustgeschäft mache. Selbst die eigene Armee wolle keine tschechoslowakischen Tanks mehr kaufen, zumal sie alle Hände voll zu tun hat, die 1200 Panzer termingerecht zu verschrotten, die sie laut Abkommen der Konferenz zur Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa abschaffen muß. Die Zeitung „Svobodne slovo“ schließlich konstatiert: „Die Bemühungen um einen kurzfristigen Ausweg führen nirgendwohin.“

Wie die Tschechoslowakei angesichts der wirtschaftlichen Krise auch noch Ersatz-Arbeitsplätze für die 80000 Beschäftigten der Waffenschmieden aus dem Boden stampfen soll, sagen die Kommentatoren nicht. Die Rüstungsbetriebe wurden während der kommunistischen Ära zum überwiegenden Teil in die Slowakei gebaut, um sie möglichst weit von der Westgrenze entfernt anzusiedeln und die landwirtschaftlich geprägte Teilrepublik industriell zu entwickeln. Angesichts der aufgestülpten Monostruktur sind nun ganze Regionen von Großkombinaten wie dem Panzer-Produzenten ZTS Martin abhängig, der allein 80000 der knapp sechs Millionen Slowaken beschäftigt — zur Hälfte in der Rüstungsproduktion. Die Angst vor der Wut der dortigen Arbeiter, die Separationsgelüsten der Slowakei noch mehr Nahrung geben könnte, macht Prag — und vor allem dem Slowaken Calfa — den Abschied von Waffenexporten so schwer.

Daß Konversion gelingen kann, hat die Geschäftsführung der Maschinenwerke Policka — seit dem Jahr 1920 Waffenproduzent — bewiesen. Das Unternehmen stellt inzwischen zum überwiegenden Teil Fahrräder, Staubsaugerteile und Feuerwerkskörper für friedliche Zwecke her. Petr Lajzner, der ökonomische Direktor: „Die versprochenen staatlichen Hilfen bei der Umstellung sind allerdings bisher ausgeblieben.“

Návrat ze Zálivu

(čtk): Ve dnech 8. a 7. května se do ČSFR vrátí 148 příslušníků čs. speciální protichemické jednotky, která působila v koalici silách na území Saúdské Arábie a Kuvajtu v operacích Pouštní štít a Pouštní bouře. Přiletí první části této skupiny se očekává 8. května v časných ranních hodinách (asi 2.00 h). Přivítání je organizováno v Praze-Ruzyni (staré letiště) za účasti velení armády a rodinných příslušníků. Dne 8. května vojáci nastoupí krátkou dovolenou.

Opět nálet na kostel

(čr): K vloupání do kostela sv. Kateriny v Bořislavi na okrese Teplice došlo mezi 1.—3. květnem. Zloděj vypálil boční dveře a odcizil pět obrazů způsobil škodu 150 tisíc korun.

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE O VÝVOZU ČS. ZBRANÍ

Tanky východiskem z nouze

LONDÝN (čt): „Čechoslováci prodávají většího typu do Iránu. Podle zprávy z nouze znovu zbraně,“ nadepsal v sobotu americký deník INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE zprávu, že ČSFR vyveze tanky do Sýrie a do Iránu. List připomněl, že krátce po svém zvolení prezidentem se Václav Havel distancoval od rozsáhlého vývozu zbraní své země. „Ale nikým rozhovoru s prezidentem Bushem, aby slabá ekonomika země bez tohoto obchodu obtížná čes. Tvář v tvář vzdátníci nezaměstnanosti na Slovensku povolí Prahu vývoz tanků do Sýrie,“ napsal deník. Mirově zaměřeni činitelé, by rádi vyfádili produkt těžkých zbraní, ale jsou si vědomi, že po 40 letech komunismu jsou tanky T-72 jedním z mála výnosných výrobků, které může země vyvážet. List se odvolal na informaci týdeníku RESEKPT, že půjde o tanky T-72 a že se vedou jednání o možné dodávce tanků dávky tanků potvrdit.

Pouť bez Madony

(koč): Obec Nepřívěvec na Semlisku bývala vždy stavným poutním místem, kde se i v době víře neptející scházely tisíce poutníků. Socha Madony v poutním kostelíku patřila k nejkrásnějším gotickým památkám Českého ráje. Po celou dobu byla uctována v nedostatečně zabezpečeném kóstele a zdálo se, že je nedotknutelná. To si zřejmě myslel i správce farnosti, který všechny připomínky nechal bez povšimnutí. V noci z 21. na 22. dubna však Madona zmizela a letošní nepřívěvecká pouť se tenkrát vikend, 4. a 5. května, bude muset obejít bez svého symbolu. Krádež 115 cm vysoké sochy Madony z konce 14. století je již třetí nenahraditelná ztráta z kulturního pokladnice Semliska. Nedávno totiž zmizely záhadným a dosud neobjasněným způsobem dvě pozdně gotické sochy přímo z trozoru OUV v Sobotce.

Obvinění vzneseno

(čtk): Městská prokuratura v Praze včera sdělila, že ve věci zneuctění tanku č. 23 na Smíchově bylo usnesením vyšetřovatele VB oddělení vyšetřování VB v Praze 5 ze dne 29. dubna t. r. zahájeno trestní stíhání pro trestný čin výtržnictví podle paragrafu 202 odst. 1 trestního zákona. Současně byl dán vyšetřovateli VB prostřednictvím obvodního prokurátora pro Prahu 5 pokyn ke vznesení obvinění vůči konkrétním pachatelům uvedeného trestného činu. O výsledku přípravného trestního řízení bude veřejnost informována.

▲ Ve státním zámku Jánký Vrch v Javorníku, okr. Šumperk, vypálil 1. května ráno zloděj mříž u dveří a odnesl 8 olejomaleb ze 17. a 18. stol., 2 plastiky, 5 porcelánových sošek a 2 monstrance — vše odhadem za jeden a tři čtvrtě miliónu korun.

DEN KARLSPREIS der Stadt Aachen erhielt der tschechoslowakische Präsident Vaclav Havel am Donnerstag. Zur Verleihungsfeier waren neben Bundespräsident Richard von Weizsäcker auch viele andere Staatsoberhäupter gekommen. (Siehe auch Seite 4) (Bild: dpa)

Karlspreis an Vaclav Havel

Präsident der CSFR ausgezeichnet / „Symbol der Versträngung“

AACHEN, 9. Mai (dpa/AFP). Der Präsident der CSFR, Vaclav Havel, ist am Donnerstag in Aachen mit dem diesjährigen Internationalen Karlspreis ausgezeichnet worden. Der 54jährige Bürgerrechtler und Dramatiker erhielt den Preis als „Symbol der Verständigung in Europa“ und in Würdigung seines Einsatzes für Frieden und Freiheit in seinem Land und in Europa. Der gebürtige Prager ist nach dem ehemaligen ungarischen Außenminister und Vorjahrespreisträger Gyula Horn der zweite osteuropäische Würdenträger in der 41jährigen Geschichte des Karlspreises.

Der französische Staatspräsident François Mitterrand würdigte Havel in seiner Laudatio im historischen Krönungssaal des Aachener Rathauses als „Mann des Mutes und der Wahrheit“, der in Wort und Tat „einen beispielhaften Kampf für die Würde des Menschen“ geführt habe. Mitterrand — Karlspreisträger des Jahres 1988 — erinnerte an die Jahre, die der unbeugsame Kritiker des diktatorischen tschechoslowakischen Regimes im Gefängnis verbringen mußte, bevor er Zeu-

ge und Mitwirkender der sanften Revolution in seinem Land und im Dezember 1989 schließlich einstimmig zum demokratisch-legitimierten Staatsoberhaupt der CSFR gewählt wurde. Er habe Moral und persönliche Verantwortung auf dem Weg der politischen Einigung Europas vorgelebt. Die „Macht der Ohnmächtigen“ habe Havel an die Spitze des tschechoslowakischen Staates gebracht, sagte Mitterrand in Anspielung auf einen Essay des Schriftstellers. Havel sagte in seiner Dankesrede, er wolle mit aller Kraft dazu beitragen, „daß Europa zum Ende des Jahrtausends zum ersten Mal in seiner dramatischen Geschichte zu einer festen Gemeinschaft demokratischer Staaten und freier Bürger werden kann.“

Zu den über tausend Ehrengästen bei der Verleihung gehörten viele frühere Preisträger wie der ehemalige britische Premierminister Edward Heath, der spanische König Juan Carlos und Altbundespräsident Karl Carstens. Auch Bundespräsident Richard von Weizsäcker, Bundestagspräsidentin Rita Süßmuth und Kanzler Helmut Kohl waren anwesend.

„Einfach vor die Tür“
Margaret Thatcher hat es immer noch nicht verwunden, daß sie im November nach fast zwölf Jahren in der Downing Street den Stuhl der Premierministerin räumen mußte. In einem Interview der Frauenzeitschrift „Vanity Fair“ beklagte sie sich, daß sie „einfach vor die Tür gesetzt“ worden sei.

„Das Muster meines Lebens wurde zerstört. Es ist, als ob man eine Glas-scheibe mit einer komplizierten Landkarte darauf auf den Boden wirft, und alle Gewohnheiten, Gedanken und Aktionen dabei zerstört werden“, meinte Frau Thatcher, die sich als Regierun-gschefin den Spitznamen Eiserne Lady erarbeitet hatte. Sie habe Jahre-lang ganz für ihr Amt gelebt, ihre Kleidungsstücke nur nach den Be-dürfnissen bestimmter offizieller An-lässe gewählt.

Die Interviewerin beschrieb die 65jährige Ex-Premierministerin als „desorientiert“. Frau Thatcher sagte: „Manchmal frage ich mich, welcher Tag es ist. Das passierte mir nie in der Downing Street.“

▲ Plmokrevného konž v obci Lety ukradi 24letý Jaroslav K. z Klášterce nad Ohří. Policisté jej usvbátili, zloděj si však dosud „nevzpomněl“, kde plmokrevnka nechal.

Vzpomínky na oběti a jejich odkaz

(JP): Tryzna za oběti druhé světové války se konala na Národním hřbitově v Terezíně. Památku těch, kteří prošli Malou pevností, terezínským ghettem a podzemní továrnou Richard, položením věnců k pylónům utčili i zástupci zemí, jejichž občané v Terezíně trpěli. Pohnutou historii Terezína před pěti desetiletími připomněl místopředseda české vlády M. Lukeš. Dvacáté století přineslo lidstvu nejenom dvě ničivé světové války, ale také rafinované totalitní systémy declinující své odpůrce barbarský stíedověkým způsobem, řekl mj. všem, kteří položili životy za právo a spravedlnost, patři křesťanský proslov světského biskupa pražského F. Redkovského, generálního sekretáře Biskupské konference. Za tisíce umučených židů se pak pomodlil také kantor židovské náboženské obce L. Blum.

Velký bratr nespi

BONN (čtk): Ještě před dvěma roky mohly tehdejší členské státy mezitím vyhaslého Varšavského paktu pouze v odvážných snech doufat, že jednoho dne pro sebe získají „finský status“: vnitropolitickou svobodu za cenu zvláštního bezpečnostně politického uspořádání se SSSR. Dnes se demokracické vlády ČSFR a Maďarska brání pokusům Moskvý přemluvit je k takovému „bezpečnostnímu partnerství“, napsal ve čtvrtém bonnském listu DIE WELT. Deník uvedl, že prezident V. Havel vyjádřil nyní obavou, že SSSR chce omezt svrchovanost ČSFR tím, že by do příští smluvní úpravy s Prahou přičlenil zákaz členství ve svazcích, o kterých si Kreml myslí, že jsou namířeny proti němu. Postoj Kremlu vůči ČSFR a Maďarsku dokazuje, že „velký bratr“ by i za změných podmínek chtěl vsunout svou nohu do východoevropských dveří.

kého rozhlasu J. Mejstřík připomněl, že rozhlás se stal již dvakrát — v květnu 1945 a v srpnu 1968 — spoluautorem učebnic dějepisu. Shromážděné pozdravil poslanec ČNR V. Šuman, vyslechl i zdravici českého premiéra P. Pilharta.

(rh): Na programu včerejšího zasedání české vlády bylo projednání návrhu federálního zákona o změnách v sociálním zabezpečení, návrh zákona o druhém zvýšení důchodů a návrh zákona, kterým se mění a doplňuje zákonné opatření předsednic-tva FS o státním vyrovnávacím příspěvku. Během setkání novinářů s jednotlivými ministry jsme se od M. Horálka, ministra práce a sociálních věcí, dozvěděli, že vláda chce pružně reagovat na nabídky trhu práce prostřednictvím udljovaných výjmek, které by se týkaly zejména prací sezónního charakteru. Ty by i důchodcům umožňovaly pracovat nad dosud stanovená omezení. Také nezaměstnaní se mohou uplatnit v oblasti veřejně prospěšných prací. Dosavadní počty nezaměstnaných a vyplácených podpor jsou mnohem nižší, než se předpokládalo. Ukázalo se, že z dosud 85 tisíc vyplácených podpor 15 tisíc nezaměstnaných o práci nejeví zájem. Vzhledem k tomu, že bude docházet k dalšímu propouštění ze zaměstnání, vláda připravila dostatek finančních rezerv ve výši čtyř miliard korun, ze kterých bylo vyplaceno zatím pouze 130 miliónů korun, uvedl M. Horálek. 3.5 41

Charakterní herec

Redáku nedokončil, r. 1851 nastupuje jako učeň dílny svého strýce, výroba mosazného zboží. Jindřich MOŠNA byl malého vzrůstu. Po vyučení odchází na vandru do Vídně. Režisér Josefovského divadla si povšimne Mošnova smyslu pro humor a přiděluje mu úlohu v operetě »Viedeňský život«.

Později se přihlásil do německého divadla v maďarském Temešváru, ale musí do Prahy k odvodu. Pro malý vzrůst byl vyreklamován. R. 1859 je v Praze kromě německého Stavovského divadla i Novoměstská dřevěná Bouda, kde český vládní J. J. Kolár, odpůrce J. K. Tyla. Mošna si vykoleduje úlohu ve hře Tři dny ze života karbaníka. — Záhy však poznal, že na střídání přepestrých rolí není dostatečně vyškolen, a že tak nemůže působit jako profesionál. Odchází ke kočující společnosti, kde dělá vše, co je třeba. V Klatovech ho angažuje ředitel Jos. Štandler a s jeho společností absoluuje národní zájezd po městech jižních Čech a dále až do Kroměříže a Holešova. Opět nevydrží dlouho. U budějovického ředitele Ignáce Siega hraje mladé komiky a současně jedná s pizeňským ředitelem W. Wesutzkim. Zde zastává obor zpěvního komika. R. 1862 hraje v Keizerově hře a touto rolí se po čtyřech letech představuje pohostinsky v Praze. Kritiku tohoto představení psal v Hlasu 22. 7. 1865 sám věhlasný žurnalista Jan

Neruda: »První jednání působil p. Mošna i při své menší postavě přívětivě a velmi pestře. V další hře mu ubývá rozmařilosti.« Přesto Neruda doporučuje Mošnu ke stálému angažmá. R. 1863 podepisuje Mošna smlouvu s ředitelem Prozatímního divadla Fr. Liegertem.

V pozdějších letech otiskuje Mošna ve Věstníkovi Humoristických listech životní vzpomínky a herecké zážitky. Díky herci Karlu Želenskému vyšla pak i knížka Jak jsem se měl na světě o Mošnovi.

V době, kdy působil v Prozatímním divadle, účinkují tam též F. F. Šamberk, J. Chramosta, Edm. Chvalkovský, K. Šimanovský, od r. 1866 i Ant. Pulda a Jiří Bittner, z ženského souboru pak Magda Hynková, Eliška Fesková (matka ndr. umělice Lad. Peška), Arnoštka Libická a známá zpěvačka Otýlie Malá. Uměleckým vedoucím souboru byl J. J. Kolár. Mošna studuje roli Jiřka v Tylově hře. Pečlivě přitom sleduje kritický hlas J. Nerudy, který mu stce taktně dovede vytknout jevištní nedostatky, ale zjevně i povzbuzuje. Neruda zdůrazňuje ve svých kritikách velký prostor pro uplatnění české frašky. Mošna střídá role komické, vážné, ba i tragické. Jeho menší postava s vysedlými licními kostmi a vypouklým čelem vyznačuje šibalství, ale má též velkou schopnost hereckého převléčování. Gestikulace a výrazná mimika jsou jeho jevištními přednostmi. Byl velký talent, ale i svědomitý pracant, který každou roli pro-

pracovává, dává svým úlohám sebe sama v tak proměnných variacích, aby byl úspěšný výsledek. Jednou z jeho vynikajících rolí je princípál ze hry Prodaná nevěsta. Zde dosáhl nenapodobitelného mistrovství, plně se vžil do role a rozdávoval umění do poslední kapky potu. V Mollierově Lakomci vytvořil jednu z nejzdařilejších rolí své herecké dráhy. R. 1892 angažuje J. Šubert Mošnu do postavy Shyloka pro hru Kupec Benátský. Mošna opět prokázal své mistrovství, a to uváženým výběrem vyhraněného stylu hry. Zajímavé je, že básník J. Vrchlický nebyl s touto koncepcí Mošnovy hry spokojen. R. 1887 Mošna studuje roli Petra Dubského ve hře Lad. Stroupežnického Naši Juranti. Odevzdává v ní jedinečný odkaz svým následovníkům. Hrál Jiřka v Jiřkově vidění, Hadriána z Římsů, Jupitera z Orfea v podsvětí, Lízala z Maryši.

Jak F. X. Šalda, tak Jindřich Vodák vysoce hodnotí Mošnovy herecké výkony. Připomeňme i děkovaný dopis Aloise Mrštíka za vzorné ztvárnění Lízala z Maryši.

Ještě ve svých sedmdesáti a dalších letech působí ve hrách A. Jiráka a dalších. S podzimem r. 1910 mu operovali hlasivky, kde měl polyp. Následovala operace očního zákalu a nakonec operace rakovinného nádoru na jazyku, což prováděl známý chirurg prof. Rudolf Jedlička.

Před 80 roky, 6. května 1911, umírá ve svých čtyřiašedesáti letech. Odešel nám představitel inspirativního herectví, které má dodnes následovníky.

Maltézští rytíři nastupují

Možná, že někomu bude jejich jméno znít jako opožděná osvěta středověka. Avšak tento řád zaměřuje svou hlavní činnost na hmotnou i duchovní pomoc nemocným a raněným, trpícím a strádajícím, slabým a obrozeným, uprchlým a postizeným nejraznějšími pohromami. Přitom členové řádu zůstávají skromní v pozadí, v anonymitě, takže jen málokdy se o jejich poslání dozvíte ze sdělovacích prostředků.

Na samém počátku řádových dějin stojí tzv. špitální bratrství, které v první polovině 11. století v Jeruzalémě pečovalo o dva špitály při kostele sv. Jana Křtitele. Odtud pochází označení Bratrstvo sv. Jana Jeruzalémského nebo také špitálníci svatojanskí, či zkráceně johanité. Jako církevní řád bylo bratrstvo schváleno v r. 1153; nový řád přijal řeholi sv. Augustina. Po ztrátě Akkonu v r. 1291 se johanité v r. 1306 přesunuli na ostrov Rhodos, kde zůstali více než 200 let. V té době, kromě původního poslání, převzali úkol bránit Turkům v postupu do Evropy. Vybudovali si dobře vycvičenou a vyzbrojenou flotilu a začalo se jim říkat rhodosští rytíři.

Po pádu Rhodosu v roce 1522 se přemístili na Maltu (odtud dnešní jméno), která zůstala jejich majetkem až do r. 1798. V roce 1834 se centrum řádu trvale usídlilo v Římě.

První johanité přišli do Prahy v roce 1158. Král Vladislav I. jim daroval rozsáhlé pozemky na levém břehu Vitavy u Judtina mostu, které lze ohraničit dnešními ulicemi Prokopskou, Karmelitenskou, Saskou a západní polovinou Kampy. V tomto prostoru si ve 2. polovině 12. století vybudovali řádový chrám P. Marie pod řetězem, nemocnici, školu, kněžský konvent.

Podobný soubor objektů s charitativním a vzdělávacím zaměřením zřídili johanité roku 1172 v Manětíně, pak ve Strakoncích, později i v Brně, Královicích a Opavě. Tak postupně vzniklo české velkopřevorství, jehož hlava sídlila na Malé Straně.

Za husitských válek se maltézští rytíři se svým velkopřevorem a kněžským konventem stáhli z Prahy do Strakonice (odtud také jejich označení strakoničtí rytí-

ři). Koncem sedmáctého nebo počátkem osmáctého století se maltézský velkopřevor vrátil ze Strakonice do Prahy.

Z Malé Strany maltézské rytíře opět vyhnala německá okupace. Jejich budovy zabraly úřady pro německou univerzitu, vzácná sbírka tapisérií v paláci velkopřevora byla odevzena do Německa. Daleko drastičtější osud potkal celý řád v dubnu 1950. Toto komunistické období přežil doma jen tři jeho členové. Po pádu komunistického režimu obnovilo české Velkopřevorství maltézské svou činnost počátkem roku 1990.

Nedávno navštívili naši republiku představení Řádu maltézských rytířů z Regensburgu v Německu, aby uzavřeli dohodu o podpoře a rozšíření Maltézské záchranné služby. Podle ní bude v nejbližších dnech dodán klatovské nemocnici vybavený sanitní mercedes. Menší sanitní této značky, rovněž zasláná řádem maltézských rytířů, je už v provozu v pražské nemocnici Pod Petřínem. Mercedesy však nejsou jedinou pomocí našemu zdravotnictví. V klatovské nemocnici je už na dětském oddělení převozový inkubátor a elektrická odsávačka a přenosné vybavení pro záchrannou službu. Řád začíná také spolupracovat s klatovskou střední zdravotnickou školou, kde od začátku příštího školního roku převezme patronát nad nově otevřenou třídou s křesťanským zaměřením.

Kdo má zájem získat základní zdravotnické, případně i teologické minimum, může se přihlásit Suverénnímu řádu maltézských rytířů Velkopřevorství českého, Praha 1-Malá Strana, Velkopřevorské nám. č. 4. Řád by přivítal ke spolupráci i lékaře a střední zdravotnický personál.

Nížší cla pro čs. zboží

VÍDEŇ (čtk): Ministr zahraničního obchodu ČSFR J. Bakšay včera ve Vídni jednání s rakouským ministrem hospodářství W. Schüssellem o rozšíření vzájemné výměny zboží, postupu liberalizace čs. zahraničnických smlouvích a především o otázkách souvisejících s odstraněním celních bariér. Ministr Schüssel oznámil, že Rakousko zabírá Československo do svého systému dovozních celních preferencí od 1. července tohoto roku. V praxi to znamená snížení celních sazeb zhruba o polovinu. I když se toto snížení cel netýká celé šíře sortimentu, lze očekávat roční zvýšení vývozu a tím i jeho efektivnosti přibližně o 180 až 220 miliónů šlinců, řekl J. Bakšay viděňskému zpravodaji ČTK.

+ JOSEF ŠIBA

Smutnou zprávu jsme včera dostali od redakce. Ve středu zemřel ve věku 62 let bývalý televizní reprezentant, mistr sportu, trenér I. třídy Josef Šiba. Jako by to bylo před pár dny, kdy jsme si povídali těsně před jeho omděněním — a jsem o tom. Ani jsme se tenkrát nedostali ke vzpomínkám na dva muže, a nimiž trávili dlouhé hodiny na dvorci i mimo něj, se malíře Vlastimila Řádu a herce Vlasta Buriana. Šiba jsme jen »bráňl« tenis. Pan Šiba mluvil o první rekotě, tedy o dřevěné páice vyřezané s prkna vytrášeného z dřevěné obrady nůžky na Letné, kde na Slavii začínal a stáoy. Reč přišla i na jeho daviscupovou premiéru na Štvanici v roce 1933. Pochopil jsem i na jeho klání se slavnými postavami světového tenisu Tildenem, von Crammem, Perryem, Cochetem. Bylo až neuvěřitelné, jak si pamatoval důležité míče a po letech analyzoval, jak to tehdy měl zabrat... S »Pepičkem« Šibou se rozloučime v úterý 7. května v 9 hodin ve velké síni pražského krematoria ve Strašnicích.

Plzeň vzdala díky osvoboditelům

Velvyslankyně USA miláčkem ■ V. Klaus v roli tlumočnicka

(pk): Uplynulý víkend proběhl v mnoha městech jihozápadních Čech ve znamení oslav 48. výročí osvobození americkou armádou a vojsky jejich spojenců. Do Plzně přijela stovka válečných veteránů z USA a několik z Belgie, mnozí v doprovodu rodinných příslušníků. Nechyběla ani vynikající profesionální kapela amerického letectva, působící v západní Evropě.

V hlavní den oslav, který letos připadl na sobotu, zavítala do Plzně velvyslankyně USA paní Shirley Templeová-Blacková v doprovodu místopředsedy české vlády A. Baudyše, ministra financí V. Klause, místopředsedy ČNR J. Kalvody a vedoucího prezidentské kanceláře K. Schwarzenberka. Z tribuny před chrámem sv. Bartoloměje na náměstí Republiky pozdravila paní velvyslankyně tisíce přítomných českým »Ahoj!« a ve svém projevu zdůraznila, že hluboce oceňuje památku těch, kteří zemřeli za svobodu, ale nelze zůstat v minulosti, je třeba žít současností a jít kupředu. »V posledních 370 letech jste byli skutečně svobodní pouze 23 let. Přesto jste generace za generaci zůstávali hrdí a trpěliví. Jste lidé víry, zůstali jste silní. Kdykoli se objevila příležitost, vždycky jste po ní sáhli s odvahou,

chytrostí a nadějí. A v té je i dnes vaše velká přednost...« Obrovský aplaus sklídila písnička o optimismu, kterou v závěru zanotovala paní velvyslankyně.

Ministr Václav Klaus vystoupil na tribuně hned ve třech rolích. Jako člen federální vlády pozdravil zástupy jménem jejího předsedy M. Čalvy, nepřímo zaskočil za nepřítomného tlumočnicka a bravurně přeložil projev paní Shirley Templeové-Blackové a nezapomněl využít této příležitosti na propagaci své Občanské demokratické strany. Naštěstí se stranickou propagací přišel pouze on.

K významným okamžikům uplynulých dnů v Plzni patřily také pietní akty u pomníku 2. pěší divize US Army na Chodském náměstí, kde ovšem vinou špatného ozvučení drtivá většina lidí neslyšela ani slovo, v budoucím radnice u pamětní desky, kterou věnovala 16. americké obrněná divize občanům města Plzně, a u základního kamene k pomníku, který jsme slíbili postavit této pancéřové divizi my. Po všechy tři dny oslav šli američtí veteráni doslova z ruky do ruky. Vzájemná objetí, polibky, gratulace. K Plzni je nepoší jen vzpomínky, ale i hluboké osobní přátelství.

— Jeden z amerických veteránů kapitán J. P. Wakefield přijel do Plzně už podvanácté. Na otázku, zda se podle jeho názoru v Plzni od minulého roku něco změnilo, odpověděl: »Cítím tu šťastnější, uvolněnější atmosféru. Zdá se, že lidé víc myslí na budoucnost, že si uvědomují svobodu.«

»Mám ráda Plzeň,« volala na shromážděné občany západočeské metropole velvyslankyně USA Shirley Templeová-Blacková.

SOVĚTSKÁ PRAVDA O TANCÍCH, KTERÉ DĚLALY DĚJINY PANCÉŘOVÁ SYMBOLIKA

MOSKVA (čtk): Vztah Sovětského svazu k poválečnému Československu vymezují dva tanky — první z roku 1945 stojí na Smíchově, druhý z roku 1991 explodoval v Bohosudicích během přípravy k odsunu. Těmito slovy uvádí svou rozsáhlou úvahou o příčinách nynějších potíží ve vztazích mezi našimi zeměmi pražský zpravodaj deníku PRAVDA.

Počátek zlého spatřuje v obsazení Československa sovětskými tanky v srpnu 1968. Podle jeho slov tak byl jednak přerušen politický experiment, který probíhal v příznivých podmínkách a mohl být pramenem poučení pro sovětskou přestavbu, jednak se z přátel oceňujících sovětskou pomoc v roce 1945 stali nepřátelé.

Úvahy o tom, že vojenským zásahem byla posílena bezpečnost sovětského území, se ukázaly jako chybné. V šedesátém osmém Československo o přechodu k NATO neuvažovalo, dnes si s touto myšlenkou řada politiků pohrává. Přítomnost sovětských vojsk v této zemi způsobila, že jsme ztratili upřímné spojence, konstatuje autor a dodává, že většina bývalých disidentů, kteří jsou dnes u moci, se jako osobnosti formovala právě v roce 1968. Ostře odmítá nynější propagandistickou kampaň v části československých sdělovacích prostředků, označující osvobozovací akci Sovětské armády

v Praze v roce 1945 za zbytečnou nebo nedůležitou a zdůrazňující možnost Američanů. Nápis křídou na smíchovském pamětníku Nechci svobodu z rukou Asiátů pak označuje za výsledek takové dezinformační kampaně. Tvrdí, že zatímco Američané osvobozovali Plzeň tím, že předem »rozbombardovali všechny tamní závody, sovětské vojáky osvobozovali slovenská města bodákovými útoky, aby nedošlo k velkým škodám. »Nikomu tehdy nevažilo, že jsou mezi nimi Asiáté,« zdůrazňuje autor.

»Je nesporné, že tanky roku 1945 nám přinesly slávu, tanky roku 1968 jí zase setřely. Zůstává paradoxem dějin, že dnešní vina nenávisti se zaměřuje především na ty první tanky.

Prostě trapas...

(č): Sdružení pro republiku — Republikánská strana Československa podala u obvodního soudu pro Prahu 2 žalobu na prezidenta ČSFR Václava Havla. ČTK o tom informoval

run. Dražba této známé pražské restaurace na tek lukrativním místě přilékala do aukční síně kromě téměř dvou stovek diváků i nás.

Malebnou skladbu historicky unikátních domů Staroměstského náměstí obdivují desítky návštěvníků Prahy, ať už tu zemských či zahraničních. Jejich zájem v těchto místech zcela jednoznačně přitahuje radnice se světelným orlojem. A právě naproti, v přízemí domu U zlatého anděla, s pozdně barokní fasádou z první poloviny 18. století, nabízí své pohostinství restaurace U prince. Ze stejné doby jako fasáda domu pochází i socha sv. Floriana na nároží domu, dříve sochaře I. F. Platzera. O tom, kterého nového majitele restaurace bude sv. Florian v příštích dvou, možná pěti letech, ochraňovat, se rozhodovalo v nedělním dopoledni v OKDZ na Vinohradech.

vznikly další kluby v Českých Budějovicích, Brně, Bratislavě, Znojmě a Plzni. Rotary kluby u nás začínají fungovat vlastně už potřeť. Ten pražský byl založen v roce 1925, za 2. světové války neexistoval a obnoven byl v roce 1945, ale komunistický převrat mu neumožnil pracovat déle než tři roky. Všeřehší slavnostního zahájení činnosti Rotary Clubu Praha se zúčastnil i prezident Rotary International p. Paulo Garcia z Brazílie.

Dražební lahůdka

(vič): V seznamu deseti provozních jednotek, připravených do nedělní společné aukce prvního a třetího pražského obvodu, se objevila skutečná »lahůdka« — restaurace U prince na Staroměstském náměstí, za vyvolávací cenu 1 milion 208 tisíc ko-

obchodním organizacím dodává za 5,25 Kčs, cena Ceres Sořtu se snížila z 15,30 na 12,25 korun, olej Vegetol je levnější o 7 procent U Vitro o 10 procent. Největší zlevnění zaznamenal olej Epavit — nyní za 16,90 Kčs. Nižší ceny jsou i u zubních past a toaletních mýdel a pracích prostředků. Snížení nákladů umožnily hlavně úspory při nákupu vstupních surovin a jejich efektivnější využití.

Návrat rotariánů

(toh): Rotary International je jedna z nejstarších mezinárodních organizací zaměřených na dobročinné projekty a pomoc sociálně slabým, hladovějícím a tělesně postiženým. V současné době má Rotary International přes 25 tisíc klubů v 172 zemích světa a sdružuje více než milion lidí. Po Praze, která měla Rotary klub u nás první,

tajemník a tiskový mluvčí této strany Jan Vík. Uvedl, že »Václav Havel dne 28. dubna 1991 v Hovorách z Lánu obvinil Sdružení pro republiku — Republikánskou stranu Československa z halterismu a antisemitismu, pro kterážto obvinění nejsou v činnosti a programu naší strany ani nejmenší důvody«. Na dotaz zpravodaje ČTK tiskový mluvčí prezidenta M. Žemtovský odpověděl, že je pod jeho důstojnost takové věci komentovat.

Za kolik pro nás?

(čr): »Věřím, že snížení prodejních cen se brzy projeví i na pultech našich obchodů,« řekl ředitel Setuzy M. Handl. Severočeské takové závody v Ústí nad Labem totiž včera podstatně snížily ceny svých finálních výrobků. Například tuk lva se nyní

JAK JIM TO VYSVĚTLÍME?

Ze sedmi přihlášených zájemců se licitačního klání zúčastnili nakonec jen čtyři. Ostatní se zřejmě zalekli, když se po půlmiliónových příhozech vyšroubovala cena během tří minut na 7 miliónů. Po necelé půlhodině proti očekávání klidně licitačního souboje so šťastnými vydražiteli za 9,5 miliónu korun stali majiteli obchodní firmy Cimbox, s. r. o. — Petr Bauer a Jan Cvrček, zaměstnanci Snack baru hotelu Panorama. Jak nám řekli, chtěli dříve restaurace vylepšit, po sezóně plánují inovaci současného interiéru. Zatím je však v jejich obchodním zájmu restauraci už s novými zaměstnanci co nejdříve otevřít.

A co ocení především zahraniční návštěvníci, je podávání piva na letní zahradce, kde se unaveným a žíznivým turistům z nepochopitelných důvodů nabízel doposud »ryze české« občerstvení — coca-cola a džus. Nezbyvá než novým majitelům popřát, aby nepromarnili příležitost přispět k vylepšení pošramocené reputace našeho pohostinství ve světě.

Deutscher Soldatenfriedhof in der CSFR

PRAG, 12. Mai (epd). In der Tschechoslowakei ist der erste deutsche Soldatenfriedhof in der westböhmisches Stadt Rakovník seiner Bestimmung übergeben worden.

BUDOU TAM TAKY „SS“?

Loňské květnové oslavy osvobození v Plzni byly impozantní. Nikdo nepamatuje, že by se sem sjelo tolik lidí. Nadšení a ovace byly srovnatelné prý jediňe s okamžiky osvobození Američany v pětačtyřicátém. Vioňi poprvé mohly stovky lidí veřejně a beztrusně položit kytičku díků na trávník na křižovatce u Práce, kde původně měl stát památník americké armády. V roce 1947 bylo na tento pomník vybráno přes pět miliónů korun a do vypane soutěže přišlo téměř padesát návrhů. K realizaci ovšem nikdy nedošlo.

Před rokem bylo nad slunce jasnější, že tu pomník bude, vždyť byl položen základní kámen, na který symbolicky poklepal sám prezident Václav Havel a velvyslankyně USA Shirley Templeová-Blacková. Američtí váleční veteráni byli až dojeti — už ani nepředpokládali, že by se toho někdy dožili. Odjžděli z Plzně s nadějí, že do roka pomník stát bude a oni ho přijedou odhalit. Jenže se nějak zapomnělo, zdolala nás ekonomická reforma, nebo co, a o finance na realizaci pomníku se nikdo nepostaral. Nebo jsme žili v přesvědčení, že když Lenin a Gottwaldy platil stát, tak zajisté bude financovat i pomník Američanům...? Budeme to teď veteránům, kteří přijedou, těž-

ko vysvětlovat. Celý rok se na to těší, dokonce prý vybrali i mezi sebou jistou sumu dolarů, aby nám je předali, až přijedou, s díky, že jsme se postarali, aby je v Plzni něco připomínalo. Jenže my jsme se nepostarali.

Teprve před pár dny, po výzvě v místním tisku, se rozhodla Škodovka, že na pomník věnuje 150 tisíc korun, kterými měla původně sponzorovat jednu televizní soutěž. Trochu pozdě, i když přeče. Za týden se ovšem pomník nepostaví, říkám si, co si asi budou ti důvěřiví staří Američané myslet...

Obdivujeme všechno západní, a zejména americké, obrazně i doslova stojíme před Západem s nataženou dlaní. Ale vyjádřit svůj dík pomníkem (který jsme nota bene ještě slibili), to už nezvládneme. Ono to souvisí s hlubokými morálními principy, které ve zdravě demokratické společnosti fungují...

několik polských turistů zraněno. Před třemi týdny byla ustanovena 63členná zvláštní skupina brandeburské policie, která přepracovává a dálnicích vyšetřuje. Mezi tím se jí podařilo zatknout jednoho podezřelého. Jde o bulharského občana, který však odmítá jakoukoliv výpověď. Zvláštní komise brandeburské policie vychází z toho, že organizátoři přepadů je nutno hledat mezi cizinci, kteří bydlí na území bývalé NDR v okolí Berlína.

Nové univerzity

Návrh zásad zákona o zřízení Slezské univerzity, Jihočeské univerzity, Západočeské univerzity, Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a Ostravské univerzity je na pro-gramu třídního jednání rozpočtového a kontrolního výboru ČNR, které začalo v Kar-

ŽENA NA VERPÁNKU

SOUKROMÍ PODNIKATELĚ NEMAJÍ ČASTO NA RŮŽÍCH USTLÁNO

Doslova jako houby po dešti vznikají soukromé prodejny, krámky či obchůdky. V jednom jsou k dostání potraviny, v jiném zelenina nebo cukrovinky, ten zase nabízí módní výstřelky. Jenže zkuste projít stotisícový Hradec Králové a chciť opravit boty nebo dokonce tašku a punčochy!

Kdybyste se snažili sebevíc, nohy si uběhali a oči vykoukali, opravný obuví spočítáte na prstech jedné ruky. Žena na verpánku paní Helena Polášková je v Hradci Králové opravdovou výjimkou.

Krámeček odkoupila od výrobního družstva Snaha Jaroměř a dnes v něm nabízí zákazníkům tolik chybějící služby. »Zájem je opravdu velký, za dva dny tady mám k opravě až 160 párů obuvi, ze začátku týdne je to zhruba stejné množství za jediný den,« říká Helena Polášková. »Mám doma dvě děti, a tak bez pomoci manžela bych práci sotva stihla,« dodává.

Není bez zajímavosti, že např. za plátky na dámskou obuv účtuje o 4 koruny méně než jaroměřská Snaha a ostatní opravy zajišťuje podle přání zákazníka, do tří ne-

bo deseti dnů. »Snažím se, aby zákazník byl nejen spokojen, ale zároveň pořídit levně. Jak ale mohu jít s cenami dolů, když nákup materiálu u výrobních družstev Tvorba, Snaha a Řempe je tak drahý! Například za 10 kg lepidla Vukoplast musím nvnit místo původních 25 Kčs (počítáno i s 18 Kčs za daň) zaplatit 98 Kčs bez daně,« pokračuje paní Polášková. »Vždyť kromě možnosti podnikat, nebylo pro soukromníky nic uděláno,« dodává. Opravná obuví paní Heleny Poláškové je jen dalším důkazem toho, že čerstvě narozené soukromé podnikání nemá na růžích ustláno. Kdy se tyto lidé, snažící se hospodařit poctivě a nabízet kvalitní práci, dočkají pomoci?

Mise s reformou spokojena

(Kř): O výsledcích návštěvy mise Mezinárodního měnového fondu, která je v těchto dnech v Československu, informoval včera novináře její vedoucí B. Aghewi a ministr financí ČSFR V. Klaus.

Mise se zaměřila především na analýzu výsledků dosažených v prvním období uskutečňování našeho ekonomického programu, který je spojen s pohotovostí půjček poskytnutou ČSFR. Analýza prokázala, že všechna kritéria byla s rezervou splněna. Značnou část svého programu mise věnovala seznamování s dalšími záměry naší hospodářské politiky, s dopadem reformy do sociální oblasti a zaměřila se také na podnikové hospodaření. Výsledkem jednání je upřesnění některých detailů programu, který však nedoznal podstatných změn.

Jak mj. řekl B. Aghewi, ekonomická reforma představuje obrovský úkol a reformní kroky musejí být připraveny rychle a také rychle uvedeny do praxe. Pozitivním prvkem byl v ČSFR silný konsensus společnosti, že reforma opravdu musí být usku-

tečněna. Shoda při zavádění nejrůznějších opatření před vlastním jednáním s Mezinárodním měnovým fondem usnadnila fondu práci. Cenový skok byl v ČSFR velký, ne však tak jako v jiných východoevropských zemích, které se nacházejí ve stejné fázi reformy. Výpadek výroby v prvním čtvrtletí označil B. Aghewi za nepřijemný. V březnu však došlo ke stabilizaci cen, což je povzbudivé.

Pokles výroby komentoval také V. Klaus. Řekl mj., že není způsoben reformou, konkrétní hospodářskou politikou — je poklesem obytu. Jde nyní o to, jestli jej dokážeme zajistit. Je také jasné, že transformace ekonomiky v podnicích krátkodobě utlumila investiční aktivitu.

ZÁHADNÁ SMRT VOJÁKA

Sovětský vojenaký žalobce a zvláštní komise německé kriminální policie z Postupimí vyšetřuje — zatím však bez úspěchu — vraždu 18letého sovětského vojáka, který byl během strážní služby stíralnice Sovětské armády v okrese Wittstock v Brandenbursku neznámými pachatelii zastřelen.

Výšetřující orgány nevyučují, že pachatelé jsou mladí neonacisti, kterých v poslední době v bývalé NDR přibývalo. Tomu by nasvědčovalo, že mrtvému vojákovii byl odcizen samopal a dva zásobníky se 60 náboji. Podle jiné verze by incident mohl souviset se střelbou sovětských strážii po důstojnících spolkové armády u munitního skladistiě v Altengrabowu. Přitom byl jeden major spolkové armády lehce zraněn.

Vyskytla se již i třetí verze: Vražda so-

...A DETVANSKÁ ŠKOLA ODZĚTKU...

Optimistický Ján Čarnogurský

[čtk]: »Současnou vnitropolitickou situáci na Slovensku hodnotím jako konsolidující se, na činnost nové slovenské vlády a překonávání současných problémů se dívám optimisticky.« řekl na tiskové konferenci po zasedání Rady KDH slovenský premiér, předseda Křesťansko-demokratického hnutí Ján Čarnogurský. »Výzvy ke generální stávce Mdnou, nepod-

poruji jí ani odbory, i sama platforma ZDS se od organizování stávek distancovala.« řekl. Jak podtrhl člen předsednictva Rady KDH, místopředseda SNR Ján Klepáč, za jeden z nejdůležitějších úkolů považuje KDH schválení ústavy SR, komise KDH se bude zabývat další přípravou návrhu ústavy a státní smlouvy mezi SR a ČR.

Na zasedání Rady KDH byli představeni kandidáti KDH na funkci ministra výstavby a stavebnictví SR a ministra zemědělství SR, jejich jména budou zveřejněna dnes. Rada schválila E. Ehrenbergera ve funkci federálního ministra spojů a nového šéfredaktora Slovenského denníku, kterým se stal Anton Baláž. Bude rovněž zřízeno ministerstvo dopravy a spojů SR a ministra by měla navrhnout Demokratická strana.

Na otázky novinářů ohledně případného odvolání A. Dubčeka z funkce předsedy FS, Ján Čarnogurský odpověděl, že podle jeho názoru se Alexander Dubček stal symbolem roku 1968, kterým se Československo ve světě velmi dobře zapsalo, a bylo by nesprávné ho odvolat z funkce.

Ján Čarnogurský se rovněž zúčastnil vzpomínkové oslavy M. R. Štefánika v Brezové pod Bradlom. »Nechme se vést siluetou Bradla, Štefánikovým životním a politickým příkladem, nezabloudíme.« řekl ve svém projevu. Na adresu piskotu a nesouhlasných výkřiků zejména při zmínkách o federaci, prohlásil: »Tito lidé na to mají právo.« V Brezové se rovněž uskutečnilo 2. valné shromáždění společnosti M. R. Štefánika.

výrobě malých zbraní. Československý ministr zahraničí vyjádřil přání, aby ČSFR mohla do USA vyvážet sportovní a lovecké zbraně.

Lidové Noviny 16.4.

V. Havel v Londýně

...Václav Havel využil svého pobytu v Londýně (viz článek Jacques Attali - ČS. Noviny) rovněž k setkáním s některými politickými představiteli, mj. s izraelským premiérem Šamirem, předsedou britské vlády Majorem a německým ministrem financí Waigelem. V průběhu schůzek s oběma naposledy jmenovanými činiteli prezident mj. zdůraznil, že Československo by uvítalo pomoc Západu při řešení problému konverze zbrojní výroby na Slovensku.

Lidové Noviny, 16.4.

DER SPIEGEL:

Bonn - Žalostná hospodářská situace zostřuje napětí mezi Čechy a Slovaky a stále větší počet Slováků požaduje vlastní stát, napsal v úvodu svého článku o situaci na Slovensku německý časopis Der Spiegel.

Týdeník poukázal na hlubokou krizi č. zbrojního průmyslu a konstatoval, že velmi tvrdě postihla právě Slovensko, kde je koncentrováno 65 procent zbroj-

... von 385 Millionen (40 Prozent). Am besten schneiden Deutschland, Japan und die Vereinigten Arabischen Emirate in dieser Liste ab, die auf Veranlassung des demokratischen Senators Robert Byrd im Parlamentsprotokoll veröffentlicht wurde. Die Deutschen bezahlten bis auf 18 Millionen alle versprochenen 6,6 Milliarden Dollar (89,7 Prozent).

sprochenen 54,5 Milliarden Dollar aus. Nach Angaben aus dem US-Kongress sind vor allem Saudi-Arabien und Kuwait für die Außenstände verantwortlich. Auch Südkorea lasse sich Zeit.

Die Saudis hatten 16,8 Milliarden Dollar zugesagt und bezahlten davon bisher 7,6 Milliarden (45 Prozent). Kuwait überwies 9,4 von 16 Milliarden Dollar (58 Prozent). Südkorea beglich nur 154 Millionen

KAMÍNKY DO MOZAIKY

- proč je slovenský zbrojní průmysl náhle "hot priority"?

Když jsme se probrali čarovnými tiskovinami z Československa a hledali v nich, co by se z nich dalo - v době, kdy se v Československu zdánlivě, proti bouřlivému březnu, nic neodeje - uvést jako hlavní událost, nemohli jsme si nepovšimnout několika zpráv, které v zaradcích souvislostech uvádějí společného jmenovatele - zbrojovky na Slovensku. Neviděli jsme, že by z těchto zpráv udělali někde v čs. tisku zvláštní aféru, ale přece... jestliže československý prezident telefonuje prezidentu Bushovi, aby (jak se zdá) u něj požádal o pomoc zrovna - při vši spoustě jiných problémů, kterým právě Československo čelí - s urychlenou přeměnou slovenských zbrojovek v obyčejné továrny, není to asi jenom proto, že chce vyzkoušet kvalitu hovorů přenašených AT&T. Není lehké z těchto zpráv udělat hlavu nebo patu, protože politici v Československu se už zřejmě naučili jednat raději v zákulisí než způsobovat na veřejnosti nové a nové krize (proto ten dojem, že se tam mnoho neodeje), a tak tedy - mha přede mnou, mha za mnou - posuďte sami:

"Proč se mne boli v Rusku?"

položil si Vladimír Mečiar rečnickou otázku na mítingu v Martine 23. marca: "Pretože sme mali tajné jednania so sovietskymi generálmi, aby dali súhlas, že zbrane, ktoré sa vyrábali v Martine, sa môžu vyrábať ďalej... Vytrýkam federálnej vláde, že bez rozmyslu rozhodla, že sa konverzia zo dňa na deň zastaví, ale nepovedala, odkiaľ zoberieme peniaze na novú výrobu, čo sa bude ďalej vyrábať a ako budú ďalej ľudia žiť. Hovorila: to je tvoja vec, ty sa staraj! Tak sa starám. Nech mi nevytrýkajú, že chodím do zahraničia a hľadám robotu."

Moja rečnická otázka znie: "Prečo sa týmto senzačným odhalením nezaobrá na prvých stránkach slovenská úa? Prečo sa nad touto aférou nezhrozili politici a prečo nebol okamžite zvolaný parlament a rada obrany štátu?" Je to jednoduché. Podobné "prekvapivé informácie" už berú vážne iba prostí občania, ktorým sa nechce rozmysľať. Novinári sa na okolnosti tajných jednaní so sovietskymi generálmi nepýtajú preto, lebo je im jasné, že si nie jednania premiér vymyslel priamo na tribúne, aby urasteným robotníkom v Martine urobil

radost. Podobne politici sa mba zzhovievavo usmiali nad ľudskou slabosťou premiéra, ktorý je rád stredobodom pozornosti.

Ivan Hoffman, Lidové Noviny, 29. 3.

...Pozoruhodné věty zarazily ledaskoho. Jednání pana premiéra v Sovětském Svazu dosud jakoby kryla přizvěkemí mha, z níž doletělá úřky informací o dohodách a práci protitisc... a teď konečně on sám řekl co a jak! A před pěti tisíci svědky! O týden později jsme se z rozhovoru, který pan Mečiar poskytl italské agentuře ANSA dozvěděli, že žádná tajná jednání s žádnými generály nevedl. A v televizi nám pak sdělili, že jestliže něco o tajných jednáních říkal, pak leda ironicky a že aféru z toho udělali čeští novináři, kteří m švando nepochopili.

Ať os generály bylo jak bylo, ve středu večer řekl v televizním deníku předseda SNR František Mikloško, že pan Mečiar v Sovětském Svazu žádné dohody s nikým neuzavřel, ani s generály, ani s vládou, ba ani s podniky. Co dodat? Nic, snad jen se štknout do ruky, prořít si oči, znovu se štknout.

Jaroslav Vois, Lidové Noviny, 5.4.

G. Bush o V. Havlovi

Alabama - "Včera mi volal mů přítel, muž, kterého si všichni vážíme a ceníme. Československý prezident Václav Havel. Chtl radu a pomoc Západu. Čelí obrovským problémům. Jak víte, Československo chce být demokratickou zemí a tento muž ji vede k budování demokracie. Jejich hospodářství se vyvíjí od neúspěšného socialistického modelu k tržní ekonomice a my všichni musíme pomoci", řekl v sobotu v Alabamě prezident USA G. Bush.

Prezident Spojených Států dále prohlásil: "Není snadné změnit státní zbrojní továrny na tržně orientované závody, které by vyráběly spotřební zboží. Ale právě toto by nová demokracie měly dělat s naší radou a pomocí. Je v našem zájmu, v zájmu Spojených Států, aby Československo, Polsko a Maďarsko posílily své ekonomiky a mohly rozvíjet tržní hospodářství. Klíčem k tomu je pomoc prostřednictvím obchodu a investic."

... V pátek jsem telefonicky mluvil s americkým prezidentem panem Bushem. Hovořili jsme o pro-

blému konverze slovenského zbrojního průmyslu, což vyvolává sociální nejistoty obyvatel. Celý proces se neobejde bez zahraniční časti, ale aktivita musí plynout od nás. Už dlouho víme, že se zbrojní výroba bude omezovat, přesto podniky nejsou na tento vývoj připraveny. Poprosil jsem pana prezidenta, aby k nám byla vyslána skupina expertů na vládní úrovni, která by prozkoumala možnosti alternativních programů pro tyto podniky. Více ale dělat nemohu. Málo podniků ví, co by mohly vyrábět jiného než tanky, a to je dost povážlivá situace. Další subvence nejsou řešením, prodlužování zbrojní výroby je sebevražedné.

Václav Havel v Hovorech z Lán Lidové Noviny, 15.4.

Dienstbier v Americe

Washington - Místopředseda Federální vlády a ministr zahraničí ČSFR Jiří Dienstbier včera zahájil svou návštěvu Washingtonu setkáním s prvním náměstkem ministra obrany Spojených Států Donaldem Atwoodem. Jednání se týkalo hlavně konverze čs. zbrojního průmyslu.

Ministr zdůraznil, že problém stability nových demokracií ve střední Evropě bezprostředně souvisí s otázkou sociálního míru a ekonomické prosperity. Náměstek ministra obrany Atwood obdržel od ministra Dienstbiera konkrétní program konverze slovenských zbrojovek. Atwood J. Dienstbierovi slíbil, že Spojené Státy vypracují seznam amerických firem, které v případě privatizace slovenských podniků budou ochotny v ČSFR investovat. Americká strana, jak řekl náměstek Atwood, uvazuje o spolupráci s československými podniky při

nho průmyslu ČSFR, především výroba těžkých zbraní a těžkého zařizení. Ministr hospodářství Slovenské republiky Jozef Belcák podle týdeníku nepochybuje o tom, kde je třeba hledat lidi odpovědné za žalostnou situaci slovenského těžkého průmyslu - v Praze. Koneckonců to byl prezident Václav Havel, který loni nařídil redukovat v celé zemi zbrojní průmysl na minimum a vývoz úplně zastavit. Kdyby se tak skutečně stalo, Slovensko by najednou ztratilo nejméně 70 000 pracovních míst, odhaduje J. Belcák.

Lidové Noviny 16.4.

„Das Frankfurter Stadion erinnert mich an Flushing Meadow - wegen des Fluglärms. Vielleicht komme ich ja wieder hierher, um mich auf die US Open vorzubereiten.“

Die Tschechoslowakin Jana Novotna zu ihren Eindrücken über das neue Tennisstadion in Frankfurt, das am Donnerstag mit dem Schaukampf Novotna - Graf eröffnet wurde.

▲ Podíl viny na smrti švédského turistu, který zřejmě nesou tři ženy romského původu ze Sokolova, je předmětem vyšetřování policie v Mariánských Lázních. Nešťastníka, jímž je 48letý ředitel švédské firmy Complex, našel mrtvého v sobotu ráno dočasný Městský úřad v Mariánských Lázních v zadním traktu budovy. Shodou okolností dotyčného kontroloval v noci spolu s jeho společníkem - romským ženami ve věku 21, 38 a 43 let - místní policisté. Okamžitým zásahem se podezřelý podařilo zadržet. Svě oběti nasypany do pepsi-coly uspávací prášek a obraly jí o mranky i švédské koruny.

Araber schulden Kriegsgeld

WASHINGTON, 12. Mai (dpa). Von den Beitragen der US-Verbündeten zu den Kosten des Golf-Krieges stehen noch 17,8 Milliarden oder rund ein Drittel der ver-

„Lidi, rychle kolem nás utvořte hlouček, ať to nikdo nevidí... na manžela to přišlo...!“

NEPRAKTA—ŠVANDRLIK

„Všichni jsme nahraditelní, matko! Když čtu noviny, tak vidím, že vševědem je dneska skoro každý!“

„Pane, taste a hajte čest své dámy! Jinak vám tu couru zase vrátím!“

„Tato země opíývá strdím, mlékem a máslem za patnáct šedesáti!“

„Slyšíš miláčku, jak krásně tluče slavík? Hergot to by bylo žrádlo!“

MAREŽEK, POJĚDETE DO SVĚTA NA ZKUŠENOU, A NE ABY VÁS NAPADLO SE VRACET!

„Nevidíš, že mám přednost, krávo blbá?!“

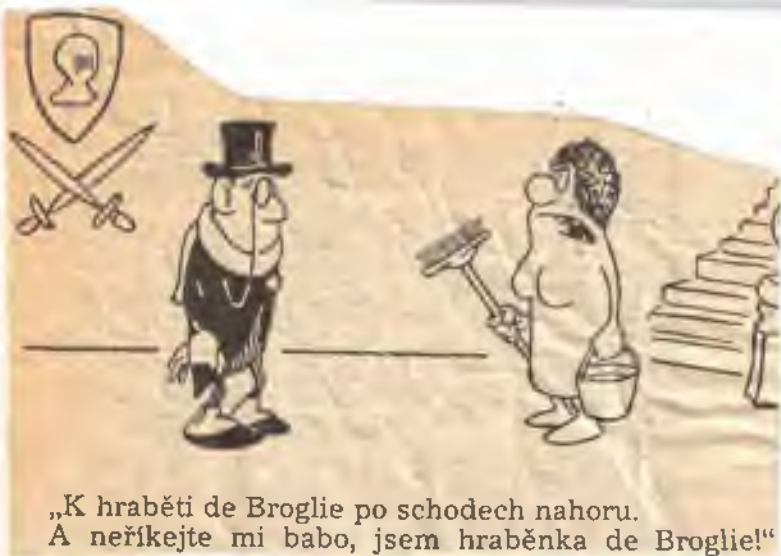

„Toto je můj sluha James, který vás vyprovodí ke dveřím, a toto je Bill, který vás z nich vykopne!“

„Ne, o vaše hokejisty nemáme zájem. Ale za kolik byste nam prodali ministra Klause?“

„K hraběti de Broglie po schodech nahoru. A neříkejte mi babo, jsem hraběnka de Broglie!“

„Tak vy pracujete u lisu, máte plat 900 Kčs a práce vás těší... Hmm, no to je tedy opravdu vážné.“

„Hele Štěpán - vyhlídka mizerná... skrz ty mříže vidím šibenici, skrz šibenici odstátej drát a skrzevá ten drát hřbitov...“

Doplňovačka k obrázku Zdeňka Žáčka

1. Oslovení (dříve soudruhu)
2. hodnost pana Margreta (5. pád)
3. Ohlašuji
4. Nepovedený
5. Experiment
6. Předložka
7. Použití násili

Zahrajte si s námi malou hru s bublinkami. Podle připojené legendy doplňte k otiskěnému vtipu správný text do prázdné bubliny.

Expresní povíadačka

Tek prej jsou zase nějaké problémy s tím tankem na Smíchově... Prusům vás, s tím dělej takové el-ráty... Já bych tam asopak postavila ještě jeden tank... Na ten první bych namatovala 1945 a na ten druhý 1968. A ten první by mohl zůstat rážověj a ten druhý bych nechtěla černě!

Jan Dubský, Praha 8

„Docela to ujde, až na tu zatracenou cestu do práce...“

Valmont je stále bezkonkurenční ● Pět titulů z deseti pochází z filmových studií v USA ● Pro naše díla zbyly jen poslední přičky

Jestliže v přehledce nejúspěšnějších filmů v pražských biografech v prvním čtvrtletí letošního roku si české tituly vedly ještě dobře a umístily se v popředí tabulky, nejnovější hitparáda Filmového podniku Praha za poslední měsíc jasně prokazuje, že nežli distribuci ovládá zahraniční tvorba, zejména díla americké produkce.

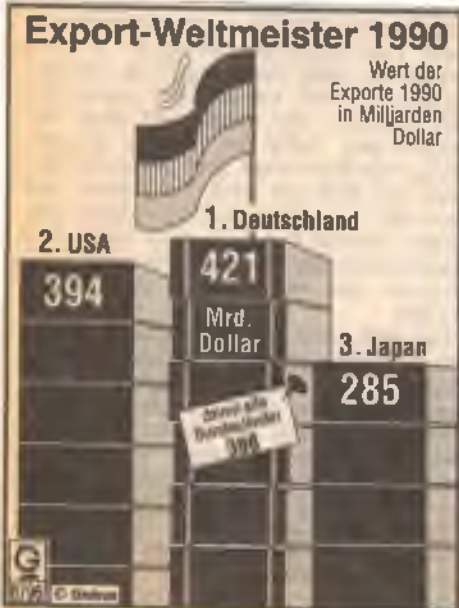
hned dva filmy z USA: Znášilňní, které vidělo 13 486 diváků a Zločiny a poklesky, které shlédlo jen o 186 diváků méně. Na čtvrtém místě se usadilo německé dílo Měsíc 44 (11 681 návštěvníků). Na pátou až sedmou příčku se prodraly další tituly, zrozené ve filmových studiích v USA: Rambo I. (5819 diváků), sci-fi příběh služebnice (5715 diváků) a Ježíš (5461 diváků). Teprve namé až desáté místo obsadily české filmy: Kouř, Pražákům, těm je hej a Ta naše pianička česká II. Tyto tři naše tituly vidělo však celkem pouhých 7000 diváků.

Na první příčce tentokrát sice ještě figuruje francouzský film Valmont v režii Miloše Formana (31 703 diváků), stříbrem a bronzem se však ozdobily

Optimismus Škodovky

(Čre): Akciová společnost Škoda, kořenní, plzeň dosáhla v prvním čtvrtletí 1991 bilančního zisku ve výši téměř 500 miliónů korun. Ve srovnání se střízlivými předstávami vedení podniku tato částka odpovídá objemu calorického plánu. Výsledek byl ovlivněn především tím, že se podařilo realizovat ekonomicky mimořádně příznivou dohodu elektrických lokomotiv Škoda do Německa. Jak ale uvedl ekonomický ředitel koncernu Ing. Jaroslav Ebenstret, většímu optimismu brání skutečnost, že v další částce roku bude Škodovka pracovat na zakázkách, které jsou z hlediska zisku nejisté. O lokomotivy má ČSD značný zájem, ale finanční zdroje ze státního rozpočtu jsou velmi omezeny. Stále existuje riziko, že vyrobené stroje zákazník nepřevzme a ani nezaplatí. V dostatečném rozsahu se rovněž nedáří potvrzovat kontrakty na dodávky do SSSR, zejména v případě trolejbusů a technologií zařízení pro válcovny.

ZPĚT PŘI PŘÍZHU M. VEJŠE

ŠKODOVKA SNIŽUJE Favorit „jen“ za 138 000

PRAHA - Škoda, automobilová akciová společnost, v souladu se snížením daně z obrátu upravila ceny osobních automobilů Favorit a Forman. Vůz Favorit 135/136 L stojí tedy 138.100 Kčs, v provedení LS 147.430 Kčs. Škoda Forman 135 L se prodává za 175.550 Kčs a v provedení LS za 201.875 Kčs. Verze Praktik stojí 175.190 Kčs. Tato úprava cen vešla v platnost 2. května 1991.

PERLIČKY Z BONNU A CÁCH

Promarněná prestiž

Bližší obsah rozhovorů mezi Václavem Havlem a Helmutem Kohlem, které se týkaly budoucnosti československo - německých vztahů, je zatím zahalen rouškou diskretnosti. Čtenářům však můžeme nabídnout jiné podrobnosti z prezidentovy německé cesty, kterými lze vzájemné vztahy také ilustrovat.

Přátelství obou hlav států bylo stvrzeno při slavnostním obědě nad salátem z chřestů a pampelišek s křepelčími prsíčky. Ze stěny Weizsäckerova sídla na ně shlížel první německý prezident Ebert, zpodobněný pražským malířem E-milem Orlikem z německé židovské rodiny. I to budiž drobnou ukázkou věčného prolínání českého a německého živlu, o jehož optimální podobu dnes jde. Zdá se například, že úspěšné družební styky rozkvetou se Severním Poryním Vestfálskem - tvrdí to alespoň oba republikoví premiéři, kteří vedli separátní jednání se zemským prezidentem této části SRN. Po jejich ukončení obvykle velmi rezervovaný Ján Čarnogurský tentokrát rozjařeně pravil, že bez federálního dozoru se jednalo báječně a uvolněně.

Srdečně vás vítáme, pane prezidento - takto česky, i když bez háčků, vítaly ve středě Václava Havla čáské deníky. Havlovy fotografie na nárožích i uprostřed salámů a cukrovinek, poblíž gotického domu vyhrávala česká dechovka a ukáznění Němci neukázněně vyskakovali na kavárenské stolky, aby přes tlesně se dav za-

hlédli alespoň čupřinu našeho prezidenta. Ten zklamal jedině studenty zdejší univerzity, protože beseda s nimi byla z programu vypuštěna. Studenti se nechali slyšet, že jejich idol alternativního vůdce se příliš kloní na stranu mocných.

Cáchy měly svátek. Letošní laureát přilákal dosud nejvyšší počet účastníků předávání. Hotely obsazené v širokém okolí, mimochodem pan prezident byl ubytován v apartmá o 160 metrech čtverečních, zatímco španělský královský pár se musel spokojit s pouhou stovkou metrů. Slavnostní mši v dómu koncelebroval pražský arcibiskup Miloslav Vlk. Při mši a později i při předávání se velebil lidství a evropanství,

Z PROJEVU VÁCLAVA HAVLA V CÁCHÁCH

Před šestatřiceti lety, když přijímal cenu Karla Velikého, řekl na tomto místě Winston Churchill: „Československo získá znovu svobodu a Německo bude opět sjednoceno.“ Jsem prvním z laureátů této ceny, který má to štěstí, že zde může zvolat: „Winstonie Churchille, Československo je svobodné a Německo je sjednoceno!“ Tyto dvě události se nesetkaly v téže době náhodou. Obě jsou integrálními a od sebe neoddělitelnými součástmi téhož historického jevu: totiž sebeosvobození národů střední a východní Evropy a jejich návratu k hodnotám, od nichž byly totalitním systémem násilně odděleny.

Svoboda Československa, země, v níž se tradičně zauzluji či rozuzluji evropské dějiny, a sjednocení uměle rozděleného Německa jsou součástmi jediného a daleko širšího děje, děje navýsost nadějeplného: tento děj nás totiž nevidaným způsobem přibližuje k oné pradávě naději, že

za jejichž nositele je považován právě Václav Havel. V korunovační síni čáské radnice nechyběl prý nikdo, kdo v evropské politice něco znamená - však by tu také jablko nepropadlo. Pod letitou klenbou, s Mozartem v pozadí to celé působilo velebně až velkolepě a zdálo se, že i dnes již ostřfletý laureát je trochu dojatý.

To vše se událo 9. května, v den, kdy my vzpomínáme konce nacistické okupace a v CÁCHÁCH slaví den nanebevzetí. Touto pointou by povídání o prezidentově cestě mohlo skončit. Bohužel však musí skončit otázkou, kterou bylo slyšet od místních lidí: Obrovskou prestiž jste si ve světě získali v roce 1989, a prestiž vám stále přináší tehle člověk. Proč toho, proboha, nedokážete využít?

se Evropa může stát konečně prostorem přátelské spolupráce všech svých obyvatel.

Co máme dělat pro to, aby naše generace nemohla být budoucími historiky obviněna z toho, že promarnila nevidanou šanci, která se za jejího života před Evropou otevřela?

Podle mého názoru se musíme všichni vymánit ze zajetí nejrůznějších partikulárních zájmů a navyklých myšlenkových stereotypů a nalézt v sobě odvahu k rychlým, nekonvenčním a leckdy i riskantním krokům, podřizujícím v největší možné míře zájmy dílčí a krátkodobé zájmům obecným a dlouhodobým. Je to bezprecedentní historický okamžik a vyžaduje zřejmě i bezprecedentní činy.

Neexistuje žádné jednoduché a přímočaré řešení, schéma, model či návod. Proces celoevropské integrace bude zřejmě velmi složitou simultánní hrou na mnoha šachovnicích najednou.

Při této složité simultánní hře

die Deutschen seien zu Beginn der Golf-Krise „zu Boden gegangen“. Auch die Zeichnung der Europäischen Gemeinschaft als „Zirkus“ sei als zu heikel eingestuft worden.

Bob Hurikán by měl radost

Na strakonickém hrádku oterželi výstavu dějin trampského haudu. Až do září se tu budou pořádat politicky inkovických kapel a arazy pamětník-legendárního Jerita Boba Hurikána, autora mnoha písní i textů včetně Rodkapsb. Výstavu navrhli známý tezeat Ronald Kraus. Do scénáře výstavy zahrnul to-

Memoiren, diplomatisch

LONDON, 12. Mai (Reuter). Die Memoiren eines engen Mitarbeiters der früheren britischen Premierministerin Margaret Thatcher sind von Londoner Regierungsbeamten zensuriert worden. Die Zeitung „Sunday Times“ berichtete, Beamte im Amtssitz von Thatchers Nachfolger John Major hätten einige Passagen in den Memoiren von Sir Bernard Ingham mit dem Argument gestrichen, sie könnten zu diplomatischen Verwicklungen führen. Unter den zensurierten Anmerkungen Inghams sei auch die gewesen,

musime mít, podle mého názoru, trvale na paměti dvě důležité věci: Za prvé bytostnou civilizační propojenost Evropy se severoamerickým kontinentem. Celoevropskou integraci si lze stěžii představit bez tohoto jejího atlantického rozměru, totiž bez nějaké - volnějši síce, ale o to všestrannější - účasti Spojených států amerických a Kanady. Druhou velmi důležitou věcí je fakt, že žádné budoucí evropské uspořádání není myslitelné bez evropských národů Sovětského svazu, které jsou nedílnou součástí Evropy, a bez propojení s tím velkým společenstvím národů, v něž se proměňuje dnešní Sovětský svaz.

Přihlašující se dnes k takzvanému Západu, přihlašujeme se tím především a hlavně k určité civilizaci, k určité politické kultuře, k určitým duchovním hodnotám a univerzálním principům. Nikoli tedy jen k bohatším sousedům. Přičemž nejde o civilizaci, kulturu a hodnoty, které se nám náhle - po krachu komunistického systému - zalíbily, ale o civilizaci, kulturu a hodnoty, které cítíme jako své, protože jsme se po dlouhá staletí účastnili jejich tvorby.

temy, staré fotky a časopisy, camráika, kerifiké hvězdy, vlpy, Trampská houf je stále žít. Dnes klade důraz na ochranu přírody. Du lesu, vnd a stré- ni se používá zásadně pěšky vyžroje- ni širákem, batohem a kytarou. Dívky by- li oblihanou „tornou stráž“. Udovfch ml- lic, které měly ptkaz trampy líkvido- vai. Výsava dokazuje, že se jim to ne- povedlo.

VLASTNÍH JAMENEM

PETERKA NEBO TAK NEJAK.

BYLY ALÉ BOBARY!

TORONTO A PUL TORONTO * NEBO

* KAPITOLU PĚTE * ...

Pieta a nenávist

Moje babička je komunistka a dobře vím, že z této své volby v životě nic neměla. Pro lidi z našeho žižkovského činžáku, kteří nemohli chodit anebo prostě neuměli péct, plnila stoly buchtami. Rozdala by se. Vždycky, když se rozezná v poledne 9. května sirény, brečel a říkala, že Jeřábkové, nebo jak se jmenovala, by nikdy nepekla, protože odmítla v pětáctýctém státě stavět barikády.

Jsem rád, že babička chyběla u pomníku, kolem kterého včera kroužila nenávist. Fotografové dostávali pěstiti nejen do objektivu, novináři byli zaviřili komunisty nabádati, aby psali pravdu.

„Feťáci, sládkovci, hajzlové, fašisti!“ - tak pietně oslovovali komunisté příznivce Klubu demokratické pravice HOS, kteří sledovali bolševické běsnění u tanku přes ulici a zpívali Lennonovu Give peace a chance. Mezitím přibývaly k zelenému pomníku květiny všech barev, objevila se i zakázaná růžová.

Pieta se zvrhla v hysterickou frašku. „Kolik bereš, ty zblblý fašisto?“ - zeptal se mne jeden z prskajících důchodců. Na takovou otázku je jediná odpověď: měsíčně 9500 marek po zdanění. Další dáma si vyhrnuje sukni a předvádí mi čelem k uctívanému tanku své pozadí.

„Hlavně zařídíte, aby se v Praze nevražilo a nekradlo.“ žádá paní v letech. „Svině.“ otočil se najednou k mladíkovi s růžovou stuhou v klopě a k tanku pokládá kytičky nádherných růží. Rychle uvádá.

Izrael nesouhlasí, ale chápe

● Pane premiére, uvedl jste v Izraeli, že tanky jsou zboží jako každé jiné a my je budeme prodávat, komu budeme chtít. Stojíte stále za tímto tvrzením?

Samozřejmě. Ovšem jedna věta vytržená z kontextu může někdy obsah sdělení zmařit. V Izraeli jsem představitelem Světového židovského kongresu řekl, že Československo má mimořádné potíže s konverzí. Vyložil jsem všechny její dopady - národní, politické, sociální. Jak si máme na konverzi vydělat? Vysvětlil jsem, že z tohoto hlediska nepovažujeme rozhodnutí prodat tanky Sýrii za akt namířený proti Izraeli. Tank je pro nás výrobek jako každý jiný, který prodáme a získáme tak peníze potřebné na zastavení zbrojní výroby. Izraelští představitelé mi připomněli postoj USA k této otázce. Odpověděl jsem, že Československo se samo rozhodne, co a kam vzhledem k zahraničně-politickým a eko-

BOHATÍ ARABOVÉ MAJÍ I DESET SOULOŽNIC ORGASMU DOSÁHNOU TEPRVE V RAJI

Při svatební noci je novomanželka vnášena do ložnice na speciálním tácu

Vzrušení, sex a extáze - to jsou pro současnou Arabku výrazy stejně tak výmluvné, jak pro její „sestru“ žijící za časů Mohameda (570-632). Arabka, žijící v roce 1991, nesmí řídit automobil. Jestliže chce vidět film, musí se vydat do takových kín, která jsou výlučně určena pouze pro ženy, a kde je během promítání stále světlo. Zakazuje se jí mít orgasmus - ten se jí dopřeje teprve v ráji...

Zato Arabové mají právo na všíljké svobody. Je pravda, že mnohoženství je v některých krajích (říká se to pouze měst) zakázané, ale všeobecně je normální - zejména na velch - mit čtyři ženy. Bohatí Arabové mají i deset souložnic. Ty bydlí ve speciálních budovách zvaných harém (to slovo znamená - zakázané), do nichž má vstup pouze muž. Extrémní případ harémové-

ho bohatství se datuje z roku 1953, kdy král Ibn Saud vlastnil na 200 žen, které mu porodily celkem 360 dětí.

A pokud jde o arabskou svatbu - tak na ni se nezve méně než 200 osob a trvá tři dny. Při svatební noci je novomanželka vnášena do ložnice na speciálním tácu.

...PROTO SE AHPUTUJI
KLITORIS... UŽ U
MALÝCH DEVOČAT. AT
ŽIJÍ VE HMN OSTATNÍ
CÍRKVE !!!

nijak v této skutečnosti, výběr spíše v tom, že jimi nejsou a chtěly by jimi být. Předpokladem nového uspořádání je a zůstává dohoda čtyř velmocí mezi Francií a Německem a mezi Anglií a Itálií. Jsou dost silny k tomu, aby vuntily Evropě svoji vůli.

Dr. R. Ludgman zcela jistě nepředpokládá, že vítězná mocnost (rovněž čtyři) po druhé světové válce uznají za „neklid vyvolávající“ živel německou menšinu v Československu a Polsku a že jeho mystienka se lu-

nomickým zájmům dodá.“

● Domníváte se, že Izrael našl situaci pochopil?

Naprosto. Premiér Šamir nejdříve protestoval. Když jsem mu vše vyložil, řekl, že s tímto aktem nemůže souhlasit, ale že chápe naši situaci. Také reakce představitelů Světového židovského kongresu byly chápavé a daleko mírnější, než reakce v našem tisku. Navíc se kontrakt s tanky zatím ještě neuskutečnil. Doufám, že náznaky, že bychom ho uskutečnit mohli, podníti

denta Bushe. Oslovil jsem jeho prostřednictvím i Spojené Státy. Doufám, že to bude mít ohlas.

JEŠTĚ O SUDETSKÝCH NĚMČÍCH

Glazniky, které se nás list v souvislosti se snahou sudetských Němců o návrat do „staré domoviny“ snaží zodpovědět, bere za své i velký počet členů. Podět jejich dopisů neustále roste a názory, v nich obsažené, svědčí nejen o dobré paměti dotyčných, ale i o tom, že minulost našeho státu není zapomenuta. I když se právě o to snaží někteří naši představitelé soudící, že „omluva“ sudetským Němcům, či to, že si „odkoupi pár zbrnění v pohraničí“ suverenitu ČSFR nenaradí.

● Očekáváte od USA a Izraele konkrétní kroky?

„Věřím, že po takovém masivním výkřiku a navíc na půdě Izraele, všichni pochopí, že potřebujeme pomoc. Konverze není jen záležitost Československa. Zbrojovky byly postaveny pro potřebu celého východního bloku. Blok už neexistuje, ale zbrojovky stojí. Setkal jsem se s představiteli Světového židovského kongresu, v jehož čele je Edgar Bronfman, osobní přítel prezí-

to potácko. Přitom musí být dnešního jednotné zásady k použití, a ta může spouštět jen ob národnosti zásadě (Nationalitätprinzip), přičemž se nelze zaleknout ani před představením. Židovskou otázku, která se dnes stává také již mezinárodním národnostní otázkou, nelze bertak řešit již jinou cestou. Pravda - ne šlohl cizí stát, výběr představením tohoto neklid vyvolávajícího žrlu ze spoňubasti celé Evropy, především oněch čtyř velkých států.

Je možné, že se mnozí zaleknou tohoto slova, a přece musí být jednou započato s děláním pořádku, má-li být zajištěn mír. Stáły dnes mohlou v Evropě vystupovat jen jako národní stáły. Neštěstí nespocivá

Naš čtenář K. D. z Prahy 8 k polemice o sudetských Němcích připomíná jednu poměrně málo známou skutečnost. Myšlenku představení za spolupůsobí čtyř velmocí totiž poprvé vyslovil bývalý vůdce německých nacionalistů v ČSR dr. Rudolf Lodigman a to již v dubnu 1938 v měsíčníku Junge Front. Tedy, že přikázání s jednocení Evropy jsou stáły, jimž byly po první světové válce přikmány velké menšiny, protože „cizí národy jsou a zůstanou v národním státě cizími tělesy“, což je příčinou neklidu.

Napsal: „Je tudíž jen jedna možnost učinit v Evropě pořádek a tím je semknutí Anglie, Francie, Němce a Itálie za účelem dosažení toho

DALŠÍ dva ze čtyř obrazů Pabla Picassa, které byly v noci na pondělí ukradeny ze sbírky moderního evropského umění ve Šternberském paláci - Přístav v Cadaqués (1910), olej na plátně, 38 x 46 cm a Mandolína a sklenice pernodu (1911), olej na plátně, 36 x 46 cm. Foto archiv NG

Jeden z uloupených — Picassův Stál s pohárem.

PUL MILIONU ZA PICASSA 10.5.91

Policie neselhala!

PRAHA - K pondělní krádeži čtyř Picassových obrazů z Národní galerie se na brífinku s novináři o přestávce zasedání české vlády vyjádřil ministr vnitra ČR Tomáš Sokol. Důrazně se ohradil proti náznakům, které se objevily i v tisku, že policie selhala. „Co selhalo, byla zcela určitě Národní galerie, která není schopna své strážce přes upozornění policie z loňského roku ani vyzbrojit,“ uvedl mj. „Instalovaný bezpečnostní systém je vysloveně špatný, na což byla znovu NG upozorněna. Navíc ho však vrátí při prvním signálu vyřadili z provozu a zapnuli až později. Proto vůbec nehodlám diskutovat o tom, kdo v této věci selhal.“ Tomáš Sokol dále poukázal na to, že policie byla na místě za čtyři a půl minuty.

Jak zpravodají ČTK sdělil ministr vnitra ČSFR Ján Langoš, na objasnění případu usilovně spolupracují jak české, tak federální ministerstvo vnitra, kterým nabídla spolupráci firma Pinkerton INC of Czechoslovakia Ltd. Ta odměnil částkou půl milionu korun toho, kdo poskytne informace, které by pomohly k nalezení nebo navrácení obrazů a k zatčení osob, které se zúčastnily a spolupracovaly při této krádeži.

REPORTÉR LD HOVOŘÍ S NÁČELNÍKEM PRAŽSKÉ KRIMINÁLKY

Bude basa za Picassa?

Čtyři obrazy za třicet miliónů dolarů uloupeny 7.5.91

Zpráva ČTK včera uvedla: Ze sbírky moderního evropského umění ve Šternberském paláci v Národní galerii v Praze byly před čtvrtou hodinou ranní ukradeny čtyři obrazy Pabla Picassa — Absint a karta, Mandolína a sklenice pernodu, Stál s pohárem a Přístav Tadaques. Jak sdělil ČTK ředitel NG L. Slavíček, má palác optimální moderní bezpečnostní signalizaci. Problém však spočívá podle jeho slov v tom, že objekt je nedostatečně chráněn zvenku. Sousedí totiž s jelením příkopem, který již delší dobu není hlídán. Přes něj se pachatel či pachatelé dostali do zahrady a po vyražení výplně dveří přímo do paláce. Vrátily po zaznění signálu okamžitě uvedomil policejní okrsek. Policie dorazila na místo za 17 minut. Ředitel Národní galerie uvedl, že předběžně lze škodu vyčíslit na 30 miliónů amerických dolarů.

Náčelníka pražské kriminální služby pplk. JUDr. Jiřího Staňka se mi podařilo zastihnout krátce poté, co na redakční stůl tato agenturní zpráva došla. První otázka zněla:

■ Za jak dlouho jste byli na místě činu?

Přesně za čtyři minuty třicet sekund. Uvedených sedmáct minut je odhad strážců, kteří nás přivolali. Podle mého mínění nebyla jejich reakce příliš rychlá, což lze možná omluvit časnou hodinou ranní. Podle našich odhadů potřebovali lupiči ke zdárnému dokončení jednu, nanejvýše dvě minuty. Hlídači s nimi nepřišli do žádného kontaktu, tedy je vůbec neviděli.

■ Je to práce amatérů, nebo profesionálů?

Někdy se úspěšná, to jest výnosná loupež podaří člověku, který o umění ví hodně málo nebo vůbec nic — prostě má štěstí a sáhne na správné místo. V tomto případě se podle mého mínění jedná minimálně o profesionální objednávku. Lupiči si vyhlédli skutečně skvosty.

■ Máte na myslí zahraničního zákezníka?

Zatím můžeme jen uvažovat o eventualitych. Odcizené obrazy jsou u nás neprodej-

né a bude obtížné je udat i v zahraničí. Spíše to vypadá na bohatého soukromého sběratele — a to jsou ty nejhorší případy, protože pak uloupená díla uvidí jen minimum lidí.

■ Myslíte, že jsou obrazy dosud v Československu?

To je v této chvíli otázka spíše pro novináře. Loupež realizovaná v noci nebo hodně brzo ráno obvykle pokračuje rychlým tranzitem přes hranice, které nejsou tak celně střeženy jako kdysi.

■ Takže jejich návrat na původní místo...

Je možný, nikoliv jistý. Naším úkolem je dopadnout pachatele a najít obrazy. To druhé může být těžší než první. Zajistili jsme stopy a máme určité poznatky, o nichž samozřejmě zatím nemohu hovořit. Držte nám palce.

SKODA VYČÍSLENÁ V DOLARECH SE BLÍŽÍ 30 MILIŃŃM:

Přišli jsme na místo v pondělí krátce před sednou hodinou ranní a našim zá- kům se naskytlá až neskutěčná podro- ba. Technici Městské správy práve nata- čeli na video trasu, kterou se zřejmě pachatelé dostali do objektu. ... na rá- mu vrat, kovových výplních, jsou čerstvé

Zelená vrata na schodišti, který vede z jeleního příkopu na terasu Šternber- ského paláce, byly zřejmě první překáž- kou, kterou museli pachatelé překonat

Zároveň jsme se dozvěděli, že jelení pří- kop už delší dobu nikdo nehlídá, vojáci se pšer tu už dávno hlídají nedříž. Zloději pak vypálili visací zámeč na železných mřížích, které vedou na tera- su a zbytek už byl převéřitelné dilem

Několik minut poté dorazily na místo tři policejní vozy. Dvě osádky běželi do příkopu, jednu z možných únikových cest pachatelů. Krátce předtím slyšel jeden z vojáků hlídání strážce stárnoucí zřej- mě Škodovky a vzápětí svěščit pneuma-

Bezpečnostní sířena začala houkat • HRADNÍ STRÁŽ SLYŠELA ZVUK MOTORU — PŘÍPOMINAL ŠKODOVKU • SKODA VYČÍSLENÁ V DOLARECH SE BLÍŽÍ 30 MILIŃŃM:

Bezpečnostní zařízení v Národní galé- rii ve Šternberském paláci v Praze 1 za- čalo pípat v pondělí ráno ve 3 hodiny 46 minut. V ten moment se objektem rozlehl i keřitý zvuk sířeny. Tři z tři- dešti popadli klíče a utíkali přes nádvo- ří k rotundě, čtvrtý volal policii. Když doběhli do galerie uviděli spoušť a pár lidích míst na zubech, kde visely vzacné

Několik minut poté dorazily na místo tři policejní vozy. Dvě osádky běželi do příkopu, jednu z možných únikových cest pachatelů. Krátce předtím slyšel jeden z vojáků hlídání strážce stárnoucí zřej- mě Škodovky a vzápětí svěščit pneuma-

Bezpečnostní sířena začala houkat • HRADNÍ STRÁŽ SLYŠELA ZVUK MOTORU — PŘÍPOMINAL ŠKODOVKU • SKODA VYČÍSLENÁ V DOLARECH SE BLÍŽÍ 30 MILIŃŃM:

Bezpečnostní zařízení v Národní galé- rii ve Šternberském paláci v Praze 1 za- čalo pípat v pondělí ráno ve 3 hodiny 46 minut. V ten moment se objektem rozlehl i keřitý zvuk sířeny. Tři z tři- dešti popadli klíče a utíkali přes nádvo- ří k rotundě, čtvrtý volal policii. Když doběhli do galerie uviděli spoušť a pár lidích míst na zubech, kde visely vzacné

Pokrač. na str. 339

několika málo minut. Na dvojitou skleněnou výplň dveří se pachatelé nerozpakovali vzít kovovou zahradní lavičku, vlezli dovnitř...

Čtyři obrazy Pabla Picassa z let 1910 až 1922, Stůl s pohárem, Přítav Cadaquas, Mandolína sklenice Fernodu a Absint a karty, které visely ve stejnojmenném sále zmizely v nenávratno. pod oběma odcizenými obrazy leží na zemi dva kousky molitanu, které jsou chránitkem proti chvění... Technici pracovali soustředěně a nenechali se rušit naší přítomností.

„Myslím si, že to bylo na objednávku, věděli přesně, po čem jdou.“ říká policistům jeden z hlídačů. Ředitel galerie pouze kroutil hlavou. Vždyť cena jenom jednoho obrazu je odhadována na pět až patnáct miliónů dolarů.

Je až neuvěřitelné a hlavně nepochopitelné, že tak vzácné do sta miliónů dolarů hodnoty, jsou tak „pepečlivé“ hlídačky. Přece to není tak dávno, co odsud zmizel drahocenný obraz. V této souvislosti mě zaujal názor jednoho mladého policisty, který byl na místě mezi prvními: „Vůdce na hradních nádvorech jsou kamery průmyslové televize. Je sifezen každý pohyb, tam neprokouzne ani myš. Divím se, že někdo nenapadlo natáhnout kabely až do galerie. Vždyť je to pár metrů a efekt by byl obrovský. I tohle je přece něco, co patří nám všem.“

Videa má svoje Mexikoplatz, Praha svojí tržnici v Holešovicích. Prodává se zde zboží odkudkoliv, převážně pašované. Opticky koupíte levněji a leckdy i kvalitněji než ve státním obchodě. Vyprávějí se různé zkazky o mafii ovládající tržnici. O nelidských metodách, jimiž se zde likviduje konkurence — od výprasku po zničení zboží. Je tomu tak doopravdy?

Svědectví může podat muž nad jiné informovaný. Zkušený kriminalista kapitán Ladislav Svozil, velitel trestního odboru kriminální služby OS VB v Praze 7. Zná tržnici téměř zpaměti. Zná mafiony, jejich gorily, zná překupníky, kapsáře a zprostředkovatele. Oni ovšem zase znají jeho. V podstatě to nevdá. Prostředky policie v boji proti něčemu, co je pololegální či vůbec nelegální, jsou omezené. Nikoliv jen technickými možnostmi a počty policistů, ale absencí přesných, srozumitelných a naprosto jednoznačných právních norem.

První, čeho si všimnete, říká kapitán Svozil, je fakt, že všechny stánky nabízejí zboží stejné nebo velmi podobné. U konkurenčních stánků by to bylo divné, že... Jenže tady vlastně konkurence není. Jsou asi čtyři hlavní dodavatelé. Od nich berou zboží party, jedna parta má pod svojí ochranou pět až šest stánků. K téměř každému stánku patří hlídač, dává pozor na zákazníky. Proto jsou také v podstatě stejné ceny, cenový dam-pink se likviduje. Jak? No, zpočátku dohodou. Druhá možnost, ještě poměrně slušná, je, že jeden z bossů zboží od levného konkurenta vykoupi. Nedávno zde v jednom stánku prodávali videa kolem dvanácti tisíc korun, burzovní cena se pohybuje od třinácti do čtrnácti tisíc. Čili přišel k onomu levnému prodáváči chlapík od silné skupiny s návrhem: Všechno koupím, tady máš sto dvacet tisíc. Samozřejmě že se dohodli, videa se za chvíli prodávala za běžnou cenu. Kdyby se nedohodli? Potom ten chlapík místo nabídky vezme jeden aparát, potřežká ho, znalecky ocení — a upustí. Pak poškozený velmi rychle prodá ty zbývající. Stěžovat si? U nás? Pane redaktore, takový člověk není blázen. A zákon omerty (mlčení) neplatí jen na Sicílii, ten platí i v pražských Holešovicích...

Pokud jde o elektroniku, stánkaři občas vyplňují záruční listy, ale za čtrnáct dní už prodávatelem nemusíte najít. Ta videa za třináct tisíc ceně odpovídají. Je to ovšem typ venku považovaný za jeden z nejlevnějších. Potravinový hygienici prodávát za-

to je Pražská tržnice

Když, to už je hodně dávno, zde byla jatka sužující blízké i vzdálenější okolí neváb-nou vůní utajeného a poráženého dobytka a vyvrážených vnitřností. Ted je tu přemíra barev, vůní a tónů, dennodenně množství lidí a především velmi šilý ruch. Pražské tržnice v Holešovicích. Obrovský obchodní dům, kde se prodává dílem pod širým nebem, dílem v krytých halách. Kde se prodává koření, margarín, elektronika. Můžete tu občas koupit živou kosa, ale téměř pokaždé japonský videorekordér či pouhý videopřehrávač. Můžete si vybrat dílny různých barev a typů. Můžete se podívat na pornofilm. Můžete koupit výhodně či nevýhodně, a pokud se pustíte do hry zvané „skořápkýc“, můžete blížkem přijít o všechny peníze, které máte u sebe. Můžete také dostat až do zad.

kazují, zákaz má cenu teorie, můžete si koupit kaviár, šampaňské, margarín. Ale také vystřelovací nože, protože zákon tuto nebezpečnou věcičku výslovně nezakazuje. Vlastnictví pistole se slzným plynem lze považovat za přestupek, který má řešit národní výbor. K smíchu, že? Tady je více věcí k smíchu, nebo spíše k pláči. Já vám budu chvíli povídat o Rumunech, Sovětech, Vietnamcích a Romech...

Vietnamci jsou poměrně slušní, nabízejí šmuky, levnou elektroniku, nějaké dřinové hadříky šité doma... Jsou ostrůvkem v moři kšeftu, nikomu vlastně nevdá, mafiáni je v podstatě nechávají na pokoji, ani nevím, zda od nich něco odbírají... O Sovětech to říct nelze. Pro-

dávají většinou nelegálně, za nižší ceny, nebo zboží nabídnou překupníkům. Romové — kapitola sama pro sebe. Jenže za Romy se často schovávají Rumuni. A to je momentálně největší problém... Často mají propadlé pasy, nebo nemají vůbec žádný doklad, přeslibikují jakési jméno. Kde račte bydlet? »Za Praha, asi padesát kilometrů — nebo sto kilometrů...« Co s nimi?

Což takhle dovézt dotyčného na hranici, třeba s Německem, a nakopnout do jisté části těla? Kapitán spíná ruce nad tou prostotou. »Německý kolega by se také mohl rozhlédnout, zda ho někdo nepozoruje, a pak vykopnout směrem zpátky k nám... Ne, ne, pánové. On by se nám mohl pomstít. Víte jak? Řekne: »Prostím o politický azyl...«

Ano, pak nastane jistý kolotoč. Politický azyl naše země poskytuje, nabídnou pomoc, ubytování ve slušně zařízeném táboře, pomoc nabízejí červené kříže a nejrozumnější humanitární výbory... Jenže milý Rumun opět co nejvíce zdřhne. Kdepak tábor, kdepak práce — tu on má tady. Kšefty. Já bych vám mohl představit Rumuna, říká kapitán Svozil, který má kdykoliv na sobě více zlata, než jste ve svém dosavadním životě viděl... Nikdy nepracoval, nepracuje a zřejmě pracovat ve smyslu počestné obživy také nikdy nebude. Takhle skořápkýc, to je něco jiného...

A dostáváme se k tomu, proč se oáza hojnosti mění v džungli strachu. Skořápkáři... V době od 10.30 do 11 hodin obhlížejí místo jejich ochranka (pádné pěstí, nože, eventuálně plynové pistole). Pak přichází šéf a začíná hra... Tohle je lepší vidět na vlastní oči. Žádné poznámky, pánové, upozorňuje detektiv, a aparát pěkně v pouzdře. Je mi to trapná, ale za bezpečnost pak ručit nemohu...

Skořápkáři ruské národnosti. O kus dále tentýž, jenže v rumunském balení. Jeden má kelímky, pod nimi míček. Plyn vygrava, prázdný program, drmolí chlápek. Jeho ruce se kmitají s neuvěřitelnou rychlostí. Sáзка? Pět set, tisíc... Nikdo nemá šanci vyhrát. Vyhrávají dva tři — ale to jsou komplikci. Eskamotérovy ruce zvedají nejen obel, ale i kuličku, uhádnou ji byla náhoda, spíše zázrak. A když se to přece stane? Výherce obdrží výhru, ale také lze vyvolat hádku, incident, všechno zmizí — a může zůstat jednotlivec s nožem v zádech. Zatím byl jeden pokus, dobře to dopadlo. Ale ani poškozený, pokud přežije, nepromluví...

Klubko kolem skořápkáře houstne. Dva

občané hovoří o podvodnících, ramenatý »ochránce« je okamžitě zasype proudem nevybíravých nadávek. Zatím mu ještě zabírá politický podtext: Jsou to hajzlové komunističti, nevěřte jim... Lidé se raději odvracejí. Výdělek skořápkáře: jenom odhad. Dvacet, ale také třeba čtyřicet tisíc denně, podle počasí a lidské hlouposti. Mzda ochranné »gorily« zhruba tisíc korun denně, zavedený skořápkář má čtyři až šest ochránců. Zákon? Kapitán se trpce usměje. Zákon hru se skořápkami nezakazuje. Zakazuje jí řád tržnice — ale kdo to ohlídá, kdo bude riskovat život a zdraví? Konečně — ke hře není nikdo nucen, kdo prohraje, je to daň za jeho

hloupost...

Kapitán smutně krčí rameny. Jistě jsou síly schopné udělat pořádek. Od útvaru rychlého nasazení až po speciální soukromé agentury či karatistické oddíly, jejichž členové by to považovali za ostrý trénink a výtečnou reklamu. »Tito boží by to opravdu vybilili — na nějaký ten den. A kdo pak ponese právní důsledky za zlomené čelisti a končetiny? Skořápkáři, pánové, si mohou dovolit nejlepší advokáty...«

Procházíme tržnicí, aparát zůstává v brašně. I tak budíme pozornost, kapitán Svozil mnozí znají. V jedné hale se platí třikrát větší vstup. Koupit zde lze ledacos, věci opotřebované i nové. Vstupné je samozřejmě kvůli erotickému zboží, které se prodává vzadu. Pornoliteratura, pornokazety, erotické pomůcky pro muže i ženy. Prodej je v podstatě kultivovaný, pořadatelé kontrolují mládež, do osmnácti let vstup zapovězen. Je to zřejmě lepší než volný prodej v centru města. »Kolik prodáte těch kazet?« Chlapík za dřevěným stolem odpovídá ochotně, spíš unaveně. »Tak deset. Dřív tu stály fronty, teď už to není takové lákadlo. Zájem je spíše o speciality, například o...« Nebudeme to rozebírat. V malém sálku vedle za zvláštní vstupné promítají pornofilmy. Místnost je poloprázdná, sedí tam spíše lidé starší či věku středního, vesměs zájezdy z venkova, jak prozrazuje uvaděč.

Slušně oblečený chlapík mne venku takhá za ruku, ukazuje pěkné dřinový Rus. Dej tři sta padesát! Stačí tři sta? Stačí... Rus natahuje ruku. Bohužel, nemám u sebe dost peněz, abych si ty dřinový za tři stovky koupil. Od vedlejšího stánku sem míří ostražitě oči. Ty kalhoty budou možná za chvíli na hromadě jiných, o tři stovky dražších, ale za cenu pořád ještě přijatelnou.

Ekonomický náměstek ředitele tržnice Ing. Miloslav Weinert a šéf pořádkové služby Milan Kuk vidí samozřejmě věc více z komerčního hlediska. Na dvandcti hektarech je sto dvacet stálých stánků plus asi dvě stě prodejních míst v halách, za stánek se platí podle umístění od 150 do 300 korun denně. Co když tu budu prodávat načerno, přím se obou pánů. Asi bychom vás do dvaceti minut objevili, tady pracují tržníci tamtamy. Zjistili bychom, co jste zač — pokud by nešlo o zboží vysloveně vadné, asi bychom vás vybrali poplatek a nechali vás na pokoji...

Je tržnice potřebná? Je to zpestření obchodní sítě? Oba pánové se shodují. Ano,

Na princovo přání

— na ničí, ani štíci přikázání — se usku-
teční po skončení oficiální sítiní návštěvy
britského následníka trůnu Charlese, prince
waleského, a jeho choti Diany, princezny
waleské, ještě princova soukromá jednodu-
ší návštěva v severních Čechách. Prince
Charlese tam vede jeho zájem o ekologii, a
nejde vůbec o to, že by chtěl na místě na-
vrhovat nějaká řešení pro naši těžce posti-
ženou oblast. Zastávku učiní princ Charles
na poněkud zámku Jezeří u Mostu, vešle
povrchového hnědouhelného Dolu Českoslo-
venské armády. Za úkasi potomka slavného
šlechtického rodu W. Lobkowitz se minu-
lou sobotu konala na zámku Jezeří jarní
slavnost na podporu záchrany této význač-
né stavební památky.

DIANA PŘEMYSLOVNA

Královský pár nadšeně uvítán Pražany

Princ Charles a princezna Diana s českými předky

7. 5. 91

(čre): Jejich královské výsosti princ Charles, princ waleský, a jeho choť princezna Diana včera přicestovali na pozvání prezidenta Václava Havla na oficiální státní návštěvu Československa.

Zvláštní letadlo společnosti British Airways přistálo na vlnkách vyzdobeném ružnském letišti ve 14 hodin. Královské hosty zde očekávali kancléř K. Schwarzenberk a primátor Prahy J. Kořán. Přítomní byli rovněž velvyslanci obou zemí.

Princezna Diana se Praze představila oblečena v kostýmu tulipánového stříhu světlezelené barvy s bílým límcem. Její královský manžel měl na sobě tmavěmodrý oblek. V jejich dvacetičlenném doprovodu jsou samozřejmě i princezny dvorní dámy. O bezpečnost urozených hostů pečuje naše i britská «ochranka».

Tmavomodrým automobilem značky Bentley odjel královský pár z letiště na Pražský hrad. Následníka trůnu s chotí zde uvítal prezident V. Havel s manželkou Olgou. Na první hradní nádvoří nastoupila čestná jednotka Hradní stráže a její hudba zahrála hymnu Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku. Princ Charles převzal hlášení velitele čestné jednotky a v doprovodu prezidenta V. Havla vykonal její přehlídku.

K asi dvacetiminutovému rozhovoru se oba manželské páry setkaly po 15. hodině v Brožíkově síni Pražského hradu. Princ Charles se zajímal o odsun sovětských vojsk a ekologickou situaci v zemi, princezna Diana se podle slov kancléře K. Schwarzenberka, který byl rozhovoru přítomen, ptala O. Havlové na práci Výboru dobré vůle, zdravotnictví i naše problémy s drogami.

Věnc z chryzantém, kal a růží přijel odpoledne položit královský pár k soše sv. Václava v Praze. Pražané i návštěvníci hlavního města oba manžele zdravili máváním i potleskem. Hosté opětovali pozdravy pokyny ruky a úsměvy. S některými nejagilnějšími «domorodci» z prvních řad si dokonce — sledování ostřížimi zraky strážců — potřásl rukou. Po celé cestě bylo auto prince Charlese a princezny Diany provázeno z chodníků máváním britskými vlajčkami.

Princové s českými předky

Princové s českými předky

Princové s českými předky

Princové s českými předky

Princové s českými předky

PRINCŮVÉ S ČESKÝMI PŘEDKY

Slavnostní banket na počest následníka britského trůnu Charlese a jeho choti Diany uspořádal večer na Pražském hradě prezident V. Havel. Téměř 150 pozvaných hostů, mezi nimiž byli vládní činitelé, představitelé parlamentu, zástupci církvi a další osobnosti veřejného života, ještě před vstupem do rozzářené Rudolfovy galérie uvítali nastoupení vojáci Hradní stráže. V prvním přípitku prezident V. Havel uvítal královský pár v Československu. Mj. řekl, že návštěva prince Charlese a jeho ženy Diany je dalším krokem k prohloubení vztahů mezi Československem a Velkou Británií. S úsměvem poznamenal, že při zkoumání rodokmenu princezny Diany zjistil, že je potomkem rodu Přemyslovců, a princ Charles je potomkem Jiřího z Poděbrad. Jak prezident řekl, v žilách obou tedy koluje zdejší krev.

Princ Charles poté ocenil slova Václava Havla a poděkoval za nesmírně velkorysé pozvání do Československa. «Po tom, co jste řekl o našich rodokmenech, chápu, proč jsem tolik chtěl Československo navštívit,» prohlásil a dodal, že kdyby on sám studoval rodokmen V. Havla, jistě by v něm našel zajímavého britského předka.

Po přípitcích roznesly čtyři desítky číšníků pokrmy, které připravil šéfkuchař Interhotelu Paříž — marinovaného úhoře se šai-

„Ano, naše zboží budeme skutečně vyvážet; ještě nevime kam, ale pravděpodobně to bude skládka za městem.“

DOPIŠ ČST

Milá televize,
jen tak dál!
Zkus ještě pořad
Co týden vzal.

JAN SCHINKO
„S veřejným míněním to nevyvádá špatně, pane ministře, za bíbce vás má jen 49,8 % dotázaných.“

vějí, tezy ze svičkové, jarní zeleninový salát a karamelový krém. K jídlu byla kromě nezbytného pizeňského piva podávána moravská a slovenská vína.

Na závěr prvního dne pobytu královský pár v doprovodu prezidenta V. Havla a jeho ženy Olgy zhlédl ve Španělském sále Pražského hradu představení dětského páveckého a tanečního folklórního souboru Rosěnka.

Podle množství rozbrojů a nezdravých emocí jsme určité ve světě jednou z předních velmocí.

„DRUHÁ JUBILEJNÍ“

Famózní mince, vyražené a přiloženy letošní „druhé jubilejní“ výstavě.

Za sto let se uskutečnila v části Stromovky, na rozloze 30 hektarů, Zemská jubilejní výstava. Tedy pardon, nekracujeme název: »Všeobecná zemská výstava v Praze roku 1891 na oslavu jubilea první průmyslové výstavy roku 1791 v Praze pod protektorátem Jeho c. a k. Veličenstva císaře a krále Františka Josefa I.a. Tak je to správně.

Výstaviště, které bylo právě pro tuto výstavu vybudováno, zahrnovalo 120 pavilónů s celkovou plochou 90 000 m². Ústřední stavbou byl Průmyslový palác (13 162 m²), postavený podle projektu arch. Bedřicha Münzbergera. Kromě této dominanty byly postaveny budovy pro uměleckou a retrospektivní výstavu (arch. Antonín Wlehl), které dnes patří Akademii výtvarných umění a Lapidáriu Národního muzea. Z dalších staveb připomeňme ještě pavilón Kněžecích hanavských železáren (později byl přenesen na Letnou jako tzv. Hanavský pavilón), pavilónem Klubu českých turistů bylo dnešní bludiště na Petříně.

Výstavu organizoval spontánně vzniknuvší »širší sbor výstavní« v čele s knížetem Karlem Schwarzenberkem, a to zcela bez státní dotace. Později se výstavní sbor přetvořil v »generální komitét« (v jehož čele stál hrabě Karel Kinský) a jeho výkonný výbor, který vedli společně hrabě Karel Max Zedwitz a vynálezce v oboru elektrotechniky František Křížkovič. Zejména Křížkovičova role zde byla velmi významná. Právě on uvedl u příležitosti jubilejní výstavy do provozu první elektrickou dráhu v Praze.

Výkonný výbor investoval tehdy do výstavy celkem 1 806 522 zlatých a 11 krejcarů. Náklady byly zcela kryty příjmy, především z pronájmu výstavních ploch, z výnosu loterie a ze vstupného. Finanční vypořádání bylo uzavřeno s přebytkem 9795 zlatých a 87 krejcarů. Vstupné na výstavu bylo odstupňováno — činilo 20 až 50 krejcarů.

Výstavy se zúčastnili průmysloví, zemědělní a dopravní podnikatelé, města, obce a okresy, školy, spolky, kluby a další instituce, celkem 8772 vystavovatelů z celých Čech. Byli většinou české národnosti, němečtí průmyslníci byli s ohledem na soudobé politické rozpory zastoupeni jen málo, podobně jako Židovští. Zahraniční firmy vystavovaly pouze v oddílu patentů a vynálezů.

Zemskou jubilejní výstavu 1891 navštívilo dva a půl miliónu lidí, mnozí z nich v hromadných výpravách, které přijely ve 263 zvláštních výstavních vlacích. (Podobné vlaky, tzv. divadelní, byly vypravovány na slavnostní otevření Národního divadla.) Početné byly i zahraniční návštěvy, zvláště delegace ze slovanských zemí. Řada hostů však přijela i z dalších evropských států a z Ameriky. Hostem č. 1 byl ovšem pochoptitelný protektor výstavy, císař František Josef I., který výstavu zhlédl společně s následníkem trůnu, arcivévodou Františkem Ferdinandem d'Este.

Jubilejní výstava před sto lety se stala především manifestací naší hospodářské vyspělosti na sklonku 19. století. Byla však také projevem probuzeného národního sebevědomí. Patřila k činům, jimiž se završovala obrozenecká epocha. Obsah výstavy zahrnoval převážnou část dobových společenských aktivit a byl jasným svědectvím toho, že jsme se vymanili z okrajového postavení a vraceli se zpět mezi evropské národy jako jejich rovnocenný partner.

Ve středu 15. května se otevrou brány

»druhé jubilejní«, Všeobecné československé výstavy 1991. O konání té letošní rozhodla federální vláda v dubnu 1990 a její organizací pověřila Společnost pro Všeobecnou československou výstavu, která zahájila činnost 1. května 1990. V čele příprav stojí Výstavní výbor, jehož předsedou je místopředseda federální vlády Jozef Mikloško, jeho zástupci jsou český premiér Petr Pithart a bývalý předseda slovenské vlády Vladimír Mečiar. Největší odpovědnost však leží na bedrech generálního komisaře výstavy Radima Menšíka.

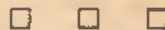
Stejně jako před sto lety, i v tomto roce se pořadatelé a organizátoři výstavy musejí obejít bez státních dotací. Původní rozpočet (něco přes jednu miliardu) vlivem cenové liberalizace a dalších změn v ekonomice, způsobujících inflaci, výrazně vzrostl. Zhruba před měsícem byl proto sestaven rozpočet nový. »V tuto chvíli je již jasné, že výstava sama skončí schodkem.« říká tiskový mluvčí Společnosti pro Všeobecnou výstavu Václav Brom. »Naše příjmy z pronájmu výstavních ploch, z reklamy a sponzorství, ze vstupného a z výťažku Loterie MILION nemohou pokrýt všechny výdaje. Ale zůstane tu zcela nový výstavní areál v celkové hodnotě 800 miliónů korun. A tahle hodnota se neztratí, to je kapitál do budoucna.«

Určitá část nákladů Všeobecné výstavy bude hrazena také z výstavního fondu (stejně jako před sto lety). Příspěvatelé budou spolu s oficiálními hosty jedinými účastníky slavnostního zahájení výstavy ve středu 15. května odpoledne a budou (i s výši svého příspěvku) uvedeni ve výstavním katalogu. Ve fondu se zatím sešly finanční dary desítek československých a několika zahraničních sponzorů. Prozatím největším příspěvatelem je Česká státní pojišťovna s částkou čtyři milióny Kčs. Do výstavního fondu však přispěje — i přes těžkou hospodářskou situaci — zastupitelstva řady měst a obcí, která poskytla finanční dar už na jubilejní výstavu 1891 (Hradec Králové, Pardubice, Slaný, Kutná Hora, Vysoké Mýto, Mladá Boleslav...). Většinu výdajů spojených s přípravou výstavy však hradí Společnost pro Všeobecnou československou výstavu z půjčky, kterou jí poskytla Čs. obchodní banka. Na přípravě se podílelo 50 firem z celého československa.

Výstava by měla být pestrá, a tomu musí odpovídat názorová rozmanitost již ve stadiu přípravy, individualita výtvarného řešení. Do ztvárnění areálu výstaviště, expozice, ale i propagačního materiálu se proto pustila celá plejáda zkušených výtvarníků pod vedením akademického malíře Zdeňka Zieglera. Početní převahu mají v umělecké komisi výstavy pedagogové Vysoké školy uměleckoprůmyslové, kteří zapojili do tvůrčí práce i své ateliéry, což nepochybně prospěje jak studentům, tak výstavě samé. Podle slov předsedy komise akad. arch. Vladimíra Hory se můžeme těšit především na obě křídla Průmyslového paláce, v nichž bude umístěna expozice Prahy a Bratislavy. Zejména v jejich výtvarném řešení slibuje arch. V. Hora nekonvenční projev plný nápadů. Expozice skla, keramiky, porcelánu, módního textilu a bižuterie má evokovat městský bulvár, zasklenou pasáž s řadou obchodů a butiků.

Začátkem dubna 1991 uskutečnil Institut pro výzkum veřejného mínění průzkum názorů na konání Všeobecné československé výstavy. Vyplývá z něho, že většinu občanů stále chybějí podrobnější informace o výstavě. Její návštěvu zvažuje 4,5 miliónu obyvatel, třetina z nich je již rozhodnuta. Ovšem značnou část návštěvníků bude jistě tvořit mládež do 15 let, která nebyla do průzkumu zahrnuta. Téměř tři čtvrtiny dotázaných jsou přesvědčeny o významu výstavy pro rozšíření našich kontaktů se světem, 62 procent si myslí, že Všeobecná

výstava posílí pocit národní hrdosti. Přesto 38 procent obyvatel považuje výstavu za zbytečnou, protože v současné době máme jiné, naléhavější starosti.

Základem výstavy bude stála expozice v Průmyslovém paláci a části Lapidária. Právě v Lapidáriu bude umístěna unikátní expozice všech přístupných dokumentů o průmyslové výstavě 1791, Všeobecné zemské výstavě 1891 a některých následujících významných výstavách přelomu století (např. o Národopisné výstavě roku 1895).

Reprezentativním vrcholem stálé expozice by ovšem měla být již připomenutá »křídla« Průmyslového paláce, která budou s využitím mnoha výtvarných a architektonických »lahůdek« představovat návštěvníkům Prahu a Bratislavu. Snad tu nahledneme trochu i »pod pokličku«, tam, kam se turista ani obyvatel města nedostane.

Další čtyři pavilóny okolo nákladně rekonstruované Křížkovy fontány (byla za téměř sto miliónů Kčs uvedena do původního lesku a bude sloužit současně jako amfiteátr) poskytnou prostor spoustě krátkodobých, v průměru čtrnáctidenních výstav ze všech oblastí života a lidské činnosti. Monotematické zaměření bude mít jen nově vybudovaný Strojrenský pavilón ve tvaru pyramidy. Ten ovšem nebude v bezprostřední blízkosti Křížkovy fontány a má tvořit vlastně samostatnou dominantu.

Na sedmi pódích bude výstavu neustále zpestřovat doprovodný kulturní program, chystají se i sportovní akce; na výstavišti byl zřízen rovněž samostatný prostor zeleně určený pro meditativní a církevní shromáždění.

Součástí Všeobecné československé výstavy bude letos také Interkamera (tentokrát pod názvem INKAMA hned na počátku všeobecné výstavy, tj. ve druhé polovině května), zatímco v říjnu bude výstavu naopak uzavírat velký Mezinárodní autosalón. Navěze na tradici, která byla u nás přerušena v roce 1948, a ukáže nám skutečně to nejlepší a nejmodernější, co svět v automobilové technice nabízí.

Celkem je na Všeobecnou výstavu přihlášeno přes 700 vystavovatelů z československa a více než 150 zahraničních firem. Bobužel však převážně z Evropy, protože většina zámožných podniků, které původně přislíbily účast, oděkla vzhledem k nejlístější situaci v době války v Perském zálivu. Konflikt v této oblasti je sice už delší dobu víceméně urovnán, ale takové výstavy, jako je naše »druhá jubilejní«, se připravují několik měsíců dopředu...

A tak snad největším »tahákem« bude expozice americké astronautické společnosti NASA. Ta k nám dopravila svůj lunární modul, vzorek horniny z Měsíce a spoustu dalších skutečně ojedinělých exponátů.

Velice záslužnou akcí, spojenou se zahájením výstavy, je tzv. Cesta naproti, jízda z Bratislavy, kterou pořádá společnost pro rehabilitaci zdravotně postižených dětí ARPIDA. Trasa jízdy, kterou postižené děti absolvují na kolech či invalidním vozíku, vede přes desítky slovenských, moravských a českých měst. Jízda začíná v den zahájení výstavy — 15. května — a na pražském Výstavišti jsou její účastníci očekáváni okolo 5. června.

Doprovodných akcí bude ovšem celá řada: V areálu Výstaviště bude mít 15. května premiéru pražská jízdní policie, ve stejný den bude obnovena vyhlídková trasa historické elektrické dráhy, i když v poněkud jiné podobě, než jakou měla Křížkovičova první elektrická dráha roku 1891. Současná trať bude delší a její dvě historické soupravy budou »jen« ze třicátých a čtyřicátých let.

Překvapením, které u příležitosti Všeobec-

Na letošní květen připadají dvě významné události české aviatiky. Uplyne 108 roků od narození prvního českého krále vzduchu, inženýra Jana Kašpara a 80 let od jeho rekordního a do té doby nejdelšího letu »přístroje těžšího vzduchu« v zemích Rakousko-Uherska.

Inženýr J. Kašpar se narodil 20. května 1883 v Pardubicích. V době, kdy na České vysoké škole technické v Praze studoval strojnictví, patřila do okruhu zájmů jeho odvažného sportovního srdce i vzduchoplavba. Po dalším studiu v Německu se ing. J. Kašpar v březnu 1909 vrátil do Čech. Doma oznámil otci, že se rozhodl zanechat svého dosavadního zaměstnání a že se chce věnovat konstrukci letadel. Společně s bratrem E. Čihákem se rozhodli, že letoun, motor i vrtuli si vyrobí sami.

Potom, v neděli 19. června 1910, došlo v Pardubicích k I. veřejnému vzletu aero-

planu, který uspořádal Český aviatik, inženýr Jan Kašpar z Pardubic.

13. května roku 1911 byla sobota. Na tu se inženýr Jan Kašpar připravoval s mimořádnou důkladností, protože se v Praze zletil jeho přítel. Několik minut po šesté vzletl směrem ku Praze. Se sluncem v zádech sledoval dobře viditelnou železniční trať, přelétl Píselec, Kolín, Český Brod a přes pás lesa Vádrhojce, střechy prvních pražských domů. Před vrchem Petřínem se stočil doleva a stříbrná stuha Vitavy dovedla úspěšný blíž Blatoušův stroj na chuchelské závodistiště. Tam ing. J. Kašpar přistál v 7.45 hodin za úžasu mužů a žen pracujících v polích, INA POK...
 1901

Pravý Američan *7.5. 1901

Byl synem přistěhoválce, anglického advokáta. Včera tomu bylo 90 let, co se Fran Cooper v USA narodil. Chtěl studovat zemědělství, ale dobře kreslil, chtěl být i malířem. S kreslením neuspěl, zato se uchytil jako statista — jezdec v Hollywoodu. Byl vysoké postavy, hezký s modrými očima, usměvavý. Prožil bouřlivý vztah k plavčice C. Bowové a k černovlásce L. Velezové. To si již říkal Gary a dostal — v roce 1926 — větší úlohu ve filmu Výchra Barbary Worthové. Teprve dva filmy v režii V. Flemmy, Volání vlků a zejména Strážce pastvin z roku 1929, mu vynesly kýžně ocenění. V té době točil filmy rozdílné úrovně i kvality. I herečtí konkurenti uznávali jeho nelíčenou snahu hrát pravého Američana, jímž ve skutečnosti opravdu a bez přetvářky byl. E. Hemingway řekl: »On je jediný, kdo zahrává úlohu R. Jordana přesně tak, jak si to jako autor přeje.« V roce 1930 točil sedm filmů, v roce 1931 čtyři, v dalším roce šest. Byl z toho přepracovaný a onemocněl Zloutenkou. Paramount-film mu raději poskytl zdravotní dovolenou. Cooper odjel do Benátek a prožil tam velký milostný román. Po návratu do vlasti se seznámil s Veronikou Bašerovou z kruhů společenské smetánky a po delších průtazích se s ní roku 1933 oženil.

V roce 1936 měla ohromný úspěch Caprova komedie Úžasná událost, kde Cooper hraje venkovského klidasa dědičného milióny. Režisér dostal za tento film Oscara, Cooper nabídku E. Lubitsche na film Osm žen Modrovousa. V průběhu natáčení pobýval herec i v Praze.

V roce 1941 dostal G. Cooper prvního Oscara. V roce 1943 natočil film Komu zvoní hrana s Ingrid Bergmanovou a v režii S. Wooda. V roce 1948 se padesátiletý Cooper seznamuje při natáčení filmu Kašna s P. Nealovou. Je z toho velká láska, ale manželka Veronika odmítá rozvod.

Rozchodem s milenkou trpěl dlouho, ale přesto v té době slaví další pracovní úspěchy a v roce 1952 získává podruhé Oscara. Od té doby do roku 1961 natočil patnáct filmů, z nichž u nás běžely jen Odpolední láska a Muž ze západu.

Nikdo netušil, že slavný herec trpí rakovinou a ta ho skládá pár dní po šedesátce. Cooper byl hrdinou s chlapeckým úsměvem, dobrým srdcem a rozhodností pravého chlapa. Za pětáctilet let natočil 110 filmů.

Překvapení v markách

(koč): Překvapení prý zavládlo na jablonecké radnici, když přišla nabídka ze saského města Zwickau ke vzájemné spolupráci. Družební styky mezi oběma městy měly kdysi vysokou úroveň ve sportu a kultuře.

Monopolům odzvoněno?

(b): Člen předsednictva ČNR ing. Stanislav Bělehrádek (KDU—ČSL) byl včera večer jmenován předsedou Českého úřadu pro hospodářskou soutěž. O přestávce jednání výboru ČNR poskytl zástupci LD krátký rozhovor:

□ »Jaké je posláni úřadu, v jehož čele jste právě stanul?«

»Jde o úřad nový, který se bude zabývat protimonopolní činností. Musí dlece spolupracovat s resorty a výrazně přispět k tomu, aby monopoly byly skutečně rozbity, a to nejen ty, které jsou pozůstatkem minulosti, ale i ty, které stále vznikají, ať už působením českých podniků, nebo ve spolupráci se zahraničními firmami. Ovládají výrobu a obchod, zasahují do každé sféry hospodářství a diktuji si ceny, které pak doléhají na občany. Naším prvním úkolem tedy bude zjistit přesný stav v jednotlivých resortech a přijmout opatření, která by zamezila vlivu monopolů. Naše činnost se soustředí na podporu malých a středních podniků, na nichž je závislá tvorba konkurenčního prostředí, a tedy i fungujícího tržního hospodářství.«

□ »Kdo bude úřad řídit?«

»Aby byla účelněji rozdělena státní správa v rámci České republiky, bylo rozhodnuto, že protimonopolní úřad bude sídlit v Brně. Má mít 40 až 50 zaměstnanců a mým úkolem je vytvořit tým schopných lidí, skutečných odborníků.«

□ »Jste členem české vlády?«

»Členem nejsem, ale budu přítomen jejímu jednání. Jsem členem hospodářské rady vlády.«

Princezna okouzila

děti i dospělé. »Byla krásná, kouzelná, pořád se usmívala,« řekla mi potěšená Z. Kajmlová, hospodářka internátní školy v Praze-Radlicích pro děti se zbytky sluchu, kam v doprovodu O. Havlové a V. Čadavské zavítala včera dopoledne princezna Diana. Kdo ve škole mohl, nedal si ušit pohled na princeznu v krémovém kostýmku obklopenou po více než půl hodiny dobrou slovkou děti různého věku, od tří do patnácti let. O sluchově postižené děti tam totiž pečují jak v mateřské, tak v základní škole. »Hlavně ji přitahovaly malé děti a bylo jasné, že se styku s takto postiženými má velké zkušenosti,« dodala Z. Kajmlová.

Ano, princezna Diana se vyzná v problematice sluchově i jinak postižených, dokonce ovládá znakovou řeč. Vůbec má velké zkušenosti nejen s rozmanitou charitativní činností, která je u nás po vládě komunistů opět v plenkách, ale i přímo s dětmi, a to nejen s vlastními dvěma syny, princem waleským, devítiletým Williamem a šestiletým Henrym. Nějaký čas učila na mateřské škole v londýnské čtvrti Pimlico. S ředitelkou základní školy J. Barešovou a s učitelkami obou škol hovořila tedy v princeznině osobě zasvěcená odbornice, kterou zajímaly hlavně problémy s výukou a tlumočením znakové řeči. Touto řečí se děti v radlické škole dorozumívají mezi sebou, ale vyučuje se tam převážně orální metodou. Potíž se s výukou 105 sluchově postižených dětí jsou nemalé: Osobní sluchové přístroje dětí i zesilovací přístroje, používané kolektivně ve třídách, jsou zastaralé a na nově nejsou peníze.

NEJEN NAŠE ČESKÉ HOLKY...!

Ružland nährt sich CSFR
 PRAG, 14. Mai (AP). Der russische Präsident Boris Jelzin und der tschechoslowakische Parlamentspräsident Alexander Dubcek haben am Dienstag eine Vereinbarung über engere Zusammenarbeit der CSFR und Rußlands in den Bereichen Wirtschaft, Kultur und Politik unterzeichnet. Jelzin, der am Montag zu einem zweitägigen Besuch in der CSFR getroffen war, sagte in einer Ansprache vor dem Parlament in Prag, seine Politik für mehr Unabhängigkeit Rußlands innerhalb des sowjetischen Staatsverbandes solle befreundete Staaten wie die CSFR nicht vor das Problem stellen, sich zwischen ihm und UdSSR-Präsident Michail Gorbatschow entscheiden zu müssen. Der Drang der Sowjetunion, eine Supermacht sein zu wollen, sei vorbei, fuhr Jelzin vor den Parlamentariern fort. Er verurteilte erneut die Niederschlagung des »Prager Frühlings« von 1968 durch Truppen des Warschauer Paktes und sagte, diese »tragische Seite« sei ein für allemal Geschichte.

Rozechodem s milenkou trpěl dlouho, ale přesto v té době slaví další pracovní úspěchy a v roce 1952 získává podruhé Oscara. Od té doby do roku 1961 natočil patnáct filmů, z nichž u nás běžely jen Odpolední láska a Muž ze západu.

Nikdo netušil, že slavný herec trpí rakovinou a ta ho skládá pár dní po šedesátce. Cooper byl hrdinou s chlapeckým úsměvem, dobrým srdcem a rozhodností pravého chlapa. Za pětáctilet let natočil 110 filmů.

Překvapení v markách
 (koč): Překvapení prý zavládlo na jablonecké radnici, když přišla nabídka ze saského města Zwickau ke vzájemné spolupráci. Družební styky mezi oběma městy měly kdysi vysokou úroveň ve sportu a kultuře.

Po delší pauze je chce německá strana obnovit a rozšířit i do oblasti hospodářské. Začátkem června se jablonetští radní sejdou se starosty měst Dortmundu a holandského Zahnstedtu na oslavách R. Schumannova ve Zwickau a dojednájí zde další možnost spolupráce. V rámci návštěvy převzal starosta jablonetce J. Musil i peněžní dar civikových občanů ve výši pět tisíc marek a ubezpečil, že Němci rádi pomohou při řešení koncepcí údržby komunikací a renovaci domů ve staré zástavbě. Starosta Jablonce nám prozradil, že darované marky budou určité využity hlavně na rozvoj družebních styků,

te děkují veřejnosti za pomoc.

Óda na radost

Pražská Sportovní hala konečně po mnoha dnech hokejového zklamání zažila ódu na radost. Sešli se hráči, kteří se mnoho dní neviděli, sešli se fanoušci, kteří mají rádi hokej, sešli se lidé, kteří chtěli prožít 60 minut uvolněné a krásné hokejové hry. Hrádlo se utkání, které nemělo zatím v dějinách naší hokejové historie období. Bojovali proti sobě hokejisté z mnoha klubů z mnoha zemí, nicméně hráči, kteří chtěli především oslavit hru zvanou lední hokej.

A tak už před úvodním hvězdem nastoupili na led Rozihák, Červený, Zábrodský, ale i Volek, Musil, Hosták, Vykoukal, Rusnák, Stanina. Hned po nich se rozbruslili ti, kteří v krásných dresech žluté a černé barvy měli dát 7000 diváků, kteří našli do Sportovní haly cestu, radost ze hry.

Možná mohlo být zklamání z toho, že se neobjevily zámožné hvězdy, nicméně se z hlediště ozývaly takové povzbuzující výkřiky, jako »hezky Cavare« (pezdívka Kameš) a další. Lidé toužili po tom, aby hráči, kteří působili v zahraničí, ukázali to, co umějí, a toho se jim dostalo. Technika Rosola, rychlá klíčka Kameše, zákroky Sindela, to vše způsobilo, že diváci tleskali více, než bývá u nás zvukem.

Na chodbách jsme se bavili i s dalšími, kteří, bohužel, nemohli nastoupit na led, protože jim to pánové z NHL zakázali. David Volek: »Chci bych tady býval hrát, trochu mě svrbí nohy, ale snad to vyjde přistě. Nebudu letos hrát na Kanadském poháru, potřebuji si odpočinout, ale budu-li trenéři chtít, přijít rok v Praze chci nastoupit na mistrovství světa.« Musil: »Já se domnívám, že jde o problém okolo podepsání smlouvy mezi hokejovou federací a NHL. Jinak bych určitě mohl hrát.«

Výběr Evropy—výběr NHL 9:0

Branky: 8., 39. Rosol, 4. Stámpel, 12. Gudas, 28. Látal, 38. Modrý, 44. Kameš, 45. Kučera, 52. Kašťák — 5., 41. a 48. Pašek, 27. Toupa, 37. Liba, 45. Maškarinec, 46. Kofínek, 60. Beránek. Rozhodčí: Danko — Janiček, Mihálik. Bez vyloučení. Diváků: 7000. Tržiny: 3:1 3:2, 3:5.

Výběr Evropy: Sindel (32. Bříza) — Modrý, Gudas, Kadlec, Dvořák, Látal, Ščerban — Jelínek, Kučera, Doležal — Léla, Kverka, Straka — Rosol, Kameš, Kašťák — Pálffy, Stámpel, Pýcha. Trenér: M. Julius Supler a Josef Vimmer.

Výběr NHL: Svoboda (33. Turek) — Tichý, Maškarinec, Kuchař, Smešlík, Slágr, Dvořák — Pouzar, Pašek, Liba — Fryčer, Svozil, Kofínek — Beránek, Toupa, Zemlička — A. Volek, Hrbek. Trenér: Pavel Volek a Jaroslav Holík.

Ze všech živočichů jen člověk se umí smát, ačkoli vlastně k tomu má nejméně důvodů. (Hemingway)

zeleného tanku míří na západ, není náhoda — ochrana proti všemu zlému, co z této světové strany pochází, byla tehdejšími mocipány proklemována již při postavě této noty pomajka.

Ani k smíchu, ani k pláči

Všeobecná československá výstava Praha 1991 — to sice honoavý název, ale již dnes je jasné, že celá akce spíše trpí neuspěchem. Někdejšího není úplně, neboť tam najdete přece jenom pár věcí, které stojí za zhlédnutí. A pak spousta lidí po klidě návštěvu jubilejní výstavy za svou národní povinnost. Ruku na srdce, je však tohle opravdu důstojná reprezentace našeho státu, našich národů? Výstava má sice politisopadový hábit, ale jinak zůstává v duchu minulém. Na leštěné pavilony, uvazít nic moc k vidění. Budeme se muset smířit i tím, že se nám table monstrózní oslava přiléhá nepovedla. Vidět se jedná o akci nedostatečně naplánovanou, řada kontraktů se uzavírala na poslední chvíli a nakonec se všechno jen tak tak stihlo. Organizátoři se dužují, že jsou s návštěvností spokojeni a že počet návštěvníků je dostatečný, ale jak se návštěvnost vyvíjela, to je již jiná záležitost. Navíc je zarážející v každém případě, že se tam návštěvník ještě pláčí za některé atrakce v areálu. Pozornost nejvíce přitahuje Křížková fontána, což však spíše jen naznačuje, že něco takového v Praze chybělo. Nejednám kdo by byl návštěvou výstavy nadšen, což by se jistě na událost podobného významu slušelo. Jaký bude celkový finanční efekt, bude známo až po jejím skončení. Jedno je však jisté již dnes. Z morálního hlediska tato výstava Československa sebevzdání neptá. Takže na sbližování v roce 2091? Donajme, že ještě dříve dosáhne náš stát takové úrovně, kdy si budeme moci dovolit udělat VÝSTAVU, která by nás vzhledem k důstojné reprezentovala. Vidět není dležitě, kdy se oslavuje, ale co se oslavuje

VÝSTAVU VYTUPNĚ, ŽEBO NĚDOSTUPNĚ...

Chuligáni z Letné ve vazbě

SOUDEBNÍ DOHRU bude mít krvavý incident před utkáním fotbalové ligy Sparta—Ostrava (30. března t. r.), při němž byl nožem tělce zraněn 22letý fanoušek hostujícího celku.

Trestní stíhání je zatím vedeno proti 16 spartánským vlnáčkům — patnáct pro výtržnictví, ten další, 21letý T. B., který pobodal svého »protivníka«, je obviněn z pokusu vraždy. Kromě dvou jsou všichni ve vazbě.

Bítna na Spejchaře byla výstředním dlouho připravovanou akcí, která začala 30. března ráno na Václavském náměstí. Na boj se tehdy začalo organizovat několik desítek osob a až od časných hodin z Městka postupně vyrážely tzv. hlídky, které měly v okolí Wilsonova nádraží pátrat po příjezděcích ostravských fanoušcích.

Po křivkách v centru města (i s policií) se rozprádní Sparta přesouvali na Letnou. Jak vyšlo najevo, mnozí neváhali mezitím zajet si domů na avéiční oběd. Postupně se shromážděvali v restauraci na Spejchaře, kde obsluha naprosto ignorovala zákus nelování mladistvým (proč obvodní úřad nezakázal šopování?). Vářející hlídky v průběhu doby neváhaly zastavovat tramvaje (1) a prohlédávat je, když se jim zdálo, že uvnitř jsou příslivci Baníku.

Kolem 13. hodiny se objevili na Letné Ostraváci, rovněž bojovně naladění. Vádnoucí létaly kameny, dlažební kostky, pářilítry, a když se pak přesunulo bojiště na blízké parkoviště, prosvítili nad ním i ocelové klín, předtím sejiřující kola odstavené Avie. Na řadu přišly i tyče, obušky z kabalů, boxery, řetězy. Do boje navíc údajně zasáhly i dívky. »Křivka« spartánských jednotek měly přítom na hlavách kukly, vyrobené z nakradených elastických obinadel. Čhtěli zstrašit protivníky a znemožnit případnou identifikaci.

Mezi bojujícími byl i ostravský R. N., který se na fotbal dostal se zájezdem Fan Clubu (nebyl členem) a mezi tzv. dobíječe přý nepatřil. Po ofenzivě Sparta se dal s ostatními na útek, ale v prostoru železničního přejezdu upadl. Pak následovalo to, co známe ze špatných filmů: ležícího jej obklopil honf Letanekých, který jej začal kopat a mlátit. Pak se nad tělem schozeným bolestí a strachem objevil stejně starý T. B. a nepochopitelně jej nožem čtyřikrát bodl do zad. Postiženému zachránili život fakt, že do 30 minut po převozu do nemocnice byl operován, rána do plic mohla být smrtelná.

Devatenáct dní po incidentu tým kriminální služby Prahy 6 pachatele zadržel. K zatčení došlo 18. dubna ve 3 hodiny po půlnoci v bytě rodičů. Panta zaklepal až ve výtahu, mimo jejich pohled.

Potvrđil se předpoklad policistů, že samotný pachatel a účastníci bitvy se rekrutují z okruhu ostrých hochů tzv. kotle. V něm se skutečně pohybují lidé bez skupulní, staří rváči z vlaku do B. Bystrice i mladíci údajně zapletení do výtržnosti máme fotbal, jako bylo třeba vyhození účastníků z jednotky vlaku loni v Kolíně.

Citlivost a nehoráznost

Dvaletkově je Rossija, známý svými protičeskoslovenskými výpady z období let 1968—1969, v souvislosti s případem smičovského tanku připomenutí, že každý národ je citlivý na určité období svých dějin, a připustil, že tento tank máže Čechům připomínat i »menší světla období než osvobození. Tímto endným označením je zřejmě míněn hanebný přepad naší země sovětskými vojsky dne 21. srpna 1968, kdy právě sovětské tanky přispěchely na pomoc politiky, nikoliv fyzicky ohroženým politikům typu Husáka, Bělaka či Fojtíka. To je oprávně »méně světlé období«, Sovětskaja Rossija však zatloubla a ještě těžším kalibrem. Nikdo by přý neměl zapomínat, že v letech 1941 až 1945 padaly na hlavy sovětských lidí bomby a granáty vyrobené v československých zbrojovkách a že pražské a brněnské strojírenské podniky vyráběly techniku pro Němce... Aktivní účastí posorodného tvrzení zřejmě uniká, že ony sbrojovské podniky nebyly de facto československé, ale počet dělníků i technická řešení zbrojovek přišlo o blavu pro sabotáže profašistické a brojovky výroly. A předovřím — že kdyby si dva stoučnici, tedy Hitler a Stalin, v jistě dně tak dobře porozuměli, možná by se situace na bojištích druhé světové války vyvíjela ve prospěch protifašistické aliance dynamičtější.

Takže ono nejde jen o smičovský tank, ale o něco jiného. O to, že historické fakta z kolaborace s fašisty je nehoráznost od listu, který volá po citlivosti. Dbratelé by však jako dalších českých měst, si větší sovětských vojáků, kteří položili životy při osvobození Československa. Jiná otázka je, o kolik méně by bylo obětí války v rámci stalinovy politiky nemasely sovětské tanky k Praze spěchat až od Drážďan, když liné sovětské tanky se naopak musely zastavit jen několik desítek kilometrů před pražskými branami. A že blavení onoho zeleného, rážového a opět

☆ Přes občasné drobné zdravotní neuhy hýjí kapelník GUSTAV BRON (70) obrovskou vitalitou. V muzikantských kruzích se žušká, že jeho tajným přítelím je překonat rekord v délce trvání orchestru pod taktovkou jednoho jediného kapelníka, který dosud patří Duke Ellingtonovi. Pan Brom atojí v čele své kapely už pětiletě a scházejí mu ještě dva roky, aby mohl vystřídat v Guinnessově knize rekordů slavného Duka.

Osm let po triumfu

Osm let po velkém triumfu naší atletiky, kdy v Helsinkách na mistrovství světa vybojovala JARMILA KRATOCHVÍLOVÁ dva tituly mistryně světa v bězích na 400 a 800 metrů, jsme si s naší nejúspěšnější atletkou všech dob povídali. Rozhovor se brzy změnil v dlouhý monolog bývalé reprezentantky, kolem které se v době její slávy kdokoli točil. A dnes...

(bez práce?)

hodně žít z reklam. My jsme si tenkrát o reklamních smlouvách ani netroufli uvažovat. Byla tady pravidla, která jsme všichni museli striktně dodržovat. Já bych se prostě neodvážila místo v tretrách Adidas běžet v punčochách, protože bych třeba běžela naposledy.

Někdy je mi to fakt líto a říká si, že třeba místo té své smlouvy škodovky bych si zasloužila i lepší auto. Ale nikdy jsem atletiku pro peníze nedělala, tak na ni kvůli tomu teď peníze nebudu dávat. Kdybych o to stála, mohla bych odejít do zahraničí ještě teď. Ve světě jméno pořád mám. Jenže práce nemůžu najednou od svých atletických dětí z Čáslavi odejít.

My jsme byli pyšní na svůj systém vrcholového sportu. A mám dojem, že řada lidí je dodnes přesvědčena o tom, že ti sportovci za své nicnedělání pobírají astronomické částky. Prvním předpokladem všeho bylo dostat se do střediska vrcholového sportu. Mně se to povedlo v roce 1980 za čas 51,09 na 400 metrů. Jen tak pro srovnání: li mít pro účast na letátním mistrovství světa je 52 uštin. Vlastně až střední z moskevské olympiády mi otevřelo cestu k vrcholovým podmínkám. Byla jsem vedená jako sportovní instruktorka na rektorátě UK. Ve skutečnosti jsem do práce nechodila a mohla konečně naplno trénovat. Měla jsem refundace

Dvanáct let byla Petřinská rozhledna uzavřena pro veřejnost z důvodu havarijního stavu. Soukromá firma EXCON se pustila do náročných oprav, a tak 15. května bude při otevření Všeobecné československé výstavy v Praze znovu zpřístupněna.

něco okolo tří tisíce měsíčně, přispěvek na stravu, vybavení, možnost soustředění v lepších klimatických podmínkách. Nikdy jsem nepochopila specialitu nejen tehdejšího střediska vrcholového sportu ministerstva školství. Odměny nebyly odstupňovány podle výkonnosti. Takže i průměrní závodníci měli stejně jako já a v pohodě se tam užívat.

První odměny za umístění se objevily v roce 1982 po mistrovství Evropy v Aténách. Imrich Bugár dostal za první místo deset tisíc, já za druhé šest tisíc korun. Po Helsinkách jsem dostala čtyřicet tisíc za titul mistryně světa. Za olympiádu v Soulu už Jožka Příbilinec sto šedesát tisíc. To už je dost peněz. Jenže když si vzpomenu, jak jsem ho kolikrát viděla na soustředěních trénovat až do bezvědomí, že obě jeho dcery vyrostly vlastně bez táty, protože byl pořád pryč, tak si říkám, že je to takový pakatel... Víte, normální člověk si těžko dokáže představit, co to je být jeden jediný nejlepší na světě, dost olympijským vítězem.

Když už jsme u těch olympiád, možná že jsem to měla v Soulu ještě zkoušet. Skončila jsem rok před ním, po mistrovství světa v Římě. Na mě jsem se připravovala v hrozných podmínkách. Po mých zraněních a operaci achillovek už mi nikdo nevěřil. Všichni ode mě dávali ruce pryč, protože jsem pro ně byla stará a neperspektivní. Přesto jsem se do Říma připravila a doběhla tam pátá. Pro mě to byl obrovský úspěch, zadosťuchbině, ale dál už jsem neměla sílu sama bojovat. A nikdo tenkrát nepřišel, aby mě povzbudil a řekl, tak to ještě zkus. Škoda to asi je...

Haje haben nicht nur Zähne...
TALLAHASSEE, 14. Mai (AP). Der Umgang mit einem Hai ist offenbar auch von der kulinarischen Seite her gesehen nicht unbedenklich. Die Gesundheitsbehörden des US-Staats Florida rieten am Montag Haiisch-Fans, diesen Fisch höchstens einmal in der Woche zu essen. Die Behörden hatten 25 Haiischproben genommen und festgestellt, daß der Hai sehr viel Quecksilber in seinem Gewebe ablagert.

Hodnota majetku amerického prezidenta George Bushe loni vzrostla o 55% a činí dnes 3,5 miliónu dolarů. Potvrdil to mluvčí Bílého domu Marlin Fitzwater. Prezident vlastní letní sídlo v Kennebunkportu ve státě Maine, pozemky v texaském Houstonu a investice za 1 243 000 dolarů.

Starší pani přijde na vrátnici ministersva financí. Stražný se jí ptá, co si přeje. „Jdu za ministrem financí,“ odpoví pani. „A co mu chcete?“ „Chci mu dát pusku.“ „A na co máte tu sekeru?“ „No, já mu chci dát štipanou.“

Jestli stále vedu to vlastně už neexistuje středisko v Čáslavi, smlouvu mám do 31. prosince 1991. Ale co bude s oddílem, a tím i se mnou potom, to nikdo neví, nejsou peníze. Jsme sice malý oddíl, jen ve druhé národní lize, ale poměrně úspěšný. Například moje velké nádeje, Hana Benešová a Lída Formanová. Jsou ve svých kategoriích mistryně republiky. Jenže atletika není fotbal a moc lidí se asi do sponzorování nepohne. Myslím, že jsem pro Čáslav kus práce udělala, a trochu mě mrzí, že nikdo nehlídá žádné řešení, ačkoli všichni vědí, že koncem roku končíme. Oni by třeba byli rádi, kdybych tam zůstala, ale neví, jestli je někdo ochoten pro to něco udělat. A já trénuji, jsem celé dny na hřišti, takže nemám čas vymýšlet a shánět, co by se dalo udělat. Přitom atletika vlastně žádné velké peníze nepotřebuje, běhat se dá všude.

Když jsem s atletikou začala, tak mi nikdo neřikal, budeš dobrá, budeš mít úspěchy, peníze... Když jsem pak byla na vrcholu, tak finanční odměny teprve začínaly. Moc závodů, kde by se platilo za starty, jsem nezalila. A i když jsem něco náhodou dostala, tak to odešlo na Pragosport a určitou část jsem dostala v bonech. Na Západě když byl někdo mistr světa, tak byl zabezpečený do smrti. Nejen že třeba dostal nějakou odměnu, ale mohl po-

Nápady přes hranici

(Iz): Městské knihovna v Praze navazuje čile kontakty s veřejnými knihovnami v západních zemích. V nedávné době uzavřela dohodu o spolupráci s partnerskými knihovnami ve Vídni, v Hamburku a ve Frankfurtu nad Mohanem. Tyto kontakty umožní obohatit knihovnfond a zlepšit nabídku publikací z mezinárodní výměnné sítě. Vlastní práci knihovny přinesou výměnu knihovníckých materiálů a informace o využití moderní techniky. Frankfurtské knihovny patří např. technicky k nejlepším vybaveným knihovnám v SRN. Ředitel této knihovny H. J. Vogt řekl, že od nás se chtějí učit práci s knihovnou a se čtenářem. Inspirační je pro ně i naše pojetí knihovny jako kulturního a společenského centra, kde se pořádají koncerty, výstavy, přednášky a lidé si sem chodí nejen pro knihy a nové informace, ale také se zde vzdělávají a setkávají.

» Když tank, tak růžový «

(Iz): Studenti střední grafické školy v Heilichově ulici v Praze uspořádali věrně celodenní výtvornou a hudební akci. Když tank, tak růžový, spojenou s podpisem petice na ochranu studenta D. Černého.

Odměna půl miliónu

(Iz): Na objasnění případu krádeže Picassoových obrazů z NG usilovně spolupracují jak české, tak federální ministerstvo vnitra, kterým nabídl spolupráci firma Pinkerton INC of Czechoslovakia Ltd. Za odměnu částkou půl miliónu korun toho, kdo poskytne informace, které by pomohly k nalezení nebo zavrácení obrazů a k zatčení osob, které se zúčastnily a spolupracovaly při této krádeži. Veškeré informace ke krádeži máie naše veřejnost sdělil na telefonním čísle 838 20 24, které bylo pro tento účel zřízeno na centrále federální policie. Veškeré takto získané informace budou pokládány za přísně důvěrné.

Komunisten in Prag nun vorn

PRAG, 14. Mai (dpa). Nach der Spaltung des Bürgerforums stellt die im November 1989 gestürzte Kommunistische Partei der Tschechoslowakei (KSCS) mit 47 Abgeordneten nun die stärkste Fraktion im ersten frei gewählten Bundesparlament in Prag. Das gab Vize-Parlamentpräsident, Zdenek Jicin, bekannt.

Fešáci od ohně

Na výstavu se dostavilo české hasičstvo v uniformách ve velkém počtu. V Praze mohutně působil slavnostní průvod sborů na Staroměstském náměstí. Při této příležitosti se v hlavním městě poprvé představily ve stejnojmenné ženské členky sborů. Měly jednoduché tmavé blůzy, podkasané zástěry, bělavé široké sukny, dole a pruhem, a vysoké boty. Na blavách kovové přílby. Byly vědným objektem fotografů, novinářů i diváků.

Centrum »azylové mafie« v Praze?

Praha je centrum »azylové mafie« prapochlíky, kteří mají namířeno do Německa, aby zde požádali o poskytnutí práva pobytu. Tvrdí to v Bonnu vycházející deník »Die Welt« v článku o pašerácích s lidmi na hranicích Československa s bývalou NDR v oblasti Cinvaldu.

Na tomto asi dvaatřicet kilometrů dlouhém úseku hranic zadrželi německé pohraniční orgány měsíčně zhruba 30 osob, které se pokoušely o ilegální přechod z Československa. Podle odhadu německých úřadů je to však pouze asi 10 procent těch, kteří se o přechod hranice pokusí. Jde hlavně o Rumuny, Albánce, Iráčany, Vietnámce a Turky.

Za ilegální přechod hranic musí každý z nich zaplatit 4 tisíce až 10 tisíc marek. Dětí platí polovinu. Středisko převáděčů — píše dále »Die Welt« — je v hotelu Pomezí a de Sax na čs. straně hranice. Ovšem — zatím se nikomu nepodařilo převáděče usvědčit. Podle velitele německého hraničního úseku Cinvald a Altenberg, vrchního komisaře Kristiana Schlemma, je však hlavním centrem »azylové mafie« Praha, na hranicích provádějí vlastní práci převáděčů pouze »malé ryby«.

Německé hraniční úřady již přesně rekonstruovaly cestu azylantů. Do Prahy většinou přilétávají. Hned na letišti v Ruzyni se jich »ujmou« spojky převáděčů. Auty — od taxíků po autobusy — pak odjíždějí k bývalým hranicím s NDR. Zde je pak čekají vlastní převáděči. Mnozí z budoucích žadatelů o azyl v Německu jsou vyhledáni přesným popisem hranice a dostávají instrukce, jak mají v případě zadržení německými pohraničníky vypovídat.

Zadržení žadatelů o azyl v Německu jsou podrobeni výslechu, a jestliže nepřesvědčí hraniční orgány o politických motivech svého útěku, jsou předáni zpět československým pohraničním orgánům. Podle listu »Die Welt« jsou jimi však po zaplacení minimální pokuty opět propuštěni, aby se co nejdříve opět pokusili o ilegální přechod do Německa. Ti, kteří alespoň čas-

tečně hodnověrně dokáží politické motivy útěku, jsou umístěni v táboře v Dippoldswaldě, který však není pro delší pobyt vhodně vybaven. Navíc se uprchlíci, jak doznává bonnský deník, setkávají se stále větší averzí místního obyvatelstva. To také proto, že například v Altenbergu byla nyní uzavřena místní továrna a 800 dělníků je zde bez zaměstnání. Nezaměstnaní si stěžují, že mnozí žadatelé o azyl žijí lépe, než oni.

Kostely i my jsme chudší

(čtk): Krajský soud v Plzni vynesl rozsudek nad deseti obžalovanými z krádeží v devíti kostelích a kapličkách severních, středních, jižních a západních Čech. Hlavní iničiátory byli dva amnestovaní vězni z Teplice — 32letý Rudolf Hejzman a 24letý Pavel Svoboda, kteří spolu s 25letým Bohumírem Dubským celou partu pachatelů vytvořili. Skupina zahrnující zloděje i překupníky, odcizila a prodala od konce ledna do dubna 1990 umělecké předměty v hodnotě nejméně 1,1 miliónu korun. Naprostá většina ukradených předmětů vysoké umělecké i historické ceny nenávratně zmizela, pravděpodobně za hranicemi ČSFR. Senát devětkrát trestaného R. Hejzmana uznal vinným a odsoudil ho k odnětí svobody na 12 let s výkonem ve třetí nápravně výchovné skupině. P. Svobodovi, pětkrát soudně trestanému, uložil soud trest odnětí svobody na devět let ve druhé nápravně výchovné skupině. Oba dostali peněžité tresty 70 tisíc korun. Obžalovaný B. Dubský, byl odsouzen k šesti letům vězení ve druhé nápravně výchovné skupině a k zaplacení 200 tisíc korun. Jako ústřední překupník v celé sérii krádeží figuroval V. Salzmann, 62letý důchodce z Plzně. Dostal pět a půl roku.

• Tomáš Baťa zahájil včera otevřením firemní prodejny na hlavní obchodní třídě v Gdyni návrat na polský trh.

S MEDVĚDEM VE ZNAKU

Podkarpatská Rus pro mne byla vždycky jakosi svého druhu zaslíbenou zemí. Kraj vichrých polonin, temných lesů, domovina rázovitých huculských pastevců... Jako člověk milující delší letní putování po horských hřebenech jsem jen s velkým sebezapřením bral na vědomí, že snad nikdy nevidím sněhová pole na Hoverle a nebude mi dáno bívakovat na svazích Pistrože. Nepodařilo se mi to dosud, přece jsem však již v té tajemné zemi pobyl.

Jaká je? Troufám si říci, že naprosto jiná, než jakou si jí většina z nás představuje. Není ostatně divu, když naše představy jsou takřka úplně odlišné jen na Olbrachtova Nikolu Šuhaje, Čapkovu Hordubala a několik dalších knih podobného rázu. Kniha, které dnes mohou vyprávět o romantickém okouzlení, jaké ve dvacátých a třicátých letech zažívali v tomto kraji čeští spisovatelé, beznadějně domestikování v pražských kavárnách, nemohou však sdělit nic —, anebo jen málo — o tom, jaké je Podkarpatská Rus nyní. Kdo dnes přijede do Užhorodu nebo Mukacheva, může být proto i zklaman.

Čtyřicet šest let sovětizace se ovšem projevilo muselo, a to tak, jak je to tomuto smutnému ději vlastní: ničeny byly zbytky zdejšího svěrázu, stejně jako vše, co připomínalo příslušnost ke kulturní Evropě. A nebylo toho málo! Nezapomínejme, že stojíme na půdě patřící po tisíc let k doméně uherského krále. Na půdě po více než tři-

stíc let křesťanské. A nezapomínejme ani na to, že jedním z nejdůležitějších období zdejších duchovních dějin je oněch dvacet let. Příslušnost k Československé republice.

Jeden večer jsem si v Užhorodu užíval volno: novinářský blok, tužku i prázek jsem nechal v autě a vydal se bloumat tichoucími ulicemi. Díval jsem se po fasádách domů a po studentkách užhorodské univerzity, stejně jako po toulavých psech, kterých tu pobíhá neuvěřitelné množství. Vraťme se však k těm fasádám: právě ony totiž dokáží vyprávět velmi působivě o osudech této země. Jen v tomto století měla Podkarpatská Rus tři pány: Habsburské mocnářství, Československou republiku a konečně Sovětský svaz. A každý z těch pánů se na tváři Užhorodu podepsal nesmazatelným písmem! Po prvním zůstaly nevýrazné budovy v indiferentním rakousko-uherském provinčním stylu. Po druhém — velkorysá výstavba, vtiskující i dnes nezaměnitelný ráz celým čtvrtím. Procházejte-li se po širokém nábřeží řeky Už a v přílehlých

ulicích, zapomináte chvílemi na to, že Praha a Brno jsou vzdáleny stovky kilometrů. Moderní obytné bloky, jinde zase vilky, které nemohou zapřít dobu, kdy československá architektura patřila k evropské špičce. V jedné z nejkrásnějších budov, někdejších velkoryse pojatém sídle autonomního sněmu Podkarpatské Rusi, dnes sídlí oblastní výbor komunistické strany. O tom, jak se podepsal pán třetí a dosavadní, nemohu při nejlepší vůli psát příliš obdivně. Ale pozor! Nerad bych přel nekritické chvalozpěvy na to, co jsme na Podkarpatské Rusi zanechali, a ostatní jen odsuzoval.

Užhorod je prostě pěkné a celkem výstavné město, které se ani po 46 letech nestalo zapadlým provinčním centrem patřícího řádu, jak by asi odpovídalo povaze státu, v němž se nachází. Je to určitě i polohou u hranic (vnitrozemská poloha Mukacheva je naproti tomu okamžitě poznat), neboť jsem snad nepotkal člověka, jenž by neposlouchal naši či maďarskou televizi a rozhlas. Plánuje zde podobnou úlohu jako u nás před časem televize rakouská a západoněmecká — a važme si toho.

Na Podkarpatské Rusi žije dodnes silně povědomí soundělosti s Čechy a Slováky, naše politika je zde sledována, kdekdo ovládá alespoň jeden z našich jazyků. Vadí mi proto, že naše vědomí o této zemi je mnohem skromnější. Nikola Šuhaj, víc nic. Náznaky dr. Sládka na připojení tohoto území k Československu jsou přijímány jako jakási jegrační politická kuriozita, snad částečně právem, zároveň však jako bychom tím dávali najevo, že tato země pro nás navždy přestala existovat. Neznám věru horší osud, než být odsouzen k lhostejnosti druhých!

Po sjednocení ovšem nevolám. Už proto ne, že lidé, které jsem v Užhorodu a v Mukachevě potkával, nebyli žádní venkované, uctivé vzhlízející k vyspělému bratru v Praze ani poslušní poddaní sovětského mocnářství. O svém osudu si musejí rozhodnout sami. Možná se nyní, kdy je stále ještě patrná opatrnost i docela obyčejný strach a kdy neviditelná ruka »kábábé« (ukrajštinou místo »g« vyslovuje »h«) i komunistické strany dosud nesložila zbraně, dříve nebo později však ano. Na nás pak je, abychom za jejich osud cítili spoluodpovědnost, když pro nic jiného, tedy proto, že v opačném případě se brzy někdo jiný nebude cítit spoluzodpovědným za osud náš. Nedělitelnost svobody a zhoubnost lhostejnosti, to je jednoduchá rovnice a její řešení bývá rovněž jednoduchá.

Za chladného dubnového rána jsme rozmlouvali na užhorodském nábřeží s panem Tomáčkem, jedním ze zdejších, řekněme, disidentů. Nad řekou Už plynul ranní opar, obloha věštila krásný den. Lidé spěchali do práce či do jedné z přečetných front na chléb, na mléko, na obuv, na všechno. Z té rozmluvy si pamatuji jedinou větu: »Náš národ si nezasloužil takový život...«

Nezasloužil, a dnes už to také ví. Je těžké se ptát, zda bude v jeho slátech něco změnit. Ať se však stane cokoli, lhostejní bychom být neměli. Na to jsou osudy našich národů příliš blízké. Příliš podobné.

• Žít s MEDVĚDI!

O Štefánikově smrti

(kr): Vydavatelství Obzor vydalo knihu Poslední let generála Štefánika od dr. Milana Vároše. Autor sbíral materiály k této knize více než 30 let, tragickou smrt slovenského národního hrdiny v ní zachytil i v mezinárodních souvislostech. Kniha obsahuje četné neznámé a nepublikované archivní dokumenty, fotografie a svědectví, mj. i výpověď Daniela Léviše, generátova pobočníka a později francouzského velvyslance v Indii. Kniha získala I. cenu v mezinárodní francouzsko-čs. soutěži.

„Jak mladí jsme tehdy byli,“ řekl před-
seda FS ČSFR A. Dubček, když při své dub-
nové návštěvě SRN objal na radnici v Ko-
lně nad Rýnem někdejšího vynikajícího fo-
toreportéra Lidové demokracie Františka
Holubovského. Ten pracuje už léta v listu
Kölnner Stadt-Anzeiger a přinesl A. Dubček-
ovi jeho snímek, který pořídil před tříd-
advaceti lety.

František Holubovský fotografoval okupa-
ci Československa v roce 1968 a tyto své
záběry, ukryté v panenkách svých dvou
dcer, vzal pak s sebou do západního Německ-
ka. O setkání A. Dubčeka s F. Holubovským
Kölnner Stadt-Anzeiger podrobně referoval.
Takových setkání po dlouhém čase, kdy
uplynulo téměř celé čtvrtstoletí, nebývá
mnoho; jsou také jedním ze smutných do-
kladů toho, jak komunistické panství mí-
chalo s osudy lidí. *Jojo!*

V době Všeobecné československé výstavy
1991 bude veřejnosti zpřístupněna Petřín-
ská rozhledna. Podmínkou je ovšem dobrá
fyzická kondice, protože výťah na věž fun-
govat nebude.

**Die Homöopathie
unterstützt die Selbst-
heilungskräfte des
Körpers. Sie hat dabei
nicht nur die Krank-
heit, sondern den Men-
schen als Ganzes im
Blick. Wir beschreiben
Methode und Heilungs-
chancen und nennen
Ihnen in diesem und im
nächsten Gesund-
heits-Buch Mittel zur
Selbstbehandlung**

Was ist Homöopathie?

Die Homöopathie beruht auf dem Grundprinzip, daß ein Mittel in extrem niedriger Do-
sierung hervorruft (Homöo-
pathie heißt übersetzt „Heilen
mit Ähnlichem“). Ein Bei-
spiel: Wer abends Bohnen-

kaffee trinkt, kann oft nicht
einschlafen. In extrem nied-
riger Dosierung wird die Arz-
nei Coffea, hergestellt aus
grünen Kaffeebohnen, gegen
Schlafstörungen eingesetzt.
Dieses Prinzip, nach dem
schon Hippokrates im antiken
Griechenland heilte, wurde
vor rund 200 Jahren vom
deutschen Arzt Samuel Hah-
nemann zu einer umfassen-
den Therapie weiterent-
wickelt. Er prüfte die Wirkun-
gen verschiedener Stoffe und
stellte die Symptome, die sie
auslösen, als „Arzneimittel-
bilder“ zusammen. Durch die
Erfahrungen homöopathisch
behandelnder Ärzte wurde
diese Systematisierung stän-
dig fortgeführt und erweitert.

Wie wirkt Homöopathie?

Anders als in der Schulmedi-
zin wird die Krankheit nicht
mit einem „Gegen“-Mittel be-

SCHNELLE HILFE BEI INSEKTENSTICHEN

Sobald es wärmer wird,
fliegen sie wieder, die
Wespen, Bienen und Mücken.
„Wenn sie uns stechen, gelan-
gen Gifte in die Blutbahn, auf
die der Organismus mit einer
verstärkten Produktion von
Antikörpern reagiert“, erklärt
Heilpraktiker Klemens Roth.
„Außerdem werden Gewebe-
hormone, z. B. Histamin, frei-
gesetzt. Juckreiz, brennende
Schmerzen und Schwellungen
sind die Folge.“

Menschen werden am häufig-
sten von Mücken gestochen.
Bleiben die Stiche unbehan-

handelt, z. B. Fieber mit einem
fiebersenkenden Medika-
ment. In der Homöopathie
werden vielmehr die Selbst-
heilungskräfte aktiviert, so
daß der Körper aus sich selbst
heraus wieder gesund wer-
den kann. Eine ähnliche
Wirkungsweise ist auch in
der Schulmedizin z. B. beim
Impfen mit abgeschwächten
Krankheitskeimen bekannt.

Die Bedeutung der Symptome

Weil die Homöopathie immer
den ganzen Menschen und
nicht nur seine Krankheit im
Auge hat, gehören zu den
Symptomen nicht nur körpe-
liche Beschwerden, sondern
auch Gefühle, Verhalten und
Charakterzüge. Der Arzt oder
Heilpraktiker, der mit homöo-
pathischen Mitteln behan-
delt, fragt deshalb umfassend
nach dem Gesamtbefinden
des Patienten. Alle Symptome

werden mit den Arzneimittel-
bildern der homöopathischen
Medikamente verglichen. Das
Mittel, bei dem die Ähnlich-
keit am größten ist, wird zur
Behandlung eingesetzt. Kann
man sich zwischen zwei Arz-
neien nicht entscheiden, sollte
man einfach eine der bei-
den anwenden. Bleibt sie oh-
ne Wirkung, wird anschlie-
ßend die andere eingenom-
men (niemals zwei zugleich).
Je nach Art der Beschwerden
können bei der gleichen
Krankheit verschiedene Mit-
tel geeignet sein. Anderer-
seits kann ein Mittel auch
bei unterschiedlichen Erkran-
kungen eines Patienten ein-
gesetzt werden.

Homöopathische Medikamente

In der Homöopathie werden
pflanzliche Mittel wie Aconitum
(Eisenhut) und Nux Vomica
(Brechnuß) verwendet, tie-

delt, halten die Beschwerden
oft tagelang an. Zur Soforthilfe
empfiehlt der Heilpraktiker,
den Stich mit Zitronensaft zu
bestreichen, einen in Essig
getränkten Wattebausch auf-
zutupfen oder eine Zwiebel-
scheibe aufzulegen. Diese
Hausmittel hemmen den Juck-
reiz. Gegen starke Schwellun-
gen helfen Kalzium-Brause-
tabletten (Apothek), die ge-
fäßverengend wirken (zweimal
täglich eine Tablette).

Bienen und Wespen stechen
nur, wenn sie sich bedroht füh-
len. Vor allem die Stiche von
Bienen können sehr schmerz-
haft sein, weil der Stachel in
der Haut steckenbleibt. Damit
die Giftdrüse am oberen Ende
des Stachels nicht platzt, sollte
er vorsichtig mit einer Pinzette
entfernt werden.

Die kleine Einstichwunde läßt
sich am besten mit ent-
zündungshemmender Arnika-

rische Mittel wie Apis (Honig-
biene) und Sepia (getrockne-
ter Inhalt des Tintenfischbeu-
tels) sowie mineralische
Mittel wie Silicea (Kieselsäu-
re) und Sulfur (Schwefel).

Was heißt Potenzieren?

Um die gewünschte Dosie-
rung zu erhalten, wird der
Ausgangsstoff der homöopa-
thischen Medikamente schritt-
weise unter Schütteln mit rei-
nem Alkohol vermischt oder
mit Milchzucker zu Kugel-
chen (Globuli) verrieben. Dies-
es Verfahren heißt Potenzie-
ren. In der ersten Stufe D1
kommt z. B. ein Tropfen vom
Ausgangsstoff auf 10 Tropfen
Alkohol. Wird diese Mischung
wiederum im Verhältnis eins
zu zehn potenziert, entsteht
eine D2-Potenz. D6 bedeutet:
Die Arznei wurde über sechs
Potenzierungsschritte auf ei-
ne Verdünnung von eins zu
einer Million gebracht.
Homöopathische Mittel wer-
den immer in sehr niedriger
Dosierung verabreicht. Sie
sollen lediglich einen thera-
peutischen Anstoß geben,
der unabhängig von der Men-
ge des Arzneimittels ist.

Für welche Krank- heiten eignet sich diese Heilmethode?

Aus naturheilkundlicher Sicht
sind eine Stärkung des Im-
munsystems, die Anregung
der Selbstheilungskräfte und
die Ausleitung von Giftstoffen
Grundlage jeder Heilung -

Tinktur (Apothek) säubern
(ein Eßlöffel Tinktur auf eine
Tasse Wasser). Bei starken
Schwellungen haben sich
kalte Umschläge mit Franz-
branntwein bewährt. Ein
Baumwolltuch damit tränken
und etwa 10 Minuten aufle-
gen. Zur inneren Anwendung
können Sie „Echinacin“ ein-
nehmen, das den Heilungs-

prozeß beschleunigt (alle drei
Stunden je 20 Tropfen).

ganz gleich, um welche Er-
krankung es sich handelt. Da-
her kann eine homöopathi-
sche Behandlung bei jeder
Art von Erkrankung angewen-
det werden, besonders erfolg-
reich bei chronischen Krank-
heiten, psychosomatischen
Leiden sowie bei alltäg-
lichen Beschwerden. Tritt eine
Krankheit in ein akutes,
schweres Stadium, reicht ei-
ne homöopathische Behand-
lung allerdings nicht aus.
Dann müssen Heilpraktiker
und Mediziner zusamen-
arbeiten und abwägen, ob
eine Behandlung z. B. mit
Antibiotika oder eine Opera-
tion erforderlich ist.

*Muž v tramvaji vykřikne: „Ti, co seděj vlevo, jsou
bibli, a ti vpravo zase zloději!“
Jeden z cestujících, co sedí vpravo, se ozve: „No
dovolte, já v životě nic neukradl!“
„Tak si přeseďněte.“*

• Zástupci čs. protichemické jednotky,
která byla součástí protiráké koalice, při-
letěli v pondělí do New Yorku k účasti na
vyvrcholení ostav vítězství ve válce proti
Iráku.

Lenin ist den Kommunisten heiliger als St. Peter

Doch das Volk soll über den Namen der alten Hauptstadt an der Newa entscheiden

NAVRH: GOTTWALD GRAD!

Boris Jelzin, der wahrscheinliche erste Präsident Rußlands, sollte Farbe bekennen. Was er von einer Umbenennung Leningrads halte, wurde er auf einer Wahlveranstaltung in Moskau gefragt. Jelzin zögerte. Diese Frage, meinte er dann, müßten die Leningrader selbst entscheiden. „Doch es scheint mir, daß sie nicht für eine Umbenennung ihrer Stadt stimmen.“ Jelzins Konkurrent im Kampf um die Präsidentschaft, Wladimir Schirinowski, war ihm in dieser Frage nah: Mit der Umbenennung, riet er im zentralen Fernsehen den Leningrädern, sollten sie warten und nichts überstürzen.

Wie sonst nur noch der Präsidentenwahlkampf wird derzeit in Rußland das Thema diskutiert, über das der linksdemokratische Leningrader Stadtrat, der *Lensowjet*, am 12. Juni ein Referendum durchführen läßt. Die Leningrader sollen an diesem Tag nicht nur den russischen Präsidenten und ihren Bürgermeister wählen, sondern auch darüber abstimmen, ob die zweitgrößte Industriemetropole der UdSSR künftig wieder so heißen soll wie seit der Zeit Zar Peters des Großen: „Sankt Petersburg.“ Die Frage lag gewissermaßen in der Luft, nachdem mehrere sowjetische Städte im Zuge der Perestrojka ihre alten Namen wiederbekommen hatten. So wurde zunächst aus Breschnew wieder Nabereschnyje Tschelny, aus Ustinow Izhewsk, aus Andropow Rybinsk. Es folgten Shdanow (heute: Mariupol), Woroschilowgrad (Lugansk), Kirowabad (Gjandscha), Ordschonikidze (Wladikawkas). Aus der Stadt Gorki wurde inzwischen wieder Nischnyj Nowgorod, Kalinin heißt wieder Twer und Kujbyschew Samara.

Daß sich die Gemüter erhitzen, wenn es um eine Stadt-Umbenennung geht, ist in Rußland nicht neu. 1984 wurde heftig diskutiert, ob Wolgograd aus Anlaß des 50. Jahrestages des Sieges der Sowjettruppen über den Hitlerfaschismus wieder in Stalingrad umgetauft werden sollte. Das Hauptargument der Befürworter – vor allem Kriegsveteranen – lautete damals: an diesem Ort fand die berühmte Schlacht von Stalingrad statt, eine katastrophale Niederlage für die deutschen Truppen und ein teuer bezahlter Sieg für die sowjetischen, der eine Wende des Zweiten Weltkrieges zugunsten der Siegermacht UdSSR bedeutete. Die Befürworter setzten sich nicht durch. Stalin paßte als Bestandteil eines Städtenamens zu Beginn der Gorbatschowschen Perestrojka und der Versuche einer ehrlichen Geschichtsaufarbeitung nicht auf die politische Landkarte der UdSSR.

Im Falle Leningrads ist es umgekehrt. Hier ist eine Tragödie des Zweiten Weltkrieges ein wichtiger Grund, der in den Augen der Kriegsveteranen gegen die Umbenennung spricht: die 900tägige

Blockade Leningrads durch die Hitlerfaschisten, bei der mindestens 600 000 Leningrader verhungerten. „Das faschistische Deutschland hatte Pläne, Leningrad zu erobern und es dann in St. Petersburg umzubenennen“, schrieben jetzt 25 Leser in einem gemeinsamen Brief an die Armeezeitung *Krasnaja Swesda* (Roter Stern), „was die Hitlerfaschisten nicht schafften, versucht nun der ‚demokratische‘ Lensowjet.“ Da „unserer Heimat am 12. Juni droht, daß das uns nahe Leningrad von der Landkarte verschwindet“, haben Leningrader Bürger das „Komitee zum Schutz Leningrad“ gegründet und

Die Stadt, der Name und der Zar: St. Peter-Denkmal in Leningrad. (Bild: Sven Simon)

sich in offenen Briefen an Zeitungen um Unterstützung gewandt. „Vielleicht findet der Lensowjet neben den vielen Millionen für die Finanzierung der Umbenennung der Stadt auch noch die Mittel für die Neuprägung der Medaille ‚Für die Verteidigung Leningrads‘ und den Umtausch der Ausweise ‚Bürger der Blockade Leningrads‘ gegen den Ausweis ‚Bürger der Blockade St. Petersburgs‘“?

Gegen eine Umbenennung Leningrads, die 150 Millionen Rubel kosten würde, wie ihre Gegner errechneten, sind außer den Kriegsveteranen und *Blokadschiks*, also jenen, die die Blockade durchlitten

haben, auch die Kommunisten. Für sie gibt es einen in der Geschichte liegenden Grund, den die Gegner jedoch schnell entkräften. Leningrad ist nicht nur nach dem Gründer des Sowjetstaates, Wladimir Lenin, benannt, zu dessen „Schutz“ sich jetzt in der Stadt an der Newa ebenfalls eine Bürgerinitiative bildete, sondern gilt auch als „Wiege der sozialistischen Oktoberrevolution“. Die Stadt, 1703 von Zar Peter dem Großen gegründet, wurde nach dem Apostel Peter – und nicht nach dem Monarchen – „St. Petersburg“ genannt und war über 200 Jahre Hauptstadt Rußlands. 1914, zu Beginn des Ersten Weltkrieges, wurde sie wegen einer Welle des russischen Patriotismus in Petrograd umbenannt, die russische Namensform von Petersburg. Sofort nach dem Tode Lenins 1924 erhielt sie ihren heutigen Namen Leningrad.

In den Namensstreit mischte sich auch der im US-Exil lebende russische Schriftsteller Alexander Solschenizyn ein. Er sandte dem Lensowjet eine Botschaft mit dem Vorschlag, über die Umbenennung alle Bürger Rußlands entscheiden zu lassen. Solschenizyn wandte sich gegen den Namen St. Petersburg, der linguistisch deutschen Ursprungs ist, als eine „der russischen Sprache fremde Bezeichnung“ und schlug vor, die Stadt „Heiliges Petrograd“ (Swjatoj Petrograd) zu taufen. Mit ihm solidarisierten sich einige wenige Leningrader aus Kreisen der Kommunisten und Arbeitsveteranen.

Inzwischen vergeht kein Tag, an dem die KPdSU-Parteizeitung *Prawda*, der „Rote Stern“, die *Sowjetskaja Rossija* und weitere der KPdSU gehörende Blätter nicht gegen die Umbenennung agitieren. „Wir sind mit Dir, Leningrad“, ließ der Militärrat des Leningrader Militärdistrikts dieser Tage im „Roten Stern“ verkünden. Die geplante Umbenennung lehnte er als „gesetzwidrig“ und „politischen Akt kriegerischen Geistes“ ab. Damit solle die Sache Lenins „schmäzlich verdreht“ und der „historische Sieg der Stadt Lenins im Großen Vaterländischen Krieg ausgestrichen“ werden. Der Präsident der UdSSR solle „alles“ tun, um die Umbenennung zu verhindern, das sowjetische Parlament den Lensowjet in seine Schranken verweisen.

Protestresolutionen verfaßten die KPdSU-Kontrollkommission, das Allunionspartei-Komitee der KPdSU der Sowjetarmee, die Führung der russischen KP, der Oberste Sowjet der UdSSR und Alt-Kommunist Boris Ponomarjow (88), in der Breschnew-Ära über ein Jahrzehnt Politbüro-Kandidat und als solches mitverantwortlich für den Weltkommunismus und ideologische Fragen. In Leningrad demonstrieren derweil monarchistische Splittergruppen weiter für die Umbenennung.

Použijeme-li k dobremu cili špatných prostředků, přestává být cíl dobrý. (Marx)

Rodinný kruh se nedělá křížikem. (Lec)

O hodnotě člověka nerozhoduje, co ví a co má, nýbrž co koná. (Deabr)

Promlň, soudruhu tajemníku, ale hory jsou támhle – tohle je skidáka.

Aufgespießt

„Sie reden von Ihrem Willen, die Einheit Deutschlands schaffen zu wollen. (...) Ihre Entscheidung erschwert aber diese Einigung. (...) Sie vertragen mit Ihrer Entscheidung für Bonn Berlin, das die Hauptstadt Deutschlands war, Berlin, das für jeden, der... das ganze große Deutschland hebt, die Hauptstadt bleiben wird. (...) Wer für Bonn stimmt, zerstört das Symbol der deutschen Einheit, das Berlin einmal dargestellt hat. Berlin ist für jeden aufrechten Deutschen Deutschlands Hauptstadt; jede andere Lösung ist untragbar.“

Der Abgeordnete der Kommunistischen Partei Deutschlands, Heinz Renner, am 8. Mai 1949 im Parlamentarischen Rat anlässlich der Verabschiedung des Grundgesetzes.

Pinkertonovci

v ulicích! Totiž strážci pořádku v uniformách soukromé americké detektivní agentury Pinkerton. Už v sobotu je budete moci spatřit v centru města. Důvodem je smlouva mezi OO Prahy 1 a firmou o tom, že vyčistí obvod. Není vyloučeno, že hlídce po boku půjde i služební pes... Muži jedné z nejslavnějších detektivních agentur světa budou mít na uniformě odznak s erbem obvodu a samozřejmě i kartu, které je k pořádkové službě opravňuje...

Kromě toho firma nabídla své služby i hotelům. Takže se v recepcích můžete setkat i s dívkami v uniformách. Jejich úloha bude obdobná jako mužů v ulicích. Zajistit klid a pořádek, které nejen hotely, ale i město potřebuje jako stříbrný kámen.

Fotografie: VP — Lufanský

Večerníčkovi bylo patnáct

(Čtk): Patnáctiletou Vladanu B. vyšetřují kriminalisté z Prahy 4. Dívka se měla, přes svůj mladý věk, čile k světu: Kromě svých vnuad nabízel svým zákazníkům občerstvení, které však obohatila o usměvaví přátelé... Občan SRN tak přišel o 8000 marek, zlatý řetěz a osobní věci v hodnotě 170 tisíc korun. Občanka Rečka připravila o 4840 marek a šperky v hodnotě 100 tisíc korun, Norovi, který jí po večertě pozval do hotelového pokoje, vzala po uspaní oděvní svršky.

Evropa dražší než USA

WASHINGTON: Živoní náklady v evropských hlavních městech převyšují náklady průměrného amerického města másto až o 55 procent, pouze Atény jsou levnější. K tomu závěru dospěla studie, kterou zveřejnila firma Ranzhelmer International v Rochesteru (stát New York). Vůbec nejdražší je Paříž, pak Madrid, Londýn, Kodaň a Milán. Nejdřív se bydlí v Madridu, Kodaň má nejvyšší ceny v restauracích a i v Londýně a Miláně jsou restaurace dvakrát dražší než v průměrném americkém městě.

Vojenská služba kratší

(imj): Na ministerstvu obrany představili novinářům novou tiskovou mluvčí Vlastu Hlušíčkovou, dlouholetou redaktorku časopisu Letectví a kosmonautika. Přitomen byl též nový náčelník inspekce ministra obrany plk. ing. R. Šilhan. Sdělení ministru L. Dobrovského jistě nejradostnější uvítají vojáci základní služby. Podle jeho slov se od konce výcvikového roku 1993 krátí vojenská základní služba na 12 měsíců. Přes poměrně vysokou profesionalizaci se ale s ryzí dobrovolníkou armádou nepočítá.

Favorit s katalyzátorem: 1993

(čtk): Akciová společnost Škoda-Volkswagen vyrábí v současné době 17 a půl tisíc vozů měsíčně, z toho je jich 15 tisíc určeno na vývoz, jak informovali v Mladé Boleslavi novináři představitelé představenstva akciové společnosti Škoda. Jedním z prvořadých úkolů je vyřešit otázku kvality (zatím došlo ke zlepšení známky kvality z 4,5 na 3,9). Malý odbyt automobilů na vnitřním trhu je nahrazován vývozem. Místopředseda představenstva V. Köhler uvedl, že vláda by měla přehodnotit své stanovisko v oblasti daně z obrátu (činí 29 pro-

cent), která je například v SRN o polovinu menší než v Československu. V současné době se připravuje model Favorit 92, jehož modernizace odstraňuje především nedostatky předchozího modelu. Teprve v roce 1994 by měl vyjet nový vůz. Bude však zřejmě vybaven současnou modernizovanou pohonnou jednotkou. Automobil s řízeným katalyzátorem se domácí zákazníci dočkají v první polovině roku 1993. V letošním roce se rozvíjí především výroba formana a vozů typu Pick-up (malých dodávek).

Metro v Bratislavě

(čtk): Primátor Bratislavy P. Kresánek a představitelé sdružení francouzských firm Matra Transport Campeon Bernard, a slovenských podniků Hydrostav a Důlní stavby Prievidza podepsali včera v Bratislavě protokol o záměrech zúčastnit se výstavby trasy metra, které by mělo spojit Petržalku se středem Bratislavy. Uvažuje se zejména o první etapě v délce 7200 m — od jižního okraje Petržalky po Obchodní ulici. Podepsaný protokol potvrzuje úmysl Bratislavy zabezpečit realizaci trasy B první etapy metra a pověřuje francouzské sdružení přípravou dokumentace o financování projektu. Má být připraven do tří měsíců.

„Jsme levnější než černí šerifové v Plzni a Praze“, říká Vlastimil Novák, šéf soukromé bezpečnostní agentury

ÚTOKY NA PRIOR

„Pořád se u nás o zjednáání pořádku mluvilo, ale nic se ne-
dělo.“ postěžovala si Jana Andrysová, vedoucí oddělení ob-
čarstvení v Českobudějovickém Prioru. „Celou zimu se k nám
stahovali povaleči, polehávali po chodbách a žebrali o drobné.
Hněd jak jsme otevřeli, zabrali všechny židličky v koutku
pro děti. Popíjeli čáčo, laciné ovocné víno a do něho přidá-
vali alpu. Policie nám řekla, že pokud nedělají výtržnosti,
nemohou zakročit, ale oni odrazovali naše zákazníky. Chodil
sem jeden, prý bezdomovec, ten vždycky sebral dole v samo-
obsluze láhev kořalky, urazil hrdlo a okamžitě ji vypil. My
ženské jsme byly proti takovým věcem úplně bezmocné. Na-
koniec na mě poslal jeden fetišák víláčka, musela jsem se před
ním zamknout v kanceláři, začal propokávat dveře...“

Trpělivost už své hranice.
V této chvíli má bylo vedení
Prioru postaveno před otázkou
radikálního řešení bezpečnosti
nejen svých zákazníků.

Od 1. května zadala ochranu
soukromé agentuře KAWON,
která nabízí služby na profesí-
onální úrovni. Pan Vlastimil
Novák zaměstnává 18 mužů
vesměs aktivních karatistů a
boxerů, ve službě je potkáte
ve dvojicích se psem, obječně
do maskáčů v barvě kopřiv, s
pouty u opasku. „Naše oblečení
a výstroj je vlastně psycholo-
gická zbraň.“ říká Richard
Schmidtmaier, psůvod. „Větši-

nou zapůsobí stoprocentně, fy-
zicky jsme zatím nemuseli za-
sahovat, ale pořádek chce dů-
slednost, nenechat povaleče ani
usednout. Nadávky nám nevadí.“

Party, ze kterých šel strach,
vyklidily pozice po několika
dnech a nutno podotknout, že
i s patřičnou ostudou, když
bylo několik konzumentů čůča
přinuceno k asanaci svého hui-
dišitě. Museli po sobě umýt
znečištěnou podlahu a příjemně
jim to nebylo, vzpomínají chlapi-
ci z ochranky. Už se tady ne-
ukázali...
Agentura KAWON zajišťuje
mimo jiné i doprovod pod och-

ranou, na přání odveze zákaz-
níka domů v nočních hodnách.
„Jsme levnější než tzv. černí
šerifové v Plzni nebo Praze,“
tvrdí Vlastimil Novák. „Za noč-
ní doprovod účtujeme 50 korun
na hodinu plus 20 za psa, au-
to stojí čtyřmi korunami za kilo-
metr. Potřebovali bychom spon-
zora, protože naše výbava ta-
ké něco stojí. Máme čtyři auta
a moderní vysílačky. Zákazníci
se teprve začínají vytvářet, i
když se v Čechách loupi a kra-
de, až se hory zelenají. Věřím,
že náš čas teprve přijde, až si
uvědomí i pojišťovny, že jejich
smlouvy budou muset vyžado-
vat větší nároky na zajištění
objektů proti vloupání.“

Českokobudějovický Prior je pod
kontrolou. Prodávačky i vrátní
si pochvalují pořádek a zákaz-
ník si pomalu zvyká na ochran-
ku, která je v „obchodáctech“
ve světě obvyklá.

Svobodu, kterou si mnozí z
nás stále vysvětlují po svém,
je zapotřebí chránit i prostře-
dy donedávna ještě netypickými.

V roztoužení

Mamrád svou popraří četu
Sedím tam u kulometu
Ej darmo škůdce žadoní
Těste se zrádci špijoní
Hulajdá hulajdá
Brzo vám na krk šlápnu

Má věrná žena milující
Nosí mi kafe na střelnici
A říkává mi Jozefo
Ať se ti ruka nekľefe
Hulajdá hulajdá
Nešauj záškodníci

Je skvělá Jak má volnou chvíli
De napravovat pobloudilý
Co jí to stojí úsilí
Než uznají své omyly
Hulajdá hulajdá
Nejhorší sama střílí

Vrcholem rodinného štěstí
Sou naše čtyři ratoletí
Nejsou to žádný vlasatci
Sou po otcí a po matci
Hulajdá hulajdá
Pro ně sme život žili

Až povyroste naše děti
Fstoupí těš do popraří četi
A v rodičovské šlápějí
budou žít dýl a lépějí
Hulajdá hulajdá
Společně budem bděti

Rodinný portrét

I když sem dívka jako lusk
Muj sexus ve vás budí hnusk
Mí známí z ÚV valí zraky
Že já sem holka na somráky
Mým příbuzným je ku pláči
Že se mi líbí hrbáči

Já fšak sním doma u vratů
O erotickém terratu
Keré by mě až budem sami
Obialo svými prothezami
Ať nad mnou nikdo nebrečí
Sem holt ženštiná prasečí

Anarchisté, skinheads i policisté pod maskou

(fa): Možná, že naše vystoupení působí často teatrálním, neseriózním dojmem, ale
jsme pro pořádek všeobecné, kdežto skinheads mají vždy za sebou nějaké vyšší po-
litické síly, zaznělo na všerejší tiskové besedě Čs. anarchistického sdružení zorga-
nizované na konto střetů 15. a 30. května během demonstrací před Výstavištěm.

Anarchisté kritizují neobjektivní informo-
vání o těchto událostech a napadá-
ní skinheady nepovažují za náhodné.
Upozornili, že v pozadí jsou zřejmě zá-
kulisní záležitosti výstavy, kterou ozna-
čují za potěmkinovský podvod. S dotazy
se však obraceli i na policii, která po-
dle jejich názoru zasáhla opožděně a jed-
nostranně v neprospěch anarchistů ozbro-
jených »jen« zbraněmi osobní potřeby. A
navíc se pozastavují nad jejich blízkými
kontakty s maskovanými skinheady, kte-
ří střet vyprovokovali házením lahví a
dlažebních kostek.

Pravdivost faktů z průběhu demonstrací

(obě nebyly hlášeny) potvrdil i starosta
Obvodního úřadu Praha 7. Některé de-
dukce anarchistů o spolupráci skinheads
s policií však pokládá za silné, vykon-
struované. K zásahu však mělo podle je-
ho dohody s policií dojít až v případě na-
prosté nutnosti. Na tiskové besedě se ne-
jmenovalo. Anarchisté mají obavy z pře-
padení. Nejmenován zůstal i jistý pan po-
slanec, který si na oddělení VB podával
ruku se skinheads a slíboval jim prá-
vnícké rady. Kde je tedy pravda a prá-
vo? Méně zasvěcený by možná odhadl,
že někde uprostřed.

Nežijeme, abychom jedli, ale
jíme, aby-
(Skrátete)
chom žili.

EBERHARDT HAUPTBAHNHOF (BÁSNÍK ČESKÝ)

Přehnaná touha po hygieně

UŽ dávno tichý večer byl
U dveří někdo zazvonil
A klepal
Pan Svátek zvolna odmykal
Pán mrňavý tam v noci stál
A smekal

Jsem háký Pavlík z Vokovic
Povídá ten pán maličký
mohl byste mi dovolit
Umýt si u vás nožičky

Pan Svátek hleděl pozorně
Na toho pána ve tmě
Ten pán ho bavil výborně

A to si musel přiznat
Když si ho dobře prohlédl
A stále se moc bavil
Nemohl se už udržet
A rozjařeně pravil

Nono vy jeden šibale
Srandu si ze mě děláte
A to je od vás nepěkné
Vždyť žádné nohy nemáte

Pan Pavlík mírně pobledl
A zmateně se rozhlédl
A mžikal

Že sebe sám tak obelhal
Do černé tmy se odelhal
A vzlykal

Milliarden für ostdeutsche
Umweltsanierung

Geschätztes Investitionsvolumen
in Milliarden DM

• Československé vozy zn. Favorit do-
byly jugoslávský trh a staly se v této zemi
nejprodávanějšími a nejžádanějšími vozidly.

Staré tramvaje

mají řadu obdivovatelů u nás i v zahraničí. Pro všechny, kdo se opět chtějí pokochat jejich krásou, máme informaci, kterou najdete na straně 3 pod titulkem Poklad z vozovny. Pozvánkou může být i náš snímek, na němž je motorový vůz z roku 1900 s dobovým tmavozeleným nátěrem v zápahu s nejstarším historickým vozidlem sbírky pražského Dopravního podniku: letním vozem kočky z roku 1886. Snímek: VP — Richter

ZNOVU PO STO LETECH

Všeobecná československá výstava je otevřena od včerejška do 28. října ● Petřinská rozhledna opět v provozu ● Dopoledne budil pozornost Pražanů alegorický průvod ● Komu milión

(toh + sov): Včera úderem 14. hodiny se dav lidí začal hrnout branami Výstaviště na Všeobecnou československou výstavu 1991. Ale vraťme se ještě o pár hodin zpět, kdy Prahou projížděl historický alegorický průvod. Každý chtěl vidět něco, co naše stovčezatá matička zažívá jen jednou za sto let.

Ze Zofinského ostrova vyjelo procesí v čele s jízdní policií, za ní auto s hudbou Hradní stráže, hned po nich první »oficiální osobnost« průvodu císař Leopold II. Kostnice na koncil, J. A. Komenský se loučící s vlastí, Karel IV. budoval svůj most, Rudolf II. diskutoval se svým hvězdopřevodcem a všichni na voze i na ulicích bavili kouzelník Žito. Na dalším voze seděl Švejk s paní Müllerovou ve své hospůdce u piva a s obrazem císaře pána s obrovskou masáčkou přes celý obličej. V průvodu za i mezi vozy šli zástupci obcí sokolských, skautů, cimbálová muzika, historičtí šermíři, vezli se Voskovec s Werichem, Jaroslav Ježek a Karel Čapek i s Dášoučkou.

Předseda FS A. Dubček a český premiér P. Pithart včera slavnostním přestřizlením pásky zahájili tolik očekávanou i kritizovanou výstavu. Ve svém projevu místopředseda federální vlády ČSFR J. Mikloško poukázal na to, že uspořádáním výstavy chceme ukázat, jak si představujeme svět, ve kterém chceme žít. Přestřizlení pásky se odehrávalo za přítomnosti hudby Hradní stráže a oddílu jízdní policie na koních. Mezi účastníky vernisáže byli také představitelé církvi, zahraniční hosté a ti, kteří přispěli do fondu výstavy. Informace pro návštěvníky — výstavní pavilóny budou otevřeny denně od 9 do 19 hodin. Kulturní programy končí v deset večer a o hodinu později budou zavírat restaurace... Provozkace anarchistického sdružení proti výstavě přerostly včera ve výtržnost, pro něž byli tři výtečníci zadrženi. Napadli totiž policisty i nervovým plynem. — Milión korun vyhrál los č. 0012, prémie 500 tisíc korun losy s č. 0015, 1156, 1257, 1488, 1474, 1578, 2103, 2630, 2634 a 2635.

Předseda FS A. Dubček a český premiér P. Pithart včera slavnostním přestřizlením pásky zahájili tolik očekávanou i kritizovanou výstavu. Ve svém projevu místopředseda federální vlády ČSFR J. Mikloško poukázal na to, že uspořádáním výstavy chceme ukázat, jak si představujeme svět, ve kterém chceme žít. Přestřizlení pásky se odehrávalo za přítomnosti hudby Hradní stráže a oddílu jízdní policie na koních. Mezi účastníky vernisáže byli také představitelé církvi, zahraniční hosté a ti, kteří přispěli do fondu výstavy. Informace pro návštěvníky — výstavní pavilóny budou otevřeny denně od 9 do 19 hodin. Kulturní programy končí v deset večer a o hodinu později budou zavírat restaurace... Provozkace anarchistického sdružení proti výstavě přerostly včera ve výtržnost, pro něž byli tři výtečníci zadrženi. Napadli totiž policisty i nervovým plynem. — Milión korun vyhrál los č. 0012, prémie 500 tisíc korun losy s č. 0015, 1156, 1257, 1488, 1474, 1578, 2103, 2630, 2634 a 2635.

Šestiletá Barbora Janovská z Prahy se podle rozhodnutí poroty soutěže Golden Baby '91 stala v Ostravě nejroztomilejším dítětem v ČSFR.

Petřinská rozhledna na své znovuotevření čekala dlouhých 12 let, a včera znovu vpustila návštěvníky na svých 299 schodů v rámci jubilejní výstavy.

Provozkace anarchistického sdružení proti výstavě přerostly včera ve výtržnost, pro něž byli tři výtečníci zadrženi. Napadli totiž policisty i nervovým plynem. — Milión korun vyhrál los č. 0012, prémie 500 tisíc korun losy s č. 0015, 1156, 1257, 1488, 1474, 1578, 2103, 2630, 2634 a 2635.

Výstava pod drobnohledem Hrdost, nebo hazard?

»Bylo to nutné?« a »Co z toho budeme mít?« jsou dvě nejroztříšenější otázky, které všeobecnou výstavu provázely od jejího zahájení. Jednu odpověď nám poskytl náš kanadský průvodce výstavou Karel Kasal, reportér televize ČTV:

»Jako člověk, který se narodil a vyrostl ve zcela jiných podmínkách, tvrdím, že výstava je pro Československo velká reklama. Počkal jsem tu již mnoho známých z Kanady i z Ameriky a shodli jsme se na tom, že vám lze mnohé závidět. Postavila se tu fontána, která nemá obdoby nikde v Evropě, Křižíkův areál, zafilmová stavba pyramidy a údiv vzbuzuje i rekonstrukce původních historických budov. V době, kdy v Polsku nevědí, co bude zítra, kdy v Rumunsku je situace krizová, Československo si nachází svoji tvář.

Jeden z Američanů mi dokonce řekl, že si nejvíce vdělí odvahu, s níž byla výstava uspořádána. Ve našem tisku se tomu doposud říká finanční hazard. Ve skutečnosti celý problém nespočívá v investicích, ale v lidech, kteří nevědí, jak s nimi naložit. Výstavě totiž chybí profesionální přístup. V prvé řadě je zde špatná propagace a produkce. Mnohé firmy a podniky totiž o možnosti vystavovat vůbec nevěděly. Boykot je cítit ze strany televize i městské radnice. Neznám město například v Severní Americe, kde by již dva roky před zahájením nežádal starosta, aby výstava proběhla právě u nich. U vás to je přesně naopak. V tisku se také často objevuje úvaha nad 800 milióny, které byly vynaloženy na výstavu a úpravu areálu. Je to skutečně mnoho, a nikdo tedy nemůže očekávat, že se peníze vrátí během jediného roku. Kanadský Montreal 67 se zaplatil až za osm let a výdaje na EXPO 86 nejsou vyrovnány doposud. Přesto, že jsme pocítili tyto dvě akce na svých daních, je každý Kanadčan na ně právem hrdý. A je to právě národní hrdost, která mi u vás v tomto případě chybí.

Výstaviště v roce 1992

(řih): Pražské Výstaviště nezůstane ani po skončení Všeobecné československé výstavy opuštěno. Na včerejším setkání organizátorů agentury Triumf a Závěsnovinářů jsme se dověděli podrobnosti o chystaných mezinárodních veletrzích v příštím roce. Jedním z hlavních se bezesporu stane středoevropský veletrh cestovního ruchu Holiday World '92, jenž se bude konat 12.—18. února 1992. Souběžně s ním proběhne mezinárodní veletrh zboží pro turistiky, sport a volný čas pod názvem TSL-Market, který připravuje soukromá agentura ZAVT. První akcí v příštím roce se stane mezinárodní veletrh elektroniky a elektrotechniky ELEXPO 92 spojený s výstavou výpočetní a kancelářské techniky COMEX '92. Obě akce proběhnou ve dnech 29. ledna až 2. února. Katalog veletrhů bude pokračovat 12. 2. až 16. 2. výstavou stavební techniky, nábytku a projekčních kapacit CONEXPO, interier a Design.

Sto let akademie věd
[čik]: Za účasti prezidenta Václava Havla a dalších osobností se v historické budově Národního divadla v Praze v sobotu uskutečnilo slavnostní matiné ke 100. výročí zahájení činnosti České akademie věd a umění. Vznik této instituce připomněl předseda ČSAV prof. Otto Wichterle.

První várku lehkého světlého karlovarského minerálního piva začal včera stáčet do lahví ve s. p. Pivovar v Karlových Varech, který tak navazuje na slavnou tradici z konce minulého století, kdy baron A. Weber vyvážel tento mok do celé Evropy.

Kouzlo jízdy na stupátku staré tramvaje mohou nyní páni kluci poznat také — jejich tátové a dědové se tak vezli v Praze mnohokrát. Ale pozor, doprava na pražských ulicích je už mnohem hustší a nebezpečnější!

KÁMEN Z MĚSÍCE Nejcennější exponát

PRAHA - Ani se tomu nechce věřit, ale kámen, který by se svými rozměry vešel do dlaně, je snad vůbec nejcennějším exponátem Všeobecné československé výstavy v Praze. Na pohled nezajímavý šestnáctidekagramový úlomek většího, zhruba šestikilového kusu, je cenný především místem svého nálezu. Pilot měsíčního modulu Apollo 15 J. Irwin ho před 20 lety zvedl na Měsíci - někde u tzv. Hadleyovy brázdy. Kámen zalitý v průhledném jehlanu, který kromě bezpečnostního zařízení neustále střeží i dva policisté, naleznou návštěvníci výstavy v expozici Národního úřadu pro letectví a vesmír USA (NASA). Jde o tzv. brekciu z měsíčních náhorních plošin, což je hornina stará 3,9 miliardy let, tedy podstatně starší, než 99,99 procenta všech povrchových hornin na Zemi. Podobné kameny jsou v rámci výzkumu měsíčních vzorků odebraných během projektu Apollo předmětem zkoumání nejen v NASA, ale i v dalších vědeckých centrech v USA i mimo ně.

Praha městem veletrhů

(kk): Praha by se měla vrátit mezi naše veletržní města — takový je záměr pracovníků a. s. ZAVT. Chťejší na 10 000 čtverečních metrech pražského Výstaviště uspořádat v roce 1992 sedm mezinárodních veletrhů. Začnou hned v lednu veletrhem ELEXPO — akcí věnovanou elektrotechnice, elektronice a měřicí technice. Další výstavy budou zaměřeny na výpočetní a kancelářskou techniku, stavební výrobu, materiály a technologie, nábytek a bytové doplňky a projekční techniku. Zvláštní pozornost zasluhuje výstava TSL Market a Holiday World, specializované na turistický ruch a vše co s ním souvisí. Organizátoři výstav chťejší využít Prahu nejen jako hlavního města Československa, ale i celého regionu. Jen se ještě budou muset vyjasnit s majitelem výstavní plochy finanční podmínky, které se jim zdají neúměrné.

Za kolik autem

MNICHOV: Téměř ve všech turisticky zajímavých zemích Evropy jsou letos ceny benzínu vyšší než v loňském roce. Jak oznámil německý autoklub ADAC, nejvíce vzrostly ceny pohonných látek v Turecku — v přepočtu o 23 feníků za litr, a v Portugalsku — o 20 feníků. Nynější kurs je 17,99 koruny za jednu německou marku. Naproti tomu ve Francii zůstaly ceny nezměněny a v Jugoslávii je bezolovnatý benzín super cenou 1,04 DM za litr dokonce nejlevnější v Evropě. Jinak se ceny bezolovnatého tzv. eurosuperu pohybují od 1,10 DM ve Švýcarsku až po 1,98 DM v Itálii. Ceny olivnatého superu sahají od 1,17 DM ve Švýcarsku až po 2,05 DM v Itálii. V sousedním Německu se ceny zatím pohybují pod evropským průměrem — bezolovnatý super od 1,12 do 1,24 DM a olivnatý od 1,22 do 1,34 DM. To by se však mělo změnit od 1. července, kdy má vstoupit v platnost zvýšení daní a cena litru benzínu by měla vzrůst o 25 feníků.

Busta TGM obětí vandálů

(č): Zatím neznámý pachatel shodil v těchto dnech v Plzni-Hradišti bustu T. G. Masaryka z památníku padlých v první a druhé světové válce. Nebyl to první vandalský útok na bustu, která se na svoje původní místo vrátila teprve před rokem. Jen v květnu letošního roku se stala předmětem zločtiny již potřetí. Pokaždé však dílo akademického malíře Jaroslava Šindeřáče zůstalo nepoškozeno a bylo vráceno na památník. Tentokrát ale, jak informoval zastupce starosty Obvodního úřadu Plzeň 2 P. Náhlík, pachatel poránil hlavu prvního čs. prezidenta rozbil. Busta je prasklá, kus je odštěpen. Až do rozhodnutí o dalším osudu bude uložena na obvodním úřadu. Případ se vyšetřuje.

(p): Ve slévárně nezelezných kovů pizeňské Škodovky byla včera za přítomnosti představitelů města Plzně a novinářů odhlášena předposlední, nejsložitější část bronzové sochy T. G. Masaryka. Jedná se o 3,5 m vysokou kopii ústřední postavy památníku osvobození, který byl stržen a zničen komunisty 1. června 1953. Socha bude instalována na původní místo na Masarykově náměstí k letošnímu 28. říjnu.

Škodováci odlévají Masaryka

Novinky z metropole

(mi): V našem hlavním městě je v současnosti 9500 nezaměstnaných. Třetinu z nich je možno zaměstnat na rekultivační skládky odpadu v Dolních Chabrech, při úklidových pracích v centru města a úklidu stanovišť popelnic a kontejnerů. Praxe však ukazuje, že většina nezaměstnaných není ochotna, byť dočasně, přijmout manuální práci. Rozšiřují se chráněné zóny — o Budánku v Praze 5, o osadu Rybáře v Troji, o vilovou čtvrť Ořechovku v Praze 6, staré Dabčice a městskou čtvrť Kralovice. Tady i v dalších chráněných zónách bude omezena stavební činnost, historické a urbanisticky cenné budovy nesmějí být narušeny modernizací. Hlavními znečišťovateli Prahy jsou i nadále stavební organizace. Při opravě Domu umělců stavební firma téměř znemožnila útlivý provoz. Takovým organizacím nebude napříště město zadávat další práce. Do aukcí je mj. určeno 1413 vozidel Taxi-slужby a zbývajících 46 podniků magistrátu o 1450 jednotkách, z nichž kolem 350 se vrátí původním majitelům. Do dražby jsou připraveny všechny tři botely na Vitavě: Albatros, Admirál a Racek, každý s vyvolávací cenou kolem 13 miliard.

Dělení agentury

(fp): Rušno bylo i včera ve výborech FS. Výbory kulturní a sociální projednávaly novelu zákona o Čs. tiskové kanceláři, již se odstraní privilegia ČTK v přednostním získávání informací, agentura se rozdělí na tři části — ústřední zpravodajský orgán ČSFR a dvě rovnoprávné republikové agentury ČSTK ČR a ČSTK SR. Hospodářské výbory jednaly o závěrečných účtech federálních ministerstev hospodářství a zahraničního obchodu, zahraniční o smlouvách s řadou zemí.

LEPE: ČSFR TK ČR A ČSFR TK SR ...

Prezidentův dar

(črk): Čs. prezident V. Havel se včera vrátil do Prahy. Navštívil postupně Norsko, Švédsko, Finsko a Dánsko. Ve všech zemích jednal jak o politické spolupráci, tak, a to především, o hospodářské pomoci těchto zemí čs. hospodářské reformě. Na pražském letišti předal V. Havel finanční částku, již je dotována Sonningova cena, kterou obdržel od Kodaňské univerzity, řediteli Nadace Charity 77 F. Janouchovi. Částka 500 tisíc dánských korun (asi 80 tisíc dolarů) je příspěvkem do sbírky na Leksellův gáma-náň. (O tomto lékařském přístroji píšeme pak cestou z letiště zastavil ve švédské Ústřední vojenské nemocnici, kde krátce navštívil ministra vlády ČSFR J. Baksyase. Na závěr krátkého rozhovoru prezident vyjádřil uspokojení nad zdravotním stavem pa-

Prijel krášt domu

(čre): Jedenáctiletý chlapec, který se vrátil s rodiči z Kanady a bydlí nyní v Brně, se místo řádné návštěvy základní školy specializoval na dobrodružné podnikání. Od února do května tohoto roku ukradl v Brně šestnácti našim občanům a cizincům penězky a kabelky. Čímž získal hodnoty za 139 020 korun. Peníze probýřil s kamarády za stůl, pít a hazardní hry.

Jaký byl Edvard Beneš

(ot): Před sto sedmi lety, 28. května 1884, se narodil Edvard Beneš, druhý prezident Československa. Přes čtyřicet let jsme si nijak zvlášť jeho jubilea nepřipomínali a nezabývali se mimofádně jeho osobností. Pro většinu populace poválečných let zůstal dr. Beneš tím, kdo kapituloval před Němci a pak i před komunisty. Oba kompromisy měly pro naši zemi katastrofální důsledky. Kromě životů a samostatnosti i ztrátu identity. Vědkem mu za to mělo být okleštění informací o jeho životě a díle až ke zkratkovitému: »Poslední buržoazní prezident...« Mělo, ale není. S nalézáním ztracených národních hodnot souvisí i pravidlý pohled na vlastní historii. Jaký byl tedy

muž, který poznal ve svém v životě dva vzestupy a stejně tolik pádů, slovy P. Tigrida? Byl především velmi vzdělaný. Absolvent filozofie a práva, doma i ve Francii. Ve svých osmadvaceti letech docent sociologie ve čtyřiařiceti ministru a v sedmatřiceti profesor. Jako jednapadesátiletý se stal prezidentem. Měl mezinárodní věhlas diplomata, angažujícího se neudavně ve Společnosti národů, o jejíž vznik se zasloužil. Marně se však snažil o udržení nedělitelnosti evropského míru a kolektivní bezpečnosti a ještě marněji poukazoval na hrozící nebezpečí při nedodržení těchto principů. Předpověděl události takřka neomylně, ale nedokázal jim čelit.

Renault žádá spravedlnost

(lh): V nejbližší době proběhne v pražské automobilce Avia konkursní řízení s konečným výběrem vhodného zahraničního partnera. Mezi největší kandidáty na společný »trůn« patří francouzská firma Renault a německý Mercedes. Renault má vážný zájem o prodloužení a prohloubení několikaleté spolupráce s Avii a chce urychleně začít s vývojem nového nákladního vozu. Jak uvedl zástupce firmy Renault na včerejší tiskovce, řízení však musí být vedeno seriózně se stejnými podmínkami na obou stranách. Bude-li probíhat podobným způsobem, jako tomu bylo v mladoboleslavské Škodovce, Renault z konkursu okamžitě odstoupí.

Televizní film o smrti Jana Masaryka

Bylo to 10. března 1948 v časných ramních hodinách. Na dvoře Černínského paláce v Praze objevili dva zaměstnanci ministerstva zahraničních věcí mrtvé tělo Jana Masaryka. Leželo pod otevřeným oknem koupelny jeho bytu ve druhém poschodí. Již několik hodin poté, co se svět dozvěděl o smrti syna prvního prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka, se vyskytly domněnky, že ministr Jan Masaryk byl zavražděn komunisty.

Záhada smrti Jana Masaryka je tématem televizního filmu, který natočila Severoněmecká televize (NDR) v Hamburku společně s rakouskou televizí (ORF) ve Vídni. V listopadu má mít film, jehož režisérem je G. Friedel, svou televizní premiéru. Je pravděpodobné, že později bude uveden také v kině. Vedoucí oddělení hraných filmů rakouské televize G. Szyszkowitz oznámil, že tvůrce filmu požádal prezidenta V. Havla, aby film uvedl krátkým proslavem. Scény, v nichž je líčeno nalezení mrtvého těla, byly natočeny ve vídeňském Hofburgu, bývalém sídle rakousko-uherských císařů. Jana Masaryka ztvárnil W. Kreindl. Ve filmu pak vystupují další historické osobnosti - například Masaryka. Lékaře ministerstva vnitra dr. Jaromíra Topiče hraje G. M. Halmer, šéfa Státní bezpečnosti Jindřicha Veselého, který později za záhadných okolností spáchal sebevraždu skokem z okna v tzv. Muzeu K. Gottwalda v Praze, ztvárnil A. Schmolzer a šéfa policie Horu W. Benn.

Televizní film o Janu Masarykovi má název Třináctý den. Třináct dní po jmenování nové Gottwaldovy vlády 25. února 1948 prezidentem dr. E. Benešem totiž Jan Masaryk za záhadných okolností zemřel. Jak v Rakousku, tak v Německu, se v souvislosti

s natáčením filmu upozorňuje na řadu rozporů kolem smrti J. Masaryka. Připomíná se i nedávno objevený jeho údajný dopis Stalinovi, který prý J. Masaryk napsal několik hodin předtím, než se rozhodl dobrovolně odejít ze života. Znalci tehdejších politických poměrů v Československu však nevykládají, že jde o podvrh, kterým má být zamaskována vražda J. Masaryka.

Silber ist knapp

Die weltweite Silbernachfrage hat 1990 zum ersten Mal seit 13 Jahren das Angebot am Weltmarkt überstiegen. Während 525 Millionen Feinunzen (zu je 31,1 Gramm) gebraucht wurden, standen nur 501,4 Millionen zur Verfügung. Die Produktion war zuletzt wegen der lange Zeit gedrückten Preise zurückgefahren worden. Allein in Mexiko wurden im vergangenen Jahr 40 Bergwerke geschlossen. Das Gesamtangebot sank 1990 um drei Prozent.

Za-
proti němu) překrucuje skutečnost. Za-
mlčuje, že volby do spolkového sněmu bu-
dou v Německu až koncem roku 1994, a že
tedy jakékoliv eventuelní »vítězství levic«
je v dalekém nedohlednu. A jistě zná Zde-
něk Mlynář poslední německé průzkumy ve-
řejného mínění, podle nichž má současná
vláda a křesťanství demokráté, přes určitý
pokles popularity, dostatečnou většinu, aby
pohodlně uskutečňovali svůj program vý-
stavby demokratického Německa a sjedno-
cení Evropy, která by byla bez důsledně
politicky kancléře Kohla ještě v datekém ne-
dohlednu...

Zdeněk Mlynář je zkušený politolog. Po-
znatky získával při studiu v Moskvě, jako
tajemník ÚV KSČ i za svého pobytu v exilu
jako představitel socialistické opozice. Ny-
ní se v Rudém právu zabývá problematikou
demokracie a levice. Jednu kapitolku své
dváhy nadepsal »Německé zkušenosti«.
A právě zde se Mlynář dopouští omylu. Jistě
přece ví, že dočasná si-
tuace v zemi neoprav-
ňuje k dělení dlouho-
dobých závorů.
Mlynář se rozepsuje o situaci v bývalé
NDR a dochází k podivuhodnému závěru,
že by sociální demokracie... Jistě mohla
celou řadu problémů řešit rozumněji, s vět-
ším ohledem na situaci východních Něm-
ců.
A pak — jak spekuluje Mlynář o německé
budoucnosti a píše, že v Německu je
pravděpodobnost »volebního vítězství levic«
ce, konkrétně sociální demokracie... «. Mly-
nář vědomě či nevědomě (a oboje mluví

• Britští detektivové budou v Sofii zkoumat další důkazy týkající se vraždy bulharského disidenta G. Markova, který do roku 1978 pracoval v Londýně pro BBC. Zemřel poté, co byl na jedné londýnské autobusové zastávce zraněn špičkou oštiníku napuštěného jedem.

Die Prager Gewerkschaftszeitung Prace bewertet die Forderung der Sowjetunion nach Wirtschaftshilfe:

„Jeder realistisch denkende Mensch wird zustimmend auf die Behauptung reagieren, daß sich die Sowjetunion wahrscheinlich nahe einer Diktatur befinden wird, falls Gorbatschow in den nächsten Monaten fällt. Möglicherweise wird sich diese Diktatur hinter einer Mächtigen-Parlamentsfirma verbergen, aber welche Schichten in Wirklichkeit die Zügel in der Hand halten werden und auf welche Art und Weise, ist klar. Das macht sich selbstverständlich in den Ländern des postkommunistischen Mittel- und Osteuropas bemerkbar, wo die politischen Zwillingbrüder dieser alten Herren des russischen Reiches stärkere Unterstützung gewinnen als einer ganzen Reihe von Leuten lieb ist. Es ist klar, daß Westeuropa und die Vereinigten Staaten der Unterstützung Gorbatschows den Vorrang geben. Dazu gehört unabhängig auch wirtschaftliche Hilfe. Doch ehe sich der Esel streckt, fordert er wenigstens einige Garantien, daß das Ergebnis seiner Bemühungen nicht vollkommen unnütz vergeudet wird.“

gegen Israel, Coca-Cola und mehrere andere westliche Firmen von seiner »Schwarzen Liste« zu streichen. Die Firmen waren beschuldigt worden, Israel zu unterstützen. Coca-Cola ist für die Iraker allerdings ein teures Vergnügen: Drei Dinar, etwa 15 Mark, kostet eine Flasche.

Místo letiště sídliště?

(čtk): Rada obrany státu rozhodla ukončit vojenský letecký provoz na letišti v Hradci Králové do roku 1993. Po tomto termínu navrhuje armáda využít instalovaná zařízení jak pro vojenský, tak pro civilní letecký provoz. Radnice je však kategoricky proti. »Považují za zbytečné, aby v Hradci bylo další smíšené letiště, když ve vzdálenosti 20 kilometrů, v Pardubicích, už jedno je. Počítáme, že uvolnění stavební uzávery v tomto území umožní výstavbu rodinných domků zhruba pro 10 000 obyvatel,« uvedl primátor Hradce Králové M. Dvořák. Představitelé 1. smíšeného leteckého sboru v Hradci Králové se domnívají, že by byla škoda nevyužívat letiště i nadále. Likvidaci letiště považují téměř za nemožnou. Například odstranění betonového kolosu přistávací a rozjezdové plochy by bylo nepředstavitelně nákladné. Podie slov královéhradeckého primátora má radnice již referenci na jistou kanadskou firmu, která by byla ochotna letiště likvidovat.

Zdeněk Mlynář a Německo

Noch ein Sieger im Golf-Krieg

BAGDAD, 9. Juni (AFP). Nach mehr als 20 Jahren Boykott kommen auch die Bewohner Bagdads wieder in den Genuss von Coca-Cola. Die Flaschen mit dem weltberühmten Getränk sind seit kurzem wieder in den Regalen der Geschäfte zu finden, ebenso wie Pepsi, 7-Up, Crush und mehrere US-amerikanische Zigaretten-sorten. Möglich wurde dies durch die Entschleunigung des arabischen Boykottbüros

CESTA K TVRDÉ KORUNĚ

... PO TURNE' CESTE!

Troji devalvace koruny byla naprosto nevyhnutelná. Jejím cílem bylo zabránit nezadržitelnému zhoršování platební bilance, ke kterému by došlo při zrušení centrální regulace zahraničního obchodu a v důsledku rozpadu RVHP a stráty velké části «měkkých» východoevropských trhů. Udržovat v této situaci korunu na nerealistické úrovni by vyvolalo nebezpečný nárůst zahraniční zadluženosti, kterou bychom těžko v budoucnosti spláceli.

Kritici vlády často poukazují na to, že devalvace nedosáhla předpokládaného výsledku a že nezvýšila dostatečně náš export. Tito kritici však zapomínají na to, že devalvace má odlišné účinky v krátkém a v delším období. Krátce po devalvaci se totiž platební bilance obvykle dokonce zhoršuje a teprve po určité době se zlepšuje proti stavu před devalvaci (v ekonomických učebnicích se mluví o J-křivce platební bilance — nejdříve saído jde dolů, pak teprve nahoru). Je to způsobeno tím, že jak zahraniční dovozci, tak domácí výrobci potřebují určitý čas k tomu,

aby zareagovali na snížení dolarových cen našich exportů, vyvolané devalvaci.

Aby cizinci začali více nakupovat naše zboží, musejí umístit své objednávky na našem trhu, a to chvíli trvá. Rovněž naši výrobci potřebují určitou dobu ke zvýšení či realokaci exportu. Než k tomu dojde, přetrvává dosavadní fyzický objem exportu, jeho dolarová hodnota je však — vzhledem k devalvaci — nižší. Obdobnou situací lze pozorovat u dovozu: devalvace zdraží dovážené zboží, ale pokles dovozu se neprojeví hned. Řada podniků již zboží z dovozu buď objednala, nebo za něj okamžitě nenachází náhradu na domácím trhu. Objem dovozu tedy dočasně neklesá a jeho dolarová hodnota dokonce díky devalvaci roste. Tím lze vysvětlit krátkodobé zhoršení platební bilance po devalvaci (první část pohybu po J-křivce). Teprve později, když výrobci i dovozci zareagují na změnu relativních cen vyvolanou devalvaci, platební bilance se zlepšuje (druhá část pohybu po J-křivce).

To není všechno. Cílem devalvace současně bylo předejít dramatickému nárazovému poklesu výroby a zaměstnanosti, k němuž by jinak došlo po zesílení dovozu zahraničního zboží na náš trh a v důsledku stráty významné části našich odbytišť v zemích bývalé RVHP. Umělé udržování silné koruny by v této situaci vyvolalo úpadek. Je např. zřejmé, že měnová unie obou částí Německa a výměna východoněmecké marky v poměru 1:1, resp. 2:1 (čili antidevalvace) zdražila výrobky bývalé NDR (při její nízké produktivitě) natolik, že se staly takřka neprodejné, a to zasáhlo její průmysl do té míry, že se tam tento rok očekává 30–50% nezaměstnanost. Udržení kursu koruny na nerealistické úrovni, jak se to dělalo za předchozího režimu, by pro nás mohlo mít podobné následky.

Odpůrci devalvace dále argumentují tím, že devalvace vyvolá vysokou inflaci a že snížení kursu koruny pod paritu kupní síly bude znamenat levný prodej našeho zboží cizincům. K tomu

je třeba říci toto: udržování umělého kursu by bylo provázeno devalvačním očekáváním a došlo by ke spekulativním nákupům deviz v takovém rozsahu, že by to brzy vedlo k vyčerpání našich devizových rezerv, takže bychom nakonec museli k devalvaci stejně přistoupit. Kurs by klesl stejně, ale ztratili bychom mnoha rezerv. Pokud jde o tolik diskutovanou myšlenku parity kupní síly, je pouze dlouhodobým argumentem a v období ekonomické reformy a při vynuceném přechodu našich exportů z «měkkých» východních na «tvrdé» západní trhy, které musejí teprve dobyt, nemá pro nás tento ukazatel (jehož přesný propočet je ostinně nemožný) sebemenší smysl. Dlouhodobě však chceme a musíme mezi měnovým kursem a paritou kupní síly nastolit rovnováhu.

«přes noc» o trh v bývalé NDR, než by mu Bonn pomohl. Ministr financí řekl, že Praha má není v situaci, aby si mohla exportními úvěry zajistit vývoz do zemi bývalé RVHP. Na obnovu východních trhů pobíhá «relativně pesimisticky». V Sovětském svazu například neexistuje instance, se kterou bychom mohli jednat, konstatoval. Potvrdil také odchodní čl. vlády uplatňovat následné reformní politiku irčního hospodářství a zcela odstranit starý systém.

V. Klaus: Otevřte trhy

BONN. Ministr financí ČSFR V. Klaus vyzval včera na symposiu Bertelsmannovy nadace v německém městě Güterslohu západní země a především Německo, aby otevřely své trhy pro čs. výrobky. «Musíme se tedy na Západě něco prodávat. Musíme si vynahradiť ztrátu východních trhů. A potřebujeme rychlé výsledky,» cituje agentura DPA slova ministra Klaus. Vzhledem k tomu že Československo přišlo

Václav Klaus

ČKÁ SE NA...
←

Rada Evropy čeká na ústavu

(Čr): Od doby, kdy se Československo stalo členem Rady Evropy, se zdá, jako by náš zájem o tuto prestižní organizaci poněkud pohlábl, konstatoval na včerejší tiskové besedě ministr spravedlnosti ČR L. Richter. K tomuto názoru dospěl proto, že s výjimkou SSSR jsme poslední zemí, která se dosud neobrátila na poradní orgán RE v oboru ústavního práva a ústavního soudnictví, a to na komisi demokracie s požadavkem na posouzení návrhu budoucích ústav. Ministr zdůraznil, že komise si v žádném případě nečiní nárok na posuzování politického řešení ústavních koncepcí, ale klade si za cíl zjistit, do jaké míry budoucí ústavní zřízení v zemích střední a východní Evropy

je kompatibilní s právními předpisy, konvencemi a úmluvami Rady Evropy. Tímto procesem již prošly návrhy ústav Maďarska, Polska, Rumunska i Bulharska. «Československo, bohužel, zatím není schopno předložit nic, co by mohlo být považováno za oficiální návrh ústavy,» dodal ministr Richter.

Na tiskové besedě se rovněž hovořilo o tom, že resort spravedlnosti těžko zvládá obrovské množství žádostí o výpis z pozemkových knih v souvislosti s restitučními zákony. Zatímco v roce 1989 provedl 2800 výpisů, loni již přes 40 tisíc. Nejhorší je situace v Praze, kde je vše soustředěno do jednoho státního notářství na Praze I.

Zweimal „Bush-Transporte“: Ein Wagen Abrüstungsreden und ein Laster Raketen für den internationalen Waffenhandel. (Bulls)

...A JE TO FAKT!

Azyl pro zločince

Před časem jsme zveřejnili reportáž o úkazu hojnosti, džungle strachu, o holočnické tržnici. V pátek jsme přinesli zprávu o razii pražské policie na «skofápkáře». Na ty skofápkáře, o nichž především hovořila výše uvedená reportáž. Co jsme naznačili, se opět potvrdilo. Hlavní «skofápkář», občan SSSR, odešel bez potrestání, nebude ani vyprovázen — má příslib politického azylu...

Říká se, že jsme nejlevnějším bufetem Evropy — zahraniční hosté se u nás bohatě nasýtí za pakatel. Mějeme být smetištěm Evropy — objevily se již náznaky pokusů nakládávat u nás nebezpečný odpad, opět za ceny pro někoho ekonomicky výhodné. Nyní můžeme být i levným «roostrem svobody» — ale pro koho, když komunistické režimy v Evropě vesměs padly nebo se zachvívaly v křečích? Idu, pro lidi, jímž práce doma nevoni, kteří mají náklon k ideologickým, nýbrž ryze pragmatickým, totiž slošnickým důvodům potíže s tamní policií. A naši politiké mohou jen bezmocně přihlížet. Skofápkář, který u nás okrádá důvěřivé občany a vyrážuje si — a zároveň skvěle platí — své gorily, mává lejskem o politickém azylu. Kdo se v duchu směje, jsou příslušníci dříve vládnoucí strany — hleděte, tohle za nás nebylo...

Ale my jsme humanisté se sklony k exhibicionismu. Natrámá tanky, když jsme předtím káceli Masarykovy sochy, bojovali odzúující protistátní spiklenecké centrum Slánského a oslavující Gottwalda veselé kádrují osoby jim nepohodlné, otevřeme se Evropě a otevíráme své brány Evropanům, o které křžená Evropa nestojí. Jen tak veselo dál...

Luděk Pachman je pesimista

...INECO ŽINĚHO!
Mafie na dražbách

Ve svém polemickém článku V čem a s kým se sjednotíte? z LD 12. 4. 1991 nepsal L. Pachman svůj optimistický názor, vyslovený v úvodníku LD dne 5. 4. 1991, že bychom se po zemských ustavujících sjezdech ČSL mohli radovat z překonání krize. Svůj pesimismus opírá o skutečnost, že i dnes existují uvnitř ČSL odlišné názory. Tato názorovou rozdílnost přetváří.

Přispívá tomu asi i nepřesná informovanost o průběhu moravského sjezdu, která je pochopitelná, když víme, že tehdejší LD o tomto sjezdu nereferovala správně. Vnitrostraničká demokracie v ČSL, umožňující, aby i na sjezdu přehlasovaná menšina měla právo nadále říkat svůj názor a obhajovat jej, není projevem přetvářavější krize, ale je to právě naopak důležitý demokratický atribut, který pro ČSL představuje obohacení politiky a napomáhá hledání co nejšetrnějšího programu. Právě v dialogu a ne umlčováním se napomáhá hledání pravdy. Překvapil mě naopak Pachmanův lehkovážný optimismus při hodnocení potenciální nebezpečnosti komunistické strany. Víme přece, kolik komunisté získali v parlamentních i komunálních volbách, a narůstající sociální nejistota, s přechodem od komunistické antiekonomiky k tržnímu hospodářství nutně spojená, žene vodu na mlýn jejich sociální demagogie. Tato důvěřivost mě zvláště zarazí u muže, který jako někdejší člen KSČ mohl po léta zblízka, a přímo zevnitř dobře poznat úskočnou strategii této strany. Já, člověk narozený před 2. světovou válkou, jsem za svůj život viděl

tolik kotrmelců KSČ, že nikdy neuvěřím žádným proklamacím komunistů o demokracii, pluralitě nebo dokonce deobševizaci.

A v čem a s kým se sjednotíme? Sjednocovat se budeme na základě blízkosti volebních programů a našich křesťanských ideových východisek. Takové sjednocování bych viděl raději až po volbách než v předvolební kampani. Vést korektní dialog musíme se všemi lidmi dobré vůle, tj. se všemi, kdo poctivě usilují o hledání pravdy a cesty k ní, se všemi, kdo stejně jako ČSL nepovažují získání politické moci za samocel, ale pro něž je politická moc jen prostředkem k uskutečňování toho, co považují za dobré. I když na začátku takového dialogu se mohou naše představy o tom, co je a co není dobré, velmi různit. Podat pomocnou ruku musíme všem, kdo považují za prvořadý úkol všech demokratických politických sil zabránit restauraci bolševické totality.

Dr. ANTONÍN BRZEK,
úřadující místopředseda
České zemské organizace ČSL

Louskáček policie zmačkl »skořápky«

VB a magistrát Prahy rozhodnuty potlačit nekalou činnost

Tentokrát vypovídala polední atmosféra pražské holešovické tržnice o klidu spíše po bouři. Včerejší opakovaná razie kriminalistů ze sedmičky dopadla k jejich radosti neúspěšně. Měli k ní důvod. Ve středu se totiž hlavně hráči skořápek přesvědčili, že s takovými »sporty« nejsou žerty. Navíc když překročí únosnou hranici a vydávají se na cestu podvodu...

Jak nám řekl kapitán L. Svozil, vedoucí 3. odd. odboru kriminální služby v Praze 7, při první pátráče byly výsledky výrazné. Přestože je celý areál tržnice obšarpaný ostrými hody hráčů vydělávajících denně až 50 tisíc korun, předvedli policisté z útvaru rychlého nasazení kolem 20 osob: z toho 70 procent Rumunů, 20 procent Sovětů zbytek tvořili Bulhaři a Vietnamci, smůlu měly některé malé ryby. Naše (v tomto směru benevolentní) vyhlášky umožnily však »pouze« ukončení 11 pobytů na území Československa, zajištění několika kradečných věcí a 9tisícovou blokovou pokutu za porušení zákazu her zakouvaného v tržním řádu. Jenže někdy v tržnici teče krev a nějakou může »slíznout« i návštěvník. Party lákají také 16leté kluky, kteří, za tímto byli vyhození z učňáků, se honosí titulem nezaměstnaní.

Něco ale zadrželi mohli slíbit: že do tržnice už nikdy nevkročí. S úsměvem to prohlásil zvláště jeden z největších »skořápkářů« — občan sovětského původu. Při bezrestném odchodu mával listinou, již mu byl zaručen politický azyl. Jak se však zdá, obě strany nevěří hlavu. Kriminalisty k ty na druhé straně čeká nejedno setkání.

Jak dál s těmito cizinci, bezdomovci a dalšími? Snažili se na to dát včera odpověď i na pražském magistrátu. Rada dokonce přijala usnesení, v němž ukládá náčelníkovi MS VB okamžitě zajistit veřejný pořádek zejména ve vytypovaných místech středu města. Úkol to nebude rozhodně jednoduchý. Vždyť VB v Praze potřebuje 1400 dalších členů, nejméně 40 tisíc korun a pomoc při správě svěřeného majetku. Závažným nedostatkem jsou i chybějící zákony o VB a městské policii, schází právní normy, týkající se hlavního města. Primátor

Kořán je rovněž nespokojen. V nastávající turistické sezóně máme stále místa, kde se občané bojí nočních návratů. Třeba ve Skořepce se usadili na chodbách a ve sklepičích domů prostitutky, které sem lákají své hosty. Jaroslav Kořán ale vyslovil i podezření, někteří policisté vybírají od těchto ženštin a jejich pasáků podílů.

JEDNA VLASTOVKA...

OD Květ byl »kauf«

(vč): Po minulém, pro privatizační komise oddechovém, víkendu se tentokrát rozjely pražské dražby v rámci malé privatizace opět naplno. Už potěšil se na seznamu prodávaných provozních jednotek objevil obchodní dům. První — OD Prior v Praze 8 na Proseku — byl před časem úspěšně vydražen za 95 milionů korun. Při prodeji druhého — OD Chrpa v Praze 5 na sídlišti Lužiny (za vyvol. cenu 44 mil.) — se žádný koupěchtivý uchazeč neobjevil, a tak bude nabídnut ve druhém kole případným zahraničním zájemcům. Ten třetí — OK Květ v Praze 10 v Jablonožské ulici (za vyvol. cenu 35 mil. 215 tisíc) — zadala do aukce privatizační komise Prahy 10. Na jeho osud jsme se přišli podívat v neděli do kulturního domu Eden.

Obchodní dům Květ byl zařazen do dražby pod pořadovým číslem šest. Šest bylo i zájemců, kteří se zúčastnili jeho předdražební prohlídky, a šest je i společníků firmy Kappel s r. o., která ho jako jediný zájemce získala za vyvolávací cenu. Firma Kappel se zabývá obchodní činností — maloobchodem i velkoobchodem, dovozem a vývozem spotřebního zboží, poraden-

(čre): V celé České republice pokračovaly o víkendu aukce privatizovaných obchodních jednotek. V Praze bylo kupf. draženo 85 objektů a zájem o dražby je i v menších městech, zvláště o menší jednotky. V Novém Bydžově získal kupf. jediný dražitel restauraci U nádraží za 481 tisíc Kčs včetně objektu, prodejna Potravin šia z 885 tisíc korun na milion padesát tisíc korun. Do dražby jiné prodejny Potravin se zde vmísila mafie spekulantů. Jak uvedl dozorce bydžovské aukce A. Žejdl, vážnému zájemci o tuto prodejnu Potravin, jejíž vyvolávací cena byla 942 tisíc Kčs, bylo nabídnuto určitými muži zorganizovaní tzv. holandské dražby (směrem dolů až na polovinu vyvolávací ceny), pokud bude ochoten zaplatit odpustné čtvrt milionu Kčs. Zájemce odmítl, nezapsal se ani do listiny dražitelů a prodejna se nakonec neprodala. Případ se bude řešit, neboť privatizační komise zjistila jedno jméno ze skupiny mafiantů.

Rybím masem proti infarktům

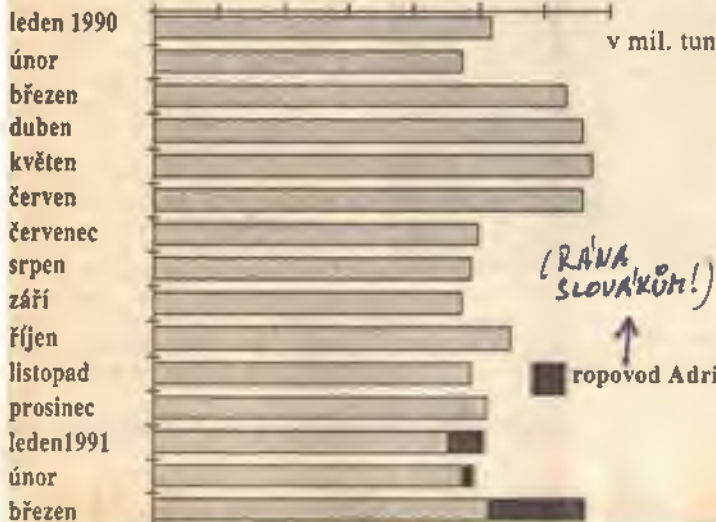
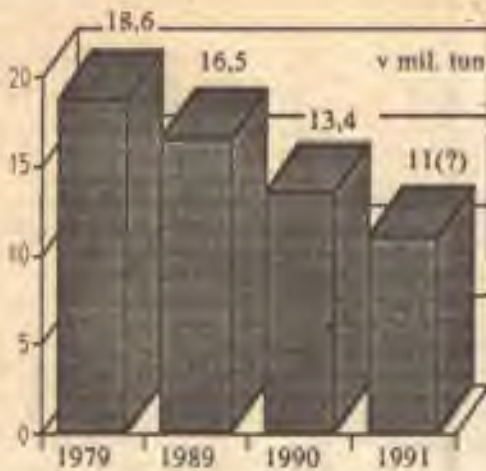
(JLa): Začalo to vlastně Eskymáky. Když totiž v sedmdesátých letech vědci zkoumali odloučené oblasti Grónska, kde domorodci konzumovali pouze maso ryb a ostatních mořských živočichů, zjistili, že Eskymáci v podstatě nevěděli, co je to infarkt.

V návaznosti na toto zjištění bylo prokázáno, že polynasyčené mastné kyseliny, které rybí maso obsahuje, redukuje hladinu sérového cholesterolu. Jedná se o kyseliny řady omega 3, které svým působením snižují riziko infarktu. Bohužel ryby, odchované v našich podmínkách obsahují nižší hodnoty těchto kyselin nežli ryby z volných vod, nebo dokonce mořští živočichové.

V čem spočívá příčina? Naše krmiva obsahují vysoký podíl glycidů. Proto převažují v tuce odchovaných ryb polynasyčené mastné kyseliny řady omega 6 na úkor kyseliny omega 3. Je tedy při krmení ryb třeba využívat dokonale přirozenou potravinu základnu, pokud není dosažitelná krmivo s vysokým obsahem rybích mouček. V každém případě však zařazení sladkovodních ryb do jídelníčku chrání lidi před poškozením kardiovaskulárního systému.

svím. Jak nám řekl její ředitel J. Kappel a prokurista V. Klečka, nestojí za koupí objektu i s pozemkem 3826 m² a záso-bami v hodnotě více než 17,5 milionu korun žádný zahraniční kapitál — většinu vložených prostředků tvoří úvěr, zbytek peníze společnosti. »Bylo to pro nás dramatické, protože jsme nevěděli, že jsme jediní zájemci. To nám privatizační komise podle všech regulí tajila do posledního okamžiku,« svěřil se nám V. Klečka.

Obchodní dům Květ je po patnácti letech své existence ve značně zchátralém stavu a bude si vyžadovat nákladnou rekonstrukci. Přesto však to byl vydražený »kauf«, vezmeme-li v úvahu, že maloobchodní obrát v minulém roce dělal přes 117 milionů a že menší prosecký OD byl prodán za více než dvojnásobek.

(PRAHA SLOVÁKŮM!)

ropovod Adria

Jak to učil Šmeral

„Kolem Mileny Jesenské“ se jmenuje knížka Jaroslavy Vondráčkové. Je v ní pospíchaně popsáno mnoho z atmosféry První republiky. Kromě hlavních protagonistů - Mileny Jesenské a Franze Kafky - hodně o levicových intelektuálních kruzích a kroužcích, jak to už při M. Jesenské nemůže být jinak. A tak se objevuje i učitel těchto skupinek, zkušený - „pardál“, píše Vondráčková obdivně - Bohumil Šmeral. Přijel z Moskvy a učil: „Získávejte ženy do skupin, sdružení, do dřívějších starých spolků, zakládejte nové. Přenášejte činnost do nových výborů. Napojujte se všemi směry.“

Teď jakoby začal jezdit znova. I po smutných zkušenostech, kdy tyto nebohé skupiny utratil buďto Hitler nebo jejich vlastní otec Stalin. A miliony ostatních s nimi.

Dnešní šmerálkové ještě plně nechápající, že našli v listopadu 1989 soupeře, který je sice porazil, ale nepodrazil, vyběhli již touto vyšlapanou cestičkou a spojují se do skupinek levých, středních i pravých, u tankistů, sládků i mečičů, vynalézají nová odborová seskupení, připravují slzavá údolí pro „oběti reformy.“ Mrtvoly, mrzáky a finanční, psychické a morální zdeptání národů, jež sami způsobili, označují jen slovem „chyby.“

Člověk s běžnou mírou slušnosti nechápe, že se ještě najdou staří borci KSČ s kůží tak tlustou, že se odvažují slibovat opět tu svou budoucnost. A že se najdou jejich rostenci mezi posluchači, kteří by se dali nejraději znovu cestou odhlasování poprav, krádeží a lží. Ale jak pochopit i tu tenkou vrstvu mladších lidí, kteří se vrhli v čelo této strany a do jejich parlamentních lavic? Je v nich vůle vlastnit moc o tolik silnější než skepse, která by ji měla korigovat?

Jsou různé politické strany a také jejich boj a jazyk je různý. Někdy jsou jejich projevy suše věcné, někdy rádo by nesrozumitelně filosofické, někdy znějí tóny trochu bolestinské a jindy přezíravé, jsou slyšet i nehorázné hlouposti od lidí možná chytrých, kteří ale chtějí zalichotit hloupým a vést je potom ke svému užítku. Žádný z těchto způsobů nemá mnoho naděje na absolutní uchopení moci a je tedy součástí rejstříku, kterým funguje demokracie. Nezvyklí jsme si možná ještě na ten vyzkoušený fakt, že právě její pochybovačná slabost je podmínkou její existence, je základem svobody pro všechny, tedy nejen pro ty, kteří momentálně zvítězili v nějakém hlasování, ale i pro ty, kteří v něm prohráli.

Avšak to není způsob KSČ. To vždy byla strana s úkolem získat absolutní, nekontrolovatelnou moc a teprve potom vytvářet v nelitostném boji vlastních kádrů program, v němž všichni ostatní jsou důležití jenom jako materiál. Toto není řečeno ani polemicky, to je vyzkoušená, zažitá zkušenost.

Tak je tedy učil Šmeral. A tak to už zase praktikují. Může to teď být program hlučné nacionálních Čech nebo Moravy nebo Slovenska. Hodí se k tomu antisemitismus, odsun Němců jako ceny mléka. Jde jim o to získat moc. Na začátku třeba jen ve Spolku paní a dívek českých. Pak by přišla nějaká Národní fronta a potom rozdělení lidí na ty s velkým odznakem, na ty s menším odznakem a konečně na ty bez odznaku. A ty, kteří se zahrabávají bez pomníku. Ještě, že nám to nechťe J. Vondráčková připomněla: aby, až nás šmerálkové přijdou zvat do nějakého spolku, jsme si dali pozor, zda to není zase ten jejich.

V ČR SE HLÁSÍ O PRÁCI 106.723 LIDÍ

Křivka nezaměstnanosti stoupá

PRAHA - O stoupající křivce nezaměstnanosti v České republice svědčí údaje za měsíc duben, kdy k počtům žadatelů o zaměstnání přibýlo dalších 32.172 lidí. Nyní je tedy v ČR podle hlášení ministerstva práce a sociálních věcí celkem 106.723 uchazečů o zaměstnání, tj. 1,99 procenta z celkového počtu obyvatelstva v produktivním věku.

17.5.91

Během dubna bylo z evidence pracovních úřadů vyřazeno 15.325 osob, z toho 9523 bylo umístěno. Téměř polovinu nezaměstnaných tvoří ženy (52.572). K nezaměstnaným uchazečům patří také 7673 občanů se změněnou pracovní schopností. Mezi uchazeči o zaměstnání je 67.619 dělníků, 32.290 technicko-hospodářských pracovníků a 6816 čerstvých absolventů škol.

Příspěvek v nezaměstnanosti pobíralo ke 30. dubnu 68.229

osob, příspěvek v rekvalifikaci pouze 582 osob.

Zatím ještě stále jsou hlášena pracovním úřadům volná pracovní místa, celkem 36.280, z toho nejvíce v Severomoravském kraji a v Praze.

Největší míra nezaměstnanosti je v Severomoravském (2,72 procenta) a v Jihomoravském kraji (2,10 procenta), nejmenší v Praze (1,32 procenta). Z okresů nejvyšší míru nezaměstnanosti má Tachov (4,31), Příbram (4,26) a Znojmo.

Tankový prapor se rozjel

Zákon o filmovém monopolu státu dostal na frak. Po světové premiéře 29. května a československé premiéře 30. května vydal se do dalších třiceti měst po čtyřiceti letech první český soukromý film, natočený pro Bonton režisérem Vítem Olmerem. Jeho pražskou premiéru předcházela brilantně dělaná reklama, která se stupňovala úměrně s natočenými metry přepisu kožky Josefa Skvoreckého. Agentura Bonton sice hrozí až astronomická pokuta, ale pokud k ní dojde, mohou si tvůrci zase jenom zamnout ruce: anebo si myslíte, že by nestáli o takovou propagaci?

Slavnostní premiéra v Paláci kultury, ale i ta o den později v kině Sevastopol, byla provázena nervozitou producentů a zvědavostí početných davů, jímž byl při té příležitosti servírován z několika polních kuchyní pravý vojenský guláš, nechybělo pítí zdarma, ale ani nafukovací balóny a tanky. Příchodní vítali vojáci v »pětápáckých« uniformách s groteskně růžovými helmami a samopaly, prezidenta Bontonu Martina Kratochvíla dopravila na místo děje helikoptéra, atd., atd. Inspirace chameleónsky se proměňujícího smíchovského tanku byla zjevná vlastně všude. Všechny nebo téměř všechny rekvizity vojenské výzbroje (včetně maket tanků na jevišti i mimo ně) byly natřeny na růžovo a David Černý by se jistě zaražoval, kdyby viděl, řečeno jeho slovy, kolik z té techniky určené k zabíjení se proměnilo v plyšáky...

Tvůrci filmu se svého času dali slyšet, že mají jediné přání, totiž: aby všichni, kteří kdysi povinně museli absolvovat Vávrovny Dny zrady, mohli dobrovolně zhlédnout výpověď z vojenského prostředí let padesátých. Pravda, ta výpověď je jen velice zážená, na škodu jí myslím je i misty nepřilíš vydařená (možná spěchem?) zvuková složka, ale to všechno lze přejít mávnutím ruky. Obzvlášť když člověk ví, jak složitě se tento soukromě financovaný film dostával na svět.

Pokud vím, bavili se všichni výborně také díky hereckým výkonům např. Lukáše Vaulfka, Romana Skamene, Víta Jandáka anebo Simony Chytrové. Nepřisluší mi Tankový prapor recenzovat, to přenechám jiným, ale domnívám se, že i odbornou kritikou bude přijat dobře.

A ještě slovo závěrem: Tankový prapor začal okupovat naše kina v čase, kdy »dočasni« okupanti Československa s tanky nikoli růžovými vyrazili zpět na východ. Konečně!

Ze slavnostní premiéry Tankového praporu.

Proboha, kolego, voní nás nevyhoděj, voní nás zadržej''

Stará dáma pražské dopravy

Když se v létě 1890 vrátili z pařížské Světové výstavy členové Klubu českých turistů okouzlení tamější Eiffelovou věží, založili družstvo pro postavení petřínské rozhledny, která se měla stát symbolem pražské jubilejní výstavy v roce 1891.

»Aby se rozhledna na Petříně stala snadno přístupnou a hojně navštěvovanou, jest nezbytné spojit ji lanovou dráhou...« píše se ve zprávě Komitétu pro zbudování rozhledny na Petříně. Inženýr Reltter a Štěpán předložili pražské městské radě technickou zprávu, v níž popísal jednoduchý a levný pohon budoucí lanovky. »Po koleštické« píše se v dokumentu, »budou jezdit dva vozy dlouhé 6 a široké 2 metry, každý o kapacitě 50 cestujících. Zhotoví je Ringhofferova továrna na Smíchově. Vůz, který bude nahore, natankuje do nádrže vodu a svou páhrou vytáhne nahoru vůz druhý, neboť budou oba spojeny lany. Na dolejší stanici se voda vypustí do kanalizace.«

Koncese byla vydána 24. prosince 1890 a hned se začalo se stavbou. Provoz byl zahájen 25. července 1891. Ve své době byla petřínská lanovka nejdelší a celém Rakousko-

Uhersku, neboť měřila 396,47 metru a překonávala výškový rozdíl 104 metrů.

Když vypukla první světová válka a obsluha narukovala do armády, zůstala lanovka až do roku 1921 mimo provoz. Byl sice v tom roce obnoven, ale jen na krátkou dobu. Teprve koncem roku 1930 se začalo s její rekonstrukcí. Vlastní trať byla prodloužena v další část až do domu čp. 142 zvaném »U Kňoflíčků«, horní stanice se po probourání Hladové zdi posunula na náhorní plošinu Petřina. Vozy, vyrobené opět firmou Ringhoffer, byly však již poháněny elektrickým proudem. První jízda se konala těsně před zahájením IX. všesokolského sletu 5. června 1932. Potom lanovka sloužila až do 7. června 1965, kdy se sesul podklad trati. Na dlouhých dvacet let trať petřínské lanovky osaměla. Nové vozy z Vagónky Tatra se rozjely až 15. června 1985.

Od té doby je lanovka nedílnou součástí pražské dopravy. »Stará dáma«, která slaví v těchto dnech sté jubileum, byla včera představena novinářům a současně v její horní stanici byla otevřena výstava dobových fotografií i dokumentů.

Uslyší-li u nás někdo politická karikatura, představil si většinou cosi nevděného, co zesměšňuje objekt svého zájmu. Jak dokazuje obrázek přejatý z listu International Herald Tribune, dokázal karikaturisté velice výmluvně sáhnout i na kořen věcí tragických.

PIETA!

VELVYSLANECTVÍ USA
V MOSKVĚ
Zbourat
a přistavět

WASHINGTON - Sněmovna reprezentantů amerického Kongresu přijala v noci na čtvrtek kompromisní řešení ve věci nové budovy amerického velvyslanectví v Moskvě.

Američané před čtyřmi lety zjistili, že jeho stěny jsou prošípané: nyní odposlouchávacími zařízeními, jejichž přesnou strukturu se CIA nepodařilo odhalit. Stavba zasunutelského úřadu USA stála již 22 milionů dolarů.

Kongresmani ponechali na ministru zahraničí, aby rozhodl, zda demolovat celou budovu, nebo ji částečně přestavět. Ministerstvo navrhlo, že strne jen dvě nejvyšší patra a přistaví čtyři nové, v jejichž stěnách nebudou špiónážní prostředky.

Do zahrad se vstupenkou

PRAHA - Kancelář prezidenta ČSFR oznamuje, že od 18. 5. 1991 bude vstup do Královské zahrady Pražského hradu a parku zámku Lány pouze s platnou vstupenkou. Vstupné pro dospělé 5 Kčs, pro děti 2 Kčs. Královská

zahrada je přístupna o víkendech a ve dnech pracovního klidu do 29. 9. 1991 od 10 do 17 hodin. Zámecký park v Lánech je možno si prohlédnout ve stejném období vždy ve středu a čtvrtek od 14 do 18 hodin, v sobotu a v neděli od 9 do 17 hodin.

KDO TO JE? (Miněn muž)

Místo: před obvodním výborem KSČM v Praze-Dejvicích. **Čas:** květnový podvečer. **Objekt mužova zájmu:** mezi znalci oblíbený komunistický list Naše pravda, právě mimo jiné referující o účasti předmětu našeho zájmu na oslavách 1. máje. **Zvláštní znamení:** tento muž opustil Zemi a zase se na ni vrátil. **Poznámka:** nut-

no podotknout, že náš fotograf zůstal nepozorován (nepočítáme-li psa), takže postoj k objektivu nebyl úmyslem fotografované osoby.

Řešení:
První čs. kosmonaut Vladimír Remek.

dentem, bude se zpočátku orientovat především na velká města a hlavní dopravní tepny. Prezident se také setkal s představiteli japonské firmy Mitsubishi.

šém trhu hovořil včera prezident V. Havel s představiteli této významné firmy. British Petrol zatím nemá dopracován konkrétní projekt své činnosti v CSFR, ale jak vyplývá z jednání s prezi-

BP na náš trh
PRAHA - O vybudování sítě benzínových čerpadel a dalších zámeřích ropné a petrochemické společnosti British Petrol na na-

KRISEOVÁ O HAVLOVI

Havlův životopis od Edy Kriseové (Atlantis, Brno 1991) je biografií intelektuála, jenž se stal hlavou státu, aniž se ním stala politická strana nebo jiné masové organizace s trvalejší tradicí a vyhraněnou ideologií. Kriseová šla kus kamenité cesty spolu se skupinou Havlovi nejbližších aktivistů. Právě proto nenapsala jeho životopis, nýbrž zaznamenala spíše vzpomínky své a jeho nejbližších přátel. Doplnila je poznatky z archívu rodiny.

Vznikl hutný text rozčleněný do krátkých tel i některých nepřátel. Mezi prvními do- kapitolak, určený autorčinou senzibilitou a přemýšlivostí. Sem tam se blýskne ostrý dojem nebo vynikající drobný postřeh. Mezi citlivě uchopenými detaily je ovšem zaklet také politický životopis osobnosti, která si získala světovou proslulost. Čtenář si jej však musí rekonstruovat poněkud na vlastní pěst. Dovídá se, že Havel je přímým dědicem rvorepublikánské demokratické tradice. Pochází z úspěšné podnikatelské rodiny, která vždy cítila český, nikoli šovinistický, a vždy byla intenzivně spjata s pražským kulturním životem. Léta jeho dospívání byla poznamenána represáliemi a četnými existenčními potížemi, dokud nezakotvil v pražském divadelním světě. Ovšem od okamžiku, kdy Havel — na rozdíl od většiny české umělecké inteligence nezatřesený módní koketérií s marxismem — vstupuje do veřejného života, měl by se jeho životopis zasadit do důkladné studie o obecných poměrech. V Čechách ale není zvykem psát analytické biografie politiků.

Kriseová ostatně stála před zcela jiným úkolem. Z četných detailů vytvořila živé pozadí pro všechny, kteří budou v budoucnu o Havlovi psát. Shromáždila vzpomínky přá-

detailně popsat Havlův duchovní vývoj, jenž se odehrával v neurotické atmosféře mocenských tlaků a rozporů. Byl to rozvoj lidské personalty, nikoli politických kalkulací, což dodnes lidem zvyklým uvažovat v ideologických schématech ztěžuje pochopení Havlovy osobnosti.

Hlubší objektivní analýza některých závažných momentů bude leccomu chybět. A někomu bude vadit i dobová česká manýra překládat lidské životy se vším všudy do struktury fejetonu. Tato kurážná stylizace patřila k atmosféře dissentu a v knize Kriseové má určitou dokumentární hodnotu. Avšak skrývá v sobě jisté nebezpečí povrchnosti, neboť umožňuje s roztomilým úsměvem zamíčet podstatné.

Přemýšlivý čtenář, který si vezme k ruce zejména Dopisy Olze, pochopí, že Havel vy- zraje pod tlakem ideologické diktatury nikoli v nového ideologického vůdce a romantického hrdinu, který běží s vlajkou v čele davu, ale v antiideologického pragmatického moderátora politických situací. Proto se cítí doma spíše mezi kritickou inteligencí než v čele politické strany. Jeho víra ve vlastní schopnost řešit složité situace zprostředkováním a trpělivým laděním disharmonických nároků je dokumentována dnes a denně. Odtud snad i jeho popularita ve světě: byl v něm rozpoznán typický politik doby, která se nazývá postmoderní. Tento čas už neklade důraz na svůdné teorie a sliby do budoucna, nýbrž na mravní práxi lidské individuality. Kriseová zachytila některé okamžiky zvláštního zrání zvláštní osobnosti a pokusila se je formou osobního svědectví zprostředkovat co nejširší veřejnosti.

detailně popsat Havlův duchovní vývoj, jenž se odehrával v neurotické atmosféře mocenských tlaků a rozporů. Byl to rozvoj lidské personalty, nikoli politických kalkulací, což dodnes lidem zvyklým uvažovat v ideologických schématech ztěžuje pochopení Havlovy osobnosti.

Hlubší objektivní analýza některých závažných momentů bude leccomu chybět. A někomu bude vadit i dobová česká manýra překládat lidské životy se vším všudy do struktury fejetonu. Tato kurážná stylizace patřila k atmosféře dissentu a v knize Kriseové má určitou dokumentární hodnotu. Avšak skrývá v sobě jisté nebezpečí povrchnosti, neboť umožňuje s roztomilým úsměvem zamíčet podstatné.

Přemýšlivý čtenář, který si vezme k ruce zejména Dopisy Olze, pochopí, že Havel vy- zraje pod tlakem ideologické diktatury nikoli v nového ideologického vůdce a romantického hrdinu, který běží s vlajkou v čele davu, ale v antiideologického pragmatického moderátora politických situací. Proto se cítí doma spíše mezi kritickou inteligencí než v čele politické strany. Jeho víra ve vlastní schopnost řešit složité situace zprostředkováním a trpělivým laděním disharmonických nároků je dokumentována dnes a denně. Odtud snad i jeho popularita ve světě: byl v něm rozpoznán typický politik doby, která se nazývá postmoderní. Tento čas už neklade důraz na svůdné teorie a sliby do budoucna, nýbrž na mravní práxi lidské individuality. Kriseová zachytila některé okamžiky zvláštního zrání zvláštní osobnosti a pokusila se je formou osobního svědectví zprostředkovat co nejširší veřejnosti.

K NÁROKŮM SUDETSKÝCH NĚMČŮ NA ODŠKODNĚNÍ Z čeho povstalo nehumání bezpráví

NO A 2

K probíhajícím jednáním o nové státní smlouvě mezi ČSR a SRN a v současném požadavkům sudetských Němců je dobré se vrátit zpět a oživit do-
bu okolo tzv. protektorátu „Böhmen und Mähren“. Je to účelné i proto, že
mladí lidé tak mohou lépe pochopit, co se skrývá za požadavky sudetských
Němců a z čeho pramení jejich slava o právu na vlast a suacha o náhradu
za vyvlastněný majetek!

Odezn sudetských Němců v Českoslo-
venska po druhé světové válce byl sku-
tečně na základě dohody čtyř vítěz-
ných mocností. Spojených států, Sově-
tského svazu, Anglie a Francie. Přede-
tíme fakta, která o tomto tématu,
z druhé strany prezentovaném jako akt
„nehumánního bezpráví“, souvisí. K his-
toricky známým skutečnostem o násilí,
vraždách a teroru henleinovských bojů-
vek Freikorpsu proti Čechům v pohra-
ničních oblastech před obsazením Su-
det hitlerovskou armádou, a rozměry na-
cistů na obsazení celého prostoru Pro-
tektorátu a vystěhování českého oby-
vatelstva do území podněbí Ohňové ze-
mě nebo na Sibiř.

V této souvislosti citujeme z výpově-
di někdejšího státního ministra v Pro-
tektorátu Čechy a Morava K. H. Franka
před krajským trestním soudem v Pra-
ze.

● ROZBITÍ ČESKOSLOVENSKA

„Hitler (po obsazení českého pohra-
ničí) častěji prohlásoval, že nechce Če-
chy v sudetské kůpě a to ani na rýze
českém území, jako okolí Domažlic,
Plzně a Turnova, které bylo věnováno
do zupy Sudetonland, a vládními okřesy
Opava, Ústí n. Labem a Karlovy Vary.
Jižní Morava byla připojena k zupě
„Niederdonau“, jižní Čechy k zupě
„Oberdonau“ a Sumava částečně k zupě
Bayerische Osmark. Hlučínsko pří-
padlo ke Slezsku.

● NĚMCI „ODŠKODNĚNÍ“ ČESKÝM MAJETKEM

Po „osvobození“ Sudet hitlerovci do-
cházel ke stálým zatýkáním levičová
orientovaných Čechů a Židů německou
státní policií, při čemž nižší místa stra-
ny přisluhovala udavačstvím. Přitom do-
cházel také ke plnění a ničení čes-
kých a lidových obchodů. Tím se měla
dosíci vyčištění území od těchto lidí.

Každý Němec, který byl v Českoslo-
venska zatčen nebo se cítil jinak poškozen,
mohl žádat o náhradu, byl obzvlášť
ošetřován a odškodněn českým zabaveným
majetkem. Všechny osoby, které se zá-
eastnily špionáže, sabotáže apod., byly
obzvlášť vydrhlovány a dělána jimi
propaganda proti ČSR.

Po zavedení říšských zákonů došlo mj.
k arizaci všeho židovského majetku, aby
všechn tento majetek byl pokud mož-

no brzy převeden do říšského nebo ně-
meckého soukromého majetku. Obzvlá-
stě těžké úkazy do života lidí a majet-
ku při arizaci a likvidaci českého jmění
jeon a lidského stanovisko neumluitel-
né.

● NEZAPOMENUTELNÉ STAVEBNÍ DÍLO NA PETŘINĚ

Mohu se upamatovat, že počátkem ro-
ku 1939 byly uveřejněny v říšskoněme-
ckém tisku články, jak sie je nakládáno
s Němci, kteří zůstali ve zbytku Česko-
slovenska. Tím byl vlastně připravován
zásah proti ČSR.

Dne 16. března 1939 jsem byl přítomen
v místnosti, kde Ribbentrop přečetl do
rozhlasu proklamaci protektorátu.

Kolem 11. hodiny jsem byl povolán
k Hitlerovi. Hitler, stojí u okna, vyjád-

ř v krasných strauy (Hitlerovy nacionalist-
socialistické) opětovně diskutovalo a pro-
blému vystěhování českého národa
z Čech a Moravy (mluvilo se také o Si-
biri), resp. o poněmčení jedné části čes-
kého národa.

Na základě těchto diskusí odeslal jsem
Hitlerovi memorandum, ve kterém jsem
se pokusil dokázat, že vystěhování čes-
kého národa je nyní neproveditelné, ne-
bot není možné zbavit obyvatelstva pro-
tor svou funkci tak choulouktiv, jako
jsou Čechy a Morava, bez nejvážnějšího
poškození především na poli hospodář-
ském, zvláště není-li Němci k vyplně-
ní tohoto vacu. Odpověď na toto memo-
randum nikdy nedošla. Hitler mi sám
jednou příležitostně prohlásil, že to, co
učinil s Čechy a Moravou, určit sám po
válce, až bude vědět, které sily bude
mít k dispozici.

● MILIARDY ZA „OCHRANU“

K výše uvedenému lze např. uvést i ta-
to fakta. K výčtu škod způsobených po-
osvobození Československa a vyřazení
protektorátu „Böhmen und Mähren“
patří i tzv. matrikulaceční příspěvek (pří-
spěvek za ochranu - okupaci), ulože-
ný nacionalistickou vládou (tj. hitlerovskou) protektorátnímu tisku.
A ten činil v roce 1940 3 miliardy, v ro-
ce 1941 5 mld., v r. 1942 8 mld., 1943 10
mld., 1944 1,2 mld., a v r. 1945 již 15 mi-
liard korun. Do kapituly konflikce pro-
tektorátních peněz a majetkových hod-
not Německou říši patřil také zabavený
movitelo i nemovitelo majetku česko-
slovenských velvyslanectví. U Českoslo-
venských velvyslanectví nalézajících se
na např. jen ve Světsko, Svěcarsku a Tu-
recksu tento fond činil 6 miliard korun.
Tyto peníze byly prostřednictvím banky
pro mezinárodní platby v Ženevě kou-
likovány jako říši zabavené hodnoty
cestov zúčtování.

● MAJÍ ČESÍ PLATIT ZA SVÉ OZEBRAČENÍ?

Ve světě výše uvedených (ovšem jen
zlopmu celkové částky) faktů si polože-
me otázku. Kdo koho poškodil? Nejsi-
jí na začátku klivě tehdejší německá
rozpínatost, která ožebračovala Čechy a
spůsobila jim značné majetkové škody?
Chtějí-li sudetští Němci náhradu za
svoou, nemělo by toto následovat až po
náhradě za škody způsobené tehdejší ně-
meckou vládou?

Tento názor se opírá o nesporná fak-
ta a nelze je nebrat v úvahu při sou-
časném jednání s státní smlouvě mezi
ČSR a SRN, i když v dané situaci po
více než pátiletí je to všechno mno-
hem složitější.

BUDE VÁS ZAJÍMAT

Ml se o krásu města Prahy a dodal, že
železné sloupy na Petřině musejí zmi-
zet, jelikož má v umyslu později po-
stavít na Petřině monumentální staveb-
ní dílo...

Protektorátní statut z března 1939 a
nařízení k tomu náležející, jakož i říš-
ské zákony o říšské nařízení, zavedené
v protektorátě, byla jednostranným poli-
tickým a mocenským aktem říše, ježto
při zavádění těchto zákonů a nařízení
nebyla protektorátní vláda dotázána
před jejich vyhlášením na stanovisko.
Byly tudíž se zřetelem k Českosloven-
ským zákonům a mezinárodnímu právu
jednostranně nadiktovány třetí říši.

● ČESÍ NA SIBIR?

Přepočítací kurs marky ke koruně byl
stanoven v Berlíně, pravděpodobně Hit-
lerem spolu a říšským ministrem finan-
cí a to v poměru 1 : 10 (skutečná hod-
nota byla sotva 1 : 8) proto, aby se mar-
ce dostalo vysoké kupní ceny a tím by-
la opatřena říši hospodářská nákladna
v neprospektech protektorátu.

Z hospodářského hlediska byla snahou
dostat do německých rukou všechna klí-
čová postavení, aby mohlo být využito
bohatých hospodářských hodnot a výro-
jí všestranně k prospěchu říše.

K samotné otázce reorganizování mo-
hu udát, že se v roce 1939 především

HEIM INS RAJCH ! TO STAČÍ !!

Hrdinové, kteří krváceli pro svobodu naší vlasti, volají:

Sudetáci nemají nárok!

Postihla pana Neubauera ztráta historické paměti? ● Nelze za-
pomínat na smrt a utrpení statisíců našich lidí ● Připravovaná
smlouva mezi SRN a ČSR musí být rovnoprávná

Účastníci domácího i zahraničního od-
boje proti nacistické okupaci spolu s poli-
tickými vůdci z koncentráků, říši ra-
sově pronásledovanými, či nasazenými
na nucené práce, vydali v těchto dnech
prohlášení. Odůvodnili v něm příběh 42.
sudetoněmeckých dnů, které se konaly
17. a 18. května pod heslem Odvahou
k pravdě a právu. Předsák sudetských
Němců Franz Neubauer zde vystoupil se
svými účastníky představiteli o řešení
tzv. sudetoněmecké otázky v rámci
dlouhodobě připravované, různými mla-
věmi opory dohodá obestřené, smlouvě
mezi SRN a ČSR.

Sudetští Němci například požadují na-
vrácení svého majetku. Historická zku-
šenost však ukazuje, že 90 procent ně-

meckých obyvatel našeho pohraničí bla-
sovalo v oněch osudových chvílích tří-
cátých let pro Henleinovu stranu -
tedy i pro připojení k říši. Plánovaná
genocida českého národa zabránilo pou-
ze vítězství spojeneckých mocností.

Proto členové Svazu bojovníků za svo-
bodu žádají ve jménu statisíců obětí
z řad Čechů a Slováků uzavření takové
smlouvy, která zaručí především pl-
nou bezpečnost v našem regionu, suve-
renitu Československého státu, odmítnu-
tí neoprávněných nároků sudetoněme-
ckého landmanšaftu, plné vyrovnání re-
parací Československému státu a od-
škodnění příkroli spojeného a porušením
lidských práv, způsobeného Českosloven-
ským oběnnám v období let 1938-1945
nacistickým německým státem, vytváře-

ni všech podmínek pro rozvoj přátel-
ských souzardských vztahů mezi národy
SRN a ČSR. S touto výzvou se hrdi-
ně, kteří válku prošli doslova na
vlastní kůži, obracují na prezidenta
ČSR, předsedy všech našich vlád
i všechny zákonodárné sbory. Tyto po-
žadavky může svým podpisem podpořit
každý občan naší vlasti, když napíše
na adresu: Český svaz bojovníků za svo-
bodu, Legátova 22, Praha 2. (mlk)

Patronka rodinného života

(Čt): Poutní slavnosti pokračoval v jab-
lonném v Podještědí program oslav ro-
ku blahoslavené Zdislavy. Hlavní součástí
byly čtyři mše svaté, sblužené v kostele
sv. Vavřince. Kromě biskupů a dalších
církvevních představitelů z domova i ze za-
hraničí se jich zúčastnil P. I. J. Venchy,
řádový postulant dominikánů v procesu
kanonizace blahoslavené Zdislavy, kterou
nazval kronikář Dalimil Paní svatého ži-
vota. Blah. Zdislava je ceněna především
jako zářný vzor rodinného života. Do
jablonného v Podještědí zavítaly tisíce vě-
řících z celého Československa.

Ve Zlíně bude pracovat modelářské centrum
i pro další podniky. Podle sdělení T. Bati
se již v létě objeví na našem trhu obuv se
značkou Bata a po Novém roce batovské
vzory zhotovené v Československu. Fa Bata
by chtěla získat i prodejny obuvi. Podniká-
tel uvedl, že se čs. experti právě zúčastňují
kursů v Kanadě a už je vidět obrovský po-
krok v jejich znalostech. 7. 6. 91

Nad vyřízením tohoto případu bu-
de bdít i generální prokurátor ČSR
I. Gašparovič.
(čre): Sídlo nové společnosti Bata - Čes-
koslovensko má být ve Zlíně, o čemž jednal
kanadský podnikatel s přímátorem města
J. Schneiderem a dalšími odborníky. Ne-
půjde jen o ředitelství maloobchodní síť
pro ČSR, ale o administrativní centrum.

gen. tajemníka ÚV KSČ a předsé-
du NF Gustáva Husáka a na jeho předchůd-
ce v těchto úřadech od r. 1948 pro zločiny
proti lidskosti podalo věru u GP ČSR Čs.
Občanské fórum v SRN. Všechna dosud po-
daná trestní oznámení na činnost G. Hu-
sáka zkoumá podle sdělení J. Levinského
z GP ČSR speciální tým, zabývající se mi-
téz okolnostmi invaze sovětských vojsk v ro-

Trestní oznámení na G. Husáka

(čre): Trestní oznámení na bývalého pre-
zidenta a vrchního velitele ozbrojených síl

JEHO PRAVÉ JMÉNO ZNÁ JEN NĚKOLIK LIDÍ

V článku *Hluboká rána na začátku nové éry* jsme na této dvoustraně uveřejnili 20. dubna historii výzkumu první atomové pumy. Autor se zmiňuje rovněž o dopadení špióna dr. Fuchse, který předával informace o výsledcích výzkumu sovětské straně. Později se prokázalo, že těchto informátorů bylo více. Jakými cestami došlo k jejich odhalení, sděluje naše reportáž.

Bylo několik minut před osmou hodinou večer. Pondělí, 5. září 1945. Poručík sovětské vojenské rozvědky GRU a šifrant sovětského velvyslanectví v kanadské Ottawě Igor Gusenko otočil klíčem v zámku dveří své kanceláře v druhém poschodí velvyslanectví v Charlotte-Street 285.

Gusenko šel pomalu dlouhou, tmavou chodbou. Nechtěl zbytečně budit pozornost. Neboť to, co měl u sebe, mělo otfást západním světem. Kdyby u něho strážník udělal prohlídku, zjistili by, že pod košili i v kapsách šatů má desítky přísně tajných dokumentů. Dokumentů, které chtěl Igor Gusenko předložit kanadské veřejnosti, aby nejen jí ukázal plný dosah sovětské špiónáže v západním světě.

Asi 40 minut poté, co opustil budovu velvyslanectví, se Gusenko ohlásil v redakci deníku «Ottawa Journal». Chtěl mluvit se šéfredaktorem, ale vrátilý mu řekl, že ten již odešel domů. Místo šéfredaktora přijal Gusenka jeden z redaktorů listu. Když mu Rus předložil několik dokumentů a vysvětlil, o čem jde, začal se kanadský novinář ošivát. Nejprve ho napadlo, že muž, který s ním sedí u stolu, se pomátá na rozum. Pak zase, že by mohl jít o provokátora.

Redaktor nenechal Gusenka domluvit. Ne, jeho redakce o dokumenty nemá zájem. Pak Gusenka slušně vyprovodil na ulici...

Pro Igora Gusenka se zhroutil svět.

Co teď? Ke svému kroku opustit Sovětský svaz se dlouho připravoval. Nebylo to snadné rozhodnutí. Gusenko, narozený v roce 1919, byl typickým «produktem» sovětského zřízení. Člen Komsomolu, jako student architektury na moskevské univerzitě vstoupil do komunistické strany. V roce 1941 byl přeřazen do školy vojenské rozvědky, kde byl, tehdy dvaadvacetiletý, zasvěcen do všech tajů špiónáže. Jeho specialitou se staly šifry a tajné kódy. V roce 1942 byl přidělen sovětskému velvyslanectví v Ottawě jako šifrant. Se svou ženou Světlanou a synkem Andrejem bydlel v nevelkém bytě, v Somerset-Street 511. Apartmá mělo číslo čtyři.

V září 1944 došel z Moskvy telegram, aby se Gusenko vrátil. Snažil se přesvědčit nadřazené, aby ho v Kanadě ještě nějaký čas nechali. A uspěl. Pobyt mu byl prodloužen.

Ve dnech, kdy Igor Gusenko nevěděl dne ani hodiny, kdy mu bude doručen nový rozkaz k návratu, začal přemýšlet o svém životě. Postupně nabýval přesvědčení, že slouží režimu, který je veškerou svou činností antihumanistický, zločinný. A který se neštítí použít žádných metod, aby získal nadvládu nad světem. Důkazy pro to nemusel hledat. Jako šifrant dostával denně do rukou zprávy agentů z nejrůznějších koutů Kanady a Spojených států, kterým se podařilo proniknout do amerických a kanadských institucí a závodů. Odtud podával nejtajnější informace sovětské zpravodajské službě.

O svém rozhodnutí zůstat na Západě začal nenápadně hovořit se svou ženou. A Světlana Gusenkova pochopila. Ne, ani ona nechce zpět do Sovětského svazu.

A pak — v pondělí 5. září 1945 padlo rozhodnutí...

Ale — v redakci «Ottawa Journal» mu nevěřili...

Igor Gusenko telefonuje na kanadské ministerstvo spravedlnosti. Úředník vyslechne jeho prohlášení a pak říká: »Obraťte se na ministerstvo zahraničí« a zavěšuje sluchátko.

Na ministerstvu zahraničí ho přijala starší úřednice. Pokyvuje hlavou, dělá si několik poznámek. Pak žádá, aby se Gusenko dostavil opět za několik dnů...

Igor Gusenko a jeho manželka to nemohou pochopit. Cožpak nikdo nemá zájem o činnost sovětské zpravodajské služby?

A oba vědí, že Sověti v Ottawě je dlouho v klidu nenechají. Co pak? Kdo jim pomůže?

Ve své bezradnosti se obrátili na svého souseda v domě, kde bydleli. Na důstojníka kanadského letectva. Také ten jim nejprve nedůvěřoval. Když však viděl Světlanu, vyčerpanou a zoufalou se synkem v náručí, začal o věci přece jen uvažovat. »V bytě číslo šest dnes v noci nikdo neví,« říká Gusenkovi. »Mám klíč, když myslíte, že bude bezpečnější přespát tam a nikoliv ve vašem bytě — prosím: Apartmá je k dispozici...«

Bylo to štěstí, byla to možná náhoda... Asi dvě hodiny poté, co kanadský důstojník umístil Gusenkovu rodinu do prázdného bytu, slyšel na chodbě podezřelé zvuky. Před dveřmi do Gusenkova bytu stáli čtyři muži. Zvonil, pak klepali na dveře. Když nikdo neotvíral, rozeběhl se jeden z nich proti dveřím, vyrazil zámek.

Kanadský důstojník vyšel na chodbu. Před vyloženými dveřmi stál muž — později se zjistilo, že to byl druhý tajemník sovětského velvyslanectví Pavlov. Šel sovětské špiónáže v Kanadě — který se Kanadaňovi snažil vysvětlit, že k vniknutí do bytu má Gusenkův souhlas. Kanadaň zavolal dva policisty. Přes protesty sovětských

diplomatů je konstáblové Walsh a McCulloch donutili opustit byt.

Sovětský pokus vniknout násilím do Gusenkova bytu připěl nyní ottawskou policii, aby se připadení Igora Gusenka začala podrobněji zabývat. Gusenko předal na policejním ředitelství přísně tajné dokumenty, které s sebou odnesl z velvyslanectví. Ale vybráno ještě neměl. Prosovětským nadšením, kterým byl západní svět několik týdnů po skončení druhé světové války zaplaven, byl «nakažen» i tehdejší kanadský ministerský předseda Mackenzie King. Doporučoval, aby se Gusenko vrátil do Sovětského svazu, aby dokumenty, které donesl, byly vráceny Sovětům. Tajně se sešel dokonce s americkým prezidentem Trumanem a tehdejším britským premiérem Attleem, aby s ním jednal o Gusenkovi. Chtěl dokonce zajet i do Moskvy, aby získal od Stalina udělení beztrestnosti pro Igora Gusenka.

Mezitím již orgány kanadské protišpiónáže vyhodnotily Gusenkem předané podklady o činnosti Sovětů. To, co zjistily, bylo doslova otřesné. Sovětská špiónáž pronikla prakticky do všech důležitých míst Kanady a Spojených států. Především všechny otázky, jež souvisely s atomovou energií a jejím vojenským i mírovým využitím, byly pro sovětskou špiónáž středem pozornosti.

Teprve nyní — několik týdnů po rozhodnutí nevrátit se do Sovětského svazu a přervat své styky s komunistickým režimem — se dostalo Igorovi Gusenkovi zastoupení...

Dne 4. března 1946 byl zatčen známý britský atomový fyzik Allan Nun May. Pod krycím jménem Alex pracoval již léta pro Sověty. Byl odsouzen na deset let do vězení.

Dne 2. února 1950 zatkla britská policie další sovětské agenty. Mezi nimi dr. Fuchse, později předního atomového vědce v NDR.

Krátce poté byli zatčeni sovětské atomo-
vi špióni ve Spojených státech; Harry Gold, David Greenglas, Morton Sobell a manželé Ethel a Julius Rosenbergovi. S jejich pomocí mohl Sovětský svaz urychleně vyrobit atomovou bombu.

Jen zasvěcené kruhy věděly, že úder proti této rozvětvené sovětské agenturní síti byl možný pouze proto, že Igor Gusenko předal západním protišpiónážním orgánům dokumenty, jež vedly k odhalení sovětských agentů...

Kdesi v Kanadě žije dnes dvaasedmdesátiletý muž. Jeho sousedé ho znají jako tichého, zidumčivého člověka, který se věnuje své ženě, na zahrádce pěstuje květiny. Narodil se jako Igor Gusenko. Jeho původní jméno zná jen několik vedoucích pracovníků kanadského ministerstva vnitra...

Soud s vrahy

(čtk): U Krajského soudu v Plzni včera začalo líčení se 34letým J. K. a 40letým M. K. z Plzně, kteří jsou obžalováni ze čtyř vražd dokonaných a jedné nedokonané. Oba v minulosti již trestaní muži jsou obviněni, že i. května zastřelili hída-
čů Stavebních strojů Nýřany. Ještě téže noci se v odlehlém voze Tatra 613 vydali do Prahy, přičemž v Plzni zastavili dvěma stá-
parťáky z Berouna. Dívky byly bestialně zavražděny. Z května posádka Tatry dora-
zila do Prahy, kde nastoupila do taxíku, je-
hož řidič byl zanedlouho nalezen v křoví vedle auta usmrčen sítělnou ranou. Mrtvé-
mu zmizely doklady, bodunky a menší či-
nančí holavost. Podle poznatků vyšetřo-
vatelů se recidivisté J. K. a M. K. v noci z druhého na třetího rozjeli zpět do Plzně, kde na parkovišti poblíž obce Kačez na-
padli anglického řidiče švýcarského ka-
miónu. Jeden z nich na šoféra vystřelil.
Poražený Angličan se doplazil k moto-
restu na Bouchaice, kde našel pomoc. Kri-
minalisté pachatele vytipovali už po prvním útoku na hřbitvě. Podle předsedy senátu
JUDr. E. Vippingera proces potrvá pravdě-
podobně měsíc. Svými následky jde o jeden z nejtragičtějších kriminálních případů v kraji za posledních 40 let.

Opět konzulát USA v Bratislavě

(čtk): Za účasti ministra zahraničí J. Dienstbiera, předsedy SNR F. Mikloška a premiéra SR J. Černogurského otevřela včera velvy-
slancký USA v ČSR S. Templeová-Blacková v Bratislavě opět konzulát USA. — Před 41 lety byla z této budovy stažena američ-
ká vlajka a složená čekala na tuto chvíli.
čekla mj. velvyslancký USA. »Nyní zdra-
víme vás návrat na výsluní svobody.«
J. Dienstbier se mj. zmínil o podílu Čechů a Slováků, dnešních amerických občanů, na úspěšných 200 letech americké federace. Za velký den pro Slovensko označil včerejší den otevřením konzulátu J. Černogurský
KONSULÁČI...

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,26	(5,26)
1000 italských lir	24,16	(24,16)
Rakouský šilling	2,54	(2,54)
Německá marka	17,91	(17,89)
Švýcarský frank	20,92	(20,95)
Americký dolar	31,24	(31,25)
Anglická libra	52,88	(52,97)

(V závorce jsou kursy ze včerejšího dne.)

Konstance – Amadeova manželka

Koncem ledna jsme si připomněli 235. výročí narození Wolfganga Amadea Mozarta (* 27. 1. 1756), v létě vzpomene dvoustého výročí jeho páteho a posledního pobytu v Praze, spjatého se světovou premiérou opery La clemenza di Tito v Nostlicském národním (dnes Stavovským) divadle, a 5. prosince 200. výročí hudebníkovy smrti. Od kulatých výročí se však vrátíme do roku 1777, kdy hudebnímu umělci bylo jednadřacet let a kdy se seznámil se dvěma osobami, které později tak významně zasáhly do jeho životních osudů. Byla to Konstance Webrová, pozdější manželka, a Josefa Dušková, zpěvačka a přítelkyně.

Za umělecké cesty po západní Evropě v letech 1777 až 1779, která vedla přes Mnichov, Mannheim do Paříže a zpět do Salcburku, zdržel se Mozart čtyři a půl měsíce v sídle falckého kurfiřta Karla Theodora v Mannheimu. Koncerty tam, komponoval, vyučoval hudbě a navštěvoval vystoupení slavné manheimské kapely. Seznamoval se s jejími hudebníky a poznal i rodinu Fridolína Webra, houslisty, člena kurfiřtské kapely, zpěváka, nápočívky a opisočave not. Webrovi měli pět dětí, z nichž v době Mozartovy návštěvy Mannheimu byly naživu čtyři dcery: Josefa a Aloisie, nadané zpěvačky, a dle Konstance a Žofie. Ze čtveřice děvčat se Wolfgang Amadeus nejvíce zajímal o Aloisii, kterou vyučoval zpěvu. Přátelský vztah hudebníka se záhy prohloubil v upřímnou lásku, osmnáctiletou zpěvačku však neopětovala.

Po Mozartově odjezdu do Paříže se Webrovi přestěhovali do Mnichova, kde se s nimi na zpáteční cestě sešel; a na vztahu Aloisie k němu se však nic nezměnilo a do rodného Salcburku se hudebník vrátil s trpkými pocity prvního velkého životního zklamání. V září 1779 se Webrovi přestěhovali do Vídně, kde otec po necelých dvou měsících zemřel a dcera Aloisie nastoupila angažmá u operních divadel a v následujícím roce se provdala za herce dvorních divadel a malíře Johanna Josefa Langy.

Po propuštění ze služby u salcburského arcibiskupa a příchodu do Vídně v roce 1781 získal Wolfgang Amadeus podnájem u Webrů. Překonal zklamání z neopětované lásky k Aloisii, pomáhal Josefě, která se pracovala ve výbornou zpěvačku, nejvíce pozornosti však věnoval třetí sestře, devatenáctileté Konstanci. Marie Konstance Cecillie Josefa Johana Webrová se narodila 5. ledna 1762 v dolnorakouském Zeillu a na rozdíl od obou starších sester neprojevovala mimořádné hudební nadání. Byla dobrou klavíristkou a měla skolený hlas, příjemný soprán, ovšem však vystupovala jen výjimečně. Mozart si zpočátku podnájem u Webrů pochvaloval, po několika měsících se však z různých důvodů přestěhoval jinam, styky s Webrovými však nepřerušil. Naopak jeho vztah ke Konstanci se rychle prohluboval, jak prozrazuje jeho dopis otci z 15. prosince 1781: »Moje dobrá, milá Konstance je... nejhodnější, nejdobrosrdečnější, nešťastovější – jedním slovem nejlepší... Není ošklivá, ale také ne víc, než hezká. Celou její krásou jsou dvě černá očka a hezká postava. Není mimořádně chytrá, ale má dost zdravého rozumu, aby mohla zastat své povinnosti jako žena a matka... Rozumí domácnosti, má nejlepší srdce na světě. Miluji ji z celého srdce a ona mne též. Řekněte mi, mohli-li bych najít lepší ženu?«

Wolfgang Amadeus se tedy znovu zamiloval, do další dcery Fridolína a Marie Cecillie Webrových, rychle, byť ne tak překotně jako v prvním případě v Mannheimu, a zejména šťastně. Konstance jeho lásku

opětovala, souhlasila se sňatkem, a když i matka přivolala, snoubenci byli 4. srpna 1782 oddáni ve svatoštěpánském kostele ve Vídni.

Poznávání dalších životních osudů Konstance je do značné míry zříženo nedostatkem dokumentárních materiálů. Z manželství se v průběhu osmi let narodilo šest dětí, z nichž zralého věku se dožili jen dva synové Karl Thomas a Franz Xaver Wolfgang. O manželství Wolfganga Amadea a Konstance byla napsána řada úvah a proneseno mnoho názorů, právě jako často protichůdných poznámek o povaze, vlastnostech a chování Konstance. V prvních letech manželství se Mozartova mladá žena snažila vytvořit manželovi příjemné a šťastné domácí prostředí. Když komponoval, většinou v noci, starala se mu o pohodlí a pohodu, občerstvoval, nápoje a na jeho přání jej bavila vyprávěním, nejčastěji oblíbených pohádek. Zdá se však být nesporné, že do jeho tvůrčího života Konstance podstatněji nezasahovala. U Mozartů bylo veselo, chodilo tam mnoho přátel a známých a Wolfgang Amadeus byl štědrý a zábojný hostitel. V dalších letech pak Konstance prožívala manželovy umělecké vzestupy i pády a stále zápolila s nedostatečně vyplnutým smyslem pro hospodárnost, šetrnost, který časem přiváděl rodinu do značných nesnází.

Vřelý vztah Wolfganga Amadea ke Konstanci dokumentují mnohé z umělcových dochovaných dopisů, například psaní, poslané dva měsíce před Mozartovou smrtí Konstanci do lázní Badenu, kde se léčila: »Nejmilejší, nejlepší ženuško, měl jsem ohromnou radost, když jsem po návratu z opery našel Tvůj dopis... V Badenu prý onemocnělo tolik lidí... Je to pravda? Dej na sebe pozor a nevycházej při špatném počasí! Měj se dobře, má milá! Libám Tě miliónkrát a jsem věčně Tvůj... Žij blaze... shledáme se zase!«

Konstance se vrací do Badenu do Vídně, shledala se s churavějším manželem, ale zakrátko, 5. prosince 1791, se s ním rozloučila navždy.

Po nečekaném a brzkém skonu manžela se ocitla Konstance s dětmi v nesmírně obtížné situaci, v níž si zpočátku nevěděla rady. Na radu císaře Leopolda II. uspořádala koncert s manželem zanechaných děl a výtečku použila k zaplacení dluhů. Získala též roční důchod ve výši 260 zlatých a dalších příjmy z hudebních vystoupení, kterých se aktivně zúčastňovala se synem Franzem, a z prodeje práv k vydávání Mozartových děl.

26. června 1809 se Konstance provdala v Prešpurku, dnešní Bratislavě, za dánského diplomata Georga Nikolause Nissena, s nímž se seznámila asi roku 1797 ve Vídni a kterému tehdy pronajala pokoje ve svém bytě. Rok po svatbě, když se její synové už osamostatnili, odjela s Nissenem do Kodaně. Po manželově penzionování se s ním přestěhovala roku 1821 do Salcburku, kde Nissen sbíral a za Konstancina přispění třídil a zpracovával materiál pro obsáhlejší Mozartovu biografii. Zemřel roku 1826, dříve, než životopis dokončil. Konstance dala nedokončenou práci s množstvím Nissenových poznámek dopracovat dvěma redaktorům a hotovou práci vydala o dva roky později v Lipsku.

Další léta plynula bez mimořádných událostí, jež by stály za zaznamenání. Konstance zemřela 6. března 1842 v Salcburku, ve vysokém věku osmdesáti let; prvního manžela, Wolfganga Amadea Mozarta, tak přežila o více než půl století.

stolen im Wert von 25 Mark verübt. Die Imitationen aus Italien und Taiwan seien so gut gemacht, daß kein Laie die Plastikwaffen von echten Revolvern unterscheiden könne.

reflexe a kritického odstupu od sebe sama, aby člověk u moci uměl rozpoznat okamžik, kdy mu přestává jít o zájem země a začíná mu jít o osobní výhody, které zájem země omlouvá, zdůraznil ve svém projevu V. Havel.

Not macht erfinderisch

SAO PAULO, 10. Juni (AFP). Die brasilianische Wirtschaftskrise hat auch Folgen für die Kriminellen des Landes. Da für zahlreiche Ganoven Revolver für umgerechnet etwa 250 Mark nicht mehr zu bezahlen sind, rüsten immer mehr Räuber und Einbrecher auf Kinderspielzeug um. Der für den südlichen Bezirk von Sao Paulo zuständige Polizeichef sagte am Sonntag, eine zunehmende Zahl von Raubüberfällen werde mit Spielzeugpi-

Odpovědně pak V. Havel na slavnostním shromáždění konzistoria Kodánských univerzity, studentů a učitelů, kterého se zúčastnila mj. i dánská královna Margrethe II., přijal z rukou rektora O. Nathana Sonnenogovu cenu, jejíž hodnota je nyní asi 80 tisíc dolarů. Tuto částku čs. prezident věnuje na charitativní účely.

Při převzetí ceny V. Havel se va svém projevu zabýval fenoménem moci a řekl mj., že lidé touží po politické moci a neradi se jí vzdávají, jednak ze snahy prosazovat své ideály o lepším společenském uspořádání, jednak z přirozené touhy každé lidské bytosti po sebepotvrzení, a dokonce kvůli výhodám, jimiž je život politika nutně provázen. Je to leckdy jen Bůh, kdo ví, jaké jsou skutečné důvody toho kterého politika. Je zapotřebí vysokého stupně sebe-

V. Havel našel všude pochopení

KODANĚ: Československý prezident V. Havel všude na tiskové konferenci v Kodani řekl, že největší úspěchy evropské země kromě balkánských a všude nalezl pochopení pro ČSR a válí mu pomoci. 29.5.94

podnikání, investice i výchovu podnikatelů. Pokud jde o pobaltské republiky SSSR, V. Havel řekl, že jim ČSR přeje, aby získaly tu míru nezávislosti, o kterou usílují, ale aby se tak stalo jedním, a ne národní konfrontací. Připomněl, že Československo má v úmyslu otevřít v těchto republikách své zájmové kanceláře. Na otázku o poměru ČSR k NATO V. Havel vysvětlil, že ČSR nezádala o vstup do Severoatlantické aliance a že to ostatně není ani možné. Československo postačí vztahy důvěry a spolupráce s NATO.

O svém jednání s dánským premiérem P. Schüttlerem a ministrem zahraničí U. Eillemansenem řekl, že potvrdilo shodu nejbližšího názoru na ta témata, o nichž se jednalo a k nimž patří problémy evropské bezpečnosti, helinský proces, postoj k pobaltským republikám a k situaci v SSSR. Dále připomněl, že Dánsko podporuje čs. snahu o přidružení k Evropským společenstvím i o členství v nich, jakmile pro ně ČSR splní podmínky. Poděkoval také dánské vládě za příspěvek na strukturální změny v ČSR jak v rámci Skupiny 24, tak zřetelným vlastním fondů podporujících společně

Rechte sind Rechten zurechts

„Wer sich uns in den Weg stellt, aus dem machen wir einen Fußgängerüberweg.“ Mit solchen menschenverachtenden Parolen geht der Anführer der rechtsradikalen tschechoslowackischen „Republikaner“, Miroslav Sladek, auf Stimmfahrgang. Seine Gruppe brachte am Wochenende in Prag nach Schätzung von Journalisten rund 4000 Sympathisanten auf die Straße und blockierte mit der Forderung nach Sendezeit stundeniang das Gebäude des CSFR-Fernsehens.

Die Parolen des 40jährigen Sladek richten sich besonders an die Opfer der Wirtschaftsreformen und an diejenigen unter den Tschechoslowaken, die sich nach dem Sturz des kommunistischen Regimes in ihrer Hoffnung auf schnelle Änderung getäuscht sehen. Zielscheibe der „Republikaner“ ist dabei neben den Vertretern der „alten Strukturen“ vor allem die von ihnen so genannte „Mafia“ um Staatspräsident Václav Havel.

Die „Tschechoslowackische Republikkanische Partei“ (RSC) ist in ihren Parolen so holzschnittartig, daß das jüngst geschlossene Bündnis von vier anderen Rechtsparteien sie „auf keinen Fall“ in seinen Reihen dulden will. Liberaldemokraten, Bewegung für Bürgerrechte, Republikanische Union und Christdemokraten be-schlossen, gemeinsam die Wirtschaftsreform des CSFR-Finanzministers Václav Klaus zu unterstützen. Ihre Plattform billigt den beiden Teilrepubliken der CSFR weitgehende Autonomie zu. Ganz im Gegensatz dazu spricht Sladek von einer „Regierung der Korruptanten“.

Der Forderungskatalog der Rechtsextremisten der RSC gleicht in vielem auch im Westen bekannten Parolen aus dieser Ecke. Die soeben abgeschaffte Todesstrafe soll wieder eingeführt werden, jeder Bürger das Recht auf Schußwaffenbesitz bekommen. „Pluralistische Demokratie“, so sagte ein RSC-Sprecher am Montag zur FR, „gilt sowieso nur für wenige Familien und Clans. Uns bleiben nur Streik und Demonstration.“

Die RSC-Gegner befürchten, die Republikaner könnten Erfolge erzielen, wenn sie die Roma zu Sündenböcken stempeln und sich damit weit verbreitete Vorurteile zunutze machen sollten. Rassismus möchten sich die Extremisten allerdings nicht vorwerfen lassen. Als sich jüngst Staatspräsident Havel in seinen allwöchentlichen

„Gesprächen aus Lany“ warnend über die ausländerfeindlichen Parolen der Rechtsradikalen äußerte, verklagte ihn Sladek wegen Verleumdung.

Mag es dem RSC-Chef, der an der Prager Karls-Universität im Fachwissenschaftlich-technische Information promoviert hat, dabei vor allem um Publicity gegangen sein, ähnliche Motive dürften auch der Blockade des Fernsehgebäudes zugrunde gelegen haben, bei der die teils alkoholisierten Sladek-Anhänger eine zweistündige Sondersendung mit ihrem Anführer verlangten. Für Schlagzeilen schreckt Sladek auch vor makaberen Verdächtigungen nicht zurück. Als der Abgeordnete Bohuslav Barta Ende Mai mit einem Herzinfarkt im Parlament zu-sammenbrach, verbreitete er ohne je-den Beweis, Barta sei von Havel's Helfern ermordet worden.

Wie weit die aufgeputschten Republikaner-Anhänger zu gehen bereit sind, hat am Wochenende der stellvertretende CSFR-Innenminister Jan Ruml zu spüren bekommen. Ruml war am Samstag zu der Aktion vor dem Sender gekommen, um die Sladek-Fans auf das Gesetzwidrige ihres Tuns aufmerksam zu machen. Als sein Appell zur Mäßigung erfolglos blieb und er sich entfernen wollte, wurde er tätlich angegriffen.

In der Presse werden die Vorgänge um die Sladek-Partei als normale Ergebnisse einer pluralistischen Demokratie gewertet. „Die Tschechoslowakei ist ein demokratischer Staat, und so kann Herr Sladek auf öffentlichen Plätzen erzählen, was er will“, schreibt das Blatt „Mlada fronta dnes“ und fährt fort: „Sladek selbst bezeichnet sich als Politiker. Er irrt. Er nutzt die Freiheit aus, um die er sich nicht verdient gemacht hat, und es fehlt ihm an Verantwortungsbewußtsein, das einen wirklichen Politiker ausmacht.“

Královna v důchodovém věku

Již skoro čtyři desetiletí vládne stylem, z něhož vyznačuje spolehlivost, upřímnost a vědomí odpovědnosti, pravi se v oficiálním životopise královny Alžběty II., vydaném Buckinghamským palácem. U poddaných je královna velmi oblíbena, a to pro svůj udrčený, i když distancovaný způsob chování. Před nedávnem oslavila své pětádesátiny. Dovedená procentům Angličanů je královna sympatická, prozradila anketa listu Sunday Times.

Královniny 85. narozeniny a s nimi spojený vstup do důchodového věku vyvolávají již nějakou dobu spekulace o jejím odstoupení ve prospěch následníka trůnu prince Charlese. Skoro každý druhý Brit se domnívá, že královna by již měla postoupit místo příští generaci, vyplývá z ankety. Náznaky pro rezignaci však zatím nelze pozorovat a mnozí se obávají, že princ Charles „bude dávno dědečkem, než se stane konečně králem“, jak píše noviny.

Královna, která byla korunována 2. června 1953 ve westminsterském opatství, je nejbohatší ženou světa. Podle odhadu disponuje majetkem v hodnotě 20 miliard německých marek. Obyvatelstvo kritizuje především to, že královna přijímá peníze z veřejných prostředků a že ze svých příjmů (jen v minulém roce to bylo 900 milionů marek) neplatí daně. Přesto se královna těší u obyvatel vážnosti, i když její svérázná láska ke koním, obliba ve staromódních

oděvech a pytlovitých kabelkách bývá častým předmětem vtipkování. »Musí královna vypadat jako slečna Marpleová?« položil jednou otázku bulvární list Express. Politická moc královniny se omezuje na vnější reprezentaci, třeba každoročně zahajuje zasedání parlamentu, jmenuje ministry, vypovídá války a uzavírá mír. Je hlavou anglické církve, což je v Evropě unikum. Jako církevní nadřazená jmenuje např. anglickánské primase a duchovní hlavu anglickánské církve.

Pro případ královnina odstoupení se mnozí obávají, že tradiční britské »panování«, jež královna ztělesňuje, za prince Charlese v této formě již nebude možné. Zatímco královna sama je morálně nedotknutelná a do jejího soukromého života je dovoleno nahlédnout jen zřídka, o nějaký ten skandál se zpravidla postarají její děti; noviny jej pak dovedou pěkně rozmáznout.

Symbolický návrat novináře

(P): Včera odpoledne za účasti prezidenta republiky Václava Havla, českého premiéra P. Pilharta, ministra kultury M. Urdého, přání a členů rodiny byla na Vyšehradském hřbitově uložena urna s ostatky Ferdinanda Peroutky, významného žurnalisty a spisovatele, který zemřel 20. dubna 1978 v exilu v New Yorku. O Peroutkově životě, jeho politické a publicistické činnosti v první republice i po návratu z koncentračního tábora v Buchenwaldu, o jeho nerovném boji a nastupující komunistickou diktaturou i o jeho neúnavné práci v exilu promluvil jeho přítel Jindřich Kolowrat a Peroutkuv spolupracovník z Radla Svobodná Evropa

Pavel Tigrid, Peroutkovo dílo, které znovu počíná vycházet, připomněl režisér Jan Kačer úryvkem z Demokratického manifestu: »Svoboda je dílo společenské. Svoboda občanova v moderním státě není svobodou Robinsona na pustém ostrově. Je to stav, který vznikl solidaritou, součinností a vzájemnou pomocí. Je to dílo společnosti, která naleznuvši ve své zkušenosti pro to dobré důvody, kolektivně se rozhodla žít ve svobodě. Svoboda je ne přírodní stav, ne kořist jednotlivcov, nýbrž složité kulturní dílo, souhrn zákonů, které celá společnost si dala, souhrn práv, která si dala, a souhrn

„Stačí si vzít tyto erotické trenýrky a o víc se nestarejte.“

Vyškolí naše vojáky

(ml): Delegace ministerstva obrany USA vedená dr. M. Ryanem nabídla našemu ministerstvu obrany program IMET (International Military Education and Training), jehož ke školení odborníků využívá již na sto zemí celého světa. ČSFR se dostává této možnosti jako první zemi mezi novými demokratickými a střední a východní Evro-

závazků, které na sebe vzala. Jestliže svobodně zřízení chrání individuum, tedy proto, že společnost uznala, že individuum má být chráněno, čili že každý má být chráněn. Vykřádat vznik svobody z úmyslu jen jedincových, z útočného individualismu a bouřlivého sobectví není nic jiného než neudržet vymyšlený škok. »

O. K.

Př. Nabídka americké strany využijeme již letos a vyšleme do základního kursu, který zahájí výkon na podzim, pět posluchačů. Naše ministerstvo obrany přednostně využije kursy odpovídající požadavkům na přípravu odborníků naší armády. Zatímco jedná na etapu kursů se uskuteční v USA, počítá se s působením dvou školících týmů v příštím roce také u nás. PPOVZ

DEMOKRACIE SE MUSÍ ALE BRANIT

MINISTR JAKO OBČAN

Soud je posvátný

Když jsem mířil v sobotu do Mariánských lázní, jely proti mně dva velké autobusy jakési západní cestovní kanceláře. Byly růžové a kdyby se hned za nimi kodrcal onen smíchovský tank, člověk by mohl hádat, že všechna tři vozidla patří témuž provozovateli. Autobusy jely samy a pokud se dalo soudit, nikoho svojí barvou nepobuřovaly. Takže v barvě to asi nebude. Růžová barva zjevně není v principu totéž jako třeba hákový kříž nebo kosočtverec vyvedené libovolnou barvou. Nicméně v době, kdy se řeší otázky formy dalšího trvání tohoto státu, se obyvatelstvo jaksi spontánně rozdělilo na starotankisty a mladotankisty.

Nejsem si jist, jestli mohu hovořit o zadostiučinění, ale už tu neděli, kdy tank poprvé barevně zmutoval, jsem smíchovskému starostovi vyslovil soukromou pochýbnost o možnostech kohokoliv udržet tank nadále dlouhodobě zelený.

Nastala doba silných slov. Pánům poslancům se tak možná trochu nechťně podařilo uvést do života praktickou zkoušku, jak na tom jsme pokud jde o právní stát.

Takže, podle § 202 trestního zákona se trestného činu výtržnictví dopustí ten, kdo se na místě veřejném nebo veřejnosti přístupném dopustí hrubé neslušnosti nebo výtržnictví. Co to je hrubá neslušnost nebo výtržnost je ponecháno na úvaze soudu. Domnívám se, že vždycky budou existovat určitá nepřípustná jednání, s nimiž nebude možno se vypořádat jinak než poukazem na veřejný pořádek. Odpůrci režimu byli postihováni podle mnoha dalších ustanovení trestního práva. Kdyby měla být všechna odstraněna z trestního zákona, moc by z něj nezbylo, ale hlavně by se tam za chvíli v nějaké pozměněné podobě musela znovu dostat.

Delikátnost mého postavení mi jaksi brání zaujmout jednoznačný postoj. Snad se ale mohu vyjádřit jako občan. Především je principiálně nemožné, aby za týž skutek byl jeden občan trestně stíhán

a druhý nikoliv.

Pokud někdo přebarví něco, co je stále vedeno jako národní kulturní památka a pokud se kolem toho strhne takový poprask, jaký se po oné neděli strhl, nedokáží si představit, že by policie v této atmosféře mohla zůstat zcela nečinná.

I když poslanci celou záležitost trochu zkomplikovali, podstata zůstává stejná. Je třeba odpovědět na několik základních otázek. Především co to vlastně onen tank je. Národní kulturní památka je podle mne něco, čeho si zcela spontánně celý národ nebo jeho podstatná část váží. Komunisté nám mimo jiného v minulosti vnucovali svoji představu o kulturních hodnotách. Bylo by ale nesmyslné paušálně negovat vše, co za doby jejich panování začalo požívat zákonné ochrany jako kulturní památka. Je ovšem třeba jasně říci, co nám tento památník vlastně má připomínat. Jestli má stroj určený k zabíjení být jakousi pietou za padlé vojáky Rudé armády, jestli snad má být symbolem ukončení bojů druhé světové války, která ovšem fakticky skončila jinde, jestli je připomínkou toho, že Prahu osvobodila sovětská armáda, o čemž už dneska všichni víme své, či památníkem něčeho jiného a pokud ano, čeho.

Situace je nepřehledná. Většinu obyvatel této země barevně obmě-

ny tanku nijak nepohoršují, což v zásadě neznamená, že by nemělo být chráněno i cítění minority. Nejde ovšem jen o růžový tank. Tak jak se společnost z černobílé mění na pestrou, bude přibývat situací, kdy bude společnost tím či oním značně šokována, mnohdy její část i značně pohoršena. A nalézat hranici mezi pouhým pohoršením a mezi přestupkem či trestným činem bude povinností orgánů činných v trestním řízení.

I když i z hlediska hrozících trestů jde o bagatelní záležitost, měla by se zvolna začít vžívat zásada, že soud je posvátný, a již rozhodne jak rozhodne. Principem soudu je právě to, že jej si společnost povolala aby rozhodoval neshody mezi jejími členy. A buď tato legitimace trvá a pak nemá smysl nutit soud, jak má rozhodovat anebo soudům nevěříme a pak je zrušme a své spory a neshody řešme jinak. Losováním nebo rovnou pěstí.

Nevim jak v této věci rozhodne vyšetřovatel, prokurátor nebo soud. Věřím ale, že to bude rozhodnutí moudré a spravedlivé a zejména, že bude přijato bez zbytečných emocí. Tak či onak o nic moc nejde. Když k odsouzení nedojde, dobře, když dojde, tak taky dobře. Éra, kdy podobné klukoviny měly politický dopad na celý život a celou rodinu, je nenávratně za námi. Zbavit poslanceckého mandátu také není jednoduché (ve srovnání s jinými výtečníky, kteří v parlamentech pokojně sedí by to ostatně bylo absurdní) a být odsouzen za tank na růžovo je pěci jenom něco jiného než mít na krku vykradenou samoobsluhu.

Vždycky mi imponovaly rozsudky anglických nebo amerických soudů, které dokázaly ctít právo a současně být lidsky spravedlivé. Třeba jako onen anglický soud ve věci pána, který požadoval odškodné za čest, která utrpěla zveřejněním informací o jeho chování v končeračním táboře, kde jako vězeň asistoval při vivisekčních pokusech na lidech. Soud po

obsáhlém dokazování dospěl k závěru, že žalobcova čest skutečně utrpěla a po zvážení výpovědi spolupěčnicků mu přiznal odškodné - 9 pencí.

A nakonec. Nejvíce pohoršení vyslovují komunisté, zejména starší ročníky. A tak se jich chci touto cestou zeptat, kdopak z Vás dámy a pánové se horšil a protestoval, když v roce 1988 a 1989 rozháněli pokojné demonstrace, zavírali lidi za pokládání kytiček u Václava a tloukli do těch, kteří jen tak stáli na Václaváku. Obávám se, že Vás moc nebude. Podle mne vaše hlasy nemají žádný význam a Vaše rozhodnutí žádnou hodnotu. A to platí i pro ty, kteří by chtěli tvrdit, že nic nevěděli. Pokud se někdo nedokázal orientovat v tak přehledné situaci, ztrácí podle mne nárok, aby byl nadále brán jeho názor v otázkách společenské morálky vážně.

na vlastní orgán, na vlastní Federální shromáždění, které dávno mohlo změnit zákon, je to projev rezignace na vlastní moc, projev nepochopení k citění druhého, řekl V. Havel. Soudasné uveď, že většina občanů sdílí pocit, že tank není ta nejlepší pomínka obětem války. Podle jeho názoru bylo vhodné uspořádat konkurs na souchu, která by se stala důstojnou památkou. Tank, stejně rezevíjící, by měl přijít do technického muzea. Navázat nové typy vztahů a vytvořit podmínky k hlubší bilaterální spolupráci je smyslem cesty prezidenta ČSR - jak řekl - po čítech skandinávských zemích, již zitra zahájí

PREZIDENT K PŘÍPADU "TANK"

Projev rezignace

(čtk): "Čin poslanců Federálního shromáždění vůbec nesklízí můj obdiv," uvedl k případu smíchovského tanku opět přemalovaný narůžovo v rozhlásově relaci Hovory z Láň čs. prezident Václav Havel. Podle jeho vyjádření poslanci Federálního shromáždění jako svobodně vzniklého nejvyššího zákonodárného orgánu v tomto státě nemožnou postupovat tímto způsobem. "Jejich čin je výrazem bezmoci, rezignace

Tank už ve šrotu

(čtk): Na náměstí Osvoboditelů v Hradci Králové byl v úterý večer odstraněn historický sovětský tank č. 559. V těchto dnech pokračuje likvidace celého městského památníku a uprázdněný prostor bude upraven jako park. Rozhodla o tom vládní rada letos v lednu a zastupitelstvo její usnesení potvrdilo. Radnice ještě na začátku letošního roku doufala, že tank prodá do USA, vojenský kolos však zakončil svou éru ve šrotu.

Růžový tank - šedá budoucnost!

Vnitropolitický komentář Františka Ringo Čecha

Některé čtenáři kritizují mé vnitropolitické komentáře pro jejich styl, stavbu vět a samozřejmě hrubý slovník. Abych změnil styl, k tomu nemám chuť, stavba větná je tak fikající, abych byl současný, moje osobní specifikum a hrubý slovník je pro vnitropolitické komentáře holi nezbytný. A je to právě vnitropolitická situace, která ve mě vyprovokovávala nejhrubší slova. Utlocitný čtenář promine, ale chce snad na mně, když kydal hnůj a vidle mi voněly Chanellem číslo 5?! Tak to jen tak na okraj, ostatně Pepa Kudláček mě myslím obhájil dostatečně ve své odpovědi ušlechtilým mravokárcům ... a my tedy teď můžeme začít kydat ten hnůj:

Skoro všechno je v prdeli. Zbytek je na cestě do prdele. Američtí experti předpovídají zhroutení naší ekonomiky. Hrstka zákonů, prosazená a vyvzodorovaná proti vůli a sabotáží levice prodemokratickými poslanci, je kapkou v moři. Navíc ty dobré zákony vybojované něznými revolucionáři v praxi brzdi záračné obrození bolševik, i ten osvicený z osmašedesátého - zase se nám tí chlápci nějak spojili. A to si myslím, že ta donedávna vládnoucí odrůda bolševika normalizátora je pro nás „přijatelnější“, neb se nám už trochu unavila a umělecky i politicky v uplynulých dvaceti letech vyžila ... na rozdíl od bolševika s lidskou tvář, který je totálně nadřen a chce nás spásit. To je však téma na samostatný komentář, věnujme se tedy dnešnímu titulu.

Snažme se za pomoci zdravého selského rozumu rozpitvat celou situaci a dopátrat se pravdy. Tedy nezbytný úvod ... nejsem si jistý, až budete číst tyto řádky, zda už budeme mít zákon o půdě. Kéž by. Ale - kriminalita roste a nemáme zákon o policii! Výroba klesá, zadluženost podniků roste, malá privatizace je pomalá, velká v nedohlednu, bolšán řádí skoro v každém podniku mimo Prahu, dělníci se propouštějí, úředníci zůstávají, lidi se hádají, všude je špina a lidi na vesnici se začínají bát. To je obrazek současné situace ve státě. Není důvodu myslet si, že by měla být v našem obvodu Prahy 5 jiná - je též obrazem státu. Ale kde to asi začalo. Naše obecní zastupitelstvo vzešle ze svobodných voleb sněmuje. Většina poctivých, upřímně myslících občanů neví, co dříve, kam dřív skočit. Valí se to na ně ze všech stran, peněz málo. Co dělat? Nápady se rodí, jsou schvalovány, jiné odmítány, ale upřímná snaha tu je (necht' mi pan starosta promine, nebyl jsem u toho a tak předkládám pouze svou logickou rekonstrukci).

Všude je šunt i kvalita, tomu se nedá zabránit. A tak sedí v zastupitelstvu taky občan X a ... nápady nemá. Svezl se na politické situaci, byl rychlý a - hopla už je v zastupitelstvu. Jenže, co s hlavičkou bez nápadů? Jak říká Miloš Kopecký, co s hlavou, kde vítr honí vzduch? Občana X svírá úzkost, něco by měl taky říct, aby nevypadal jako ten olupnej bíbec a ostatní si nevšimli, že mu to nemyslí. Horečně naplná placenou mozkovnu. A najednou zčista jasná - Nápad! Tank. Odstraňme tank! Hanbu naší čtvrti!! Symbol okupantů!!! Jak lákává, svůdná a lechtivě revoluční myšlenka. Rázem je pokrokovou a ušernou. Část představenstva se neuváženě chytne a je to. Rázem je po ostatních problémech, čistota, pořádek, bezpečnost, prosperita, běh magistrátu a věcí veřejných. Je tu tank! Génus X vymyslel tank!

Tolik tedy k našemu zastupitelstvu. Uvedl jsem první hypotézu, kdy vycházím z hlouposti dotyčného a nepřipouštím hypotézu druhou, a sice záměrnou sabotáž a odvedení pozornosti od věcí důležitějších. Necht' mi to dotyčný přičte k dobru.

A problém je na světě! Heuréka! Pankin spěchá k Dienstbierovi ... ten na Hrad ... Alksnis má radost ... Komsomolskaja pravda soplí ... skalní komunisti (kterým už otrnulo) začínají řvát ... a řeší se a vysvětluje ... zákon o půdě počká, my máme problém tank. Jak se dme pýchou hruď občanovi X, který první vystoupil s tak produktivní myšlenkou! Teď se ukáže, kdo je kdo! Jsi pro tank? Ci nejsi pro tank?

No - a už to vypadá, že se zase začneme zajímat o takové směšné maličkosti, jako třeba proč musí lidi kupovat shnilý brambory a - přichází první obětí. Student akademie, který má docela dobrý nápad. Natře tank na růžovo! A začne to znovu. Pankin k Dienstbierovi ... Dienstbier k Pankinovi ... Komsomolskaja pravda ... student vysvětluje, dav se znovu srocuje, trestat? Netrestat? Přichází voják a znovu natřává tank na zeleno. Komunisti pod ním slávi, kladou květiny a nepokrytě řvou, jak nás všechny jednou oběje. Dav proti nim zpívá Lennonovu píseň.

Joj, umíme se my Češi zabavit, co? A co legrace se užije! Dokážeme při tom zapomenout i na ty shnilý brambory a pomalý rehabilitace. Každý řvů však trvá jen chvíli a když už to vypadá, že se budeme zase trochu věnovat něčemu jinému, další geniální počín. Parta veselých poslanců znovu natřává tank na růžovo. Světe, div se ... a zase si řeknete, někdo z nich musel přijít s tím nápadem, prošel, pak se musely vyhotovit ty slušivé kombinézy ... to je času ... to je času ... Panebože! Přichází Kubišová a zpívá. Panebože! A znovu bude putovat Pankin k Dienstbierovi atd ... atd ... pořád dokola. Jsme my to ale stateční revolucionáři!

A sedlák si řekne: Ten zákon o výtržnictví je husnej! Neměl by se spíš zrušit ten husnej zákon? A kdo ho může zrušit, já ne, já jsem sedlák, ale moji poslanci by ho měli zrušit! A né sami porušovat zákon, i když je husnej. Vytváří se nebezpečný precedens. Když student akademie a poslanci ochránci demokracie mohou takto nakládat s tankem, můžou klidně podle stejného klíče urazit Sládek hlavu soše svatého Václava, která ho pobuřuje svojí mrtovorností. Anebo popřspáde zapálit Hrad. Hájít se může úplně stejně jako student a poslanci. V řevu davů zaniká lidský hlas moudrého pana Hanáka a vládních poslanců. V parlamentu bude živo. Bude znovu o čem se hádat. Je to pfeji jen zábavnější, než ten policejní zákon či zákon o půdě. A třeba se pozapomene i na to nešťastné složení předsednictva...

A já se tedy ptám jako prostý občan ze stránek tohoto prostého inzertního listu: Jakou to má cenu? Komu to vlastně slouží? Řekne se happening - legrace. Jsem šašek a tak bych měl legraci trochu rozumět, ale ... at se namáhám, jak se namáhám, moc se nesměju. Propadám vidině šedé budoucnosti s růžovým tankem. Pane Ruml, pane Brajtnka, moc si vás vážím a budu vás volit, ale kam jste dali, chlápce, rozum?

A teď to shrnu. Nejsem pro falšování dějin. Ale musím bohužel trvat na dodržování zákonů - a že jsou bílý, není moje vina. A když legraci, tak třeba takhle:

Vážený soudruhu Svobodo!

Na schůzi Obecního zastupitelstva Prahy 5 bylo rozhodnuto zříditi v parku před Štefaníkovými kasárnama placené parkoviště a to se zpínou platnosti od února 1948. Dle hlášení zřízence nachází se na placeném parkovišti Vaše vozidlo PZ 23.

Přikládáme složenku na uhrazení parkovného ve výši 16.823.645,- Kčs. Zaplatíte prosím do 14 dnů. Možná uhradit i fakturou ze Slušovic. Dále Vás žádáme, abyste se dostavil s vozidlem k technické prohlídce na Mičanky a opanil své vozidlo stěrači, ukazatelmi směru a povinnými zásterkami. Vzhledem k tomu, že hodláme v parku vybudovat pomník generála Vlasova, který osvobodil Prahu před Vami, oznamte nám, zda hodláte i nadále využívat našeho placeného parkoviště.

S občanským pozdravem soukromému podnikání čest

Dopravní oddělení magistrátu Praha 5

P.S.: Pokud byste chtěl přispět na konto pomníku generála Vlasova. Č.b.ú. 005 684 293

P.P.S.: Ale měl byste se sakra praštit přes kapsu - byl to Rus!!

NA MĚLNÍČE NATŘELI TANK NA BRČALOVĚ ZELENOU A NAPĚVALI, ŽE JE TO PAMÁTNÍK NA VÁLKY ŠPOT. ARTYŮRY A ŽE BOUFAY, ŽE TO BYL DOŠEDENÍ TANKU, KTERÝ PŘIŠEL DO MĚSTA. UMÍSTĚNÍ TANKU SE JASNĚ PŘEBĚHNE...

(č): Členové KAN odmítají být jako občané zastupování ve FS jeho předsedou A. Dubčekem a nepřejí si, aby jejich jménem mluvili v Sovětském svazu. Uvádějí to v otevřeném dopise, který reaguje na sio-va A. Dubčeka, jímž se jménem veřejnosti omluvil v Moskvě za „růžový tank“. Současné poukazují na to, že zradili veřejnost už v minulosti tím, že podepsal v roce 1968 souhlas se vstupem sovětských vojsk.

(čre): V prostorách na Vpšlonce v Chebu byl do výše jednoho až dva metry postříkan červenou barvou památník americké armády. Prezidium Svazu přátel USA v Chebu odsoudilo zhanobení pomníku první pěší divize, na němž jsou vyryta jména 635 padlých amerických vojáků. Pomník byl členy Svazu přátel USA včera ráno uveden po tříhodinové práci do původního stavu.

Prags rosaroter Panzer kommt ins Museum

Denkmal der Befreiung Prags wird abgebaut / Doch zuerst wieder ein grüner Anstrich

ug PRAG, 9. Juni. Der rosarote Panzer von Prag — umstrittenes Denkmal für die Befreiung der tschechoslowakischen Hauptstadt von der Besetzung durch Hitler-Deutschland — soll ins Museum verfrachtet werden. Das meldeten am Wochenende die CSFR-Zeitungen unter Berufung auf einen Beschluß des tschechischen Kultusministeriums. Der bisherige Standort des T 34 — der „Platz der sowjetischen Panzergrenadiere“ im zentralen Prager Stadtteil Smichov — soll so umgestaltet werden, daß er den Verdiensten an der Befreiung Böhmens und Mährens besser gerecht wird.

Wie der stellvertretende Prager Oberbürgermeister Jan Exner unter Berufung auf den Beschluß des Ministeriums be-

kanntgab, soll der Panzer aus der Liste der tschechischen Kulturdenkmäler gestrichen werden. Seinen neuen Platz wird er im Museum für Luft- und Raumfahrt in einem Prager Außenbezirk finden. Voraussetzung für den Abbau sei allerdings, daß der rosarote Panzer vorher noch einmal Grün gestrichen wird. Für die Neugestaltung des Platzes will der Prager Magistrat einen Architekten-Wettbewerb ausschreiben.

Sollte der Beschluß des tschechischen Kultusministeriums endgültig sein, geht ein monatelanger Streit um den Panzer T 34 zu Ende, der am 9. Mai 1945 an der Spitze der Roten Armee zur Befreiung Prags in die Stadt gerollt war. Nach dem Sturz des kommunistischen Regimes hat-

te die Stadtteilverwaltung Anfang dieses Jahres beschlossen, das Denkmal zu entfernen. Nach heftiger Kritik wurde die Entscheidung dem Kultusministerium übertragen. In einer als Happening verstandenen Aktion bemalte eine Gruppe von jungen Leuten um den Kunststudenten David Cerny am 28. April das martialische Denkmal dann rosarot. Zwar erhielt der Panzer bereits wenige Tage später seinen grünen Tarnanstrich zurück. Aber eine Gruppe von Parlamentsabgeordneten bepinselte ihn Mitte Mai aus Protest gegen eine drohende Bestrafung Cernys wieder rosarot. Dies hatte einen geharnischten Protest der UdSSR zur Folge. Sowjetische Kriegsveteranen sammelten Geld, um den Panzer zurückzubringen.

O. Havlové a V. Čáslavské do dětského domova v Horních Pobornicích, Španělské královna se včera podívala na smíchovský tank, navštívila Lány a zámek v Tróji.

Královna u kardinála

(čre): Španělská královna Sofie a její sestřenice princezna Tatjana, které jsou od

soboty v CSFR na soukromé návštěvě na pozvání V. Havla a paní Olgy, se včera setkaly s Františkem kardinálem Tomáškem. Otec kardinál vysoce ocenil podíl Španělska v šíření křesťanské kultury a vyjádřil

radost nad tím, že obě země prožívají konec století v demokracii. Královna i princezna si prohlédly Pražské jezulátko, sošku původem ze Španělska, zúčastnily se bohoslužeb a mj. zavítaly v doprovodu

Historie jednoho tanku

(monolog Davida Černého)

Třidvacetiletý student sochařství (VŠUP, ateliér Kurta Gebauera) nejspíš netušil, jak velkou reakci jeho akce vyvolá. Jeho předchozí projekty a sochy se sice přehlédnout nedaly (trabant na nohách Quo vadis, Stalinyovy kosti v katakombách pod bývalým pomníkem téhož), avšak v Moskvě se o nich nemluvilo. O růžovém tanku ano.

I. Nápad

...jsem trochu provokatér, trochu exhibicionista, všechno, co dělám v posledních třech letech do těch lidí nějak tlačím. Ale o to nejde. Ten tank byl vždycky ohavný a potom, když neschválili jeho odstranění, přišel tenhle okamžitý nápad, nevím kde, kdy a jak se zrodil, asi jsem se s ním probudil. Nevím, proč mě předtím napadl trabant na nohách. Stejně tak mě napadl růžový tank. Barva? Jiná možnost není. Růžové je měkké. Je to plyšák...

II. Čin

...trvalo to možná čtrnáct dní, obvolal jsem pár lidí, potřeboval jsem jich dvanáct, ale pozvat jsem jich musel víc, protože někdo odpadnul, kontaktoval jsem asi dvacet lidí, z nich to někdo poslal dál. Dohodli jsme se na pátou ráno, dorazili, sundali jsme z auta štafle a vydali plechovky s Balakrylem, pod tankem jsme objevili ještě jedny štafle, takže jsme si je vzali taky. Bylo ještě šero, odsejpal to a po čtyřiceti minutách přijeli policajti. Tři vozy, klasický zdtah, tvrdý americký obličej, tak končíme pánové a dámy, řekli a dívali se jako tuhý chlapi. Já jim předložil krásný falešný papír s nakreslenými razítkama, na nich bylo povolení k přebarvení za účelem filmování, ten film byl poetický příběh nazvaný Historie jednoho tanku, původně jsem to chtěl podepsat Salvador Dali a André Breton, škoda, že jsem to neudělal, nakonec tam bylo něco jako Jeřábková a Bláhová. Policajti si to prohlíželi, asi za minutu mi to vrátil a povídal, že až budeme příští filmovat, máme zavolat, stačí den předem, vte, oni nám potom volají lidi, co se děje. Lidi postávali kolem, statovali, ale nic víc. Policajti tam byli pár minut, pak zasalutovali a odjeli, a my jsme rychle sbalili věci, podepsal jsem se dole na soklu a pryč. V parku zůstal jen jeden člověk, kterej přijel na kole a najednou znovu houkačka, čtyři vozy, ale kolem ani noha...

III. Vyšetřování

...v pondělí sebrali nejdřív bratra, bratrance a otce, všechny najednou. Bratra protože jsem mu řekl, aby umyl auto, otec musel s ním, protože bratr je nezletilý, bratranec byl prostě u toho. Padaly otázky typu, co jste dělal, když jste si vzal klíčky, co jste otevřel dřív, dveře nebo kufr, co v něm bylo, ha, skvrny, jaký měly tvar. Bratrance pohrozili, že ho vyhodí ze školy, když nebude vypovídat a že vypovídat musí. To řekli taky spolužačka, kterou sebrali v úterý ve škole, udělala chybu, protože měla boty umazaný od růžové barvy. Povídal jí, že je to jen předběžná výpověď, během ní napsali obvinění, když vypověděla, obvinění zase roztrhali. Já se potom večer telefonem ohlásil, že den nato přijdu na policii, výslech byl velice korektní, ale sebrali mi občanský průkaz, protože mám hvězdičky přemalovaný zelenými korunkama, chtěli vědět, jak jsem na ten nápad s tankem přišel a já jim povídal intuice, my umělci tomu říkáme, že nás políbila múza, zaprotokolováno, kdo natíral s vámi, žádná odpověď, chytáky typu kdo pak s vámi nasedl do toho auta. Dělali expertizu barvy, došli k tomu, že je to barva složením odpovídající Balakrylu, ale to mohli poznat i podle plechovek, které jsme naházeli do košů kolem. Projevili i smysl pro recesi, ale jeden mě zarazil, když povídal, že je to jako bych šel a natíral sochu svatého Václava...

IV. Trest

...když vyslyšeli tu spolužačku, dali jí na chvíli za katra a s ní se tam octl i velký růžový prst, kterej jsme na tank instalovali. Užili jsme ho předtím od jedné sochy a zatím je jediný, kdo je za růžové tank ve vazbě. Já mám na krku paragraf 202, výtržnictví, kterej je dost gumovej a teď čekám, co bude dál...

OD RÁNA se ve Federálním shromáždění vědělo, že iniciativní skupina poslanců připravuje odvetu za znovuzelenání smíchovského tanku. Když se krátce po 18 hodině objevily na tanku postavy v slušivých modrých kombinézách s nápisem FS ČSFR, zřítka demonstrace za zrušení paragrafu 202 a zastavení stíhání studenta Davida Černého nový rozměr. Z třiceti přítomných poslanců se do natírání na růžovo pustilo jen několik, mj. M. Malý, K. Samková, S. Devátý a P. Kulan. Všichni se usmívali a za jásootu asi dvou tisíc přihlížejících byli za čtyřicet minut hotovi. Předseda Sněmovny národů Rudolf Battěk to komentoval slovy: Rád se zúčastním každé veselé akce, zvláště v dnešní tak vypjaté době...

LONDYN: Rekl jsem si, že nemohou vstoupit na moji zahradu a zpusožit ji. Tak jsem se rozhodl, že si opatřím tank. Touto pádnou úvahou odůvodnil britský právník Barry Dearing rozhodnutí zabránit vodárenskému podniku v hrabství Lancashire v severozápadní Anglii za každou cenu v překopání jeho zahrady kanalizační přípojkou. V zahradě je mnoho stromů a dokonce i památky z římského období. »Moje trpělivost přetekla, když jsem na zahradě spatřil močit jednoho kopáče,« uvedl Dearing s tím, že si krátce nato opatřil vyřazený tank sovětské výroby typu T 34, který byl údajně dříve nasazen v Československu a měl být poslán do Angoly. Dal jej postavit do vrat zahrady a od minulého týdne, kdy tak učinil, se prý u něj nikdo z městské rady neobjevil.

Nátěr jednou barvou

BĚHEM „LAKOVACÍCH AKCIÍ“ se před smíchovským tankem objevil portrét generála Andreje Andrejeviče Vlasova. Ve stejnou dobu jsem se zúčastnil semináře k ústasti vlasovců v Pražském povstání, který se konal v přeplněné posluchárně Právnické fakulty.

Myslím, že mám k tomu co říci. Moje práce o Vlasovovi byla v roce 1968 vyhodnocena v soužetí Čs. svazu protifašistických bojovníků, mezitím vyšla ve francouzském obojstránském časopisu La Lén a připravuje se i její otištění v Německu. Myslím, že posoudit, zda byl Vlasov zrádcem nebo osvoboditelem, náleží především ruskému lidu. Do pražského povstání však Vlasov sám aktivně nezasáhl. Mohl ovšem jako nejvyšší velitel Komitétu pro osvobození národů Ruská jedním rozkazem zakázat veliteli I. divize generálu Bunjačenkovi podporu českých povstalců, ale nečinil to. Na druhé straně nelze zapomenout těsné spolupráci Vlasova a SS. Nejde jen o návštěvu u Himmlera.

V době, kdy byl generálporučíkem Vlasov velitelem vyšší jednotky pod Leningradem, zaslala mu manželka telegram: Byli gastli. Slo o smlouvenou SS? Nic bych nanařmál a plně bych

šifru o „náštvě“ NKVD. Vlasov, který byl v Rusku ženatý, se oženil dne 13. dubna 1945 v Karlových Varech. (Oddací matřka, svazek 2, roč. 1945, por. č. 102). Touto manželkou pečoval čtyřicetiletý generál byl 36letá Adelhaid Luise Elise Bielenbergová, rozená Tietzová, ošetřovatelka v lazaretu SS, vdova po důstojníku SS. Láska si jistě nedá poroučet. Ale svědky je možné si zvolit. V Karlových Varech stáli za snoubencí SS-Oberführer Erhard Krüger a SS-Sonderführer Arnold Schaber. Zdá se mi těch nových písmen označujících organizaci, která byla Mezinárodním vojenským tribunálem v Norimberku označena za zločineckou, příliš mnoho.

Na zmíněném semináři byl vyřčen i návrh, aby některá z ulic či náměstí v Praze nesla jméno Vlasova. Patří tato čest příteli a spolupracovníkovi SS? Nic bych nanařmál a plně bych

ces. Proto ministerstvo rozhodlo o operativním, provizorním řešení, totiž o deponování tanku do vojenského muzea s tím, že upuštění od památkové ochrany bude vyřešeno dodatečně. Ministerstvo kultury vyhlašuje soutěž na vytvoření skutečně důstojného památníku všem obětem války.

Jako na Divokém západě

(Čre): Tři policejní hlídky a civilní bezpečnostní služba musely zasáhnout, když se v Plzni strhla v sobotu rvačka poté, co se muž tmavé pleti údajně pokusil ukrást tržbu uměleckým kovářům před-

vádějším na náměstí své řemeslo. Na hranici se kovové zaútočilo asi 15 Romů a výsledkem jsou dva hospitalizovaní kovářepci a dva zranění příslušníci civilní bezpečnosti. Také k další události došlo na Ptzeňsku, když u obce Merklín vystřelil stopař na řidiče, který ho chtěl svězt.

Terorista ze Staroměstského náměstí a Hostivaře už rok uniká

ŠANCE STÁLE JE

ZÍTRA v 16.10 hodin to bude na minutu přesně rok, co na Staroměstském náměstí v Praze detonovala amatérsky zhotovená časovaná bomba. Terorista ji umístil ve sportovní kabele na úpatí pomníku mistra Jana Husa a naměřoval do místa největšího shromáždění lidí — do prostoru před orloj.

Mezi téměř dvěma desítkami zraněných na tom byla nejhůř turistka ze SRN s těžkými úrazem oka.

O dva měsíce později — 2. srpna 1990 — opakoval šilenec svůj čin podruhé. Tentokrát to bouchlo ve 14.30 hodin na Hostivařské vodní nádrži. Výbušný systém byl zamaskován v příkrém břehu a jeho ústí mířilo na nudistickou pláž. Většina projektilů hromadně střelily však našťávej zasáhla jen vodní hladinu.

Tolik malá rekapitulace dodnes neobjasněných teroristických útoků.

S otázkou, zda se v tomto případě naplní ono kozlínovské: do roka a do dne, jsme se obrátili na zástupce velitele speciálně vytvořeného týmu kriminalistů a vyšetřovatelů — „Výbuch“ mjr. JUDr. Josefa DOUCHU.

„Nenaplní. Na objasnění případu však pracujeme intenzivně dál. Pochopitelně, že v průběhu vyšetřování se těžiště naší práce přenáší na různé oblasti. V první fázi jsme především shromažďovali a vyhodnocovali svědecké výpovědi, fotografie, videozáznamy z místa činu. A musím konstatovat, že veřejnost nám maximálně pomáhala. Cenná svědectví jsme získali i ze zahraničí.

Pokud vím, do pátrání se zapojili také psychotroznici...

„Ale jejich aktivita nepřinesla žádný výsledek. Větší naději na úspěch slibovalo prověření alibi všech vytypovaných podezřelých osob. Situaci nám

v tomto směru komplikovalo například pátrání po vojenském zbrojovi Zdeňku Chaloušovi. Podle tehdejších informací mohl sdělit důležité informace o pachateři.“

A výsledek?

„Po jeho zadržení jsme zjistili, že celou dobu, kdy ho policie hledala, strávil v Jugoslávii, kam ilegálně přešel se skupinou polských občanů z Maďarska. V Jugoslávii byl ve vězení. O našem případu nic podstatného nevěděli.“

Jakým směrem se ubírá vyšetřování dnes?

„Zaměřujeme se především na pátrání po původu jednotlivých komponentů, z nichž byly oba nastražené výbušné systémy zhotoveny. Tzn., že zjišťujeme jejich výrobce a distribuci k odběratelům. Neocenitelnými pomocníky nám přitom jsou odborníci z výzkumných ústavů z oblasti hutnictví a strojírenství. Dnes máme k dispozici solidní poznatky, o nichž však zatím konkrétně nemohu hovořit. Šanci na odhalení pachatele tedy stále máme.“

Řidič z auta utekl, pomoc hledal u odstaveného vozu, ale domnělý zachránce na něho také vytáhl pistolí. Přepadený se spasil útekem do vesnice, odkud zalarmoval policii. Útočníci mezitím s jeho vozem odjeli. Příhoda jako na Divokém západě — bohužel z Čech.

Právě v době, kdy v Praze probíhá výstavba nové budovy ze velké obilné „sodové“ vody, jeden lehký kárářský pavilón, kde atraktivní American Bar, kde obstarovali černošští číšníci, dvě pekárny pečiva s neustále čerstvými výrobky a sedm stánků cukráren.

Také celníci hledají Picassa

(ml): »Nejpozději šedesát minut po hlášení kriminální ústředny o krádeži čtyř Picassových obrazů v pražské Národní galerii byly uvědoměny všechny čs. celnice, aby se zapojily do pátrací akce.« Řekl včera na tiskové konferenci generální ředitel Ústřední celní správy dr. JIŘÍ Hronovský. Zatím se ale všechna opatření na našich státních hranicích mímala účinkem a pachatelé zůstávají i nadále neznámí.

Nemalé problémy má podle slov dr. Hronovského celní správa v boji proti narkotikům, které se podlouhne transportují přes naše území. Obchodníci se smrtí dopravují své zboží tak zvanou »balkánskou cestou«, tedy přes naše území dále do západní a severní Evropy. Naše celní správa proto uzavřela dohodu o spolupráci s NSR, Maďarskem a Švédskem, v současnosti se jedná s řeckými a francouzskými orgány. Dobré vztahy se rozvíjejí i s celní správou USA.

Francouzští celníci poskytnou pomoc při

tvorbě nového programu výpočetní techniky, kterou nám dávají zdarma k dispozici.

Připravuje se též nový čs. celní sazebník. Bude obsahovat osmimístný číselný kód a novou strukturu celních sazeb. Platit by měl od 1. ledna 1992. Také jednotný celní doklad JAT, používaný státy Evropského společenství pro zjednodušení formalit při dovozu a vývozu zboží, bude u nás zaveden od příštího roku.

Ředitel ÚCS dr. J. Hronovský uvedl, že v prvním čtvrtletí letošního roku naše hranice překročilo v obou směrech 29 394 000 osob, z toho 9,5 miliónu našich občanů. Ne všichni cestující však dodrželi celní předpisy. U 2474 našich občanů hodnota zadržovaného zboží přesahuje 18 miliónů korun. Zahraniční návštěvníci se dopustili 8817 celních deliktů v hodnotě 31 miliónů korun. Naši občané nerespektovali v 317 případech devízová nařízení a pokusili se vyvézt 4 438 000 Kčs. Cizinci mají na svém kontě 4972 deliktů v hodnotě 3 836 000 korun.

JIRI LOCHMAN

„Až budeš velký, budeš také pracovat v komisi pro objasnění události ze 17. listopadu jako tvůj dědeček a pradědeček.“

Proměnlivá přízeň voličů

(Čre): Institut pro výzkum veřejného mínění uveřejnil výsledky květnového šetření v ČSFR k vývoji volebních preferencí. Pro ODS by v ČR ve volbách hlasovalo 17 procent respondentů, což je více než dvojnásobek ve srovnání s OH. OF jako takové má přízeň pěti procent voličů a ODA, působilé spíše dojemem politického klubu, nemá téměř žádný hlas. Stabilitní je podíl deseti procent hlasů pro KSČM a KDÚ. Přibližně pět procent příznivců mají rovněž HSD—SMS a SPR—Republikánská strana Československa. V SR by v současné době obdrželo HDS více hlasů (38 procent), než získala VFN v minulých parlamentních volbách. Nyní se pro ni vyslovila pouze tři procenta dotázaných. Ziráři voličů zaznamenalo KDĎH — z 21 procent na počátku přezna na osm v květnu. C.C.

„Omlouvám se za pozdní příchod, zdržela mě manželova sexuální nezdrženlivost!“

DOBROU CHUŤ

V areálu výstav bylo osm restaurací, 50 ochutnáváren, 18 hostinců a pivnic, pět vináren, dvě kavárny, čtyři uzenářské pavilóny, dva pavilóny, kde se výrobě prodávalo kakao, tři pa-

ROZHODUJE PRODUKTIVITA

NEJMÉNĚ PRACOVNÍCH HODIN ODPRACUJÍ NĚMCI, NEJVÍCE JAPONCI

V mnohých novinách západoevropských zemí uveřejnili tabulku (přetiskujeme ji) s délkou pracovní doby průmyslových dělníků. Všechny údaje jsou za rok 1990, pouze z Japonska o rok starší.

A právě dělníci této země mají nejdelší pracovní dobu, plných 2143 hodin ročně. Za nimi s mírnými či většími odstupy následují Portugalci, Američané, Švýcaři, Řekové... Nejkratší čas jsou v práci německí dělníci

(z původních zemí SRN), o něco více dánci, rakouští, finští...
 »Naši dělníci jsou v továrnách téměř o pět set hodin méně než jejich japonská kolegové. Co z toho vyplývá? Vlastně jenom to, že délka pracovní doby

není rozhodující. Důležité je, že produktivita práce je u Japonců o necelých 11 % vyšší než u našich dělníků. Také to, že naši dělníci si vysokou výkonnost udržují i ve vyšším věku, zatímco u Japonců po dovršení padesátky klesá. Co nejkratší pracovní doba s co nejvyšší produktivitou do relativně vysokého věku dělníků — k tomu musí usilovat snažení zaměstnanců i jejich zaměstnavatelů,« komentoval statistiku v německém listu Tagesblatt.

Švédský deník Sydsvenska Dagbladet je téměř shodného mínění: »Délka pracovní doby Miká je velmi málo. Naši dělníci jsou s ročními 1800 odpracovanými hodinami v tabulce na osmém místě, pokud jde o produktivitu však na čtvrtém. U japonských „včelíček“ je zajímavé, že pracují nejdéle a zároveň mají nejvyšší výkonnost. Jiné tabulky — a zajímavější — dokazují, že průměrný věk japonského průmyslového dělníka je 63,5 roku, našeho o více než šest let vyšší!«

Nejlapidárnější se vyjádřil ve švýcarském listu Aktuell: »Délka pracovní doby vytržená z celého komplexu nenaznačuje vůbec nic.«

strážné výtěly ze služební zbraně. Avšak ani tyto prostředky nepomohly, a tak musel jeden z policistů pistolí obrátit proti nejagresivnějšímu útočníkovi, jehož postřelil na noze. Konec běsnění však učinil až příjezd dalších policistů.
 Tři útočníci skončili ve vazbě, pátářčiceletý praporečkář a 23letý nadstrážmistr jsou v pracovní neschopnosti, která potrvá nejméně deset dnů.
 Krajská inspekce při prošetřování jejich zkrádeží shledala použití služební zbraně několikrát zcela oprávněným. »Jsmo odhodláni použít 369

Arbeitszeiten im Vergleich

Tarifliche Jahresarbeitszeit für Industriearbeiter 1990 in Stunden

Bude zase bouřka?

Existuje návrh na hotelovou přístavbu Chotkova paláce ● ÚHA myšlenku doporučil, rozhodnout musí příslušné orgány

Praha (sch). Po zkušenostech s projekty hotelů na Malé Straně bychom neradi strhli další bouři, a proto předesíláme, že vše, o čem dále píšeme, je zatím záměr. Nicméně záměr, k němuž už se Útvar hlavního architekta vyjádřil kladně, a který bude nadále projednáván. Berme ho proto tak, jak si v současnosti stojí, jako problém k diskusi, o němž budou teprve městské a místní orgány rozhodovat.

A nyní o vlastně jde... Firma Cunard předložila návrh na přístavbu Chotkova paláce, která by se měla uskutečnit v rámci hotelového komplexu. Zatím existují dva návrhy. První zpracoval architekt Dimakopoulos, který situuje přístavbu k východní a jižní fasádě domu v Helličově ulici 1 a propojuje ji ve čtyřech nadzemních podlažích s Chotkovým palácem. Kapacita by byla asi 104 ubytovacích jednotek, plus podzemní garáže pro 61 vozidel.
 Druhý návrh je ze SDRPMA, přístavba řeší formou dvorcové stavby. Počítá s 94 ubytovacími jednotkami, objekt je nižší atd.

V obou případech se ovšem počítá se zbouráním Nostlicova divadla, což je první úskalí záměru. Jde o objekt památkově chráněný a památkáři na jeho ochraně trvají. Naopak ÚHA zastává názor, že přístavbou divadlo památkovou hodnotu ztratilo.
 ÚHA také celkově výstavbu doporučuje a zastává názor, že hotel by byl pro oblast přínosem. Přiklání se k variantě SDRPMA s výhra-

dou, že se objekt nepřiblíží k Čertovce tak blízko, jak je zatím navrhováno.
 Firma Cunard má o stavbu samozřejmě zájem. A nabízí i určité kompenzace — zrekonstruování dalších domů včetně bývalého kostela sv. Máří Magdaleny, kde je dnes archiv ministerstva vnitra, objektu státní tiskárny atd. Je ochotna i zrekonstruovat část Čertovky. Připomeňme, že kus je hotel, na zbytek nejsou peníze a celá Čertovka zůstává mrtvým korytem.
 I to je tedy ve hře, i když nikde není řečeno, že pokud bude rozhodnuto o stavbě hotelu na tomto území, musí to být právě tato firma. Investor může vzejít z veřejného konkursu atd. Nicméně nejprve je nutné rozhodnout, zda vůbec stavět, či ne a případně jak. A to čeká valnou radnici a Prahu i a samozřejmě i místní obyvatele.

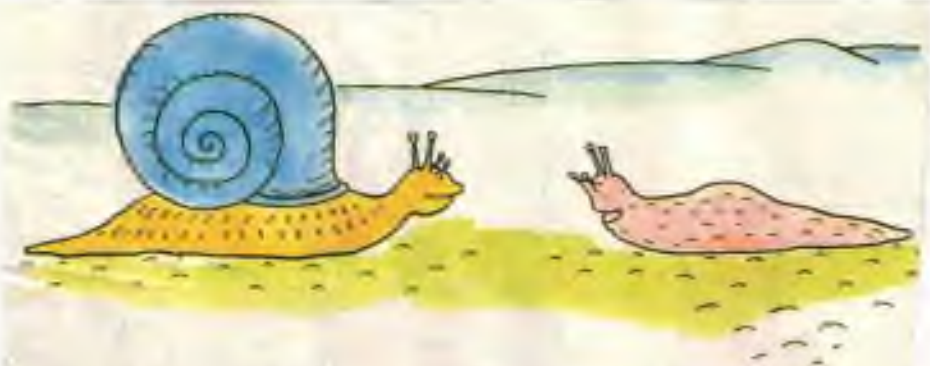
Rozvášněné Romy nic nezastavilo

Příčinou jejich řádění mělo být původně vyřizování účtů s jedním chomutovským občanem. Podle informací z policejních zdrojů se hlídka snažila nastolit veřejný pořádek, ale asi dvacet Romů ji obkličilo a kámen, klacky, tyčemi a dalšími předměty proti ní zaútočilo za vydatné podpory romských žen a dětí. Policistům nezbylo, než použít služebního psa Bena a nakonec i vý-

řetěly ze služební zbraně do vzduchu a pak i do nohy jednoho z útočníků a ani služební pes nedokázal zastavit početnou skupinu rozvášněných Romů, kteří napadli dvoúčelennou policejní hlídku v Chomutově v noci ze soboty na neděli, která přijela zasáhnout do jedné z chomutovských vináren, jejíž okna a dveře Romové demolovali.

Ocenění čs. jednotky

(čtk): Prezident ČSFR V. Havel včera ve vojenském cvičkovém středisku v Komorním Hrádku blízko Prahy navštívil čs. protichemickou jednotku, která se účastnila válečných operací v Perském zálivu. V doprovodu ministra obrany ČSFR L. Dobrovského vykonal přehlídku samostatného speciálního protichemického praporu. Za účast v operaci Pouštní bouře a při osvobození Kuvajtu udělil L. Dobrovský všem vojákům z jednotky pamětní list. Povýšeno bylo třicet poddůstojníků a praporečkář a četař P. Šimonka, který tragicky zahynul při plnění svých povinností v Saúdské Arábii, byl mimořádně jmenován do hodnosti podporučíka. Rodinným příslušníkům vojáků V. Havel ještě vzkázal, že mohou být na své syny hrdí.

„Taký jsem si už zažádal o vrácení domku.“

Byly to hodiny, v nichž otvírala minulost. Z Anglie, kde žije se synem a vnoučaty, přiletěla před časem do Československa paní Helena Kordová, vdova po Alexandru Kordovi, legendárním veliteli jednoho bojových úseků ve Slovenském národním povstání, kterého v roce 1949 jako „nepřátelský smyšlelčičko“ odsoudil pražský státní soud na doživotí. Plukovník Korda — v roce 1990 in memoriam povýšený na generála — v září 1950 zemřel ve vězeňské nemocni-

gardistě a Němci chtěli zatknout, varoval ho, nechal ukrýt...

— O Vladovi mluvte, jeho bratr nás zatím nezajímá! Vy nevíte, že Vladimír Clementis byl americký špión?

Skoro jsem strátila dech. — Cože?!

Žena, která odmítla krivé svědectví

ci v Brně. Krátá mladá postihla i paní Kordovou, na základě smyšlených obvinění dostala 14 let vězení. Ale nechme raději bovat ji samotnou...

„Dobře, myslela jsem si, tak budu čtrnáct let sedět, a křoví, co se za tu dobu máje stát, třeba půjdeme se Satou na svobodu najednou, hlavně když budu mít pokoj od těch šléných výalechů. Jenže ouha! V době, kdy se smad už z nedostatku jiných obětí začali zavírat mezi sebou a připravoval se Slánského proces, by se jim zavřené Kordové hodila. Najednou pro mne do věznice v Rakovsku přijelo auto. Dali mi na oči neprábědné černé brýle, odvezli mne na neznámé místo a strčili do cely, kde byla hrozná zima. Naboso v sešlapných papučích mi noby doslova tuhly a měla jsem strach, že o mě přijdu. Pokusila jsem se usnout, ale za chvíli mne vzbudili. S otima převázanýma kátkem mne odvedli do malé kanceláře.

Vyšetřovatel se zeptal: — Víte, kde jste?

— Jak bych to mohla vědět.
— Na americkém vyslanectví.

Rozhlédla jsem se: — Opravdu? A co ten Stalin na stěně?

Pak mi ovšem karty skončily. Čekala jsem, že budou chtít vědět zase něco kolem mého muža, ale referent vypálil docela jinou otázku: — Znála jste Clementise?

Překvapila mna to, pechopte, že jsem o tom, co se děje mimo lágr, nevěděly vůbec nic. — Jistě, přikývla jsem, oba jsme s manželem znali, Vlado i Miro byli našimi přáteli, a Mirovi manžel pravděpodobně zachránil život, když ho před povstáním

Ale to musí být nějaký omyl. Vlado i Miro byli opravdoví komunisté, každý to o nich vědět..., takoví idealisté, nadšenci..., občas jsme s nimi sesouhlasili, ale věřili jsme si jich...

— Co víte o jeho činnosti?

— Nic. Po válce už nebyl čas se stýkat. Vlado pobýval často v cizině, my se přestěhovali do Čech. A když se stal ministrem zahraničí, nechtěli jsme znepřítit našeho vztahu k němu...

— Psali jste si?

— Na.

Poslal mne do cely, usnula jsem, ale snad za hodinu mne znovu vzbudili. Tak to šlo celou noc, až jsem se za těch promrzlých nocích skoro ani nemohla udržet a posadit se mi nedovolili. Stále dokola. A samá překvapení.

— Co víte o Slánském?

— Nic o něm nemohu vědět, nejsem člen strany. Vy o něm přece musíte vědět víc.

Nařval se: — Zdechnete tu, když nebudete odpovídat. Jste v Ruzyni, abyste to tedy věděla! A budete mluvit, za to vám ručím.

Tento výalech si ještě pamatuji, věřte mi, skoro slovo od slova, pak už se mi to začalo plést. Snad dva měsíce si mne tam takhle podávali. Podepíste! My text připravíme, stáčí jen podepsat! A Ruzyně byla strašná, strašná, nikdy jsem nic strašnějšího nepoznala. Zima, hlad, nevyspání, ztrácela jsem přehled o čase, o tom, zd. je den či noc. A pořád: Slánský, Clementis, Clementis, Slánský. Neumíte si představit, co s láskou psychikou odělá, když se vás stále ptají na to samé. Den, týden, měsíc... Skoro

jsem jim tam opravdu umřela, já mi ten první s nich prorokoval. Když už jsem se dostala úplně na dno, řekla jsem jednoma z referentů: — Podívejte, podepsala jsem před časem na sebe věci, které jsem neudělala, protože mi šlo o to, abych zachránila život svému muži. Teď jde jér o můj život a já se nebudu kváti všem zaplétat do dalších líh. Nepodepíšu!

Ať si to mezi sebou rozebrali a mávli nade mou rukou. Poslal mne zpátky do rakovnického lágru, který mi v tom okamžiku připadal jako vy-eněný ráj. Při ptevlékání do nukleárného mandáru jsem omdlela, a potom ve sprchách znovu. Prostě jsem dojela na okraj svých sil. Zachránily mne spoluzavřené leptišky, dostávaly od svých řádů, které působily i v zkrarici, vitamínové tablety a injekce, také kalcium, vzduch se toho v můj prospěch — vidíte, vítě Boha pronikl až za osnatý drát. S pomocí jeho sluzebnic jsem se z toho dostala, jinak by asi se mnou byl konec.

Jenže — co krásného jsem měla v nejbližší době k očekávání?! Dítě v nedohlednu, manžel v nedohlednu... O koho víc jsem se měla strachovat?!

JUDr. Vladimír Clementis...

Muž, o kterého se rozzyhnutí vyšetřovatelé tolik zajímali, a chtěli proti němu využít i svědectví Heleny Kordové, už nezbývalo mnoho času, vánočních svátků roku 1952 se již nedožije, jedenáct k smrti odsouzených ze Slánského monstrprocesu skončí na šibenici 3. prosince. Několik měsíců před svým zatčením, v době, kdy se už nad ním stahovalo mračno, upadl v nemilost a byl vyzván k sebekritice, akresalil Clementis při jednom soukromém setkání tři písmena M. Od největšího k nejmenšímu. Na otázku, co to má znamenat, psý odpovédal:

„Přemýšlím, jakou mají určité ideje a myšlenky životnost. Existence takové ideologie začíná Moudrost... mění se však v Moc... a te se proměňuje v Malodušnost. A v tom stadiu je velice, velice nebezpečná. Je-li idea zdravá a životaschopná, zvrátí se však Malodušnost časem opět v Moudrost. Jsem zvědav, kdy tento stav nastane.“

Nedočkal se toho.

u Pízně s poškozovým trupem, urychila postup likvidace páteho sthachho pluku. Správnost rozhodnutí, aby se pluk začal rušit už od 1. května, potvrdila pondělní návštěva ministra obrany ČSFR L. Dobrovského v Líních. Ministr si všiml nepořádku na le-

Síňáci nestíhali
(čtk): Letecká nehoda, při které se 22. dubna na Berounsku jeden vojenský letoun ztratil a druhý přistál na letišti v Líních

jako provedení Bus, 490 tisíc Kčs nebo 20 400 DEM. GM Czechoslovakia prodává vozy na objednávku podle přání zákazníka v servisních prodejních a zprostředkovává prodej formou leasingu, který mohou poskytnout jak zahraniční firmy, tak i tuzemská společnost Corfin.

„Klimasystem außer Kontrolle“

aud FRANKFURT A.M. Das Klimasystem auf dem südasiatischen Subkontinent gerät nach Angaben des SPD-Bundestagsabgeordneten Michael Müller seit drei Jahrzehnten außer Kontrolle, weil sich „durch menschliche Eingriffe die Austauschverhältnisse zwischen Troposphäre und Ozeanen verändert“ (Troposphäre heißt die unterste Schicht der Atmosphäre, in der sich die Wettervorgänge abspielen, d. Red.). Müller ist Sprecher seiner Partei in der Klima-Enquete-Kommission. Er schrieb am Montag, für die energiebedingten Emissionen, die die jüngsten Katastrophen in Bangladesch, Indien und Pakistan ausgelöst hätten, seien zu 80 Prozent die Industrielande verantwortlich. Diese Emissionen bilden einen wärmestauenden Filter, durch den sich die oberen Wasserschichten der Meere erwärmen und mehr Feuchtigkeit abgeben. Davon sind nach Angaben Müllers der Pazifische und der Indische Ozean am meisten betroffen. Dort würden um 1,2 bis 1,4 Grad höhere durchschnittliche Wassertemperaturen gemessen. Mit der Zunahme von Wasserdampf erhöhe sich die Energiezufuhr und dadurch wiederum änderten sich die Windverhältnisse. Unter den daraus folgenden Klimaextremen hätten vor allem die ärmsten Länder der Welt zu leiden. Ausgelöst werde dies aber durch Energienachfrage, Verkehrssystem und den Einsatz von Chemikalien in den Industrielandern.

Müller warf der Bundesregierung vor, nach großen Ankündigungen vor der jüngsten Bundestagswahl sei es um den Klimaschutz still geworden. Nach Ansicht Müllers sind auch die Klimaextreme, die in diesem Frühsommer in Deutschland zu spüren sind, Auswirkung der beschriebenen Prozesse. Die Schwankungen seien sehr alarmierend und würden weiter zunehmen.

(IUF): Ředitel firmy GM Czechoslovakia A. Barčák představil v Praze další modely automobilů Opel. Tentokrát to byly užitkové vozy, jež zatím na našem trhu chybějí. Největší je model Opel Corsa Van za 272 tisíc Kčs nebo 11 900 DEM, Opel Cadetl Combo za 411 tisíc Kčs nebo 17 tisíc DEM, oba s benzínovým či vznětovým motorem. Firma GMC představila také japonské vozy Isuzu, na jejichž výrobě Opel podílí. Typ Campo Singi Cab má kabínu pro 2 osoby, natřvo motor. Zájemci jej mohou objednat za 433 tisíc Kčs nebo 18 200 DEM. Isuzu Midi Van se skládovou karoserií a vznětovým motorem 2,2 l se hodí pro nejručnější obchodní účely. Bude stát, stejně

BARČÁK
ISUZU
VELKÝ
DOLŽEVÍK...

lišti a některým důstojníkům na místě doporučil, aby si podali žádost o odchod do civilu. Letiště má být v budoucnu ve větší míře využito pro civilní účely. Vrtulníky Mi-2 a Mi-17 zde umístěné přestanou plnit úkoly ve prospěch pozemní armády a budou využité např. při živelních či ekologických katastrofách.

Tatry umoří dluh

(kž): »Do ČSFR jsme přijeli s 15 náměty na zřízení joint ventures a některé z nich jsou již předmětem zkoumání čs. odborníků.« řekl včera novinářům vedoucí vládní a obchodní delegace ČLR ministr zahraničního obchodu a hospodářských styků Li

Lan-čching. Dále připomněl, že nákupem 1600 vozů Tatra se podařilo téměř vyrovnat pasívum čs. obchodní bilance s ČLR, které činilo zhruba 140 až 180 milionů švýcarských franků. Zbývající část bude vyrovnána zejména dodávkami strojírenských výrobků. Náměstek ministra zahraničního obchodu ČSRF L. Marták mj. uvedl, že z čs. strany bude v příštích letech preferován hlavně vývoz investičních celků, z čínské strany pak dodávky spotřebního zboží. Čínský představitel při setkání s M. Čalou pozval čs. premiéra k návštěvě ČLR.

Žádné slevování, nejde o hosty

Sovětských vojáků zbývají u nás už jenom necelé dva tisíce a dvacátého června má být vypraven s nimi poslední transport po kolejích. V souvislosti s ukončením pobytu sovětských vojsk na našem území československá a sovětská delegace vedly nedávno v Praze rozhovory o majetkovém a finančním vyrovnání. Skončily bez výsledku, protože sovětská strana prosazuje návrhy, které jsou pro nás nepřijatelné.

Překvapujícího není na tom nic, spíše jsem se obával, abychom nakonec nesouhlasili s něčím, co je přijatelné jenom stěží. V průběhu rozhovorů mne totiž znepokojil výrok ministra zahraničí J. Dienstbiera uvedený v Lidových novinách: »Je třeba si uvědomit, že peníze nemá dnes nikdo, že jakékoliv nadměrné nároky by nebyly nic platné. Musíme získat prostředky, které jsou vůbec získatelné.« Takovýhle přístup se mi zdá být podléhavý a nepatřičný, ba i nevkusný. Opustíme-li diplomatický jazyk jednání, jde tady o prostý účet — a ten má být vždycky poctivý. Bylo by špatné poskytovat nějakou slevu proto, že ten, kdo má platit, právě bankrotuje a nemá peníze. A nemáme co dělat s žádnými štangasty, škody tu napáchala Sovětská armáda, která naši zemi okupovala. Nebude-li celý účet vyrovnán, zůstane tu dluh — a mám za to, že má být zapsán křídou na černou tabuli, pěkně viditelně. Aby veřejnost přesně věděla, co jsme správně naučovali a kolik jsme zatím dostali. »Hostinským« je tu naše vlast, veškeré její obyvatelstvo, a účet pro »nevidané hosty« nejde dělat za jeho zády. Škod bylo dost a mám strach, že jinak by mohly vzniknout další škody v oblasti morálky. Získat získatelné, o to přesně se pokouší sovětská strana. Například některý sovětský majetek na našem území může být prodán a strženými penězi — jak jsme to navrhli — mohou být placeny některé naše pohledávky, jenže sovětská strana by chtěla tyto peníze volně používat.

Neústupnost, kterou projevila naše delegace vedená náměstkem ministra zahraničí V. Wagnerem, mne velice potěšila, protože bude zřejmě potřebná při jednáních mnohem důležitějších, při jednáních o dvoustranné mezistátní smlouvě mezi ČSFR a SSSR. Podle očekávání bude při nich sovětská strana houževnatě prosazovat takové znění smlouvy, aby byla dlouhodobě omezena suverenity našeho rozhodování, pokud jde o případný vstup do některé bezpečnostní aliance. O vstup do NATO nyní neusilujeme, beztak by to bylo marné usilování, ale předpovídat budoucnost jednoduše nejde; nejtíže vypočítatelný — jak si s obavami uvědomuje skoro celý svět — je právě vývoj v Sovětském svazu. Tahle velmoc s hrozivým bojovým potenciálem, která nedokázala využít vlastní bohaté zdroje, shání teď na Západě velké peníze, ale nepodařilo se jí získat žádné přesvědčivé důkazy o tom, že bude směřovat k demokracii a tržnímu hospodářství. A co si myslet o nějaké politické stabilitě, když sovětské ozbrojené složky provádějí v Pobaltí koordinované útočné akce, údajně bez vědomí moskevského centra?

Z budování evropské bezpečnosti samozřejmě nelze vylučovat Sovětský svaz, ale to vůbec neznamená, že bychom měli projevit ochotu k ústupkům tam, kde to není namístě. Celý helsinský proces je založen na principu prohlubování důvěry mezi státy a nepřesné účtování by k žádné důvěře nevedlo.

V Čopu bylo zabaveno zboží za osm milionů rublů

Sověti opět v Praze

MOSKVA — V roce 1966 jsme jako „starší bratři“ ukázali Českoslovenku jednu svoji tvář, dnes jako psmráci, pouliční prodáváči a spekulanti druhou. Prohlašuje to týdeník Moskovskije Novosti v reportáži z Československa, kterou přináší ve svém posledním čísle.

List tuto situaci označuje za logický důsledek otevření hranic při nezdravém hospodářství. Poukazuje na to, že sovětské úřady občany k takovému konání podněcují, když jim na soukromou cestu vyměňují 50 rublů a při cestě na pozvání vůbec nic.

Martyrium sovětských „obchodních cestujících“ začíná podle autorů článku již v Čopu, kde mají sovětské celníci právo nedopustit vývoz jakéhokoliv zboží, jehož hodnota přesahuje 30 rublů na osobu. Za první čtvrtletí letošního roku jen v této celnici zabavili zboží za téměř osm milionů rublů, přičemž většina cestujících s objemným kontrabandem raději vystoupila a prodala ho rovnou na nádraží místní maflí.

Obchoduje se i s pozvánkami k návštěvě. Nedávno sovětské úřady zabavily vracející se občance 52 bianko pozvání do Rakouska, 52 do ČSFR a 30 do Maďarska. Podle jejich údajů se prý pozvání na Západ v SSSR prodává za 1500—2000 rublů, do východoevropských zemí za 500—1000 rublů. Vývoz zboží z Československa se prý však nevyplácí — výhodnější je vyvážet dolary.

Za největší „převozníky zboží“ týdeník označuje sovětské důstojníky. Do Československa putovaly touto cestou jedničky a televizory, zpět do SSSR převážně lustry. Vlak z Milovic do SSSR

má již dávno přezdívku „křišťálový expres“, připomíná list. Největší úlovek sovětské celnice v Čopu byla v tomto ohledu montovaná chata a motor k nákladnímu vozu Bělaz, které se jeden důstojník snažil vyvézt ze SSSR jako „vybavení své domácnosti“.

Češi se k sovětským pouličním prodáváním v Praze chovají celkem slušně, konstatují autoři článku. Kupující dokonce s určitou sympatií, protože nabízené zboží je citelně levnější než v obchodech, a policie korektně. Snad je to důsledek pochopení pro naši situaci, snad to považují za své strany za určitou formu vůle za navrácenou svobodu. My však za svou svobodu platíme sebeponižováním a studem, uzavírá list svou reportáž.

EDMUND ORIÁN
„Řikáš, vole, že seš moravský národnost? A kde ses tak dobře naučil česky?“

NEPRAKTA—ŠVANDRLIK

„Možná, že mi erotika ještě něco říká, ale už ji strašně špatně slyším!“

STOLETÉ POŠTY

Svá kulatá jubilea nemají jen divadla, muzea či třeba mosty, ale i tak prozaické instituce, jako jsou pošty. V letošním roce si připomínáme plných 100 let od otevření tří pražských pošt a to pošty Praha 015 sídlící v Rásmovce u Svermova mostu, pošty Praha 912 v Dolních Počernicích a konečně pošty Praha 412 v Modřanech.

Na počátku devadesátých let minulého století měla Praha ve svých tehdejších hranicích čtrnáct pošt a ty se navzájem rozlišovaly svými »místními«
názv. Dnes zcela běžné číslování pošt bylo zavedeno až v únoru 1896, kdy byly původní názvy nahrazeny průběžným číslováním 1—15, přičemž desítka zůstala neobsazena.

Dnešní pošta Praha 015 byla otevřena 21. 11. 1891 a svůj název »Prag Elisabethstrasse«
získala podle svého sídla v Eliščině třídě (dnes Revoluční) č. 3/1006. V roce 1898 získala nový název »Praha 5«, v roce 1932 se přestěhovala do nové ministerské budovy v Rásmovce, kde sídlí dodnes, a svůj dnešní název »Praha 015«
získala 15. 11. 1948 při komplexním přečíslování všech pražských pošt.

Pokud jde o ostatní jubilejní pošty, tak modřanská byla otevřena na 31. 3. 1891, dnešní název »Praha 412«
získala při připojení Modřan k Praze 1. 1. 1968. Pošta v Dolních Počernicích vznikla 10. 1. 1891 a k Praze byla připojena 1. 7. 1974 jako »Praha 912«.

TO, ŽIJOU TADY V TOM SAJRAJTU. KAPR OBECNÝ I KAPOR DUNAJSKÝ. ALE BACHA - TEN PRVNÍ JE HROZNĚ VYČURANEJ A TAMTEN ZAS STRAŠNĚ CITĚLIVEJ.

Změní se předsednictvo FS?

[fp]: Dnes zahajovaná společná schůze obou sněmoven FS má na programu novelu zákona o soukromém podnikání občanů, návrh zákona o odtupném při skončení pracovního poměru a schválení postupu projednání zákona o půdě. Tam již byl odsouhlasen poslanceckými kluby, s výjimkou klubu SNS. V tomto týdnu k němu má být vypracována zpráva hospodářských výborů a v redukované podobě — bez transformační části — bude předloženo plénu příští týden. Zítra budou poslanci jednat o zákonu o strategickém plánování, o dokladech při cestách do zahraničí, o doplnění branného zákona a o případném zrušení zákona o branné výchově.

Na schůzi poslanců ve Sněmovně národů dnes také vystoupí předseda Nejvyššího sovětu RSFSR B. N. Jelcin a po jeho projevu bude podepsána společná deklarace mezi ním a předsedou FS A. Dubčekem. V textu tohoto dokumentu je zachyceno i hodnocení událostí z roku 1988. Jak se na včerejší tiskové besedě ve FS vyjádřil místopředseda SN J. Sokol, smyslem Jelcinovy návštěvy je udržení dobrých styků s Ruskou federací; proto byl zvolen obdobný postup kontaktů jako v Polské republice.

První místopředseda FS Z. Jiřínský oznámil, že rekonstrukce předsednictva parlamentu nebyla dosud připravena, takže zatím není na programu plenární schůze. Kromě

personálních změn v důsledku rozpadu OF a VPN mají být v předsednictvu obsazena volná místa za poslance, kteří rezignovali nebo byli odvoláni. Většina poslanceckých klubů požaduje spojit dovolbu s rekonstrukcí celého předsednictva. Oficiální návrh změn však musí podat nejméně 30 poslanců v každé sněmovně, a je předpoklad, že se tak stane při dnešním schvalování programu. Jak dále informoval Z. Jiřínský, o jehož postu se při změnách v předsednictvu bude rovněž jednat, po rozštěpení OF a VPN jsou v poslanceckých klubech nejpočetněji zastoupeni KSČS a SDL. V současné době se k nim hlásí 47 poslanců, zatímco k ODS pouze 39, k OH ještě o jednoho méně, a ke klubu KC VPN jen 30 poslanců. Na dalších místech jsou kluby KDH, ZDS a KDU. Ne zcela jasná je budoucí orientace téměř 30 poslanců bývalého OF, z nichž několik se hlásí k sociální demokracii, která není oficiálně ve FS zastoupena. Případná rekonstrukce předsednictva proto nebude jednoduchá, stejně jako nová situace v koalicích a při hlasování v plénu.

Z Tangmere k „Heydrichově zatačce“

Group Captain — čili plukovník — britského královského letectva Ron C. Hockey se pohodlně usadil na zadním sedadle automobilu. »Tak — můžeme vyjet,« řekl pak svým temným basem. »Směrem na jih!«

Než jsme se od budovy Klubu královského letectva na Picadilly dostali na jižní okraj Londýna, trvalo to dobrých čtyřicet minut. Ale pak to šlo již rychleji. Projížděli jsme jednou z nejhezčích částí Anglie, mezi kopečky a poli v hrabství Surrey.

»Víte, v Tangmere jsem byl naposled — no, bude to skoro půlstoletí — někdy koncem roku 1943.«

Muž, s kterým jsme se před necelou hodinou setkali na Picadilly, má za sebou desítky bojových akcí. Mnohé z nich měly úzkou souvislost s Československem. V některých československých publikacích o druhé světové válce byl dokonce již před lety prohlášen za mrtvého. A teď sedí onen »mrtvý« se mnou v autě. Když mu položím otázku, chvíli rozvážně přemýšlí. Pak odpovídá, upřesňuje naše vědomosti o minulosti.

»Samozřejmě si na ten let pamatuji.« říká. »I když jsem se teprve až za několik týdnů dozvěděl, koho jsem tehdy měl na palubě svého Halifaxe...«

Pak vyndává ze staré, oděné kožené tašky aktovky tlustý sešit.

»Můj palubní deník,« říká group-Captain Hockey.

Pak chvíli listuje zažloutlými listy.

»Tady to je...«

Vlevo datum: 28. prosince 1941. Start v Tangmere v 21.00 hodin. Trasa letu: Darmstadt, Bayreuth, Plzeň...

První výsadek: 2 hodiny 24 minut.

O tři minuty později seskakuje další výsadek, o 29 minut později pak třetí.

Letadlo se vrací zpět.

V úterý 29. prosince 1941 přistává přesně v osm hodin a 14 minut opět na letišti v Tangmere.

Krycí názvy výsadků Hockey nezná. Tehdy ne. To byla záležitost československé vojenské zpravodajské služby, říká group-Captain Hockey. Ostatně jeden z československých zpravodajců s ním vždy, když letěl s československými parašutisty, byl na palubě. Většinou — tak jako při onom letu v noci z 28. na 29. prosince 1941 — to byl štábní kapitán Šustr.

Jména oněch tří výsadků ze čtyřmotorového Halifaxu, pilotovaného Ronem Hockeyem, jsou nesmazatelně spojena s nejnovějšími československými dějnamy.

Silver A — Silver B — Anthropoid...

»První výsadek,« vzpomíná nyní Hockey, »byl dvoučlenný. Nyní samozřejmě jeho krycí jméno znám. Anthropoid. Ale musím se přiznat. Na ty dva parašutisty si dnes již moc nevzpomínám. Když přišli na palubu, tak jsem se s nimi přivítal stiskem ruky. Popřál jim hodně úspěchů a hodně štěstí.«

Pak ty dva z Anthropoidů jmenoval. Anglicky zkomoleně. Ale jejich jména zná kde kdo. Josef Gabčík a Josef Kubík!

Parašutisté, kteří provedli 27. května 1942 atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha!

Vítr zesílil a honil mraky po obloze. Neklamná známka, že se blížíme k pobřeží.

Objevil se pak ukazatel se jménem obce, která je naším cílem. Tangmere...

Group Captain Hockey již není žádný mla-

dík. Ale nyní podivně ožil.

»Vlevo, druhou odbočkou do prava...« diriguje řidiče.

»Tam to již znám,« vysvětluje.

Projeli jsme typickou anglickou vesnicí. Tangmere. Tak malou jsme si ji vlastně nepředstavovali.

Na východním okraji, když jsme vyjeli z úzké vesnické uličky, jsme je uviděli. Vojenské letiště Tangmere. Vlastně to, co z něho ještě zbylo. Dvě rozjezdové dráhy, letištní věž, kde v oknech už nezbyla žádná celá tabulka skla.

Zastavili jsme u věže.

Ron C. Hockey vystoupil, protáhl se. Šel několik kroků k věži. A pak se dlouze díval tam, kde končila rozjezdová dráha.

»Tady jsem tehdy startoval. A ne jen tehdy. Těch startů odtud bylo v letech 1941 a 1942 několik desítek. S Čechy a Slováky, Francouzi, Poláky. Let do Československa byl nejtěžší. To jsme byli nejděle nad nacisty okupovaným územím. Do Polska byla naše trasa snazší, ale delší, protože jsme letěli oklikou. Severně od Dánska, přes Baltické moře a pak podél Visly... A do Francie? To byl vlastně jenom skok...«

Tak to je tedy Tangmere. Jméno, které bylo až do této chvíle jaksi anonymní, dostávalo nyní konkrétní podobu. Stromy, střechy domů, které za nimi vykukovaly, věž kostela.

Dveře do letištní věže visely na vevějších. Na schodech ležely střepiny skla z oken.

Stáli jsme nahoře a dívali se do dálky. Pak mě zatahal group-Captain Hockey za rukáv.

»Vidíte támhle ten dům?«

Ukazoval na jednopatrový dům z neomítnutých červených cihel.

»Tam jsme se setkávali s členy výsadku. Tam se převlékali z vojenských uniforem do civilních šatů. Tam se změnili z uniformovaných příslušníků armády ve vojáky tajné války...«

Tak tam tedy dostal Gabčík onen padělaný protektorátní občanský průkaz číslo 3501, vystavený údajně v Prostějově. A tam se Kubík a Gabčík převlékli do civilních šatů, které českoslovenští zpravodajští důstojníci odkoupili od židovských uprchlíků z protektorátu.

A nejen ti dva. I parašutisté ze Silver A a Silver B. Nadporučík Alfréd Bartoš, Jiří Potůček, rotný Zemek a Škacha, Josef Valčík...

Jdeme k domu, klepeme na dveře.

Chvilí to trvá, než nám přijde otevřít žena středních let.

Omlouvá se, že nemá tak uklizeno, jak by chtěla, ale přeče nás pouští dovnitř. Hockey je najisto. Tady, tady jsem parašutisty přebíral, říká.

Z okna je vidět na rozjezdovou dráhu.

Pak se loučíme, děkujeme.

Vracíme se zpět do Londýna.

»Byl jste někdy v Československu?« ptám se Hockeyho.

»Nebyl... Hned po válce jsem se tam nedostal a pak — však víte. Únor 1948... Ale na Československo mám přeče jen vzpomínku. Mám ji ostatně s sebou. Předal mě jí v létě 1942 československý ministr národní obrany generál Ingr.«

Ron C. Hockey sáhl opět do kožené aktovky a vyndal tmavomodré čtvercové pouzdro. Podal mi je.

V pouzdře byl Československý válečný kříž...

Kdo jste, pane Mečiare?

(Lř): Včera večer vydala ČTK prohlášení Ivana Čarnogurského, v němž jmenovaný popisuje svoji disidentskou činnost. Říká mj.: Před mnohým vyšetřováním StB se jí ani jednou nepodařilo uvěřit mě, a jak mi potvrdili nejdříve čístele ZMV, museli sami sestábati zaznamenat ve svých sešnamech, že jsem jim odmítl podepsat jakoukoli spolupráci.

Proti této skutečnosti se pokusil pan Mečiar v nedávných dnech udělat ze mně agenta StB a člověka, který bezmála po- máhal upevňovat totalitu. Ten pan Mečiar, který začal svou aktivní politickou dráhu v řadách komunistické strany. Nyní už prý ně jako komuniste se staví Jo čela hnutí, které jednohlasně podporují strany ZDS, SDL a SNS. Pan Mečiar vykonává od 23. led- na 1990, to znamená dva dny do nástupu

ještě jednou, v roce 1944, byl na letišti v Tangmere československý voják. Bylo to v červnu 1944, několik dnů po spojenecké invazi v Normandii.

Dne 22. června 1944 se letiště Tangmere stalo základnou pro 310. a 312. stíhací po- ruf. Odtud startovali českoslovenští piloti k dopravě a ochráně bombardovacích svazů, které napadaly důležité cíle německých armád v severní Francii. Ale ani v Tangmere letci nezůstali dlou- ho. Již 4. července 1944 byli přesunuti na základnu v Lympane. Tangmerská epizoda trvala tedy jen ně- kolik dnů. Ale i tak zůstane jméno Tangmere trvale zapsáno do dějin československé armády na Západě...

Ze nikdy nedělal nic víc, jen si u obvině- ných osob ověřoval pravdivost těchto ma- teriálů, jako první si vzal na mušku funk- cionáře VP. Několikrát přiznal, že ty tzv. tři obálky měl už od března 1990, jako první považoval zřejmě za potřebné použít obálku Jána Budaja z červnu 1990. Na označení agentem StB svého největšího ri- vava, ale i největšího kandidáta na vedení v hnutí je opravdu třeba dávat cynismu. Pokouší se jít dále. Je třeba rozbit dru- hou vedoucí sílu v SR, KDH. Když nesta- čil výstřel na Andráše, zkouší pan Mečiar další dobře viditelný terč Ivana Čarnogur- ského. Vzpomínám si na výrok pana Gála v te- levizi před sestavením původní, ještě nejmenované vlády: »Jsem šokován mimo- řádnými schopnostmi neznámého advokáta

Pokveč!
na str.
274

zapadlého postu, který perfektně ovládá celou strukturu a metody práce ministerstva vnitra. Bude to zkušený ministr. Bohužel pana Gála tehdy nenapadlo, že tyto znalosti se získávají právě ve výcviku pracovníků StB. Kdo jste, pane Mečiaro?

VUL 27!

Železniční stanice Železná Ruda - Bayerische Eisenstein opět ožila

Vlaky do budoucnosti

3.6.91

ŽELEZNÁ RUDA (rof) — Osobní vlaky ČSD budou od nyní.ka jezdit do stanice Železná Ruda—Bayerische Eisenstein, u některých bude zajištěn i přípoj Námeckých spolkových drah do vnitrozemí. Nádraží budova, postavená v roce 1877 a současně evropská rarita, přetíná v páli hraniční čáru, která se v minulosti rovnala železné oponě. Stanice dlouhých 38 let zmrtvělá, protože z naší strany tehdy uzavřená a z naší poloviny i chátrající, včera znovu ožila.

Nedělní slavnostní program odpovídá významu události — slavnostní koncert Vojenské hudby BGS a Posádkové hudby Klatovy, slavnostně vyzdobené nádraží, výstavky modelových kolejíšť, služební vůz s expozicí železničních relikvií, historické snímky, sváteční nálada. Před 11. hodinou vítá starosta města J. Gabriel oficiální hosty, spolkového kancléře H. Kohla, předsedu vlády ČR P. Pitharta, ministra dopravy ČSFR J. Nuzvu, ministra hospodářství a dopravy Bavorska A. R. Langa, mezi hosty je i J. Vlach, místopředseda ČNR a prezident Unie pro dobré sousedství s německy mluvícími zeměmi.

„Uprostřed Evropy byli od sebe oddělení Němci, Češi a Slováci, protože si to přáli komunističtí vládcí. Právě lidé v této oblasti rozdělení velmi trpěli,“ uvedl ve svém projevu H. Kohl a pokračoval:

„Otevření nového hraničního přechodu vyjadřuje konec nepřirozeného rozdělení našeho kontinentu. Za to, že dnes, při této příležitosti z toho můžeme mít radost, vděčíme především Čechům a Slováckům, kteří si pokojnou cestou vybojovali svobodu, demokracii a úctu k lidským právům. Úspěch této mírové revoluce bude navždy spojen se jménem prezidenta Václava Havla. Byl to on, kdo rozhodně bojoval proti režimu a bezpráví, neomylně vystoupil na obranu pravdy i za cenu velkých osobních obětí a za to jsme mu vděční. Dnes se zaznamenává celou svou morální autoritou za porozumění a smíření na cestě do sjednocené Evropy, nebo, abychom to vyjádřili jeho slovy, za návrat do Evropy. K tomuto návratu do Evropy patří také znovuotevření hraničního přechodu Bayerische Eisenstein.“

P. Pithart mj. řekl, že vlaky z Železná Rudy do Bayerische Eisenstein budou jezdit oběma směry, ale ve skutečnosti pojedou jen jedním směrem, totiž do budoucnosti.

Helmut Kohl osobně uvedl do chodu semafor, kterým vpustil do stanice první vlak, symbolickou páru, a znovu tak uvedl do chodu i nádraží a hraniční přechod.

Slavnostní vlak odvezl hosty také do stanice Železná Ruda-město, kde je uvítal starosta A. Jandura.

cem a to mu zjednálo řadu nepřátel v církevních kruzích. Pronásledovala ho inkvizice. Byl jedním z těch, kdo se zasloužili o vydání Dekretu kutnohorského. Za nepokojů v Praze v letech 1410—1412 byl vůdčem demonstrací. Trochu bouřlivák a spíše diplomat, politik a praktik než originální myslitel. Následoval Husa do Kostnice, byl zatčen a po přechodném zaváhání, kdy své myšlenky odvolal, ale opět prozřel a přihlásil se k svému původnímu učení, 30. května 1418, před 475 lety, byl upálen. Jmenoval se Jeroným, přízviskem Pražský. Jeho osobnost zůstala v Husově stínu, jeho neohroženost a mučednictví jsou však dostatečným důvodem, abychom ho vzpomněli.

jevil i kdysi půvabný, dnes však značně zchátralý poutní kostelíček Na poušti. V situaci, kdy diecéze nemá peníze ani na obnovu vysvěcených kostelů, hrozí tomuto oblíbenému poutnímu místu definitivní zkáza. Ledáže by... I na Železnobrodsku teče pivo proudem — denně se zde vytočí 11 hektolitřů, což představuje 2500 pállitřů s pěnovou čepicí. Kdyby se v restauracích zdražilo pivo o 20 haléřů, vydělalo by město 120 tisíc korun ročně a to by stačilo, aby se do dvou let opravila střecha a omítka. Při jednání s hospodskými se radní neseťkali s jediným nesouhlasem, se zdražením ve prospěch kostelíčka souhlasí i zavřít pivárň. Takže po skončení jednání s berním úřadem se začne plnit obecní účelové konto a poutní kostelík se snad brzy dočká opravy. Teď jen aby doma chlapi netardili, že musí denně do hospody, jinak že ten kostelík brzy spadne.

Brixenský mučedník

(Jr): Trpěl Karel Havlíček Borovský v Brixenu? Legenda šlehná od jeho předčasně smrti praví, že ano a moc. Podle ní bydlel v Brixenu ve studené a vlhkém kamenném domku, psal perem pokrytým jinovalkou a chuděcká strava dokonala dílo zkázy jeho zdraví. Že si Češi z politických důvodů hrůzostrašnou »brixenskou mučednickou legendu« vymysleli a pravda je poněkud jiná, tvrdí Jiří Morava v knížce »C. k. disident Karel Havlíček«, která má vyjít v blízké době v Panoramě. Autor objevil v r. 1978 v Tyrolích o Havlíčkově brixenském pobytu neznámé úřední spisy, z nichž mimo jiné vyplývá tato zajímavá fakta: Brixen měl v době Havlíčkova pobytu 2700 obyvatel, z toho 292 kněží, vedle biskupského hradu a paláce s domem tu bylo 12 kostelů, 5 klášterů a mnoho církevních učilišť a zařízení. Havlíčkovi byla vyplácena státní podpora ve výši úřednického platu; jeho prvním bydlíštěm byl hotel Elefant, který je v Brixenu dodnes, a posléze domek se zahradou, kde bydlel od r. 1852 i s rodinou. Zde napsal Tyrolské elegie, Křest sv. Vladimíra a Kráče Lávrů. Zachovaly se doklady o tom, že na sv. Martina 1852 se Havlíček s rodinou a přáteli zúčastnil lidové slavnosti na Pjeffesbergu, v červenci 1852 navštívili Havlíčkovi Bad Burgstall se železitou vodou a krásnou vyhlídkou na Alpy. Nepříjemnou stránkou Havlíčkova brixenského pobytu byl policejní dohled, šikanování, nemožnost zúčastnit se politického života doma, což samozřejmě společensky velmi aktivního novináře trápilo a jistě se na jeho předčasném skonu podepsalo.

MIROSLAV KEMEL

„Ta doba nebyla zas tak zlá — nemohla za to, že z některých lidí nedělala kurvy!“

Výročí mučedníka

(rol): Byl to svým způsobem svěťák mezi kněžskými. Středověký intelektuál, vítaný na evropských dvorech i univerzitách. Procestoval celou Evropu a dosáhl mistrovského titulu na čtyřech vysokých učeních — v Paříži, Heidelbergu, v Kolíně nad Rýnem a v Praze. Z Oxfordu přivezl do Čech teologické spisy Viklefovy a ovlivnil tak Jana Husa. Byl velkým Viklefovým stoupencem.

Oživený krejcar

Když se v některých městech a obcích vybíral tzv. pivní krejcar — byla to nezdařená přídržka k plvu, která se využívala ve prospěch obce. Na pivní krejcar si vzpomněli radní v Železném Brodě, když stáli nad prázdnou obecní pokladnou a seznamem potřebných investic, na kterém se ob-

(XXI)

Zvýšení nákladů na domácnost představuje několik průměrných platů

Hlouběji do rodinné kapsy

Tvrď dopad hospodářské reformy ● Paliva obávanou položkou ● Ceny zřejmě ještě dále porostou

ZÁVRATNÝ CENOVÝ VÝVOJ v potravinářském a nepotravinářském zboží máme všichni stále na očích a jaksi jsme ho již zazili. Poněkud zastřenější je to se změnami, které za výlohami denně nečteme. Máme na mysli náklady na chod domácnosti.

Co vlastně musí dát průměrná třídní domácnost do zvláštní obálky navíc proti dřívější, aby zaplatila teplo a teplou vodu, uhlí či koks, plyn, rozhlas a televizi, vodné a stočné, možná i elektřinu a telefon? Není jednoduché takový rozbor zpracovat. Na rozdíl od minulých let již není vše a všude stejné. Náklady na těžbu uhlí nebo technologii zpracování se u jednotlivých výrobců liší a nelze aplikovat ceny jedné oblasti na jinou. Přesto jsme se chtěli dopátrat alespoň orientačních částek při využití všech možných průměrů. Došli jsme k následujícím výsledkům.

Dálkové topení a teplá voda — jedna z nejlídnějších položek budoucího rozpočtu domácnosti, zatížená nárůstem o 324 procent. Dosavadní záloha ve výši 200 korun měsíčně nebo 2400 korun ročně tak naskočí rázem na téměř 850 a více než 10 000 korun. Jak však snižovat, když potrubí si jiné nevybereme a jeho ztráty cestou do našeho bytu nijak neovlivníme? V tomto případě tedy dáme do obálky navíc sedm a půl tisíce. Někde to bude víc, jinde méně. Záleží na topném médiu a hlavně na štiřtí nebo směle v kvalitě rozvodů.

Obdobnou položkou jsou pevná paliva. Tam je zase pěkně zamotaná otázka maloobchodních a velkoobchodních cen. Donedávna byla totiž maloobchodní cena, za kterou občan kupoval uhlí nebo koks, značně nižší než cena velkoobchodní. Rozdíl doplácet stát. Po zrušení těchto dotací došlo k prvnímu pohybu cen směrem nahoru. Řádově se zdvojnásobily. Pak nastoupily různé koeficienty. Pro názornost opět několik příkladů.

Třeba uhlí hnědé, kostka A, vyletělo z uvedených důvodů z 255 korun za tunu orientačně na 700 korun. Při roční spotřebě dejme tomu tři tuny bude domácnost navíc potřebovat přes 1300 korun. Při zdražení briquet z 280 na 680 korun již jde o 1800 korun. Ovšem nepřekonatelný je koks, který vyskočil z původních 480 na 2300 korun. Vzhledem k převážnému využívání pro ústřední vytápění jde minimálně o 10 tun, a tedy z kapsy vyletí rázem o 18 200 korun víc! Je zde však šance šetřit, na rozdíl od paneláků. V prvotních úvahách bylo snad ještě další kolo těchto úprav, avšak zatím je odsunuto. Jde nejspíš o vyrovnání ceny, kterou platí občané, s cenou, kterou platí podniky. Rozdíl zatím údajně platí dodavatel a nemá tudíž zvláštní zájem vycházet vstříc potřebám obyvatel.

Při spotřebě plynu kolem 150 kubíků ročně není nárůst ještě zvlášť citelný — u svítiplynu o 75 korun, u zemního plynu o 240 korun. Při etážovém topení ap. však roční spotřeba dosáhne mnohem víc. Např. při 1000 kubítech bude třeba o 600 korun víc, při 2500 kubítech již o 1000 korun, pokud jde o svítiplyn. Zemní plyn v těch případech přijde draž o 1800 a 3000 korun. Při těchto relacích asi nebude mnoho těch, kteří budou přikřivovat vodu v bazénu, aby pak zaplatili za 6000 nebo více kubíků.

Počátkem roku došlo i ke zdražení vodného a stočného. Při roční spotřebě třídní domácnosti v rozsahu asi 180 kubíků se zvýší náklady na tento účel o 400 korun. Pak již jen jako drobné kapky dopadají na účet domácnosti zdražení rozhlasu a 120 a televize o 300 korun.

Před námi je však ještě úprava cen za elektřinu. Uvažuje se o nárůstu o 80 procent. Pokud se tedy dnes v domácnosti za elektřinu platilo ročně kolem 1000 korun, bude to nadále — pokud se tak rozhodne — o 800 korun více. Hrozným termínem v tomto případě má být 1. září. Vedle toho proskakují informace o změnách cen za telefon, zatím bez konkrétnosti. Pokud by došlo ke změně základní sazby z 50 na 80 korun s tím, že určitý počet impulsů již v tom bude započítán, doplatí na to ti, kteří málo telefonují. To jsou nejspíše naši starší spoluobčané.

Suma sumárum — bude potřeba sehnat větší obálku. Důchodcům a rodinám s dětmi ji trochu pomůže naplnit kompenzace 80 korun měsíčně za energii. Ještě štěstí, že se již začínají projevovat rysy předvolebního období. Zdá se, že zarazily ruce, příkládající razítko na další úpravy cen uhlí atd. Ze stejného důvodu asi také není stále rozhodnuto o úpravě nájemného. To bude také pěkná sumička. Ve vztahu k družstevním bytům však již dávno měla spatřit světlo světa. Méně by bolela.

Svůj vliv ve strategických úvahách FMF jistě hraje i očekávání vlivu liberalizačních pohybů na ceny potravin z nové skřížně. Pokud v důsledku zdražení strojů, hnojiv ap. tyto ceny porostou, bylo by další upravování již zcela neudnosné. Reformu samozřejmě ano, ale s ohledem na krajní možnosti širokého okruhu obyvatelstva.

Betlémská kaple podle staršího vyobrazení.

600 let Betlémské kaple

(rol): V druhé polovině 14. století se kázání stalo formou středověké politické aktivity s výraznými publicistickými rysy. Samozřejmě to neznamenal, že by zesvětšilo, ale sféra duchovní byla ve středověku propojena se všemi životními složkami. Třhnutí ke svobodě a individualizace myšlení se sice odehrávaly na půdě křesťanství, to však nijak nevylučovalo bohaté názorové rozružení. Tento kazatelský boom si využíval nových zvláštních prostor a jedním takovým, vyhovujícím tehdy moderním požadavkům, se stala Betlémská kaple zvaná též Kaple svatých nemluvátek, jejíž zakládací listina byla vydána 24. 5. 1391, tedy právě před 600 lety. Kaple založil dvořan krále Václava IV. Jan z Milheimu a určil jí výslovně pro česká kázání lidu pražského. Stavba pokračovala rychle na pozemku, který pro ni daroval měšťan Kříž. Dokončena byla v roce 1394. Právo ustanovovat tu kazatele bylo dáno třem nejstarším mistrům Karlova učení. V roce 1402 se stal v pořadí druhým kazatelem betlémským Jan Hus, teprve poměrně nedávno vysvěcený na kněze, a platil z důchodu s úřadem tím spojeného 6 grošů papežského desátku. V sousedství kaple byl zřízen dům, ve kterém jako v klášteře pod přísným domácím řádem žily zbožné ženy a panny. Počátkem 15. století tento dům držela paní Anežka, dcera Tomáše ze Štítného. Význam Betlémské kaple pro duchovní rozvoj našeho národa není třeba blíže dokladovat. Nynější obnovená podoba kaple pochází z roku 1954.

Nerudovo desatero

Nerudův fejeton otielky 3. května 1991. Národní listy a v něm tento slavný spisovatel připravil desatero pro návštěvníky Zemské jubilejní výstavy. Bude se hodit i teď!

1. Na výstavu budeš myslití ze vsí síly svojí.
2. Chovatí se budeš k cizincům všude, co člověk vzdělaný.
3. S hostů svých kůži svlékat ti nebudeš.
4. Před nikým se nepozníš, budeš uctívý, nikdy však ponížený.
5. Nadbytečně německy nepromluvíš, jen když musíš, říd se sice, ale když tedy musíš, říd se dle mé rady, která sice jest na

pohled téměř bloupná, ale v jádru svém dobrá. Nenuť se do žádné elegance, do lehkého jargonu, do žádného „ú“ atakdále. Špatně mluvit německy může způsobit často i dojem pikantní, strojeně mluvit způsobí pokadě dojem hloupý. Předně bych tu měl promluvit arci k našim ženským. Ty jsou v tom ohledu známý. A velké neštěstí jest, že každá z nich je přesvědčena, po německu že hovoří výborně a k nerozeznání, ačkoli sotva otevře ústa, už se každé derou

z nich zvuky široké, slovanské. Co asi pomyslí si host, že ta ana ženská kvůli němu, jí přece tak nápadně čini? Odpověď je — lehká. 7. Pro výstavu nezapomeň na 6. Učiti se budeš na výstavě jako na vysoké škole.

Pokrač. ve str. 176

8. Nezalteš nikomu.

9. Na prázdno nezahlučíš.
10. Nebudeš se chvástati sá-
vou předků našich.

41. NEBUDEŠ ZHODNÁKŇA CHVÁSTAT...

Bývaly doby, kdy ještě nebyly mnohé sporty jako dnes, konaly se různé sportovní hry a turnaje.

SPORT A HRY

hoto řádu neuměl česky, vzdal se v roce 1649 farního práva na kostel. Do té doby také spadá tradovaná pověst, že přese na klášterních chodbách zjevovali v noci duchové tam pohřbených buditů.

V roce 1662 (za převora Roberta Karla) byl michalský klášter dostavěn. Štědrým podporovatelem stavby byl pan z Hasenburku. V kostele měla rodinnou hrobku brabata Bredovská. Rozkazem císaře Josefa II. z 23. června roku 1786 byl kostel s klášterem zrušen. Žil zde tenkrát 22 řeholníků, dva klerikové a dva bratři jáci. V roce 1789 byl kostel předán Ignáci Eliášovi Veltovi, který jej připojil ku svému domu čp. 460. Byl zpočátku skladistěm petroleje a později sloužil jako sklady.

V chrámové předsíni se zachovala cenná freska neznámého malíře, představující biblický příběh vyhnání kupců z chrámu.

Bratrance Veverkových. I to je součástí našeho programu, těmto dětem se můžeme více věnovat a je nutné začít právě u nich. Nezbytnost je i v tom, že je třeba prolomit jazykovou bariéru a neodradit děti od spolupráce se školou. Přístup rodičů je různý. Někteří to považují za diskriminaci, jiní za přínos. My musíme být důslední, navštěvovat rodiny, dělat kontroly. Potřebujeme se však s nedostatkem sociálních pracovníků pro těleční práce. A tak je to jako v začarovaném kruhu. Ale snad najdeme společnou řeč a nové cesty ke spokojenosti všech. Snaha se zdá být oboustranná, cesta to bude jistě velice obtížná.

Jedna ze světováclavských legend se už zmiňuje, že se v Praze hrály už v roce 929 tzv. vojenské rozbohy. Podle kronikáře Kosmase byly známy i první jízdy na koních. Ve 13. století se v Čechách na hradech konaly rytířské turnaje, které byly známy už v zahraníčí. Konaly se i při korunovacích králů, například Václava I., ale i později Jana Lucemburského a dalších na Staroměstském náměstí a na Karlově mostě. Z Itálie, Francie a Německa k nám dovezly i mlčové hry, a tak v roce 1663 se konaly i v Královské zahrádě. Šlechta si zřídila

velice učený muž, byl po tři období rektorem univerzity a věrným Husovým přítelem. Následoval Husa i do Kostnice, kde jej po nějaký čas věznil. Propustili jej ještě před Husovým odsouzením. V husitské re-

fe Zikmunda a Táboři přišli Praze ku pomoci, sloužilo všechno k obraně města. V tom čase 15. července 1420 vjel tábořský kněz Václav Koranda na koni dovnitř michalského kostela a nařídil, aby se odtud

Kázal tu Hus

voluč byl obhajovatelem nejmírnější strany husitů.

V roce 1412 se za častých schůzí jednalo na michalské faře o odpusticích. Potom v následujícím roce zde zasedala komise, která měla sjednat smír mezi Husem a bohosloveckou fakultou. Od podzimu roku 1414 byl michalský kostel prvním následovatelem martinského kostela v přijímání pod obojí. V těch dobách zde občas kázával Jakoubek ze Stříbra.

V roce 1420, kdy se ku Praze blížila početná vojska císa-

odvezly kostelní lavice na opevněný sрубů na Vítkově hoře. Když pak zemřel Křišťan z Prachatic (v roce 1439), ustanovili sem za faráře mistra Petra z Mladoňovic. Byl to on, kdo jako tajemník pana Jana z Chlumu napsal na kostelním koncilu podrobnou zprávu o odsouzení mistra Jana Husa. Tato relace bývala v husitských kostelích předčítána ve výroční den Husova upálení.

Po bitvě na Bílé hoře se kostel dostal do držení irským servitům. Protože někdo z to-

Jsou nespolehliví, většina podniků je odmítá zaměstnat Soužití s Romy

ROMSKÁ otázka se stává čím dál víc ožehavější. Jaký je současný stav v Pardubicích, kde žije 1300 občanů hlásících se k romské národnosti, jsem se zeptala pracovnice zdravotních a sociálních věcí Zdeny Pokorné na zdejším městském úřadě: „Spolupráce s těmito občany je těžká a náročná.“

„Žijí v početných rodinách, často se navštěvují, jsou temperamentní, hluchní, někteří devastují okolní prostředí, stoupá kriminalita. To naráží právem na nepochopení spolubydlících »gadžů«. Jsou však výjimky. Někteří by se rádi osamostatnili, chtějí podnikat, ale chybí jim kvalifikace, znalosti i zkušenosti. Potřebují naši pomoc, ale at se snažíme sebevíc, v mnohých případech stále narážíme na jejich nedůvěru. O nekvalifikované pracovníky romské národnosti nemají zájem ani podniky, ani soukromníci. Úřad práce jim také nic nenabízí. Ani Romské občanské iniciativě se plně nedaří prolomit bariéru nepochopení, lejí členové vykonávají svou práci ve volném čase, navíc zápasí s nedostatkem finančních prostředků.“

● Lidé poukazují na to, že romským dětem platíte ve školách obědy:

„Městský úřad poskytuje dávky sociální péče, na které mají nárok pochopitelně všichni občané, nacházející se v bezvýhodné situaci. Tyto dávky Romům městský úřad dává formou objednávek do prodejen na potraviny, ale i na obuv, oděvy, prostředky podle potřeby. Z těchto dávek také vyplácíme obědy ve školách. Kdybychom jim dali peníze, pravděpodobně by je v některých případech utratili a děti by měly hlad.“

● Ve městě jsou dvě třídy s romskými dětmi. Je to vhodná forma výuky?

„Domníváme se, že ano. Máme první a druhou třídu v základní škole

Pokrač. na str. 377.

Nedávno vyhořel kostel sv. Michala v Praze v sousedství Staroměstského náměstí patří k cenným historickým památkám. V předhusitské éře měl kostel významnou úlohu. Podací právo k němu měli četní králové a později Eliška, manželka krále Jana Lucemburského.

Od roku 1390 až do 1406 byl zde ustanoven farářem zderazský křižovník Bernard. V jeho době se konaly na michalské faře časté schůzky univerzitních mistrů, mezi nimiž sem docházel také Hus, jenž býval zván, aby v kostele kázal. V roce 1399 zde uspořádal disputaci o některých Vítkovových člancích. Po roce 1406 byl zde farářem Husův rodák Křišťan z Prachatic. Byl jedním z dvou pražských farářů, kteří nevyhlásili kletbu vydanou na Husa dne 15. března 1411. Křišťan z Prachatic byl

„To jsi nikdy neviděl, jak se houby rozmnožují?“

„Jestli to není škoda sežrat?!“

Bílé místo ve svědomí

PODKARPATSKÁ RUS PATŘÍ DO EVROPY

Podkarpatská Rus - bílé místo v dějinách Československa, o kterém se již od roku 1945 nesmělo hovořit a psát. Země oslavená v Olbrachtově Nikolovi Šuhajovi, krajina, která kdysi před českým členářem vystoupila z Encyánů, z Pop, Ivana Hordubala a Goleta v údolí a které se dostalo po tragickém roce 1939 i básnické sbírky nazvané Zrazená země. Podkarpatská lidé tu pod dřevěnými kostelky žili přes osm staletí, odolávající krutému odnárodnění. Přesto si zachovali svou identitu, i svůj jazyk. V 19. století prožili své národní obrození a vstoupili do moderních dějin Evropy jako svébytný národ.

Dnes žije v Podkarpatsku přes milion osm set tisíc obyvatel. Země rozkládající se na 12 694 km (čtverečních) svou velikostí nepředčí pobaltské státy. Ti z nás, kteří žili na Podkarpatské Rusi nebo tam přijížděli kdysi jako turisté, si zapamatovali tento zapomenutý kout Evropy navždy jako nádherný kus přírody, ryzí a nedotčené; jako by se ho teprve nedávno dotkla boží ruka, která ho stvořila pro vlastní potěšení z krásy.

Někteří historikové tvrdili, že Podkarpatská Rus patřila k Velkomoravské říši. Je to nedoložené, nanejvýš lze prokázat, že se její existence - oddělená karpatským masívem od Ukrajiny - vyvíjela vždy v kontaktu s jihem Evropy. A to buď pod tlakem a útlakem Avarů a Turků, později Uhrů, ale i pod plodným vlivem křesťanské kultury, na jejíchž základech, dodnes udržovaných řeckokatolickou církví, rostly i počátky národního uvědomění. Odnárodnění, především maďarské, dotklo se zvláště jižní potiské nížiny a projevilo se zčásti i v rodinách městské inteligence. Jádro rusínské národa však odolalo, i když v této zemi vznikly i vnitřní boje mezi rusínským, ukrajinským a ruským výkladem pojetí národní existence, které měly vliv na otázku samostatného vývoje nebo přimknutí.

"Podkarpatská Rus, vstaňte z hlubokého spánku!"

Ještě však muselo dojít k tragickému roku 1944. Na podzim přijela na Podkarpatskou Rus oficiální československá delegace, aby se ujala na osvobozeném území státní správy. Podle pokynů z Moskvy však vládní delegaci vedenou Fr. Němcem sovětské vojenské a policejní orgány ze země vypověděly. Současně rozvinuly násilnou propagandu pro připojení země k SSSR. V listopadu roku 1944 svezly do Mukačeva zastrašené mluvčí národa, aby odhlasovali "sjednocení Zakarpatské Ukrajiny s její velkou matkou - sovětskou Ukrajinou". Země se již nesměly nazývat Podkarpatskou Rusí, byly zatčeny tisíce lidí, nová ilegální moc zřizovala ozbrojené Lidové družiny, zasedaly vyšetřující komise a mimofádné soudy. Byla to akce dopodrobna připravená, protože později - už 8. května 1945 - zatýkala sovětská policie v Praze rusínskou emigraci, která sem uprchla před horthyovským vojskem v roce 1939. Mnozí ze zatčených se již nikdy nevrátili ze sovětských gulagů. V roce 1947 byly vystěhovány čtyři tisíce rodin podkarpatských Rusínů na Sibiř a v tomtéž roce vypukl na Podkarpatské Rusi hladomor, který však byl utajen (stejně jako v Moldávii) a počet obětí není znám. Dosud neznámé jsou i osudy podkarpatských Rusínů, kteří museli odejít na Volyňsko a osídlit toto sovětské území po odchodu volyňských Čechů do Československé republiky. Místo nich přicházeli na Podkarpatskou Rus Rusové a Ukrajinci - nástroje "odrusínštění" a rusifikace.

Jak bývalo zvykem stalinské zahraniční politiky, zajišťovala své agrese "právoplatnými" akty. Stalin nejdříve obsadil celou zem svým vojskem a policií, zorganizoval spontánní projev "lidové vůle", která se rozhodla pro připojení k SSSR, a 29. června 1945 pak prosadil, aby byla v Moskvě podepsána dohoda

Prozatímní národní shromáždění v Praze a pět dnů poté i prezidium Nejvyššího sovětu SSSR. I povrchní znalec právy o neporušitelnosti předmnichovských hranic a v tomto smyslu zneuznala i závěry Jaltské konference.

Prozatímní národní shromáždění v Praze si navíc nemohlo přisvojit ústavní právo vzdát se území republiky, měnit její hranice a vydat vlastní československé hranice cizí moci. Toto shromáždění bylo jmenováno shora podle politického klíče předem stanoveného Národní frontou, která nebrala ohled na mínění domácího odboje. Teprve další ústavní shromáždění vzešlé z řádných voleb mohlo měnit ústavu a tedy i hranice státu. Odpovědnost československé vlády i parlamentu a jejich porušené ústavy jsou před č. i evropskými dějinami neodiskutovatelné. Lze však učinit i jiný závěr: Vzhledem k tomu, že červnová dohoda z roku 1945 je neplatná, musí se de iure pokládat Podkarpatská Rus podle mírové smlouvy z roku 1919 nadále za součást ČSFR a jen nová mírová smlouva uzavírající druhou světovou válku by na to mohla něco změnit. Tato eventualita je však zcela nepravděpodobná. Nejednou se v posledních letech hovořilo o příští demokratické Evropě, kterou nebudou rozdělovat hranice území, ale ani ideologické, náboženské a hospodářské přehrady. Uplyne však ještě mnoho vody ve Vltavě, v Dunaji a v Tise, než se tento sen stane realitou ve východní části naší republiky, na Podkarpatské Rusi. Nicméně, jde-li nám o svobodu naší, českou a slovenskou, ve svobodné Evropě, nemůžeme z této víze svobodné společnosti vydělit nejvýchodnější část střední Evropy, Podkarpatskou Rus. I tam mají právo na národní sebeurčení a na svobodu jako my, kteří jsme prožili o něco šťastnější osudy. A ti, jimž bylo dáno svobody již užívat, měli by ze své strany učinit vše, aby

ji melodie i text zakázány a tato Duchnovičova výzva k svobodnému životu na východ od československých hranic nesmí znít. Sovětský svaz uzavřel své hranice, na Podkarpatskou Rus se nesmělo jezdit, jen občas se organizovaly krátkodobé a hromadné turistické zájezdy. Ti, co se zde narodili, nedostali vstupní vízum, aby mohli navštívit své rodiště. Jenom když přišlo pozvání nejbližších příbuzných, hranice u Černé nad Tisou se otevřely. Jednou za rok uspořádaly komunistické strany na obou stranách hranic "přátelské setkání" obyvatelstva, které muselo vyslechnout oficiální projevy stranických papalášů, že je vše v pořádku a že se ještě více prohlubují svazky mezi našimi národy. Každý rok se znovu "upevňovaly", ale pravda o skutečném životě u nás i u nich nesměla překročit hranice...

Vraťme se však o osmdesát let zpátky, do doby první světové války. Na hranicích Podkarpatské Rusi i v její severní části se bojuje. Ruská vojska překračují Karpaty a podkarpatsí Rusiní doma i za hranicemi se obracejí se svými nadějami k vítězství spojeneckých vojsk. Zvláště aktivně je americká podkarpatská emigrace. Když přijel na jaře 1918 T. G. Masaryk z Ruska do Spojených států, jeden z prvních kontaktů navázal v květnu téhož roku právě s organizací Americká ruská národní strana. Již tehdy se poprvé vynořila myšlenka zbavit se uherské nadvlády a spojit osudy Podkarpatska s republikou Čechů a Slováků, jejíž perspektivy se začaly rýsovat. Současně tato organizace odmítla připojení Podkarpatské Rusi k ruskému státu po bolševickém převratu. O národním rusinském sebeurčení věděl i americký prezident W. Wilson, kterého představitelé Americké národní obrany navštívili a informovali o svých názorech.

O něco později byla založena Národní rada Uhro-Rusinů, která se zcela otevřeně vyslovila v listopadu 1918 pro československou republiku, v níž by byla Podkarpatská Rus autonomní součástí, a tak navázala na memorandum z 3. října 1918, podepsané nejruznějšími složkami podkarpatských Rusinů v USA. Tato zahraniční iniciativa a její spojení s československým odbojem tak prokazatelně sebrály rozhodující úlohu i v dalším vývoji.

Podobně uvažovali i lidé ve vlasti, i když nikoliv bez komplikací, protože nová vláda maďarské republiky se v prosinci 1918 pokusila zachovat dosavadní stav a slibovala na jednání v Budapešti Podkarpatské Rusi značnou autonomii. Tyto plány převzala od "buržoazní" moci také krátkodobá "komunistická" vláda republiky rad, která dokonce v roce 1919 obsadila jižnější části Podkarpatské Rusi.

Mezitím však se sešli v prosinci 1918 ve Svaljavě, v lednu 1919 v Prešově a v květnu 1919 v Užhorodě skuteční legitimní mluvčí podkarpatských Rusinů a vyjádřili na těchto shromážděních vůli většiny obyvatelstva opustit několikastáletou příslušnost k Maďarsku a nalézt svůj příští svobodný národní rozvoj v rámci nové Československé republiky.

Z toho všeho vycházelo také mezinárodní jednání na mírové konferenci. A tak 10. září 1919 smlouva podepsaná v Saint-Germain stanovila, že "československo se zavazuje, že zřídí území Rusinů jihokarpatských... v rámci státu československého jako samosprávnou jednotku". Generální statut ze 16. listopadu 1919 legalizoval základy nového státu uspořádání v nejvýchodnější části republiky a utvrdila je i československá ústava z roku 1920. Až v druhé polovině třicátých let se měly provést další zásadní změny v autonomní správě Podkarpatské Rusi, její realizaci však znemožnil vývoj předmnichovské republiky. 15. března 1939 nacisté zřídili protektorát Čechy a Morava, o den dříve byl vyhlášen Slovenský stát a 15. března obsadila maďarská vojska Podkarpatskou Rus a rozdrtila tu i jednodenní rusinskou republiku.

Snad by stálo za to vrátit se ještě k dvacetileté existenci ČSR i k tomu, co se za tu dobu na Podkarpatské Rusi vykonalo. Republika zdědila tuto zem v žalostném a zuboženém stavu. Pro Maďarsko to byla především kolonie a nová republika zde musela začít ve všem od základů. Ve školství a sociální politice, v oblasti kultury, zřizovala se základní zdravotní péče, bezzemci dostávali půdu po parcelaci velkých statků, rostly nové stavby a silnice. Odstranil se národnostní útlak, zavládla politická svoboda. Dodnes vzpomínají pamětníci na

tato léta jako na hospodářský zázrak, i když se četné problémy nemohly za tak krátký čas vyřešit. Na podzim roku 1921 přijel do Podkarpatské Rusi prezident T. G. Masaryk, aby posílil všechno toto civilizační úsilí, po němž měla následovat opatření posilující autonomní vývoj země. Záhy se na Slovensku i na Podkarpatské Rusi začaly šířit iredentistické kampaně organizované z ciziny a prosazující návrat těchto zemí k horthyovskému Maďarsku. Tváří v tvář těmto akcím, opírajícím se i o podporu revizionistických snah nacistického Německa, vystoupil při své druhé cestě na Podkarpatskou Rus v květnu 1934 ministr zahraničí E. Beneš: "o osudech Podkarpatské Rusi je na celá staletí rozhodnuto... Československo se Podkarpatské Rusi nikdy nevzdá, nepřipustí žádnou revizi a bude jí hájit krví a tělem, bude-li toho třeba."

Druhá světová válka znamenala v osudech mnoha evropských národů tragický zlom. Hitlerův zločin můžeme spatřit i v tom, že otevřel do Evropy cestu stalinismu, který toho dokázal všestranně využít. Úděl připravený Stalinem Polákům, Estonům, Litvanům, Lotyšům, Moldavanům i podkarpatským Rusinům a dalším to dokazuje nad jiné přesvědčivě. Zůstaneme-li jen u strohých diplomatických dokumentů, které většinou nevyjadřují tragiku osobních i národních osudů, ocitujeme chronologicky některá základní stanoviska týkající se Podkarpatské Rusi.

Již v roce 1940 - tedy v době paktu Stalina s Hitlerem - prezident Beneš zpochybňuje příští existenci Podkarpatské Rusi: "Po válce se nebudeme moci bránit požadavku Sovětského svazu, bude-li žádat, abychom postoupili Podkarpatskou Rus Ukrajině."

V červenci 1941 se dr. Beneš schází se sovětským velvyslancem Majským a sděluje mu: "Podkarpatská Rus může patřit jenom nám nebo Rusku." Při jednání o čs.-sovětské smlouvě v Moskvě v prosinci 1943 dr. Beneš, jak uvede krátce nato při setkání s W. Churchillem, potvrzuje, že se hovořilo i o "otázce Podkarpatské Rusi". Dr. Beneš při tom souhlasil se "společnou rusko-českou hranicí na východě" - Podkarpatská Rus měla být už jen součástí SSSR.

sděluje ve škrabce s pramennou úvratelnicí a na základě přátelské dohody Zakarpatská Ukrajina s odvěkou vlastní Ukrajinou..." Na mapě, která souvisela s touto dohodou, SSSR si ukrojil kromě Podkarpatské Rusi také část Slovenska severněji od města Čop (bylo to asi 200 čtverečních kilometrů a Slovenská národní rada to "disciplinovaně" přijala po telefonickém rozhovoru s čs. delegací z Moskvy).

A pak už následovala další mašinérie: 22. listopadu 1945 ratifikovalo dohodu

leti, prokázaly svou oddanost vůči útlaku a teroru a jsou celou svou existencí oddány svobodě. Mají na to právo.

Dolná Arča - kostelík se hřbitovem

Narozeniny budovy Národního muzea

Před několika dny, přesně 18. května, uplynulo sto let od chvíle, kdy se budova Muzea Království českého na Václavském náměstí v Praze otevřela pro veřejnost. Byla to tehdy výjimečně významná událost, hodnocená jako jedno z velkolepých vítězství obrozeného národa. Češi měli v té době již své fundované Dějiny, sepsané Františkem Palackým, Národní divadlo, Rudolfinum a právě zahájili velkorysou Všeobecnou zemskou výstavu, jež neměla zatím, ale ani později obdoby. Současně uváděli v činnost Československou akademii pro vědy, slovesnost a umění. Všemi těmito počiny získávali pevné místo mezi vyspělými evropskými národy.

Své dnešní jméno nese Národní muzeum od roku 1922. Historie jeho budovy je dlouhá a nikoli jednoduchá. Muzeum bylo založeno pod názvem Vlastenecké muzeum již v roce 1818. První darované sbírky byly zprvu shromažďovány v klášteře u sv. Jakuba a v soukromých bytech. O rok později zapůjčila Společnost

paláci. V té době se však začínaly bořit hradby kolem Nového Města, kteréžto příznivé okolnosti využil dr. Ladislav Rieger a prosadil, aby městská rada darovala pro budoucí novostavbu pozemek po Koňské bráně. Tak se také stalo v roce 1876. Pozemek byl nejen výhodný, ale i rozsáhlý, o rozloze 13 574 m², takže poskytl možnost

na». Celkový náklad činil dva milióny zlatých (původní rozpočet předpokládal o 206 500 zlatých méně).

Tři dny po zahájení Všeobecné zemské výstavy v Praze byla slavnostně zpřístupněna i nová muzejní budova. Současně se konala slavnost započítání činnosti České akademie.

K dějinám budovy patří ještě další data. Stavební výbor ve své činnosti neustal, muzeum bylo třeba vyzdobit uměleckými díly. Nemalé náklady byly věnovány vybavení vitrínami a mobiliářem. Všechny tyto práce, doprovázené stěhováním a instalováním sbírek, probíhaly do konce století a překročily hranici tisíciletí. Byly dokončeny zhruba v roce 1903. Ani tento letopočet však nebyl definitivní tečkou. Například vybavení Panteonu bustami osob, jež se zasloužily o rozkvět české kultury a vědy, prodělávalo nejednu proměnu a nemá, protože nemůže mít, definitivní podobu ani dnes.

Ve stoleté historii Národního muzea nepřevažují světlá místa. Více bylo těch temnějších. Mezi ně patří poškození středního traktu německou bombou 7. května 1945, prostřelení fasády sovětskými vojáky 22. srpna 1968 a také vážné ohrožení stability levého předního nároží při budování metra v roce 1978. Ani prohlášení budovy Národního muzea národní kulturní památkou v roce 1962 nezabránilo nebezpečnému sevření celé stavby dvěma proudy severojižní magistrály v roce 1978. Škodlivý vliv dálnice urychluje přirozené opotřebování budovy, je málo peněz na základní údržbu. Národní muzeum by si zasloužilo generální opravu, na níž však si málokdo troufá vůbec pomyslet. Stála by mnohým více než rekonstrukce Národního divadla a Rudolfinu, protože muzeum je mnohem větší a navíc je přeplněno milióny sbírkových předmětů nedozírné ceny, které není kam vystěhovat. Stav je dnes takový, že Národní muzeum bojuje o pouhé přežití.

Nemohu se zdržet, abych neudělala v životopisu našeho Národního muzea přestávku. Ono má totiž své místo v životě každého z nás, proto-

K chvilce učitelů musím dodat, že stále ještě vodí školáky do Národního muzea, tak jako tomu bývalo za časů mých i mojí maminky. I ona mi kdysi vyprávěla, že byla »se školou« v muzeu.

Mne vzal do muzea poprvé strýček, byla jsem tenkrát týden v Praze na prázdninách. Chtěl mi ukázat velrybu. Neukázal, protože to velké zvíře bylo právě v opravě. Měla jsem, zkrátka, smůlu. Pamatuji se, že mě bolely nohy, protože strejda se po nejvíce zdržoval mezi penězi — tak mi to tehdy připadalo — zajímal se o numizmatiku a mně bylo do breku kvůli té velrybě. Dočkala jsem se jí však později a mnohokrát. Jako školní dítě se celou třídu v doprovodu učitele, do muzea jsem chodila se svými dětmi.

Ve vzpomínkách z mládí mi figuruje rampa u muzea jako bod schůzek i místo krásného výhledu na celé Václavské náměstí. Připadá mi, že v dnešních časech rampa osiřela. Muzeum od Václaváku odřízla dálnice, kde jsou ty časy, kdy člověk snadno přeběhl z chodníku u Domu potravin ke kašně! A čekat nyní na rampě znamená vzít si s sebou plynovou masku proti otrávení výfukovými zplodinami a dát si do uší vatu jako ochranu před ohlučnutím z řevu automobilových motorů. To byl vsuktu mudrc znalý věd antilidských, který magistrálu položil právě sem a just nikam jina.

Ještě na něco jsem si vzpomněla — jak jsem si tenkrát, když stavěli první metro a mezi lidmi se říkalo, že budou rozebírat kašnu a rampu, honem utíkala koupit pohled Václavského náměstí s muzeem. Na památku. Řekla jsem si — sbohem, rampo, už tě nikdy nevidím, tak ať tě mám schovanou alespoň na obrázku. Naštěstí mne převezli a kašnu s rampou nechali stát, kde byla. Inu, člověk ani neví, k jakým věcem přilne, aniž by si to uvědomoval.

K Národnímu muzeu mne však vážou nejen vzpomínky, chodit tam je mi souzeno. Počítám, kolik let tuto budovu navštěvuji, dá se říci profesionálně, a vychází mi pomalu dvacet let. Škoda, že jsem si neschovala první

Hlavní dvouramenné schodiště budovy.

bylo pro mne vždycky radostí. Každá moje služební návštěva a jednání se mi staly vstupem na ostrov vzdělanosti, slušnosti, oduševnělosti a ochoty. Spolupráce s Národním muzeem obohatila můj život a byla bych šťastna pomyslením, že jsem alespoň díl toho, co jsem za ta léta získala, poskytla i členarům. Snad tedy mohu muzejníkům poděkovat nejen za sebe. Bez nich by budova byla prázdná, neživoucí.

Vrátím se ještě na chvíli k ní, jako k jubilatovi kamennému. Z hlediska uměleckohistorického je Národní muzeum po Národním divadle a Rudolfinu třetí nejceněnější stavbou české neorenesance. Na její výzdobě se podíleli přední představitelé takzvané generace Národního divadla — František Zenišek, Václav Brožík a Vojtěch Hynais. Bronzové plastiky Panteonu jsou podepsány jmény významných českých sochařů, nechýbají mezi nimi B. Schnirch, J. V. Myslíbek, L. Šaloun, J. Mařatka, B. Kafka, O. Španiel, J. Štursa, K. Dvořák.

Zvenčí potvrzují reprezentativnost budovy monumentální díla sochařská, zejména Maudrovy Přírodní vědy a Historie a literatura před hlavními vchody, nad fontánou Wagnerova Morava, Čechie, Labe, Vltava, Slezsko a Schnirchovo alegorické sousoší u hlavní kopule, které ztělesňuje nadšení, obětavost, lásku k minulosti a lásku k pravdě — krásné nám autor skupiny svých připomíná dědicův předků a současně i dnes.

Štitonoši zdobí průčelí — model sousoší, autorský sádrový odlitek Antonína Poppa z roku 1888.

vlasteneckých přátel umění část prostor ve Sternberském paláci na Hradčanech (dnes sídlo Národní galerie). O dvacet let později vypracoval F. Pulacký, jednatel Společnosti muzea, návrh na postavení budov, kde mělo mít své sídlo i muzeum. Stavba, zamýšlená na dnešním Smetanově nábřeží, nebyla nikdy uskutečněna. V roce 1845 získalo konečně muzeum vlastní stánek — Nostický palác na Příkopě (v místech dnešní Živnostenské banky). Byla to malá, jednopatrová budova, která nemohla pro narůstající sbírky stačit. Společnost muzea od počátku 60. let naléhala na zemský sněm, aby dal postavit novou budovu. Souhlas byl získán už v roce 1864, ale další jednání byla zdlouhavá a narážela zejména na starou českou bolest — nedostatek peněz. Byl zamítnut návrh na nevelkou stavbu na Karlově náměstí před Novoměstskou radnicí, prolože pražská městská rada nechťela Pražany ochudit o další kus zeleně.

Žáta hčžela a muzeum stálo. Obrazně nikde, fakteky stále v Nostickém

vystavení paláce nad očekávání rozlehlého a monumentálního. Reálné výsledky však ještě dlouho zdržovala úřední jednání, až byl konečně schválen stavební program, a to v roce 1883. Téhož roku byl vyhlášen veřejný konkurs na nejlepší projekt. Ze sedmadvaceti anonymních soutěžních návrhů, označených krycími hesly, zvítězil projekt »Pro patria«, k jehož autorství se přihlásil architekt Josef Schulz, tehdy čtyřiačtyřicetiletý. Rok po vyhlášení výsledku soutěže, v dubnu 1885, byl Schulz pověřen vedením stavby a 20. července téhož roku se začaly kopat základy. Už 15. listopadu byl hotov suterén. Koncem roku následujícího dosáhla stavba až k hlavní římsce.

Práce měly být hotovy za čtyři roky — neuvěřitelně krátkou dobu. Mimořádně nepříznivé počasí v roce 1888 však stavbu zdrželo. Hlavní stavební akce skončily roku 1890 a hned na začátku 1891 byly dokončeny dodělávky. Dne 4. května mohl muzejní výbor oznámit zemskému výboru, že »stavba jest již dokoná-

muzeu tedy. Rok co rok vidám v Praze v měsíci červnu skupiny dětí, které míří k nejvyšší části Václavského náměstí. Často neodolám, abych se nezeptala, odkud jsou a co v Praze dělají. Duba školních výletů vede žáčky z Rokytnice, Pardubic, Budějovic, Plané, Sušice — celá mapa Čech i Moravy by se dala sestavit ze jmenovaných měst, městeček i obcí, odkud malí návštěvníci přijíždějí.

pauze není gulezity. Existují-li novinářské lásky, pak ta moje je právě Národní muzeum s jeho nepřetržitou solidní činností, již se v minulých letech bránilo podléhání tendencím, ale usilovně a mnohdy s velkými problémy se snažilo stavět na faktech, což zejména v oboru historie nebylo zdaleka snadné.

Znám nejednoho pracovníka Národního muzea, setkávat se s nimi

Budova Národního muzea, jak ji v roce zpřístupnění pro veřejnost (v březnu 1891) vyfotografoval Karel Bellmann.

Své sté narozeniny připomíná budova Národního muzea výstavou, která potrvá až do konce tohoto roku. Připravilo ji oddělení starších českých dějin ve spolupráci s archívem Národního muzea a za pomoci dalších oddělení. Obsahuje čtyři sta padesát exponátů. Rozměrný sádrový model budovy, vytvořený během stavby v letech 1886—1888, spatřil po letech opět světlo světa. Od roku 1941 spal, uložen v bednách, v Národním technickém muzeu. Výstava představí více než sto let staré konkuršenní projekty budovy, teprve nedávno objevené a identifikované. Rozhodně na návštěvníka zapůsobí i dokumenty data nikoli příliš starého, například kulky ze sovětských samopalů z roku 1968, jež zasáhly budovu, vystaven je i obraz takovouto kulkou prostřelený. Mnoho dalších exponátů vybraným způsobem charakterizuje celou dobu existence budovy Národního muzea.

Byla stavěna v časech, kdy vrcholilo české obrození. Křestním darem jí byla idea, že budova má být »Slávnou českou prací a českým uměním«. Přes mnohé překážky v minulosti, současnosti a i ty, které bezpochyby přijdou, je tato idea naplněna díky všem, kteří s Národním muzeem spojili své schopnosti i srdce.

DOBRODRUŽSTVÍ V BALÓNU

Salónová aréna byla výstavní atrakcí, která lákala mnoho diváků. Předváděl tu své aviatické umění mnozí vzduchoplavci. Prvním z nich byl berlínský Němec Maximilián Wolff, původním povoláním knihafský pomocník, jenž se nechal honosně titulovat »kapitán«.

Balón, se kterým vystupoval v Praze, se jmenoval Kysibelka. Smíchovské okresní hejtmanství nařídilo úřední přezkoušení balónového aerostatu, k čemuž vyzvalo profesory Zengra a Puluje. Přestože se oba znalci nemohli shodnout na jednotném úsudku, byla nařizována praktická zkouška.

První zkouška se odbyla s balónem upoutaným — do výše sto metrů v něm vystoupal místodržící Thun se setníkem Schustrem od zemijního pluku. První zkouška dopadla dobře,

flasko nastalo až tehdy, když se kapitán Wolff rozhodl, že balón podnikne samostatný let nad městem. K letu se přihlásil pan Vondruška s dvěma Wolffovými zřízenci Edvardem Břůčkem a Alfrédem Bosawem. Kapitán z opatrností zůstal na zemi. Pražští odhodlaní vzduchoplavci neměli dost odborných znalostí a neuvědomovali si, že při výstupu balónu do velké výše se v obaž zvyšuje tlak plynu, a proto je třeba jej patřičně vypustit. Při zvýšeném tlaku totiž vznikalo nebezpečí, že by obal mohl prasknout. A to se také stalo. Ve výši asi 2000 metrů se přetlakem plynu balón ve vzduchu roztrhl a jeho posádku zanesl vítr na stře chu Reissenzáhnovy továrny v Holešovicích. Nikomu se nic nestalo, ale »kapitán« Wolff z Prahy uprchl, aby nemusel k soudu.

míčovnu na Malé Straně v Prokopské ulici v domě 376, patřila majiteli pozemku a sousedního domu Pavlovi st. Sutterovi ze Sutterbachu. Měšťané nezůstali pozadu a zřídili si míčovnu pod vedením Kala Ringolinho v roce 1875 v býv. domě Benedovském č. p. 445 na rohu Jilské a Vejvodovy.

Impfstoff gegen Aids
Washington - US-Militärärzte haben erstmals erfolgreich einen Impfstoff getestet, der bei Aidsinfizierten den Ausbruch der Immunschwäche-Krankheit verhindert.

Praha až třetí

V Čechách byla první telefonní linka uvedena do provozu v dubnu 1881 a spojovala správní budovu dolu Georg Hartmann v Ledvicích s nádražím v Duchcově. Druhý telefon vlastnil Josef Richter a mohl se dovolat ze svého bytu v Raspenavě do továrny v Mildehavě. Teprve třetí telefon na našem území byl zaveden v Praze před 110 lety dne 21. května 1881. Spojoval soukromý byt továrníka Bedřicha Freye s jeho vysočanským cukrovarem.

hlídkou VB. Snažili se však ujet. Došlo k pronásledování, při němž házel na vůz policie láhve s alkoholem a hořící předměty. Když u obce Liscie byli na polní cestě dostiženi, otočili vozidlo a s kopce je spustili proti hlídce VB a snažili se uprchnout. Při pronásledování zlodějů musela hlídka použít výstražné výstřely ze služebních zbraní. Po zadržení byla všem prokázána rozsáhlá trestná činnost.

Nový zákon o policii po svém vydání okamžitě nezejistil pokles kriminality. Změna starého systému za nový si vyžádala novou organizační práci, novou techniku a především určitou dobu, je však v moci současných nejvyšších státních orgánů, aby tento čas neprodlužovali.

Téhož roku vznikla za vedení prof. Jana Palackého soukromá společnost Pražské podnikatelství pro telefonní v Praze, která získala koncesi k výstavbě veřejné telefonní ústředny, telefonní sítě pro potřebu pražské burzy a telefonního vedení v okruhu dvanácti kilometrů od Staroměstského náměstí. Prv.

KO JAK VA MĚ!

okresní úřad str. 376

Útoků na policii přibývá

Nový zákon, který by přinesl zlepšení, není

Není dne, aby sdělovací prostředky nepřinesly zprávu o vzrůstající kriminalitě v Československu. Přibývá i nepatřičná příslušnická policie při výkonu služby. Jen za první tři měsíce letošního roku došlo celkem k 232 útokům na příslušníky veřejné bezpečnosti.

Nejvíce útoků — 53 — zaznamenala krajská správa VB v Ostravě, následuje Ústí nad Labem s 50 případy a Brno se třiceti. Hlavní město Praha je kupodivu až na pátém místě s 24 útoky.

Například asi 60 opilých členů brněnských, kteří přijeli do Prahy z Rosťocku, bývalé NDR, na Václavském náměstí nřtili výzdobu, skandovali sprostá hesla a vyvolávali potyčky s chodci. Proti nim zařadila hlídka VB. Ale výtržníci nepadli i policisty, jednoho z nich zranili na hlavě, takže byl týden v pracovní neschopnosti. Policisté sice použili služební zbraň a vypálili do vzduchu varovné výstřely, ale teprve přivolaná posila zjednotila pořádek.

Pachatelé napadají policisty až brutálním způsobem nejen při páhání vlastní trestné činnosti, ale též při porušování veřejného pořádku. Dokazuje to i případ

z Jablonce nad Nisou, kde hlídka VB zakročovala v suterénu domu proti silně podnaplému muži, který navíc vyhrožoval založením požáru. Hlídce nevybíravými způsoby spílal, oháněl se lahví a dlouhým kuchařským nožem. Nadstrážmistr J. Petříček a Jan Kopal použili proti násilníkovi chvatů a vojín základní služby I. Nedvěd, situace zabráněn na OO VB, jej obořel a vykroutil mu nos z ruky.

Příslušníci bezpečnosti používají síle při výkonu své pravomoci zákonou ochranu veřejného činitele, ale otrilí kriminálníci na to příliš nedaří. Jinak by nemohlo dojít k takovému případu jako nedávno na Brněnsku. V obci Šebetov odcizili čtyři pachatelé z prodejny lednoty lihoviny za více než pět tisíc korun. Z vloupání se vrátili osobním automobilem a v Boskovických byli asi ve dvě hodiny v noci zastavováni

ní pražská telefonní ústředna s kapacitou pěti set přípojek a rademní síť byla vybudována v Richtrově domě č.p. 459 na Malém náměstí a zahájila provoz v roce 1882. Současně byl vydán první pražský telefonní seznam. Při zabavení měla ústředna pouhých jedenáct účastníků, ale již za dva roky vzrostl počet na tři sta dvacet. Po deseti letech jejího působení dosáhl počet zájemců tisícovky. V roce 1889 byla telefonem propojena Praha s Vídní. Od začátku roku 1893 byl telefonní provoz zastáněn. S nárůstem účastníků bylo nutné pomýšlet na větší ústřednu. A tak v roce 1896 dostala Praha novou ústřednu v Jindřišské ulici s kapacitou 1200 přípojek. A pak už obilba telefonu nezadržitelně stoupala. Dnes už si život bez tohoto vynálezu neumíme vůbec představit, i když leckdy nám dovede přetížena telefonní síť pěkně zabrnkat na struny našich nervů.

ČSFR nečiní nic, co by nedělaly jiné země

WASHINGTON: Ministr financí ČSFR V. Klaus v pondělí v diplomatickém klubu ve Washingtonu na obědě prestižní Asociace zahraničních dopisovatelů promluvil o průběhu reformy v Československu a o problémech, kterým ČSFR čelí.

Na závěr svého pobytu v USA se V. Klaus setkal s poradcem amerického ministra zahraničí R. Zoellickem.

V. Klaus hájil politiku exportu čs. zbraní a zdůraznil, že ČSFR není hlavním vývozcem zbraní na Blízký východ. Vyjádřil překvapení, že kolem exportu čs. zbraní vzniklo tolik povyku.

Značnou pozornost ministrův obhajobě vývozu zbraní věnovaly agentury Reuter a DPA. Václav Klaus podle jejich zpráv upozornil na aspekt pracovních sil ve zbrojním průmyslu. ČSFR potřebuje prodat svou vojenskou produkci, čímž nečiní nic, co by nedělaly jiné země, konstatoval představitel vlády ČSFR.

Podle obou zdrojů ministr Klaus vyjádřil rozčarování nad malou západní podporou čs. hospodářské reformy. Poukázal na »dramatickou ekonomickou situaci« své země a řekl, že hospodářské struktury není možné změnit přes noc. S odkazem na »mnohé země«, které exportují zbraně, označil za »poněkud nerealistické soustřeďovat se v tomto ohledu tolik na ČSFR«. Klaus upozornil, že je třeba mít na zřeteli hlavní vývozce zbraní na Blízký východ v posledním desetiletí k nimž Československo ne-

ZDENĚK ŽÁČEK

... kolego akademiku ... senzace! Právě jsem objevil další Věstonickou Venusi!

Východní křídlo Staroměstské radnice vystavěné v neogotickém stylu v letech 1838-1844 podle plánů vídeňského architekta P. Nobileho a P. Sprungera. Před jeho stavbou byla zbudována původní nová gotická budova radnice a další tři přilehlé domy. Podobný osud byl připraven ve druhé třetině 19. století i pro domy jižní fronty radničního bloku sousedící se staroměstským orlojem, zachránit je našel náhodou státek hnaných protireformní pražské obce. Radnice vyhořela 8. května 1945, její zničené východní křídlo bylo strženo.

VW-Neuwagen bei Mängel auf Platz 30
New York - Japanische Neuwagen sind in den ersten drei Monaten nach dem Kauf am zuverlässigsten, ergab eine große Untersuchung. US-Spitzenreiter mit weniger als einem Mangel: Lexus, Infinity und Toyota. Mercedes rettet die deutsche Ehre mit Platz 4, BMW ist nur 15. Ganz tief im Keller: Volkswagen auf Platz 30 - im Schnitt 2,4 Mängel bei jedem neuen Auto.

K zabezpečení služeb národních veřejností byl v prostorách jubilejní výstavy 1891 otevřen nový samostatný poštovní úřad již prvního května 1891. Byl umístěn v jednom z nově postavených pavilónů spolu s policejní stanicí.

ců Romanových, otevřena nová Sportovní hala, byla v ní čtrnáctého března otevřena nová příležitostná pošta Praha 72. V prostorách Sportovní haly tato pošta pracuje od té doby při příležitosti konání všech významných sportovních akcí. Známe ji však zejména jako výstavní pošta při konání všech Světových výstav poštovních známek v letech 1982, 1988, 1978 a 1988.

A letos?
Pošta Praha 72 bude samozřejmě pracovat i při všeobecné čs. výstavě 1991. Sídliť bude v samostatném pavilónu lázeň, v nově postaveném v prostoru za bývalým krahovským panoramatickým kinem. Poznáme ho z dálky podle modré kovové konstrukce a červenozlaté plechové střešy. Návštěvníci si zde budou moci podívat své záliby nejen k orážení příležitostným razítkem, ale i k přepravě balíčkovou poštou. Od pošty bude pravidelně odjíždět i poštovní kočár, jež bude přepravovat podané záсылky.

V dalších letech pošta pracovat téměř při všech dalších výstavních akcích pořádaných na Výstavišti v Královské oboře. Zrušena byla až s vypuknutím války v roce 1914. Znovu byla uvedena do provozu až k 1. červnu 1924 s názvem

Jede, jede poštovský panáček...

Výstavě, a znovu pracovala jen jako příležitostná, a to navíc souběžně s poštou Praha-veletrh, jež rovněž byla příležitostná při konání Prážských vzorkových veletrhů. Na Starém výstavišti pracovala i po osvození a v roce 1948 změnila svůj název na Praha 073 a k 1. 10. 1952 byla již podruhé zrušena.

Když byla v roce 1962 při příležitosti konání Mistrovství světa v krasobruslení, na němž poprvé zazářila hvězda sourozenců zrem Pavlón zůstal dodnes zachován - je to budova vlevo od hlavního vchodu, v níž sídlí správa Výstavě, a je zde služební vchod pro zaměstnance. Pošta pracovala po celou dobu trvání výstavy až do 31. října 1891 a zájemci zde mohli mimo jiné obdržet i otisk příležitostného razítka Prag Ausstellung - Praha výstava. Tento text byl zároveň i úředním názvem pošty, jež měla charakter pošty příležitostné a tuto svoji funkci si s přestávkami zachovala dodnes.

Filmschauspielerin Jenny Jugo wird 85
MÜNCHEN. Die Filmschauspielerin Jenny Jugo, Star zahlreicher Ufa-Filme, begeht am Freitag ihren 85. Geburtstag. Die aus der Steiermark stammende Künstlerin gehörte von den ersten Tagen des Films an bis 1949, als sie sich zurückzog, zu den am meisten beschäftigten Darstellerinnen in den deutschen Ateliers.

V KLEŠTÍCH MAGISTRÁLY

Dnes je tomu právě sto let, co byla otevřena budova Národního muzea na Václavském náměstí. Muzeum jako instituce vzniklo už r. 1818 pod názvem Vlastenecké muzeum. Ve 40. letech získalo vlastní budovu, Nosticův palác, který stál na Příkopě, na místě dnešní Živnostenské banky. V r. 1864 vyslovil Zemský sněm souhlas se stavbou nové muzejní budovy, ale k realizaci bylo ještě daleko. Teprve r. 1876 prosadil dr. L. Rieger, aby budoucí stavba získala pozemek uvolněný zbořením Koňské brány. Pozemek byl rozsáhlý (13 574 m²) a umožňoval vybudovat stavbu monumentální a všestranně velkorysou. Stavět se začalo v r. 1885 podle projektu architekta Josefa Schulze, který získal prvenství mezi 27 návrhy ve veřejném konkursu. Od 20. 7. 1885, kdy se začaly kopat základy stavby, do 4. 3. 1891, kdy byla dokončena, uplynulo šest let. Umělecká výzdoba vnitřku budovy, její vybavení vitrínami a mobiliářem trvalo zhruba do r. 1903.

Dnes je tato impozantní budova, vévodící Václavskému náměstí, právě od tohoto náměstí odříznuta, chvěje se na vibrátoru magistrály a dusí se zplodinami z tisíců aut. A jak jsem se dověděla od ředitele NM RNDr. Milana Stloukala, DrSc., naděje na zlepšení této situace v dohledné době není. Snad stoleté důkladné základy muzea vydrží do otevření strahovského tunelu, který by měl dopravní přetížení magistrály uvolnit. Od hluchně současnosti jsme se vrátili k historii muzea, k události, která se výrazně podepsala na jeho konečné podobě a programu.

Muzeum bylo založeno hrabětem Šternberkem jako vědecký ústav pro sbíratelství sbírek, které slouží vědeckému bádání. Ve 20. letech tu začal působit František Palacký, který nejen vypracoval návrh na postavení českého vědeckého a uměleckého centra kolem zamýšlené budovy muzea na nábřeží Vltavy, ale také rozšířil spektrum muzea směrem ke společenským vědám. Za něho se rozrostly sbírky historické i archiv. Zdůrazňoval také, že muzeum není jen vědeckou, ale především osvětovou a kulturní institucí. Po r. 1848 byla sice národní činnost potlačena, Palacký muzei v r. 1852 z vedení Muzea odešel, ale jeho pojetí vždy znovu oživalo.

Muzeum, to není jen budova, sbírky, výstavy. Je to složitý organismus, který má velmi důležité funkce vědecké, restaurátorské, knihovnické. Jaká je struktura muzea, jak funguje navenek a uvnitř?

Národní muzeum zahrnuje knihovnu a čtyři samostatná muzea — přírodovědecké, historické, Náprstkovo a Muzeum české hudby. Všechna muzejní oddělení jsou obsazena vědci, z nichž většina patří ve svém oboru ke špičce. Ti mají za úkol nejen sbírky „oprašovat“, ale vědecky je zpracovávat a poskytovat ke studiu našim i zahraničním badatelům. Naše sbírky patří mezi desítku nejvyšších a nejvzácnějších na světě. Výhodou i nevýhodou je široký záběr Muzea, jeho polytematičnost. Máme obrovské množství materiálu, ale málo místa. Historická budova naprosto nedostačuje, ostatní budovy a nájemní prostory, kterých je přes sto, nám odepírají velké peníze na nájemné a většinou nevyhovují. Se stavbou nové budovy to není beznadějně, vypadá to, že bychom se jí mohli dočkat dříve než za sto let.

Jaký rozdíl je mezi muzejnictvím před sto lety a dnes?

Rozdíl je samozřejmě víc. Před sto lety mělo například každé muzeum snahu vystavit vše, co mělo. Ukázkou takové expoziční činnosti klasičtějšího typu je dosud naše expozice mineralogická, ačkoli i tam je jen zlomek toho, co oddělení má. Moderní muzejnictví pracuje na základě výběru, do expozice se vybírají nejlepší, nejzajímavější exponáty. Krátkodobé výstavy jsou zaměřeny tematicky, např. k výročí, jako je v současné době výstava o Hankovi, nebo jsou na nich předvedeny výsledky určitého výzkumu, což je příklad výstavy o Jiřím z Poděbrad. Velký rozdíl proti minulosti je v technickém vybavení, které je ovšem u nás omezené finan-

čními prostředky.

Mohl byste nám něco říci o raritách muzejních sbírek?

To by bylo dlouhé povídání.

Zůstaňme tedy u Vašeho oboru, kterým je antropologie.

Naše antropologická sbírka je jednou z největších nejen v Československu, ale i v Evropě. Máme totiž rozsáhlé soubory zejména staroslovanských koster a díky tomu i podrobné údaje o raněstředověkých populacích, což je opravdu světová rarita.

Oslavní se obvykle přeje vše nejlepší. Co nejlepšího byste tedy Národnímu muzeu přál nejen vy, ale i vaši spolupracovníci?

Především tu novou, větší budovu, která by nám pomohla řešit zoufalou prostorovou otázku. A pak několik sponzorů, kteří by nám umožnili přežít dnešní ekonomickou situaci.

BOLSOSUPERBOLSEVIČKA 379
BLBOST... MELI BY TAM NAŠTEHO
← VAT VSECHNY BOLSEVIKY...

Polen tricksen ihren Autos aus mit zerlegten Autos aus

den Service, so eine polnische Nachrichtenagentur. Dort wurden ältere Autos auseinandergenommen und in Teilen nach Polen gebracht. Wie der stellvertretende Leiter des Zollamts in Reppen bei Frankfurt/Oder berichtete, rollen täglich 20 bis 30 Anhänger mit auseinandergebauten Autos ins Land. Theoretisch dürfen Wagen, die älter als zehn Jahre sind, überhaupt nicht eingeführt werden.

Warschau (dpa). — Findige Polen haben einen neuen Trick gefunden, um die Zollschranken für Gebrauchtautos aus dem Westen zu umgehen. Statt die 40 Prozent Zoll für komplette Gebrauchtwagen zu bezahlen, zerlegen die Trickser die Wagen, um sie als Ersatzteile deklariert einzuführen. Zollgebühr: Zehn Prozent. Auf Berliner Schrottplätzen gebe es bereits einen entsprechenden

Budova Národního muzea po otevření 18. 5. 1891.

„Můj manžel dobře vaří a dokonce levně. Jen toho při tom moc procláštá...“

Myslel na všechno

18. května roku 1791 vydal Josef II. dekrét, o němž se nedočteme v žádné učebnici. Proti oněm závažným nařízením, které se nám v souvislosti s tímto Habsburkem vybaví, je zice bezvýznamný, dokazuje však, že panovník musí myslet na všechno.

Tento květnový dekrét totiž zakazoval používání cechovních korouhví, které od doby, kdy byly tzv. soběslavskými právy za Zikmunda pražským řemeslníkům povoleny, narostly do takových rozměrů, že je muselo nosit několik mužů. Od Josefova rozhodnutí byly přípustné pouze korouhve malé, které zvládl jeden korouhevník; řemeslníci se s nimi mohli na veřejnosti představit poprvé při srpnové korunovaci Leopolda II. roku 1791. Jejich damaškový praporec o rozměrech 1½ x 1 loket (tj. asi 90 x 60 cm) byl na rozdíl od původních korouhví napjat na drátěné kostře a zatížen z každé strany jedním obrazem malovaným olejem na plátně. Obraz pro korouhev malostransko-hradčanských obuvníků z r. 1791, kterou zachycuje náš snímek, znázorňuje sv. Kryšpína a Kryšpiniána se znakem tohoto řemesla.

Hradčanská zákoutí

Jak v Praze začínali SOUSTRUŽNÍCI

Řemeslníci, kteří zhotovovali dřevěné lžice a talíře, korbele, krabice, různá pouzdra, kuželky, šachovnice aj., se nazývali draxlíři, šnycaři či soustružníci. V Praze jich nebylo mnoho, nicméně jejich počet stačil koncem 18. stol. k tomu, aby si začali zakládat cechy; na St. Městě to bylo r. 1571 a na Malé Straně r. 1599.

Hlavním důvodem byly víceméně oprávněné obavy z konkurence mimořádných kolegů, kteří vozili do Prahy své údajně málo kvalitní výrobky. Výjimka tvořili „dovozci horského dřeva“ dřevěného, kteří se nazývali horáci, stáli v těsné souvislosti s tolu Vitavy, Sázavy a Berounky, a Pražané byli na jejich výrobky tak zvyklí, že pražští soustružníci proti nim neměli zábrany.

Soustružnické řemeslo mělo své specializace, z nichž a některých odvozené předměty činnosti podle názvu, a jichž však odvozování nespomáhá. Do oně první skupiny spadají např. košťáci, vyrábějící dřevěné a kostěné košťáky, kopytáři (v Praze bylo těchto výrobců kopytáři několik, všichni žili v podruží, i když jeden z nich, jistý Štraka, koupil r. 1555 na N. Městě dům) či vřesněři, jejich však bylo velmi málo. Patří sem jistě i kutovrátníci, kteří se objevují teprve v 18. století jako příslušníci zcela nového řemesla. První mistr, který přišel do Prahy, se jmenoval Jakub, a ihned vzbudil pozornost zdejších

řemesla. Končil se ho začali, ovšem přesto se kolovrátníci v Praze příliš nerozšířili. V městských knihách se objevuje jméno příslušník tohoto řemesla teprve v 70. letech 16. stol.

Za specializací, které dnes již neznáme, stojí ze zmínka např. páteřníci, kteří vyráběli páteře, což byly rámečky. Poměrně hojně se vyskytovali za vlády Lucemburků, v 16. stol. však v Praze působil pouze již jediný mistr, o němž zmínka pochází z r. 1599 a který se usadil na N. Městě.

Vorsicht, Kamera!

BRISBANE, 12. Juni (AP). Ein Fernseh-interview hat dem australischen Ministerpräsidenten Bob Hawke eine Geldbuße von 100 Dollar eingetragen. Bei einem Besuch in Brisbane wurde er am Dienstag von einem Reporter samt Kameramann befragt, während er auf dem Rücksitz einer fahrenden Limousine saß. Nachdem die Szene gesendet worden war, riefen mehrere Bürger bei einer Zeitung und im Polizeipräsidium an und wiesen darauf hin, daß sich Hawke nicht

„Kolego, ten nový kmen bakterii si počínal tak skvěle, a najednou před pěti minuty mi začal budovat komunismus.“

PETR JURENA

er deshalb einen Strafzettel, wonach er 100 australische Dollar zu zahlen hat. Polizeichef Noel Newnham sagte, Hawke habe darum gebeten, ihn wie jeden anderen Bürger zu behandeln. Er habe „sein momentanes Fehlverhalten“ bedauert.

JAKÉ BYLY ŽENY NAŠICH PREZIDENTŮ?

CHARLOTTE
GARRIGUE-MASARYKOVÁ
(1850—1923)

V jednom ze svých dopisů se Tomáš Garrigue Masaryk vyznává: „Své názory o ženě ustálil jsem si živým vzorem své ženy, jakož vůbec moje žena na vývoj a uzrání všech mých názorů a charakteru měla vliv nejrozhodnější a nejlepší.“ Tato slova výstižně popisují pětáctýřicetileté soužití dvou intelektuálně a mravně si blízkých lidí. Charakteristické je, že se chudý český profesor a americká studentka hudby sblížili nad Buckleovými Dějinami civilizace v Anglii a po svatbě připojil Masaryk z úcty ke své ženě její příjmení ke svému. Svůj vztah k ženě však Masaryk vyjadřoval i prozaičtěji: tlačil kočárek, uměl dětem uvafit kaši, a když byla pani Charlotte nemocná, dovedl i vzorné děti zavazovat.

Třebaže rodinný přítel Masarykových, malíř Hanuš Schwaiger, označoval pani Masarykovou za nejlepší aristokratku, jakou kdy viděl, chodila pani Charlotte na dělnické schůze a kolportovala socialistické Ženské listy. Neztratila klid, ani když se při demonstraci za rovné hlasovací právo splašil kůň jednoho z policistů. „Vezměte se za ruce!“ vykřikla, demonstranti ji poslechli a dav se uklidnil. Její sociální a politické stanovisko zcela přirozeně pramenilo z křesťanské lásky k slabým a utiskovaným, a až na krátké období své působnosti v Ženském klubu, nevystupovala Charlotte na veřejnosti. Třebaže TGM sám píše, že „měla výbornou hlavu, lepší než já“, ostýchala se využít například svých hlubokých znalostí o hudbě (zejména Smetanově) a publikovat, takže po sobě zanechala jen několik článků a jímavé Listy matky, jež psala dceři do vězení. „Vzpomínám si,“ řekla dceři, „když jsem jednou chtěla psát o Schwaigerovi, zdálo se mi to porušením svatyně a péro mi vypadlo z ruky.“

Přesto působila pani Charlotte velmi podnětně na českou veřejnost prostřednictvím svého manžela, později pak už jen prostřednictvím svých dětí: vynikajícího politika Jana i Alice a Olgy, činných charitativně. Na ní samotné se nelehký život podepsal natolik, že poslední léta strávila v psychiatrické léčebně. Přestože nemohla plně prožívat prezidentská léta svého muže, on i ostatní ji ctíli jako první dámu republiky.

HANA
BENEŠOVÁ
(1885—1974)

Z fotografií se na nás dívá Edvard Beneš jako perfektně oblečený diplomat. Málokdo ví, že tuto přeměnu z velmi nepořádného studenta, typického nepraktického intelektuála, způsobila Hana Benešová. Jmenovala se vlastně Anna, avšak Beneše kdysi zradila dívka stejného jmé-

na; požádal proto svou nastávající pani, zda ji může oslovovat Hano. Pomáhala mu opravovat úkony žáků, opisovala přednášky, požádala výstřižky, archiv, spolu lyžovali, hráli tenis, plavali. Po vytvoření protirakouského odboje pani Benešová šifrovala a dešifrovala tajná poselství. Stejně jako Masaryk, i Beneš odešel do emigrace z tehdejšího Rakousko-Uherska bez ženy. Netušil, že bude pani Benešová zatčena (spolu s Alicí Masarykovou byla uvězněna ve Vídni) — a že tím oba přijdou o potěšení z vlastních dětí. . . .

Největším koníčkem pani Benešové byly zahrada a, lze-li to tak říci, její muž. Byla ideální manželkou politika: trdaje se historka, že při jednom slavnostním banketu zaskočila pani Benešové v krku rybi kůstka. Aby nenarušila večeři, setrvala až do konce, a teprve pak vyhledala pomoc.

Pani Benešová byla úzkostlivě pořádná vůči věcem kolem sebe i vůči svým povinnostem manželky prezidenta; svou orientaci na sociální pomoc však naprosto nechápala jako součást těchto povinností. Říká se, že snaha pani Benešové ochránit nemocného manžela vedla k tomu, že Beneš nebyl v únoru 1948 zcela přesně informován o všech okolnostech demise ministrů, a zabránila mu v abdikaci. Když se o několik měsíců později u Benešova lůžka lékaři pozastavovali nad tím, proč se zcela bezdůvodně prezidentův zdravotní stav horší, pani Benešová jim řekla: „Panové, otázka je, jestli se můj manžel chce ještě uzdravit. . .“

MARTA
GOTTWALDOVÁ
(1899—1953)

Je určitou ironií dějin, že ti, kdo tak brojí proti zavedenému pořádku věci, až jej svrhnou, se posleze snaží tomuto pořádku co nejvíce přiblížit stylem života. Když se první dámou republiky stala bývalá číšnice a manželka dělnického prezidenta, nechala si ušít stejné šaty ve stejném salónu jako pani Benešová — ale nebylo to jaksi ono. Stejně jako oslovení „milostivá pani“, jež si soudružka Marta na zaměstnancích vynutila. . . .

Prameny rozporů mezi slovy a činy můžeme asi hledat už v roce 1934, kdy sice nijak obzvlášť chytrá, ale také ne zlá žena politického pracovníka přijela do Moskvy. Do té doby byla Marta Gottwaldová bodrou ženou z lidu jako tisíce jiných (snad jen s tím rozdílem, že několik let byla matkou nemanželské dcery, než si ji Gottwald konečně vzal). Na rozdíl od pani Zápotocké se však o mužovu práci nezajímala — ostatně Gottwald se často musel skrývat před policií, a pokud mohl bydlet doma, četl a psal. Pak se však tato domácí pani náhle stala ženou jednoho z členů exekutivy Kominterny. Lidé z ní měli respekt, směla nakupovat ve zvláštních ob-

chodech (dokonce tajně nosila vybrané zboží méně privilegovaným českým soudruhům). Náhle byla Někdó. Jak chutná moc. . . .

Když přišli Gottwaldovi na Hrad, zprístupnili sice reprezentační sály dělníkům, na druhé straně však své rezidence obehnali ploty. Snažili se dodržovat protokol po Benešových včetně toho, že po svém zvolení prezidentem vyslechl Gottwald ve Svatovítském chrámu Te Deum a že vozil ženu na speciální cesty s sebou. Když však tělnatou pani Gottwaldovou začaly tvrdošíjně nošené střevíce na vysokém podpatku tláčit, neváhala si je zout ani v přítomnosti diplomatů. Ač se snažila hrát první dámu země — výsledek byl částo komický i smutný. Při Gottwaldově pohřbu řekla jednomu z úředníků: „Víte, doktore, byla to zlatá klec. . .“

MARIE
ZÁPOTOCKÁ
(1891—1981)

„Přišel jsem ve světečních šatech, s utkvělou představou, že porada u ministerského předsedy musí být upjatá, smrtelně vážná a neosobní. Ale na prahu vily stála žena v zástěře a škrábala lžící připáleninu na dně pekáče — byla to Marie Zápotocká. . .“ vzpomíná jeden ze současníků na čtvrtou pani prezidentovou. Svě předchůdkyni byla Marie podobná jen robustní postavou a prostým původem — jinak byla protipólem Marty Gottwaldové ve vším všudy. Počinaje tím, že si ji manžel vzal už v 18 letech (i když je pravda, že na to někdy „pozapomněl“; ale se svým nemanželským dítětem se Toník Mařence poctivě svěřil).

Byla pro něj partnerem v životě i v politické práci; samozřejmě, na jiné intelektuální úrovni než tomu bylo u Masarykových. Nebyť tohoto pevného kamarádského vztahu, asi by těžko jinak snášela neustálou přítomnost soudního vykonavatele a častou nepřítomnost manžela v bytě. Zápotocký byl totiž odpovědným redaktorem mnoha novin a časopisů, takže pokud došly peníze, zabavily se jeho obleky, případně šici stroj pani Zápotocké, a pokud psaly některé noviny „nepříjemně“, šel si to odpovědný redaktor odsedět (například v letech 1920—1922). Nicméně humor jej neopouštěl ani tam a z vězení psal ženě: „Buď tedy jen dobré myslí, třeba jsem zde trochu zksyli.“

Počátkem války se jejich cesty rozdělily: Zápotocký byl odtransportován do Sachsenhausenu (1939) a Zápotocká do Ravensbrücku. Spoluvězenkyně ji tam říkaly „máma“ — a „mámou“ nepřestala být ani na Hradě. Nesnažila se překročit vlastní stín, zůstala sama sebou oblíbením i chováním a filmařům natáčejícím dokument o prezidentově vařila kafe do pucláků. Je ovšem pravda, že byla jen první dámou republiky. První dámou strany byla totiž pani Novotná.

BOŽENA
NOVOTNÁ
(1910—1980)

Když se stal prezidentem Antonín Novotný, vzbudilo to v různých lidech různé pocity. Avšak ta, která se takto nečekaně stala pani prezidentovou — Božena Novotná — řekla jednomu ze svých přátel toto: „Viš, on Toník je moc hodný kluk, já ho mám ráda. . . , ale on je tak slabý, zastrášený. . . musite mu pomoci.“ A tak mu pomáhali — bohužel

většinou ne ti správní.

Božena Novotná se s manželem seznámila v Dělnické tělovýchovné jednotě, nenechala si ujit jedinou spartakiádu na Maninách. Na rozdíl od Gottwalda a Zápotockého nebyl Novotný ani prakticky, ani teoreticky připraven na to, stát se politikem. Tim méně čelným. Také jeho paní velice obtížně snášela přechod z obyčejné „fabričky“ na soudružku prezidentovou, také ona byla nahte obklopena „přáteli“. A tak kupříkladu zařídila nejrůznější funkce a výhody pro bývalé spolucvičitelky. Byla si však vědoma své nepřípravenosti — úzkostlivě se snažila neudělat manželovi ostudu. Ne ovšem tím, že by křečovitě napodobovala paní Benešovou. Tyto snahy ji u podobných dam působily rozpaky. Stejně jako jejich výsměch (kupříkladu Margit Široká se jednou Novotné smála, že zvolila rtěnku, která jí nejde k šatům a je vhodná na večer a ne na odpoledne). Byla nesmírně osamělá, protože se ji manžel ve všim svěřoval a ona se bála, aby mu prostřednictvím povídavých soudružek přítelkyň nějak neublížila. Navíc sovětské politbyro se usneslo, že manželky stranických a státních špiček mají stát mimo veřejný život. Toto nařízení prolomil až Nikita S. Chruščov, který začal brát Ninu všude s sebou.

IRENA SVOBODOVÁ (1901—1980)

Docela jinou atmosféru vnesla na Hrad manželka šestého prezidenta. Irena Svobodová pocházela z mlynářského rodu a v její povaze byl proto pevně zakořeněn nejen smysl pro zodpovědnost, ale i podnikavost a smysl pro techniku. Její život byl ze všech „prvních dam“ asi nejtěžší; a přece měla z nich asi nejvíce vřelosti a smyslu pro humor. Když byl na př. štábní kapitán Svoboda poslán na Podkarpatskou Rus, bydlel v chaloupce, jež měla místo podlahy udusanou hlinu. Ludvík Svoboda ve svých pamětech píše: „Obdivoval jsem svou ženu, jak statečně a vynalézávě se s těmito nesnázeми dovedla potýkat.“ Paní Svobodová však se smíchem vzpomínala, jak místo do šatníku věšeli tehdy šaty na stojící hrábě...

Byla pravou ženou vojáka, všude manžela následovala a snažila se na všem najít to krásné — v případě chudické Podkarpatské Rusi přírodu, objevovanou na společných túrách pěšky i na lyžích. Až do posledních let si ostatně Svoboda uchoval zvyk každodenní procházky; ať přišel domů sebezpozději, zaprosil: „Mamičko, pojď...“ Jedinkrát nenechala paní Svobodová odejít muže samotného: do emigrace za druhé světové války. Čtyři roky se pak s dcerou musela skrývat bez jakýchkoliv zpráv o manželovi,

s vědomím, že syn i dva bratři jsou mrtví, maminka v koncentračním táboře. Ani po válce však Svobodovi klidu neužili: koncem roku 1952 byl Ludvík Svoboda uvězněn a po propuštění mu bylo „jen“ vykázano místo pobytu — Hrozatín. Paní Svobodová zde spolu s ostatními prostými ženami pomáhala stavět útulek pro děti, společnou prádelnu i kuchyň. Pomáhala doslova — podávala i maltu (jednou se před dcerou smála, že kdyby se znovu narodila, chtěla by se stát zedníkem). A pevně stála při manželovi, který, ač komunista, řekl v 50 letech Novotnému do oči: „Dokud budete dělat politiku smýčky a sekery, nechci s vámi mít nic společného.“

První, co Svobodovi téměř symbolicky v roce 1968 po příchodu na Hrad udělali, bylo zbouřání plotů vybudovaných za paní Gottwaldové (a znovu pak postavěných za Husáka). Sešněrovaný hradní život nicméně nebyl pro skromné Svobodovy, zvyklé družné společnosti, ničím příjemným. Bohužel, podobně jako zbouřané ploty, i vesničky SOS, jež paní Svobodová pomáhala zakládat, měly tehdy jen krátký život. A spolu s nimi vše lidské, neokázalé — a naděje.

VIERA HUSÁKOVÁ (1923—1977)

Svou druhou paní, Vieru, poznal Gustav Husák již v době SPN; vzali se ovšem až o hodně později. Předtím spolu dlouho žili neoddáni. Viera Husáková byla na rozdíl od svého chladného úřednického muže nesmírně příjemná a kultivovaná (přeložila například několik knih z francouzštiny). Milovala svou práci v redakci Nového slova — a příznačně pro ni je, že připravovala stránku krátkých komentářů, na niž bývá všude na světě jméno autora zamlčeno.

Ve společnosti byla velice plachá, k čemuž ještě přispívaly různé manželovy direktivy. Jednou kupříkladu Irena Svobodová pozvala Vieru Husákovou stejně jako ostatní ženy spolupracovníků svého manžela na návštěvu. Avšak Gustav Husák nebyl příliš nakloněn ženám jako osobnostem, byl toho názoru, že ve funkci je on, a ne jeho žena. A tak, třebaže Viera s radostí přislíbila účast, její manžel do prezidentské kanceláře vzkázal, že se jeho paní omlouvá. Beztak jsou přý tyto babince dobré jen na děláni drbů...

Viera Husáková se vlastně funkce první dámy země ujímala jen o víkendy. Ve všední dny totiž žila stejně jako ostatní bratislavské ženy: s nákupními taškami, frontami, jízdy přecpaným autobusem a denní práci. Tak na ni vzpomínají spolupracovníci. Teprve v pátek po redakční radě odjela za manželem do Prahy, v neděli se pak vracela — domů... Stejně jako ve skutečích, byla pro-

gresivní i ve svých politických názorech. Lidé z okolí dr. Husáka tvrdí, že se manžela snažila odvést poněkud jiným směrem, než jimž se ubíral. Těžko říci, zda by se jí to aspoň částečně zdařilo. Dva roky po zvolení Gustáva Husáka prezidentem si zlomila v lázních nohu. Místo, aby strávila pár protivných týdnů v bardejovské nemocnici, musela přes protesty své i posádky helikoptery za velmi špatných povětrnostních podmínek letět do Prahy... Nedoletěla.

OLGA HAVLOVÁ (1933)

Současná paní Hradu byla na svou roli — i když to zní absurdně — připravena znamenitě: už dlouhé roky totiž byla první ženou disentu. V dobách manželova uvěznění přijímala zahraniční návštěvy, poskytovala rozhovory atd. S Havlem se znala od svých dvaceti (a jeho sedmnácti) let; vzali se o osm let později. Zpočátku se paní Olga musela potýkat s nedůvěrou tchyně, která měla o výsledku tajného sňatku své pochybnosti. Jak vzhledem k věkovému rozdílu či rozdílnému původu (oba rodiče byli členy KSČ), tak k tomu, že paní Havlová nic nevystudovala a byla postupně dělnicí, mzdovou účetní a uvaďččkou v divadle. Na zábradlí. Havlova matka pochybovala zbytečně; „mladí“ jsou spolu už přes třicet let i přes „občasnou citovou odstředivost“ (jak Havel sám své galantní poklesky nazval) a samozřejmě i přes neustálé oběti posledních dvaceti let. A po celou tu dobu je paní Havlová zvyklá číst jako první vše, co manžel právě napsal. Třeba ve tři v noci.

Nemá ráda rozruch kolem své osoby, miluje zahradičení (tato záliba je ostatně společná prakticky všem manželkám prezidentů) a v životě se řídí skautskými principy — i proto se nesnaží radit manželovi ve státnických záležitostech a všechny své síly věnuje Výboru dobré vůle. Nedávno si povzddechla, že na chalupě byla naposled lóni na podzim — chybi jí příroda, společnost, která tam jezdila, prostě „sednout si na Hrádečku na dvoreček a jen tak klábosit“. Na rozdíl od Hradu, na Hrádečku byla paní Olga absolutně paní, a besednici let minulých s úsměvem vzpomínají, jak je paní Olga k ránu vyhnala, s tím, že Vašek musí spát. Možná by se to občas hodilo i dnes...

Charlotte Garrigue Masaryková

Amerika im neuen Fieber

NEW YORK - Die Anhänger der ewigen Jugend haben allen Grund zur Freude: die Eigenschaften eines Moleküls, das Zahl und Tiefe der Falten verringern kann, scheinen bestätigt worden zu sein.

In den USA, im Bundesstaat Pennsylvania, haben zwei Forscher, H. Elden und E. Sweitzer, in zahlreichen Tests offenbar nachgewiesen, daß das Retinol-Molekül in der Lage ist, die Falten sichtbar zu reduzieren. Am Xienta Institute for Skin Research in Bernville haben die beiden Forscher die Arme von freiwilligen Versuchspersonen, die jeweils älter als 40 Jahre waren, an zwei Stellen mit einem fluoreszierenden Protein markiert, das sich nur durch die nachwachsende Hautschicht entfernen ließ. Durch die nur an einer der beiden markierten Stellen aufgetragene retinolhaltige Creme schien die Zellreproduktion beschleunigt zu sein, so daß der Proteinleck schneller als bei der zweiten markierten Stelle verschwand. Kern dieses Phänomens ist laut Elden und Sweitzer das Retinol und seine Fähigkeit, die Erneuerung der Zellen zu beschleunigen.

Die neue Creme gegen Falten ist in den amerikanischen Apotheken von Korff vertrieben, einem multinationalen Unternehmen, das in New York ansässig ist und seine Büros im höchsten europäischen Wolkenkratzer, nämlich den Frankfurter Messe-Turm, eröffnet hat.

Sie ist jetzt auch in deutschen Apotheken für Haut im Alter von 45 und 55 Jahren erhältlich.

T. G. M. s chotí na sokolském slavnosti v roce 1920

Vive Madame le Roi

BRÜSSEL, 13. Juni (Reuter). Belgiens Königsthron steht künftig auch Frauen offen. Das Parlament in Brüssel beschloß am Mittwoch eine Verfassungsänderung, wonach erstmals seit Belgiens Gründung 1830 auch eine Frau an die Spitze des Staates aufrücken kann. Doch stehen die Chancen für eine baldige Amtsübernahme durch eine Monarchin derzeit eher schlecht. Die 28jährige Prinzessin Astrid kommt in der Thronfolge erst an dritter Stelle. Eines bleibt in Belgien wie es ist: Das Staatsoberhaupt heißt laut Verfassung „König“, gleich ob Mann oder Frau.

Gottwaldovi s vnučkou Batulkou

Skoda-Vorstand jetzt komplett

Der Vorstand des tschechischen Autoherstellers Skoda ist mit der Besetzung der Posten Vertrieb und Technik nun komplett. Die bisherigen Manager in der Volkswagen-Gruppe, Detlef Schmidt und Gerald Weber, übernehmen diese Aufgaben. VW hält inzwischen 31 Prozent der Skoda-Stimmrechte.

Benešovi v Sezimově Ústří v roce 1933

Pani Hana Benešová na lyžích

Prezident Beneš s chotí na návštěvě v Sobotce v roce 1946

Porcelán se stěhuje

(zh): Půvabný vodní zámek Červená Lhota na Jindřichohradecku bude ochuzen o řadu svých exponátů. Interiér zámku byl sestaven ze svozu historických předmětů z dvaceti míst. K nim patří i bývalý zámek v Raděňově, který je nyní využíván pro sociální péči. Původní majitelka komtesa Latourová, žijící ve Vídni, má právo na vrácení majetku, a tak se začne stěhovat ze zámku její porcelán, obrazy, zrcadla a další cennosti.

Marie Zápotocká a Antonín Zápotocký v dubnu roku 1949

Manželé Zápotočti mezi pionýry (vpravo)

Božena Novotná (druhá zleva) při přijetí žen na Pražském hradě v březnu 1965

London: Pitbull müssen kastrieren und versichert sein

London (ap). - Für britische Kampfhundebesitzer wird's ab Dezember ernst: Das englische Unterhaus hat am Montag ein Gesetz verabschiedet, das den Besitz von Pit-Bull-Terriern und japanischen Tosa-Kampfhunden von einer Lizenz abhängig macht. Dem Gesetz zufolge, das am 1. Dezember in Kraft treten soll, ist die Haltung von Pit-Bull-Terriern und Tosa ohne Lizenz grundsätzlich verboten. Für die Lizenz muß das Tier kastriert-, und für 200 Pfund (rund 600 Mark) versichert werden. Verstöße gehen werden mit Geldstrafen bis zu umgerechnet 15 000 DM oder gar mit Gefängnis bestraft.

Areál Výstaviště je nejčistší a nebezpečnější část území Československa - řekl gen. komisař výstavy R. Menšík. Navštívilo ji zatím na 300 tisíc lidí a do budoucna bude areál využit jako společenské centrum Prahy.

● Ludvík Svoboda

Neuer Teppichboden geht auf Kosten des Vermieters

Hamm/Essex (ap). – Für die Erneuerung von Teppichböden, die im Laufe der Mietzeit durch normalen Gebrauch verschlissen werden, muß der Vermieter aufkommen. Das Oberlandesgericht Hamm entschied: Die Erneuerung des Bodenbelags in einer Mietwohnung ist keine Schönheitsreparatur. Letztlich sei der Teppichboden „ebenso wie die Holzdielen, das Parkett oder der PVC-Fußboden Teil des eigentlichen Fußbodens“.

Unter Schönheitsreparaturen verstehe das Gesetz nur das Tapezieren, Anstreichen oder Kalken

der Wände und Decken, das Streichen der Fußböden, Heizkörper und Heizrohre, der Innentüren sowie der Fenster und Außentüren von innen (Az: 30 REMiet 3/90).

Ein Vermieter kann die Beseitigung von Ratten in einer Mietwohnung verlangen. Das Landgericht Essen zur Begründung des Urteils: Ratten „werden mit Krankheiten in Verbindung gebracht und als Ungeziefer betrachtet“. Allein dies könne zur Störung des Hausfriedens führen (Az: 1 S 497/90).

Beide Urteile veröffentlichte der Deutsche Mieterbund in Köln.

Viera Husáková

Gustav Husák s chotí při slavnostním zahájení Pražského jara ve Smetanově síni Obecního domu v roce 1977

Václav Havel s manželkou
Olga krátce po svém podmíneč-
ném propuštění z vězení v květnu
1989

Helle Brotsorten liegen im Trend

den Wegfall der früheren marktwei-
rigen Subventionen zurückzuführen
ist". Der Brotverzehr in den neuen
Bundesländern beträgt jetzt 83 Kilo-
gramm pro Kopf und ist damit etwas
höher als in den alten Bundeslän-
dern. Im Trend liegen laut Förderge-
meinschaft helle Brotsorten, auch
der Verbrauch von Toast habe zuge-
nommen. Aber auch Mehr- und Voll-
kornbrot erfreue sich der Gunst der
Verbraucher. Schnittbrot konnte sei-
ne Position verbessern, während
der Verbrauch von Laibbrot zurück-
ging.

Je kleiner der Haushalt, desto höher
der Brotverzehr: Am häufigsten
greifen Alleinstehende in den Brot-
korb, wie Untersuchungen ergaben.
Das, vor allem aber die Vereinigung,
brachte die deutsche Brot- und
Backwarenindustrie im vergange-
nen Jahr nach vorn. Der Umsatz mit
Brot und Backwaren betrug nach
Angaben der Fördergemeinschaft
deutsches Markenbrot 1990 rund 3,8
Milliarden Mark - 8,5 Prozent mehr
als im Jahr zuvor. In den neuen Bun-
desländern war „ein gravierender
Rückgang zu verzeichnen, der auf

TAKOVOU PREMIÉRU PRAHA DLOUHO NEZAŽILA

Zpěvák Drobný se netají se svou láskou ● Herec Skamena nezvládl polibky, ani když si stoupl na špičky ● Adině Mandlové pobyt v Karlových Varech rozhodně prospěl ● David Černý si odběhl z ateliéru?

Kdo něco znamená v naší kultuře, oh-
chodě, politice nechyběl včera v praž-
ském Paláci kultury » premiéře filmo-
vého přepisu Škvo-
reckého Tankového
praporu. Zpěvák Mi-
lan Drobný (45) se
zde po svém roz-
vodu objevil s křeh-
kou, pěvabnou blond-
dýnkou, partnerkou
o 25 let mladší než
je on sám, členkou
Černého divadla
Marcelou Havlovou.
Když tu chtěl he-
rec Roman Skame-
na, jeden z prota-
gonistů filmového
Praporu, polibit Mi-
chaelu Maláčovou
[19], letošní Miss
Československo,
studentku Vysoké
školy zemědělské
v Brně (92—60—92),
nestačilo ani, když
si stoupl na špičky,
rozdíl obou pří-
stojením o hlavu byl
znát. Herečka
Adina Mandlová byla
oproti svému pří-
letu do Českosloven-
ska před pár týdny
vysoka elegantní. Její
léčení v Karlových
Varech bylo přece
jen vidět. Páni Man-
dlové se ale opírali o
hál, nicméně její
atraktivní rása: čer-
ná suknička s hlub-
okým rozparkem,
červený kabátek,
poásoný filtr a ro-
mantičká bílá balonka
s ní dělaly skutečnou
dámu. Jistým pa-
radoxem bylo, že po
letech exila přije-
la před Palác kultury
volnou. Její úsměvná
slova tady zněla: „Ne-
čekala jsem, že se a
Pražany sejdu na Pan-
kráči.“ [Pankrác je i
sídlem soudu a věze-
ní — pozn. red.] Po-
kud jde o garderóbu
přítomných dam, pře-
vládaly róby a hlubokými
výstřihy, pokud se
jedná o pány, smokiny
a fraky se střídaly
s lehkými plátěnými
obleky. David Čer-
ný, student AVU,
prvotní původce růz-
né proměny tanku na
pražském Smicho-
vě, byl oblečen jako
by si právě od-
běhl z ateliéru. Režisér
filmového pře-

pisu Tankového praporu Vít Olmer, který oslaví za tři týdny své 49. narozeniny, byl na večírku po premiéře nejčastěji viděn ve společnosti mladých pívabných dívek. Dvě z nich byly herečky Simona Chytrová a Ivana Velichová. Když k tomu připočteme přílet pánu Škvoreckého a Kralochvíla, šéfa Sontanu, helikoptérou na plochu před Palác kultury, obrovský ohňostroj tamtéž, čerstvá jahody a broskve a další gurmánské lákadla na večírku, který následoval po premiéře, přítomnost desítek stovek známých osobností, pražský Palác kultury tak troška připomínal Hollywood.

Zaměstnání v Německu

(čre): Prostřednictvím ministerstva práce a sociálních věcí České republiky dostal úřad práce v Chomutově k dispozici stovku pracovních míst ve Spolkové republice Německo. Podle informací ředitele úřadu práce Prokopa Sýkory je z německé strany zájem především o pracovníky v pohostinství, stánkovém prodeji, lesnictví, zemědělství, vinařství a stavebnictví. Nezbytnou podmínkou je částečná znalost němčiny.

Úřad práce v Chomutově zatím odeslal 35 nabídek občanů Chomutovska. Jedenáct z nich bylo již německou stranou přijato.

Přestože je na Chomutovsku v těchto dnech na 1430 uchazečů o zaměstnání, objevuje se nyní nedostatek zedníků. Například státní podnik Armabeton Praha požaduje 20 pracovníků této profese.

PETŘÍN A TURISTÉ

Rok 1889:

Na své 36. schůzi dne 18. září 1889 výbor Klubu českých turistů vyslechl závěrečnou zprávu komitétu pro Pařížskou výpravu s konečným účtem, který vykazoval zisk 1031 zlatých 86 krejcarů. Dr. Růžička vyslovil za odstupující komitét toto přání: „...aby výtěžek byl věnován jako základ k utvoření fondu pro zbudování rozhledny v podobě věže Eiffelovy, za nevhodnější místo je považován vrchol Petřína.“ Výbor návrh přijal a doporučil valné hromadě ke schválení.

Rok 1890:

V únoru byla v Časopise turistů č. 2 zveřejněna kopie dokumentace ke stavbě rozhledny na Petříně s rozpočtem 32 tisíc zlatých.

Dne 11. března byla komitétu Klubu českých turistů přednese-

na žádost ředitelství Živnostenské banky o úhradu a financování rozhledny a lanové dráhy na Petříně. Byly vypracovány podlimitnické listy po 50 zlatých, jež by během 25 let splatily rozhlednu a lanovou dráhu a ty budou odevdány městu Praze. »jest oprávněná naděje, že se tento podnik vydaří již v čase nejbližším,« zaznělo na schůzi.

Dne 19. listopadu bylo komitétem usneseno, že na jubilejní výstavě bude Turistický pavilón. Podle návrhu pana Tallowitze bude mít fasádu devítivěžové brány Vyšehradské a páni Liebšcherové provedou dioramatické obraz.

Rok 1891:

25. července se koná první jízda lanovkou na Petřín — nahoru 220 osob, dolů 172 osoby.

28. července byla provedena kolaudace konstrukce rozhledny a 20. srpna se konalo její slav-

ní body), bude vydán pamětní list a Výbor pro všeobecnou výstavu přislíbil slevu na vstupném při jeho předložení.

• Podnikavost strhla i polskou armádu, která nabídla Britům s klukovskými sny o létání závěs na stíhačkách MIG 21. Prvních 50 Anglikánů za 3 tisíce liber stráví 10 dnů dovolené v důstojnických ubytovnách v Polském Deblínu a tři hodiny pak v mígu ve vzdachu.

nostní otevření.

A letos?

17. srpna pořádá Klub českých turistů vycházku či pochod k výročí 100 let otevření petřínské rozhledny. Trasa povede od zahrady Kinských přes Petřín, Hradčany, Letnou, Stromovku, k branám Výstaviště. Start bude od 8 do 11 hodin, cíl se uzavře v 15.30. Poobedním, kteří splní podmínky (projdou kontrol-

Wann beginnt Leben? Und sieben andere wichtige Fragen

In der 3. Woche beginnt in dem 2,5 Millimeter kleinen Winzling das Herz zu schlagen. In der 8. bis 12. Woche ist er vier Zentimeter groß, ballt die Fäuste, runzelt die Stirn, öffnet den Mund.

Schae ein Mensch, oder noch ein Zellklumpen? Darf man dieses Etwas straflos beseitigen – oder ist das Mord?

Heutiger denn je wird zur Zeit um diese Fragen gestritten. Grund: Der Abtreibungsparagraph 218 muß einheitlich neu für ganz Deutschland geregelt werden: Freigabe der Abtreibung bis zum 3. Monat oder Verbot der Abtreibung mit Ausnahmeregelungen?

Dazu sieben wichtige Fragen und Antworten.

1. Wann fängt menschliches Leben an?

Vom Tag der Befruchtung an, sagen Theologen. Wenn sich etwa am 12. Tag die befruchtete Eizelle in die Gebärmutterwand eingenistet hat, sagen Biologen und Ärzte. Der Gesetzgeber weicht der Antwort aus. Er hat nur geregelt, wann eine Abtreibung strafbar ist.

2. Von welchem Zeitpunkt an empfindet ein Embryo Schmerz, fängt, denkt?

Darüber streiten sich Wissenschaftler. Die einen sagen: Erst zwischen 26. und 30. Woche. Die anderen: Schon in der 6. Woche fließen Gehirnströme, und mit 10 Wochen zeigt der Embryo Schmerzreflexe.

3. Wie viele Abtreibungen gibt es jährlich?

In den alten Ländern sind es rund 200 000 Abtreibungen, davon rund 85 Prozent aus sozialer Notlage. In den neuen Ländern sind es 74 000.

4. Was sagt Papst Johannes Paul II. zur Abtreibung?

Es sei ein „Massaker an Unschuldigen. Wenn die Möglichkeit, ein Kind zu empfangen, künstlich ausgeschaltet wird, schließt sich ein Paar selbst von Gott aus.“

5. Was ist die Gegenposition?

Joschka Fischer (Grüne), hessischer Umweltminister: „Die Haltung der katholischen Kirche ist unverantwortlich, heuchlerisch und reaktionär. Unverzichtbar ist für mich, die Strafbarkeit aus dem Strafgesetzbuch zu streichen, damit wurde und wird nicht eine Abtreibung verhindert. Frauen werden vielmehr entwürdigt.“

6. Was wollen die Parteien?

Die SPD ist für die Fristenlösung (Abbruch bis zur 12. Woche) mit freiwilliger Beratung. Die FDP ist für eine Fristenlösung mit vorheriger Pflichtberatung der Schwangeren. In der CDU gibt es vier verschiedene Modelle, die von der jetzigen Regelung bis zu einer abgewandel-

ten Fristenlösung reichen. Die CSU plädiert für die unantastbare Würde des Ungeborenen und möchte die bisherigen Ausnahmeregelungen schärfer gefaßt haben.

7. Welche Erfahrungen hat ein „Abtreibungs“-Arzt gemacht?

Dr. Willem Beekhuizen in Leiden, der Abbrüche bis zur 20. Woche macht: „Zu uns kommen jährlich 600 deutsche Frauen. Viele waren einfach leichtsinnig, haben keinen festen Partner, keine richtige Existenz. Es kommen aber auch viele junge Mädchen zwischen 13 und 17, die ihren Eltern nichts sagen wollen. Oder Frauen um 40, die nicht noch mal Kinder großziehen wollen.“ Wie auch immer die Entscheidung über die Abtreibung bei uns ausfallen wird, sie wird die Deutschen in unversöhnliche Gegner und totale Befürworter spalten.

Stimmen Sie ab

Sind Sie für die **Fristenlösung?**

Sind Sie für die **Indikationslösung?**

Machen Sie mit beim größten Volksentscheid, den es je zur Abtreibung gegeben hat.

Kreuzen Sie Ihre Meinung an, schneiden Sie den Stimmzettel aus, kleben Sie ihn auf eine Postkarte und schicken Sie die Karte an die angegebene Adresse. **Fristenlösung** heißt: Abtreibung

ist generell bis zur 42. Schwangerschaftswoche erlaubt. **Indikationslösung:** Abtreibung ist nur erlaubt, wenn das Ungeborene schwer geschädigt ist, Gefahr für das Leben der Mutter besteht, das Baby Folge einer Vergewaltigung ist, die Frau in sozialer Not ist.

Heute: Was Gorbatschow über Honecker dachte

Zwanzig Jahre lang war Erich Honecker der Starthaler Moskauer in der DDR. Braschew nannte den Mann, der viele Millionen ins Elend stürzte, nur „den lieben Ficht“. Auch als Gorbatschow 1985 in Moskau an die Macht kam, gab's noch sozialistische Bruderküsse. Aber aus streng geheimen Niederschriften geht hervor, wie Gorbatschow tatsächlich über Honecker dachte: schlecht!

Laut Protokoll („Geheimes Verschlussprotokoll“, ZK 02/648) über die Gespräche der DDR-Führung mit Gorbatschow und dessen Berater Professor Schcharasow am 1. November 1989 in Moskau sagte Gorbatschow: „Er wollte keine Perestrojka, keine Reformen und keinen Fortschritt.“ Gorbatschow wörtlich: „Die Entwicklung des Genossen Honecker ist ein großes persönliches Drama. In den letzten Jahren habe ich bei ihm gewisse Verän-

Bruderkuß und herzliche Umarmung von Gorbatschow und Honecker. Das Foto wurde 1986 in Moskau aufgenommen. Es täuscht über die wahren Verhältnisse zwischen beiden hinweg...

derungen festgestellt. Noch 1986 und 1987 hätte er die Möglichkeit gehabt, grundlegende Korrekturen anzubringen. Aber Genosse Honecker hat ja auf niemanden mehr gehört. Er hat sich offenbar für die Nummer eins im Sozialismus gehalten, wenn nicht sogar für die Nummer eins in der ganzen Welt. Der hat ja nicht mehr real gesehen, was wirklich vor-

ging. Am meisten ärgerte sich Gorbatschow über den Oberlehrer, den Honecker im Gespräch mit den sowjetischen Genossen drauf hatte. Gorbatschow: „Das war schwer zu ertragen. Er hat uns ständig in unangenehme Weise überdringlicher Weise über die DDR belahnt. Er hat wohl

gedacht, wir wüßten ohne ihn nicht über die DDR Bescheid.“ Nur ein einziges Mal versuchte der Kreml-Chef, Honecker auf die Konkurrenz der Verdrängung der DDR anzusprechen – ohne Erfolg. „Genosse Honecker hat diese schroff zurückgewiesen, solche Probleme gebe es nicht. Der hat sich offenbar als der alleinige Retter des Vaterlandes gefühlt.“

Nach verstaubt, als die Zeichen schon auf Sturm standen

Gorbatschows allerletzte Warnung an Honecker erfolgte am 7. Oktober 1989. Zum 40. Jahrestag der DDR – als die Zeichen in Ost-Berlin und Leipzig schon auf Sturm standen. Selbst bei diesem Gespräch war Honecker noch „verstockt“. Gorbatschow: „Ich hatte bei diesem Gespräch den Eindruck, als hätte ich Erbsen gegen die Wand geworfen.“

Um väter 88 let zomkel vöera v Rakousku slavný chillský klavírni virtuos Claudio Arrau. Bylo to oznámeno v chillském hlávním městě Santiagu. Prezident P. Aywila vyhlásil státní smutek. +9.6.91

KOI – so teuer wie ein Bungalow

Vorsichtig schnuppert der kleine Karpfen an der Hand. Es ist ein „KOI“, ein japanischer Zier-Karpfen. Die „KOIS“ sind die teuersten Fische der Welt, Liebhaber zahlen bis zu 500 000 Mark für ein Exemplar. Auf der internationalen

Badenseemesse für Konsum- und Investitionsgüter in Friedrichshafen waren die „KOIS“ die Attraktion. Die Karpfen mit der intensiven Körperzeichnung leben im Gartenteich, werden bei guter Pflege sehr zutraulich.

MOZNA, ZE 3500 I V ROZMBERSKU...

Tschecho-Slowaken beenden ihren Streit bei Wein spielend

Der Nationalitätenkonflikt zwischen Tschechen und Slowaken gefährdet den Erfolg der Wende in Wirtschaft und Politik der CSFR. Es gibt aber offensichtlich noch Tschecho-Slowaken, die sich angesichts des kirchturmpolitischen Gerangels etwas Galgenhumor bewahrt haben. Für sie wurde das Spiel mit dem Namen „Der tschechisch-slowakische Kampf um Südmähren“ geschaffen. Die böhmischen Einheiten sind selbstredend als Schwejks dargestellt, ihre Gegner aus dem Osten des Landes als „Janoschiks“, der slowakischen Variante des gerechten Räubers Robin Hood. Das Ziel des Spiels, das auf einer Landkarte mit den groben Umrisen der CSFR ausgetragen wird, ist wenig militärisch: Es gilt, trotz gegnerischer Störversuche fünf Weingläser in südmährischen Weinbaugbiet zu umzingeln und auszutrinken. Sieger ist, wer nach dem Verbrauch von einem Liter Wein die meisten Gläser geleert hat.

„Wer Böhme und wer Slowake ist, entscheidet der Würfel oder ein Streit“, legt die Anleitung zu dem Gesellschaftsspiel fest. Die zwei bis zehn Mitspieler setzen dann ihre jeweils sechs Figuren auf die „Basen“. Da gibt es auf tschechischer Seite beispielsweise das „Sudetische Infanterieregiment böhmisch-deutsche Freundschaft“ unter General (CSFR-Außenminister) Jiri Dienstbier oder das „Südböhmische Maschinengewehr-Bataillon“ von General (CSFR-Finanzminister) Vaclav Klaus. Von Südoften rückt das „1. Panzerbataillon General Vladimir Meciar“ heran (der vor wenigen Wochen aufgrund seiner Neigung zur Eigenständigkeit als slowakischer Premier abgehalftert wurde). Ganz im Osten steht das „Transkarpatische Freiwilligen-Regiment Magda Vasaryova“ – benannt nach der CSFR-Botschafterin in Österreich, die vor einiger Zeit in Wien durch einen Auftritt im Oben-ohne-Abendkleid von sich reden machte.

An den Wein in den Gläsern zu kommen, die die fünf südmährischen Anbaugbiete symbolisieren, ist nicht ganz einfach. Bevor ein Spieler trinken darf, muß er mit seinen Figuren drei der fünf Felder besetzen, die kreisförmig um die Gläser angeordnet sind. Um den Gegner am Weinkonsum zu hindern, bedrohen sich beide Seiten sogar wechselseitig mit ihrer Luftwaffe. Es kommt dabei allerdings vor, daß den Flugzeugen die Munition ausgeht. Dann versucht die Besatzung, die feindlichen Truppen „mit Würfen von Steinen, Wacholderschnaps-Flaschen und Zimbals“ (unentbehrliche

Zupfinstrumente für die in der Slowakei sehr beliebte Volksmusik) außer Gefecht zu setzen.

Nicht nur die Nachstellungen des Gegners verhindern häufig den Zug zum und aus dem Glas. Martialische Strafen drohen, wenn das Würfelpech eine Figur auf eines der besonders markierten Felder führt. Wer „in Gewohnheit kultivierten Schlafens einen Wohnwagen hinter seinem Panzer“ herzieht und deshalb in einer Sackgasse stecken bleibt, kommt noch glimpflich davon (einmal aussetzen). Zweimal pausieren die Böhmen unter den Mitspielern, wenn Kampfgesen aus dem ostslowakischen Tatra-Gebirge auf sie gehetzt wurden und sie daraufhin mit Bißwunden ins Krankenhaus eingeliefert werden müssen.

Noch schlimmer trifft es denjenigen, bei dem ein goldenes Medaillon mit dem Bild des KP-Politikers Vasil Mohorita entdeckt wird. Er muß zum Latrinereinigen, von wo er sich nur mit einer gewürfelten Eins oder Sechs befreien kann. Auch das ist noch nicht die härteste Buße. „Du hast ein fettes Gericht von Schinkenfleckerln und Speckknödeln gegessen und danach süße Limonade getrunken. Wegen unslowakischen Verhaltens gehst du ins Gefängnis“, bestimmt der Strafkatalog für die Slowaken, die im allgemeinen als trinkfest gelten. Tschechen droht Haft, weil sie die slowakischen Geiseln Alexander Dubcek (CSFR-Parlamentspräsident), Marian Calfa (CSFR-Premier) und Jan Carnogursky (neuer slowakischer Kabinetts-Chef) entkommen ließen.

In seltenen Fällen sehen die Anordnungen auch Vergünstigungen vor. „Du hast Dich in die Anführerin Vasaryova verliebt, rücke zehn Felder vor!“ heißt es da in Anspielung auf die zur Botschafterin avancierte attraktive Ex-Schauspielerin. Warum die Bemerkung „Du hast einen Sprachfehler“ ebenfalls mit Vorrücken belohnt wird, erschließt sich erst bei genauerem Nachdenken: Sowohl Staatspräsident Vaclav Havel als auch Außenminister Dienstbier haben gewisse Schwierigkeiten mit dem rollenden R, das im Tschechischen gebräuchlich ist.

Damit auch der Letzte merkt, wie ernst das Ganze gemeint ist, endet die Anleitung mit einer grundsätzlichen Betrachtung. „Das Spiel soll das Nationalgefühl stärken und will sich nicht darüber lustig machen“, wird Mißverständnissen vorgebeugt. Und dann folgt noch die Warnung: „Spielen Sie deshalb sicherheitshalber nicht mit Personen, die zum Alkohol neigen“.

„Republikaner“ überfiel Kinder

ZITTAU, 13. Mai (dpa). Ein Funktionär der rechtsextremen „Republikaner“ war am Überfall auf ein Wohnheim für Kinder aus Tschernobyl am Donnerstag in Zittau beteiligt. Nach Angaben der Polizei von Montag handelt es sich um den Zittauer „Republikaner“-Chef Rene Druschke. Der 23-jährige sei in der Nacht zum Freitag zusammen mit neun Leuten mit Feinrot und brennenden Fackeln ausgerüstet vor das Gebäude gezogen, in dem etwa 40 Kinder aus Tschernobyl übernachteten. Dann seien zwei Männer unter Brüllen ausländerfeindlicher Parolen in die Unterkunft eingedrungen. Ein sowjetischer Betreuer, der die Kinder schützen wollte, wurde niedergeschlagen.

Der Polizei zufolge bestand zu dem Zeitpunkt, als die Beamten am Tatort eintraten, „keine Notwendigkeit mehr, mit Zwangsmitteln einzuschreiten“. Nachbarn sowie Angehörige einer nahe gelegenen Bundeswehrereinrichtung hätten mit den Randalierern vor dem Gebäude diskutiert.

ZRUSIT ARMY * ZRIDIT OSTROU
POLICII A LA USA...

Es gibt noch Fortschritt

LONDON, 13. Mai (AFP). Es sieht aus wie Knoblauch, es schmeckt wie Knoblauch, aber stinkt nicht so: Britischen Forschern ist es gelungen, eine Sorte des würzigen Zwiebelgewächses zu entwickeln, der nicht den einsam machenden Geruch verströmt. Die Wissenschaftler der Botanischen Labors in Glastonbury haben drei Jahre lang aus mehreren Kreuzungen den neuen Knoblauch gezüchtet. Die Knollen sollen in Japan auf den Markt gebracht werden, wo Knoblauch wegen seiner gesundheitsfördernden Wirkungen, etwa der Blutreinigung, besonders geschätzt wird.

TO UZ PROTAGOVU VERICH
V DIVOTVORNÉM HRANCI...
I SUDŮBACI TUNEL PRO
ZELENAČARĚ NA DOVO
LÉNĚ...

Konkurs kávových krásek

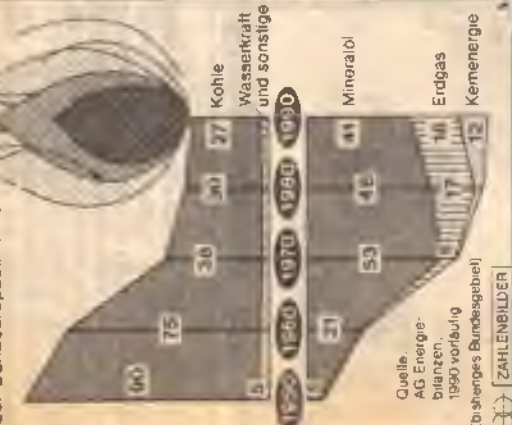
V nápadné úpravě byl v nás ve středě Československa. Zde budou celé týdny mít otřesen inzerát, který se dal vykládat vše... mo víkendů až do 13. září vařit před liták: „Hledáme mladé ženy... pro atraktivní vybranými obchody kávu zmlíně ziač tivní teiní brigádu. Poámitky: Hráčské prákaz, ochota k práci hostesek. Práce: týdenní skolení v Německu, pak cesty po celém CSFR s vozem VW Passat... Týdenní mzda 150 DM...“

Text nás trochu zarazil, trochu nalákal, a tak jsme se všera vypravili na inzerování konkurs do pražské budovy Syndikátu nové byly tak dychtivé po informacích, že ani nechtěly odeslat. A to ještě další čekaly na schůzku. Zástupce zprostředkovaly firmu Saatchi and Saatchi nás trochu upokojit. Mělo by se totiž jednat o reklamní akci německého výrobce kávy meka jezám často, znám nabízený vůz, odletí do Hamburku, kde si prohlédnou podmínosti a vyjasní „kombika“. S tím vřady po dvojitých (rozumějte divněch) odjezdu do Berlína na skolení a odtud pak do

Divka, která zůstala: Ivoeta, 21 let, studentka FF UK: „Přikákal mě možný výděl. Mám dlouhé předání, proč bych se takovouto činnosti nezabývala...“ Tricetiiletá inženýrka z Bratislavy. „Dovzdělala jsem se, že větkový limit je 25 let. Do Německa jezám často, znám nabízený vůz, chřela jsem si najít alespoň nějakou náhradu, protože náš podnik je před rozpadem...“

BOSTAVOU SODY TYDNĚ KAPESNÉHO + KOTEL...

Energiequellen

▲ Osobní auto Lancia zmlzelo 6. 6. z Karlova nám., kde je měla zaparkovaná 44letá žena. Měla je vypůjčené od italské firmy, které tak vznikla škoda 800 tis. korun. Tentýž den v noci odjel z neznámým zloděj 50letému turistovi ze SRN osobní Audi 90, které stálo před hotelem Bohemia v Praze 1. Také toto luxusní vozidlo lze ocenit kolem 700 tis. korun.

Výzva k hledání pokladu

(čtk): V souvislosti s třetím sítáním v. Blanka a L. Léva za nezákonný vývoz amerických dolarů v hodnotě 247 miliónů korun do Moskvy upozornila v sobotu večer rozhlasová stanice Svobodná Evropa na „zobědkou akci ptiusník StB a jejich pomocníků, ke které mělo dojít v roce 1958. Jak uvedla, otevřela tehdy StB pod vedením pik. Jiřího Rybína několik tisíc bankovních schránek, z kterých zidovští občané před svým vyvezzením do koncentračních táborů ukryli různé cenné předměty, valuty a devizy. Tyto schránky unikly pozornosti gestapa. Pátily k nim však

P. Kvač. uo Sm. 3946

Geldumtausch macht Urlauber ärmer

über die Hälfte geschrumpft – alleine durchs Umtauschen in die jeweilige Landeswährung.

Mit dieser skurrilen Geschichte will der Dachverband der Verbraucherverbände in Brüssel (BEUC) die EG-Bürger warnen, äußerst genau darauf zu achten, wo und in welcher Form sie ihr Urlaubsgeld umtauschen. Ansonsten könne die Touristen-Geschichte schnell Realität werden. Die BEUC bezeichnet

te das fast undurchschaubare Wechselgebar in einer Studie als „eine Odyssee im Dschungel der Wechselkurse“.

Egal, ob mit Traveller-Cheques, Euro-Cheques, mit Bargeld oder Kreditkarten bezahlt wird: Bei jeder Transaktion legt der Kunde für Gebühren noch einmal drauf – ohne zu wissen, warum. Besonders die Umtauschsätze an Bahnhöfen und Flughäfen sind der BEUC ein

Dorn im Auge. In Paris könne der Verlust bis zu 13 Prozent betragen. Auch in deutschen Banken könne einen Gelegenheitskunde, der um Bargeld verlegen ist, für das Einlösen eines Schecks um bis zu 15 Mark erleichtert werden. Seit Jahren schon bemüht sich die EG-Kommission vergebens darum, daß die Finanzwelt die hohen Kosten abbaut und für die Kunden durchsichtiger gestaltet.

Die Tschechen haben ihre Lesewut keineswegs verloren

PRAG. Den Wirklichkeitssinn westlicher Verlage kann man nur bewundern. Nicht um der Geschäfte willen waren sie zur ersten Prager Buchmesse gekommen, die deutschen, französischen und vor allem englischen Verleger. Nein, immer wieder erklärtes Ziel war es, sich zu informieren und sich dem tschechischen Publikum zu präsentieren. Selbst dieses bescheidene Ziel war schwer zu erreichen.

Sich präsentieren, aber wem? Vielleicht den vielen Schulkindern, die die Hochglanzkataloge wissenschaftlicher Verlage wie Bilderbücher betrachteten? Oder den distinguierten älteren Damen und Herren, die erfreut ihre Vorkriegssprachkenntnisse bei Plaudereien mit Verlagsvertretern wiederbelebten? Denn das Fachpublikum war auf dieser Messe recht spärlich vertreten. Einblicke in das tschechoslowakische Bibliothekenwesen oder den Buchhandel, Informationsgespräche mit Kollegen aus Prag, Brünn oder Bratislava waren eher die Ausnahme auf dieser Messe. Viele tschechoslowakische Verlage – alte ebenso wie neugegründete – waren gar nicht erst angetreten im Kulturpalast.

Dies lag wohl auch am rührigen Buchmessenveranstalter Roger Shashoua, der zwar den Briten das Geschäftsereignis vollmundig im hauseigenen Werbeblatt ankündigte, darüber aber ganz vergaß, auch die Tschechen von seiner „Pioniertat“ zu benachrichtigen. Selbst die liebevoll gestalteten Plakate zur Messe konnte man erst am Abend vor der Eröffnung in den Metroschächten bewundern. War im Vorfeld der Messe noch damit geworden, daß Havel persönlich die Eröffnungsrede halten sollte, so wurde die Messe schließlich von einem grauegwandeten Herrn vom Schriftstellerverband etwas verschämt eröffnet. Das schien aber keinen zu wundern. Schon gar nicht die Tschechen, die den Segnungen der Marktwirtschaft immer noch erstaunlich freundlich gegenüberstehen. Aber es waren ja eh kaum Tschechen anwesend, die sich hätten wundern können.

Das zweite, wesentlich größere Hindernis neben der Shashouaschen Organisation war die finanzielle Winterstarre, in die der gesamte Buchhandel während des Privatisierungsprozesses verfallen ist. Weder haben die Bibliotheken und Buchhändler Geld um Bücher zu bestellen, noch die Verleger Lizenzen, die sie verkaufen könnten, da die Rechte in der CSFR bei den Autoren liegen. Wenn die Buchmesse, die eher eine Buchausstellung war, dennoch Sinn machte, wie Peter Weidhaas, Leiter der Frankfurter Buchmessen-GmbH, bemerkte, dann nur wegen der Neugier, die sich die tschechischen Leser und Verleger und die ausländischen Aussteller gegenseitig bekundeten.

Ein nicht uneigennütziges Interesse von seiten der deutschen Verlage. Hatte doch die Tschechoslowakei als traditioneller Absatzmarkt deutschsprachiger Literatur bis '89 Bücher im Wert von fünf Millionen DDR-Mark importiert. Es wird wahrscheinlich noch lange dauern, bis die CSFR den gleichen Betrag in DM in Bücher investieren kann. Diese Stadt, die einmal eine eigene deutschsprachige Literatur hervorbrachte, bietet heute so gut wie keine Möglichkeit, deutsche Literatur zu kaufen. Das DDR-Kulturzentrum, einst eine der Attraktionen für lesende Prag-Besucher, ist zusammen mit dem Arbeiter- und Bauernstaat verschwunden. Die sowjetische Buchhand-

lung, einst auch einer der Orte, an denen man in Prag gute deutschsprachige Bücher finden konnte, ist in der Auflösung begriffen. Genauer gesagt, sie verwandelt sich mit zunehmender Geschwindigkeit in eine anglo-amerikanische Buchhandlung. Auch an der Kulturfront befindet sich die Sowjetunion offenbar im Rückzug.

Noch zwei Monate, dann haben Agatha Christie und die beliebten englischen Gartenbücher Rybakow, Achmatowa und Christa Wolf aus den Regalen vertrieben. Sich hier eines der selten vorhandenen und teuren Taschenbücher aus bundesdeutscher Produktion für 150 Kcs und mehr zu kaufen, erfordert bei Durchschnittslöhnen von 2500 bis 3000 Kcs geradezu übermenschliche bibliophile Neigungen.

Deutsche Bücher sind auch deshalb so teuer, weil die Bundesregierung die Förderungsrabatte für den Buchexport in das osteuropäische Ausland pünktlich zum 31. Oktober 1990 gestrichen hat. Keine Unterstützung mehr, genau in dem Moment, da Bücher zum ersten Mal ungehindert importiert, gekauft und gelesen werden könnten. Wenn schon die Bundesregierung nicht über Möglichkeitssinn verfügt, dann müssen die Verlage ihn beweisen, indem sie, wie das teilweise schon geschieht, tschechischen Verlagen Lizenzen zu Sonderkonditionen überlassen oder Praktikanten aus tschechischen Verlagen aufnehmen, um diesen Einblicke in die Verlagsführung, den Vertrieb oder die Werbung zu gewähren.

Eine solche Unterstützung gerade auch ideeller Art ist bitter nötig, denn Geldmangel ist nur eines der Probleme, mit denen die örtlichen Verlage zu kämpfen haben: ein kollabierender Großhandel, der Interessenten rät, sich lieber direkt an die Buchhändler respektive Verleger zu wenden; Verlage, die bis zum Beginn der „großen“ Privatisierung im Januar '92 so gut wie paralysiert sind; Buchhändler, die nach der ersten Runde der „kleinen“ Privatisierung keine mehr sind, weil Hausbesitzer auch in Prag die lukrativeren Videotheken, HiFi-Shops und Pizzerien einer Buchhandlung im Haus vorziehen. Einer der wenigen privaten Buchhändler Prags, Bohumil Fiser, schätzt, daß es nach Abschluß der zweiten Verkaufsrunde statt der 120 vorrevolutionären Buchhandlungen in Prag nur noch vierzig geben wird. Denn selbst, wenn ein Buchhändler einen feinsinnigen Hausbesitzer als Verhandlungspartner hatte, so hatte er im Zweifelsfall nicht das Geld, um den Laden zu kaufen, in dem er jahrelang gearbeitet hat. Über viel Geld zu verfügen, ist heute an diesem Ort der Welt eher eine verdächtige Sache.

Fiser ist in dieser Hinsicht ein ganz unverdächtig Mensch. Seine größte Sorge im Moment sind die steigenden Buchpreise. Schon heute muß man zwei- bis dreimal so viel für ein Buch bezahlen wie noch im letzten Jahr. Steigende Preise, geringe Rabatte – Fiser muß sich mit 15 bis 25 Prozent zufriedengeben –, dennoch ist er zuversichtlich. Denn der Tscheche an sich scheint nichts von der fabelhaften Lesewut verloren zu haben die ihn zu Zeiten der „Totalität“, wie die Prager sagen, auszeichnete. Absoluter Bestseller in der Kaprová ist ein Buch des in Paris lebenden Pavel Tigrid über die politische Emigration. Dieses im neugegründeten Prostor-Verlag erschienene Buch mußten die Angestellten der Tradi-

tionenbuchhandlung allein dreitausendmal ins hier übliche Packpapier wickeln. Dies sei keine Ausnahme, sagt Pan Fiser und verweist auf die Havel-Biographie Eda Kriseová, aus der gut eine Woche nach ihrem Erscheinen schon achthundert sei-

zeugen davon und ihr Angebot, das von Fanny Hill über dissidentische Berichte aus einer anderen Tschechoslowakei bis zum absoluten Knüller, dem chinesischen Kochbuch, reicht, beweist, daß Bücher immer noch den Ausflug in das westliche

sen sehen. Sicher haben nicht alle Buchhandlungen in Prag soviel Zulauf festzuhalten bleibt jedoch, daß der Nachholbedarf an Büchern anhaltend groß ist. Die allgegenwärtigen Bücherstände auf den Straßen

ner Kunden und guten Staatsbürger Grundlagenkenntnisse über die schöne Jugend des Präsidenten erwerben. Zahlen also, die dazu führen könnten, daß sich deutsche Buchhändler zumindest kurzfristig nach böhmischen Verhältnissen

Europa oder in noch exotischere Regionen ersetzen.

Einer der Verlage, die die Tschechen mit ausländischer Literatur versorgen, ist der Odeon-Verlag. Mindestens genauso groß wie der Leseifer der Prager sind aber auch die Probleme, mit denen Odeon zu kämpfen hat. Daran gewöhnt, in einem bücherfreundlichen Reservat mit gesichertem Abnahmesystem zu operieren, waren selbst für Texte Bachmann, Böll, Wilde oder Woolf Startauflagen von vierzigtausend Exemplaren keine Seltenheit. Ganz zu schweigen von den wirklichen Bestsellern Simmel, Kopsalik, Updike oder Eco, die leicht ihre hunderttausend Exemplare erreichten. Ein Verlag, der mehr als hundert Bücher im Jahr herausgab und so illustre Autoren wie Canetti, Joyce, Broch und Nietzsche ins Tschechische übersetzen ließ, muß jetzt um seine Existenz fürchten, weil Odeon als Staatsverlag im Gegensatz zu den Verlagen, die der Kommunistischen Partei oder anderen „gesellschaftlichen Organisationen“ gehörten, weder über Kapital noch über eigene Räume verfügt. Bleibt zu hoffen, daß der offene Brief, in dem Schriftsteller, Maler und Journalisten die tschechische Regierung auffordern, Odeon die Verlagsräume zu sichern, erhört wird.

Aber auch andere Verlage haben Mühe, sich über Wasser zu halten, bis im nächsten Jahr auch die Verlage privatisiert werden. Für den Svoboda-Verlag, den ehemaligen Hausverlag der KPC, wird die Zeit bis dahin lang. Nicht nur, daß der Großhandel dem Verlag mehrere Millionen Kronen schuldet, die dringend gebraucht würden, um neue Bücher zu produzieren. Nein, ein ganzer Verlag muß sich daran gewöhnen, nichts mehr vom Staat zu erwarten, wie es Cheflektor Smatlák formuliert, sondern eigene Interessen wie etwa Preisbindung und Steuererleichterung gegen den Staat durchzusetzen. Zum gewandelten Verlagsprogramm von Svoboda gehört vor allem auch deutsche Literatur — Klassiker der Prager deutschen Literatur anstelle derer des Marxismus-Leninismus, die noch 1990 die Hälfte der jährlichen 150 Titel ausmachten. Es ist zu befürchten, daß es für Alfred Kubins „Die andere Seite“ und Leo Perutz' „Schwedischen Reiter“ schwierig sein wird, neben dem neuesten Forsyth oder Stephen King Käufer zu finden. Die Vision einer Prager deutschen Edition, die ähnlich enthusiastische Leser findet wie der dreißigste Band der gesammelten Werke Lenins, scheint Josef Smatlák jedenfalls nicht zu plagen.

Seine Zuversicht teilt der Cheflektor mit René Tesar, dem ersten unabhängigen Literaturagenten, der es trotz unsicherer Finanzen genießt, Bücher anbieten zu können, in denen er während seiner Tätigkeit bei der staatlichen Literaturagentur DILIA nur mit sehnsüchtigem Blick blättern konnte. DILIA, mehr Organ der Zensur als der Literaturvermittlung, bestimmte, welche ausländischen Bücher interessant und lehrreich für das Volk waren. Vor diesem Hintergrund wirken selbst die vielen Bücher von Courth-Mahler, die Herr Tesar gerade für den tschechischen Markt entdeckt hat, wie ein Befreiungsschlag. Auch wenn er diese Entdeckung nicht auf der Buchmesse gemacht hat, sondern schon ein paar Wochen vorher.

JE TO KUS KULTURNÍHO HRDINSTVI
KUPUJAT ZA TAKOVÝCH HOSPO-
DÁRSKÝCH PODMÍNEK KRÁSNOU
LITERATURU, TRŽBA I NA UKOR
DENÍHO ŽVANCE NEBO BH
ZAPADNÍ PROVENIENCE!

Dopisy Václava Havla Olze

O dopisech Václava Havla z vězení (Dopisy Olze, Atlantis, Brno 1990) už bylo řečeno hodně dobrého. Myslím si, že zbývá dodat, že je to kniha nesnadná a ve svém podstatném smyslu ne každému dostupná. Konvenční chvála, která se na Dopisy Olze suší, buď totiž dojem, že je to soubor víceméně potěšujících fejetonů. Nikoliv. Havlovy dopisy jsou fragmentárním, avšak rozsáhlým deníkovým otiskem duchovního zápasu vedeného za velmi nepříznivých podmínek.

Jana Lopatku připravila k roli editora životní i odborná zkušenost. Od šedesátých let byl interpretem tzv. autentické literatury, textů vznikajících mimo ustálené literární tradice. Do tohoto řádu Dopisy Olze plně patří. Byly psány od června 1979, kdy došlo k zatčení autora, až do září 1982. Vznikaly v Ruzyni, v Heřmanicích a na Borech, tedy v místech, jež obvykle nespojeme s literární tvorbou. Vydavatel podtrhl dokumentární charakter tím, že zahrnul také osobní zmínky o zdravotním stavu, o návštěvách blízkých, o obsahu břížek, o tom, co tvořilo věčný svět vězně, nebo aspoň tu jeho část, o níž se směl ve své korespondenci zmínit. Svazek obsahuje rovněž průvodní dokumenty o soudním řízení, Havlovo obhajovací řeč a Lopatkův esej o jeho dopisech.

Tvrď životní podmínky — a nemusely být způsobeny jen trestem na svobodě — vždy znamenaly existenciální výzvu pro českou inteligenci, protože jsou vůbec výzvou pro lidský intelekt. Především křesťané by o tom měli vědět své. Havel v dopisech z vězení zaznamenal alespoň částečně, pokud okolnosti dovolovaly, úsilí myslícího člověka, který se nehodí vzdát intelektu ani tváří v tvář násilným omezením. Jeho texty jsou zápisy člověka, který si cení více nitra než vnějšku a více ducha než těla, více příkazu svědomí než nátlaku a nabídky moci. Když jsem četl samizdatový výbor jeho dopisů z vězení, bylo mně nápadné, kolik úsilí věnoval pečlivému, snad až pedantskému vedení důkazu toho, že člověka činí člověkem jeho odpovědnost za svět, za bližního, za vlastní identitu, která se rodí v zápasu o mravnost. Říkal jsem si, že je to vlastně smutné vysvědčení pro české křesťanstvo, musí-li jeden z předních českých intelektuálů — po více než tisíci letech christianizace českého prostoru —

pečlivě zdůvodňovat pojem svědomí. Nad úplným textem mé rozpaky zeslably. Ostuda mně sice nepřipadá menší, ale vysvětlitelnější a pochopitelnější. Havel ve svých dopisových úvahách vlastně polemizuje — samozřejmě pamětliv omezení místa a času — s vžitým českým kolektivismem. Sám sobě podrobně a logicky zdůvodňuje, proč a za jakých okolností je lidské bytí, jež se přiznává k vyšším hodnotám a jež samo sebe obětí přesahuje, proč je mnohem významnější než jakýkoliv státní, národní nebo sociální útvar. Havlův člověk neodvažuje svou hodnotu z toho, kam patří, nýbrž z toho, kým je. Právě křesťané by měli dobe a bez potíží rozumět tomu, že v jednotlivé je snad síla, ale v jednotlivcové údělu je zdroj mravní potence.

Jiným důvodem, pro který Havlovy úvahy možná narazí na nedůvěru, je jejich metodická důslednost. Rozebírá-li tento autor určitý problém, pak poctivě dodržuje pravidla hry. Co má být osvětleno intelektem, je podrobeno úvaze a zbaveno dojmových příměsí. Tím se Havlovy texty odlišují od českého zlozvyku, spočívajícího v tom, že úvahu vedeme rozrztě a jen pokud nám stačí dech a do vzniklých mezer zasunujeme bouřlivé apely na ušlechtilé city. Takové myšlení sice vypadá na první pohled pěkně, ale jeho praktický význam a závaznost jsou nulové. Havel však není zvyklý vařit guláš z brambor a květín. Zpracovává své nedivadelní texty se suchopárnou důsledností, a tím u jistého druhu obecenstva vyvolává podezření, že je intelligent. Je to podezření oprávněné. Dopisy Olze vskutku dokazují, že Havel je odborník na důsledné myšlení. A mezi lidmi, kteří jsou zvyklí žít z místních i dalekosáhlých kompromisů, z nedůsledností, s nimiž polemizoval už Masaryk, nebude nikdy příliš oblíben. Ostatně o jejich potlesk nestojí ani on, ani žádný z těch, kdo hledají svou mravní identitu v personalitě směřující k Bohu. V Dopisech Olze nenajdete velká slova. Není v nich stopy po politickáské rétorice. Jsou to vesměs texty vyzařující zvláštní, soustředěné, až poněkud mučivé ticho. Nejlepší z nich se dotýkají prostoru modlitby.

▲ Turistka z USA, 48letá H. S., oznámila na policii v Praze 1, že jí byly ukradeny šperky za 1 mil. 200 tisíc korun. Dne 5. 6. ve 20.30 h přicestovala z Budapešti, z letiště jela do hotelu Palace a není jisté, kde přišla o kuffík, zda v Budapešti nebo v Praze. *JE TRÁVNÍ „COW“*

Místo tanku Štefánik

(m): Na včerejším brífinku se novináři od představitelů pražského magistrátu dozvěděli, že probíhá konkurs na postavení pomníků obětem druhé světové války a M. R. Štefánikovi na smíchovském náměstí Sovětských tankistů. Ve věci tanku č. 23 již ministerstvo kultury ČR zahájilo správní řízení a tank bude vyňat ze seznamu nemovitých kulturních památek a umístěn v muzeu. Podle informací přibýly v Praze k dosavadním 54 další tři městské části — jižní Město a Modřany v Praze 4 a Jihozápadní Město v Praze 5. Náměstek primátora J. Valda pak informoval novináře o posledním rozhodnutí rady o taxislužbě. Nový cenový výměr, který bude platit od 1. července, určuje základní cenu šest korun, maximální sazbu při cestách po Praze osm korun. Hovořilo se též o nových tra-

sách metra. Magistrát počítá s tím, že do roku 2000 budou dokončeny trasy B 5 (Buchtovice—Zličín), B 4 (Českomoravská—Černý Most II), C 4 (Náměstí Holešovice—Ládví) a D 1 (Zálesí—Náměstí Míru). Město očekává, že federální i česká vláda poskytnou na tento účel dostatečné finanční prostředky, jako je tomu například v SRN, kde stát dotuje metro 80 procenty, spojkové země 30 a město deset procenty. Městská rada též rozhodla zrušit usnesení z minulých let o odhalení pomníku J. Haškovi. Pomníky A. Dvořáka a bratří Čapků však odhaleny budou. Byla také zrušena výtvarná rada města, jejíž »hospodaření« je v současné době předmětem podrobného šetření. Novým ředitelem Domu slovenské kultury v Praze byl jmenován dr. V. Čelko.

DOBRE, NA OZAY!
I schránky emigrantů z doby před 2. světovou válkou i po únoru 1948. Část pokladu šla pryč do státní pokladny, část dostal aparát ÚV KSČ, který jej použil jako dar pro bratrské strany v zahraničí, něco měla

získat StB a i tomu, kdo s těmito poklady disponoval, »zůstalo něco za nehty«. RSE vyzvala vyšetřovatele a prokuraturu, jakož i Federální informační a bezpečnostní službu, aby se touto věcí zabývaly.

Německé marky nelze padělat?

KOUZLO SLOVA

Po dvěstemarkové a stomarkové bankovce vydala Německá spolková banka nedávno i novou desetimarku. Stejně jako její předchůdkyně se vyznačuje vysokou kvalitou tisku i bezpečnostními znaky, které snižují možnost napodobení na minimum. Jsou na první pohled nejen viditelné, ale i hmatatelné, o čemž se lze velmi lehce přesvědčit.

Nová bankovka v hodnotě deseti marek zatím není ani mezi obyvateli SRN příliš známa. Stalo se například ve Francii, že ji směnárna odmítla vyměnit, a ke stejné situaci došlo i v mnichovském obchodním domě Hertie. Bankovka má rozměr 130x85 milimetrů a je na ní zobrazen významný německý matematik, astronom, a fyzik Carl Friedrich Gauss, žijící v letech 1777 až 1855. Vedle jeho portrétu uvidíte univerzitní budovy v Göttingenu, kde Gauss strávil větší část svého života. Překrývá je známá »Gaussova křivka«, symbol jeho vědeckých a matematických úspěchů. Zadní straně vévodí sextant, který vědec používal pro měření oblohy. Stylizované elementy pak připomínají dráhy planet a magnetická pole.

Dostane-li se vám nová desetimarková bankovka do rukou, pozorně si ji prohlédněte. Na lícové straně (avers) vlevo je vo-

dotiskový portrét C. F. Gausse. Svislý nápis Deutsche Bundesbank, stejně jako text Zehn deutsche Mark na pravé straně aversu, je vytištěn plastickým písmem, aby i nevidomí se mohli o pravosti a hodnotě bankovky sami přesvědčit. Přes kresbu budov göttingenské univerzity je veden přerušovaný kovový pásek. Lupou na něm zjistíte nápis 10 DM. Na druhé straně bankovky (revers) při pohledu proti světlu uvidíte stejné značení. Mezi věží a tištěným Gaussovým portrétem najdete na aversu šestnáhlíčník, po jehož okrajích je opět značení 10 DM, a proti světlu uvidíte uprostřed písmeno D. Také za portrétem, na šikmých fialových pruzích v pravém horním rohu, je pod lupou viditelné slovo ZEHN. Na levém (bílém) okraji bankovky zjistíte, že písmena ZEHN DEUT jsou vytištěna fialovou barvou, kdežto druhá část SCHE MARK je zelená.

Bankovku navrhl a do tisku připravil Reinhold Gerstetter, grafik Spolkové tiskárny v Bonnu. Dosavadní bankovky zůstávají v platnosti ještě několik let. Desetimarkovou bankovkou totiž vydávání nových platidel ve Spolkové republice Německo nekončí. Do konce příštího roku budou postupně vycházet další, takže nakonec vznikne ucelená řada papírových platidel v hodnotě od pěti do tisíce marek.

Metro v době špičky. Přestupní stanice. Lidské hejno se dere do vozů i ven, v očích zakon džungle. Ve vagónech zášle Fidičův mikrofon, ale ne, neozve se spílání a vyhrůžování, že taky nemusí jet. »Do prvního vazu se nevejdete, dámy a pánové, zkusíte to pochopit. Však ty ostatní jsou stejně hezký...«. Abraka dabra a lidé se usmívají. Což takhle následovat řidičova příkladu a alespoň jednou denně nadělit bližním trochu laskavosti?

(kkj): Zástupci firmy Neoplan předvedli včera v Praze novinářům nejnovější typ svého městského autobusu. Je dlouhý 10,5 a široký 2,5 metru a je určen pro 27 sedících cestujících. Firma ze Stuttgartu má čtyři závody a je na prvním místě evropských výrobců autobusů. V poslední době obrátil svůj zájem na východoevropské trhy, u nás chce v budoucnosti spolupracovat s Karosou. Nejnovější typ Neoplanu je vyroben z karbonových vláken, je lehčí než obdobné typy, k výhodám patří snadný vstup, ekologický provoz, má dvakrát větší životnost, spotřebovuje o 30 procent méně paliva. Proto je o 10 procent dražší než obdobné typy. Za 3-5 let se náklady na jeho pořízení podle zástupců firmy majiteli vrátí. V SRN stojí podle vybavení 400 000 až 450 000 marek.

KURSOVNÍ LÍSTEK

Francouzský frank	5,28	(5,28)
1000 italských lir	24,00	(24,03)
Rakouský šilling	2,53	(2,53)
Německá marka	17,84	(17,84)
Svýcarský frank	20,87	(20,86)
Americký dolar	31,47	(31,46)
Anglická libra	52,48	(52,72)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Japanische Veteranen schildern Kriegsgreuel

Erstmals in der japanischen Geschichte haben Kriegsveteranen öffentlich über die Greuelthaten berichtet, die sie während des japanischen Überfalls auf China und im Zweiten Weltkrieg begingen. In dem 50minütigen Video „Zeugen des Aggressionskriegs“ schildern drei hochbetagte Japaner ihre brutalen Morde in den von Japan besetzten asiatischen Ländern. Ziel der Videoproduktion ist nach Auskunft der Gesellschaft für japanisch-chinesische Freundschaft, die Jugend über die Verbrechen der kaiserlichen Soldaten in Asien zu informieren.

Hukudo Nagatomi, der nach eigener Aussage 200 Chinesen in Nanking ermordet hat, meint in dem Video, er habe sich nie seiner Tochter anvertraut, da er befürchtet habe, wegen der schrecklichen Verbrechen von ihr verlassen zu werden.

„Ich habe die Kommunisten gehaßt, weil sie sich der kaiserlichen japanischen Armee widersetzen“, sagte Nagatomi. Deshalb habe er sie gnadenlos getötet und danach weder Reue noch

Schuld verspürt. Nach dem Fall von Nanking hatten die Japaner in der Zeit von Dezember 1937 bis März 1938 zwischen 200 000 und 300 000 Chinesen massakriert. Dieses Massaker wird von Teilen der japanischen Gesellschaft weiterhin bestritten.

Zuletzt hatte das Führungsmittglied der regierenden Nationalliberalen Partei, Shintaro Ishihara, die Massaker dementiert. „Wegen Leuten wie Ishihara haben wir das Video gemacht“, meinte der 37jährige Toshio Hori, der an der Produktion beteiligt war. Die nachwachsenden Generationen müßten über die von ihren Vätern befohlenen und ausgeführten Massenhinrichtungen informiert werden.

Auch Shozo Tominaga (77 Jahre) und Yoshio Tsuchiya (79) erzählen auf dem Band von ihren Taten. Beide waren Soldaten der Kempei, der gefürchteten japanischen Militärpolizei, und hatten persönlich etwa 300 Kriegsgefangene getötet. Tominaga hatte viele seiner Opfer geköpft. Wegen seiner

Aussagen wurde er von alten Kameraden wüst beschimpft. Er hat festgestellt, daß die Japaner viel über das eigene Leid im Krieg sprechen, nie aber über die Schmerzen, die sie anderen zufügten. Nach Erkenntnissen von Historikern wurden 20 Millionen Asiaten, die Hälfte davon Chinesen, von Soldaten der 3,1 Millionen Mann umfassenden japanischen Armee getötet.

Die Kassette kam zu einem Zeitpunkt auf den Markt, zu dem bei den Nachbarn Japans die Angst vor einer erneuten japanischen Expansion laut wird. Neben dem wirtschaftlichen Erfolg wurde dort die Entsendung japanischen Minensucher in die Golf-Region als Schritt Tokios zur Ausdehnung seiner Interessenssphäre interpretiert.

Auf diese Sorgen hat zunächst nur Regierungschef Toshiki Kaifu reagiert, der die Nachbarn Japans für die vor 50 Jahren verübten Verbrechen um Verzeihung bat.

pořadí soukromé letadlo. Challenger 601 se vyznačuje velmi nízkou hlučností, nejmodernějším designem, malými provozními náklady a velkým doletem. Nedivme se, že je to nejlepší stroj ve své třídě. Požívají ho ředitelé firem IBM a Xerox, ale také německá či čínská vláda.

(sov): Včera se na ruzyňském letišti představilo letadlo Challenger kanadské společnosti Canadair. Jedná se o komfortní průvodové letadlo určené především pro představitele vysokých obchodních kruhů a pro politické osobnosti. Zkrátka těm, kteří si mohou přiblížit za 17-18 milionů US dolarů

Ein Brief aus Prag

Liebe Leute,

der Karikaturist von Lidove noviny, der traditionsreichen tschechischen Tageszeitung, hat es hervorragend getroffen. Mit ein paar Strichen deutete er eine der typischen verwitterten Hausfassaden Prags an, davor ein für die Stadt noch viel typischeres Gerüst — vom Ruß vieler Jahre geschwärtzt. An der Stelle, wo in deutschen Landen zumeist ein Schild mit dem Namen von Baufirma, Architekten und Bauherren prangt, verkündete auf der Zeichnung ein Plakat die Parole: „Halte Prag geheimnisvoll!“

Tatsächlich bringen die düsteren Mysterien der allgegenwärtigen Gerüste einen Hauch von Golem in den postsozialistischen Alltag der tschechoslowakischen Hauptstadt. Manche Leiter an diesen Gerüsten gemahnt in ihrer historischen Ehrwürdigkeit an die Eisenklammern, an denen sich der legendäre „rasende Reporter“ Egon Erwin Kisch vor den Augen des erstaunten Tempelkustos an der Außenmauer der Alneusynagoge emporschwang, um auf deren Dachboden dem aus einem Lehmklumpen geformten Homunculus des Rabbi Löw nachzuspüren. Kisch entdeckte nach eigenem Bekunden im Dachgestühl des jüdischen Bethauses nichts anderes als Staub, Spinnweben und Fledermäuse. Auch auf den meisten Prager Gerüsten, so behaupten alleingesessene Hauptstädter, hat sich seit Menschengedenken keine Spur eines dienstbaren Geistes gefunden. Schon gar nicht ein Wundergeschöpf, das im Auftrag seines Herren nächtens übermenschliche Taten vollbringt.

Die Prager Gerüste sind keine profanen Hilfsmittel für das Wandeln und schon gar nicht für das Handeln von Handwerkern, ihr Sinn scheint im Sein an sich zu bestehen. Sie gehören zum Stadtbild wie der Hradschin, die Teynkirche und die Karlsbrücke. Längst haben es die Bürger aufgegeben, Antworten auf Fragen zu verlangen wie: „Wer hat dieses Gerüst hier aufgestellt?“ — „Warum und wozu?“ — „Wird es jemals verschwinden?“ Die Gerüste stehen, also sind sie. Prag lebt mit diesen hölzernen Zeugen einer grauen Vergangenheit. Und hat sich arrangiert.

Da diese Besonderheit „von ausländischen Besuchern Prags während ihres zeitlich begrenzten Aufenthalts nicht ganz exakt wahrgenommen werden kann“, haben sich auch die deutschsprachigen *Prager Nachrichten* — *Mitteilungsblatt für touristische Devisenbringer* — des Themas angenommen. Aus dem dort unter dem Titel „Hochbejahrte Gerüste“ veröffentlichten grundlegenden Artikel zum Thema sei hier ausführlich zitiert, da die Nützlichkeit „dieser abschaulichen Zierstücke Prags“ kaum vollständiger dargestellt werden kann. Die Gerüste ermöglichen laut *Prager Nachrichten* (ohne Gewähr):

„für die Liebenden ein unauffälliges Schlüpfen durchs Fenster in das Kämmerlein der Geliebten;

für die Seitenspringer eine beque-

me Flucht bei unerwarteter Rückkehr des Hahnreis;

für verheiratete Männer eine risikolose Heimkehr aus dem Wirtshaus spät in der Nacht;

für Wohnungsdiebe einen bequemen Diebstahl;

für Kinder einen romantischen Ausbau der Spielfläche;

für die Sklerotiker eine Bleibe bei Regen, wenn sie wieder einmal ihren Regenschirm vergessen haben;

für die Klatschbasen eine breite Neo-Pawlatschen-Kommunikation (Pawlatschen heißen die offenen Wohnungszugänge an der Hofseite älterer Prager Häuser) und einen besseren Einblick in fremde Fenster auch in höheren Stockwerken“.

Angesichts dieser Vorteile sollte man laut Prager Nachrichten in Betracht ziehen, Häuser direkt mit fest angebauten Gerüsten zu errichten. Der Haken sei dann allerdings, wie man an diesen Gerüsten Gerüste zur Reparatur der Gerüste anbringen könne.

Als ob jemand an so etwas dächte! Die Prager Gerüste dienen sowieso in aller Regel gar nicht der Renovierung, sondern dem Schutz vorbeieilender Passanten vor herabstürzenden Mauerteilen. So manchem klassizistischen Balkon in der böhmischen Hauptstadt fehlt bereits das ein oder andere Säulchen, barocke Puttchen bröckeln alenthalben und selbst gotische Strenge kann — zumal wenn der saure Regen tropfelt — dem Zahn der Zeit aus eigener Kraft nicht trotzen. Da weiß der Fußgänger ein provisorisches Dach überm Kopf zu schätzen, vor allem wenn es sich bereits seit Jahrzehnten bewährt hat.

Manche Gerüste sollen allerdings wirklich für die Weißbinder errichtet worden sein, und in unbeobachteten Augenblicken müssen sich wohl tatsächlich Maler darauf zu schaffen machen. Groß ist der Schock, wenn so ein Gerüst dann plötzlich im vertrauten Straßenbild fehlt und den Blick auf eine künstlich strahlende Fassade freigibt. Gestern kam meine Frau ganz verunsichert vom Einkauf nach Hause. In der Nachbarstraße hatte sie aus dem genannten Grund völlig die Orientierung verloren und kaum das kleine Gemüsegeschäft wiedergefunden, dessen Eingang bisher im Dunkel eines Prager Gerüsts verborgen war. Die Kunden haben das Geschäft seit Urzeiten dank des in solchen Fällen üblichen Hinweises „Verkauf geht weiter“ trotzdem aufgesucht. Jetzt erkennen sie es nicht mehr wieder. Der Inhaber, einer der ersten privaten Händler in Prag, ist nun im wahrsten Sinne des Wortes entrüstet. Er will, so hat er meiner Frau anvertraut, die Verantwortlichen für die Restaurierung der Fassade und den Abbau des Gerüstes wegen Geschäftsschädigung verklagen. Er weiß nur leider nicht, wer das ist.

*Ein
Militär*

(Vr): Do chovné stanice kalifornských žízal v Pohoří, okres Nový Jičín, se přes víkend vloupal zatím neznámý „milovník zvířat“. Majitel, 42letému soukromému podnikateli, ukradl asi 8 miliónů červených žízal v hodnotě 475 000 Kčs.

System fiel nach internationaler Ausschreibung. Realisiert wird das Vorhaben von dem Gemeinschaftsunternehmen Tescom, ein Joint venture zwischen Siemens und der tschechischen Firma Tesla Karlin. Das Investitionsvolumen für das Projekt beträgt etwa 50 Millionen Mark.

...něluho režimu a dočasné nepotrestané, všechny ty vraždy, mučení, týráni a zlikvidování. Mělo by být jasné, že neochotně se vedoucí funkční na všech úrovních žádné komunisty, ani současně (tj. se ani neobtěžovali, aby se alespoň přejmenovali jako jejich slovenští kolegové), ani minulé mentální kádry, pracovníky StB, KGB a jejich pumahače, pa nejméně 10 roků. Mají totiž, jak se lidově říká, rudou injekci pod kůži, to znamená, že myslí a jednají postaru. Současné lustrace a hledání spolupracovníků StB je nutno v této souvislosti považovat za neologické, za chytání malých ryh, pokud necháváme ty, kdo StB zřídili a vedli, nepostizene a nepotrestané. Listopadová revoluce — či spíše proměna — jeji osud a její kvalita by nám neměly být ukradeny. Její další vývoj je totiž otázkou budoucnosti národní a státní.

mit der Modernisierung und Erweiterung des tschechoslowakischen Telefonnetzes beauftragt. Die Entscheidung für das von den Deutschen entwickelte Vermittlungs-

...něluho režimu a dočasné nepotrestané, všechny ty vraždy, mučení, týráni a zlikvidování. Mělo by být jasné, že neochotně se vedoucí funkční na všech úrovních žádné komunisty, ani současně (tj. se ani neobtěžovali, aby se alespoň přejmenovali jako jejich slovenští kolegové), ani minulé mentální kádry, pracovníky StB, KGB a jejich pumahače, pa nejméně 10 roků. Mají totiž, jak se lidově říká, rudou injekci pod kůži, to znamená, že myslí a jednají postaru. Současné lustrace a hledání spolupracovníků StB je nutno v této souvislosti považovat za neologické, za chytání malých ryh, pokud necháváme ty, kdo StB zřídili a vedli, nepostizene a nepotrestané. Listopadová revoluce — či spíše proměna — jeji osud a její kvalita by nám neměly být ukradeny. Její další vývoj je totiž otázkou budoucnosti národní a státní.

Siemens baut in der CSFR aus Die tschechische Regierung hat den Münchner Elektronikkonzern Siemens

Někdy na podzim minulého roku došlo nepochybnou autoritou studentský lid a ten platíme dozavadní beztestnosti všech pro-měni studenty a dalšími vrstvi obyvatel, se opět začal mezi ostatní, stále méně vinilých osob, odpovědných za minulý režim. Něco za něco. Výsledkem takové »revoluce« ovšem také bylo a je, že v čele nové federální vlády se objevil komunist, dokonce člen poslanecké komunistické vlády, který teprve dodatečně odezdal svou legitimaci (kandidát V. Havla v předvolební kampani), a že ve všech klíčových pozicích máme dosud nespočet bývalých komunistů — v úřadech, v podnikcích, ve volebních funkcích (díky Občanskému fóru). Místu rudé vedoucí síly máme rákovan, místo rudé totality se stále víc dostáváme do totality rákové. Máme-li být právním státem a jako takový a žádný jiný vstoupit do Evropy, musíme si být provedena především dekomunizace na všech vedoucích místech, před snoud musíme být postaveny všechny osoby odpovědné za minulý režim, musejí být potrestány všechny trestné činy spáchané za minulý režim.

Cesta sametu Bohumil Svoboda

...němuho roku došlo nepochybnou autoritou studentský lid a ten platíme dozavadní beztestnosti všech pro-měni studenty a dalšími vrstvi obyvatel, se opět začal mezi ostatní, stále méně vinilých osob, odpovědných za minulý režim. Něco za něco. Výsledkem takové »revoluce« ovšem také bylo a je, že v čele nové federální vlády se objevil komunist, dokonce člen poslanecké komunistické vlády, který teprve dodatečně odezdal svou legitimaci (kandidát V. Havla v předvolební kampani), a že ve všech klíčových pozicích máme dosud nespočet bývalých komunistů — v úřadech, v podnikcích, ve volebních funkcích (díky Občanskému fóru). Místu rudé vedoucí síly máme rákovan, místo rudé totality se stále víc dostáváme do totality rákové. Máme-li být právním státem a jako takový a žádný jiný vstoupit do Evropy, musíme si být provedena především dekomunizace na všech vedoucích místech, před snoud musíme být postaveny všechny osoby odpovědné za minulý režim, musejí být potrestány všechny trestné činy spáchané za minulý režim.

Siemens baut in der CSFR aus Die tschechische Regierung hat den Münchner Elektronikkonzern Siemens

Fortsetzung von Seite 1

Zur gewaltigsten Sonneneruption kam es am Dienstag um 4.15 Uhr. Viele Menschen spüren sie jetzt. Im Krankenhaus Buchholz klagten gestern sieben von 14 Patienten in der Notaufnahme über Übelkeit und Kreislaufversagen – doppelt soviel wie sonst. Manfred Schröder (45) aus Hahndorf (Harz): „Ich kriege kaum Luft.“ Seine Frau Inge (41): „Mir ist schwindelig.“

Auch die Technik ist betroffen: Norddeich-Radio meldet: „Viele Funkgespräche brechen zusammen.“ Fernseh-Techniker registrieren eine Flut von Anrufern, die sich über den schlechten Empfang von TV-Programmen ärgern. Krankenschwester Ruth Kneidl (29) aus Hollenstedt stieg sogar auf den Dachboden, drehte an der Antenne – es nützte nichts.

Grund: Der Magnetsturm (er verursacht auch das Polarlicht) verändert die oberste Schicht der Erdatmosphäre, beim Funken über Satelliten dringen die Signale kaum noch durch.

In der Nordsee mußten die Briten die Erdöl-Suche einstellen – die hochempfindlichen Meßgeräte (Magnetometer) geraten durcheinander.

Die Asche bleibt bis zu 3 Jahren

Die Astronauten der Raumfähre Columbia durften wegen der Magnetstrahlung nicht aussteigen, um eine Dichtung zu reparieren.

Das zweite Phänomen, das die Welt unruhigt: die Aktivität der Vulkane. Gestern morgen brach der Pl-

natubo auf den Philippinen zum zweiten Mal nach seinem über 600 Jahre dauernden Schlaf aus. 30 Minuten lang schleuderte er Asche und Steine 25 Kilometer in den Himmel.

Dr. Mojib Latif (36), Meteorologe am Hamburger Max-Planck-Institut: „Die Asche wird

durch Stürme in der Stratosphäre verteilt, bleibt dort bis zu drei Jahren. Sonnenstrahlen werden reflektiert, es wird bis zu zwei Gradkühler.“

Ein erneuter Ausbruch wird auch von dem japanischen Vulkan Unzen (39 Tote beim ersten Ausbruch am 3. Juni) befürchtet –

Alarm für fast 200 000 Menschen. Sogar der Fujiyama bei Tokio (3767 Meter, brach zuletzt 1707 aus) erwacht wieder, ebenso Vulkane in Costa Rica und Indien.

Vulkan-Forscher Negendank: „Bedrohlich sind die Vulkangase für die Ozonhülle der Erde.“

„Wenn Taylor mit Arsen vergiftet worden ist, werden wir es finden“, sagte Leichenbeschauper Richard Greathouse. Falls sich die Theorie bewahrheitet, müßten die Geschichtsbücher umgeschrieben werden: Dann wäre Zachary Taylor – und nicht Abraham Lincoln – der erste US-Präsident gewesen, der ermordet worden ist.

Náš letecký průmysl má perspektivu

(mi-č): Některé výrobní organizace a generální ředitelství akciové společnosti Aero, čs. letecký průmysl, Praha, navštívili včera předseda vlády ČSFR M. Čalfa. Generální ředitel této organizace I. Marinac jej zavedl do vývoje v tomto odvětví průmyslu, jež zaměstnává 22 000 pracovníků.

Produkce našich malých dopravních letadel L 410 a L 610 i proudových cvičných letounů L 39 a další letecké techniky je známa na celém světě. V minulosti převážná orientace na Sovětský svaz však přináší dnes některé problémy. Jen letos například Sověti neodebrali od čs. leteckého průmyslu za 80 miliónů dolarů výrobků. Zato však Nigérie, Thajsko a Malajsie již projevily zájem o dodávky čs. letecké techniky.

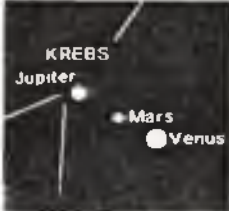
M. Čalfa zavítal potom do Výzkumného zkušebního leteckého ústavu v Letňanech, kde zhlédl únavové laboratorní zkoušky části prototypů L 39 MS, L 610 a dalších. Další návštěva M. Čalfa patřila podniku Letov, kde se zúčastnil »zkušebního letu« v trenažéru, jehož simulovaný program mají civilní i vojenská letadla v řadě zemí.

Na závěr navštívil podnik Aero, a. s., v Odolena Vodě, který je v současnosti nej-

větším výrobcem cvičných proudových letounů na světě. Prohlédl si výrobu letadel L 39. V rozhovoru se zaměstnanci závodu uvedli, že letecký průmysl má u nás perspektivu a že podnik Aero by neměl mít problémy s výrobním programem.

Mucha, LU a Lendl

(rlh): Francouzský institut, společnost BSN, a. s. Čokoládovny pod patronací Ivana Lendla včera v pražském Obecním domě zahájili v předpremiéře výstavu grafického díla Alfonse Muchy. Výstava Mucha a LU se bude konat na téže místě od 20. listopadu do 20. prosince. V průběhu výstavy budou pořádány konference a výtvárné soutěže pro naše umělce. Vítězná díla budou oceněna a zařazena do kolekce současného umění výrobce sušenek LU.

War Beethoven ein Schwarzer?

Wir alle kennen seine Symphonien, aber keiner kannte bisher die verblüffende Theorie des Musikforschers Lamumba

Von Peter Michalski
Adelige Gönner hielten ihn für einen der Iren, weil er van Beethoven hieß.

Zerzaute Haare, fast grimmiges, schwarzes Gesicht: So hätte Beethoven als Farbiger ausgesehen. Vorstellen kann man'sich schon.

Später erklärte man den Namen des größten deutschen Komponisten mit einer flämischen Herkunft: „Van Beethoven“ heißt somit nichts anderes als der „von den Rote-Bete-Feldern“. Dort sollen seine Vorfahren geackert haben.

Keiner kannte bisher die verblüffende These des Musikforschers Shabaz Lamumba. Danach stellt sich die Frage: War Beethoven ein Schwarzer?

In der britischen Zeitschrift „Pride“ (Stolz) zitiert Lamumba den deutschen

Anthropologen Frederick Hertz. Dieser schrieb in seinem Buch „Rasse und Zivilisation“ über den Komponisten: „Negroide Züge, dunkle Haut und platte Nase.“

Ähnliches sagte eine Dame namens Fischer, die Lamumba unter den vielen Geliebten Beethovens ausfindig gemacht hat. In ihren intimen Stunden mit dem Schöpfer unsterblicher Werke erlebte sie einen Mann mit „breiten Schultern, runder Nase, schwärzlich-bräunlicher Hautfarbe“.

Und warum wurde das alles bisher verschwiegen?

Lamumba erklärt dies seinen vorliegend farbigen Lesern so: „Weil Schwarze nicht als Menschen galten, sondern als minderwertig.“ Lamumba verweist auf die Selbstsicherheit, die der gebürtige Bonner mit dem buschigen schwarzen Haar an den Tag gelegt habe. „Die ist typisch für viele Farbige.“ Seine Schlagkräftiges Beispiel: Muhammad Ali.

Hat man da noch Töne?

Sein Vater prügelte ihn ans Klavier

Der meist betrunkene Vater prügelte Ludwig van Beethoven (1770-1827) schon als Vierjährigen ans Klavier. Er wollte einen neuen Mozart – und bekam ihn. In Wien entstanden 495 unsterbliche Werke: u. a. die Oper „Fidelio“, fünf Klavierkonzerte, ein Violinkonzert und neun Symphonien. Die letzte ist die berühmteste („Freude schöner Götterfunken“). Sie drückt, was er erstrebte: Überwindung des oft tragischen Schicksals. Seine persönliche Tragik: Krankheiten. Zuletzt war er fast taub.

ner Ablehnung der Sklaverei einem Giftanschlag zum Opfer fiel. Die Veteranenbehörde erteilte nun die Erlaubnis, am heutigen Montag das Grab in Louisville (Kentucky) zu öffnen und in den Haaren, Knochen und Fingernägeln nach Arsen zu forschen.

Nomen est Omen

WIESBADEN, 14. Juni (dpa). Der Ausdruck „Steuerbürger“ sollte nach Ansicht der Gesellschaft für deutsche Sprache nicht in die Umgangssprache eingehen. Die zusammengesetzte Bezeichnung für den Bürger, der Steuern zahle, sei zwar sprachlich richtig. Unbehagen rufe je-

doch die offenkundige Absicht hervor, den positiven Begriff „Bürger“ als Vehikel zu benutzen, um die ungeliebte Steuerlast zu verbrämen, heißt es im „Sprachdienst“, dem Fachorgan der Sprachhüter. Ehrlicher und besser wäre „Steuerpflichtiger“ oder „Steuerzahler“. Zu den Akten gelegt werden sollte das zeitweise verwendete „Steuersubjekt“.

War's der Darm oder Gift?

WASHINGTON, 16. Juni (dpa). Die Leiche des früheren US-Präsidenten Zachary Taylor, der am 9. Juli 1850 offiziell an einer Darmerkrankung gestorben ist, wird exhumiert. Hintergrund ist eine in einem Buch veröffentlichte Mordtheorie, daß der 12. Präsident der USA wegen sei-

KDO SI MÁ SHÁNĚT ALIBI?

Tajná dohoda ÚV KSČ s ÚV KSSS nás vystavila hrozbě jaderného útoku

(fa): Prokuratura nevyšlípá příliš horečnatou činnost v objasňování trestních činů spojených s vládnoucí mocí KSČ. Odmítáno je i použití kolektivní viny. Tak Hrad zřejmě hledá střední cestu, jak se dostat spravedlnosti, a to formou ustanoviska k nezávislé zprávě čs. televize o tajné dohodě mezi ÚV KSČ a ÚV KSSS o umístění jaderné munice na našem území. Žádá uplatnit trestní postih za konkrétní činy.

Ve stanovisku se uvádí, jak informoval hrozbě jaderného útoku. Kdo však zmíněnou dohodu konkrétně podepsal, prezidentův tiskový mluvčí nevedl. Označil to jako záležitost historie. Takže zbývá otázka, jakého jednotlivce nebo skupinu chceme poslat před soud. Kdo si tedy má shánět alibi.

Bez komentáře ponechal M. Žantovský výrok M. Sládka o tom, že prezident neví, co je to demokracie. Uvedl, co Hrad za

demokracií nepovažuje: ... organizování násilnických bojůvek, fyzické napadání veřejných činitelů a úmyslné bránění lidem ve volném pohybu, i blahovolné přihlížení orgánů veřejného pořádku a justice takovým jevům. Co se týče žaloby předsedy Republikánů na prezidenta, V. Havel prohlásil, že se k soudu dostaví a je přesvědčen, že se obhájí.

Jednání politických reprezentací o tvorbě útvarů bude příští pondělí v Kroměříži.

Demokracie a televize

Lze mít samozřejmě výhrady ke způsobům, jimiž se stoupenci či členové Sdružení pro republiku - Republikánské strany Československa dožadují publicity v televizi. Lze mít ale zároveň stejně oprávněné výhrady k tomu, jak generální ředitel této nadstranické instituce v neděli večer zdůvodňoval skutečnost, že pan PhDr. Miroslav Sládek nemá co dělat na obrazovce - přý by urážel prezidenta republiky, vládu a další demokraticky zvolené orgány...

Především nelze někomu předeslat hned ty nejhorší úmysly. Za druhé - pokud není dovoleno kritizovat

prezidenta republiky, vládu či další instituce, pak lze zároveň mít vážné pochybnosti o demokratičnosti systému i samotných voleb, z nichž tyto orgány či instituce vznikly; nehledíc k tomu, že v dnešním parlamentě zasedají zástupci politických stran, které v době voleb neexistovaly, což je jistě světová anomálie. A konečně - občan se může zeptat: Co asi doktor Sládek chtěl říci tak závažného, že to nesmí národ slyšet? Ten národ, který - pokud v ten

Po dvaceti třech letech dočasnosti s laserem a salvami

ADIEU, SOVĚTSKÝ VOJÁKU!

(fa): Za několik dní opustí Československo poslední sovětský voják! A Výstaviště zřejmě zaznamená vyšší počet návštěvníků. Na jeho půdě se totiž 24. června ve 22.30 hodin symbolicky rozloučí Michael Kocáb s velitelem Střední skupiny sovětských vojáků generálpodplukovníkem Eduardem Vorobjovem.

12.06.91

Smyslem večera je říci: Sbohem Sovětská armádo, na věčné časy!, jak uvedl M. Kocáb na včerejší tiskové besedě. Aby to byla tečka vážná, důstojná, ale zároveň dala najevo, že nic podobného se už nikdy nesmí opakovat... Nejde tedy o žádnou atrakci, byl této události bude předcházet hudba: rockový koncert Pražského výběru (účast přislíbil i F. Zappa), vystoupení M. Kubišové a V. Chromostové, K. Kryla a J. Hutky, kteří připomenou dobu kolem roku 1968. Jde tedy o jakousi vnitřní oslavu každého jednotlivce podle jeho přesvědčení. Odpovědnost za uvedené období by na naší stra-

ně měly samozřejmě posoudit příslušné orgány. Na sovětské nese vinu brežněvovská garnitura. Podstatný je však přístup současné vlády k vyřešení problému. A na ten si členové parlamentní komise nestěžují.

Akci nazvanou Adieu CA agentury Art Production K. a Čs. všeobecné výstavy, podpořenou několika sponzory, ukončí odlet posledního vojáka vrtulníkem, ohňostroj, laserová show a 23 dělostřeleckých salv.

Ze stanoviska Sládkovy strany

(čtk): V oficiálním stanovisku Sdružení pro republiku - Republikánské strany Československa k událostem, k nimž došlo ve dnech 8. a 9. června 1991 v Praze, které podepsal PhDr. M. Sládek, předseda SPR-RSČ, a J. Vik, tajemník, se mi uvádí: »Sdělováními prostředky a příslušnými vládnoucími garniturami jsou občané naší země neustále přesvědčovány o tom, že Československo je demokratickou a svobodnou zemí. To je však pouze budování Potěmkinovy vesnice, za jejímž kulisami lidé vidějí rozvrácené hospodářství, rostoucí nezaměstnanost a bídu, lavinovitě se šířící kriminalitu a vzrůstající ihostejnost občanů, a především šířící se strach, stejný, který zde panoval před 17. listopadem 1989. Při pokojné demonstraci SPR-RSČ za odchodu všech funkcionářů KSČ z vedení země, proti nové totalitě a za vypsání mimořádných parlamentních voleb byl vznesen i požadavek, aby byl umožněn opozici přístup do sdělovacích prostředků, zvláště Československé televize. Televizní diváci jsou sami svědkem toho, že opozice do televize přístup nemá. Představované jsou zde pouze ty osoby, které jsou ochotny ke kolaboraci s vládnoucí mocí. Požadujeme, aby ti, kdo spáchali zločinný genocidický a vlastizrádčí, kdo zničili tuto zemi, byli postaveni před řádný soud. Týká se to i takových současných prominentů, jako jsou bývalí komunisté A. Dubček, Z. Jičínský, R. Klímová, J. Ruml a mnoho dalších. Dokud nebudou tyto lidé potrestáni, nelze hovořit o zákonitosti a právu v Československu.«

Oznámení o skutečnostech, které svědčí pro to, že při protestním shromáždění členů a příznivců Sdružení pro republiku - Republikánské strany Československa 8. června 1991 v okolí budovy Čs. televize v Praze 4 byl spáchán trestný čin, podala u obvodní prokuratury pro Prahu 4 Československá televize.

Čas nevyplne přijímat - je nucen poslouchat tak časté vývody jistých politiků, například pravidelné dialogy dvou bývalých komunistů, to jest federálního premiéra a televizního generálního ředitele?

Takže: Sládkovci jistě nesvolili to nejvhodnější řešení. Skoda že se z televizní obrazovky nedozvíme, proč učinili zrovna toto. Můžeme si jen domýšlet, že by projev představitelů opozitní strany byl někomu nepřijemný, možná nikoliv jen vedení televize, která - žel - dává vysílání čas jen někomu. Zato - opět žel - zbytečně často.

Firkušný natačel v Praze

(čr): Tři dny pobýval ve své vlasti slavný český klavírista Rudolf Firkušný. 79letý umělec spolu se členy České filharmonie a dirigentem V. Neumannem natočil pro německou gramofonovou firmu BMG skladby L. Janáčka pro klavír a komorní orchestr Capriccio a Concertino. Firkušný pět let studoval v Brně pod Janáčkovým pedagogickým vedením, a jak sám říká, je mu vděčen za základní pochopení jeho hudby. Po srpnovém účinkování s Josefem Sukem na festivalu v Edinburku má R. Firkušný v září koncertovat v rodných Napajedlech a v Brně. Nemí vyloučeno, že by se 11. srpna sešel na pražském pódiu s Českou filharmonií a dirigentem Rafaellem Kubelíkem. V plánu má rovněž hostování na Pražském jaru 1992.

Mluvíte bruselsky?

BRUSEL (ČTK) - Je dobře známo, že v desetimiliónové Belgii mluví větší polovina obyvatelstva vlámsky, menší francouzsky a zbytek německy. Méně známo už je, že ještě existuje »bruselština«, podivná řeč smíšená z vlámstiny a francouzštiny. Spíše vlastně existovala, neboť v moderním kosmopolitním Bruselu, sídle nejméně devíti-jazyčných Evropských společenství, už tak dávno nikdo nemluví. Ale v bruselštině existují ve státním archivu dokumenty už z šestnáctého století a ještě v roce 1910 se francouzský vládní zmocněnec podíval, čím že to Bruselští vlastně hovoří. V poslední době oživily snahy o záchranu tohoto jazyka a belgičtí lingvisté právě vydávají slovník asi 16 000 výrazů »bruselštiny«, vydotovaných z různých písemností.

Výuční list z Bavorska

(čre): Atraktivní nabídku na obsazení 250 učebních míst předložil v těchto dnech Okresní úřad v bavorském Chamu plzeňským školákům. Nabídka ze strany německých podnikatelů se týká absolventů devátých tříd, kteří budou mít zájem absolvovat v Bavorsku tříletý učební obor na profesu truhlář, tesař, elektromontér, zedník, zámečnick, nástrojař, malíř, řezník, holič a prodavačka. Výběr uchazečů o teoretickou i praktickou výuku v Německu se uskuteční v příštím týdnu. Nástup požadují bavorští podnikatelé již od 1. srpna nebo 1. září tohoto roku.

Co by rádi Lužičtí Srbové

Část připravované čs.-německé smlouvy, věnované kulturní spolupráci, má obsahovat pasáž o vzájemnosti Čechů, Slováků a Lužických Srbů, aby byla podpořena perspektiva existence nejmenšího slovenského národa. V deníku Serbske Nowiny se objevil názor, že by měla zahrnovat tři lužickosrbské požadavky: Na výchovu a vzdělávání lužickosrbských studentů v budově bývalého Lužického semináře v Praze; na kooperaci jediného lužickosrbského nakladatelství v Budyšíně s nakladatelstvími v Československu; na kontakty uměleckých lužickosrbských těles (Německo-lužickosrbské divadlo v Budyšíně a Lužickosrbský lidový soubor) s analogickými tělesy českými a slovenskými.

Toto pojetí se zdá být příliš úzké, ale mezi Čechy, Slováků a Lužickými Srby existují stovky kontaktů na úrovni nejvýznamnějších institucí kulturního (uměleckého i vědeckého), školského, náboženského a sportovního charakteru (až po malé venkovské sportovní kluby) a také kontakty mezi stovkami, možná i tisíci jednotlivců. Styky, které překonaly přes čtyřicet let totalitu na obou stranách hranic, je velmi důležité morálně podpořit — pokud by se do budoucna nepočítalo i s nějakými formami jejich alespoň částečné materiální dotace oběma státy, popřípadě soukromými sponzory. V každém případě si vzájemnost s Lužickými Srby zaslouží velkorysý přístup.

„Prager Herbst“ folgt dem „Prager Frühling“

PRAG. Dem „Prager Frühling“ soll künftig alljährlich ein „Prager Herbst“ folgen. Nach Mitteilung des Veranstalters (Ars Longa) in Prag werden bei der herbstlichen Konzertsreihe, die mit Unterstützung von Staatspräsident Václav Havel vom 21. bis 28. September auf einer Moldau-Insel stattfindet, die Werke von Antonín Dvořák im Mittelpunkt stehen. Der Geburtstag des tschechischen Komponisten jährt sich am 8. September zum 150. Mal.

Als Mitorganisator tritt der Geiger Josef Suk auf. Er wird selbst mit seinem Kammerorchester und dem „Kocianovo Quartett“ zwei Konzertabende gestalten. Als Prolog ist ein Arienabend mit der Kammersängerin Lucia Popp am 14. September im „Spanischen Saal“ der Prager Burg gedacht.

Der „Prager Herbst“ soll nach den Plänen der Organistoren in den kommenden Jahren über den musikalischen auch auf andere Kunstgattungen ausgedehnt werden. In diesem Jahr sollen Rezitationsabende von Karl Maria Brandauer und Maximilian Schell sowie ein Schauspielabend mit Topsy Küppers an die deutschjüdische Schriftstellertradition Prags anknüpfen, die mit Namen wie Franz Kafka, Franz Werfel und Max Brod verbunden ist.

CENZURU NA NÁS?

Premiéroví federální vlády M. Čalfovi se začíná zdát, že to novináři se svobodou tisku začínají přehánět. Nelíbilo se mu totiž, že v souvislosti s ilustracemi zveřejnil materiály a jména, které měly být před veřejností i před nimi zatím utajeny. Dokonce uvedl, že tohle bude řešit nový tiskový zákon, na kterém se už pracuje. Vypadá to, že pomýšlí na nějakou novou cenzuru. Jestliopak budeme mít znovu FÓTI, ČÓTI a SÓTI, jak jsme to už nedávno zažili? Ne nadarmo říkali staří Čechové, že ryba

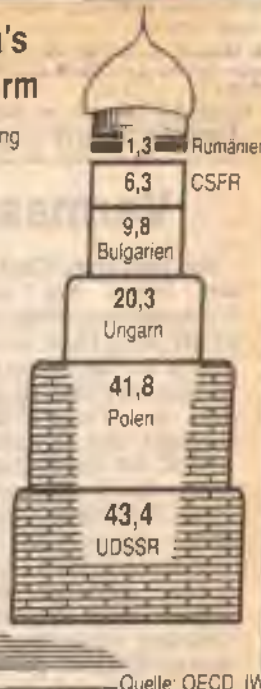
Double Stalins ist tot

Der Mann, der dem sowjetischen Diktator Josef Stalin als Double diente, ist nach Presseberichten vom Wochenende in der südrussischen Stadt Krasnodar gestorben. Der Doppelgänger Stalins, von der Zeitung „Rabotschaja Tribuna“ nur Raschid genannt, wurde 93 Jahre alt. Er mußte an Banketten und Versammlungen teilnehmen, soll aber nur einer von mehreren Doppelgängern gewesen sein.

Raschid, der 20 Jahre jünger als Stalin war, sah dem Georgier bis auf die Aknenarben im Gesicht zum Verwechseln ähnlich. Unter Anleitung des Schauspielers Alexej Dikij, der Stalin in Filmen darstellte, sei Raschid zum perfekten Double ausgebildet worden, schrieb die Zeitung. Nach dem Tod Stalins 1953 soll er mit abrasiertem Schnauzbarb und ergrautem Haar unerkannt und zurückgezogen erst in Taschkent und dann in Krasnodar gelebt haben.

Osteuropa's Schuldenurm

Nettoverschuldung
in Mrd. Dollar
- Stand 1990 -

Quelle: OECD, IW

Nebudou mít krejcar na tvarůžky

Severočeské drůbežářské závody ztratily svůj krajský monopol ve výkupu hlemýžďů, protože se tímto druhem obchodu začaly zabývat také tři nové soukromé firmy. Vznikla tedy konkurence, která snad pomohla sběračům, nikoliv však výkupcům, a zejména měkkýšům. Nákupní ceny se totiž zvýšily, ale odbytové klesly zhruba o polovinu. Za letošní sběrné období vykoupilo státní drůbežářské závody v Bohušovicích nad Ohří pouze 54 tun hlemýžďů, zatímco v loňském roce to bylo 450 tun. Nyní budou hlemýždi zahradní opět celý rok „hájenka“ a výkupci budou bilancovat a přemýšlet, zda se jim takové podnikání vůbec vyplatí... A my ostatní budeme rádi, když na nás čas od času vykoukne z trávy nějaký šnek, kterému se ještě podařilo před hbitými sběrači zachránit.

Tagsüber mit Licht

Ab 1. Oktober 1992 müssen Autofahrer in den Niederlanden, Belgien und Luxemburg ein Jahr lang tagsüber mit Abblendlicht fahren. Anschließend soll nach Angaben des Automobilclubs KVDB überprüft werden, ob dadurch, wie erhofft, die Zahl der Unfälle zurückgeht. In den USA wurden bei einem ähnlichen Versuch fünf Prozent weniger Unfälle registriert. Bei der EG-Kommission in Brüssel hatte sich eine Expertengruppe ebenfalls für tagsüber eingeschaltetes Abblendlicht ausgesprochen.

Die unabhängigen Sachverständigen beriefen sich dabei auf Schweden, Finnland und Norwegen, wo diese Regelung die Sicherheit im Straßenverkehr beträchtlich erhöht habe. Dänemark will sich dem Beispiel seiner nordischen Nachbarländer demnächst ebenfalls anschließen. Dabei soll sich automatisch das Abblendlicht einschalten, sobald sich das Fahrzeug in Bewegung setzt.

LEPŠÍ PEKAŘ NEŽ POLITIK

Semily v sobotu poctil svou návštěvou slavný roáček Pavel Tigríd. Uvedl, že se mu víc než někteří politici líbí pan Vilmek z Rychnova, který peče v okolí sice nejdražší, ale zároveň nejlepší chléb. „To je to správné budování státu — a každý dělá to, co umí, a vytváří skutečné hodnoty,“ vyjádřil se pan Tigríd. „Když totiž zvládneme situaci ekonomicky, máme skoro vyhráno. Budeme-li se ale stále jen hádat, můžeme si v tom postkomunistickém marastu ještě hodně dlouho pochodit.“ Názor je to jistě správný, neměli bychom však zapomínat na známý komunistický hit „Ten uml to a ten zas tohle a všichni dohromady uděláme moc!“. Se špatnými lidskými vlastnostmi — zdvíst, touha po moci a majetku — musí každý realistický politik totiž počítat.

plavat nezapomene, a byl-li někdo členem KSČ od roku 1964 do r. 1990, zřejmě se totalitních praktik tak lehce nezbaví, i kdyby se stokrát prohlašoval za demokrata. Musíme tedy jen doufat, že poslanci parlamentu budou uvážlivější a novou cenzuru neschválí.

Pocit studu

(čtk): Ke zneuctění památky Jana Palacha opakovaným přebarvováním desky s jeho tváří umístěné na budově filozofické fakulty UK v Praze vydal prohlášení rektor UK R. Palouš. Mimo jiné se

v něm uvádí: „Zamýšlíme se nad tím, jaké motívy asi vedly ty, kteří se pokusili tento významný symbol opětovně zhanobit. Zmocňuje se nás pocit studu nad takovým jednáním, ale dobře víme, že senovisi a některými extrémními tendencemi, jichž jsme takřka denně svědky. Brutalita, rasismus, znevažování kulturních hodnot, excesy demagogů nejrozmanitějšího ražení, to vše jsou známky rozpadu morálních hodnot. Nechtíme si brát pověst kulturního a vzdělaného národa. Nemůžeme, abychom si neodnášeli novou spouličku.“

Neonazis in Dresden

„Sieg heil! Sieg heil! Sieg heil!“ Immer noch einmal skandieren die gut 1200 Teilnehmer des Trauerzuges in Dresden diese zwei Worte, dabei die rechte Hand zum Gruß erhoben, meist drei Finger gespreizt, was ein „W“ für Widerstand darstellen soll. Der von Trommelwirbeln begleitete Zug für den vor 14 Tagen in Dresden ermordeten Neo-Nazi Rainer Sonntag ist im Stadtteil Mickten angekommen, in der Leipziger Straße vor dem heruntergekommenen Kino „Faun-Palast“. Vor dessen Eingang fielen die Schrotkugeln, die Sonntag töteten, abgefeuert wohl von zwei Männern aus dem westdeutschen Zuhälter-Milieu, die inzwischen in Thailands Hauptstadt Bangkok festgenommen wurden.

Die „Sieg heil“-Rufe sind der makabre Höhepunkt der bisher größten rechtsradikalen Demonstration in Deutschland. Journalisten aus aller Welt sind dabei, der Kameramann des spanischen Fernsehens filmt ebenso unentwegt wie seine Kollegen aus den USA oder Japan; Jugoslawen und Franzosen fotografieren, Italiener, Engländer, Norweger schreiben auf. Die Welt will wissen, wie das seit einem Dreivierteljahr vereinte Deutschland mit Entwicklungen umgeht, die nicht nur die Nachbarn für bedenklich halten, haben sie doch schließlich der deutschen Einheit trotz der deutschen Geschichte von 1933 bis 1945 zugestimmt.

Am Wochenende hat die sächsische Hauptstadt sich kein Ruhmesblatt erworben; sie wurde wieder zur Bühne für Neonazis. Schon im April hatten 500 von ihnen dort demonstrieren können. Dresdens Oberbürgermeister Herbert Wagner verteidigte die Genehmigung des Trauerzuges, der zusätzlich zur Beerdigung am Vormittag stattfand: Ihm hätten Sicherheitsexperten eine solche Entscheidung empfohlen. Da Leipzig zur gleichen Zeit eine Neonazi-Kundgebung verbot, war es der rechtsextremen Szene ein leichtes, die dorthin Anreisenden in das 60 Kilometer entfernte Dresden umzuleiten. Der Demonstrationzug begann deshalb eine halbe Stunde später. Freilich kamen statt der erwarteten 5000 nur 1200.

Der 53jährige Heinz Reisz, einer der westdeutschen Neonazis aus Langen bei Frankfurt, der im März 1989 zusammen mit Sonntag und dem inzwischen an Aids verstorbenen Michael Kühnen für den Stadtrat in Langen kandidiert hatte (für die Nationale Sammlung, die vor der Wahl verboten wurde), sah jedenfalls am Ende des Trauermarsches für die Neonazis in Deutschland die Morgenröte anbrechen. Ausländischen Journalisten diktierte er großmäulig in die Stenogrammhefte: „In drei bis vier Jahren werden wir in allen Parlamenten sitzen, mit Stimmenten zwischen zwölf und 16 Prozent“. Reisz, der von sich sagt, „im Herzen bin ich Nationalsozialist“, erklärt die rechte Szene jetzt als flügge. Die „Staatsmacht gegen uns“ sieht er schon in „den letzten Zuckungen“ liegen.

Bei seinem Kampf gegen die „Bonner Republik“ sind ihm Gefolgsleute aus jeder Richtung genehm. Darauf angesprochen, ob er Berichte für wahr halte, der 1987 aus der DDR in den Westen übersiedelte Sonntag sei Stasi-Spitzel gewesen, antwortet Reisz, denken könne er sich das zwar nicht, aber wenn es so gewesen sein sollte, dann zeige dies nur: „Sonntag hat schon gegen die Bonner Republik gekämpft, als er noch in der DDR war“ — eine kaum verhüllte Avance an ehemalige Stasi-Leute, mit denen man die eigenen spärlichen Reihen aufzupöppeln hofft.

Es wäre im übrigen die Fortsetzung eines Zusammenspiels, das im deutschen Osten schon funktioniert, als die Stasi in der DDR, die den Sozialismus vor den Bürgern zu bewachen hatte, noch all-

mächtig war. Damals war nicht zu übersehen, daß die sonst so allgegenwärtige Stasi immer dann durch Abwesenheit glänzte, wenn die sonst offiziell verfolgten Neonazis oder Skinhead-Gruppen Punker oder Bürgerrechtler, wie es in deren Sprache heißt, „aufmischten“. Als ein in Haft befindlicher Neonazi bei einem Lokaltermin an der innerdeutschen Grenze in die DDR entwichte, lieferten ihn die Einheitssozialisten nicht aus.

Nach dem Ende der DDR glauben nun neonazistische Kräfte, gerade im Osten ein besonderes Betätigungsfeld zu finden. Bei den Jugendlichen — über die Hälfte der Teilnehmer des Trauerzuges war zwischen 15 und 19 Jahren alt, gekleidet in Bomberjacken und Schnürstiefel, oft die Haare kurzgeschoren — ist ein von oben verordnetes Weltbild zusammengestürzt; das autoritäre Gehabe der SED-Führung war rechtsextremen Verhaltensweisen sehr ähnlich; so suchen manche Jugendliche dort jetzt neuen Halt.

Ausländerfeindliche Parolen fielen in der nach allen Seiten abgeschotteten DDR auf weit fruchtbareren Boden als im europäischen Westen und der Bundesrepublik; denn dort gab es gerade einige zehntausend Arbeitskräfte aus Mosambik, Vietnam (abschätzig „Fidschis“ genannt) und Kuba, die den deutschen Osten zum großen Teil bereits verlassen haben. Mit einer Milliarde Ausländer, die Jahr für Jahr allein in die Bundesrepublik kommen, als Touristen oder Arbeitskräfte, brauchten sich die Ostdeutschen nicht auseinanderzusetzen. Den westdeutschen Neonazi-Spruch „Deutschland den Deutschen, Ausländer raus“ brüllten vor dem Faun-Palast am kräftigsten die Neonazis aus dem Osten.

Die SED hat den Ausländerhaß zudem gefördert, wenn sie ihn für ihre Zwecke nutzbar machen konnte: Beispielsweise, als sie die gefährlichen Ideen der polnischen Gewerkschaft „Solidarnosc“ unter Lech Walesa so verteufeln konnte. Der DDR-Repressions-Apparat hat neonazistische Tendenzen zwar offiziell unterdrückt — nach der offiziellen Lesart waren sie gar „mit Stumpf und Stiel ausgerottet“ —, aber das Gedankengut existierte unterschwellig weiter. Zudem hat eben bei der auf Ordnung und Disziplin ausgerichteten Stasi der Typus des arbeitssamen und gegenüber paramilitärischen Veranstaltungen aufgeschlossenen Jugendlichen viel mehr gegolten als die „feindlich negativen Kräfte“ (Stasi-Jargon) der aufmüpfigen Bürgerrechtler-Szene. Die „Sieg heil“-Rufe in Dresdens Leipziger Straße endeten im übrigen sofort, als Reisz, der natürlich weiß, daß sie mit hohen Strafen belegt werden können, „Ruhe im Glied!“ forderte.

Neonazis im Westen sehen zudem im Osten ein besonders erfolversprechendes Betätigungsfeld, weil sich dort Entwicklungen abspielen, die denen zum Ende der Weimarer Republik ähneln; erst nach 1930 wurde aus dem versprengten Haufen NSDAP eine politische Kraft. Sie wollen Entwicklungen wie Arbeitslosigkeit, Zerfall von Familien, zunehmende Vereinzelung infolge des Umbaus ostdeutscher gesellschaftlicher Wirklichkeit nach der Vereinigung nutzen.

Dresden-Mickten, dort, wo der Mord geschah, und Dresden-Gorbitz, wo Sonntag wohnte, sind Musterbeispiele für unattraktive Lebensumstände, wie sie gerade Heranwachsenden unangenehm aufstoßen. Gorbitz ist eine nach DDR-Verhältnissen „moderne“ (alle Wohnungen haben Heizung, Warmwasser, Bad und Toilette), tatsächlich aber unansehnliche Hochhauswüste, seit 1981 in Kastenbauweise gleichförmig hochgezogen. Nun, da die verordneten SED-Krüchen wie Hausgemeinschaft und Wohnbezirks-Ausschuß weggefallen sind, ist die im „DDR-Barock“ eingerichtete Kneipe „Grüner Hein-

rich“ für viele Jugendliche einzige Attraktion, und dort agierte Sonntag und brachte die „größte Kameradschaft“ Gleichgesinnter in Dresden zustande.

Dresden-Mickten ist ganz anders und doch ähnlich. Der Stadtteil entstand zur „Gründerzeit“ des vorigen Jahrhunderts: Hausinschriften weisen auf die Jahre 1876, 1881 oder 1883 hin. Die über hundert Jahre alten Häuser sind baufällig, unbewohnt und überall heruntergekommen; denn die SED ließ keinerlei Investitionen zu, der ganze Stadtteil stand „auf Abriß“. Bei Fortführung der SED-Herrschaft hätte Mickten in ein paar Jahren ausgesehen wie Gorbitz, eine weitere Neubau-Kasten-Hochhaus-Wüste.

Auch hier ist nur selten Geborgenheit zu finden; und die besseren Wohnungen übernehmen inzwischen „Wessis“ aufgrund höherer Finanzkraft. Wenn dann noch statt erhoffter Investitionen, die kurzarbeitenden oder bereits arbeitslosen Jugendlichen Arbeitsplätze bringen könnten, Bordelle eingerichtet werden wie um die Ecke in der Moritzburger Straße 31 das „Sex Shopping Center“, haben Jugendverführer wie Sonntag leichteres Spiel als anderswo. Er mußte sterben, so vermutet man bisher, weil er angekündigt hatte, dieses Bordell „plattzumachen“. Nach seinem Tod haben seine Anhänger das „wahrgemacht“, wie ein 17jähriger Kahlgeschorener vor dem Faun-Palast stolz berichtet. Die Fenster des einstigen Bordells sind jetzt zugemauert. Zwei weitere Bordelle in Dresden hätten von sich aus geschlossen, will der 17jährige wissen. „Dresden wird kein Bordell“, haben sie trotz auf ein Plakat geschrieben, dort, wo der Mord an Sonntag geschah. Freilich, es sind an dieser Stelle auch andere Sprüche zu lesen, die Dresdens Polizei, unerfahren im Umgang mit Neonazis und dem jetzt auch hier geltenden westdeutschen Strafbuch, über 14 Tage stehen ließ: „Arierbiut — höchstes Gut“ oder „NSDAP — Partei der ewig Geknechteten“; Hakenkreuze kennzeichnen die Umgebung des Tatortes.

Auf den Elbwiesen, wo der Zug endet, sagt ein westdeutscher Neonazi zu den noch 500 verbliebenen (die anderen hatten sich nach der Aktion am Faun-Palast unauffällig abgesetzt): „Der Sozialismus ist tot, der Kapitalismus geht seinem Ende entgegen.“ Er glaubt: „Siehe da, der nationale Sozialismus lebt“ und fordert „Radikalität und Wut“, um die eigene Sache aus der absoluten Außenseiterrolle in der deutschen Gesellschaft herauszubringen. Ob er auch zu einem Stückchen recht bekommen könnte, wird vor allem davon abhängen, wie es den Deutschen insgesamt gelingt, den Osten aus der Krise herauszubringen und den Jugendlichen dort wieder Hoffnung zu geben.

ES IST ZUSAMMENGEKOMMEN, WAS ZUSAMMEN GEHÖRT!!

Ausland besorgt über deutsche Neonazis

PARIS (dpa). Die französischen Sozialisten haben die Bundesrepublik ausgefordert, entschlossen gegen Neonazis vorzugehen. Die rechtsextremen Demonstrationen in Dresden hätten „ein Gesicht Deutschlands in Erinnerung gerufen, das die anderen europäischen Länder glaubten, vergessen zu haben“, sagte der Sprecher der Regierungspartei, Jean-Jack Queyranne. Konservative und linksliberale Zeitungen in Paris schenkten der Dresdner Demonstration stärkere Beachtung als viele deutsche Blätter.

BONN, 17. Juni (Reuter/dpa). Gegen eine Überbewertung des Rechtsextremismus in den neuen Ländern hat sich Sachsens Ministerpräsident Kurt Biedenkopf (CDU) gewandt. Es handele sich nur um eine „Randerscheinung“, die durch den

die von rechtsextremem Ideologie keine Ahnung hätten und eine unbestimmte Fremdenfeindlichkeit vertreten.

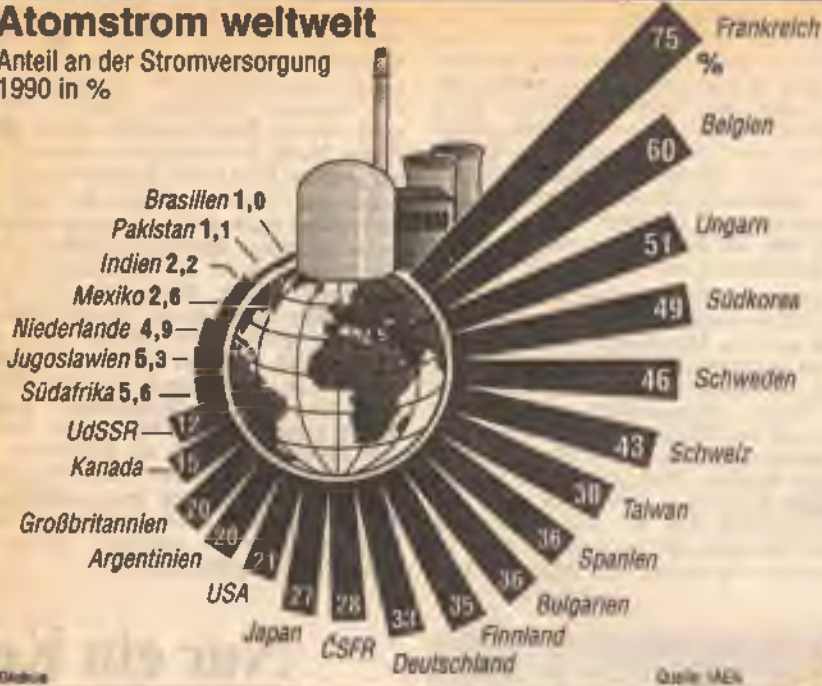
Bonn. Von echtem Rechtsradikalismus könne keine Rede sein. Es handele sich vielmehr um „entwurzelte Jugendliche“.

Umbruch in der früheren DDR bedingt sei und von den Medien „hochstilisiert“ werde, sagte Biedenkopf am Montag in

CHRÁMILI JE, CHRÁMILI JE A BUDOVA JE ČPÁRNIT-1 PROTOŽE SE POUŽIVI ZA NADLIDI!

Atomstrom weltweit

Anteil an der Stromversorgung 1990 in %

Winzige Treue

Eine 38-jährige Hausfrau aus Singapur hat den kleinsten Papierkranich der Welt gebastelt. Tan Kia Huat brauchte eine Stunde, um den Mini-Vogel aus einem quadratischen Papierschnipsel von 4,14 Millimetern Seitenlänge zu falten.

Der bisherige Weltrekord lag bei 6,3 Millimetern. Der Kranich wurde bei einer Ausstellung des Guinnessbuchs der Rekorde in Singapur vorgestellt. Tan faltete das Papier 23mal mit Hilfe einer Nähnadel, da ihre Finger zu groß dafür seien, berichtete sie. Der Kranich gilt Chinesen als Symbol für Treue, ein langes Leben und gute Dinge im allgemeinen.

Tempo 100 gegen Sommersmog

BERN, 17. Juni (Reuter). Ab 1. Juli gilt auf verschiedenen Schweizer Autobahnen bei Sommersmog zwei Monate lang Tempo 100 für Personen- und 70 für Lastwagen. Betroffen von der Geschwindigkeitsbegrenzung ist unter anderem fast die gesamte Nord-Süd-Verbindung von Basel bis Chiasso.

Die Schweizer Regierung beschloß am Montag in Bern, Ende Juni nach Prüfung der Luftverhältnisse über das Inkrafttreten des Tempolimits zu entscheiden. Derzeit gilt auf Schweizer Autobahnen ein Tempolimit von 120 Stundenkilometern für Personen- und 80 für Lastwagen.

Die drei tschechischen Staatsbürger, die im April 1989 nach Österreich geflüchtet waren, haben sich dem Angebot der Bundesregierung, in die Tschechoslowakei zurückzukehren, verweigert. Die drei Männer, die im April 1989 nach Österreich geflüchtet waren, haben sich dem Angebot der Bundesregierung, in die Tschechoslowakei zurückzukehren, verweigert.

USA znepokojeny prodejem čs. zbraní
WASHINGTON, Ministr obrany USA Richard Cheney vyjádřil při jednání s ministrem obrany ČSFR Labem Dobrovským „znepokojení“ své země nad prodejem čs. zbraní na Blízký východ. Oznamoval to ve středu představitel Pentagonu. V průběhu první schůzky obou ministrů R. Cheney zdůraznil, že prodejem našich zbraní může být v rozporu s iniciativou prezidenta Bushe k úměrnění dodávek zbraní do této oblasti. Oba představitelé projednali při svém setkání také návrhů zastupce amerického ministra obrany J. Alwooda, který by měl být výrobcům zbraní poskytnout ready nezbytné pro zbrojní konverz.

...ALE USA PRODUK ZBRANÍ
IMADLE DO „STRATEGICKÝCH“
OBLASTÍ...

Mehr als 700 Atombomben mit der Strahlungskraft von 20.000 Hiroshima-Bomben wurden in 40 Jahren in der Sowjetrepublik Kasachstan zur Explosion gebracht.

Biedenkopf: Der Westen muß noch lange zahlen

hll/wtr BONN, 17. Juni. Vor „neuen Illusionen“ über die Zukunft der ostdeutschen Bundesländer hat der sächsische Ministerpräsident Kurt Biedenkopf (CDU) gewarnt. In einem Interview mit der „Frankfurter Rundschau“ sagte Biedenkopf voraus, es werde noch „relativ lange dauern“, bis die neuen Länder ihre Staatskosten selbst finanzieren könnten.

Biedenkopf sprach sich dafür aus, ein Gesamtkonzept für eine „Gemeinschaftsleistung“ zu entwickeln. Im vorigen Jahr sei nicht offen gesagt worden, was auf die Menschen zukomme. Die CDU habe versucht, dies mit ihrer in der vergangenen Woche verabschiedeten „Weimarer Erklärung“ nachzuholen. Er empfahl: „Wir müssen auch über die Zumutungen reden.“
Der CDU-Politiker gab zu bedenken: „Stellen Sie sich vor, wir würden der Be-

völkerung in Westdeutschland auch nur im entferntesten so etwas zumuten wie das, was wir der Bevölkerung in Ostdeutschland zur Zeit als selbstverständlich zumuten. Es gäbe einen Volksaufstand.“ Den Menschen im Osten Deutschlands müsse das Gefühl gegeben werden, „daß sie an einer Aufgabe mitwirken, in der sie nicht Bauern sind, die man auf dem Brett hin und her schiebt, sondern in dem sie gleichberechtigte Spieler sind“.

Vater unser

NEW YORK, 17. Juni (dpa). Kardinal John O'Connor, der katholische Oberhirte von New York, hat bei einer Predigt zum amerikanischen Vatertag allen radikalen Feministinnen eine Absage erteilt und darauf bestanden, daß Gott ein Mann ist. „Wir haben kein Recht, das Christentum nach unserem Belieben oder unserer Wahl neu zu konstruieren“, sagte der Kirchenführer nach einem Bericht der „New York Post“ vom Montag: „Wir sind nicht autorisiert, ‚Unser Vater‘ in ‚Unsere Mutter‘ abzuändern.“

Der feministische Kampf um eine Geschlechtsumwandlung für Gott beruhe auf einer „tragischen falschen Vorstellung“. Die kämpferischen Frauen allerdings blieben unbeeindruckt: „Gott ist großmächtig, und ich bin sicher, daß sie dem Kardinal vergibt“, sagte die Feministin Ellen Doherty der „Post“.

Sachsen, so sagte der Ministerpräsident, werde nicht schon „in drei Jahren ein blühendes Land in dem Sinne, daß Dresden so aussieht wie München heute. Das dauert 30 Jahre. Das hat in München auch 30 Jahre gedauert. Blühen bedeutet für mich wachsen“. Allerdings habe Sachsen einen Standortvorteil, weil es „früher oder später eine Euroregion“ gemeinsam mit Böhmen (Tschechoslowakei) und Schlesien (Polen) bilden werde.

...A O I UNSERE ELTERN ?
T O BIEDENKOPF !

BUDETE TAKY CINIČKY HODNÝ. JEDU VÁM DĚLAT DOBRÉ JMÉNO V ZAHRAŇÍ...

ANDRŮ MĚ MRZÍ, PÁNŮVÉ, ŽE JSEM VÁM NEPOMÁHAL BUDOVAŤ SOCIALISMUS S LIDSKOU TVŮŘÍ. BYL JSEM ZRÁVMA ZAPŘEMČI.

JAN AMOS KOMENSKÝ SE OBRACÍ V HROBE

Střecha je opravena z poloviny, s fasádou se ani nezačalo. Přesto se lešení, které obepínalo fuinecký zámek, počátkem června sundávalo. Stavební firmy už zámek opustily, místo dřívější stovky dělníků se tu hemží pár pracovníků firmy Unigeo. Při rekonstrukci zámku se prostavělo 30 miliónů korun, další tři milióny padnou na oltář zabezpečování stavby proti následným škodám. Rozvrtáno je vše a dokončeno nic. Došly totiž peníze. Jan Amos Komenský se obrací v hrobě a náš stát má opět zaděláno na ostudu vpravdě světovou. Jako obvykle však nikdo za nic nemůže.

Starosta severomoravského města Fulneku Jan Pazdera nás ochotně zaslavil do vývoje malára, který se zdá být neodvratný. V roce 1988 rozhodla česká vláda svým usnesením č. 3 o konání oslav 400. výročí narození učitele národů. Jedním z měst, jehož se usnesení dotkla, byl i Fulnek. Jan Amos tu prý prožil nejšťastnější období svého života v letech 1618–1621. Jisto je, že se tu šťastně oženil, věnoval se tu plně školské, církevní i vědecké práci, vybudoval si velkou knihovnu a začal tu psát spis Listové do nebe. Stěštlí ovšem v květnu 1621 vystřídalo neštěstí, jež Komenského vyhnalo z Fulneku a pak i z vlasti a odsoudilo k doživotnímu exilu.

Usnesení vlády prošlo shora dolů a zpět, vše bylo projednáno na KNV, ONV a MěNV. Městu Fulnek bylo doptáno do března roku 1992, kdy má sláva pod patronací UNESCO propuknout, hodit se do gala. Tomu odpovídaly i dotace. Akce dostala název „Program Komenský“ a štěrď soudičky jí daly pod polštář 185,2 milióny korun. Ministerstvo financí slíbilo

dávat po dobu pěti let po 12 miliónech z vládní rozpočtové rezervy. A slib plní. Nejšťastnější soudička — severomoravský KNV — slíbil 125 miliónů. Až do loňského podzimu penízky dával, opravilo se několik objektů. Pak se ucho utrhlo. KNV byl zrušen. Zůstal po něm druh ve výši 51,2 miliónu korun, a nikdo se k němu nechce znát.

Všeckrá snaha města domoci se slíbené sumy zatím skončila bez úspěchu. Ač neradí, museli ve Fulneku přikročit ke „krajním opatřením“: zastavit akce, zakonzervovat stavby. O zámku, který by potřeboval ještě 42 milióny, už byla řeč.

Jeho osud se v poslední době zkomplikoval i tím, že se přihlásili dědicové původního majitele.

Pracovnice Městského úřadu Zdenka Drábková, jež má „Program Komenský“ na krku, vypočítává akce, jež byly v plánu, ale dosud se na ně nedostalo: třeba oprava 700 let staré rotundy na hřbitově svatého Rocha, nebo lidové školy umění, jež působí v budově, v níž Komenský údajně učil.

Jelikož naděje umírá až poslední, Fulnečtí stále ještě věří, dájí intervenují, jednájí o sponzorování... Určitě dokončí lesopark v zámku, kde se stíhájí občané města s Arontosaury a oceláři z ostravské Nové huti, kteří sem obětavě v posledních letech pravidelně jezdí na brigády. Vše ostatní je ve hvězdách.

Jak nám garantoval starosta Jan Pazdera, oslavy se konat budou. Ovšem v prostředí a v podmínkách nikoliv důstojných a přiměřených světovému významu J. A. Komenského.

Oslava, nebo ostuda?

niko pozemních vojsk, jako je tank M1A1, bojová vozidla Bradley a vrtulníky Cobra. Z El Pasa ministr večet odletěl do Colorda, kde jako první ministr obrany z bývalých zemí východního bloku navštívil severoamerické velitelství protivzdušné a kosmické obrany (NORAD) v Cheyennském pohoří.

Budíky nešlapou

OLOMOUČ (SJ). Neočekávaně se dostala do ekonomických problémů i Chronotechna Sternberk. Přes uzavřenou dohodu na výrobu elektronických pokladen typu ANKER poklesl v uplynulém období odbyt a ztráta zaměstnání hrozila asi 250 lidem. Po jednání s odbory, uskutečněné podpisové akcí, ve které měl každý zaměstnanec možnost vyjádřit svůj názor, se našlo provizorní, ale zatím časově neomezené řešení. Ti, kteří s tímto řešením vyslovili souhlas, chodí nyní do práce v Chronotechně jen čtyřikrát týdně, v pátek mají neplacené volno. Přes tuto skutečnost a předení některých pracovníků do jiných provozů, hrozí stále asi stovce zaměstnanců ztráta zaměstnání.

Neunjährige starb nach brutaler Vergewaltigung

DÜSSELDORF, 18. Juni (dpa). Ein neun Jahre altes Mädchen, das am vergangenen Sonntag auf einer Gartenparty in Düsseldorf von einem 31jährigen brutal vergewaltigt worden war, ist am späten Montag abend in der Universitätsklinik seinen schweren Verletzungen erlegen. Dies teilte die Polizei am Dienstag in Düsseldorf mit.

Der Mann, der sich nach dem Verbrechen das Blut von den Händen gewaschen und wieder zum Feiern unter die Gäste seines Chefs gemischt hatte, habe ein Geständnis abgelegt. Mit nacktem Unterleib und aus mehreren schweren Kopfwunden blutend hatten Partygäste das Kind auf einer nahen Wiese gefunden.

Warschauer Pakt löst sich auf

PRAG, 18. Juni (Reuter). Der Warschauer Pakt wird sich nach tschechoslowakischen Angaben am 1. Juli auflösen. Der staatliche Rundfunk der CSFR zitierte am Dienstag Staatspräsident Vaclav Havel, für den 1. Juli sei in Prag die letzte Sitzung des sogenannten Beratenden Ausschusses vorgesehen. Ihm gehören die Außenminister an. Auf welcher Ebene die letzte Sitzung aber nun tatsächlich stattfinde, wisse er nicht, sagte Havel im Parlament des Bundeslandes Tschechien. Die Militärorganisation des Paktes ist bereits aufgelöst worden. Er besteht nur noch als politisches Bündnis weiter.

Minařík ve vazbě

Podle zprávy korespondenta mnichovského listu Sueddeutsche Zeitung v Praze byl vzat do vazby na základě rozhodnutí prokuratury České republiky dřívější spolupracovník Státní bezpečnosti Pavel Minařík. Klade se mu za vinu, že se podílel na přípravě teroristického atentátu proti mnichovskému vysílání Radio Svobodná Evropa (RFE) v únoru 1981. Minařík pracoval v stanice od roku 1969 až 1976 jako hlasatel. Po diferencích se stanicí a s mnichovskou policií pro zaviněnou těžkou automobilovou nehodu se vrátil přes New York do vlasti. Na tiskové konferenci v Praze se představil

jako důstojník StB. Při explozi bomby byli tenkrát těžce zraněni tři zaměstnanci radia.

MINAŘÍKU, MINAŘÍKU!

Švehlova kolej

„Rektor Univerzity Karlovy. V Praze dne 25. března 1991.

Vážený pánové,

Vedení University Karlovy se z bývalo Vaším námětem ze dne 10.2.1990, zaslaném ministru školství, mládeže a tělovýchovy panu M. Adamovi, na přejmenování kolejí v Praze 3, Slavikova 22.

Po zvážení všech skutečností, zejména vzhledem k významu osobnosti Dr. h. c. Antonína Švehly, byl na základě Vašeho námětu dne 23.1.1991 vydán výnos rektora Univerzity Karlovy č.j. 445/91-1/3, kterým se mění název kolejí „5. květná“ na název „Švehlova kolej“. Tento výnos nabyt účinnosti dne 1. února 1991.

V současné době je připravována rekonstrukce této kolejí a po jejím provedení bude uvažena možnost instalace pamětní desky, připomínající tohoto významného politika. Prof. PhDr. Radim Palouš, v.r.“

Pasa v Texasu. Navštívil základnu amerického letectva Fort Bliss, kde je vojenská škola a výcvikové středisko. V Texasu se seznámil mimo jiné s raketami Patriot, které se proslavily ve válece proti Iráku. L. Dobrovskému byla předvedena i současná technika.

Na dehládanější místo světa

WASHINGTON: Ministr obrany CSFR L. Dobrovský včera dopoledne odletěl zvláštním letadlem amerického letectva z washingtonské základny Andrews do El

Již po druhé, tentokrát v časopise právníckého spolku Všehrd "Kavárna AFFA č.1/90" promluvil kriticky o emigraci Jaroslav Hutka. Přinášíme výňatek:

INTERVIEW

Jaroslav Hutka

K: Když jsi vzpomněl ty krajany – setkal ses s někým, než jsi odejel – poté, co začala revoluce? Slyšel jsi nějaké hodnocení, jak se o událostech debatoje?

JH: Pod slovem krajan myslím takový ty bílbounky, který se jakoby politicky aktivizují, ale mám tam dost českých kamarádů, tedy v Kolíně, a s každým to dost hejbe. První jejich reakce byla – to mě překvapilo, že by se nikdy nevrátili. Ale myslím si, že to je taková hysterická obrana něčeho, s čím se nevyrovnali a s čím se nelze vyrovnat – v určitým věku když odejdeš, tak už se nestaneš příslušníkem jiného národa a s tím faktem se musíš nějak vyrovnat, a to je dost složité – a teď taková revoluce v Čechách – že ty Čechy se tě dotýkají vždycky – to tě naprosto nabourává.

K: Je to jakási ublíženost?

JH: To si nejsem jist, jestli ublíženost, spíš bych to cítil jako takovej výkřik o pomoc. Zvyknout si na cizinu – to lze, a ten Západ je vlastně příjemnej a klidnej, takže nakonec se tam dá docela fajn žít, ale přece jenom – abys měl v sobě psychický podmínky k tomu žít, musíš si v sobě uplést takovou jakoby pavučinu a některé věci svázat, některé popustit, některé přibarvit, aby – to je dlouhý proces – abys tam mohl fungovat v jakýsi pohodě a tu nepohodu postrčit někam do podvědomí, což vyplyne pak jenom při alkoholismu a emigranti jsou skoro všichni alkoholici. A takováhle revoluce v Čechách každému položí otázku – každé se pak sám sebe ptá, co ta emigrace vlastně byla... Pak jsem tam zažil ještě víc diskusí – ale první bylo, – to byla právě ta reakce, na to se ani nikdo neptal, ale každé tvrdil, že návrat ne. Takže tam je nějaký strach z nevyšloveného a jakási frustrace, že každé, kdo odcházal ven, měl svou představu, možná si to některý nepředstavovali moc pěkně, většina ale jo, ono to nakonec je pěkný, ale je to úplně jiný, než předpokládáš. A to je vždycky šok, že ty se netrefíš do země, do které směřuješ, všechno je jináč.

KDYŽ MÁŠ STĚPLUJE JAKO ALKOHOLIKY TAK SI SMÍNEŠ DOVOLIT TVRĐIT, ŽE DAN "Z.H." JE VŮL A VOLEMASI ZŮSTAT!

Hospodářské noviny z 27.5. oznámily, že v týdnu před 27. květnem se tuna hliníku na londýnské burze prodávala za méně než 1.300 dolarů: nejlevněji za posledních 25 let. Slovenský ministr hospodářství Jozef Belcák ale 22.května v deníku Práca uvádí, že „v současnosti je cena jedné tony hliníka 1.450 dolarů a předpokládá se, že vzrastie až na 1.700“. V Lidových novinách z 3.června pak rozesmrtý slovenský premiér na titulní straně líčí, jak jeho kabinet okamžitě a vstřícně reagoval v případě modernizace hliníkářny v Žiaru nad Hronom.

Práce za každou cenu

Slovenská vláda reagovala natolik pohotově, že nebyl ani čas Belcákův podkládový materiál podrobit meziresortnímu připomínkovému řízení, které se mimochodem vyžadovalo i za totalitního režimu. V šibeničních termínech (do 30.června t.r.) uložila slovenskému ministru financí zajistit 540 milionů Kčs na zaplacení úroků z úvěrů hliníkářny během tří let a dalších 303 milionů pro krytí záruky na cenu elektrické energie (0,033/kWh pro rok 1992).

Bleskové rozhodnutí slovenské vlády modernizovat hliníkářnu a rozšířit výrobu hliníku je výsměchem veškerým snahám o zlepšení ekologické situace státu a je současné plivnutím do tváře, zřetelným krokem proti ekonomické reformě. Hliníkáři si loni pod hrozbou stávky vynutili miliardové úvěry; nyní dosáhli toho, že úroky za ně „zatáhnou“ slovenští daňoví poplatníci a zahraniční kapitál bude přilákan státní zárukou na nízkou cenu elektřiny po dobu deseti let. Hlavním argumentem tohoto útoku na státní peníze je 3.880 ohrožených pracovních míst. Nové pracovní příležitosti pro tento počet osob by podle materiálů ministra Belcáka stály 6 miliard korun, tedy asi jeden a půl milionu na osobu. Jak na to číslo slovenský ministr hospodářství přišel, není známo. A nerozvádí se ani možnost, že za takové peníze by se dala všem potenciálním nezaměstnaným hliníkářům vyplácet doživotní renta. Proto raději modernizaci za 6,3 miliard plus pár stovek milionů ze státní kasy. Jen od května do prosince loňského roku stihli v Žiaru proinvestovat bezmála jednu miliardu, zřejmě proto, aby se po vzoru Gabčíkova stavba nedala později jen tak zastavit. Investice se prý za 7 roků vrátí, zvláště budou-li se ceny hliníku vyvíjet podle předpovědí ministerstva hospodářství SR: v r.1996 má cena hliníku údajně dosáhnout 1.950 dolarů a v roce 2000 už se

Bezvedná státní kasa

Žiar nad Hronom jako Gabčíkovo

bude platit 2.300 \$. Panu ministru na nějaké té stovce dolarů v ceně nesejde, jak ostatně dokládá už citlivý úvod. Pokud se věštba splní, začne být výroba rentabilní už za pět let, neboť měrné náklady při cílovém objemu výroby 105.000 tun za rok mají činit 1.906 dolarů za tunu.

Na pár miliónech nezáleží

Zajímavá je též poskytnutá záruka na cenu energie. V Belcákově materiálu se na straně 12 uvádí, že Závody SNP při nových cenách platných do 1.4.1991 platí průměrně za jednu megawatthodinu 1.027 Kčs, tedy asi 34,20 dolarů. Při odběru 1,3 miliónu a požadavku na 303 miliónů korun ke krytí rozdílu mezi skutečnou a garantovanou cenou se ale počítá s cenou 1.133 Kčs/MWh, aniž by to bylo dále v ministerském materiálu uvedeno a vysvětleno. Ono ani na nějakém tom miliónu koron prostě nezáleží. Přitom požadavky na státní peníze pro desetiletou garanci na cenu elektřiny budou v letech 1993 a 1994 ještě podstatně vyšší, protože konečného objemu výroby se má dosáhnout až v roce 1994. S takovou státní zárukou toho cizí kapitál věru mnoho neriskuje.

Odesou to severní Čechy

Poslední dobou přicházejí ze Slovenska stále ostřejší protesty proti „uměšování do vnitřních záležitostí“ z daleké české či federální ciziny, naposledy např. kvůli zákonu o odpadech. Případ Žiar se však stejně jako případ Gabčíkovo dotýká i situace v České republice. Jednak je to nebezpečí, že každý, komu hrozí, že by si musel hledat nové zaměstnání, bude žádat, aby se mu pomohlo dvěma sty tisíci Kčs

(zhruba tolik činí částka vynaložená ze státního rozpočtu na záchranu jednoho ohroženého pracovního místa v Závodech SNP v Žiaru nad Hronom), jednak by záruka na cenu elektřiny mohl začít po státní kase požadovat kdekdo i v České republice.

Ještě závažnější je ale ekologické hledisko. Část elektřiny se na Slovensko dostává ze severu České republiky, kde se jí většina získává značně nečistým způsobem se zhoubným vlivem na krajinu a zdraví lidí. Modernizovat Žiar znamená zelenou pro plýtvání energií a nepřímý pokyn k výstavbě nových atomových elektráren a dostavbě gabčíkovského monstra. To pohltí další miliardy. Na ekologické, sociální či kulturní programy pak opět nebudou prostředky. Ale co na tom, když dočasně (určitě na déle než jedno volební období) „zachráníme práci“ pro pár tisíc lidí.

Do třetice je zde úkol uložený vládou SR ministři: předsedovi Slovenské komise pro tvorbu a ochranu životního prostředí Ivanu Tírpákoví: prověřit do konce června možnosti přispívání nebo úvěrů z mezinárodních zdrojů poskytovaných na řešení zásadních ekologických problémů v SR. Žiar stejně jako Gabčíkovo se tímto stává „ekologickou stavbou“, která může vyvolat i rozpočtovou položku určenou pro životní prostředí včetně zahraniční pomoci. Tímto republikovým cynismem se ale zásadně zpochybnuje věrohodnost celé ČSFR jako příjemce jakékoli pomoci zaměřené na životní prostředí. K tomu snad nelze mlčet ani v Praze.

PAVEL KRÍVKA

ing.PAVEL KRÍVKA (1960), pracovník Federálního výboru pro životní prostředí

Neue Fernverbindungen

Verbesserungen in Richtung CSFR und über Regensburg nach Österreich

NÜRNBERG (pa) – Mit dem Fahrplanwechsel am Sonntag bietet die Bahn vom Nürnberger Raum aus eine Reihe von zusätzlichen, relativ schnellen Fernverbindungen an. Insbesondere in das Nachbarland Tschechoslowakei und über Regensburg und Passau nach Österreich gibt es Verbesserungen.

Richtung CSFR: Hier verdoppelt sich ab 2. Juni die Zahl der Reisezüge von Nürnberg aus, und zwar von bislang drei auf sechs am Tag. Vier Zugpaare verkehren über Schirnding, zwei über Furth im Wald. Neu im Programm ist der D-Zug 353/352, Abfahrt in Nürnberg um 2.40 Uhr, Ankunft in Prag um 9.09 Uhr. Auch den Zug über Furth im Wald ab Nürnberg um 10.26 Uhr, Ankunft in Prag 16.16 Uhr und die Verbindung Nürnberg – Eger – Karlsbad (12.26 Uhr Abfahrt in der Frankentropole) gab es bisher nicht. Das Ticket in der 2. Klasse nach Prag hin und zurück kostet 114.60 Mark.

Die Fahrzeit in die Hauptstadt der CSFR hat sich in letzter Zeit um über zwei Stunden verkürzt, weil die Grenzaufenthalte in der Regel nur noch 15 Minuten dauern (gegenüber früher zwei bis drei Stunden).

Richtung Regensburg – Wien: Auf dieser Linie verkehrt ab Sonntag ein Intercity, der bisher von Nürnberg aus nach München lief. Der zuschlagspflichtige IC im Zweistundentakt hält, allerdings nur in „Tagesrandzeiten“, also am frühen Morgen und am späten Abend,

auch in Neumarkt/Oberpfalz und Straubing. Der Halt in Neumarkt ist (aus Richtung Wien) für 6.41 Uhr, in der Gegenrichtung für 22.13 Uhr angesetzt. Insgesamt wird die Strecke täglich von acht IC-Zugpaaren bedient.

Richtung Stuttgart – Karlsruhe: Auf dieser Strecke wird erstmals ein InterRegio im Zweistundentakt und mit acht Zugpaaren verkehren. Gegenüber dem bisherigen D-Zug ist die Reisezeit bis Karlsruhe um eine halbe Stunde kürzer. Der InterRegio soll später nach Marktredwitz – Hof – Dresden verlängert werden. Zur Zeit gibt es dafür noch nicht genügend neue Zuggarnituren. Der erste InterRegio nach Karlsruhe fährt in Nürnberg um 5.40 Uhr ab (Ankunft 8.50 Uhr, in Stuttgart um 7.53). Der letzte verläßt die Frankenmetropole um 19.45 Uhr und ist um 22.15 Uhr in Karlsruhe.

Richtung München: Hier wird ein InterRegio neu eingesetzt, der um 5.55 Uhr Nürnberg verläßt und gut eineinhalb Stunden später in München ist. Am Abend fährt dieser InterRegio um 22.17 Uhr in München ab, vier Minuten nach Mitternacht erreicht er Nürnberg. Damit wird das Defizit beseitigt, daß es zwischen den beiden größten Städten Bayerns bisher keine sehr frühe oder sehr späte schnelle Zugverbindung gab. Der erste Intercity nach München verkehrt ab Nürnberg um 6.53 Uhr, der letzte um 20.53 Uhr. Jeweils stündlich dazwischen gibt es einen IC von oder nach München.

Frankfurt 1000 Kčs
Rakouský 1000 Kčs
Státní 1000 Kčs
Slovenský 1000 Kčs
Maarský 1000 Kčs
1000 Kčs
1000 Kčs

Vaclav Havel

„Ich beginne, mir permanent verdächtig zu sein“

Der höchstdotierte dänische Kulturpreis, der Sonning-Preis, den zuletzt der schwedische Regisseur Ingmar Bergman und der deutsche Philosoph Jürgen Habermas erhielten, wurde in diesem Jahr dem tschechoslowakischen Präsidenten Vaclav Havel verliehen. In seiner Dankansprache betrachtete der Dichterpräsident „mit dem Auge des Intellektuellen“ die Versuchungen der Macht, denen, wie er zugab, auch er zu erliegen drohe. Politik sei eine Aufgabe für bescheidene und wachsame Menschen, sagte Havel.

Warum sehnen sich Menschen eigentlich nach politischer Macht, und warum geben sie diese - wenn sie sie haben - so ungern auf? Ich meine, daß man die Gründe für diese Sehnsucht prinzipiell in drei Kategorien aufteilen kann:

— Erstens werden die Menschen von ihren Vorstellungen von einer besseren Gesellschaftsordnung in die Politik getrieben, vom Glauben an bestimmte — ob gute oder zweifelhafte — Werte und Ideale und vom Bedürfnis oder vom unaufhörlichen Drang, für sie zu kämpfen oder sie zu verwirklichen.

— Zweitens werden sie vermutlich von der natürlichen Sehnsucht jedes menschlichen Wesens nach Selbstbestätigung geführt. Kann man sich nämlich eine verlockendere Art, in der Vorstellung von der eigenen Existenz und deren Gewicht bestärkt zu werden, vorstellen als die, die politische Macht bietet? Denn diese bietet von Natur aus eine enorme Möglichkeit, sich selbst zu bestätigen, indem man weithin sichtbare Abdrucke der eigenen Existenz hinterläßt; die Welt, die einen umgibt, in seinem Bilde formt; sich über den Respekt freut, den jede politische Funktion fast automatisch für den hervorruft, der sie ausübt.

— Die dritte Gruppe von Gründen, warum viele Menschen nach politischer Macht streben, und warum sie so ungern darauf verzichten, ist der bunte Fächer von Privilegien, die — selbst unter den demokratischsten Verhältnissen — notwendigerweise das Leben eines Politikers begleiten.

Die drei Typen von Gründen werden in äußerst komplizierter Form stets miteinander verflochten; oft ist es fast unmöglich zu bestimmen, welcher von ihnen vorherrschend ist; fast immer geben sich Gründe der beiden letzten Kategorien als Gründe der ersten Kategorie aus. Ich kenne zumindest keinen Politiker, der imstande wäre, gegenüber der Welt oder zumindest sich selbst gegenüber zuzugeben, daß er den einen oder anderen Posten ausschließlich anstrebe, um sich selbst die eigene Bedeutung und das eigene Gewicht zu bestätigen oder gar einzig und alleine, um die Privilegien zu genießen, die die politische Macht hervorbringt; alle wiederholen wir im Gegenteil immer wieder, daß wir nicht an der Macht an sich interessiert sind, sondern bloß an bestimmten allgemeinen Werten, und daß es nur unsere Verantwortlichkeit gegenüber dem Ganzen ist, die uns geboten hat, die Bürde unseres Auftrags zu übernehmen, im Interesse der Werte, die wir verteidigen.

Und es ist oft alleine der Herrgott, der weiß, ob es sich wirklich so verhält, oder ob dies bloß eine verdaulichere Art ist, vor der Welt und uns selbst unsere Sehnsucht, mächtig zu sein, zu begründen und durch diese Macht und ihre Reichweite darin bestärkt zu werden, daß wir existieren, und daß wir es auf eine gültige und respektable Weise tun.

Die Situation ist umso komplizierter,

als das Bedürfnis nach Selbstbestätigung an sich nichts Verurteilenswertes ist: es ist etwas zutiefst Menschliches, und es ist schwer, sich ein menschliches Wesen vorzustellen, das sich nicht nach Anerkennung, Bestätigung und Sichtbarwerden des eigenen Seins sehnt.

Ich bin einer von denen, die meinen Aufenthalt in meinem politischem Amt als Ausdruck von Verantwortlichkeit ansehen, von Pflichtgefühl, ja sogar als ein gewisses Opfer. Aber indem ich andere Politiker betrachte, von denen ich einiges weiß, und die das gleiche behaupten, werde ich immer wieder gezwungen, mich selbst zu prüfen und mir die Frage zu stellen, ob nicht auch ich beginne, mich selbst zu betrügen, und ob es sich nicht auch bei mir mehr um eine unerkannte Sehnsucht dreht, mir selbst zu bestätigen, daß ich etwas bedeute, und daß ich also bin, als um einen Dienst an der reinen Sache. Kurz und gut: ich beginne, mir permanent verdächtig zu sein. Präziser gesagt: all meine bisherigen Erfahrungen mit Politik und Politikern und all meine bisherigen Beobachtungen zwingen mich zu beginnen, mir selbst verdächtig zu sein. Und mit jedem neuen Preis, den ich erhalte, einen Grad verdächtiger zu werden.

Besondere Aufmerksamkeit verdient schließlich die dritte Kategorie von Gründen für die Sehnsucht nach politischer Macht, die ich erwähnt habe, nämlich die Sehnsucht nach den Privilegien, die die Macht mit sich bringt, oder auch nur die Gewöhnung an diese Privilegien. Es ist sehr interessant zu beobachten, wie teuflisch die Versuchung der Macht gerade in dieser Sphäre ist. Am besten läßt sich dies bei denen von uns sehen, die nie irgendeine Macht hatten und immer sehr mutig die Mächtigen dafür verurteilten, diese oder jene Privilegien, die den Abgrund zwischen ihnen und allen anderen vertieften, zu genießen, die aber jetzt plötzlich selbst an der Macht gelandet sind.

Unbewußt beginnen wir nämlich zeitweilig ganz bedenklich unseren zu verurteilenden Vorgängern zu gleichen. Das beunruhigt uns, das ärgert uns, aber wir finden heraus, daß wir uns dagegen ganz einfach nicht wehren können. Ich will ein paar Beispiele anführen:

— Es wäre bestimmt sinnlos, wenn ein Minister zu spät zu einer wichtigen Regierungskonferenz käme, wo man über einen Gesetzesvorschlag, der den Zustand des Landes auf Jahrzehnte hinaus beeinflussen würde, berät, nur weil er Zahnschmerzen hatte und den ganzen Vormittag beim Zahnarzt warten mußte, bis die Reihe an ihm war. Er besorgt sich also — im Interesse seines Landes — einen eigenen Zahnarzt, bei dem er nicht warten muß.

— Es wäre bestimmt sinnlos, wenn ein Politiker zu spät zu einer wichtigen Staatsmännerverhandlung mit einem ausländischen Partner käme, nur weil er der Unergründlichkeit des öffentlichen Verkehrs ausgesetzt ist. Er hat also einen

Dienstwagen und einen Chauffeur.

— Es wäre bestimmt sinnlos, wenn ein Präsident oder Regierungschef zu spät zu einem solchen Treffen käme, nur weil in den Straßen Verkehrschaos herrschte und sein Dienstwagen für jede zehn Meter Fahrt zehn Minuten stillstehen müßte. Er nützt also ein besonderes Vorfahrtsrecht oder das Recht, bei Rot zu fahren, oder vielleicht die Tatsache, daß die Verkehrspolizei bei ihm so etwas toleriert.

— Es wäre bestimmt sinnlos, wenn ein Politiker kostbare Stunden seiner Zeit verlore, um am Herd zu schwitzen und ein offizielles Essen für seinen ausländischen Widerpart herzurichten. Er hat also seine Köche und seine Diener.

— Es wäre bestimmt sinnlos, wenn der Koch des Präsidenten wie eine normale Hausfrau in einem post-sozialistischen Land von Schlachter zu Schlachter ginge, um genügend Fleisch aufzutreiben, das man ohne Schmach und Schande dem bedeutungsvollen Gast vorsetzen könnte. Er beschafft sich also besondere Lieferungen für prominente Menschen und deren Köche.

— Nicht weniger sinnlos wäre es für den Präsidenten oder den Regierungschef, nach verschiedenen Nummern im Telefonbuch zu suchen und immer wieder zu probieren, ob der Gesuchte zuhause sei oder im Büro und ob sein Telefon besetzt sei oder nicht. Ganz logisch werden also untergeordnete Mitarbeiter damit geplagt, die Nummern zu wählen.

Um es zusammenzufassen: Ich gehe zu einem auserwählten Arzt, ich brauche nicht autozufahren und mein Chauffeur braucht sich nicht durch Prags Schnecken-tempo zu schleichen, ich brauche nicht Essen zu kochen und nicht nach dem Essen zu suchen, ja ich brauche nicht einmal die Telefonnummer zu wählen, wenn ich mit jemandem sprechen will.

Oder: Ich befinde mich in der Welt der Privilegien; der Ausnahmen, der Protektion. In einer Welt der Prominenten, die allmählich nicht mehr wissen, wie viel eine Straßenbahnkarte oder Butter kostet, wie man Kaffee macht, autofährt oder wie man telefoniert. Ich befinde mich also an der Schwelle zu eben jener kommunistischen Oberklassenwelt, die ich ein Leben lang kritisiert habe.

Und was das Allerschlimmste ist: das Ganze hat seine unangreifbare Logik. Ich wäre lächerlich und zu verurteilen, wenn ich zu spät zu einem Treffen käme, das den Interessen meines Landes dient, weil ich meine Präsidentschaft in Wartezimmern der Zahnärzte, in Schlachten vor Schlachtereiläden, mit dem ärgerlichen Kampf gegen Prags verrostetes Telefonnetz oder mit dem hoffnungslosen Versuch verbrächte, in Prag ein Taxi zu fangen, ohne erkennbar aus dem Westen zu kommen und mit Dollars ausgestattet zu sein.

Wo aber endet die Logik und die objektive Notwendigkeit, wo beginnen die Entschuldigungen? Wo enden die Interessen des Vaterlandes, und wo beginnt die Freude über die universelle Protektion? Kennen wir den Augenblick, sind wir überhaupt imstande, ihn zu erkennen, an dem wir aufhören, das Interesse des Landes im Auge zu haben, für das wir uns opfern, indem wir unsere Privilegien akzeptieren — und an dem wir anfangen, die Privilegien im Auge zu haben, die wir mit dem Interesse des Landes entschuldigen?

Ich muß zugeben, daß ein hohes Maß von Selbstbetrachtung und kritischer Di-

stanz zu sich selbst nötig ist, um einen Menschen an der Macht, ungeachtet, wie gut er es ursprünglich meinte, diesen Augenblick erkennen zu lassen. Ich selbst, der einen ständigen und ziemlich mißglückten Kampf mit den Privilegien, die ich genieße, kämpfe, würde nicht wagen, von mir selbst zu sagen, daß ich stets und sicher imstande bin, einen solchen Augenblick zu erkennen. Man gewöhnt sich an und gewöhnt sich ab und kann zuletzt — ohne es zu wissen — seine wohl-erprobte Urteilskraft einbüßen.

Nochmals also: Indem ich an der Macht bin, bin ich mir ständig verdächtig. Ja, mehr als das. Ich habe nun auf einmal ein größeres Verständnis für jene, die langsam beginnen, ihren Kampf mit den Versuchungen der Macht zu verlieren, und die, indem sie sich selbst überzeugen, daß sie immer noch einzig und allein ihrem Vaterland dienen, sich immer bedenklicher nur ihrer eigenen Herrlichkeit zu versichern beginnen und sich immer bedenklicher an ihre Privilegien als etwas Selbstverständliches gewöhnen.

In der Versuchung der Macht liegt etwas sehr Heimtückisches, Betrügerisches und Zweideutiges: einerseits gibt die politische Macht dem Menschen eine herrliche Gelegenheit, sich von morgens bis abends zu bestätigen, daß er wirklich existiert, und daß er seine unleugbare Identität hat, die sich mit jedem Wort und jeder Tat sehr deutlich in die Welt einschreibt, die ihn umgibt. Gleichzeitig aber verbirgt sich in der gleichen politischen Macht und in allem, was logisch zu ihr gehört, eine schreckliche Gefahr: daß sie — indem sie so tut, als ob sie sie bestätigte — uns im Gegenteil diskret, aber unaufhaltsam unserer Existenz und Identität beraubt.

Der Mensch, der vergessen hat, wie man autofährt, einkauft, Kaffee macht oder telefoniert, ist nämlich nicht der gleiche wie der, der dies sein Leben lang gekonnt hat. Der Mensch, der sich niemals durch das Auge der Fernsehkamera beobachten mußte, aber plötzlich jede seiner Bewegungen ihrem Blick unterwirft, ist nicht mehr der gleiche, der er war. Er wird zu einer Geisel seiner Position, seiner Privilegien, seines Amtes. Das, was ihn anscheinend in seiner Identität und damit auch seiner Existenz bestärkt, nimmt ihm in Wirklichkeit diskret seine Identität und Existenz. Er hört nun auf, sich selbst zu beherrschen, weil er von etwas anderem beherrscht wird: von seinem Amt, von dessen Forderungen, von dessen Folgen, dessen Begleitzeichen, dessen Privilegien.

Es ist etwas Todbringendes in dieser Versuchung: unter einem Schleier existentieller Selbstbestätigung wird die Existenz ihrer selbst enteignet, von sich selbst entfremdet, gelähmt. Der Mensch versteinert zu einer Büste seiner selbst. Einer Büste, die zwar seine unvergängliche Bedeutung und Ehre unterstreicht, die aber gleichzeitig bloß ein Stück toter Stein ist.

Was geht aus all dem hervor? Bestimmt nicht, daß es verkehrt sei, sich der Politik zu widmen, weil Politik aus Prinzip unmoralisch macht, sondern, daß Politik ein Bereich menschlicher Aktivität ist, der erhöhte Ansprüche an das moralische Gespür stellt, an die Fähigkeit zu kritischer Selbstbetrachtung, an eine wirkliche Verantwortlichkeit, an Geschmack und Takt, an die Fähigkeit, sich in die Seele anderer einzuleben, an den Sinn für Maß, für Demut. Sie ist eine Beschäftigung für besonders bescheidene Menschen. Für Menschen, die sich nicht betrogen lassen.

Alle, die uns gegenüber behaupten, daß Politik eine schmutzige Sache sei, lügen. Politik ist einfach eine Arbeit, die nach besonders reinen Menschen verlangt,

weil es bei ihr besonders leicht ist, sich moralisch zu beschmutzen. So leicht, daß ein weniger wachsamer Geist dies überhaupt nicht zu bemerken braucht.

Es sollten also besonders wachsamen Menschen sein, die sich der Politik hingeben. Menschen, die auf die zweideutigen Angebote existentieller Selbstbestätigung, die von ihr kommen, besonders aufmerksam sind.

Ich weiß überhaupt nicht, ob ich zu diesen wachsamen Menschen gehöre. Ich weiß bloß, daß ich, da ich mein Amt annehme, zu ihnen gehören sollte.

lavy zahalené kapucemi, černé sáčky přes tváře, v rukách hole a penderky. Tak se prezentovala skupina skinheads, která napadla 5.6.91 dva čekající na začátku koncertu kapely Exploited v kulturním domě Dvůrčanských podniků. Pozoruhodné bylo, že se stínové na místě objevily téměř současně s policejními antony.

Pokud napadání očekávali, že snad ochránci pořádku zajistí zcela jasného původce incidentu, jehož takřka a brutálně připomínaly raze proti nedisciplinovaným kulturním aktivitám za totality, upjili se. Policisté, z nichž řada měla schovaná identifikační čísla, pouze přihlíželi. Nejstrašidelnější pro všechny byl pocit, že pod maskami několika zahalovaných útočníků se mohli skrývat kolokol. Policie se ani nepokusila jejich totožnost zjistit. Některí z napadených dokonce tvrdí, že útočníky přivázaly na místo policejní vozy.

Jeden z návštěvníků koncertu, naprosto zděšen brutálními útoky, se obrátil na policii se slovy: „Souduzi, to ty lidi nechátek tak mlátiť?“ Poté byl legitimován a kváží

Ochránci zákona

Zneužívání služební pravomoci

Stoupající kritiku kriminality si lidé vysvětlují různě: zhoubným vlivem amnestie, určitým legislativním vakuem, které přináší postkomunistické období, neschopností policie. Ministr Sokol nedávno prohlásil, že pokud má na vybranou, zda naučí policisty dobře štrleat a zasahovat, anebo zda je přinutí k dobrému chování, zvolí raději druhý vyučovací předmět. Zní to rozhodně, ale docela dobře se může stát, že se po republice budou pohybovat nepodařené kvoobjevy s pokřiveným smyslem pro ochranu zákonů a pořádku. Nebezpečí je reálné. Svědčí o tom i tři následující příběhy, které jsme - pro ilustraci - vybrali z mnoha podobných.

Případ francouzské učitelky

Francouzský státní příslušník Alain Lienard, učitel na francouzské ambasádě, si vyjel 30.4.91 s manželkou a dětmi na výlet do Karlových Varů. V druhém autě je doprovázela ještě jedna rodina. V Karlových Varech hledali místo na parkování a přitom vjeli do slepé ulice. Zastavil je policista (nadstrážmistr L.Vojáček), který tam asistoval při odtahování jiného vozu. Bezúspěšně požadoval po panu Lienardovi pokutu 200 Kčs. Francouz zaplatit odmítl, následoval policistu k odtahovému vozu a žádal vysvětlení. Nadstrážmistr Vojáček držel doklady obou řidičů v naprážené ruce a z neznámých důvodů je mačkal. A.Lienard se mu pokusil doklady s naprážené ruky sebrat (policisty se přitom ani nedotkl) a doklady spadly na zem.

Nadstrážmistr Vojáček se na zločince vrhl, zakoutil mu ruce, nasadil pouta a nacpal ho do odtahového vozu, kterým přešli o několik ulic dál k policejnímu autu. Nadstrážmistr se vrátil do odtahového vozu, A.Lienard byl převezen na policejní stanici.

Do cely (I) se dostal asi v půl dvanácté a několik hodin nesměl s nikým mluvit. Pak ho předvedli do kanceláře, kde se mu nějaký důstojník lámanou němčinou omluvil. Sepsání protokolu Francouz vzhledem k jazykové bariéře a přesvědčení, že má vše za sebou, odmítl. Asi o půl čtvrté byl propuštěn.

Za čtrnáct dnů dostal vyrozumění, že je proti němu zahájeno trestní stíhání podle paragrafu 155-útok na veřejného činitele. Měl údajně nadstrážmistra Vojáčka praštit do břicha, vytáhnout ho z auta a napadnout.

Brzy ráno

Další případ se odehrál 27.4.91 v Praze v ulici Vítězná. Jiří Egrt spatřil v časných ranních hodinách policejní hlídku, která vjela do auta nějakou uličku. Zastal se jí: „Nemůžete s ní jednat slušněji?“ Přijelo další policejní auto a jeho posádku se na J.Egrta svorně vrhla. Policisté se ho snažili vtáhnout do auta. Bránil se a přitom vykopl u auta boční okno. Nasadili mu pouta a odvezli na policejní stanici,

kde byl napadán způsobem, jemuž se v civilizovaných zemích říká rasismus. Po sedmi hodinách s ním sepsali protokol o způsobené škodě na vozidle.

Přítz Schmidtchen je německý státní příslušník. Do Prahy přijel ranním rychlíkem. Bylo příliš brzy na to, aby budil přeletce, kteří ho na návštěvu pozvali, a tak se rozhodl, že počká dvě hodiny na nádraží. Při čekání usnul. Probudili ho policisté. Anež by mu zkontrolovali doklady, odvedli ho na policejní stanici, kde ho bili. Zachránil ho pas, který mu při exekuci vypadl z kapsy. F.Schmidtchen si vzápětí stěžoval u velitele oddělení na jednání policistů. Na následující písemnou stížnost odpověděl velitel obvodní správy Praha 2, kapitán F.Navrátil, že na postupu policistů „nesledují pochybení“. Mohl si to dovolit: pan Schmidtchen nemá žádného svědka. Policistů bylo pět. A mohou si dělat, co chtějí. Jeden z nich například tvrdil, že Schmidtchen byl zadržán, protože nadával jeho manželce.

„Loupežné přepadení“

3.května před půlnocí šel Ivan Klein, který byl na návštěvě ve Washingtonově ulici, koupit na Hlavní nádraží v Praze pivo. Na zpáteční cestě byl kontrolován policejní hlídkou. Když zhruba za hodinu vyšel s přítelem Stuchlým z domu, přešlo auto, vyskákali z něho policisté a Kleinovi zkroutili ruce, přirazili ho na kapotu a stržili do auta. Přítel Stuchlý mezitím vběhl do domu a zamkl. Jeden policista běžel za ním a „jmenem zákona“ vyžadoval otevření a pouty rozbil skleněnou výplň vchodových dveří. Policisté s I.Kleinem odjeli.

Mezitím přišla ke vchodovým dveřím manželka hostitele Lenka Senová se třemi francouzskými novinářkami. Když viděla rozbité dveře, zavolala s kanceláře ochrany budovy linku 158. Za deset minut byla na místě tři policejní auta. V jednom z nich stále seděl I.Klein - podle sdělení policistů podezřelý z loupežného přepadení. Policisté požádali přítele Stuchlého a A.Sena, aby nastoupili do vozu kvůli svědectví o loupežném přepadení. Sen policisty požádal, aby mu poslali předvolání. Policisté ho násilím odvedli do auta. Čekali zatknout i člena ochrany budovy. Nepodařilo se jim to pouze proto, že Lenka Senová zavolala šéfovi ochrany.

Všechny tři odvezli na policejní stanici ve Školské. Zastrážovali je, I.Kleinovi mj. tvrdili, že ho převevou do vazby. Ostatním nebyli ochotni vysvětlit, proč je drží jako svědky, aniž by byl sepsán protokol. Odpoledne je převezli do Bartolomějské ulice, kde se k nim policisté chovali slušně, protože přátelé oběti mezitím telefonovali několika odpovědným lidem, aby se dověděli, co se vůbec děje. A.Sen a I.Klein sepsali krátký protokol a všichni tři byli propuštěni. Naskytá se otázka, jak by vše dopadlo, kdyby při incidentu nebyli přítomni zahraniční novinářky, kdyby někdo z postižených neměl vhodné známosti nebo kdyby při zatýkání nebyli žádní svědci.

neúspěšný; uvalni místo jiným. Nevím, co je myšleno tímto návrhem, ale když vidím ty davy neproduktivních prodáváčů, které mnohdy ani nevědí, co prodávají, pinglů, kteří vás nemilostivě okrádají a chovají se jako z czechu Al Capona, tak si říkám: není to kvůli nim? Aby jim nikdo nešel do zlého?

Neodovdu si přestavit, že by se ve Spojených státech někdo na něco takového ptal. Myslím si, že základním právem každého občana by mělo být, aby zkusil využit všech svých schopností k dosažení úspěchu. V případě, že bude

citelná rána pod pás ze strany budovat socialismus odspodu, ministerstva obchodu. Paní ministrátně má zřejmě pocit, že podnikaví lidé se v žádném případě nemohou objevit v té části obywatelstva, která má nižší vzdělání a co bývá obchodnické rodiny. Ve většině případů jim byl zabaven veškerý majetek, a pokud nevystoupí do strany, jejich děti neměly moc šanci dostat se na nějakou školu. Většinou se jim dostalo té cti, že se mohly začít

Přijďte-li na Živnostenský úřad, může se vám stát, že nebudete věřit vlastním uším. Když chcete podnikat v obchodní činnosti, potřebujete maturitnu nebo vyučení v obchodním oboru, tzn. kuchař, číšník, prodáváč, prodávka. Zdá se mi, že je to dosti

strukturu umožňující, aby se některá provinění policistů na stůl inspekce vůbec nedostala. Třeba jen proto, že velitel té které Správy VB nechce mít potíže, jež by mu nastaly prověřováním činnosti jeho podřízených.

Údajně provokaci převezzen nad Stros smayerovo náměstí, kde ho na několika minutách propustili. Sklům, které provokovali dš a setrvali na místě v podstatě až do skončení koncertu, však policie pozornost nevěnovala.

O vyjádření ke všem popsaným případům jsme požádali velitele inspekce Českého ministerstva vnitra majora Jiřího Borise Stella: „Tak, jak jsou případy popsány, to vypadá na jasné zneužití služební pravomoci. Jenže já se k tomu mohu vyjádřit až po prošetření záležitosti inspekt. Nelepší bude, když se postížení obrátí přímo na náš úřad.“

Inspekce MV ČR se skutečně zabývá vyšetřováním trestné činnosti policistů. Kromě ní ještě existují stížnostní a kontrolní oddělení na jednotlivých správcích, která se zabývají tzv. podněty poškozených. Tato kontrolní

Základní právo

Místo peněz centrální plánování

Wde vlastně jsou ty peníze, které komunisté bezstarostně rozhazovali? Tak se zeptal Zdeněk Pochop v LN 28. Stavěli si paláce a sekretariáty, metro jako pomník úspěchů socialismu. Vydržovali si obrovský policejní aparát a předimenzovanou armádu. Rozdávali peníze zemědělským družstvům a rozvojovým zemím. Desítky podporovali nerentabilní podniky. Hory peněz se vydávaly na nesmyslné věci a teď, když by byly nejvíc třeba, zas je někdo sbalil. Nejpodezřelější osobou je ovšem ministr Klaus, od kterého pan Pochop očekává vysvětlení.

Komunisté peníze nepotřebovali

Řešení záhady je tak jednoduché, až je neuvěřitelné. Komunisté, aby mohli takhle marnotratně zacházet s národním bohatstvím, peníze v pravém slova smyslu nepotřebovali. Dokonce by jim v takovém počínání zcela zásadním způsobem překážely. Kdyby podniky svobodně disponovaly penězi, proč by poslouchaly plánovací pokyny? Manažerů podniků by se začali automaticky chovat jako jejich majitelé a nastal by pohyb, který zažíváme dnes.

Ministři Ježek a Klaus vaří polívku ze sekýrky. Tak by se asi mohl nejvýstižněji označit reformní pokus učinit z plánovacího jakobykorun a soukromých malo- a černoobchodních korun skutečné peníze, platidlo, které může univerzálně zprostředkovávat směnu majetků, služeb a zboží. Komunistická strana zacházela se společenským bohatstvím, jehož hodnota se odhaduje v bilionech, prakticky monopolně. Uskutěčovala své kolektivní vlastnictví Československa tak, že roli peněz nahradila centrálním plánováním, které učinila důvěryhodným svou všudypřítomnou mocí. Komunistický ideál jsme si měli ozkoušet na bezplatných zdravotnických službách a škole. I ty se však po krátkém vzestupu přeměnily v nástroj totálního útlatku.

Ústí do Guinnessovy knihy?

»Obracíme se na vás ze země, která kdysi patřila mezi nejkrásnější, která však je dnes nejnepočistější zemí Evropy a možná i světa — z Čech. Obracíme se na vás z města, které rovněž kdysi bylo velmi malebné, ale které je dnes tak zamořeno, že stěží v Evropě najdeme podobné — z Ústí nad Labem. Obracíme se na vás proto, že se domníváme, že naše město může být zapsáno do vaší knihy — Guinnessovy knihy rekordů.« Tak začíná svůj dopis okresní sdružení Strany zelených. Jaké rekordy opravňují tu žádost? Ptáme se předsedy OV SZ Ing. M. Páleníka.

»Jsou dva. Chemická továrna Spolchemie s řadou velmi nebezpečných a většinou i zastaralých provozů a se sklady toxických, výbušných i hořlavých látek leží pouhých 700 metrů od centrálního ústeckého náměstí — tedy prakticky ve středu města. Od tohoto náměstí opačným směrem narazíme po devíti stech metrech na kamenolom v provozu — tento unikát rozhodně nemá ve světě obdoby.« Těžba ve středu města je rozhodně neobvyklá — zřejmě musí být pro Ústí potřebná, nikoho neruší a není jí okolk... »Pod Mariánskou skálou, která

NAJLO BY SE TOTO VÍCE!

tvorí krásnou přírodní dominantu města, se těží žnělec. Tento kámen se nevyužívá ani pro město, ani pro okres, ale ze šedesáti procent se vyvážá a zbytek se používá jako podklad pro tratě ČSD. Obyvatelé v okolí zástavbě pocítují otřesy, jsou obtěžováni prachem a hlukem, hrozí nebezpečí narušení vrcholu skály a zničení jedinečného výskytě chráněných a vzácných rostlinných i živočišných druhů. Zákon však nedovoluje s těžbou přestat, pokud ložisko není vyčerpáno...«

To všechno jsou známé skutečnosti a zapsáním do knihy rekordů se nezmění — nebo snad ano? »Já si od zapsání těchto smutných rekordů slibuji něco jiného — a sice odezvu u veřejnosti. Český člověk totiž ze zásady nevěří tomu, co se říká a píše doma, ale když si údaje přečte v Guinnessově knize, která je celosvětovým dokumentem, snad konečně prociťne, zastyděl se a začne jednat.«

VÝNOSNÝ KONTRABAND

Idyllické doby, kdy zloději ukradli ve fabrice kolo měděného drátu, prodali ve Sběrných surovinách a peníze propili v hospodě, kde je také policie upodověer chytla, už minuly. Předmět krádeže zůstal, ale jeho cesty nekončí pokaždé za ohradou sběrný. Nenechavci měděné kabely vypalují (což asi doma na dvorku nejde) a pak surovinu odprodávají. Nejen však do sběru. Téměř pět tun ilegálně vyvážené mědi objevili celníci v Rozvadově a na Folmaně od začátku letošního roku. Pokud totiž nejde o zboží, je vývoz barevných kovů zakázán. To ovšem nevadí podnikavcům, kteří si snadno spočítali, kde mohou ukradenou měď výhodněji zpeněžit. Zatímco u nás platí za kilogram měděného odpadu maximálně třicet korun, v Německu lze dostat za kilo čistého kovu až 3,5 marky. A tak u nás nezákonná »likvidace« mědi pokračuje. Čítáme z policejních informací: v ČKD ukradeno 337 kg páskové mědi, v lomnickém lomu na Sokolovsku 400 m kabelu, ve Vršanech (SHR) 100 m téhož! Podle množství zadrženo kontrabandu (a kolik ho asi uniklo) lze soudit, že krádeže měděného artiklu nemusi být nahodilé, že ochrana podniků je pořád mizivá, že prostě zlodějna roste. Otázkou pak stále zůstává, kdy se už konečně zatrhne...

zaměřenému na promítání a kopírování amerických filmů na videokazetách. »Videoprátství v SSSR překročilo všechny meze,« prohlásil předseda amerického sdružení pro vývoz filmů Valenti. Podle jeho slov se zákaz promítání vztahuje i na Moskevský filmový festival, který bude zahájen příští měsíc.

Optimismus ministra financí

Český státní rozpočet hlásí přebytek 230 milionů

(rlh): Ovšem včerejší tiskové konference na české vládě jsme se dověděli, že byl odvolán z Úřadu vlády J. Vlček a novým českým kancléřem byl jmenován V. Sedláček. K hlavním bodům jednání vlády patřilo projednávání státního závěrečného účtu v České republice za uplynulý rok a opatření v oblasti státního rozpočtu na rok 1991. Jak uvedl český ministr financí K. Špaček, hlavní cíle loňského rozpočtu, které byly v podpoře transformačního procesu, byly splněny a rozpočet skončil přebytkem ve výši 230 milionů korun.

Pro bližší představu: rozpočet celé federace byl 4 miliardy, slovenský rozpočet skončil na rozdíl o českého schodkem ve výši 470 milionů Kčs. Předpokládá se, uvedl ministr financí, že státní finanční rozpočet bude do budoucna posílen hlavně ze zvýšených odvodů hospodářských organizací, ze zisku, poplatků a daní od obyvatelstva a z odvodů Čs. státní spořitelny a Čs. státní pojišťovny. V současné době projednávají výbory ČNR jednotlivé kapitoly závěrečného účtu, aby upravený rozpočet mohl být mezi 9.—12. červencem schválen. Rozpočtové hospodaření je vzhledem k současnému vysokému překročení příjmů a na druhé straně s aktuálními potřebami na úseku společenské potřeby velmi složité. ValORIZOVAT se budou zejména výdaje na úseku školství, zdravotnictví a policie. Předpokládá se rovněž, že příjmy budou v tomto roce překročeny až do výše 17 miliard 800 milionů korun, prohlásil K. Špaček. Přes 13 miliard bude tedy v nejbližší době rozděleno na zdravotnictví: 4 miliardy 400 milionů, školství: 3 miliardy 840 milionů, sociální zabezpečení: 950 milionů, rezerva na střední odborná učiliště 820 milionů, bezpečnost a vězeňství 720 milionů, na ostatní příspěvkové organizace 1 miliarda 230 milionů a veřejné prospěšné služby 1 miliarda korun.

Reši se tím problémy zejména společenské potřeby a také valorizace mezd. O celých 9 procent například má vzrůst mzda v příspěvkových a bezpříspěvkových organizacích, na které český rozpočet pamatuje celkem třemi miliardami korun, z nichž má jít například přes 830 milionů na valorizaci mezd učitelů. Celkem 7 miliard ob-

drží letos okresní úřady a 6 miliard jde přes rozpočtovou síť.

Vláda se rovněž rozhodla jednu miliardu věnovat na oživení investiční činnosti, zejména na bytovou výstavbu, ekologické stavby (čistírny odpadních vod) a na dopravní stavby, zejména dálnice. To by mělo v konečném důsledku vést ke snížení nezaměstnanosti a k rozvoji vnitřní ekonomiky, především stavebnictví. Ministerstvo financí navrhuje rovněž novelizovat rozpočtový zákon. V tomto roce dojde namísto procentních podílů na daních ke zvýšené globální dotaci okresním úřadům. Jde sice o posílení centralismu, uvedl K. Špaček, ovšem vzhledem k rozpadu řady podniků a jejich decentralizaci jinak nelze postupovat. Dojde rovněž k rozšířenému přidělování kompenzačních příspěvků za zhoršené životní prostředí na severu Čech, nově také na Sokolovsku.

Méně vojenských škol

(lup): Nezbyvá než doufat, že nezodpovědnost poslaneč v docházce se vyrovnává kvalitou jejich práce, když už se sejdou. Zasedání branné bezpečnostních výborů ŘS včera začalo až po 40 minutách (poměrně vysoký počet hostů předešlých) a ministerstva obrany zatím trpělivě přeshlapoval na státního rozpočtu ve vybraných oblastech sledku kontroly využívání prostředků ze státního rozpočtu v ministerstvu obrany. Pod tímto ponděčním ministerstvem názvem se skrývá přehled enigmatickým názvem se skrývá přehled změn, které probíhají ve vojenském školství, výzkumné a vývojové základně a ve vojenském opravárenství. Růze mezi přítomným vojenským trním — ministryně koadroly K. Kořínková — hovořila mj. o problémech, s jakými se potýkají změny ve vojenských školách; připustila např. ponděční šokující fakt, že v některých místech existují snahy předat mladým kádrům co nejméně informací, protože jinak by byly příliš brzy schopny nahradit kádry staré... Počítá se s redukcí jak vojenského školství, tak výzkumné základny, která by se spolu s vojenským opravárenstvím měla více otevřít civilní sféře.

Hollywood se rozlobil

MOSKVA: Největší americká filmová studia se rozhodla přerušit vydávání licencí na promítání svých filmů v SSSR. Hollywood se tak po určitém váhání rozhodl »opřestřát« sovětský svaz za to, že přes opakovaně požadavky nezavedl žádná účinná opatření proti vzkvétajícímu černému trhu

NECHT ZIJE SLOBODNY STAT SLOVA'KOV A SLOVA'KOV!

VIKTORIA ŽIŽKOV, KDYSI OŘÍŠEK LETENSKÝCH LEADRŮ

«SLAVA VIKTORCE! Ať žije Žižkovi Zdar, Meduno, té bůh, Podrazile, starý ostřílený internacionálo! A ty, Bajere, ukaž nám nějaký maso! Sravněj jím trochu nožičky...» Tak neklíčeli Žižkovští fanouškové tuto neděli v Mělníku, kde jejich mužstvo zvítězilo 2:1 i v improvizované sestavě v divizi B, ale Emanuel Habásko, syn krejčího z Cimburkovic ulice, když nastupovali hráči v červenobíle pruhovaných dresech k utkání proti Slavii v Poláčkově slavném románu Muži v offsidu. Eman Habásko starší i mladší určitě sedí někde na mráčku přímo nad stadiónem za budovou odborů, diskutují s panem Načeradcem nebo se právě usmívají, protože jejich Viktoria, kdysi oříšek letenských leadrů, se vrací do II. národní ligy.

Praha mívala víc fotbalových divití, které se zapsaly do historie mléce kopacího. Jmenujme Letnou, Nusle, Karlín, V-nohrady, Libeň, Smíchov, Košíře či Dejvice, ale Žižkov byl opravdovou baštou! Chudá dělnická čtvrt byla ve dvacátých letech bohatá na kluby a hráče. Dnes, kdy existují jen Viktoria, Spole (dříve Union) a Tesla, je až absurdní, že zde žilo 25 klubů: Union, Čechie, Viktoria, Slavoj, Olympia, Sparta, Slavia, Slovan, Meteor, Českoslovan, AFC Žižkov, Žižkovský team, Žižkovský SK, Studentský SK, Reznický SK, Malesický SK, Amatérská SK, Lev XI., Sparta XI., Praha XV., SS Vitkov, PSS, Plincner, Sparta Hrdlořezy, Plincner, Karel SOJKA, 75letý člen Viktorie a bývalý hráč, který vyrostl s Vojtou Bradáčem, Zajíčkem, Prášou, F. Křížákem: «Hříšně přitom měly jen Union, Viktoria, Slavoj, Čechie a Žižkovský team, ale ty je půjčovaly ostatním. Neexistovala tevnost a kluby si je rovně pomáhaly.»

Viktoria založili v roce 1903 sokolové Rudolf Rus, Josef Friedl a náčelník Karel Pítill. Na jeho popud bylo zvoleno jméno «Viktoria», neboť ve svých představách viděli svůj klub vždy

a všude vítězíci. V roce 1905 byla přijata za člena ČSF, v roce 1910 se dostala mezi elitu. V roce 1928 poprvé a naposledy se stala vítězem ligy před Spartou a Slavií, hrála ve STEP a vítězila i na zahraničních zájezdech.

Její dres oblékali slavní internacionálové Klápka, Kaliba, Bendr, Karel Steiner, Láda Ženíšek, Emil Seifert, König, Ludl, Podrazil, Meduna, Dvořáček, Fr. Hojer, Zajíček, Vojta Bradáč, Jos. Jejínek, Zdeněk Procházka, na závěr kariéry Puč, ale i hráči Menclík, Zuzánek, Kříšťalová, Breburda, Čihák, Carvan, Flodr. KAREL

Emanuel Habásko se vrací

SOJKA: «Myslím, že nejlepší z nich byl Karel Steiner, úzasně technický obouobý obránce. Ovládal přesné centry a byl obávaným střelcem trestných a pokutových kopů.» Za Viktorii sehrál 300 utkání, a když předčasně zemřel ve 38 letech, vyprovodila jej na poslední cestě celá Praha.

Láda Ženíšek (později Slavia) byl v mužstvu vice mistrů světa 1934, JOSEF LUDL, který nedávno ve věš tichosti oslavil 75 let (ani Sparta si na něho nevzpomněla) a jemuž se dostalo velké cti, když reprezentoval Evropu proti Británii v roce 1947, vzpomíná: «Pomohl jsem Viktorce v roce 1936 vybojovat znovu postup do ligy. Byla odjakživa velkou zásobárnou především Spartu a Slavia. Když jsem odcházel na Letnou, dostal jsem sadu skleniček na míno s odznakem, které mám dosud ve své vitríně.»

Dnešní Viktoria je vlastně nástupcem Slavojů Održba, protože ta právě zanikla v roce 1948 po sjednocení tělovýchovy a sestupu. Prodělávala lepší a horší časy, moc by o tom mohli povídat zvláště činovníci Fr. Ontl a V. Cho-

JOSEF LUDL kdysi pomohl Viktorce Žižkov do ligy. Neddavno v tichosti oslavil pětasedmdesátiny.

WICTORCA!

rovinský. Znalci poměrů tvrdí, že podmínky, které klubu dala svého času PSO, byly takové, že nemusel sestoupit z I. NFL.

S trenérem Fr. Myslivečkem vyhráli Žižkovští letos suverénně divizi B. Před posledním utkáním soutěže (v neděli dopoledne doma s VTJ Zatec), vedou se šestibodovým náskokem. JIŘÍ JINDRA, nejlepší střelec mužstva: «jasným cílem byl postup. Doma jsme přehrávali soupeře rozdílem třídy, na hřištích soupeřů záleželo na tom, kdy dáme gól. Na jafe jsme prohráli jen dvě utkání...» Nejčastější sestava:

Králíček — Frydrych, Moravec, Škobis, Brandejs — Bursík, Jindra, Hejčík, Srba — Pospíšil, Etrych, a po zranění obou útočníků od 7. kola hrál Jakob a Janíček. Bylo by pěkné, kdyby jim v neděli před utkáním blahopřál i Žižkovský starosta...

Sekretář luž. MĚLAN CINGROŠ: «Jediné východisko, jak sehnat peníze, vidíme v získání zahraničního partnera. Zatím jednáme s některými z USA, Rakouska, Švédska a Francie. Potřebujeme opravit stadión, chceme vybudovat hotel, administrativní budovu, zajistit služby obyvatelstvu. Musíme mužstvo posílit, ale teď, kdy každý hráč sáhá po zahraničním angažmá, není ani druhá národní liga atraktivní. Chceme však hrát dobrý fotbal a věřím, že jak bude chodit vše důležitější než na Duklu.»

«Je moje, ale Tvoje vůle stačí se, ó Pane!» modlí se na tom mráčku Eman Habásko starší. «A kdyby neměla náhodou Viktoria zvlášť zít, tak aspoň nerozhodný vesledek dej, milý bože! Ale těsně vítězství, to bys mohl Viktorce dát, to by byla maličkost pro Tebe, jenž jsi všemohoucí. Amen!»

Hurvínek v rodokapsu

[ha]: Hurvínek na Divokém západě je titul stejně přitažlivý, jako súm rodokapsovým žánrem i dnešní. Jde o autorský debut začínajícího režiséra Michala Čecha. Ve výpravě Aloise Tománka a s hudbou René Krupanského jej uvádí Divadlo S+H.

Cestujeme tedy s Hurvínkem, Spejblem, Máničkou a bábinou na Divoký západ — samozřejmě prostřednictvím Hurvínkovy fantazie, probuzené klopotným spisováním slohového úkolu. Jedeme kočárem taženým koňským čtyřspřežím přerů, jejíž skalisté pozadí ozaruje «opravdové» slunce. Zlatokopové, bandíti, Indiáni, šerif, kovojozové, střelba — nic zde nechybí. Všichni naši hrdinové jsou zajati, aby mohli být neohroženým Hurvínkem osvoženi. V mnoha nebezpečných situacích prokazují tolik hrdinství, až se jim po půldruhé hodině z Divokého západu ani nechce zpět. Nevidte se: Hurvínek je zachránce, Mánička «zlatem» zlatokopů, Spejbla si v saloonu spletoú s nejobávanějším kovojozem a bábinka to dotáhla na indiánskou náčelnici. To vše s početnými komparsy a světelnými i zvukovými efekty v barvotiskovém provedení.

To by jistě mohl být kýč, nebýt roztočilé čtveřice populárních figurek, které se používají do bezhlavých dobrodružství. Nic neparodují, jen s notnou dávkou loutkářské nadsázky spějí k legraci a zábavě. Je to málo? Naopak. Už dávno jsme je neviděli všechny čtyři tak dobře a organicky zapojené do děje.

Kouzelná je scénografie. Světla, vzdušná, barevná. V nadsázce připomíná staré laciné kalendáře s veskerou jejich horizontem sledovali loutkáře pracující s marionetami. Odhalení rafinované technologie a jejího vtipného využívání nejen ruší iluzivnost a tím i eventualitu kýče, ale navíc ještě umožňuje dětem v hledišti obdivovat dokonale řemeslo.

Je zvykem pět na Interpreta S+H tradiční chválu. Nechci to dělat. Martin Klásek je po Skupovi a Kirschnerovi už třetím v pořadí a žádný z následníků to nemá lehké. Přesto si troufám říci, že Kláskův Hurvínek — alespoň v této inscenaci — už nachází svou jedinečnost. Aniž by totiž ztrácel roztomilost, stává se chlapečtějším, méně přecitlivějším. Zato je učenější, podobnější dnešním klukům.

Už Slovensko vsílává...

... a pouť si strhává. Ponechme stranou, zda jde o pouť viděná narym zřetelným zrakem, či o skutečné problémy, které jako dědicetí totalitního režimu zůstaly ve vzduchu mezi Čechy a Slováký. Je těžko říci, zda návštěva představitelů Světového kongresu Slováků v těchto dnech přispívá ke zklidnění situace či naopak. Jisté je, že popularita představitelů instituce, světového hokejisty Máriana Stastného, naznačuje výraz i v naděmi slovenských spoločnanů, a oltář přijali některé jeho výroby. Měl pravdu, že Slovenský stát jako takový za druhé světové války existoval a byl uznáván téměř všemi zeměmi Evropy. Zapomněli dodat, že samotnejm nikoli těm, které bojovaly v rámci spojenecké koalice proti fašistickému Německu a že mlčky Slováci máže být hrdý na to, jak se jeho země zapojila mezi Hitlerovy spojence. Ale to už je historie, byť poučná. Světový kongres Slováků se podle slov svých představitelů nachodí včelkovat do vnitřních věcí Slovenska. Jde mu však o slovenskou budoucnost. Pokud ji vidí ve vstupu Slovenska do Evropy jako samostatného státoprávního subjektu, pak ovšem jde o vnitřní záležitost nejen slovenského národa, ale také Čechů a celé federace. Bylo by nešťastným upírat slovenskému národu právo na sebaurčení i právo rozhodnout se sám, zda chce žít v jednotném, federativním, konfederativním či zcela samostatném státě. Tím ovšem myslíme doslova národ, nikoli jen jeho politickou reprezentaci. Není ohroženo, že klesá popularita jak nynějšího, tak předchozího premiéra, což máže souviset i s dalšími problémy, například sociálními, jedné je však jisté: Slováci mají právo realizovat své přání. Pokud se však životně dotýkají i ostatních národů, měli by se snažit o rozumná východiska. Prohát hokejový zápas je mrzuté. Prohát šanci dobrého státoprávního napořádání a sousedských vztahů je spíše tragické.

O krulém vítězství

[rol]: V roce 1426 říšská knížata opět vyhrála proti českým kačírům. Díok vedla na severní pobřeží a zmocnila se města Ústí. Češi se vzápětí jali sbírat hotovost a chystali se k obléhání. Němci sháněli posily na pomoc měské posádce. Na české straně stáli Pražané, vedení litevským knížetem a kandidátem koruny Zikmundem Korybutovičem, s ním husitská šlechta a tábořská i střelčí polní vojska v čele s Prokopem Holým. Češi se na návrh ohnali vozovou hradbou a pod ochranou dílo střelceva očekávali díok. Začali ho Němci v neděli 16. června, tedy před 565 lety.

Husité odpověděli dělostřelbou a vyrazili k protilátoku. Německý útěk byl zbršlý, ztráty těžké, mrtvé nebylo možno ani všech-

ny pohřbit. A bylo tenkrát velké horko... Dnes, kdy už se nemusíme na husitství dívat černobíle, vzpomínáme všech padlých,

kteří vstřebalo ústecké bojiště v jedné z nejkrutějších a největších bitev husitských válek. ESTEBAN MARQUELEZ KIRSCHNER DOESTEBAKOVAVAL?

Majetkové vypořádání se SSSR dohodnuto!

VAROVNÝ SIGNÁL

Federální vláda projednala i zákon o služebním poměru policistů

(Ih): Úvodem svého zasedání schválila federální vláda návrh zákona o služebním poměru policistů zařazených v bezpečnostních sborech ČSFR. Vzhledem k tomu, že před týdnem vláda schválila zákon o policii, který definuje služební poměr, kázeň a pravomoci, byly vytvořeny všechny nezbytné podmínky pro skvalitnění našeho bezpečnostního aparátu. Zákon bude platit do doby, než vstoupí v platnost zákon o státní službě.

Vláda se dále zabývala současnými problémy spojenými s poklesem odbytu skotu. Snížení spotřeby se letos očekává u hovězího masa o 25 procent, u mléka o 20 procent. Z tohoto důvodu vláda učinila opatření k ochraně tuzemské produkce vyhlášením dovozní kvóty pro rok 1991 u jatečnického skotu v rozsahu 1000 tun, hovězího masa a másla 1500 tun.

Poté se vláda seznámila se zprávou o průběhu nedávné návštěvy M. Čalíky v Nigérii. Mezi konkrétní výsledky patří dodávka 120 000 tun ropy do ČSFR, přičemž lze reálně uvažovat o odběrech 0,5 až 1 mil. tun ropy ročně. Podepsán byl také kontrakt na dodávku čs. cvičných proudových letadel a ostatního vybavení v celkové hodnotě 114 mil. USD.

Dalším bodem programu bylo jednání o majetkovém vyrovnání mezi ČSFR a SSSR v souvislosti s odchodem Sovětské armády z našeho území. Po předcházejících neshodách nakonec obě strany souhlasily se zněním tzv. Dohody, která předpokládá sovětskou náhradu v hodnotě asi 4 až 5 mil. korun. Objekty vytvořené Sovětskou armádou budou vydraženy v její prospěch.

Vláda vyslovila souhlas se sjednáním platební dohody mezi ČSFR a RSFSR. Od 1. 1. 1991 jsou platby za dodávky zboží prováděny ve volně směnitelných měnách. V dalším přechodném období je až na výjimky možné platit pomocí zvláštních účtů v měnách národních. Vláda také souhlasila s Dohodou mezi ČSFR a Běloruskou SSR o obchodně ekonomických vztazích a vědeckotechnické spolupráci.

Vláda dále schválila sjednání Protokolu o obchodu a spolupráci mezi naší repu-

blikou a Evropským společenstvím uhlí a oceli. Doporučila rovněž přistoupení ČSFR k Basilejské úmluvě o řízení pohybu nebezpečných odpadů přes hranice a jejich zneškodňování. Ministra Vavrouška pověřila zřízením informačního centra o nebezpečných odpadech.

Závěrem vláda novelizovala nařízení o regulačních odvodech ve mzdové oblasti pro tento rok. Změna se týká přizpůsobování směrného růstu mezd vývoji životních nákladů. Pro druhé čtvrtletí t. r. činí směrný růst mezd 22 procent. Upravený růst mezd z března t. r. činil devět procent.

NHL zlatým dolem

V SAMOTNĚM ZÁVĚRU letošní sezóny vstoupila Asociace hráčů kanadsko-americké NHL korbíček nejlépe placených hokejistů severoamerického kontinentu. Nabízíme vám první dvacítku a některé další jména s první stovky. Jde pouze o sumu uvedenou ve smlouvě. Částka nezahrnuje případné prémie či výnosy z reklam. První je pochopitelně Gretzky s 3,3 milióny dolarů, které pobírá v Los Angeles. 2. Lemieux (Pittsburgh) 2,33 mil., 3. Hull (St. Louis) 1,36 mil., 4. Yzerman (Detroit) 1,3 mil., 5. Savard (Montreal) 1,25 mil., 6. Roy (Montreal) 1,2 mil., 7. Bourque (Boston) 1,19 mil., 8. Stevens (St. Louis) 1,056 mil., 9.

- Messier (Edmonton) 962 000, 10.
- Coffey (Pittsburgh) 900 000, 11.
- Chelios (Chicago) 865 000, 12.
- Mac Innis (Calgary) 800 000, 13.
- Neely (Boston) 750 000, 14.
- Larmer (Chicago) 750 000, 15.
- Richer (Montreal) 750 000, 16.
- Tocchet (Philadelphia) 750 000, 17.
- Gartner (Rangere) 680 000, 18.
- Hextal (Philadelphia) 680 000, 19.
- Bellows (Minnesota) 675 000, 20.
- SVOBODA (Montreal) 625 000 — nejlépe placený Evro-

Nejsou to už doslova děti, zdaleka ne však dospělí — odborný termín pro tento typ je adolescent, česky výrostek. Dva takoví čtrnáctiletí hoši, záci základní školy, "udělali" — dodejme, že způsobem dosti kvalifikovaným — prodejnu rybářských potřeb v Praze 6. Policie si počínala dobře a rychle. Pachatelé byli odhaleni. Lup v ceně čtvrt miliónu korun se vrátil majiteli. Hošánkové se vrátili do své třídy, protože vzhledem ke svému věku jsou trůstně nepoužitelní. Policisté si mohou jen povzdechnout. Major Rajchar, policejní šéf v Praze 6, k tomu dodává: «V tomhle jsme bezmocní. Samozřejmě upozorníme příslušné instituce sociální péče, dětské psychiatry, diagnostické ústavy... Tam ostatně títo dva již byli. Zda je to typické? Taková kvalifikovaná loupež nikoliv. Dětská kriminalita ve formě vykrádání aut, kapesních krádeží, vandalismu — ano, ta roste. Zřejmě poroste dál. Děti, které vyjdou z základní školy a nedostanou se na školu vyšší, nedostanou se třeba ani do učiliště, navíc nemají pevné rodinné zázemí, nemají se sebou dobrou citovou výchovu... ano, ty nám budou přidělovat starosti, jak tomu čelit? Ptejte se zákonodárců, psychologů a také ekonomů...»

Otázka je tedy položena. Dětská kriminalita je vždy signálem nanejvýš varovným — a vědec najde o tomto čerstvém případě dvoje šikovných poběrů. Jde o víc. Jde o nastupující generaci. Jde o děti...

Čtyřicet let to je jistě, kradli hlavně komunisté. Samet našel varianty, teď okrádá emigranty.

Stanleyův pohár zdobí i Češi

Kolik jmen je na podstavci vyryto na věky?

K tomuto článku inspirovaly dvě skutečnosti. Tou první je tápání televizních komentátorů, kolik vlastně našich hráčů je vyryto na podstavci Stanley Cupu, nejcennější zámožské hokejové trofeje, druhou pak několik telefonátů do redakce, neboť tento počet se stává mezi fanoušky předmětem zájmu. Tedy přikročme k malé inventuře.

Nelze pátrat po všech, kteří měli původ z naší vlasti jako například Stan Mikita. Věnujme se těm, jež v době zisku trofeje byli československými státními občany, byť to některým chtělo stát upírat. Vše odstartoval JAROSLAV POUZAR, který zvedl pohár nad hlavu v letech 1964, 1985 a 1987, vždy v dresu Edmonton Oilers. První dva roky hrál NHL celou sezónu, do třetice byl klubem pozván z jeho působení v SRN až na play-off. Přestávku v nadhládkě Oilers vyplnili Montreal Canadiens. V roce 1985 byl již jejich oporou obránce PETR SVOBODA, odehrál celou NHL, ale pro play-off jej vyřadilo zranění, přesto je držitelem trofeje. Petr byl draftován v roce 1984, kdy jako jednička se na draftu objevil Mario Lemieux. Svoboda byl na žebříčku «nabídky» pátý, což byl do té doby rekord mezi cizinci.

Edmonton se vrátil na výsluní v roce 1988, ovšem bez našich hrá-

Čo. Další rok plně patří Calgary Flames a tím i J. HRDINOVÍ. Ten přišel do NHL hned po ZOH 1988,

další sezónu odehrál ve velmi dobré formě a nastoupil i v posledním utkání finále, kdy Flames vyhrály v Montrealu 4:2 a poprvé získaly pohár.

Rok 1990 byl ve znamení hned dvojnásobného triumfu našich hokejistů. Před sezónou po velkých problémech přišel z Detroitu PĚTR KLIMA (s městem automobilů se rozešel pro prohřešky pod vlivem alkoholu), aby dokázal, jakým je hokejistou. Měl velký podíl na návratu trofeje do kanadské výšpy hokeje i přes odchod Gretzkého Částečně to platí i o VLADIMÍRU RŮŽIČKOVÍ. Ten stihl během sezóny odejít do zámoří, odehrát v základní části 25 utkání, duely play-off ale sledoval jen jako náhradník. Snad proto jej oficiální ročenka neuvádí v kádru vítěze poháru, přesto tam byl, se spoluhráči získal slávu, protože do Bostonu odešel až během další sezóny.

Ta vyvrcholila letos známým duelem Pittsburghu a Minnesoty a opět nechyběli naši. JAROMÍR JÁGR (na snímku), který odehrál všechna třetnutí (1), a JIRÍ HRDINA, jenž byl během této sezóny v rámci výměny nucen se přestěhovat. Určitě nehtoval.

pent Další hráči ze starého kontinentu: 25. Sčastný (New Jersey) 560 000, 40. Sandström (Los Angeles) 420 000, 44. Tikkanen (Edmonton) 400 000, 56. Larionov (Vancouver) 375 000, 63. Olsson (Winnipeg) 350 000, 72. Krupp (Buffalo) 340 000, 82. Kosta (Winnipeg) 320 000, 97. Kuntz (Buffalo) 322 000, U Savarde, Roye, Messiera, Meantonia, Richere, Svobody, Tikkanena, Larionova a Sienoa jde o kanadské doctary, u ostatních o americké. Většinou dlečeb čs. hokejistů má

smlouvy od 120 000 do 150 000 dolarů a je přibližně v polovině druhé stovky hráčů.

Obyvatelstvo tří sovětských pobaltských republik si včera připomnělo 50. výročí začátku masových deportací do stalinovských pracovních táborů. Ve všech třech republikách se konala shromáždění, vzpomínkové máše a všude vyzváněly zvony.

● Na dva milióny švýcarských franků určených na pomoc postiženým AIDS již vyslal umělecký salón uspořádaný ve švýcarské Basileji pod názvem Art 22-91. Číslo

názvu označují vedle roku konání počet účastněných zemí. Výtvarnými díly přispělo i Československo.

První odboj — ocenila.
Druhý odboj — odměnila.
Třetí odboj — vydělala.
DĚKUJEM TI, VLASTI MILÁ!

Jsou ještě tady, nebo již zmizely?

V době, kdy z Národní galerie mizí jedinečné obrazy miliónových hodnot, pokud se vůbec může hodnota uměleckého díla vyčíslit, se může zdát psaní o božích mukách okrajovou záležitostí. Článek v »Časopisu Společnosti přátel starožitností českých v Praze« z roku 1900, nazvaný **Boží muka v krajině Jindřichohradecké**, může však připomenout, že ani mešní, lidové kulturní pomátky by u nás neměly nenávratně mizet.

Boží muka, některá z dob gotiky, jiná renesanční, se zřejmě pomalu ztrácejí. Na některých se podepisuje zub času, některá komunističtí horlivci ničili, jiná někdo prostě ukradl a prodal do zahraničí.

DŘÍV, NEŽ BUDE POZDĚ

Okresní muzeum v Jindřichově Hradci má dokumentaci o božích mukách i jiných památkových objektech v okrese. Ale boží muka, pokud ještě stojí na svých původních místech, někomu patří — ať již obci či státu. Zodpovědnost leží zřejmě na bedrech okresního úřadu, jeho odboru kultury. Ani obce by však neměly být lhostejné. Ale dá se vůbec za současného stavu uhlídat, aby tyto památky nepouštěly naši republiku?

Okresní muzeum ví, že se tyto památky vyvážejí do zahraničí, zejména do sousedního Rakouska — a nejsou to jen boží muka. V každé kapliče v menších, mnohdy téměř opuštěných vsích v pohraničí jsou předměty, které se zlodějům vyplatí ukrást a prodat; za hranice se pašují například i vitráže oken kostelíků, různé sošky, a dokonce stará kamenná koryta pro dobytek. Největší zájem je však o renesanční boží muka.

V roce 1990 došlo na území České republiky k více než 400 vloupáním do památkových objektů. Pohled do letošní čer-

Začátek detektivní cesty — pátrání po osudech božích muk

né kroniky naznačuje, že tomuto vandalství na národních kulturních památkách (které lze spojit i s absolutním nedostatkem národního cítění či hrdoosti) se nedají učinit přítrž. Nemůžeme čekat, až bude dotvořena tržní ekonomika, a doufat, že právě ona by mohla tento problém vyřešit. Naše národní kulturní bohatství — i to regionální — je zapotřebí chránit dnes a stále, neboť v krátké době by mohlo dojít k tomu, že nebude co chránit.

SVĚDECTVÍ Z ROKU 1900

V úvodu zmíněný článek v Časopise Společnosti přátel starožitností českých umožňuje vytvořit si dost přesný obrázek o drobných stavbách, jakými boží muka jsou. Vždyť v době jeho napsání ještě stála v plné kráse, jak napovídá přítomný čas, v němž se o nich v časopise hovoří. Časopis mimo jiné připomíná, že na Jindřichohradecku se do roku 1900 zachovalo božích muk tolik jako málokde jinde. Ale již v této době se některá rozpadala, když železo spojující jednotlivé kamenné kusy rozežrala rez.

Boží muka v okolí Jindřichova Hradce pocházejí z několika staletí, jak je patrné i z různých slohů — gotického, renesančního, barokního. Za nejstarší označil časopis boží muka u vesnice Žíteč, a dále ze Strmilova. Z doby pozdní gotiky pocházela boží muka u staré cesty z Jindřichova Hradce ke Kardašově Řečici, pak nedaleko Hospříze a u cesty od Jindřichohradeckého rybníka Vajgaru k Otínu.

V 16. století přišli do Jindřichova Hradce vlašští kameníci a s nimi postupně i renesance. Boží muka jsou však vesměs dílem domácích mistrů, a proto i gotický ráz lze u nich pozorovat až do druhé polovi-

Boží muka (zleva) ze Strmilova, z Hospříze a za Vajgarem — kresby z roku 1900.

ny 17. století. »Renesanční Boží muka«, píše časopis, »nejen v okolí Jindřichova Hradce, ale vůbec v jižních Čechách liší se od gotických celkem větší výškou a náročnějším provedením. Mají čtverhraně podstavce a ponejvíce oblé sloupy, které bezděky upomínají na sloupy arkád v zámku Jindřichohradeckém.« Barokních božích muk nebylo na Jindřichohradecku mnoho, neboť v 18. století, kdy barok u umění u nás převládá, stavěly se většinou místo muk dřevěné či kamenné kříže. Nejdovedněji provedené barokní boží muka z roku 1714 stála za rybníkem Vajgar směrem k Otínu.

Boží muka jsou sice drobnou kamenickou prací, ale i ona patří ke kulturnímu odkazu našeho národa, neboť spolu s kapličkami vytvářela libeznou tvář krajiny. Jaký byl jejich osud v našem století, zejména v jeho druhé polovině? Stojí ještě, či byla přemístěna? Čtenáři, víte o jejich osudech? Napište nám — třeba o těch z Jindřichohradeckého předměstí při cestě do Buku, o božích mukách u sv. Jakuba v Jindřichově Hradci, o dalších u Radounky, u Rudolfova, Okrouhlé Radouně. S vašimi dopisy se pak k této problematice vrátíme, společně s vámi se je budeme snažit zachránit i pro naše potomky.

Snímek z obce Žíteč — dnešní zbytek nejstarších božích muk na Jindřichohradecku.

HAŠEK BY MĚL RADOST

Další Kroniku strany mírného pokroku uslyší posluchači rozhlasové stanice Praha v pátek 14. června od 19.15 h. Dozví se o činnosti této strany, která zatím není zastoupena v parlamentu, i když to tak někdy vypadá. Z její bohaté činnosti lze vyzvednout protestní »Zranici« na Václavském nám. v Praze, nezdařený únorový puč za úbělem převzetí moci a cestu do země Františka Josefa. Teď se připravují na Žebrácké slavnosti. Škoda že se toho nedožil náš známý spisovatel J. Hašek, který de facto stranu založil. Určitě by byl zvolen nejméně generálním tajemníkem... SE SÍDLEM V KAUKA...

V. Klaus o Slovensku

(rřh): Předseda Občanské demokratické strany V. Klaus včera označil za naprosto nepřijatelný pohled předsedy slovenské vlády J. Čarnogurského o tom, že stane-li se Československo součástí integrované Evropy, pak chce být Slovenská republika samostatným subjektem. Poslanci za ODS urychleně předložili ČNR návrh zákona o referendu v České republice. ODS je velmi zneklidněna průběhem jednání o tvorbě ústav. Ústavy mohou podle V. Klause sestavit pouze zákonodárné orgány, které jsou k tomu zplnomocněné. Pokud se týká obsazení místa ministra kontroly ČR, kandidaturu I. Němce v současné době podporuje 15 z 25 členů předsednictva ČNR. Proti jsou pouze komunisté a poslanci za Občanské hnutí, uvedl P. Čermák. I. Kočárník, náměstek ministra financí, řekl, že oba republikové i federální rozpočet vykazují přebytek ve výši 18 miliard korun. Tyto peníze půjdou zejména na podporu soukromého podnikání a na krytí výdajů spojených s vyšším cenovým růstem.

Plán kopřivnické automobilky

(JM) Výroba osobních automobilů v Kopřivnici má už bezmála stoletou tradici. Známy vůz President opustil zdejší tovární bránu roku 1897. Třebaže se Tatrováci časem stali průkopníky vzduchem chlazených motorů, jež se osvědčily i v nejobtížnějších klimatických podmínkách nevyhnuli se krizím. O ty se postaraly politické události.

První byl komunistický puč v 48 roce dále. To vše na vysoké technické úrovni, a ta druhá — ačkoli to zní paradoxně — ve špičkovém řemeslném provedení a nalistopadové události roku 1989, kdy se víc pod jednou střešou.

černé 613-ky proměnily v symbol odcházející totality. Dokonce do té míry, že se po 2.světové válce. Když se na brusel-produkci osobních automobilů to začal ském autosalonu objevili s tatraplánem, nalo být v továrně všelijaké. V novinách nejen že se stali prvořadou senzací, ale se brzy objevily nepodložené zprávy o tom, že kopřivničtí hledají spásu ve spojení s Audim, Fiatem a dokonce s General-Motors. Byly to však falešné informace.

Výrobní ředitel Tatry inž. František Šácha vzpomíná na minulost automobilky. Podnik byl před válkou součástí Ringhofferova koncernu a výrobu organizoval na víceoborovém principu, jaký je dodnes běžný třeba u firem Daimler-Benz, General-Electric a jiných. Znamenalo to, že ze zdejších továrních hal nevýjžděly jen osobní vozy od lidových až po luxusní, ale i nákladáky nejrůznějších typů, sportovní letadla, také trolejbusy a autobusy, vagóny, chladiče zařízení a tak

Tatra 613. Kopřivničtí se rozhodli spolupracovat s bankovním domem Lazaro-Frere z Paříže a vytvořit — podobně, jak tomu bylo ve Škodovce před uzavřením dohody s Volkswagemem — poradenskou firmu, která provádí ohodnocení podniku z hlediska západní ekonomiky. Pro vážné zájemce vypracovala jednotný návrh, na který až dosud reagovalo na deset automobilek nejen z Evropy, ale také americký General-Motors. V nejbližších týdnech odborníci všechny nabídky vyhodnotí a počátkem léta by už mělo být známo jméno toho, pro nějž se v Tatře rozhodnou.

Jaká kritéria Tatrováci hodlají především uplatnit, vysvětluje inženýr František Šácha takto: „Na jedné straně bereme na zřetel tatrováckou tradici, originální přístupy našich projektantů a konstruktérů i pověst, kterou si naše továrna vydobyla v minulosti. Dále se hodláme zaměřit na určitý segment trhu, na neběžné typy vozidel, jakých ani na Západě není příliš, nemluvě o zemích střední a východní Evropy. To znamená, že se hodláme soustředit na výrobu aut vyšší střední třídy, na sportovní vozy, případně na užitková vozidla.“

Peptávka po malých koronách vzrostla v Maďarsku od začátku června čtyř- až pětinásobně. Při nákupu se polybuje cena koruny od 2,2 do 2,4 forintu a při prodeji od 2,8 do 2,8 forintu.

Rozložení politických sil na Slovensku

1. Verejnost proti násiliu (Platforma za demokratické Slovensko) - VPN - ZDS

Hlavnými prioritami odštepenej zložky povodnej VPN je zabezpečenie sociálnych istot občanov a dosiahnutie zvrchovanosti Slovenska. VPN - ZDS preferuje spomalenie ekonomickej reformy v zaujme zachovania sociálnych istot, prihovára sa za odstúpenie SNR a vypísanie nových volieb, doveruje premiérovi Mečiarovi na 97% a za vhodné prostriedky na vyjadrenie podpory Mečiarovi považuje nielen mítingy a štrajky, ale aj hladovku.

2. Strana demokratickej ľavice - SDL

Je hlavnou prioritou považuje zabezpečenie sociálnych istot, v podstatne menšej miere ako ostatné strany sa zasaďuje o posilnenie parlamentnej demokracie, o urýchlenie privatizácie a zlepšenie životného prostredia. Má image najľavicovejšej strany (bývali komunisti).

3. Kresťansko - demokratické hnutie - KDH

Je najrozhodnejším zástancom parlamentného postupu pri riešení krízy a najrozhodnejšie odmieta rozpustenie SNR a vypísanie nových volieb. Prikláňa sa k názoru, že súčasnú úroveň sociálnych istot treba zachovať. Asi štvrtina je za slovenský štát. Mečiar si nezískal jej dôveru.

4. Slovenská národná strana - SNS

Priaznivci SNS považujú za hlavné priority dosiahnutie zvrchovanosti Slovenska, zabezpečenie sociálnych istot a zlepšenie životného prostredia. Viac ako polovica je za samostatný slovenský štát, iba necelá štvrtina podporuje myšlienku federácie.

Ešte vo väčšej miere ako SDL podporuje zachovanie sociálnych istot za cenu spomalenia ekonomickej reformy a takmer bez výnimky veria premiérovi Mečiarovi. Spolu s SDL sú najradikálnejšími prívržencami rozpustenia SNR a vypísania nových volieb.

5. Demokratická strana - DS

Za hlavné priority považuje vstup do Európskeho spoločenstva, otvorenia sa zahraničnému kapitálu a urýchlenie privatizáciu, za menej potrebné považuje dosiahnutie zvrchovanosti Slovenska (podobne ako VPN a Együttélés). V DS je vyšší podiel zástancov federatívneho usporiadania ako u iných strán. Pokiaľ ide o ekonomickú reformu považuje za potrebné zachovanie dnešnej úrovne sociálnych istot.

6. Verejnost proti násiliu - VPN

Považuje za hlavné priority začlenenie sa do Európskeho spoločenstva, otvorenie dverí zahraničnému kapitálu, urýchlenie privatizácie a za menej potrebné dosiahnutie zvrchovanosti Slovenska a zabezpečenie sociálnych istot občanstva. Takmer dvojtretinová väčšina je za federáciu, výrazne odmieta alternatívu samostatného slovenského štátu ako aj alternatívu rozpustenia SNR a vypísania nových volieb.

Po tejto stručnej charakteristike hlavných predstaviteľov politickej scény na Slovensku - k voľi úpinosti treba ešte spomenúť stranu zelených (SZ) a maďarskú stranu (Együttélés) uvedieme niektoré zásadné uzávery analýzy, pokiaľ ide o otázky štátnej zvrchovanosti a ekonomickej reformy.

Dopadená agentka

BERLÍN (čtk). — Německá policie zatkla v úterý večer Sonju Lüneburgovou, významnou agentku bývalé východoněmecké státní bezpečnosti (Stasi), po které se pátralo šest let. Byla dopadena ve svém bytě u Berlína. Tuto bývalou východoněmeckou občanku Johannu D., které měla krycí jméno Sonja Lüneburgová a které je dnes 64 let, vyslalo ministerstvo vnitra NDR v ro-

ce 1987 s »tajnou špionážní misí« do západního Německa. Nejprve pracovala pro poslance Spolkového sněmu Borma (FDP) a v letech 1976—1985 působila jako sekretářka tehdejšího předsedy FDP a později spolkového ministra hospodářství Martina Bangemanna. V srpnu 1985 beze stopy zmizela.

SONJA JE NEJEDINÁ AGENTKA, KTEROU JSME HO, CHYTLI JSME HO V NOCI...

Východoněmecký odliv

BERLÍN (čtk): Počet obyvatel žijících na území bývalé NDR trvale klesá. Příčina tkví ve velmi nízké porodnosti, která je podle oficiálních údajů nejnižší za posledních 40 let, a také v neopadající vlně odchodu východních Němců do západních spolkových zemí. V době pádu Honeckerova režimu měla NDR 18,8 miliónu obyvatel. Počet lidí, kteří od té doby odešli z východního Německa, je odhadován téměř na jeden milión.

Zavržená mince

LONDÝN (čtk): Všechny 272 stanic podzemní dráhy v Londýně se od července obrátí zády k 50pencové minci. Mechanici nastavují pracovní dny, aby ji automaty na řízdenky metra odmítly. Minci tvaru sedmiúhelníku pomohl ke špatné pověsti v londýnském metru desetník. Když některý Londýňan připojil ke kulaté desetipencové minci plátek plastu, vnímá ho automat jako minci padesátipencovou. Správa podzemní dráhy tak přicházela o 250 000 liber ročně.

[Vr]: Počítače, kopírky, fotoaparáty, diktafony, 400 druhů kalkulaček a další spotřební elektroniku známých zahraničních značek jako je Olympus, Panasonic, Fuji, Sony nebo Utax nabízí první pražské prodejna obchodní firmy ALFA electronic, spol. s r. o., v ulici Na příkopě. Podnikatelé Petr Horáček a Tomáš Kouba ji zřídili z bývalé drogerie získané před měsícem v dražbě do pronájmu za 1 100 000 Kčs. Ode dneška, od 9 hodin mohou tedy zákazníci sami posoudit pravdivost tvrzení majitelů: »Nevíme v Čechách o žádné firmě, která by prodávala podobné značkové zboží za nižší ceny...«

Francouzský frank	5,22	(5,22)
1000 italských lir	23,78	(23,78)
Rakouský šilink	2,52	(2,52)
Německá marka	17,75	(17,74)
Švýcarský frank	20,66	(20,78)
Americký dolar	31,84	(31,84)
Anglická libra	51,84	(51,96)

(V závorce jsou kursy z včerejšího dne.)

Poslední sovětský voják opustil v sobotu ve vsi tichosti maďarské území. 45.6.

POZRI SA, OPĀT TEN HUNCULSKÝ PRAGOCENTRIZMUS!

Československo navštívil počátkem května britský následník trůnu, princ Charles s chotí Dianou. Princ je znám svým kritickým postojem vůči výstředkům moderní architektury a jako přívrženec ekologického hnutí. Nedávno měl na ekologické evropské konferenci referát, v němž horlil proti automobilům. Zvědaví žurnalisté však přišli na to, že na návštěvu Československa, kam pochopitelně přiletěl letadlem, byl vyslán na cestu 1400 km velký pancéřovaný Bentley s motorem 6,7 litru, ačkoliv britské velvyslanectví v Praze má k dispozici rovněž pancéřovaný Jaguára. Mluví Buckinghamského paláce na omluvu uvedla, že jde mimo jiné také o propagaci britského autoprůmyslu.

Jsmo zvědaví, kolik Bentleyů, cena kolem 200.000 Fr, bratru za 4 milióny Kčs, se podaří v ČSFR prodat.

Traf Hitler Stalin?

Berlin - US-Gehelmdokumente aus dem Jahr 1940 weisen darauf hin, daß sich Hitler und Stalin am 17. Oktober 1939 in Lemberg getroffen haben. Das fand der sowjetische Historiker Nadshafow heraus. Bisher war man immer davon ausgegangen, daß sich Hitler und Stalin nie begegnet waren.

• Vyšší ceny benzínu platí od včerejška v Polsku. Litr 86oktanového benzínu stojí nyní 4200 zlotých (asi 0,36 dolaru), speciál s 94 oktany je k máni za 4500 zlotých (0,39 dolaru) a 98oktanový super se prodává za 5100 zlotých (0,44 dolaru). ... TO JE ASI ...

Z kuchyně pro krásu

Už naše babičky věděly, že láku z okurek je velká škoda. V době, kdy ještě nebyly pleťové krémy, si lákem natíraly popraskané ruce, lák pokožku příjemně zjemnil. Asi by jej nemusíme vylévat. Buď jím podlijeme maso, omáčka tak dostane pikantní chuť, nebo jej použijeme jako naše babičky - na ruce.

Každou ženu zdobí pěkně upravený účes. Mnohá z nás se už naučila při péči o svou «křítel» používat bylinky - heřmánek, kopřivy nebo odvar z listů vlašských ořechů. Věřivo našim vlasům však dodá i obyčejná domácí majonéza. Zlutek třeme v míse, přikápeváme slunečnicový olej. Vzniklou hmotou masu mírně zahřejeme ve vodní lázni a nanereme na vlasy. Po dvacetiminutovém zábalu vlasy pečlivě umyjeme.

Pokud se ráno probudíme a máme malinká, opuchlá, nebeská očička, nic nám neposlouží lépe než obyčejný gruzínský čaj. Příjemně teplý odvar dodá očím to, co jim v tu chvíli schází - výraz, lesk... Tampóny gázy namáčeme do čaje a na pět minut přikládáme na oči. Taková procedura ovšem vyžaduje vstát o pět minut dříve.

Vymačkaný citron také nepatří rovnou do koše. Můžeme jím přetřít dávně, pokud nás trápí paradentóza, sněbo jej použijeme na naše paty, které po zimě často připomínají struhadlo. Neočistená chodidla vypadají v letních sandálech odpudivě, proto můžeme po koupeli natřít stvrdlou kůži právě vymačkaným citronem. Otlaky změknou a dají se lépe odstranit.

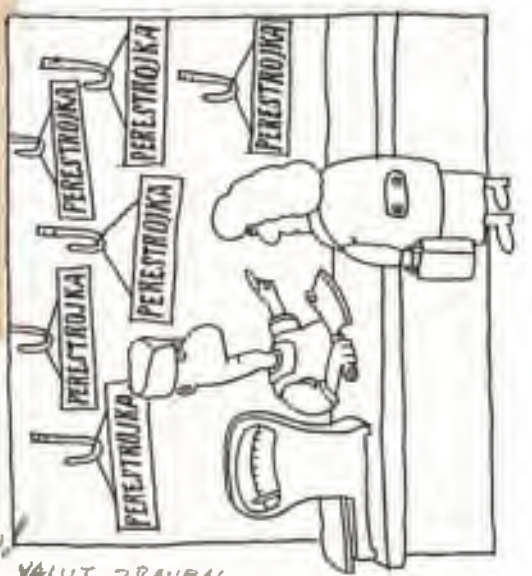

Samosebou, použít WC je zdarma, ale otevření kabinky stojí dvě koruny.

BOŽKA, TO JE HRŮZA. V TOM KOUŘI A SMOGU ZMIZELA I RUDÁ ŠÁŘE NAD KLADNEM!

ŘÍKÁ SE O VÁS, PANE DOKTORE, ŽE MÁTE NADLIDI. PROČ?

BYL PANENKÝ SILNÍCI SILNÍCI, POTHALI JĚ CIZINCI, CIZINCI DVA: KAMPYK ŠLAPKY KAH JDPTE, KTERA' SE HNOU PŮYBETE? JA', JA' ZA PADIKÁ MAREN A ZA CHVILI BYL FREHŮK VALUT ZBAVEN...

Dva kováři
Jaké je to hezké
dvacet tajných v městě.
Když budem dál sametoví,
bude jich tam dvě stě ...

Červený šáteček
Červený šátečku,
kolem se toč!
Děti tě nechtějí
ty nevíš proč?

S touto otázkou jsme se v posledních dnech obraceli na náhodné chodce v několika českých městech. Jejich odpovědi jsou jasným důkazem nespokojenosti obyvatel s postavením a úlohou našich bezpečnostních orgánů.

MUDr. Václav JANDÁK, 43, internista, Praha 1: Náš obvod patří mezi ty, kde je největší nárůst kriminality. Právě do centra města se stahují závodové živly snad z celého státu. Praha by potřebovala navíc asi tisíc policistů, ale jak se zdá, o toto povolání v současné době není zájem. A tak musím přiznat, že se ve svém bydlišti příliš bezpečným necítím.

Ing. Ivan BARTOŠKA, 34, soukromý podnikatel, Praha 4: Čtvrtý pražský obvod je nejlidnatější z celého hlavního města. Příliš bezpečno tam, ale není. Pálí nás i problémy s příslušníky rómské národnosti. V Praze jich žije asi 40 000 a podílí se na více než 40 procentech všech kriminálních činů řešených před soudy milionového velkoměsta.

Ivana KREUTZOVÁ, 28, učitelka, Karlovy Vary: Dneska aby se slušný člověk bál chodit po městě ve dne i v noci. Přestože centrum střezí »černí šerifové«, mám strach večer jít sama po městě. Třeba jen z kina domů — a to mám skoro za rohem.

Josef WOLF, 26, zedník, Cheb: Pytel cementu zvednu jako nic, ruce mám jak lopaty, takže se o svou bezpečnost příliš nebojím. Ale co když vám někdo vrazí kudu do zad?

Marie TONDROVÁ, 31, prodavačka, Teplice: Moc bych se rozmyslela večer vyjít z domu. Byť s doprovodem. Nechci zažít na vlastní kůži to, co se ve zdejších městě stalo již jiným ženám. Ale ani majetek nám nikdo nechrání. Nedávno zde vykradli obchod. Pachatele chytily, ale prokurátor ho zase pustil. Takže bude krást dále, protože soud na něj vazbu neuvrhne... Cožpak je to v právním státě možné?

Alois KRÁSA, 38, číšník, Píseň: Bezpečnostní situace nejen u nás, ale myslím, že i v celém státě je neudržitelná. Rvačky, výtržnosti, loupeže — to vše je na denním pořádku. S cikány také nikdo nehne. Kradou, přepadají, kšeftují bez povolení, vekuší, žebrají a neplatí čínže. Tohle je snad možné jen u nás.

Jan KRÁL, 76, důchodce, Rokycany: Vycháším z domu jen v nejnnutnějším případě, a to ještě jen ve dne. Musím si hlídat být před zloději. Cožpak už bylo málo přepadení starých lidí přímo doma? Chce to

chybí lidé, nejsou finanční prostředky, ne- ani ani vhodná legislativa. Snad aby národ uspořádal dobrovolnou sbírku a z jejího výtěžku si lidé platili bezpečnost. Kam ale potom jdou ty obrovské částky, které stát dostane od pracujících na daních?

Helena VOTOČKOVÁ, 62, dělnice, Vodňany: Pan prezident Havel to asi s tou amnestií myslel dobře, ale dopadlo to prachobidně. Zvýšila se kriminalita, snížila osobní bezpečnost. Mám nyní syna u policie a ten říká, že mají malé pravomoci. Už aby tedy byl projednán ten nový zákon.

Cítíte se ve svém bydlišti bezpečně?

pořádný zákon, rezoluci policii. Jinak se kriminální živly nebudou ničeho bát.

Karel WOHLŠCHLÄGER, 58, zemědělec, Český Krumlov: Nebydlím přímo ve městě, spíše v příměstské obci. Ale i tam máme strach z násilí, krádeží. Policie nemá lidí, ani autoritu a techniku, takže hlídková činnost skoro žádná, obvodní oddělení VB fungují minimálně.

František KAMIŠ, 34, elektrikář, České Budějovice: Prý klivka kriminality ještě u nás nedosahuje evropského průměru, řekl nedávno ministr vnitra dr. T. Sokol. A to krádeže a násilnosti jsou na denním pořádku. Dokud se nezlepší práce policie a soudů, budu se ve svém bydlišti bát.

Jana VAVERKOVÁ, 17, studentka, Klatovy: Obdivuji se kamarádkám, které jezdí autostopem. Je to snad jeden z nejbezpečnějších způsobů, jak se dostat do malet. Všichni řidiči nejsou stejní, ale cožpak mohu každého před nastoupením »lustrovat«?

Lada FALLEROVÁ, 24, v domácnosti, Strakonice: Mám sice pro strach udělanou, ale musím přiznat, že nebezpečí přepadení dnes na vás číhá na každém kroku. Policií přý

Věra VRBOVÁ, 72, důchodkyně, Jindřichův Hradec: Za první republiky měl četník i policajt autoritu. Se železnou pravidelností obcházel svěřený úsek, znal všechny lidi i jejich osudy a starosti. A dnes? Záplava cikánů ze Slovenska, vězňové rozbíjejí zařízení káznice, a div, že si neporoučí, co chtějí k večeři. Ona by se ta demokracie přece jen neměla vykládat tak jednostranně.

Václav MACH, 45, chemik, Třeboň: Cítit se ve svém bydlišti bezpečně. K smíchul Vždyť policie nemá žádnou autoritu! Dejte jí už konečně odpovídající zákony, techniku a ostatní vybavení, jako je to jinde ve světě.

Hana SMÍDOVÁ, 38, účetní, Tábor: Policie dnes pracuje se starou technikou, nemají auta, navíc málo benzínu, autoritu ztratili »sametovou revolucí«. To vše by se mělo, co nejdříve změnit za přispění nového zákona o policii. A na vybavení policie by se nemělo šetřit. Vždyť jde o majetek a bezpečnost nás všech.

LEGENDA A SKUTEČNOST SV. LUDMILA A SV. VÁCLAV

Ve druhém a třetím čísle kulturně historické revue *Dějiny a současnost* v r. 1990 uveřejnil Dušan Třeštlík dva články vzájemně plněící zcela přesné předpisy a jenz hnují se k zavržení sv. Ludmily na Te- tinně a k zobrazení sv. Václava ve středověkých legendách. V úvodu k historii Ludmily zapřadení si klade znanou kriminalistickou otázku — *cul bono?* A protože odpověď nenalézá v tom, že šlo o dě- zavraždění sv. Václava jeho bratrem Bo- lestavem, uchýlil se k rozboru rodinných mikroztahů, totiž ke klasickému konfliktu mezi tchýní a snachou, v našem pří- padě mezi sv. Ludmilou a Drahomírou, který graduje politickou zápletkou profe- zenské orientace Ludmily, inspirované knězem Pavlem. Proto přý se Drahomira musela nakonec své tchýně zbabít vraždou a banorské kněžně vyhnat z země. Pak následuje vlastní Třeštlíková fabule přáb- ěhu vraždy na Tertíně a v závěru se dovi- dáme, proč vráhové Ludmilu neslali mě- tak zpočetila prolitím krve své mučednic- tui pro Krista. Podle Třeštlíka vykonávali vraždu rltudní, protože Ludmila neměla být zaprázděna, ale obětována, poslána na onen svět za svým manželem Bořivojem, jak bylo dobrovolně zvoleným údětem slovanských vdov i vdov Varjagů na Rusi. Toto turzení i z hlediska detektivního po- stupu, který si parrně Třeštlík pro svůj článek zvolil, je poněkud — na pováž- nou, když vezmeme v úvahu datum smrti Bořivojovy, již sám Třeštlík klade do r. 889/889, a Ludmily, kterou uvádí k ro- ku 921.

Třeštlík vychází ve svých kombinacích, hypotézách i závěrech především z textu legend. Naprosto jasně to vidíme v jeho spekulování o rodinných poměrech a vzta- zích na přemyslovském dvoře. Ide např. o motlu Václavovy úřchovy hbitičku Lind- mlou a o motlu jeho vzdělávání. Třeštlík vidí tyto motly pouze v souvislostech možných politických a společenských zá-

prodej, protože se nemožno dohodnout se zástupci Doprvních podniků o lepších podmínkách. Výsledkem asi bude zvýšený počet černých pasažérů, kteří se budou prá- vem vymlouvat, že jízdenky nesehnali. Za chvíli se možná trafikanti nedohodnou s vydavateli a přestanou prodávat noviny a nakonec třeba i tabákové výrobky, tak- že asi děti budeme posílat do trafiky pro...?

ANEB SV. OLGA A SV. VÁCLAV...

PRO CO DO TRAFIKY

Soukromí podnikatelé — vydražitelé pro- dejen a stánků tisku a tabáku ustavili v Praze Unii trafikantů pražských a zvo- lili si svého starostu. Hned první akcí bylo prohlášení, že s okamžitou platností pozá- stavují nákup jízdenek MHD (a tedy asi

Nejsme jen chodící reklama

Od 1. června je můžete potkat v pražských ulicích. Mají na sobě elegantní modré uniformy, na nichž nejsou k přehlédnutí znak firmy i odznaky městských částí obvodu Prahy 1 a visačka osobního průkazu strážce. Kontrolují pouliční obchodníky, odpovídají na dotazy turistů. Prostě jsou vidět.

Reč je o příslušnících nejstarší detektivní kanceláře světa — společnosti Pinkerton, která uzavřela smlouvu s Obvodním úřadem Prahy 1 a od začátku června operuje v centru města. »Rozhodně však nevyčistí Prahu, jak o tom psaly jedny pražské noviny. Naše agentura v žádném případě nenahrazuje ani nezastupuje policii, ale zabezpečuje základní úkoly na poli místního veřejného pořádku do doby fungování městské policie,« říká ředitel pražské pobočky Pinkerton V. Blažek.

Náplň práce tvoří kontrola všech pouličních prodáváčů, zda mají potřebné povolení, sledování drobných výtržností (např. polyčky opilců, rušení nočního klidu, rozbití výlohy, převrácení popelnic), kontrola nepovolených skládek, zabezpečení stavenišť, kontrola veřejných produktů, koncertů. Příslušníci agentury mají možnost na místě udělit blokovou pokutu do 500 Kčs nebo zahájit přestupkové řízení. Mají i pravomocí předvést osoby na policejní stanici. Jsou vyzbrojeni obuškem a slzným plynem, které mohou použít ke své obraně, případně i v situacích ohrožujících zdraví nebo život občana. Do konce měsíce bude každá

hlídka vybavena vysílačkou napojenou na vlastní centrálu, která bude v přímém kontaktu s policií. Zatím pracuje dvaadvacet strážných, od 1. 7. by jich mělo být padesát, a budou sloužit od 10 do 02 hodin.

Pokračuje přijímání nových uchazečů (jichž je mimochodem dost), kteří musejí projít náročnými psychologickými i fyzickými testy. Preferuje se inteligence, schopnost rozhodování, znalosti. Do doby vyjasnění otázky bývalé Státní bezpečnosti nepřijímá Pinkerton její bývalé příslušníky.

Za první týden nahlásili strážní 72 přestupků, udělili 45 pokut ve výši 11 200 Kčs, zadrželi a předvedli na policii skupinu Romů, kteří na Václavském náměstí okradli zahraniční turistku, a jednoho zloděje cigaret z prodejny tabáku.

První týden, myslím, potvrdil potřebnost a užitečnost takové služby. I když skutečnou bezpečnost musí zajistit státní policie, přítomnost těchto hochů v uniformách na ulicích má svůj prokazatelný psychologický a preventivní význam. A na úplný závěr jednu poznámku: když OÚ v Praze 1 uzavřel smlouvu s touto renomovanou společností, měl by jejím příslušníkům zajistit alespoň odpovídající služebnu se základním vybavením. Místnost, kterou strážní zatím dostali, je totiž naprosto nevyhovující...

popravených a umučených druhů a vysívali jasný požadavek: Obnovit Čs. obec le gionátskou, již založili v roce 1914 T. G. Masaryk a M. R. Štefánik. Pobočky této nanejděš mravně organizace existují v mnoha státech, pouze doma byla zrušena.

Obrázek z informačního letáčku pro severočeské děti. Má jim objasnit, proč musí nosit do školy i na hřiště nepohodlný respirátor.

Smrtelné jedovaté ovzduší - také jedno z dědictví komunismu, jedna tzv. socialistická jistota!

REDAKCE JE VIDĚLA V AKCI - I SE PSEH!

AUKCE TENTOKRÁT SE ZTRÁTOU

Nedělní aukce v budově Magistrátního úřadu hl. města Prahy nesla tentokrát punc určité výjimečnosti — jednak šlo už v pořadí o stou aukci na území hlavního města, jednak se na ní dražily výlučně jen ty provozní jednotky, které při své premiéře v aukci neuspěly. Ano, šlo o druhé kolo, v němž podle zákona dostávají šanci i zahraniční zájemci. Absence aut s cizími poznávacími značkami před budovou magistrátu dávala však tušit ještě před zahájením dražeb, že zájem ze zahraničí nebude zdaleka takový, jaký se očekával.

Na programu byl prodej deseti provozních jednotek, až na dvě výjimky i nemovitostí. Jednou z výjimek, u nichž se jednalo pouze o nájem, byla restaurace Černý pivovar na Karlově náměstí poblíž naší redakce. Současná úroveň restaurace nás zatím příliš nelákala k polednímu občerstvení — dojde ke změně k lepšímu? Pro odpověď jsme si zašli do aukční síně.

Vyvolávací cena necelých jeden a půl miliónu korun se jak k poměru tržeb za minulý rok (přes 10,5 mil.), tak i k strategickému umístění v centru Prahy nám nezdála tak vysoká. Jedni dva zájemci licitovali opatrně, s pravidelnými příhozy po deseti tisících, až se konečná cena zastavila na 1 mil. 550 tisících Kčs. Za tuto cenu se zatím na dobu dvou let (výhledově po schválení novely zákona o malé privatizaci na pět let) stali jejími novými majiteli H. Zachová a E. Čučka.

Jako třetí byl v pořadí dražeb zařazen obchodní dům Chrupa na Chodově v Praze 4. Jeho vyvolávací cena 44,5 mil. včetně nemovitosti a pozemku se pro jediného zájemce v prvním kole zdála příliš vysoká. Ale ani ve druhém kole na její vyvolávací cenu žádný z šesti přihlášených dražitelů nerefletoval, a tak poprvé (a nikoli naposled) zahájil licitátor inženýr I. Gavlas dražbu holandského typu. Pokud není mezi účastníky žádný zahraniční zájemce, zákon při ní povoluje ve druhém kole jít s cenou dolů až na 20 procent vyvolávací ceny.

A tak se stalo, že JUDr. M. Vacek, který byl jediným zájemcem o tento obchodní dům už v prvním kole, ho získal za pouhých 13 mil. 351 tisíc. Čtyřicetiletý M. Vacek, který byl mimochodem nejvážnějším konkurentem firmy Fanda při prodeji proseckého Prioru, žil od roku 1983 v Kalifornii, odkud se k nám v březnu natrvalo vrátil. Říká, že obchod je jeho hobby, což konečně potvrzují už jeho dvě soukromé prodejny — Saffir v podchodu metra na Můstku a Bio-Market v Teplické ulici v Praze 9 na Střížkově. Chrupu chce obhájit o nové služby, jako např. pekárnu. S tím jsou spojeny investice, které se podle jeho odhadu budou pohybovat mezi 5–10 milióny korun.

M. Vacek, coby novopecený majitel obchodního domu, aukční síň neopustil — ucházel se ještě o prodejnu potravin v Jiloních. I tato prodejna, jako v ten den mnoho dalších, byla prodána formou holandské dražby. Ani tentokrát ho štěstí neopustilo — z původní ceny 8 mil. 71 tisíc korun jí nakonec získal za pouhé dva mil. 421 tisíc. Obchodní duch pana doktora si s ušetřenými penězi — a není jich málo, téměř 37 miliónů — jistě dobře poradí...

Obnovit Čs. legii

(re): Na pozvání Sdružení zahraničních vojáků — Západ se v Praze uskutečňuje po desítkách let ojedinělá událost — celosvětový sraz čs. vojáků, bojujících za války v zahraničí. Sešli se včera ve Vnohradském divadle, uctili památku padlých,

Jméno asi neřekne v Československu mnoho. Na Nový rok 1991 zemřel v USA Frank Švehla, bývalý vydavatel a šéfredaktor Amerických listů a Nového světa, dvou týdeníků, které se zapsaly do dějin Československé Ameriky. Americké listy by letos oslavily 126 let svého trvání. Bohužel, od října 1989 nevycházejí. V říjnu 1989 totiž byl jejich hlavní redaktor raněn mrtvicí a ochrnul.

Frank Švehla vystudoval v Lipsku, v Praze pracoval v Orbisu, po roce 1948 celou dekádu pro New York Herald Tribune, roku 1956 dal dohromady svou vlastní typografickou společnost, kde vydával Peroutku, Hostovského, Feierabenda a desítku dalších, básníka Klátila například. Při své cestě po USA na sklonku šedesátých let navštívil redakci i tehdy začínající dramatik Václav Havel.

Americké listy, nejrozšířenější československo-americký týdeník v USA (několik let vycházel i s mutací Evropské listy) dokázaly udržet exilovou komunitu pohromadě. Autor těchto řádků navíc může osobní zkušeností dosvědčit lidskou kvalitu vydavatele, který doslova do posledního dne dlouhého a zaslužilého života (100 let) dodával ducha Masarykovu spoluputovateli Ruskem roku 1917, básníku a spisovateli J. Martínkovi (Martínek zemřel v indiánské chatrči v Arizoně).

Frank Švehla do posledních minut svého aktivního života nepřestával upozorňovat na osudy čs. dissidence, nezapomenul na ně, a na Václava Havla zvláště, ani při každoročním setkání zástupců etnického tisku s prezidentem USA, při Československých dnech či při Čs. týdnu, vyhlášeném Ronaldem Reaganem. Po ochrnutí ztratil schopnost komunikovat anglicky a musel být umístěn do ústavu.

V prosinci 1989 přizval autora těchto řádků Josef Topol na malé posezení s Václavem Havlem v Klášterní vinárně. Autor využil této příležitosti, aby upozornil na osud Franka Švehly, a na to, že by se snad měla najít možnost dovolit mu zemřít doma. Ale byla velká doba, a byly jisté i jiné starosti, než starat se o lidi, kteří za československou věcí i za Václavem Havlem osobně stáli v době, kdy skutečných přátel bylo pomálu. I v USA, kde mnozí krajané byli vlivní a slavní.

V březnu 1990 autor odeslal Václavu Havlovi osobně, jeho kanceláři, Evě Kantůrkové, Karlu Srpovi a Josku Skalníkovi, nejbližšímu okruhu adresáta dopis, ve kterém na nedobry osud Franka Švehly opět upozorňoval. Podle tvrzení Karla Srpa byla přinejmenším jeho kopie Václavu Havlovi osobně odevzdána. Odesílateli však nikdo nikdy neodpověděl a Frank Švehla zemřel v místě, kde se nemohl s nikým domluvit, a kde se nikdo nemohl domluvit s ním.

Domnívám se, že nedostatek vděčnosti patří k nejhorším lidským vlastnostem. Dovolím si dokonce vzpomenout knížete Soběslava, který podle staré pověsti kdysi táhl do boje, když mu do cesty poklekla vdova, která naléhavě žádala vládaře o pomoc.

"Hned, jak se vrátím z boje," pravil prý kníže.

"A co, když v boji padneš, pane," tázala se vdova?

I zastyděl prý se vladař Soběslav, sestoupil s koně a šel vykonat to, o čem ho vdova žádala - vladařský akt spravedlnosti.

Může být něco přednějšího, spravedlivějšího, než pokusit se ulehčit odchod ze života starému, bezmocnému a zaslužilému člověku? Navíc člověku, který se za určité lidi bral v době, kdy se o jejich nedobré bytí tak přemnoho z dnešních přátel nestaralo?

Nemyslím, nemyslím. Ale už je pozdě i na stud vladařův.

"... Jaroslav Vojta měl nádhernou logiku.

Jednou hrál v ruské hře "Nezapomenutelný rok". Hrál rudoarmějce s rukou v pásce a měl výstup v jednom obraze - mělo to asi 30 obrazů - a jednou nepřijel včas. On vždycky říkal tomu garderobierovi: Já vím, že jdu ve čtvrt na deset na scénu, takže v devět jsem tady.

A jednou bylo už čtvrt na deset a Vojta nikde, takže za něho to odběhl zahrát asistent režie Karel Pech. Odehrál to a teprve potom se přihnal Vojta, kterej u nich v Modřanech vletěl do tramvaje a řek fidiči: Tady máte stovku a nezastavuje až u Národního divadla. Jak tak projížděli stanicema, lidi mávali a von přijel v pyžamu, přes to měl svrchník, ale jeho výstup už skončil.

A oni mu říkali: Jaroušku, jak jsi mohl zapomenout na hru, která se jmenuje "Nezapomenutelný rok"?

A on povídá: Když já si strašně pletu to "Výnosné místo" s tím "Čestným soudem" - to byly další dvě ruské hry na Národním divadle.

Oni říkali: No dobře, ale vždyť ty nehraješ ani v "Čestným soudu" ani v "Výnosném místě"!

A on povídal tak bezelstně, jak to jen Vojta uměl: No a proto jsem nepřijel!"

"... Přišel jednou za mnou Jirka Sovák, to je taky velkej srandista, a povídá: Přestávám se zajímat o lidi a studuju koně!

Říká: Co blběneš s koňma?

A on říká: Byl jsem na návštěvě v hřebčinci a tí hřebci jsou ustájeni po jednom a přivázáni řetězem ke zdi, aby se necukali. A vidím, že tam na konci v koutě je takovej starší hřebec a žere voves. A když kolem těch hřebců jdou klisny, ty hřebci se rvou od těch řetězů a bušej kopytama do vrátek: buch! buch! a chtěj za těma klisnama. A já pozoroval toho staršího, kterej žral ten voves a věděl, ten kůň věděl, že když neprojeví vášně, tak že ho vezmou na jatka, tak vždycky, když šly ty klisny, tak jen tak zvedl hlavu a udělal Húúúú - a žral dál!

A Jirka mi říkal: No vidíš, to je náš případ. Ty musíš projevit zájem - ale hlavní věc je to žrádlo!"

KUPŘEDU
ZPÁTKY
DO EVROPY

Baťa míří do Zlína

(ent): Po květnové dohodě o vstupu firmy Baťa Shoe Organization do výroby a prodeje obuvi v České republice již nabývají obrysy spolupráce společnosti Baťa-Československo s a. s. Svít Zlín konkrétní rozměry. Blížší údaje nám k tomu řekl tiskový mluvčí Svítu ing. J. Stokláška:

»Vedení a. s. souhlasilo s tím, aby se tato společnost stala 100% držitelem akcií divize Svítu v Dolním Němčí na Hodonínsku (s asi 400 pracovníky), snaží se však o to, aby část akcií mohl odkoupit také zaměstnanci této divize. Negativně se však Svít staví k zájmu firmy Baťa odkoupit podnikové prodejny Svítu v Praze, Brně a Zlíně, neboť zde chceme i nadále prodávat. Intenzivní jednání o spolupráci se v těchto dnech chýlí ke konci. Naši snahou je vytvořit společný podnik s firmou Baťa přímo ve zlínském areálu Svítu, aby se tak snadněji rozšiřovalo baťovské know-how. Zda tyto rozměry vyjdou, ukáže snad již tento měsíc.«

.. ALE UŽ TO NEBUDE ONO ..

1. Sparta	30	15	9	6	58:28	39
2. Slovan	30	16	6	8	47:27	36
3. Olomouc	30	16	5	9	52:34	37
4. D. Sređa	30	12	11	7	39:36	35
5. Ostrava	30	14	4	12	50:34	32
6. Čech	30	13	6	11	44:36	32
7. Inter	30	10	10	10	41:42	30
8. B. Bystrica	30	11	8	11	35:37	30
9. Slavja	30	10	10	10	44:48	30
10. Prešov	30	10	9	11	42:40	29
11. Dukla	30	12	5	13	38:52	29
12. Vítkovice	30	12	4	14	47:52	28
13. Bohemians	30	10	7	13	35:50	27
14. Hc. Král.	30	10	7	13	33:52	27
15. Nitra	30	9	7	13	30:35	25
16. Brno	30	2	8	20	20:52	12

JE TO OPĚT SPARTA

Tak přece jen Praha zasáhla do sporu uvnitř VP. Učinil tak Alexandr Dubček svým faxem. Nemůžeme při této příležitosti nezpomenout na tak zvanou emšskou depeši. Ta vyvolala válku mezi Francií a Pruskem, ta Dubčekova urychlila rozštěpení VP.

Po přečtení Dubčekova textu, kterým se jednoznačně postavil na stranu premiéra Mečiara, Kňažko s Mečiarom ihned opustili jednání a oznámili založení vlastní platformy. Dubček v ní bude mít možná ne nevýznamné místo. Bude to posila?

Postavení Alexandra Dubčeka v novodobých dějinách Československa je zvláštní. Všechny druhy socialismu, které jsme museli prožít, jsou spojeny tak či onak s jeho jménem. V prvním, budovaném do roku 1960, sbíral zkušenosti. Ve "vybudovaném" po roce 1960 už byl zkušeným aparátníkem. Socialismus s lidskou tváří uvedl do života a sám jej taky pohřbil: podpisem kapitulaceho protokolu v Moskvě v srpnu 1968 a podepsáním "průgelpatentu" o rok později ve funkci předsedy tehdejšího FS. Podle onoho zákona byli bití a zavíraní lidé, kteří v srpnu 1969 demonstrovali - pro Dubčeka. Ilusovali i pro pobyt sovětských vojsk v naší zemi, později na dvacet let nuceně opustil politickou scénu.

V odporu proti normalizačním kmoťrdm hrál Alexander Dubček úzkostlivě sólový part. Čekal nekompromisně na stranickou rehabilitaci. Zda se jí dočkal, může posoudit dnes jen on sám.

Faxem se do jisté míry vrací Dubček do aktivní politiky. Funkci předsedy FS v Praze může totiž považovat spíše za reprezentativní, zatímco v nové Mečiarově platformě se mu otevírají možnosti už snad ani nečekané. Předpokládám totiž, že tam nebude chybět silný náboj národní a sociální demagogie. Jak daleko je od těchto pitřfů k formě nějakého socialismu? Zažili jsme budovaný, vybudovaný, s lidskou tváří, reálný a obnovovaný. Jak figura ukazují, tentokrát by to mohl být socialismus národní. Pán Bůh s námi a zlý pryč!

(Jiří Hanák: Národní socialismus? L.N. 8.3.91)

Chvilí poté, co prezident Bush hovořil v parlamentu o českém a slovenském národě v diplomatických superlativách, hovorovalo mezi obcemi Dubenec a Nouzov sovětské dopravní letadlo. Posádka zázrakem přežila, letadlo zůstalo pár metrů od vesnice rozložené na několik ohořelých částí a na mokřem oraništi zbyl jen jeho náklad: americké cigarety.

Nedělní Deník Čs. televize ukázal ohořelé trosky a českého člověka jak kradle. Byl to tentýž, který se chce vracet do Evropy a jenž ve jménu "lásky a spravedlnosti, která musí zvítězit nad lží a nenávistí" svrhl komunistickou totalitu. Občan svobodného Československa, rok po sametové revoluci. Bez uzardění, beze strachu z televizních kamer bral po desítkách krabičky Winstonek, nakládal lup do auta a odvážel si jej domů. Někteří přibrali i děti, aby se přiučily. Česká policie (stejně jako slovenská již pár dní bez ministra) a elementární lidská morálka nikde. Zřejmě je v našich zeměpisných šířkách hyenismus stále považován za normální věc.

V šestnáctém století byli v armádě okrádači mrtvol. Když nešla bota dolů, uřízla se i s nohou. Od těch dob jsou lidé humánnější. Když po druhé světové válce někteří okrádali sudetské Němce, ne všichni to považovali za vlasteneckou povinnost. Proti rumunským uprchlíkům někteří "jen" demonstrovali, Vietnamce mlátíme také "jen" občas. Posádku havarovaného letadla jsme tentokrát odvezli do nemocnice a rozkradli "jen" cigarety. Nic nevdá, že mohou být nasáklé jedovatým leteckým palivem, hlavně, že je co kouřit.

Z ekonomického úpadku nám snad pomohou i Spojené státy americké, jak slíbil prezident Bush. Z morálního marasmu snad cigarety nasáklé leteckým palivem. Až budou v okolí Trutnova po jedné američce mnozí zvracet, snad budou přemýšlet o tom, že člověk se od hyeny liší i žaludkem.

(Vladimír Mlynář: Rok po revoluci, L.N. 20.11.90)

Zapovězené symboly opět zaválaly

Sokolské a Kmochovy pochody začaly včera dopoledne Václavským náměstím v Praze. Slavnostní shromáždění zde totiž měli příslušníci Sdružení čs. vojáků skupiny Západ, kteří po 45 letech se zase sešli pod bojovými prapory, z nichž mnohé byly ukryty před zraky národa plných 45 let, ač patřily vojenským jednotkám, které se zasloužily o ustavení našeho státu v roce 1918 i o osvobození ve druhé světové válce.

K účastníkům shromáždění promluvil plk. v. v. Tomáš Sedláček, předseda Sdružení vojáků skupiny Západ. Přivítal účastníky, kteří přijeli nejen z evropských států, ale i USA, Kanady, Jižní Ameriky, Austrálie, Afriky a Nového Zélandu. Bývalé vojáky pozdravil jménem federální vlády ministr zahraničních věcí Jiří Dienstbier, zástupce ČNR, pražského magistrátu a mjr. gen. št. v. v. Miloslav Kašpar, předseda Čs. obce legionářské v zahraničí. Na závěr velitel čs. letectva a protivzdušné obrany genpor. O. Kubizňák pozdravil účastníky jménem nynějších příslušníků Čs. armády. Následovalo slavnostní defilé k soše sv. Václava, kde byl položen věnec z čer-

ných, modrých, bílých karafiátů a kytice věřících máků. Tam jsme také měli možnost krátce pohovořit se třemi významnými protagonisty našich vojenských jednotek ve druhé světové válce:

Genmjr. Karel MRÁZEK: Stát na Václavském náměstí u sochy sv. Václava při takové příležitosti je opravdovými významnáním.

Genmjr. František FAJTL: Dnes je veliký den. Jeden z nejkrásnějších v mého životě.

Genmjr. František BURŠÍK: Loni jsem byl v Československu poprvé po 42 letech. Pozval mě pan prezident, aby mě vyznamenal a povýšil. Rád bych se vrátil z Londýna domů natrvalo. Pocházím z chudského Postřekova a chtěl bych jednou spočinout na hřbitůvku v Klenčí, kde leží vlastenecký kněz a spisovatel J. Š. Baar, kterému jsem jako kluk běhal pro tabák...

Radostnou slavnost na Václavském náměstí zakončila hudba pražské posádky slavnou polkou Škoda lásky, kterou v anglickém překladu Vyvalte sudy zpívali snad všichni spojenečtí vojáci za druhé světové války.

Vzpomínka na A. Lišku

(čtk): Pamětní deska armádnímu generálu Aloisu Liškoví (1895—1977) byla v sobotu odhalena v jeho rodišti v Záborčí u Malé Skály na Turnovsku. Shromáždění při této příležitosti připravilo Sdružení zahraničních vojáků ČSFR-Západ při federálním výboru Svazu bojovníků za svobodu a Slo-

venského svazu protifašistických bojovníků spolu s Obecním úřadem v Malé Skále pod záštitou prezidenta ČSFR V. Havla. Za druhé světové války se A. Liška stal ve Velké Británii velitelem první čs. smíšené brigády. Za výtečné výsledky mu v roce 1942 anglický král udělil záslužný řád C. B. E. (Commander of British Empire). Po válce se A. Liška vrátil do vlasti, avšak v roce 1943 již nečekal na uvěznění v důsledku zráty důvěry nového režimu. Zemřel v roce 1977 v exilu v Londýně.

Parašutista se vrací

JAN BABINEC byl již v r. 1939 vojákem z povolání. Při ústupových akcích naší armády z východního Slovenska se dostal

s hrstkou vojáků do Polska, kde začala jeho válečná anabaze. Parašutista, který byl koncem r. 1943 vysazen na území tehdejšího slovenského státu, zůstal po válce v armádě a únor 1948 ho zastihl jako důstojníka zpravodajského oddělení generálního štábu. Tušil, co ho čeká, a už začátkem března opustil vlast znovu. Po zastávkách v Německu a Anglii nakonec zakotvil v USA na významném místě letecké společnosti PAN AM, kde ještě dnes, třebaže v důchodu, vypomáhá. Nyní po 45 letech se J. Babinec do Československa vrátil jako předseda americké odbočky Čs. obce legionářské, aby se zúčastnil sjezdu Sdružení zahraničních vojáků. A jaké má dojmy a přání po své málem půlstoleté absenci ve vlasti? J. BABINEC: »Přál bych si, aby se náš stát obnovil v intencích předmnichovské republiky, té, kterou zakládali T. G. Masaryk, M. R. Štefánik a dr. E. Beneš. Měla by k ní konečně patřit i Podkarpatská Rus, vždyť to velmoči, tedy i Rusové, dr. Benešovi slíbili. Až se to stane, budu zase doma, vždyť z Podkarpatské Rusi pocházím.«

Rehabilitace západních letců

Rehabilitace západních letců

(ml): V budově ministerstva obrany v Praze se včera konalo shromáždění, v jehož průběhu odevzdal náměstek ministra A. Rašek čestné pilotní odznaky a dekrety o povýšení do hodnosti majora, podplukovníka a plukovníka in memoriam pozůstalým těchto hrdinů, jejichž jména i činy měly být vymazány z paměti českého a slovenského národa. Rozkazem ministra obrany ČSFR bylo tak plně morálně rehabilitováno 860 příslušníků čs. západního letectva, kteří padli v boji nebo zemřeli ve vlasti. Slavnostního aktu se rovněž zúčastnila delegace Svazu letců, přítomni byli také vojenští a letečtí přidělení vyslanectví zemí, po jejichž boku čs. letci bojovali proti nacistům.

Požadavky sudetských Němců, vyhlášenými v poslední době zástupci sudetoněmeckých landsmanschaftů i některými vládními představiteli SRN, je hluboce znepokojen Klub česko-bavorského přátelství. Žádá proto vládu ČSFR, aby veřejně odmítla požadavky sudetských Němců, a to jednou provždy.

> Neomezené právo na návrat

BONN: Sudetští Němci musejí mít podle předního činitele vládní strany Křesťanskosociální unie (CSU) W. Bötsche "neomezené právo na návrat". V rozhovoru pro magazín Bunte politik formuloval své požadavky bonnským představitelům slovy: »Sudetští Němci, kteří se chtějí vrátit do své vlasti, nesmějí být nijak diskriminováni.« V souvislosti s přípravou novoněmecko-polskou smlouvou, u níž CSU trvá na řadě změn, vyjádřil Bötsche naději, že v případě jednání s Československem se situace zlepší ve prospěch požadavků CSU. Pro Čechy a Slováky nemůže být na cestě do Evropských společenství žádným problémem umožnit sudetským Němcům právo na návrat, konstatoval.

Reportáž psaná na obrátce

a skoro ne oprátcce anglického smyslu pro humo

aneb Jak jsem byl vyhoštěn z Velké Británie

Bylo by ode mne pěkně pokrytecké tvrdit, že jsem nepocítoval nervozitu. Cestovní horečka, která mě mimochodem většinou netrápí, vyvrcholila po bezesné noci několika (naštěstí úspěšnými) úprky na ranní toaletu. Well! Do Londýna se totiž nejezdí každý den a absolvovat tento »malý« zájezd přes jediný víkend připadá usedlému našinci téměř nemožné. Jak se však později ukázalo, i mé nejhrůznější představy o tom, co všechno mě může při cestě potkat, byly, mírně řečeno, bez fantazie...

Stihl jsem to. Sněhobílá karosa soukromého autodopravce ostře kontrastuje s ostatními zaprášenými autobusy na pražské Florenci. Ještě několik okamžiků, než spolyká poslední pasažéry, a vyrážíme do slunného pátečního dopoledne. All right - let's go to London! Vzhůru na Londýn!

CESTA ZA POZLÁTKEM

Naše trasa je stanovena jednoznačně: Praha—Rozvadov—Norimberk—Brusel—Calais—Dover—Londýn. Jakékoliv odchylky či neplánované časové prodlevy jsou vyloučeny, jelikož v sobotu o čtvrté hodině ranní odjíždí z Calais trajekt, který musíme nutně stihnout. Stavíme proto pouze ve čtyřhodinových intervalech, kdy si dopřáváme krátké občerstvovací přestávky. Počasí se nejprve zkasilo a potom pravděpodobně zbláznilo — provazy deště stíhá ostrý sluneční svit. Kolem poledne lehce »prorážíme« železnou oponu na česko-německé hranici. Myslím, že nemá smysl podrobně obdivovat životní styl našich západních sousedů, protože většina čtenářů může jistě porovnávat z vlastní zkušenosti. Pokud jde o rozdíly mezi Němckem a Belgií, zachycené přes okénko autobusu, jsou v podstatě nepatrné — snad větší vkus Vlámů při volbě roztomile cihlovaných kabátů svých příbýtků, naopak nelze nepostřehnout preciznější úpravu a čistotu německých zahrad či parků. Samostatnou kapitolou je velmi kvalitní dálniční síť s všudypřítomnými nadjezdy, tunely nebo viadukty. Motoristé nemusí téměř nikde zpomalovat a snad právě proto se z dálnice postupně stává závodní dráha, kde svádějí neúspěšně souboje luxusní automobily, silné motocykly a nákladní kolosy s desítkami tisíc koní pod kapotou. Neuháňáte-li alespoň stokilometrovou rychlostí, napadá mě, musíte být zákonitě ostatními rozdraceni.

Fantasticky osvětlený Brusel mjíme již v době nočního odpočinku a dvě hodiny po půlnoci nás příjemně vítají francouzští celníci. Jde to jako obvykle — formální prohlídka dvou nebo tří pasů a nezbytné good luck! Hodně štěstí! S přivětivostí Francouzů jsem se později setkal ještě pěkolikrát, nicméně v této chvíli jsem poprvé zapochyboval: Proč právě Francouzům udržím palce při tradičních fotbalových utkáních s Anglií...?

DĚMON ZVANÝ LA MANCHE

Přesně ve tři hodiny spatřím po své pravici jeden z majáků francouzského přístavního městečka Calais. O chvíli později nařídí náš autobus do podpalubí nákladní loď Pride King. Cestující zde mají možnost vystoupit a pokochat se pro mnohé neobvyklou prohlídkou tamních obchodů, barů či restaurací, které však návštěvníkům z Československa patrně k srdci nepřirostou. Nejde o sortiment, ten je obrovský, ovšem ceny jsou víc než pohádkové. Nejlevnější pivo za libru, skromná večeře za

deset a obyčejné tričko za dvacet. Vzhledem ke svým finančním možnostem trávím většinu času na otevřené palubě okouzlen strašidelnou, leč impozantní scénérií francouzského pobřeží. Přidě lodi pravidelně drtí dvoumetrové ledové vlny, mlha a vodní tříšť zvolna smáčeji vlasy i ošacení. V dále je možné postřehnout pozliční světla rybářských bábek, po větru občas doléhá pronikavý zvuk námořních sirén. Svítá. Zhluboka vdechují syrový mořský vzduch a lačně vyhlížím proslulé doverské útesy. Zhruba po čtyřiceti minutách napětí kulminuje. Z ranního oparu majestátně vystupují šedobílé skaliska spojeného království. Bezděky sahám pro kapsník. Welcome England! I am happy!

ŠOK NA OSTROVĚ

Krátce po přistání v Doveru vstupujeme se svými zavazadly do celní odbavovací haly, kde mě čeká první překvapení. Zatímco blůňce přilopile osazenstvo vedlejšího německého Neoplanu volně prochází s otevřenými pasy kolem celního zřizence, cestující z našeho autobusu musí vytvořit frontu u přepážky »Ostatní národnosti«. Jeden po druhém vysvětlují pasovým úředníkům důvody své návštěvy Velké Británie. Celníků je celkem pět, takže přicházím na řadu poměrně brzy. Na můj pozdrav úředník neodpovídá, pouze mě rentgenuje očima chladněma jako led.

»Proč přijíždíte do Spojeného království?« spěšně si překládám a s ohledem na moji angličtinu poměrně úspěšně vysvětluji, že hodlám během dnešního dne zhlédnout alespoň ty nejdůležitější památky v Londýně a ještě týž večer se vydat na cestu zpět do Československa. Tvrzení dokládám svou zpáteční jízdenkou, kterou si úředník nedůvěřivě prohlíží. Vidím, že mi nevěří, navíc opět nasazuje ten studený komisní kukuč.

»Víte, že jste z celého autobusu sám, kdo se chce hned vrátit?«

»Jak bych to mohl vědět, vždyť tam nikoho neznám.« kroutilm nechápavě hlavou a sahám po slovníku.

»O. K., jste ženatý?«

Je mi jasné, že si zápornou odpovědí nepřilepším, ale proč bych měl ksakru lhát? »Máte děti?«

Rovněž odpovídám, že nikoliv. Když se dozví, že jsem novinář, udělá významné gesto, které si netroufám komentovat. Ponižující výsledek mi začíná vadit, zvláště když svérázným způsobem prohlédává mé zavazadlo.

»Ještě vám budeme muset položit několik otázek. Posadte se prosím na patnáct minut tamhle.« úředník ukazuje na lavici, u které stojí policista. Protestuji, že nechápu, oč běží. Úředník však odmítá další komunikaci.

Začínám se pěkně potit. Autobus na mě čeká již dvacet minut, všichni ostatní jsou dávno odbaveni. Jestli mi ujede, budu mu-

O ZKUŠENOST VÍC

Na velké písečné plázi v Calais mám leprve čas k přemýšlení. Nádherné slunečné počasí a pohled na otevřené moře naštěstí však zabrdzí postles náledy k bodu mrazu. Zkouším fotografovat, procházím kotvístěm, občas nakouknu do některého křáčku, zkrátka musím těch dvanáct hodin, než dořazí autobus z Londýna, nějak rozumně využít. Mohu si jej stopnout těsně za celníci, jak mi lámanou polístinou poradí jeden z francouzských policistů. Přesně mi ukáží místo, kde všechny autobusy projíždějí, a nebyť jeho, těžko bych se s ostatními domluvil, jelikož neuměl ani anglicky, ani německy. Alespoň byli přátelští. Poté, co mě v Anglii naložili četníci na loď, kde o mě

doklady a zavazadlo. Zatčen? Zřejmě ano.

Na pokyn odvedzané nastupuji do vozu a přijíždíme na strážnici. Tedy mi zabaví i opasek (k oběšením jsem skutečně neměl daleko) a poté mohu strdívat dobrou půlhodinku v cele předběžného zadržení. Abych nezapomněl — společníkem je tu černý Afričan, který mě ani nezaregistroval, neboť je zaneprázdněn zpěvem národních písní. Ted si již doopravdy připadám jako ve špatném filmu. Když se znovu objeví policista, marně prosím, zda bych si mohl zavolat. Číslo našeho zastupitelství, které jsem si pro jistotu opsal z atlasu, leť vztekla do koše a já definitivně vím, že všechny další pokusy vyřešit tento příšerný omyl jsou naprosto zbytečné.

stává zcela pravidelně...« zvoní mi v hlavě a dostávám od šoféra světlý, který jsem zapomenl v autobuse. Začínám chápat, že do Londýna se (alespoň protočokrát) nepodívám. Řidič se loučí a ujišťuje, že mi při zpáteční cestě v Calais určitě zastaví...

V CELE PŘEDBEŽNÉHO ZADRŽENÍ
Raději se ani nepokouším domyslet, jak má nejpřesnější sobota v životě asi dopadne. Tuším, že bych se měl pokusit spojit se s naší ambasádou a nějakým způsobem celou záležitost vysvětlit. Má prosba však zůstala bez odezvy a za pár okamžiků mě čeká další překvapení. Pasový úředník se nonšalantně vytráčí, místo něho však přichází uniformovaný policista. Pod paží nese mě

set do Francie zřejmě doplavat... Po chvíli

mi nevydržím a vysvětluji celníkovi, že ne-mě autobus donekonečna čekat nebude. Jak jsem nervózní, platu anglická a německá slovíčka dohromady. Naštěstí přibíhá řidič našeho autobusu a ujímá se role perfektního tlumočnicka. Zádám o konkrétní důvody, proč nemohu být odbaven, když mám všechny formality včetně přeodesané hotovosti v naprostém pořádku. Úředník však stále krouťí hlavou. Není prý povinen mi cokoli vysvětlovat. Jsem zkrátka pouze podezřelý, a to úplně stačí, aby mě do Anglie nepustil. Dostávám vztek a znovu se těžu, čím jsem podezřelý. Zádám odpověď. Řidič mi šetrně vysvětluje, že je to marné. »Nic si z toho nedělejte, Angliáni už jsou takoví a tohle se

»pečovali« místní zřizenci, bylo setkání s Francouzi jediným světly místem uplynulých čtyř hodin.

Konac dobrý, všechno dobré, praví staré české přísloví, leč v tomto případě mám k němu několik výhrad. Po intenzivním tříhodinovém vyhlášení se mi opravdu podařilo objevit i zastavit náš autobus, se kterým jsem druhý den ve zdraví dorazil do vlasti. Ovšem s pocitý naprosté nesvobody a ne-spravedlnosti, kterou bych v zemi s tak bohatou historickou, kulturní i společenskou tradicí jen velmi těžko očekával. Je mi ještě smutněji, když se dozvídám, že vyhoštění dvou až tří československých občanů z každého autobusu je v Británii zcela běžné. K čemu tedy jsou mezinárodní smlouvy a co potom dělají zástupci naší diplomacie? A ještě jeden čistě osobní pocit si neodpustím. Až chci dogmaticky hodnotit podle několika jedinců celou společnost, jedno vím teď jistě: v příštím fotbalovém utkání budu držet palce galským koboutům!

Prožil, vyfotografoval, zaznamenal:
LUKÁŠ HAVLAS

Přisluhují imperialistům

(Čtk): Ministerstvo zahraničních věcí ČSFR prostřednictvím velvyslanectví Kubánské republiky v ČSFR zaslalo ministerstvu zahraničí Kuby protestní notu. Požaduje v ní, aby se kubánská vláda oficiálně distancovala od obvinění vznesených na adresu prezidenta a vlády ČSFR. Kubánská televize v programu Optica International v pátek večer obvinila čs. prezidenta V. Havla i současnou čs. vládu z neschopnosti, z destrukce národné ekonomiky i morálních hodnot národa a z přisluhovačství zájmům imperialismu.

KUBIZNÁK FIDEL ZPARALIZOVAL...

DOBŘE MÍNĚNÁ RADA 19.6.94

»Nejezděte do Velké Británie pouze na několik hodin (pokud neletíte obchodně). I to může vzбудit podezření, že s vaším dobrovolným odjezdem přes Kanál není něco v pořádku...« tolik zní jistě dobře míněná rada čs. konzula v Londýně dr. P. Skácela. Pro mě a zážitek, který jsem popsal v LD minulý čtvrtek přišla pozdě, a tak jsem byl na anglické celnici řádně prohledán, mohl jsem navštívit celu zadržení a nakonec veselé odplavat z hrdého Albionu. Doporučení pana atašé tedy berte úplně vážně!

Pravidelnou linkou ČSA z New Yorku přes Frankfurt do Prahy se včera vrátili čtyři čs. vojáci, kteří nás zastupovali na vojenských přehlídkách v New Yorku a Washingtonu pořádaných na počest vítězných bojů v Perském zálivu. Jak se vám líbily oslavy a co pokládáte za svůj největší zážitek?

Plk. Ivan LANČARIČ: Jsou dojmy, které člověk nezapomene do smrti. Já mezi ně řadím i svou návštěvu USA. Byli jsme vřele přijati nejen oficiálními místy, ale hlavně krajaný.

Npor. Zdeněk VRBATA: Ve Washingtonu byla přehlídka vojenštější, v New Yorku srdečnější. Překvapil mě vztah Američanů k vlastní armádě a moc bych si přál, aby tomu tak bylo brzy také u nás.

Rt. Dalibor TÍZEK: Bylo to rozhodně hezčí než pobyt v Saudské Arábii. USA, to je úplně jiný svět, než na který jsme zvyklí. Překvapilo mě, jak se naši krajané

In fünf Jahren 2000 Todesurteile

Sowjetische Zeitung veröffentlicht Zahlen / Neues Gesetz

MOSKAU, 20. Juni (AFP). In der Sowjetunion sind in den vergangenen fünf Jahren etwa 2000 Todesurteile verhängt worden. Dies berichtete die sowjetische Zeitung „Rabotschaja Tribuna“ am Mittwoch unter Berufung auf den Leiter der Abteilung Begnadigung und Staatsbürgerschaft des Obersten Sowjets, Gennadi Tscherebnich. Allein 1990 seien 445 Kriminelle zum Tode verurteilt worden, während es 1989 lediglich 276 gewesen seien, hieß es. Im vergangenen Jahr seien insgesamt 29 zum Tode Verurteilte zu einer Gefängnisstrafe von 15 bis 20 Jahren begnadigt worden. Der sowjetische Präsident Michail Gorbatschow habe 18 Gnadengesuche positiv beschieden, während

die restlichen elf Gesuche auf Republikerebene angenommen worden seien, sagte Tscherebnich.

Gegenwärtig würden Todesurteile gegen Verbrechen wie vorsätzlichen Mord, schweren Raub, Bandenkriminalität und Staatsverbrechen verhängt. Wirtschaftsverbrechen wie Devisenoperationen und Korruption würden hingegen nicht mehr mit dem Tode bestraft. Der neue Gesetzesentwurf über die Todesstrafe, der in erster Lesung vom sowjetischen Parlament gebilligt wurde, sieht zudem vor, daß gegen Straftäter unter 16 und über 60 Jahren sowie gegen Frauen keine Todesstrafe mehr verhängt wird.

Start velké privatizace v říjnu!

Jen iniciativní podniky mohou být úspěšné

(Ih): »Velkou privatizaci chápeme především jako prostředek k dosažení radikální zace a konkurenceschopnosti našich podniků. Přejchod na privátní vlastnictví musí být sice rychlý, ale zároveň také promyšlený,« řekl na včerejší tiskové besedě ministr průmyslu ČR ing. J. Vrba.

Základní otázkou je vyjasnění podnikatelských záměrů podniků, které budou směřovat pro volbu optimálních privatizačních metod: ve většině případů půjde o kombinaci několika způsobů privatizace, např. pomocí kupónů určených nejen pro zaměstnance a pomocí zahraničního kapitálu.

Do velké privatizace půjde celkem 1321 podniků a organizací průmyslového resortu, zatímco 64 státních podniků je s ohledem na současný stav a podmínky navrženo do malé privatizace. Likvidace postihne jen vyloženě neperspektivní podniky. Začá-

tek první etapy velké privatizace je podle vládou schváleného privatizačního protokolu stanoven na 31. října, druhá započne 31. května příštího roku. Časový limit velké privatizace lze v této chvíli jen velmi těžko odhadnout, nicméně dvě třetiny podniků by měly být privatizovány již v první etapě.

Snad nejvýznamnější úlohu hraje při velké privatizaci vstup zahraničních investorů. Zájem o účast v našem automobilovém průmyslu (Avia, LIAZ, Tatra) projevil například zástupci firem Renault, Volvo, Iveco, Fiat, Mercedes a DAF, jejichž jednání budou uzavřena do konce července. Je však důležité, aby i ostatní podniky navazovaly kontakty s cizími společnostmi a iniciativně vytvářely podmínky pro oboustranně výhodnou spolupráci. Ministerstvo průmyslu ČR doporučuje našim podnikům využít v této věci bohaté zkušenosti zahraničních poradenských firem. Aby se nespálily...

Rettung von oben

WARSCHAU, 20. Juni (dpa). Ein Storchpaar hat das Denkmal der „Gefallenen für Volkspolen“ im Beskinenstädtchen Zywiec vor dem Abriss bewahrt. Der Stadtrat hatte beschlossen, die steinerne Erinnerung an die Helden des kommunistischen Sicherheitsapparats zu beseitigen. Nicht einkalkuliert hatten sie Meister Adebar nebst Gemahlin, die dieses Bauwerk zum Fundament für ihre Heimstatt wählten. Die Zerstörung eines Storchennestes gilt seit Jahrhunderten in Polen als schwere Sünde. Den Schuldigen wird prophezeit, daß sie dann sieben Jahre Pech haben.

hrdý hlásí ke své staré vlasti.

Rt. Miroslav NAGY: Pocitý čs. vojáka, který nese naši vlajku ve Washingtonu i New Yorku, ty se nedají vypovědět. Víte,

na tribuně americký prezident G. Bush a spousta dalších osobností z celého světa a všichni vzdávají čest naší vlajce... Musím se přiznat, že jsem se ve Washingtonu po přehlídce ztratil. Pochodovali jsme asi 1,5 míle od Kongresu k Pentagonu, odkud nás odvezly autobusy na základnu Formall. Nějak jsem se s našimi špatně domluvil a nemohl je najít. Pomohl ale polský »kolega« — vlajkonoš. S tím jsem se dohodovlil, a tak jsme nakonec společnými silami našli čs. velvyslanectví a vše se v dobré obrátilo.

Veřte, nevěřte

Od přímého účastníka milovické slavnosti

na rozloženou se sovětskými okupanti jsme se dozvěděli, že plán na slavnostní odlet generála Vorobjova z pražského ústavu je vážně ohrožen. Z ministerstva obrany SSSR přý dostal takovouto nepřijetou otázku: »Ty saldat lit artist?« Je tedy na něm, aby se rozhodl správně s ohledem na sovětskou politiku, kde mají vojáci určité větší perspektivu než herci.

Guth-Jarkovský stojím ještě nebyl přeložen do němčiny, a tak někteří turisté ze Spolkové republiky Německo nemají tušení, jak se chovat na návštěvě u souso- dá. Naprosto zdevastované pokoje po sobě zanechala němčinná »karatistické« expedice v hotelu Hybernii. Skoda jen na nábytku čísl 63 200 korun.

*Ein, zwei, drei,
wir machen alles
kurz und klein...*

„Wegen der derzeitigen wirtschaftlichen Situation haben die Sowjets die Mittel für das Raumfahrtprogramm enorm gekürzt!“

MANŽELKA A SYN STRŮJCI ÚKLADNÉ VRAŽDY NA OBJEDNÁVKU

Termín najatý vrah jsme znali donedávna pouze z amerických detektivek. Jak se však zdá, podle následujícího příběhu časům naší neznalosti v této oblasti již asi odzvonilo.

Pan Miroslav Jirsa (1933) nežil již od roku 1986 ve společné domácnosti se svou manželkou a bydlel jinde. Čile obchodoval se zahraničím a vydělával peníze. Podal návrh na rozvod, ale žena s rozdělením majetku nechtěla souhlasit. Říkala si: Všechno, nebo nic!

Nakonec se rozhodla pro druhou variantu, ale s krvavou pomatou. Synček Vladimír (1962) byl v té době ve vězení, a tak se začal rodit příšerný plán. Potomek totiž osnoval zavraždění svého otce. Pro vykonání ortelu získal dva spolupřávníky, tedy nájemné vrahy, kteří po propuštění šli na věc. Situaci měli značně usnadněna, neboť Vladimír jim vypracoval podrobný plán pře-padení, provedl náskry bytu, ve

ŠAKALOVÉ NA JEZERCE

kteřím měla být částka 1 500 000 korun, a popsal otcovy zvyky.

Se svou troškou do mílny přiklala také manželka. Ta vrahům před činem ukázala fotografie, ještě upřesnila manželovo chování a navíc oba zlosyny ubezpečila, že veškeré peníze, které získají, budou jejich.

Jiří Chocholouš (1970) a Vojtěch Bačí (1962) jednali přesně podle katanských pokynů. Na chodbě domu v ulici Na Jezerce zaútočili. Zavražděný měl probodenu krkavici a hrdeční žílu, bodnou ránu v hrudníku, probodena játra, bodnutí

v zádech, další těžké rány a zlomeninu kleby a spodiny lebační. Do plánu se však vloudila chyba.

Vrazi však nemohli najít údajný poklad.

Městský soud v Praze uložil J. Chocholoušovi trest v trvání 15 let a V. Bačimu 13 let. Oba okusí, jak to chutná ve III. nápravně výchovné skupině. Zosnovatel vraždy, syn Vladimír, byl potrestán odnětím svobody na 11 let ve »dvojce« a povedená manželka může přemýšlet deset let v »jedničce«.

Prezidentův názor

PRAHA (čtk) — Za účasti prezidenta ČSFR Václava Havla, který je v Bratislavě na pracovním pobytu, pokračovala včera 15. schůze Slovenské národní rady. Prezident na ní vystoupil s projevem o zahraničně politických problémech. Uvedl, že ČSFR vyvíjí iniciativu na půdě Helsinského procesu a usiluje o asociální dohodu s Evropskými společenstvími. Tu označil za mimořádně důležitou a vyslovil naději, že bude uzavřena do konce letošního roku.

Své vystoupení na půdě slovenského parlamentu uzavřel prezident poznámkou, že na všech svých zahraničních jednáních vždy zdůrazňoval, že ČSFR tvoří dva národy, ruku v ruce kráčející po cestě k demokracii, že federaci tvoří dvě subjekty a existuje žádný »československý národ«.

Europäischer Führerschein

LUXEMBURG, 21. Juni (AP). Ab Januar 1998 wird es in allen Staaten der Europäischen Gemeinschaft (EG) den gleichen Führerschein geben. Dies be-schlossen die EG-Verkehrsminister am Freitag vormittag in Luxemburg. Sie einigten sich ferner auf eine einheitliche technische Überprüfung für Privatfahrzeuge und billigten eine Resolution zur Verbesserung der Verkehrssicherheit, mit der die Zahl der Unfälle in Europa nach Ansicht von Experten um ein Drittel gesenkt werden könnte.

Uděleno 30 pokut za 4300 korun ● Předražení nákup v Potravinách 231 v Lázních Kynžvart ● Džusy v Polonii ředěné vodou ● U Maxima se nevaří ● Soukromé kavárny Filip a Mes-Amis na jedničku

PLZEŇ (ně) — Dvoačtyřicet kontrol zvládlo minulý týden během dvou dnů a nocí deset kontrolorů krajského obchodního inspektorátu České obchodní inspekce. A to v Lázních Kynžvart a v Mariánských Lázních. „Výsledky byly víc než odstrašující,“ řekl nám včera ředitel krajského inspektorátu ČOI v Plzni JUDr. Václav Havlík.

„Chtěli jsme si prověřit, co čeká návštěvníky a hosty v nadcházející sezóně. Zaměřili jsme se jak na prodejny, tak hotely a restaurace, Interhotely i majitele soukromých podniků. Stručně řečeno: co kontrolova, to pastih především za předražování zboží. Však jsme také udělili 30 blokových pokut v celkové částce 4300 korun a sepsali 12 protokolů. Ty budou podkladem pro další správní řízení.“

Mezi hříšníky patří především Potraviny 231 v Lázních Kynžvart. Nestandardní rajčata a květák nabízejí jako 1. jakost, kontrolní nákup tu byl předražen o 20,50 Kčs. V Mariánských Lázních se „vyznamenal“ Interhotel Corso. Pokuta tři tisíce korun vyjadřuje předražení nákupu o 14 korun. V hotelu Atlantic, který patří Hotelům a restauracím Cheb, si zase účtovali na-

vrch 12,30 korun, na hřišti Golf pak 15 korun. V bývalém zařízení ROH v hotelu Polonia museli kontroloři pozastavit prodej většího množství džusu. Z dvaceti procent byl ředěn vodou. V nočním podniku Maxim nebylo co kontrolovat. Nabídka jídla veškerá řádná, pryč o něj není zájem. V dalším řízení se bude pokračovat a je dost možné, že tento podnik bude zařazen do nižší skupiny.

Srdce kontrolorů zaplesalo jen u dvou majitelů kaváren s nočním provozem v Mariánských Lázních. Firma Filip vyšla z kontroly s naprosto čistým štitem a v podniku Mes-Amis byly zjištěny jen drobné nesrovnalosti

Bojkot v prodejních automatech znamená zavést další mince, což bude město stát peníze.

Oštepář restaurátorem

V turisticky neatraktivnější části Budapešti, na ulici Váci, bude otevřena nová restaurace Pilaner Urgeall. Tento týden podepsal zástupci Pilsenských pivovarů smlouvu s majiteli. Pivovar vybarví »stroji« restauraci veškerým zařízením včetně skla a bude jí zásobovat pilsenským pivem. Jedním z majitelů nové restaurace je bývalý slavný maďarský oštepář Miklós Németh.

do důchodce vybraných prodávajících metrů. Spor nabyl rázance, když DP snížil univerzální rabat na jízdenky i kupóny ze dvou procent na 1,7 procenta. Před zdražením bylo na jízdenku 5 a kupón 3 procenta a návrat k této relaci trafikanti žádají. K jejich protestu se přidaly i prodejny Potravin v Praze 4, rovněž PNS vydala zamítavé stanovisko.

Čertovka,

respektive domy podél jejího koryta jsou v rekonstrukci již od května roku 1988. Fasádovstav měl na starosti například rekonstrukci pláště, tj. nové sítěchy, okna, fasády, komíny atd. Základy domů jsou ve třetí stavbě již hotovy a během tohoto měsíce se mají dodělat i poslední fasády. A budou to, bohužel, zcela poslední. Proč? Vysvětlení je prosté — neboť nedostatek financí se podepsal na celé investiční výstavbě, proto ani Čertovka není samozřejmě výjimkou. Z toho důvodu se zbývající dvě stavby a definitivní platnosti již dlelat nebudou, neboť na ně chybí potřebných přibližně dvacet pět miliónů korun. Proto se ještě během léta odstraní z koryta panelová rozvodka, přijde na řadu úklid a do Čertovky se opět pusť voda.

Praha bez jízdenek?

[ml]: »V Praze nebude k dostání v nejbližších dnech ani jedna jízdenka na městskou hromadnou dopravu. Od 18. června je nenakupujeme, zásoby nemáme. Již nyní nás jedna jízdenka za 4 Kčs stála v přepočtu na náklady 4,10,« řekla včera na tiskové konferenci starostka Unie trafikantů pražských M. Kopčárová. Celý problém se datuje od doby, kdy Dopravní podniky

Zlín čeká na Baťu

(mv): Slova v titulku nám sdělil náměstek primátora „města obuvi“ MUDr. J. Lebeda a dodal: „Firma a celkový fenomén Baťa má sice z celosvětového hlediska jen omezený význam, ale z hlediska Zlína zcela mimořádný.“ To je důvod, proč městská rada nesouhlasí se zdoluhavým průběhem jednání našich státních orgánů s firmou Baťa, i když se v posledních dnech jednání hnula dopředu. Ve městě by měl vzniknout ukázkový provoz výroby moderních vzorů dámské obuvi a modelářské centrum, firma už jedná o odkoupení a nájmu řady objektů (např. novostavba správní budovy Fotografie). Správa města připravuje pomník s bronzovou sochou Tomáše Baťi na nám. Práce, vilu zakladatele firmy (dnes Dům dětí a mládeže) chce přeměnit na kulturně technický památník a Dům umění navrátit původnímu účelu. Radnice se vynasnaží vyjít T. Baťovi vstříc, neboť očekává, že jeho firma přispěje k udržení lidí v regionu.

Letos bez lešení

Novoměstská radnice hotova roku 1992 ● Nové schodiště se 160 stupni

Nové Město (ht). Snad trochu nenápadně, ukryti za závojem trubkového lešení, pokračují tesařníci Pražského stavebního podniku na rekonstrukci areálu Novoměstské radnice. Veškeré práce se nyní rozjely na plné obrátky, takže je skutečně reálné, že celá akce bude v hrubých rysech hotova ještě v závěru letošního roku a definitivně dokončena během roku 1992.

V těchto dnech zde mj. pracují na opravách krovu věže tesaři, činí se zde i klempíři. Věž bude obnovena ještě během příš-

tího měsíce a pak se demontuje lešení až pod její ochoz. Nakonec přijdou pokrývači, kteří střechu věže obloží stípanou břidlicí. Pokračuje se rovněž na vnitřních omítkách ve všech čtyřech křídlech radnice, osazují se tu nové okenní a dveřní rámy a ve východním křídle budují zedníci bednění nového vřetenového schodiště. To bude hotovo během června, povede až do podkrovní a má mít celkem 160 stupňů. V jižním křídle, přesněji v jeho renesančním salóňku, uvádějí restaurátoři do původní podoby zdejší malby. Všude se také dokončují rozvody topení, truhláři vyrábějí dveře atd. A co je pro Pražany zřejmě nejvíce zajímavé — někdy v polovině srpna začne pomalu, ale jistě mi-

F. Veselý

(na snímku) byl střelcem ozdobou utkání starých gard fotbalistů Slavie a Viktorie Zlín. Rada příznivců dobrého fotbalu si nenechala ujít tento předzápas v rámci oslav postupu Viktorie do České zemské ligy, i když se začal až před nedělní devátou hodinou. Fr. Veselý ani jeho kolegové z obou týmů, ty, co přišli, nezkliamali, sám Veselý se pak blýskl třemi brankami, když se dostal až do „kuchyně“. Střetnutí přispělo k hezkému rámci dopoledne, které se pochopitelně po výhře „šťeka“ nad Zatem neobešlo bez šampaňského.

hlazeni. Nikdo se sice nesnaží popřít, že počet těchto obětí šel do milionů, spor se však vede o to, zda jich bylo okolo 4,2 milionu, jak tvrdí KGB, či desetkrát více, jak tvrdí sovětská i zahraniční historikové (některé odhady hovoří až o 60 milionech obětí). Oba odhady jsou s největší pravděpodobností reálné, protože vešel KGB Vladimír Krjučkov používá termínu utlačování v zřetelném smyslu a hovoří jen o obětech stalinových represí, historikové však k nim připočítávají i rolníky. Ti totiž citelně trpěli za násilné kolektivizace ve 20. a 30. letech a všichni, kdo se bránili zapojení do družstev, byli jednoduše vyhlazeni.

Malou ukázkou toho je podle známého sovětského historika Role Medveděva uměle vyvolaný hladomor Stalinem na Ukrajině v roce 1933, který se stal „pádovým argumentem“ pro kolektivní argumenty pro kolektivizaci a vyžádal si nejméně šest milionů mrtvých. Dalšími důvody rozdílnosti údajů je fakt, že KGB operuje pouze s případy vyskytujícími se v policejních složkách.

zet letitě lešení a ještě letos na podzim by se měla ukázat v plné kráse.

Z JEDNOHO ČLÁNKU O ŠVÉDSKU:

Der Anteil der Steuern und Abgaben am Bruttozialprodukt betrug in Schweden im Vorjahr knapp 57 Prozent. Im EG-Durchschnitt lag er bei rund 40 Prozent. Der öffentliche Sektor verschlingt 80 Prozent der wirtschaftlichen Leistung. In Deutschland sind es 47 Prozent. Der durchschnittliche Jahreslohn eines schwedischen Arbeiters von 140 000 Kronen (umgerechnet rund 39 000 Mark) kostet dessen Arbeitgeber inklusive Sozialabgaben 193 000 Kronen. Doch nach Abzug der Steuern bekommt der Beschäftigte nur knapp 75 000 Kronen. Um das schwedische Steuer- und Sozialsystem dem in Europa anzupassen, braucht es noch geraume Zeit. Mit einer Steuerreform, die den Spitzensteuersatz auf 50 und den Normalsatz auf 30 Prozent senkte, näherte sich Schweden aber auch auf diesem Gebiet den EG-Standards.

Preisgalopp in Rußland

In Rußland sind die Lebenshaltungskosten nach einer Meldung der Nachrichtenagentur Interfax von Mai vergangenen Jahres bis Mai 1991 um 98 Prozent gestiegen.

KGB příznivci

Milióny mrtvých za Stalina ● Skeptičtější historikové ● Umělý hladomor

Sovětská KGB v těchto dnech vůbec poprvé připustila, že v období vlády Stalina byly milióny lidí nespravedlivě utlačováni. Pod tímto aulenismem, jak informovala stanice BBC, jsou označováni jak lidé, kteří byli popraveni bez soudu, tak odsouzení k mnohaletým zatáčkám v pracovních táborech.

Die Kulturgeschichte des Busens. Von Kleopatra bis heute

Als die Urmenschen nach wahllos die Partner tauschten und dabei ausschließlich jene Stellung einnahmen, die bei Tieren üblich ist, benutzten die Frauen die Po-Backen als erotisches Signal – die Brust blieb den Babys vorbehalten.

Dann aber, so meint der britische Biologe Desmond Morris, merkten die Frauen, daß sie und ihr Nachwuchs bessere Überlebenschancen besaßen, wenn es ihnen gelang, einen bestimmten Mann als Ernährer und Beschützer auf Dauer an sich zu binden.

Damit dieser Partner sie auch immer wiedererkannte, wandten sie ihm beim Sex die Vorderfrant zu – setzten fortan vor allem die Brüste als Lockmittel ein.

Der Busen wurde zum wichtigsten Symbol der Weiblichkeit.

In Ägypten galt der Grundsatz: je höher der gesellschaftliche Status einer Dame, desto tiefer das Dekolleté.

Bürgerliche Athenennnen pflegten öffentlich bei Leichenbegängnissen barbusig zu erscheinen.

Kleopatra gewann die Gunst Marc Antons, als sie bei einem Gastmahl eine goldene Schlangenschnalle löste, die ein smaragdseidenes Brusttuch zusammengehalten hatte.

Roms lasterhafte Kaiserin Messalina spazierte halb nackt durch Rom – mit vergoldeten Brustwarzen. Ovid beschreibt raffinierte Busenbedeckungen, die „die Brust ausfüllen und ihr verleihen, was ihr ermangelt“.

Die Amazonen verstümmelten ihren Töchtern die rechte Brust, da sie beim Bogenschießen hinderlich war.

Im selben Ausmaß, in dem die Frau nun aus dem gesellschaftlichen Leben zurückgedrängt wurde, wuchs die Tabuisierung des Busens.

Fanatistische Prediger des Mittelalters schmähten das Dekolleté als „Höllfenster“, in dem „Teufelskugeln“ oder „Blaseböje des Satans“ zur Unzucht reizten. Im Spanien des 16. Jahrhunderts legten Mütter ihren Töchtern

nachts Bleiplatten auf den Brustkorb, um der Entwicklung eines Busens vorzubeugen. In Braunschweig erließ der Rat 1622 ein Verbot gegen die „ärgerlich und schändlich entblößten Brüste“ – obwohl schon Luther an den „zweerepfel“ der Christenheit nichts Gottes lästerliches finden konnte.

Für Adelsdamen galten allerdings stets eigene Gesetze. Frankreichs Karl V. ließ die Damen des Hofes aben ohne vor sich paradien. Seine aus Bayern stammende Schwiegertochter Isabeau ging bis zum Gürtel offen – der Volksmund fand für diese Mode den Ausdruck „Robes à la Grand'gorges“ – „Kleider à la Sau“.

Junge Mädchen boten hochgestellten Besuchern statt der Hand den Busen zum Kuß dar und sangen: „Brust und Apfel schnür ich in die Höh“, daß das liebe Gut ins Auge fällt...“

Das freizügigste Dekolleté aller englischen Königinnen trug Elizabeth I. – es sollte ihre papistischen Verleumder widerlegen, die behauptet hatten, sie sei eine „Mißgeburt mit drei Brüsten“.

Frankreichs Ludwig XIV., der sich „Gottes allerchristlichste Majestät“ nannte, verlangte von seinen Hofdamen sogar in der Messe möglichst tief ausgeschnittene Kleider – erschien eine dennoch hochgeschlossen, jagte der Monarch sie persönlich aus der Kirche.

Im galanten Zeitalter des 18. Jahrhunderts würzten Damen die Dekolletés mit Schönheitspflasterchen. Selbst der Spötter Voltaire reimte:

„Zwei runde Busen stehen da charmant mit Knospen, die wie rote Rosen prangen. Du praller Busen locktest das Verlangen: Es zuckt die Hand, es sehen sich die Augen, und willig will die Lippe an dir saugen.“ Der Philosoph enthüllte dichterisch, was die moderne Seelenforschung bald bewies: die Lust des Mannes an der Brust der Frau, erkannte Sigmund Freud, hat viel mit frühkindlichen Erfahrungen zu tun.

PREZIDENT NA PŮDĚ SLOVENSKÉHO PARLAMENTU

JSME DVA ROVNOPRÁVNÉ NÁRODY

(črb): V Bratislavě včera pokračovala 15. schůze Slovenské národní rady. Její předseda F. Mikloško na jednání přivítal prezidenta ČSFR V. Havla, který hovořil o některých otázkách československé zahraniční politiky. Uvedl mj., že Československo se velmi angažovalo směrem na Východ i na Západ.

Vystoupení na půdě slovenského parlamentu uzavřel prezident poznámkou, že na všech svých zahraničních jednáních vždy zdůrazňoval, že ČSFR tvoří dva národy, ruku v ruce kráčející po cestě k demokracii.

Poté odpověděl na otázky poslanců, které se týkaly nejen vztahů Slovenska a Československa. O nezaměstnanosti na Slovensku, která podle názoru některých poslanců roste rychleji než v Čechách, prezident řekl, že je to dědictví minulosti, a proto on sám podporuje na federální úrovni programy, které mají přispět k vyřešení nezaměstnanosti. O problematice budoucího státoprávního uspořádání ČSFR konstatoval, že je v zájmu obou národů, aby byla zachována federace jako společný závazek dvou samostatných republik. Rozhodující je však vůle národů, kterou bude respektovat. Zdůraznil kulturní, duchovní a mravní aspekt společenského života.

Poslanec J. Adamica (SNS) srovnával

prezidentování Masaryka a Beneše, kteří dovedli Slováky k bídě a poddanství. V roce 1948 podle něj čeští partneři dovedli národ ke komunistické totalitě a v této souvislosti se V. Havla zeptal, kam vede Slováky on. Prezident poznamenal, že komunisty byli Češi i Slováci a on není žádný vůdce ani diktátor, aby národ vedl. Jako prezident demokratického státu mu chce sloužit v duchu prezidentského slibu a pravomocí. Záleží na národech, kterým směrem se chtějí ubírat. «Jsem poslední, který by slovenskému národu uprál právo na svébytnost. Nejsem jeho utlačovatel,» dodal V. Havel.

Před parlamentem očekávala prezidenta asi stovka lidí a při jeho odchodu část z nich s transparentem a plakáty Hnutí za osvobození Slovenska volala «Pryč s Havlem, vládněme si sami» a druhá část s českými slovy ho pozdravovala slovy «Ať žije I. Dymáková!»

B. Dymáková, Praha 4

Vládu do Bratislavy

Vadí mi neustálé výpady a zesměšňování Čechů coby národa bez morálky, s komplexem slovakismu. Stejně jako nedávné prohlášení jedné slovenské novinářky v televizi, že Češi jsou na vyměnění a Slovákům prý patří budoucnost. To už je vrchol! Nejsme bezzásadová ani na vyměnění, máme pouze dopal na Slováky, jak se k nám teď arogantně chovají. Nejdříve to byla Morava, teď Slovensko. Je to smutné, jak se naše republika droří. Bylo by asi jednodušší změnit název na Slovenskočeská republika a ponechat jen jednu vládu v Bratislavě se slovenským prezidentem. Pak budou Slováci spokojeni, jak se dá vše spravedlivě vyřešit. A co na to Morava? Ta by pak pro změnu mohla být opět Velkomoravskou říší.

Češi a Slováci

Vztah, který vám nedá spát

Ztotožňuji se s názorem Jiřího Hejdy, který uvedl ve svých pamětech Žil jsem zbytečně, jež vycházely na pokračování v týdeníku Čs. rozhlas: «Ano, jsem pro to, aby se provedlo referendum, zda mají Češi a Slováci tvořit společný stát. Ale nebudou o tom hlasovat jen Slováci, nýbrž také Češi. Není totiž docela jisté, přeje-li si většina Čechů, abychom dopláceli na slovenské nedostatky, budovali na Slovensku průmyslové závody, pro které tam nejsou vhodné podmínky (např. košické železárny za české peníze), abychom strkali do Slovenska peníze, které si Slováci až dosud nikdy nebyli schopni vydělat sami. Nedomnívám se, že by vytvoření dvou států, českého a slovenského, bylo nějakou tragédií, tak jako jí nebylo před půlstoletím osamostatnění Norska od Švédska.»

Jsem si vědom, že od tohoto výroku uplynulo několik desítek let, že se leccos změnilo, ale v jádru je tato výpověď stále platná.

W. Urban, Praha 5

Jak to mají jednoduché. V Polsku jsou Poláci, v Německu jsou Němci. U nás jsou Češi a Slováci. Ve věčném

sváru. Češi říkají, že Slováci jsou jako malé děti, Slováci říkají, že Češi je věčně utiskují svou majorizací. Ale já bych řekl, že je tu ještě jeden národ, který se za dvacet let bude smát Čechům i Slovákům: Romové. A to možná Čechy a Slováky konečně spojí. V Romskou trojfederaci.

B. Ch., Praha 4

Jsem pro odtržení Slovenska raději hned, dokud nás Slovensko nevyždímá. Potom by se teprve odtrhlo. Druhý důvod: zbavíme se aspoň předražovaných mocipánů na federálu a byl bych zvědavý, co by si počali dál, kde by znovu zakotvili. Třetí důvod: Slovensko by aspoň poznalo, co to je skutečně hospodařit na svém a za své. Nakonec by se mohlo stát, že by jako poražený stát muselo ještě zaplatit reparace za škody spáchané vítězným státem. A za ty masakry lidí a politiku krvavého Tisa by se při placení asi pěkně prohnuli. Anebo by možná pokračovali ve válce proti USA, s kterými nikdy nepodepsali mírovou smlouvu, a s pomocí páté kolony Slováků ji nakonec vyhráli. Ale to už patří do černého humoru.

Nedostanou plat

PRAHA (čtk) — Poprvé se předsednictve aněmoven FS rozhodlo uplatnit disciplinární opatření, ke kterému je oprávněný zákon o poslaneckých piétech. Za měsíc květen nedostanou plat ani náhrady výdajů spojených s funkcí poslance M. Adámek (SNS), M. Křáčko (HZDS) a M. Kováč (HZDS), V. Milka (OF — OH) a R. Zelený (HZDS).

O.K. a K.O.!

DANĚK ZAKOTVIL

Pa. Labomíra Moravčíkovi a Luboši Kubělovi (FC Mety) bude hrát první francouzskou ligu další čs. fotbalista. Majitel Bronzové kopáčky Václav Daněk dal před Hansou Rostock definitivně přednost nováčkovi nejvyšší soutěže v zemi galského kohouta — klubu HAC Le Havre. Do přístavního města, v němž v minulosti hrávali Ladislav Vizek a Jan Fiala, zamíří až na konci června.

Na tranzit jsme připraveni

(kž): I když pobyt sovětských vojsk u nás v těchto dnech v podstatě končí, zůstává se federální vláda na svém včerejším zasedání možnostmi tranzitů vlaků s vojáky a výzbrojí této armády ze SRN přes naše území. Přesun by měl skončit v roce 1994. Jak jsme se dozvěděli na včerejší tiskové besedě, zatím jsme oficiálně o zajištění této přepravy sovětskou stranou požádání nebyli. Přesto vláda pověřila ministra dopravy, aby ve spolupráci s místopředsedou vlády, ministrem zahraničních věcí a ministrem obrany projednal se zainteresovanými stranami její podmínky. Např. náš generální štáb již má vypracován zcela přesný harmonogram zajištění této přepravy z hlediska bezpečnosti našeho území. Zatím není známo, kolik za tento přesun, pokud s ním vláda vysloví souhlas, dostaneme. Polská strana však již tento tranzit uskutečňuje za poměrně výhodných finančních podmínek. Federální vláda také schválila směrnicí čs. vládní delegace na jednání s maďarskou stranou o problémech výstavby a provozu vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros. Naše strana má zájem na tom, aby oboustranně přijatelné

řešení mohlo být uskutečněno co nejdříve, aby škody, které vznikají oddělováním dokončených těchto děl, byly co nejmenší. Vláda rovněž vyslovila souhlas se sjednáním čtyř mezinárodních dohod o spolupráci při tvorbě a ochraně životního prostředí s Francií, Dánskem, Belgií a Nizozemskem.

Asi ze Slovenska...

Vše miluji' ctenuším
 Dobry
 Vite
 Václav Klaus
 19. 6. 1991

Poslední stranické pomazání

Po čtyři desetiletí ateismem vymývané mozky dokáží vymyslet pravý duchovní Kocourkov. Dokazují to svérázné představy o křesťanství, které blondí i hlavami některých poslanců. Soudruh Masopust se ne-

dávno v ústavněprávním výboru nechal slyšet, jakým on je třináctdesát let katolíkem. Ptáte se, jak by mohl

být komunistou katolíkem? Patrně přijetím teze, že prvním komunistou byl Kristus. Stáží ale mohl vyznávat takového křesťanství a do celá jistě se ke svému obkurnému katolictví na schůzích KSČ nehlásil. Teď náhle soudruh Masopust katolicky »prozřel«, ocitova Pána Ježíše (Kde jsou dva nebo tři v mém jménu, tam jsem já mezi nimi) a pravil, že zákon o svobodě víry je vlastně docela zbytečný. Zachází prý s církvemi jako s podniky, pohorlí se, ale už ani slovo neztratil o tom, jak s nimi nakládala jeho rodná strana. Poslanec Gürtler, t. č. v barvách DH, zase v zákoně objevil diskriminaci ateistů. Jak prý k tomu přijde největší straník na smrtelném loži, když duchovní s posledním pomazáním chodí jen za věčicmi. Vždyť náboženství je také jen ideologií, jako stranické nčou! Tento klasický výrok marxistického mudráníství uvedl na pravou míru reprezentant ODS, když upozornil, že ani Listina základních práv a svobod nepokládá náboženství za ideologii. Ještě dodal, že však nic nebrání KSČS, aby se dala zaregistrovat jako náboženská společnost. Což nejen vyvolalo oživení v sále, ale ponouklo poslance maďarské národnosti k poznámce, že si nedovede představit, jakou poslední útěchu umírajícím by mohl poskytnout funkcionář MKDH. Inu, poslanecký černej humor má také něco do sebe.

FERDINAND PEROUTKA

Der Eisvogel

Man stelle sich einmal vor, sieben Gäste sitzen in einem automatischen Restaurant im Kreis. Nur einer hockt vor einem Loch, aus dem Nahrung in seinen Schlund gestopft wird. Sobald er einen Bissen erhalten hat, dreht sich die Gruppe wie auf einer Drehscheibe um einen Gast weiter. Genau nach diesem Schema füttern Eisvogel-Eltern ihre Jungen, damit jedes gleich viel bekommt. →

Der Fischfang ist eine ungeheure Arbeit. Mutter oder Vater sitzen auf einem Lauerst. bis ein Fischlein geschwommen kommt. Dann pfeilen sie sich ins Wasser. Aus einer Sitzhöhe von 60 cm erreicht das kunterbunte Vöglein Tauchtiefen bis 40 cm. Seine maximale Tauchtiefe liegt bei 2.50 Meter.

Der nur 17 cm große und 33 Gramm leichte Eisvogel bevorzugt Fische von 11 cm Länge. Er pinzettiert sie mit dem 5 cm langen Schnabel. Dann wuchtet er sich mit weit aus-

holenden Flügelschlägen aus dem Wasser. Ein U-Boot, das fliegen kann!

Das Nest des Eisvogels: 1 Meter unter der Erde

Ein erwachsener Eisvogel benötigt für sich täglich zehn Fische. Da von zehn Sturztauchangriffen neun ins Leere gehen, muß er täglich hundertmal ins Wasser. Wenn die Jungen geschlüpft sind, steigert sich die Arbeitslast noch erheblich, denn jedes der sieben Kinder bekommt jeden Tag sechs Fischlein, erst winzig kleine, dann immer größere. Jeder Elternvogel muß seine Fangquote von 10 auf 31 Fische erhöhen und die Anzahl der Tauchangriffe auf 310.

Noch schlimmer ist die Arbeit des Fütterers. Das Nest befindet sich einen Meter tief in der Erde. Von einem iktis- und schlangensicheren Steilhang führt eine enge Röhre in den Brutraum. Hier sitzen die Kleinen in ihrem „Karussell“. Wenn einer abgefertigt wurde, rückt der nächste unter dem Druck der hungrigen Warteschlange nach. Vor dem Essensausgabeloch dreht sich das nächste Küken erst einmal um und schießt einen saftigen Kotschrahl 30 cm

weit in die Röhre. Wenn die Eltern Futter bringen, müssen sie durch diese stinkende, schmierige Kloake hindurch wie Kanalarbeiter. Die Kinder sind keine Nestbeschrnutzer, aber Elternbesudler.

Die Eltern kostet der Gang zu den Jungen große Überwindung. Das sieht man daran, wie schnell sie nach jeder Fütterung ein Bad nehmen. Dann stürzen sie sich nicht mit einem Kopfsprung ins Wasser, sondern machen mit aufgeplustertem Gefieder einen „Bauchklatscher“, um gut sauber zu werden.

Dies Familienleben kann eine tödliche Störung erfahren, wenn sich Menschen, etwa Angler über Stunden in Nestnähe aufhalten. Denn solange ein Feind die Kinderstube gefährdet, fliegen sie die Eltern nicht an, um sie nicht zu verraten. Sie sitzen dann in Wartestellung, den gefangenen Fisch im Schnabel. Ohne Schaden kann das Warten eine Stunde dauern oder auch zwei. Marder, Fuchs und Ringelnatter sind dann längst über alle Berge. Nicht so jedoch die Angler. So wartet das Eisvogelpärchen stur Stunde um Stunde. Zieht sich die Fütterzwangspause über mehr als neun Stunden hin, treffen Mutter und Vater bernach in der Bruthöhle nur noch auf die Leichen ihrer inzwischen verhungerten Kinder.

Jede Stunde einen Fisch: So wird der Nachwuchs verwöhnt

Wenn die Jungen überleben, verlassen sie im Alter von drei bis vier Wochen ihren Orkus auf Nimmerwiedersehen. Eine schwere Lebensschule erwartet sie. Zu Anfang können sie noch nicht richtig zielen. Wie ihre Unterwasserbeute aussieht, erkennen sie instinktiv. Aber sie besitzen noch kein Feingefühl für den erfolgreichen Tauchschwung. Sie erreichen ihr Ziel nicht oder schießen darüber hinaus. Ist das Wasser aber klar, lernen sie sehr schnell, was auch jeder gute Angler beherzigen muß: zu welcher Tageszeit, bei welchem Wetter, welchem Wind und welcher Temperatur die meisten Fische wo stehen. Das ist die Voraussetzung zu ihrem Überleben.

MALÉ ČESKÉ SNY

Stánkaři s tričky, šampóny a cigaretami se po vlastech českých rojí, zajisté prosperují a zřejmě jim to stábi. Usuzují tak z toho, že většina z nich vybaluje zboží před desátou a po páté hodině uklízí. Zetlnď u smíchovského nádraží mi například odmítl prodat cukinu z bedny, která mu ležela u nohou, protože »padla« a on už jen čekal na odvoz. Nostalgicky jsem si vzpo mněla na jeho kolegu v Rimint, který začal po sedmé hodině ranni a končil po půlnoci. Nutila ho k tomu nesmírná konkurence a ast i vřidina budoucího elegantního obchůdku, o něco později třeba s několika pobočkami. Takovými sny naši stánkaři zřejmě dosud netrpí, zato sní o kapitalistických výdělcích v socialistické pracovní době. Ale to nejde. Obchod — ten skutečný — není žádná nřvána, ale behole.

mjr. dr. Ivo Dušek. Rekl, že kriminalita se zvýšila o 80 procent, letos o dalších sedesát. Na konci května 1991 evidovali kriminalisté v ČR 111 500 skutků trestné povahy, což je o 30 tisíc více než ve stejný den loni. Zvyšuje se však podíl objasněných trestných činů, především vražd. Z letosních 80 spáchaných je pachatel znám již v 74 případech.

V současné době chybí v ČR 217 policistů, v samotné Praze 246. Neutěšená je situace na našich slinících, jak řekl mjr. dr. Vl. Stupka z odboru dopravní služby, za pět letošních měsíců se přihodilo 31 759 dopravních nehod, což je o 3703 více než ve stejném období loni. Smrt pti těchto nehodách nalezlo 390 osob a 1448 jich bylo zraněno těžce. Se stavem kriminality seznámil velitel kriminální služby ČR

(mlj): Hlavní velitel Veteřné bezpečnosti ČR pplk. dr. Fr. Zelenický seznámil včera novináře s návrhem nové organizace policie. Uvedl, že sít služeben pořádkové služby by se v krajích měla do roku 1994 zvý-

Zvládne to policie?

sít o devět set, počet policistů o šest tisíc.

NIKDO NENÍ NIKDO

• Jak dlouho spíte?

• Můj život se v podstatě rozdělil na dvě věci, mezi kterými už není nic jiného — a to na práci a na spánek. A protože potřebuji spát, abych mohl fungovat, je mi šest hodin málo, takže se to snažím dostat spíš k těm sedmi. Ale pak už skutečně na nic jiného není čas.

• Co nejraději pijete a jíte?

P. Vávra, Praha 9

• Za nejlepší nápoj považuji pivo. Co se týká jídla, jím rád, ale raději českou stravu než nějaké výmysly cizích velkohotelů.

• Co říkáte na rozbor svého písma v 8. čísle časopisu Kriml?

M. Haidinger, Praha 9

• Nic, protože ten časopis bohužel neznám. Nemohl byste mi jej poslat?*

• Jaké máte auto?

Z. Malý, Praha 6

• Škodu 125.

• Kam pojedete na dovolenou?

anonym

• Teď řeknu něco, co možná popudí ty, kteří si utahují opasky — pojedu do Austrálie. Dostal jsem neuvěřitelné ocenění, nejvyšší australskou cenu v oblasti ekonomie, kterou za uplynulá dva roky dostali nositelé Nobelovy ceny. Další mi na vybranou, kdy si pro ni chci přijet. Jediná možnost byla napláňovat to na přelom července a srpna, kdy vláda nebude dva týdny zasedat a kdy si máme všichni vybrat dovolenou. Ale musím říct, že už se to v Austrálii prozradilo, takže to ani nebude dovolená; na tři dny si musím odskočit na Nový Zéland a pronést dvě přednášky, v Austrálii mě čekají další přednášky a tiskové konference, dále podepíšu československo-australskou smlouvu o za mezení dvojího zdanění, takže jediným efektem je, že za peníze pořadatelů uskutečním takovou malou státní návštěvu, jak to ostatně dělám obvykle — a nelétám přitom speciálními letadly.

• Jak jste se seznámil se svou ženou?

J. Holý, Praha 4

• V budově Vysoké školy ekonomické na nepovinné hodině španělštiny, na kterou jsme se oba přihlásili, já ve vyšším a ona v nižším ročníku. A místo té hodiny jsme pak šli na procházku do Riegrových sadů...*

• Proč se vy, na rozdíl od mnoha jiných politiků, neptáte na snížení k soustavným proklamacím a ječení na parlament, že neodělal to a ono? Řekněte, že nám věříte, nám, kteří jsme jen malé bromádky nervů, že je v nás víc, než různí političtí nářítelé tvrdí.

D. Martanová, Praha 6

• Já řeknu něco, co jsem už tento týden řekl pro jiné noviny, ale snad to nevádí. Tuhle mi jedna paní přela k narozeninám a říkala, že mi fandí, a přitom omluvně povídá: Já jsem Nikdo. A já jsem se na ni až obořil — jakže to myslí, že ona je nikdo? Přece ta doba podceňování každého člověka už je definitivně za námi, nikdo není Nikdo a všichni jsme úplně stejné kopečky nervů.*

• Všechny tři rozpočty skončily přebytky. Proč přesto dostalo Slovensko skoro 400 miliard od federace? Říká se, že to byl úplatek separatistům.

M. Doležal, Praha 5

• Zřejmě se ptáte na rozpočet roku 1990 — ten byl ještě sestaven podle starých rozpočtových pravidel. A protože ve slovenském rozpočtu vznikl malý schodek, vyřešili jsme jej dotací z federálního rozpočtu. Nebyl to však ústupek komukoli, protože úplně stejně bychom vyřešili i schodek v rozpočtu českém — kdyby vznikl. A abychom si uvědomili, o čem se vlastně bavíme — ten údaj je pouhou tisícinou celkové rozpočtové částky.*

• Proč se u nás neplatí milionářská daň a proč se při nákupu většího majetku nepředkládá potvrzení o nabytí financí, jako je to běžné ve světě?

V. Šnajdrová, Břežnice

• Jednak si nejsem jist, jak běžné to je ve světě. A za druhé si ani vybírání milionářské daně, ani předkládání onoho potvrzení, nedovedu technicky představit. Myslím, že v obou případech by vznikly takové podvody, taková korupce a falešné obstarávání dokladů a rozměňování majetků na celé rozvětvené rodiny, že by z toho pro stát byl stejně pramalý zisk a jen by celá akce zbytečně vyvolala obrovský neklid.*

• Proč držíte pod pokličkou mzdy, když tolik zdražujete?

A. Veselý, Praha 3

• Za prvé chci říci, že jsme nezdražili, ale pouze uvolnili ceny a nechali je řídit tržními principy. O konkrétních cenách absolutní většina zboží už nikdo shora nerozhoduje. Za druhé si myslím, že platy porostou. Museli jsme pouze chvilkově zabrzdit vývoj mezd, abychom nepodporovali inflaci, ale teď platy celkově nabírají na tempu a jsem přesvědčen, že se to projeví i ve vašem výplatním sáčku.*

• Stoupá naše zahraniční zadluženost?

Z. Novák, Praha 10

• S vývojem zadluženosti nemáme proč být nespokojeni, protože koncem roku 1989 byla 7,9 miliardy dolarů, koncem roku 1990 byla 8,1 miliardy a zatím poslední číslo, které mám, je 8,3. A např. v Polsku se za loňský rok zvýšila zahraniční zadluženost o 7 miliard dolarů, v Maďarsku o 1,5..., takže u nás žádné drama.*

• Jakému demokratickému státu se už podařila radikální ekonomická reforma? Často zmiňované země, jako Chile a Jižní Korea, nemohou nikoho přesvědčit, že jsou demokratické.

J. Wágner, Praha 4

• Pevně věřím, že prvním demokratickým státem, který úspěšně dokončí radikální reformu, bude Československo.*

• Jak dostaneme ze SSSR naše pohledávky, když nemají dolary?

J. Váňa, Praha 5

• O splácení sovětského dluhu jsou podepsány jasné dohody, bohužel nezačne ani letos, ani za rok, ale až kolem roku 1994.*

• Nás, invalidy, by zajímal měsíční příjem pana ministra. To se to pak hovoří o utahování opasků, když má 30 a více tisíc.

Anonym

• Já skutečně žádných třicet tisíc nemám, jako každý člen vlády dostávám plat 12 tisíc korun plus pět tisíc na reprezentaci. Ale rád bych připomněl, že podle mého názoru příjmy nemají být u všech lidí shodné, protože se nedefinují velikostí žaludku, ale tím, co člověk dělá a nedělá, přináší nebo nepřináší.*

• Kdy bude levnější benzín?

Dispečink

Záchranné služby
• Se změnou ceny benzínu se zatím nepočítá.*

Rád pro Věru

BRATISLAVA (sč): Z Birminghamu se vrátil náš zástupce v Mezinárodním olympijském výboru VLADIMÍR ČERNUŠÁK, kde se zúčastnil 97. zasedání MOV. O tomto setkání mj. řekl: »MOV se úspěšně snaží vrátit do řešení společných problémů nejen své členy, ale i zástupce mezinárodních sportovních federací a NOV. Ve všech komisích mají nyní zastoupeni tyto složky olympijského hnutí. Dále bych chtěl říci, že je návrh na udělení stříbrného Olympijského řádu Věru Čáslavské za její sportovní a funkcionářskou činnost.«

Kolik máme zlata?

(čtk): V Československu jsou nyní v oběhu bankovky a mince v celkové hodnotě 73 miliard korun, uvedl v televizním pořadu »Prezidentský otázkový« předseda Státní banky Československé J. Tošovský. Ve spojitelné a bankách má obyvatelstvo utvořeno 288 miliard korun a na úvěrech do všech států bylo poskytnuto 635 miliard korun. Zlaté a devizové rezervy ČSFR činí v současnosti 1,65 miliardy dolarů. Československo má celkem 105 tun zlata, z nichž je třetina v zahraničí a používá se k běžným operacím.

Blechlavine wächst gewaltig

Die Blechlavine scheint nicht zu bremsen zu sein: Im Mai 1991 kamen in den alten Bundesländern 389 591 Fahrzeuge erstmals auf die Straßen, davon alleine 346 063 Personwagen. Gegenüber dem Vorjahresmonat entspricht dies nach Angaben des Kraftfahrtbundesamtes einer Steigerung um 19,9 und 20,8 Prozent. In den ersten fünf Monaten kletterte die Gesamtzahl der West-Neuzulassungen um 25,1 Prozent auf 1,85 Millionen Karossen.

Jaký bude vývoj kursu marky? Zůstane do konce roku na nynější úrovni?

Několik čtenářů
• Kurs chceme za každou cenu udržet, což mnozí z mých spolupracovníků už mnohokrát opakovali. Zodpovědně prohlašuji, že ke dnešnímu dni není žádný tlak na zhoršení kursu koruny k zahraničním měnám.*

Jak jste to nedávno myslel s odtržením Slovenska?

Anonym
• O odtržení jsem nemluvil. Jen jsem se ohrazoval proti tomu, co jsem nadneseně nazval manželstvím na dobu určitou. Totiž že bude někdo říkat, že ještě chvíli ano a pak už ne...*

Der „Plan Barbarossa“

Die Signale waren von Tag zu Tag deutlicher geworden: Die Deutschen werden angreifen. Die Informationen wurden von Tag zu Tag präziser: Am 22. Juni 1941 wird die Wehrmacht angreifen. Das hatte Richard Sorge aus Tokio mitgeteilt; er konnte sich auf die besten Quellen aus der Botschaft des Reichs in Tokio verlassen. Aus der Schweiz kamen Hinweise und Nachrichten von „Rado“, die aus der Wehrmacht-Spitze stammten: Angriffstag 22. Juni. Treppers Spionagenetz meldete das selbe rechtzeitig und genau. Die „Kundschafter der Sowjetunion“, ihre Spione, informierten Moskau exakt und pünktlich. Sie waren nicht die einzigen.

Der Botschafter des Deutschen Reichs in Moskau, Friedrich Werner Graf von der Schulenburg, hatte Ende April gar ein Verfahren wegen Hochverrats riskiert. Soeben aus Berlin zurückgekehrt, versuchte er seinen sowjetischen Botschafter-Kollegen Dekanossow zu alarmieren; eine sehr gute Adresse, Dekanossow war nämlich auch stellvertretender Innenminister und Vertrauter des Chefs aller Geheimdienste der UdSSR, Lawrentij Berija. Er habe nach seinem Vortrag bei Hitler den Eindruck gewonnen, daß ein Angriff der Wehrmacht bevorstehe, vertraute Schulenburg seinem Gesprächspartner an. Der linientreue Dekanossow hielt diese Warnung für eine faschistische Provokation und gab sie gar nicht erst „ganz nach oben“ weiter.

Am 18. Juni lief ein Wehrmachts-Feldwebel über und meldete: Angriff am 22. Juni, vier Uhr morgens. Nicht weniger als 84 solche Meldungen haben den Ministerpräsidenten der Sowjetunion erreicht, (am 5. Mai 1941 hatte Josef Stalin, Parteichef, dieses Amt von Wjatscheslaw Molotow übernommen). Er wies die Warnungen barsch zurück. „Das stammt von Deutschen. Es gibt nur einen Deutschen, dem man trauen kann — das ist Wilhelm Pieck“. Der Exil-Vorsitzende der KPD hatte immer das gesagt, was der unfehlbare Genosse Stalin hören wollte.

Auch von Großbritanniens Kriegs-Premier Winston Churchill war Stalin mit präzisen Daten gewarnt worden. Stalin hielt das für eine Pinte. Er vermutete, die Londoner Regierung sei dringend an der „Zweiten Front“ interessiert. Nach dem militärischen Zusammenbruch Frankreichs standen die deutschen Truppen am Kanal, eine Invasion der Insel (im Wehrmachts-Code: „Operation Seelöwe“) schien bevorzustehen. Wollte Britannien, um militärisch bestehen zu können, die Sowjetunion Stalins und das Deutsche Reich Hitlers gegeneinander aufhetzen?

Stalin ließ so offiziell dementieren, wie es nur geht. Am 14. Juni wurde die Nachrichtenagentur TASS „ermächtigt festzustellen“: „...haben die Gerüchte“ über einen „baldigen Krieg“ zwischen der Sowjetunion und Deutschland immer mehr zugenommen... All das ist nichts anderes als plumpe Propaganda der Deutschland und der UdSSR feindlich gesinnten, an einer Ausdehnung des Krieges interessierten Kräfte... Den Bewegungen deutscher Truppen an der deutschen Ostgrenze müssen andere Ursachen zugrundeliegen, die nichts mit den sowjetisch-deutschen Beziehungen zu tun haben.“

Stalin, so vermutet sein Biograph Dimitri Wolkogonow, wollte Zeit gewinnen, einen Monat oder zwei; dann käme der Winter näher, dann wäre „die Gefahr einer Aggression für 1941 gebannt“. Im Ernst glaubte er auch nicht daran, daß der Führer der aggressivsten Macht im zeitgenössischen Europa einen Krieg gegen die UdSSR führen werde, jeden-

falls nicht jetzt, auch wenn er in Zukunft unvermeidlich werde. Nein, da war der Vertrag, unterzeichnet von Wjatscheslaw Molotow und Joachim von Ribbentrop am 23. August 1939 in Moskau, Stalin hatte die Gelegenheit genutzt zu einem Trinkspruch: „Trinken wir auf die Gesundheit des Führers des deutschen Volkes, Hitler!“

Am 28. September, die Rote Arme hatte sich an der Eroberung Polens beteiligt, war ein zweiter Vertrag abgeschlossen worden, ein Grenz- und Freundschaftsvertrag. Und Molotow hatte kurz darauf, am 31. Oktober, den Abgeordneten des Obersten Sowjets die neue Linie angepriesen, „daß sowohl in England wie in Frankreich die Befürworter des Krieges gegen Deutschland eine Art weltanschaulichen Krieg nach Art der alten Religionskriege erklärt haben. Die nationalsozialistische Weltanschauung kann, wie jedes andere Weltanschauungssystem, unterstützt oder abgelehnt werden. Jedermann wird aber begreifen, daß man eine Weltanschauung nicht durch Gewalt vernichtet. Deshalb ist es unsinnig und sogar verbrecherisch, einen solchen Krieg zur Vernichtung des Hitlerismus zu führen, indem man ihm das Mäntelchen des Kampfes für die Demokratie umhängt“.

Den Vertrag hat Stalins Regime getreulich erfüllt. Es holte sich seinen Anteil an der Kriegsbeute: das östliche Drittel Polens („es kann, wie jedermann einsehen wird, von der Wiederherstellung des alten Polen nicht die Rede sein“, so Molotow), die drei baltischen Staaten, Bessarabien (das heutige Moldawien). Es lieferte dem Hitler-Reich Rohstoffe, die es für die Kriegsführung brauchte. Bis zum letzten Tag, dem 21. Juni 1941.

Es lieferte auch Menschen. Kommunisten, die in der Sowjetunion Opfer der Stalinschen Säuberungen geworden waren, wurden unmittelbar der SS übergeben — vom Gulag in Hitlers KZs. Dort wurden sie von jenen Kommunisten, die von den Nazi-Behörden eingesperrt worden waren, als Verräter behandelt (sie waren ja von den russischen Genossen bestraft worden) und von den Wachmannschaften als Kommunisten gequält und gefoltert (denn Kommunisten waren sie ja geblieben). Nicht viele haben das überlebt. Den Versuch aber, dafür KPD-Führer wie Ernst Thälmann aus den KZs herauszuholen, hat Stalins Partei nie auch nur erwogen.

„Wir werden Freunde bleiben, wir müssen Freunde bleiben“, sagte Stalin bei mehreren Gelegenheiten deutschen Diplomaten. Die Botschaften der vom Nazi-Reich überfallenen Länder (Belgien, Norwegen, Jugoslawien) ließ er schließen. Der Armeezeitung *Krasnaja Swesda* befahl er: „Ihr schreibt häufig über die Faschisten, über den Faschismus. Hört damit auf. Die Lage ändert sich. Man muß nicht lauthals solche Dinge verkünden. Reizt die Deutschen nicht!“, „Die Herren in Berlin“, schrieb Wolkogonow vor zwei Jahren, „waren zufrieden“.

Der deutsche Diktator, dem Stalin Gesundheit gewünscht hatte, wollte indes den Krieg. Seit er Oberkommandierender der Wehrmacht war (4. Februar 1938), konnte er sich auf seine Militärs nicht verlassen — er konnte sich blind auf sie verlassen. Generaloberst Franz Halder, Generalstabschef des Heeres, notierte am 21. Juli 1940 Hitlers Weisung: „Russisches Problem in Angriff nehmen. Gedankliche Vorbereitungen treffen“. Und zehn Tage später: „Im Zuge dieser Aus-

einandersetzung muß Rußland erledigt werden. Frühjahr 41. Je schneller wir Rußland zerschlagen, um so besser. Operation hat nur Sinn, wenn wir Staat in einem Zug schwer zerschlagen. Gewisser Raumgewinn allein genügt nicht... Ziel: Vernichtung der Lebenskraft Rußlands“.

Es gab kaum mehr Einwände der Militärs. Das Reich schien auf dem Höhepunkt seiner militärischen Macht angekommen, gerade war Frankreich besetzt worden. Die Sowjetunion aber, urteilten die Militärs in Berlin und den jeweiligen Hauptquartieren, werde mindestens noch vier Jahre brauchen, um aus dem Tiefstand des Jahres 1940 herauszukommen. Meinungsverschiedenheiten gab es lediglich über die Ziele des Überfalls. Das Oberkommando des Heeres beabsichtigte, die sowjetische Armee so rasch wie möglich zu vernichten, nahe der Grenze, nördlich der Pripjet-Sümpfe, wo sie versuchen werde, der Wehrmacht den Weg nach Moskau zu verlegen. Hitler wollte andererseits das Donez-Industrieviertel und die ukrainischen und russischen Getreidefelder in der Schwarzerde-Zone haben, dazu Leningrad, um der UdSSR den Zugang zum Meer abzuschneiden.

Das weitere Ziel war jedem bekannt, der lesen konnte. In „Mein Kampf“ hatte Hitler achtzehn Jahre vorher das Ziel beschrieben, „dem deutschen Volk den ihm gebührenden Grund und Boden auf dieser Erde zu sichern. Diese Aktion ist die einzige, die vor Gott und unserer deutschen Nachwelt einen Bluteinsatz gerechtfertigt erscheinen läßt.“ Und: „Wenn wir aber von neuem Grund und Boden reden, können wir in erster Linie nur an Rußland und die ihm untertanen Randstaaten denken“. Die Slawen, ein „minderwertiges Volk“, hätten als „weiße Sklaven“ dem arischen Herrenvolk zu dienen. Der „Bluteinsatz“ bedeutete natürlich Krieg.

Dessen „gedankliche Vorbereitung“ brachte zunächst zwei Pläne („Fritz“ und „Otto“) hervor. Am 18. Dezember hieß der Kriegsplan nach „Weisung Nr. 21“, erteilt vom Führer und Obersten Befehlshaber der Wehrmacht: „Fall Barbarossa“. Daraus wörtlich: „Die deutsche Wehrmacht muß darauf vorbereitet sein, auch vor Beendigung des Krieges gegen England Sowjetrußland in einem schnellen Feldzug niederzuwerfen“ (Hervorhebung im Original) und: „Vorbereitungen, die eine längere Anlaufzeit benötigen, sind — soweit noch nicht geschehen — schon jetzt in Angriff zu nehmen und bis zum 15. Mai 1941 abzuschließen. Entscheidender Wert ist... darauf zu legen, daß die Absicht eines Angriffs nicht erkennbar wird“.

In „allgemeiner Richtung Leningrad“, so die Weisung, sollte das Baltikum erobert, sodann Kronstadt und Leningrad eingenommen werden; „in allgemeiner Richtung Kiew“ war „die frühzeitige Besitznahme des wehrwirtschaftlich wichtigen Donez-Beckens“ und weiter „das schnelle Erreichen von Moskau“ vorgesehen; „die Einnahme dieser Stadt bedeutet politisch und wirtschaftlich einen entscheidenden Erfolg, darüber hinaus den Ausfall des wichtigsten Eisenbahnknotenpunktes“. Beim Angriffstermin 15. Mai blieb es; jedenfalls wurde kein anderer genannt.

In den ersten Februartagen 1941 waren nicht nur die „gedanklichen Vorbereitungen“ erledigt, sondern die Aufmarschpläne fertig. Eine Tarnung schien den Militärs nicht mehr lange möglich zu sein. Man erfand eine Ausrede für die nicht mehr geheimzuhaltenden Truppenkonzentrationen an der Ostgrenze, im besetzten Polen. Wer ihnen glaubte, waren die zu Überfallenden.

Stalin war von seinem Geheimdienst

berichtet worden, daß die Wehrmacht nun — an allen Fronten, nicht nur an der Ostgrenze — acht Millionen Mann, 12 000 Panzer, 52 000 Geschütze und 20 000 Flugzeuge habe, in der Hauptsache im Osten aufgestellt. Aber Hitler, so teilte er dem Kriegsberichter Konstantin Simonow und dem Oberbefehlshaber der Westfront, General Georgij Schukow, gesprächsweise mit, habe ihm erklärt, warum sie sich im Osten aufhalten. Deutschland werde bombardiert, es sei von den Engländern aus der Luft gut zu überblicken, man wolle die Verbände außerhalb der Reichweite der Royal Air Force halten. Sie „sollten sich erholen“.

Anfang März 1941 war Stalin offenbar noch entschlossen, das zu glauben. Dann geschah in Jugoslawien ein Staatsstreich. Hitler befahl, die seit Dezember 1940 geplante Operation „Marifa“ gegen Griechenland zuerst zu erledigen und Jugoslawien „in kürzester Frist“ zu erobern (Besprechung vom 27. März 1941); „in diesem Zusammenhang muß der Beginn der Barbarossa-Unternehmung bis zu 4 Wochen verschoben werden“. Aber: „Wäre der Umsturz der (jugoslawischen) Regierung während der Barbarossa-Aktion eingetreten, hätten die Folgen für uns wesentlich schwerwiegender sein müssen“.

Den Wehrmachts-Befehlshabern machte Hitler am 30. März sehr klar, was seine Angriffsziele waren. „Der Russe wird versagen gegenüber dem Masseneinsatz von Tanks und Luftwaffe... Der Kommunist ist vorher kein Kamerad und nachher kein Kamerad. Es handelt sich um einen Vernichtungskampf... Vernichtung der bolschewistischen Kommissare und der kommunistischen Intelligenz. Die neuen Staaten müssen sozialistische Staaten sein, aber ohne eigene Intelligenz. Es muß verhindert werden, daß eine neue Intelligenz sich bildet... Kommissare und GPU-Leute sind Verbrecher und müssen als solche behandelt werden.“

Genau einen Monat später legte Hitler den Angriffstermin fest: 22. Juni. Nur wenige Tage danach erreichten die ersten Informationen darüber Moskau — mit dem erwähnten Ergebnis.

Die Sowjetarmee war auf diesen Krieg nicht vorbereitet. Nicht allein wegen Stalins Vertrauen darauf, daß es in diesem Jahr 1941 schon nicht passieren werde; die sowjetischen Militärs hatten auch Planungen angestellt, die von falschen Voraussetzungen ausgingen. Im 1940 überarbeiteten Verteidigungsplan ging der Generalstab in Moskau von längerem Widerstand im Grenzgebiet aus. Dieser werde den Hauptkräften der Roten Armee zwei Wochen Zeit zur Mobilisierung lassen. Danach werde die Rote Armee ihrerseits zur Offensive übergehen. „Warum sollte man eine Rückzugsgesinnung kultivieren? Was denn, plant ihr etwa einen Rückzug?“, fragte Stalin bei der Beobachtung eines strategischen Sandkastenspiels, wie Wolkogonow berichtet.

Grenzbefestigungen aber bestanden kaum. Von 1929 bis 1935 hatte die UdSSR Bunker und Wälle nahe der alten Staatsgrenze angelegt, einem Artilleriebeschuß waren sie nicht gewachsen. 1938 wurde beschlossen, diese Anlagen auszubauen; doch im Herbst 1939 wurde dieser Beschluß kassiert. Nun sollte die neue, auf Kosten Polens einige hundert Kilometer nach Westen vorgeschobene Grenze verteidigt werden. Doch erst Ende März 1941 hatten die Planer sich darauf geeinigt, gegen welche Waffen sich die Grenzsicherer zu verteidigen hätten. Aus den Bunkern an der alten Grenze holte man Inventar ab, dort legte man Gemüsespeicher an; die neuen Bunker wurden nie fertig. An Abschnitten von zehn bis 80 Kilometern Länge war nichts anderes als Stacheldrahtverhau angelegt worden. Doch seit Jahrzehnten hatte die Verteidi-

gungs-Direktive geheißen: Verteidigung jeden Zentimeters des „geheiligten sowjetischen Territoriums“.

Die grenznahen Militärflugplätze waren kaum zu verteidigen. Manche waren faktisch gar nicht zu benutzen. Die Waffensysteme waren zum Teil veraltet. Vornehmlich aber: Die militärische Führung war enthauptet.

Im Frühjahr 1937 hatte die Tschistka die Säuberung, die Spitzen der Roten Armee erreicht. Unter der Anschuldigung, eine Verschwörung vorbereitet zu haben, wurden die meisten Marschälle liquidiert. Ob die Anschuldigungen gegen sie aus Hitlers Fälscherwerkstätten im Reichssicherheitshauptamt stammten, von dem tschechoslowakischen Staatspräsidenten Eduard Benesch ohne Arglist nach Moskau weitergereicht wurden und den Anstoß zur Tschistka gaben, bedarf noch der Aufklärung. Daß sie allein die Hinrichtung der Militärspitze ausgelöst haben, ist fraglich.

Mißtrauen hegte Stalin ohnehin gegen die Marschälle. Sie hatten ja alle mit der „Schwarzen Reichswehr“ kooperiert, waren sie nicht automatisch deutsche Agenten? Die Armee war als einzige Kraft im Lande bisher der Vernichtung ihrer Kadere entgangen; da andererseits von der „bonapartistischen Gefahr“ seit Lenins Zeiten gesprochen wurde, konnte der Vernichtungsfeldzug gegen sie nicht ausbleiben.

Am 24. Mai 1937 gab Stalin dem gehorsamen Zentralkomitee der KPdSU Order, Marschall Michail Tuchatschewski aus der Partei auszuschließen. Drei Tage darauf holte ihn die Geheimpolizei ab. Am 11. Juni saßen die „Verschwörer“ Tuchatschewski (stellvertretender Verteidigungsminister), Jona Jakir (Befehlshaber des Kiewer Militärbezirks), Jeronin Ubowitsch (Befehlshaber in Bjelorußland), Witowt Putna (Militärattaché in London), die Korpskommandeure Robert Ejdeman und Boris Feldman und Armeekommandeur Awgust Kork vor den Militärtribunalen. Vorsitz: Wassili Ulrich, der schon die Schauprozesse gegen die alten Bolschewiki mit Todesurteilen abgeschlossen hatte. Verurteilt wurde auch diesmal zum Tode, hingerichtet wurde umgehend.

Tuchatschewski wurde immerhin auch eine militärpolitische „Abweichung“ zur Last gelegt: Er hatte sich für den schnellen Aufbau von Panzerverbänden eingesetzt — auf Kosten der Kavallerie, der Stalins Lieblings-Marschall Semjon Budjonny strategische Bedeutung zusprach. Und er hatte sich des öfteren über die Unfähigkeit seines Vorgesetzten, Minister Kliment Woroschilow, mokiert; der aber war Stalins Freund und Werkzeug.

Bis September 1938 wurden alle Bezirkskommandeure, 90 Prozent der Stabschefs, Bezirksleiter und stellvertretenden Kommandeure, achtzig Prozent der Korps- und Divisionskommandeure abgesetzt, zum Teil erschossen, zum Teil in den Gulag geschickt. Infolgedessen hatten Anfang 1941 nur 7,1 Prozent der Inhaber militärischer Kommandos eine höhere Militärausbildung, 12,4 Prozent gar keine, und 24,6 Prozent waren in Schnellkursen zu Offizieren gemacht worden.

Von den Überlebenden der Säuberung hatte Georgi Schukow, seit Februar 1941 Generalstabschef, das Format, Stalin eigene Vorstellungen vorzulegen. Am 15. Mai 1941 riet er dringend, sich auf einen „plötzlichen Schlag“ der Wehrmacht einzustellen, dieser „keinerlei Möglichkeit der Initiative zu geben“ und selbst anzugreifen, „wenn sie sich im Stadium der Entfaltung befindet und noch nicht in der Lage ist, die Fronten und die Verbindungen zwischen den verschiedenen Truppenteilen zu organisieren“. Wie Stalin

reagiert hat, kann nicht einmal der Militärgeschichtler Wolkogonow mitteilen.

Schukows Vorschlag war wohl unrealistisch. Nur an der Zahl der Soldaten war die Rote Armee dem Angreifer überlegen: 4,7 Millionen Mann gegenüber 3,05 Millionen der Wehrmacht (deren Gesamtstärke 7,24 Millionen betrug). Den 3 580 Panzern und 7 184 Geschützen standen 1 800 sowjetische Panzer und 3 700 Geschütze gegenüber, aber sie waren zehn oder zwanzig Jahre älter, und für modernere Waffen bestanden nicht einmal Konstruktionspläne — die Elite der Konstrukteure war seit 1937 ebenso „gesäubert“ worden wie die Offiziere. 1 160 modernen deutschen Kampfflugzeugen standen 800 moderne sowjetische gegenüber (die Konstrukteure der Gruppe um Tupolew saßen im Gulag), dazu tausend ältere, sie waren nicht gegen Überraschungsangriffe geschützt. Und gegen 720 moderne deutsche Jagdflugzeuge hatte die Rote Luftwaffe nur 300 moderne Maschinen.

Am 22. Juni 1941, um 3.15 Uhr, lief der „Plan Barbarossa“ an. Heeres-Generalstabschef Halder hielt fest: „Der Feind war von dem deutschen Angriff überrascht. Er war taktisch nicht zur Abwehr gegliedert. Seine Truppen in der Grenzzone waren in weiten Unterkünften verteilt... Die taktische Überraschung hatte zur Folge, daß der feindliche Widerstand unmittelbar an der Grenze schwach und ungeordnet war, und daß es gelang, überall die Brücken über die Grenzflüsse in die Hand zu nehmen und die in Grenznähe befindlichen Grenzschutzstellungen (Feldbefestigungen) zu durchstoßen.“

Daß es nicht den erwarteten organisierten Widerstand gab, hat außer mit der „taktischen Überraschung“ und dem allgemeinen Zustand der Roten Armee auch noch mit Stalin-Weisungen oder solchen seiner unmittelbaren Untergebenen zu tun. „Aufgabe unserer Truppen ist es, sich auf keinerlei Provokationen einzulassen, die größere Komplikationen hervorrufen könnten“, hatte eine Direktive des Volkskommissariats für Verteidigung gelautet, die am 22. Juni um 0.30 Uhr ergangen war. Als wenige Stunden später die Kommandeure keinen Zweifel mehr haben konnten, daß die Wehrmacht die UdSSR überfallen hatte, als pausenlos die ungeschützten Militärflugplätze bombardiert, die sowjetische Luftverteidigung ausgeschaltet und die Front überall durchbrochen war, teilte der seinerzeitige Verteidigungs-Volkskommissar Semjon Timoschenko dem General Boldin, Vizekommandeur im Abschnitt West, mit: „Ich bitte, dem Bezirkskommandeur Pawlow mitzuteilen, daß Genosse Stalin nicht gestattet, das Artilleriefeuer auf die Deutschen zu eröffnen.“ — Boldin: „Wie ist das möglich? Unsere Truppen müssen zurückweichen. Städte brennen und Menschen sterben.“ — Timoschenko: „Keinerlei Maßnahmen ergreifen außer Aufklärung bis 80 Kilometer weit im gegnerischen Territorium.“

Am Abend des Angriffstags befahl Timoschenko die Gegenoffensive. „Zerschmetternde Schläge gegen den eindringenden Feind“ verlangte Stalin. Dazu war die Rote Armee nicht imstande. Nicht weniger als 1 200 Flugzeuge waren am Boden zerstört worden, die Verbindungen zwischen den Truppenteilen größtenteils abgerissen. Der Befehl führte viele noch kampffähige Verbände der ersten Linie geradewegs in die ersten „Kessel“.

Von Stalin war in den ersten Tagen nach dem Überfall nichts zu hören. Die erste Rundfunkrede über den Überfall sprach Molotow, noch am 22. Juni. Aber Stalin war, wie sein Kritiker und Biograph Wolkogonow schreibt, nicht etwa nur in tiefe Depression gefallen; er wartete auf Siegesnachrichten und hatte kein

klares Bild von der verheerenden Lage. Er rechnete sogar damit, daß die anderen Parteiführer ihn wegen offenkundiger Fehlkalkulationen absetzen würden. Ein Stalin-Satz, vom 29. Juni, ist überliefert: „Lenin hat unseren Staat geschaffen, und wir haben ihn verschissen!“

Nach sechs Tagen hatte die Wehrmacht die erste Hauptstadt einer Sowjetrepublik, Minsk, erobert, 600 000 Gefangene gemacht und schien nicht mehr aufzuhalten. Und nach zwei Wochen, am 30. Juni, notierte Halder: „Es ist also wohl nicht zuviel gesagt, wenn ich behaupte, daß der Feldzug gegen Rußland innerhalb 14 Tagen gewonnen wurde.“

Es zeigte sich bald, daß dies eine deutsche Fehlschätzung war. Nicht, wie die parteifromme Sowjet-Legende bis vor wenigen Jahren behauptete, weil Stalin am 30. Juni das staatliche Verteidigungskomitee übernahm und dort, in der *Stawka*, nun alles allein entschied. Vieles entschied er widersinnig und manches schlicht unverständlich. Doch auch die andere Legende stimmt nicht, daß auf der Seite Nazi-Deutschlands die Unfähigkeit Hitlers „den Krieg verloren“ habe. Kriegsgeschichte, wie Geschichte überhaupt, wird nicht von Einzelpersonen entschieden.

Eskamen bis Ende 1941 mehrere Faktoren zusammen, die den Krieg entschieden.

■ Der Angriff auf Moskau schlug fehl. Am 8. Juli 1941 befahl Hitler, „Moskau und Leningrad dem Erdboden gleich zu machen, um zu verhindern, daß Menschen darin bleiben, die wir dann im Winter ernähren müßten“. Im September wurde die „Operation Taifun“ entsprechend beschlossen. Sie scheiterte am Widerstandswillen der Roten Armee und der Freiwilligenverbände aus Moskau.

■ Auf den Herbst (Verschlammung der Wege und Straßen) und Winter (Temperaturen bis -30 Grad) war die Wehrmacht nicht vorbereitet — weder an Winterkleidung noch an technische Vorkehrungen war in Erwartung des „Blitzkriegs“ gedacht worden.

■ Die sowjetische Gegenoffensive bei Moskau zwang Hitler zur „sofortigen Einstellung aller größeren Angriffsoperationen und Übergang zur Verteidigung“ (Führerweisung Nr.39 vom 8. Dezember 1941). Es war nicht nur die „Operation Taifun“ gescheitert, sondern der Roten Armee ein entscheidender auch psychologischer Sieg gelungen.

■ Die Rote Armee (ab 1943: Sowjetarmee) wurde nach den ersten katastrophalen Verlusten kampferfahrener und stärker, konnte neue Soldaten rekrutieren, die Möglichkeiten der Wehrmacht waren bereits 1941 weitgehend ausgeschöpft.

■ Es gelang der Sowjetunion, wichtige Rüstungsbetriebe rechtzeitig nach Osten zu verlagern. In den nächsten Jahren gelang es ihr dann auch, am Ural und in Westsibirien eine neue Rüstungsindustrie aufzubauen.

■ Seit dem Kriegseintritt der USA — am 11. Dezember erklärte Deutschland und Italien den USA den Krieg, vier Tage nach dem japanischen Überfall auf Pearl Harbour — war das industrielle Potential der Alliierten dem des Reichs und seiner Verbündeten weit überlegen.

■ Seit Oktober 1941 erreichten Waffen- und Materiallieferungen aus Großbritannien und den USA die Sowjetunion, meist über den Hafen Murmansk. Bis Juni 1942 erhielt die Rote Armee rund 3 000 Flugzeuge, 4 000 Panzer und erhebliche Mengen anderer Rüstungsgüter, bis die Lieferungen zunächst eingestellt werden mußten. Sie dürften mitentscheidend für die Verteidigung Leningrads und Moskauseinigen sein. Im Verlauf des gesamten Krieges bekam die UdSSR etwa ein Achtel ihrer militärischen Ausrüstung von den Verbündeten.

■ Die deutsche Besatzungspolitik in den eroberten Gebieten erzeugte immer stärkeren Widerstand, obwohl in manchen Gebieten die Bevölkerung die Wehrmacht als Befreier von der Stalin-Diktatur begrüßt hatte. Die Behandlung der Russen, Bjelorussen und Ukrainer als „Untermenschen“, die Zwangsrequirierung von Nahrungsmitteln, die Aushebung von Zwangsarbeitern usw. trieben in der folgenden Zeit sogar politische Bewegungen in den Widerstand, die aus dem Kampf gegen die Stalin-Diktatur entstanden waren, wie die ukrainische Nationalarmee.

Die weitere Kriegsgeschichte kann hier nicht dargestellt werden. Die Folgen des Krieges waren bis vor kurzem nur unvollkommen bekannt. Erst seit sowjetischen Historikern größere Einblicke in die Archive gestattet sind — ein Ergebnis der *Glasnost* —, sind die unvorstellbaren Dimensionen der Verluste realistischer einzuschätzen. Rund zehn Millionen Sowjetbürger starben an den Fronten oder in Kriegsgefangenschaft, rund 27 Millionen Menschen kostete der Krieg insgesamt das Leben (die Zahl nannte Michail Gorbatschow unter Berufung auf Militärgeschichtler; Stalin hatte 1946 von sieben Millionen Kriegstoten gesprochen. Der Historiker Viktor Koslow, Mitglied der Akademie der Wissenschaften in Moskau, errechnet gar die unvorstellbare Zahl von 40 Millionen sowjetischen Kriegstoten). 25 Millionen Menschen wurden obdachlos. 1710 Städte und städteähnliche Siedlungen, 70 000 Dörfer, 32 000 Industriebetriebe wurden zerstört. 65 000 Kilometer Bahnlinien waren vernichtet. Ein Drittel ihrer nationalen Ressourcen hatte die UdSSR verloren.

In der Bilanz sind die Opfer der Vertreibungen nicht enthalten. Mit einer einfachen Unterschrift nahm Stalin wegen angeblicher (nie bewiesener) Kollaboration mit dem Kriegsgegner zahlreichen Sowjetvölkern pauschal ihre Bürgerrechte und ließ sie deportieren: Ukraine- und Wolgadeutsche, Krimtataren, Tschetschenen, Inguschen, Tscherkessen, Kalmücken, Karatschaier.

Die Grenzen der Sowjetmacht reichten nach dem Potsdamer Abkommen bis zur Elbe. Sie gegen die Völker durchzusetzen ist vierzig Jahre lang nur mit diktatorischen Mitteln gelungen. Der Zusammenbruch dieser Diktatur hat den Fall des nachstalinischen Systems in der Sowjetunion erheblich beschleunigt.

Den Sieg haben Stalins Hofschranzen ihm allein zugeschrieben. Daß seine Führungsqualitäten dazu beigetragen haben, ist jedoch umstritten. Für die Opfer, die der Zweite Weltkrieg die Sowjetunion kostete, ist ihm erhebliche Verantwortung zuzumessen. Daß die UdSSR fast wehrlos war, als die Wehrmacht angriff, ist ein Ergebnis der Stalin-Politik. Die Entscheidung für den Krieg aber ist von Hitler getroffen und von seinen militärischen Untergebenen begrüßt und ausgeführt worden. Diese historische Verantwortung ist Teil der deutschen Geschichte.

JACÍ JSME

Mnohé z Peroutkovy stejnojmenné knihy platí dodnes, jiné přibýlo. Poté, co jsem zhlédla televizní šot, jak náš čekající občan v jhlavském Aholdu zálek kávy zdarma stáčí rovnou do termosky, si říkám, že jsme i trochu krátkozrací, nekrkuli hloupi. Neuvědomujeme si, že nám ta ostuda nestojí za pár loků navíc. Co s tím? Nevím, zda by se to vyplatilo finančně, ale výchovně zcela jistě — instalovat v prodejné kameru a každý večer odvysílat beze slov tváře těch, kteří ještě nepochopili, že kultura není jen umění, ale i reprezentace. STALO SE IV KOTVE... OUVOLALA VŠECHNY NÁBIDKOVÉ AKCE...

Moskau, August 1939, vor dem Trinkspruch:
Molotow signiert den Vertrag mit Ribbentrop.

Prezidentovy otazníky

Finančnictví, banky, peníze a jejich užití — to je téma pro diskusi jistě zajímavé, a v pondělí večer je rozebírali i účastníci televizního pořadu *Prezidentovy otazníky*.

Charakter byl však spíše obecně vzdělávací či populárně naučný, což je škoda. Dívák se např. dozvěděl, jak si banka

na sebe vydělává, že si lidé všechny své úspory najednou vybrat nemohou, protože 60 procent vkladů je termínovaných, že s jedním miliónem korun si vlastní banka nezaloží, že hlavní funkcí bankovního ústavu je shromažďovat dotázně volné peníze a investovat je tam, kde by přinesly co největší zisk a podobně. Mnohem zajímavější byly některé názory a zkušenosti našich bankéřů. Rozhodně začínající podnikatele potěšilo, že jsou pro banky mnohem důležitějšími klienty než státní podniky, a proto jim přijíjí raději. Snad nejzávažnějším v celé besedě byl dotaz, zda v současné době tranzitního přechodu k tržní ekonomice, kdy stoupají ceny, lidé ekonomické reformě, státnímu vedení, změnám, které u nás probíhají, věří. Směrodatnějším okázatelem než manifestace je přeca to, jak se chovají k penězům... A tak jsme se dozvěděli, že lomí urychleně nakupovali a tato nákupní horečka či výkyv v poptávce představoval zhruba 0,5 miliardy korun. Letos se již situace změnila. V květnu již začali opět více ukládat než vybírat. Vzhledem k tomu, že většina občanů má své peníze uloženy formou termínovaných vkladů, svědčí údajně o tom, že reformě věří a chtějí své finance zhodnotit v budoucnu. Tento argument se mi však nezdá zcela správný. Zajímalo by mě, zda si náš občan nekoupí například favorita proto, že reformě věří, nebo že se něj jen nechce dát čtyřicetinasobek svého měsíčního platu. Zda spóří koruny v našich spořitelnách a bankách jen proto, že mu nevyhovují např. peněžní ústavy švýcarské. (Co myslíte?) Jak totiž vyplývá z květnového šetření Institutu pro výzkum veřejného mínění, se změnami v ekonomice vyjadřuje spokojenost asi jen šestina dotázaných a pouze osmina obyvatelstva je spokojena s vývojem životní úrovně.

Adina nám už neodpoví

O návratu Adiny Mandlové do Československa jsem se dozvěděla z televize, když se objevila mezi hosty velké premiéry filmu Tankový prapor. Podařilo se mi jí najít v zámku spisovatelů na Dobříšsku, a ačkoli se tu chtěla držet v ústraní, slíbila mi po telefonu rozhovor. V pondělí 3. června odpoledne jsme se za ní s fotografem vypravili, ale přijeli jsme zbytečně. Před ho-

dinou jí odvezl do příbramské nemocnice. Tam také v neděli 16. června vydechla naposled. Její život byl plný tragických, neodvolatelných zvrátů. Například když v exilu konečně dostala slušnou roli, ozvala se tuberkulóza a místo rušného filmování musela volit tiché sanatorium. Podobných příkladů by se našlo víc. Adina Mandlová byla rozporuplná osobnost, obdivovaná i nenáviděná. Jak sama přiznává v memoárové knížce Dneska už se tomu směju, nezachovala se vždy tak, jak by měla. Byla to však herečka, bez níž lze těžko hovořit o českém filmu konce 30. a začátku 40. let. A že nebyla pouze atraktivní tvářičkou, ale i talentem a výraznou hereckou osobností, dokázala v Nočních motýlu, v Cechu panen kutnohorských a v celé řadě dalších filmů. Po více než čtyřicet let žila v cizině, nejprve v Anglii a později na Maltě, a po celou tu dobu trpěla steskem po vlasti. Je proto doře, že mohla teď — v jedenaosmdesátiletém věku — alespoň umřít doma. Na snímku je vlevo A. Mandlová při premiéře Tankového praporu 29. 5. 1991, vpravo záběr z r. 1939.

HOLKA, TOJ NÁM DELAT NEHELA...

Anarchisté, skinheads, policie

(In): Asi 350 anarchistů se včera odpoledne sešlo v Resslově ulici u příležitosti výročí atentátu na Heydricha na protestní protifašistické demonstraci. Jednotliví mluvčí upozornili na znovu se obrozující fašistické a rasistické organizace, např. hnutí skinheads nebo Národní obec fašistická. Nebezpečnou paralelu s nástupem fašismu ve 30. letech v Německu vidí anarchisté v počínání Sládkovy Republikánské strany. Poukázali i na možnost, »že by nedemokratická vláda mohla tyto skupiny využít k potlačení eventuálních sociálních nepokojů«.

Průvod účastníků se vydal na Karlova náměstí, kde se z parku vynořila asi stovka příznivců hnutí skinheads, jejíž nejagresivnější jedinci se pokusili průvod napadnout. Policie, která celou akci pečlivě sledovala, nekompromisně zasáhla a průvod pokračoval přes Můstek, Staroměstské náměstí, Pařížskou ulici k metronomu na Letenské pláni. Ten obkličila policie, aby nedovolila skupinám skinheads jakoukoliv další protiakci. Odtud se po skupinkách a pod policejní ochranou účastníci pochodu rozeslali směrem ke stanici metra Hradčanská. Po šesté hodině došlo u Chotkových sadů ke střetu obou skupin. Polciisté v přílibách a s obušky okamžitým zákrokem příznivce skinheads vytláčili a umožnili tak anarchistům odejít Chotkovou silnicí na Klárov. Ne rozdíl od předcházející akce na pražském výstavišti předvedla včera policie skutečně profesionální práci a dokázala po dlouhé době opět svou akceschopnost.

JEDNA VLASTOVKA LETÁ NEHELA...

Jak Praha uctí památku generála Píky?

Na první letní den připadá smutné výročí — 21. června 1949 byl komunistickou justicí zavražděn divizní generál Heliodor Píka, významný vojenský a politický činitel našeho zahraničního odboje. Prezident Václav Havel uctil jeho památku udělením řádu M. R. Štefánika. Podle rozhodnutí ministra obrany Luboše Dobrovského uctí jeho památku československá armáda odhalením pamětní desky na budově generálního štábu na Vítězném náměstí v Dejvicích. A jak uctí jeho památku město Praha? Jednoduše, levně, nevhodně, nedůstojně. Prostě vymění tabulku názvu ulice se jménem sovětského komunisty Kovpaka za tabulku se jménem generála Píky. Místo jména komunisty — jméno oběti komunistů. Je to sice nevýznamná postranní ulice, ale jsou zde přece kasárna — tak to je analogie s popraveným generálem, ne? Že nikdy v těch kasárnách nebyl, ani nebydlel v žádném domě na prostější straně ulice? Ale to přece Ma-

gistrátu hl. města Prahy nevdá. Nevadí mu ani to, že proti tomuto »řešení« letos v lednu protestovala Konfederace politických vězňů Československa a že navrhla pojmenovat jménem gen. Píky dosavadní Vítězné náměstí. Je tam budova gen. štábu, poválečné působení generála Píky, který zde byl až do svého zatčení v roce 1948 prvním zástupcem náčelníka gen. štábu. Protest i návrh pan primátor Kofán ignoroval, na dopisy jednoduše neodpověděl. A stavět proti důstojnému uctění památky prvního čs. důstojníka a jediného čs. generála popraveného komunisty takové »argumenty«, že by to vedlo k dezorientaci obyvatelstva nebo že Vítězné náměstí je osazeno novými uličními tabulemi — to je poněkud chabé zdůvodnění, možná i poněkud cynické. Cožpak je možno dávat vůbec do nějaké souvislosti cenu lidského života a cenu několika uličních tabulí? Snad jsme ještě tak hluboko neklesli!

Za věrnost severu

(čtk): Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR vydalo vyhlásku o poskytování věrnostních stabilizačních odměn pracovníkům ve vybraných okresech a místech republiky. Jde o rozšíření věrnostních stabilizačních odměn na části okresů Děčín, Louny,

Litoměřice a Liberec. Věrnostní stabilizační odměna ve výši 2000 Kčs ročně přísluší občanovi, který k 1. dubnu měl trvalé bydliště ve vymezeném území, byl v pracovním poměru u organizace, která není řízena federálním ústředním orgánem, měl místo výkonu práce ve vymezeném území a k 31. prosinci 1990 tu odpracoval nejméně deset let v nepřetržitém pracovním poměru.

Kudy, kudy cestička — do Evropy

Variaci na známý lidový popěvek by si vylučuje patřičné úpravy v budoucnu. Do bylo možno zazpívat v mnoha souvislostech, tedy i v návaznosti na úterní setkání kroměřížského setkáni předložil, byl vypracován čí vypracován v předvečer zasedání CSFR Michaelem Zantovským. Všeho chuť dáni, čímž se vysvětluje okolnost, že nad dotazů a odpovídá přece jano m posleže vy-krytalizovala v téma práb vysoce aktuál-ní, tedy k jednáni o tvorbě ústav; jednáni, jehož zatím poslední kolo se uskutečnilo v Kroměříži. Prezidentovi mluví prohlášení, že pan prezident má dar optimismu, a tu-díž mírný optimismus projevuje i vzhledem k tomu dosti složitému projednávání. Ne-bof — i když některé strany jsou pro spol-kové uspořádání, je již jisté, že ústava bude založena na existenci dvou republik, což ne-

právním smyslu jednotné, ale také politiky i ekonomicky konsolidované. Cestička do kýžené Evropy přes národnosti i jiné táhanice asi nepovede a ústava sporádaného státu není kabát, který lze uychleně pře-šit nebo vyměnit za nový, třebaže i to je při dnešních cenách pro řadového občana jistý problém: Ústava by měla být vypracována tak, aby vydržela dlouho. Což před-pokládá solidní dohodu v takovém smyslu, aby ústava či republikové ústavy odpovída-ly politickému spektru nikoliv jen v parla-mentech, ale především v společnosti ja-ko takové, což bude tvrdší oříšek. Účastníci kroměřížského jednání se zřej-mě dohodli, že jediný způsob, jak federaci rozpuštit, je referendum. Kdyby došlo k nehoršímu, musí takové referendum ně-kdo vyhlásit. Lidová demokracie se proto zeptala, zda pan prezident dosud usiluje

o zvýšené pravomoc pro svůj úřad a zda se také o tom v Kroměříži jednalo. Nejed-nalo, odvětil pan Zantovský. Vysvětlil, že pan prezidentovi o nějaké zvláštní pravo-moce ani nejde, snad jen o možnost vrátit zákony k přepracování parlamentu, popří-padě parlament rozpuštit a eventuálně vy-hlásit referendum. O takových — pro ně-koho zřejmě drobných — pravomocích se jedná v příslušných komisích FS. A souvi-sí to také se zřízením Rady federace. Shrnutí: Ústava se rodí v bolestech za početné asistence navzájem se střetlých gynekologů a pediátrů. Postnatální vývoj nepřilhl jistý. Federativní rodina ovšem po-třebuje zdravé dítě.

OSUD SOCHY I ZEMĚ

V Užhorodě na Masarykově náměstí odhalili ve třicátých letech sochu prezidenta T. G. Masaryka v nadživotní velikosti. Byla dílem vynikající místní sochařky Mondičové, absolventky pražské akademie. Masarykův pomník však nestál na svém místě dlouho. Po okupaci Podkarpatské Rusi v březnu 1939 nasadili zprvu horthyovští vojáci soše na záda ruksak, aby ji tak potupili a dali hrubě najevo, že má ze země »odejít«. Záhy okupanti pomník sami strhli. Dlouho se tradovalo — a napsali jsme to před časem i my v Lidové demokracii —, že se sochu podařilo zachránit, nyní však je již prokázáno, že Maďaři pomník zlikvidovali.

Loni na podzim se nedaleko místa, kde stávala Masarykova socha, sešli maďarský prezident Göncz a ukrajinský nejvyšší představitel Kravčuk, aby odhalili pomník maďarskému básníkovi Petőfimú. Podkarpatská Rus mezitím po Stalinově záboru v roce 1944 a 1945 se stala protiprávně součástí Ukrajinské sovětské republiky a ruský národ tvořící většinu obyvatel této země se dostal pod novou okupační moc. Dnes, jak sdělují mluvčí Rusínů a jak se to potvrdilo i na nedávném I. světovém sjezdu Rusínů v Medzilaborcích, hrozí ruské identitě nové ohrožení. Obávají se ukrajinského nacionalismu a nebezpečných plánů extremistů spjatých s ideou Velké Ukrajiny.

Ruské společenství v Užhorodě poslalo před krátkým časem dvě základní memoranda o právu ruského národa na existenci i na svobodu generálnímu tajemníkovi OSN a prezidentu SSSR Gorbačovovi. Na obě prohlášení nedostali podkarpatské Rusiny zatím odpověď. Nepřišly však ani žádné odpovědi na jejich dopisy adresované předsedovi Federálního shromáždění A. Dubčekovi. Také jiná místa jak v Praze, tak i Bratislavě se dosud chovají ne určitě. Přitom při nedávné oficiální návštěvě poslanců Evropského parlamentu v naší republice tyto mluvčí Evropy sami při svých rozhovorech hovořili o dalším osudu Podkarpatské Rusi ve střední Evropě i tato země má právo na svobodu a nelze jí trvale upírat právo na nezávislou národní existenci, jak to ostatně mají garantováni i helsinské dohody z roku 1975. Hovoří se tam o tom, že se hranice v Evropě nemají násilně měnit, nýbrž že se všechny problémy i spory mají řešit v dohodě a v přátelství. Jestliže to platilo třeba pro nedávnou změnu v Německu, tím spíše lze tuto zásadu uplatnit i na Podkarpatskou Rus, která byla do roku 1945 součástí Československé republiky a dodnes jí vlastně podle mezinárodního práva je.

Jedním z kroků, kdy by se měla do této bohaté a krásné země — dosud ještě nezdevastované — vrátit pravda, by měl být opět postavení nového pomníku prezidenta T. G. Masaryka v Užhorodě. Leto: by k tomu mohla být i historická příležitost. Před 70 lety totiž navštívil Podkarpatskou Rus náš první prezident a při své oficiální cestě vytyčil zásady svobodného života a rozvoje Podkarpatské Rusi.

Bouřka zabijela kuřata

(Vr): Silná bouřka přerušila v noci na pondělí v Mohelnici-Podolí na Šumpersku dodávku elektrického proudu. Protože se elektrikáři nepodařilo v objektu zemědělského družstva uvést do chodu agregát, stoupla v odchovných kuřat teplota a následkem zvýšeného výparu močoviny uhynulo 5700 kuřat. Družstvu vznikla škoda 144 000 Kčs.

AGREGÁT NA KLIKU...

Užhorodská socha T. G. Masaryka a její autorka, sochařka Mondičová.

V. Havel: Nevěřím v rozpad státu

(b): Poprvé v tomto volebním období předstoupil prezident ČSFR V. Havel před plénum ČNR. Stalo se tak včera odpoledne, kdy po krátkém úvodním slově více než hodinu odpovídal na otázky členů českého parlamentu. Přestože hlavním námětem měla být zahraniční politika, poslanci se živě zajímali také o názory hlavy státu na vnitropolitické dění.

Hned první dotaz poslance B. Dudaška (HSD) se dotkl státoprávního uspořádání a postavení Moravy. V. Havel řekl, že federace složená z více členů není v současné době reálná, ústava by však neměla předem vylučovat budoucí vývoj. Na připomínku poslance V. Čecha (OF — nezávislí), že některé výroky slovenské reprezentace naznačují, že svazek se Slovenskem je pouze dočasný, V. Havel řekl, že jeho hlavní starostí je dbát o integritu státu. Po jednání v Kroměříži se zdá být situace lepší, pouze jediná z politických sil, Slovenská národní strana, se vyslovila pro dva samostatné státní útvary. »Věřím, že náš stát vydrží, že se nerozpadne. Národní republiky však budou hrát významnější roli,« prohlásil V. Havel.

K současné situaci v SSSR na podnět poslance J. Kalvody (OF-ODA) pan prezident konstatoval, že toto uměle vzniklé soustátí

19.6.91
hledá dnes svou podobu, i v Kremli je už zřejmá jasnost, že republiky budou hrát větší roli. Proto jsou užitečné i kontakty, které s nimi navazujeme. Hovořilo se také o kolektivní bezpečnosti Evropy; ČSFR se hodně angažuje na půdě Helsinského procesu, a pokud jde o náš vstup do NATO, V. Havel poznamenal, že to není spolek, kam by se poslala přihláška, že záleží na vývoji.

Poslanec J. Karas (KDU-ČSL) upozornil, že naši krajané, přijíždějící do Československa, poukazují na skutečnost, že v čs. zastupitelských sborech stále působí lidé z doby totality. V. Havel odpověděl, že to není pravda, ve většině byli vyměněni velvyslanci, kteří obměňují také své spolupracovníky. Současně však pan prezident konstatoval, že se pro tuto práci zatím těžko hledají vhodné osobnosti, jejich příprava trvá 2—3 roky.

Pamětní deska hrdinným parašutistům

(ml): Včera dopoledne se konal v pravoslavném chrámu Cyrila a Metoděje v pražské Resslově ulici pietní akt a položení věnců k uctění památky parašutistů, kteří přišli o život po atentátu na R. Heydricha. Aktu se zúčastnila početná delegace Sdružení čs. zahraničních vojáků Západ, představitelé politického a veřejného života.

Po slavnostním pravoslavném církevním obřadu odhalil v kryptě kostela pamětní desku dnes 80letý velitel bývalé 136. letecké peruti RAF Group Captain Ron C. Hockey, který jako pilot vysazoval některé parašutistické skupiny naší armády v Anglii na území tehdejšího protektorátu. Vysazoval také skupinu Antropoid (řtm. J. Gabčík a řtm. J. Kubiš) stejně jako Silver A, jejímž členem byl ppor. J. Valčík, třetí přímý účastník atentátu na R. Heydricha, ke kterému došlo v dopoledních hodinách 27. května 1942 v Praze 7. Trojici mužů se

19.6.91
podařilo uprchnout, skrývali se na různých místech a mnoho českých lidí jim tehdy poskytlo úkryt. Asi od 30. května se Gabčík, Kubiš, Valčík s dalšími čtyřmi parašutisty se souhlasem představitelů pravoslavné církve — biskupa Gorazda, duchovního správce J. Čítky a kaplana dr. V. Petříka, ukryli v kryptě chrámu Cyrila a Metoděje. Prozradila je však zrada parašutisty K. Čurdy, který po atentátu sice Prahu opustil, ale vrátil se a dobrovolně se přihlásil na gestapu. Časné zrána 18. června 1942 zaútočili vojáci SS a gestapáci na kostel, v jehož kryptě se parašutisté několik hodin bránili. Když jim došlo střelivo, rozhodli se pro dobrovolnou smrt posledním nábojem.

CO BRZDÍ SOUKROMÉ PODNIKATELE

Zní to až neuvěřitelně, a přece je to skutečností. V České republice je registrováno již několik set tisíc soukromých podnikatelů, kteří tvoří základ budoucí opory tržního hospodářství — soukromého sektoru. Začali z ničeho, většinou zatím mají dluhy, ale douhou se vpřed díky své vitalitě, pracovnímu nasazení a chuti postavit se na vlastní nohy. V cestě jim stojí ještě spousta překážek, jež musejí překonávat. O co především jde, na to jsme se zeptali prvního místopředsedy Sdružení čs. podnikatelů ČR ing. Pavla Dvořáka:

■ Které ministerstvo máte na mysli?

Ministerstvo vnitra České republiky a jeho civilní správní úsek. Tam mají o dva měsíce právo prvního kroku, žili mají vždy předstih a vždy se jim podaří současný stav zakonzervovat. Zákonodárné sbory jim ty věci bohužel schvalují a mnohdy z nedostatku času a informací si neuvědomují, co vlastně dělají.

■ Můžete ilustrovat poříz na nějakém příkladu?

Zatím malý a střední podnikatelský stav ve výrobě skoro neexistuje. A všichni se diví, že tolik poklesla výroba. Poklesla proto, že se tam vytvářejí pochybné akciové společnosti se zahraniční účastí, zejména v tom lehkém průmyslu. Vytvářejí se nové správní rady s bývalými řediteli a nomenklaturními kádry. Avšak ty podniky stejně neprosperují. Domnívám se, že by se nad tím měli zamyslet sami zaměstnanci, zda je to únosné a zda by nebylo lepší, kdyby to řídil soukromý podnikatel.

■ Jak se stavíte k tomu, že podnikatel musí po aukci odkoupit od státních podniků tzv. »zásoby«, což je z velké části zboží pro smetiště?

To je typická ukázka toho, jak se dá zneužít zákona. Nikdo z nás nemá nic proti tomu, když se ve vydražených jednotkách ponechají nutné zásoby, které tam byly. Avšak státní podniky si vypracovaly zálučnou taktiku. Pustí určitou část svých provozoven a obchodů do malé privatizace. Ale přesunou do nich své neprivatizovatelné zásoby z ostatních provozoven, zbaví se jich a dostanou za ně slušné peníze, které by normálně nikdy nedostaly. Tím si naplní pokladnu a jejich ředitelství mohou klidně fungovat dál. Získávají tak peníze na placení svého aparátu. Je to sice průzračné, je to hrůza, ale vláda se na to klidně dívá.

A kdo na to doplatí? Jednak začínající soukromý podnikatel, který povinně musí ty přišerné ležáky odkoupit, a následně pak i zákazník, protože podnikatel musí nějakým způsobem tyhle nadbytečné náklady promítnout do cen zboží. A byrokrati si mnou ruce, jak nad námi všemi vyžráli.

■ Je možné se vůči tomu bránit?

Prakticky ne. Na tohle okrádání by se však mohly podívat výbory ČNR nebo jiné orgány. Něco by se přece jen dalo dělat. Před vyhlášením privatizace obchodů by se měla okamžitě udělat účetní uzávěrka — tzv. stop uzávěrka, aby tam nemohly ty ležáky přivést.

■ Jak to vypadá se zákonem o hospodářských komorách?

Zatímco na Slovensku je takový zákon již schválen, u nás v České republice není po něm ani vidu, ani slychu, přestože byl již před půl rokem připraven a řádně připomínkovan. A nyní jsme se od pana premiéra Pitharta dověděl, že česká vláda nebude tento zákon předkládat ke schválení ČNR, neboť podle nových kompetenčních zákonů podléhá schválení Federálního shromáždění.

O co vlastně jde? Zákon skončil tam, kam ho chtěli vládní úředníci dostat. Vymýšlejí si, že není právně čistý, nebo že by měla být nejdříve schválena federální hospodářská komora. Prostě tento schvalovací proces brzdí. Proč? Protože až budou schváleny zákony o hospodářských komorách, tak zcela přirozeně odtáhnou celou hospodářskou sílu pryč od ministerstev tam, kam patří — do sféry podnikání. Znamená to, že potom si budou podnikatelé, obchodníci řídit svoje podnikání prostřednictvím svých hospodářských komor sami a nebudou na to potřebovat žádnou vládu. Tak,

jak je to v každém spořádaném státě s tržní ekonomikou. Zkrátka nebude už zapotřebí tolika ministerských úředníků. A to je hlavní důvod, proč připravený zákon někde beznadějně trčí.

■ Máte vůbec z něčeho radost?

Jsem optimista a proto mám. Hlavně z toho, že tolik lidí se vrhlo do podnikání a nebojí se rizik i obrovského pracovního nasazení, jaké si vyžaduje tahle soukromá iniciativa.

Cení si toho podnikatelské kruhy na celém světě. My teď podepisujeme smlouvu s CIPE, což je vlastně organizace americké hospodářské komory. Bude nám poskytnuta dotace ve výši 100 000 dolarů na určitý projekt. S její pomocí vybudujeme totiž počítači a lidmi vybavené poradenské pobočky v našich okresech, jakož i centrum v Praze. Díky tomu budeme schopni připomínkovat všechny navrhované zákony a novely na základě znalostí názorů našich členů ze všech okresů. Tým odborníků pak na základě toho vypracuje k příslušnému zákonu kvalifikovanou opozici. Tu pak předáme podle určitého klíče poslancům a vládě, aby znali stanovisko soukromých podnikatelů. Pomůže nám to pracovat více koncepčně a umožní to účinněji ovlivňovat situaci. Chceme být motorem této společnosti a budeme její vývoj směřovat k prosperitě. Nebude to cesta snadná, ale prorázíme.

Martin příběh

Tento smutný příběh začal v roce 1948. Tehdy byl statek, na kterém pracovaly generace Martiných předků, v zájmu lidu zestatněn. Třídni nepřítel — Martin manžel — byl zatčen a zanedlouho ve vězení zemřel. Marta dostala 180 Kčs důchodu a od stěhovala se k příbuzné. Během krátkého času se však ukázalo, že ani ona nepřeje našemu lidově demokratickému zřízení. Prokázalo se, že prodala několik rodných zlatých dvacetikorun, místo aby je odevzdala státu, když přece všechno patří lidu. Dále se zjistilo, že podle paragrafu 143(a)/1950 Sb., úmyslně odmítá používat tuzemská platidla a nechodí si schválně skoro nic kupovat. Dále bylo zjištěno hromadění drobných mincí v hrnečku, což bylo označeno podle paragrafu 145 (1)/1950 Sb., jako úmyslné zadržování peněz se snahou poškodit naše společné hospodářství. Proto byla paní Marta jménem republiky ve svých 74 letech odsouzena na pět let vězení, byl jí zabaven veškerý majetek, byla zbavena všech občanských práv a vypovězena z rodného města. Zkrátka byl zavazeni i další příslušníci této nebezpečné rodiny: syn Karel a snacha Věra. Pro jistotu. Léta se překlenula, mnohé zahořily čas. Marta ani její syn už nežijí. Zůstala jen Věra a ta se rozhodla, že požádá o rehabilitaci svou i svých blízkých a o návrat majetku. Ve svých 84 letech už nebude sama hospodařit, ale chce, aby v díle jejích předků pokračoval šikovný synovec Josef a nechal ji dožít v rodném domě. Odpověď na svoji žádost však dosud nedostala. Křivda zůstává, s nápravou se nespěchá. Synovec se snaží, ale vždy narazí — oprávněnost požadavku paní Věry se musí řádně prozkoumat. Už se čeká víc než rok, jak dlouho to ještě bude trvat? Kdoví, třeba paní Věra už také umře, řada přímých dědiců se přetřhne a pak už nikdo nebude moci žádat o navrácení dosud pěkného statku.

Paní Věra se jen smutně dívá, jak jsou kolem ní rehabilitování odvážní soudruzi, kteří si před dvaceti lety nevsadili na tu nejsprávnější kartu. Sílu bránit se však už nemá, bojí se, má s úřady své zkušenosti. Proto raději mlčí, čeká a... doufá?

■ S čím vůbec nejste spokojeni?

S dvěma zákony, které jsou chytě nechtě propojeny. Prvním je zákon o pronájmu nebytových prostor, druhým pak zákon o obcích a městech. Chci tím říci, že zákon o městech a obcích udělal u nás z jednoho velkého socialismu tisíc socialismů malých. Obrazně řečeno, zákon umožňuje, že z dřívějších OPBH, které mizerně spravovaly státní majetek, zase budou vznikat pouhým přemalováním firmy nějaké jiné útvary při městech a obcích, jež budou nadále spravovat bytový fond. Co se vlastně stalo? Teď už ten majetek nepatří státu — patří magistrátu. A nic se nezměnilo. Zůstali stejní lidé, stejné problémy, pouze že zvýší nájem o 180 procent. Podle mého názoru se z toho zvýšení nájemného zase budou hlavně platit úředníci. V tomto směru zákonodárný orgán vůbec nebyl prozíravý a razantní a prakticky zakonzervoval současný stav.

■ A co nebytové prostory?

Zákon o malé privatizaci stanoví, že soukromí podnikatelé nesmějí po aukci dostat od majitele nebytových prostor výpověď pouhé dva roky. To je žalostně málo. Vždyť každý soukromý podnikatel musí ty prostory zrestaurovat, zmodernizovat, dát je do pořádku. Čili vkládá do nich peníze a investuje. Ale za dva roky může být odtud vyhozen. Je to gilovina nad hlavou každého živnostníka. Usilujeme proto o novelizaci tohoto zákona a po dohodě s ministrem pro privatizaci a správu národního majetku ČR ing. T. Ježkem žádáme garantovaný minimální pronájem alespoň na pět let. Osobně si myslím, že by to mělo být stanoveno na deset let. Jinak nad každým podnikem

visí hrozba, že zase nějaký úředník z bývalého OPBH — nyní úředník nějaké organizace při magistrátu — bude za pět let chtít na živnostníkoví úplatek za to, aby ho tam nechal. Vždyť v tom jsou již dnes zárodky přísti korupce.

A to nemluvím o tom, že podnikatelé si na dražbách vlastně nakupují pouze pronájem nebytových prostor. Kupují si to, a vůbec nevědí, jak vysoké jim tam v krátké době příslušný úředník nasadí nájemné. Víte kolik lidí z tohoto prostého důvodu zkrachuje?

■ Co vás ještě trápí v malé privatizaci?

Ze se téměř nepřivatizuje výroba. Malý a střední podnikatelský stav bude asi těžko sahat na velký kapitál. Ale očekávali jsme, že do privatizace hned půjdou malé výroby různých komunálních provozoven, jímž soukromí podnikatelé dají nové impulsy a dynamiku. Avšak magistráty si spočítaly, že jediným přínosem pro ně jsou právě tyto provozovny. Aby mohly udržet nabuýlý úřednický aparát, předložily vyhledávací zákon o obcích a městech, a tím prakticky zastavily privatizaci těchto provozoven. Teď musíme spojit všechny síly, aby se to podařilo dát do malé privatizace. Když se podíváte, kdo je autorem všech těch novel zákona o pronájmu nebytových prostor nebo zákona o obcích a městech — pak vidíte, že to vždy potažmo směřuje k jednomu úseku jednoho ministerstva.

Žádný lék proti kriminalitě?

„Patriot“ erweist sich als Export-Schlager

Politické strany a práva uprchlíků ve FS ● Co nám kazí jméno

(fp+lup): Zákon o politických stranách patří do kompetence Federálního shromáždění — tento závěr expertní komise včera také potvrdily ústavněprávní výbory FS. Za účasti zmocněnkyně vlády ČSFR pro otázky uprchlíků M. Frelové pak projednaly dokument k mezinárodním úmluvám o právech uprchlíků. V porovnání s jinými státy je počet uprchlíků v našich táborech nepatrný a zatím nepřevyšuje 700 osob. Náklady na tuto pomoc se hradí z federální rezervy a vyčleněná částka zřejmě nebude vyčerpána.

Volně navazujícím tématem bylo odpovědné vystoupení ministra vnitra J. Langůše, generálního prokurátora I. Gašparoviče a předsedy Nejvyššího soudu ČSFR O. Motjla ke zprávám o stavu bezpečnosti a vývoji kriminality ve státě. Kromě konstatování trvalého růstu zločinnosti (loupeže o 184 proc., majetková trestná činnost o 390 procent atd.) a standardních výmluv na personální potíže a negativní vlivy amnestie, kompetenci a nedostatku právních norem, neslyšeli poslanci nic, co by naznačovalo cestu z bludného kruhu. V. Ševčík (OH) předložené zprávy označil za tristní obraz rozvratu a poslanec V. Benda (KDU) položil otázku, zda jde o neochotu či neschopnost situaci řešit. Poukázal na hbitost, s jakou prokuratura zahájila trestní stíhání ve věci smíchovského tanku, na její podporu pozitivně vylustrovaných a na druhé straně na odklady případů závažného porušení zákona. Zmínil se rovněž o případu JUDr. Pavla Jandy, jednoho z hlavních protagonistů politických procesů, který je i nadále členem nejvyššího soudu ČR. Odpovědi představitelů naší bezpečnosti a soud-

nictví byly rozpačité a bezradné. Dojem, že tento resort je ve správných rukou, si asi žádný poslanec neodnášel.

Dříve bylo úkolem čs. zastupitelského úřadu v USA zájem Američanů spíše odbíhat, zatímco dnes se zvýšil jak zájem, tak samozřejmě naše ochota informovat. Velvyslankyně v USA Rita Klímová však včera seznámila poslance zahraničních výborů FS i s dalšími fakty. Jak např. uvedla, nadšení Američanů pro Československo v posledních týdnech poněkud ochladlo díky několika skutečnostem. Vedle diskutabilního prodeje tanků do Sýrie nám kazí pověst i vyloučení krajanů z restituce či způsob provádění lustrací. Ve vládních kruzích USA jsme se také příliš neproslavili průtahy se smlouvou o ochraně investic, kterou nemohl viceprezident D. Quayle podepsat při své návštěvě u nás. Poslanci se zajímali o formy i konkrétní sumy nabízené pomocí, o otázku krajanů, o důvody zdrženlivého postupu amerického kapitálu do naší země a také o personální složení našeho velvyslanectví.

»Adieu CA« se Zappou

(ochm): Je to na sto procent Symbolického loučení s posledním sovětským vojáčkem na našem území, akce »Adieu CA«, se zúčastní i americký rocker Frank Zappa. A to jako host skupiny Pražský výběr ve Sportovní hale v pondělí (od 19 hodin) při bigbitovné show, kterou proti původním informacím doplní i Nová růže a Lucie. Od 22.30 h pak v prostorách Křižíkovy fontány proběhne velký happening.

BADEN-BADEN, 24. Juni (AP). Vier Monate nach Ende des Golf-Krieges werden nach Darstellung des ARD-Fernsehmagazins „Report“ mehr Waffen in den Mittleren Osten exportiert werden als je zuvor. Nach Angaben des Magazins haben allein US-Rüstungskonzerne nach Ende des Krieges Verträge über Waffenlieferungen in die Golfregion im Wert von 30 Milliarden Dollar abgeschlossen. Das geht aus Senats- und Kongresspapieren in Washington hervor, die der Redaktion von „Report“ vorliegen, heißt es in einer am Montag veröffentlichten Mitteilung des Südwestfunks.

Erstmals seit 1972 würden die Waffenexporte über die „Export-Import-Bank“ finanziert, die die US-Regierung gegründet habe. Neue Exportschlager im US-Waffengeschäft seien Kampfflugzeuge wie die F-15 oder F-16, der Kampfhubschrauber „Apache“, die „Patriot“-Rakete und lasergesteuerte Bomben, heißt es in der Mitteilung. Die meisten dieser Waffen seien erstmals im Golf-Krieg eingesetzt worden. Die Vizepräsidentin des „Institute for Foreign Policy“ in Washington, Jacquelyn Davis, habe in dem Fernsehmagazin gesagt: „Der Golf-Krieg war ein Test für neue Waffensysteme.“

Nach Angaben des Fernsehmagazins von Montag sollen auch deutsche Firmen vom neuen Waffenboom profitieren. MBB, AEG und Siemens seien an der Weiterentwicklung der „Patriot“-Rakete beteiligt.

»A ŽECHŮM NADÁVNÍ, ŽE ČHTĚJÍ
PŘODAT MŮR TANKŮ...«

Auf der Höhe ihrer Zeit

Architektur und Design 1910—1925 in Prag

men in der Aneinanderfügung der Einzelmassen. Bei aller Abwesenheit jugendstiller Ornamentik und floraler oder geometrischer Verspieltheit behauptet sich das kubistische Design durch jene selbstverständliche Eleganz, die entsteht, wenn der Gegenstand gleichsam auf der Höhe der Zeit steht und ihre Ästhetik in aller Reinheit verkörpert.

Was an Gegenständen, Plänen, Skizzen und Plakaten noch vorhanden ist, zeigt in einer Vollständigkeit, die den drei früheren Ausstellungen (Köln 1914, in Prag 1976 und in Tokio 1984) gefehlt hat, jetzt das Prager Kunstgewerbemuseum, freilich unter den Bedingungen eines akuten Raummangels. Für die Möbel, die Beleuchtungskörper, die Keramik, die Pläne und Skizzen stehen nur zwei miteinander nicht verbundene kleine Räume im Parterre und im ersten Stock zur Verfügung. Die wenigsten Exponate finden Platz genug, um richtig zur Geltung zu kommen. Die Bilder des tschechischen Kubismus liegen derzeit im Depot, in einem Schloß außerhalb Prags sind nur die Skulpturen Otto Gutfreunds zu besichtigen. Zwei der markanten kubistischen Wohngebäude sind, allerdings in einem Zustand fehlerhafter Restaurierung, in der Prager Altstadt zu besichtigen, die anderen in den Vorstädten.

Die Prager Ausstellung geht nach Nordrhein-Westfalen, nach Madrid und nach Paris weiter. Im Vitra Design Museum in Weil am Rhein wird sie der berühmte italienische Designer Alessandro Mendini installieren. Schon in den siebziger Jahren hat Milan Knížák Möbel in der kubistischen Tradition entworfen. Der Einfluß findet sich auch im Design der Memphis-Gruppe wieder. Alessandro Mendini selbst verwendet den Prager Kubismus in seiner Vorwagnahme des Art-Déco freilich ebenso wie Knížák und das gesamte postmoderne Design als Zitat und damit als Ornament. Für den Prager Kubismus war jedoch die Energie bestimmend, mit der die einzelnen Maler und Designer eine Neuformulierung der Relation zwischen Raum und Fläche suchten.

(Der tschechische Kubismus, Architektur und Design 1910—1925. Prager Kunstgewerbemuseum, täglich außer Montag von 10—18 Uhr, bis 30. Juni. Dann Vitra Design Museum, Weil am Rhein, 12. 7. bis 15. 9. Dazu Katalog des Vitra Design Museums.)

PRAG. Picasso und Braque beginnen ihren kubistischen Wettstreit 1907. Gleichzeitig formiert sich in Prag die Gruppe Acht, eine Vereinigung von Malern und Bildhauern, der sich später auch Architekten zugesellen. Die Gruppe, unzufrieden mit dem heimischen Akademismus, findet die wichtigen Impulse bei van Gogh, Munch und Cézanne und entwickelt ein Vokabular ähnlich dem analytischen Kubismus, wendet es jedoch nicht nur im Stillleben an, sondern erweitert es auf Landschaften und Porträts, Otto Gutfreund auch auf die Skulptur.

Die tschechische Moderne setzt mit dem Kubismus ein und wird von ihm bis in die zwanziger Jahre dominiert. Die Acht (die tschechischen Maler Filla, Kubista, Pittermann, Procházka, Otakar Kubín und die Prager Deutschen Feigl, Horb und Nowak) konstituieren sich später innerhalb der Mánes-Vereinigung zur Gruppe bildender Künstler, der auch die Architekten Josef Gocár, Pavel Janák, Josef Chochol und Vlastimil Hofmann angehören. Zusammen mit einem fünften, Otakar Novotný, entwerfen sie und bauen nicht nur in Prag selbst, sondern auch in der Provinz und widmen sich auch dem Design von Mobiliar und Keramik. Die Erweiterung des kubistischen Formenvokabulars auf die Architektur und auf das Kunstgewerbe ist ein singuläres tschechisches Phänomen ohne europäische Parallelen.

Während die Malerei und Skulptur des tschechischen Kubismus oft symbolisch bis zur Allegorie befrachtet ist, geht es den Architekten nicht um überhöhte Sinnhaftigkeit, sondern um die Kontinuität der plastischen Eigenwertigkeit der tschechischen Gotik und des tschechischen Barock. In der Mehrzahl sind die Architekten Schüler von Otto Wagner, doch sie sind nicht bereit, den Rationalismus des späteren Wagnerschen Schaffens zu akzeptieren, noch viel weniger die Oberflächendekoration des Secessionismus.

Gocár und Chochol gliedern in ihren Prager Wohnbauten die Fassade mit vorgewölbten geometrischen Formen, die scharfe Schatten werfen und damit der Gesamtheit des Gebäudes ein differenziertes, zugleich aber auch kompaktes Volumen geben. Die Möbel und Beleuchtungskörper sind aus Rhomboiden zusammengesetzt, vermitteln die unverwechselbare Dynamik des Kubismus durch die Gegensätzlichkeit der Rhyth-

Schiefer Turm wird gerader

PISA, 24. Juni (KNA). Die Neigung des Schiefen Turmes von Pisa ist im letzten Vierteljahr um fast drei Millimeter zurückgegangen. Wie die für die Kontrolle des Neigungswinkels verantwortlichen Professoren Gero Geri und Brunetto Palla in Pisa mitteilten, ist damit die Entwicklung des ersten Quartals 1991 umgekehrt worden. Damals hatte sich die Schiefelage des Turmes noch um 0,9 Millimeter verstärkt.

Verantwortlich für das Geraderichten des Campanile um exakt 2,9 Millimeter sind nach Angaben der Wissenschaftler die starken Regenfälle des Frühjahres. Sie hätten den Grundwasserspiegel ansteigen lassen und damit auch den Untergrund des Turmes angehoben. Eine ähnliche Erscheinung habe es bereits häufiger gegeben, so in den Jahren 1936, 1939, 1957 und 1961.

BUDE KAPITULOVANÍ, A ÚVOD ZALÉ ROVNOU...

Zasekl se šcot

BUDAPEST: Jednání o finančním vyrovnání mezi Maďarskem a Sovětským svazem za pobyt sovětských vojsk na maďarském území nabralo nepříznivý obrát. Sovětský svaz neočekávaně oznámil, že za vojenské objekty, které zanechá po odsunu sovětské armády na maďarském území, požaduje nikoli 50 miliard forintů, jak bylo dříve stanoveno, ale téměř 100 miliard. Sověti už také předložili seznam zboží, které za finanční kompenzace chtějí nakoupit. Sovětský svaz také silně podceňuje výši ekologických škod, jež sovětská armáda v Maďarsku napáchala — na pouhé dvě miliardy forintů.

Jako poslední sovětský voják opustil včera Maďarsko jednu minutu po patnácté hodině velitel Jižní skupiny vojsk generálporučík V. Šilov. V městečku Záfony přešel most přes řeku Tisu, která zde tvoří sovětsko-maďarskou hranici.

CSFR gibt kein Land zurück

PRAG, 25. Juni (AP). Mehr als zwei Monate vor der Unterzeichnung des angestrebten Nachbarschaftsvertrags mit Bonn hat der tschechoslowakische Staatspräsident Vaclav Havel die Rückgabe von früherem Grundstücksbesitz deutscher Vertriebener kategorisch ausgeschlossen. In einem am Montag von Prager Zeitungen veröffentlichten Interview sagte er: „Es wird niemand kommen und die Tschechen im Grenzgebiet aus ihren Heimstätten verjagen.“

Havel sagte, beim Neuaufbau der Beziehungen zwischen Bonn und Prag komme es auf „gegenseitiges Vertrauen“ an. Das gehe nicht, ohne „die Dinge beim Namen zu nennen“. Gleichzeitig verurteilte Havel die organisierte Vertreibung der Sudetendeutschen. Obwohl sich die Regierungen in Bonn und Prag offiziell in Schweigen hüllen, gelten Ansprüche von Sudetendeutschen als die heikelsten Punkte des neuen Vertrages.

„Bylo to tu ucházet, pane vachmajstr,“ řekl dobrý voják švejk četnickému strážmistru v Putimě, který ho po dlouhé jihoheské anabazí zadržel jako ruského špióna. „Uzený bylo dobře vyuděný... A máte tady teploučko...“ Uprímnost domnělého rozvědky byla dojemná, takže strážmistr po přemýšle dobrého moku přineseného baboi. Pejzlerkou zavzlykal: „Ty můj zlatej kluku slovanskéj, ty můj ma linke špiónku...“ A tak se rozloučili.

Loučíme se i my. S příslušníky tzv. Střední skupiny sovětských vojsk dočasně rozmístěných na našem území. Dočasně trvalo více než dvacet let a nebýt různých vnitropolitických a zejména zahraničněpolitických souvislostí, hrozilo naplnění Gottwaldova slibu „na věčné časy“. Naštěstí lidé rozumu a charakteru putimského strážmistra buď přišli o své rozhodující politické postoje, nebo se prohlásili za demokraty. Takže z bratrské internacionální pomoci konečně i oficiálně vyšla obyčejná okupace — vlastně pardon, neobyčejná, protože oni k nám přišli jako středověcí lapkové, v noci, bez vyhlášení války, zato s halasem nezlomného přátelství. Tak jako v bajce o tchoři, který nalezl zvířátkům do peliška a prohlásil, že nemůže odejít dříve, než zmizí ten podivný smrad...

Loučíme se. Bude k tomu zplvat i americký rocker Frank

Zappa; zřejmě poprvé bude oslavovat loučení okupovaných s okupanty. Nataša se konečně dočkala a Ivan si tady snad nezapomene kloubouk. Při loučení motivovaném tak radostně se hodí připomenout ztracené životy, zničenou krajinu a miliardové škody. Zmávnáme pana generála Eduarda Vorobjovovi, až jako úplně poslední podle pravidla o potápění se lodí a kapitánovi opustí naše území, třeba si i řekneme — ty náš zlatej kluku slovanskéj...

Žili u nás v teplíčku, uzený bylo dobře vyuděný, jestli nebylo vždycky zell tak akordí. Tam, kam jedou, to mít lehké nebudou. Třeba se také dočkají, třeba se také jednou vrátí alespoň na kraj Evropy. Ale nezapomeňme, že nám přece jen něco dluží. Těm, kteří za naši stranu povedou účetnictví, připomeňme opět dobrého vojáka Švejka. Jeho vzpomínku na hospodského Rampu, který v jistých situacích říkával, že na každého přijde někdy taková chvíle, kdy je ke všemu hluchej jako pařez. Vždyť oni byli hluchí na dvacet, ale dlece než čtyřicet let...

Sbohem, vojáci. Bez šátečku, ten se dávat při jiném loučení. A cestou domů přemýšlejte — třeba o tom, jak uplatnit skutečné přátelství, bez flint a nosičů jaderné munice. Možná se i pro vás pootevře cesta...

SBOHEM, ALE BEZ ŠÁTEČKU!

Der EG-Steuerkompromiß

Der Steuerkompromiß der EG beinhaltet folgende Abgaben:

Mehrwertsteuer: Ein Normalsatz von mindestens 15 Prozent und ein ermäßigter Satz von mindestens fünf Prozent. Null-Sätze für eine Liste lebensnotwendiger Güter und Dienstleistungen, etwa für Lebensmittel oder den öffentlichen Transport. Spanien und Luxemburg müssen ihre Mehrwertsteuer um drei Prozent anheben.

Verbrauchssteuern:

	EG-Mindestsatz	Deutscher Satz
Benzin, verbleit (Liter)	89,08 Pfennig	92 Pfennig
Benzin, unverbleit	58,83 Pfennig	ab 1.7. 82 Pfennig
Diesel	50,22 Pfennig	54,15 Pfennig
leichtes Heizöl (1000 Liter)	0	8 Pfennig
Bier (Vollbier, Liter)	18,40 Pfennig	rund 14,29 Pfennig
Wein (Liter)	0	—
Branntwein (Liter Reinalkohol)	22,93 DM (noch offen)	25,50 DM
Zigaretten	57 Prozent vom Endverkaufspreis	etwa 60 Prozent

In Deutschland liegen alle Sätze außer für Bier bereits oberhalb der erforderlichen Mindestgrenzen. Auf Wein wird bisher keine Verbrauchsteuer erhoben.

Konsigna a STAR

(rh): Německá firma Konsigna je největším distributorem špičkových japonských tiskáren STAR, kterých se u nás prodá přes tisíc měsíčně. Jak nás informoval ředitel firmy M. Zelený, poskytují rovněž bezplatnou poradenskou službu a ve spolupráci s firmou Software 802 dodávají zdarma ke každé počítačové tiskárně disketu v hodnotě tisíc korun. Letošním hitem firmy je laserová tiskárna Laser printer 8

III za 1545 dolarů. Při dodávkách počítačových tiskáren pro naše školství Konsigna poskytuje výrazné slevy. Dobré zkušenosti s tiskárnami STAR má rovněž 73 poboček Čs. státní spořitelny.

• Kniha českého spisovatele M. Kundery Nesmrtelnost byla včera v Londýně oceněna jako nejlepší zahraniční román na britském knižním trhu v tomto roce.

▲ Miliardou kráček Zlaté přílby z Pardubic z roku 1937 objasnili policisté z Prahy 10. Světovou trofej plochodrážního sportu odčizil zaměstnanec závodu Jawa ve Sirašalcích a prodal za 180 tisíc korun. Nový majitel es ji pokusil zpeněžit v SRN za pět tisíc marek, nakonec však byla zakopána u obce Schirlding.

„Stimme Amerikas“ wieder da

Bonn — Nach über 30 Jahren sendet die „Stimme Amerikas“ ab 4. Juli wieder in deutscher Sprache. Geplant sind täglich 30 Minuten Nachrichten, Interviews und Reportagen.

Milliarden Schulden geerbt

Bonn — Das vereinte Deutschland hat von der DDR rund 300 Milliarden Mark Schulden geerbt, errechnete der Bundestags-Unterausschuß Treuhandanstalt. Bisher war man immer von 100 Milliarden Mark ausgegangen.

Sprit in Italien billiger

Rom — Italien-Urlauber können sich freuen. Am 1. August hebt die Regierung die staatliche Preisbindung für Benzin auf. Folge: Der Literpreis sinkt von derzeit 2,04 Mark auf etwa 1,80 Mark, schätzen Experten.

Byl Hess vylákan do Anglie?

Hitlerův náměstek Rudolf Hess byl ke svému letu do Anglie 11. května 1941 vylákan britskou tajnou službou. Tato domněnka vyslovilo několik západoevropských historiků. Odvolávají se přitom nikoli na britské, nýbrž na sovětské prameny.

Dokumenty sovětské státní bezpečnosti KGB týkající se Hessova dobrodružného letu do Skotska, kde seskočil na panství vévody z Hamiltonu, mají prý číslo 28889 a jsou údajně uloženy v archivu KGB v moskevské Lublince.

Let Rudolfa Hesse do Anglie byl v roce 1941 světovou senzací a jeho skutečné pozadí není dodnes objasněno. Hitler se od Hessova počínání distancoval a dal svého zástupce prohlásit za duševně chorého. Na druhé straně nevyklučuje řada historiků, že se Hessův let uskutečnil s Hitlerovým souhlasem. Hess se měl pokusit v Anglii o uzavření příměří mezi Velkou Británií a nacistickým Německem. To však tehdejší britský premiér Winston Churchill odmítl.

Ze sovětských dokumentů, které KGB údajně předal její špión Kim Philby, který údajně pracoval v britské tajné službě, prý vyplývá, že Britové zachytili dopis, který Hess zaslal vévodovi z Hamiltonu a v němž píše, že by byl ochoten přiletět do Anglie. Bez vědomí vévody, ale jeho jménem, pak britská tajná služba odpovídala Hessovi,

že je v Anglii s radostí očekáván. Bylo mu rovněž naznačeno, že Churchill je přístupný k jednání o příměří, což samozřejmě neodpovídalo skutečnosti.

Jisté je, že britské dokumenty o případu Rudolfa Hesse, protokoly jeho výslechů a reakce britských vládních míst jsou považovány za přísně tajné a mají být přístupné veřejnosti až v příštím století.

Dvakrát »dobrou chut'«

Žijeme v černobílém světě kontrastů, které se nevyhýbají ani restauracím. Těm službám se řada lidí začíná vyhýbat obloukem, protože, čím zálejší lokál, tím větší naděje, že zaplatíte účet za jídlo. Dva kontrasty zažily naše dvě redaktorky. — PRŮBĚH PRVNÍ: Osud nás zavál do hotýlku v Milicíně, ale při pohledu na běloskvocí a brusy a ochotu personálu jsem chtěla utéct. Leč dětem se zachtělo svičkové: Byla na prasto skvělá, při každém soustu jsme

však v duchu přepočítávali hotovost včetně hodnoty hodiněk a šperků do zástavy. Nebudu napínat. Zaplatili jsme za pět jídel tolik co ve srovnatelných podnikcích v metropoli za jedno. Zřejmě přišel kouzelník. — PRŮBĚH DRUHÝ: Z menu vyškrtaného restauračního zařízení v Praze »Nad rozhlasem« jsem zvolila sakaný řízek a novým bramborem za Kčs 24,50. Nové brambory vypadaly jako předloňské, tenký vysušený plátek obalené sekané vydával vůni přiměřenou obsahu. Preventivně jsem objednala třetlaku plzeňského za 15,90, a když přišlo k účtování, zaokrouhčila nasměvává servírka součet o pětkorunu výš. Prý si spletla čtyřku s devítkou, odvážila pohotově na mé upozornění... Co může čekat člověk od našeho pohostinství, napadlo mě, než jsem pohledem na jídelní lístek zjistila, že zde jde o soukromou firmu. Chce snad udělat štěstí v nových podmínkách starými metodami?

Gorbis Goldschatz

Moskva - Die sowjetische Staatsbank (Gosbank) sitzt auf einem riesigen Schatz: 374,5 Tonnen Gold. Wert: rund acht Milliarden Mark. Das sind aber nur die Reserven, die in der Bilanz stehen. Wieviel Gold wirklich in den Kellern der Gosbank liegt, wird geheimgehalten.

Kroatien und Slowenien beschlossen Austritt

ZAGREB, 25. Juni (dpa/AP/Reuter). Der jugoslawische Vielvölkerstaat hat nach 73 Jahren aufgehört zu bestehen: Die Teilrepubliken Kroatien und Slowenien erklärten sich am Dienstag zu selbständigen Staaten. Die Belgrader Zentrale drohte den neuen souveränen Staaten mit gewaltsamen Reaktionen. Die USA mißbilligten die Unabhängigkeitserklärungen.

Hospodářský zázrak?

[čtk]: »Nechceme udělat nic jiného než hospodářský zázrak.« řekl mj. ve svém úvodním projevu ministr financí ČSFR Václav Klaus na 11. společném zasedání čs.-americké hospodářské rady, které bylo zahájeno v Praze za účasti velvyslankyně USA v ČSFR Shirley Templeové-Blackové a velvyslankyně ČSFR v USA Rity Klímové. Americkou delegaci, složenou z představitelů předních společností, vede místopředseda National Patent Development Cor. Martin M. Pollak. V. Klaus zdůraznil, že našim jediným velkým nepřítelem jsou v současnosti statistiky uvádějící nepřesné, hrubě zkreslující údaje, např. vůbec neuvádějí výsledky soukromého sektoru.

NUDLOVÉ SMAŽENKY

250 g širokých nudlí, sůl, 60 g strouhaného sýra, olej na plech, hladká mouka, vejce a strouhanka na obalení, tuk na smažení.

Nudle uvaříme doměkka v osolené vodě. Scedíme, necháme okapat, promícháme se strouhaným sýrem a přiměřeně osolíme. Rozložíme v rovnoměrné vrstvě vysoké asi dva centimetry na pomaštěný plech, zatížíme prkénkem a necháme v chladnu ztuhnout. Tento polotovár si můžeme připravit den předem nebo při snídani. Z vychladlého ztuhlého obdélníku nakrájíme obdélníčky, které obalíme v mouce, vejci a strouhance a po obou stranách usmažíme dozlatova. Podáváme jako přílohu k dušenému špenátu nebo jako samostatný pokrm se salátem.

UHLIŘSKÉ ŠPAGETY

350 g špaget, sůl, 60 g slaniny, 20 g oleje, šest vajec, 60 g parmažánu, mletý pepř, petrželka.

Špagety uvaříme v osolené vodě doměkka, scedíme, necháme okapat a promastíme olejem. Slaninu nakrájíme na kostičky, částečně rozškvaříme, přidáme rozšlehaná, mírně osolená vejce a za stálého míchání necháme zhoustnout. Umáchaná vejce promícháme s horkými špagetami, osolíme, opepříme a zpestitíme jemně nakrájenou petrželkou. Rozdělíme na talíře, posypeme strouhaným sýrem a ihned podáváme. Doplnujeme salátem.

ALÉ TAKY UHLIŘSKÉ JANOVICE!

Mehrwertsteuer und Bierpreise werden steigen

Vom 1. Juli an werden die Deutschen für Golfkrieg und Einheit zur Kasse gebeten - ungeheuer, diese Steuer. Lesen Sie, was teuer wird, und wo der Finanzminister großzügig ist. Als Ergänzungsabgabe wird bis 30. Juni 1992 ein 7,5-Prozent-Zuschlag auf Lohn-, Einkommen- und Körperschaftsteuer erhoben. Bei 3000 Mark Monatsverdienst zahlt ein Lediger 34 Mark mehr, ein Ehepaar ohne Kind 20, mit Kind 16, mit zwei Kindern 12 Mark.

Benzin- und Dieselsteuer steigen um 25 (verbleibt), 22 (bleifrei) und 10 Pfennig (Diesel) je Liter. Darauf kommt noch die Mehrwertsteuer. Ein Liter Super verbleibt kostet dann rund 1,63 Mark, Normal bleifrei 1,44, Diesel 1,11 Mark. Heizöl wird um 2,34 Pfennig je Liter teurer, Gas um einen Pfennig je zehn Kilowattstunden. Die Versicherungssteuer steigt von sieben auf zehn Prozent der Beiträge. Die Haftpflicht für einen VW-

Golf (60 PS, Rabattstaffel 100 Prozent) verteuert sich in Hamburg von 1038,80 um 29,10 auf 1067,90 Mark (Itzehoe). Eine 100 000-Mark-Hausratsversicherung in Essen kostet rund zehn Mark mehr, 297 statt 288,90 Mark (Volksfürsorge). Die Kfz-Steuer wird für Diesel-Pkw um acht Mark je 100 Kubikzentimeter heraufgesetzt. Je nach Alter und Wagentyp steigen 100 Kubik von 21,60 auf 29,60, von 27,20 auf 35,20 und von 30 auf 38 Mark

Ohrenschmalz ausspülen

Überraschend auftreten der Schwerhörigkeit kann daran liegen, daß sich im Gehörgang zuviel Ohrenschmalz befindet - schreibt die »Münchner Medizinische Wochenschrift«. In solchen Fällen kommt es meistens nach dem Duschen oder Baden zur Hörminderung. Weil der Ohrenschmalzpfropfen dann aufquillt und den äußeren Gehörgang verstopft. Der Arzt braucht das Ohrenschmalz herauszuspülen.

Den Infarkt überleben

Mit Medikamenten zur schnellen Auflösung von Blutgerinnseln ist es gelungen, die Infarkt-Sterblichkeit um etwa 30 Prozent zu senken - erklärt Professor Paul R. Lichtien aus Hannover in der Zeitschrift der Deutschen Herzstiftung. Der schnelle Herzschutz mit Aspirin (Azetylsalicylsäure, ASS) ist von amerikanischen Ärzten entdeckt worden. Beim Verdacht auf Herzinfarkt wird eine Tablette zerkaut und mit Wasser heruntergeschluckt. Der Wirkstoff ver-

hindert die weitere Bildung von Blutgerinnseln, frische Gerinnsel können sich wieder auflösen.

Ústava České koruny z roku 1819

Před 370 lety došlo 21. června 1821 na Staroměstském náměstí k popravě 27 představitelů protihabsburského odboje. K obětem patřili i tvůrci stavovské ústavy, které deklarovala sjednocení pěti zemí — Čech, Moravy, Slezska a obou Lužic. Ústavu známe pod jménem Česká konfederace. Původ tohoto názvu lze hledat ve starších konfederáčních spolicích majících prioritně obranný a smluvní charakter.

Ústava byla přijata na letním generálním sněmu zemí České koruny v roce 1819. Sněm byl zahájen 8. července v Praze a při této příležitosti se konaly slavné bohoslužby v kostele Nejsvětější trojice na Újezdě. Jednání generálního sněmu vyvrcholilo 31. července, kdy již od rána vyzváněly po celé Praze zvony a lidé se v kostelích modlili »za šťastný prospěch a požehnání... vzácných zemí sjednocení.«

Po bohoslužbách byli v dopoledních hodinách uvedeni Moravané, zástupci Slezska a obou Lužic do soudní světnice Pražského hradu. Zde byli již shromážděni čeští stavové, generálové hrabě z Hohenlohe, Jindřich Matyáš z Thurnu, Jan Jirí markrabě krnovský a hrabě Mansfeld. Mezi přítomnými nechyběl ani kníže z Minstrberka a Olešnice — potomek českého krále Jiřího z Poděbrad.

Jako první promluvil na sněmu prezident direktoria Václav Vilém z Roupova a ve své řeči pronesené česky vyslovil přání, aby Česká konfederace, kterou budou stavové přijímat, »trvanlivá a stálá do světa skonání byla.« Poté kvůli zástupcům ze Slezska a obou Lužic přednesl Jáchym Ondřej Šlik projev v jazyce německém. Všichni účastníci sněmu pak poklekli a modlili se k Bohu. Po vykonané modlitbě přečetl sekretář direktoria Benjamin Fruwein český text ústavy a sekretář direktoria Kašpar Luk zněl německé.

Pak vyzval Václav Vilém z Roupova stavy k slavnostní přísaze, při které byla otevřena okna i dveře zasedací síně. Šlo tu přece o záležitost týkající se celého státu a přísaha se měla symbolicky rozletět po celé zemi. Češi a Moravané přísahali v jazyce českém, zástupci stavů Slezska a obou

Lužic v jazyce německém. Ústavní listina byla přijata a stvrzena pečeti účastníků sněmu.

Mušketyři na Pražském hradě a na Malostranském náměstí, oběceni ve slavnostním oděvu, vypálili salvy z ručnic a na hradbách Hradu zaduněla děla. Prahou se slavnostně rozevzuly zvony všech kostelů a svým jasným hlasem jim vévodil zvon Svatovítského chrámu. Praha i celé království se dozvěděly, že země České koruny mají svou společnou ústavu.

Text ústavy vznikl na schůzkách stavů v domě direktora Bohuslava z Michalovic. U pana Bohuslava se scházeli přední mužové stavovské opozice, které již známe ze schůzek u Albrechta Jana Smiřického. Kdo z nich měl hlavní podíl na přípravě textu ústavy? Václav Budovec z Budova, Jáchym Ondřej Šlik, Martin Fruwein či Petr Milner?

Ústava se skládala ze 100 článků, které se svou povahou dělily zhruba do dvou skupin. Jedna se dotýkala přímo otázek víry (ochrana náboženských svobod a zejména evangelického vyznání) a druhá samotných ústavních základů státu. Byly tu řešeny vztahy mezi jednotlivými zeměmi a společným státem. Podle některých současných badatelů zde šlo o volnou federaci, podle jiných o konfederaci. V ústavě se stanovila práva stavů, pravidla obsazování nejvyšších zemských úřadů a řešily se finanční otázky, volba panovníka a obrana státu. Našla zde i odraz protibolsolutistické idea monarchomachů o oprávněném odporu stavů proti panovníku — tyranu. V případě, že panovník porušil své ústavní povinnosti vůči stavům, byly stavy již tímto okamžikem zproštěny svých povinností vůči němu. Ústava spočívala na zásadě vzájemné pomoci a povinnosti všech členů společného státu (sjednocení) šetřit privilegia, obyčej a svobody jednotlivých sjednocených zemí. Svou snahou o udržení míru a úsilím řešit konflikty mezi zeměmi smírnou cestou nám ústava připomíná návrh mírové organizace českého krále Jiřího z Poděbrad z let 1482–1484.

Dne 18. srpna 1819 se pak připojili k České konfederaci rakouští stavové a 15. ledna 1820 i stavové uherští, což znamenalo smluvní vytvoření širšího obranného společenství několika zemí.

Ústava z r. 1819 byla znovu čtena na jaře r. 1820 — na posledním generálním sněmu před Bílou horou. Text ústavy přečetl rada apelačního soudu Pavel Ješín, čímž se opět zdůraznil státoprávní a politický význam ústavy pro spolek zemí České koruny.

Po stavovské porážce ústava z roku 1819 pozbyla ovšem definitivně platnosti.

..SE UDELA LA A BYLA!

Krvavý slunovrat

Jitro letního slunovratu před 370 lety. Před radnicí Starého Města pražského stálo 16 m dlouhé, 16 m široké a 2,5 m vysoké, černým sukmem potažené lešení, které tesatští tovaryši sbíjeli po čtyři dny. Bylo pondělí. O půl páté ráno zaduněla dělová rána. Na popravě vystoupil černě oděný sluha a vztýčil tu kříž se čtyřmi voskovicemi. Začínalo velkolepé divadlo, v němž 27 hlavních akterů zaplatilo životem. Monstrózní poprava byla inscenovaným varováním pro všechny obyvatele podrobeného Českého království. Na tribuně zasedl místopředseda císaře Ferdinanda II. v Praze, kníže Karel z Lichtenštejna. Za jakouto poctivě a rachtu bubnu vystoupil na lešení jako první dvapadesátiletý Jáchym Ondřej Šlik, donekdána lužický zemský správce. Jeho hlava prý se kutálela daleko a krev vystříkla až ke kříži. Bezhlavému tělu byla utata pravá ruka. Druhým popraveným byl Václav Budovec z Budova, čtyřtasedmdesátiletý učenec, autor spisů latinských i českých. Po nich následovali další a podle dobových svědectví se všichni chovali velmi důstojně. rytíř Kašpar Kaplíř ze Sulevic byl stařec šestaosmdesátiletý, kterému museli sluhové na lešení pomáhat. Bál se, aby cestou nekloupl a nesklidil tak posměch. Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic, učenec a hudebník, starý Ota z Losu, Bohuslav z Michalovic... Říká se jim 27 českých pánů, ale panského stavu byli jen tři — Šlik, Budovec a Harant. Sedm popravených bylo stavu rytířského, ostatní byli úředníci měšťanského původu. Absurditou v Čechách bohužel nijak vzácnou bylo, že mnozí z nich měli příbuzné a známé mezi diváky na tribunách. Bývalý hejtman Pražského hradu Diviš Černín, jediný katolík mezi odsouzenými, dokonce vlastního bratra, staroměstského císařského hejtmána Heřmana Černína z Chudenice. Když byl bratr stínán, Heřman na chvíli opustil tribunu... Většina odsouzených byla stata. Některým byly před exekucí useknuty pravice, jentoví byl vyfíznut jazyk. Tři byli pověšeni. Popravě Jan Mydlář, sám podobojí, během výkonu ztlupil čtyři meče. Byl prý velmi unaven a musel několikrát odpočívat. Za námahu si účtoval 584 kop míšeňských, za což se dal koupit v Praze dům. Ale soudci byli velikorysí. Honorář zvýšili na 634 kopy. Ufaté hlavy byly pro výstrahu nabodnuty na ochozu mostecké věže. O deváté hodině dopolední byl konec. S hlavní popravou, nikoli s tresty.

Rakona: Akcie dostali i zaměstnanci

(více): Náš největší výrobce precích a čistících prostředků Rakona Rakovník vyřídil své finanční potíže stoprocením prodejem podniku americké firmě Procter and Gamble, který byl včera v pražském hotelu Inter-Continental spečetěn podpisem smlouvy. Podpis označil ministr T. Ješek za historický — zahájil totiž u nás proces velké privatizace formou přímého prodeje zahraničím investorovi, v tomto případě největší americké firmě, která doposud vstoupila na náš trh. Celkový vklad P and G do koupě Rakony činí 44 miliard amerických dolarů, z nichž úvacej připadne Fondu národního majetku a zbytek na celkovou rekonstrukci podniku a sociální ob-

Ještě na druhý den byl pisář Mikuláš Diviš na dvě hodiny za jazyk přibit k šibenici a tři další odsouzenici mrskáni a nakonec také popraveni. Dodnes se chvějeme hrůzou a nepěsně přehlítáme krutost oně podívaně na vrub tehdejšímu barbarství. Uvažme však, že ačkoli se tehdy popravy konaly veřejně i s doprovodným mučením, nedocházelo k nim často a běžný člověk na ně zvyklý nebyl. Obzvláště v tak rafinované režii a tak masově. A už vůbec ne z politických důvodů. Pražská exekuce konsternovala Evropu ještě po mnoha desetiletích. Politický zámer vyšel a zstrašený národ nastoupil cestu k »normalizaci«. Bohužel nikoli naposled.

den Mineralstoff Kalium vor allem für die Muskeln und die Verdauung.

Of Hinweis auf Hoden-Tumor

Wenn Männern ein weiblicher Busen wächst, ist oft ein gutartiger Hodentumor die Ursache. Je nach Typ können 10 bis 20 Prozent dieser Tumoren zum Krebs entarten — warn Dr. Nikolaus Schmeißer vom Universitäts-Klinikum München-Großhadern. Bei erwachsenen Männern ist häufig auch Impotenz die Folge, berichtet das Fachblatt »Neue Ärztliche« . Deshalb müssen die Tumoren entfernt werden.

Melonen wirken auf Hoden-Tumor

Melonen wirken auf Hoden-Tumor ausgleichend. Menschen mit erhöhtem Blutdruck, die nicht gern auf Salz verzichten möchten, können das mit kaliumreichen Früchten ausgleichen — entdeckten Londoner Forscher. Etwa 2 Bananen oder 400 Gramm Melone am Tag genügen, um den Blutdruck konstant zu halten. Viel Kalium enthalten auch schwarze Johannisbeeren und die Passionsfrucht. Der Organismus des Menschen braucht

„ALE! PERSIL, DA WEIß MAN WAS MAN HAT!“

Zuckerkrank: Jeder kennt das Wort. Doch die wenigsten wissen, was sich dahinter verbirgt.

Privatdozent Dr. Günther Sachse (42), Ärztlicher Direktor der Deutschen Klinik für Diagnostik in Wiesbaden, gibt Antworten auf die acht wichtigsten Fragen:

Was ist Zuckerkrankheit?

Es gibt verschiedene Formen der Zuckerkrankheit. An Typ 1 leiden meistens jüngere, schlanke Patienten. Ihr Körper produziert nicht genügend Insulin. Beim Typ 2 ist Insulin im Körper vorhanden. Aber es wirkt nicht richtig. Diese Patienten sind meist älter, übergewichtig. Sie leiden oft auch an anderen Krankheiten wie Bluthochdruck, Gicht, Durchblutungsstörungen und Fettstoffwechselstörungen.

Was ist Insulin?

Ein Eiweiß, das den Transport von Zucker in die Zellen ermöglicht. Zucker ist ein wichtiger Energieträger.

Müssen alle Diabetiker Insulin spritzen?

Nein. Nur die 150.000 Betroffenen von Typ 1 müssen es. Beim Diabetiker Typ 2 versuchen wir zuerst eine Therapie mit Diät. Wenn die nicht hilft, werden Tabletten verordnet. Insgesamt sind nur rund 600.000 Zuckerkrankte Insulinpflichtig.

Gibt es Möglichkeiten, dem Insulinkranken das Insulinspritzen zu erleichtern?

Ja. Es gibt Insulin-Pens. Mit ihrer Hilfe wird die Dosiergenauigkeit erhöht. Und: Man braucht nicht jedesmal eine Spritze aufziehen.

Was ist ein Insulinschock?

Wenn ein Patient zuwenig Zucker im Blut hat. In leichten Fällen führt das zu Schweißausbruch, Zittern und Heißhunger. In schweren Fällen zu aggressivem Verhalten, Krämpfen und Bewußtlosigkeit. Beim Insulinschock sollte der Patient sofort etwas Zuckerhaltiges zu sich nehmen.

Wie alt kann ein Zuckerkranker werden?

So alt, wie Nicht-Diabetiker auch. Voraussetzung: Der Zuckerkranker muß sich streng an die Vorschriften seines Arztes halten.

Welche Spätfolgen drohen, wenn er es nicht tut?

In Extremfällen Nierenversagen, Blindheit, Nervenstörungen, Arterienverkalkung und vorzeitiger Tod.

Welche Speisen sollten Zuckerkrankte meiden?

Alle Süßigkeiten, wie Kuchen, Marmelade. Aber auch zu kalorienreiche Speisen. Alkohol ist ebenfalls Gift.

Benzín na platební karty

(ml): Již od listopadu letošního roku bude podstatně modernizován systém bezhotovostní úhrady při nákupu pohonných hmot u benzínových čerpadel a. p. Benzína. Blokované poukázky sice skončí svou platnost až koncem roku 1991, ale již od listopadu je nahradí platební karty. Objednávky na ně budou k dispozici již od srpna u čerpacích stanic a v odbytových závodech Benziny. Od podzimu je potom bude vydávat firma CCS, společný podnik Benziny a německé BZA. Časem by karty měly platit i v zahraničí.

PROŠER PRO ŠABLIMÁŘE...

»Viděl už jste někdy svědomí?«

»Ne.«

»Tak jak můžete tvrdit, že žádné nemám?«

Kafka-Ausstellung im Geburtshaus

PRAG. Im Geburtshaus Franz Kafkas in der Nähe des Altstädter Rings ist eine ständige Ausstellung eröffnet worden, die mittels Photos und Dokumenten das Leben des Schriftstellers widerspiegelt.

Automobily BMW byly nejvíce oceňovány na výstavě T+A '91 v Brně. Druhé místo patřilo vozům firmy Renault s přítežlivou expozicí a o třetí se podělily Ford a Mercedes.

Sowjetarmee drosselt Tempo ihres Abzugs

BERLIN, 26. Juni (Reuter/AP). Die sowjetische Armee wird ab Juli ihren Truppenabzug verlangsamen und sieht den Termin für ihren kompletten Abzug aus Deutschland bis 1994 in Frage gestellt. Zur Begründung heißt es in einer Erklärung der Westgruppe vom Mittwoch, die Bundesrepublik habe mit dem Wohnungsbau für in die UdSSR zurückkehrenden Offiziere noch nicht begonnen. Man sei deshalb von Juli an „gezwungen, das Tempo des Abzuges der Truppen“ zu drosseln und erwäge die „zeitweilige Einstellung des planmäßigen Abzuges“.

Mit Befremden und überrascht reagierte die Bundesregierung. Es bestehe keine rechtliche Verpflichtung zwischen dem Abzug und dem Wohnungsbau, sagte ein Sprecher des Wirtschaftsministeriums. Er räumte ein, daß sich der Wohnungsbau um einige Wochen verzögert habe. Die bisher beteiligten deutschen Firmen wollten die ersten Wohnungen aber wie geplant bis Ende des Jahres fertigstellen. Das Auswärtige Amt bestellte am Abend den sowjetischen Botschafter in Bonn, Wladislaw Terechow, ein, um an die im Zwei-plus-vier-Vertrag festgelegten Verpflichtungen zu erinnern.

Die Verlangsamung des Abzuges der noch über 300 000 Sowjetsoldaten wird damit begründet, daß die Mehrheit der Offiziersfamilien, die in der zweiten Jahreshälfte zurückkehren, Wohnungen erhalten sollen und diese gemäß dem deutsch-sowjetischen Vertrag von deutscher Seite 1991 gebaut werden müßten.

Sprit wird im Westen teurer

HB DEN HAAG, 26. Juni. Ungeachtet aller Proteste wird der Benzinpreis in den Niederlanden ab 1. Juli durch eine Heraufsetzung der staatlichen Benzinsteuer drastisch erhöht. Nach heftigen Auseinandersetzungen im Parlament einigten sich die Regierungsparteien der Christdemokraten und Sozialdemokraten schließlich darauf, daß verbleibendes Benzin um 31 Cents (etwa 27 Pfennig) und bleifreier Brennstoff um 22 Cents (18 Pfennig) je Liter angehoben wird. Zu dieser Maßnahme konnte man sich nur durchringen, weil auch in der Bundesrepublik eine Benzinpreiserhöhung in vergleichbarem Umfang vorgenommen wird, so daß der heute schon bestehende Preisunterschied zugunsten Deutschlands, worunter die niederländischen Tankstellen im Grenzgebiet zu leiden haben, nicht unerträglich vergrößert werden soll. Schlimm wird allerdings die Situation für die niederländischen Tankwarte in der Nähe der belgischen Grenze, da das Benzin in Belgien um fast 30 Pfennig pro Liter billiger wird.

Preise schießen deutlich in die Höhe

A VĚCHNU TU DRÁBOT DĚVNE

MÁLOKDO MÁ TAK VELKOU RODINU jako Anna Hubková ze Starého Města na Uherskohradištsku, která už odevládá své narozeniny. Vychovává sedm dětí a nejbližší gratulanti se počítají na desítky. Patří mezi ně 27 vnuků, 60 pravnuků a 15 praprnuků. Babička sice špatně slyší, ovšem dění kolem stále sleduje. Sní přý užechno kromě masa, ale nejradši má ovoce. Nikdy neochutnala alkohol.

Dienstag in Miami eingestanden, können Rauschgiftunde das verschmolzene Kokain nicht ausmachen. Auch chemische Tests versagten. In den USA würden die Drogendealer die Kokain-Spielzeuge dann wieder unter Hitze schmelzen und das Rauschgift herausfiltern. BODE I DECKERROVKA Z PUC...

Plastikspielzeuge aus Kokain

MIAMI, 26. Juni (AFP). Kolumbianische Drogendealer haben einen neuen Weg gefunden, Kokain in die USA zu schmuggeln. Sie vermengen das Rauschgift mit Polystyrol und pressen daraus Spielzeuge, Brillengestelle und ähnliche Plastikprodukte. Wie die Behörden am

Kundera erhält „Independent“-Preis

LONDON. Der tschechische Schriftsteller Milan Kundera ist von der britischen Tageszeitung „The Independent“ mit dem ersten Preis für ausländische Literatur ausgezeichnet worden, der mit zehntausend Pfund (rund dreißigtausend Mark) dotiert ist.

Die Leber wächst nach

Aus der Leber kann fast die Hälfte herausgeschnitten werden, ohne daß ein bleibender Schaden zu befürchten ist. Die verkleinerte Leber wächst in höchstens 40 Tagen wieder zu ihrer ursprünglichen Größe an – berichtet das Fachblatt „Fortschritte der Medizin“. Für schwer leberkranke Menschen kann das lebensrettend sein. Denn die verpflanzte Teileber eines lebenden Spenders kann im Körper des Empfängers zum vollständigen Organ heranwachsen. Niederländische Chirurgen haben das im Transplantationszentrum der Universität Rotterdam festgestellt. Leider gibt es bei der Lebendspende aber noch viele Fälle, in denen die Teileber nicht voll funktionstüchtig einheilt.

Milch lindert die Schmerzen

Immer mehr Menschen erkranken an chronischer Entzündung der Bauchspeicheldrüse (Pankreas). Meist im Alter von 32 bis 48 Jahren. Ursache ist ein Mangel an Vitamin C und dem Eiweißstoff Methionin – hat die englische Wissenschaftlerin Dr. Joan Braganza aus Manchester entdeckt. Deshalb kann die chronische Entzündung durch eine erhöhte Zufuhr von Vitamin C und Methio-

nin gebessert werden. Methionin ist reichlich in Milch, Käse, Fleisch und Fisch enthalten, Vitamin C vor allem in Obst und Gemüse. Frühzeichen des schleichend beginnenden Leidens sind Oberbauchschmerzen, die häufig als Magenschleimhautentzündung fehlgedeutet werden. Es folgen Übelkeit und Gewichtsverlust, weil zu wenig gegessen wird. Wochenlang können die Patienten dann wieder beschwerdefrei sein, bis es zum neuen Krankheitsschub kommt.

Dr. Gerold Link ● Schokolade enthält ölige Säuren, die schädliches Cholesterin mindern können – entdeckte der französische Forscher Jacques Herve. Schokolade ist also eine Art Putzmittel für die Arterien ● Männer über 65, die zuviel Eiweiß essen (Käse, Eier, Fleisch), haben ein hohes Krebsrisiko der Bauchspeicheldrüse – entdeckten amerikanische Forscher

Der Schriftsteller als Politiker

Bücher über und von Václav Havel

Kaum ein zweiter Staatsmann erfreut sich zur Zeit so großer Beliebtheit wie Václav Havel. Kaum einer verdankt sie freilich so wenig wie er dem, was er als Staatsmann gemacht hat. Havel hat das Prestige als Erbe in sein Amt mitgebracht. Der Märtyrer der Husák-Epoche ist der Intellektuelle als Politiker, wie er theoretisch so oft herbeigewünscht und praktisch so selten angetroffen wird.

Es entspricht dem verbreiteten, auf die Fabel, den „tieferen Sinn“ gerichteten Literaturverständnis, daß man insbesondere in Schriftstellern Sinnproduzenten sieht, Hüter der Moral und Repräsentanten einer überdurchschnittlichen politischen Verantwortung. Dabei genügt ein Blick in die Literaturgeschichte, um festzustellen, daß ein großer Teil der bedeutenden Literatur unmoralisch und politisch unverantwortlich ist, oft gar nicht anders sein möchte. Zwischen Anstand, politischer Klugheit und ästhetischer Kompetenz besteht kein zwingender Zusammenhang. Pound, Hamsun oder Marinetti, die, obwohl hochbegabte Künstler, mit dem Faschismus sympathisierten, sind bloß die bekanntesten Beispiele.

Nun hat man in der Geschichte immer wieder aus der Vorstellung, Schriftsteller besäßen ein besonderes moralisches Gespür, ein ausgeprägtes Sensorium für politische Verantwortung, die Utopie abgeleitet, es stünde besser um die Geellschaft, wenn Intellektuelle im allgemeinen oder Schriftsteller in besonderen die Staatsgeschäfte führten, also nicht nur Ansichten bekundeten, sondern Macht hätten. Wurde Christa Wolf in jüngster Zeit zur paradigmatischen Figur für den Schriftsteller, der den in ihn gesetzten moralischen Erwartungen angeblich nicht entspricht, so wurde in der aktuellen Diskussion Václav Havel zum Muster des Schriftstellers, der, als Dissident moralisch bewährt, auch in der großen Politik zu Hoffnungen Anlaß gebe.

Havels große Popularität in der Tschechoslowakei beruht aber nicht auf Taten, die er als Dramatiker gesetzt hat, seit er das Amt des Präsidenten ausübt, sondern zehrt immer noch vom Mut und von der Integrität, die er bewies, als er von der Macht verfolgt wurde. Ob es Havel tatsächlich gelingen wird, die politischen Probleme seines Landes besser zu lösen, als es ein „Berufspolitiker“ könnte, ist noch keineswegs entschieden. Nicht auszuschließen ist, daß Havel ein Schicksal ereilen könnte wie in Polen Mazowiecki, wenn er nämlich die wirtschaftlichen Erfolge nicht vorweisen kann, die letzten Endes über Zufriedenheit und Unzufriedenheit der Massen entscheiden.

Havel ist nicht der erste und nicht der einzige Schriftsteller, der eine Machtposition an der Spitze des Staates einnimmt. Sieht man sich freilich um, wann und wo es zu solch einer Konstellation von Intellekt und Macht kam, so fällt auf, daß es stets kleine, im internationalen Maßstab wenig beachtete Länder waren, die sie ermöglichten. Ein Schriftsteller als führender Politiker einer Großmacht ist fast undenkbar. Man könnte im Gegenteil die These aufstellen: Je größer das Gewicht des Staates innerhalb der Weltpolitik, desto weniger intellektuell sind seine maßgeblichen Politiker, desto mehr sind sie den politischen Apparaten — den Parteien, der Verwaltung, dem Militär — verbunden, aus denen sie in der Regel hervorgingen. Es liegt nahe, nach Gesetzmäßigkeiten zu fragen, wenn Figuren wie Leonid Breschnew, Ronald Reagan oder Helmut Kohl, die zumindest intellektuellen lächerlich erscheinen, so mächtige Politiker werden konnten. Mehr noch: Sie haben sich in ihrem Sinne bewährt. Kein

Mensch käme auf die Idee, solche Politiker als moralische oder philosophische Instanz zu betrachten. Ihre Aufgabe ist die Erhaltung der Macht und die Stärkung der Großmachtstellung der Staaten, die sie repräsentieren.

In kleinen Staaten verhält es sich anders. Sie können sozusagen als Labors für politische Experimente funktionieren. Man kann sie selbst einem Intellektuellen, einem Schriftsteller für seine ethisch begründeten Planspiele überlassen. Und es ist bezeichnend, daß solche Amateurpolitiker dann auch nicht an außenpolitischen Problemen scheitern, sondern an der Wirtschaftspolitik. Ihre Außenpolitik hat ohnedies keine echte Bedeutung. Man läßt sie gewähren. Ob Václav Havel in Salzburg dem österreichischen Präsidenten Kurt Waldheim die Hand drückt oder nicht, ist letzten Endes ebenso egal wie die Reihenfolge der Staatsbesuche, die der tschechoslowakische Präsident absolvierte, solange die Staatskasse die Reisen finanzieren konnte. Der Präsident der Tschechoslowakei weiß sehr gut, daß keine der maßgeblichen Stellen an seinen Ansichten zu den entscheidenden Konflikten in der Welt interessiert ist, daß aber sein Ende als Politiker gekommen ist, wenn es ihm nicht gelingt, die ökonomischen Verhältnisse in seinem Land rasch zu verbessern und den Konflikt mit den Slowaken beizulegen.

Heißt das, Schriftsteller sollten lieber den Mund halten zu Dingen, von denen sie nicht genug verstehen, insbesondere also auch zur Politik? So ist es nicht gemeint. Grundsätzlich sollte jeder Staatsbürger, also auch der Schriftsteller, die Möglichkeit haben, sich in die Politik anders als nur alle vier Jahre mit dem Stimmzettel einzumischen. Freilich: Die Tätigkeit eines Schriftstellers befähigt in der Regel eher zur kompetenten Kritik als zur politischen Praxis. Deshalb ist die sinnvollste politische Rolle des Schriftstellers, wenn er denn so eine Rolle spielen möchte, mit dem altmodischen Wort „Mahner“ durchaus zutreffend beschrieben. Václav ist dafür nicht der schlechteste Beleg. Seine größte politische Bedeutung hatte er, als er mit großer Zivilcourage aus dem Untergrund das Husák-Regime kritisierte. Daß er dadurch mittelbar dazu beigetragen hat, dieses Regime zu stürzen, zeigt, daß die kritische Arbeit der Intellektuellen praktische politische Folgen haben kann.

Erst mal kann man nachlesen, was andere über ihn schreiben, wie er sich selbst in Reden darstellt. Der Schriftsteller als Politiker: Er mußte doch, wie unsere mehr oder weniger lesende Öffentlichkeit beschaffen ist, alsbald selbst zum Gegenstand des Büchermachens werden. Doch es ist bezeichnend, daß die Biographie mit dem Untertitel „Dichter und Präsident“ einiges vom Dichter, viel vom Dissidenten, aber fast nichts vom Präsidenten erzählt. Was den Dichter, dessen moralische Integrität über jeden Zweifel erhaben ist, für das politische Amt prädestiniert, erfahren wir auch aus diesem Buch nicht.

Die Frage stellt sich, ob wohl Jiri Grusa, selber Schriftsteller und, von Havel bestellt, tschechoslowakischer Botschafter in Bonn, über seine Wortwahl nachgedacht hat, wenn er im Vorwort zur autorisierten Biographie Havels, der nach Grusas Zeugnis der Sprache zuhört, von den tschechoslowakischen Kommunisten des Jahres 1948 schreibt: „Im Glauben, die geschichtliche Dynamik entdeckt zu haben, selektierten die ‚Retter‘ — um einen Namen für sie zu finden, den Havel ihnen später gab — zwischen morsch und brav, bis man nur noch das Brave hatte.“ Das

Verb „selektieren“ ist untrennbar mit Ausschwitz verbunden. Die Selektion entschied darüber, wer sofort ins Gas geschickt wurde und wer noch eine Zeitlebend durfte. Bei aller Ungeheuerlichkeit der Machtausübung in der Tschechoslowakei zwischen 1948 und 1989: Zum Glück wurden sie nicht allesamt umgebracht, die eine hirnerrissige Propaganda als morsch qualifizierte. Mit der Sprache ist das so eine Sache. Sie schafft Analogien, über die sich zumindest ein Schriftsteller und Politiker im klaren sein sollte.

Auch die Autorin der Biographie Eda Kriseová ist Schriftstellerin und zugleich Vertraute des Mannes, den sie porträtiert. Das birgt die Gefahr der Hagiographie in sich. („Er sieht wie ein Mensch Gottes aus, und das ist er auch, aber welche eine Auffassungsgabe und Intuition hat er!“) Eda Kriseová rettet sich meist ins Anekdotische. Human Interest wird bedient. Der Leser darf dem heutigen Präsidenten sozusagen von du zu du gegenüberstehen, ein klein wenig auch in seinen Unterhosen schnüffeln.

Auch Eda Kriseová spricht von der „Selektion“, die hart gewesen sei in den fünfziger Jahren. Und sie formuliert Sätze, die einem den Atem verschlagen. Über den Filmregisseur Milos Forman schreibt sie: „Er durfte studieren, seine Eltern waren im Konzentrationslager umgekommen, ihm konnten die Kommunisten nichts anhaben.“ Was dieser Satz suggeriert, ist gleich doppelt falsch: Erstens durften selbst in den schlimmsten stalinistischen Jahren auch solche studieren, deren Eltern nicht im Konzentrationslager umgekommen waren. Und zweitens hat die Tatsache, daß Eltern im nationalsozialistischen KZ umgekommen waren, „die Kommunisten“ keineswegs immer gehindert, die Kinder dieser Eltern zu verfolgen.

Bei der zutreffenden Beschreibung des regen Prager Kulturlebens Mitte der sechziger Jahre, als Havel mit dem im Theater am Gelände überaus erfolgreich aufgeführten „Gartenfest“ und der „Benachrichtigung“ zu Weltruhm gelangte, wird Eda Kriseová geradezu euphorisch und vergißt vorübergehend, daß sie ihr Buch — darin den von ihr bekämpften Stalinisten ähnelnd — doch ganz manichäisch angelegt hat: da die bösen Kommunisten, dort die guten Widerständler, die überleben konnten. Leider desavouieren Kriseovás undifferenzierte Ressentiments, die von 1948 genauso sprechen wie von 1956, 1965 oder 1977, auch die berechtigte Kritik an der (unterschiedlichen) Machtausübung und dem Unrecht in der Novotny- und der Husák-Ära.

Frau Kriseová erzählt uns nicht nur, was sie über Havel in Erfahrung bringen konnte, was sie zusammen mit ihm in der Illegalität der siebziger und achtziger Jahre erlebte, sie läßt uns auch immer wieder an ihrem eigenen Schicksal teilhaben. So dürfen wir erfahren, daß sie Havel gerne den Gruß einer alten Dame ausgerichtet hat, weil die ihr „bei diesen Worten ihre warmen kleinen Hände gereicht“ und ihr „die Finger gewärmt hatte, bevor sie ging“. Diese putzige Naivität ist charakteristisch für das ganze Buch, das die neue Berliner Filiale des Rowohlt Verlags in ihr Eröffnungsprogramm aufgenommen hat.

Populär gibt sich ein fast zur Hälfte aus thematisch gruppierten Zitaten bestehendes schmales Heyne Sachbuch von Ortwin Ramadan. Dieses Havel-Porträt hat gegenüber Eda Kriseovás Buch zumindest den Vorteil, uns Sätze wie diesen zu ersparen: „Ich kochte jeden Tag einen Krug voll Kräutertee, damit Václav immer etwas zu trinken hatte.“

Wer sich für Václav Havel interessiert, tut am besten, wenn er dessen eigene

Schriften liest. Wenn schon mal einer Präsident geworden ist, der mit der Sprache umzugehen versteht: warum sollte man ausgerechnet über ihn lesen, was andere verfaßt haben? Havel ist ja, wie man aus seinen früheren Schriften weiß, ein origineller, eher moralistischer als politischer Denker, dessen Überlegungen auch dann interessant sind, wenn man nicht mit ihnen übereinstimmen mag. Der jüngste rororo-Band enthält Reden, die Havel 1990, bereits als Präsident gehalten hat. Havels Reden sind dem jeweiligen Anlaß angepaßt und berühren doch fast immer allgemeine Probleme von grundsätzlicher Bedeutung. Leitmotiv ist der Versuch, in der Tradition des ersten tschechoslowakischen Präsidenten Tomáš Masaryk die Politik auf Moral zu begründen. Daß sich Havel dabei gefährlich in die Nähe der Phrase begibt, liegt in der Natur der Sache. Ein moralisches Verständnis von Politik läßt sich in den konkreten Situationen des Alltags schwer mit Inhalt füllen. Für die Forderung nach Wahrhaftigkeit läßt sich ohne große Probleme ein – zumindest rhetorischer – Minimalkonsens finden. Die beträchtlichen ökonomischen, sozialen und ökologischen Aufgaben, die vor der tschechoslowakischen Gesellschaft stehen, sind freilich damit noch nicht gelöst.

Alles, was Havel in seinen Reden sagt, ist vernünftig, manchmal von fast religiöser Demut geprägt, aber wenig überraschend. Er plädiert für den Abbau der internationalen Spannungen und unterstützt den Demokratisierungsprozeß in der Sowjetunion, von dem so viel auch für die Tschechoslowakei abhängt. Wie er sich etwa zu den an Milton Friedman orientierten radikalen Wirtschaftsreformplänen seines Finanzministers Klaus verhält, ist den Reden nicht zu entnehmen. Da steht nur vage, daß sich die gesamte Politik des Staates nicht „bloßen wirtschaftlichen Gesetzen unterordnen soll“.

Am interessantesten erscheint mir eine Osloer Rede zur *Anatomie des Hasses*, in der Havel jene analytische Fähigkeit reaktiviert, die er vor mehr als fünfundzwanzig Jahren in seinen poetologischen Aufsätzen demonstrierte.

Auch Havels Kampfgefährte, der heutige Außenminister Jiri Dienstbier, hat ein Buch veröffentlicht. Es leidet freilich an der Tatsache, daß es 1985/86 in der Illegalität geschrieben wurde. Die Welt hat sich seither – nicht nur für Dienstbier – gewaltig verändert. Das begrenzt den Wert der Aufzeichnungen, die ursprünglich in einer Auflage von hundert Exemplaren, die bei einem Brand fast vollständig vernichtet wurden, im Samizdat erschienen. 1986 konnte Dienstbier meinen, „daß das Gleichgewicht des Terrors annehmbar ist als kriegerische Lösungen, weil die Erhaltung des Status quo zumindest nicht Millionen Menschen auf weitere, kaum auszumalende Schlachtbänke jagt“. „Die Erhaltung des Status quo“, sinniert Dienstbier, „schützt uns bislang vor dem Massaker. Doch dieser Status quo selbst ist Gewalt.“ Er verhindert die Befreiung des Menschen und die Entwicklung eines neuen Sicherheitssystems, das die Blöcke überwindet.

Das ist heute, nur fünf Jahre später, fast schon Geschichte. Dienstbier plädiert, selbst als Dissident aus dem Untergrund, aus pragmatischen Gründen für ein Zusammenleben mit der Sowjetunion, weil sie nun mal eine der größten Weltmächte ist. Den „Generationenwechsel im Kreml“ betrachtet er mit Sympathie und Skepsis. Er sieht aber objektive Bedingungen für eine Demokratisierung und Modernisierung der Sowjetunion. Als Realpolitiker, der weitaus weniger moralisch argumentiert als Havel, akzeptiert er die Dominanz der Großmächte, wenn er auch auf deren „Reduktion“ hofft. In Übereinstimmung mit der Charta 77, der

er angehörte, befürwortet Dienstbier schon Mitte der achtziger Jahre die deutsche Wiedervereinigung.

Dienstbier beschreibt den Verfall der kommunistischen Parteien die zum Sammelbecken für Karrieristen wurden. Dem hält er die Aktionen der polnischen Solidarnosc entgegen. Er wünscht sich die europäische Einigung. Was er über Schwierigkeiten mit dem östlichen Wirtschaftsbündnis sagt, ist mittlerweile ohne Belang. Die Befürchtung, daß jede außerordentliche Entdeckung augenblicklich von der Armee monopolisiert wird, hat nichts von ihrer Berechtigung verloren.

Lobend erinnert Dienstbier an Brandts Ostpolitik. Und, die osteuropäischen Veränderungen vorwegnehmend, mahnt er ganz Pragmatiker, daß alle Überlegungen einen empfindlichen Balanceakt darstellen, nichts vernachlässigen sollten, was zur Demokratisierung der sowjetischen Gesellschaft beitragen könnte. einschließlich der Erweiterung des Raums für die Entwicklung der nationalen Identität der sowjetischen Völker; gleichzeitig muß jedoch gesehen werden, daß diese Ziele nicht durch eine Destabilisierung der Sowjetunion erreicht werden können.

1991 ergänzt Dienstbier: „Das Gleichgewicht der Großmächte darf nicht ersetzt werden durch ein Ungleichgewicht, so daß im Osten der stabilisierten Demokratien ein Raum verarmter Länder entstünde, in denen Nationalismen wuchern, streiten und schließlich auch Krieg führen könnten.“ Wie wahr. Ob diese Warnung nicht schon zu spät kommt? Dienstbier hält nicht für ausgeschlossen, daß die neuen Demokratien im Osten in einem ökonomischen Kollaps ersticken, daß es zu neuen Totalitarismen komme. Im vorletzten Absatz verweist er auf die bereits aktuelle Frage der Flüchtlinge und Massenwanderungen, denen es durch Hilfe zu begegnen gilt – auch und nicht zuletzt im Interesse des Westens.

Eda Kriseová: Václav Havel. Dichter und Präsident. Die autorisierte Biographie Deutsch von Eckhard Thiele, Gudrun Heißig und Marianne Pasetti, Rowohlt-Verlag, Berlin 1991, 287 S., 39,80 DM.

Ortwin Ramadan: Václav Havel. Ein Porträt, Heyne-Verlag, München 1991, 112 S., 9,80 DM.

Václav Havel: Angst vor der Freiheit. Reden des Staatspräsidenten. Aus dem Tschechischen von Joachim Bruss und Gudrun Heißig, rororo aktuell 13018, Reinbek bei Hamburg 1991, 191 S., 14 DM.

Jiri Dienstbier: Träumen von Europa, Rowohlt-Verlag, Berlin 1991, 186 S., 28 DM.

Ohne BHs kein Rock

MOSKAU, 26. Juni (dpa). Statt Geld hat die bekannte Punkrockgruppe „Lube“ aus Moskau als Honorar für ein Konzert in der westsibirischen Erdölstadt Tjumen Büstenhalter verlangt. Diese Forderung begründeten die Rockmusiker damit, daß sie das unverzichtbare Kleidungsstück für Frauen und Freundinnen nicht in den Geschäften kaufen könnten, berichtete die Zeitung des russischen Parlaments „Rossijskaja Gaseta“ am Mittwoch. Unmittelbar vor dem Konzert teilten die Veranstalter mit, daß sie das Verlangte aus demselben Grunde nicht liefern könnten. Darauf reagierten die Punkrocker im Sinne ihres Erfolgssongs „Atas!“ (Hau ab). Sie verließen die Stadt, ohne zuvor aufgetreten zu sein.

.. ANI SUKNE, ANI ROCK...

Der Ernstfall ist da – nun „ham die Berliner den Salat“

„Die ham sich ihre Edel-Datsche doch längst gekrailt“, sagen die Leute. Wo se recht haben, hamse recht. Der Bundespräsident Richard von Weizsäcker zum Beispiel hat mit dem Schloß Bellevue bereits einen Amtssitz an der Spree. Das architektonisch ziemlich unerhebliche Bauwerk liegt am Rande des alten Tiergartener Diplomatenviertels in prima Lage. Schon die Reichsregierung hat es als Gästehaus genutzt, Amtsvorgänger Gustav Heinemann hat das vom jüngsten Bruder Friedrichs des Großen vor 200 Jahren erworbene Areal zu noch immer unvergessenen Sommerfesten auf „Justav sein jrünen Rasen“ genutzt. Nun hat die Zukunft erst richtig begonnen. Mit Honeckers sozialistischer Edelherberge Schloß Niederschönhausen hat der Bundespräsident zusätzlich sogar die freie Immobilien-Auswahl.

Der Bundeskanzler kann auch nicht meckern; Helmut Kohls Ehefrau Hannelore soll angeblich die jenseits der Havel gelegene weiße Villa Lemm als Ruheplätzchen für den gestreuten Regierungschef ausgesucht haben. Den Namen verdankt das Haus am Wasser einem erfolgreichen Hersteller von Schuhwische, seinen Bekanntheitsgrad dem Sitz des britischen Stadtkommandanten über fast 20 Jahre. Nicht alle Rankünen sind hier ausgeheckt worden, aber viele. Im Garten (mit Hubschrauber-Landeplatz) kannste Feste feiern, wenn's „Katzen hagelt“, es bleibt schön, so von Mensch zu Mensch.

Der Bundesaußenminister hat gleichfalls als einer der ersten zugreifen lassen; alles andere wäre wohl auch gegen seine Natur gewesen. In Dahlem, wo jene Berliner wohnen, die alles haben, ohne damit zu prunken, hat er nahe am „Wilden Eber“ in der Adresse Pacelliallee 14/16 vor Wochen bereits die auswärtige Hand auf ein etwas verwunschen wirkendes, außerordentlich geräumiges Landhaus legen lassen, das vielen amerikanischen Stadtkommandanten als Herberge gedient hat; der erste hat es angeblich mittels zweier Steckschüsse in die Dielendecke „instandbesetzt“. Das Areal ist – ganz liberale Position – nach allen Seiten offen, sehr zur Besorgnis der für Sicherheitsbelange zuständigen „Hauptstadt-Polizei“. Bambule hat hier ein muster-gültiges Aufmarschfeld.

Aber es geht nicht um die stilgerechte Platzierung von dreimal Hochwürden. Nun muß Regierungssitz organisiert werden, der Ernstfall ist eingetreten, oder – wie die Einheimischen sagen – „nun ham 'wa den Salat“. Vorbei die Zeiten, wo Helmut Kohl auf den Stufen des Deutschen Reichstags stand, weit ausholend über Brachland schaute, um schließlich – mit der Hand in der Luft verharrend – leicht nach rechts (aus seiner Sicht) mit dem Satz zu entscheiden: „Hier soll es hin“ – sein Lieblingskind Deutsches Historisches Museum; der Anblick ist authentisch, der Wortlaut stammt vom Hörsagen. Der Traum vom eigenen historischen Denkmal ist inzwischen fraglich geworden, zumindest was den Ort angeht. Denn dort, wo der Kanzler hingedeutet hat, steht einer der kostbarsten innerstädtischen Freiräume der Welt: das im Krieg ebenerdig gebombte Gelände südlich des Spreebogens, rings um den alten Königsplatz, das alle hiesigen Planer seit fast einem halben Jahrhundert unbebaut dem Trümmerrwuchs von „Spontanpflanzen“ preisgegeben hatten,

ersten Entwürfe, die die Unterbringung der Bugwelle von Menschen planen. Sie sind (noch) kein Ergebnis demokratisierter Professor der Freien Universität im Gespräch meint. Nun müssen Regierungsmassen untergebracht werden. „Baumasse-Modelle“ heißen demnach die

riert Professor der Freien Universität im Gespräch meint. Nun müssen Regierungsmassen untergebracht werden. „Baumasse-Modelle“ heißen demnach die

der Deutsche Bundestag sich an seine heiligen Eide hält. Hat er dann ja und eine „positive Schikanen“ verordnet, wie ein inzwischen erne-

als sei seine Berührung unkeusch vor der Geschichte. Hier sollte im Falle der Neuvereinigung das politische Zentrum Deutschlands plaziert werden, so wahr

Polkrac.no str. 435

scher Entscheidungen, machen nur für Normalaugen sichtbar, was machbar ist pro Quadratmeter Hauptstadtgrund.

Der Senator für Stadtentwicklung Volker Hassemer hat den Bundestagsabgeordneten vor ein paar Wochen eine solche Modellskizze im Maßstab 1:10000 aufgebaut. Das Ergebnis ist überzeugend. Nicht nur die vom Präsidium des Bundestags als Maximalforderung genannte Quadratmeterzahl Bürofläche ist hier zu verwirklichen, aus dem Langen Eugen (dem Bonner Abgeordnetenhaus-Silo) würde analog der historischen Berliner Traufhöhe ein „Flacher Eugen“. Selbst die Zweitwohnungen der Abgeordneten – für Normalbürger unbezahlbar – könnten nördlich des Spreebogens im Moabiter Werder plaziert werden, der Deutsche Reichstag wäre „fußläufig“, wie das Planerdeutsch sagt, in Minuten-schnelle erreichbar.

Der Bundesrat könnte mit Blickverbindung zum Reichstag in der Kongreßhalle tagen, dem Symbolbau für amerikanisches Berlin-Engagement: Auch von der technologischen Innenausstattung her, scheint die „Schwangere Auster“ der Kompliziertheit föderaler Entscheidungsprozesse gewachsen. Wenn die Möglichkeiten zur Nutzung freier innerstädtischer Flächen – wo gibt's denn sonst noch so was auf der Welt – nur halbwegs intelligent genutzt werden, kann es den Nachfahren der jetzigen Bonner Bundestagsabgeordneten in der Hauptstadt nur besser gehen. Eine Volksvertretung der kurzen Wege, kürzer geht's fast nicht.

Da Grund und Boden dem Deutschen Reich, also seinem Rechtsnachfolger Bundesrepublik, gehören, scheinen die Kosten einigermaßen kalkulierbar. Oben hin hat der Bund fast die Hälfte der Grundstücke in Berlin-Mitte geerbt. Das schafft Planungsspielräume. Bereits die frühere rot-grüne Stadtregierung hat 80 Gebäude untersucht – bei einigen ist man gleichzeitig auf Spuren von Göring, Goebbels und Hitler gestoßen – und ist zu dem Ergebnis gekommen, daß die ganze Bonner Exekutive ohne übermäßige Neubauaktivitäten unterzubringen sei, auferstanden gewissermaßen aus den Ruinen eines Führers und eines SED-Generalsekretärs.

Knapp drei Milliarden an Modernisierungskosten hat man damals aufgelistet, die Daten sind derzeit in einem Überprüfungsvorgang, die Kostenschätzungen für Regierung und Parlament werden von den gelasseneren Experten auf zehn Milliarden DM geschätzt und nicht mehr. Das würde über zehn Jahre der Erhöhung der Mineralölsteuer um 1,5 Pfennige pro Liter entsprechen. Glaubwürdigkeit hat ihren Preis.

Die Regierung, so die höchst vorläufigen „Baumassen-Modelle“, soll rings um das Marx-Engels-Forum angesiedelt werden, dem zweiten neuen Zentrum. Für Historiker: da, wo mal der Lustgarten war, ungefähr. Für Touristen: da, wo die mit den Schinckelschen Schloßbrückenfiguren bestückte Spreerbrücke der Straße „Unter den Linden“ den Knick gibt. Für Ausländer: vom Reichstag aus gesehen einen knappen Kilometer bis kurz vor Alfred Döblins Alexanderplatz. Rings um den vom Krieg leergefegten, zunächst barbarisch behandelten sozialistischen Aufmarschplatz liegen das Staatsratsgebäude, das Haus der Ministerien, Reichs-Regierungsgebäude en masse. Aber: Zum Reichstag kannste zu Fuß gehen. Am Marx-Engels-Platz liegt das ehemalige DDR-Außenministerium, ein Plaste- und Elaste-Bau der späteren Nachkriegszeit.

Das Ding kommt weg, hat der um Ideen nie verlegene Berliner Senator für Stadtentwicklung, Volker Hassemer, Ende vergangener Woche beim Berliner Stadtforum angekündigt. Stadtforum ist

ein vom Senator selbst ins Leben gerufenes Expertengremium, das den Berliner Stadtgewaltigen fürs erste mit besonnenen Argumenten alle Anfälle von Großmannssucht ausgetrieben hat. Der Palast der Republik, im Marx-Engels-Forum vis-à-vis zum Außenministerium plaziert und Symbol von Erich Honeckers Traum vom Übergang des Sozialismus zu den „lichten Höhen des Kommunismus“, soll nicht nur wegen hochgradiger Asbestver-seuchung gleichfalls geschleift werden.

Hier stand einmal das Stadtschloß der Hohenzollern, ehe die Russen 1950 das beschädigte Bauwerk vollends abrißen. Die Zukunft dieses geschichtsmächtigen Areals ist unentschieden. Kohl, heißt es, würde ganz gerne mit dem Bundeskanzleramt in das Kronprinzenpalais ziehen. Unter den Linden Nummer 1, einem von Friedrich Wilhelm I. 1732 erworbenen Grundstück, mit Blick auf das von Andreas Schlüters gestaltete Zeughaus und das mitten auf dem Boulevard aufgestellte Reiterstandbild Friedrichs des Großen. Das Palais wirkt niedrig, unbedeutend und völlig unpraktisch. Ersatzweise haben die Planer dem Bundeskanzler angeboten, nach Abriß des Palastes der Republik auf der historischen Spreeinsel an derselben Stelle und auf dem nämlichen Grundriß des Hohenzollernschlosses das Bundeskanzleramt des 21. Jahrhunderts zu errichten.

Tradition verpflichtet ...

Tortellini

3

Taschen oder Ringe, mit Fleisch, Fisch, Gemüse oder Käse gefüllt.

Kochzeit: je nach Art und Größe ca. 5–10 Minuten.

Verwendung: zu Sahne- oder Käsesoßen und zum Überbacken.

Rezeptempfehlung (4 Pers.): Überbackene Tortellini

Je 150 g Austernpilz- und Champignonviertel in 20 g Butter andünsten. Würzen. 250 g gekochte Tortellini damit mischen, in eine feuerfeste Form geben. 200 g Creme double und 100 g geriebenen Emmentaler darübergeben, bei 200 Grad überbacken.

Bandnudeln

4

Flache Nudeln in verschiedenen Breiten und Längen. Oft als aufgewickelte „Nudelnester“ angeboten.

Kochzeit: ca. 4–7 Minuten.

Verwendung: zu Soßengerichten und für Nudelpfannen.

Rezeptempfehlung (4 Pers.): Nudelpfanne mit Gemüse

Je 300 g Zucchini- und Möhrenstreifen in 20 g Fett anbraten. 50 g Zwiebelwürfel mitbraten. 1/4 l Sahne und 1/8 l Milch zufügen, würzen, 5 Minuten kochen. 50 g geriebenen Parmesan zufügen. Mit 250 g gekochten Bandnudeln mischen. Mit gehackter Petersilie bestreuen.

Das Bett im Krankenhaus

allgemeine Pflegesätze im Mehrbettzimmer

Stand 31. März 1991

DM je Tag

Nudeln und ihre Qualitäten

Unabhängig von Form und Farbe werden Nudeln meist aus hochwertigem Hartweizen hergestellt. Dieser wird aus einer speziellen Weizenzüchtung, dem Durum-Weizen, gewonnen. Er enthält weniger Stärke, aber mehr Eiweiß als normaler Weizen. Dadurch bleiben die Nudeln nach dem Kochen schön fest im Biß.

● Nudeln kommen mit und ohne zugefügte Eier in den Handel. Besonders hochwertig sind die Frischei-Teigwaren, hergestellt mit frisch aufgeschlagenen Eiern.

● Vollkornnudeln bestehen zu 100 Prozent aus Hartweizen-Vollkornmehl oder -schrot. Sie schmecken daher besonders herzhaft.

● Bunte Nudeln erhalten

ihre Farbe durch Zugabe von natürlichen Zutaten wie Spinat, Tomaten, rote Bete, Oliven und Tintenfischfarbe.

Penne

1

Dicke Hohlnudeln (ca. 6 cm lang), die an den Enden spitz zulaufen. Sie sind glatt oder geriffelt erhältlich.

Kochzeit: ca. 9–12 Minuten. **Verwendung:** zu Soßen, Kaninchen und Gulasch.

Rezeptempfehlung (4 Pers.): Penne mit Fleischsoße

250 g Fett in 2 Eßlöffeln Öl krümelig anbraten. 50 g Zwiebelwürfel zufügen, würzen. 1 Dose Tomaten (Füllmenge 400 g) und 150 ml Rotwein zufügen, ca. 20 Minuten kochen. 250 g gekochte Penne dazu servieren.

Makkaroni

2

Lange Hohlnudeln mit ca. 5 mm Durchmesser.

Kochzeit: ca. 8–10 Minuten. **Verwendung:** für Aufläufe, zu Fleischgerichten mit Soße.

Rezeptempfehlung (4 Pers.): Auflauf mit Lammfleisch

250 g Makkaroni kochen. 350 g gewürfeltes Lammfleisch in 2 Eßlöffeln Öl anbraten. 200 g Paprikawürfel mitbraten, würzen. Fleisch und Nudeln in eine Form geben. 1/4 l Sahne, 10 g Speisestärke und 75 g geriebenen Gouda verrühren, darübergießen. Bei 200 Grad ca. 45 Minuten backen.

byla Marie Terezie 25. června 1741 korunována, zažnáta dopoledne na slavnostní bohoslužbě Mozartova KorunovačnÍ mše. Bohoslužby se začastinÍ mistofedseda vlády sl toho v čechách dovt. ČSRF J. Mikloško. 24.6.91

Před 250 roky byla v Bratislavě korunována Marie Terezie na uherskou královnou. Toto jubileum připomněly sobotní vzpomínkové slavnosti. V Dóme sv. Martína, kde

